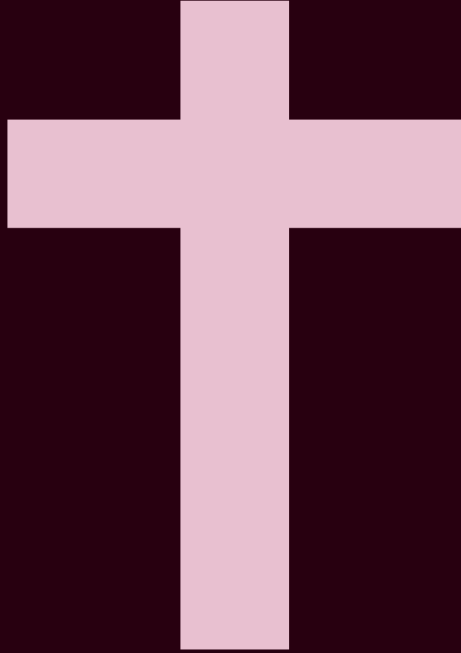

Nduudu n'dai ye^{n'}e Ndyuūs ye^{n'}e cuicateco ye^{n'}e

Tepeuxila

New Testament in Cuicatec, Tepeuxila (MX:cux:Cuicatec,
Tepeuxila)

**Nduudu n'dai ye^{n'}e Ndyuūs ye^{n'}e cuicateco ye^{n'}e Tepeuxila
New Testament in Cuicatec, Tepeuxila (MX:cux:Cuicatec, Tepeuxila)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Tepeuxila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Tepeuxila [cux], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Tepeuxila

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	58
SAN LUCAS	93
SAN JUAN	153
HECHOS	190
ROMANOS	240
1 CORINTIOS	267
2 CORINTIOS	293
GÁLATAS	310
EFESIOS	320
FILIPENSES	330
COLOSENSES	337
1 TESALONICENSES	343
2 TESALONICENSES	349
1 TIMOTEO	352
2 TIMOTEO	360
TITO	366
FILEMÓN	370
HEBREOS	372
SANTIAGO	392
1 PEDRO	399
2 PEDRO	407
1 JUAN	412
2 JUAN	417
3 JUAN	418
JUDAS	419
APOCALIPSIS	422

NDUUDU N'DÁÍ CHÍ DÍNGUŪⁿ APÓSTOL MATEO

*Yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chi ndaata yeⁿ'ē Jesucristo
chí vmnááⁿ vmmaaⁿ
(Lc. 3.23-38)*

¹ Chuū chí lista yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Jesucristo, ndíí na ndaata Abraham ndíí na ndaata David ndíí tiempo chí ch'iindiyáāⁿ Jesucristo.

² Abraham miiⁿ ch'iindī daiya sa chi nguuvu Isaac. Isaac miiⁿ ní ch'iindī daiya sa chi nguuvu Jacob. Jacob miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Judá ndúú^{cū} tanáⁿ'ā 'díínu yā.

³ Judá miiⁿ ní ndúú^{cū} Tamar chí n'daataá yeⁿ'ē sa ch'iindī daiyá yā chí cuates chí nguuvu Fares ndúú^{cū} Zara. Fares miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Esrom. Esrom miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Aram.

⁴ Aram miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Aminadab. Aminadab miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Naasón. Naasón miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Salmón.

⁵ Salmón ndúú^{cū} Rahab chí n'daataá yeⁿ'ē sa ní ch'iindī daiyá yā Booz. Booz miiⁿ ndúú^{cū} Rut chí n'daataá yeⁿ'ē sa ní ch'iindī daiyá yā Obed. Obed miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Isái.

⁶ Isái miiⁿ ní ch'iindī daiya sa rey David. Rey David miiⁿ ní ch'iindī daiyá yā Salomón taachi caneé yā ndúú^{cū} n'daataá chí vmnááⁿ vmmaaⁿ ní n'daataá yeⁿ'e saⁿ'ā Urías.

⁷ Salomón miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Roboam. Roboam miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Abías. Abías miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Asa.

⁸ Asa miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Josafat. Josafat miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Joram. Joram miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Uzías.

⁹ Uzías miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Jotam. Jotam miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Acáz. Acáz miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Ezequías.

¹⁰ Ezequías miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Manasés. Manasés miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Amón. Amón miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Josías.

¹¹ Josías miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Jeconías. Jeconías miiⁿ ndúú^{cū} tanáⁿ'ā vi'i yā ch'iindiyáāⁿ yā taachi chiidá yā ndúú^{cū} cheⁿé^{cú} yā ní preso yā ndúú^{cū} tanáⁿ'ā

'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel ní taachi cueⁿ'é yā na cyúúⁿí na yáⁿ'āa Babilonia.

¹² Cuayiivi chí cho'ó yā na yáⁿ'āa Babilonia, Jeconías miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Salatiel. Salatiel miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Zorobabel.

¹³ Zorobabel miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Abiud. Abiud miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Eliaquim. Eliaquim miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Azor.

¹⁴ Azor miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Sadoc. Sadoc miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Aquim. Aquim miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Eliud.

¹⁵ Eliud miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Eleazar. Eleazar miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Matán. Matán miiⁿ ní ch'iindī daiya sa Jacob.

¹⁶ Jacob miiⁿ ní ch'iindī daiya sa José, 'iiⁿ'yāⁿ chí isáⁿ'ā yeⁿ'e María. Ní daiya ta ní Jesús chí nguuvu Cristo.

¹⁷ 'Tíicā nducuéⁿ'ē ndaata yeⁿ'e Abraham ndíí rey David ní ndiichicúúⁿ ndaata yeⁿ'é yā o generaciones. Ní ndíí rey David miiⁿ ndíí taachi cueⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ndaata yeⁿ'e yā na país Babilonia ní ndiichicúúⁿ ndaata yeⁿ'é yā. Ní ndíí taachi cheⁿ'e yā na yáⁿ'āa Babilonia ndíí taachi ndaā Cristo iⁿ'yéⁿdi 'cūú ní ndiichicúúⁿ ndaata yeⁿ'é yā.

'Túú^{cā} ch'iindiyáāⁿ Jesucristo

(Lc. 2.1-7)

¹⁸ 'Túú^{cā} ch'iindiyáāⁿ Jesucristo. Taachí María miiⁿ chí cheⁿé^{cú} Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chí 'caandavaacú yā ndúú^{cū} José ní^{cú} taachi 'āā cuéé 'caandavaacú yā ndúú^{cū} vi'i, véé 'áámá daiya yā cheⁿé^{cú} yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

¹⁹ José miiⁿ ní neⁿ'é yā 'caandavaacu yā ndúú^{cū} María miiⁿ. Ní José miiⁿ ní nééné n'dai yā. Ní cuayiivi nguéé neⁿ'é yā 'caandavaacú yā ndúú^{cū} táⁿ'ā cucáávā chí véé dacua'a cheⁿé^{cú} yā. Ní nguéé neⁿ'é yā yaa'vi yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ'ya yeⁿ'e María chí nguéé n'daācā ti nguéé neⁿ'é yā chí María cuuví 'cuinaaⁿ yā.

²⁰ Ní taachí José miiⁿ nacadíínuuⁿ yā chí cu'neeⁿ yā María miiⁿ, cuayiivi ní taachí cyaadu yā, 'áámá ángel yeⁿ'e Señor Ndyuūs che'enaán yā yeⁿ'é yā ní caⁿ'a yā chí yā José miiⁿ: Díí, José, saⁿ'ā yeⁿ'e ndaata rey David, nguéé 'va'a di cuuví n'daataá yeⁿ'e

di María, ti dacuá'a ye'nē tá chi véé chεeti tá nguée ye'n'e 'ii'n'yān ti ye'nē Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs.

21 Ní tá'nā mii'n ní 'cuundiyáān daiya tá 'áámá sa'nā 'lín. Díi ní cu'nee'n di chí nguúví sá JESÚS caati cucáávā Jesús mii'n ní nadanguán'ai 'ii'n'yān ye'nē í'n'yee'ndí 'cūū ní nadich'εécú yā nuu'ndi ye'n'e nducyaaca 'ii'n'yān.

22 Tanducué'nē chuū ní 'tíicā chiī ndúúcu María ní 'íicú cuuvi cuaacu chí ca'nā profeta ye'n'e nduudu ye'n'é Ndyuūs ndíi cuaa'n vmnaa'n, nduudu chi canée nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs 'tíicā:

23 Níicú n'diichí nī. Tá 'cūū 'áámá chí cuiinuu tá 'cuūndí daiya tá. Taachí 'cuundiyáān 'áámá daiya tá ní cu'nee'n chi duuchi Emanuel chí ne'n'e caa'n'ma'n Ndyuūs ndúúcu 'suūú'n.

24 Cuayiivi mii'n ní taachi José mii'n nanduuchí yā, tuu'mi ní díi'n yā tan'dúúcā chí nga'nā ángel ye'n'e Señor Ndyuūs níicú ch'iindivaacú yā ndúúcu María mii'n.

25 Naati José mii'n nguée n'diichi sá María mii'n ndíi ch'iindiyāān daiya tá, ní José s'nee'n sá chí nguúví dacua'āa mii'n dúúchí JESÚS.

2

Ye'n'é 'ii'n'yān magos chí chen'e sa n'diichi sa Jesús

1 Taachi Jesús ch'iindiyāān yā na yāān Belén ye'n'e yá'nāa Judea, tiempo mii'n ní sa'nā Herodes mii'n ní rey ye'n'e yá'nāa Judea. Ní n'duuví magos, 'ii'n'yān chí déenu ca yā ye'n'e 'íin'nyú'n ndiicá ya'n'ái yā ndíi cuaa'n ná ícan'daā 'yá'nā. Ní magos ndaa yā na yāān Jerusalén.

2 Magos ní ndaa yā nanáán rey Herodes mii'n ní ntinguunee'n yā rey: ¿Tíi cánéé 'ii'n'yān chí rey ye'n'e 'ii'n'yān Israel chí 'ni-indiyāān yā? Nús'uū ní n'diichí 'nū 'áámá 'íin'nyú'n ch'εete cuáán ná ícan'daā 'yá'nā 'íicú chíi'n chí cuchíi 'nū. Níicú ndaa 'nū chí cu'téénú 'nū sa'nā 'lín rey mii'n.

3 Taachí rey Herodes mii'n ch'iindiveén yā chuū, chista'nā vaanicadínū'n ye'n'e yā. 'Tiicá ntúū'n nducyaaca 'ii'n'yān ye'n'e yāān Jerusalén taachi ch'iindiveén yā.

4 Ní rey Herodes mii'n ní nádaamá yā nducyaaca chiūdūu n'gεεté chí nga'nā ntii'nyú'n yā ye'n'e yaācū Israel ndúúcu 'ii'n'yān chí ngi'cuéén ley 'ii'n'yān ye'n'e Israel. Ní itinguunee'n yā 'ii'n'yān s'ee'n: ¿Tíi 'ni-indiyāān Cristo?

5 'Ii'n'yān s'ee'n ní ca'nā yā chíi yā rey mii'n: 'Cuundiyāān yā na yāān Belén ye'n'e yá'nāa Judea caati 'tíicā canée nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs cucáávā sa'nā profeta:

6 Ndís'tíi 'ii'n'yān ye'n'e yāān Belén ye'n'e yá'nāa Judá, ¿'áá nguée yāān ye'n'e nī chí 'lín cá nguaa'n nducué'nē yāān ye'n'e yá'nāa Judá naachi 'ii'n'yān ndíi tíi'n nga'nā ntii'nyú'n yā? Nguée chí 'tíicā, caati nguaa'n ndís'tíi chí ye'n'e yāān Belén can'dáā 'áámá sá'nā chí nga'nā ntii'nyu'n sá ye'n'e nducyáácá 'ii'n'yān Israel chí judíos chí 'ii'n'yān s'ee'n chí Ndyuūs nndεεve yā.

7 Tuu'mi ní rey Herodes yaa'vi n'dé'élí yā sa'nā magos ní ntinguunee'n cá yā sa'nā s'ee'n: ¿De'ε tiempo n'diichi nī 'íin'nyú'n mii'n?

8 Ní rey mii'n ní ca'nā yā chíi yā sa'nā s'ee'n: Ndís'tíi magos, cuen'e nī na yāān Belén ní in'nuū'n n'daāca nī dacua'a 'lín mii'n. Ní taachí ndaaca nī dacua'a míi'n, nanguεεcunée'n nī ní caa'n'ma'n nī ye'n'é. Maa'n níicú 'úú ntúū'n ní cuuvi ca'nā cu'teenú dacua'a 'lín mii'n.

9 Magos ní ch'iindiveén yā nduudu ye'n'e rey mii'n ní cūna'nā yā. Cui'n'diichí nī. 'Íin'nyú'n chí 'ii'n'yān magos n'diichi yā cuaa'n na ícan'daa 'yá'nā, 'íin'nyú'n míi'n cuen'é nanáán ye'n'e magos taanduvée'ndaā ní cānee lugar naachi canée dacua'a 'lín.

10 Ní taachi magos 'āā n'diichí yā 'íin'nyú'n mii'n, yéénú taaví yā.

11 Ní taachi sndaá yā va'āi mii'n, n'diichí yā sa'nā 'lín dacua'ā mii'n ndúúcu chεecu sá María. Ní chíntii'yá yā nanáán dacua'ā mii'n ní s'téenu yā. Taachi n'guaa'n yā caja naachi snée regalos ye'n'e yā, tuu'mi ní ca'á yā ye'n'e dacua'ā mii'n. Regalos ní 'díin'guaa'n ndúúcu yá'nā chí n'dεεve ngée'n ndúúcu mirra chí diitū taavi n'dai ngée'n.

12 Cuayiivi mii'n ní Ndyuūs yaa'vi yā magos na 'yúúduyaa'n ye'n'e yā chí 'āā ntée'n na'nā yā nanáán rey Herodes mii'n. Níicú magos cuna'nā yā na vacu yā na taama yúúni.

Cue'e yā ngéenu yā na yá'āa Egipto

13 Taachi magos cuna'a yā, tuu'mi ní Ndyuūs dicho'ó yā 'áamá ángel níicú ángel mii'n ní ndaá yā nanáá'n José mii'n taachi cyaadú yā ní ca'n'a yā chii yā José: Díí José, nducuee'n di ní cuta'a di sa'n'ā 'lín ní cue'n'e di cáanū di ndúúcu chεεcu sa ndíí yá'āa Egipto. Ní 'cuεεtinée nī mii'n ndíí taachi 'úú caa'n'má'n caati canée chí rey Herodes mii'n ní nan'nuú'n yā sa'n'ā 'lín chí 'caa'n'nú'n yā sa'n'ā.

14 José mii'n ní nanduuchi yā. 'Tiicá ntúū'n chεεcu sa. Ní sta'a yā sa'n'ā 'lín mii'n ní nguiinū mí'n nūu'n cue'n'e yā ndúúcu chεεcu sa na yá'āa Egipto.

15 Níicú mii'n ch'εεtinée yā ndíí chí ch'iī rey Herodes. Níicú cúúnú ca'a chí'n chí Señor Ndyuūs ca'n'a yā na libro ye'n'e yā ndii cuáá'n vmnaa'n cucáávā sa'n'a profeta mii'n taachi ca'n'a yā 'tíicā: Ná yá'āa Egipto 'caí daīyá.

Rey Herodes ca'n'a ntii'nyú'n yā chí 'caa'n'nú'n yā dacua'āa ngaiyáā

16 Taachí rey Herodes mii'n tuumi-cadínuu'n yā chí 'ii'n'yā'n magos chinnche'ée yā 'ii'n'yā'n, tuu'mi ní nduuvi taá'n n'dai yā. Ní rey mii'n ní ca'n'a ntii'nyu'n yā ní dicho'ó yā soldados chí ch'iī'nu'n yā nducyáácá dacua'āa chí sa'n'ā ndíí cuaacu 'uūvī nduūyū chí véé na yáā'n Belén ndúúcu taná'n'ā yáā'n chí na nii'nuú'n. 'Tíicā rey mii'n dii'n cuenta yā ti cho'ōo 'uuvi nduūyū chí magos n'diichí yā 'íi'nyú'n ch'εεte mii'n ye'n'e nanguuvi.

17 Tuu'mi ní cho'ōo chuū chí cuuvi cuaacu tan'dúúcu chí canée nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs cucáávā chí ca'n'a sa'n'ā profeta Jeremías cuáá'n vmnaa'n 'túúcu:

18 Na yáā'n Ramá ch'iindivee'n 'ii'n'yā'n chí ngεεcu yā ní n'gái yā ndúúcu 'áamá vaadī ya'ai ch'εεté cucáávā daiya yā chí ch'iī. N'daataá ye'n'e Israel s'ee'n ngεεcu yā cucáávā daiya yā chí ch'iī'n'nū'n rey tan'dúúcu chí tá'n'ā Raquel ngεεcu yā cucáávā daiya yā chí ch'iī. Ní nguée chí ndaacā n'daataa s'ee'n 'viich'εεtíinūu'n mii'n.

19 Cuayiivi taachí ch'iī rey Herodes mii'n, José mii'n ní 'āa canee yā na yá'āa Egipto. Tuu'mi ní Señor Ndyuūs dicho'o yā 'áamá

ángel ní ángel che'enaá'n yā ye'n'é José taachi cyaadú yā.

20 Ní ángel mii'n ca'n'a yā chii yā José: Díí José, nducuee'n di ní cuta'a di sa'n'ā 'lín dacua'āa ní cuina'n'a di ndúúcu chεεcu sa na yá'āa Israel caati ch'iī 'ii'n'yā'n chí ne'n'e yā 'caa'n'nu'n yā sa'n'ā 'lín.

21 Tuu'mi ní José ncuee'n yā. 'Tiicá ntúū'n chεεcu sa. Ní sta'a yā sa'n'ā 'lín mii'n ní cue'n'e yā ndúúcu chεεcu sa na yá'āa ye'n'e 'ii'n'yā'n Israel.

22 Taachí José mii'n ch'iindivee'n yā chí sa'n'ā Arquelao canée lado ye'n'e rey Herodes chí chiida sa, tuu'mi ní José mii'n ní 'va'á yā chí ca'n'a yā na yá'āa Judea chí yá'āa ye'n'e 'ii'n'yā'n Israel. Naati tan'dúúcu chí ángel che'enaá'n ye'n'e yā na 'yuudiyaa'n ye'n'e yā, cue'n'e yā yá'āa Galilea chí yá'āa ye'n'e 'ii'n'yā'n Israel ntúū'n.

23 Ní ndaá yā na yá'āa mí'n ní cue'n'e yā ch'εεtinee yā na yáā'n Nazaret ye'n'e yá'āa Galilea. Ní 'iicu cuuvi cuaacu chí ca'n'a profetas vmnáá'n vmnaa'n ye'n'e Jesús chí 'túúcu: Canée chí cuuvi nguúvī yā 'ii'n'yā'n nazareno yā cucáávā chí cue'n'e yā na yáā'n Nazaret.

3

Ye'n'e chí Juan cuēdínū'n nī yā ní nga'a yā nduudu cuaacu

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Tiempo mii'n chiicá Juan chí cuēdínū'n nī yā na lugar naachi nguée ch'εεtinée 'ii'n'yā'n. Lugar mii'n chí ye'n'e yá'āa Judea ní mí'n nga'n'a Juan nduudu cuaacu.

2 Juan mii'n ní nga'n'a yā chí 'túúcu: Ndís'tiī, ndaacadaamí nī ye'n'e chí diín nī chí nguée n'dai caati 'āā ndaā nii'nuú'n nguuvi mii'n naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā na va'ai ch'εεti nguuvi.

3 Níicú ye'n'e Juan 'cūū ní sa'n'a profeta Isaías ca'n'a yā ye'n'e yā vmnáá'n vmnaa'n taachí ca'n'a yā 'túúcu:

'Caandivee'n nī. 'Áamá sa'n'ā nga'n'ā yuudu sa 'túúcu na yá'āa cuū'n'má'n naachi nguée ch'εεtinée 'ii'n'yā'n: 'Cuundiyaá'n nī yúúní ye'n'e Señor Ndyuūs caati cúchii yā. Nan'guáa'n nī yúúní cuaacu caavá yā. Didεεvé nī staava ye'n'é nī ní cuuvi cuáá'n nī 'ii'n'yā'n mii'n taachi ndaa yā.

4 Catecai Juan miiⁿ ní nin'dai ndúúcū yuūdū yeⁿ'ē 'iiti camello. Ní cinturón yeⁿ'ē sa ní diiⁿmaⁿ 'iiti. Níícú chí cheⁿ'ē sa ní 'iiti langostas ndúúcū n'di'i yeⁿ'ē 'iiti 'yáaiⁿ chí vεε cuεεti.

5 N'deeé 'iiⁿyāⁿ can'daa yā chí 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é Juan miiⁿ. Ní can'daa yā yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén, yeⁿ'e yāⁿ'āa Judea, ní yeⁿ'e yāⁿ'āa chí cuaaⁿ 'diituú yeⁿ'ē yíícú Jordán.

6 'Iiⁿyāⁿ ní caⁿ'a yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs níícú Juan miiⁿ ní chεεdínūⁿnīⁿ sá 'iiⁿyāⁿ miiⁿ na yíícú Jordán miiⁿ.

7 Taachí Juan miiⁿ n'diichī sa chí neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ fariseos ndúúcū 'iiⁿyāⁿ sāduceos neⁿ'é yā chí cuεεdínūⁿnīⁿ sa 'iiⁿyāⁿ, Juan miiⁿ caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿyāⁿ miiⁿ: Ndís'tiī tan'dúúcā cúú, 'tíicā ndís'tiī. ¿Du'ú chí 'cuééⁿ ndís'tiī chí cuuvi cáánu nī yeⁿ'e castigo taaⁿ chí cuchii?

8 N'daāca diiⁿ nī maaⁿ níícú 'cuuⁿmínⁿ nī 'iiⁿyāⁿ chí 'āā ndaacadaamí nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī.

9 Ndís'tiī ní 'āā ntéé nadacádíinuⁿ nī chí n'dai nī caati ndaata yeⁿ'e Abraham ndís'tiī. Naati 'úú ní ngaⁿ'á ngīi ndís'tiī chí Ndyuūs cuuvi diiⁿ yā chí tuūu s'tiī ní cuuvi daiya Abraham.

10 Cutíiⁿ miiⁿ 'āā canéé na dii'yu yáⁿ'á. Nducyaaca yáⁿ'á chí nguéeⁿ n'daācā ngii n'gui'i yeⁿ'ē canee chí 'caata yáⁿ'á miiⁿ ní cūnuuⁿ na yaⁿ'ā.

11 'Úú ní cuaacu níⁿnyúⁿ chí ngεεdínūⁿnīⁿ ndís'tiī ndúúcū nuūⁿnīⁿ caati 'āā ndaacadaamí nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī. Naati ndáá táámá 'iiⁿyāⁿ cuayiivi yeⁿ'e 'úú chí ch'εεte taavi cá poder yeⁿ'e yā nguéeⁿ ti 'úú. 'Úú ní nguéeⁿ neené n'dai 'úú chí cuuvi candéé ndaacuú yeⁿ'e yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní n'dai taavi cá yā chí cuuvi 'úú. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní cuεεdínūⁿnīⁿ yā ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcū yaⁿ'ā.

12 Ní taachi ndaa 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí nguuvi Jesús diiⁿ yā tan'dúúcā 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí didεεvé yā trigo 'tíicā diiⁿ yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ. Ní sta'á yā zaranda yeⁿ'e yā ní nadidaamá yā trigo na chεεti díinūⁿ. Ní dεεcú miiⁿ nī'neeⁿ yaⁿ'a yā ná nguuchí yaⁿ'ā chí 'āā ntéé n'tuūvi. Dεεcú miiⁿ ní tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā Ndyuūs.

Juan chεεdínūⁿnīⁿ sa Jesús (Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Tuu'mi ní Jesús chiicá yā na yáⁿ'āa Galilea ní ndaá yā na yíícú Jordán naachi canee Juan chí Juan miiⁿ ní cuεεdínūⁿnīⁿ sa Jesús miiⁿ.

14 Juan miiⁿ ní nguéeⁿ 'cuuⁿ sa. Ní caⁿ'a sa chí sa Jesús miiⁿ: 'Úú ní neⁿ'é chí dii cuεεdínūⁿnīⁿ di 'úú. ¿'Áá dii cuchii di nanááⁿ 'úú?

15 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: Diiⁿ dí maaⁿ 'tíicā; ní diiⁿ yú tan'dúúcā chí Dendyuūs neⁿ'e yā chí diiⁿ yú. Tuu'mi ní Juan 'cuūⁿ sa.

16 Cuayiivi taachi 'āā chεεdínūⁿnīⁿ Juan miiⁿ Jesús miiⁿ, tuu'mi ní Jesús ní nan'dáa yā na nuūⁿnīⁿ. Cuayiivi ní nanguaāⁿ nanguuvi. Ní Juan n'diichí sa Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs miiⁿ chí tan'dúúcā paloma 'tíicā. Chiica yeⁿ'ē na va'ai chεεti nguuvi ní ndaā vmnaaⁿ yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

17 Tuu'mi ní n'giindiveéⁿ yā 'áámá nduudu yeⁿ'ē nanguuvi chí ngaⁿ'a: Saⁿ'a 'cūū Daiyá chí neⁿ'e taavi. Ní yeenú taavi cáávā sáⁿ'a 'cūū.

4

Yááⁿ'nguiinūⁿ neⁿ'e sa tuu'vi neeⁿ sa Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Tuu'mi ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs candéé Jesús miiⁿ ná yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguéeⁿ ch'εεtinéé 'iiⁿyāⁿ chí yááⁿ'nguiinūⁿ neⁿ'e sa chí Jesús diiⁿ yā nuuⁿndi.

2 Jesús canéé yā miiⁿ 'uūvū ngεεcu nguuvi ní 'uūvī ngεεcu n'gaaⁿ ní nguéeⁿ che'é yā. Ní cuayiivi ní cuicú yā.

3 Yááⁿ'nguiinūⁿ ní ndaā sa nanááⁿ Jesús chí n'diichineeⁿ sa 'iiⁿyāⁿ. Ní caⁿ'ā sa: Dii Jesús, nduuti chí dii chí Daiya Dendyuūs dii, caaⁿ'maⁿ dí cuuvi dí tuūu 'cūū chí nduuví pan. Ní nduuvi pan ní cuuvi che'e di.

4 Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: 'Túúcā canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Nguéeⁿ dámaāⁿ pan che'é 'iiⁿyāⁿ ní cunduūchi yā caati ndúúcū tanducuéⁿ'ē nduudu chí ngaⁿ'a Ndyuūs ní 'iiⁿyāⁿ cunduūchí yā nduuti chí cu'téenu yā.

5 Tuu'mi ní yááⁿ'nguiinūⁿ miiⁿ candεε sa Jesús na yáāⁿ Jerusalén chí yāāⁿ yeⁿ'e

Ndyuūs. Ní chin'duu sá 'ii'yāⁿ na yáácú yeⁿe yaācū.

6 Ní yááⁿ'nguiniūⁿ caⁿ'a sa chii sa Jesús: Nduuti chi dii chi Daiya Dendyuūs dii, cáávā di ndii 'múúⁿ ndii na yáⁿ'āa; caati 'túúcā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Ndyuūs dichó'o yā ángeles yeⁿe yā chi diiⁿ yā cuidado yeⁿ'é di. Ní ángeles cundéε yā dii ndúúcū ta'á yā, ní nguéé cuuvi ya'ai ca'a di na tuūu.

7 Jesús nán'guεεcútáⁿ'a yā: 'Tuucá ntúūⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Nguéé diiⁿ di mar 'áámá cosa chi n'diichineeⁿ di Señor Ndyuūs yeⁿ'é di.

8 Tuu'mi candéε yááⁿ'nguiniūⁿ miiⁿ Jesús miiⁿ na 'áámá yiicū yáácú ní ch'iⁿ'i sa tanducuéⁿ'ē naciones yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúcū chí ngaⁿ'á ntiiⁿ'nyuⁿ sa yeⁿ'ē ndúúcū dendú'ū chí n'gεεε chí véé yeⁿ'ē.

9 Ní caⁿ'a sa chii sa Jesús miiⁿ: Tanducuéⁿ'ē chuū teé dii nduuti chi caantí'ya dí nanaáⁿ ní cu'téenu di 'úú.

10 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā miiⁿ: Dí yááⁿ'nguiniūⁿ, cuvii di nanaáⁿ caati 'túúcā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Dendyuūs: Cu'téenu di Señor Ndyuūs yeⁿ'é di ní 'caandiveeⁿ di yeⁿ'e 'ii'yāⁿ miiⁿ nūⁿ.

11 Tuu'mi ní yááⁿ'nguiniūⁿ miiⁿ diví sa yeⁿ'e Jesús, ní nindaā ángeles ní dichí'vε yā Jesús miiⁿ.

Jesús tucá'a yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yā na yáⁿ'āa Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Taachi ch'iindiveéⁿ Jesús miiⁿ chi Juan chi ngεεdinuūⁿnīⁿ 'ii'yāⁿ canúúⁿ sá vácūū, nanguεεcunée yā cunaⁿ'a yā na yáⁿ'āa Galilea.

13 Chiicá yā na yáāⁿ Nazaret ní ndaa yā canee yā na yáāⁿ Capernaum. Yáāⁿ miiⁿ ní niiⁿ'nuúⁿ na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā canee, ní canee na yáⁿ'āa yeⁿ'e Zabulón ndúúcū yáⁿ'āa yeⁿ'e Neftalí.

14 Ní cuuvi cuaacu nduudu yeⁿ'e saⁿ'ā profeta Isaías chí caⁿ'a sa cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā:

15 Ná yáⁿ'āa yeⁿ'ē Zabulón ndúúcū na yáⁿ'āa yeⁿ'e Neftalí chí canéé na yúúⁿ chí ngeⁿ'e ná nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā ndúúcū na yáⁿ'āa chí canee taama lado yeⁿ'e yíicú chí nguuvi Jordán. Miiⁿ canéé

yáⁿ'āa Galilea yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata 'ii'yāⁿ Israel.

16 'Ii'yāⁿ chí snéé na maāⁿ ti nguéé yeⁿ'e Ndyuūs, 'ii'yāⁿ s'eeⁿ n'diichí yā 'áámá δεενε ch'εεε. Ní chíi δεενέ miiⁿ naachi sneé 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

17 Ndíiⁿ tuu'mi tucá'ā Jesús caⁿ'a yā nduudu cuaacu ní caⁿ'a yā: Ndaacadaamí ní yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é ní caati tiempo chí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā na va'ai chεεti nguuvi 'āā ndaa niiⁿ'nuúⁿ.

Jesús yaa'vi yā cuūⁿ saⁿ'a chí itungááⁿ 'yaācā

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Cuayiivi ní Jesús miiⁿ cachicá yā cuaaⁿ 'diituú nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā chí nguuvi Galilea, ní n'diichí yā na 'uuvī saⁿ'ā 'díinu sa vi'ī. 'Áámá saⁿ'ā ní Simón Pedro nguuvi sa. Táámá saⁿ'ā ní 'diinu sa ní Andrés nguuvi sa. Saⁿ'ā s'uuⁿ ní n'gaa nuuⁿ sa yáanā yeⁿ'é 'yaācā miiⁿ na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā ti saⁿ'ā s'eeⁿ itungááⁿ sa 'yaācā na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā ti ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē sa.

19 Jesús caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Cuchí nī nduucú, ní 'úú ní diiⁿ chí in'nuúⁿ nī 'ii'yāⁿ chí cuuvi caⁿ'á yā nduucú. Ní tan'dúúcā chí tungaáⁿ nī 'yaācā yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā, 'tíicā in'nuúⁿ nī 'ii'yāⁿ chí caⁿ'á yā nduucú.

20 Hora miiⁿ nūⁿ ní saⁿ'ā s'eeⁿ s'neeⁿ sa yaānā yeⁿ'ē sa ní cueⁿ'e sa ndúúcū Jesús miiⁿ.

21 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ cueⁿ'e ca yā ní n'diichi yā taama 'uuvi saⁿ'ā chí 'diinu sá vi'ī chí nguuvi sa Jacobo ndúúcū Juan. Ní saⁿ'ā s'uuⁿ ní daiya Zebedeo. Ní snee sa na barco miiⁿ ndúúcū chiida yā Zebedeo miiⁿ ní n'diyaatá yā yáanā yeⁿ'e yā. Jesús 'cai yā Juan ndúúcū Jacobo miiⁿ.

22 Tuu'mi nūⁿ ní saⁿ'ā s'uuⁿ ní s'neeⁿ sa barco miiⁿ ndúúcū chiida sa, ní cueⁿ'e saⁿ'ā s'uuⁿ ndúúcū Jesús miiⁿ.

Jesús ngi'cuéⁿ yā 'yaaⁿ taavi 'ii'yāⁿ

(Lc. 6.17-19)

23 Jesús cachicá yā núúⁿ'máⁿ ná yáⁿ'āa yeⁿ'e Galilea ní ngi'cueeⁿ yā na yaacū sinagogas na yáāⁿ yeⁿ'ē yáⁿ'āa miiⁿ. Ní caⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā. Jesús miiⁿ ní diiⁿ yā chí nduūⁿvā yeⁿ'é 'ii'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē

naaⁿ ca'ái ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi ya'ai yeⁿ'e yā.

24 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmánⁿ yáāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Siria ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Ní candéε yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ya'ai yeⁿ'ē, ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí n'deeē nááⁿ ca'ai ndii yā, ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí canee yā ndúucū espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiniūⁿ, ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí ndistáⁿ'ā vaanicádiinūⁿ yeⁿ'ē, ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ ndúucū ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ'e yā. Ní Jesús diíⁿ yā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ nduūⁿvā yeⁿ'é yā.

25 Neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ cueⁿ'é yā ndúucū Jesús miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea, ndúucū distrito yeⁿ'ē Decápolis chí véé ndíichi yáāⁿ yeⁿ'ē, ndúucū yáāⁿ Jerusalén, ndúucū yáⁿ'āa yeⁿ'e Judea, ndúucū yáⁿ'āa chí snéé táámá lado yeⁿ'ē yíicú Jordán.

5

Jesús ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu na 'áámá yíicu

(Lc. 6.20-23)

1 Taachi Jesús n'diichí yā chí n'deeē n'dái 'iiⁿ'yāⁿ cueⁿ'e yā ndúucū yā tuu'mi ní Jesús cueⁿ'e yā 'áámá yíicū. Taachi Jesús miiⁿ ch'iindí yā tuu'mi ní discípulos yeⁿ'e yā ní ndaa yā nanááⁿ yā.

2 Jesús ní caⁿ'a yā ní ngi'cuéⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

3 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí deenú yā na staava yeⁿ'é yā chí neⁿ'e deenu cá yā yeⁿ'e Ndyuūs, caati cuuvi yeⁿ'é yā yeⁿ'e naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ná va'ai chεeti nguuví.

4 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaachi 'iinú yā cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs maaⁿ, caati cuayivi ní Ndyuūs ca'á yā 'viich'εetiinūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

5 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí ndiicúuⁿ yā na staava yeⁿ'e yā, ti 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi ndaácá yā de'ē chí cuuvi yeⁿ'e yā chí Ndyuūs caⁿ'a yā chí ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

6 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e ca yā diiⁿ yā chí n'daácā tan'dúucā chí neⁿ'e Ndyuūs. Ní Ndyuūs cúnnee yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

7 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí 'nuūⁿ ndīi ya'ai 'iinú yā cáávā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ, caati

Ndyuūs 'nuūⁿ ndīi ya'ai 'iinú ntúuⁿ yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

8 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí deεve staava yeⁿ'é yā, ti 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní snaaⁿ yā Ndyuūs.

9 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ yā chí nguéé 'caa'vá 'iiⁿ'yāⁿ, ti tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí daiyá Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ.

10 De'ε chúucā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí n'geenú yā ngii cáávā chí diíⁿ yā chíiⁿ chí Ndyuūs neⁿ'é yā, caati véé parte yeⁿ'e yā naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ná va'ai chεeti nguuví.

11 De'ε chúucā n'dai ndís'tiī taachi 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā chí ndís'tiī 'cueenú nī cuuvi cucáávā 'úú, ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ taáⁿ yā ndúucū ndís'tiī ní n'deeē n'dái caaⁿ'máⁿ yā nduudu yaadi yeⁿ'e ndís'tiī cucáávā 'úú.

12 Cuuvi yeenu taaví nī caati cuuvi ndaácá nī chí ch'εete yeⁿ'é nī ná va'ai chεeti nguuví. 'Túucā 'iiⁿ'yāⁿ can'daa yā ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ profetas chí ndéé yā nduudu yeⁿ'e Ndyuūs. Ní profetas ch'eenú yā chíi.

Yiimā yeⁿ'ē yáⁿ'āa

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)

13 Jesús caⁿ'a yā: Ndís'tiī, nduuti chí i'téenu nī chí 'úú chí Cristo, tuu'mi ní ndís'tiī, tan'dúucā yiimā yeⁿ'ē yáⁿ'āa 'tiicá nī. Nduuti chí yiimā nguéé n'daácā sabor yeⁿ'ē, ¿de'ē cuuvi diíⁿ nī? Nguéé de'ē veε dichí'vē yiimā miiⁿ. 'Āā taanduu rá chí cungeé 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'āa ní n'diivi neeⁿ ca'a yā.

Déévé yeⁿ'e in'yeēdí 'cūū

14 Ndís'tiī chí i'téenu nī chí 'úú chí Cristo, tan'dúucā deεve yeⁿ'e in'yeēdí 'cūū 'tiicá nī, ti caⁿ'á nī chí'iⁿ nī deεve yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. 'Áámá yáāⁿ chí canduūu na 'áámá yíicū nguéé cúuví cunuuⁿ n'de'ēi.

15 Ndíi nguéé ndúú 'iiⁿ'yāⁿ ra 'cuuⁿ'miⁿ yā 'áámá lámpara ní cu'nuúⁿ yā maaⁿ 'áámá caja; naati cun'duúⁿ yā na 'áámá mesa, ní íicú cuuví deεve yeⁿ'ē nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé yā chεeti va'āi.

16 Tan'dúucā 'áámá lámpara chí ngii ndεεve, 'tíicā cuuvi n'daácā vida yeⁿ'é nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé yā in'yeēdí 'cūū. Ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi snaaⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ

chí n'daacā chi idiín nī. Ní 'iiⁿyāⁿ s'een caaⁿmáⁿ yā: Dε'ε chúúcā ch'εετε Ndyuūs chi Chiidá nī, Ndyuūs chi canée yā ná va'ai chεeti nguuvi.

Jesús ngaⁿa yā yeⁿe ley yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel

¹⁷ Nguéé nadicádíínuuⁿ ndís'tiī chi 'úú chi Jesús ní cúchií chi divií ley yeⁿe Moisés ndúúcū nduudu yeⁿe profetas chi canée nguūⁿ ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ. 'Úú nguéé ndaá chí divií ti ndaá chi dicuaácú yeⁿē.

¹⁸ Ti cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī ndís'tiī: Neⁿe chi canée cá nanguuvi ndúúcū iⁿ'yeeⁿdí'cūū nguéé cuuvi chó'ōo mar 'áámá punto 'lííⁿ ndíí nguéé ndúú mar 'áámá coma yeⁿe ndúúdu yeⁿe ley, nuuⁿmaⁿ neⁿe chi tanducuéⁿē 'āā cuéé cuuvi cuaacu taanduvεε chí canée nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs.

¹⁹ 'Tíicā 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéé diín yā cumplir 'áámá mandamiento 'lííⁿ ní 'tíicā ngi'cueeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chi diín yā tan'dúúcā maáⁿ yā diiⁿ yā, 'lííⁿ 'lííⁿ cá nūuⁿ cuuvi tuneⁿe yā naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai chεeti nguuvi nguéé tan'dúúcā tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ. Naati 'iiⁿyāⁿ chi n'daāca idiín yā ní ngi'cueeⁿ yāⁿ 'iiⁿyāⁿ táácā chi cuuvi diiⁿ n'daacá yā, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cuuvi tuneⁿe yā dendu'ū chi n'daacā ná va'ai chεeti nguuvi naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā.

²⁰ 'Úú ní ngaⁿ'á ngī ndís'tiī: Nduuti chi ndís'tiī nguéé n'daacā ca idiín nī chi cuuvi 'iiⁿyāⁿ chi ngi'cueeⁿ ley ndúúcū 'iiⁿyāⁿ fariseos, tuu'mi ní ndís'tiī nguéé cuuvi cundaa nī na va'ai chεeti nguuvi naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā.

Jesús ngaⁿa yā yeⁿe chi nduuvi tááⁿ 'iiⁿyāⁿ

(Lc. 12.57-59)

²¹ Maaⁿ ní ch'ííndiveéⁿ nī chí caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿyāⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ chí 'túúcā: Nguéé 'caaⁿ'nuⁿ di 'iiⁿyāⁿ. Du'u chí 'caāⁿ'nūⁿ 'iiⁿyāⁿ véé nuuⁿndi yeⁿe yā nguuvi chí Ndyuūs caaⁿ'maⁿ yā yeⁿe nuuⁿndi.

²² Naati 'úú ní ngaⁿ'á ngī ndís'tiī 'tíicā: 'Āā du'ú nūuⁿ chí nduuvi taaⁿ yeⁿē vi'i, véé nuuⁿndi yeⁿe yā nguuvi chí Ndyuūs caaⁿ'maⁿ yā yeⁿē nuūⁿndī. 'Āā du'ú nūuⁿ chí caaⁿ'maⁿ cuuvi vi'i 'tíicā: Dε'ε chúúcā

chεechí tiīⁿ di, véé nuuⁿndi yeⁿe yā nanááⁿ juez. 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí caaⁿ'maⁿ yā 'tíicā: Dε'ε chúúcā zongo dii, caⁿ'á yā na infierno naachi canée 'áámá nguuchi yaⁿ'ā.

²³ Nduuti chí diiⁿ di tan'dúúcā costumbre yeⁿē di ní ndεε di ofrenda yeⁿē di ní ca'a di Ndyuūs vmnááⁿ nátaī yeⁿe yaācū templo, ní hora mííⁿ nūuⁿ ninán'gaacu di chí vi'i di ní véé vaadi 'caa'va yeⁿē di ndúúcu sa;

²⁴ tuu'mi ní cu'neeⁿ di ofrenda yeⁿē di niiⁿnuúⁿ nátaī. Ní cue'e di ntun'dáá n'dai di ndúúcū vi'i di. Cuayiivi ní cuuvi nguεεcundí di ní ca'a di ofrenda yeⁿē di nátaī.

²⁵ Tun'dáá n'dai di ndúúcū 'āā du'u nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí taaⁿ yeⁿe di maāⁿnchεēté nūuⁿ taachi canúu di yúúni ndúúcu yā, 'aatī caⁿ'a yā canguu yā dii nanááⁿ juez. Ní juez mííⁿ nca'a yā dii ta'a policía. Ní policía miiⁿ ní cu'nuūⁿ sa dii vácūū.

²⁶ Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī dii chí nguéé nan'daā di vácūū neⁿe chí nguéé 'cuiinu nadí'vε di tanducuéⁿē chí can'diicu di.

Jesús ngaⁿa yā yeⁿe adulterio

²⁷ N'giindiveéⁿ nī chí caⁿ'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿē nuuⁿndi chí adulterio 'túúcā: Ndís'tiī chí n'giindivaacú nī, nguéé in'nuúⁿ nī n'daataá o isaⁿ'ā chí nguεε yeⁿē di.

²⁸ Naati 'úú, Jesús ní ngaⁿ'á ngī ndís'tiī 'tíicā: 'Āā du'ú nūuⁿ chí n'giíⁿnyūⁿ ndúúcū 'áámá saⁿ'ā o n'daataá ní neⁿe yā cuuvi n'dái yā ndúúcū vi'i, 'āā diiⁿ nuuⁿndí yā na staava yeⁿe yā tan'dúúcā chí 'āā 'tíica yā ndúúcū vi'i. Ní 'āā diiⁿ yā adulterio.

²⁹ Chuū ngaⁿ'á: Nduuti chí nduutináaⁿ di lado tá cuaácú di diiⁿ chí diiⁿ di nuuⁿndi, 'caaca di nduutinaaⁿ di ní cun'dáa di. Ti n'dáacā ca chí cuuvi ndai di 'áámá parte yeⁿe cuerpo yeⁿē di, nguéé ti tanducuéⁿē cuerpo yeⁿē di caⁿ'a na infierno.

³⁰ Ndúúti chí ta'ā cuaácú di idiín chí diiⁿ di nuuⁿndi, 'caaca di ní cun'dáa di. Ti n'dáacā ca chí cuuvi ndai 'áámá parte yeⁿe cuerpo yeⁿē di, nguéé ti núúⁿmáⁿ ch'εεte cuerpo yeⁿē dii caⁿ'a na infierno.

Jesús ngaⁿa yā yeⁿe chí 'tεεchi vi'i yā

(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹ Tiempo chí chó'ōo 'iiⁿyāⁿ caⁿ'a yā 'túúcā: 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí 'tεεchi n'daataá yeⁿē yā, canée chí ca'a yā 'áámá caaca yeⁿē chí 'tεechí vi'i yā.

32 Naati 'úú ní nga'n'á ngíi ndís'tiī 'tíicā: Nduuti chi 'áámá sa'n'ā chí 'tεεchi sá n'daataá ye'n'ē sa, nguée cáávā chí véé sa'n'ā chí n'dai ndúúcu tá, tuu'mi ní dii'n sa chí n'daātāa cuuvi adulterio tá. 'Āā du'ú nūu'n sa'n'ā chí 'caandavaacu sá ndúúcu n'daataa chí i'néén isa'n'ā ye'n'e ta tá'n'ā, sa'n'ā mii'n idii'n ntúū'n sa nuu'ndi chí adulterio.

Jesús nga'a yā ye'n'ē nduudu chí 'tíicā o nguεε 'tíicā

33 Ndís'tiī ní ch'iindiveén nī chí ca'n'a yā chii yā 'ii'n'yā'n tiempo chí 'āā chó'ōo 'tuucā: Nguée caa'n'ma'n nī nduudu, “por Ndyuūs”, cáávā cosa chí cuaacu níi'nyú'n chí dii'n nī ní nguée 'tíicā dii'n nī. Taachi caa'n'má'n nī nduudu, “por Ndyuūs”, dii'n cuaacú nī tan'dúúca chí dii'n nī cáávā Ndyuūs.

34 Naati 'úú ní nga'n'á ngíi ndís'tiī: Nguée caa'n'má'n nī nduudu, “por Ndyuūs”, ye'n'ē mar 'áámá naa'n. Ndíi nguée caa'n'má'n nī nduudu, “cucáávā nanguuvi”, ti mii'n canée trono ye'n'e Dendyuūs.

35 Ndíi nguée ndúú caa'n'má'n nī nduudu, “cáávā yá'n'āa 'cūū”, ti chíi'n chí banco 'lín ye'n'ē ca'a Ndyuūs; ndíi nguée ndúú 'áámá nduudu, “cáávā yá'n'ā Jerusalén”, ti chii'n chí yáā'n ye'n'ē Rey Ndyuūs chí ch'εεte yā.

36 Ndíi nguée ndúú caa'n'má'n nī nduudu, “cáávā tíi'n nī”, ti nguée cúúví dii'n nī chí cuuvi cuéε naachi cuái'n mar 'áámá yuūdū tíi'n nī. Ní nguée cuuvi dii'n nī chí cuuvi cuái'n naachi cuéε mar 'áámá yuūdū tíi'n nī.

37 Naati ndís'tiī caa'n'má'n nī, “'tíicā”, nduuti chí 'tíicā; o nduuti chí nguée 'tíicā, tuu'mi ní caa'n'ma'n nī, “nguεε 'tíicā”, caati nduuti chí caa'n'má'n nī nduudu, “por Ndyuūs” o cáávā táámá ye'n'e chuū, tuu'mi ní nduudu mii'n ní nguée n'daācā chí caa'n'ma'n nī.

Diné'e nī 'ii'n'yā'n chí nguée ngíi n'diichí yā ndís'tiī

(Lc. 6.29-30)

38 Jesús ca'n'a yā: Ndís'tiī ní ch'iindiveén nī chí ca'n'a 'ii'n'yā'n tiempo chí chó'ōo ye'n'e ley chí 'tíicā: Nduuti chí 'áámá 'ii'n'yā'n tun'dáa yā nduutinaa'n taama 'ii'n'yā'n, 'tiicá ntúū'n 'ii'n'yā'n mii'n ní cuuví tun'daá yā nduutináa'n 'ii'n'yā'n chí dii'n nduucú yā 'tíicā. Ní 'áámá 'ii'n'yā'n chí tun'dáa yā 'dii'n'yu'n táámá 'ii'n'yā'n, 'tiicá ntúū'n cuuví tun'daa yā 'dii'n'yu'n 'ii'n'yā'n chí dii'n nduucú yā 'tíicā.

39 Naati 'úú ní nga'n'á ngíi ndís'tiī: Nguée 'cuu'n'ma'n nī ndúúcu 'ii'n'yā'n chí yaādii'yā yā. 'Āā du'ú nūu'n 'ii'n'yā'n chí 'cue'n'é yā tiicūnáa'n nī ti duuchineén yā ye'n'e nī 'cuu'n nī chí dii'n yā taama vmné'n'ēe nduuti chí ne'n'e yā.

40 Ní nduuti chí 'aama 'ii'n'yā'n chí in'nuún yā vaadi 'caa'va ndúúcu nī, ní ne'n'e yā divíi yā tiinuu'n yúudū ye'n'e nī, ca'a ntúū'n nī cotón ye'n'e nī.

41 Ní nduuti chí 'aama 'ii'n'yā'n chí cuuví yā ndís'tiī chí a fuerza canée chí cándεε nī chéédí ye'n'e yā tan'dúúca 'uūví kilómetros 'tíicā ya'n'ai ca candéε nī ye'n'e yā ndii cuūu'n kilómetros.

42 Taachí caaca 'ii'n'yā'n ndís'tiī 'āā de'ε nūu'n cosa ca'a nī 'ii'n'yā'n cosa mii'n. Nguée nguεεcundíi nī cuadáámí nī ye'n'é yā.

Diné'e nī 'ii'n'yā'n chí taa'n ndúúcu nī (Lc. 6.27-28, 32-36)

43 Ndís'tiī ní ch'iindiveén nī chí ca'n'a 'ii'n'yā'n tiempo chí 'āā chó'ōo: Diné'e di 'ii'n'yā'n na níi'nuún vaacu dí. Nguée diné'e di 'ii'n'yā'n chí taán yā ndúúcu di.

44 Naati 'úú ní nga'n'á ngíi ndís'tiī: Diné'e nī 'ii'n'yā'n chí taa'n yā ndúúcu nī. N'dáacā caa'n'ma'n nī ye'n'e 'ii'n'yā'n chí nguée n'dáacā nga'n'a yā ye'n'e nī. N'dáacā dii'n nī ndúúcu 'ii'n'yā'n chí nguée ne'n'e yā ndís'tiī. Caa'n'má'ngua'á nī ye'n'e 'ii'n'yā'n chí 'cue'n'e ndís'tiī ní nguée n'daācā idií'n yā ndúúcu nī ní idií'n yā chí ndís'tiī n'geenú nī ngíi.

45 Ní ndís'tiī ní 'cuu'n'mi'n nī 'ii'n'yā'n s'een chí ndís'tiī ní daiya Dendyuūs ndís'tiī. Chi-ida yú chí cánée na va'ai chεεti nguuvi idií'n yā chí ican'daa 'yá'n'ā naachi snée 'ii'n'yā'n chí n'dai ndúúcu 'ii'n'yā'n chí nguée n'daācā dii'n yā. Ní Ndyuūs idií'n yā chí n'geen cuūví ye'n'é 'ii'n'yā'n chí n'daācā idií'n yā ndúúcu 'ii'n'yā'n chí nguée n'daācā idií'n yā.

46 Ndúúti chí ndís'tiī diné'e nī 'ii'n'yā'n chí ne'n'e yā ndís'tiī, ¿d'εε premio chí ndaacá nī? ¿'Áá nguée 'tiicá ntúū'n idii'n 'ii'n'yā'n chí cobrador yā?

47 Nduuti chí ndís'tiī dii'n nī saludar dámaā'n hermanos ye'n'e nī, ¿d'εε premio chí ndaacá nī? ¿'Áá nguée 'tiicá ntúū'n idii'n 'ii'n'yā'n chí nguée ye'n'ē ndaata Israel chí nguée i'téenu yā Ndyuūs?

⁴⁸ N'daācā n'dai ca diiⁿ ndís'tiī chi diiⁿ nī tan'dúúccā chi diiⁿ Dendyuūs, Chiida yú, chi canéé na va'ai chεeti nguuví.

6

Jesús ngaⁿ'ayā yeⁿ'e chi nginnee yú 'iiⁿ'yāⁿ

¹ Ndís'tiī nguée diiⁿ dendu'ū chi n'daācā yeⁿ'e yaācū nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caati snaaⁿ yā chí diiⁿ nī chi nadacadiinúúⁿ yā chí ndís'tiī ní n'daāca nī. Nduuti chí 'túúccā idiíⁿ nī, tuu'mi ní Ndyuūs Chiida yú nguée téé yā chí cuuvi yeⁿ'e nī yeⁿ'ē chí diiⁿ nī taachi ndaa nī ná va'ai chεeti nguuví.

² Taachi ndís'tiī ca'a nī ofrenda yeⁿ'e nī, nguée diiⁿ yuudú nī níccú nguée cuuvi cadíinuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. 'Tíicā idiíⁿ náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'uūví naaⁿ 'uūví cheendí yā taachi snée yā na yaācū sinagoga ndúúccū na cuaaⁿ cyúúní. Ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ ní cuuvi snaaⁿ yā ní caaⁿ'maⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nn'dai yā. Cuaacu níⁿnyúⁿ 'úú ngaⁿ'á ngī ndís'tiī, chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní vεε chí 'āā ndaāca yā yeⁿ'e chí diiⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

³ Taachi ndís'tiī ní ca'á nī cosas chí inneé nī 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée yeⁿ'e yā, nguεε ca'a nī chí tuumícadíinuuⁿ ta'ā 'cueé nī chí diiⁿ tá'ā cuaacú nī.

⁴ 'Tíicā ca'a n'de'εί nī cosas miiⁿ yeⁿ'e nī ní 'iiⁿ'yāⁿ nguεε cuuvi snaaⁿ yā; 'íicú Chiida yú chí cánéé ná va'ai chεeti nguuví inaaⁿ yā chí nguée n'diichi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní Chiida yú téé yā chí cuuvi yeⁿ'e nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

Jesús ngi'cueeⁿ yā yeⁿ'ē chí ngaⁿ'ānguá'āa (Lc. 11.2-4)

⁵ Taachi ndís'tiī caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī, nguée diiⁿ nī tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'uūví naaⁿ 'uūví cheendí yā, caati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ inee yiinú yā chí n'gεētíndii yā na yaācū sinagogas ndúúccū cuaaⁿ cyúúní ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ ní snaaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī ndís'tiī, chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'āā véé chí cuuvi yeⁿ'é yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

⁶ Ndís'tiī, taachi caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī, cundáa nī na cuarto 'líiⁿ yeⁿ'e va'ai yeⁿ'e nī ní n'gaadí nī cheendi va'āi cuarto 'líiⁿ miiⁿ. Ní caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī ndúúccū Chiida yú chí inaaⁿ n'de'ei yā. Ní Chiida yú ntée yā chí cuuvi yeⁿ'e nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

⁷ Ní taachi caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī, nguée dachiíⁿ dachiíⁿ caaⁿ'maⁿ nī tan'dúúccā chí diiⁿ náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'uūví naaⁿ 'uūví

cheendí yā chí nguée i'téenu yā Ndyuūs ní nguεε yeⁿ'e ndaata Israel yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nadicadíinuuⁿ yā chí Ndyuūs caⁿ'á yā 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é yā ti neené n'deēe nduudu ngaⁿ'a yā.

⁸ Nguée diiⁿ nī tan'dúúccā chí idiíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ti Chiida yú 'āā déenu yā dendu'ū chí neⁿ'e nī taachi 'āā cuée caaca nī.

⁹ Ní taachi ndís'tiī caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī, 'túúccā caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī:

N'diī Chiidá nducyaaca 'nū, n'diī chí canéé nī ná va'ai chεeti nguuví. Dε'ε chúccā dεεve chí nguúví nī.

¹⁰ Canéé chí ndaa tiempo naachi chí ngaⁿ'a ntiíⁿnyuⁿ nī. Cúúví tan'dúúccā chí n'diī neⁿ'e nī tan'dúúccā ná va'ai chεeti nguuví 'tiicá ntúūⁿ na yáⁿ'āa 'cúū.

¹¹ Téé nī chí cuuví che'é 'nū nguuví 'cūū.

¹² Nadich'εεcú nī nuuⁿndi yeⁿ'e 'nū tan'dúúccā chí nús'uu inadich'εεcú 'nū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεε n'daācā diiⁿ yā nduucú 'nū.

¹³ Nguée 'cuáaⁿ nī chí ndaa nanaáⁿ 'nū cosas chí chεεchi ca chí diiⁿ chí diiⁿ 'nū nuuⁿndi naati nadanguáⁿ'ai nī nús'uu yeⁿ'é nducuéⁿ'ē chí nguεε n'daācā. Ti yeⁿ'é nī naachi ngaⁿ'a ntiíⁿnyúⁿ nī ndúúccū poder ndúúccū dεεve chí n'dái taavi ca yeⁿ'e nī ndúúccū nducuéⁿ'ē nduuyū cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā cuuvi.

¹⁴ Nduuti chí ndís'tiī nadich'εεcú nī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée n'daācā idiíⁿ yā nduucú nī, tuu'mi ní Chiida yú chí cánéé yā ná va'ai chεeti nguuví nadich'εεcú ntúūⁿ yā yeⁿ'é nī.

¹⁵ Ndúúti chí ndís'tiī nguée nadich'εεcú nī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée n'daācā idiíⁿ yā ndúúccū nī, 'tiicá ntúūⁿ Chiida yú nguée nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é nī.

Jesús ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ nguée ca'diinú yā tiempo chí ngaⁿ'angua'á yā

¹⁶ Taachi nguée nga'díiⁿnúⁿ nī caati ngaⁿ'angua'á nī nguée nduuví ndaachií naáⁿ nī tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'uūví naaⁿ 'uūví cheendí yā chí neⁿ'é yā chí tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ snaaⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ idiví yā catecai vmnááⁿ yā ní 'cuuⁿ'míⁿ yā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée nga'diíⁿnúⁿ yā. Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī ndís'tiī, chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ

ní 'āā vée chi ndaācā ye'e yā na in'yeendí 'cūū.

¹⁷ Naati ndís'tiī, ní taachi nguée nga'diī'nú'n nī, 'cuiīnī aceite tiī'n nī ní náá'nú nī naa'n nī.

¹⁸ Ní nguée 'cuu'n'mín nī nanáán 'iī'n'yā'n chi nguée nge'é nī naati Chiida yú chi cánuu'n yā nán'de'ei snaán yā. Ní Chiida yú chi snáa'n yā chí'n chí diī'n nī taachi cánúú'n nī nán'de'ei ní téē yā nanáán 'iī'n'yā'n de'ē chi cuuví ye'e nī.

Vée vaadī 'cuiica ná va'ai chēeti nguuvi
(Lc. 12.33-34)

¹⁹ Ca'n'a Jesús: Ndís'tiī ní nguée diī'n nī chí cuuvi 'cuiica nī ná in'yeendí 'cūū naachi vée i'yéevē chí di'tuuví tī ndúú'cū che'e yá'nāa chi tuuvi ní naachi vée chi duucu ní diduucú sa.

²⁰ Naati n'dáacā chí diī'n nī chí 'cuūndí ye'e nī ná va'ai chēeti nguuvi naachi nguée vée i'yéevē chí di'tuūví tī ndíi nguée ndúú che'e yá'nāa chí tuuvi, ndíi nguée ndúú cuuvi cundaā chí duucu ní diduucú sa.

²¹ Caati naachi canée vaadī 'cuiica ye'e nī, mii'n canee staava ye'e nī chí nadicadi-inúú'n nī ye'e tanducué'nē.

Chídeve ye'e cuerpo ye'e yú ní nduuti-naa'yú
(Lc. 11.34-36)

²² Ca'n'a Jesús chí chídeve ye'e cuerpo ye'e yú chí'n chí nduutináa'n yú. Ndúúti chí nduutináa'n nī n'daācā, tuu'mi ní núú'mán nchēete cuerpo ye'e nī ní inaa'n chí deēve.

²³ Ní nduuti chí nduutináa'n nī nguée n'dai, tuu'mi ní núú'mán nchēete cuerpo ye'e nī cunée na maāi'n. 'Tíicā nduuti chí deēve chí canee nduucú nī nguée n'daācā, tuu'mi ní canee nī na maāi'n chí díitūu n'dái.

Jesús nga'n'a yā ye'e chí 'cuiica 'iī'n'yā'n
(Lc. 16.13)

²⁴ Mar 'áamá 'iī'n'yā'n nguée cuuvi dichí'vē yā 'uūvī 'iivi yā caati diné'e yā 'aama yā ní nguēē diné'e yā taama yā. Ní n'dáacā nadicádíinuū'n yā ye'e 'aama yā ní nguée n'daācā nadicádíinuū'n yā ye'e taama yā. Nguée cuuvi in'nuū'n nī vaadī 'cuiica ye'e nī ní dichí'vē nī 'iivú Ndyuūs.

Ndyuūs idiī'n yā cuidado ye'e 'iī'n'yā'n ye'e yā

(Lc. 12.22-31)

²⁵ Chuū nga'n'á ngii ndís'tiī: Nguée nadi-cadíinuū'n nī ye'e vida ye'e maa'n nī, o ye'e

chi che'é nī, o ye'e chi cu'u nī, ndíi nguée ndúú cáāvā chí ne'e cuerpo ye'e nī chí 'cuētinúu nī. ¿'Áá nguée ya'n'ai ca vida ye'e nī nguée ti chí ng'e nī? ¿'Áá nguēē ya'n'ai ca chí'vē cuerpo ye'e nī nguée ti catecai nī?

²⁶ Cuin'diichí nī 'yaada ye'e nanguuvi. Nguée ngiinú tī ndaata, ndíi nguée ngii cosecha ye'e tī, ndíi nguée ndúú in'guain'dái tī ye'e tī. Chiida yú chí cánéé ná va'ai chēeti nguuvi ngá'a yā chí nge'e tī. ¿'Áá nguée ya'n'ai cá chii'vē ndís'tiī nguée ti 'yaada?

²⁷ ¿Chéé ndís'tiī chí néené n'dai tiī'n nī cúúví iintiinee'n nī 'áamá yuūchí ye'e chí yaācu nī?

²⁸ ¿De'ē cáāvā chí inadicádíinuū'n nī ye'e catecai nī? Nadacádíinuū'n nī ye'e naāndā cuēē ye'e cuēti táacā chí n'giita. Nguée diī'n ntiī'nyuū'n ndíi nguée ndúú idin'dái hilo.

²⁹ Naati 'úú ní nga'n'á ngii ndís'tiī, chí rey Salomón mii'n ní ndúú'cū tanducué'nē catecai yā chí n'déevē n'dai ndii tuunu ngii 'yá'nā naati nguée neené n'deēveé tan'dúú'cā ye'e naāndā s'ee'n.

³⁰ Ndúú'tí chí Ndyuūs idiī'n yā cuidado ye'e yáatā chí vēē cuēti chí maā'n ní canee ní cavyaa'n ní nti'ī ní n'nee ya'n'ā 'iī'n'yā'n. ¿'Áá nguée diī'n cá Ndyuūs cuidado ye'e ndís'tiī, 'iī'n'yā'n chí duū'vī i'téenu nī Ndyuūs?

³¹ Nguée nadicádíinuū'n ndís'tiī, ní caa'n'ma'n nī 'tíicā: ¿Dé'ē che'é 'nū? o ¿de'ē cu'ú 'nū? o ¿dé'ē 'cuētinúu 'nū?

³² 'Iī'n'yā'n chí nguée ye'e ndaata Israel in'nuū'n yā dendu'ū chí 'túú'cā. Chiida yú chí cánéé yā ná va'āi chēeti nguuvi déenu yā tanducué'nē dendu'ū chí necesidades ne'e yú.

³³ Naati ndís'tiī ní canee chí in'nuū'n nī vmnáán vmnaa'n ye'e naachi Ndyuūs nga'n'a ntiī'nyuū'n yā ndúú'cū vaadī cuaacu ye'e Ndyuūs, ní 'íicú tanducué'nē dendu'ú 'cūú ní ntiinee'n yā ye'e nī.

³⁴ Nguée nadicádíinuū'n nī ye'e cavyaa'n caati cavyaa'n ní táamá nguuvi ndúú'cū ye'e, ní 'íicú nguuvi ní 'āā vée nūu'n chí vée. Dámaā'n nadacádíinuū'n nī ye'e maa'nguuví, 'āā 'tiicá nūu'n.

7

'Túú'cā nga'n'a Jesús: Nguée tun'daá nī

nuuⁿndi yeⁿe táámá 'iiⁿyāⁿ

(Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ Jesús caⁿ'a yā: Ndís'tiī ní nguéé caaⁿ'maⁿ néeⁿ nī yeⁿe táámá 'iiⁿyāⁿ maaⁿ ní 'íicú Ndyuūs nguéé caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe nī.

² Caati ndúúti chí ndís'tiī caaⁿ'maⁿ nī nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ, 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe nī. Nduuti chí n'dee n'dái caaⁿ'máⁿ nī, 'tiicá ntúūⁿ caaⁿ'máⁿ Dendyuūs yeⁿe nī. Nduuti chí duuⁿ'ví nūⁿ, 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs caaⁿ'máⁿ yā yeⁿe nī.

³ ¿Dε'ē cúúvī chí maaⁿ nch'εεté nūⁿ n'gíinu nī nuuⁿndī chí diiⁿ tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní nguéé inaaⁿ nī nuuⁿndī ch'εεte chí diiⁿ nī?

⁴ ¿Dε'ē cúúví chí caaⁿ'máⁿ nī 'iiⁿyāⁿ yeⁿe chí diiⁿ yā chí nguεε n'daācā nduuti chí ndís'tiī diiⁿ nī cosas chí nguéé n'daācā? 'Caandivéⁿ nī. Vέé nuuⁿndi yeⁿe nī chí ch'εεte chí nguéé ndaacadaamí nī yeⁿe.

⁵ Ndís'tiī 'iiⁿyāⁿ 'uūvī naaⁿ 'uuvī cheendi nī. Díiⁿ cā maáⁿ nī ndaacadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi chí diiⁿ nī ní 'íicú cuuvi caaⁿ'máⁿ nī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí canéé chí din'daācā yā ní ndaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi chí diiⁿ yā.

⁶ Nguéé ca'a nī dendu'ū chí yeⁿe Ndyuūs 'yaānā s'eeⁿ ti 'yaānā s'eeⁿ cuuvi contra yeⁿe nī. Ní caⁿ'á tī che'e tī ndís'tiī chí pedazos cánéé nī. Nguéé 'cuíi nī cosas yeⁿe nī chí dichíí'vε tan'dúúccā perlas nanááⁿ puercos tī cuuvi nanguεεcúndii tī ní ca'a ta'á tī ní ndís'tiī canéé nī maaⁿ ca'a tī.

Caacá nī, in'nuúⁿ nī, ní yaaⁿ'ví nī cheendi va'ai

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷ Caⁿ'a Jesús: Caacá nī Ndyuūs, ní Ndyuūs téé yā yeⁿe nī. In'nuúⁿ nī ní ndaācā nī. Yaaⁿ'ví nī cheendi va'āi ní nan'guaaⁿ yeⁿe nī.

⁸ Caati nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí ngiica Ndyuūs ní Ndyuūs ca'a yā yeⁿe yā. Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí in'nuuⁿ yā, ní in'ndaaca yā. Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí yaaⁿ'vi yā cheendi va'āi, ní nan'guaaⁿ yeⁿe yā.

⁹ ¿Chéé yeⁿe ndís'tiī taachi caaca daiya nī 'aama pan, ca'a nī 'áámá tuū?

¹⁰ O nduuti chí caaca daiyá nī 'áámá 'yaācā, ¿'áá ca'á nī 'áámá cúú?

¹¹ Nduuti chí ndís'tiī chí cú'ncheeⁿ nī deenú nī ca'a nī cosa chí n'daācā daiya nī, ndii 'tε cá Chiida yú chí canéé yā na

va'ai chεeti nguuvi ca'á yā cosas chí n'dáacā n'dai cá 'iiⁿyāⁿ chí caaca yā Ndyuūs.

¹² 'Tíicā chí tanducuén'e chí neⁿ'é nī chí diiⁿ 'iiⁿyāⁿ ndúúcu nī, chuū ntúūⁿ diiⁿ nī ndúúcu 'iiⁿyāⁿ. Chuū chí ley yeⁿe Moisés ndúúcu chí canéé nguūⁿ yeⁿe profetas s'uuⁿ ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ.

Cheendi va'āi chí 'tuūcuú

(Lc. 13.24)

¹³ Caⁿ'a Jesús: Cundáa nī chééndi va'āi chí 'tuūcuú, tí cheendi va'ai ch'εε'nū ndúúcu yúúni ch'εε'nū, chíiⁿ chí candéé 'iiⁿyāⁿ chí caⁿ'a yā na infierno. Néené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ndaa yā chééndi va'ai chí ch'εε'nū miiⁿ.

¹⁴ Naati chééndi va'āi 'tuūcuú miiⁿ ní yúúni cuééⁿ miiⁿ chí candéé 'iiⁿyāⁿ chí caⁿ'a yā na vida cueⁿe daāⁿmaⁿ. Ní duuⁿ'ví 'iiⁿyāⁿ chí ndaāca yā chééndi va'āi miiⁿ.

Yá'á ní cucáávā n'gui'i yeⁿe tu-umicádíinuⁿ nī

(Lc. 6.43-44)

¹⁵ Caⁿ'a Jesús: Díiⁿ nī cuidado ndís'tiī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ profetas chí falsos yā chí ngaⁿ'a yā chí ndεε yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs naati nguεε 'tíicā. Taachi nndaa yā nanááⁿ ndís'tiī cuaaⁿ dáámí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ tan'dúúccā catecai 'iiti cuūchī naati cuááⁿ chεeti yā tan'dúúccā 'yáá'yāⁿ ngaatáā chí taaⁿ tī.

¹⁶ Ní yeⁿe chí diiⁿ yā tuumicádíinuⁿ nī yeⁿe yā. ¿'Áá cuta'a 'iiⁿyāⁿ uvas yeⁿe yááⁿ? o ¿'áá cuta'a 'iiⁿyāⁿ n'guiidíi yaaⁿ nguuvi yeⁿe yááⁿ? Nguεε 'tíicā.

¹⁷ 'Tíicā, nducyaaca yáⁿ'á chí n'dái, n'daācā ngíi n'gui'i n'dáacā yeⁿ'é, naati yáⁿ'á chí nguéé n'daācā ní nguéé n'dai n'gui'i yeⁿ'é.

¹⁸ 'Áámá yáⁿ'á chí n'dáacā nguéé 'cuūndi n'gui'i chí nguéé n'daācā, ndíi nguéé ndúú yeⁿe chí nguéé n'daācā 'cuūndi n'gui'i chí n'daācā yeⁿ'é.

¹⁹ Nducyaaca yáⁿ'á chí nguéé n'daācā ngíi n'gui'i yeⁿ'é, 'iiⁿyāⁿ ní 'cáaca yā ní 'cuíi yā na yaⁿ'ā.

²⁰ 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī tuumicadíinuⁿ nī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ cáávā cosas chí diiⁿ yā yeⁿe chí n'daacā o yeⁿe chí nguéé n'daācā.

Nguéé cuuvi cundaa nducyaaca 'iiⁿyāⁿ na va'ai chεeti nguuvi

(Lc. 13.25-27)

21 Jesús ngaⁿ a yā 'tíicā: Nguéé nducyaaca 'iiⁿ yāⁿ chi ngaⁿ á yā yeⁿ ē 'úú: N'díí Señor, Señor, ní cuuví cundaa yā naachí Ndyuūs ngaⁿ a ntiⁿ nyuⁿ yā, dámaāⁿ 'iiⁿ yāⁿ chi dííⁿ yā tan'dúú^{cā} chi neⁿ e Chiidá chi canee yā na va'ai chεeti nguuví.

22 Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ caaⁿ maⁿ yā cuuvi yā 'úú nguuví yeⁿ é juicio N'díí Señor, Señor, ¿'áá nguéé caⁿ a 'nū nduudu cuaacu ndúú^{cū} chi duuchí nī ní tun'dáa 'nū yááⁿ n'guinūⁿ yeⁿ e 'iiⁿ yāⁿ ndúú^{cū} chi duuchí nī? Ní nééné n'deēe vaadi n'gíinú idiiⁿ nū ndúú^{cū} chi duuchí nī.

23 Tuu'mí ní 'úú Cristo caaⁿ máⁿ cuaacú cuuví 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú nguéé n'diichí tandíí ndís'tií. Cuví nī yeⁿ ē 'úú, ndís'tií chi nguéé n'daācā dííⁿ nī.

Yeⁿ ē ndúú 'uūví cimientu yeⁿ é va'āi s'eeⁿ (Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

24 Ní caⁿ a ntúūⁿ Jesús: 'Āā du'ú nūⁿ 'iiⁿ yāⁿ chi n'giindiveeⁿ yā ndúú^{dú} 'cūū yeⁿ é níicú idiiⁿ yā chεε chi 'úú ngaⁿ á, 'iiⁿ yāⁿ miiⁿ ní tan'dúú^{cā} 'áámá saⁿ ā chí n'dēēvεε nadicádíinuuⁿ sa. Saⁿ ā miiⁿ din'dái sa vaacu sá na 'áámá yáává.

25 Níicú chéén cúúví naⁿ ā ní ch'iita yíicú. Ní chéénū 'yúúné taaⁿ contra yeⁿ é va'āi miiⁿ ní nguéé chindεεvε caatí n'daacā chééndii na yáává miiⁿ.

26 'Āā du'ú nūⁿ 'iiⁿ yāⁿ chi n'giindiveeⁿ yā nduudú 'cūū yeⁿ é ní nguéé idiiⁿ yā tan'dúú^{cā} chi ngaⁿ á, 'iiⁿ yāⁿ miiⁿ ní tan'dúú^{cā} 'aama saⁿ ā chi nguéé n'daācā inadícádíinuuⁿ sa. Saⁿ ā miiⁿ ní din'dái sa vaacu sa na yāⁿ āa ndúútí.

27 Ní cheeⁿ cuuví naⁿ ā ní ch'iita yíicú miiⁿ. Ní chéénū 'yúúné taaⁿ contra yeⁿ é va'āi miiⁿ ní va'āi chidεεvε ní ntuūvī.

28 Taachí Jesús miiⁿ ch'iinu caⁿ a yā ndúú^{dú} 'cūū, 'iiⁿ yāⁿ míⁿ cheⁿ e yiinú yā yeⁿ e chíⁿ chí ngi'cueeⁿ Jesús.

29 Caati Jesús miiⁿ ngi'cueeⁿ yā 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ tan'dúú^{cā} 'áámá 'iiⁿ yāⁿ chí déénu o 'áámá 'iiⁿ yāⁿ chí ngaⁿ a ntiⁿ nyúⁿ yā nguéé tan'dúú^{cā} 'áámá maestro chi ngi'cueeⁿ ley yeⁿ e yā.

8

Jesús idiiⁿ yā chi nduūvā yeⁿ ē 'áámá saⁿ ā yeⁿ e ca'āi chi nguuví lepra chí ín'duuti yuūtē

yeⁿ ē sa

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Taachí Jesús cuch'eeⁿ yā na 'áámá yiicū, nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ cueⁿ é yā ndúú^{cū} yā.

2 N'diichí nī. Nanááⁿ Jesús ndaā 'áámá saⁿ ā chí ndíí sa 'áámá ca'ai chi nguuví lepra chí ín'duuti yuūtē yeⁿ ē sa. Ní chintii'ya sa nanááⁿ yā ní s'teenú sá ní caⁿ a sa chíi sa 'iiⁿ yāⁿ: N'dií Señor, nduuti chi neⁿ e nī, ní dííⁿ nī chi nduūvā yeⁿ é.

3 Jesús ní n'doó yā ta'á yā ní tuu'ví yā saⁿ ā miiⁿ ní caⁿ a yā chíi yā saⁿ ā: 'Úú neⁿ é. Nduūvā yeⁿ ē di. Tuu'mí nūⁿ nduūvā n'daācā yeⁿ ē sa ní nduūvī dεεvε sa.

4 Tuu'mí ní Jesús ní caⁿ a yā chíi yā saⁿ ā miiⁿ: Cuéⁿ e di ní 'cuuⁿ miⁿ dí cuerpo yeⁿ ē di nanááⁿ chiiduú ní ca'a di ofrenda nanááⁿ Ndyuūs tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ a na ley chi dinguuⁿ Moisés. 'Tíicā ní chiduú caaⁿ maⁿ cuaacú yā yeⁿ ē di nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ yāⁿ, ní nguéé 'cuuⁿ miⁿ di yeⁿ ē chí chíi ndúú^{cū} di mar 'áámá 'iiⁿ yāⁿ.

Jesús dííⁿ yā chi nduūvā yeⁿ e 'aama mozo yeⁿ e capitán romano

(Lc. 7.1-10)

5 Taachí Jesús cáámá ndaa yā na yáāⁿ Capernaum, ndaā 'áámá saⁿ ā capitán yeⁿ e ndaata yeⁿ e 'iiⁿ yāⁿ romanos nguéé yeⁿ e ndaata Israel. Ní ndaā sa nanááⁿ Jesús miiⁿ ní di'cuítu sa 'iiⁿ yāⁿ.

6 Ní caⁿ a sa chíi sa Jesús: N'díí Señor, mozo yeⁿ é candiítí sá na cama ndúú^{cū} ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ ē sa. Nééné ya'āi ngiitā sa.

7 Jesús caⁿ a yā chíi yā saⁿ ā: 'Úú ní caⁿ á ní dííⁿ chí saⁿ ā ní nduūvā yeⁿ ē sa.

8 Saⁿ ā capitán nan'guεεcútaⁿ a sa ní caⁿ a sa chíi sa Jesús miiⁿ: N'díí Señor, 'úú nguéé neené n'dai 'úú chí cundaa nī chéétí va'āi yeⁿ é. Dámaāⁿ chí caaⁿ maⁿ núⁿ nī ní saⁿ ā mozo yeⁿ é nduūvā yeⁿ ē sa.

9 'Úú ní saⁿ ā chí véé saⁿ ā ndíí tíiⁿ yeⁿ é, ní ngaⁿ ā ntiⁿ nyúⁿ yā yeⁿ ē 'úú. 'Úú ntúūⁿ ní ngaⁿ á ntiⁿ nyúⁿ yeⁿ ē cien soldados chí maaⁿ poder yeⁿ é. 'Úú ní ngaⁿ á ngií 'aama sa: Cúnaⁿ ā di, ní inaⁿ ā sa. Ní ngaⁿ á ngií taama sa: Cuchí di, ní chíi sa. Ní ngaⁿ á ngií mozo chí dííⁿ mandado yeⁿ é: Dííⁿ di ntiⁿ nyúⁿ 'cūū, ní dííⁿ sa.

10 Taachi Jesús ch'iindiveén yā chuū cheⁿ'é yiinú yā. Ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ndúúcu yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tií chí 'úú nguéé ĩndaacá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu n'dai yā mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel tan'dúú^{cā} saⁿ'á 'cūū.

11 Ní ngaⁿ'á ngii ndís'tií, chí neené 'yaaⁿ yā chí caaca yā cuaaⁿ ná ícan'daa 'yáⁿ'ā ndúú^{cū} cuaaⁿ na ngiiya 'yáⁿ'ā ní 'cuē^εé^{té} yā ná va'ai che^εti nguuví ndúú^{cū} Abraham, ndúú^{cū} Isaac, ndúú^{cū} Jacob.

12 Naati n'deee n'dái daiyá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel chí canéé chí 'cuē^εtiné^e yā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā ná va'ai che^εti nguuví, Ndyuūs tun'dáa yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chuva'āi naachí maāⁿ. Míⁿ ní cuē^εcu yā ní che'e 'diiⁿ'yuⁿ yā tí nguéé i'téenu yā Dendyuūs.

13 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chii yā capitán miiⁿ: Cunaⁿ'ā di. Tan'dúú^{cā} chí i'téenu di chí 'úú idiíⁿ chí nduū^{vā} yeⁿ'e mozo yeⁿ'ē di, 'tíicā cuuví ndúú^{cū} mozo yeⁿ'ē di. Ní hora míⁿ nūⁿ nduū^{vā} yeⁿ'e mozo yeⁿ'ē sa.

Jesús diíⁿ yā chí nduū^{vā} yeⁿ'e indán'ā Pedro

(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

14 Cuayiivi ní ndaā Jesús ná va'ai yeⁿ'ē Pedro miiⁿ ní n'diichí yā chí indán'ā Pedro miiⁿ candiiti yā na cama. Nde^ε 'iiⁿ'nūⁿ taán táⁿ'ā miiⁿ.

15 Jesús tuu'ví yā ta'ā tá ní 'iiⁿ'nūⁿ míⁿ ní chivii. Tuu'mi ní táⁿ'ā miiⁿ ní nducueeⁿ tá ní diiⁿ ta mandado yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ca'a ta chí che'e yā.

Jesús diiⁿ yā chí nanduū^{vā} yeⁿ'ē n'deee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Taachi chí 'da'a nguuví miiⁿ, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ miiⁿ ndaa yā chí ndé^ε yā 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ nanááⁿ Jesús. Nde^ε yā 'iiⁿ'yāⁿ chí sné^e yā ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ. Jesús caⁿ'a yā 'áámá nduudu nūⁿ ní tun'dáa yā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ. Ní diíⁿ yā chí nduuva yeⁿ'ē nducyáá^{cá} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ngú^{íta} yā.

17 'Tíicā ní cuuví cuaacu chí caⁿ'a saⁿ'ā profeta Isaías ndíⁿ cuaaⁿ vmnaaⁿ taachí caⁿ'a yā 'túú^{cā}: 'Iiⁿ'yāⁿ maáⁿ yā sta'á yā ca'āi yeⁿ'e yú ní candé^e yā vaadí ya'ai yeⁿ'e yú.

'Iiⁿ'yāⁿ 'āā neⁿ'e yā caⁿ'a yā ndúú^{cū} Jesús (Lc. 9.57-62)

18 Taachi Jesús n'diichi yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cuaaⁿ 'diitú yā caⁿ'a yā chii yā discípulos yeⁿ'e yā chí cho'ó yā táámá lado yeⁿ'e nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā.

19 'Áámá saⁿ'ā chí ngi'cueeⁿ ley ndaā sa nanááⁿ Jesús ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿ'yāⁿ: N'díⁿ Maestro, caⁿ'á ndúú^{cū} ní 'āā tíⁿ nūⁿ naachi cáⁿ'a ní.

20 Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā miiⁿ: 'Yu-unéⁿ ní vé^é yiivi yáá^{vá} yeⁿ'e tí. 'Yáá^{dá} yeⁿ'ē nanguuvi vé^é 'dé^éce tí naati 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs ngué^é va'ai chí vaacú naachi cundiití tíⁿ.

21 Táámá discípulo yeⁿ'é yā caⁿ'a sá chí sa Jesús: N'dii Señor, vmnááⁿ vmnaaⁿ té^e ní lugar 'úú tí caⁿ'á 'cuū^{chí} chiidá ní caⁿ'a yú.

22 Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Cuchíⁿ di ndúú^{cū} 'úú. Cu'neeⁿ dí 'iiⁿ'yāⁿ chí ngué^é i'téenu yā chí 'cuuchí yā tináⁿ'ā chí chíida di. Tí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúú^{cā} tináⁿ'ā 'tíica yā.

Jesús chí'neeⁿ 'diíⁿ yā olas yeⁿ'ē nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā nduū^{cū} 'yúúné chí tááⁿ

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Jesús sndaa yā na 'áámá barco ní discípulos yeⁿ'e yā cueⁿ'e yā ndúú^{cū} yā ní sndaa yā na barco miiⁿ.

24 Hora míⁿ nūⁿ ní ndaā 'áámá 'yúúné tááⁿ chí olas yeⁿ'e nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ ní ch'ε^εε cá chí ndaā nuūⁿ'nīⁿ che^εti barco miiⁿ. 'Té^é 'té^é nūⁿ ngué^é cáⁿduū ná barco. Jesús miiⁿ ní cyaadu yā.

25 Discípulos yeⁿ'é yā ndaa yā nanááⁿ Jesús ní nanduū^{chí} yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús: N'dii Señor, nadanguáⁿ'ai ní s'uūúⁿ caati 'cuū^{vi} yú. 'Áā 'cuē^εchi yú cuaaⁿ maaⁿ nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā.

26 Jesús caⁿ'a yā chí yā discípulos yeⁿ'é yā: ¿De'ε cúúví chí 'va'á ní? Ndíⁿ'tií ní dúú'víi i'téenu ní. Tuu'mi ní Jesús nducueeⁿ yā ní yaa'ví yā 'yúúné míⁿ ndúú^{cū} nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā chí cu'néⁿ 'diiⁿ. Ní hora míⁿ nūⁿ canee 'diiⁿ.

27 Discípulos ní cheⁿ'e yiinú yā ní caⁿ'a yā nguaaⁿ ví'i: ¿Du'u sáⁿ'ā chí 'túú^{cā}, tí ndii 'yúúné ndíⁿ nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā n'giindiveéⁿ yeⁿ'ē sa?

Sa'nā s'een ye'n'e yá'nāa Gadara chi véé espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ ndúúcu sa

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸ Taachi Jesús ndúúcu discípulos ye'n'e yā cho'ó yā nuū'nī'n'yá'nā miiⁿ ní ndaá yā nii'nuúⁿ na yá'nāa Gadara miiⁿ, snéé na 'uuvi sa'nā chi snéé sa ndúúcu espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ ní nacan'dáa sa na yiivε yáává chi nguaaⁿ yáinyāⁿ. Ní nééné taaⁿ sa chi mar 'áámá 'ii'n'yāⁿ nguéé ngí ngo'ó yā yúúní miiⁿ. Sa'nā s'een ní ndaa sa nanááⁿ Jesús.

²⁹ Ní 'cai yiicu sa: N'dii Jesús Daiya Dendyuūs, ¿dé'ē canéé ye'n'é nī ndúúcu nús'uu? ¿'Áá ndaá nī 'muuⁿ chi di'vaachí nī ye'n'é nús'uu taachi 'āā cuéé cúúnú ca'a tiempo taachi Dendyuūs ca'a yā castigo?

³⁰ Ní naachi snéé sa'nā s'een ní ya'n'ai 'téé na 'áámá yiicū. Ní nii'nuúⁿ sa'nā s'een snéé 'yaaⁿ n'dái puercos, chi nge'é tī.

³¹ Ní espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ miiⁿ ní di'cuítu sa Jesús miiⁿ: N'dī Jesús, ndúúti chi tun'dáa nī nús'uu ye'n'e sa'nā s'uuⁿ, 'cuáaⁿ nī chi cundaa 'nū chεeti puercos miiⁿya.

³² Jesús miiⁿ ca'n'a yā chii yā espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ: Cuén'e nī. Tuu'mi ní espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ cán'daa sa ní cue'n'e sa chεeti puercos. Cuin'diichí nī. Nducyaaca puercos chéenu tī na yiicū miiⁿ ní chingéé nuúⁿ tī nguááⁿ nuū'nī'n'yá'nā ní ch'íi nuúⁿ tī nguááⁿ nuū'nīⁿ miiⁿ.

³³ 'Ii'n'yāⁿ chi diiⁿ cuidado puercos miiⁿ cuna'ná yā ngéenu yā na yáāⁿ miiⁿ ní ca'n'a yā tanducué'n'é chí chii tan'dúúca chí chó'oo ye'n'e 'ii'n'yāⁿ chi snéé ndúúcu espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūūⁿ.

³⁴ Nducyaaca 'ii'n'yāⁿ ye'n'e yáāⁿ miiⁿ che'n'e yā n'diichí yā Jesús. Taachí ndaa yā naachi canéé Jesús miiⁿ, 'ii'n'yāⁿ s'een ní di'cuítu yā Jesús miiⁿ chí cuεεví yā ye'n'é yáāⁿ vaacú yā.

9

Jesús diiⁿ yā chi nduuvā ye'n'e 'áámá sa'nā ndúúcu ca'āi chi in'dúuví sá

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ sndáa yā na barco, ní cue'n'é yā táámá lado ye'n'é nuū'nī'n'yá'nā ní cue'n'e yā ní ndaa yā yáāⁿ vaacú yā.

² Tuu'mi ní ndaā nanááⁿ Jesús 'ii'n'yāⁿ ní ndεε yā 'áámá sa'nā ndúúcu ca'āi chi

in'dúuví cuerpo ye'n'e sa. Candúu sa na 'áámá yiivε. Taachí Jesús miiⁿ tuumicadínuuⁿ yā chi sa'nā s'een i'téenu sa ye'n'é yā, tuu'mi ní ca'n'a yā chii yā sa'n'a miiⁿ: Nduuví tīnú di daiyá. 'Úú 'āā nadach'εεcú nuu'ndi ye'n'é di.

³ Tuu'mi ní nán'ā sa'nā s'een chi ngi'cueen ley chi snee sa miiⁿ tucá'a sa nadacadínuuⁿ sa nguaaⁿ maāⁿ sa: Sá'n'a 'cūū ní nga'n'a taaⁿ sa contra ye'n'e Ndyuūs.

⁴ Jesús miiⁿ tuumicadínuuⁿ yā vaanicadínuuⁿ ye'n'é sa ní ca'n'a yā chii yā sa'nā s'een: ¿Dε'ē cuuvi chi nguéé n'daācā inadicadínuuⁿ nī na staava ye'n'e nī?

⁵ ¿Chεε cá chi nguéé ngí'íi chi caa'n'mán cuuvi sá'n'a 'cūū: Nuu'ndi ye'n'é di nch'εεcú o chi caa'n'mán: Ndúcuéén dí ní caaca dí?

⁶ 'Tíicā nga'n'á chí ndís'tī cadínuuⁿ nī chí Sa'nā chí Daiya Dendyuūs ní véé poder ye'n'é sa na i'n'yee'ndí 'cūū chí nadach'εεcú sa nuu'ndi ye'n'é 'ii'n'yāⁿ. Tuu'mi ní ca'n'a yā chii yā sa'nā ndúúcu ca'āi chí in'dúuví sá: Nducueen di ní nta'a di yiivε ye'n'e di ní cuna'nā di na vaacu di.

⁷ Tuu'mi ní sa'nā miiⁿ ní nducuéén sá ní cuna'nā sa na vaacu sa.

⁸ Taachí 'ii'n'yāⁿ s'een n'diichí yā chuū che'n'e yiinú yā ní ca'n'a yā: Dε'ε chúúca ch'εεtε Dendyuūs chí ca'á yā poder 'cūū sa'nā i'n'yee'ndí cūū.

Jesús yaa'vi yā sa'nā chi nguuvi Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Jesús cho'ó yā miiⁿ, ní cachiicá yā ní n'diichí yā 'áámá sa'nā chí nguuví sa Mateo. Mateo miiⁿ ní vεε sa na cuarto naachi nadí'vε 'ii'n'yāⁿ ye'n'é yá'nāa ye'n'e yā. Jesús ca'n'a yā chii yā sa'nā: Díi, cuchí di ca'nā di nduucú. Ní Mateo miiⁿ nducueen sa ní cue'n'e sa ndúúcu Jesús.

¹⁰ Taachí Jesús vεε yā na mesa ná va'āi ye'n'e Mateo miiⁿ, hora míⁿ nééné 'yaaⁿ 'ii'n'yāⁿ publicanos chí cobradores chí inn'guεε yā ye'n'e impuesto ndúúcu 'ii'n'yāⁿ nuu'ndíi ní ndaa yā ní ch'εēté yā na mesa ndúúcu Jesús ndúúcu discípulos ye'n'e yā.

¹¹ Taachí 'ii'n'yāⁿ fariseos n'diichí yā chuū, ca'n'a yā chii yā discípulos ye'n'e Jesús: ¿Dε'ē cúúví chí nge'e maestro ye'n'e nī ndúúcu sa'nā publicanos chí cobradores chí inn'guεε yā ye'n'e impuesto ndúúcu 'ii'n'yāⁿ nuu'ndíi?

12 Taachí Jesús ch'iindiveeⁿ yā chuū, caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ ngiitā nguéeⁿ neⁿ'e yā 'aama médico, dámaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā.

13 Cuen'e nī ní tuumicádiinuuⁿ nī de'ε chi canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs ndúúⁿcū chí neⁿ'ē caaⁿ'maⁿ chi 'tíicā: 'Úú neⁿ'é chi 'iiⁿ'yāⁿ nduuví ya'āi 'iinú yā ndúúⁿcū vi'í. 'Úú ní nguéeⁿ neⁿ'é chi 'caaⁿ'nuⁿ yā 'iiti ní ca'á yā 'iiti tan'dúúⁿcā ofrenda cucááⁿvā 'úú. Ní 'úú ní nguéeⁿ cuchii iⁿ'yeeⁿdí 'cūú chí yaa'ví 'iiⁿ'yāⁿ chi nadacádiinuuⁿ yā chi n'dááca yā ti nguéeⁿ dinuuⁿndí yā, naati 'iiⁿ'yāⁿ chi véé nuuⁿndi yeⁿ'e yā ní 'íicú ndaacadaamí yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

'Iiⁿ'yāⁿ ntiinguuneeⁿ yā yeⁿ'e chi nguéeⁿ ca'diiⁿ'núⁿ yā ti caaⁿ'maⁿ'ngua'a yā
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

14 Tuu'mi ní discípulos yeⁿ'e Juan chi cheⁿdínuūⁿniⁿ yā ndaa yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: N'diī Jesús, ¿de'ε cúúví chí nús'uu ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ fariseos nééné n'deeⁿ cuūví nguéeⁿ nga'diiⁿ'núⁿ 'nū ní discípulos yeⁿ'e nī nga'dííⁿ'núⁿ yā?

15 Jesús caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá cuuví 'cuεεtinéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndúúⁿcū catecai 'cuáⁿ tinaⁿ'ā taachí caⁿ'á yā naachi n'giindivaacu 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e chí saⁿ'ā chi n'giindivaacu miiⁿ canéeⁿ sá? Naati ndaa nguuví chí isaⁿ'ā yeⁿ'e yā ní cuaví sa yeⁿ'é yā ti 'cuūví sa; tuu'mi ní nguεε ca'diiⁿ'núⁿ yā.

16 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ cúúví cuta'á yā 'áámá tiinūⁿ ngai chí nguéeⁿ naaⁿnu yā chí n'dyaatá yā na catecai ndiicúⁿ yeⁿ'e yā. Nduuti chí 'tíicā dííⁿ yā, caatā ndu'ū tiinūⁿ ndiicúⁿ. Ní cuuví ch'εεε ca naachí ndíi nteeⁿ tiinūⁿ ndiicúⁿ.

17 Ndíí nguéeⁿ ndúú caaⁿ'yúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ vino ngai chéétí bolsa yiiⁿmaⁿ ndiicúⁿ tan'dúúⁿcā chí diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ tiempo chí chó'oo caati yiiⁿmaⁿ ndiicúⁿ miiⁿ ní cúteeⁿ ní vino miiⁿ ní cungeé. Ní cuuví ndái yiiⁿmaⁿ. Caaⁿ'yúⁿ yā vino ngai cheⁿeti bolsa yiiⁿmaⁿ ngai; ní cuaví'í nduu 'uūví n'dáacā canéeⁿ yeⁿ'ē.

Jesús diiⁿ yā chí nanduūvā yeⁿ'e 'uūví n'daataá
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Taachí Jesús miiⁿ ngaⁿ'a yā ndúúdu 'cūú, 'áámá saⁿ'ā chí ngaⁿ'a ntiinnyúⁿ yā yeⁿ'e yáacū sinagoga ndaa sa nanááⁿ Jesús,

ní chiintii'ya sá ní chi'teenu sa. Ní caⁿ'a sa chii sa 'iiⁿ'yāⁿ: N'diī Jesús, miniiⁿ'yuⁿ ch'iī daiyá; naati cuchii nī ní cun'duu nī ta'a nī vmnaaⁿ yeⁿ'ē tá ní nnduuchi tá.

19 Ní Jesús nducueeⁿ yā ní cueⁿ'e yā ndúúⁿcū discípulos yeⁿ'e yā ní ndaa yā ndúúⁿcū saⁿ'ā miiⁿ na vaacu sá.

20 Tuu'mi ní 'áámá n'daataa chí canéeⁿ ndúúⁿcū 'áámá ca'ai, chí ican'dáa yuuúⁿ yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'ē tá 'āā ndiichúúví nduūyū ndaa niiⁿ'nuⁿ tá cuaaⁿ dáámí Jesús. Tuū'vi tá naachí ndεεtúú yeⁿ'e catecai Jesús miiⁿ.

21 Ti taⁿ'ā miiⁿ maⁿ tá nadicádiinuuⁿ tá 'tíicā: Ndúúⁿti chí 'úú tuū'ví dámaaⁿ catecai yā, tuu'mi ní nduūvā yeⁿ'é.

22 Tuu'mi ní Jesús nguεεcúndii yā ní n'diichi yā táⁿ'ā, ní caⁿ'a yā chii yā táⁿ'ā: Cúúví díiⁿniⁿ di, díí daiyá; 'āā nanduūvā yeⁿ'ē di ti i'téenu di 'úú. Hora mííⁿ nūⁿ táⁿ'ā miiⁿ nánduūvā yeⁿ'ē tá.

23 Taachí Jesús miiⁿ sndaⁿ yā na va'ai yeⁿ'ē sáⁿ'ā chí ngaⁿ'a ntiinnyuⁿ yā yeⁿ'e yáacū sinagoga tuu'mi ní n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chí i'tiiví yā flauta, ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gai yā, ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεεcú yā ní snée yā naachi candíⁿti tináⁿ'ā.

24 Ní Jesús caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuví nī; ti ta'díí miiⁿ nguéeⁿ n'dii tá, cyaadu tá. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ch'íiⁿ'nyuⁿneeⁿ yā Jesús miiⁿ.

25 Taachi tun'dáa yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ cheⁿeti va'āi, Jesús ndaa yā va'āi ní sta'á yā ta'ā n'daataa 'lííⁿ miiⁿ, ní n'daata 'lííⁿ miiⁿ ní nducueeⁿ tá.

26 Chuū chí diiⁿ Jesús ní ndōō fama miiⁿ nuuⁿmaⁿ ná yāāⁿ naachí chí chuū.

Jesús diiⁿ yā chí nanduūvā 'uuví 'iiⁿ'yāⁿ chí ngeuenááⁿ

27 Taachi Jesús cho'ó yā yeⁿ'ē miiⁿ, ní 'uuví saⁿ'ā chí ngeuenááⁿ can'dáa sa 'iiⁿ'yāⁿ. 'Cai yiicú sá ní caⁿ'a sa: N'diī Daiya David, cunéeⁿ ya'ai iinu nī nús'uu.

28 Taachi Jesús cueⁿ'é yā ndaa yā na va'ai tuu'mi ní ndaa ndúú 'uūví saⁿ'ā ngeuenááⁿ miiⁿ nanááⁿ Jesús. Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿'Áá i'téenu nī chí 'úú cuuví dííⁿ chí nanduūvā yeⁿ'é nī? Saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a sa: 'Tíicā Señor.

29 Tuu'mi ní Jesús tuū'ví yā nduutinááⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: 'Tíicā cuuví tan'dúúⁿcā chí i'téenu nī yeⁿ'é.

30 Nduutináán saⁿā s'eeⁿ ní n'guaaⁿ ní nduuvā yeⁿē sa. Ní Jesús caⁿa yā chii yā saⁿā s'eeⁿ: Nguéé ca'a nī chi cadíínúuⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe chuū.

31 Naati saⁿā s'eeⁿ ní cuen^e sa núúⁿmán ná yáⁿāa miiⁿ, ní caⁿa sa nducueⁿē chí Jesús miiⁿ diíⁿ yā.

Jesús diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿē 'áámá 'díí'mī

32 Taachi Jesús ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nan'daa yā na va'ai miiⁿ, ndaa saⁿā s'eeⁿ nanáán Jesús ní ndéε sa 'áámá 'díí'mī chi canee sa ndúú^cū espí^ritu yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ.

33 Ní taachi Jesús miiⁿ tun'dáa yā espí^ritu yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ miiⁿ, tuu'mi ní 'díí'mi miiⁿ ní chíí caⁿa sa. 'Iiⁿyāⁿ ní cheⁿe yiinú yā ní caⁿa yā: Nguéé in'diichí dendu'ū chí 'túú^cā nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Israel.

34 Naati 'iiⁿyāⁿ fariseos caⁿa yā: Saⁿā miiⁿ ní tun'dáa sa espí^ritu yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ cáávā saⁿā chí ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe espí^ritus yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ.

Jesús ya'ai 'iinú yā 'iiⁿyāⁿ

35 Jesús cachiica yā nuu^mán na yáāⁿ n'geεε ndúú^cū yaāⁿ n'gaiyāā, ní ngi'cueeⁿ yā na yáacū sinagogas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel. Ní ngaⁿa yā nduudu cuaacu yeⁿē naachí Ndyuūs ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheεti nguuví. Ní diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nducueⁿē naaⁿ ca'ai yeⁿe yā ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ chí ya'ai yeⁿé yā.

36 Ní taachi Jesús n'diichi yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ, tuu'mi ní yá'ai 'iinú yā caava 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ, ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndicúúnu yā ní snéε yā tan'duucā 'iiti cuūchī chí nguéé du'ū chí idiiⁿ cuidado 'iiti. 'Tiicá yā.

37 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿa yā chí yā discípulos yeⁿe yā: Cuaacu nííⁿnyúⁿ chí ngíⁱ yeⁿē nééné n'deēε chí diíⁿ yú cosechar naati 'iiⁿyāⁿ chí idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ nguéé 'yaaⁿ yā.

38 Cáávā chuū cáácá nī Ndyuūs chí véε cosecha yeⁿe yā chí dicho'ó yā mozos ní nadidáámá yā cosecha yeⁿé yā.

10

Jesús yaa'vi yā ndu'u ndiichúúví discípulos
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Tuu'mi ní Jesús yaa'ví yā ndu'ū ndiichúúví discípulos yeⁿe yā chí ndaa yā nanáaⁿ yā. Ní Jesús miiⁿ ca'a yā poder discípulos chí tun'daá yā espí^ritus yeⁿe yááⁿ'guiinūⁿ yeⁿé 'iiⁿyāⁿ, ní diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā yeⁿe nducueⁿē naaⁿ ca'ai yeⁿe yā ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ chí ya'ai yeⁿé yā.

2 'Túú^cā duūchi ndu'u ndiichúúví apóstoles; Simón chí nguuví Pedro ndúú^cū Andrés 'díinu sa, Jacobo ndúú^cū Juan 'diinū sa chí daiya Zebedeo;

3 ndúú^cū Felipe, ndúú^cū Bartolomé, ndúú^cū Tomás, ndúú^cū Mateo chí sáⁿa publicano chí cobrador; ndúú^cū Jacobo saⁿā daiya Alfeo; ndúú^cū Lebeo chí nguuví Tadeo;

4 ndúú^cū Simón yeⁿe yáⁿāa Caná; ndúú^cū Judas Iscariote saⁿa miiⁿ chí cuayivi ch'iⁿi sá du'u chí Jesús miiⁿ chí cuuvi 'caaⁿ'núⁿ ya 'yā.

Ntiiⁿnyuⁿ yeⁿē ndiichúúví apóstoles
(Mr. 6.7-13; Lc. 9. 1-6)

5 Jesús dicho'ó yā ndu'ū ndiichúúví apóstoles ní caⁿa yā chí yā 'iiⁿyāⁿ taacā chí canee chí diíⁿ yā. Ní Jesús caⁿa yā: Nguéε caⁿ'á nī cuaaⁿ yúúⁿí yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí nguéé ndaata yeⁿē Israel chí judíos. Nguéé cundaa nī yáāⁿ vaacú 'iiⁿyāⁿ Samaritanos.

6 Naati ndís'tií ní caⁿa nī nanáán 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ tí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tan'dúú^cā 'íití cuuchi chí nín^dái tí na icyáⁿ'ā, 'túú^cā yā.

7 Ní taachi caⁿ'á nī 'túú^cā caaⁿ'maⁿ nī nduudu cuaacu ní caaⁿ'maⁿ nī yeⁿē naachí Dendyuūs ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheεti nguuví chí 'āā ndaa niíⁿnuúⁿ.

8 Diíⁿ nī chí nduūvā yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngíⁱta. Diíⁿ nī chí nduuchi 'iiⁿyāⁿ chí n'díí chí tináⁿ'ā. Diíⁿ nī chí nduūvā ní nduuví δεσβεⁿ cuerpo yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí véε vaadī ya'ai chí nguuví lepra chí in'duuti yuūtē yeⁿe yā. Ní diíⁿ nī chí divíi nī espí^ritus yeⁿé yááⁿ'guiinūⁿ chí snéε ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ. Ndís'tií ndaacá nī poder 'cūū yeⁿé Dendyuūs, ní nguéé cuta'a nī tuumī cáávā chuū. Chuū chí diíⁿ nī ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ nguéé cuuvi cún'di'i yeⁿé yā.

9 Nguéé candéε nī 'dííⁿnguaaⁿ, ndíí nguéé ndúú 'dííⁿngueε, ndíí nguéé ndúú tuūmī cheyé ra.

10 Nguéé candée nī morral yeⁿe nī cuaaⁿ cyúúni chi cáⁿa nī. Ndíí nguéé ndúú 'uúvī ra catecai nī candée nī. Ndíí nguéé ndúú canduu ndaācuú yeⁿ'é nī, ndíí nguéé ndúú in'daacuú rá yeⁿe nī, ti 'iiⁿ'yāⁿ chi dííⁿ ntiiⁿnyuⁿ, na ntiiⁿnyúⁿ chi dííⁿ yā ní ndaācā chi ché^e yā ndúúcuⁿ necesidades chí neⁿe yā.

11 'Āā tíí nūⁿ yāāⁿ n'gεεε ndúúcu yāāⁿ n'gaiyāá naachí cundāa nī tínguuneeⁿ nī du'ú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ chí n'dai yā ní cunée nī na vaacú yā ndii n'dáá cá nī.

12 Taachí ndaá nī na vaacu 'iiⁿ'yāⁿ: Ndaí ndís'tiī, caaⁿ'máⁿ nī, tan'dúúcuⁿ costumbre yeⁿ'e nī.

13 Ndúúti chi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é va'āī miiⁿ n'dai yā tuu'mi ní vaadī 'diiⁿ yeⁿ'e nī cunée ndúúcu yā. Nduuti chi nguéé n'dai yā o nguéé vaadī 'diiⁿ ndúúcu yā, nacan'dāa nī va'āī miiⁿ ndúúcu 'áámá nduudu n'dai.

14 Nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé 'cuaaⁿ yā ndís'tiī ndíí nguéé ndúú 'caandiveeⁿ ra yā nduudu yeⁿ'e nī nan'dāa nī va'ai miiⁿ o yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ní n'dáadi nī iyaācāa yeⁿ'e ca'á nī ti nguéé n'giindiveeⁿ yā yeⁿ'é nī.

15 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī ndís'tiī chi taachi ndaá nguuvi chi Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e yāāⁿ, castigo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ 'cūū cunncāa ca chí cuuví castigo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Sodoma ndúúcu yāāⁿ Gomorra chí yāāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé dííⁿ yā chí n'dai ndíí nguéé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel yā.

Ndaá nguuvi chí 'iiⁿ'yāⁿ din'gínu yā nduucú nī

16 Cun'diichí nī. 'Úú ní dicho'ó ndís'tiī tan'dúúcuⁿ chí ndís'tiī ní 'iiti cuūchī náávtaⁿ'ā yeⁿ'e 'yāāⁿyāāⁿ n'gaātāā, 'tiicá nī. Canée chí dííⁿ nī chí listo nī tan'dúúcuⁿ 'aama cúú. Ní canée chí din'daacá nī ní canée manso nī tan'dúúcuⁿ 'áámá paloma. 'Tíicā dííⁿ nī.

17 Candée nī cuidado caati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nca'á yā ndís'tiī nanáāⁿ 'iiⁿntyēⁿ'ē yeⁿ'e yaacū sinagoga. Ní cúúví 'cuené^e yā ndís'tiī na yaacū sinagoga miiⁿ.

18 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ candée yā ndís'tiī nanáāⁿ gobernadores ndúúcuⁿ nanáāⁿ reyes cucáāvā 'úú. Ní 'íicú ndís'tiī cuuví caaⁿ'máⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿ'e 'úú

nanáāⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúcuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e ndaata Israel.

19 Ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ nca'a yā ndís'tiī nanáāⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, nguéé nadicádínuuⁿ nī yeⁿ'e chí caaⁿ'máⁿ nī ti hora mííⁿ nūⁿ ní Ndyuūs téé yā nduudu chí caaⁿ'máⁿ nī.

20 Ti nguéé ndís'tiī chí caaⁿ'máⁿ nī naati Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs Chiida yú. Espíritu miiⁿ caaⁿ'máⁿ yā cáāvā ndís'tiī ti canée yā nduucú nī.

21 Nguaaⁿ 'díinū sa caⁿ'a sa caaⁿ'maⁿ sa contra yeⁿ'e ví'ī chí canée chí 'cuūvī sa. 'Tiicá ntúūⁿ chiidá yā caⁿ'a yā caaⁿ'maⁿ yā contra yeⁿ'e daiya yā chí canée chí 'cuūvī yā. 'Tiicá ntúūⁿ daiyá yā ní caⁿ'á yā diiⁿ yā ndúúcuⁿ chiidá yā ti ndís'tiī candée nī nduudu yeⁿ'é.

22 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi n'diichí yā ndís'tiī cucáāvā 'úú ti cuené^e nī nduucú. 'Iiⁿ'yāⁿ chí cuchée yā tanducuéⁿ'ē chuū nducuéⁿ'ē nguuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí nanguaⁿ'ai yā.

23 Taachí 'iiⁿ'yāⁿ can'daá yā ndís'tiī chí neⁿ'e yā chí ndís'tiī 'cuené^e nī cuuvi, na 'áámá yāāⁿ, tuu'mi ní caⁿ'ā nī cáanu nī ná taama yāāⁿ ti cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngí ndís'tiī chí Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs miiⁿ ndaa sá taama vmnéⁿ'ēe vmaāⁿ chí ndís'tiī cuuvi caaⁿ'maⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿ'é nuuⁿmaⁿ na yāⁿ'āa Israel.

24 Mar 'áámá discípulo ní nguéé n'gεεε ca ntiiⁿnyuⁿ sá chí cuuvi maestro yeⁿ'e sa, ndíí nguéé ndúú mar 'áámá mozo ní ng'εεε ca sa chí cuuvi 'iivi sa.

25 N'dáacā chí discípulo miiⁿ diiⁿ sa tan'dúúcuⁿ chí ídiiⁿ maestro yeⁿ'e sa ní mozo miiⁿ diiⁿ sa tan'dúúcuⁿ chí diiⁿ 'iivi sa. Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e va'ai chí nguuví Beelzebú chí yāāⁿ'nguiinūⁿ, tuu'mi ní tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e familia yeⁿ'e Beelzebú miiⁿ cunncāa caⁿ'a yā caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Beelzebú.

*Du'ū chí cuuvi 'va'ā yú
(Lc. 12.2-9)*

26 Tuu'mi ní ndís'tiī nguéé 'va'á nī 'iiⁿ'yāⁿ ti nguéé 'áámá chí canúúⁿ n'de'ei chí nguéé cuuví snaaⁿ yú, ndíí nguéé ndúú canee 'áámá secreto chí 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi cadínuuⁿ yā.

27 'Iicu chiiⁿ chi 'úú ngaⁿá ngíí ndís'tiī yeⁿe nduūdū n'de'ei chi nguée itumicádíínuuⁿ 'iiⁿyāⁿ, ndís'tiī caaⁿmaⁿ nī nduudu chi túúmícádiinuⁿ 'iiⁿyāⁿ. Níícú dε'ε chí ngaⁿá ngíí ndís'tiī ní 'cuai nī ndii na yaacū yeⁿ'ē tiīⁿ va'āī ní túúmícádiinuⁿ 'iiⁿyāⁿ nduudú 'cūū.

28 Nguée 'va'á ni 'iiⁿyāⁿ chí 'caāⁿnūⁿ cuerpo yeⁿe nī ní nguée cuuvi 'caaⁿnúⁿ yā alma yeⁿe nī. Di'va'á ca nī Dendyuūs chí cuuvi 'caaⁿnúⁿ yā alma yeⁿe nī ndúúcu cuerpo yeⁿe nī chí caⁿ'á nī na infierno.

29 ¿'Áá nguée in'díicui yā na 'uūvī 'yaada cáávā 'aama tuūmī? Mar 'áámá 'yáádá s'éeⁿ nguée 'cuuvá tī na yáⁿ'āa 'cūū núúⁿmáⁿ neⁿ'e chi nguée déenu Ndyuūs Chiida yú.

30 Níícú nducyaaca yuudu tiīⁿ nī ní ndii dúúché ndúúcu Ndyuūs.

31 Nguée di'váⁿ a ndís'tiī caati ch'εεte cá nī chi cuuvi 'yaaⁿ n'dái 'yaada.

Tiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'á yā iintiiⁿnaáⁿ yā Cristo nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ

(Lc. 12.8-9)

32 'Āā du'ú nūⁿ chí ngaⁿ'a chi iintiiⁿnaaⁿ 'úú nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ, 'úú ntúūⁿ ní caāⁿmáⁿ chí iintiiⁿnaáⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nanááⁿ Chiidá chi canée yā na va'ai chεeti nguuvi.

33 'Āā du'ú nūⁿ chí caāⁿmáⁿ chí nguée in'diichi 'úú nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ, 'úú ntúūⁿ ní caāⁿmáⁿ chí nguée in'diichí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nanááⁿ chiidá chi canée yā na va'āī chεeti nguuví.

Cáávā Jesús miiⁿ véé divisiones nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ

(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

34 Nguée nadicádíínuuⁿ nī chí 'úú, Jesús, ndaá chí ndéé vaadī 'diīⁿ 'iiⁿyāⁿ na in'yeeⁿdí 'cūū. Nguée ndaá chí ndéé vaadī 'diīⁿ caati ndéé vaadī 'caaⁿ'va ní tan'dúúca chí candéé 'áámá machete chí 'caāⁿ nduu 'uuvī lados.

35 Tí ndaá chí 'iiⁿyāⁿ ní nguée cuuvi n'diichí yā chiidá yā, ní n'daataá nguée cuuvi n'diichi tá chεecu tá, n'daataá nguée cuuvi n'diichi ntúūⁿ tá indáⁿ'a tá.

36 Caati 'áámá 'áámá yā ní enemigos yā yeⁿ'e yā ví'i na vaacu yā.

37 'Iiⁿyāⁿ chí neⁿ'e cá yā chiidá yā o chεecu yā nguée ti 'úú, nguée neene n'dai yā chí cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ. 'Iiⁿyāⁿ chí neⁿ'e cá yā daiyá yā saⁿ'ā o daiyá yā n'daataá nguée ti

'úú, nguée neene n'dai yā chí cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ.

38 Ní 'iiⁿyāⁿ chí nguée neⁿ'e yā 'cuenú yā cuuvi cucáávā 'úú chí tan'dúúca chí cuta'á yā cruz yeⁿ'e yā ní caⁿ'a yā nduucú, nguée neene n'dai yā chí cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ.

39 'Iiⁿyāⁿ chí neⁿ'e cá yā vida yeⁿ'e yā cáávā cosas chí véé ná in'yeeⁿdí 'cūū nguée ti 'úú, tuu'mi ní táámá vida ní dindaí yā. 'Iicú 'iiⁿyāⁿ chí dindaí yā vida yeⁿ'e yā na in'yeeⁿdí 'cūū cucáávā 'úú, ti diīⁿ yā chí 'úú neⁿ'é ní ndaacá yā táámá vida yeⁿ'é yā.

Yeⁿ'e chi ndaācā yeⁿ'ē yú

(Mr. 9.41)

40 'Iiⁿyāⁿ chí 'cuaaⁿ yā ndís'tiī, 'cuaaⁿ yā 'úú. 'Iiⁿyāⁿ chí n'gúuⁿ yā 'úú, n'gúuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā 'úú.

41 'Iiⁿyāⁿ chí n'gúuⁿ yā 'áámá saⁿ'a profeta caati profeta miiⁿ chí yā lado yeⁿ'e Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ ní cuta'á yā premio chí ndaacā yeⁿ'ē chí tunééⁿ 'iiⁿyāⁿ chí profeta. 'Iiⁿyāⁿ chí n'gúuⁿ yā 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí n'dai caati 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní n'dai yā, 'iiⁿyāⁿ ní cuta'á yā premio chí tunééⁿ 'iiⁿyāⁿ chí n'dai.

42 'Āā du'ú nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ca'a 'áámá vaso nuūⁿnī 'iiche 'áámá 'iiⁿyāⁿ caati i'téenu yā 'úú, cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī chí véé premio yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí cuuvi ndaāca yā yeⁿ'e yā.

11

Juan chí chεédínuūⁿnī sa dichó'o sa 'iiⁿyāⁿ nanááⁿ Jesús

(Lc. 7.18-35)

1 Taachí Jesús ch'íínú chii yā ndu'u ndi-ichúúví discípulos yeⁿ'e yā táácā chí canée chí diīⁿ yā tuu'mi ní Jesús chiicá yā yáāⁿ miiⁿ ní cueⁿ'é yā na tanáⁿ'ā yáāⁿ s'eeⁿ chí ca'cueeⁿ yā ní caaⁿ'maⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

2 Juan chí chεédínuūⁿnī sa 'iiⁿyāⁿ canúúⁿ sá vácūū. Ní taachí ch'iindiveeⁿ sá taacā idiīⁿ Jesús miiⁿ, tuu'mi ní dichó'o sa ná 'uuví discípulos yeⁿ'e sa nanááⁿ Jesús.

3 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndáa yā ní ntiinguuneeⁿ yā Jesús miiⁿ: ¿'Áá n'diī chí Cristo chí canee chí ndaa o cunee ngíínú 'nū taama yā?

4 Jesús miiⁿ nán'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Ndís'tiī cúnaⁿ'a nī ní

cuuvi nī Juan miiⁿ yeⁿé dendu'ū chí inaaⁿ nī ndúúcū chí n'giindiveeⁿ nī.

⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'gueenááⁿ ní inaaⁿ yā, 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé ngii ngiicá ní ngiicá yā, 'iiⁿ'yāⁿ chí ndíí ca'ai lepra chí in'duuti yuūtē yeⁿe yā ní nduuva δεενε yeⁿé yā, 'iiⁿ'yāⁿ chí cheεtúū ní n'giindiveeⁿ yā, 'iiⁿ'yāⁿ chí n'díí ní nduuchí yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā, níícú 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaachíí snee yā chí iindiveeⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chí nadanguáⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ ti 'iiⁿ'yāⁿ candεε yā nduudu cuaacu miiⁿ nanáaⁿ yā.

⁶ De'ē chúúcā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé cunncáá ch'εενú yā 'úú ndúúcū nduudu yeⁿé.

⁷ Taachi cuinaⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, Jesús tucá'a yā caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe Juan chí cheεdínūⁿnīⁿ miiⁿ: ¿De'ē cheⁿe ndís'tiī n'diichi nī na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εetinéé 'iiⁿ'yāⁿ? ¿'Áá 'áámá ndúú chí n'giidī 'yúúné?

⁸ O ¿de'ē tuu'mi cheⁿe nī n'diichí nī? ¿'Áá 'áámá saⁿ'ā chí cánūⁿ sa catecái n'dai sa? Cuin'diichí nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chí snúⁿ yā catecai n'dai yā snee yā ná va'ai yeⁿē rey.

⁹ Tuu'mi ní ¿de'ē cheⁿé nī n'diichi nī? ¿'Áá 'aama profeta chí ngaⁿ'a nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs? 'Tíicā nduudu cuaacu. Ní 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī 'tíicā. Cheⁿé nī n'diichi nī 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εεε ca yā chí cuuvi profeta.

¹⁰ Chuū cánéé nguūⁿ yeⁿe Juan miiⁿ ná libro yeⁿé Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ:

Cuin'diichí nī. 'Úú ní dicho'ó 'áámá saⁿ'ā chí caaⁿ'maⁿ sa nduudu cuaacu yeⁿé nanáaⁿ di. Saⁿ'ā miiⁿ ní nuūⁿ'nūⁿ cuaacú sa yúúní cáávā di.

¹¹ Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Nguááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiyáaⁿ yā yeⁿē n'daataá nguéé taama yā chí ch'εεε ca yā ti Juan miiⁿ chí cheεdínūⁿnīⁿ sa. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí ndiicuúⁿ ca yā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā ní ch'εεε ca yā nguéé ti Juan miiⁿ.

¹² Caati ndíí tiempo chí chíiⁿdiyaāⁿ Juan chí cheεdínūⁿnīⁿ sa ndíí maaⁿ yeⁿe naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿé Ndyuūs ní n'geenu cá yā ngii. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí nguⁿ'u yā contra yeⁿe Ndyuūs neⁿe yā caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

¹³ Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ profetas ndúúcū ley yeⁿe Moisés ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿé naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā ndíí tiempo chí ndaā Juan miiⁿ ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

¹⁴ Ndúúti chí ndís'tiī neⁿe nī 'caandiveeⁿ nī nduudu yeⁿe profetas ndúúcū nduudu yeⁿe ley miiⁿ, tuu'mi ní cadíⁿnuuⁿ nī chí Juan miiⁿ ní saⁿ'ā chí profeta Elías dinguuⁿ yā chí canéé chí ndaa sa.

¹⁵ Ndís'tiī chí véé veéⁿ nī 'caandiveeⁿ nī yeⁿé.

¹⁶ ¿De'é tan'dúúcā 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū maaⁿ? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā saⁿ'ā n'gaiyāá chí n'geεεεe niiⁿ'vεε ní duūchi sa ní n'gai sa compañeros yeⁿe sa.

¹⁷ Ní ngaⁿ'a sa: 'Tiiví 'nū flauta cáávā baile naati nguéé inde'éeí nī. Ní chíita 'nū canción chí ndaachíí tan'dúúcā canciones cáávā tináⁿā naati nguéé cheεεcū nī.

¹⁸ Juan chí cheεdínūⁿnīⁿ sa ndaā sa. Nguéé cheⁿe sa pan, nguéé chí'i sa vino ní ndís'tiī ngaⁿ'á nī chí saⁿ'ā miiⁿ ní canee sa ndúúcū espíritu yeⁿe yááⁿ'nguínūⁿ.

¹⁹ 'Úú ní ndaá, 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiyá Ndyuūs 'úú. Ní nge'é ní ngi'í. Tuu'mi ní ndís'tiī ngaⁿ'a nī yeⁿé: Cuin'díichí nī. 'Áámá saⁿ'ā chí n'deēe n'dái nge'e sa ní ngi'í taavi sá vino. Ní ngaⁿ'á nī chí 'úú ní saⁿ'ā chí n'dai ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ publicanos chí cobradores chí inn'guεε yā yeⁿe yáⁿ'āa ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndi yā. Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ deenu yā chí vaadī deenu miiⁿ ní yeⁿé Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí iⁿ'í yā vaadī deenu miiⁿ cáávā dendu'ū chí n'daācā chí dííⁿ yā ti yeⁿé Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ.

De'ε chúúcā ya'āi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāāⁿ naachi nguéé indaacadaamí yā yeⁿē nuuⁿndi yeⁿé yā

(Lc. 10.13-15)

²⁰ Jesús tucá'a yā dííⁿ yā regañar 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na yāāⁿ s'eeⁿ naachi dííⁿ yā néené n'deēe vaadī n'giinu ti 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿ 'āā cuéé ndaacadaamí yā yeⁿē núúⁿndi yeⁿe yā. Ní ngaⁿ'a yā 'tíicā:

²¹ De'ē chúúcā ya'āi yeⁿé ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāāⁿ Corazín. De'ē chúúcā ya'āi yeⁿé ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāāⁿ Betsaida ti ndúúti chí chíi vaadī n'giinu na yāāⁿ Tiro ndúúcū yāāⁿ Sidón tan'dúúcā chí chíi

nguaaⁿ ndís'tiī, tuu'mi ní 'ii'yāⁿ yeⁿe yáⁿāa s'eeⁿ 'āā'naaⁿ tiempo ndaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé yā. Ní ch'iⁿí yā 'ii'yāⁿ tan'dúúcaⁿ costumbre yeⁿé yā chi neené ya'ai yā. Ní ch'εⁿtinúuⁿ yā catecaí yā yeⁿe chi díⁿnūuⁿ ní ch'εⁿeté yā nguaaⁿ yaiyāā.

22 'Úú ngaⁿá ngí ndís'tiī ti nguuvi chí Ndyuūs caaⁿ máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿé 'ii'yāⁿ nguéé ya'āi ca 'cuenú yā cuuvi 'ii'yāⁿ yeⁿe yáⁿāa Tiro ndúúcu 'ii'yāⁿ yeⁿe yáⁿāa Sidón nguéé ti ndís'tiī.

23 Ndís'tiī 'ii'yāⁿ yeⁿe yāā Capernaum, ¿'áá cuuvi caⁿá nī na va'ai chεⁿeti nguuvi? Nguéé cuuvi. Caⁿá nī infierno ti nguéé i'téenu nī nduudu cuaacu yeⁿé ndúúcu vaadi n'giinu chi diiⁿ Ndyuūs. Ndúúti chi chiī vaadi n'giinu na yāā Sodoma tan'dúúcaⁿ chí chiī nguaaⁿ ndís'tiī tuu'mi ní 'ii'yāⁿ yeⁿe yāā 'cūū 'āā i'téenu yā. Ní yāā 'cūū 'āā canéé ndíi maaⁿ.

24 'Úú ngaⁿá ngí ndís'tiī ti nguuvi chí Ndyuūs caaⁿ máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe 'ii'yāⁿ nguéé ya'āi ca 'cuenú yā cuuvi 'ii'yāⁿ yeⁿe yáⁿāa Sodoma nguéé ti ndís'tiī.

Cuchii nī nanaaⁿ 'úú ní ntaavi'tuunúúⁿ nī (Lc. 10.21-22)

25 Ní tiempo miiⁿ ní Jesús nan'guεⁿcútaⁿa yā yeⁿe yā ní caⁿa yā: N'diī Chiidá chi 'iiví nī yeⁿe va'ai chεⁿeti nguuvi ndúúcu yáⁿāa 'cūū, 'úú ca'á gracias n'diī caati snuuⁿ n'dé'ei nī nduudu 'cūū yeⁿe 'ii'yāⁿ chi déenu ca yā ndúúcu 'ii'yāⁿ chi n'dee n'dái tuumicádíⁿnuuⁿ yā, ní ca'a nī chí cadíⁿnuuⁿ 'ii'yāⁿ chi ndiicúuⁿ yā chi nguéé n'dee cá déenu yā.

26 'Tíicā diiⁿ nī Chiidá ti 'tíicā neⁿe nī chi n'daācā diiⁿ nī ti n'daācā.

27 Ní Jesús caⁿa yā chii yā discípulos yeⁿe yā: Chiidá ní teé yā 'úú tanducuéⁿe dendu'ū. Mar 'áamá 'ii'yāⁿ nguéé deenu yā táacā 'áamá n'dyáⁿā Daiya Dendyuūs, dámaāⁿ Chiidá yā. Mar 'áamá 'ii'yāⁿ nguéé deenu yā táacā Dendyuūs Chiida yú, dámaāⁿ 'áamá n'dyáⁿā Daiyá yā ndúúcu 'āā du'ú nūuⁿ 'ii'yāⁿ chí Daiyá Ndyuūs neⁿé yā 'cuuⁿmiⁿ yā Chiida yā.

28 Cuchii nī nanáaⁿ 'úú, ndís'tiī, chí véé n'deē n'dái cuidado yeⁿe nī chí tan'dúúcaⁿ 'áamá carga yeⁿé nī ní 'úú ní diiⁿ chí ntaavi'tuunúúⁿ nī.

29 Ní diiⁿ nī tan'dúúcaⁿ chí can'déε nī yugo yeⁿé chí 'tíica. 'Cueeⁿ nī yeⁿe 'úú caati 'úú ní ndiicúuⁿ 'úú ní nééné n'dai staava yeⁿé, tuu'mi ní ndaācā nī vaadi ntaavi'tuunúuⁿ yeⁿe alma yeⁿe nī.

30 Caati yugo yeⁿé chí teé ndís'tiī nguéé ngiⁿ'i. Candéε nī chεⁿedí yeⁿé ní nguéé cuuvi n'gii yeⁿe nī.

12

Discípulos yeⁿe Jesús sta'á yā trigo nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'ii'yāⁿ Israel (Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 'Áamá nguuvi sábadu chí ntaavi'tuunúúⁿ 'ii'yāⁿ Israel, Jesús cueⁿe yā ndúúcu discípulos yeⁿe yā cuaaⁿ naachí 'ii'yāⁿ 'āā ndíⁿ ntiinyúⁿ yā ní míⁿ ní véé trigo. Discípulos yeⁿe Jesús miiⁿ chíi cuiicú yā ní sta'á yā trigo ní che'e yā.

2 'Ii'yāⁿ fariseos n'diichí yā chuū, ní caⁿa yā chíi yā Jesús miiⁿ: Cuin'diichí nī, discípulos yeⁿe nī ní nguéé diiⁿ yā tan'dúúcaⁿ chí ngaⁿa ley yeⁿe nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'ii'yāⁿ.

3 Jesús caⁿa yā chíi yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá nguéé n'geeⁿ nī táacā diiⁿ David miiⁿ ndúúcu 'ii'yāⁿ chí cueⁿe ndúúcu sa taachi chíi cuiicú yā?

4 David miiⁿ sndáa yā ná yáacū yeⁿe Ndyuūs ní sta'á yā pan chí canéé na mesa yeⁿe nátaí. Ní che'é yā ní ca'a yā chí che'e 'ii'yāⁿ chí nduucú yā. Pan miiⁿ dámaāⁿ chíiduú s'eeⁿ cuuvi che'é yā. Ní tan'dúúcaⁿ chí ngaⁿa na ley miiⁿ nguéé canéé chí che'e rey David ní nguéé cánéé chí che'é 'ii'yāⁿ chí ndúúcu yā.

5 ¿'Áá nguéé n'geeⁿ ndís'tiī na ley yeⁿe Moisés chí diiⁿ chíiduú s'eeⁿ? Nguéé ntaavi'tuunúúⁿ yā yeⁿe ntiinyuⁿ yeⁿe yaacū tíⁿnūuⁿ nguuvi chí ntaavi'tuunúuⁿ 'ii'yāⁿ. Chiidu s'eeⁿ nguéé diiⁿ yā tan'dúúcaⁿ chí ngaⁿa ley yeⁿe Moisés ní nguéé nuuⁿndi yeⁿé yā.

6 'Úú ngaⁿá ngí ndís'tiī chí véé 'áamá 'ii'yāⁿ chí ch'εⁿete ca yā chí yaacū templo ní canee yā ndúúcu ndís'tiī.

7 Ndís'tiī nguéé déenu nī de'ε chí neⁿe caaⁿmaⁿ chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs yeⁿe chuū: Neⁿé chí 'ii'yāⁿ ya'āi 'iinú yā 'ii'yāⁿ caavā 'úú. Nguéé neⁿé chí

'caan'nuⁿ yā 'iiti ní tée yā 'iiti caavā ofrenda yeⁿ'ē 'úú. Nduuti chí cadíinuⁿ nī tuu'mi ní nguée díⁿ nī condenar 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

8 'Tíicā Saⁿ'ā chí Daīyá Dendyuūs miiⁿ véé ntūⁿ poder yeⁿ'e sa yeⁿ'e nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

*Saⁿ'ā chí ntí'i ta'ā sa
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)*

9 Cuayivi ní Jesús cheⁿ'e yā na yáacū sinagoga yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaāⁿ miiⁿ.

10 Cuin'diichí nī. Miiⁿ ní canée 'áámá saⁿ'ā chí ntí'i ta'ā sa. Snée 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí tiinguunéeⁿ yā Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: ¿'Áá canée na ley yeⁿ'e yú chí nduuvā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ? Chuū ní caⁿ'a yā ti neⁿ'é yā cuuvi caaⁿ'maⁿ yā núúⁿndí yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

11 Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dú'u 'aama saⁿ'ā nguaaⁿ ndís'tiī chí véé 'áámá 'iiti cuūchī yeⁿ'ē sa? Ní ndúúti chí cun'daa nuúⁿ tī na 'áámá yiivi yáⁿ'āa nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, ¿'áá nguée ntuun'dáa sa 'iiti nguuvi miiⁿ?

12 ¿'Áá nguée yaⁿ'ai ca chíiⁿ'vē 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée ti 'áámá 'iiti cuūchī? 'Tíicā diiⁿ yú chí n'daācā nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

13 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā chí ya'āi yeⁿ'ē sa: N'doo dí ta'a di. Saⁿ'ā miiⁿ ní n'doō sá ta'ā sa ní ta'ā sa nduūví n'dáácā tan'dúúccā taama.

14 'Iiⁿ'yāⁿ fariseos nan'dáa yā cheⁿ'eti yaācū ní nduuvidaamá yā chí caⁿ'a yā contra yeⁿ'e Jesús miiⁿ tí neⁿ'é yā 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

'Áámá nduudu chí caaⁿ'maⁿ yeⁿ'e Jesús

15 Taachí Jesús chicadíinuⁿ yā chuū nan'daa yā miiⁿ. Neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ cueⁿ'e yā ndúúccū Jesús miiⁿ ní Jesús miiⁿ idiíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ.

16 Ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguée caaⁿ'maⁿ yā cuuví yā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ du'u yā.

17 Ní 'iicu cuaacu chí profeta Isaías miiⁿ caⁿ'a yā ndii cuááⁿ vmnaaⁿ taachí dinguuⁿ yā 'tíicā. Ndyuūs ngaⁿ'a yā:

18 Sáⁿ'a 'cūū ní idichíⁿ'vē 'úú. 'Úú chíndēⁿvé saⁿ'á 'cūū chí neⁿ'é ní neene yeenú ndúúcu sa. 'Úú ní cu'neéⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'é vmnááⁿ yeⁿ'e sa. Saⁿ'á

'cūū caaⁿ'maⁿ sa yeⁿ'e ley yeⁿ'e nanááⁿ nducyáácá naciones na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

19 Nguée 'cuuⁿ'maⁿ sa ndíi nguée ndúú 'cuāi ra sa. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ na yúúni nguée 'caandiveéⁿ yā nduudú yeⁿ'e sa ti nguée caaⁿ'maⁿ yúúdu sa cuaaⁿ na yúúni.

20 Saⁿ'á 'cūū nginne sa 'iiⁿ'yāⁿ chí véé ca cuidados yeⁿ'e yā, 'iiⁿ'yāⁿ chí tan'dúúccā 'áámá taaⁿ ndúú chí 'aa ndēⁿtuú 'tēⁿ 'tēⁿ, 'tiicā yā. Ndíi nguée ndúú chí ntuūvi sa 'aama mecha yeⁿ'e quinque chí ican'dáa ca 'yaāⁿ'míⁿ yeⁿ'e. Ndíi nguée candē sa nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndii taachi a fuerza 'āā cuée de'ē véⁿ chí cuchē sa ndúúccū vaadi cuaacu miiⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē.

21 Ní 'íicú nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cūnee ngínú yā yeⁿ'e saⁿ'á 'cūū chí cu'téenu yā yeⁿ'e sa.

'Iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā chí Jesús véé poder yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ ndúúcu yā

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

22 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanááⁿ Jesús ní ndēⁿ yā 'áámá saⁿ'ā chí canee sa ndúúccū espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ yeⁿ'ē chí ngueenáaⁿ sa ndúúccū chí nguée ngii ngaⁿ'a sa. Jesús miiⁿ díⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'ē sa. Ní saⁿ'ā chí ngueenáaⁿ miiⁿ ní inaaⁿ sa ní ngí ngaⁿ'ā sa.

23 Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ngeⁿ'e yiinú yā ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá sáⁿ'a 'cūū Daiya 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaataá yeⁿ'ē David?

24 Ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ fariseos ch'iindiveéⁿ yā chuū ní caⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūū nitun'dáa sa espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ cáávā Beelzebú, chí Satanás chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ.

25 Jesús miiⁿ déⁿu yā chí nadacadíinūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Áámá gobierno chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yáⁿ'āa chí véé 'uūví partido yā chí nguⁿ'u yā 'áámá yā ndúúccū taama yā, tuu'mi ní nguēⁿ cuuvi 'naaⁿ chí 'iiⁿ'ntyéⁿ'e yā. Ní nducuéⁿ'ē yáⁿ'āa o va'ai naachi 'iiⁿ'yāⁿ véé 'uūví vaanicadíinūⁿ yeⁿ'e yā nguée cuuvi nduuvidaamá yā.

26 'Tiicá ntúūⁿ nduuti chi yááⁿ'nguiinūⁿ tun'dáa sa espíritus yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ véé 'uūvī vaanicádiinūⁿ yeⁿe sa ní cuáácú chi nguⁿ'u sa yeⁿe maaⁿ sa ní véé 'uūvī partido yeⁿe sa ní 'cuiinu sa.

27 Ndís'tiī ní ngaⁿ'a nī chi 'úú itun'daá espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu poder yeⁿe Beelzebú chi Satanás chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ sa yeⁿe espíritus yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ. Ndúúti chí 'tíicā tuu'mi ní, ¿ndúúcu du'ū rá poder yeⁿe tun'daá 'iiⁿ'yāⁿ chí ndúúcu nī espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ? Chíⁿ chí diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ndúúcu nī n'giⁿ'i yā chí nguéé 'tíicā chí ngaⁿ'á nī.

28 Ndúúti chí 'úú itun'daá espíritus yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ cáávā poder yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Dendyuūs, cuaacu níⁿ'nyúⁿ naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ndaā nanááⁿ ndis'tiī.

29 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε cuuví cundaa yā va'ai yeⁿe 'aama saⁿ'ā chí véé fuerzas yeⁿe sa ní divíi yā chí vεε yeⁿe sa. ¿Canéé chí cachiiⁿ chí yā saⁿ'a vmnááⁿ vmnaaⁿ? Cuayiivi ní cuuví diíⁿ yā tun'dáa yā dendu'ū chí snúūⁿ va'ai yeⁿe sa.

30 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé canée yā lado yeⁿ'é, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canée yā contra yeⁿ'é. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé dáámá diíⁿ yā cosechar nduucú, tuu'mi ní diíⁿ yā tan'dúúca chí ingée tanducuéⁿ'é cosecha.

31 Chíⁿ chí nduudu cuaacu chí 'úú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Tanducuéⁿ'é nuuⁿndi chí diíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu nduudu taaⁿ chí nguéé n'dáacā chí ngaⁿ'a yā contra yeⁿe Ndyuūs, Ndyuūs nadach'εεcú yā yeⁿe yā. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a yā nduudu taaⁿ chí nguéé n'dáacā chí contra yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ní nguéé nch'εεcú yēⁿ'e yā maaⁿ ní tiempo chí cuchíi.

32 'Āā du'ú nūⁿ chí caaⁿ'maⁿ nduudu chí nguéé n'dáacā contra yeⁿe Saⁿ'ā chí Daiyā Ndyuūs ní cuuvi nach'εεcu yeⁿe yā. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daācā ngaⁿ'a yā contra yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ní nguéé cuuvi nach'εεcú yeⁿe yā ndíi nguéé ndúú na iⁿ'yeeⁿdi 'cūū ndíi nguéé ndúú táámá iⁿ'yeeⁿdi chí cuchíi.

'Áámá yáⁿ'á ní ngiⁿ'i cucáávā n'guiⁿ'i yeⁿ'é (Lc. 6.43-45)

33 'Tiicá ntúūⁿ caⁿ'a Jesús: Ndúúti chí véé 'áámá yáⁿ'á chí n'dáacā yeⁿ'é nī tuu'mi ní cuuvi n'guiⁿ'i n'dáacā yeⁿ'é. Níicú ndúúti chí véé 'áámá yáⁿ'á chí nguéé n'daācā yeⁿ'é nī nguεε n'dáacā cuuvi n'guiⁿ'i yeⁿ'é. Cáávā n'guiⁿ'i yeⁿe yáⁿ'á ituumicadiínuuⁿ yā táacā yáⁿ'á nduuti chí n'dai o nduuti chí nguéé n'dai.

34 Ndís'tiī, tan'dúúca ndaata yeⁿ'é cúú 'tiicá nī. ¿Táacā ngaⁿ'a nī cosas chí n'daācā ní idiíⁿ nī chí nguεε n'daācā? Ti chíⁿ chí ngaⁿ'a nī ndúúcu cheendí nī ngiica na staava yeⁿ'é nī.

35 Saⁿ'ā chí n'dái idiíⁿ sa dendú'ū chí n'daācā chí nadacadiínuuⁿ sa na staava yeⁿe sa chí n'daācā. Saⁿ'a chí cuncāā idiíⁿ sa tanducuéⁿ'é chí nguεε n'daācā nadacadiínuuⁿ sa caati staava yeⁿe sa nguéé n'dáacā. Nduudu chí ngaⁿ'ā sa ngiica sa yeⁿ'é chí ndiituú na staava yeⁿe sa.

36 Naati 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Nducuéⁿ'é nduudu chí nguéé dε'ε vεε chíⁿ'vε chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā, nducyááca yā ní cánéé chí nca'á yā cuenta yeⁿe nduudu chí nguεε n'daācā chí caⁿ'a yā nguuvi chí Ndyuūs caaⁿ'maⁿ yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

37 Ti cáávā nduudu yeⁿ'e nī chí n'daācā nduuví n'dai nī ní 'iicu cáávā nduudu yeⁿ'é nī nduuti chí nguéé n'dáacā cuuví nī castigo.

'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daācā néⁿ'e yā snaaⁿ yā señales (Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

38 Tuu'mi ní n'duuvi maestros yeⁿ'e ley ndúúcu n'duuvi saⁿ'ā fariseos ngaⁿ'a sá ngii sa Jesús miiⁿ ní caⁿ'a sa: N'dií maestro, néⁿ'e 'nū snaaⁿ 'nū 'áámá señal chí diíⁿ nī.

39 Jesús nán'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: 'Iiⁿ'yāⁿ cuncāā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā Ndyuūs neⁿ'e yā snaaⁿ yā señal naati señal nguéé snaaⁿ yā. Dámaaⁿ snaaⁿ yā señal yeⁿ'e profeta Jonás chí ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ canee nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs.

40 Ti tan'dúúca Jonás canúúⁿ sá chεeti 'yaācā ch'εεte 'iīnū nguuvi 'iīnū n'gaaⁿ 'tíicā canee chí cūnee Saⁿ'ā chí Daiyā Ndyuūs mááⁿ yáⁿ'āa 'cūū 'iīnū nguuvi 'iīnū n'gaaⁿ.

41 Na nguuvi yeⁿ'e juicio 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εetinée yā na yāāⁿ chí nguuvi Nínive nducuéⁿ'e yā contra yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé

maaⁿnguuvi taachí Ndyuūs caaⁿmán yā yeⁿē nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ, ní cuuví yā condenado. 'Tíicá tí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Nínive ní ndaacadaamí yā taachí profeta Jonás miiⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ caⁿ'a sá nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs. Cuin'diichí nī 'áámá saⁿ'ā chí ch'εεε ca nguéé tí profeta Jonás miiⁿ canee sa 'muuⁿ na lugar 'cūū.

42 'Tiicá ntúūⁿ nguuví yeⁿe juicio n'daataá reina chí tiempo chí chó'ōo ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ tá yeⁿe lado yeⁿe Sur caⁿ'a tá nducueeⁿ tá contra yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí snée yā maaⁿnguuvi taachi Ndyuūs caāⁿmán yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ. Ní táⁿ'ā miiⁿ ní diīⁿ tá condenar 'iiⁿyāⁿ chí snée yā maaⁿnguuvi ti táⁿ'ā miiⁿ ndaā tá ndíí na yaⁿ'ai taaví yeⁿ'ē yáⁿ'āa. Ní ngiica tá ní ch'iindiveeⁿ tá yeⁿ'ē vaadī deenu yeⁿe rey Salomón. Cuin'diichí nī 'áámá saⁿ'ā chí ch'εεε ca vaadī deenu yeⁿe sa canee sa 'muuⁿ nguéé tí Salomón miiⁿ.

Espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ chí nanguεεcuné^e na saⁿ'ā

(Lc. 11.24-26)

43 Caⁿ'a Jesús: Taachí espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ nacan'daa na 'áámá saⁿ'ā cachiica na yáⁿ'āa cuūⁿmán naachi nguεε ch'εεtinéé 'iiⁿyāⁿ ní n'nuūⁿ naachi cuuvi ntaaviⁿtuunúⁿ ní nguéé ndaācā.

44 Tuu'mi ní espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ ngaⁿ'a: Nanguεεcuneeé na vaacú naachi chíicá. Taachí nguεεcūnéee ní ndaā na vaacu miiⁿ ndaācā saⁿ'a miiⁿ ní tan'dúúccā 'aama va'āi chí n'dai ní nduuví deεvé ndúúccū nducuéⁿe na lugar yeⁿ'ē.

45 Tuu'mi ní espíritu miiⁿ cuen^e ní in'nuuⁿ tá ná ndεεchē espíritus chí cunncāā ca chí cuuví maāⁿ. Ní ndaā espíritu miiⁿ ndúúccū ndεεchē espíritus ní ch'εεtinéé na saⁿ'ā miiⁿ. Cuayiivi ní n'geenu sa ngiī taavi ca ní cunncāā ca canee sa nguéé tí vmnaaⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ 'cuenú yā cuuvi 'iiⁿyāⁿ chí snée yā maaⁿ ti nguεε n'daacā idiíⁿ yā.

Chεεcú Jesús miiⁿ ndúúccū 'díinu yā

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Taachí Jesús miiⁿ índéé yā ndúúccū 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní ndaā niiⁿnuúⁿ chεεcú yā ndúúccū 'díinu yā ní snée yā chuva'āi. Ní neⁿe yā ndéé yā ndúúccū Jesús miiⁿ.

47 'Áámá 'iiⁿyāⁿ caⁿ'a yā chíi yā Jesús miiⁿ: N'diī Jesús, cuin'diichí nī. Chεεcú nī ndúúccū 'díinu nī snée yā chuva'āi ní neⁿe yā ndee yā ndúúccū nī.

48 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'a miiⁿ: ¿Dú'ū chí chεεcú miiⁿ? o ¿dú'ū chí 'diinú miiⁿ?

49 Ní n'doó yā ta'á yā naachi snée discípulos ní caⁿ'a yā: Cuin'diichí nī, 'iiⁿyāⁿ s'ūuⁿ ní tan'dúúccā chí chεεcú ndúúccū 'diinú, 'tíica yā.

50 Tí 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí diíⁿ yā tan'dúúccā chí neⁿe Chiidá chí canéé yā ná va'ai chεeti nguuví tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí 'diinú ndúúccū ví'í ndúúccū chεεcú.

13

'Áámá ejemplo yeⁿ'ē sán'ā chí ngiīnū ndaata

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Nguuví miiⁿ Jesús can'dáa yā va'āi miiⁿ ní ch'iīndi yā niiⁿnuúⁿ ná nuūⁿnī'yáⁿ'ā.

2 Ní nééné n'deēe 'iiⁿyāⁿ ndúúvidaamá yā naachi canéé Jesús. Tuu'mi ní Jesús ndaa yā na 'áámá barco ní ch'iīndí yā. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ snée yā 'diituu núuⁿnīⁿ naachi véε yáⁿ'āa ndúútiī.

3 Ní Jesús caⁿ'a yā nééné n'deēe náán ndúúccū parábolos chí ejemplos tan'dúúccā dendu'ū chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní caⁿ'a yā chuū: 'Áámá saⁿ'ā chí ngiīnū ndaata can'dáa sa chíinū sa ndaata.

4 Taachí chíinū sa, 'áámá duutu ndaata míⁿ ní chíiya cyúúní. Ndaā 'yaadá ní ch'iīnu che'e tí.

5 Náⁿ'ā duutu ndaata miiⁿ ní chíiya na tuūu naachi nguéé ch'εεε yáⁿ'āa. Maaⁿnchεεté nūuⁿ can'dáa tí nguéé ch'εεε yáⁿ'āa yeⁿ'ē.

6 Can'dáa 'yáⁿ'ā ní yaata miiⁿ ní tí'i tí nguéé dii'yu yeⁿ'ē.

7 'Iicu náⁿ'ā duutu ndaata miiⁿ ní chíiya nguaaⁿ yááⁿ. Yááⁿ miiⁿ ní ch'iīta ní di'vaáchí yeⁿ'ē yaata miiⁿ.

8 'Iicu náⁿ'ā duutu ndaata miiⁿ ní chíiya na yáⁿ'āa n'daacā ní n'daacā chíi cosecha yeⁿ'ē. 'Áámá ní chíi 'áámá ciento yeⁿ'ē, taama ní chíi 'iīnū ngεεcu yeⁿ'ē, ní táámá ní chíi ndíicú ndiichi yeⁿ'ē.

9 'Iiⁿyāⁿ chí véé veéⁿ yā ní 'caandiveeⁿ yā nduudu yeⁿ'é.

Chíín chí ne'ē caā'n mā'n ejemplo mii'n
(Mr. 4.10-20; Lc. 8.9-15)

10 Tuu'mi ní discípuulos ndaá yā nanáán Jesús mii'n ní ca'n'a yā chíi yā Jesús: ¿De'e cáávā chí ndúúcu ejemplos ngi'cuee'n nī 'ii'n'yā'n?

11 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā ní ca'n'a yā chíi yā discípuulos ye'n'e yā: 'Āā ndís'tií nūu'n ndaācā chicadínuu'n nī dendu'ū chí canúu'n n'de'e'i ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ná va'ai cheeti nguuví, naatí taná'n'ā 'ii'n'yā'n s'ee'n nguéé canéé chí cadínuu'n yā.

12 'Ii'n'yā'n chí véé ye'n'e yā Ndyuūs ca'a cá yā ní n'deēe cá cuuvi ye'n'e yā. 'Ii'n'yā'n chí nguéé véé ye'n'e yā, 'áará chí dúú'ví nūu'n chí nadacadínuu'n yā chí véé ye'n'e yā chuū ní Ndyuūs ndiví yā ye'n'e yā.

13 Cáávā chíín chí nga'n'á ngii' 'ii'n'yā'n ndúúcu ejemplos caati inaa'n yā naati n'geetinée yā tan'dúúca chí nguéé inaa'n yā. Ní n'giindiveé'n yā naati n'geetinée yā tan'dúúca chí nguéé n'giindiveé'n yā ndíi nguéé ndúú tuumicadiinu'u'n yā.

14 Ní 'íicú cuuvi cuaacu ye'n'e 'ii'n'yā'n s'ee'n chíín chí ca'n'a profeta Isaías ndii cuáán vm-naa'n taachi ca'n'a yā 'túúca ní canéé nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs:

Ndúúcu veé'n yā 'caandiveé'n yā ni nguεε tuumicadínuu'n yā; ní snaa'n yā ní nguéé ca'a yā cuenta ye'n'e.

15 Caati staava ye'n'e 'ii'n'yā'n s'ee'n ní cheechi. Ndúúcu veé'n yā n'giindiveé'n yā naati nguéé tuumicadínuu'n yā n'daācā. 'Ii'n'yā'n s'ee'n ní n'gaadí yā nduuti-naa'n yā caati nguéé snaa'n yā ndúúcu nduutinaán yā; ní nguéé 'caandiveé'n yā ndúúcu veé'n yā, ndii nguεε ndúú ituumicadiinu'u'n yā ndúúcu staava ye'n'é yā, ndii nguéé ndúú ndaacadamí yā ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yā chí 'úú cuuví nadich'εécú nuu'ndi ye'n'é yā.

16 De'e chúúca n'dai ndís'tiī ti véé nduutinaa'n nī chí inaa'n nī ní veé'n nī chí n'giindiveé'n nī.

17 Ti cuaacu ní'nyú'n 'úú Jesús nga'n'á ngii' ndís'tiī chí neené 'yaa'n 'ii'n'yā'n profetas ndúúcu 'ii'n'yā'n chí n'dai ne'n'é yā snaa'n yā chíín chí ndís'tiī inaa'n nī naati nguéé n'diichi yā. Ne'n'e yā 'caandiveé'n yā

chíín chí ndís'tiī n'giindiveé'n nī naati nguéé ch'iindiveé'n yā.

18 'Caandivee'n ndís'tiī ejemplo ye'n'e sa'n'ā chí ngiīnū ndaata.

19 'Ii'n'yā'n chí n'giindiveé'n yā nduudu ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ye'n'e va'ai cheeti nguuví ní nguéé ituumicadínuu'n yā, 'ii'n'yā'n s'ee'n tan'dúúca duutu ndaata chí chíiya cuaa'n cyúúni. Ndaa yáán'nguīnūu'n ní sta'ā sa nduudu ye'n'é Ndyuūs chí canéé na staava ye'n'é yā.

20 Ndaata chí chíiya nguaa'n tuūu ní tan'dúúca 'ii'n'yā'n chí n'giindiveé'n yā nduudu ye'n'é Ndyuūs. Ní taachí n'giindiveé'n yā nduudu mii'n ní yeenú n'dai yā,

21 naati nguéé 'áamá cānee na staava ye'n'é yā ní nguéé 'náán tiempo cūnee. Taachí n'géenu yā ngii' ti 'ii'n'yā'n cán'daa yā 'ii'n'yā'n s'ee'n cáávā nduudu ye'n'é Ndyuūs, tuu'mí nūu'n diví yā nduudu mii'n ní nguéé canéé na staava ye'n'é yā.

22 Ndaata chí chíiya nguaa'n yáán ní tan'dúúca 'ii'n'yā'n chí ch'iindiveé'n yā nduudu mii'n naati ne'n'e cá yā nducué'n'ē ye'n'e in'yee'n'dí 'cūū ndúúcu chí véé. Ní nginche'éi yā 'ii'n'yā'n. Ní vaadí 'cuiica mii'n di'vaachíi ye'n'e nduudu mii'n ní dii'n chí nguéé dichí'vē nduudu mii'n na vida ye'n'e 'ii'n'yā'n s'ee'n.

23 Ndaata chí chíiya na yá'n'āa n'dáacāa chíín chí tan'dúúca 'ii'n'yā'n chí n'giindiveé'n yā nduudu ye'n'é Ndyuūs ní tuumicadiinu'u'n yā ní i'téenu yā nduudu mii'n. Ní n'daācā idií'n yā. Ní nduudu mii'n tan'dúúca chí chíi 'aama ciento ye'n'e o chí chíi 'iīnū nguεεcu ye'n'e o chí chíi ndiicú ndiichi ye'n'e. 'Tíicā chíi cosecha ye'n'e nduudu mii'n.

Ejemplo ye'n'é yaātā chí nguéé n'daācā chí véé nguaa'n trigo

24 Jesús mii'n nga'n'a yā ngii' yā 'ii'n'yā'n s'ee'n: Cuuví ndís'tiī táamá ejemplo. Ní caa'n'mán ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ye'n'e na va'ai cheeti nguuví ní tan'dúúca 'áamá sa'n'ā chí ngiīnū sa ndaata ye'n'e trigo chí n'daācā na campo ye'n'e sa.

25 Taachí mozos cyaadu sa, tuu'mi ní sa'n'ā chí enemigo ye'n'e sa ndaā sa ní chíinū sa 'daa'n'nu' trigo na campo ye'n'e sa'n'ā mii'n nguaa'n trigo chí n'daācā mii'n, ní cúna'a sa.

26 Taachí can'daa yaata ye'nē ní chíi trigo, tuu'mi ní can'daā nguuvi 'daa'nu'n trigo mii'n.

27 Tuu'mi ní mozos chi idii'n sa ntii'nyu'n na campo mii'n ndaa sa nanáán sa'n'a chi 'iivi ye'n'e campo mii'n ní ca'n'a sa chíi sa 'iivi: N'dií Señor, ¿'áá nguéé chíinū ndaata ye'n'e trigo chi n'daācā na campo ye'n'e nī? ¿Tií chíicā ndaata 'daa'nu'n trigo?

28 Sa'n'ā 'iivi mii'n ní ca'n'a sa chíi sa mozos chi idii'n ntii'nyu'n: 'Áámá sa'n'ā enemigo ye'n'é níinū sa. Mozos ní ca'n'a sa chíi sa 'iivi sa: ¿'Áá ne'n'e nī chí ca'n'a 'nū ní tiicu 'nū yaātā mii'n chí nguéé n'daācā?

29 'Iivi mii'n ní ca'n'a sa chíi sa mozos chi idii'n ntii'nyu'n: Nguéé tiicū di 'daa'nu'n trigo mii'n caati cuuví tiicú ntúu'n di trigo chí n'daācā mii'n.

30 Ca'a di lugar chí dáámá 'cuiita ndíi taachi ndaa tiempo ye'n'e cosecha mii'n, tuu'mi ní 'úú caa'n'mán cuuví 'ii'n'yā'n chí 'caacá yā trigo mii'n chí 'caacá yā vmnán vmnaa'n 'daa'nu'n trigo mii'n ní dichii'chí yā caadi ticuaá ní 'nee'n ya'n'a yā. 'Cuiinu maa'n ní nandéé yā trigo mii'n ní 'cuí yā chεeti díinū'n.

'Áámá ejemplo ye'n'e ndaata ye'n'e yivē ntí'yā

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Táámá ejemplo Jesús ca'n'a yā chíi yā 'ii'n'yā'n s'ee'n: Naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā na va'ai chεeti nguuvi ní tan'dúúcā 'aama nduuti' ye'n'e yivē ntí'yā chí 'áámá sa'n'ā sta'ā sa ní chíinū sa na yá'n'āa ye'n'e sa.

32 Ndaata yivē ntí'yā 'cūū ní 'lii'n ca nguéé ti tanducué'n'e ndaata. Taachí n'giita yaātā mii'n, tuu'mi ní ch'εεε ca chí cuuvi taná'n'ā yaātā. Ní chíi yá'n'á. Ní ndaa 'yáádá ye'n'e nanguuvi ní din'dái tī 'dεεε tī na dúu'nē yá'n'á mii'n.

Ejemplo ye'n'e levadura ye'n'e pan

(Lc. 13.20-21)

33 Táámá ejemplo Jesús ca'n'a yā chíi yā 'ii'n'yā'n s'ee'n: Naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ye'n'e na va'ai chεeti nguuvi ní tan'dúúcā 'áámá táán levadura ye'n'e pan. 'Áámá n'daataá sta'a tá levadura mii'n ní

chista'n'ā tá nguaa'n 'iinū medida ye'n'e harina ndíi chí nan'guiita tanducué'n'e yaāchí ye'n'e.

Chuū chí nga'n'ā Jesús mii'n ndúúcū ejemplos

(Mr. 4.33-34)

34 Tanducué'n'e chuū ngi'cuee'n Jesús ní ca'n'a yā chíi yā 'ii'n'yā'n s'ee'n ndúúcū ejemplos. Ní nduuti chí nguéé ndúúcū ejemplos ye'n'e chí véé i'n'yee'ndí 'cuū, nguéé ngi'cuee'n yā 'ii'n'yā'n s'ee'n.

35 Ní 'iicu cuuvi cuaacu chí ca'n'a profeta ndii cuáán vmnaa'n taachí ca'n'a yā 'túúcā. Ní canéé nguū'n ná libro ye'n'é Ndyuūs 'túúcā: Caa'n'mán ndúúcū ejemplos. Ca'cuee'n dendu'ū chí canúú'n n'de'ei ndíi taachi Ndyuūs din'dái yā i'n'yee'ndí.

Jesús nga'n'a yā ye'n'e chí ne'n'e caa'n'mā'n ejemplo ye'n'e trigo

36 Tuu'mi ní Jesús yaa'vi yā 'ii'n'yā'n s'ee'n chí cuna'n'á yā na vaacú yā. Jesús ntúū'n cuna'n'a yā ní sndaā yā 'áámá va'ai. Discípulos ye'n'e yā nndaā yā nanáán Jesús, ní ca'n'a yā chíi yā 'ii'n'yā'n: N'dií, Jesús, ca'cué'e'n nī chí ne'n'e caa'n'ma'n ejemplo ye'n'e 'daa'nu'n trigo chí véé nguaa'n trigo na campo.

37 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā ní ca'n'a yā chíi yā 'ii'n'yā'n s'ee'n: 'Ii'n'yā'n chí ngiinu ndaata chí trigo chí n'dáacā, 'ii'n'yā'n mii'n chí Sa'n'ā chí Daiya Ndyuūs.

38 Campo mii'n ní tan'dúúcā i'n'yee'ndí 'cūū. Ndaata chí n'dáacā mii'n ní tan'dúúcā nducyáácá 'ii'n'yā'n chí daiya Ndyuūs ní ye'n'e naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā. Yaātā ye'n'e ndaata chí nguéé n'daācā ní tan'dúúcā 'ii'n'yā'n chí nguéé n'daācā idií'n yā, 'ii'n'yā'n s'ee'n chí daiya yáán'nguiinū'n.

39 Sa'n'ā chí chíinū sa 'daa'nu'n trigo mii'n ní tan'dúúcā maā'n yáán'nguiinū'n. Ní cosecha ye'n'e mii'n ní tan'dúúcā chí 'cuiinu i'n'yee'ndí. Sa'n'ā s'ee'n chí ita'a sa cosecha mii'n ní tan'dúúcā ángeles.

40 Tan'dúúcā chí tiicú yā 'daa'nu'n trigo ní nadidáámá yā ní 'nee'n ya'n'a yā, 'tíicā cuuvi tiempo taachi 'cuiinū i'n'yee'ndí 'cūū.

41 Sa'n'ā chí Daiya Ndyuūs ní dichó'o yā ángeles ye'n'e yā chí nadidáámá yā 'ii'n'yā'n chí ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā. Niicú tun'dáa yā nducyaaca 'ii'n'yā'n chí

diín yā chi ná'n'a yā idiiⁿ nuuⁿndí yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi idiiⁿ chi nguεε n'daācā.

42 Ní cu'nuúⁿ yā 'iiⁿyāⁿ na nguuchí yaⁿ'ā. Mííⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cuεεcú yā ní che'e 'diiⁿyúⁿ yā.

43 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ chi n'dáí nanááⁿ Ndyuūs cuuvi dεεvé yā ngii tan'dúúcā 'yáⁿ'ā taachi 'āā snée yā naachi Ndyuūs Chiidá yā ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheeti nguuvi. Ndís'tií chi véé veéⁿ nī 'caandiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'é.

Ejemplo yeⁿ'e vaadī 'cuiica chi canúúⁿ n'de'ei

44 Can'a ca Jesús miiⁿ táámá ejemplo: Naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'ē va'ai cheeti nguuvi ní tan'dúúcā vaadī 'cuiica chí canúúⁿ n'de'ei na 'áámá campo. 'Áámá saⁿ'ā ní ndaācā sa vaadī 'cuiica miiⁿ ní cunuúⁿ n'dé'ei ntúūⁿ sa lugar miiⁿ. Yeenú taavi sa. Cunaⁿ'a sa ní n'diicui sa tanducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'ē sa ní cuái sa campo miiⁿ.

Ejemplo yeⁿ'ē 'áámá perla chí yaⁿ'ai taavi chí'vē

45 'Tiicá ntúūⁿ. Naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheeti nguuvi ní tan'dúúcā 'áámá saⁿ'ā chí n'diicui sa chí in'nuuⁿ sa perlas chí yaⁿ'ai taavi chí'vē.

46 Taachí ndaācā sa 'áámá perla chí n'dεεvéé ní yaⁿ'ai taavi chí'vε, tuu'mi ní cuinaⁿ'ā sa ní n'diicui sa tanducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'ē sa ní cú cuai sa perla miiⁿ.

Yeⁿ'e ejemplo yeⁿ'e yaānā

47 'Tiicá ntuūⁿ. Naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheeti nguuvi ní tan'dúúcā 'áámá yaānā chí saⁿ'ā n'gaa nuúⁿ sa na nuūⁿnī'yáⁿ'ā ní ita'āa nducuéⁿ'ē naaⁿ 'yaācā.

48 Taachí 'āā ndiituú yaānā miiⁿ, in-tun'dáa yā cuaaⁿ 'diituú nuūⁿnī'yáⁿ'ā miiⁿ. Ní n'daaviyai yā ní nan'gaaⁿ yā 'yáacā chí n'daācā. N'gii yā 'iiti 'cuéētεε. Ní 'iiti chí nguéé n'dáacā miiⁿ nginngée yā 'iiti.

49 'Tíicā cuuvi taachi 'cuiinū in'yeeⁿdí 'cūū. Nandaā ángeles ní tun'dáa yā 'iiⁿyāⁿ chí n'dai yā nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí nguεε n'dáacā idiíⁿ yā.

50 Ní 'cuí yā 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'daācā ná nguuchí yaⁿ'ā. Mííⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cuεεcú yā ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ch'é 'diiⁿyuⁿ yā.

Ejemplo yeⁿ'ē vaadī 'cuíicā ngai ndúúcū chí ndiicúū

51 Jesús tiinguuneeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá tuumicádínuuⁿ ndís'tií tanducuéⁿ'e dendu'ū chí 'túúcā? 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní n'guεεcútaⁿ'a yā: 'Tíicā Señor.

52 Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: 'Áámá 'aama maestro yeⁿ'ē ley chí'neeⁿ yā yeⁿ'e naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheeti nguuvi, maestro miiⁿ ní cuuví yā tan'dúúcā 'áámá patrón chí véé vaadī 'cuiica yeⁿ'e sa na va'ai yeⁿ'ē sa. Ní deenu sa táacā tun'dáa sa yeⁿ'e vaadī 'cuiica yeⁿ'ē sa dendu'ū cosa chí ngai ndúúcū cosa chí ndiicúū.

Jesús canee yā na yáāⁿ Nazaret (Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Taachí Jesús miiⁿ chí'ínú caⁿ'á yā nduudu 'cūū, cueⁿ'é yā yeⁿ'ē miiⁿya.

54 Ní ndaá yā yáāⁿ vaacú yā chí nguuvi Nazaret ní ngi'cueeⁿ yā yaācū sinagoga miiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cheⁿ'e yiinú yā yeⁿ'e chí chí'cueeⁿ Jesús. Ní ngaⁿ'a yā: ¿Tíí ndiicaá vaadī déenu yeⁿ'ē saⁿ'á 'cūū? ¿Táacā cuuvi diiⁿ sa vaadī n'giinu chí idiiⁿ sa?

55 Sáⁿ'a 'cūū chí daiya 'viichiyáⁿ'ā ní María nguūvī cheεcu sa. Ní 'dínū sa ní Jacobo, ndúúcū José, ndúúcū Simón, ndúúcū Judas.

56 Ví'i ntúūⁿ sa snee yā ndúúcu yú. ¿Tíí ndiicaá tanducuéⁿ'ē vaadī deenú 'cūū chí ngi'cuééⁿ sa?

57 Ní cáāvā chuū 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ cuncná caⁿ'a yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ, ní nguéé i'téenu yā yeⁿ'e yā. Naati Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Nguéé véé mar 'áámá profeta chí candεε nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ vaacú yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ na vaacu yā dinéⁿ'e yā profeta miiⁿ.

58 Jesús miiⁿ nguéé neené n'deēe vaadī n'giinu diíⁿ yā miiⁿ caati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé s'téenu yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

14

Ch'iīⁿnúⁿ yā Juan chí ngεédinuūⁿnī (Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

1 Tiempo 'cūū saⁿ'a rey Herodes, chí gobernador yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea, chí'indiveeⁿ sá tan'dúúcā chí 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

2 Ní rey miiⁿ caⁿ'a sa chii sa mozos yeⁿ'ē sa: Sáⁿ'ā Jesús 'cūū ní Juan chí ngεεdínuūⁿnīⁿ chí nnduuchi sá yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní cáávā chuū véé poder yeⁿ'ē sa chi idiiⁿ sa vaadī n'giinu.

3 Rey Herodes miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chi caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā chi soldados sta'a sa Juan miiⁿ ní cāchiichí sa Juan ndúú^cū cadenas ní chi'nuuⁿ sa Juan vácūū. 'Tíicā diíⁿ rey miiⁿ cucáávā n'daataá yeⁿ'e yā chi nguuvi Herodías ti vmnááⁿ vmnaaⁿ n'daataá miiⁿ ní n'daataá yeⁿ'ē Felipe chí 'dííⁿu rey miiⁿ. Ní divíⁱ rey miiⁿ táⁿ'ā miiⁿ yeⁿ'e Felipe.

4 'Tíicā diíⁿ rey ndúú^cū Juan chí ngεεdínuūⁿnīⁿ ti Juan miiⁿ ngaⁿ'a sá ngii sa Herodes miiⁿ chí tan'dúú^cā chí ngaⁿ'a na ley, nguéeⁿ canee chí cuuvi n'daataá yeⁿ'ē yā n'daataá miiⁿ.

5 Rey Herodes miiⁿ ní neⁿ'e yā 'caaⁿ'nuⁿ yā Juan miiⁿ, naati 'va'á yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ; ti 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní s'téenu yā chí Juan miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ profeta chí dichó'o Ndyuūs.

6 Taachí 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā 'viicu yeⁿ'ē cumpleaños yeⁿ'e Herodes miiⁿ, n'daataá 'lííⁿ daiya táⁿ'ā Herodías miiⁿ nde'ei tá naavtaⁿ'ā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní rey Herodes miiⁿ ní chíi yeenú yā chí nde'ei tá ní caⁿ'a yā:

7 Dii, n'daataá 'lííⁿ. 'Úú ngaⁿ'á ndúú^cū nduudu, “por Dios”, chí teé dii 'āā de'ē nūuⁿ chí neⁿ'e di.

8 Chεεcu tá ní caⁿ'a yā chíi yā n'daataa 'lííⁿ miiⁿ de'ē chí caaca tá. Ní n'daata 'lííⁿ caⁿ'a ta chíi tá rey miiⁿ: N'dii rey, téé ní 'úú tííⁿ Juan chí ngεεdínuūⁿnīⁿ cu'nuúⁿ chεεti 'áámá cu'u.

9 Tuu'mi ní rey Herodes miiⁿ s'neeⁿ ndaachii yiinú yā; naati rey miiⁿ caati 'āā caⁿ'a yā ndúú^cū nduudu, “por Dios”, ní ch'iindiveéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúú^cū yā na mesa miiⁿ, caⁿ'a yā chí 'āā ca'a núúⁿ yā chííⁿ chí ngiica táⁿ'ā miiⁿ.

10 Caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā chí 'caātā daandu Juan chí ngεεdínuūⁿnīⁿ chí canúuⁿ sa vácuū.

11 Ní ndεε sa tiiⁿ yā miiⁿ sn'núúⁿ chεeti cu'u ní ca'a sa n'daata 'lííⁿ miiⁿ. Ní táⁿ'ā miiⁿ ní ca'a tá chεεcu tá.

12 Tuu'mi ní discípulos yeⁿ'e Juan chí ngεεdínuūⁿnīⁿ ndaá yā ní sta'á yā cuerpo yeⁿ'e Juan miiⁿ ní ch'iichi yā. Ní cheⁿ'e yā chíi yā Jesús miiⁿ tan'dúú^cā chí chíi.

Jesús ca'á yā che'e nyu'u mil 'ii'yāⁿ
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Taachí Jesús miiⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, cueⁿ'é yā ní sndáa yā na 'áámá barco, ní cueⁿ'e yā na 'áámá lugar cueti naachi nguéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, can'dáa yā yeⁿ'e yāāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿ'e yā ndúú^cū Jesús.

14 Ní taachí Jesús miiⁿ nan'dáa yā ná barco miiⁿ, n'diichí yā n'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ, ní nnee ya'ai 'iinu yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní diíⁿ yā chí nduū^vā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí ngítā chí ndaā ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí candεε yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

15 Ní taachí 'āā chiinu discípulos yeⁿ'e Jesús miiⁿ ndaá yā nanááⁿ Jesús ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ: 'Āā chí chííⁿū maaⁿ, ní 'muuⁿ nguéeⁿ n'gεetinéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Yaa'ví ní 'iiⁿ'yāⁿ s'tíí chí caⁿ'á yā cuááⁿ na yāāⁿ n'gaiyāá ní cuái yā chí che'e yā.

16 Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos: 'Ii'yāⁿ s'tíí nguéeⁿ cánée chí náⁿ'a yā. Ndís'tíí ca'a ní chí che'e yā.

17 Discípulos ní caⁿ'a yā: Nguéeⁿ tunéeⁿ chí che'e yā. Dámāāⁿ nyu'u panes ndúú^cū na 'uū^vī 'yaācā véé.

18 Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos: Candéeⁿ ní panes ndúú^cū 'yaācā 'muuⁿ.

19 Cuayiivi ní Jesús chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ch'εεté yā ná yaātā miiⁿ. Jesús ní sta'á yā nduu nyú'ú panes miiⁿ ndúú^cū 'uū^vī 'yaaca ní n'diichí yā nanguuvi ní ca'a yā gracias Ndyuūs Chiidá yā. Cuayiivi ní n'dee yā panes ní ca'a yā discípulos yeⁿ'e yā. Discípulos miiⁿ ní ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chí snée miiⁿ.

20 Nducyáácá yā che'e yā ní chíitu 'iiⁿ'yāⁿ. Ní discípulos nān'guaáⁿ yā chí nángaāva panes yeⁿ'e miiⁿ ndúú^cū 'yaācā miiⁿ ní chíitu tá ndiichúúví 'cuεētēε.

21 'Ii'yāⁿ chí che'ē miiⁿ nyu'u mil ngii yā, ndii nguéeⁿ chiduūche n'daataá, ndíí nguéeⁿ ndúú da'caīyā ra.

Jesús ngiicá yā cuááⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

22 Cuayiivi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos yeⁿ'e yā chí cundaa yā na barco ní caⁿ'á yā táámá 'dííⁿtuú nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā, 'naaⁿ chí Jesús miiⁿ diíⁿ yā despedir yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ.

23 Jesús diíⁿ yā despedir yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní divíⁱ yā yeⁿ'e yā ní cuchεε yā na 'áámá

yiicū ní caⁿ'angua'á yā. Taachí chií 'da'a, 'āā dámaaⁿ Jesús canée yā miiⁿ.

24 Barco miiⁿ ní 'āā cánduūu naavtaⁿ'ā yeⁿ'ē nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ naachi olas yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ miiⁿ neⁿ'e 'cuuchii na yaānūuⁿ yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ miiⁿ. 'Yúúné ní ngeēnū taaⁿ ní diitu n'dáí n'geⁿ'e na barco miiⁿ. Ní barco miiⁿ nguéé ngii ngíicá.

25 Taachi 'da'a ca táámá nguuvi tan'dúúcā n'gεεcu cuūuⁿ o n'gεεcu nyuⁿ'u, Jesús ndaá yā nanááⁿ discípulos ní ngíicá yā cuaaⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ.

26 Taachí discípulos ní n'diichí yā Jesús miiⁿ chi ngíicá yā cuaaⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ ní dii'yá yā chií. Ní chistaⁿ'a vaanicadiinūuⁿ yeⁿ'é yā. Ní 'cai yā: Chuū ní 'áámá bulto. Ní caⁿ'á yā ndúúcu vaadi 'va'a.

27 Cuayiivi miiⁿ ní Jesús yaa'ví yā discípulos ní caⁿ'a yā: Ndís'tiī cúúví ditiinú nī caati 'úú. Nguéé di'va'á nī.

28 Tuu'mi ní Pedro nán'guεεcútaⁿ'a sa ní caⁿ'a sa: N'dií Señor, ndúúti chí n'diī caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyúⁿ nī chí caⁿ'á naachi canee nī ní caacá cuaaⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā.

29 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chií yā: Pedro, cuchí di. Pedro miiⁿ ní nan'dáa sa na barco miiⁿ ní tucá'a sa ngiica sa cuaaⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ miiⁿ. Ní cueⁿ'ē sa naachi canée Jesús miiⁿ.

30 Taachí Pedro miiⁿ n'diichi sa 'yúúné taaⁿ miiⁿ di'vá'a sa ní 'āā tucá'ā chεεchi sa nguaaⁿ nuūⁿnīⁿ miiⁿ. Tuu'mi ní 'cái yiicu sa ní caⁿ'a sa: Señor, nadanguáⁿ'ai nī 'úú.

31 Hora mííⁿ nūuⁿ, Jesús miiⁿ n'doó yā ta'a yā ní sta'á yā ta'a Pedro ní caⁿ'a yā chií yā Pedro: Dii saⁿ'ā chí dúú'vī i'téenu di, ¿de'ē cúúví chí nadi'uūvī di staava yeⁿ'ē di ní nguéé i'téenu di?

32 Ní taachí Jesús ndúúcu Pedro sndáa yā na barco miiⁿ, canee 'diiⁿ 'yúúné mííⁿ.

33 Tuu'mi ní discípulos chí snúuⁿ yā na barco miiⁿ ní ndaá yā nanááⁿ Jesús ní s'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caⁿ'a yā: N'diī Jesús, cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí Daiya Ndyuūs n'diī.

Jesús diíⁿ yā chí nduuvā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Genesaret

(Mr. 6.53-56)

34 Tááchí ch'iinu cho'ó yā táámá lado yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ ní ndaá yā na yáⁿ'āa Genesaret.

35 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ taachi tuumicádíínuuⁿ yā chí Jesús canée yā miiⁿ, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'á yā ní chií yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ cuaaⁿ yáāⁿ n'gaiyāā chí snéé niiⁿ'nuúⁿ chí Jesús canée yā miiⁿ. Níicú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cándéε yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí ngííta yā nanááⁿ Jesús miiⁿ.

36 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ di'cuíútu yā Jesús miiⁿ chí 'cuáaⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tuu'ví yā naachi n'déétií yeⁿ'ē catecái yā. Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí tuu'ví yā catecai Jesús miiⁿ ní nduūvā yeⁿ'e yā.

15

Yeⁿ'e chí diiⁿ chí vεε nuuⁿ'ndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ
(Mr. 7.1-23)

1 Tuu'mi ní duu'vi maestros chí ngi'cueeⁿ ley ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chí chiicá yā yáāⁿ Jerusalén ndaá yā nanááⁿ Jesús miiⁿ, ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ:

2 ¿De'ē cúúví chí discípulos yeⁿ'e nī nguéé diíⁿ yā tan'dúúcā costumbre yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú? ¿De'ē cúúví chí nguéé inaaⁿnu yā ta'á yā taachi 'āā cuéé che'e yā pan?

3 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē cúúví chí ndís'tiī ní nguéé diíⁿ nī tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é Ndyuūs ní diíⁿ nī tan'dúúcā costumbre yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú?

4 Ti Ndyuūs ní ca'á yā ley yeⁿ'e yā ní caⁿ'a yā: Diíⁿ nī honrar chiidá nī ndúúcu chεεcú nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'dáacā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chiidá yā o yeⁿ'ē chεεcú yā ní 'cuūvi yā.

5 Naati ndis'tiī ní ngaⁿ'a nī chí 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā cuuvi yā chiidá yā ndúúcu chεεcú yā 'tíicā: Nducuéⁿ'ē chí teé n'diī maaⁿ ní ca'á lado yeⁿ'é Ndyuūs caava ofrenda yeⁿ'e yā.

6 'Iiⁿ'yāⁿ 'āā ntéé idiíⁿ yā chí neⁿ'é yā chiida yā ndúúcu chεεcú yā. 'Tíicā caavā costum-bre yeⁿ'é nī diíⁿ nī chí 'āā ntéé idichí'vε ley yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'e yú.

7 Ndís'tiī 'uūvī naaⁿ 'uuvi cheendí nī. N'daācā caⁿ'a profeta Isaías miiⁿ yeⁿ'é nī taachi caⁿ'a sa ndíí vmnaaⁿ ní canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíica:

8 'Iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ ní i'téenu yā 'úú ndúúcu ndu-udu yeⁿ'e yā, naati staava yeⁿ'é yā yaⁿ'ai canee yeⁿ'ē 'úú.

9 Nguéé de'ē vεε dichíí'vē chi i'téenu yā 'úú, caati chi ngi'cueen yā ní ley ye'n'e sa'n'ā ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū nguéé ye'n'e Ndyuūs.

10 Jesús n'gai yā n'dee n'dái 'ii'yā'n chí ndaa yā nanáa'n yā. Ní ca'n'a yā chii yā 'ii'yā'n s'ee'n: 'Caandivéen nī ní tuumicadínúu'n nī.

11 Nguéé tanducué'n'ē chi nge'e sa'n'ā chi ndaa cheendi sa'n'ā idivaatí sa'n'ā naati nduudu chí ican'daa cheendi sa'n'ā, chíí'n chí dii'n chí v'éé nuū'ndí ye'n'e sa'n'ā.

12 Tuu'mi ní discípulos ye'n'e Jesús ndaa yā nanáa'n yā ní ca'n'a yā chii yā Jesús mii'n: ¿'Áá nguéé déenu nī chí 'ii'yā'n fariseos taachí ch'iindivéen yā nduudú 'cūū nduuvi taán yā?

13 Naatí Jesús mii'n nan'guεεcúta'n'a yā ní ca'n'a yā: Taanduv'éé yaata chi nguéé chíichi Chiidá chi canéé yā na va'ai cheeti nguuvi canee chí tiicūu ndii dí'yú.

14 'Áá s'néén rá 'ii'yā'n s'ee'n chí tan'dúúca 'ii'yā'n chí ngueenáán chí candée yā táámá 'ii'yā'n chí ngueenáán ndúúcu yā. Nduuti chí 'áámá 'ii'yā'n chí ngueenáán candée yā táámá 'ii'yā'n chí ngueenáán ndúúcu yā, nduu 'uuví yā cungéé nuú'n yā na yiivi yá'n'ā'n.

15 Tuu'mi ní Pedro mii'n ní nan'guεεcúta'n'a sa ní ca'n'a sa chii sa Jesús mii'n: Cúúví nī nús'uu de'ε né'n'é caā'n'mā'n ejemplo 'cūū.

16 Jesús ca'n'a yā: ¿'Áá 'tiicá ntúū'n nguéé ituumicadínúu'n nī?

17 ¿'Áá nguéé ituumicadínúu'n nī chí tanducué'n'ē chí indaa cheendi sa'n'ā nge'n'e cheētí sa ní cungéé cuaa'n chuva'āí?

18 Naati nduudu chí ican'daa cheendi sa chí níngiica na staava ye'n'e sa, chuū idiíi'n chí v'éé núú'ndí ye'n'e sá'n'ā.

19 Caati ye'n'e na staava ye'n'e 'ii'yā'n ngiicá dendú'ū chí nguéé n'daacā chí inadícadíinúu'n yā. Chuū ní inadícadíinúu'n yā ye'n'e chí 'caā'n'nu'n yā 'ii'yā'n, ndúúcu ye'n'e chí ca'n'á yā ndúúcu isan'ā o n'daataá chí nguéé ye'n'e yā, ndúúcu chí n'diichí yā 'aama sa'n'ā o n'daataá chí duuchí vi'í, ndúúcu ye'n'e chí ididuucú yā, ndúúcu ye'n'e chí testigo yā ní caa'n'má'n yā nduudu yaadi, ndúúcu ye'n'e chí caa'n'ma'n taán yā contra ye'n'e Ndyuūs.

20 Dendú'u 'cūū chí idiíi'n chí v'éé nuu'ndi ye'n'e sa naati chí che'e sa taachi nguéé naa'nú sa ta'a sa, chii'n ní nguéé idinuu'ndi sa.

Ye'n'e 'áámá n'daataá chí nguεε ye'n'e ndaata Israel ní i'téenu tá Jesús (Mr. 7.24-30)

21 Jesús chiicá yā ye'n'e yáā'n mii'n ní cue'n'e yā na yá'n'āa ye'n'e Tiro ndúúcu Sidón.

22 Cuin'díichí nī. 'Áámá n'dáatāa ye'n'e yá'n'āa Canaán chí can'daa tá ye'n'e yáā'n vaacu tá. N'gai yiicu tá ní nga'n'a tá ngii tá Jesús mii'n: N'dií Señor chí Daiya David, nnéé ya'ai 'iinu nī 'úú. 'Áámá espíritu ye'n'e yáā'n'guiinūu'n idindú'ū taavi tá'n'ā daiyá.

23 Jesús nguéé nan'guεεcúta'n'a yā ye'n'e tá. Tuu'mi ní discípulos ye'n'e Jesús mii'n ndaa yā nanáa'n yā ní di'cuítu yā Jesús ní ca'n'a yā chii yā 'ii'yā'n: N'dií Jesús, dii'n nī despedir ye'n'e ta ti tá'n'a 'cūū ní n'gai tá cūchiitá cuaa'n daami yú.

24 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā ní ca'n'a yā: Dendyuūs dicho'ó yā 'úú cucáávā 'ii'yā'n ye'n'e Israel chí tan'dúúca 'iiti cuūchí chí nindái, 'tiicá yā.

25 Tuu'mi ní ta'n'ā mii'n ndaa ta nanáa'n Jesús ní chiinti'ya tá ní ca'n'a tá chii tá 'ii'yā'n: N'dií Señor, cunneé nī 'úú.

26 Jesús mii'n ní nan'guεεcúta'n'á yā ye'n'e tá ní ca'n'a yā chii yā tá'n'ā: Nguéé n'daacā chí divií pan ye'n'e daiyá 'nū ní ca'á chí che'e 'yaānā.

27 Tá'n'ā mii'n ní ca'n'ā ta: 'Tíicā Señor, naati 'yáanā mii'n ngé'e tī ye'n'e cheeyéé chí ngéé ye'n'e na mesa ye'n'e 'iivi tī.

28 Tuu'mi ní Jesús mii'n nan'guεεcúta'n'a yā ní ca'n'a yā chí yā tá'n'ā: Dií n'daataá, dé'ε chúúca ch'εεte vaadi i'téenu ye'n'e di. Cuuvi ndúúcu di tan'dúúca chí ne'n'e di. Daiya tá mii'n ní hora míi'n nūu'n nduuva ye'n'e ta.

Jesús idií'n yā chí nduūvā ye'n'e 'yaa'n n'dai 'ii'yā'n

29 Jesús chiicá yā ye'n'e yá'n'āa mii'n ní ndaa yā 'diituú nuū'n'ni'yá'n'ā Galilea. Cuayiivi ní cuchée yā ná yiicū mii'n ní ch'iindi yā.

30 Nééné 'yaa'n 'ii'yā'n ndaa ni'n'nuú'n yā nanáa'n Jesús mii'n ní ndéε yā 'ii'yā'n chí ngaā yó'oo, ndúúcu 'ii'yā'n chí ngueenáán, ndúúcu 'ii'yā'n 'dí'mī, ndúúcu 'ii'yā'n chí ló'o ta'á yā o ca'a yā, ndúúcu 'yaa'n n'dái

'ii'yāⁿ chi véé cá tanáⁿā ca'ai chi ndí yā. Ní s'neeⁿ yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ nanááⁿ Jesús miiⁿ. Ní Jesús dííⁿ yā chi nduūvā yeⁿe 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

³¹ Nducyáá cá 'ii'yāⁿ cheⁿe yiinú yā taachí n'diichi yā chí 'ii'yāⁿ 'díi'mí ní ngíi ngaⁿa, ní 'ii'yāⁿ chí ló'ō ta'á yā o ca'a yā nduuva yeⁿe yā, ní 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ ngii ngiicá, ngiica yā; ní 'ii'yāⁿ ngueenááⁿ, inaaⁿ yā; ní tucá'a yā caⁿa yā: Dε'ē chúuca ch'εεε Ndyuūs yeⁿe 'ii'yāⁿ Israel.

*Jesús ca'a yā chí che'e cuūuⁿ mil 'ii'yāⁿ
(Mr. 8.1-10)*

³² Jesús 'caí yā discípulos yeⁿe yā ní caⁿa yā chíi yā discípulos: Ya'ái cáávā 'ii'yāⁿ s'tíi ti 'āā 'iīnū nguuvī snée yā nduucú ní 'muuⁿ ní nguéeⁿ dε'ē vεε chí che'e yā. Nguéeⁿ neⁿe nadicho'ó 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ che'e yā. 'Áatiī cuuví cúunu yā cuaaⁿ cyúúni chí náⁿa yā.

³³ Tuu'mi ní discípulos yeⁿe yā caⁿa yā chíi yā Jesús: ¿Tíi cáⁿa 'nū nguai' nū pan chí n'dee n'dái chí ché'é nducyaaca 'iis'tíi na lugar 'cūū naachi nguεε ch'εεtinéeⁿ 'ii'yāⁿ?

³⁴ Jesús caⁿa yā chíi yā discípulos: ¿'Áá 'yaaⁿ ca pan yeⁿe ní vεε? Discípulos caⁿa yā: Ndeēchē panes ndúúcu n'duuvī 'yaācā n'gaiyā vεε.

³⁵ Jesús ca'a yā orden 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí 'cuεté yā na yáⁿāa miiⁿ.

³⁶ Tuu'mi ní Jesús sta'á yā ndu'ū ndeēchē panes miiⁿ ndúúcu 'yaācā miiⁿ. Ní ca'a yā gracias Ndyuūs cáávā panes miiⁿ. Ní n'dee yā panes miiⁿ ní ca'a yā discípulos yeⁿe yā. Ní discípulos ní ca'a yā 'ii'yāⁿ chí snée miiⁿ.

³⁷ Nducyááca yā che'e yā ní chíitu 'ii'yāⁿ. Discípulos ní nān'guaáⁿ yā chí nángaāva ní chíitu tá ndeēchē 'cuéētēε.

³⁸ 'Ii'yāⁿ chí che'e yā miiⁿ ní taanduu cuūuⁿ mil ngii sáⁿā. Nguéeⁿ diduuche yā n'daataá ndíi nguéeⁿ ndúú da'caīyāa.

³⁹ Tuu'mi ní Jesús yaa'ví yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí cunaⁿá yā. Ní Jesús ndaá yā na barco miiⁿ ní cueⁿe yā na yáⁿāa yeⁿe Magdala.

16

*Ti'yāⁿ s'eeⁿ ngiica yā vaadi n'giinu
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)*

¹ 'Ii'yāⁿ fariseos ndúúcu 'ii'yāⁿ saduceos ndaá yā nanááⁿ Jesús chí neⁿe n'diichíneeⁿ yā Jesús. Ní chíica yā Jesús 'áamá vaadi n'giinu yeⁿe va'ai chεeti nguuvī.

² Naati Jesús nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā: Taachí ngii chíinū ní nanguuvi ní ndíi cuá'āa, ndís'tiī ní ngaⁿá ní chí n'dáacā díiⁿ tiempo.

³ Ní cuááⁿ ná nguεεtyaaⁿ taachí meēⁿ ngíi cuá'áa, ndís'tiī ngaⁿa ní chí nguéeⁿ n'dáacā díiⁿ tiempo maaⁿ. Ndís'tiī 'uūvī naaⁿ 'uūvī cheendí ní chí déenu ní dε'ē chí cúúví yeⁿe nanguuvi naati nguéeⁿ tumicadínuuⁿ ní dε'ē chí cuuvi tiempo 'cūū ndúúcu señales chí inaaⁿ ní.

⁴ 'Ii'yāⁿ chí cunncāa idiíⁿ yā ndúúcu 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā Ndyuūs 'ii'yāⁿ miiⁿ néⁿe yā snaaⁿ yā 'áamá vaadi n'giinu naati señal miiⁿ nguéeⁿ ndaāca yā. Dámaāⁿ cánéeⁿ señal yeⁿe profeta Jonás chí ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ chí canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs. Jesús s'neeⁿ yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿe yā.

*Levadura yeⁿe 'ii'yāⁿ fariseos
(Mr. 8.14-21)*

⁵ Discípulos yeⁿe Jesús ndaá yā táamá lado yeⁿe nuūⁿnī'yáⁿā ní chinaáⁿ yā chí cāndεε yā pan.

⁶ Jesús ca'a yā chíi yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: Cundéε ndís'tiī cuidado yeⁿe levadura yeⁿe 'ii'yāⁿ fariseos ndúúcu 'ii'yāⁿ saduceos ti levadura miiⁿ ní chíi chí chí'cueeⁿ yā.

⁷ Discípulos ní tuca'á yā caⁿa yā nguaaⁿ maaⁿ yā. ¿'Áá chí nguéeⁿ ndεε yú pan chíi chí 'tíicā ngaⁿa yā?

⁸ Jesús miiⁿ tuumicadínuuⁿ yā yeⁿe chí inadicadínuuⁿ discípulos ní caⁿa yā chíi yā discípulos: ¿Dε'ē cúúví chí inadacadínuuⁿ ní 'túúca na staava yeⁿe ní chí cáávā chí nguéeⁿ ndεε ní pan? Ndís'tiī ní dúú'vī i'téenu ní.

⁹ ¿'Áá nguéeⁿ ituumicadínuuⁿ ní, ndii nguεε ndúú inan'gaacú ní yeⁿe nyuⁿu panes chí che'e nyuⁿu mil saⁿā? ní ¿'áá n'deēε 'cuéētēε ca panes nángaāva?

¹⁰ ¿'Áá ndíi nguéeⁿ nduu inan'gaacú ní yeⁿe ndeēchē panes chí che'e cuūuⁿ mil saⁿā? ní ¿'áá n'deēε 'cuéētēε ca panes nángaāva?

¹¹ ¿Dε'ε cuuvi chí nguεε ituumicadínuuⁿ ní chí nguéeⁿ cáávā pan miiⁿ chí caⁿá chí cundεε ní cuidado yeⁿe levadura yeⁿe 'ii'yāⁿ fariseos ndúúcu 'ii'yāⁿ saduceos?

¹² Tuu'mi ní discípulos tuumicadínuuⁿ yā chí Jesús miiⁿ nguéeⁿ caⁿa yā chíi yā chí

discípulos nguée cundεε yā cuidado ye'n'e levadura ye'n'e pan ti ye'n'e chí chí'cueen 'ii'yān fariseos ndúúcu 'ii'yān saduceos.

Pedro mii'n ca'n'a sa nduudu cuaacu chi Jesús chi Cristo yā

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³ Jesús ndaá yā ye'n'e yá'n'āa ye'n'e Cesarea ye'n'e yá'n'āa ye'n'e Filipo ní itiinguuneén yā discípulos ye'n'e yā ní ca'n'a yā: ¿Du'ú 'úú nga'n'a 'ii'yān ye'n'e 'úú chí Sa'n'ā chí Daiya Dendyuūs 'úú?

¹⁴ Discípulos ní ca'n'a yā: Ná'n'a yā ní nga'n'a yā chí díí chí Juan chí chεεdinuū'n'ā díí. Ná'n'a yā ní nga'n'a yā chí díí chí profeta Elías mii'n díí. Níicú ná'n'a yā ní nga'n'a yā chí díí profeta Jeremías o 'āā du'ú nūu'n profeta.

¹⁵ Jesús ca'n'a yā chí yā discípulos: ¿Du'ú 'úú nga'n'a ndís'tií?

¹⁶ Simón Pedro mii'n nan'guεεcúta'n'a sa ní ca'n'a sa: N'dií ní Cristo chí Daiya Dendyuūs chí cánduuchī cue'n'e daā'n'ma'n.

¹⁷ Tuu'mi ní Jesús mii'n nan'guεεcúta'n'a yā ye'n'e sa ní ca'n'a yā: De'ē chúúcā n'dai díi Simón, daiya Jonás, ti 'úú nguée ch'i'n'í díi ndii nguεε nduu táámá 'ii'yān, naati Chiidá chí canée yā ná va'ai chεeti nguuvi ch'i'n'í yā díi.

¹⁸ 'Úú ntúūn nga'n'á ngíí díi chí díi ní nguuvi Pedro díi ní nguuvi di ne'n'e caa'n'ma'n tuūu. Ní vmnaa'n 'áámá tuūu ch'εεt'ε cūū chí ne'n'e caa'n'ma'n Cristo, ní 'úú din'daí yaācū ye'n'é. Ní ndíí mar 'áámá poder ye'n'e yáá'n'guiinūu'n nguée cuuvi din'nú'u tuūu mii'n.

¹⁹ 'Úú teé díi, Pedro, poder tan'dúúcā chí teé díi llaves ye'n'e va'ai chεeti nguuvi ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyu'n yā 'tíicā díí. Ní tanducué'n'e chí cachiichí di na i'n'yee'dí 'cūū cuchiiichi ntúūn ná va'ai chεeti nguuvi. Ní tanducué'n'e chí n'gúu'n di na i'n'yee'dí 'cūū 'cuaān ntúūn ná va'ai chεeti nguuvi.

²⁰ Tuu'mi ní Jesús ca'á yā chí yā discípulos ye'n'e yā chí nguée caa'n'ma'n yā cuuvi yā mar 'áámá 'ii'yān chí Jesús mii'n chí Cristo yā.

Jesús ca'n'a yā chí canee chí 'cuūvi yā

(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Tuu'mi ní Jesús mii'n tucá'a yā chí'cueen yā discípulos ye'n'e yā. 'Úú cánée chí ca'n'á

na yāān Jerusalén ní cánée chí 'cueenu taavi cuuvi nééné n'deēe dendu'ū ye'n'é 'ii'yān ndiicūū chí nga'n'ā ntii'nyu'n ye'n'e yaācū mii'n, ndúúcu chíiduú n'geεt'ε, ndúúcu ye'n'e maestros ye'n'e ley. Cuayivi ní 'ii'yān s'ee'n 'caa'n'nú'n yā 'úú. Ní 'cuūví. Ndiichi ndii 'íínú nguuvi ní 'úú nduūchí ye'n'e nguaa'n tiná'n'ā.

²² Tuu'mi ní Pedro mii'n ní cue'n'e sa ndúúcu Jesús 'áámá lado ní ca'n'a sa chí sa Jesús: N'dií Señor, nguée 'cuāān nī Ndyuūs 'iivi yú ndii mar 'áámá naa'n chí cuuvi chuū ndúúcu nī.

²³ Jesús nan'guεεcúta'n'a yā ye'n'e Pedro mii'n ní ca'n'a yā chí yā sa'n'ā: Diví di nanaán, díi chí tan'dúúcā yáá'n'guiinūu'n. Díi ní nguée nadicádíinuu'n di tan'dúúcā Ndyuūs nadicádíinuu'n yā ti nadicádíinuu'n di ye'n'e dendú'ū ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū.

²⁴ Tuu'mi ní Jesús ca'n'a yā chí yā discípulos ye'n'e yā: Nduuti chí 'áámá 'ii'yān né'n'e yā ca'n'á yā nduucú, canée chí cu'nee'n maán yā tanducué'n'e dendu'ū chí véé ye'n'e yā ní cuta'á yā cruz ye'n'e yā chí tan'dúúcā chí 'cueenu taavi yā cuuvi cucáāvā 'úú. Ní 'íicú ca'n'a yā nduucú.

²⁵ Tí nducyáácá 'ii'yān chí ne'n'e yā nadanguán'ai maán yā vida ye'n'e yā na i'n'yee'dí 'cūū ní dindaí yā táámá vida ye'n'e yā nanáán Ndyuūs. Ní nducyáácá 'ii'yān chí dindaí yā vida ye'n'e yā cucáāvā 'úú ní nandaācá yā táámá vida ye'n'e yā nanáán Ndyuūs.

²⁶ ¿De'ε dichí'vē ye'n'e sa'n'ā ndúúti chí díi sa ganar nducué'n'e chí véé núú'mán i'n'yee'dí 'cūū ní dindaí sa alma ye'n'e sa? ¿'Áá n'deēe cuuvi nadí'vε sa 'áámá 'ii'yān cucáāvā alma ye'n'e sa?

²⁷ Naati 'úú chí Sa'n'á chí Daiya Dendyuūs 'úú ní ndaá ndúúcu deεve ch'εεt'ε n'dai ye'n'e Chiidá chí canée yā na va'ai chεeti nguuvi. Ní ndaá ndúúcu ángeles ye'n'é. Tuu'mi ní 'úú díi chí nadí'vε ca'áámá ca'áámá yā tuunu tuunu ca chí ndiín yā.

²⁸ Cuaacu ní'nyu'n nga'n'á ngíí ndís'tií chí véé ná'n'a nī chí snée nī 'muu'n chí nguée 'cuūvi nī taanduvée ndíí snaa'n nī Sa'n'a chí Daiya Dendyuūs ndaa sá chí caa'n'ma'n ntii'nyu'n sa ye'n'e tanducué'n'e.

*Jesús n̄'dáaⁿ yā cuerpo yeⁿe maaⁿ yā
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)*

1 Chó'ōo jaāⁿ nguuvi, ní Jesús candéε yā Pedro ndúúcu Jacobo ndúúcu Juan chi 'díinū Jacobo. Ní Jesús cueⁿ'é yā ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ na 'áamá yīcū yaacu.

2 Ní Jesús n̄'dáaⁿ yā cuerpo yeⁿe maán yā nanááⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ. Ní chín'gai naaⁿ yā tan'dúúca 'yáⁿ'ā 'iicu catecai yā ní nduuvi cuéε tan'dúúca δεεβε.

3 Cuin'diichí nī. Tuu'mí nūⁿ che'enaāⁿ Moisés ndúúcu profeta Elías. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí n'díí ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ ní nndeé yā ndúúcu Jesús miiⁿ.

4 Tuu'mi ní Pedro caⁿ'a sá chii sa Jesús: Señor, δε'ε chúúca n'dáaca yeⁿe yú chí 'cuεtinée yú 'muuⁿ. Ndúútī chí neⁿ'é nī din'daí 'nū ná 'iīnū va'ai n'gaiyāā, 'áamá ní yeⁿ'é n'diī, táamá ní yeⁿ'e Moisés, táamá ní yeⁿ'e profeta Elías.

5 Taachí Pedro ngaⁿ'a sá chuū, 'áamá meēⁿ cuéε chí ngii yāⁿ'ā ndii sn'dír 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní discípulos ch'iindiveéⁿ yā 'áamá nduudu ná meēⁿ miiⁿ chí ngaⁿ'ā: Sáⁿ'a 'cūū Daiyá chí neⁿ'e taaví ní yeenú cáávā sáⁿ'a 'cūū. 'Cu'neeⁿ veéⁿ nī yeⁿ'ē sa.

6 Taachí discípulos ch'iindiveéⁿ yā nduudu 'cūū candiitín'dii yā ní dii'yaa n'dái yā chí.

7 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ndaa niiⁿnuún yā ní tuu'ví yā discípulos ní caⁿ'a yā: Nducueeⁿ nī. Nguéé 'va'a nī.

8 Taachí nducueeⁿ discípulos 'āā ntée n'diichí yā du'ū veε caati 'āā dámaāⁿ Jesús miiⁿ n'diichi yā.

9 Taachi nangua'á yā yeⁿ'e yīcū miiⁿ ní na yúúní naachí cunaⁿ'a yā, Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé cuuví yā mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e chí n'diichí yā ndíí taachi Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs nduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

10 Tuu'mi ní discípulos ntiinguunéeⁿ yā Jesús ní caⁿ'a yā: ¿De'ē cúví chí ngaⁿ'a maestros yeⁿ'e ley chí canéé chí profeta Elías miiⁿ ndaa sa vmnaaⁿ?

11 Jesús miiⁿ nán'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: Cuaacu níⁿnyúⁿ profeta Elías miiⁿ ndaa sá vmnááⁿ vmnaaⁿ ní 'cu-undiyāⁿ sa tanducuéⁿ'ē.

12 Naati 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí profeta Elías miiⁿ ní 'āā ndaa yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ

nguéé tuumicadínuuⁿ yā yeⁿ'e yā du'u chí Elías miiⁿ naati dííⁿ yā ndúúcu Elías miiⁿ tan'dúúca chí neⁿ'e yā ní n'geenu sá ngii. 'Tiicá ntúūⁿ Saⁿ'ā chí Daiyá Ndyuūs 'cueenu sá cuuvi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ.

13 Tuu'mi ní discípulos tuumicadínuuⁿ yā chí Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā discípulos yeⁿ'e Juan chí chεεdínuūⁿnī.

*Jesús idiíⁿ yā chi nduūvā yeⁿ'e 'áamá saⁿ'ā
'díí chí ndii sa ataques*

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Taachí ndaa Jesús ndúúcu discípulos yeⁿ'e yā naachi snéé n'deee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní ndaa 'áamá saⁿ'ā nanááⁿ Jesús ní chiintii'ya sá ní caⁿ'a sá:

15 Señor, nnéé ya'ai 'iinú nī daiyá ti sta'a ataques daiyá ní neené n'geenu sá ngii. Néené n'deee cuūvi in'dáa nuūⁿ sa na yaⁿ'ā ní 'āā neené n'deēe cuūví chí in'dáa nuūⁿ sa nguaaⁿ nuūⁿnī.

16 Ní 'āā chí nguú saⁿ'ā nanááⁿ discípulos yeⁿ'e nī naati nguéé ngii dííⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e sa.

17 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεε i'téenu nī ndíí nguéé ndúú idiíⁿ n'daacá nī. ¿'Áá 'naaⁿ tiempo cánéé chí cuneé ndúúcu nī? ¿'Áá 'naaⁿ cucheé ndúúcu ndís'tiī? Candéε nī 'muuⁿ saⁿ'ā 'díí.

18 Jesús miiⁿ yaa'vi neeⁿ yā espíritu yeⁿ'e yáá'n'guiinūⁿ ní espíritu miiⁿ nan'dáa yeⁿ'e saⁿ'ā 'díí miiⁿ ní tuu'mí nūⁿ ndúuvā yeⁿ'e sa.

19 Tuu'mi ní discípulos ní ndaa yā nanááⁿ Jesús na 'áamá lado naachi nguéé snéé 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: ¿De'ē cúví chí nús'uū nguéé chí tun'dáa 'nū espíritu yeⁿ'e yáá'n'guiinūⁿ miiⁿ yeⁿ'e saⁿ'ā 'díí?

20 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: Nguéé ch'εεε vaadī i'téenu yeⁿ'e nī. Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí nduuti chí véé vaadī i'téenu yeⁿ'e nī ní tan'dúúca 'áamá duuti yeⁿ'é yīivē ntí'yaá chí 'lííⁿ ca cuuvi nī yīcū 'cúū: Yīcū, cuví ndii 'muuⁿ ní cuéⁿ'é ndíí taama lugar. Ní yīcū ní caⁿ'ā. Tanducuéⁿ'ē cuuvi dííⁿ nī nduuti chí cuaacu chí i'téenu nī.

21 Naati tanducuéⁿ'ē espíritus yeⁿ'e yáá'n'guiinūⁿ chí 'túúca nguéé nan'daa yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí 'tiicá nūⁿ caati dámaāⁿ

ndúúcū chi nga'angua'a yā ndúúcū chi nguεε 'āā ca'dii'nú'n yā nguuvi chi nga'angua'á yā.

Jesús ca'n'a ntuú'n yā táámá ye'n'ē chí 'cuūvi yā

(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Taachi 'ii'n'yā'n s'ee'n snée yā na yá'n'āa Galilea Jesús ca'n'a yā chii yā discípulos ye'n'e yā: Sa'n'ā chi Daiya Ndyuūs ní 'ii'n'yā'n canéé chi ca'a yā sa'n'ā na tá'ā 'ii'n'yā'n.

23 Ní 'ii'n'yā'n 'caa'n'nu'n yā sa'n'ā mii'n naati sa'n'a mii'n ndii chí'n ndii 'íínú nguuvi nduuchi sa ye'n'e nguaa'n tiná'n'ā. Discípulos ní s'nee'n ndaachi yiinú yā.

Ye'n'ē chí nadí'vε yā ye'n'ē yáacū templo

24 Taachí ndaa Jesús ndúúcū discípulos ye'n'e yā na yá'ā Capernaum, 'ii'n'yā'n s'ee'n chí indaaca tuumī ye'n'e yaacū templo ní ndaa yā naná'ā Pedro mii'n. Ní ca'n'a yā chii yā sa'n'ā: ¿Áá nguéé nadí'vε maestro ye'n'ē ní tuumī chí cáávā ye'n'ē yaacū templo?

25 Pedro mii'n ní ca'n'ā sa chí 'tíicā va. Taachí sndaā yā va'ai ye'n'e sa Jesús mii'n ca'n'a yā ndúúcū Pedro: ¿Táácā chí ngí ye'n'e dí, díí Simón Pedro? ¿Du'ú nadí'vε impuestos ye'n'ē yá'n'āa naná'ā reyes ye'n'ē in'yee'dí 'cūū? ¿Áá daiya 'ii'n'yā'n ye'n'e yá'n'āa naachi rey nga'n'a ntii'nyú'n yā nadí'vε sa o 'ii'n'yā'n chí cuchii táámá lado?

26 Pedro mii'n nan'guεεcúta'n'a sa ní ca'n'a sa chí sa Jesús: 'Ii'n'yā'n chí chiica táámá lado nadí'vε yā. Jesús ca'n'a yā chí yā Pedro: Daiya 'ii'n'yā'n ye'n'e yá'n'āa naachi rey nga'n'a ntii'nyú'n yā mii'n ní nguéé canéé chí nadí'vε sa.

27 Nguéé ne'n'e yú chí nduuvi taa'n yā. Maa'n ní cue'n'e di ná nuū'n'nyá'n'ā ní ca'nuu'n di 'áámá gancho ye'n'ē 'yaacā nguaa'n nuū'n'nyá'n'ā. 'Yaacā chí ndaācā di vmná'ā vmaā'n cutá'a di ní nn'guaa'n di cheendí tī. Míí'n ní ndaāca di 'aama tuumī. Ndúúcū tuumī mii'n ní ca'n'a di cá'ā di ye'n'ē 'úú ndúúcū ye'n'e maa'n di chí nadí'vε yú ye'n'e yaacū templo.

18

¿Du'u 'ii'n'yā'n chí ch'εεε ca yā?

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Nguuvi míí'n discípulos ye'n'e Jesús ndaa yā naná'ā yā ní ca'n'a yā chí yā Jesús: N'dii

Jesús, ¿du'u cá chí ch'εεε cá naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyu'n yā na va'ai chεeti nguuvi?

2 Jesús 'cai yā 'áámá sa'n'ā 'líí'n ní ch'ííndi yā sa'n'ā 'líí'n náávta'n'a ye'n'e discípulos.

3 Ní ca'n'a yā: Cuaacu níí'nyú'n nga'n'á ngii ndís'tií. Ndúúti chí ndís'tií nguéé díí'n ní tan'dúúcā 'áámá sa'n'ā 'líí'n nguéé cuuvi ndaa ní naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā na va'ai chεeti nguuvi.

4 'Tíicā 'āā du'ú nuū'n 'ii'n'yā'n chí ndiicūū maán yā tan'dúúcā sa'n'a 'líí'n 'cūū, 'ii'n'yā'n 'cūū chí ch'εεε ca yā naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā na va'ai chεeti nguuvi.

5 'Āā du'ú nuū'n 'ii'n'yā'n chí 'cuaá'n yā 'áámá sa'n'ā 'líí'n ndúúcū chí duuchí, tuu'mi ní 'cuaá'n yā 'úú.

Dendu'ū chí idií'n chí 'ii'n'yā'n dinuu'ndi yā

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 Ní ca'n'a Jesús: 'Āā du'ú nuū'n 'ii'n'yā'n chí díí'n yā chí 'áámá chεε chí n'gaiyāā chí i'téenu yā 'úú dinuu'ndí yā n'daācā ca cáávā 'ii'n'yā'n mii'n chí 'ii'n'yā'n s'ee'n cāchiichí yā 'áámá tuūu yúúdu chí íngúú 'ii'n'yā'n na daandú yā ní canuú'n yā 'ii'n'yā'n mii'n naachi yáanūu'n ye'n'e nuū'n'nyá'n'ā ní 'ii'n'yā'n mii'n cun'dáá nuú'n yā.

7 De'ε chúúcā ndaachií ye'n'e 'ii'n'yā'n ye'n'e in'yee'dí 'cūū cáávā dendu'ū chí 'túúcā chí díí'n chí cuuvá yā na nuu'ndi. 'Āā véé nuū'n cosas chí 'tíicā naati de'ε chúúcā ndaachií ye'n'e 'ii'n'yā'n chí díí'n yā chí táámá 'ii'n'yā'n cuuva yā na nuu'ndi.

8 Ní nduuti chí ta'a di o ca'a di idií'n chí dinuu'ndí ní, 'caacá ní ta'a di o ca'a di ní diví di. N'dáacā ca chí ndaa di ló'ō ta'a di o ló'ō ca'a di na vida cue'n'e daā'ma'n ní nguéé chí ca'n'a di ndúúcū 'uūvi ta'a di o nduu 'uūvi ca'a di na infierno naachí nguuchi ya'n'ā chí 'áámá cūnee.

9 Nduuti chí nduutiná'a di idií'n chí id-inuu'ndí di, tun'dáa di ní diví di. N'daācā ca chí cunee di ndúúcū 'áámá nduutiná'a di nguéé ti chí cunee di ndúúcū nduu 'uūvi nduutiná'a di ní ca'n'a di ná nguuchi ya'n'ā chí 'áámá cānee cue'n'e daā'ma'n.

'Áámá ejemplo ye'n'e 'iiti cuūchī chí nindái (Lc. 15.3-7)

10 Ní ca'n'a Jesús: Tandii ra díí'n ní ndúúcū mar 'áámá da'caiyā n'gaiyāā ní díí'n ní chí cuuvi dinuu'ndí ní. Nguéé cunncáā díí'n ní ye'n'ē ti 'úú nga'n'á ngii ndis'tií chí

ángeles yeⁿē da'caīyaá snée yā ná va'ai cheeti nguuvī nanáán Chiidá ní Inaaⁿ yā cucáávā da'caīyaá.

11 Ti Saⁿā Daiyá Ndyuūs miiⁿ ní ndaa sa chi nadinguáⁿai sa chíⁿ chí nindái.

12 ¿Deⁿē inadícádiinuuⁿ ndís'tiī? Nduuti chi 'áámá saⁿā véé 'áámá ciento 'iiti cuūchī yeⁿē sa ní cuuvi ndái 'áámá tī ¿'áá nguéé cūⁿneeⁿ sa 'iiti chí cuūⁿ ngεεcú ndítiiⁿyuⁿ cuúⁿ tī ní caⁿ'a sa cuáánⁿ yīcū miiⁿ ní cun'nuuⁿ sa 'áámá 'iiti chí nindái miiⁿ.

13 Ndúúti chí ndaācā sa 'iiti, cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngí ndís'tiī ti yeenú taavi sa cáávā 'iiti chí nindai nguéé ti ndu'ū chí cuūⁿ ngεεcú ndítiiⁿyuⁿ cuúⁿ tī chí nguéé chí nindai tī.

14 'Tíicā Chiidá yú chí canée yā ná va'ai cheeti nguuvī nguéé neⁿe yā chí mar 'áámá chí n'gaiyāá s'ūuⁿ cuuvi ndái.

Tiⁿyāⁿ canee chí nadich'εεcú yā yeⁿē vi'i (Lc. 17.3)

15 'Tiicá ntúūⁿ ngaⁿ'á ngí ndís'tiī: Ndúúti chí 'dínū di diiⁿ sa chí nguéé n'daācā ndúúcu di, cueⁿe di ní ndee di ndúúcu sa nguaaⁿ maánⁿ nī yeⁿe chí nguεε n'daācā chí diiⁿ sa. Nduuti chí cu'neeⁿ veeⁿ sa yeⁿe di, 'āā nan'dāā n'dai di ndúúcu 'dínū di.

16 Naati nduuti chí nguéé cu'neeⁿ veeⁿ sa yeⁿe di 'cuai di ná 'uūvi o 'iīnu 'iiⁿyāⁿ. Ní chí yā na 'uūvi yā o na 'iīnu yā chí 'caandiveéⁿ yā tanducuéⁿē chí caaⁿ'maⁿ di ní véé testigos yeⁿé di tan'dúúcu chí canée nguūⁿ na ley.

17 Ndúúti chí 'dínū di nguéé cu'nēēⁿ veeⁿ sa yeⁿé yā ndúúcu yeⁿe di cúví dí 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿē 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs. Ndúúti chí 'dínū di miiⁿ nguéé cu'nēēⁿ veeⁿ sa yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs, cu'neeⁿ di 'dínū di tan'dúúcu 'áámá 'iiⁿyāⁿ ndiica yán'ái chí nguéé yeⁿē ndaata yeⁿe di o tan'dúúcu chí 'aama saⁿ'ā chí inn'guεε sa yeⁿē yán'āa.

18 Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngí ndís'tiī: Tanducuéⁿē chí nguéé 'cuaaⁿ nī chí 'iiⁿyāⁿ diíⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū Ndyuūs chí canée ná va'ai cheeti nguuvī nguéé 'cuaaⁿ ntuúⁿ yā. Tanducuéⁿē chí 'cuáaⁿ nī chí 'iiⁿyāⁿ diíⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū Ndyuūs chí canée ná va'ai cheeti nguuvī 'cuaaⁿ ntuúⁿ yā.

19 Taama vmnéⁿēe ngaⁿ'á ngí ndís'tiī: Nduuti chí ná 'uūvi ndís'tiī nduuvidaamá nī ná yáⁿ'āa 'cūū yeⁿe 'āā de'é nūuⁿ chí caacá nī yeⁿē Chiidá chí canée yā na va'ai cheeti nguuvī, Chiidá tée yā ndís'tiī.

20 Tīī naachí snée 'uūvi o 'iīnu 'iiⁿyāⁿ chí nduuvidaama yā cucáávā chí duuchí, miiⁿ canee nduucú yā.

21 Tuu'mi ní ndaā Pedro miiⁿ nanáán Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ: N'díi Señor, ¿'áá n'deēe cuūví canee chí nádich'εεcú yeⁿē 'dīinú chí nguéé n'daācā idiīⁿ sa nduucú? ¿'Áá ndεēchē cuūví?

22 Jesús caⁿ'a yā chí yā Pedro: Nguéé ngaⁿ'á ngí dii chí ndεēchē cuuvi tīī 'iīnū ngεεcu ndiichi veces chí ndεēchē ngaⁿ'á ngí dii.

Ndúú 'uūvi 'iiⁿyāⁿ chí sn'diicu yā

23 Ní caⁿ'a Jesús: 'Tíicā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā ná va'ai cheeti nguuvī ní tan'dúúcu 'áámá rey chí neⁿe yā tun'dāa yā cuenta ndúúcu mozos yeⁿé yā.

24 Taachí neⁿe yā tuca'a yā tun'daa yā cuenta, candéε yā 'áámá mozo yeⁿé rey nanáaⁿ yā chí can'diicū sa n'dee n'dái mīl tuūmī.

25 Mozo miiⁿ ní nguéé cuuvi diiⁿ sá nadí'vē sa. Tuu'mi ní rey chí 'iiví sa caⁿ'a yā chí yā táámá mozo miiⁿ chí n'diicui sa mozo ndúúcu n'daataā yeⁿē sa ndúúcu daiya sa ndúúcu tanducuéⁿē chí véé yeⁿē sa ní nadí'vē mozo miiⁿ chí can'diicū sa yeⁿé yā.

26 Tuu'mi ní mozo miiⁿ candiitin'díi sa nanáán 'iivi sa ní di'cuítu sa 'iiⁿyāⁿ ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿyāⁿ: N'díi Señor, cunee ngíinú nī 'áámá tiempo ní 'úú ní nadí'vé tanducuéⁿē yeⁿé nī.

27 'Iivi sa miiⁿ ní nneeⁿ ya'ai 'iinu yā saⁿ'ā ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Cunaⁿ'ā di ní 'āā ntéé cun'diicū di yeⁿé.

28 Sáⁿ'a 'cūū cúinaⁿ'a sa ní nan'daā sa ní ndaācā sa mozo chí daama idiīⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu sa. Táámá mozo miiⁿ can'diicu ntúūⁿ sa 'aama ciento tuūmī yeⁿē sa. Ní mozo miiⁿ chitaⁿ'ā sa daandu sáⁿ'ā miiⁿ ní tucá'a sa chí sa yaācū sa ní caⁿ'a sa: Nadí'vē di chí can'diicu di.

29 Tuu'mi ní mozo miiⁿ candiitín'díi sa nanáaⁿ sa ní caⁿ'a sa chí sa: Cunee ngíinú di 'téé ní nadii'vé yeⁿē di.

³⁰ Naati saⁿā miiⁿ nguéeⁿ 'cuūⁿ sa. Cheⁿe sa chiica sa nuūⁿndī yeⁿe mozo miiⁿ ndúúcu sa ní s'nuúⁿ yā mozo vácūū ndí nadíⁿvē sa chi cán'díicū sa.

³¹ Tanáⁿā mozos ndúúcu sa n'diichi yā chi chiī ní s'neeⁿ ndaachi yiinú yā. Ní cheⁿe yā nanááⁿ 'iivi yā ní caⁿ'a yā chii yā 'iivi yā tanducuéⁿē chí chiī.

³² Tuu'mi ní 'iivi mozos 'cai yā mozo 'cūū chi ndaa sa nanááⁿ yā. Ní caⁿ'a yā chii yā mozo miiⁿ: Dii mozo, nguéeⁿ n'daācā di. Tanducuéⁿē chí can'díicū di yeⁿé 'āā chí dii chí 'āā ntéé nadíⁿvē di ti di'cuítu di 'úú.

³³ ¿'Áá nguéeⁿ nnee ya'āī 'iinu di mozo ndúúcu di tan'dúúcā chí 'úú nneé ya'ai 'iinú dii?

³⁴ Tuu'mi ní nduuvi taáⁿ 'iivi sa ní chiicá yā nuūⁿndī yeⁿē sa. Ní cueⁿe sa vácūū chí ch'eⁿé yā saⁿ'ā ní miiⁿ canee sa ndii nadíⁿvē sa tanducuéⁿē chí can'díicū sa yeⁿe yā.

³⁵ 'Tiicá ntúūⁿ Chiidá chí canéé na ya'ai chēti nguuvi 'tíicā diiⁿ yā ndúúcu ndís'tiī nduuti chí ndís'tiī ní nguéeⁿ nadich'εεcú nī ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿe nī yeⁿe 'áámá 'áámá 'díinu nī yeⁿe chí nguéeⁿ n'daācā ndiīⁿ yā ndúúcu nī.

19

Jesús ngi'cueeⁿ yā yeⁿē chí 'tεechí vi'i 'iiⁿyāⁿ

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Taachí Jesús ch'íinú caⁿ'a yā ndúúdu 'cūū chiicá yā na yáⁿ'āa Galilea ní cueⁿe yaⁿ'ai cá yā na yáⁿ'āa yeⁿe Judea chí táámá lado yeⁿe yíicú Jordán.

² Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ cueⁿé yā n'daa yā Jesús miiⁿ ní Jesús diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí ngiītā.

³ Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ fariseos ndaa yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ti neⁿé yā chí n'diichíneeⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní ngaⁿ'a yā ngiī yā 'iiⁿyāⁿ: N'diī Jesús, ¿'áá canéé ná ley chí saⁿ'ā ní cu'neeⁿ sa n'daataá yeⁿē sa chí nguéeⁿ ch'εεte de'ē chí ndiīⁿ tá?

⁴ Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá nguéeⁿ n'geeⁿ nī naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs naachi ngaⁿ'ā chí Ndyuūs din'dái yā taanduvéé cosas ndíi cuááⁿ vmaaaⁿ ní din'dái yā saⁿ'ā ndúúcu n'daataá?

⁵ Ní caⁿ'a yā: Chíⁿ chí saⁿ'ā cu'neeⁿ sá chiida sa ndúúcu chεεcu sá ní ndūūvidaama sa ndúúcu n'daataá yeⁿē sa ní nduu 'uuví yā ní nduūvī 'aama yā nduucū vi'ī.

⁶ Tuu'mi ní 'āā ntéé 'uuví ngii yā tí 'āā 'aama núúⁿ yā. Chíⁿ chí Ndyuūs nádaama yā, 'iiⁿyāⁿ nguεε cánéé chí idivíi yā.

⁷ 'Iiⁿyāⁿ fariseos caⁿ'a yā chí yā Jesús: ¿De'ε cáávā chí Moisés caⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ sa chí ca'á yā carta chí i'tεechi vi'i yā ní cu'neéⁿ yā n'daataá yeⁿe yā?

⁸ Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ fariseos: Moisés miiⁿ ní 'cuūⁿ sa chí s'neeⁿ saⁿ'ā n'daataá yeⁿe sa cucáávā chí staava yeⁿe sa ní nééné chεεchi. Naati cuááⁿ vmaaaⁿ naachi chí nga'a, nguεε 'tíicā chí.

⁹ 'Úú ní ngaⁿ'á ngiī ndís'tiī chí 'āā du'ú nūuⁿ saⁿ'ā chí cu'neeⁿ sa n'daataá yeⁿē sa ndúúti chí nguéeⁿ cáávā chí cueⁿe tá ndúúcu taama saⁿ'ā ní saⁿ'ā miiⁿ cunee sa ndúúcu taama tá, véé nuūⁿndī yeⁿē sa. Sáⁿ'ā chí 'caandavaacu sa ndúúcu n'daataá chí s'neeⁿ tá isaⁿ'ā yeⁿē tá, véé ntúūⁿ nuuⁿndi yeⁿē sa chí adulterio.

¹⁰ Tuu'mi discípulos yeⁿe Jesús ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: Ndúúti chí saⁿ'ā miiⁿ cú'neeⁿ sa n'daataá yeⁿē sa tuu'mi ní n'daācā ca chí nguéeⁿ 'caandavaacu sa.

¹¹ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chí yā discípulos: Nguéeⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ cuuvi deenu yā chuū naati 'āā dámaāⁿ 'iiⁿyāⁿ chí Ndyuūs nca'a yā chuū.

¹² Véé 'yaaⁿ razones chí nguéeⁿ 'caandavaacu saⁿ'ā. Véé saⁿ'a chí ndii taachi n'giindiyáaⁿ sa yeⁿē chεεcu sa 'āā nguéeⁿ cuuvi 'caandavaacu sa. Ní véé ntúūⁿ saⁿ'ā eunucos chí 'iiⁿyāⁿ idiīⁿ yā chí nguéeⁿ cuuvi 'caandavaacu sa. Véé ntúūⁿ saⁿ'ā chí maaⁿ sa nguéeⁿ neⁿe sa 'caandavaacu sa cáávā chí diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā. Nduuti chí 'iiⁿyāⁿ cuuvi ca'cueeⁿ yā nduudú 'cūū tuu'mi ní 'āā deenú yā.

Jesús idi'viicú yā dá'caiyāa

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Tuu'mi ní ndaa 'iiⁿyāⁿ chí ndεε yā da'cáiyāa nanááⁿ Jesús. Ní 'íicú Jesús miiⁿ cun'du'ú yā ta'a yā vmaaaⁿ yeⁿē da'caiyāa s'eeⁿ ní ca'angua'á yā yeⁿē dá'caiyāa. Discípulos yaa'vi nééⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí índaa ndúúcu dá'caiyāa.

14 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā discípulos: 'Cuaáⁿ nī chí chí da'caiyāa nanaáⁿ. Nguéé caaca taaⁿ nī yeⁿ'ē da'caiyāa s'tíi ti naachí Ndyuūs chí canéé na va'ai chεeti nguuví ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā ní yeⁿ'ē da'caiyāa s'tíi. 'Tíica chíi.

15 Ch'iinu chin'du'ū ta'á yā vmnaaⁿ yeⁿ'ē da'caiyāa s'eeⁿ ní chiicá yā lugar miiⁿ.

Saⁿ'ā 'díiⁿ chí 'cuiica ní indee sa ndúúcū Jesús

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

16 Tuu'mi ní ndaā 'áamá saⁿ'ā 'díiⁿ nanaáⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿ'a sa chí sa Jesús: N'diī maestro chí n'dai, ¿de'ē chí n'daacā chí cuuví diiⁿ ní cuuví ndaācá vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chí cuuví yeⁿ'é?

17 Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā 'díiⁿ miiⁿ: ¿De'ē cúví chí ngaⁿ'ā di chí n'dai 'úú? Mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé n'dai yā ti dámaáⁿ Ndyuūs. Naati ndúúti chí neⁿ'e di cundaā di na va'ai chεeti nguuví naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā, idiiⁿ di tan'dúúcā chí ngaⁿ'a mandamientos.

18 Saⁿ'ā 'díiⁿ míiⁿ ní caⁿ'a sa: ¿Chéé chíiⁿ? Jesús caⁿ'a yā: Nguéé 'caāⁿ'nūⁿ di. Nguéé caⁿ'a di ndúúcū 'aama n'daatáa chí nguéé yeⁿ'ē di. Nguéé diduucú di. Nguéé caaⁿ'maⁿ di nduudu yaadi yeⁿ'é mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ.

19 Dinéⁿ'e di chεecu di ndúúcū chíida di. Dinéⁿ'e di 'iiⁿ'yāⁿ na niiⁿ'nuúⁿ vaacú di tan'dúúcā chí neⁿ'e di maāⁿ di.

20 Saⁿ'ā 'díiⁿ miiⁿ ní caⁿ'ā sa: Tanducuéⁿ'ē chuū 'āā idiiⁿ ndíi taachi saⁿ'ā 'líiⁿ'úú. ¿De'ē cá indai yeⁿ'é?

21 Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Ndúúti chí neⁿ'e di chí cúví n'dai ca di tuu'mi ní cueⁿ'e di ní n'diicui di tanducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'ē di ní ca'a di 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e yā. Tuu'mi ní ndaācā chí véé vaadī 'cuiica yeⁿ'ē ná va'ai chεeti nguuví chí cuuví yeⁿ'ē di. Ní cuchí di ní caⁿ'a di nduucú.

22 Taachí saⁿ'ā 'díiⁿ miiⁿ ch'iindiveeⁿ sa chuū, cunáⁿ'a sa ní s'neeⁿ ndaachi yiinú sa ti neené 'cuiica sa.

23 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā discípulos yeⁿ'e yā: Cuaacu níiⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí ngiiⁿ'i chí cundaā 'áamá saⁿ'ā 'cuiica naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai chεeti nguuví.

24 Táamá cosa ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí 'áama iti camello chí ch'εete ca nguéé ti 'yu-udū 'tiicá tī, nguéé ngiiⁿ'i ca chí cho'ó tī

na nduutinááⁿ 'iini chí cheendi va'ai 'líiⁿ nguéé ti 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica cu'téenu yā Ndyuūs ní cundáa yā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai chεeti nguuví.

25 Taachí ch'iindiveeⁿ discípulos yeⁿ'é yā chuū, néené nadicádíiⁿnuuⁿ yā ní caⁿ'a yā nguááⁿ maaⁿ yā: ¿Du'u cuuví nanguaⁿ'āi?

26 Jesús ch'íiⁿu yā discípulos ní caⁿ'a yā: Saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní nguéé cuuví diiⁿ sa chuū naati Ndyuūs cuuví diiⁿ yā tanducuéⁿ'ē.

27 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a sa ní caⁿ'a sa chí sa Jesús: N'diī Señor, cuin'diichí nī. Nús'ūū ní sn'neeⁿ 'nū tanducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'é 'nū ní cuchí 'nū ndúúcū n'diī. ¿De'ē ndaācā yeⁿ'é 'nū?

28 Jesús caⁿ'a yā chí yā discípulos: Cuaacu níiⁿ'nyúⁿ, ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, chí tiempo chí cuchí taachí nducuéⁿ'ē nduuví ngai ní Saⁿ'a chí Daiyá Dendyuūs 'cuūndi sa na trono yeⁿ'ē sa ndúúcū deεεε ch'εete yeⁿ'e maaⁿ sa ní 'cuai sa ndís'tiī chí cueⁿ'e nī ndúúcū sa. Ní ndís'tiī ní 'cuεεté nī na ndi-ichuuví tronos ní diiⁿ nī juzgar ndu'u ndi-ichúúví ndaata yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judíos yā.

29 'Āā du'ú nūⁿ chí cu'neeⁿ ná vaacu yā o 'díinu yā o ví'i yā o chíidá yā o chεecu yā o n'daataá yeⁿ'e yā o daiya yā o yáⁿ'āa yeⁿ'e yā cáāvā chí duuchí, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ndaāca cá yā táamá ciento más cá. Ní Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'e yā ná va'ai chεeti nguuví.

30 Néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí maaⁿ snée yā cuááⁿ chí vmnaaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'cuεetinée yā cuaaⁿ chí cuayiivi ní néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí maaⁿ snée yā cuaaⁿ chí cuayiivi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'cuεetinée yā cuaaⁿ chí vmnaaⁿ.

20

Ejemplo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ

1 Caⁿ'a Jesús: Naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e na va'ai chεeti nguuví ní tan'dúúcā 'áamá dueño chí véé yáⁿ'āa yeⁿ'e yā. Dueño miiⁿ ní can'dáa yā cuaaⁿ ná nguεetiyaⁿ chí in'nuuⁿ yā mozos chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ naachi véé díi'yú uvas yeⁿ'é yā.

2 Ní indee yā ndúúcū mozos taaca chí nadíi'εe yā mozos. Ní caⁿ'a yā chí ca'a yā 'aama caadi plata nguuví miiⁿ ní dicho'ó yā

mozos miiⁿ chi diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ naachi véé díí'yú uvas yeⁿ'é yā.

³ Dueño miiⁿ can'dáa yā na vaacu yā taandúú cuááⁿ nááⁿ n'gεεcú nuuuⁿ nguεεtiyaaⁿ ní cuéⁿ'e yā cuaaⁿ nii'vεē ní n'diichi yā ta n'duuví sáⁿ'ā chi snée sa chi nguéeé ndaācā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e sa.

⁴ Ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tiī, cuéⁿ'e nī diiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é naachi véé díí'yú uvas yeⁿ'é. 'Úú ní nadíí'vé ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí tuumicadiinúúⁿ chí n'daācā. Saⁿ'ā s'eeⁿ ní cueⁿ'e sa diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ.

⁵ Ní can'dáa ntuuⁿ yā taandúú cuááⁿ naaⁿ ingyáⁿ'ā. 'Tiicá ntúūⁿ cun'daa yā táanduú cuaaⁿ nááⁿ n'gεεcú 'íínú chíinū, 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ yā n'nuúⁿ yā mozos chi diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ.

⁶ Ní taandúú n'gεεcu juⁿ'u chíinū cueⁿ'e ntúūⁿ yā ní ndaācā yā taanduú 'uuví saⁿ'ā chí nguéeé índaācā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e sā. Ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿De'ε cúúví chí ndís'tiī snée nī 'muuⁿ ní núúⁿ máⁿ nguuví chí nguéeé ntiiⁿnyuⁿ chí idiíⁿ nī?

⁷ Saⁿ'ā s'eeⁿ caⁿ'a sa: Ti mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeé tee yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é 'nū. Dueño miiⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tiī, cueⁿ'e nī diiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ naachi véé díí'yú uvas yeⁿ'é ní nadíí'vé ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí ituumicadiinúúⁿ chí n'daācā.

⁸ Taachí cueⁿ'e yā 'yáⁿ'āa, dueño miiⁿ naachí véé díí'yú uvas miiⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'a chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e mozos: 'Cuai dí mozos ní nadíí'vé di mozos chí ndaa sa cuayiivi. 'Cuiinu maaⁿ ní nadíí'vé di mozos chí ndaa sā cuayiivi. 'Cuiinu maaⁿ ní nadíí'vé di mozos chí ndaa sā cuayiivi 'tεε 'téé. 'Cuiinu maaⁿ ní nadíí'vé di mozos chí ndaa sā vmnaaⁿ.

⁹ Ndaa mozos chí cheⁿ'e sā na ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ taanduú na n'gεεcú juⁿ'u chíinū ní nadíí'vé sa mozos. 'Áámá 'áámá sā ndaācā sā 'áámá caadi plata yeⁿ'é sā.

¹⁰ Taachí ndaa mozos chí cheⁿ'e sā vmnaaⁿ ná ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ, nadacadiinuuⁿ sā n'deē cá tuūmī ndaācā sā. Mozos ntúūⁿ ndaācā sā 'áámá caadi tuūmī yeⁿ'e sā.

¹¹ Taachí nadíí'vé sā mozos ní neenē n'dee caⁿ'a mozos yeⁿ'e dueño yeⁿ'e naachi véé díí'yú uvas miiⁿ.

¹² Mozos ní caⁿ'a sa: Sáⁿ'a s'tiī ti 'āā 'ai chíinū ndaā sa ní 'áámá hora nūuⁿ diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ ní dáámá nūuⁿ nadíí'vé nī sáⁿ'a

s'tiī ndúú^{cū} nús'uū. Nús'uū ní dííⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ ní ch'εεtinée 'nū na 'yáⁿ'ā.

¹³ Dueño miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'á yā ní caⁿ'a yā chii yā 'áámá cheε mozos: Ndís'tiī saⁿ'ā chí n'dai nduucú, nguéeé nduuví taaⁿ di nduucú. Nguéeé cunncāā idiíⁿ nduucú ndís'tiī. ¿'Áá nguéeé ndeé ndúú^{cū} nī chí nadíí'vé ndís'tiī 'áámá caadi plata ní 'āā canéé yiinú nī?

¹⁴ Cuta'á nī chí tunééⁿ ndís'tiī ní cunaⁿ'a nī. 'Úú ní nadicadiinúúⁿ chí nadíí'vé mozos chí ndaa sa cuayiivi tan'dúú^{cā} chí nadíí'vé ndís'tiī.

¹⁵ ¿'Áá nguéeé cuuvi diiⁿ 'úú tan'dúú^{cā} chí neⁿ'é ndúú^{cū} tuūmī yeⁿ'é? ¿'Áá ngíí nguee nī ti 'úú ní n'daí?

¹⁶ 'Túú^{cā} 'iiⁿ'yāⁿ chí snée cuááⁿ vmnááⁿ 'cuεεtinée yā ndii cuaaⁿ cuayiivi. 'Iiⁿ'yāⁿ chí snée cuayiivi ní 'cuεεtinée yā cuááⁿ vmnaaⁿ ti néenē 'yaaⁿ n'deeé 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cai Ndyuūs naati duu'vī 'iiⁿ'yāⁿ chí ndεεve Ndyuūs.

Jesús ngaⁿ'a ntuuⁿ yā yeⁿ'e chí 'cuūvi yā (Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Jesús cuchεε yā na yāāⁿ Jerusalén ní cueⁿ'é yā ndúú^{cū} ndu'ū ndiichúúví discípulos yeⁿ'é yā 'áámá lado. Ní Jesús caⁿ'a yā chii yā discípulos taachi ngiicá yā:

¹⁸ Ndís'tiī ní maaⁿ ní cuchεε yú na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ. 'Úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nca'á yā 'úú tá'āa chíiduú n'gεεtē ndúú^{cū} maestros chí ngi'cueeⁿ ley. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní dííⁿ yā condenar 'úú ní 'cuūví.

¹⁹ Ní nca'a yā 'úú ta'a 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeé ndaata yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'cááⁿnyuⁿneeⁿ yā 'úú ní 'cueⁿ'e yā 'úú ní cu'neeⁿnga'á yā 'úú. Ní 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs miiⁿ nanduuchí ndiichi ndii 'íínú nguuví yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

Chí cheεcu Jacobo ndúú^{cū} Juan chíica tá yeⁿ'e 'áámá naaⁿ

(Mr. 10.35-45)

²⁰ Tuu'mi ní ndaā n'daataá yeⁿ'e saⁿ'ā Zebedeo nanááⁿ Jesús miiⁿ ndúú^{cū} daiya tá ní chiintii'ya tá nanááⁿ Jesús miiⁿ ní dich'εεtε tá yā ní chíica ta 'áámá favor.

²¹ Jesús ní caⁿ'a yā: ¿Dé'ε neⁿ'e di? Táⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a tá: Taachí ndaa di naachí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ di, caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ di chí ndúú 'uūvī saⁿ'ā daiyá 'cuεεtε sa 'diituu

dí, 'aama sa ní lado tá cuaacu di ní taama sa ní lado tá 'cuée di.

²² Tuu'mi ní Jesús nan'guεεcútaⁿa yā ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Nguéé déénu nī dε'ē chí ngiica nī. ¿'Áá cuuvi diiⁿ nī chí cú'u nuúⁿ nī yeⁿ'e chí n'geeⁿ yeⁿ'e vaso chí yeⁿ'ē chí 'cueenú cuuvi? ¿'Áá cuuvi cuta'á nī maaⁿ ngεēdínuūⁿnī chí cuta'á? Juan ndúúcu Jacobo miiⁿ ní ngaⁿ'a yā chí cuuvi diiⁿ yā.

²³ Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿnyúⁿ canéé chí cu'ú nī yeⁿ'e vaso yeⁿ'é yeⁿ'e chí 'cueenú cuuvi ní canéé chí cuta'á nī chí chεēdínuūⁿnī chí 'úú ita'á. Naati nguéé tunééⁿ 'úú chí ca'á du'ú chí 'cuundi lado tá cuaacú o lado tá 'cuée. Lugar 'cūú ní Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs 'cuundiyaáⁿ yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ.

²⁴ Taachí ndu'u ndíichí discípulos ch'iindiveéⁿ yā chuū, nduuvi taán yā yeⁿ'e nduu 'uūvi discípulos chí daiya saⁿ'ā Zebedeo.

²⁵ Tuu'mi ní Jesús yaa'ví yā discípulos ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Áá deenu ndís'tiī chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ vεε poder yeⁿ'é yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones yeⁿ'é yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gεεte cá yeⁿ'ē naciones ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e tanáⁿ'a yā.

²⁶ Naati nguéé 'tíicā cuuvi nguaaⁿ ndis'tiī. Saⁿ'ā chí neⁿ'e sa cúúví ch'εεte sa nguaaⁿ ndís'tiī canéé chí dichí'vε sa ndís'tiī.

²⁷ Saⁿ'ā chí neⁿ'e sa cūnee cuaaⁿ vmnaaⁿ ca yeⁿ'e ndís'tiī canéé chí dichí'vε ca sa ndís'tiī.

²⁸ Naati Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs nguéé ndaā sa chí 'íiⁿ'yāⁿ dichí'vε yā saⁿ'ā ti maāⁿ sa dichí'vε sa 'iiⁿ'yāⁿ, ní chí ca'a sa vida yeⁿ'ē maaⁿ sa tan'dúúca chí precio yeⁿ'ē nuuⁿndi cáávā chí nadanguaⁿ'ai yā 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ.

*'Uūvi chí guéenááⁿ nduūvā yeⁿ'ē sa
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)*

²⁹ Taachí Jesús ndúúcu discípulos yeⁿ'é yā can'daa yā yeⁿ'e yāāⁿ Jericó nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ can'dáa yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

³⁰ 'Uuvi saⁿ'ā chí guéenááⁿ chí vεεte sa niiⁿnuúⁿ cyúúni taachí ch'iindiveeⁿ sa chí Jesús cho'ó yā miiⁿ, 'cai yiicú sa ní caⁿ'a sa: N'diī Señor, Daiya David, nneeⁿ ya'ai 'iinu nī nús'uu.

³¹ Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yaa'vi neeⁿ yā saⁿ'a s'eeⁿ chí cunēē 'diiiⁿ cheendi sa naati saⁿ'a s'eeⁿ ní n'gaī yiicú cá sa: N'diī Señor, Daiya David, nneeⁿ ya'āi 'iinu nī nús'uu.

³² Jesús miiⁿ cheendi yā ní 'cai yā saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿Dε'ē neⁿ'é nī chí 'úú diiⁿ ndúúcu nī?

³³ Saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a sa: N'diī Señor, diiⁿ nī chí snaaⁿ 'nū.

³⁴ Tuu'mi ní Jesús, Daiya David, nneeⁿ ya'ai 'íinu yā saⁿ'ā s'eeⁿ ní tuu'ví yā nduutináaⁿ sa. Ní hora miiⁿ nūuⁿ nduutináaⁿ sa nnguaaⁿ ní chí snaaⁿ sa. Saⁿ'ā s'eeⁿ ní cueⁿ'e sa ndúúcu Jesús.

21

*Jesús sndaā yā na yāāⁿ Jerusalén
tan'dúúca 'áámá rey*

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Taachí Jesús ndaa niiⁿnuúⁿ yā na yāāⁿ Jerusalén ní ndaa yā ná yiicú chí nguuvi Olivos chí yeⁿ'ē yāāⁿ 'líiⁿ chí nguuvi Betfagé, dichó'ó yā na 'uūvi discípulos yeⁿ'é yā.

² Ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: Cueⁿ'e nī na yāāⁿ 'líiⁿ chí canéé niiⁿnuúⁿ. Miiⁿ ní ndaaca nī 'áámá burra chí n'dεēchiichí tī ndúúcu daiya tī. Ndís'tiī ní n'daatí nī 'iiti ní candéε nī 'iiti 'muuⁿ.

³ Ní ndúúti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ yaa'vi yā ndís'tiī yeⁿ'e 'iiti miiⁿ, caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī 'iiⁿ'yāⁿ ti Señor yeⁿ'e yú neⁿ'e yā 'iiti miiⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ caama nadicho'ó yā 'iiti.

⁴ Tanducuéⁿ'ē 'túúca chí ní 'iicu cuuvi cuaacu chí caⁿ'a profeta chí ndεε yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ taachí dinguúⁿ yā chuū na libro yeⁿ'e Ndyuūs:

⁵ Cuuvi nī 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yāāⁿ Sión 'tíicā. Cun'diichí nī, Rey yeⁿ'e nī cuchí yā nanáaⁿ nī. Rey miiⁿ ní ndiicuúⁿ yā ní canduú yā burra 'líiⁿ. Ní burra 'líiⁿ ní daiya 'iiti chí candéé.

⁶ Discípulos cueⁿ'e yā ní diiⁿ yā tan'dúúca chí Jesús miiⁿ dichó'ó yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

⁷ Ní candεε yā burra miiⁿ ndúúcu daiyá tī. Ní sn'duú yā cotón yeⁿ'é yā vmnáaⁿ yeⁿ'ē burra 'líiⁿ. Ní Jesús miiⁿ ní canduú yā 'iiti.

⁸ 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'dee n'dái n'doo yā cotón yeⁿ'é yā cuaaⁿ cyúúni. Tanáⁿ'a yā ch'iica yā dúunē yá'á ní n'doo yā cuaaⁿ cyúúni.

⁹ 'Iiⁿ'yāⁿ chí cueⁿ'e yā cuááⁿ vmnaaⁿ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí cueⁿ'e yā cuaaⁿ dáámí

yā tucá'a yā 'cai yiicú yā, ní caⁿ'a yā: Dε'ē chúúcā ch'εετε n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí Daiya rey David. Dε'ε chúúcā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí cuchii ndúúcū chí duuchi Señor miiⁿ. Dich'εετε yú Ndyuūs chí snée ná va'ai chεētī nguuvi.

10 Taachí Jesús miiⁿ sndaa yā na yáāⁿ Jerusalén nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ tuumicadínuuⁿ yā ní caⁿ'a yā nguaaⁿ maaⁿ yā: ¿Du'u rá sáⁿ'a 'cūū?

11 'Iiⁿ'yāⁿ míⁿ ngaⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūū saⁿ'a profeta Jesús chí cuchii sá cuaaⁿ na yáāⁿ Nazaret yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea.

Jesús inadidεεvé yā yaācū templo

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Jesús miiⁿ sndaa yā ná yaācū templo yeⁿ'é Ndyuūs ní tun'daa yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí in'diicui yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngái yā na yaācū miiⁿ. Ní chεεcundaa yā mesas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dáaⁿ yā tuūmī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ. Ní chεεcú yā sillas yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí in'diicui yā 'yaáda palomas.

13 Ní Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Na libro yeⁿ'e Ndyuūs naachi canéé nguūⁿ 'túúcā ngaⁿ'a: Vá'ai yeⁿ'é canéé chí duuchi va'ai naachi 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿngua'á yā, naati ndís'tiī ní diíⁿ nī chí yiivi yááva yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí díduucu.

14 Ní chεeti yaācū miiⁿ ndaa nanááⁿ Jesús 'iiⁿ'yāⁿ chí ngueenááⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaā yó'ōo, ní Jesús miiⁿ diíⁿ yā chí nduūvá yeⁿ'e nducyaaca yā.

15 Naati chiiduu n'gεεtēē ndúúcū maestros yeⁿ'e ley nduuvi taáⁿ yā taachí n'diichi yā chí 'tíicā idiíⁿ Jesús miiⁿ ní ch'iindiveéⁿ yā chuū. Ní saⁿ'ā dá'caīyāa n'gai sa ní caⁿ'a sa: Dε'ē chúúcā ch'εετε saⁿ'ā chí Daiya rey David miiⁿ.

16 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā chí yā Jesús miiⁿ: ¿'Áá n'giindiveéⁿ nī chí saⁿ'ā da'caīyāa ngaⁿ'ā sa? Jesús caⁿ'a yā: N'giindiveéⁿ. ¿'Áá nguéé n'geeⁿ ndís'tiī Nduudu yeⁿ'e Ndyuūs naachi canéé nguūⁿ? Ní ngaⁿ'a 'túúcā:

'Áā diíⁿ di chí da'caīyāa ndúúcū dacua'áa caata yā chí n'daāca n'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

17 Jesús ní nan'daa yā yeⁿ'e yaācū miiⁿ. Ní nan'daa yā yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ ní cueⁿ'e yā na yáāⁿ 'lííⁿ chí nguuvi Betania. Ní mííⁿ canee yā nguūnū miiⁿ.

Jesús ngaⁿ'a yā chí nguεε n'dáacā yáⁿ'á yeⁿ'e n'guíidūi yaaⁿ nguuvi chí nguéé n'gui'i yeⁿ'ē

(Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Chídéévé táamá nguuvi, ní Jesús ndaa ntúuⁿ yā ná yáāⁿ miiⁿ ní chíi cuiicú yā.

19 Cuaaⁿ cyúúⁿ ní n'diichi yā 'áamá yáⁿ'á yeⁿ'e n'guíidūi yaaⁿ nguuvi niiⁿnuúⁿ cyúúⁿ, ní cueⁿ'e yā naachí cutá'a yā n'guiidūi miiⁿ, ní nguéé ndaaca yā n'gui'i yeⁿ'ē, dámaāⁿ tá'āa. Ní Jesús caⁿ'a yā chí yā yáⁿ'á 'túúcā: Dii yáⁿ'á, 'āā ntéé nguεεcunéé 'cuūndī n'gui'i yeⁿ'ē di. Tuu'mí nūuⁿ yaⁿ'á miiⁿ nti'i.

20 Taachí discípulos n'diichi yā chuū, ngeⁿ'ē yiinú yā yeⁿ'ē ní caⁿ'a yā: ¿Dε'ē cúúví chí maāⁿnchεεté nuūuⁿ nti'i n'guíidūi yaaⁿ nguuvi?

21 Jesús nán'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī, ndúúti chí ndís'tiī i'téenu nī ní nguéé n'deēe nadicadínuuⁿ nī, nguéé dámaāⁿ chuū cuuvi diíⁿ nī yeⁿ'ē n'guíidūi yaaⁿ nguuvi naati cuuvi diíⁿ nī ndúúcū yiicū 'lííⁿ 'cūū chí caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī: Dii yiicū, cuvli dí 'múúⁿ ní cueⁿ'e di cundáá nuūⁿ di ná nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā, ní cuuvi.

22 Tanducuén'ē chí caaca nī naachí caaⁿ'maⁿngua'á nī, ndúúti chí cu'téenu nī, ní ndaācā yeⁿ'e nī.

Jesús ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā tan'dúúcā 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Taachí Jesús miiⁿ ndaa yā chεeti yaācū templo miiⁿ, chiiduu n'gεεté ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúū chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū ndaa yā nanááⁿ Jesús miiⁿ taachí ngi'cueeⁿ yā, ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: ¿Du'ú 'ííⁿntyéⁿ'ē ngaⁿ'a yā chí 'túúcā idiíⁿ nī? ¿Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ tee yā poder chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyúⁿ nī 'túúcā?

24 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú ntúūⁿ ní intiingu-uneéⁿ ndís'tiī. Nduuti chí nan'guεεcútaⁿ'a nī yeⁿ'é, tuu'mi ní cuuví ndís'tiī du'ú 'iiⁿntyéⁿ'ē tee yā poder 'úú chí idiíⁿ dendú'u chuū.

25 Yeⁿ'ē chí chεedinúuⁿnī Juan, ¿tíí chíicā? ¿'Áá yeⁿ'e Ndyuūs chí canéé na va'ai chεeti nguuvi o yeⁿ'e saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū? Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndeé yā nguááⁿ maáⁿ yā ní caⁿ'a yā: Nduuti chí caaⁿ'maⁿ yú chí

yeⁿē nanguuvi, tuu'mi ní Jesús caaⁿmaⁿ yā cuuvi yā s'uūuⁿ: ¿De'ē cuuví chi nguéé s'teenu nī yeⁿe chi ngaⁿa Juan miiⁿ?

26 Ní nduuti chi caaⁿmaⁿ yú chi yeⁿe saⁿā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'va'a yú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāāⁿ ti nducyaaca yā ní déénu yā chi Juan chí cheédínuūⁿnīⁿ ní 'aama profeta yeⁿe Ndyuūs.

27 Ní nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe Jesús miiⁿ ní caⁿa yā: Nguéé déénu 'nū. Jesús miiⁿ ní caⁿa ntúuⁿ yā: 'Tiicá ntúūⁿ 'uú ní nguéé cuuví ndís'tiī du'u 'ííⁿntyēⁿē tee yā poder 'uú chí idiīⁿ chuū.

Áámá ejemplo yeⁿē 'uuví daiya yā

28 Jesús caⁿa yā: ¿De'ē inadacadiinúúⁿ ndís'tiī yeⁿe chuū? Caⁿá caaⁿmaⁿ ndúúⁿcū ndís'tiī yeⁿe 'áámá saⁿā chi véé 'uūvī daiya sa. Ndaā sa nanááⁿ 'áámá daiya sa ní caⁿa sa: Díí daiyá, cuéⁿé di ní diiⁿ dí ntiiⁿnyuⁿ naachi véé díí'yú uvas yeⁿé.

29 Daiya sa ní nan'guεεcútaⁿa sa ní caⁿa sa: Nguéé neⁿé. Ch'iinu maaⁿ ní nadicádínuuⁿ sa chi nguéé n'daācā diiⁿ sa ní cuéⁿe sa diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ.

30 Ní cueⁿe ntúuⁿ saⁿā miiⁿ ní yaaⁿvi sa táámá daiya sa, ní 'tiicá ntúūⁿ caⁿa sa chí sa daiya sa. Ní daiya sa míⁿ nán'guεεcútaⁿā sa ní caⁿa sa: 'Tíicā, n'diī chíidá, caⁿá. Naati nguéé cueⁿe sa diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ.

31 ¿De'ē inadacadiinuuⁿ ndís'tiī? Naachi 'uūvī daiya yā ¿cheε chí diiⁿ tan'dúúⁿcā chi neⁿe chíidá yā? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿa yā: Saⁿā chí yaaⁿvi yā vmnaaⁿ. Jesús caⁿa yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿá ngií ndís'tiī, chí 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'guéé yeⁿe impuestos ndúúⁿcū n'daataá chí véé cá saⁿā yeⁿe tá caⁿá yā vmnaaⁿ yeⁿé nī naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā.

32 Ti Juan chí cheédínuūⁿnīⁿ ndaā sa vmnááⁿ ndís'tiī. Chiica sá na 'áámá yúúⁿi cuaacu ní ngaⁿa sa yeⁿe yúúⁿi cuaacu yeⁿe Ndyuūs ní nguéé s'téénu nī yeⁿē sa. Naati saⁿā publicanos chí inn'guéé yeⁿe impuestos ndúúⁿcū n'daataá chí véé saⁿā s'ee ndúúⁿcu tá s'téénu yā nduudu yeⁿe sa. Ndís'tiī, taachí n'diichí nī chuū chí 'āā diiⁿ Juan, nguéé ndaacadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé nī ní nguéé s'téénu nī chíiⁿ chí ngaⁿa Juan miiⁿ.

Áámá ejemplo yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεε n'daācā idiīⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 Tuu'mi ní caⁿa Jesús: 'Caandiveéⁿ nī táámá ejemplo chí 'tεε nguεε dáámá. Canéé 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí véé yáⁿāa yeⁿe yā ní chíinu yā diiⁿ'yu yeⁿe uvas na yáⁿāa yeⁿe yā. Ní din'dái yā 'áámá cheeⁿ yeⁿē yáⁿá 'lííⁿ núúⁿmáⁿ cuaaⁿ 'diituú. Din'dái yā 'aama tanque naachi cuuví tun'dáa yā nuūⁿnīⁿ yeⁿe uvas miiⁿ. Ní din'dái yā 'áámá torre nguaaⁿ diiⁿ'yu uvas naachi mozos yeⁿe yā 'cuεetinéⁿ sa diiⁿ sa cuidado n'gui'i uvas miiⁿ. Dueño miiⁿ caⁿa yā yáⁿāa yeⁿe yā saⁿā s'eeⁿ chí diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ ní cueⁿe yā táámá país.

34 Taachí snuū caⁿa yeⁿē tiempo yeⁿe n'gui'i uvas miiⁿ chí túúmá yā, dueño dicho'ó yā mozos yeⁿe yā chí saⁿā s'eeⁿ ncaⁿa sa n'gui'i uvas yeⁿe yáⁿāa, parte yeⁿe n'gui'i chí tuneⁿe dueño.

35 Saⁿā chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ na yáⁿāa miiⁿ staⁿa sa mozos. 'Áámá ní ch'eⁿe sa, táámá ní ch'iīⁿ'nuⁿ sa ní táámá ní chíituu sa.

36 Dueño miiⁿ dicho'ó yā taandúú 'uūvī mozos, 'āā ví'í mozos chí cheⁿē vmnaaⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ diiⁿ sa ndúúⁿcū mozos.

37 Cuayiivi míⁿ dicho'ó yā daiya yā ti dueño miiⁿ ní ngaⁿa yā: Saⁿā s'eeⁿ ní diiⁿ sa honrar daiyá.

38 Taachí saⁿā s'eeⁿ chí diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yáⁿāa miiⁿ n'diichi sa daiya dueño miiⁿ, caⁿa sa nguááⁿ maaⁿ sa: Sáⁿa 'tī chí cuuví yeⁿē sa yáⁿāa 'cūū. 'Caaⁿ'nuⁿ yú sáⁿā miiⁿ ní ndúúⁿcū chí véé naaⁿ chí cuuví yeⁿē sa ní cuuví yeⁿē yú.

39 Ní staⁿā sa daiya dueño miiⁿ ní tun'daa sa saⁿā 'áámá lado yeⁿe chéēⁿ yeⁿe díí'yú uvas miiⁿ ní ch'iīⁿ'nuⁿ sa saⁿā.

40 Taachí ndaā dueño yeⁿe díí'yú uvas ¿de'ē diiⁿ yā ndúúⁿcū saⁿā chí ídiīⁿ ntiiⁿnyuⁿ na yáⁿāa yeⁿé ya?

41 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā: Dueño miiⁿ ní 'caaⁿ'núⁿ yā saⁿā chí cúúncheeⁿ sa diiⁿ sa. Ní caⁿá yā yáⁿāa yeⁿē yā naachi véé díí'yú uvas táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ na yáⁿāa miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chí ntée yā uvas chí tuneéⁿ yā na tiempo yeⁿē n'gui'i.

42 Jesús caⁿa yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá nguéé n'geēⁿ ndís'tiī naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs chí ngaⁿa 'túúⁿcā:

Tuūu chí 'ii'nyān chí idin'dái yā va'ai sta'á yā ní ch'εεcú yā 'áámá lado ti nguée ne'e yā. Tuūú 'cūu tuūú ch'εεte ní dichí'vē ca ní canéé tuūu ch'εεté esquina ye'né va'āi. Chuū ní Señor Ndyuūs dií' yā. Chuū ní 'áámá chí nge'e yiinu yú taachí inaa' yú ye'ē.

43 Chí'ín chí 'túúcā nga'á ngíi ndís'tií, chí naachí Ndyuūs nga'a ntiinyú' yā divíi yā ye'ē ndís'tií ní ca'á yā táámá 'ii'nyān chí ca'á yā n'gui'i chí tune'e lado ye'né Ndyuūs.

44 'Āā du'ú nūu' 'ii'nyān chí cun'dáá nduú yā vmaaa' na tuūu 'cūu ní caātū 'íiní ye'e yā. Naati 'āā du'ú nūu' 'ii'nyān chí cun'dáá nduūu tuūu 'cūu vmaaa' ye'e yā, 'cuíinú ndúúví yuūni yā.

45 Taachí 'ii'nyān chiiduú n'gεεté ndúúcu 'ii'nyān fariseos ch'iindiveé' yā chuū, 'ii'nyān s'ee' tuumicadínuu' yā chí ye'né yā nga'a Jesús mii'.

46 Nadicadínuu' yā taācā chí cuta'á yā Jesús mii' naatí 'va'a yā 'ii'nyān ye'e yāān tí 'ii'nyān s'ee' i'téenu yā Jesús mii' tan'dúúcā chí 'áámá profeta chí nga'a nduudu ye'né Ndyuūs.

22

'Áámá ejemplo ye'ē 'viicu chí n'giindivaacú yā

1 Jesús tuca'á yā ndee yā taama vmné'ēe ndúúcu ejemplos, ní ca'a yā:

2 Naachí Ndyuūs nga'a ntiinyú' yā ye'ē va'ai ch'εεti nguuvi tan'dúúcā 'áámá rey chí chiica yā 'viicu chí ch'iindivaacu sa'a daiya yā.

3 Ní dichó'o yā mozos ye'e yā chí yaa'vi sa 'ii'nyān chí ndíi yā invitado naati 'ii'nyān s'ee' nguée né'e yā ca'a yā.

4 Ní dichó'o yā tan'duuvi mozos ní ca'a yā chíi yā mozos: Caa'ma' nī cuuvi nī 'ii'nyān chí ndíi yā invitado 'tíicā. 'Āā véé yaāān comida mii'. 'Āā ch'ii'nún' i'tiindu ye'né ní 'iiti chí 'viichεé. Tanducué'ē 'āā véé yaāān. Cuchíi nī 'viicu.

5 Naatí 'ii'nyān s'ee' nguée dii' yā cuenta. 'Áámá yā ní cue'e yā cuéé'tí ye'e yā. Taama yā ní cue'e yā negocio ye'e yā.

6 Tanán'a yā ní sta'á yā mozos. Cu'u yā ndúúcu sa ní ch'ii'nyān yā mozos.

7 Taachi rey mii' ch'iindiveé' yā chuū, ndúúvi taa' yā. Ní dichó'o yā soldados ye'né yā ní ca'a ntiinyú' yā chí 'caa'nyān sá 'ii'nyān chí ch'ii'nyān yā mozos ye'né yā. Ní 'nee' ya'ā sa yāān vaacú 'ii'nyān s'ee'.

8 Tuu'mi ní ca'a yā chíi yā mozos ye'né yā: Cuaacu ní'nyū' 'viicu mii' ní 'āā véé yaāān caavā 'ii'nyān chí chíi yā invitado naati nguée' n'dai taaví yā chí cuchii yā.

9 Maa' ní cue'e nī na yúúni chí can'daā ye'e yāān yāān ní dií' nī invitar 'ii'nyān chí chíi yā na 'viicu, 'ii'nyān chí ndaāca nī.

10 Mozos ní can'daā sa ní cue'e sa cuaa' cyúúni ní nadaama sa nducyaaca 'ii'nyān chí ndaāca sa, 'ii'nyān chí cúúnchee' yā ndúúcu 'ii'nyān chí n'dai yā. Ní ndaā nducyaacá 'ii'nyān s'ee' chí mozos 'cai sa ní n'deēe n'dái 'ii'nyān ndaā yā 'viicu mii'.

11 Ní rey mii' che'e yā n'diichi yā 'ii'nyān chí ndii yā invitado ní ndaācā yā 'áámá sa'ā chí nguée cánúú' sá catecai sa ye'né naachi n'giindivaacu yā.

12 Ní ca'a yā chíi yā sa'ā: N'dií amigo, ¿taācā chí ndāa nī 'muu' chí nguée canúú' nī catecai nī ye'ē chí n'giindivaacú 'ii'nyān? Sa'ā mii' ní nguée nan'guεεcúta'a sa ye'e yā.

13 Tuu'mi ní rey mii' ca'a yā chíi yā mozos ye'e yā: 'Caāchiichí nī ca'a sa ndúúcu ta'a sa ní divíi nī sa'ā ndii 'múú' ní 'cuεεcú nī sa'ā cuaa' ch'uvá'āi na maāi'. Míi' cuεεcu sa ní ché'é 'dii'nyū' sa cue'e daā'ma'.

14 Jesús ca'a ntúu' yā chuū: Néené 'yaa' yā chí Ndyuūs 'cuai yā naati duu'ví yā chí Ndyuūs ndεεvé yā.

Chí'ín chí ntiinguunee' yā ye'e asunto ye'e impuestos

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Tuu'mi ní 'ii'nyān fariseos cue'né yā ní nduuvidaamá yā. Ní ndeé yā nguaa' maān yā táācā cuuvi dií' yā chí Jesús mii' cásta'a nduudú ye'e yā chí caa'mán yā 'áámá nduudu yaadi.

16 Ní fariseos dicho'ó yā 'ii'nyān ye'e yā ndúúcu 'ii'nyān ye'e Herodes mii' chí caa'mán yā Jesús: N'dií maestro, déenu 'nū chí n'dií ní 'áámá sa'ā chí n'dai. N'dií ní dií' nī chí n'dáācā. Ní cuaacu ní'nyū' ngi'cuee' nī yúúni ye'e Ndyuūs. Ní nguée

'va'a nī 'ii'nyān ti nguée indéé nī cuidado táaca 'ii'nyān.

17 Maaⁿ ní cúuví nī nús'uu: ¿De'ē inadacádínuuⁿ nī? ¿'Áá canéé nguūⁿ na ley chí nadí'vε 'nū emperador César tuūmī yeⁿ'é 'nū o nguée?

18 Jesús tuumicádínuuⁿ yā chí 'ii'nyān s'eeⁿ ní díiⁿ yā chí nguée n'daācā ní caⁿ'a yā chíi yā 'ii'nyān s'eeⁿ: ¿De'ē cúuví chí neⁿ'e nī n'diichíneéⁿ nī 'úú? Ndís'tiī ní vεε 'uūvī chí nadacádínuuⁿ nī.

19 Tée nī tuūmī chí nadí'vε nī yeⁿ'e impuesto. 'Ii'nyān s'eeⁿ ní ch'iⁿ'i yā 'áámá tuūmī Jesús miiⁿ.

20 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chíi yā 'ii'nyān s'eeⁿ: ¿Du'u náán chí canéé ná tuūmī? ¿Du'ū chí nguúví cánéé nguūⁿ?

21 'Ii'nyān s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Naaⁿ emperador César cānee. Ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'ii'nyān s'eeⁿ: Nca'a nī tuūmī emperador César chíiⁿ chí yeⁿ'é sa ní ca'a nī Ndyuūs chí yeⁿ'e Ndyuūs.

22 Taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū, cheⁿ'e yinu yā ní cueⁿ'e yā.

Chiiⁿ chí ntiinguuneéⁿ yā yeⁿ'e chí 'ii'nyān nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Nguuvi miiⁿ 'ii'nyān saduceos ndaá yā nanáán Jesús miiⁿ. 'Ii'nyān saduceos ngaⁿ'a yā chí nguée índuuchi 'ii'nyān yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní ntiinguunéⁿ yā Jesús,

24 ní caⁿ'a yā: N'diī maestro, Moisés miiⁿ caⁿ'a sá chí 'āā du'ú nūuⁿ saⁿ'ā chí 'cuūvī sa ní nguée ch'iīndī daiya n'daataá yeⁿ'é sa tuu'mi ní 'diīnū sa 'caandavaacu sa ndúúcū n'daataá míiⁿ. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní 'cuūndī daiya sá lado yeⁿ'é 'díinu tináⁿ'ā.

25 Maaⁿ ní véé ndεēchē sáⁿ'a nūuⁿ yeⁿ'é chεεcú sa yeⁿ'é chiidá sa. Sáⁿ'ā vmnaaⁿ miiⁿ ní ch'iindivaacu sa ní ch'iī sa. Ní nguée daiya n'daataá yeⁿ'é sa. Ní canee n'daataá yeⁿ'é sa. Ní 'díinu sa ní canee sá ndúúcū tá.

26 'Tiicá ntúūⁿ chó'ōo yeⁿ'é ndii chíiⁿ ndii 'uuvi saⁿ'ā. 'Tiicá ntúūⁿ chó'ōo yeⁿ'e saⁿ'ā chí ndii 'iīnū. 'Tiicá ntúūⁿ chó'ōo yeⁿ'é saⁿ'a s'eeⁿ nduu ndεēchē sa.

27 Ndíi ná ch'iīnú ní ch'iī ntúūⁿ n'daataá miiⁿ.

28 Taachí nduuchi 'ii'nyān yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, naachí ndεēchē saⁿ'ā s'eeⁿ ní ¿chεε sa

chí n'daataá yeⁿ'é sa táⁿ'ā caati nducyaaca sá canee sá ndúúcu tá?

29 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chíi yā 'ii'nyān s'eeⁿ: Ndís'tiī ní nguée n'daācā nadicádínuuⁿ nī, ti nguée déenu nī taacā ngaⁿ'a na libro yeⁿ'é Ndyuūs naachi canéé nguūⁿ. Ndíi nguée ndúú déenu nī poder yeⁿ'é Ndyuūs.

30 Ti naachí nduuchi 'ii'nyān yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, nguée 'caandavaacu yā. Ndíi nguée ca'a ra yā chí 'caandavaacu daiya yā ti cuuví yā tan'dúúcā ángeles chí dichí'vε Ndyuūs chí canéé yā na va'ai chεεtí nguuvi.

31 Naati yeⁿ'é chí nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, ¿'áá nguée n'geeⁿ nī chí maán Ndyuūs caⁿ'a yā yeⁿ'é taachí caⁿ'a yā 'túúcā?:

32 'Úú ní Ndyuūs yeⁿ'é Abraham ndúúcū Isaac ndúúcū Jacob. Ndyuūs miiⁿ ní nguée Ndyuūs yeⁿ'e tináⁿ'ā tí yeⁿ'é 'ii'nyān chí snduuchi.

33 Taachí nducyaaca 'ii'nyān ch'iindiveéⁿ yā chuū, cheⁿ'e yiinú yā yeⁿ'é nduudu yeⁿ'e Jesús miiⁿ tan'dúúcā chí ngi'cueeⁿ yā.

Mandamiento chí ch'εεε ca (Mr. 12.28-34)

34 Tuu'mi ní saⁿ'ā fariseos taachí ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e chí Jesús díiⁿ yā, 'ii'nyān saduceos 'āā ntée caⁿ'a yā ndúúcū Jesús miiⁿ, fariseos miiⁿ nduuvidaamá yā.

35 'Áámá saⁿ'a fariseo abogado chí ngi'cueeⁿ sa chí ngaⁿ'ā ley miiⁿ neⁿ'e sa n'diichinééⁿ sa Jesús ní ntiinguunééⁿ sa 'ii'nyān. Ní caⁿ'a sá chíi sa Jesús:

36 N'diī Maestro, ¿chεé mandamiento chí ch'εεε n'dai ca yeⁿ'é na ley yeⁿ'é Moisés?

37 Jesús caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā: Dinéⁿ'e di Señor Ndyuūs yeⁿ'é di ndúúcū núúⁿmán stáává yeⁿ'é di ndúúcū núúⁿmán alma yeⁿ'é di ndúúcū núúⁿmán vaanicádínuuⁿ yeⁿ'é di.

38 Chuū chí vmnaaⁿ ní ch'éētē ca chí cuuvi tanáⁿ'ā mandamientos.

39 Ndíichi ndii 'úúví tan'dúúcā chí vmnáán vmnaaⁿ: Dinéⁿ'e di 'ii'nyān na niiⁿnuúⁿ vaacu di tan'dúúcā chí neⁿ'e dí maán di.

40 Yeⁿ'é ndúú 'uūvī mandamientos miiⁿ canee tanducuéⁿ'é yeⁿ'e ley Moisés miiⁿ ndúúcū nduudu chí ngaⁿ'a profetas ndii cuáán vmnaaⁿ.

*¿Du'u 'ii'yān chí daiya Cristo?
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)*

41 Taachí 'ii'yān fariseos ndiidáámá yā Jesús ntiinguunee yā fariseos,

42 ní caⁿa yā chii yā 'ii'yān s'eeⁿ: ¿De'ē nadicádíínuuⁿ ndís'tiī yeⁿe Cristo? ¿Du'ū daiyá 'ii'yān 'cúū? Ní fariseos caⁿa yā chii yā: Daiya David miiⁿ.

43 Ní Jesús caⁿa yā chii yā fariseos: ¿Táácā cuuvi David miiⁿ na espíritu yeⁿe sa ní caⁿa sa chí Cristo ní Señor? Ní caⁿa yā chuū:

44 Caⁿa Señor Ndyuūs miiⁿ chii yā Señor Cristo yeⁿé: 'Cuūndi di lado tá cuaacú chi lado yeⁿe honor ndíí 'úú cu'neéⁿ 'ii'yān chi contra yeⁿe di cuaaⁿ ndii yā na ca'a di tan'dúúccā chi enemigos ní 'áámá banco 'lííⁿ.

45 Maaⁿ ní nduuti chi David miiⁿ caⁿá yā yeⁿe Cristo chí Señor yeⁿé yā, ¿táácā cuuvi chí chí Señor miiⁿ ní daiya David 'ii'yān?

46 Mar 'áámá 'ii'yān nguéé cuuvi nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe mar 'áámá. Ndíí nguuvi miiⁿ s'neeⁿ naaⁿ yā ntiinguuneeⁿ yā Jesús miiⁿ.

23

Jesús ngaⁿa yā chí dííⁿ yā cuidado yeⁿe maestros chí ngí'cueeⁿ ley ndúúccū 'ii'yān fariseos

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Jesús yaaⁿvi yā 'ii'yān ndúúccū discípulos yeⁿe yā ní caⁿa yā:

2 Maestros chí ngí'cueeⁿ ley ndúúccū 'ii'yān fariseos, 'ii'yān s'uuⁿ deenu n'dai yā ní ngí'cueeⁿ yā ní caaⁿmaⁿ cuaacú yā ley yeⁿe Moisés.

3 'Tiicá ntúūⁿ cu'téenu ndís'tiī ní dííⁿ nī tan'duuccā 'ii'yān s'eeⁿ ngaⁿa yā, naati nguéé dííⁿ nī tan'dúúccā 'ii'yān s'eeⁿ idiíⁿ yā tí 'ii'yān s'eeⁿ ní ngaⁿa yā yeⁿe ley naati nguéé 'tíicā idiíⁿ yā.

4 'Ii'yān s'eeⁿ ní dííⁿ yā tan'dúúccā chí 'caachiichí yā chεedi chí n'gii taaví chí 'ii'yān nguéé cuchée yā ní ngaⁿá yā chí 'ii'yān canée chí cuchée yā. Naati 'ii'yān s'eeⁿ maáⁿ yā ndíí nguéé neⁿé yā 'neeⁿ nduutitá'a yā chí tuuⁿvi yā chεedi miiⁿ ní dííⁿ yā.

5 'Ii'yān s'eeⁿ ní idiíⁿ yā nducuéⁿe ntiíⁿnyuⁿ yeⁿe yā caati tanáⁿá 'ii'yān snáaⁿ yā ní n'diichí yā táácā idiíⁿ yā. Neⁿé yā candεε yā chí canéeⁿ nguūⁿ chí yeⁿe Nduudu yeⁿe Ndyuūs ní s'neeⁿ yā 'áámá caja 'lííⁿ ní dich'iichí yā 'áámá yiiⁿmaⁿ ní s'neeⁿ yā maaⁿ ta'a yā ní nchεεtē yā. Ní n'gεēti núuⁿ yā vestido yeⁿe yā chí n'geē 'núuⁿ ca.

6 'Ii'yān s'eeⁿ ní neⁿe yā 'cuundí yā sillas chí yeⁿe 'ii'yān ch'εεtē taachi caⁿá yā 'áámá 'viicu chí cheⁿé yā. Ní neⁿe yā 'cuundí yā sillas yeⁿe honor chí vmnááⁿ vmnaaⁿ ná yáacu sinagogas.

7 Ní neⁿe yā chí tanáⁿá 'ii'yān dííⁿ n'daacá yā ní dííⁿ yā saludar 'ii'yān taachi sneé yā cuaaⁿ nī'vεε ní neⁿe yā chí 'ii'yān caaⁿmáⁿ yā, maestro, maestro, taachi dííⁿ yā saludar 'ii'yān.

8 Naati ndís'tiī ní nguéé neⁿe nī chí caaⁿmaⁿ 'ii'yān yeⁿe nī maestro ti 'áámá 'ii'yān núuⁿ chí maestro ní 'ii'yān miiⁿ chí Cristo. Ní nducyaaca ndís'tiī ní hermanos yeⁿe nī vií.

9 Nguéé caaⁿmaⁿ nī yeⁿe mar 'áámá 'ii'yān yeⁿe yáⁿáa 'cúū: N'diī chiiduú padre, ti dámaāⁿ 'áámá chí Chiida yú chí Ndyuūs chí canée na va'ai chεeti nguuvi.

10 Ndíí nguéé ndúú caaⁿmaⁿ rá yā yeⁿe nī: Maestro, ti 'áámá chí maestro yeⁿe nī chí Cristo.

11 'Ii'yān chí ch'εεtē ca yā yeⁿé nī canee chí dichííⁿve yā ndís'tiī.

12 Ní 'ii'yān chí dííⁿ yā chí cuuví ch'εεtē maáⁿ yā, 'ii'yān miiⁿ cuuví ndiicuúⁿ yā. 'Ii'yān chí idiíⁿ yā chí maáⁿ yā ndiicuúⁿ yā, cuuví ch'εεtē yā.

Jesús caaⁿmáⁿ yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe 'ii'yān fariseos

(Mk. 12.40; Lc. 11.39-42, 44, 52; 20.47)

13 Naati de'ε chúúccā ya'ai yeⁿé ndis'tiī, maestros chí ngí'cueeⁿ ley ndúúccū 'ii'yān fariseos, ndís'tiī 'uūvī naaⁿ 'uūvī cheendí nī, ti nguéé ngí'cueeⁿ nī yeⁿe naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiíⁿnyúⁿ yā nanááⁿ 'ii'yān yeⁿe in'yeeⁿdí 'cūū. Ndíí nguéé ndúú maaⁿ ndís'tiī cundáa nī va'ai chεeti nguuvi. Ndíí nguéé n'guúⁿ nī tanáⁿá 'ii'yān chí neⁿe ndaá yā chí cūndaa yā.

14 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, 'ii'yān chi dingúūn ní ngi'cuee nī ley ndúúcū 'ii'yān fariseos, ti ndís'tiī 'uūvī náan 'uūvī cheendí nī, ti ndiví nī va'ai ye'nē n'daataá nguá'āa. Ní néené n'deēe nga'a nī taachi nga'angua'á nī nanáan nducyaaca 'ii'yān. 'Úú nga'á chi ch'εεε ca castigo ye'nē nī nguuví ye'nē juicio.

15 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, maestros chi ngi'cuee ley ndúúcū ndís'tiī 'ii'yān fariseos ti ndís'tiī 'uūvī naan 'uūvī cheendí nī. Ndís'tiī ní chiicá nī ndíí yá'āa ya'ai táámá lado nuūnīn'yá'ā ní díín nī chi 'áámá 'ii'yān i'téenu yā tan'dúúcā ndís'tiī. Ní taachí 'ii'yān cu'téenu yā tan'dúúcā ndís'tiī ne'nē nī, idiín nī chi 'ii'yān mii nī 'uūvī tanto cuuví yā ye'nē daiya infierno nguéé ti chi ndís'tiī.

16 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, chi ngi'cuee nī tan'dúúcā 'ii'yān chi ngueenáan. De'ε inadacádíínuu ndís'tiī. Nduuti chi 'áámá 'ii'yān ca'n'a yā chi díín yā 'áámá cosa ní 'cuai yā, “cáávā yaácū templo”, tuu'mi ní nguéé de'ē vεε nacadíínuu nī ye'nē chuū, naati nduuti chi 'ii'yān 'cuai yā, “cáávā 'dii'nguāan” chi véé chεεti yaácū templo mii nī, tuu'mi ní 'ii'yān mii canee cuu'mi chi díín yā chi caa'mán yā chi ca'n'a yā chi dii yā.

17 Ndís'tiī ní 'ii'yān chi nguεε deenu ti tan'dúúcā 'ii'yān ngueenáan 'tiicá nī. ¿Chεε cá ch'εεε ca? ¿'Áá 'díínguāan mii o yáacū mii chí dii chi didεεε 'díínguāan mii cucááva Ndyuūs?

18 'Tiicá ntúūn ndís'tiī: Ndúúti chi 'áámá 'ii'yān ca'n'a yā chí díín yā 'áámá cosa, ní n'gai yā, “cáávā nátaī”, nguéé de'ē vεε nacadíínuu nī ye'nē. Naati ndúúti chi 'ii'yān n'gai yā, “cáávā ofrenda” chi candúú vmnáan ye'nē nátaī, tuu'mi ní 'ii'yān mii canee cúú'mi chí díín yā chí ca'n'a yā chí dii yā.

19 Ndís'tiī ní tan'dúúcā 'ii'yān chi chεεchí tiīn o 'ii'yān chi ngueenáan, 'tiicá nī ti ¿chεε ca chí ch'εεε ca? ¿'Áá ofrenda mii o nátaī chí dii chí ofrenda mii ní didεεε cucáávā Ndyuūs?

20 'Tíicā. 'Ii'yān chí n'gai yā, “cáávā nátaī”, n'gai yā cáávā nátaī ndúúcū tanducué'nē chí cánduū nátaī.

21 'Ii'yān chí n'gai yā, “cáávā yaácū templo”, nguéé dámaān nga'a yā cáávā yaácū templo mii naati cáávā maán Ndyuūs chí canéé na yaácū templo mii nī.

22 'Ii'yān chí n'gai yā, “cáávā va'ai chεεti nguuví”, n'gai yā cáávā trono ye'nē Ndyuūs ní cáávā Ndyuūs chí véε yā na trono mii nī.

23 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, maestros chi ngi'cuee yā ley ndúúcū 'ii'yān fariseos, ndís'tiī 'uuví naan 'uūvī cheendí nī. Ndís'tiī ní nga'á nī Ndyuūs 'áámá ndiichi parte ye'nē yaātā chí yiiví, ndúúcū yaāta anís, ndúúcū yaātā comino. Ní ndís'tiī ní s'né nī 'aama lado cosas chí n'gεεε ca ye'nē na ley, chíín chí n'diichí nī nuu'ndi ye'nē 'ii'yān ndúúcū vaadī cuaacu ndúúcū vaadī ya'ai 'iinu ndúúcū vaadī i'téenu. Chuū canee chí díín nī ní díín nī táámá naan denduū.

24 Ndís'tiī 'ii'yān chí tan'dúúcā chí ngueenáan chí candεε nī 'ii'yān. Díín nī tan'dúúcā chí i'yaán nī 'áámá 'yaácū ye'nē nuūnīn chí cu'ú nī naati cu'ú nī 'iiti camello chí ch'εεε.

25 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, maestros ye'nē ley ndúúcū 'ii'yān fariseos, ndís'tiī ní 'uūvī naan 'uūvī cheendí nī, ti inadεεvé nī cuaan daami ye'nē vaso ndúúcū cu'u, chí tan'dúúcā cuerpo ye'nē maán nī, naati cuáán chεεtí nī ní ndiituú ndúúcū chí diduucú nī ndúúcū tanducué'nē chí nguεε n'daācā.

26 'Caandivee nī ndís'tiī 'ii'yān fariseos chí tan'dúúcā chí ngueenáan. Dii cá nī chí didεεvé nī chí cuaan chεεti vaso ní 'tiicá ntúūn cu'u, tuu'mi ní cuuví de'ē nī cuaan chuvá'nāi vaso mii nī.

27 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, maestros ye'nē ley ndúúcū 'ii'yān fariseos, ndís'tiī 'uuví naan 'uūvī cheendí nī, ti ndís'tiī ní tan'dúúcā yaīnyān 'cuéé chí cuaan daami míín n'dεεvé chí nne'nē yaāchī caaca, ti cuaacu nínyún cuáán chεεtí mii ndiituú 'iini ye'nē tiná'ā ndúúcū taanduvéé cosas chí vaati.

28 'Tíicā ndís'tiī ti cuaacu nínyún n'gini nī 'ii'yān chí ndís'tiī ní san'ā chí n'dai ndís'tiī naati cuaan chεεtí nī ndiituú ndúúcū nduudu yaadi ndúúcū nuu'ndi.

29 De'ε chúúcā ya'ai ye'nē ndís'tiī, maestros ye'nē ley ndúúcū 'ii'yān fariseos, 'ii'yān 'uūvī naan 'uūvī cheendí nī, ti

idin'dái nī yaīnyāⁿ yeⁿ'ē profetas ní n'dεεve nī yaīnyāⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dai taachi snēe yā iⁿ'yeeⁿdí'cūū.

³⁰ Ndís'tiī ní ngaⁿ'á nī 'tíicā: Ndúúti chi nús'uu ch'εεtinée 'nū tiempo chí ch'εεtinée chiidá 'nū cuááⁿ vmnaaⁿ, nguéeⁿ chinnee 'nū ch'iiⁿ'núⁿ 'nū profetas taachi cungéē yuūuⁿ yeⁿ'e yā.

³¹ 'Tíicā ndís'tiī ní ngaⁿ'á nī nduudu cuaacu yeⁿ'ē maáⁿ nī ti ndís'tiī ní dáiyá 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'iiⁿ'nuⁿ yā profetas.

³² Ndís'tiī ní canéé chí diíⁿ nī tan'dúúccā chiidá nī.

³³ Ndís'tiī ní tan'dúúccā cúú 'tíicā ndáátá yeⁿ'e nī. ¿Táácā cuuvi nguáⁿ'ai nī yeⁿ'e castigo yeⁿ'e infierno?

³⁴ Cáávā chuū 'úú ní dicho'ó nanááⁿ ndís'tiī profetas chi candεε yā Nduudu yeⁿ'é Ndyuūs, ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ chi déenū, ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ chi ngi'cueeⁿ ley. N'dúúví 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ndís'tiī ní chita'á nī 'iiⁿ'yāⁿ ní chí'neeⁿnga'á nī 'iiⁿ'yāⁿ. Tá n'duuvi yā ní ch'eⁿ'é nī 'iiⁿ'yāⁿ na yaācū sinagogas yeⁿ'e nī ní can'dáa nī 'iiⁿ'yāⁿ ndii na 'áámá yááⁿ táámá yááⁿ chí ch'eenú yā chii.

³⁵ Ní ndís'tiī ní ca'á nī cuenta yeⁿ'ē nducuéⁿ'e yuūúⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dai chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é nī ch'iiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'āa 'cūū ndii yuūúⁿ yeⁿ'ē Abel chí saⁿ'ā n'dai ndii yuūúⁿ yeⁿ'e Zacarías daiya saⁿ'ā Berequías chí ndís'tiī ch'iiⁿ'nuⁿ nī náávtaⁿ'ā yeⁿ'ē yaācū miiⁿ ndúúccū nátaī miiⁿ.

³⁶ Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Castigo yeⁿ'ē tanducuéⁿ'e chuū canee vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé yā maaⁿ tiempo 'cūū.

Jesús ngεεcu yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ Jerusalén
(Lc. 13.34-35)

³⁷ Ní ngaⁿ'a Jesús: Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ Jerusalén, ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ Jerusalén, chí ch'iiⁿ'núⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ profetas ní chí chiitúú nī 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs dicho'ó yā nanáaⁿ nī. Nééné n'deēe 'cuúví neⁿ'é nadaamá daiya nī tan'dúúccā tú'ū chí inadáámá tī daiya tī maaⁿ ngεεchi tī ní nguéeⁿ 'cuuⁿ nī.

³⁸ Ndís'tiī, n'diichí nī. Ndyuūs chí'neeⁿ yā ndís'tiī ndúúccū vaacú nī dámaāⁿ.

³⁹ Tí 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, ti ndii maaⁿ ní 'āā ntéé snaaⁿ nī 'úú ndíí ndaā tiempo taachí caaⁿ'maⁿ nī: Dεε chúúccā n'dai 'iiⁿ'yāⁿ

chí cuchii yā ndúúccū chí duuchi Señor chí Daiyá Dendyuūs miiⁿ.

24

Jesús ngaⁿ'a yā chí yaācū templo miiⁿ ní ntuuvii

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Taachí Jesús miiⁿ nan'dáa yā yeⁿ'e yaācū templo cueⁿ'é yā. Discípulos yeⁿ'é yā ní ndaa yā nanáaⁿ yā ní n'giⁿ'í yā Jesús miiⁿ va'ai s'eeⁿ yeⁿ'e yaācū templo miiⁿ.

² Jesús miiⁿ ní n'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: ¿'Áá inaaⁿ ndís'tiī nducyáácá chuū? Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, chí nguéeⁿ cunee tuūu cuaaⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ví'í chí nguéeⁿ ntuuvii.

Jesús ngi'cueeⁿ yā dεε chí cuuvi taachi 'āā ndaa níⁿ'nyúⁿ nguuví chí 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdí

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Jesús véε yā ná yíicū chí nguuvi Olivos. Discípulos ndaa yā nanáaⁿ yā taachi canéé yā damáaⁿ yā ní caⁿ'a yā chii yā Jesús: Cúúví nī nús'uu tíí cuaⁿ'ā cuuví chuū. ¿Dεε señal 'cuuⁿ'miⁿ nī taachi 'āā ndaa nī taama vmnéⁿ'ēe ní taachí 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdí?

⁴ Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e yā ní caⁿ'a yā: Cundéε nī cuidado chí mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ canche'éi yā ndís'tiī.

⁵ 'Yááⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ ndáa yā ndúúccū chí duuchí ní caaⁿ'maⁿ yā 'tíicā: 'Úú chí Cristo 'úú. Ní canche'éi yā 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ.

⁶ Ní 'caandiveéⁿ nī chí véé caandaá ní 'caandiveéⁿ nī chí 'cuūndí caandaá. Cundéε nī cuidado chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ castaⁿ'a vaanicádiinúúⁿ yeⁿ'e nī ti canéé chí chííⁿ nducuéⁿ'ē dendu'ū chí 'túúccā cuuvi, naatí 'āā cuéé chí 'āā 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdí.

⁷ Tí 'áámá nación 'cuuⁿ'maⁿ ndúúccū taama nación, ní 'áámá rey ndúúccū nducuéⁿ'e país naachi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā contra yeⁿ'e taama rey ndúúccū nducuéⁿ'e país naachi chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā. Ndaá tiempos chí cuiicu ndúúccū tiempos chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cueenú yā cuuvi cáávā chí ya'ai yeⁿ'é yā, ní ndúúccū tiempos chí inuⁿ'u yáⁿ'āa n'deeé cuááⁿ n'dai.

⁸ Taachí cuuví dendú'ū chí 'túúccā ní chíí tuu'mi ní cáámá cúūⁿnga'a vaādí ya'ai.

⁹ Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nca'a yā ndís'tiī na ta'a 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cueenu nī cuuvi ní 'caaⁿ'núⁿ yā ndís'tiī. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ

nguée cuaaⁿ yā ndís'tiī caavā chi ngaⁿ'a nī chi duuchí.

10 Ní tiempo miiⁿ neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi 'āā i'téenu yā yeⁿ'e 'úú ní 'cueenu yā cuuvi. Ní 'áamá yā caaⁿ'máⁿ yā contra yeⁿ'e taama yā chi i'téenu yā. Ní 'āā ntéé neⁿ'é yā vi'ī.

11 Ní néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ profetas falsos chí nguée ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndaa yā ní canche'éei yā 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ.

12 Ní cáávā chi 'iiⁿ'yāⁿ neené dinuuⁿndí yā. 'Āā ntéé neⁿ'e yā 'áamá yā táamá yā vi'ī.

13 'Iiⁿ'yāⁿ chi cuchéε yā ní 'áamá i'téenu yā yeⁿ'é Ndyuūs ndii tiempo chi 'cuūvi yā ní nguáⁿ'ai yā.

14 Ní nduūdū cuaacú 'cūū chi ngai yeⁿ'é naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ canée chí caaⁿ'maⁿ yā nanááⁿ nducuéⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdī. Ní nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní cūnee chi 'caandiveéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē nación yeⁿ'e núⁿ'máⁿ iⁿ'yeeⁿdī tuuⁿ'mi ní ndaa chí 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdī.

15 Taachí ndís'tiī snaaⁿ nī tanducuéⁿ'ē chí cunncaā ca tan'dúucā chí dinguuⁿ profeta Daniel ndii cuááⁿ vmnaaⁿ taachi cheendíi yā na cuaaⁿ chí santo tuuⁿ'mi ní ndís'tiī ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí n'geen yā túúmicádíⁿnuuⁿ yā yeⁿ'ē.

16 Ní tiempo yeⁿ'e chúū, 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yáⁿ'āa Judea cáanu yā caⁿ'á yā cuaaⁿ yīcū.

17 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí sndúu yā tíⁿ va'āī nguée nguá'ái yā chí cuta'á yā 'tεε chí snúūⁿ chεeti va'āī ti cáanu yā.

18 'Iiⁿ'yāⁿ chí canée yā cuεeti nguée nguεεcundíi yā na vaacu yā chí cuta'á yā tiīnuuⁿ yeⁿ'e yā ti cáanu yā.

19 De'ε chúucā ya'ai yeⁿ'ē n'daataá chí véé daiya tá chεeti tá ndúucū n'daataá chí ngiicu dacua'āa yeⁿ'ē tá nguuvi s'eeⁿ chí cáanu yā.

20 Caaⁿ'maⁿngua'á nī chí taachí ndaa nguuvi chí cáanu nī, nguée tiempo chí 'iiche ndíi nguée ndúú nguuvi sábadó chí ntaaviⁿ'tuunúúⁿ nī.

21 Tuuⁿ'mi ní ndaa nguuvi chí néené 'cueenu cá nī cuuvi chí nguée n'diichi nī, ndíi nguée ndúú ndíi naachi chinga'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdī, ndíi mááⁿ, ndíi nguée ndúú snaaⁿ ra nī cuayiivi.

22 Ndúúti chí Ndyuūs nguée 'āā diduu'ví yā tiempo chí 'cueenu cá nī cuuvi mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ nguée nguaⁿ'ai yā. Naati cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs δεεεε yā, Ndyuūs diduu'ví yā tiempo miiⁿ.

23 Tuuⁿ'mi ní ndúúti chí 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā ndís'tiī: Cuin'diichí nī, 'muuⁿ canee Cristo, o cuin'diichí nī, miiⁿ canée Cristo miiⁿ'ya, nguée cu'teenú nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

24 Ti ndaá 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā chí Cristo yā naati nguée Cristo 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ndaá 'yaaⁿ n'dái profetas falsos chí nguée caaⁿ'máⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ idiíⁿ yā señales chí n'geete ndúucū vaadī n'giinu. Ní canche'éei yā 'iiⁿ'yāⁿ ndíi 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs ndεεεε yā nduuti chí cuuvi yā.

25 'Caandiveéⁿ nī. Āā ndíi vmnaaⁿ, 'āā ngaⁿ'á ngií chuū ndís'tiī.

26 Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā ndís'tiī 'tíicā: Cuin'diichí nī, Cristo canée yā na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ, nguée caⁿ'á nī miiⁿ. O nduuti chí caaⁿ'máⁿ yā: Cuin'diichí nī, Cristo canée yā ná 'aama cuarto chεeti va'ai, nguée cu'téenu nī.

27 Tan'dúucā 'cuai chí ngiia cuááⁿ naachi ican'daa 'yáⁿ'ā ní inaaⁿ yú ndíi taachi ndaā cuaaⁿ na ngiia 'yáⁿ'ā, 'tiicá ntúūⁿ cuuvi taachí 'úú nndaá, 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs.

28 Tí 'āā tíi nūuⁿ naachi candiiti cuerpo yeⁿ'e tináⁿ'ā, míiⁿ nduuvidaama luutí.

Taaca ndaá Saⁿ'a chí Daiya Ndyuūs (Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-28)

29 Jesús caⁿ'a yā: Tuuⁿ'mi ní taachi 'cuiinu 'cueenu yā cuuvi ní chó'ōo tiempo miiⁿ, tuuⁿ'mi ní 'yáⁿ'ā ní cuuvi maáiⁿ, ní 'iyyū miiⁿ ní nguée cunuūⁿ δεεεε. 'Iiⁿ'nyuⁿ ní cun'daā yeⁿ'ē nanguuvi ní nanguuvi ní nuⁿ'u ndúucū poder yeⁿ'ē.

30 Tuuⁿ'mi ní snaáⁿ yā señales nanguuvi chí yeⁿ'e Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē nación yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdī ní cuεécú yā ní snaaⁿ yā chí ndaá Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs na meééⁿ yeⁿ'ē nanguuvi ndúucū poder yeⁿ'e yā ndúucū chíδεεεvé n'dai yeⁿ'e maáⁿ yā.

31 Taachí dichó'o yā ángeles yeⁿ'e yā, tuuⁿ'mí nūuⁿ áamá yā ní di'cuεécú yā

trompeta yeⁿe yā. Ní ángeles miiⁿ nadáámá yā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Cristo chí Cristo ndεεve yā yeⁿe cuaaⁿ núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa 'cūū ndii 'áámá 'diituú ndii táámá 'diituú yeⁿe nanguuvi.

³² Cuayivi miiⁿ ní Jesús caⁿ'a yā: 'Cueén nī ejemplo yeⁿe yáⁿ'á yeⁿe n'guídii yaaⁿ nguuvi taachí ínguaaⁿnu duūⁿē n'gaiyāá ní ican'daā tá'āā 'āā déenu nī chi 'āā cuchii yāāⁿ.

³³ 'Tiicá ntúūⁿ, ndís'tiī, taachí snaaⁿ nī tanducuéⁿ'ē chúū, 'āā deenú nī chi 'āā cháā ndaa Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs. Ní 'āā neené niiⁿnuúⁿ cánéé tiempo chi ndaa sa.

³⁴ Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, chi 'iiⁿyāⁿ chi snée yā maaⁿ nguéé 'cuūvi yā neⁿ'e chi 'āā cuéé cuuvi tanducuéⁿ'ē chuū.

³⁵ Nanguuvi ndúúⁿcū yáⁿ'āa 'cūū chó'ōo naati nduudu yeⁿ'é nguεε chó'ōo.

³⁶ Naati nguuvi miiⁿ ndúúⁿcū hora miiⁿ taachí ndaa Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs, nguεε véé mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi deenú yā yeⁿ'e, ndíí nguéé ndúú ángeles yeⁿ'e va'ai cheeti nguuvi, ti dámaaⁿ Ndyuūs Chiidá deenú yā.

³⁷ Tan'dúúⁿcā chí chiī tiempo chi 'āā chó'ōo taachi canéé Noé miiⁿ tiempo taachi chó'ōo diluvio, 'tíicā cuuvi taachí ndaa Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs.

³⁸ Ní tiempo taachi 'āā cuéé chó'ōo diluvio chí cueeⁿ taaⁿ cuūvī, 'iiⁿyāⁿ ní ngé'e yā, ní ngi'i yā, ní n'giindivaacu yā, ní nga'a yā daiya yā chí n'giindivaacu, ndíí nguuvi chí Noé miiⁿ sndaá yā na arca chí barco ch'εεte ca chí din'dái yā.

³⁹ Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e tiempo yeⁿ'e Noé nguéé s'neeⁿ veéⁿ yā ndíí taachi cheeⁿ taaⁿ cuūvī ní ch'iinū nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ti ch'iī yā. 'Tiicá ntúūⁿ cuuvi taachí ndaa Saⁿ'ā chi Daiya Ndyuūs.

⁴⁰ Tuu'mi ní nguuvi taachi nndaa Daiya Ndyuūs snée 'uūvī saⁿ'ā na cuεeti. 'Aama saⁿ'ā ní Cristo candéε yā saⁿ'ā, taama saⁿ'ā ní cūnee sa.

⁴¹ Ní na 'uūvī n'daataá snee ta ingúú tá 'áámá va'ai naachi ingúú yā. 'Aama tá ní candéε yā táⁿ'ā, taama ta ní cūnee ta.

⁴² Ndís'tiī cundéε nī cuidado, ti nguεε déenu nī de'ē hora chí nndaá Señor yeⁿ'e nī.

⁴³ Naati déenu nī chuū. Ndúúti chí saⁿ'ā n'dai chí vaacu sa miiⁿ déenu sa de'ē hora

ndaa chí duucu tuu'mi ní canduuchi sa. Ní nguéé ca'a sa lugar chí diduucú yā chí véé cheeti vaacu sa.

⁴⁴ Chíⁿ chí ndís'tiī ní 'cuεetinéé yaaⁿ nī ti Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs miiⁿ ndaa yā hora chí ndís'tiī nguéé déenu nī.

Ejemplo yeⁿ'e mozo chí n'daācā ní yeⁿ'e mozo chí nguéé n'daācā

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵ Caⁿ'a Jesús: ¿Du'ú dueño caⁿ'a yā ntiiⁿnyuⁿ chí s'nee yā vmnaaⁿ yeⁿ'e va'ai yeⁿ'é yā nduuti chí nguéé 'aama mayordomo chí n'daācā n'dai ní deenu sa ní ca'a sa chí che'e mozos yeⁿ'é yā hora chí che'e sa?

⁴⁶ De'ε chúúⁿcā n'dai mayordomo miiⁿ chí díⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ taachi dueño miiⁿ ní ndāa yā ní ndaaca yā mayordomo chí díⁿ sa tan'dúúⁿcā chí ne'e yā.

⁴⁷ Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, chí dueño miiⁿ cu'néeⁿ yā mayordomo miiⁿ chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e chí véé yeⁿ'e yā.

⁴⁸ Ndúúti chí mayordomo miiⁿ ní nguéé n'dáacā idiiⁿ sá ní 'íicú nacadíinuuⁿ sa na staava yeⁿ'e sa chí dueño cuuvi 'náaⁿ yā ní ndaa yā.

⁴⁹ Ní tucá'a sa ch'eⁿ'e sa mozos chí idiiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ ndúúⁿcu sa ní ngé'e sa ní ngi'i sa ndúúⁿcū amigos yeⁿ'e sa ní cuu'vi sa.

⁵⁰ Dueño miiⁿ ní ndaa yā nguuvi chí nguεε canéé ngíinú sa ní hora chí nguεε deenu sa.

⁵¹ Ní dueño miiⁿ ní ca'á yā 'aama castigo ch'εεte mayordomo miiⁿ. Ní 'caacá yā mayordomo chí cheeyēi ní cu'neeⁿ yā mayordomo miiⁿ chuva'āi ndúúⁿcū 'iiⁿyāⁿ 'uuvi náaⁿ 'uūvī cheendi yā. Lugar miiⁿ ní cuεecu sa ní che'e 'diiⁿ'yuⁿ sa cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

25

Ejemplo yeⁿ'e ndiichi n'daataá chí cuíinú

¹ Jesús caⁿ'a yā taama ejemplo: Naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā na va'ai cheeti nguuvi tan'dúúⁿcā ndiichi n'daataa chí cuíinú chí sta'á yā lámparas yeⁿ'e yā ní can'dáa yā. Ní cueⁿ'e yā ndaāca yā saⁿ'ā chí 'caandavaacú sa.

² Ní nyuⁿ'u yā candéε n'daāca yā cuidado ti lista yā. Tá nyuⁿ'u yā nguéé candéε yā

cuidado ní diín yā tan'dúúcā chi n'daataá tonta yā.

³ N'daataa chi cuínuú chi nguée candεε yā cuidado, candεε yā lámparas yeⁿe yā ní nguée candεε yā petróleo yeⁿe.

⁴ Ní nyuⁿu yā ní candεε n'daacá yā cuidado, candεε yā botellas yeⁿe petróleo ndúucu yā ndúucū lámparas yeⁿe yā.

⁵ Ní chi'naaⁿ saⁿā miiⁿ chi ndaa sa chi 'caandavaacu sa. Ní taachi 'āā cuée ndaa sa, n'daataá s'eeⁿ chi ndaā yááⁿ nááⁿ yā ní ch'εeti yaadú yā.

⁶ Chí maⁿā yaaⁿ, ch'iindiveeⁿ yā 'áámá nduudu chí 'caī. Ní ngaⁿa yā: Ndaa sáⁿā chi 'caandavaacu sa. Can'dáa nī ní diín nī recibir saⁿā.

⁷ Tuu'mi ní nducyaaca chi cuínuú s'éeⁿ nducueeⁿ yā ní nuuⁿmí yā lámparas yeⁿe yā.

⁸ Chi cuínuú chi nguée lista yā caⁿa yā chii yā chi cuínuú chi lista yā: Téé nī 'téé petróleo yeⁿe nī nús'uu ti lámparas yeⁿe 'nū 'āā cháā 'āā n'tuuvi.

⁹ Chí cuínuú chi candεε yā petróleo n'guεεcútaⁿa yā ní caⁿa yā chii yā tanáⁿa yā: Nguée cuuvi teé 'nū ndís'tiī. Nús'uu ní neⁿe cá 'nū petróleo chí candεε 'nū ní 'íicú 'áatiī nguée cuuvi falta yeⁿe yú. N'dáaca ca yeⁿe ndís'tiī chí caⁿa nī naachí in'diicuí yā petróleo ní cuái nī yeⁿe nī.

¹⁰ Neⁿe chí n'daātā s'eeⁿ chí nguεε lista yā cueⁿe yā cuái yā petróleo miiⁿ, saⁿā chí 'caandavaacu sa ndaa sa ní chí cuínuú chí candεε n'daacá yā cuidado cueⁿe yā ndúucū saⁿā naachí n'giindivaacu 'iiⁿyāⁿ. Ní saⁿā miiⁿ nan'gaadí sá cheendi va'āi miiⁿ.

¹¹ Cuayivi miiⁿ ní ndaā tanáⁿā chí cuínuú s'eeⁿ ní caⁿa yā: N'diī Señor, Señor, nan'guaaⁿ nī yeⁿe 'nū.

¹² Naati saⁿā miiⁿ chí 'caandavaacu sa ní nan'guεεcútaⁿa yā ní caⁿa yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ nga'á ngií ndís'tiī, 'úú ní nguée n'diichí ndís'tiī.

¹³ Maaⁿ ní nducyaaca ndís'tiī candεε nī cuidado ti nguée déenu nī de'ē nguuvi o de'ē hora chí Saⁿā chí Daiya Dendyuūs ndaa sa.

Ejemplo yeⁿe tuūmī

¹⁴ Tuu'mi ní caⁿa Jesús: Naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yā na va'ai chεeti nguuvi tan'dúúcā 'áámá saⁿā chí caⁿā yaⁿái yā

ndii táámá yáⁿāa ní 'cai yā mozos yeⁿe yā ní nca'a yā mozos miiⁿ dendú'ū chí véé yeⁿe yā, chí diiⁿ sa cuidado yeⁿe.

¹⁵ 'Aama mozo ní ca'a yā nyuⁿu mil caadi, táámá mozo ní 'uūvī mil caadi, táámá mozo ní 'aama mil caadi. Ní ca'a yā 'áámá 'áámá mozo tan'dúúcā chí chεε sa. Ní cueⁿe yāⁿái yā.

¹⁶ Mozo chí sta'ā nyuⁿu mil caadi cunaⁿā sa ní diiⁿ sa negocio ndúucū tuumī miiⁿ. Ní ndaācā sa tá nyuⁿu mil caadi yeⁿe daiya túumī miiⁿ.

¹⁷ 'Tiicá ntúūⁿ mozo chí sta'a sa ná 'uūvī mil caadi miiⁿ ndaācā sa ná 'uūvī mil caadi yeⁿe daiya tuumi miiⁿ.

¹⁸ Mozo chí sta'ā sa 'aama mil caadi cheⁿe sa ní s'neeⁿ sa tuūmī miiⁿ chεeti 'áámá 'cuutií cuéeé ní ch'ii sa maaⁿ yáⁿā. 'Tíicā chinuuⁿ n'dé'ei sa tuumī yeⁿe 'iivi sa.

¹⁹ Chí 'naáⁿ ní ndaā 'iivi mozos miiⁿ ní tun'dáa yā cuenta ndúucū mozos.

²⁰ Ndaā mozo chí nca'a yā nyuⁿu mil caadi nanáⁿ yā. Ndεε sa ta nyuⁿu mil caadi yeⁿe daiya tuūmī miiⁿ. Ní caⁿa sa chii sa 'iivi sa: N'diī señor, nyuⁿu mil caadi tee nī 'úú. 'Íngaā. Ndaācā ta nyuⁿu mil caadi daiya tuūmī yeⁿe nī.

²¹ 'Iivi mozo miiⁿ ní caⁿa yā chí yā saⁿā: Dii mozo yeⁿe chí n'daācā ní n'dai, n'daācā n'dai ndiíⁿ di. Maaⁿ ti 'āā n'daācā diiⁿ di ndúucū chí duū'vi, maaⁿ ní caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ di yeⁿe n'deēe cá teé dii. Cho'o di cuaaⁿ chεeti va'āi ní cueⁿe daaⁿmaⁿ cuuvi yeenú di nduucú.

²² Ndaā ntúūⁿ nanáⁿ yā mozo chí nca'a yā na 'uūvī mil caadi. Mozo miiⁿ ní caⁿa sa chí sa 'iivi sa: N'diī señor, 'uūvī mil caadi tee nī 'úú. 'Íngaā tuumi yeⁿe nī. Ndaācā ta na 'uuvi mil caadi daiya tuūmī miiⁿ.

²³ 'Iivi sá caⁿa yā chí yā saⁿā: Díi mozo yeⁿe chí n'daācā ní n'dai, ní n'daācā idiiⁿ di. Nguée ch'εete teé dii ní n'daācā diiⁿ di. Maaⁿ ní caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe n'deēe ca chí teé dii. Cho'o di cuaaⁿ chεeti va'āi ní cueⁿe daaⁿmaⁿ cuuvi yeenú di nduucú.

²⁴ Ndaa nanáⁿ yā mozo chí nca'á yā 'áámá mil cáadí, ní caⁿa sa chí sa 'iivi sa: N'diī Señor, deenú tí n'diī ní chεechí nī, ní diiⁿ nī cosechar ndúucū tuumī yeⁿe nī chí nguée ngiinu nī, ní 'naaⁿ trigo ngaáⁿ nī naachí nguée ngiinu nī ti yeⁿe nī.

25 Chíⁿ chí diíⁿ ti 'va'á. Ní cheⁿ'é ní s'nuuⁿ n'de'eí tuūmī yeⁿ'e nī na 'áámá yīivi yáává maaⁿ yáⁿ'āa. 'Íngaā tuūmī yeⁿ'e nī chi tee nī 'úú.

26 'Iivi sa míiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chíi yā mozo miiⁿ: Díi mozo chí nguεε n'dáacā ní 'daān'dī dii. Ní nguéé n'dáacā ídíiⁿ. Díi ní déenu di chí ntā'a cosecha naachi nguéé ndíiⁿ ntiiⁿnyuⁿ ní nn'guaáⁿ trigo naachi nguéé ngiinú ti yeⁿ'é.

27 ¿De'ē cúuví chí nguéé s'neeⁿ di tuūmī yeⁿ'é na banco? Ní taachi 'úú ndaá cuuvi ntee di tuūmī yeⁿ'é ndúúcu daiya tuūmī miiⁿ.

28 'Iivi miiⁿ caⁿ'a yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé miiⁿ: N'diī, divíi nī tuūmī yeⁿ'e sa ní ca'a nī tuūmī mozo chí ndeē ndiichi mil caadi.

29 Tí 'iiⁿ'yāⁿ chí véé yeⁿ'e yā, ní ndaācā ca yeⁿ'e yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ n'deēe cá véε yeⁿ'e yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e yā, ta 'líiⁿ duū'vi chí véé yeⁿ'e yā ní divíi yā yeⁿ'e yā.

30 Mozo chí nguεε dichíi'vē ní cuta'á nī ní cu'nuuⁿ nī cuaaⁿ chuyā'āi ná maaíⁿ. Míiⁿ cuεεcu sa ní che'e 'díiⁿ'yúⁿ sá cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

N'diichi Jesús nuuⁿndi yeⁿ'e naciones

31 Ní caⁿ'a Jesús: Taachí ndaa Saⁿ'ā chí Daiyā Dendyuūs tan'dúúca Rey chí ch'εεte ca ní n'dεεve taavi ndúúcu tanducuéⁿ'ē ángeles yeⁿ'e yā, tuu'mi ní saⁿ'ā miiⁿ 'cuūndi sa na trono yeⁿ'e sa.

32 Ní nduuvidaama nanááⁿ Rey miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducyaaca naciones ní Rey miiⁿ divíi yā 'iiⁿ'yāⁿ, 'áámá yā yeⁿ'e táámá yā tan'dúúca chí 'iiⁿ'yāⁿ pastor chí idiiⁿ yā cuidado yeⁿ'e 'iiti cuūchī divíi yā chiivu nguaaⁿ 'iiti cuūchī.

33 Ní cu'neeⁿ yā 'iiti cuūchī lado tá cuaacú yā ní chíivú miiⁿ lado ta 'cueé yā.

34 Tuu'mi ní Rey miiⁿ caaⁿ'mán yā cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ lado ta cuaacu yā: Ndís'tiī chí Chiidá nga'a yā yeⁿ'e nī n'dái taavi nī. Cuchíi nī. 'Íngaā parte chí ituneen ndís'tiī yeⁿ'e naachí Ndyuūs nga'a ntiiⁿnyúⁿ yā ní nguaiⁿ'ndai yā yeⁿ'e ndís'tiī ndíi taachi Ndyuūs 'āa cuéé din'dái yā iⁿ'yeeⁿdī.

35 Tí taachí cuiicú, ní tee nī chí che'é. Ní taachí chí yaācá, ní tee nī chí chí'í. Ní taachí canuúⁿ yúúni tan'dúúca 'iiⁿ'yāⁿ chí ndiicá yā táámá yāāⁿ, ndís'tiī 'cuúⁿ nī 'úú.

36 Ní taachi 'āā ntéé catecaí, ní tee nī catecaí. Ní taachi chíitā 'úú, dicuéénaaⁿ nī 'úú. Ní taachi cheⁿ'é vácūū, ní ndaa nī n'diichi nī 'úú.

37 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dái yā nan'guεεcútaⁿ'a ní caⁿ'a yā cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ: N'diī señor, ¿tií cuaⁿ'ā n'diichi 'nū n'diī chí cuiicu nī ní tee 'nū chí che'é nī, o yaacá nī ní tee 'nū chí chí'i nī?

38 ¿Tií cuaⁿ'ā n'diichi 'nū n'diī cuaaⁿ cyúúni ní nta'á 'nū n'diī na vaacú 'nū, o nguéé catecaí nī ní tee 'nū catecaí nī?

39 O ¿tií cuaⁿ'ā n'diichi 'nū n'diī chí ngúíta nī o vácūū canuuⁿ nī, ní níndaá 'nū nanáaⁿ nī?

40 Rey miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ: Cuaacu níiⁿnyúⁿ 'úú ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī, ti taachi díiⁿ nī 'tíicā ndúúcu 'áámá hermano 'áará chí ndíicúúⁿ cá yā, tuu'mi ní 'tiicá ntúūⁿ díiⁿ nī nduucú.

41 Tuu'mi ní Rey caaⁿ'maⁿ ntúūⁿ yā cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé lado ta 'cueé yā: Cuvíi nī yeⁿ'e 'úú, ndís'tiī, 'iiⁿ'yāⁿ condenado chí nguéé n'daācā idiiⁿ nī. Ní caⁿ'a nī ná nguuchi yaⁿ'ā chí 'áámá ngiichi cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Lugar 'cūū ní n'dai cááva yááⁿ'nguiinūⁿ ndúúcu ángeles yeⁿ'e sa.

42 Tí taachí cuiicú, nguéé tee nī chí che'é. Chíi yaācá, ndíi nguéé ndúú tee nī chí chí'í.

43 Canuúⁿ yúúni, ndíi nguéé ndúú 'cuúⁿ nī 'úú. 'Āā ntéé catecaí, ndíi nguéé ndúú tee nī catecaí. Chíitā 'úú ní canuúⁿ vácūū, ndíi nguéé ndúú dicuéénaaⁿ nī 'úú.

44 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: N'diī señor, ¿tií cuáⁿ'ā n'diichi 'nū n'diī chí cuiicú nī, o yaācá nī, o canúūⁿ nī yúúni, o nguεε catecaí nī, o ngúíta nī, o vácūū cánuuⁿ nī, ní nguéé dichíi've 'nū n'diī?

45 Tuu'mi ní Rey miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níiⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī, tan'dúúca chí nguéé díiⁿ nī ndúúcu 'áámá chí ndíicúúⁿ cá 'tiicá ntúūⁿ 'úú, nguéé díiⁿ nī nduucú.

46 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā na 'áámá castigo chí 'áámá canee ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dái yā caⁿ'á yā ná vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26

'Iiⁿ'yāⁿ ní n'nuuⁿ yīinú yā táacā cuta'á yā

*Jesús**(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)*

1 Taachí Jesús ch'iinu caⁿ'a yā tan-ducuén^{'ē} nduudú 'cūū, caⁿ'a yā chii yā discípulos yeⁿ'e yā:

2 'Āā déénu ndís'tiī ná 'uūvī nguuvi maaⁿ cuūvā 'viicu yeⁿ'ē pascua. 'Íicu 'úú Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs 'úú ní 'iiⁿ'yāⁿ nca'a yā 'úú ní cuⁿ'ééⁿnga'a yā 'úú.

3 Tuu'mi ní chiiduú n'gεεε ndúúcū maestros yeⁿ'e ley ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū s'eeⁿ chí ngaⁿ'a ntiinyuⁿ yeⁿ'é yaācū nduuvidaamá yā na palacio yeⁿ'ē chiiduú ch'εεé ca chí nguuvi Caifás.

4 Ní ndeé yā taācā cuuvi canche'éi yā Jesús ní cuta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ ní 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

5 Ní caⁿ'a yā: Nguéé diiⁿ yú nguuvi 'viicu ti 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén miiⁿ didáⁿ'a yā ní diiⁿ yā vaadī 'caaⁿ'va ndúúcū nús'uu.

*Ch'eēndāa yā aceite vmnaaⁿ tiiⁿ Jesús na yāāⁿ Betania**(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)*

6 Jesús canée yā na yāāⁿ Betania ná va'ai yeⁿ'e Simón chi canée ca'ai lepra chi in'duuti yuūtē yeⁿ'ē sa.

7 Ní ndaā 'áámá n'daataá nanááⁿ Jesús miiⁿ chi ndéē tá 'áámá frasco tuūu alabastro chí s'néēⁿ aceite perfume chí yaⁿ'ai n'dai chí'vē. Ní ch'eēndāa ta perfume miiⁿ na tíⁿ Jesús taachí vεε yā na mesa.

8 Ní discípulos taachi n'diichí yā chūū nduuvi taāⁿ yā. Ní caⁿ'a yā: ¿De'ē cúúví chí chingéē aceite 'cūū?

9 Cuuví n'diicui ta chuū ti yaⁿ'ai n'dai chí'vē chuū ní ca'a tá tuūmī miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e yā.

10 Jesús tuumicadínuuⁿ yā chí discípulos ngaⁿ'a yā 'tíicā, ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: ¿De'ē cúúví chí n'gaaⁿ'va nī ndúúcū n'daataá 'tí? Táⁿ'a 'tīī n'dāacā diiⁿ tá nduucú.

11 Tí 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé véé yeⁿ'é yā ní 'áámá cánée yā nduucú nī, naati 'úú ní nguéé 'aama cunee nduucú nī.

12 Taachi tá 'tīī ch'eēndāa ta perfume vmnááⁿ cuerpo yeⁿ'é, ndaā ta 'úú tí taachí 'cuūví 'āā canee listo cuerpo yeⁿ'é chí 'cuεēchí.

13 Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngií ndís'tiī, chí 'āā tíī nūuⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā ndúúdú ngai

yeⁿ'e chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ na núúⁿ'máⁿ in'yeēⁿdī, caaⁿ'maⁿ ntuúⁿ yā chí tá 'tīī diiⁿ tá chuū ní n'gaaⁿ yā yeⁿ'e tá.

*Judas miiⁿ ngaⁿ'a maaⁿ sa chí nca'a sa Jesús**(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)*

14 Tuu'mi ní 'áámá discípulo yeⁿ'ē naachi ndiichúúví yā chí nguuvi sa Judas Iscariote, cheⁿ'e sá nanááⁿ chiiduú n'gεεé.

15 Ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē tée nī 'úú ní 'cuuⁿ'míⁿ ndís'tiī du'u chí Jesús? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā chí nadii'vé yā Judas miiⁿ ndiicū ndiichi caadi 'díⁿnguεε.

16 Ndíí tuu'mí nūuⁿ in'nuuⁿ yíínú Judas miiⁿ de'ē tiempo ní táācā chí nca'a sa Jesús miiⁿ.

*Jesús yaa'ví yā yeⁿ'ē chí che'e nguiínú yā 'viicu pascua**(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)*

17 Nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e 'viicu pascua, nguuvi yeⁿ'e pan chí nguéé levadura yeⁿ'ē, discípulos ní ndaa yā nanááⁿ Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Tíí neⁿ'e nī chí in'nuúⁿ 'nū chí che'e nguiínú yú mááⁿ yeⁿ'e 'viicu yeⁿ'e pascua?

18 Níicú Jesús caⁿ'a yā chí yā discípulos: Cuen'é nī na yāāⁿ Jerusalén ni ndaacá nī 'áámá saⁿ'ā ní caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī saⁿ'ā: Maestro yeⁿ'e yú caⁿ'a yā 'túúcā: Tiempo yeⁿ'e chí 'cuūví 'āā snee niiⁿnuúⁿ ní neⁿ'é diiⁿ 'viicu yeⁿ'e pascua ndúúcū discípulos yeⁿ'é na va'ai yeⁿ'é nī.

19 Discípulos diiⁿ yā tan'dúúcā chí Jesús dicho'ó yā chí diiⁿ yā. Ní in'nuúⁿ yā chí che'e yā yeⁿ'e 'viicu yeⁿ'e pascua.

20 Taachi 'āā chí chíinū miiⁿ, Jesús ch'iindi yā na mesa ndúúcū ndu'u ndiichúúví discípulos.

21 Ní taachí vεεé yā ní nge'e yā Jesús caⁿ'a yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngií ndís'tiī, chí 'áámá chéé ndís'tiī diiⁿ nī entregar 'úú.

22 Discípulos s'neeⁿ ndaachi yiínú yā. 'Áámá 'áámá yā ní tucá'á yā caⁿ'a yā: N'dií Señor, ¿'áá 'úú?

23 Tuu'mi ní Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: 'Iiⁿ'yāⁿ chí nduucú ní di'caandá yā pan yeⁿ'é yā na cú'ú 'cūū nduucú, 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū ní nca'a yā 'úú.

24 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuuvi ndúú^c Saⁿā chi Daiya Dendyuūs tan'dúú^cā chi canéé nguūⁿ yeⁿē sa na libro yeⁿé Ndyuūs, naati dε'ε chúú^cā ya'āi yeⁿe saⁿā chí nca'a sa 'úú chí Saⁿā chi Daiya Dendyuūs. N'dáacā ca yeⁿē sa nduutī chi nguéé ch'iīndiyáaⁿ sa.

25 Tuu'mi ní Judas, saⁿa chi neⁿe nca'a sa Jesús, ní caⁿa sa: ¿'Áá 'úú, Maestro? Jesús caⁿa yā chii yā Judas: Díí, ngaⁿa di 'tíicā.

26 Taachí 'iiⁿyāⁿ s'uun nge'e yā, Jesús miiⁿ sta'á yā pan ní ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā pan miiⁿ. Ní n'deé yā pan ní ca'a yā discípulos yeⁿe yā. Ní caⁿa yā: Cuta'á nī, che'e nī pan caati tan'dúú^cā cuerpo yeⁿé 'tíicā.

27 Ní Jesús sta'á yā taza ndúú^c jugo yeⁿe uvas ní ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā nuūⁿnīⁿ uvas miiⁿ, ní ca'a yā discípulos yeⁿe yā. Ní caⁿa yā: Nducyaaca ndís'tī, cu'u nī nuūⁿnīⁿ uvas yeⁿe taza 'cūū,

28 ti jugo nuūⁿnīⁿ uvas miiⁿ ní tan'dúú^cā yuūⁿ yeⁿé ní yeⁿē compromiso chi ngai yeⁿé. Yuūú yeⁿé chi cungéé cáávā 'yaaⁿ n'dai 'iiⁿyāⁿ, 'tíicā. Yuūúⁿ yeⁿé chíiⁿ chi nch'ēcú nuuⁿndi yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

29 'Úú ní ngaⁿá ngii ndís'tī chí 'āā ntéé cu'ú jugo nuūⁿnīⁿ yeⁿē uvas na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndii nguuvī chi cu'ú ndúú^c ndís'tī naachi Chiidá ngaⁿa ntiīⁿnyúⁿ yā.

Jesús ngaⁿa yā Pedro miiⁿ chí cuééⁿdítu sa chi nguéé n'diichi sa Jesús

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Taachí ch'iinu chiita yā 'áámá canción yeⁿé Ndyuūs nan'dáa yā va'āi ní cueⁿé yā na yiicū chi nguuvī Olivos.

31 Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā chii yā discípulos: Nducyáacá ndís'tī cuuvī 'cuináaⁿ nī yeⁿe 'úú maaⁿnguínū. Caati ngaⁿa naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Dendyuūs 'túú^cā: 'Úú Ndyuūs 'nuūcá'ai ní 'caaⁿnúⁿ saⁿā chí idiiⁿ sa cuidado 'iiti cuūchī, ní 'iiti s'eeⁿ ní caⁿá 'múúⁿ caⁿá miiⁿ tī ní cuuvī ndai tī.

32 Taachí 'úú nduuchí nguaaⁿ tinán'a, caⁿá vmnaaⁿ yeⁿe ndís'tī na yáⁿ'āa Galilea.

33 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿa sa ní caⁿa sa chii sa Jesús: 'Áará chi nducyaaca yā cuuvī 'cuinaaⁿ yā cáávā n'diī 'úú nguéé cuuvī 'cuinaaⁿ mar 'aamá naaⁿ.

34 Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā chii yā Pedro: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿá ngii dii chí maaⁿnguínū taachi 'āā cuéé 'cuaī túsaⁿā, dii ní 'āā 'iinū cuuvi cueeⁿdiitū di yeⁿē 'úú chí nguéé in'diichi di 'úú.

35 Naati Pedro miiⁿ caⁿa sa: Ndúúti chí canéé chí 'cuūví nduucú nī maestro ní 'cuūví. Nguéé caaⁿmaⁿ chí nguéé n'diichi n'diī. Ní nducyaaca discípulos ní 'tiicá ntúūⁿ caⁿa yā.

Jesús ngaⁿangua'á yā na jardín chi nguuvī Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Tuu'mi ní ndaā Jesús ndúú^c discípulos yeⁿé yā na 'áámá cuaaⁿ chí nguuvī Getsemaní ní caⁿa yā chii yā discípulos yeⁿe yā: 'Cuεεtē nī 'muuⁿ. 'Úú ní caⁿa niiⁿnuúⁿ miiⁿ ní caaⁿmaⁿngua'á.

37 Jesús miiⁿ cueⁿe yā ndúú^c Pedro ndúú^c nduu 'uuvī saⁿā daiya Zebedeo. Tuu'mi ní Jesús s'neeⁿ ndaachi yiinú yā.

38 Ní caⁿa yā chii yā 'iiⁿyāⁿ s'uun: Alma yeⁿé ní néené ndaachi yiinú chí ya'āi chí 'cuūví. 'Cuεetinée nī 'muuⁿ ní 'cuεeti nduuchi nī nduucú.

39 Jesús ní cueⁿé yā ta 'líiⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ. Candiitin'dii yā ní caⁿangua'a yā ní caⁿa yā: N'diī Chiidá, ndúúti chí cuuvi, nguéé diiⁿ nī chí 'cueenú cuuvi prueba 'cūū naati nguéé cuuvi tan'dúú^cā chí 'úú neⁿé naati tan'dúú^cā chí n'diī neⁿé nī.

40 Tuu'mi nūⁿ ndaá yā naachi snéé discípulos yeⁿe yā ní ndaāca yā 'iiⁿyāⁿ chí stiyaadú yā. Ní caⁿa yā chii yā Pedro: ¿'Áá 'tíicā nguéé íchéé dí chí induūchi dí nduucú 'áámá hora?

41 Ndís'tī ní candée nī cuidado ní caaⁿmaⁿngua'á nī níicú nguéé diiⁿ nī nuuⁿndi. Cuaacu níⁿnyúⁿ espíritu yeⁿe nī neⁿe diiⁿ n'daacā naati cuerpo yeⁿé nī 'āā dūūvā.

42 Jesús chen'e chí ndii 'úúví cuuvi ní caⁿangua'á yā ní caⁿa yā: N'diī Chiidá, ndúúti chí neⁿé nī, diiⁿ nī chí nguéé 'cueenú cuuvi prueba 'cuu chí n'daacā tuu'mi ní 'tíicā diiⁿ nī, naati cuuvi tan'dúú^cā chí neⁿe nī.

43 Jesús ndaa ntuuⁿ yā táámá vmnéⁿēe naachi snéé discípulos yeⁿé yā ní ndaaca ntúūⁿ yā 'iiⁿyāⁿ stiyaadú yā ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéé ichεε yā nduutináaⁿ yā chí yaāⁿnnáaⁿ yā.

44 Jesús miiⁿ ní nguée yaa'vi yā discípulos ní s'neeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí stiyaadú yā. Ní cueⁿ'e ntúuⁿ yā ní caⁿ'angua'á ntúuⁿ yā ndii chí ndiiⁿ 'íínú cuuvi ní caⁿ'a ntuuⁿ yā tan'dúúcā chí 'āā ngaⁿ'a yā.

45 Cuayivi ní ndaa ntuuⁿ yā nanáán discípulos ní cáⁿ'a yā chí yā discípulos: 'Cuεεtiyaadú nī ní ntaavi'tuunúúⁿ nī. Cuin'diichí nī tī 'āā ndaā hora yeⁿ'e 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs. 'Iiⁿ'yāⁿ nca'a yā 'úú tá'a saⁿ'ā s'eeⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿ'e sā.

46 Nducueeⁿ ndís'tiī ní cúⁿ'u yú. 'Āā cuchii niiⁿnuúⁿ saⁿ'ā chí nca'a 'úú.

Sta'á yā Jesús ní candée yā 'iiⁿ'yāⁿ presos (Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 'Naaⁿ chí Jesús indee yā, ndaā Judas miiⁿ, 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'ē ndu'u ndiichúúví discípulos. Ní nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā ndúúcū Judas miiⁿ ndúúcū machetes 'uūví lados 'caāiⁿ ndúúcū yáⁿ'á. Chiiduú n'gεεté ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū s'eeⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yaācū dichó'o yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

48 Judas miiⁿ chí nca'a sá Jesús 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, ca'a sa 'áámá seña ní 'túúcā caⁿ'a sa: 'Iiⁿ'yāⁿ chí 'úú chí'neeⁿ cheendí, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ chí cuta'a nī chí preso yā.

49 Tuu'mi ní Judas miiⁿ ní ndaa sa nanáán Jesús miiⁿ ní caⁿ'a sa: Tavacho'onoó nī, n'diī Maestro. Ní 'neeⁿ cheendi sá Jesús.

50 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā Judas: Díí, amigo yeⁿ'é, ¿de'ē cáāvā chí cuchii dí? Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ndaa yā nanáán Jesús miiⁿ ní sta'á yā Jesús ní candée yā 'iiⁿ'yāⁿ preso.

51 Naati 'áámá saⁿ'ā chí canée sá ndúúcū Jesús miiⁿ ní tun'dáa sa machete 'uūví lados 'caāiⁿ ná cheētī vaacu ní 'nuūcá'ai sa 'áámá mozo yeⁿ'ē chiiduú ch'εεté ca ní ch'iica sa veēeⁿ mozo miiⁿ.

52 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: 'Nuū di machete 'uūví lados 'caāiⁿ yeⁿ'ē di vaacu. Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí ita'á yā machete 'uūví lados 'caāiⁿ ní ndúúcū machete 'uūví lados 'caāiⁿ 'cuūví.

53 ¿'Áá nguée déénú dí chí 'úú cuuvi caaⁿ'maⁿnguā'á ní caacá Chiidá ní miⁿ'niíyúⁿ miⁿ'niiⁿnyuⁿ cho'ó yā nanáán 'úú taanduu ngo'oó ndiichúúví taāⁿ ángeles ní chiidá cuuvi díⁿ yā?

54 Naati maaⁿ ní nduuti chí díⁿ chuū ¿táácā cuuvi cúúnú ca'a naachi canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs, chí canée chí cuuvi 'túícā?

55 Hora miiⁿ Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē cúúví chí can'daa nī ndúúcū machetes 'uūví lados 'caāiⁿ ndúúcū yáⁿ'á s'eeⁿ tan'dúúcā chí 'úú 'iiⁿ'yāⁿ chí duucu 'úú chí sta'á nī 'úú? Nguuvi nguuvi ch'iindí ndúúcū ndís'tiī na yaācū templo ní ngi'cueeⁿ ndís'tiī ní nguée sta'á nī 'úú.

56 Tanducueⁿ'ē chuū cuuvi ní cúúnú ca'a yeⁿ'ē chí canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs cáāvā profetas ndii cuáán vmnaaⁿ. Tuu'mi ní nducyaaca discípulos s'neeⁿ yā Jesús miiⁿ ní chéenu yā.

Jesús nanáán 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e yaācū templo

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 'Iiⁿ'yāⁿ chí sta'á yā Jesús miiⁿ candεε yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nanáán chiiduú ch'εεté ca chí nguuvi Caifás. Míⁿ nduuví dáámá maestros yeⁿ'e ley ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū s'eeⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū.

58 Pedro miiⁿ cueⁿ'e ntúuⁿ sa ní n'dáa ya'ai sa cuaaⁿ dáámí Jesús ndií chuva'āi yeⁿ'ē va'ai ch'εεte yeⁿ'ē chiiduú ch'εεte cá. Ní ndaa sa na patio ní ch'iindí sa ndúúcū policías chí díⁿ yā cuidado yeⁿ'e va'āi miiⁿ. Pedro neⁿ'e sa snaaⁿ sa táácā chí díⁿ yā ndúúcū Jesús miiⁿ.

59 Chiiduú n'gεεté ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū s'eeⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā yeⁿ'e yaācū ndúúcū nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā in'nuúⁿ yā 'áámá testigo chí nguée ngaⁿ'a cuaacu yeⁿ'ē Jesús miiⁿ. Ní 'íícú cuuvi nca'a yā Jesús miiⁿ chí 'cuuvi yā.

60 Nguée ndaaca yā mar 'áámá naaⁿ taācā chí 'caaⁿ'nuⁿ yā Jesús miiⁿ. 'Áará chí neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'a yā nduudu yaadi yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Cuayivi miiⁿ ní ndaa ntúūⁿ tanaaⁿ 'uūví testigos chí ngaⁿ'a yā nduudu yaadi.

61 Testigos ní caⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūū ní caⁿ'a sa: 'Úú ní cuuvi díⁿ chuū. Natuūví yaācū templo 'cūū chí yeⁿ'é Ndyuūs naati cheētī 'iīnū nguuvi nadan'daí.

62 Chiiduú ch'εεte cá miiⁿ ní ncueeⁿ yā ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: ¿'Áá nguée

nan'guεεcútaⁿ a nī mar 'áámá nduudu yeⁿe de'ē chí ngaⁿa 'íís'tiī yeⁿe nī?

63 Naati Jesús nguée de'ē vεε caⁿa yā. Tuu'mi ní chiiduú ch'εεte cá miiⁿ caⁿa yā: 'Úú ní n'gaí, “por Ndyuūs chi canduuchí”. Cuuvi nī nús'uu ndúúti chi n'diī chí Cristo, Daiya Ndyuūs chi cánduuchi.

64 Jesús miiⁿ ní caⁿa yā chii yā chi-iduú ch'εεte cá miiⁿ: 'Úú tan'dúúccā chi n'diī ngaⁿa nī. Ngaⁿá ca ngiī ndís'tiī, chí ndiī maaⁿ snaaⁿ nī Saⁿ'á chi Daiya Ndyuūs 'cuūndī sa lado yeⁿe honor yeⁿe Ndyuūs chi véé tanducuéⁿē poder yeⁿe yā ní ndaa sa na meēⁿ yeⁿe nanguuvi.

65 Tuu'mi ní chiiduú ch'εεte cá miiⁿ chíin'cuúⁿ yā catecai yā ní caⁿa yā: Sáⁿ'a 'cūū ní ngaⁿā sa contra yeⁿe Ndyuūs. ¿De'ē ca diiⁿ yú testigos chi in'nuuⁿ yú? Cuiⁿ'díichí nī. Maaⁿ ní ndís'tiī ní n'giindiveéⁿ nī táácā ngaⁿa sa contra yeⁿe Ndyuūs.

66 ¿De'ē nadacádíinuⁿ ndís'tiī? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nan'guεεcútaⁿ a yā ní caⁿa yā: Véé nuuⁿndi yeⁿe sa chi canéé chí 'cuūvī sa.

67 Tuu'mi ní caⁿa nee daiⁿ yā naaⁿ Jesús miiⁿ ní ch'eⁿé yā Jesús. Ní n'gaadi yā nduutináaⁿ sa ndúúccū tiinūⁿ. Ní tanáⁿ'a yā ch'eⁿé yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúccū ta'á yā.

68 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā: N'diī chí Cristo, cuuví nī nús'uu, ¿du'ū chí ch'eⁿé n'diī?

Pedro miiⁿ ní ngaⁿa sa chí nguée n'diichi sa Jesús miiⁿ

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 Pedro miiⁿ ní vεε sa na patio yeⁿe va'āi ch'εεte chiiduú ch'εεte cá ní ndaa niiⁿnuúⁿ 'áámá táⁿā chí canéé caadi 'iiyū. Ní táⁿā miiⁿ ní caⁿā tá chí tá Pedro miiⁿ: Diī ntúūⁿ ní canee di ndúúccū Jesús yeⁿe yáⁿāa Galilea.

70 Naati Pedro miiⁿ ní chééⁿdiitu sa nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa sa: Nguεε deenú chí ngaⁿā di.

71 Ní taachí ndaā Pedro miiⁿ cheendi va'āi yeⁿe patio miiⁿ, táámá táⁿā chí canéé caadi 'iiyū n'diichi ntuūⁿ tá saⁿā miiⁿ ní caⁿa tá chí tá 'iiⁿ'yāⁿ chí snée miiⁿ: 'Tiicá ntúūⁿ sáⁿ'a 'cūū ní canee sa ndúúccū Jesús yeⁿe yāāⁿ Nazaret.

72 Pedro miiⁿ ní cheeⁿdiitu ntúūⁿ sa, ndíi túúnú 'caī sa, “por Ndyuūs”. Ní caⁿ'a sa: 'Úú ní nguée in'diichi sáⁿ'a 'cūū.

73 Cuayivi 'tεε 'téé ní 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā cuaaⁿ na niiⁿnuúⁿ miiⁿ ndaa yā nanááⁿ Pedro miiⁿ. Ní caⁿ'a yā chí yā Pedro: Cuaacu níⁿnyúⁿ dii ntúūⁿ ní cachiica dí ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ti tan'dúúccā chí ngaⁿ'a di ní n'giⁿ'i di yeⁿe di chí dii ní nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

74 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní tucá'a sa caⁿ'a taaⁿ sa, ní 'caī sa, “por Ndyuūs”, ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ: Nguée in'diichi sáⁿ'a 'cūū. Tuu'mi nūⁿ 'caī tusáⁿ'ā.

75 Tuu'mi nūⁿ ní Pedro miiⁿ ní n'gaācū sa nduudu yeⁿe Jesús taachí caⁿ'a yā 'túúccā: Taachi 'āā cuée 'cuaī tusáⁿ'ā, 'āā cheeⁿdiitū di 'iīnū cuuvi chí nguée n'diichi di 'úú. Ní Pedro miiⁿ ní can'daa sa na lugar 'cūū ní chεεcu taaví sa ti ya'ai staava yeⁿe sa.

27

Jesús nanááⁿ Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Taachí 'āā chídeεve, nducyáácá chiiduú n'geεte ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicūú chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū nduuvidaamá yā chí ndeé yā taācā díⁿ yā ndúúccū Jesús miiⁿ ní nca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuūvī yā.

2 Ní n'dééchiichí yā Jesús miiⁿ ní candée yā ní nca'a yā Jesús miiⁿ Poncio Pilato, 'iiⁿ'yāⁿ gobernador.

Judas miiⁿ ch'iī sa

3 Tuu'mi ní Judas miiⁿ, saⁿ'a chí nca'a Jesús miiⁿ, taachí n'diichí sa chí Jesús miiⁿ chíí yā condenado chí 'cuuví yā, ndaa-cadaamí sá yeⁿe nuuⁿndi chí diiⁿ sa. Ní cheⁿe sa nanááⁿ chiiduú n'geεté ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicūú chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū ní nca'a sa ndu'ū ndiicu ndíichí caadi 'diiⁿnguεε 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

4 Ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú ní díⁿ 'áámá nuuⁿndi. Ncā'á 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée nuuⁿndi yeⁿe yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā: ¿Dé'ē ínneeⁿ nús'uu chíiⁿ? Chuū chí maaⁿ di can'díicu di.

5 Tuu'mi ní Judas chingée sa tuūmī miiⁿ chεeti yaācū ní cunaⁿ'a sa. Ní dicuái yaacu sa maaⁿ sa. Ní Judas ní ch'iī sa.

6 Chiiduú n'gɛtɛ n'guáaⁿ yā tuūmī ní caⁿ'a yā: Na ley miiⁿ ní ngaⁿ'ā chi nguɛɛ 'cuii yú túúmi 'cūū na caja yeⁿ'e ofrendas yeⁿ'e yaācū, ti túúmi 'cūū ní túumī yeⁿ'ē yuūúⁿ yeⁿ'e 'aama 'iiⁿ'yāⁿ.

7 Ch'iinu chuū ní nduuvidaama yā chi cáí yā 'áámá tááⁿ yáⁿ'āa ndúúcu tuūmī chí cuuvi panteón cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chi snúúⁿ yúúni. Miiⁿya yaⁿ'āa chi nguuvi Alfarero chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ yáⁿ'āa yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ din'dái 'cuūtíí cueēe.

8 Chííⁿ chí yáⁿ'āa chí panteón cánéé chí dúúchí ndíí mááⁿ, Yáⁿ'āa yeⁿ'e Yuūúⁿ.

9 'Tíicā ní cuunúū ca'a chí profeta Jeremías caⁿ'a yā chuū ndii cuááⁿ vmnaaⁿ taachí dinguúⁿ yā na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā: Ní sta'á yā ndu'ū ndiicu ndííchí caadi 'diiⁿnguɛɛ. Tuūmī miiⁿ ní saⁿ'ā s'eeⁿ canéé yiinu sa chí ca'a sa Judas cucáávā chí ch'iīⁿ'nūⁿ sa Cristo.

10 Ní ca'a yā tuūmī miiⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa chí nguuvi Alfarero, tan'dúúca Señor yeⁿ'e yú caⁿ'a yā chí yā 'úú.

Pilato íntínguuneeⁿ yā Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Jesús chééndii yā nanááⁿ gobernador Pilato ní gobernador íntínguuneeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿'Áá díí chí Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judíos? Jesús caⁿ'a yā chí yā gobernador: N'díí ngaⁿ'a cuaacú nī ti 'tíicā.

12 Chiiduú n'gɛtɛ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú chí ngaⁿ'a ntiīnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū caⁿ'a yā chí véé nuuⁿndi yeⁿ'e Jesús naati Jesús miiⁿ ní nguɛɛ nan'guɛɛcútaⁿ'a yā mar 'áámá nduudu.

13 Tuu'mi ní Pilato miiⁿ caⁿ'a yā chí yā Jesús: ¿'Áá nguɛɛ n'giindiveeⁿ di tandu-cuéⁿ'e chí ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē di?

14 Naati Jesús miiⁿ nguɛɛ nan'guɛɛcútaⁿ'a yā mar 'áámá nduudu. Tuu'mi ní gobernador miiⁿ chen'e yiinu taavi yā yeⁿ'e Jesús ní nguɛɛ déenu yā táacā nadacádíínuuⁿ yā yeⁿ'ē.

Jesús canéé chí 'cuūvi yā

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Maaⁿ ní nguúví 'viicu miiⁿ véé 'áámá costumbre chí gobernador miiⁿ canéé chí ín'dééché yā 'áámá saⁿ'ā chí canúuⁿ sa vácūū

'viicu yeⁿ'e pascua 'aama saⁿ'ā chí preso sa chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel neⁿ'e yā.

16 Ní canúuⁿ 'aama saⁿ'ā vácūū chí nguuvi Barrabás. Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ní déenu yā táacā idiiⁿ Barrabás miiⁿ.

17 Ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yāāⁿ Jerusalén miiⁿ nduuvidaamá yā, gobernador Pilato miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Du'ū neⁿ'e nī chí 'úú n'dɛɛchíí? ¿'Áá neⁿ'e nī Barrabás o Jesús chí nguuvi Cristo chí 'úú caⁿ'á libre 'iiⁿ'yāⁿ?

18 Pilato miiⁿ ní deenu yā chí cáávā vaadī nguēee 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nca'a yā Jesús chí preso yā.

19 Taachí Pilato miiⁿ ní vɛɛ yā na silla yeⁿ'e juez miiⁿ, n'daataá yeⁿ'e yā ní dichó'o tá 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'a yā chí yā Pilato miiⁿ nduudú 'cūū: Nguɛɛ dɛ'ɛ vɛɛ dííⁿ nī ndúúcu saⁿ'ā n'dái 'cūū ti taachí cyaadú nééné n'deēe ch'eenú chí taachí ch'iīnū cáávā sáⁿ'a 'tíí.

20 Naati chiiduú n'gɛtɛ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú chí ngaⁿ'a ntiīnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū nééné n'deēe caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén miiⁿ chí caaⁿ'maⁿ yā chí Pilato miiⁿ n'dééchii yā Barrabás miiⁿ ní 'cuūvī Jesús miiⁿ.

21 Gobernador miiⁿ caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Naachí na 'uuvi yā ní chɛɛ yā chí neⁿ'e nī chí n'dɛɛchíí? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Barrabás.

22 Pilato miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dɛ'ɛ dííⁿ ndúúcu Jesús chí nguuvi yā Cristo? Nducyaa ca yā nan'guɛɛcútaⁿ'a yā ní 'cai yā: Cu'nééⁿga'á yā.

23 Gobernador miiⁿ caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dɛ'ɛ nuuⁿndi yeⁿ'e yā vɛɛ? Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'gái yiicú yā ní caⁿ'a yā: Cu'nééⁿga'á yā.

24 Taachi Pilato miiⁿ n'diichí yā chí nguɛɛ dɛ'ɛ vɛɛ chí dííⁿ yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ti yuudu n'dái ca n'gai yā, tuu'mi ní sta'á yā nuūⁿnīⁿ ní naaⁿnu yā ta'a yā nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén miiⁿ. Ní ngaⁿ'a yā: Limpia canéé 'úú yeⁿ'ē asunto 'cūū. 'Úú ní nguɛɛ nuuⁿndi yeⁿ'é chí 'cuūvī sáⁿ'a 'cūū ti n'dai sa. Ndís'tíí deenu nī táacā dííⁿ nī ndúúcu sa.

25 Nducyaa ca 'iiⁿ'yāⁿ nan'guɛɛcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: Yuuúⁿ yeⁿ'ē sáⁿ'a 'cūū 'āā cūnee dáámí rá 'nū ndúúcu daiya 'nū.

26 Tuu'mi ní Pilato miiⁿ ní n'deēchii yā Barrabás miiⁿ ní caⁿ'a ntiⁿnyuⁿ yā chi soldados ch'eⁿ'é yā Jesús. Ch'íínú ch'eⁿ'e yā ní nca'a Pilato miiⁿ Jesús miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi cu'neeⁿnga'á yā 'iiⁿ'yāⁿ.

27 Tuu'mi ní soldados romanos yeⁿ'e gobernador can'déε sa Jesús na vaacuyáāⁿ yeⁿ'e gobernador ní nducyáácá soldados nduuvidaama sa nanááⁿ Jesús miiⁿ.

28 Ní divíi sa catecaī vmnaaⁿ Jesús ní s'nuuⁿ sa tíínūuⁿ morado cuá'āa Jesús miiⁿ.

29 Ní s'nuuⁿ sa tiiⁿ Jesús 'áámá corona chi ndeenyú ndúúⁿcū yaaⁿ. Ní sn'duuⁿ sa 'áámá taaⁿ ndúú ná ta'ā cuaacú Jesús. Tuu'mi ní chiīntii'ya sa nanááⁿ Jesús miiⁿ ní ch'íínnyuⁿneeⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caⁿ'a sa: Cūnduuchí nī n'diī Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel.

30 Ní ca'a nee daiⁿ sa cuerpo yeⁿ'e Jesús ní sta'a sa 'áámá tááⁿ ndúú chí ndεε sa ní ch'eⁿ'e sa tiiⁿ Jesús.

31 Ch'íínú ch'iiⁿnyuⁿneeⁿ sa Jesús miiⁿ ní ndivíi sa tíínūuⁿ yā chi morado cuá'āa ní chi'nuuⁿ sa catecaī yā. Ní candεε sa Jesús chi cu'nééⁿnga'a sa 'iiⁿ'yāⁿ.

S'nééⁿnga'á yā Jesús miiⁿ ní ch'īi yā

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Taachí can'daa yā ní cueⁿ'e yā na yúúni naachi cu'nééⁿnga'á yā ndaaca yā 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e yáāⁿ Cirene chí nguuvi sa Simón. Ní a fuerza soldados di'cuiⁿtu sa Simón 'cūú chí candεε sa cruz yeⁿ'e Jesús.

33 Ní taachi ndaá yā na táámá lado yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén lugar chí nguuvi Gólgota chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ, Lugar yeⁿ'e 'Iini Nga'ai Tiiⁿ,

34 saⁿ'ā ca'a sa Jesús vinagre ndístaⁿ'a ndúúⁿcū nuuⁿ'ní yeⁿ'e yáatā yaāa cáávā chí nguεε cueenu cá cuuvi Jesús chí chí'i Jesús miiⁿ. Taachí Jesús n'diichineeⁿ yā, nguéé 'cuuⁿ yā chí'i yā.

35 Taachí 'āā s'neeⁿnga'a sa Jesús, soldados ní tun'dáa sa suertes na catecaī Jesús miiⁿ chí ca'a sa 'áámá sa nduūcū taama sa. Ní 'iicu cúúnúú ca'a tan'dúúⁿcā chí caⁿ'a profeta ndii cuááⁿ vmnaaⁿ ní canéé nguúⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'túúⁿcā: Tun'daá yā suerte na catecaī Jesús miiⁿ ní nca'á yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'een.

36 Miiⁿ ch'εētεε soldados ní diiⁿ sa cuidado 'iiⁿ'yāⁿ chí s'nééⁿnga'a.

37 Ní 'áámá nduudu naaⁿ tíⁿ cruz miiⁿ chí canéé nguūⁿ 'túúⁿcā: Jesús miiⁿ chí Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel. Ní nduudu miiⁿ ngaⁿ'ā de'ε cáávā chí chí'ii Jesús miiⁿ.

38 Tuu'mi ní miiⁿ ntúūⁿ s'neeⁿnga'á yā ndúúⁿcū Jesús miiⁿ 'uūvī chí duucu, 'áámá ní lado ta cuaacú yā, taama ní lado tá 'cuae yā.

39 'Iiⁿ'yāⁿ chí cho'ó yā naachi canee cruz miiⁿ ch'iiⁿnyuⁿneeⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní idiⁿ'núⁿ'u yā tííⁿ yā.

40 Ní caⁿ'a yā: N'diī chí ngaⁿ'á nī chí maáⁿ nī cuuvi nada'tuūvī nī yaācū templo ní chεētī 'iīnū nguuvi nadan'dái nī, nadīnguáⁿ'āi maáⁿ nī maaⁿ. Ndúúⁿti chí Daiya Dendyuūs n'diī, nch'éeⁿ nī yeⁿ'e na cruz.

41 'Tiicá ntúūⁿ chíiduú n'gεεε ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chí dingúuⁿ yā ní ngi'cueeⁿ ley, ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú chí ngaⁿ'a ntiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū templo chí 'iiⁿ'nyuⁿneeⁿ yā Jesús miiⁿ ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e yā:

42 Tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ní nadinguáⁿ'ai yā naati nguéé cuuvi maaⁿ yā nguáⁿ'ai yā. Ndúúⁿti chí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel maaⁿ ní nch'éeⁿ yā yeⁿ'e na cruz ní cu'téenu 'nū 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

43 Jesús miiⁿ ní i'téenu yā Ndyuūs. Maaⁿ ní Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ nduuti chí cuaacu chí 'cuaáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā 'tíicā ti Jesús ngaⁿ'a yā: 'Úú ní daiya Dendyuūs 'úú.

44 'Tiicá ntúūⁿ ch'iiⁿnyuⁿneeⁿ chí duucu s'eeⁿ chí s'nééⁿnga'a sa dáámá ndúúⁿcū Jesús.

Jesús ch'īi yā

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Ndíi maⁿ'a nguuvi miiⁿ ndíi taanduū n'gεεcu 'iinu chíinū chíí maāiⁿ núúⁿmán in'yeeⁿdī.

46 'Āā tááanduū n'gεεcu 'iinu, Jesús 'caī yi-icú yā: Elí, Elí, ¿lama sabactani? Nduudu hebreo 'cūú ní neⁿ'é caaⁿ'maⁿ Ndyuūs yeⁿ'é, Ndyuūs yeⁿ'é, ¿de'ε cuuvi chí s'neéⁿ nī 'úú damaáⁿ?

47 N'duuvi 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā 'miiⁿ taachí ch'iindiveéⁿ yā chí caⁿ'a Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūú n'gai sa profeta Elías.

48 Hora míⁿ nūuⁿ 'áámá chéé 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chéⁿ'e yā ngeenu yā sta'a yā 'áámá esponja ní di'caāndá yā ndúúⁿcū vinagre ní s'neeⁿ yā

esponja miiⁿ na 'áamá táán ndúú ní ca'a yā chí chí'i Jesús miiⁿ.

⁴⁹ Tanán'a yā ní nga'n'a yā: 'Āā canee ra yā. N'diichi yú ¿'áá chíi Elías miiⁿ nadinguán'ai yā 'ii'yāⁿ?

⁵⁰ Naati Jesús miiⁿ 'caī ntúuⁿ yā taama vmnéⁿ'ēe ní maaⁿ yā nca'a yā espíritu yeⁿ'e yā na ta'a Ndyuūs ní ch'i yā.

⁵¹ Hora míⁿ nūⁿ chí ch'i Jesús, cortina yeⁿ'e yaacū templo s'teen naavtán'ā ndii cuaaⁿ 'niiⁿnuúⁿ ndíi cuáán ndiiyā. Ní n'nuⁿ'u yáⁿ'āa ní tuū ní índee.

⁵² Tuu'mi ní yáinyāⁿ s'eeⁿ ní nguaaⁿ ní néené 'yaaⁿ cuerpos yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí n'díi chí i'téenu yā Ndyuūs ndii cuáán vmnaaⁿ nan'dáa yā chεeti yaínyāⁿ s'eeⁿ.

⁵³ Ní 'ii'yāⁿ s'uuⁿ chí 'āā n'dii miiⁿ taachi 'āā nduuchi Jesús miiⁿ yeⁿ'ē nguaaⁿ tinán'ā 'ii'yāⁿ s'uuⁿ ní nan'daa yā chεeti yaínyāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿ'e yā cachiica yā na yāāⁿ Jerusalén chí Ndyuūs dεεve yā. Ní 'yaaⁿ n'dái 'ii'yāⁿ chinaán yā 'ii'yāⁿ chí 'āā n'dii.

⁵⁴ Saⁿ'a capitán ndúúcu soldados chí snée yā ndúúcu yā ní díiⁿ yā cuidado yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e Jesús taachi s'neeⁿ yā na cruz. Soldados miiⁿ, taachi n'diichí yā chí n'nuⁿ'u yáⁿ'āa ndúúcu dendu'ū chí chíi, neené di'va'á yā ní caⁿ'a yā: Cuaacu níiⁿnyúⁿ, sáⁿ'a 'cūū ní Daiya Dendyuūs saⁿ'ā.

⁵⁵ 'Yaaⁿ n'dái n'daataá snée yaⁿ'ai yā ní ngíinu yā tanducuén'ē chí chó'ōo yeⁿ'e Jesús. N'daataá s'eeⁿ cachiica yā ndúúcu Jesús ndii na yáⁿ'āa yeⁿ'e Galilea ní dichí'ive yā Jesús miiⁿ.

⁵⁶ Ní nguaaⁿ n'daataá s'eeⁿ, miiⁿ canée ta María Magdalena ndúúcu María chí chεecu Jacobo ndúúcu José. Ní canée ntúuⁿ tá chεecuú da'cáiyā yeⁿ'e sáⁿ'ā Zebedeo.

*Ch'iichí yā cuerpo yeⁿ'e Jesús chεeti yáinyāⁿ
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)*

⁵⁷ Taachí chíinu nguuvi miiⁿ ndaā 'áamá saⁿ'ā chí nguuvi José chí yeⁿ'ē yāāⁿ Arimatea. Saⁿ'ā miiⁿ ní 'cuiica sa ní discípulo yeⁿ'e Jesús.

⁵⁸ Sáⁿ'a 'cūū ní cheⁿ'e sa nanáán Pilato miiⁿ ní chíica sa cuerpo yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Tuu'mi ní Pilato caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā chí caⁿ'a capitán yeⁿ'e soldados chí ca'á yā cuerpo yeⁿ'e Jesús miiⁿ José miiⁿ.

⁵⁹ Tuu'mi ní José sta'ā sa cuerpo yeⁿ'e Jesús ní ch'εεcū sa 'áamá sábana dεεve tan'dúúca chí costumbre yeⁿ'e 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

⁶⁰ Ní s'nuūⁿ sa cuerpo yeⁿ'e Jesús na 'áamá yáinyāⁿ yeⁿ'e maaⁿ sa chí ngai chí maaⁿ sa níⁿnuⁿ sa na 'aama yaava. Ch'íínú ch'iichi sa cuerpo yeⁿ'e Jesús, s'neeⁿ sa 'áamá tuū chí néené ch'εεε naachí níndaa yā yeⁿ'e cheendi yaínyāⁿ miiⁿ. Ní cunán'a sa.

⁶¹ Míⁿ véé María Magdalena ndúúcu táámá María niiⁿnuúⁿ ná yainyāⁿ.

Soldados ní idiíⁿ yā cuidado yáinyāⁿ miiⁿ

⁶² Chó'ōo nguuvi chí in'nuúⁿ yā yeⁿ'e 'vicu yeⁿ'e pascua ní chidεεve táámá nguuvi chí sábado ní chíiduú n'gεεté ndúúcu 'ii'yāⁿ fariseos ní nduuvidaamá yā ní cheⁿ'e yā nanáán Pilato miiⁿ.

⁶³ Ní caⁿ'a yā chíi yā Pilato: N'dii Pilato, n'gaacú 'nū chí saⁿ'ā chí n'dii chí chinche'ei sa taachí canee sa iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní caⁿ'a sa 'túúca: 'Cuínū 'iinu nguuvi ní nduúchí nguaaⁿ tinán'ā.

⁶⁴ Maaⁿ ní dichó'ōo ní soldados chí diiⁿ yā cuidado yáinyāⁿ miiⁿ ndíi 'cuiinu 'iínū nguuvi. ¿'Áátī ndaá discípulos yeⁿ'e yā n'gaaⁿ ní díiⁿ iduucú yā cuerpo yeⁿ'e Jesús? Ní caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā 'ii'yāⁿ chí sán'ā miiⁿ ní nanduuchi sá yeⁿ'e nguaaⁿ tinán'ā. Ní cuncáā ca nduudu yaadi miiⁿ nguéé ti chí 'āā chó'ōo.

⁶⁵ Pilato miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: 'Ingaā 'áamá taaⁿ soldados. Cueⁿ'e ní ní diiⁿ ní cuidado yáinyāⁿ miiⁿ tan'dúúca chí déenu ní chí n'daācā.

⁶⁶ Tuu'mi ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní cheⁿ'e yā yáinyāⁿ miiⁿ ní díiⁿ yā cuidado yáinyāⁿ miiⁿ. S'neeⁿ yā 'áamá sello na tuū ch'εεté ní s'neeⁿ yā soldados chí diiⁿ sa cuidado yáinyāⁿ miiⁿ.

28

*Jesús nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tinán'ā
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)*

¹ Chó'ōo nguuvi sábado chí ntaavi'tuunúúⁿ yā ní chidεεve táámá nguuvi chí domingo, nguuvi chí ngaⁿ'a yú chí nguuvi vmnáán vmnaaⁿ yeⁿ'e ndεεtē, ní tá María Magdalena ndúúcu taama tá María cheⁿ'e ta n'diichí tá na yaínyāⁿ yeⁿ'e Jesús.

2 Ní nééné díitūu nuⁿu yáⁿ'āa ti 'aama ángel yeⁿ'e Señor Ndyuūs chiya yā yeⁿ'ē va'ai chεεti nguuvi. Ní taachi ndaa yā, divíi yā tuūu ch'εεte miiⁿ yeⁿ'e cheendi yaīnyāⁿ ní ch'iindi yā vmnaaⁿ yeⁿ'e tuūú miiⁿ.

3 Angel miiⁿ tan'dúúcā chi ináán 'cuai 'tíicā máaⁿ yā chi dεεve yā. Ní catecai yā ní cuéé tan'duucā yaāⁿ.

4 Soldados chí idiiⁿ yā cuidado yáinyāⁿ miiⁿ in'dúúví yā chi 'va'a yā. Ní nduuví yā tan'dúúcā chí ch'i yā.

5 Naati ángel miiⁿ caⁿ'a yā chii yā n'daataá s'eeⁿ: Nguéé 'va'a ndís'tiī; ti 'úú ní deenú ti in'nuúⁿ ní Jesús chí cā'neeⁿnga'ā.

6 'Āā ntéé 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ti nduuchi yā yeⁿ'ē nguuaⁿ tináⁿ'ā tan'dúúcā chí caⁿ'a yā. Cuchíi ní ní n'diichí ní naachí cānuuⁿ cuerpo yeⁿ'e Señor miiⁿ.

7 Cuayiivi ní ngaⁿ'a ángel chii yā n'daataá s'eeⁿ: Cuinaⁿ'a núuⁿ ní maāⁿnchεēté ní caaⁿ'máⁿ ní cuuvi ní discípulos yeⁿ'e yā chí nduuchi Jesús miiⁿ yeⁿ'e nguuaⁿ tináⁿ'ā. Cuin'diichí ní. Jesús miiⁿ caⁿ'a yā vmnáán ndís'tiī na yáⁿ'āa Galilea. Míiⁿ snaaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ. Chúu chí ngaⁿ'á ngii ndís'tiī.

8 Tuu'mi ní n'daata s'ééⁿ nan'dáa yā chεeti yáinyāⁿ miiⁿ ní dii'yá yā chí ní duuvi yeenú yā. N'daata s'ééⁿ ní cueⁿ'e yā ngéenū yā ní caⁿ'a yā chii yā discípulos yeⁿ'e Jesús tan'dúúcā chí n'diichí yā.

9 Tuu'mi ní taachi cueⁿ'é yā chí yaa'ví yā discípulos cuin'diichí ní, Jesús miiⁿ ndaa yā chí nndaacá yā n'daata s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Tavacho'onoó ní ndís'tiī n'daata s'eeⁿ. Ní n'daata s'eeⁿ ní ndaa níiⁿnúⁿ yā Jesús miiⁿ ní túmaⁿ'a yā ca'a Jesús miiⁿ ní s'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ.

10 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chii yā n'daataá s'ééⁿ: Nguéé 'va'a ní. Cuéⁿ'e ní cuuví ní hermanos yeⁿ'é chí n'diichí ní 'úú. Ní hermanos caⁿ'a yā na yáⁿ'āa Galilea ní miiⁿ snaaⁿ yā 'úú.

Soldados ngaⁿ'a yā ngii yā chiiduú n'gεεte s'eeⁿ tan'dúúcā chí chí

11 Nchó'ōo n'daata s'uuⁿ cunaⁿ'á yā ní n'duuví soldados chí diiⁿ yā cuidado yeⁿ'e yáinyāⁿ cheⁿ'é yā na yāāⁿ Jerusalén ní caⁿ'a yā chí yā chiiduú n'gεεte yeⁿ'é tánducueⁿ'ē chí chí.

12 Chiiduú n'gεεte nadidaamá yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndíicuū chí ngaⁿ'a ntiīⁿnyuⁿ yeⁿ'e yaācū. Ní nduuvidaamá yā ní nééné n'deēe túumī ca'a yā soldados.

13 Ní caⁿ'a yā chii yā soldados: Ndís'tiī ní 'túúcā caaⁿ'maⁿ ní: Taachi yaaⁿ stiyaadú 'nū discípulos yeⁿ'e Jesús ndaa yā ní diduucú yā cuerpo yeⁿ'e Jesús.

14 Ní nduuti chí gobernador 'caandíveéⁿ yā chíⁿ chí ndís'tiī caaⁿ'maⁿ ní, nús'uu yaa'vi neeⁿ 'nū 'iiⁿ'yāⁿ ní nguaⁿ'āi ndís'tiī.

15 Soldados ní sta'á yā tuūmī miiⁿ ní diiⁿ yā tan'dúúcā chí chiiduú n'gεεte caⁿ'á yā chí yā soldados. Chíⁿ chí ndii maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaataá Israel ngaⁿ'á yā 'tíicā.

Jesús idichó'o yā discípulos yeⁿ'e yā

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ndu'ū ndiicháámá discípulos cueⁿ'é yā na yáⁿ'āa Galilea ní ndaa yā ná yīicū naachí Jesús miiⁿ dichó'o yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

17 Taachí discípulos n'diichí yā Jesús miiⁿ, s'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ 'áará chí ná'a yā ní 'uūví vaanicádinūuⁿ yeⁿ'e yā.

18 Jesús ní ndaa níiⁿnúⁿ yā ní yaa'vi yā discípulos ní caⁿ'a yā: Chiidá ní tee yā 'úú nducuéⁿ'e poder chí caaⁿ'maⁿ ntiīⁿnyúⁿ na va'āi chεeti nguuvi ndúúcū na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

19 Maaⁿ ní cueⁿ'e ní ni ca'cueéⁿ ní nuuⁿmaⁿ naciones, ní cuuvi ní discípulos yeⁿ'é. 'Iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'é, ndís'tiī cuεεdínuūⁿniⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ndúúcū chí duuchi Ndyuūs Chiida yú, ndúúcū Daiya yā, ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

20 Cá'cueeⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí diiⁿ yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí 'úú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī. Ní cadíinuūⁿ ní chí 'úú ní canee ndúúcū ndís'tiī nducuéⁿ'ē tiempo ndíi ntuuví iⁿ'yeeⁿdí. 'Tíicā cuuvi.

NDUUDU N'DÁÍ CHÍ DÍNGŪŪⁿ APOSTÓL MARCOS

*Yeⁿe chi ngaⁿ'a Juan chi ngeédínuŪⁿnīⁿ
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)*

1 'Túúcā chí ngaⁿ'a nduudu ngai yeⁿe Jesucristo chí Daiya Dendyuūs.

2 'Iiⁿ'yāⁿ profeta Isaías miiⁿ chí ngaⁿ'a nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndíí cuááⁿ vmnaaⁿ dingúúⁿ yā tan'dúúcā chí caⁿ'a Ndyuūs, 'tíicā:

'Úú dicho'ó 'aama 'iiⁿ'yāⁿ chi caaⁿ'máⁿ yā nduudu yeⁿ'é nanááⁿ ndís'tiī.

3 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní caⁿ'a yā ndúúdú ngai na yáⁿ'āa cuŪⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caⁿ'a yā: Cuundiyaáⁿ nī yúúní yeⁿe Señor Ndyuūs caati cuchii yā. Nan'guáaⁿ nī yúúní cuaacu caavá yā Didεεvé nī staava yeⁿ'é nī ní cuuvi 'cuaáⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ taachi ndaa yā.

4 'Tíicā Juan miiⁿ ní chεεdínuŪⁿnīⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na yáⁿ'āa cuŪⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caⁿ'a cuáácú sá chí 'iiⁿ'yāⁿ ndaacadáámí yā yeⁿ'é nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní cuεεdínúŪⁿnīⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe sa, naati Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

5 Ní n'deeé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Judea ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ Jerusalén can'dáa yā chí 'caandiveéⁿ yā chí ngaⁿ'a Juan miiⁿ. Ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs níicú Juan miiⁿ ní chεεdínuŪⁿnīⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ na yíicú Jordán.

6 Catecai Juan miiⁿ ní nín'dai ndúúcū yuūdū yeⁿe 'iiti camello. Ní cinturón yeⁿ'é sa ní dííⁿmáⁿ 'iiti. Ní chí che'ē sa ní 'iiti langostas ndúúcū n'di'í yeⁿ'é 'iití 'yáaiⁿ chí véé cuεεti.

7 Juan miiⁿ ngaⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní caⁿ'a sa: Cuayiivi yeⁿe 'úú cuchii 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εεte taavi cá poder yeⁿ'é yā nguéé ti 'úú. 'Úú ní nguéé neené n'dai 'úú chí cuuvi dííⁿ n'daatií yííⁿmáⁿ yeⁿ'é ndaacuú yeⁿe yā.

8 'Úú ní ngeédínuŪⁿnīⁿ ndís'tiī ndúúcū nuŪⁿnīⁿ naati 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní cuεεdínuŪⁿnīⁿ yā ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

*Juan miiⁿ chεεdínuŪⁿnīⁿ sa Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)*

9 Nguuvi s'eeⁿ Jesús miiⁿ chiicá yā yeⁿe yááⁿ Nazaret yeⁿe yáⁿ'āa Galilea ní ndaa yā na yíicú Jordán. Ní Juan miiⁿ ní chεεdínuŪⁿnīⁿ sa Jesús miiⁿ na yíicú Jordán.

10 Taachi Jesús can'daa yā na nuŪⁿnīⁿ miiⁿ, cuin'diichí nī. N'diichí yā chí nanguaaⁿ nanguuvi ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní cuch'ééⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúcā 'áámá paloma 'tíicā.

11 Ch'iindiveéⁿ Jesús 'áámá nduudu chí chiicā yeⁿ'é nánguuví chí caⁿ'a: Díí Daiyá chí neⁿ'e taaví ní yeenú taavi cáávā dii.

Yááⁿ'nguiniŪⁿ neⁿ'e sa n'diichineeⁿ sa Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Cuayiivi miiⁿ ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs candéé Jesús na 'áámá yáⁿ'āa cuŪⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ.

13 Jesús miiⁿ ní canéé yā miiⁿ 'uuvi ngeεcu nguuvi naachi véé 'iiti chí taaⁿ. Ní yááⁿ'nguiniŪⁿ miiⁿ ní n'diichineeⁿ sa Jesús chí dííⁿ yā nuuⁿndi naati nguéé dinuuⁿndí yā. Níicú ángeles ndaa yā ní dííⁿ yā cuidado Jesús miiⁿ.

Jesús tucá'a yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā na yáⁿ'āa Galilea

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Cuayiivi taachi s'nuúⁿ yā Juan chí chεεdínuŪⁿnīⁿ 'iiⁿ'yāⁿ vácū, Jesús miiⁿ ndāa yā na yáⁿ'āa Galilea, ní caⁿ'a yā nduudu cuaacu chí ngai yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā.

15 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: 'Āā snuū ca'a tiempo naachí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ Ndyuūs ní 'āā ndaa niinuúⁿ. Nandaacadaamí nī yeⁿ'é nuuⁿndi yeⁿ'é nī ní cu'teenú nī nduudu cuaacu chí ngai chí yeⁿe Cristo.

Jesús yaa'ví yā cuúúⁿ saⁿ'ā chí itungááⁿ 'yaacā

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Jesús miiⁿ ní cachiicá yā cuaaⁿ 'diituú nuŪⁿnīⁿ yáⁿ'ā chí nguuvi Galilea, taachí n'diichí yā Simón ndúúcū 'dínū sa Andrés. Sáⁿ'ā s'eeⁿ ní saⁿ'ā chí itungááⁿ

'yaācā, ní ngī sa yaānā ye'e sa chæti nuū'nī'yā'ā ti sa'ā s'ee' itungāa sa 'yaācā na nuū'nī'yā'ā.

17 Ní Jesús nga'a yā ngii yā sa'ā s'ee': Cuchí nī, ca'á nī nduūcú ní 'úú ní dii' chi in'nuú' nī 'ii'yā' chi cuuvi ca'á yā nduucú. Ní tan'dúúca chi ndís'ti' tungāa nī 'yaācā ye'e nuū'nī'yā'ā 'tíicā nga'a nī ndúúcu 'ii'yā' chi ca'á yā nduūcú.

18 Hora mí' nūu sa'a s'uu' s'nee' sa yaānā ye'e sa ní cue'e sa ndúúcu Jesús.

19 Tuu'mi Jesús mii' ní cue'é yā 'tæ' tée' ní ndaacá yā sa'a chi nguvi Jacobo ndúúcu Juan chi 'diinū sa. Sa'ā s'ee' ní daiya Zebedeo ní snee sa na 'aama barco ní n'diyaata sá yaānā ye'e sa.

20 Jesús 'caí yā sa'ā s'ee'. Sa'ā s'ee' ní nan'dáa sa na barco naachi snée sa ndúúcu chiida sa n'diyaata sá yaānā ye'e sa. Ní s'nee' sa chiida sa Zebedeo ndúúcu mozos ye'e yā ní cue'e sa ndúúcu Jesús.

'Áamá sa'ā chi véε espíritu ye'e yáá'n'guiinūu'

(Lc. 4.31-37)

21 Jesús mii' ní ndaá yā na yāā Capernaum ndúúcu sa'ā s'ee'. Ní ca'áamá ca'áamá sábadu, nguvi chi ntaavi'tuunú' 'ii'yā' s'ee', Jesús cue'é yā na yaacū sinagoga ní ch'cuee' yā 'ii'yā'.

22 'Ii'yā' s'ee' nge'e yiinu yā ye'e chí Jesús nga'a yā; tí ngí'cuee' yā tan'dúúca 'ii'yā' chi nga'a ntiinyú' yā, nguée tan'dúúca 'áamá maestro ye'e ley.

23 Ní chæti yaacū sinagoga mí' canée 'áamá sa'ā chi véé espíritu ye'e yáá'n'guiinūu' ndúúcu sa. Ní espíritu mii' n'gai ye'e sá:

24 N'di' Jesús ye'e yāā Nazaret, cu'née' nī nús'uu. ¿Dé'ε canée ye'e 'nū nduucú nī? ¿'Áá ndaá nī chi di'cuinú nī nús'uu? 'Úú ní n'diichí du'ú n'di'. N'di' ní 'ii'yā' chí n'dai chí daiya Dendyuūs n'di'.

25 Jesús mii' ní yaa'vi née' yā espíritu ye'e yáá'n'guiinūu', ní ca'a yā: Dii espíritu n'gáadí dí cheendi di, níicú nan'dáa di ye'e sa'á tī.

26 Tuu'mi ní espíritu ye'e yáá'n'guiinūu' dii' chí chitá'ā 'áamá ataque sá'a 'cū. Ní 'caí yiicú espíritu mii', ní nan'daā espíritu mii' ná cuerpo ye'e sá'a 'cū.

27 Ní nducyáácá 'ii'yā' che'e yiinu yā ye'e chuū ní tiingūūnee' yā nguaa' maa' yā ndúúcu vi'i: ¿Dé'ε chuū? ¿Dé'ε chí ngai chí ngí'cuee' 'ii'yā' 'cúu? 'Íi'yā' 'cúu ní véé poder ca ye'é yā ní ngí nga'a ntiinyú' yā ye'e espíritu ye'e yáá'n'guiinūu' ní n'giindivéé' espíritu ye'e yā.

28 Maā'nch'εté nuū' nducyaaca 'ii'yā' n'giindivéé' yā ye'e chí dii' Jesús mii', 'ii'yā' ye'e núú'má' ná yá'āa ye'e yá'āa Galilea.

Jesús dii' yā chí nduūvā ye'é indán'ā Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Taachí n'daā Jesús na yaacū sinagoga Jesús mii' ní cue'e yā ndúúcu Jacobo, ndúúcu Juan ná vaacu Simón ndúúcu Andrés.

30 N'daataá chí indán'ā Simón mii' ní ngíita yā. Ndéε 'ii'nūu' 'ii'yā' mii' ní candi' yā. Ní 'ii'yā' na vaacu yā ca'a yā chí yā Jesús mii' chí n'daataá mii' ní ngíita yā.

31 Tuu'mi ní Jesús mii' ní ndaa yā nanáá' n'daataá mí' ní sta'á yā ta'ā tá ní nadicuée' yā tá'ā. Níicú chivi' 'ii'nūu' mii' hora mii' taachi nadicuée' yā n'daataa mii', ní tucá'a tá dii' tá mandados ye'é 'ii'yā' s'ee' chí che'e yā.

Jesús mii' ní dii' yā chí néené 'yaa' 'ii'yā' nduūvā ye'e yā

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Cuayivi taachí 'āā chíiya 'yā'ā ní 'āā 'da'a mii', 'ii'yā' s'ee' ní ndaa yā nanáá' Jesús mii' ndúúcu nducyaaca 'ii'yā' chí ngíita yā ndúúcu 'ii'yā' chí véé espíritu ye'e yáá'n'guiinūu' ndúúcu yā.

33 Ní nducyáácá 'ii'yā' ye'e yāā mii' ní ndaá yā na cheendi va'āi naachi canée Jesús mii'.

34 Ní Jesús mii' ní dii' yā chí nanduuva ye'e 'yaa' n'dái 'ii'yā' chí véé n'dee' náá' n'dai ca'ai ye'é yā. Ní divi' yā n'dee' n'dái espíritu ye'e yáá'n'guiinūu' ye'é 'ii'yā' s'ee'. Nguée' 'cu' yā chí espíritu s'uu' caā'ma', caati espíritu s'uu' ní deenu du'u chí Jesús mii'.

Jesús nga'a yā nduudu cuaacú ye'e Dendyuūs na yá'āa Galilea

(Lc. 4.42-44)

35 Táámá nguεεtiyaaⁿ 'da'ā ca, Jesús miiⁿ ní ncuééⁿ yā ní can'dáa yā na yáāⁿ Jerusalén miiⁿ ní cueⁿ'e yā 'áámá lado yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ naachi nguéé 'iiⁿ'yāⁿ ní miiⁿ caaⁿ'maⁿngua'á yā.

36 Simón miiⁿ ndúúcu tanáⁿ'ā compañeros yeⁿ'ē sa cheⁿ'e yā n'nuúⁿ yā Jesús.

37 Taachí ndaaca yā Jesús miiⁿ, tuu'mi ní caⁿ'a yā chii yā Jesús: N'diī Jesús, nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ in'nuúⁿ yā n'diī.

38 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Caⁿ'ā yú tanáⁿ'ā yáāⁿ chí snéé na niiⁿ'nuúⁿ, ní 'tiicá ntúūⁿ caaⁿ'maⁿ yú nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs miiⁿ ti cáávā chuu chí cuchíí.

39 Jesús miiⁿ ní cachiicá yā núúⁿmán yáāⁿ cuaaⁿ na yáⁿ'āa Galilea. Ní ngaⁿ'a yā nduudu cuaacú yeⁿ'é Ndyuūs miiⁿ na yáacū sinagogas yeⁿ'e yáāⁿ s'eeⁿ. Ní divíi yā espíritus yeⁿ'e yaaⁿ'ngiinūⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ.

Jesús diīⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'áámá saⁿ'ā ndúúcu ca'ai lepra

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 'Áámá saⁿ'ā chí canéé ca'ai chí ín'duuti yuutē yeⁿ'ē sa ndaa sa nanááⁿ Jesús, ti neⁿ'e sa caaca sa 'áámá favor yeⁿ'é yā. Ní chíintii'ya sa ní caⁿ'a sa: N'diī Jesús, ndúútī chí n'diī neⁿ'e nī, diīⁿ nī chí nduūvā yeⁿ'é.

41 Jesús ní nduuvi ya'āi 'íínu yā saⁿ'ā miiⁿ, ní tuu'ví yā saⁿ'ā ndúúcu ta'a yā ní caⁿ'a yā: Táácā nguéé. 'Úú neⁿ'é. Dii saⁿ'ā, 'āā nduuvá yeⁿ'ē di.

42 Taachí caⁿ'a Jesús 'tuucā, chivii ca'ai chí in'duuti yuutē yeⁿ'ē sa ní nduūvā yeⁿ'ē sa, ní dεεve sa.

43 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní yaa'vi yā saⁿ'ā miiⁿ chí cunaⁿ'a sa na vaacu sa, naatí néé ca'á yā cuidado saⁿ'a miiⁿ ní yaa'ví yā saⁿ'a miiⁿ:

44 Díí, cun'dííchí dí, nguéé cuuvi di mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nanduūvā yeⁿ'e di. Cueⁿ'e di ní 'cuuⁿ'miⁿ di maaⁿ cuerpo yeⁿ'e di nanááⁿ chiiduú chí nduūvā yeⁿ'ē di. Ní ca'a di ofrenda tan'dúúcu chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Moisés miiⁿ cáávā chí nduūvā yeⁿ'ē di ní cáávā chí dεεve cuerpo yeⁿ'ē di. 'Tíicā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ snaaⁿ yā chí 'āā nduuvá yeⁿ'ē di.

45 Tuu'mi ní saⁿ'ā miiⁿ ní cunaⁿ'a sa ní caⁿ'a sa chíi sa n'deee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúcu chí chíi ndúúcu sa. Ní cáávā chí

diiⁿ sa 'túúcā, Jesús miiⁿ ní 'āā ntéé cheⁿ'e nguūvi yā mar 'áámá yáāⁿ, ti 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ snaaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní Jesús cueⁿ'é yā yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ, ní cachiicá yā 'áámá lado yeⁿ'e yáāⁿ s'eeⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ; naati 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē yáāⁿ ní n'dáa yā chí n'diichi yā Jesús miiⁿ.

2

Jesús diīⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'áámá saⁿ'ā chí nguéé ngü inuⁿ'u sa

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Cho'ōo nguuvi s'uunⁿ, Jesús miiⁿ ní nguεεcunéé yā nndaa yā na yáāⁿ Capernaum. Ní 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí Jesús canéé yā na va'ai miiⁿ.

2 Maaⁿ'nch'εεté nūⁿ na va'ai naachi canéé Jesús miiⁿ nduuvidaamá 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ, ní 'āā ntéé tunéé cheendi va'āi miiⁿ chí ch'εεti núūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní Jesús miiⁿ ngaⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Ndyuūs.

3 Tuu'mi ní ndaā na cuūⁿ sáⁿ'ā ndεε yā 'áámá saⁿ'ā ndúúcu ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ'e sa.

4 Nguéé chíi sndaa yā naachi canéé Jesús miiⁿ ti neené n'deéé 'iiⁿ'yāⁿ snúuⁿ yā. Cuchéε yā cuaaⁿ tíiⁿ va'ai ni nadivíi yā na n'duuvi táátá tíiⁿ va'āi miiⁿ. Ch'íínu n'guaaⁿ yā miiⁿya dichó'o yā saⁿ'ā ndúúcu ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ'e sa na yiivε yeⁿ'ē sa ní ndεε sa naachi cheendii Jesús miiⁿ.

5 Taachi Jesús n'diichí yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ v'éé vaadi í'téenu nanáaⁿ yā, caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā ndúúcu ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ'e sa: Díí, daiyá, núúⁿndí yeⁿ'ē dī 'úú ní nch'εεcú.

6 N'duuvi maestros yeⁿ'e ley miiⁿ chí vεεté yā miiⁿ, nadacádínuuⁿ yā 'tíicā na staava yeⁿ'é ya.

7 ¿Dε'ē cúuví chí 'tíicā ngaⁿ'a sáⁿ'a 'tíi? Ngaⁿ'a sa yeⁿ'e dendu'ū chí nguéé n'daācā chí contra yeⁿ'e Ndyuūs, ti mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuví diīⁿ yā nadach'εεcú yā nuūⁿndí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ, ti dámaaⁿ Ndyuūs.

8 Jesús miiⁿ ní deenu yā dε'ē chí nadacádínuuⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ, ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Dε'ē cúuví chí 'tíicā nadacádínuuⁿ ndís'tíi na staava yeⁿ'é ní?

9 ¿'Áá nguéé ngüⁿ'i ca chí caaⁿ'mán cuuvi saⁿ'a ndúúcu ca'āi chí in'dúuví cuerpo yeⁿ'e

sa: Nuunndi yeⁿē di ní 'āā nchεεcú yeⁿē di, o 'úú caaⁿmáⁿ: Ndúcuééⁿ di, ní nadícuééⁿ di yíivε yeⁿē di ní caaca di?

10 Ní caāvā chi ndís'tiī inaáⁿ nī chuū, níícú cadiinuuⁿ nī chi Saⁿā chi Daiya Dendyuūs ní véé poder yeⁿé yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi nadach'εεcú ya nuunndi. Tuu'mi ní caⁿa yā chii yā saⁿā ndúúcū ca'āi chi in'dúuví cuerpo yeⁿe sa:

11 Díí saⁿā, nducuééⁿ di, ní nadacuééⁿ di yíivε yeⁿe di ní cunaⁿa di na vaacu di.

12 Saⁿa chi ngiitā miiⁿ nducueeⁿ sa, ní nadacuééⁿ sa yíivε yeⁿe sa, ní nan'daa sa miiⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ n'diichí yā chuū ní cheⁿe yiinú yā ní dich'εεtē yā Ndyuūs. Ní ngaⁿa yā: Mar 'áámá vmnéⁿēε nguéé n'diichi yú dendu'ū chi 'tuucā.

Jesús yaa'ví yā 'áámá saⁿā chi nguuvi Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Cuayivi Jesús miiⁿ cheⁿe yā cuaaⁿ 'díítuú nuūⁿnīⁿ'yáⁿā. Ní taachi nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanááⁿ yā, ní Jesús miiⁿ ní chí'cuééⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

14 Ní taachi cachiicá Jesús miiⁿ, n'diichí yā 'áámá saⁿā chi nguuvi Leví, chi daiya Alfeo. Véé sá naachi véé 'iiⁿ'yāⁿ chi ínn'guεε yeⁿe impuestos. Ní Jesús caⁿa yā chii yā saⁿā miiⁿ: Díí saⁿā, cuchí di caⁿā di nducú. Tuu'mi ní Leví miiⁿ nducueeⁿ sa ní cueⁿe sa ndúúcū Jesús miiⁿ.

15 Tuu'mi ní Leví miiⁿ diiⁿ sa invitar Jesús miiⁿ chí caⁿā yā na vaacu sa ní cheⁿe yā ndúúcū sa. Neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi ínn'guεε yeⁿe impuestos ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chi véé nuunndi yeⁿe yā ndaā ntúuⁿ yā. Ní 'yaaⁿ n'dáí yā ch'εεtē yā na mesa daama ndúúcū Jesús ndúúcū discípulos yeⁿe yā ti neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi cueⁿe yā ndúúcu yā.

16 Ní taachi maestros yeⁿe ley ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ fariseos n'diichí yā chi Jesús ní ngeⁿe yā ndúúcū nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, tuu'mi ní caⁿa yā chii yā discípulos yeⁿe Jesús: ¿Dε'ε cúví chí maestro yeⁿé nī véε yā ngeⁿe yā ní ngi'í yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'guεε yeⁿe impuestos ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ nuunndi?

17 Taachí Jesús ch'iindiveéⁿ yā chuū, tuu'mi ní caⁿa yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé ngíita yā nguéé neⁿe yā 'aama médico. Dámaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā

neⁿe yā chi cuuvi yíícú yā. 'Úú ní nguéé cuchii chí yaa'ví 'iiⁿ'yāⁿ chí nadacadiinúúⁿ yā chí ch'εεtε maaⁿ yā chí nguéé dinuunndi yā caati chí yaa'ví 'iiⁿ'yāⁿ chí véé nuunndi yeⁿe yā.

'Iiⁿ'yāⁿ nítinguuneeⁿ yā Jesús miiⁿ yeⁿe chí nguεε ca'diinú yā

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

18 'Áámá tiempo taachi discípulos yeⁿe Juan miiⁿ ndúúcū fariseos ca'diinúⁿ yā, náⁿā 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ní ntinguuneeⁿ yā Jesús: ¿Dε'ε cuuvi chí ca'diinúⁿ discípulos yeⁿe Juan miiⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ fariseos miiⁿ naati discípulos yeⁿé nī nguéé ca'diinúⁿ yā?

19 Jesús nan'guεεcútaⁿa yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá ca'diinúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ndií yā invitado naachí n'giindivaacu 'iiⁿ'yāⁿ 'naaⁿ chí sáⁿā chí n'giindivaacu sa canéé sá ndúúcu yā? Ndúúti chí canéé saⁿā chí n'giindivaacu sa miiⁿ, nguéé cuuvi ca'diinúⁿ yā.

20 Naati cuchii tiempo taachí ch'iī saⁿā chí n'giindivaacu sa tuu'mi ní cuuvi ca'diinúⁿ yā.

21 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuta'á yā 'áámá tááⁿ tiinūuⁿ ngai chí 'āā nguéé naaⁿnu yā chí 'iindi'yaatá yā yeⁿē na catecai ndiicúú yeⁿe yā. Ndúúti chí diíⁿ yā 'tíicā, maáⁿ tiinūuⁿ ngai miiⁿ ní cáancuūⁿ cú'teeⁿ tiinūuⁿ ndiicúú miiⁿ. Níícú cuuvi ch'εεtε ca naachí ndíí n'teeⁿ.

22 'Tiicá ntuūⁿ mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé caaⁿ'yúⁿ yā vino ngai na bolsa yííⁿmáⁿ ndiicúú yeⁿe vino tan'dúúcā chí diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú. Nduuti chí diíⁿ yā 'tíicā vino ngai miiⁿ ní di'cuūní yííⁿmáⁿ ndiicúú miiⁿ ní cuuvi ndai vino miiⁿ ndúúcū yííⁿmáⁿ. Chííⁿ chí vino miiⁿ canéé chí 'cueēⁿ na bolsa yííⁿmáⁿ ngai.

Discípulos yeⁿe Jesús miiⁿ ní tiicú yā trigo nguuvi sábadó chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 'Áámá nguuvi chí sábadó chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel Jesús miiⁿ ndúúcū discípulos yeⁿé yā cho'ó yā 'áámá campo naachi véé trigo ní discípulos yeⁿé yā ní tucá'a yā tiicú yā yááⁿ miiⁿ yeⁿe trigo taachi cho'ó yā.

24 Tuu'mi ní 'ii'yān fariseos ní ca'n'a yā chii yā Jesús mii'n: N'diī cuin'dííchí nī, ¿d'é'ē cúúví chí díí'n discípulos ye'n'e nī chí nguεε canéé chí dii'n yú nguuví chí ntaavi'tuunúú'n 'ii'yān?

25 Naati Jesús mii'n ní ca'n'a yā chii yā sa'n'ā fariseos: ¿'Áá nguéé n'geēn ndís'tiī chí dii'n David mii'n ndúúcu 'ii'yān chí cachiica ndúúcu yā taachi cuiicu yā?

26 David mii'n ní sndáa yā ná yáacū ye'n'e Ndyuūs taachi sa'n'ā chí nguuví Abiatar nga'n'a ntii'nyu'n sa ye'n'e chiiduú ch'εεε ca. Ní David che'é yā panes ye'n'e nátaí ye'n'e Ndyuūs chí dámaān chiiduú s'ee'n cuuvi che'é yā. Ní David mii'n ca'a yā pan mii'n 'ii'yān chí snéé ndúúcu yā. Ní che'e yā.

27 Jesús mii'n ní ca'n'a yā chii yā 'ii'yān: Nguuví chí ntaavi'tuunúú'n yā canéé chí cuuví ye'n'e sa'n'ā ye'n'e i'n'yee'n'dí' cūū naati nguéé sa'n'ā chí cuuvi ye'n'e nguuví chí ntaavi'tuunúú'n sa'n'ā.

28 Cáávā chuū chíí'n chí Sa'n'ā chí Daiyá Dendyuūs cuuví caa'n'ma'n ntii'nyú'n ntúu'n sa ye'n'e nguuví chí ntaavi'tuunúú'n 'ii'yān.

3

Sa'n'ā chí ntí'i ta'a sa (Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Jesús mii'n ní chindáā ntúu'n yā na yáacū sinagoga. Ní mii'n canee 'áámá sa'n'ā ndúúcu ta'ā sa chí ntí'i.

2 'Ii'yān fariseos ní ne'n'é yā n'diichi yā nduuti chí Jesús mii'n chí ndúúvā ye'n'e sa'n'ā mii'n caati nguuví sábadó chí ntaavi'tuunúú'n 'ii'yān. Ní fariseos cuuví caa'n'má'n yā nuu'ndi ye'n'e Jesús.

3 Tuu'mi ní Jesús mii'n nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā chí ntí'i ta'ā sa mii'n: Nducuéé'n dí ní cueendii dí naavta'n'a ye'n'e 'ii'yān.

4 Jesús mii'n ní ntinguunee'n yā sa'n'ā s'ee'n ní ca'n'a yā: ¿D'é'ē dii'n yú nguuví chí ntaavi'tuunúú'n yú? ¿'Áá cuuvi chí dii'n yú cosas chí n'daācā o cosas chí nguéé n'daācā? ¿'Áá n'daācā chí ngua'n'āi yú vida ye'n'e 'ii'yān o chí 'caa'n'nū'n yú 'ii'yān? 'Ii'yān s'ee'n ní ch'εεtinéé 'dií'n yā.

5 Tuu'mi ní Jesús mii'n ní n'diichi yuudú yā sa'n'ā s'ee'n ní s'nee'n ndaachi yiinú yā ti nguéé ne'n'e cu'téenu sá ye'n'e yā. Ní Jesús ca'n'a yā chii yā sa'n'ā mii'n: N'doō di ta'a di.

Ní sa'n'ā mii'n n'doō sa ta'ā sa, ní ta'ā sa ní nduūvā n'daacā tan'dúúcu taama.

6 Tuu'mi ní ca'n'dáā 'ii'yān fariseos ní ndeé yā ndúúcu 'ii'yān ye'n'e Herodes ní 'íicú n'diichi yā táacā díí'n yā ní 'íicú cuuvi 'caa'n'nú'n yā Jesús mii'n.

Nééné 'yaa'n 'ii'yān snéé yā na 'diitúú nuū'n'nī'yá'n'ā

7 Jesús mii'n ndúúcu discípulos ye'n'e yā cue'n'é yā cuaa'n na 'diitúú nuū'n'nī'yá'n'ā. Nééné 'yaa'n 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Galilea ndúúcu yá'n'āa Judea che'n'e yā ca'n'dáa yā Jesús mii'n.

8 Taachi 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Galilea chiacadínuu'n yā ye'n'é dendu'ū chí n'gεεε n'dai chí Jesús díí'n yā, nééné 'yaa'n 'ii'yān ndaa yā n'diichi yā Jesús mii'n. 'Ii'yān s'ee'n ní 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Judea, ndúúcu 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Jerusalén, ndúúcu 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Idumea, ndúúcu 'ii'yān ye'n'e táámá 'diitúú yíicú Jordán, ndúúcu 'ii'yān ye'n'e yá'n'āa Tiro ndúúcu yá'n'āa Sidón.

9 Cáávā chí ndaā n'dee n'dái 'ii'yān, Jesús ca'n'a yā chii yā discípulos ye'n'e yā chí cu'nee yaá'n yā 'áámá barco ye'n'e yā, níicú cuuví cuchée yā barco mii'n chí 'yaa'n n'dái 'ii'yān nguéé 'cuεεti núū'n chíichi yā ye'n'e Jesús mii'n.

10 Ní Jesús díí'n yā chí 'yaa'n n'dái 'ii'yān nduūvā ye'n'e yā. Ní nducyáacá 'ii'yān chí ngiitā ne'n'é yā tuu'ví yā Jesús.

11 Ní 'ii'yān chí canee yā ndúúcu espíritu ye'n'e yáá'n'nguiinūu'n, espíritu mii'n dii'n chí 'ii'yān s'uu'n ndaa yā nanáán Jesús ní espíritu ní 'cai ye'n'e 'ii'yān: Díí ní Sa'n'a chí Daiya Dendyuūs.

12 Jesús ca'n'a yuudu yā espíritu s'uu'n 'túúcu: Nguéé caa'n'ma'n dí du'u 'ii'yān 'úú.

Jesús ndεεve yā ndu'u ndiichúúví discípulos

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Cuayiivi mii'n ní Jesús cuchée yā na 'áámá yíicū, naachí yaa'ví yā 'ii'yān chí ne'n'e yā, ní 'ii'yān s'ee'n ndaa yā nanáán Jesús mii'n.

14 Ní nduuvidaamá ndu'ū ndiichúúví discípulos chí canee yā ndúúcu yā. Ní dicho'ó yā 'ii'yān s'ee'n chí caa'n'má'n yā nduudú ye'n'e Ndyuūs chí nduudu cuaacu ye'n'e yā.

15 Ní Jesús ca'a yā poder discípulos yeⁿe yā chí cuuvi diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ ní chí divíi yā espíritus yeⁿe yááⁿ'nguiniūⁿ yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ.

16 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ndiichúúví discípulos: Simón, chí duuchi ntúūⁿ sa Pedro,

17 ndúúⁿcū Jacobo ndúúⁿcū Juan 'diinū sa ní 'uūvī sáⁿ'a s'eeⁿ chí daiya Zebedeo, ní saⁿ'ā s'eeⁿ ní Jesús s'neeⁿ yā nguuvi sa Boanerges chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ Daiya DεεVé;

18 tanáⁿ'a yā ní nguuvi Andrés, ndúúⁿcū Felipe, ndúúⁿcū Bartolomé, ndúúⁿcū Mateo, ndúúⁿcū Tomas, ndúúⁿcū Jacobo chí daiya Alfeo, ndúúⁿcū Tadeo, ndúúⁿcū táámá Simón chí yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yáⁿ'āa Canaan,

19 ndúúⁿcū Judas Iscariote, saⁿ'ā chí cuayivi míiⁿ chí 'iⁿ'i sá du'u chí Jesús miiⁿ chí cuuvi 'caaⁿ'núⁿ yā 'yā. Ní Jesús ndúúⁿcū ndiichuuví discípulos yeⁿe yā cueⁿ'e yā ní sndaⁿ yā na 'áámá va'āi.

Ngaⁿ'a yā chí Jesús canée yā ndúúⁿcū poder yeⁿ'e yááⁿ'nguiniūⁿ

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

20 Cuayivi ní Jesús cueⁿ'e yā na vaacu yā. Táámá vmnéⁿ'ēe nééné n'deēe 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanááⁿ Jesús miiⁿ chí nguéeⁿ véé yaāⁿ chí che'e yā pan.

21 Taachí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e familia yeⁿ'e Jesús chicadínuuⁿ yā yeⁿ'e Jesús, yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí Jesús ní nduuví loco yā, ndaa yā chí nandéε yā Jesús.

22 'Tiicá ntúūⁿ maestros chí ngi'cueeⁿ ley chí chiicá yā yeⁿ'e na yáāⁿ Jerusalén ní caⁿ'a yā: Sáⁿ'a 'cūū canée sá ndúúⁿcū espíritu chí nguuvi Beelzebú chí Satanás chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiniūⁿ, ní cáávā poder yeⁿ'e espíritu miiⁿ chí tun'daá yā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguiniūⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ.

23 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní yaa'vi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní s'neeⁿ yā 'áámá ejemplo. Ni caⁿ'a yā: ¿Táácā cuuví diiⁿ yááⁿ'nguiniūⁿ divíi sa yááⁿ'nguiniūⁿ?

24 Ndúúⁿti chí 'áámá gobernador chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yáāⁿ naachi véé 'uūvī partido chí n'guⁿ'u ná 'aamá yā ndúúⁿcū yeⁿ'e taama yā 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē miiⁿ nguéeⁿ cuuvi 'nááⁿ yā chí 'iiⁿ'ntyéⁿ'e yā.

25 Ndúúⁿti chí n'deēe nadacadínuuⁿ yā na 'áámá familia chí véé partido yeⁿ'ē, familia miiⁿ ní nguéeⁿ cuuvi nduuví dáámá yā.

26 'Tiicá ntúūⁿ, ndúúⁿti chí yááⁿ'nguiniūⁿ diiⁿ sa contra yeⁿ'e maaⁿ sa, nguéeⁿ cuuvi cūnee sa ti chúū diiⁿ chí 'cuiinu sa.

27 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ cuuvi cundaa yā na vaacu 'áámá saⁿ'ā chí véé fuerzas yeⁿ'ē sa ní divíi yā dendu'u yeⁿ'ē sa. Canée chí caāchiichí yā saⁿ'ā vmnááⁿ vmnaaⁿ. Cuayivi ní cuuvi diiⁿ yā divíi yā dendu'u chí snúūⁿ va'ai yeⁿ'ē sa.

28 Nduudu cuaacu 'uú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī. Tanducuéⁿ'e nuuⁿndi chí diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúⁿcū nduudu taaⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a yā contra yeⁿ'e Ndyuūs, Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

29 Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a yā nduudu taaⁿ chí nguεε n'dáacā yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs, ní nguéeⁿ nch'εεcú yeⁿ'é yā maaⁿ ní tiempo chí cuchíi.

30 'Tiicá Jesús ngaⁿ'a yā ti náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí Jesús míiⁿ ní véé espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiniūⁿ nduucú yā.

Chεεcú Jesús ndúúⁿcū 'diiⁿu yā

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Cuayivi ní ndaā chεεcuú Jesús miiⁿ ndúúⁿcū 'diiⁿu yā, ní ch'εεtinée yā cuaaⁿ chuva'āi. Ní dichó'o yā 'áámá saⁿ'ā chí yaa'vi sa Jesús chí cuchíi yā nanááⁿ yā.

32 'Yááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní veeté yā cuaaⁿ 'diituú Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: Chεεcú nī ndúúⁿcū 'diinú nī ní in'nuúⁿ yā n'diiⁿ cuaaⁿ chuva'āi.

33 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā miiⁿ: ¿Dú'ū chí chεεcú miiⁿ? o ¿dú'ū chí 'diinú miiⁿ?

34 Tuu'mi ní Jesús n'gíinu yā 'iiⁿ'yāⁿ chí veeté yā cuaaⁿ 'diitúú yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: N'diichí nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chí snée yā nduucú miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúⁿcā chí chεεcú ndúúⁿcū 'diinú.

35 Ní 'āa du'ú nūⁿ chí diiⁿ chíiⁿ chí Ndyuūs neⁿ'e yā chí diiⁿ yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chíiⁿ ví'í, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chíiⁿ 'diinú, ndúúⁿcū chεεcú.

4

'Aama ejemplo yeⁿ'e 'aama saⁿ'ā chí ngiinū sá ndaata

(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Taama vmnéⁿēe Jesús miiⁿ ní tucá'a yā chí'cueeⁿ yā cuaaⁿ 'diituuⁿ nuūⁿnīⁿyáⁿā. Ní nduividáámá n'deeē n'dái 'iiⁿyāⁿ naachi canéé Jesús miiⁿ ndíí 'āā ntéé lugar chí cuééndii Jesús. Ní chindáa yā na 'aama barco chí canuuⁿ vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿyáⁿā miiⁿ. Ní miiⁿ ch'iīndí yā chí ca'cueeⁿ yā. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ch'εetinée yā na 'diituuⁿ nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

2 N'deēē n'dái parábolas caⁿ'a Jesús 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí ejemplos chí tan'dúúcā dendu'u chí v'éé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní taachí ngi'cueeⁿ yā caⁿ'a yā ndúúcū 'iiⁿyā s'eeⁿ 'tíicā.

3 Ndís'tiī ní 'caandiveéⁿ nī chuū. 'Áámá saⁿ'ā chí ngiīnū ndaāta ní cuéⁿ'e sá cuūnū sa ndaata miiⁿ.

4 Taachi chíiīnū sa ní 'áámá duutu ndaata míiⁿ chíiya na 'diituuⁿ yúúní ní ndaā 'yáádá ní che'e tī.

5 Náⁿ'ā duutu ndaata ní chíiya nguaaⁿ tuūú naachi nguéeé dáana n'deēē yáⁿ'āa v'éé. Duutu ndaata miiⁿ núúⁿ cān'daa tí yáⁿ'āa miiⁿ nguεε daanáá yāanūⁿ.

6 Ní taachi can'daā yaatū miiⁿ ní ti'i caati nguéeé yaānūⁿ snúū díí'yú.

7 Náⁿ'ā duutu ndaata miiⁿ chíiya nguaaⁿ yááⁿ. Yááⁿ s'eeⁿ ní ch'iīta ní di'vaāchi yéⁿ'ē. Chíiⁿ chí ndaata miiⁿ ní nguéeé dichíí'vē.

8 Náⁿ'ā duutu ndaata míiⁿ na yáⁿ'āa n'dáacā chíiyā. Can'dāā ní ch'iīta n'deeē n'dái cosecha yeⁿ'ē. N'duuví ní ch'εetinée tanduu ndiicu ndiichi ndaata yeⁿ'ē. Tan'duuví ní 'iīnū ngεεcu ndiichi ndaata yeⁿ'ē ní tan'duuví ní 'áámá ciento ndaata yeⁿ'ē.

9 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tiī chí v'éé veéⁿ nī, 'caandiveéⁿ nī.

*Chíiⁿ chí neⁿ'ē caāⁿ'māⁿ ejemplo miiⁿ
(Mt. 13.10-23; Lc. 8.9-15)*

10 Cuayiivi taachí nduūvī dámaáⁿ yā ndaa nanááⁿ Jesús náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chí snéé niiⁿnúⁿ yā ndúúcū ndiichúúví discípulos ní ntiinguunéeⁿ yā Jesús: ¿De'ē neⁿ'e caaⁿ'maⁿ ejemplo 'cūū?

11 Ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tiī ní canéé chí cadíinuuⁿ nī chí canúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā. Naati tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chí nguéeé sneé yā nduucú, 'úú ní ngaⁿ'á ngiī tanducuéⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúcū ejemplos.

12 Níicú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ snaaⁿ yā naati ch'εetinée yā tan'dúúcā chí nguéeé inaaⁿ yā, ní 'caandiveéⁿ yā naati ch'εetinée yā tan'dúúcā chí nguéeé 'caandiveéⁿ yā, ní nguεε tuumicadíinuuⁿ yā. Ndíí nguéeé ndaacadáámí yā ní cu'téénu yā Ndyuūs ní nch'εēcū nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

13 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos yeⁿ'e yā: ¿'Áá nguéeé ituumicadíinuuⁿ nī yeⁿ'ē ejemplo 'cūū? ¿Táácā, túú'mí, cadíinuuⁿ nī yeⁿ'ē tanáⁿ'ā ejemplo?

14 'Iiⁿyāⁿ chí ngiīnū yā ndaata miiⁿ tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ chí candεε yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

15 N'dúúví 'iiⁿyāⁿ ní tan'duūcā ndaata chí chíiya cyúúní míiⁿ, 'tiicá yā ch'iīndiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cuayiivi taachí ch'iīndiveéⁿ yā, chíi yááⁿ'nguiīnūⁿ ní divíi sa nduudu chí ch'iīndiveéⁿ yā chí canéé na staava yeⁿ'e yā.

16 Tán'duuví yā ní tan'dúúcā ndaata chí chíiya nguaaⁿ tuūú, 'tiicá yā. N'giīndiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní yeenú n'dái yā nduūcū.

17 Naati nguéeé 'áámá cānee na staava yeⁿ'e yā ní nguéeé 'nááⁿ tiempo cūnee. Taachi ndaa tiempo chí 'cueenu yā cuuvi o neⁿ'e chí n'gíiⁿnyuⁿneeⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā cáávā nduudu cuaacu miiⁿ, 'āā ntéé candii yā chí n'daacā miiⁿ.

18 Tán'duuví yā ní tan'dúúcā ndaata chí chíiya nguaaⁿ yááⁿ miiⁿ, 'tiicá yā. N'giīndiveeⁿ n'daacá yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

19 Naati neené neⁿ'e cá yā dendu'ū yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúcū chí v'éé. Ní ngiīnche'éi yā 'iiⁿyā. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní dineⁿ'e yā cosas chí v'éé yeⁿ'e taama 'iiⁿyā. Tanducuéⁿ'ē chuū ní ndaá ní di'vaachíi yeⁿ'e nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní díiⁿ chí nguéeé dichíí'vε nduudu miiⁿ na vida yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

20 Naati tán'duuví yā ní tan'dúúcā ndaata chí chíiya na yáⁿ'āa n'daacā, 'tiicá yā. N'giīndiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní i'teenu n'daaca yā, ní v'éé n'gui'i yeⁿ'ē. N'duuví yā ní tan'dúúcā ndaata chí chíi ndiicū ndiichi yeⁿ'e yeⁿ'e 'aama 'aama. N'duuví yā tan'dúúcā chí chíi 'iīnu ngεεcu ndiichí yeⁿ'ē, o tan'dúúcā chí chíi 'aama

ciento yeⁿ'ē.

Tanducuéⁿ'ē chi cunuúⁿ n'de'ei cunduúⁿ nguuvi

(Lc. 8.16-18)

²¹ Tiicá ntúⁿ caⁿ'a Jesús táamá ejemplo chi 'téé nguéé dáamá. ¿'Áá ndeε yā 'áamá lámpara chí cu'neeⁿ yā maaⁿ 'aama caja o maaⁿ 'aama cama? ¿'Áá nguéé cu'neeⁿ yā lámpara miiⁿ na yaacu, 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi snaaⁿ yā?

²² Mar 'áamá cosa chí canúúⁿ n'de'ei nguéé cunee chí nguéé snaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, ndíi nguéé ndúú 'áamá cosa chí cánúúⁿ n'de'ei chí nguéé cadíinuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

²³ Du'ū chí véé veéⁿ ní 'caandiveéⁿ.

²⁴ Ní Jesús caⁿ'a ntúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cunndéé ndís'tiī cuidado yeⁿ'e chí n'giindiveéⁿ nī. Ndúúⁿ caādī chí ndís'tiī idiíⁿ nī juzgar 'iiⁿ'yāⁿ, caadi mííⁿ ntúú Dendyuūs idiíⁿ yā juzgar ndís'tiī. Ní n'deēe cá n'daācā yeⁿ'ē ndís'tiī taachi Ndyuūs idiíⁿ yā juzgar ndís'tiī.

²⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ chí véé yeⁿ'e yā Ndyuūs ca'a cá yā 'yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé ca yeⁿ'e yā, Ndyuūs ndivíi yā 'téé chí 'āā véé yeⁿ'e yā.

Ejemplo yeⁿ'e ndaata chí ngiita

²⁶ Jesús caⁿ'a ntúⁿ yā: Naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ní tan'dúúⁿcā 'áamá saⁿ'ā chí ngiīnu sa ndaata na yáⁿ'āa yeⁿ'e sa.

²⁷ Saⁿ'ā miiⁿ ngiīnū sa ndaata na yáⁿ'āa. Ní chíi maáiⁿ ní cyaadú sa ní nducueeⁿ sa taachí chidεεvε. Cuayiivi ní cho'ōo nguūvī cho'ōo n'gááⁿ ní ndaata miiⁿ ní can'daa ní ch'iita naati saⁿ'ā miiⁿ ní nguéé deenu sa táácā ch'iita.

²⁸ Yáⁿ'āa miiⁿ ngii maāⁿ yéⁿ'ē. Vmnaáⁿ vmnaaⁿ ican'dāā ta'ā n'gaiyāā. Cuayiivi ní can'daā yááⁿ miiⁿ yeⁿ'e. Cuayiivi ní n'giita ní ngii trigo chí ndiitūu n'daāca na yááⁿ miiⁿ.

²⁹ Taachí trigo miiⁿ 'āā ntí'i, tuu'mi ní ngeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'ē ní n'giica yā, ti 'āā snuū ca'a chí 'caātā.

Tan'dúúⁿcā ejemplo nduutií yeⁿ'e yíivē ntí'yāā

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Jesús miiⁿ ní ca'a ntúⁿ yā: ¿De'ε tan'dúúⁿcā naachí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ Ndyuūs miiⁿ? o ¿de'ε nduucū chí nadīdāámá yú?

³¹ Chuū tan'dúúⁿcā nduutií yeⁿ'e yíivē ntí'yāā chí lííⁿ cá yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē nduutií chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Chííⁿ chí chiinu 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'āa yeⁿ'é yā.

³² Taachí 'āā niīnú yā ndaata miiⁿ ní ngii n'gεεε yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē yaātā. Ní dúuⁿnē miiⁿ ní n'gεεε n'dái ngii chí 'yáádá ngii í'neeⁿ tī 'd'éεε tī na 'cuuti yeⁿ'ē.

Taama ejemplo chí ngi'cueeⁿ Jesús

(Mt. 13.34-35)

³³ 'Tíicā ngi'cueeⁿ Jesús 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúⁿcū n'deēe n'dái ejemplos tan'dúúⁿcā chuū, tanducuéⁿ'ē chí cuuvi cadíinuⁿ yā.

³⁴ Ní ngaⁿ'a yā ngii yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ndúúⁿcū ejemplos, naati taachi canee yā dámaāⁿ ndúúⁿcū discípulos yeⁿ'e yā tanducuéⁿ'ē miiⁿ n'giⁿ'i yā discípulos yeⁿ'e yā de'ε chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ ejemplos chí 'āā caⁿ'a yā.

Jesús chí'neeⁿ 'diíⁿ yā 'yúúné ndúúⁿcū nuūⁿnī'yáⁿ'ā

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Taachí chí'da'á nguuvi miiⁿ, Jesús miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā discípulos yeⁿ'e yā: Caⁿ'ā yú táámá 'diitúú nuūⁿnī'yáⁿ'ā.

³⁶ Tuu'mi ní s'neeⁿ yā miiⁿ ní discípulos ní candéε yā Jesús miiⁿ na barco chí 'āā canéé na 'diitúú nuūⁿnī'yáⁿ'ā ní cueⁿ'é yā. Miiⁿ ntúúⁿ canéé tanáⁿ'ā barcos. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanáⁿ'ā barcos cueⁿ'é ntúúⁿ yā.

³⁷ Tuu'mi ní chéenū 'áámá 'yúúné taaⁿ ní nuūⁿnī'yáⁿ'ā miiⁿ sndaa yaacú. Ní sndaa yaanūuⁿ barco miiⁿ, ní chiitūu nuūⁿnīⁿ barco naachi canéé Jesús miiⁿ.

³⁸ Ní Jesús miiⁿ ní cyáádu yā cuaaⁿ 'diitúú barco miiⁿ, ní candiitinee yā na cojín. Ní discípulos ní nanduūchí yā Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā: N'dii Maestro, ¿'áá nguéé de'ε vεε inee nī chí 'cuūvi yú?

³⁹ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní nducueeⁿ yā ní yaa'vi yā 'yúúné miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā nuūⁿnī'yáⁿ'ā miiⁿ 'túúⁿcā: 'Diiíⁿ nūuⁿ cunee di. Hora mííⁿ nūuⁿ 'yúúné miiⁿ ní canee 'diiíⁿ ní nducuéⁿ'ē canee 'diiíⁿ 'diiíⁿ.

⁴⁰ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā discípulos yeⁿ'e yā: ¿D'é'ε cuuvi tátíi 'va'a nī? ¿De'ε cúúví chí nguéé cu'téenu cá nī?

⁴¹ Ní discípulos yeⁿ'é yā neené dii'yá yā chíi, ní ngaⁿ'a yā ngii yā nguaaⁿ maáⁿ yā ndúúⁿcū ví'i: ¿Du'u rá 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū, chí ndii

'yúúné ndíi nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā ch'iindiveéⁿ yeⁿ'e yā?

5

Saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa Gadara chi canéé sá ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Jesús ndúú^{cū} discípulos ndaa yā na táámá lado 'diituú nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa chi nguuvi Gadara.

2 Tuu'mi ní Jesús nan'daá yā na barco miiⁿ, ní ndaa 'áámá saⁿ'ā chi canéé ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u. Ní ngiicá sa ná vaacu sa chi 'áámá yiivi yáává chi canéé nguuaⁿ yaínyāⁿ ní ndaa sa nanááⁿ Jesús.

3 Saⁿ'ā miiⁿ ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé chi cuuví cuta'á yā saⁿ'ā ní cachiichí yā saⁿ'ā, ndii nguéé ndúú^{cū} cadenas.

4 Nééné n'deēe cuuví 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cachiichí yā saⁿ'ā miiⁿ ndúú^{cū} cadenas ca'a sa ndúú^{cū} ta'ā sa, náátí ch'iica sa cadenas miiⁿ, ní dicheeyéi sa cadenas miiⁿ. Ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé ichéé yā ndúú^{cū} sa.

5 Cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ cachiica sá n'gaí sa cuaaⁿ ná yiicū ndúú^{cū} cuaaⁿ nguuaⁿ yáinyāⁿ ndíi nguuvi ndíi n'gaaⁿ, ní nuu cá'ai maāⁿ sa sáⁿ'ā ndúú^{cū} tuū.

6 Ní taachi n'diichi yáⁿ'ái sa Jesús miiⁿ, cueⁿ'e sa ngéenu sā nanááⁿ yā ní chiintii'ya sa nanááⁿ yā.

7 Ní caⁿ'a sa chii sa Jesús miiⁿ ní 'cái yiicu sá: ¿De'ē cuuvi chi ndaa nī nanaáⁿ, n'dii Jesús, Daiya Dendyuūs chi canee yā na va'ai chēti nguuvi? Ngicá cáávā chi dúúchí Ndyuūs chi nguéé téé nī vaadī 'caa'va 'úú.

8 Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa chuū caati Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u: Ndís'tiī, nan'dáa nī yeⁿ'e sáⁿ'a 'cū.

9 Jesús miiⁿ tiinguuneeⁿ yā saⁿ'ā: ¿De'ē nguuví dí? Ní espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u chi canéé ndúú^{cū} sáⁿ'a 'cū nan'guεεcútaⁿ'a sa: Legión nguūví, caati neené 'yaaⁿ'nū.

10 Ní espíritus neené di'cuí^{tu} ca Jesús miiⁿ chi nguéé tun'dáa yā espíritus chi caⁿ'ā yaⁿ'ai yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ.

11 Ní neené n'deēe puercos nge'e tī cuaaⁿ na níⁿ'núⁿ yiicū miiⁿ.

12 Ní espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u idi'cui^{tu} Jesús: N'dii, dicho'ó nī nūs'uu chi caⁿ'a 'nū chēti puercos miiⁿ.

13 Tuu'mi ní Jesús ní ca'a yā permiso, ní espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u chínan'dáa sa yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ chí ndáa sa chēti puercos. Ní véé tan'duu 'uūvi mil puercos miiⁿ. Ní taachi espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u sndáa sa chēti puercos tuu'mi ní cheenu nducyaaca tī ní chingéé nuūⁿ tī chēti yaāi miiⁿ. Ní chingéé tī nguuaⁿ nuuⁿnīⁿ'yáⁿ'ā. Ní chiitu nuūⁿnīⁿ veéⁿ tī duutu tī cheendi tī ní ch'ii tī nguuaⁿ nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

14 'Iiⁿ'yāⁿ chi idiiⁿ cuidado puercos cueⁿ'e yā ngéenu yā chi cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ ná yáāⁿ miiⁿ ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi snéé na cueⁿ'e chí chíi miiⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ can'daa yā n'diichi yā chí chíi.

15 Taachí ndaa yā niiⁿnuúⁿ nanááⁿ Jesús miiⁿ, ní taachí n'diichí yā saⁿ'ā chi canéé sá ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u chí maaⁿ ní vεε sa 'diiⁿ ndúú^{cū} catecai sa ní 'āa n'daācā sa tuu'mi ní dí'va'a yā.

16 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi n'diichí yā chí diiⁿ Jesús miiⁿ, ní caⁿ'a yā chíi yā táacā chíi ndúú^{cū} saⁿ'ā miiⁿ chí canéé sá ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u, ní tan'duucā chí chíi ndúú^{cū} puercos.

17 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ di'cuí^{tu} yā Jesús miiⁿ chí cáⁿ'a yā táámá lado yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿya.

18 Jesús cueⁿ'e yā. Ní taachi ndaa yā na barco miiⁿ ndaa saⁿ'ā chí vmnaaⁿ canéé sá ndúú^{cū} espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinū^u. Ní saⁿ'ā miiⁿ chíica sa Jesús chí caⁿ'a sa ndúú^{cū} yā na barco miiⁿ.

19 Jesús ní nguéé 'cuuⁿ yā naatí caⁿ'a yā: Cunaⁿ'a dí ná vaacu di ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e di, ní cuuvi di 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εεε n'dai dendu'ū chí Señor 'iivú Ndyuūs miiⁿ diíⁿ yā ndúú^{cū} dii, ní tan'dúú^{cā} Señor 'iivú Ndyuūs miiⁿ chí nduuví ya'āi 'iinú yā dii.

20 Saⁿ'ā miiⁿ ní cunaⁿ'ā sa, ní tucá'a sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ nuuⁿmaⁿ yáāⁿ cuaaⁿ 'diituú chí nguuvi Decápolis yeⁿ'e dendu'ū chí n'geεε n'dai chí Jesús diíⁿ yā ndúú^{cū} sa. Ní nducyaaca yā che'e yiinú yā.

Táⁿ'ā daiya sáⁿ'ā Jairo, ndúú^{cū} n'daataá chí tuū'vi tá catecai Jesús
(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Taachí Jesús miiⁿ nanguεεcunée yā ní cho'ó yā táámá lado ye^{n'}ē nuūⁿnūⁿyá^{n'}ā ní ndaa yā na yá^{n'}āa 'diituú nuūⁿnīⁿyá^{n'}ā, neené n'deēe 'iiⁿyāⁿ ndaa yā naachi Jesús canee yā.

22 Ní ndaā 'áámá sa^{n'}ā chí nguuví sa Jairo, sa^{n'}a chí nga^{n'}a ntiiⁿnyuⁿ sa ye^{n'}e yáacū sinagoga. Taachí n'diichi sa Jesús miiⁿ canditin'díi sa na ca'a yā.

23 Ní neené di'cuítu sa Jesús miiⁿ ní ca^{n'}a sa: Daiyá ní ne^{n'}ē 'cuūvi tá. Cuchíi nī ní cún'du'u tá'a nī vmnaaⁿ ye^{n'}ē tá, ní cuuvi nduūvā ye^{n'}e tá ní nguéeⁿ 'cuūvi tá.

24 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní cuén'e yā ndúúcu sa. Neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ can'daa yā Jesús ní neéné chiiⁿ'nu chiichí yā Jesús.

25 Ní nguaaⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canée 'áámá n'daataá chí ngítā tá, chí 'āā ndiichúúví nduūyū canee tá ndúúcu ca'ai chí nguuví nguuví ngee yuuúⁿ ye^{n'}e cuerpo ye^{n'}e tá.

26 Néené n'geenu tá ngii ndúúcu médicos, ní 'āā ch'iinu diiⁿ tá gastar tanducué^{n'}ē chí véé ye^{n'}ē tá, naati nguéeⁿ du'ū véε dichii'vē ye^{n'}ē tá tí dáyíicándíi cá ca'ai ye^{n'}ē ta cuaaⁿ vmnaaⁿ.

27 'Aā ch'iindiveeⁿ tá ye^{n'}e Jesús miiⁿ chí diiⁿ yā chí nduūvā ye^{n'}e 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā. Ní cue^{n'}e tá nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuaaⁿ daami Jesús ní tuū'vi tá catecai yā.

28 Caati nadicádíiⁿuuⁿ tá maāⁿ tá 'tíicā. Ndúútí chí dámaāⁿ tuū'ví catecai yā, ní nduūvā ye^{n'}é.

29 Hora míiⁿ nūⁿ chí tuū'vi tá catecai Jesús miiⁿ 'tíicā canée naaⁿ chí ngeē yuuúⁿ ye^{n'}ē tá. Ní chicadiiⁿuuⁿ tá na cuerpo ye^{n'}e tá chí 'āā nduūvā ye^{n'}ē tá.

30 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ tuumicádíiⁿuuⁿ yā chí 'āā nduūvā ye^{n'}ē 'áámá 'iiⁿyāⁿ ndúúcu poder ye^{n'}é yā. Ní nguεεcundíi yā ní n'diichi yā náávta^{n'}ā ye^{n'}e 'iiⁿyāⁿ ní ntiinguuneeⁿ yā: ¿Du'u túu'víi catecai?

31 Tuu'mi ní discípulos ye^{n'}e yā ca^{n'}a yā: Cuin'diichí nī 'iiⁿyāⁿ chí i'nūⁿ chíichí yā s'uūúⁿ miiⁿ ní maaⁿ ní ntiinguuneeⁿ nī: ¿Du'u tuū'víi 'úú?

32 Naati Jesús ní nguεεcúndii yā n'giinu yā 'áámá lado taama lado, ní 'iicu cuuvi snaaⁿ yā du'ū tuu'ví 'iiⁿyāⁿ.

33 Tuu'mi ní n'daataá miiⁿ, ní in'duuvi tá chí 'va'ā tá. Deenū tá dε'ē chí chíi. Che^{n'}e tá

ní chíintii'ya tá nanááⁿ Jesús. Ní ca^{n'}a tá chíi tá 'iiⁿyāⁿ tanducué^{n'}ē chí nduudu cuaacu.

34 Jesús nga^{n'}a yā ngii yā tá^{n'}ā: Díi daiyá, nduūvā ye^{n'}ē dí cáávā chí i'téenu di 'úú. Díi 'diiⁿ nūⁿ cuná^{n'}a di, ní ndúúvā ye^{n'}ē di ye^{n'}ē ca'ai chí ndii di.

35 Nga^{n'}a Jesús miiⁿ ndúúcu tá^{n'}ā miiⁿ, taachí ndaa yā ná va'ai ye^{n'}e sa^{n'}ā Jairo chí nga^{n'}a ntiiⁿnyuⁿ sa ye^{n'}ē 'iiⁿyāⁿ na yáacū sinagoga miiⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ ye^{n'}ē va'ai miiⁿ ní ca^{n'}a yā Jairo: Daiya dí 'āā n'dii tá. ¿Dε'ē cuuvi chí idindú'ū ca di maestro?

36 Naati Jesús miiⁿ, ní ch'iindiveeⁿ yā chí ca^{n'}á yā ye^{n'}ē sa^{n'}ā chí nga^{n'}a ntiiⁿnyuⁿ sa. Ní ca^{n'}a yā chíi yā sa^{n'}ā miiⁿ chí nga^{n'}ā ntiiⁿnyuⁿ sa ye^{n'}e 'iiⁿyāⁿ na yáacū sinagoga: Nguéeⁿ 'va'a di naati cu'téenu dí.

37 Jesús nguéeⁿ 'cuuⁿ yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí cue^{n'}e ca yā cuaaⁿ chεeti va'ai ndúúcu yā, tí dámaāⁿ Pedro, ndúúcu Jacobo, ndúúcu Juan, sa^{n'}ā 'diinū Jacobo.

38 Taachí ndaa yā va'ai ye^{n'}e sán'ā chí nga^{n'}a ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'}e 'iiⁿyāⁿ ye^{n'}e yaacū sinagoga miiⁿ, n'diichí yā 'iiⁿyāⁿ. Ní ch'iindiveeⁿ yā chí n'gai yā ní nguεεcu yā.

39 Tuu'mi ní taachi sn'daa yā cuaaⁿ chεeti va'āi miiⁿ, ca^{n'}a yā: ¿Dε'ē tátii yuudu idiíⁿ nī? ¿Dε'ē cúúví chí nguεεcu nī? Tá'díiⁿ nguéeⁿ n'dii tá, tí cyaadu tá.

40 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní n'gíiⁿnyūⁿneeⁿ yā ye^{n'}e Jesús miiⁿ. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ diiⁿ yā chí can'daā nducyaaca yā. Ní Jesús can'dεε yā chíida tá ndúúcu chεεcu tá ndúúcu discípulos chí canée ndúúcu yā ní sndaa yā naachi candíiⁿ ta'díiⁿ chí n'dii tá ní tiná^{n'}ā.

41 Ní sta'á yā ta'ā tá ní ca^{n'}a yā: Talita cumi, chí ne^{n'}e caāⁿmaⁿ na nduudu ye^{n'}e yú, díi n'daata 'líiⁿ, 'úú nga^{n'}á ngii di, ndúúcueeⁿ di.

42 Hora míiⁿ nūⁿ ta'díiⁿ miiⁿ ní nduu-cueeⁿ tá ní cachica tá. N'daata 'líiⁿ miiⁿ ní ngii tá ndiichuuví nduūyū. Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cue^{n'}e yiinú yā.

43 Jesús míiⁿ yaa'vi yuudú yā 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ caaⁿmaⁿ yā cuuvi yā chíiⁿ mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ. Ní ca^{n'}a Jesús chí ca'a yā yuūndū chí che'e n'daata 'líiⁿ miiⁿ.

6

*Jesús canee yā na yāāⁿ Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)*

1 Jesús ní ndaācá yā miiⁿ ní cunaⁿá yā na yāāⁿ Nazaret chí yāāⁿ vaacú yā, ní discípulos yeⁿe yā ní cueⁿe yā ndúúcu yā.

2 Taachí ndaā nguuvi sábadó chí ntaaviⁿtuunúúⁿ 'iiⁿyāⁿ, Jesús tucá'a yā chí'cueeⁿ yā na yaācū sinagoga miiⁿ. Nééne 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ ch'iindiveeⁿ yā chí caⁿ'a Jesús, ní cheⁿe yiinú yā. Ní caⁿ'a yā: ¿Tí ch'eēⁿ sáⁿ'a 'cūū tanducueⁿē chuū? ¿De'é vaadī déénú chí ca'a yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ, ndúúcu vaadī n'giinu chí diíⁿ yā chūū?

3 ¿Áá nguéé sáⁿ'a 'cūū daiya saⁿ'ā 'vi-ichiyáⁿá miiⁿ, daiya María miiⁿ, saⁿ'ā chí 'diínū Jacobo, ndúúcu José, ndúúcu Judas, ndúúcu Simón, ndúúcu ví'i yā chí snée yā miiⁿ nguaaⁿ s'uūuⁿ? Cáāvā chí yeⁿe yāāⁿ miiⁿ chííⁿ chí nguéé s'teenu yā 'iiⁿyāⁿ.

4 Tuuⁿmi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'tí: Nduyáácá 'iiⁿyāⁿ dinéⁿe yā profetas naati nguéé dinéⁿe yā 'áámá profeta yeⁿe yāāⁿ vaacú yā. Ní nguéé dinéⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ na vaacu yā profeta miiⁿ.

5 Jesús ní nguéé chidiíⁿ yā mar 'áámá vaadī n'giinú miiⁿ, dámaaⁿ chí sn'duú yā ta'a yā vmnaaⁿ yeⁿe n'duuví 'iiⁿyāⁿ chí ngítā ní nduūvā yeⁿe yā.

6 Ní cheⁿe yiinu Jesús tí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nguéé s'téenu yā. Cuayiivi miiⁿ ní Jesús cachiicá yā cuaaⁿ na yāāⁿ na niiⁿnuúⁿ ní nguéé yā 'iiⁿyāⁿ.

Jesús dichó'o yā discípulos yeⁿe yā chí caaⁿ'máⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Ní Jesús yaaⁿvi yā ndu'ū chí ndiichuuví discípulos, ní tucá'a yā dicho'o yā 'iiⁿyāⁿ 'uuví yā 'áámá 'áámá yāāⁿ. Ní ca'a yā poder discípulos chí tun'dáa yā espíritus yeⁿe yááⁿnguiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ.

8 Ní caⁿ'a yā chíi yā discípulos chí nguéé de'ē vεε candée yā chí cuuví yeⁿe yúúní yeⁿe yā, dámaaⁿ in'daacuú. Nguéé canée chí candée yā ndii mar 'áámá moral, ndí nguéé ndúú pan ra, ndí nguéé ndúú tuūmī ra na bolsa.

9 Cunúúⁿ ca'a yā ndaacuú ndaachí, ní 'áámá nūⁿ catecai yā, nguéé 'uūvī.

10 Ní caⁿ'a Jesús: Ndís'tiī, taachi cúndaa ní chεεti 'áámá va'āī, 'cuεεtinée ní miiⁿ taanduvéé ndii taachí nan'dáa ní yeⁿe yāāⁿ miiⁿ.

11 Nduuti chí ndaá ní 'áámá yāāⁿ ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé 'cuaáⁿ yā 'cuεεtinée ní miiⁿ, ndí nguéé ndúú neⁿe ra yā chí 'caandiveeⁿ yā yeⁿe ní, tuuⁿmi ní nan'dáa ní yeⁿe yāāⁿ miiⁿ. Ní n'dáadi ní yaācā yeⁿe ca'a ní. Chuū ní 'áámá señal chí 'cuuⁿmiⁿ ní chí nguéé n'daācā idiíⁿ yā tí contra yeⁿe ní. Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngí ndís'tiī, chí nguuvi yeⁿe juicio duuⁿvi cá castigo yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ Sodoma ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ Gomorra, chí ndí cuááⁿ vmnaaⁿ, ní nguéé tí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ naachí nguéé 'cuúⁿ yā ndís'tiī.

12 Tuuⁿmi ní discípulos ican'dáa yā, chí caⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs yeⁿe chí ndaacadáámí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā. Ní chí n'daaⁿ yā chí cuuvi 'cuεεtinée n'daāca yā.

13 'Tuucá ntúūⁿ discípulos divíi yā neené n'dee espíritus yeⁿe yááⁿnguiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ. Ní chíi yā aceite n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ chí ngítā ní nduūvā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ.

Juan chí ngeēdinuūⁿ ní chí sa

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Rey Herodes chíiindiveeⁿ ntúūⁿ yā chuū chí núúⁿmáⁿ ín'yeēndí miiⁿ ní chíiindiveeⁿ yā chí diíⁿ Jesús miiⁿ. Rey Herodes míⁿ caⁿ'a yā: 'Āā nduūchi Juan chí ngeēdinuūⁿ nguaaⁿ tináⁿā, chííⁿ chí saⁿ'ā ní véé taavi poder yeⁿe sa.

15 Naⁿ'a 'iiⁿyāⁿ ní ngaⁿ'a yā: Jesús miiⁿ ní Elías chí profeta ndí vmnaaⁿ. Naⁿ'a 'iiⁿyāⁿ ní ngaⁿ'a yā: Jesús miiⁿ ní 'áámá profeta tan'dúúca profetas chí ch'εεtinée ndii cuaaⁿ vmnaaⁿ.

16 Taachí Herodes miiⁿ chíiindiveeⁿ yā chuū, tuuⁿmi ní caⁿ'a yā: Juan sáⁿ'a 'cūū, chí 'úú chí caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ chí chíicá yā daandu sá ní 'āā nduuchi sa yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

17 Tí Herodes miiⁿ caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā soldados chí sta'a sa Juan ní chíicá chíichi sa ndúúcu cadenas ní chíⁿnuuⁿ sa saⁿ'ā vácūū cáāvā n'daataá Herodías. Tāⁿā miiⁿ chí chíi n'daataá yeⁿe Felipe cuááⁿ vmnaaⁿ ní canée tá ndúúcu sa. Ní Felipe miiⁿ ní 'diinu Herodes.

18 Juan miiⁿ ní caⁿ'a sa chíi sa Herodes miiⁿ: N'dí rey nguéé canée chí cunee ní ndúúcu n'daataá yeⁿe 'diinu ní.

19 N'daataá yeⁿe Herodes miiⁿ nguéé canee yiinū tá ndúúcu chí caⁿ'a Juan miiⁿ. Ní

neⁿe tá 'caaⁿ'nuⁿ tá Juan miiⁿ naati nguéeⁿ ngii diiⁿ tá.

20 Herodes miiⁿ ní deenu yā chi Juan ní n'dai sa ní yeⁿe Ndyuūs saⁿ'ā miiⁿ. Ní rey miiⁿ 'va'á yā Juan miiⁿ. Chíⁿ chi nguéeⁿ n'guuⁿ rey miiⁿ chi táⁿ'ā miiⁿ diiⁿ daño tá ndúúcu Juan. Ní rey miiⁿ s'neeⁿ veéⁿ yā n'daacā ní ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'ē nduudu Juan 'áará chí nguéeⁿ tuumicadiinúⁿ yā nducuéⁿ'ē chí ngaⁿ'a Juan miiⁿ.

21 Naati n'daataá yeⁿe rey miiⁿ nguuvi tá Herodías ní ndaāca tá táácā chí diiⁿ tá. Herodes miiⁿ diiⁿ yā 'áámá 'viicu nguuvi cumpleaños yeⁿ'é yā. Diiⁿ yā 'áámá 'viicu yeⁿ'ē chí nge'é yā chí che'é 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ, ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ chí 'neéⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e soldados, ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ yuudu yeⁿ'ē yáⁿ'āa Galilea.

22 Ní taachí nge'e yā n'daatāa 'líⁿ daiya táⁿ'ā Herodías miiⁿ sndaā tá naachi nge'e yā. Ní nde'ei tá. Rey Herodes ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúúcu sa chíi yeenú yā chí nde'ei tá. Ní miiⁿ caⁿ'a yā chíi yā n'daataa 'líⁿ miiⁿ: Dii, n'daataa 'líⁿ, caaca di 'úú chí neⁿ'e dí ní 'úú ní teé dii.

23 Ní caⁿ'a yā, “por Ndyuūs” chí ca'a yā n'daatāa 'líⁿ miiⁿ 'āā de'é nūuⁿ chí neⁿ'e tá, 'áará chí ná maⁿ'a yeⁿ'ē yáⁿ'āa chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā.

24 N'daatāa 'líⁿ míⁿ ní can'daā tá ní caⁿ'a tá chíi tá cheⁿecu tá: Mamá, ¿de'ē caacá? Ní cheⁿecu tá ní caⁿ'a yā chíi yā tá'ā: Caaca di tíⁿ Juan chí cheⁿdínuūⁿ ní.

25 Maaⁿncheⁿētē nūuⁿ sndaā ta'díⁿ miiⁿ naachi canúⁿ rey miiⁿ, ní caⁿ'ā tá: Neⁿ'é chí maaⁿnguuví nūuⁿ teé ní 'úú cheⁿeti 'áámá cu'u tíⁿ Juan chí cheⁿdínuūⁿ ní.

26 Tuu'mi ní rey miiⁿ ní s'neeⁿ ndaachi nuúⁿ yā naati cáávā chí caⁿ'a yā, “por Ndyuūs”, ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúúcu rey miiⁿ, nguéeⁿ chí diiⁿ nuuⁿ yā cheeⁿdiitú yā yeⁿ'ē chí ngiica ta'díⁿ miiⁿ.

27 Hora míⁿ nūuⁿ caⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ rey miiⁿ 'áámá soldado chí cheⁿ'e sa 'caāca sa daandu Juan chí cheⁿdínuūⁿ ní nguai sa tíⁿ yā.

28 Soldado miiⁿ ní cheⁿ'e sa ná vácūú ní ch'iica sá daaⁿdu Juan miiⁿ. Ní sn'nuuⁿ sa tíⁿ Juan miiⁿ cheⁿeti 'áámá cu'u. Ní ndeⁿ soldado miiⁿ ní ca'a sa ta'díⁿ miiⁿ. Ní ta'díⁿ miiⁿ ní ca'a tá cheⁿecu tá.

29 Taachí discípulos yeⁿ'e Juan miiⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, cheⁿ'é yā chí nguai yā cuerpo yeⁿ'e Juan miiⁿ. Ní candéε yā chí 'cuuchi yā.

Jesús ca'a yā chí che'e nyuⁿ'u mil 'iiⁿ'yāⁿ
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Cuayivi miiⁿ ní apóstoles ní nduuvidaamá yā ndúúcu Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā Jesús tanducuéⁿ'ē chí diiⁿ yā, ndúúcu chí chí'cueeⁿ yā.

31 Jesús caⁿ'a yā chíi yā apóstoles: Cuchí nī, ní caⁿ'a yú ntaavi'tuunúⁿ yú na 'aama lugar chí 'aama lado yeⁿ'e yáāⁿ naachi nguéeⁿ 'iiⁿ'yā. Ngaⁿ'a yā 'tíicā, caati n'deeⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ indaá yā nanááⁿ Jesús ndúúcu n'deeⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ chí inaⁿ'a, ndíi maaⁿ rá chí nge'e yā, nguéeⁿ ngii.

32 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ndúúcu apóstoles yeⁿ'e yā cueⁿ'é yā dámaáⁿ yā na 'áámá barco na 'áámá lugar chí nguéeⁿ snée 'iiⁿ'yāⁿ.

33 Naati néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ n'diichí yā Jesús ndúúcu apóstoles, ní déenu yā du'u yā ní taachí cueⁿ'e yā. Ní nducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ s'eeⁿ cueⁿ'e yā chíicá yā na yáⁿ'āa naachi ndaá Jesús ní vmnaaⁿ cá ndaa yā. Ní cuayivi ndaa Jesús miiⁿ ndúúcu apóstoles yeⁿ'e yā.

34 Taachí Jesús nan'dáa yā na barco, n'diichí yā neené n'deeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní neené ya'ai 'iinú yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, ti sneé yā tan'dúúca 'iiti cuūchí chí nguéeⁿ du'ū chí idiⁿ cuidado 'iiti, 'tíica yā. Ní Jesús tucá'a yā chí'cueeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'deeⁿ n'dái dendu'ū.

35 Taachí chí chíinū, discípulos yeⁿ'é yā ní ndaá yā nanááⁿ yā ní caⁿ'a yā: N'dii Jesús, 'āā chíinū ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε snée yā na yáⁿ'āa 'cūū.

36 Yaa'ví nī 'iiⁿ'yāⁿ, ní caⁿ'á yā yáāⁿ n'gaiyáā ndúúcu yaāⁿ n'geεε chí snée na niiⁿnuúⁿ ní cuái yā pan, ti nguéeⁿ ndéε yā chí che'e yā.

37 Naati Jesús ní nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e yā ní caⁿ'a yā: Ndís'tiī, ca'á nī che'e yā. Discípulos ní caⁿ'a yā: ¿'Áá cuuvi diiⁿ nús'uu chí caⁿ'a 'nū cuái 'nū 'uuvi ciento caadi pan, ní ca'á 'nū che'e yā?

38 Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos: ¿'Áá n'deeⁿ panes yeⁿ'ē ndís'tiī vεε? Cuéⁿ'e nī n'diichí nī. Taachí 'āā n'diichí yā, tuu'mi ní

yaa'ví yā: Vée nyu'u panes ndúúcū 'uuvī yaācā.

39 Tuu'mi ní ca'n'a ntii'nyu'n Jesús chí ch'εεε 'ii'yā'n s'ee'n caadi cuáán caadi cuáán naachí vεε yuuni cueēe.

40 Ní naachí ch'εεε yā 'áámá ciento yā ní naachí ch'έέεε tá 'uūvī nγεεεcu ndiichí yā.

41 Tuu'mi ní Jesús mii'n ní sta'á yā ndu'ū nyu'u panes mii'n ndúúcū 'uuvī 'yáacā. Ní chεεnaa'n yā nanguuvi ní ca'a yā gracias Ndyuūs cáávā pan mii'n ndúúcū 'yaācā. Ní ch'iinu ní n'dee yā panes mii'n ní nca'a yā discípulos ye'n'e yā chí ca'a yā che'e 'ii'yā'n s'ee'n. Discípulos ca'a yā nducyaaca 'ii'yā'n s'ee'n 'yaācā mii'n ndúúcū pan mii'n.

42 Nducyáácá yā che'e yā ní chiitu 'ii'yā'n.

43 Ní nanngaán yā chí ningaavā mii'n ní chiitu ndiichúvī 'cuεεεε ndúúcū chí ningaāva mii'n ye'n'e pan ndúúcū 'yaācā mii'n.

44 Nducyaaca sa'n'ā chí che'e sa panes mii'n ní ngii nyu'u mil sa.

Jesús ngúica yā vmnáán nuū'nī'yá'n'ā
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45 Tuu'mi ní ca'n'a Jesús chí yā discípulos ye'n'e yā chí cundaa yā na barco mii'n ní ndaá yā táámá lado ye'n'e nuū'nī'yá'n'ā mii'n vmnaa'n yē'n'e yā chí ca'n'a yā na yáān Bet-saida, nuu'ma'n ne'n'e chí Jesús diín yā despedir 'ii'yā'n s'ee'n.

46 Taachí Jesús diín yā despedir ye'n'e 'ii'yā'n s'ee'n, cue'n'é yā na yīcū mii'n chí caa'n'ma'ngua'á yā.

47 Taachí chí 'da'a mii'n, barco mii'n ndúúcū discípulos 'āā cachíicá vmnaa'n ye'n'e nuū'nī'yá'n'ā mii'n ní náávta'n'a nuū'nī'yá'n'ā mii'n canéé. Ní 'āā dámaān Jesús mii'n canee yā na yá'n'ā mii'n.

48 Ní Jesús n'diichí yā chí discípulos ní ch'eenu yā chí diín yā chí chiica barco mii'n ti 'yúúné mii'n ní contra ye'n'e naachí cachíica barco mii'n. Na nγεεtiyaa'n 'da'a ca, Jesús ndaa yā nanáán discípulos, ní ngicá yā vmnaa'n nuū'nī'n mii'n. Ní ne'n'é yā cho'o daamá yā.

49 Taachí discípulos ye'n'e yā n'diichí yā Jesús chí ngiica yā cuaa'n vmnaa'n nuū'nī'n mii'n, discípulos nadacádíinuū'n yā chí 'áámá bulto ch'εεε ní 'cai yiicu yā.

50 Ti nducyáácá discípulos n'diichí yā Jesús, ní dii'yā chí. Naati Jesús ní yaa'ví

yā 'ii'yā'n s'ee'n ní ca'n'a yā: Ndís'tiī sa'n'ā, nguée 'va'á nī ti 'úú.

51 Ní Jesús mii'n cuchée yā na barco mii'n naachi snúu'n discípulos. Ní canéé 'diín 'yúúné. Ní discípulos nadicádíinuū'n yā. De'ε chúúcā ch'εεε Ndyuūs. Ní che'e yiínú yā.

52 Vaanicadíinūu'n ye'n'e discípulos ní chεεchí caati nguée tuumicádíinuū'n yā vaadi n'giinu ye'n'e panes mii'n.

Jesús diín yā chí nduūvā ye'n'e 'ii'yā'n chí ngíitā na yá'n'ā Genesaret
(Mt. 14.34-36)

53 Cho'ó barco mii'n ndúúcu yā táámá lado ye'n'e nuū'nī'yá'n'ā mii'n ní ndaá yā ná yá'n'ā Genesaret, naachí cachiichí yā barco mii'n cuaa'n 'diituú nuū'nī'yá'n'ā.

54 Ní taachi nacan'daa yā na barco mii'n, 'ii'yā'n s'ee'n chí 'āā ndaá yā mii'n ní ntiinaán yā Jesús mii'n.

55 Ní 'ii'yā'n s'ee'n ca'n'á yā chí yā 'ii'yā'n ye'n'e núú'mán cuaa'n na yáān n'gaiyāá chí snéé nī'nuú'n chí Jesús canéé yā. Ní 'ii'yā'n s'ee'n chinguai yā 'ii'yā'n chí ngíitā. Ní tuca'a yā ndaa yā ndúúcū 'ii'yā'n chí ngíitā na cama ye'n'é yā ní candεε yā 'ii'yā'n nanáán Jesús mii'n.

56 Ní 'āā de'ε nūu'n lugar naachí cue'n'e Jesús mii'n, nduuti chí na yáān n'gaiyāá, o na yáān n'gεεε, o na campo, 'ii'yā'n ní í'nee'n yā 'ii'yā'n chí ngíitā cuaa'n cyúúní. Ní di'cuítu yā Jesús chí ca'á yā lugar 'ii'yā'n chí ngíitā chí cuuví tuu'ví yā maa'n rá naachí ndεεtií ye'n'e catecai Jesús. Ní nducyaaca 'ii'yā'n chí tuū'ví yā tiinūu'n ye'n'e yā, nduūvā ye'n'e yā.

7

Chí'n chí diín chí ngii nuu'ndi 'ii'yā'n
(Mt. 15.1-20)

1 Tuu'mi ní 'ii'yā'n fariseos ndúúcū n'duuvī maestros ye'n'e ley n'daa yā na yáān Jerusalén, ní ndaa yā nanáán Jesús.

2 'Ii'yā'n s'ee'n ní n'diichí yā chí discípulos ye'n'e Jesús mii'n ngé'e yā ndúúcū ta'a yā chí vaatí, ní vεε nuu'ndi ye'n'e yā ti nguée inaa'nu yā ta'a yā taachí āā cuée che'e yā tan'duucā chí nga'n'a ley ye'n'é yā.

3 Chúu chí caati 'ii'yā'n fariseos ndúúcū nducyáácá 'ii'yā'n Israel candíi yā costum-bres ye'n'é 'ii'yā'n ndiicúú s'ee'n chí nguée

che'e yā ndúúti chi nguée n'deēe cuuvi nnaaⁿnú yā ta'a yā.

4 Taachí indáa yā niiⁿvēē, nguée che'e yā nduuti chi nguée nnaaⁿnu yā ta'a yā n'deēe cuūví. Véé cá costumbres chi 'iiⁿyāⁿ s'een icandiica yā, chi nnaaⁿnu yā vasos chi n'geē chí ngi'i yā, ndúúcū jarros, ndúúcū taza yeⁿe cūū, ndúúcū mesas.

5 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ fariseos ndúúcū maestros yeⁿe ley miiⁿ itiinguunéeⁿ yā Jesús: ¿De'ē cúví chí nguée candíi discípulos yeⁿe nī costumbres yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ndiicúú s'een? Nge'é yā ndúúcū ta'a yā chi vaatí.

6 Jesús nan'guεεcútaⁿa yā: N'dáacā caⁿ'a profeta Isaías miiⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ yeⁿe ndís'tiī chí 'uūví naaⁿ 'uūví cheendí nī. Chuū caⁿ'a yā taachí dingúuⁿ yā 'túúcā:

'Iiⁿyāⁿ s'uúⁿ ní dich'εεté yā 'úú ndúúcū cheendi yā, naati staava yeⁿe yā yaⁿ'āī canee yeⁿe 'úú.

7 Nguée dε'ē véε dichí'vē chí diiⁿ yā chí dich'εεté yā 'úú, ti chíiⁿ chí ngi'cueeⁿ yā ní ley yeⁿe saⁿ'ā yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

8 Naati ndís'tiī ní chí'neēⁿ nī leyes yeⁿe Ndyuūs ní candíi nī costumbres yeⁿe saⁿ'ā yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Chíiⁿ chí neenē n'deēe cuūví nnaaⁿnu yā jarros ndúúcū vasos naachi ngi'i nuúⁿ yā, ndúúcū chí diiⁿ yā ndúúcū neenē n'deēe cá dendu'ū. Tanducuéⁿe chuū ní nguée dichí'vē.

9 'Tíicā caⁿ'a Jesús chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'een: Ndís'tiī ní cándii nī costumbres maáⁿ nī ní cáávā chuū i'neēⁿ nī 'áámá lado ley yeⁿe Ndyuūs.

10 Moisés caⁿ'a yā ley 'cūū: Diiⁿ nī honrar chiidá nī ndúúcū cheεcú nī ní 'iiⁿyāⁿ chí nguée n'dáacā ngaⁿ'a yā yeⁿe chiidá yā o yeⁿe cheεcú yā canée chí 'cuūvi yā.

11 Naati ndís'tiī ní ngaⁿ'a nī chí nga'a nī permiso 'aama saⁿ'ā chí caaⁿ'maⁿ sá cuuvi sa chiida sa o cheεcu sa, 'tíicā: 'Úú ní nguée cuuvi nneē n'diī, caati nducuéⁿe chí yeⁿe ní Corbán. (Nduudu Corbán miiⁿ ní neⁿe caaⁿ'maⁿ chí ca'á yā Ndyuūs.)

12 Ndúúti chí saⁿ'ā ngaⁿ'a sa 'túúcā, tuu'mi ní ndís'tiī ngaⁿ'a nī chí 'āā ntée nga'a nī lugar chí cunnee sá chiida sá ndúúcū cheεcu sá.

13 Ndís'tiī ní diiⁿ nī chí 'āā ntée dichí'vē Nduudu yeⁿe Ndyuūs cáávā costumbre chí

ngo'ó yeⁿe 'áámá nī taama nī. Néené n'deēe dendú'ū diiⁿ nī tan'dúúcā chuū.

14 Caⁿ'a ntúūⁿ Jesús chíi yā 'iiⁿyāⁿ taama vmnéⁿ'ēe ní caⁿ'a yā: Cu'neeⁿ veeⁿ nducyaaca nī yeⁿe, ní tuumicadiinuuⁿ nī.

15 Mar 'áámá dendu'ū chí nge'e saⁿ'ā chí 'āā cuée che'e sa cuuvi diiⁿ chí 'āā ntée dεεve sa. Chíiⁿ chí nadicádíinuuⁿ saⁿ'a na staava yeⁿe sa ní ican'daā na staava yeⁿe sa chíiⁿ idiíiⁿ chí 'āā ntée dεεve sa.

16 Ndís'tiī chí véé veéⁿ nī, 'caandiveéⁿ nī.

17 Taachí Jesús s'neeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní sndaa yā va'ai yeⁿe discípulos yeⁿe yā, discípulos yeⁿe yā ní itiinguuneeⁿ yā: ¿De'ε néⁿ'é caaⁿ'maⁿ ejemplo 'cūū?

18 Ní caⁿ'a Jesús chíi yā discípulos: ¿'Áá 'tiicā ntuūⁿ ndís'tiī nguée ituumicadíinuuⁿ nī? ¿'Áá nguée deenu nī chí tanducuéⁿe chí nge'e saⁿ'ā ní cungéε cuaaⁿ chuva'āī ní nguée cuuvi diiⁿ chí saⁿ'ā miiⁿ ní vaati sa,

19 ti nguée indaā na staava yeⁿe sa naati na cheētí sa? Ní cuayiivi míiⁿ nan'daā na cuerpo yeⁿe sa. 'Tíicā ní nducuéⁿe chí ngé'ε saⁿ'ā ní dεεve. Ní nguée diiⁿ chí dinuuⁿndí yā.

20 Ní caⁿ'a Jesús: Chíiⁿ chí can'daā na staava yeⁿe sa chíiⁿ chí diiⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿe sa.

21 Ti chíiⁿ cuaaⁿ cheētí sáⁿ'ā chí neⁿe caaⁿ'maⁿ chí yeⁿe na staava yeⁿe sa, ican'dáā yeⁿe vaanicadíinūⁿ yeⁿe sa chí nguée n'daācā. Nadacadíinuuⁿ yā yeⁿe chí caⁿ'a sa ndúúcū 'aama n'daataá o isáⁿ'ā chí nguée yeⁿe yā, ndúúcū yeⁿe chí n'diichí yā 'áámá saⁿ'ā o n'daataá ní duuchinéⁿ vi'i yā, ní ndúúcū chí 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiⁿyāⁿ,

22 ndúúcū yeⁿe chí ididuucú yā, ndúúcū yeⁿe chí neⁿe yā cosas chí véé yeⁿe taama yā, ndúúcū yeⁿe dendú'ū chí yeⁿe yááⁿnguiinūⁿ, ndúúcū yeⁿe chí nginche'ái yā 'iiⁿyāⁿ, ndúúcū vicios, ndúúcū n'daataá chí caⁿ'ā tá ndúúcū n'daataá chí duuchinee tá vi'i, ndúúcū yeⁿe sáⁿ'ā chí caⁿ'a sa ndúúcū saⁿ'ā chí duuchinee sa vi'i, ndúúcū yeⁿe chí n'diichí yā cosas chí nguée n'daācā, ndúúcū yeⁿe chí caaⁿ'maⁿ taáⁿ yā contra yeⁿe Ndyuūs, ndúúcū yeⁿe chí dich'εεté maáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ, ndúúcū nduudu chí nadicádíinuuⁿ yā tan'duucā chí loco yā.

23 Tanducuéⁿe dendú'u 'cūū chí nguée n'daācā ican'daā yeⁿe na staava yeⁿe yā.

Chíin chi diiin chi véé nuunndi ye'né yā.

'Áámá n'daataá chi nguée n'daataá Israel tá chi i'teenu tá Jesús (Mt. 15.21-28)

24 Nan'dáā Jesús miiⁿ ní cunaⁿa yā na yáⁿāa Tiro ndúú^{cū} Sidón. Ní chindáa yā na 'áámá va'ai. Ní nguée neⁿ'é yā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cadíⁿnuuⁿ yā naachi cánéé yā naati nguée chii canúⁿ n'de'ei yā.

25 Maaⁿch^εeté tuumicadiinuuⁿ 'áámá n'daataá chi véé 'áámá n'daataá 'líⁿ daiya tá chi cánéé ndúú^{cū} espíritu yeⁿ'e yááⁿnguiniūⁿ. N'daata miiⁿ ní ndaā tá ní chiintii'yā tá ná ca'a Jesús miiⁿ.

26 N'daata míⁿ ní nguée yeⁿ'ē ndaata yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel naati yeⁿ'e ndaataá yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáⁿāa Sirofenicia. Ndaā tá ní chiica tá Jesús miiⁿ chí tun'dáa yā espíritu yeⁿ'e yááⁿnguiniūⁿ yeⁿ'ē n'daataá 'líⁿ daiya tá.

27 Naati Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā n'daataá miiⁿ: Ca'a di lugar chi che'e daiyá 'iiⁿyāⁿ Israel vmnááⁿ vmnaaⁿ ti nguée cánéé chí divií pan yeⁿ'e daiyá 'nū ní ca'á 'nū chi che'e 'yaānā.

28 Táⁿā miiⁿ ní nan'gu^εécútaⁿ'ā tá: 'Tíicā, Señor, naati 'yaānā chi snée tī maaⁿ mesa miiⁿ nge'é tī cheeyēi pan chi ngéē yeⁿ'ē da'caiyáá.

29 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā táⁿā: Dii n'daataá n'daācā ngaⁿ'a di. 'Āā cuuví naⁿ'a di. Espíritu yeⁿ'e yááⁿnguiniūⁿ 'āā nan'dáā yeⁿ'ē daiya di.

30 Taachí ndaā tá na vaacu tá, n'daataá 'líⁿ miiⁿ yeⁿ'ē tá canee tá na cama ní candi-iti tá. Ní espíritu yeⁿ'e yááⁿnguiniūⁿ ní 'āā nan'dáā yeⁿ'ē n'daata 'líⁿ miiⁿ.

Jesús diin yā chi nduūvā yeⁿ'e 'áámá sáⁿ'ā chi nguée ngaⁿ'a sa ndíi nguée ndúú n'giindiveeⁿ rá sá

31 Jesús nan'daa ntuuⁿ yā yeⁿ'e yáⁿāa Tiro ndúú^{cū} yáⁿāa Sidón ndúú^{cū} na yáāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿāa Decápolis. Ní ndaa yā na yáⁿāa chi 'díⁿtū nuūⁿnīⁿ'yáⁿā Galilea.

32 Miiⁿ ní ndaā 'iiⁿyāⁿ ndúú^{cū} 'áámá saⁿ'ā chi che^εtúū chi nguée ngii ngaⁿ'ā sa n'dáacā. Ní chiicá sá Jesús chi cun'duú yā ta'a yā vmnaaⁿ yeⁿ'ē sa.

33 Jesús candé^ε yā saⁿ'ā miiⁿ 'áámá lado naachi 'āā ntée snée 'iiⁿyāⁿ ní tingúⁿ

ndutá'a yā na veeⁿ sá ní chiidaiⁿ yā ní s'neeⁿ nduta'á yā na ch'iya sa.

34 Ní ch'íinu yā nanguuvi, ní ndaa niiⁿnúⁿ yā ní caⁿ'a yā: Efata, chi neⁿ'e caaⁿ'maⁿ na nduudu yeⁿ'é, n'guaaⁿ di.

35 Ndúú^{cū} chuū ní n'guaaⁿ veeⁿ sá ndúú^{cū} ch'iya sa ní nduūvā yeⁿ'ē sa. Ní 'āā chí caⁿ'a n'dáacā sā.

36 Jesús ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguée cuuvi yā mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ. 'Áará chi neene ca'a cuidado yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguée cuuvi yā 'iiⁿyāⁿ, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā chii yā n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ.

37 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní neene cheⁿ'e yiinú yā, ní caⁿ'a yā: 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní tanducuéⁿ'ē idin'daacá yā, ndíi 'iiⁿyāⁿ chi che^εtúū ní idiin yā chí n'giindiveeⁿ yā. Ní 'iiⁿyāⁿ chi nguée ngaⁿ'á yā ní diin yā chí ngú ngaⁿ'a yā.

8

Jesús ca'á yā che'e cuūⁿ mil 'iiⁿyāⁿ (Mt. 15.32-39)

1 Tiempo 'cūū neene 'yááⁿ 'iiⁿyāⁿ nduuvídaama yā ndúú^{cū} Jesús. Nguée de'ē chí ca'á yā chí che'e 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ. Tuu'mi Jesús 'caí yā discípulos yeⁿ'e yā, ní caⁿ'á yā chii yā discípulos:

2 'Úú ní ya'ái cáávā 'iiⁿyāⁿ s'tíi, tí 'āā 'iinu nguūvī snée yā nduucú na lugar 'cūū ní nguée de'ē vεε chí che'é yā.

3 Ndúú^{ti} chí nadicho'ó 'iiⁿyāⁿ na vaacu yā ní nguée che'é yā, 'áátīi cuuvi cúúnú yā cuaaⁿ cyúúní chí naⁿ'a yā ti náⁿ'a yā ní yaⁿ'āi ndiicá yā.

4 Discípulos ní nan'gu^εécútaⁿ'a yā: ¿Taacá ca'á nī chí ché'é 'iiⁿyāⁿ na lugar naachi nguée ch'εtinéé 'iiⁿyāⁿ?

5 Jesús miiⁿ ntiinguunéⁿ yā discípulos: ¿'Áá n'dee cá panes yeⁿ'é nī véé? Discípulos ní caⁿ'a yā: Tá ndεēchē vεε.

6 Tuu'mi ní chii Jesús 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí 'cuε^εté yā na yáⁿāa miiⁿ. Ní Jesús sta'á yā ndεēchē panes miiⁿ. Ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā panes miiⁿ. Ní n'dee yā panes miiⁿ ní ca'á yā discípulos yeⁿ'é yā. Ní discípulos ca'á yā che'e 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ.

7 Véé ntúūⁿ n'duuvi 'yaācā. Jesús sta'á yā 'yaācā ní ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā 'yaācā ní ca'a yā discípulos chí ca'a ntúūⁿ yā 'yaācā 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ.

8 Nducyaaca 'iiⁿyāⁿ che'e yā ní chiitu 'iiⁿyāⁿ. Ní nin'guaáⁿ yā tá ndεēchē 'cuētēē chí nángaava.

9 'Iiⁿyāⁿ chi che'e yā ní ngii yā tan'dúú cuūⁿ mil 'iiⁿyāⁿ. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní diíⁿ yā despedir yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ.

10 Ní Jesús ndaa yā na 'aama barco ndúú^{cū} discípulos yeⁿ'e yā ní cueⁿ'é yā na yáⁿ'aa chi nguuví Dalmanuta.

Tiⁿyāⁿ fariseos chiica yā Jesús chi ch'iⁿi yā 'aama vaadī n'giinu

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Tuu'mi ní ndaa 'iiⁿyāⁿ fariseos ní tucá'a yā caⁿ'a yā n'dee n'dái ndúú^{cū} Jesús. Neⁿ'é yā n'diichi yā táacā caaⁿ'maⁿ Jesús. Chiica yā Jesús 'áámá vaadī n'giinu yeⁿ'e na va'ai chεēti nguuví.

12 Jesús nandaa yiinú yā tí ndaachī 'iinu yā na staava yeⁿ'é yā, ní caⁿ'a yā: ¿Dε'ē cúúví chí ngiica 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ 'áámá señal yeⁿ'e vaadī n'giinu? 'Úú ngaⁿ'á cuaacu chí nguéé ca'á mar 'áámá señal 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ.

13 Cuayiivi chí caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ chuū, Jesús nanguεεcunée yā snda yā na barco miiⁿ. Ní cueⁿ'e yā taama lado nuūⁿnī'yáⁿ'ā miiⁿ.

Levadura yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ fariseos

(Mt. 16.5-12)

14 Discípulos chinaáⁿ yā chí candεε yā chí che'e yā, naati ndéε yā 'aama n'dyáⁿ'ā pan ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ na barco miiⁿ.

15 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'á yā chí yā discípulos: Cuin'diichí nī, cundéε nī cuidado yeⁿ'e levadura yéⁿ'e 'iiⁿyāⁿ fariseos ndúú^{cū} levadura yeⁿ'e rey Herodes. Levadura miiⁿ ní chíⁿ chí diíⁿ yā chí nguéé n'daācā.

16 Discípulos ní tucá'a yā caⁿ'a yā nguaaⁿ maáⁿ yā: ¿'Áá chí nguεε ndéé yú pan chí chí 'tiicā ngaⁿ'a yā?

17 Jesús miiⁿ ní déénu yā chí ngaⁿ'ā discípulos nguaaⁿ maáⁿ yā ní caⁿ'a yā: ¿Dε'ē cúúví chí ngaⁿ'a nī chí cáāvā chí nguéé ndéé nī pan? ¿'Áá cuéé tuumicadiinúúⁿ nī? ¿'Áá cuéé i'téénu nī na staava yeⁿ'e nī?

18 ¿'Áá nguéé inaaⁿ ndís'tī ndúú^{cū} nduutinááⁿ nī, ndíi nguéé ndúú n'giindiveeⁿ rá nī ndúú^{cū} veéⁿ nī? ¿'Áá nguéé inan'gaacú nī?

19 Taachí n'deé ndu'u nyuⁿ'u panes miiⁿ chí che'e nyuⁿ'u mil 'iiⁿyāⁿ, ¿'Áá n'deē 'cuééⁿ ca pan nángaāva? ¿'Áá nin'guaáⁿ nī? 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Ta ndiichuuví.

20 Ní caⁿ'a Jesús: Taachí ca'á ndεēchē panes miiⁿ che'e cuūⁿ mil 'iiⁿyāⁿ, ¿'Áá n'deē 'cuētēē ca nin'guaáⁿ nī? Discípulos ní caⁿ'á yā: Tá ndεēchē.

21 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā: ¿'Áá cuéé tuumicadiinúúⁿ nī?

Jesús diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí ngueenááⁿ na yāⁿ Betsaida

22 Cuayiivi miiⁿ mí ndaa Jesús ndúú^{cū} discípulos yeⁿ'e yā na yāⁿ Betsaida. Náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní ndéε yā 'áámá chí ngueenááⁿ nanááⁿ Jesús ní ngiicá yā Jesús chí tuu'vi yā 'iiⁿyāⁿ chí ngueenááⁿ.

23 Jesús sta'á yā ta'ā chí ngueenááⁿ ní tun'dáa yā 'iiⁿyāⁿ 'áámá lado yeⁿ'e yāⁿ 'líⁿ miiⁿ. S'neeⁿ yā nuuⁿnīⁿ daíⁿ yā na nduutinááⁿ sa ní snduu tá'a yā vmnaaⁿ yeⁿ'e saⁿ'āⁿ miiⁿ ní itiinguunéeⁿ yā saⁿ'ā ndúú^{ti} chí 'āā inaaⁿ sa 'tεε.

24 Chí ngueenááⁿ miiⁿ ní ch'iinu sa, ní caⁿ'ā sa: Inaaⁿ 'áámá saⁿ'ā tan'dúú^{cā} chí 'áámá yáⁿ'ā 'túicā saⁿ'ā, naati ngiicá sá.

25 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní sn'duu ntúuⁿ yā ta'a yā na nduutinááⁿ saⁿ'ā miiⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní ch'íinu n'daācā sa ní nduuvī n'dai nduutinááⁿ sa. 'Áā tanducuéⁿ'e inaaⁿ n'daācā sa.

26 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ dichó'o yā saⁿ'ā chí cuinaⁿ'a sa na vaacu sa. Ní caⁿ'a yā: Díi, nguéé cundaā di núúⁿ'máⁿ na yāⁿ miiⁿ ní cuuvi di chuū mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ.

Pedro ní caⁿ'ā cuaacu sá chí Jesús chí Cristo yā

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Cuayiivi miiⁿ Jesús ndúú^{cū} discípulos yeⁿ'é yā cheⁿ'é yā na yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Cesarea ndúú^{cū} yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Filipo. Taachí snúuⁿ yā yúúⁿ ntiinguuneeⁿ Jesús miiⁿ discípulos yeⁿ'e yā, ní caⁿ'a yā: ¿Du'ū 'úú ngaⁿ'a 'iiⁿyāⁿ?

28 Discípulos nan'guεεcútaⁿ'a yā: Náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní ngaⁿ'a yā chí díi chí Juan chí chεédínuūⁿ díi. Náⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā chí díi chí profeta Elías díi. Náⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā chí díi chí 'áámá profeta díi.

29 Tuu'mi ni Jesús ntiinguunéeⁿ yā discipulos: ¿Du'ū 'úú ngaⁿ'á ndís'tiī? Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní caⁿ'ā sa: N'diī chí Cristo chi yeⁿ'e Ndyuūs.

30 Jesús ní caⁿ'a yā chí nguéeⁿ cuuvi yā mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chuū.

Jesús ngaⁿ'ayā yeⁿ'e vaadī n'gii yeⁿ'e maán yā

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Tuu'mi ní Jesús tuca'á yā chí'cueeⁿ yā yeⁿ'e Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs. Ní neené 'cueenu sa cuuvi. 'Iiⁿ'yāⁿ chiiduú n'gēéⁿ ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū chí ngaⁿ'ā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yáacu miiⁿ ndúúⁿcū maestros yeⁿ'e ley, 'āā ntééⁿ neⁿ'e yā saⁿ'ā. Ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí caaⁿ'núⁿ yā saⁿ'ā, naati saⁿ'ā miiⁿ ní cheⁿti 'iīnū nguuvi nduuchi sa yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

32 'Úú ní ngaⁿ'á cuaācú chuū. Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní cueⁿ'e sa ndúúⁿcū Jesús 'áámá lado ní tucá'a sa yaa'vi neeⁿ sa Jesús.

33 Naati Jesús nan'guεεcundií yā ní n'diichí yā discipulos ní yaa'vi neeⁿ yā Pedro ní caⁿ'a yā: Díí, Pedro, tan'dúúⁿcā yáá'n'guiinūⁿ, 'tíicā dii. Cuví di yeⁿ'e 'úú, ti dii ní nguéeⁿ nadicádíinuuⁿ di tan'dúúⁿcā Ndyuūs nadicádíinuuⁿ yā, ti nadicádíinuuⁿ di yeⁿ'e dendu'ū yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cū.

34 Tuu'mi ní Jesús yaa'ví yā discipulos yeⁿ'e yā ndúúⁿcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ, ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'uun': Ndúúⁿti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e yā caⁿ'a yā nduucú, canéé chí cu'nééⁿ maán yā tanducuén'e dendu'ū chí vééⁿ yeⁿ'e yā ní cuta'á yā cruz yeⁿ'é yā chí tan'dúúⁿcā chí 'cueenu taaví yā cuuvi cucááⁿvā 'úú 'iicu caⁿ'á yā nduucú.

35 Tí nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e yā nadanguáⁿ'āi yā vida yeⁿ'e maán yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cū ní dindaí taama vida yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí dindaí yā vida yeⁿ'e yā cucááⁿvā 'úú ní cucááⁿvā nduudu cuaacu chí nguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní nandaacá yā vida yeⁿ'e yā nanááⁿ Ndyuūs.

36 ¿De'ē dichíí'vē yeⁿ'e saⁿ'ā ndúúⁿti chí diiⁿ sa ganar nducuén'e chí vééⁿ iⁿ'yeeⁿdí 'cū ní dindaí sa alma yeⁿ'e sa?

37 ¿'Áá n'deēe cuuvi nadíí'vε sa 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cucááⁿvā alma yeⁿ'e sa?

38 Nduuti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi 'cuinaáⁿ yā yeⁿ'e 'úú ndúúⁿcū nduudu yeⁿ'é nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí vééⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e yā, ní nguéeⁿ n'daācā idiíⁿ yā, 'tiicá ntúūⁿ 'úú chí Saⁿ'a chí Daiyá Ndyuūs, cuuví 'cuinaáⁿ yeⁿ'e yā taachi ndaá ndúúⁿcū δεενε ch'εεε n'dai yeⁿ'é Chiidá ndúúⁿcū ángeles chí δεενε yā.

9

1 Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á, chí vééⁿ ná'a nī chí snééⁿ nī 'muuⁿ chí nguéeⁿ 'cuuví nī taanduvééⁿ ndii snaaⁿ nī naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'e chí ndaa yā ndúúⁿcū poder yeⁿ'é yā.

Jesús n'daaⁿ yā cuerpo yeⁿ'e maán yā

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Cho'ó jaāⁿ nguuvi, ní Jesús candéε yā Pedro, ndúúⁿcū Jacobo, ndúúⁿcū Juan. Ní cheⁿ'e yā ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na 'áámá yīicū yaacu. Ní miiⁿ ní Jesús n'daaⁿ yā cuerpo yeⁿ'e yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

3 Catecai yā nguεεcundáā ngii n'gai ní cuéε tan'dúúⁿcā nieve. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cū nguéeⁿ cuuvi naáⁿ'nú yā 'áámá tíinūⁿ táátīⁿ cuéε.

4 Ní che'enaāⁿ sáⁿ'ā profeta Elías ndúúⁿcū Moisés, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ch'iī ndíí cuááⁿ vmnaaⁿ. Ní ndeé yā ndúúⁿcū Jesús.

5 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní caⁿ'a sá chí sá Jesús: N'dií Maestro, de'ε chúúⁿcā n'daācā yeⁿ'e yú chí 'cuεetinée yú 'muuⁿ. Din'dái 'nū 'iīnū va'ai 'lííⁿ: 'Áámá yeⁿ'é nī, táámá yeⁿ'e Moisés, táámá yeⁿ'e profeta Elías.

6 Discipulos ní di'yáá yā chí. Ní Pedro miiⁿ nguεε deenu sa de'ē chí ngaⁿ'a sa.

7 Tuu'mi ní ndaā vmnááⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'áámá meēⁿ ní sn'dií 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní discipulos chí'iindiveéⁿ yā 'áámá nduudu chí ngaⁿ'a nguaaⁿ meēⁿ miiⁿ chí ngaⁿ'ā: Sáⁿ'a 'cū Saⁿ'ā Daiyá chí neⁿ'e n'dái. Cu'neeⁿ veéⁿ nī yeⁿ'e sa.

8 Hora mííⁿ nūⁿ, taachi discipulos n'diichí yā, 'āā ntééⁿ du'ū vεε snééⁿ ndúúⁿcū yā, 'āā dámaāⁿ Jesús miiⁿ nduucú yā.

9 Taachí nangua'á yā yeⁿ'e yīicū miiⁿ na yúúⁿni miiⁿ naachi cunaⁿ'a yā Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e chí n'diichi yā, ndíí taachi Saⁿ'a

chi Daiya Ndyuūs nduuchi sa yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā.

¹⁰ Cáávā chuū nanguáinⁿ daí yā chi canúúnⁿ nⁿdeⁿei nguaaⁿ maánⁿ yā, naati ntiinguunéeⁿ yā nguaaⁿ maánⁿ yā ¿deⁿē chi 'túúcā chi nduuchi sa yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā?

¹¹ Tuuⁿmi ní discípulos ntiinguunéeⁿ yā Jesús ní caⁿa yā: ¿Deⁿē cúúví chí ngaⁿā maestros yeⁿe ley chí Elías miiⁿ canéeⁿ chí ndaa vmnaaⁿ sa?

¹² Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿa yā ní caⁿa yā chíi yā discípulos: Cuaacu níⁿnyúⁿ chí Elías miiⁿ 'āā ndaá sá vmnáánⁿ vmnaaⁿ ní diiⁿ sa nⁿεε sa tanducuénⁿē yeⁿé Ndyuūs. ¿Deⁿé ngaⁿā naachi canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs yeⁿe Saⁿā chí Daiya Ndyuūs? Ngaⁿa chí canéeⁿ chí 'cueenu sá cuuvi ní 'iiⁿyāⁿ sⁿeeⁿ diiⁿ yā despreciar saⁿā ní nguéeⁿ neⁿe yā saⁿā.

¹³ Naati maaⁿ ní ngaⁿá chí 'āā ndaā profeta Elías miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ sⁿeeⁿ 'āā diiⁿ yā chí neⁿe yā ndúúcū sa, tan'dúúcā chí ngaⁿa naachi canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs yeⁿē chí canéeⁿ chí chó'ōo.

Jesús divii yā espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ yeⁿē 'aama saⁿā 'dííⁿ

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Cuayiivi míiⁿ Jesús ndaa yā naachi snéeⁿ discípulos yeⁿe yā. N'diichí yā neenéⁿ n'deeé 'iiⁿyāⁿ cuaaⁿ 'diituú discípulos yeⁿé yā. Véé ntúūⁿ maestros yeⁿe ley miiⁿ chí ndeé yā n'deēe n'dáí ndúúcū discípulos.

¹⁵ Ní taachi n'díichi nducyaaca yā Jesús miiⁿ cueⁿe yiinu yā ní ngéenu yā ní ndáa yā nanáánⁿ Jesús chí diiⁿ yā saludar Jesús.

¹⁶ Tuuⁿmi ní Jesús ntiinguuneeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ sⁿeeⁿ: ¿Deⁿé ngaⁿa ní ndúúcū 'iiⁿyāⁿ sⁿtíí?

¹⁷ 'Áámá chéeⁿ 'iiⁿyāⁿ sⁿeeⁿ chí snéeⁿ yā miiⁿ nn'guaacútaⁿa yā: N'dií Maestro, ndeé 'aama daiyá, chí canéeⁿ sá ndúúcū 'áámá espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ chí diiⁿ chí nguéeⁿ ngíi ngaⁿā sa.

¹⁸ 'Āā tíí nūuⁿ naachi canéeⁿ sá espíritu 'cūū ní sta'a sáⁿā ní n'gεεcu sáⁿā ná yáⁿāa. Ní saⁿā miiⁿ ní ican'dáa yáⁿ cuaaⁿ cheendi sa. Ní n'gεεcu r'íi 'dííⁿyúⁿ sá. Chíⁿ chí neenéⁿ nduuví duūvā sa. 'Āā ngíi discípulos yeⁿe ní chí tun'dáa yā espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ, naati nguéeⁿ cuuvi diiⁿ yā.

¹⁹ Jesús nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ sⁿeeⁿ: Ndís'tií, 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu ní. ¿Áá 'naaⁿ tiempo canéeⁿ chí cuneé ndúúcū ndís'tií? ¿Áá 'naaⁿ tiempo canéeⁿ chí cucheé ndúúcū ní? Candéε ní 'muuⁿ saⁿā 'dííⁿ.

²⁰ Cheⁿe yā nguai yā saⁿā 'dííⁿ miiⁿ. Ní taachí n'diichi espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ Jesús miiⁿ, yáánⁿguiinūuⁿ miiⁿ chindεεve saⁿa 'dííⁿ miiⁿ. Chεεcu ndáa sa ní n'gee yáⁿ cuáánⁿ cheendi sa.

²¹ Tuuⁿmi ní Jesús ntiinguunéeⁿ yā chíida saⁿā 'dííⁿ: ¿'Áá 'naaⁿ canee sa ndúúcū ca'ai 'cūū? Chíida sa miiⁿ ní caⁿa yā: Ndií chí 'lííⁿ sa.

²² Néenéⁿ n'deēe cuuvi espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ miiⁿ ní n'gaanuuⁿ sáⁿā nguaaⁿ nguuchi yáⁿā ní nguaaⁿ nuūⁿníⁿ va, chí neⁿe 'caāⁿnūⁿ saⁿā. N'dií Jesús, ndúúti chí cúúví diiⁿ ní 'tεε deⁿē chí cunnee ní nús'uu, ní nuuⁿ nnee ya'āi 'iinú ní nús'uu ní cunnee ní nús'uu.

²³ Jesús caⁿa yā chíi yā saⁿā miiⁿ: Nduuti chí cuuvi cu'téenu di, tuuⁿmi ní tanducuénⁿē ní cuuvi cáávā 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā.

²⁴ Tuuⁿmi ní chíida sa néenéⁿ 'caí ní ngεεcú yā. Ní caⁿa yā: 'Úú cu'teenú. Cunnee ní 'úú ní cuuvi cu'teenú ca.

²⁵ Taachí Jesús n'diichí yā chí neenéⁿ n'deēe 'iiⁿyāⁿ nduuvidaamá yā, ngaⁿa di-ítú yā ndúúcū espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ ní caⁿa yā: Dii espíritu chí diiⁿ chí nguéeⁿ ngii ngaⁿa ní nguéeⁿ n'giindiveénⁿ 'úú cuuvi dii chí nan'dáa di yeⁿe cuerpo yeⁿe saⁿā 'dííⁿ 'cūū, ní 'āā ntéé nguεεcunée di cundaā di na cuerpo yeⁿē sa.

²⁶ Espíritu miiⁿ ní chindεεve saⁿā 'dííⁿ miiⁿ ní chεεcundáa saⁿā taama vmnéⁿēe ní nan'daā yeⁿē sa. S'neeⁿ saⁿā 'dííⁿ miiⁿ tan'dúúcā chí chíi sa. Taachí 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ n'diichí yā saⁿā 'dííⁿ miiⁿ neenéⁿ 'yaaⁿ yā caⁿa yā chí n'díí sá.

²⁷ Naati Jesús miiⁿ ní sta'á yā ta'ā sa, ní nadicuéeⁿ yā saⁿā. Saⁿā 'dííⁿ miiⁿ ní chéendii sa.

²⁸ Cuayiivi ní Jesús sndaá yā na 'áámá va'ai, ní discípulos yeⁿe yā ntiinguunéeⁿ yā Jesús taachi snéeⁿ yā 'áámá lado: ¿Deⁿē cúúví chí nús'uu nguéeⁿ chitun'dáa 'nū espíritu yeⁿe yáánⁿguiinūuⁿ yeⁿe saⁿā 'dííⁿ?

29 Ní Jesús ca'n'a yā: Espíritu 'cūū chí 'túúcā nguéé nan'daā ye'n'e 'ii'yān chí 'ti-icá nūuⁿ caati dámaān chí ngaⁿ'angua'á yā ndúúcū chí nguéé 'āā ca'diinú yā nguuvi chí ngaⁿ'angua'á yā.

Jesús ngaⁿ'a ntúuⁿ yā ye'n'e vaadī n'gii ye'n'e yā

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Taachí can'daā Jesús ndúúcū discípuos na yāāⁿ miiⁿ, cho'ó yā na yá'n'āa Galilea. Jesús miiⁿ nguéé ne'n'e yā chí cadiiuuⁿ mar 'áámá 'ii'yān chí canee yā miiⁿ,

31 ti Jesús miiⁿ ní ngi'cueen yā discípuos ye'n'e yā chí Sa'n'a chí Daiya Dendyuūs miiⁿ ní canéé chí ca'a yā sá'n'ā na ta'āa 'ii'yān. Ní canéé chí 'caa'n'núⁿ yā sa'n'ā. Ní taachí 'āā 'cuuví sa chεεti 'iinū nguuvi canéé chí nduuchi sa ye'n'e nguuaⁿ tiná'n'ā.

32 Naati discípuos ní nguéé túúmícadííuuⁿ yā chí nga'n'a Jesús. Ní 'va'a yā chí ntínguuneeⁿ yā ye'n'e chúū.

¿Du'ū cá chí ch'εεε ca?

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Tuu'mi ní ndaa Jesús ndúúcū discípuos ye'n'e yā na yāāⁿ Capernaum; ní taachí ndaa yā 'áámá va'ai, Jesús ntiinguuneeⁿ yā discípuos: ¿De'é nga'n'a ndís'tiī cuaaⁿ cyúúni?

34 Discípuos ní 'āā ntéé ca'n'á yā mar 'áámá ti cuaaⁿ cyúúni míiⁿ ntínguuneeⁿ vi'i yā chεε ca yā chí ch'εεε ca yā.

35 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ch'iindí yā ní yaa'ví yā ndiichúúví discípuos ye'n'e yā chí cuchii yā nanáaⁿ yā. Ní cā'n'a yā: Ndúúti chí 'áámá ndís'tiī ne'n'e nī cuuví nī cuááⁿ vmnaaⁿ, canéé chí cuuví nī ndii cuayiivi ye'n'e nducyáácá yā ní ndiicuuⁿ ca nī. Ní canéé chí dichí'vε nducyaaca 'ii'yān.

36 Tuu'mi ní Jesús sta'á yā 'áámá sa'n'ā 'líiⁿ ní s'neeⁿ yā naavtá'n'ā ye'n'e discípuos. Ní sta'á yā sa'n'a 'líiⁿ miiⁿ ní ca'nuúⁿ yā sa'n'ā. Ní ca'n'a yā chí yā discípuos ye'n'e yā:

37 'Ii'yān chí 'cuaáⁿ yā sa'n'ā 'líiⁿ 'túúcā, nduūcū chí duuchí, 'ii'yān miiⁿ ní 'cuaáⁿ yā 'úú. 'Ii'yān chí 'cuaáⁿ yā 'úú, nguéé dámaān 'úú cuaáⁿ yā, naati 'cuaáⁿ ntúuⁿ yā 'ii'yān chí dichó'o yā 'úú.

Ye'n'e 'ii'yān chí lado ye'n'e Jesús
(Mt. 10.42; Lc. 9.49-50)

38 Tuu'mi ní Juan miiⁿ ní ca'n'a sa chíi sa Jesús: N'dií Maestro, n'diichí 'nū 'áámá sa'n'ā chí diví sa espíritus ye'n'e yáán'guinūuⁿ ye'n'e 'ii'yān ndúúcū chí dúúchí nī, naati sá'n'ā miiⁿ ní nguéé cachiiicá sá ndúúcū nús'uu. Nguéé 'cuúⁿ 'nū chí diiⁿ sa 'tíicā.

39 Jesús ca'n'a yā chíi yā discípuos: Ndís'tiī 'cuáaⁿ nī chí diiⁿ sa 'túúcā; ti nguéé véé mar 'áámá 'ii'yān chí diiⁿ yā vaadī n'giinu ndúúcū chí duuchí, ní cuayiivi cúúví caa'n'máⁿ yā chí 'úú ní nguéé n'daācā 'úú.

40 Ti 'ii'yān chí nguéé idiíⁿ yā contra ye'n'e s'uūuⁿ, ní ye'n'é yā favor ye'n'e yú.

41 'Āā du'ú nūuⁿ 'ii'yān chí téé yā ndís'tiī 'áará chí 'áámá vaso nuū'n'nī ndúúcū chí duuchí, ti ndís'tiī ye'n'e Cristo ndís'tiī, cuaacu ní'nyúⁿ 'ii'yān miiⁿ ní véé chí ndaācā chí cuuvi ye'n'e yā ná va'ai chεεti nguuvi.

Ye'n'e dendu'ū chí diiⁿ chí 'ii'yān diiⁿ nuu'ndíyā

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 Tuu'mi ní ca'n'a Jesús: 'Āā du'ú nūuⁿ 'ii'yān chí diiⁿ yā chí 'áámá chεε chí n'gaiyāā chí i'téenu yā 'úú diiⁿ yā nuu'ndi, n'daācā ca cáávā 'ii'yān miiⁿ chí 'ii'yān s'een cāchiichí yā 'áámá tuūu yúúdu chí inguú 'ii'yān na daandu yā ní canuúⁿ yā 'ii'yān miiⁿ naachí yaānuúⁿ ye'n'e nuū'n'nī'yá'n'ā.

43 Ní ndúúti chí ta'ā di idiíiⁿ chí dinuu'ndi di, n'daacā ca chí 'caaca di ta'a di ní diví di. N'daacā ca chí ndaā di ndúúcū 'aama ta'á nūuⁿ di ná vida cue'n'e daā'maⁿ, ní nguéé chí ca'n'ā di ndúúcū 'uūvī ta'a di na infierno, naachí nguūchī ya'n'ā miiⁿ ní nguéé ín'tuūvī.

44 Lugar miiⁿ naachi nguéé n'gii n'daāa ní nguuchi ya'n'ā miiⁿ ní 'āā ntéé n'tuūvī.

45 Ndúúti chí ca'a di idiíiⁿ chí dinuu'ndi di 'caaca ntúuⁿ di ní diví di. N'daacā ca chí ndaa di lo'ō di na vida cue'n'e daā'maⁿ miiⁿ, nguéé ti chí ca'n'ā di ndúúcū 'uūvī ca'a di na infierno naachí nguuchi yá'n'ā miiⁿ chí nguéé ín'tuūvī.

46 Lugar miiⁿ ní naachi nguéé n'gii n'daāa ní nguuchi yá'n'ā miiⁿ 'āā ntéé ín'tuūvī.

47 Ndúúti chí nduutináaⁿ di diiⁿ chí id-inuu'ndi di, tuu'mi ní tun'dáa di; ti n'daacā ca chí ndaa di ndúúcū 'áámá nduutináaⁿ naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyúⁿ yā, nguéé ti chí ca'n'a di ndúúcū nduu 'uuvi nduutináaⁿ di na infierno,

48 naachi n'daāa míiⁿ nguéé n'gíi tī ní nguuchi yáⁿā miiⁿ 'āā ntéé ín'tuūvī tan'díi nūuⁿ.

49 Ti nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā canéé chí n'diichi néenⁿ yā 'cueenu yā cuuvi tan'dúucā chí cho'ó ná nguuchi yaⁿā, ní tanducuéⁿē 'iiti chí 'iiⁿyāⁿ 'caanⁿnúⁿ yā cáāvā ofrenda yeⁿé Ndyuūs, díiⁿ yā preparar 'iiti miiⁿ ndúucū yīimā.

50 Yīimā ní n'dai. Ní nduuti chí nguεε ndaācā sabor yeⁿē, ¿dé'ē cuuvi díiⁿ nī, ní cuuvi nndaācā sabor yeⁿē? Ndís'tiī cuneé nī tan'dúucā chí yīimā, 'tíica cuneé nī, ní canéé n'daaca nī 'aama nī taama nī ndúucū vī'ī.

10

Jesús ngi'cueen yā yeⁿe divorcio chí i'tεechií vi'i 'iiⁿyāⁿ

(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Jesús can'daa yā yeⁿe yāāⁿ Capernaum, ní cueⁿe yā na yáⁿāⁿ Judea ndúucū yáⁿāⁿ chí canee táámá lado yeⁿē yíicú Jordán. Miiⁿ ní nduuvidaama ntúuⁿ 'iiⁿyāⁿ naachi canéé Jesús miiⁿ. Jesús tuca'a yā chí'cueen yā 'iiⁿyāⁿ s'eenⁿ tan'dúucā costumbre yeⁿe yā.

2 Tuu'mi ní n'duuvi 'iiⁿyāⁿ fariseos ndaá yā nanááⁿ Jesús ti neⁿé yā n'diichíneenⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní ntiinguunéⁿ yā Jesús ndúuti chí n'daācā chí saⁿā n'tεechi sá n'daataa yeⁿē sa.

3 Jesús miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿa yā: ¿Dé'ε caⁿa Moisés chíi sa ndís'tiī na ley yeⁿe yú?

4 Fariseos ní caⁿa yā chíi yā Jesús: Moisés miiⁿ ní 'cuūⁿ sa chí ca'a sá n'daataa miiⁿ 'áámá caaca yéⁿe chí i'tεechi vi'i yā. Tuu'mi ní cu'neeⁿ sa táⁿā sa.

5 Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā chíi yā fariseos: Moisés miiⁿ tee sa mandamiento 'cūū, ndís'tiī, caati ndís'tiī ní neenē chεεchi staava yeⁿē nī.

6 Naati ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ, taachi Ndyuūs din'dái yā tanducuéⁿē dendu'ū, din'dái yā sáⁿā ndúucū n'daataá.

7 Chíiⁿ chí saⁿā miiⁿ cun'néenⁿ sa chíida sa ndúucū chεεcu sá ní ndúūvidaama sa ndúucū n'daataá yeⁿē sa,

8 ní nduu 'uuví yā ní nduūvī 'aama yā ndúucū vī'ī. Chíiⁿ chí 'āā ntéé 'uūvi yā tí 'āā 'aama núúⁿ yā.

9 Chíiⁿ chí saⁿā miiⁿ nguéé canee chí nadvíi sa chí Ndyuūs nadaamá yā.

10 Cuayivi miiⁿ taachí 'āā snée Jesús ndúucū discípulos yeⁿe yā chεεtí 'áámá va'āi, miiⁿ discípulos nguεεcunée yā ntiinguuneeⁿ yā Jesús yeⁿe nduudu 'cūū.

11 Jesús caⁿa yā chíi yā discípulos: Saⁿā chí cu'neeⁿ sá n'daataá yeⁿē sa ní 'caandivaacu sa ndúucū táámá n'daataá, saⁿā miiⁿ ní idinuuⁿndi sa chí véé táámá n'daataá yeⁿe sa.

12 Ní ndúuti chí 'áámá n'daataá cu'neeⁿ ta isáⁿā yeⁿe tá ní 'caandivaacu tá ndúucū táámá saⁿā, 'tiicá ntúūⁿ n'daataá miiⁿ idinuuⁿndi tá chí véé taama isáⁿā yeⁿe tá.

Jesús di'viicú yā dá'caiyāa

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eenⁿ níndeé yā dá'caiyāa nanááⁿ Jesús, chí Jesús tuu'ví yā dá'caiyāa miiⁿ; naati discípulos ní yaa'vi néenⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eenⁿ chí ndéē dá'caiyāa s'eenⁿ.

14 Taachí Jesús n'diichi yā chuū, yaa'vi néenⁿ yā ní caⁿa yā chíi yā discípulos: 'Cuaaⁿ nī chíi dá'caiyāa nanaáⁿ, ní nguéé ndivíi nī yeⁿé, ti na va'ai chεεti nguuvi naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiinyúⁿ yā ní yeⁿē dá'caiyāa s'tíi, 'tíicā.

15 Cuaacu níinyúⁿ ngaⁿá ngíi ndís'tiī, 'iiⁿyāⁿ chí nguéé cu'téenu yā yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiinyúⁿ yā tan'dúucā chí i'teenú 'aama dá'caiyāa, nguéé cuuví cun- daa yā naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiinyúⁿ yā.

16 Ní Jesús sta'á yā dá'caiyāa miiⁿ ní ca'nuú yā ní di'viicú yā. Ní s'neeⁿ yā sn'duū tá'a yā vmnaaⁿ yeⁿē.

Yeⁿe saⁿa 'díiⁿ chí 'cuiica

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Taachí Jesús candií yā yúúní yeⁿé yā, ndaā 'áámá sáⁿā. Ngeenu sa nanááⁿ Jesús ní chínti'ya sa nanááⁿ yā ní ntiinguuneeⁿ sa: N'diī Maestro chí n'dái nī, ¿de'ε díiⁿ ní ndaacá vida cueⁿe daāⁿmaⁿ chí cuuvi yeⁿé?

18 Jesús caⁿa yā chíi yā saⁿā: ¿De'ε cúuví chí ngaⁿá dí chí n'dai 'úú? Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé n'dai yā tí dámaaⁿ Ndyuūs.

19 Dii ní deenu di chí canéé nguūⁿ na ley chí 'tuucā: Nguéé caⁿa di ndúucū táama n'daataá chí nguéé yeⁿe di. Nguéé 'caāⁿnuⁿ

di. Nguéé diduucú di. Nguéé caaⁿmaⁿ nduudu yaadi yeⁿē mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ. Nguéé canche'ei di 'iiⁿyāⁿ. Dinéⁿe di chiida di ndúú^{cū} chεεcu di.

²⁰ Saⁿā miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿā sa: N'diī Maestro, tanducuéⁿē chuū 'āā idiíⁿ ndíi taachi saⁿā 'lííⁿ 'úú.

²¹ Jesús ní ch'iinu yā saⁿā 'dííⁿ ní dinéⁿe yā saⁿā. Ní caⁿa yā: Véé táámá chi indái yeⁿē di. Cuéⁿé dí n'diícuí dí tanducuéⁿē chi véé yeⁿē di, ní ca'a di 'iiⁿyāⁿ chi nguéé yeⁿe yā. Tuu'mi ní ndaācā chi véé vaadi 'cuiica yeⁿe na va'ai chεεti nguuví chi cuuvi yeⁿē di. Tuu'mi ní cutá'a di cruz yeⁿē di chi yeⁿē chi 'cueenu di cuuvi ní cuchii di ní caⁿa di nduucú.

²² Naatí taachi ch'iindiveeⁿ sá chuū, néené s'neen ya'āi 'iinu sa ní neene ndaachi 'iinú sa. Ní cunaⁿa sa ti neené 'cuiica sa.

²³ Tuu'mi ní Jesús ch'iinu yā cuaaⁿ 'diitúú yā ní caⁿa yā chii yā discípulos yeⁿe yā: Dε'ē chúú^{cā} ngíⁿti chi cundaā 'iiⁿyāⁿ 'cuiica naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā.

²⁴ Discípulos ní nge'e yiinu yā yeⁿe nduudu yeⁿe yā; naati Jesús ní caⁿa ntúúⁿ yā: Ndís'tiī daiyá, dε'ε chúú^{cā} ngíⁿti chi 'iiⁿyāⁿ chi idinéⁿe ca yā chi véé yeⁿe yā chí cundaā yā naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā.

²⁵ Nguéé ngíⁿti cá chi 'áámá 'iiti camello, chi ch'εεte cá nguéé ti 'yúú^{dū} chi cho'ó tī na nduutinááⁿ 'iini, chi cheendi va'ai 'lííⁿ nguéé ti 'áámá 'iiⁿyāⁿ 'cuiica i'téenu yā Ndyuūs ní cundaā yā naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā.

²⁶ Taachí discípulos ch'iindiveeⁿ yā chuū, nadicádíⁿnuuⁿ taavi ca yā ní nguaaⁿ maaⁿ yā ntínguunéⁿ yā ví^í. Tuu'mi ní ngaⁿa yā: ¿Du'ú cuuví nanguaⁿāi?

²⁷ Jesús miiⁿ ch'iinu yā discípulos ní caⁿa yā: Saⁿā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéé cuuvi diiⁿ sa chuū, naati Ndyuūs cuuvi diíⁿ yā caati nanááⁿ Ndyuūs nguéé dε'ē vεε chi nguéé cuuvi diiⁿ yā.

²⁸ Tuu'mi ní Pedro miiⁿ tuca'a sa caⁿa sa ní caⁿa sa chii sa 'iiⁿyāⁿ: Nús'uu ní s'neéⁿ 'nū tanducuéⁿē chi véé yeⁿé 'nū, ní cuchii 'nū nduucú nī.

²⁹ Jesús nan'guεεcútaⁿa yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿá ngii ndís'tiī. 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí cu'neéⁿ yā vaacu yā, o 'dííⁿu yā, o ví^í, o chεεcú yā, o chiidá yā, o n'daataá yeⁿé

yā, o daiya yā, o yáⁿ'āa yeⁿe yā, cáávā 'úú ní cáávā chi candεε yā nduudu chi nguaⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ,

³⁰ cuta'á yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū 'áámá ciento cúúví cá chí n'dee ca dendu'ū yeⁿe va'ai s'eeⁿ ndúú^{cū} 'dííⁿu yā ndúú^{cū} 'cεε'vε yā ndúú^{cū} vi'í yā, ndúú^{cū} chiidá yā, ndúú^{cū} chεεcú yā, ndúú^{cū} daiya yā, ní yeⁿē yáⁿ'āa yeⁿe yā. Ní canéé chí n'géénú yā ngii chí 'iiⁿyāⁿ idiíⁿ yā naati ná iⁿ'yeeⁿdí chí cuchii ndaācā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe yā.

³¹ Néené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí maaⁿ snée yā cuaaⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'cuεεtinée yā cuaaⁿ chí cuayiivi. Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí maaⁿ snée yā cuaaⁿ chí cuayiivi, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'cuεεtinée yā vmnaaⁿ.

Jesús ngaⁿa ntúúⁿ yā yeⁿe chí 'cuúví yā (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Jesús ndúú^{cū} discípulos yeⁿe yā snúúⁿ yā yúúⁿ ní cuchεε yā na yáāⁿ Jerusalén. Jesús cueⁿé yā vmnááⁿ discípulos. Ní discípulos nadicádíⁿnuuⁿ yā ní cueⁿe yi-inú yā ní 'va'á yā. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ nguεεcunée yā ní yaa'vi ndiichúúví discípulos yeⁿe yā ní tuca'a yā caⁿa yā chii yā discípulos yeⁿe chí canéé chí 'cuúví yā.

³³ Ní caⁿa yā Cun'diichí nī, caa yú na yáāⁿ Jerusalén, naachí 'úú chí Saⁿa chí Daiya Dendyuūs miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ nca'a yā 'úú chí-iduú n'gεεte ndúú^{cū} maestros yeⁿe ley. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caacá yā yeⁿe 'úú chí 'cuúví. Ní nca'á yā 'úú 'iiⁿyāⁿ chí nguéé ndaata yeⁿē Israel.

³⁴ Ní 'caaⁿnyuⁿ nééⁿ yā 'úú. Ní 'cueⁿé yā 'úú ní ca'a neeⁿ daiⁿ yā 'úú. 'Cuiinu chuū ní 'caaⁿnúⁿ yā 'úú. Naati ndiichi ndii 'íínú nguuví miiⁿ, nduuchí yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā.

Jacobo ndúú^{cū} Juan ngíⁿcá sá 'áámá favor (Mt. 20.20-28)

³⁵ Tuu'mi ní Jacobo ndúú^{cū} Juan, chí daiya Zebedeo, ndaá yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿa sa: N'diī Maestro, neⁿé 'nū chí diíⁿ nī 'áámá favor chí ngiica 'nū.

³⁶ Tuu'mi ní Jesús ntinguuneeⁿ yā: ¿Dε'ē neⁿe nī chí diíⁿ?

³⁷ Tuu'mi ní caⁿa sa chii sa Jesús miiⁿ: 'Cuááⁿ dí chí 'cuεēté 'nū 'áámá 'nū lado tá cuaācú di ní táámá 'nū ní lado tá 'cueē di taachi 'āā ndaá hora yeⁿe chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ dí yeⁿe nducuéⁿē.

38 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā: Ndís'tiī nguéé déénu nī dε'ē chí ngiica nī. ¿'Áá cuuvi diiⁿ di cu'u nuúⁿ nī yeⁿ'ē chí n'geēⁿ chεeti vaso chí yeⁿ'e chí 'cueenú cuuvi? ¿'Áá cuuvi cuta'á nī maaⁿ chí ngεεdínuūⁿnī chí cuta'á?

39 Juan ndúúⁿcū Jacobo miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā: Cuuvi diiⁿ 'nū. Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿnyúⁿ canéé chí cu'ú nī yeⁿ'e vaso chí yeⁿ'e chí 'cueenú cuuvi ní canéé chí cuta'á nī chí ngεεdínuūⁿnī chí 'úú ita'á.

40 Caati nguéé ituneēⁿ 'úú chí ca'á du'ú chí 'cuūndī lado tá cuaacú o lado ta 'cueéé. Lugar 'cūū ní Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs diiⁿ yā 'cundiyaáⁿ yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ.

41 Taachí ch'iindiveéⁿ ndu'u ndiichí discípulos chuū, nduuvi taáⁿ yā ndúúⁿcū Jacobo ndúúⁿcū Juan miiⁿ.

42 Jesús ní yaa'vi yā discípulos ní caⁿ'a yā: Tan'dúúⁿcā chí ndís'tiī deenu nī, 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e naciones véé poder yeⁿ'é yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nación yeⁿ'e yā ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gεεte cá yeⁿ'ē naciones ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

43 Naati nguaaⁿ ndís'tiī, nguεε 'tíicā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e cuuvi ch'εεte yā nguaaⁿ ndís'tiī canéé chí dichí'vé yā 'iiⁿ'yāⁿ.

44 'Āā du'ú nūⁿ ndís'tiī chí neⁿ'e nī cunee nī cuaaⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ndís'tiī canéé chí dichí'vé nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

45 Naati Sáⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs nguéé ndaā sa chí 'iiⁿ'yāⁿ dichí'vé yā saⁿ'ā, ti maaⁿ sa dichí'vé sa nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, ní ca'a sa vida yeⁿ'e maāⁿ sa tan'dúúⁿcā precio yeⁿ'ē nuuⁿndi cáávā chí nanguaⁿ'ai yā n'deeē n'daí 'iiⁿ'yāⁿ.

Jesús n'guaáⁿ yā nduutinááⁿ saⁿ'ā Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Tuu'mi ní ndaā Jesús ndúúⁿcū discípulos na yāāⁿ Jericó. Ní taachí can'daa yā yāāⁿ Jericó ndúúⁿcū 'yaaⁿ n'daí 'iiⁿ'yāⁿ 'áámá sáⁿ'ā chí n'gueenááⁿ chí nguuvi Bartimeo, daiya Timeo, véé sá niiⁿnuúⁿ cyúúⁿ ní ngiica sá limosnas.

47 Ní taachí ch'iindiveeⁿ sa chí Jesús yeⁿ'e yāāⁿ Nazaret cho'o yā miiⁿ, saⁿ'a n'gueenááⁿ miiⁿ tuca'a sa 'caí sa ní caⁿ'a sa: Jesús, Daiya David, nnéé ya'āi 'iinúⁿ nī 'úú.

48 Nééné 'yaaⁿ yā yaa'vi neeⁿ yā saⁿ'ā miiⁿ chí cunēē 'diiⁿ sa cheendí sa, naati saⁿ'ā miiⁿ ní n'gaí yiicú cá sá: N'diī Daiya David, nnéé ya'āi 'iinúⁿ nī 'úú.

49 Tuu'mi ní Jesús cheendii yā ní caⁿ'a yā: Yaa'vi nī saⁿ'ā chí cuchii sa 'muuⁿ. Ní cheⁿ'é yā ní chí yā saⁿ'ā chí n'gueenááⁿ miiⁿ: Canéé diitu di ní cáániicū di ndúcueeⁿ di ti Jesús n'gaí yā dii.

50 Tuu'mi ní sn'daa sa cotón yeⁿ'ē sa ní nadacueeⁿ sa ní chéⁿ'é sa ndaā sa nanááⁿ Jesús miiⁿ.

51 Tuu'mi ní Jesús ntinguuneeⁿ yā saⁿ'ā: ¿Dε'ē neⁿ'é di chí diiⁿ ndúúⁿcū dii? Sáⁿ'ā chí n'gueenááⁿ miiⁿ ní caⁿ'a sa: N'diī Maestro diiⁿ nī chí snaáⁿ.

52 Jesús caⁿ'a yā: Cunaⁿ'ā di. 'Āā inaaⁿ di, ti s'téenu di. Hora 'cūū nūⁿ chí n'gueenááⁿ miiⁿ ní snaaⁿ sa ní cueⁿ'e sá ndúúⁿcū Jesús miiⁿ na yúúⁿ.

11

Jesús ndaa yā na yāāⁿ Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Taachí Jesús ndúúⁿcū discípulos ndaa yā niiⁿnuúⁿ na yāāⁿ Jerusalén, ndaa yā na yāāⁿ Betfagé, ndúúⁿcū yāāⁿ Betania, niiⁿnuúⁿ na yiicú chí nguuvi Olivos. Ní Jesús dichó'o yā na 'uūvī discípulos yeⁿ'e yā.

2 Ní caⁿ'a yā: Cuéⁿ'e nī na yāāⁿ 'líiⁿ chí canéé niiⁿnuúⁿ ní taachí ndaa nī miiⁿ ndaaca nī 'áámá burro n'dééchiichí tī. Burro miiⁿ ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ 'āā cuéé cunduú yā 'iiti. N'daatí nī 'iiti ní candéē nī 'iiti m'úúⁿ.

3 Ndúúⁿti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ tínguuneeⁿ yā ndís'tiī: ¿Dε'ē cúúví chí 'tíicā idiíⁿ nī? Caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī 'iiⁿ'yāⁿ tí Señor yeⁿ'e yú neⁿ'e yā 'iiti miiⁿ. Ní caama nadicho'ó yā 'iiti.

4 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'tíicā cheⁿ'e yā, ní ndaāca yā burro miiⁿ n'dééchiichí tī na cyúúⁿ niiⁿnuúⁿ cheendiva'āi. Ní n'daatí yā 'iiti.

5 N'dúúví 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā discípulos: ¿Dε'ē idiíⁿ nī? ¿Dε'ē cúúví chí in'daatí nī burro?

6 Tuu'mi ní discípulos ní nan'guεεcútaⁿ'a yā tan'dúúⁿcā chí Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'cuuⁿ yā chí discípulos cueⁿ'e yā ndúúⁿcū burro miiⁿ.

7 Tuu'mi ní cueⁿ'e yā ndaá yā ndúúⁿcū burro miiⁿ nanááⁿ Jesús miiⁿ. Ní sn'duú yā

cotón yeⁿe yā vmnááⁿ yeⁿe burro miiⁿ ní Jesús canduú yā 'iiti.

8 Taachí 'āā cueⁿe yā cuaaⁿ cyúúni miiⁿ, nééné 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ n'doó yā cotón yeⁿe yā cuaaⁿ cyúúni miiⁿ. Taná'a yā ch'iicá yā dúuⁿnē yáⁿ'á ní chintaaví yā cuaaⁿ cyúúni.

9 Nééné 'yaaⁿ ca yā chí cueⁿe yā cuááⁿ vmnaaⁿ miiⁿ yeⁿe Jesús ndúúcu 'yaaⁿ n'daí yā chí cuchii yā cuaaⁿ daami yā 'caí yā: Dε'ē chúúca ch'εεε Ndyuūs. Ndyuūs di'viicú yā 'iiⁿyāⁿ chí cuchii yā ndúúcu chí dúúchí Señor miiⁿ.

10 Dε'ē chúúca n'dai naachi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ Ndyuūs. Cúchií tiempo maaⁿ chí tan'dúúca yeⁿe chiida yú David ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā ndii cuááⁿ vmnaaⁿ. Hosanna. Nduudu miiⁿ ní nduudu Israel chí neⁿe caaⁿmaⁿ na nduudu yeⁿe yú, chí ch'εεε n'dai Ndyuūs chí canéé na va'ai chεeti nguuvi.

11 'Tíicā sndaā Jesús na yāāⁿ Jerusalén. Ní ndaá yā na yaacū templo yeⁿe yāāⁿ Jerusalén miiⁿ. Ch'íinu yā tanducuéⁿe dendu'ū nuuⁿmáⁿ cuaaⁿ 'diituú yā. Cueⁿe ntúuⁿ yā na yāāⁿ Betania ndúúcu ndu'ū ndiichuuví discípulos caati 'āā chí chiiⁿnū.

Jesús ngaⁿa yā ngii yā yáⁿ'á n'guídii yaaⁿ nguuví miiⁿ

(Mt. 21.18-19)

12 Chidεεεε táámá nguuvi miiⁿ, taachí Jesús ndúúcu discípulos yeⁿe yā can'daa yā na yāāⁿ Betania, Jesús miiⁿ chí cuiicu yā.

13 Ní n'diichi yaⁿ'ái yā 'áámá yáⁿ'á yeⁿe n'guídii yaaⁿ nguuvi chí véé tá'āa. Ní cueⁿe yā n'diichi yā chí 'áá snéé n'gui'i yeⁿe. N'diichí yā chí nguéé ndaācā n'gui'i yeⁿe ti ta'á nūuⁿ, ti nguéé tiempo yeⁿe.

14 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿa yā chí yā yáⁿ'á míⁿ, 'túúca: Dii yáⁿ'á, mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé ché'e yā n'gui'i yeⁿe di, tanducuéⁿe tiempo. Discípulos yeⁿe yā ch'iindiveéⁿ yā tanducuéⁿe chí caⁿa yā.

Jesús nadεεvé yā yaacū ch'εεε

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Cuayiivi míⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndaá yā na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ. Taachí Jesús ndaá yā na yāacū templo miiⁿ, tucá'a yā tun'dáa yā 'iiⁿyāⁿ na yaacū miiⁿ, 'iiⁿyāⁿ chí in'diicui yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí ngai yā. Ch'εεcundáa yā mesas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí n'dáa yā tuūmī.

Ní ch'εεcundáa yā sillas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí in'diicui yā palomas.

16 Ní diíⁿ yā chí 'āā ntéé candεε 'iiⁿyāⁿ na yaacū miiⁿ mar 'áámá cosa.

17 Ní chí'cuéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ ní caⁿ'a yā: Naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs ní 'túúca ngaⁿ'á: Va'ai yeⁿe canéé chí duuchi va'ai naachi caaⁿmaⁿngua'á 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nducuéⁿe nación. Naati ndís'tií ní diíⁿ ní chí yiive yáává yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí diduucu.

18 Chiiduú n'gεεε chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu maestros yeⁿe ley ch'iindiveéⁿ yā chuū, ní tucá'a yā n'nuuⁿ yiinuⁿ yā taacā chí 'caaⁿ'nuⁿ yā Jesús, naati 'va'á yā 'iiⁿyāⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ngeⁿe yiinuⁿ yā yeⁿe chí ngi'cueeⁿ Jesús miiⁿ.

19 Taachí chí 'da'a, Jesús miiⁿ can'dáa yā na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ ní cueⁿe yā táámá yāāⁿ 'lííⁿ chí niiⁿnuúⁿ.

Yáⁿ'á in'guídii miiⁿ nt'i

(Mt. 21.20-22)

20 Chidεεεε táámá nguuvi, ní Jesús ndúúcu discípulos cho'ó yā na yúúni ní n'diichí yā 'áámá yáⁿ'á n'guídii yaaⁿ nguuvi chí 'āā nt'i ndii dí'yú yeⁿe.

21 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní nn'gaacu sa chí 'āā chó'ōo ní caⁿ'a sa chí sa Jesús miiⁿ: N'dii Maestro, cuin'diichí nī. N'guídii chí nguéé n'daācā caⁿ'a nī yeⁿe 'āā nt'i.

22 Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: Ndís'tií, cuuvi cūnee chí véé confianza yeⁿe nī ndúúcu Ndyuūs.

23 Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tií: 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā cuuvi yā yiicū 'cúū 'tíicā: Dii yiicū, cuvii di 'muuⁿ ní cundaā di nguaaⁿ nuūⁿnī'yáⁿ'ā. Ní nduuti chí nguéé 'uūvī vaanicádiinūuⁿ yeⁿe yā ní i'téenu yā chí chííⁿ chí ngaⁿ'á yā chí cuuví cuaacu, tuu'mi ní cuuvi 'tíicā.

24 Chííⁿ chí maaⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tií: Tanducuéⁿe chí ndís'tií ngiicá nī Ndyuūs taachi ngaⁿ'angua'á nī, nduuti chí cu'téenu nī chí ndaācā yeⁿe nī, tuu'mi ní tanducuéⁿe ní ndaācā nī.

25 Ní taachí ngaⁿ'angua'á nī, nduuti chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ idinuuⁿndí yā contra yeⁿe nī, nadach'εεcú nī yeⁿe yā, 'tiicá ntúūⁿ Chida yú chí canéé yā na va'ai chεeti nguuvi nádich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿe nī.

26 Ndúúti ndís'tiī nguée nadich'εεcú nī nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ, 'tiicá ntúūⁿ Chiida yú chi canée yā na va'ai chεεti nguuvu nguée nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e nī.

Jesús ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Tuu'mi ní Jesús ndúú^cū discípulos nndaa yā na yāāⁿ Jerusalén. Taachí Jesús chiicá yā na yaācū templo, chiiduú n'gεεte ndúú^cū maestros chi ngi'cuéeⁿ ley ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicú^ū chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū miiⁿ chindaá yā n'diichí yā Jesús.

28 Ní ntiinguuneeⁿ yā Jesús: ¿Du'ú 'iiⁿ'ntyēⁿ'ē diiⁿ nduucú nī chuū? O ¿du'ú tee poder dii chí idiiⁿ nī chuū?

29 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: 'Úú ntúūⁿ ní tiinguuneeⁿ ndís'tiī, ní ndúúti chi cuuvi n'guεεcútaⁿ'a nī yeⁿ'é, tuu'mi ní cuuvi ndís'tiī du'ú 'iiⁿ'ntyēⁿ'ē tee yā poder 'úú chi idiíⁿ dendú'u 'cūū.

30 Chí ngεēdínuuⁿnīⁿ Juan miiⁿ ¿tií chiicā chiī? ¿'Áá yeⁿ'e sáⁿ'ā in'yeeⁿdí 'cūū o yeⁿ'ē va'ai chεεti nguuvu? Nan'guεεcútaⁿ'a nī yeⁿ'é.

31 Tuu'mi ní tucá'a yā caⁿ'a yā nguááⁿ maáⁿ yā ní caⁿ'a yā chiī yā ví'i: ¿Taacá caaⁿ'maⁿ yú? Ndúúti chí caaⁿ'maⁿ yú chí yeⁿ'ē nanguuvi, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'ē yú 'tíicā: ¿De'ē cúúvī chí nguée i'téenu nī?

32 Ní ndúúti chí caaⁿ'maⁿ yú, chí yeⁿ'ē saⁿ'ā in'yeeⁿdí 'cūū tuu'mi ní 'va'a yú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caati nducyáacá 'iiⁿ'yāⁿ deenu yā chí Juan chí chεēdínuuⁿnīⁿ miiⁿ ní 'áámá profeta chí cuaacu.

33 Ní nan'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: Nguée cuuvi nī n'diī. 'Tíicā caⁿ'a yā chíī yā Jesús: Nguée deenú 'nū. Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíī yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Tiicá ntúūⁿ 'úú nguée cuuvi ndís'tiī du'ú 'iiⁿ'ntyēⁿ'ē idiiⁿ ndúú^cū chuū.

12

Ejemplo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée n'daācā diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Jesús miiⁿ tucá'a yā caⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúú^cū ejemplos chí 'téé nguée dáámá. Ní caⁿ'a yā: Véé 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí chíinu yā dí'yú uvas na yáⁿ'āa yeⁿ'é yā. Ní din'dái

yā 'áámá cheēⁿ yeⁿ'ē yáⁿ'āa 'lííⁿ. Ní din'dái yā 'áámá tanque naachí cuuvi tun'dáa yā nuūⁿnīⁿ yeⁿ'e uvas miiⁿ. Ní din'dái yā 'áámá torre nguaaⁿ yáⁿ'āa uvas naachi mozos yeⁿ'é yā 'cuεεtinée sa diiⁿ sa cuidado n'gui'i uvas miiⁿ. Cuayiivi ní ca'a ya yáⁿ'āa miiⁿ mozos chí diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa, ní cueⁿ'e yáⁿ'ái yā.

2 Taachí ndaā tiempo yeⁿ'e cosecha yeⁿ'e uvas miiⁿ, dueño miiⁿ dichó'o yā 'aama mozo yeⁿ'é yā nanááⁿ mozos chí idiíⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa yeⁿ'é yā chí nguai nca'a sa n'gui'i uvas parte yeⁿ'e cosecha chí ítuneeⁿ dueño miiⁿ.

3 Mozo miiⁿ ní cueⁿ'e sa, naati mozos ní sta'a sa mozo miiⁿ ní ch'eⁿ'e sa ní nadacho'o sa mozo miiⁿ ní nguée de'ē vεε ca'a sa mozo.

4 Tuu'mi ní dueño yeⁿ'ē yáⁿ'āa miiⁿ nguεεcunée yā dichó'o yā taama mozo. Mozos ní chíī tuu sa mozo miiⁿ ní 'nuūca'ai sa tiīⁿ sa ní chíī taaⁿ sa saⁿ'ā miiⁿ.

5 Dueño yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ dichó'o yā táámá mozo. Mozo miiⁿ, mozos chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ na yáⁿ'āa miiⁿ ch'iiⁿ'nuⁿ sa. Cuayiivi miiⁿ ní 'yaaⁿ n'dái mozos dichó'o yā. Mozos ní náⁿ'a mozos miiⁿ ní ch'eⁿ'e sa saⁿ'ā, tanáⁿ'ā sa ní mozos miiⁿ ch'iiⁿ'nuⁿ sa saⁿ'ā.

6 Cánée cá daiya yā chí neⁿ'e taavi yā. Cuayiivi mííⁿ ní dueño miiⁿ dichó'o yā daiya yā ní nadicadínuuⁿ yā 'tíicā. Saⁿ'ā daiyá ní diiⁿ sa honrar daiyá.

7 Naati mozos chí idiíⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ na yáⁿ'āa yeⁿ'é yā caⁿ'a sa nguaaⁿ maaⁿ sa: Sáⁿ'a 'cūū chí canee chí cuuvi yeⁿ'ē sa yáⁿ'āa herencia 'cūū. 'Caāⁿ'nuⁿ yú saⁿ'ā ní cúúvī yeⁿ'ē yú yáⁿ'āa ndúú^cū chí véé yeⁿ'ē.

8 'Tíicā ní sta'a sa saⁿ'ā ní ch'iiⁿ'nuⁿ sa saⁿ'ā ní tun'daa sa cuerpo yeⁿ'ē sa 'áámá lado yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ.

9 Tuu'mi ní Jesús ntiinguuneeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē ra diiⁿ dueño yeⁿ'ē yáⁿ'āa 'cūū? Ndaá yā ní 'caāⁿ'núⁿ yā mozos chí idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ, ní ca'á yā yáⁿ'āa tánaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ.

10 ¿'Áá nguée n'geeⁿ ndís'tiī naachi canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs? Ngaⁿ'a 'túúca: Tuūu chí 'iiⁿ'yāⁿ din'dái yā va'ai miiⁿ ní sta'á yā ní ch'εεcú yā 'áámá lado ti nguée neⁿ'e yā. Tuūu 'cūū chí tuūu ch'εεte ní canée tuūu ch'εεte yeⁿ'ē na esquina yeⁿ'e va'ai.

11 Chuū ní Señor Ndyuūs dííⁿ yā, chuū ní 'áamá cosa chí ngeⁿe yiinu yú taachi inaaⁿ yú yeⁿē.

12 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nadacádíínuuⁿ yā chí cuta'á yā Jesús miiⁿ ní dííⁿ yā preso 'iiⁿyāⁿ ti déenu yā chí Jesús miiⁿ caⁿ'a yā ejemplo 'cūū chí 'téé nguée dáámá chí yeⁿe yā. Naati 'va'á yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿya, ní s'neeⁿ yā Jesús ní cueⁿe yā.

*Chúū chí yeⁿē impuestos
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)*

13 Cuayiivi miiⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū dicho'ó yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Herodes ndúúcu n'duuvi 'iiⁿyāⁿ fariseos nanááⁿ Jesús miiⁿ. Ní neⁿ'é yā chí Jesús castáⁿ'a yā nduudu yeⁿe yā ní caaⁿ'máⁿ yā 'áamá nduudu yaadi.

14 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndaá yā nanááⁿ Jesús miiⁿ, ní caⁿ'a yā: N'dií Maestro, déenu 'nū chí n'dií ní ngaⁿ'a nī nduudu cuaacu ní nguée dííⁿ nī cuenta yeⁿe chí ngaⁿ'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿē. Ní nguée ndéé nī cuidado táácā idinááⁿ 'iiⁿyāⁿ iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naati ngi'cueeⁿ nī ndúúcu nduudu cuaacu yúúⁿí yeⁿ'é Ndyuūs. ¿'Áá canéé chí nadíí'v'e 'nū na emperador César tuūmī yeⁿe recaudación yeⁿe yáⁿ'āa o nguée?

15 Jesús miiⁿ ní déenu yā chí nguée n'daacā chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ dííⁿ yā. Ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿Dε'ē cúúví chí neⁿ'é nī chí castaⁿ'á nī nduudu yeⁿ'é? Candéε nī 'áamá tuūmī, chí snaáⁿ.

16 'Iiⁿyāⁿ ndéé yā tuūmī. Ní Jesús miiⁿ n'diichí yā ní tiinguuneeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿Dú'u naaⁿ chuū? ¿Du'ū chí duuchi canéé nguūⁿ? 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní n'guεεcútaⁿ'a yā: Nááⁿ emperador César cānee.

17 Tuu'mi Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Nca'á nī tuūmī yeⁿe recaudación o impuestos chí yeⁿe emperador César miiⁿ chííⁿ chí yeⁿ'ē sa, ní nca'a nī Ndyuūs chí yeⁿ'é yā. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿe yiinú yā yeⁿ'ē chí n'guεεcútaⁿ'a Jesús miiⁿ.

'Iiⁿyāⁿ ntínguúneeⁿ Jesús yeⁿ'ē chí 'iiⁿyāⁿ nnduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'a

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Tuu'mi ní ndaā n'duuvi 'iiⁿyāⁿ saduceos nanááⁿ Jesús. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nguée

s'teenu yā chí tináⁿ'ā ní nduuchi yā. Ní tiinguuneeⁿ yā Jesús chuū:

19 N'dií Maestro, Moisés miiⁿ ní s'neeⁿ nguūⁿ yā yeⁿe s'uuúⁿ tí chuū: Nduuti chí 'áamá saⁿ'ā 'cuūví sa ní cu'neeⁿ sa n'daataá yeⁿ'ē sa ní nguée daiya sa, tuu'mi ní 'dííⁿu sā cuuvi 'caandavaacu sá ndúúcu n'daataá miiⁿ. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní 'cuūndí daiya sa lado yeⁿ'ē 'dííⁿu tináⁿ'ā.

20 'Áamá saⁿ'ā véé ndεēchē 'dííⁿu sa ndúúcu sa. Saⁿ'ā miiⁿ chí vmnááⁿ vmaaaⁿ ch'iindivaacu sá ní ch'ií sa ní nguée ch'iindí daiya sa ndúúcu n'daataá yeⁿ'ē sa.

21 Saⁿ'ā ndií chííⁿ ndií 'úúví mííⁿ ch'iindivaacu sa ndúúcu n'daataá yeⁿ'ē tináⁿ'ā ní saⁿ'ā miiⁿ ch'ií ntúuⁿ sa ní nguée ch'iindi daiya sá ndúúcu n'daata miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ ch'εenu saⁿ'ā ndií chííⁿ ndií 'ííⁿú.

22 Ndu'ū ndεēchē sá ch'iindivaacu sá ndúúcu tá ní mar 'áamá sá nguée s'neeⁿ sa daiya sa ndúúcu tá. Cuayiivi ní ch'ií ntúūⁿ n'daataá miiⁿ.

23 Tuu'mi ní taachí nduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'ā, ¿chéé yā chí n'daataá yeⁿ'é yā taⁿ'ā miiⁿ, caati ndu'u ndεēchē yā ch'iindivaacu yā ndúúcu tá?

24 Tuu'mi ní Jesús mííⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tií ní nguée déenu nī chí ngaⁿ'a nī, ti nguée n'diichí nī naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'é chuū, ndií nguée ndúú n'diichí rá nī poder yeⁿ'é Ndyuūs.

25 Taachí 'iiⁿyāⁿ nanduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā, ndií nguée ndúú n'daataá rá, ndií nguée ndúú saⁿ'ā rá 'caandavaacu sa. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'cuεetinée yā tan'dúúca ángeles yeⁿ'ē va'ai chεeti nguuvi chí nguée ch'iindivaacu yā.

26 Chuū chí yeⁿ'ē tináⁿ'ā miiⁿ chí nanduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'ā, ¿'áá nguée n'geēⁿ ndís'tií na libro yeⁿ'é Ndyuūs chí dinguuⁿ Moisés tan'dúúca Ndyuūs yaa'ví yā Moisés, ndií taachi canee sa nanááⁿ yáⁿ'á 'lííⁿ chí ngiichi? Ní 'túúca caⁿ'a Ndyuūs chí yā Moisés miiⁿ: 'Úú ní Ndyuūs yeⁿe Abraham, ndúúcu Isaac, ndúúcu Jacob.

27 Ndyuūs miiⁿ nguée Ndyuūs yeⁿ'ē tináⁿ'ā ti yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí sduuchi. Chííⁿ chí ndís'tií nguée déenu nī chí ngaⁿ'a nī.

*Mandamiento chí ch'εεε ca
(Mt. 22.34-40)*

28 'Áámá maestro yeⁿe ley chí ch'iindiveéⁿ yā chí ndeē 'iiⁿ'yāⁿ saduceos s'eeⁿ, déenu yā chí Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a n'daaca yā. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ntiinguuneeⁿ yā Jesús: ¿Chéé mandamiento chi canee nguūⁿ chí ch'εεε n'dai ca?

29 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: Mandamiento vmnááⁿ vmnaaⁿ miiⁿ ní chuū: 'Caandiveéⁿ nī, ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe Israel miiⁿ, Señor Ndyuūs yeⁿe yū ní 'áámá n'dyáⁿ'ā Señor miiⁿ.

30 Canéé chí dineⁿ'é nī Señor Ndyuūs yeⁿ'é nī ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é nī, ndúúcu nuuⁿmaⁿ alma yeⁿ'e nī, ndúúcu nuuⁿmaⁿ vaanicadínūⁿ yeⁿ'e nī, ndúúcu nducuéⁿ'ē fuerzas yeⁿ'e nī. Chuū chí mandamiento chí vmnááⁿ vmnaaⁿ.

31 Mandamiento chí canéé nguūⁿ chí ndii chííⁿ ndii 'úúví mííⁿ tan'dúúca chí vmnááⁿ vmnaaⁿ 'āā 'tiicá ntúūⁿ: Dinéⁿ'e di 'iiⁿ'yāⁿ na niiⁿnuúⁿ vaacú di tan'dúúca chí neⁿ'e dí maāⁿ di. Nguéé 'áámá mandamiento chí canéé nguūⁿ chí ch'εεε ca nguéé ti mandamientos s'uuⁿ.

32 Tuu'mi ní maestro yeⁿ'e ley caⁿ'a yā chí yā Jesús miiⁿ: N'diī Maestro, cuáácú ngaⁿ'a nī. Cuaacu níⁿnyúⁿ chí ngaⁿ'a nī chí véε 'aama n'dyáⁿ'ā Ndyuūs. Nguéé táámá 'āā tanduu rá 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

33 Níicú 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí dineⁿ'e yā Ndyuūs ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'e yā, ndúúcu nuuⁿmaⁿ vaanicadínūⁿ yeⁿ'e yā, ndúúcu nuuⁿmaⁿ alma yeⁿ'e yā, ndúúcu tanducuéⁿ'ē fuerzas yeⁿ'e yā. Ní dineⁿ'e yā 'iiⁿ'yāⁿ na niiⁿnuúⁿ vaacú yā tan'dúúca chí neⁿ'é yā maáⁿ yā. Chuū chí n'daācā ca nguéé ti n'giiⁿ'núⁿ 'iiti chí ngaⁿ'a yā 'iiti lado yeⁿ'e ofrenda yeⁿ'é Ndyuūs ní yeⁿ'é tanducuéⁿ'ē ofrenda chí ngicyáⁿ'ā nátai.

34 Tuu'mi ní taachi ch'iindiveeⁿ Jesús tan'dúúca chí n'guεεcútaⁿ'a cuaacu sa chí caⁿ'a sa, Jesús caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā miiⁿ: Nguéé yaⁿ'ai canee di yeⁿ'ē naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā. Cuayiivi miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ 'āā ntεε candii cá yā ntiinguuneeⁿ ca yā Jesús mar 'áámá.

*¿Du'u chíí Daiya Cristo miiⁿ?
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)*

35 Jesús ngi'cueeⁿ yā chεeti yaācū templo ní ngaⁿ'a yā: ¿De'ē cúúví chí maestros yeⁿ'e ley ngaⁿ'á yā chí Cristo miiⁿ ní daiya David?

36 Caati maaⁿ David miiⁿ caⁿ'a sá taachi yaa'vi Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chuū chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs:

Señor miiⁿ caⁿ'a yā chí yā Señor yeⁿ'é: 'Cuundi dí lado ta cuaācú chí lado yeⁿ'e honor, ndíí taachi 'úú cu'neéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'ē di ndii cuaaⁿ ndi-ya maaⁿ ca'ā di tan'dúúca chí 'aama banco 'lííⁿ, 'tiicá yā.

37 David miiⁿ ngaⁿ'a sa chuū yeⁿ'e Señor yeⁿ'é yā. Maaⁿ ní ¿táácā cuuví chí chí chí Cristo miiⁿ ní daiya David miiⁿ? Néené n'deēe 'iiⁿ'yāⁿ ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e Jesús ndúúcu vaadi yeenú.

Jesús ngaⁿ'a yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí ngi'cuéⁿ yā yeⁿ'e ley

(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Jesús ngaⁿ'a yā chuū taachi ngi'cueeⁿ yā: Cundéε di cuidado yeⁿ'e maestros yeⁿ'e ley. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'gεεtinéé yiinú yā chí n'geenūu catecai yā. Ní taachi chíicá yā cuaaⁿ cyúúní neⁿ'e yā chí 'iiⁿ'yāⁿ dííⁿ yā saludar 'yā ndúúcu respeto n'daācā.

39 Ní neⁿ'é yā sillas vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e honor taachí 'cuundí yā na yaācū sinagogas ndúúcu lugar chí ch'εεε taachi cheⁿ'e yā naachi véé 'viicu chí cheⁿ'é yā.

40 Ní ndivíí yā va'ai yeⁿ'ē n'daataá nguá'āa. Ní 'íicú cuunuuⁿ n'dé'ei yā chí idiíⁿ yā miiⁿ nduucú néené n'deēe ngaⁿ'angua'á yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ch'εεε ca castigo yeⁿ'é yā nguuví yeⁿ'e juicio.

Ofrenda yeⁿ'e n'daataá nguá'āa

(Lc. 21.1-4)

41 'Áámá vmnéⁿ'ēe Jesús véε yā na yāacū templo niiⁿnuúⁿ na cajas naachí 'iiⁿ'yāⁿ n'gíí yā ofrendas. N'gíínu yā tan'dúúca chí dííⁿ 'iiⁿ'yāⁿ táácā n'gíí yā tuumí lado yeⁿ'e ofrenda na cajas. N'diichí yā chí 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica neené n'deēe tuumí ca'ā yā.

42 Tuu'mi ní ndaā 'áámá n'daataá nguá'āa chí neene ndaachíí canee tá. Táⁿ'ā miiⁿ ní s'nuūⁿ tá na caja miiⁿ na 'uúvī centavos chí cobre.

43 Tuu'mi ní Jesús yaa'vi yā discípulos yeⁿ'e yā ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī chí

n'daataá nguá'āa 'cūū ch'εεε ca nga'ā tá, nguéé ti taná'n'a yā chí s'nuún yā tuūmī na cajas.

⁴⁴ Tí 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní nga'a yā yeⁿ'e chí ngaava yeⁿ'e yā; naati n'daataá míⁿ ní neené ndaachíⁿ canee tá ní ca'ā tá tanducuéⁿ'ē chí yeⁿ'ē tá chí che'e tá.

13

Jesús nga'n'a yā chí yaācū templo miiⁿ ní ntúúvíí

(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Taachí Jesús miiⁿ nan'dáa yā yaācū templo miiⁿ 'áámá discípulo yeⁿ'e yā ní ca'n'a yā chí yā Jesús: N'dií Maestro, n'diichí ní dε'ē chúúcā n'gεεε tuūu s'eeⁿ ní dε'ε chúúcā n'gεεε va'ai s'eeⁿ yeⁿ'e yaācū templo.

² Jesús nán'guεεcútaⁿ'a yā: ¿'Áá inaaⁿ ní va'ai templo? 'Muuⁿ ní nguéé cunee mar 'áámá tuūu cuaaⁿ vmnááⁿ yeⁿ'e vi'i ti tanducuéⁿ'ē ní cundεεε.

Jesús nga'n'a yā yeⁿ'ē chíⁿ chí 'cuuⁿ'miiⁿ taachí 'āā cuéé 'cuiinu iⁿ'yeēⁿdī

(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³ Tuu'mi ní cheⁿ'é yā 'áámá yiicū chí nguvi Olivos, chí canéé niiⁿnuún na yaācū templo miiⁿ. Ní taachi Jesús véé yā miiⁿ, Pedro ndúúcū Jacobo, ndúúcū Juan, ndúúcū Andrés ndaa yā nanááⁿ yā chí ca'n'a n'de'ei yā 'áámá nduudu ndúúcū Jesús.

⁴ Ní ca'n'a yā: N'dií Señor, néⁿ'e 'nū chí cuuví ní nús'uu ¿tíí cuaⁿ'ā cuuví chuū? ¿Dε'ē senal 'cuuⁿ'miiⁿ ní nús'uu yeⁿ'e tiempo chí cuuvi tanducuéⁿ'ē 'túúcā?

⁵ Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: Cundéé ní cuidado chí mar 'áámá 'ii'yāⁿ nguéé canche'éi yā ndís'tiī.

⁶ Ti nééné 'yááⁿ 'ii'yāⁿ chí yā ndúúcū chí duuchí ní canche'éi yā 'ii'yāⁿ ní caaⁿ'máⁿ yā: 'Úú Cristo 'úú. 'Ii'yāⁿ s'eeⁿ ní canche'éi yā 'yaaⁿ n'dái 'ii'yāⁿ.

⁷ Taachi ndís'tiī 'caandiveéⁿ ní caandaá ní 'ii'yāⁿ 'va'a yā chí chí caandaá nguéé idii'yá ní cuuvi ti 'túúcā canéé chí cuuvi. Naati chíⁿ ní 'āā 'cuéé tiempo chí ntuuvií iⁿ'yeēⁿdī.

⁸ Ti 'áámá nación ní 'cuuⁿ'maⁿ ndúúcū táámá nación ní 'áámá gobierno ní 'cuuⁿ'maⁿ yā ndúúcū táámá gobierno. Ní nééné n'dee cuaaⁿ nuⁿ'u yā'āa. Ní

ndaā vaadī 'cuiicu ndúúcū dendu'ū chí di'vaachíí. Taachí cuuvi dendu'ū chí 'túúcā ní chíⁿ ní cáámá cuunngá'á vaadī ya'ai.

⁹ Diíⁿ ní cuidado maáⁿ ní ndís'tiī ti 'ii'yāⁿ nca'a yā ndís'tiī tá'āa 'ii'ntyéⁿ'ē. Tuu'mi ní 'cueⁿ'é yā ndís'tiī na yaācū sinagogas. Ndís'tiī ní canee chí ca'n'á ní nanááⁿ 'ii'yāⁿ chí nga'n'a ntiiⁿnyuⁿ yā ndúúcū reyes cáávā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é. Ní 'íicú cuuvi caaⁿ'máⁿ ní yeⁿ'é ní 'caandiveéⁿ yā nduudu cuaacu.

¹⁰ Taachí 'āā cuéé ndaa chí 'cuiinu iⁿ'yeēⁿdī, nduudu cuaacu 'cūū canéé chí caaⁿ'maⁿ nanááⁿ nducyaaca 'ii'yāⁿ yeⁿ'e naciones yeⁿ'e núúⁿmáⁿ iⁿ'yeēⁿdī.

¹¹ Taachí candéε yā ndís'tiī chí nca'a yā ndís'tiī vmnááⁿ 'ii'ntyéⁿ'ē, nguéé nadicádíínuuⁿ ní yeⁿ'ē chí caaⁿ'maⁿ ní. Nguéé diiⁿ núúⁿ yiiⁿnuⁿ ní yeⁿ'ē. Caaⁿ'maⁿ ní tan'dúúcā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs caaⁿ'maⁿ cuuvi ndís'tiī hora miiⁿ; ti nguéé ndís'tiī chí caaⁿ'máⁿ ní ti Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

¹² Ní yeⁿ'e tiempo miiⁿ nguaaⁿ 'díínu yā nca'a vi'i yā chí 'cááⁿ'núⁿ yā 'ii'yāⁿ. Ní 'íicú chíidá yā ní ca'a yā daiya yā. Ní daiya yā ní ca'a yā chíidá yā ndúúcū cheεcú yā ní 'caaⁿ'núⁿ yā 'ii'yāⁿ.

¹³ Nducyáácá 'ii'yāⁿ nguéé cunee yiinú yā chí ndís'tiī diíⁿ ní ntiiⁿnyuⁿ caavā 'úú. Naati 'ii'yāⁿ chí cuchéε yā ní 'aama canéé yā ndúúcū chí i'teenu yā yeⁿ'e Ndyuūs ndíí tiempo chí 'cuuvi yā ní nnguáⁿ'ai yā.

¹⁴ Taachí ndís'tiī 'āā snaaⁿ ní dendu'ū chí 'túúcā chí saⁿ'ā profeta Daniel dinguúⁿ yā na libro yeⁿ'e Ndyuūs tiempo chí chó'ōo tuu'mi ní 'ii'yāⁿ chí snéε yā na yáⁿ'āa Judea canéé chí ca'n'á yā caanu yā ná yiicū n'gεεε. ('Ii'yāⁿ chí 'cueēⁿ chuū canéé chí cuuvi deenú yā yeⁿ'e chuū.)

¹⁵ Nguuvi miiⁿ ní ndúúti chí 'áámá 'ii'yāⁿ canduú yā tííⁿ va'āí ní nguéé cuuvi núúⁿ nch'eeⁿ yā ní ndaa yā va'ai ní tun'dáa yā dendu'ū yeⁿ'e yā.

¹⁶ Ní ndúúti chí 'áámá 'ii'yāⁿ canéé yā na campo, ní nguéé cuuvi núúⁿ ndaa yā va'ai yeⁿ'e yā ní nta'a yā cotón yeⁿ'e yā.

¹⁷ Dε'ε chúúcā yaⁿ'ai yeⁿ'e n'daataá chí véé daiya tá cheεti tá ndúúcū n'daataá chí ngiicu dacuá'āa yeⁿ'e tá nguuvi chí cáanu yā.

18 Ndís'tiī, caaca nī Ndyuūs chi nguéeé ch'ó'ōo chuū tiempo chi 'iiche.

19 Ti nguuvi miiⁿ ní néénéé 'cueenu 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi tan'dúúccā chi mar 'áámá vnnéⁿ'ēē 'āā cuéeé cuuvi 'tíicā ndíí taachí Ndyuūs din'dái yā íⁿ'yeeⁿdī. 'Āā ntéé ndúú cuayiivi ra chí snaaⁿ yā dendu'ū chi 'tíicā.

20 Ndúúti chi Señor miiⁿ nguéeé nadidúú'vi yā tiempo miiⁿ mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeé nnguaⁿ'ai yā. Naati ndííⁿ nadidúú'vi yā cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é yā ti 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ Señor ndεενε yā.

21 Tuu'mi ní ndúútī chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā ndís'tiī: Cuín'dííchí nī, 'íngaā Cristo miiⁿ, o cuín'dííchí nī, miiⁿ canee Cristo miiⁿya, nguéeé cu'téénu nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

22 Ti ndaá 'iiⁿ'yāⁿ chí cristos chí falsos yā ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ chí profetas chí falsos yā. Ní dííⁿ yā señales ndúúccū vaadī n'giinu. Ní 'íicú cuuvi cannche'éí yā 'iiⁿ'yāⁿ, ndíí 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs ndεενε yā ndúútī chí chuū cuuvi dííⁿ yā.

23 Naati ndís'tiī ní 'cuεεtinéé yaaⁿ nī. Ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī tanducuéⁿ'ē chuū 'nááⁿ chí 'āā cuéeé ndaa.

*Táacā ndáá Saⁿ'a chí Daiya Ndyuūs
(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)*

24 Cho'ōo chúū ní nguuvi miiⁿ chí 'cueenu nī cuuvi, 'yáⁿ'āa miiⁿ ní cúúví maāⁿ ní 'iīyū miiⁿ ní 'āā ntéé cuuvi dεενε.

25 'Iiⁿ'nyuⁿ miiⁿ ní cun'dáa yeⁿ'ē nanguuvi ní nducuéⁿ'ē chí v'éé nanguuvi ní nuⁿ'u.

26 Tuu'mi ní snaaⁿ yā Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs chí ndaa sa nguaaⁿ meēⁿ ndúúccū poder yeⁿ'ē sa chí ch'εεte taavi ní ndεεvé n'dai ngíí n'gai maāⁿ sa.

27 Tuu'mi ní Ndyuūs dicho'ó yā ángeles yeⁿ'e yā chí nadidáámá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā chí Ndyuūs ndεενε yā yeⁿ'ē núúⁿmáⁿ íⁿ'yeeⁿdī, ndíí na yáⁿ'āa nducuéⁿ'ē n'dai yeⁿ'e yáⁿ'āa ndúúccū ndíí na nducueⁿ'e nanguuvi.

28 Maaⁿ ní 'cueéⁿ nī yeⁿ'e ejemplo yeⁿ'e n'guídīi yaaⁿ nguuvi: Taachí inguaaⁿnu duūⁿnē n'gaiyāā ní ican'daā tá'āa, 'āā déénu nī chí 'āā cuchīi tiempo yaāáⁿ.

29 'Tiicā ntúūⁿ taachi snaaⁿ ndís'tiī chí cuuvi dendú'ū chí 'túúccā, 'āā deenú nī chí 'āā sneeⁿ niiⁿnuⁿ tiempo chí ndaā Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs. Ní 'āā néénéé niiⁿnuúⁿ cánee tiempo 'cūū.

30 Cuaacu níⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī: 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí snée yā maaⁿ 'āā cuéeé 'cuūví yā neⁿ'e chí 'āā cuéeé cuuvi tanducuéⁿ'ē chuū.

31 Nánguuvi ndúúccū ná yáⁿ'āa 'cūū ní ch'ó'ōo, naati nduudu yeⁿ'é nguéeé cho'óo.

32 Naati yeⁿ'ē nguuvi miiⁿ ndúúccū hora miiⁿ nguéeé v'éé mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí deenu yeⁿ'ē. Ndíí nguéeé ndúú ángeles, yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi ndíí nguéeé ndúú Sáⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs deenú yā yeⁿ'ē. Dámaāⁿ Chiida yú chí canée yā na va'ai chεeti nguuvi deenu yā.

33 Chííⁿ chí ndís'tiī ní 'cuεεtinéé yaaⁿ nī. Dicuéénaaⁿ nī ní caaⁿ'maⁿnguaⁿ'á nī, ti nguéeé déénu nī tíí cuaⁿ'ā ndaa hora miiⁿ.

34 Ejemplo chuū tan'dúúccā 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'a yā yaⁿ'ai. Taachi 'āā cuéeé can'dáa yā na vaācu yā, caⁿ'a yā chíi yā mozos yeⁿ'é yā chí caⁿ'a yā ntiiⁿ'nyuⁿ 'áámá 'áámá mozo yeⁿ'ē sa. Ní cuuvi yā saⁿ'ā chí idiiⁿ cuidado yeⁿ'e cheendi va'āi miiⁿ chí cunéé yaaⁿ sa. Ní cueⁿ'e yā.

35 Maaⁿ ní ndís'tiī 'cuεεtinéé yaáⁿ nī, ti nguéeé déénu nī tíí cuaⁿ'ā ndaa dueño yeⁿ'e va'āi miiⁿ. Nguéeé déénu nī nduuti chí ndaá yā n'gaaⁿ, o yaaⁿ chεete, o taachí 'cuaí tú'u, o cuaaⁿ na nguεeti yaaⁿ.

36 'Áá tíí dácanaaⁿ ndaá yā ní nndaāca yā ndís'tiī chí styaadu nī.

37 Chííⁿ chí ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī, ní ngíí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ: 'Cuεεtinéé yaáⁿ yā.

14

Saⁿ'ā s'eeⁿ nadacádiinūūⁿ sa taacā cuta'a sa Jesús

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ná 'uūví nguūví ní cuuvā 'viicu yeⁿ'e pascua chí 'viicu yeⁿ'ē pan chí nguéeé levadura yeⁿ'ē. Chiiduú n'gεεte ndúúccū maestros yeⁿ'e ley 'nuúⁿ yā taacā chí cuuvi cannche'éí yā Jesús ní cuta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ ní 'caaⁿ'núⁿ yā 'yā.

2 Naati caⁿ'a yā: Nguéeé diiⁿ yú nguuvi 'viicu tí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Jerusalén miiⁿ didáⁿ'a yā ní dííⁿ yā vaadī 'caa'va ndúúccū nús'uu.

'Áámá n'daataá n'gíí tá aceite na cuerpo yeⁿ'e Jesús

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Jesús canee yā na yāāⁿ Betania na vaacu Simón chi canéé sá ndúúcu ca'ai chi nguuvu lepra chi in'duuti cuerpo yeⁿē sa. Taachí Jesús miiⁿ veé yā na mesa, ndaā 'áámá n'daataá nanáaⁿ yā. Táⁿā miiⁿ ní ndεē tá 'áámá frasco yeⁿe alabastro ndi-ituú ndúúcu aceite perfume yeⁿe nardo chí ndεεve ngeeⁿ ní neené ya'ai chíⁿvē. Ní 'cuūⁿ tá frasco miiⁿ ní ch'eendáa tá aceite miiⁿ na tiīⁿ Señor Jesús miiⁿ.

4 N'duuvu discípulos chi snée yā miiⁿ nduuvu táaⁿ yā ní caⁿ'a yā nguuaⁿ maaⁿ yā: ¿De'ē cuuví chí chingééⁿ ta aceite 'cūū?

5 Ti cuuvi n'diicui yú ní ngo'o 'iinū ciento caadi ní cuuvi ca'a yú 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿe yā. Ní nduuvu taāⁿ yā ndúúcu tá.

6 Naati Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: 'Āā canee ra tá. Nguéé yaa'vi ní táⁿā. ¿De'ē cúúví chí yaa'ví ní táⁿā? Tá 'tiī ní n'daācā idiiⁿ tá nduucú.

7 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿe yā ní 'aama ca cánée yā ndúúcu nī. Ní ndís'tiī ní cuuvi din'daacá nī nduucú yā taachi neⁿe nī; naati 'úú nguéé 'aama cuneé ndúúcu nī.

8 Tá 'cūū ní diīⁿ tá tan'dúúcu chí ch'iī tá perfume cuerpo yeⁿé maaⁿ chí 'āā cuéé 'cuūví, 'tíicā diīⁿ tá. Ní 'āā nnee 'cuiī ta chuū 'úú taachí 'āā cuéé 'cuεechí.

9 Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: 'Āā tíí nūⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'máⁿ yā nduudu ngai yeⁿé yeⁿe chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ na núúⁿmáⁿ íⁿ'yeeⁿdī caaⁿ'maⁿ ntuúⁿ yā chí diīⁿ n'daataá 'cūū ní n'gaacú yā yeⁿē tá.

Judas Iscariote nca'a sa Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Tuu'mi ní Judas Iscariote, 'áámá chée 'iiⁿ'yāⁿ naachi ndiichuuvu discípulos, cheⁿe sá nanáaⁿ chiiduú n'geεε. Ní ngaⁿ'a sa táácā chí cuuvi nca'ā sa Jesús miiⁿ ná ta'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

11 Taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, neené yeenú yā, ní caⁿ'a yā chí ca'a yā tuumī Judas miiⁿ cáávā chuū. Judas ní in'nuuⁿ sa de'ē hora chí nca'a sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ Jesús miiⁿ.

Naachí che'e nguīnū yeⁿe Señor Jesús miiⁿ

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

12 Ndaā nguuvu vmnáaⁿ vmnaaⁿ yeⁿe 'vi-icu chí che'é yā pan chí nguéé levadura

yeⁿē, 'viicu taachi n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti cuūchī yeⁿe pascua miiⁿ. Ní discípulos yeⁿe Jesús miiⁿ ntiinguuneéⁿ yā Jesús: ¿Tíí neⁿe di chí caⁿ'á 'nū in'nuúⁿ 'nū chí che'e nguīnū yú yeⁿe 'viicu pascua?

13 Tuu'mi ní Jesús dicho'ó yā na 'uūví discípulos yeⁿe yā, ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ: Ndís'tiī cueⁿé nī yāāⁿ Jerusalén. Miiⁿ ní ndaacá nī 'áámá sáⁿ'ā chí ndéé sa 'áámá 'cuuti cuéé nuūⁿnīⁿ. Can'dáa nī saⁿ'ā.

14 Naachí ndaa sa va'ai miiⁿ, ní cuuví nī sáⁿ'ā chí yeⁿē va'ai miiⁿ: Maestro yeⁿe yú ngaⁿ'a yā 'tíicā: ¿Tiī canéé cuarto naachi che'e nguīnuú yeⁿe pascua ndúúcu discípulos yeⁿé?

15 Tuu'mi ní ch'iⁿ'i yā 'áámá cuarto ch'εεε ná ndiichi ndii 'úúví piso miiⁿ chí 'áá véé yaāaⁿ. Miiⁿ ní in'nuúⁿ nī chí che'e yú.

16 Discípulos cueⁿe yā ní ndaa yā ná yāāⁿ Jerusalén miiⁿ ní ndaāca yā tanducuéⁿē tan'duucā chí Jesús ngaⁿ'a yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ in'nuúⁿ yā chí che'e nguīnú yā yeⁿe 'viicu yeⁿe pascua miiⁿ.

17 Taachí 'āā chíi chíinū míⁿ ndaā Jesús ndúúcu ndiichuuvu discípulos yeⁿe yā.

18 Taachí veεté yā na mesa miiⁿ chí che'e yā Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, chí 'áámá chée ndís'tiī chí nge'é nī nduucú diīⁿ nī entregar 'úú.

19 Tuu'mi ní discípulos ní s'nee ndaachi núúⁿ yā ní tuca'a yā tiinguunéeⁿ yā Jesús ca'áámá ca'áámá yā: ¿'Áá 'úú? Ní táámá yā ngaⁿ'a ntúuⁿ yā: ¿'Áá 'úú rá?

20 Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: 'Áámá cheε naachi ndiichúúví chí di'caandá yā pan yeⁿé yā na cú'ú 'cūū nduucú caⁿ'á yā diīⁿ yā 'tíicā.

21 Cuaacu, chí Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs caⁿ'a sa 'cúenú sa cuuvi tan'dúúcu chí ngaⁿ'a yeⁿé yā naachi canéé nguūⁿ na li-bro yeⁿé Ndyuūs. De'ε chúúcu ya'ai yeⁿe saⁿ'ā chí nca'a sa 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs. N'dáácā ca yeⁿē sa ndúúti chí nguεε ch'iindiyāāⁿ sa.

22 Taachí veεté yā nge'e yā, tuu'mi ní Jesús sta'á yā pan, ní nca'a yā gracias Ndyuūs cáávā pan miiⁿ. Ní n'deé yā pan ní ca'a yā discípulos. Ní caⁿ'a yā: Che'ē nī pan caati tan'dúúcu cuerpo yeⁿé 'tíicā.

23 Ní Jesús sta'á yā taza ndúúcu nuū'nīn ye'n'e uvas. Ní taachi nca'a yā gracias Ndyuūs, ca'a yā discípulos ye'n'é yā. Ní ca'n'a yā. Nducyaaca ndís'tiī cu'ú nī nuū'nīn uvas ye'n'e taza 'cūū.

24 Ní ca'n'a yā chii yā 'ii'n'yān s'ee'n: Nuū'nīn uvas mii'n tan'dúúca yuūn ye'n'é, ní ye'n'e 'áámá compromiso chi ngai ye'n'é. Yuūn ye'n'é chí cungee'n ní cáávā 'yaa'n n'dái 'ii'n'yān.

25 Cuaacu ní'nyú'n nga'n'á ngii ndís'tiī, chí 'āā ntéé cu'ú nuū'nīn ye'n'e uvas na i'n'yee'ndí 'cūū ndíi nguuvi chí cu'ú naachí Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā.

Jesús nga'n'a yā chi Pedro ní caa'n'ma'n sa chí nguée in'diichi sa Jesús

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Taachí ch'iinu chiita yā himno, chí canción ye'n'e Ndyuūs nan'dáa yā va'āi ní cue'n'é yā na yiīcū chí nguuvi Olivos.

27 Tuu'mi ní Jesús ca'n'a yā chii yā discípulos: Nducyaaca ndís'tiī cuuvi 'cuinaán nī ye'n'e 'úú maa'nguūnū caati nga'n'a naachí canéé nguūn na libro ye'n'é Ndyuūs 'túúca: 'Nuūcá'ai yā 'caa'n'nú'n yā sa'n'ā chí idii'n sa cuidado 'iiti cuūchī ní 'iiti cuūchī s'ee'n ní ca'n'á 'muu'n ca'n'á mii'n tī.

28 Taachi 'úú nduuchí ye'n'e nguaa'n tiná'n'ā, ca'n'á vmnaa'n ye'n'é ndís'tiī na yá'n'ā Galilea.

29 Tuu'mi ní Pedro mii'n ní ca'n'a sa chii sa 'ii'n'yān: 'Áará chí nducyaaca yā cuuvi 'cuinaán yā, 'úú ní nguée cuuvi 'cuinaán.

30 Tuu'mi ní Jesús ní ca'n'a yā chiiya Pedro: Cuaacu ní'nyú'n nga'n'á ngii dii chí maa'nguūnu taachi 'āā cuée 'cuaī tusá'n'ā 'uūvī cuuvi, 'iinū cuuvi cuee'ndíitu di nga'n'a di ye'n'e 'úú chí nguée in'diichi di 'úú.

31 Naati Pedro mii'n ní chee'ndiitū ca'n'a sa: 'Áará chí 'cuūví ndúúcu nī, Maestro, nguée nga'n'á chí nguée in'diichí N'diī. Ní nducyaaca discípulos ní 'tiicá ntūū'n ca'n'a yā.

Jesús nga'n'angua'á yā na jardín chí nguuvi Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Tuu'mi ní ndaá yā na 'áámá jardín chí nguuvi Getsemaní, ní Jesús ca'n'a yā chii yā discípulos ye'n'e yā: 'Cuēé nī 'muu'n, ne'n'e chí 'úú ca'n'á caa'n'mā'ngua'á.

33 Ní Jesús candéε yā Pedro, ndúúcu Jacobo, ndúúcu Juan. Ní neené nadicádiinuu'n Jesús ní neené s'nee'n ndaachí yiinú yā.

34 Ní ca'n'a yā chii yā 'ii'n'yān s'ee'n: Alma ye'n'é neené ndaachi yiinú chí ya'āi chí 'cuūví. 'Āā snéé núú'n nī 'muu'n, ní nguée 'cuēti yaadú nī.

35 Tuu'mi ní Jesús cue'n'e yā ta 'lí'n cuáán vmnaa'n, ní candiitín'dii yā na yá'n'āa ní ca'n'angua'á yā ní ca'n'a yā: N'diī Chiidá, ndúúti chí cuuvi ní nguée dii'n nī ye'n'e chí 'cueenú cuuvi ye'n'e prueba 'cūū chí canéé chí cuuvi hora chí cuchii.

36 Tuu'mi ní naachí ca'n'angua'á yā ní ca'n'a yā: N'diī Chiidá, n'diī cuuvi dii'n nī tanducué'n'é. Nadinguá'n'ai nī 'úú ye'n'e chí 'cueenú cuuvi prueba 'cūū. Naati nguée cuuvi tan'dúúca chí 'úú ne'n'é, naati tan'dúúca chí n'diī ne'n'e nī.

37 Tuu'mi ní ndaa ntúu'n yā naachi snee discípulos ye'n'é yā, ní ndaāca yā discípulos chí stiyaadú yā. Ní Jesús ca'n'a yā chii yā Pedro mii'n: Díi Simón, ¿Áá cyaadu di? ¿Áá nguée ichē di cānduuchi di mar 'áámá hora?

38 Ndís'tiī 'cuēti nduuchí nī ní caa'n'mā'ngua'á nī ní nguée dii'n nī nuu'ndi. Cuaacu ní'nyú'n espíritu ye'n'e nī ne'n'e dii'n n'daacāā, naati cuerpo ye'n'é nī ní 'āā duūvā.

39 Tuu'mi ní Jesús cue'n'e ntúu'n yā ní nga'n'angua'a yā, ní ca'n'a ntúu'n yā tan'dúúca chí ca'n'a yā vmnaa'n.

40 Ní nguēcunée yā ndaa ntúu'n yā naachi snéé discípulos, ní ndaaca ntúu'n yā 'ii'n'yān s'ee'n stiyaadú yā. Ní 'āā ntéé ngii ichēε yā ndúúcu yaa'n ti nduutināa'n yā chí yaa'n náa'n yā. Ní 'ii'n'yān s'ee'n ní nguée déenu yā chí n'guēcúta'n'a yā.

41 Cue'n'é yā ndii chii'n ndii 'íinú cuuvi, ní nga'n'angua'á yā. Ní taachi ndaa yā naachi snee discípulos, ca'n'a yā: Ndís'tiī 'cuētiyaadú nī ní ntaavi'tuunúú'n nī. 'Āā tiiní cā. 'Āā ndaā hora chí 'ii'n'yān nca'a yā 'úú Sa'n'ā chí Daiya Dendyuūs na tá'a sa'n'ā s'ee'n chí dinuu'ndi.

42 Nducuee'n ndís'tiī ní cu'ū yú. 'Āā cuchii nīi'nuú'n sa'n'ā chí nca'a 'úú.

Chiichí yā Jesús ní candéε yā 'ii'n'yān preso

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Naa'n chí Jesús indée yā ndaa Judas chí sa'n'ā 'áámá ye'n'e ndiichuuvi discípulos.

Ní ndaa sa ndúúcū n'dee n'dái 'ii'nyāⁿ ndúúcū machete 'uūvī lados 'caāiⁿ ndúúcū yá'á. Chiiduú n'gεεε ndúúcū maestros yeⁿe ley, ndúúcū 'ii'nyāⁿ ndiicū chi ngaⁿa ntii'nyuⁿ yeⁿe yaācū dichó'o yā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ.

44 Judas miiⁿ chí nca'a sa Jesús 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ, ní ca'a sa 'aama seña. Ní caⁿ'a sa 'túúcā: 'Ii'nyāⁿ chí 'úú chí'neeⁿ cheendí, 'ii'nyāⁿ miiⁿ chíí. Cuta'á nī 'ii'nyāⁿ ní candéé nī 'ii'nyāⁿ ní din'daacá nī seguro 'ii'nyāⁿ.

45 Taachí ndaā Judas nanáán Jesús ní caⁿ'a sa: N'díí Maestro, Maestro. Ní 'neeⁿ cheendi sa 'ii'nyāⁿ.

46 Tuu'mi ní sta'á yā Jesús ní candéé yā preso 'ii'nyāⁿ.

47 Naati 'áámá chéé 'ii'nyāⁿ chí snéé miiⁿ itun'dáa yā machete chí 'uuvi lados 'caāiⁿ yeⁿe yā ní 'nuucá'ai yā mozo yeⁿe chiiduú ch'εεε ca ní ch'iica sa veēeⁿ mozo miiⁿ.

48 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā nducyaaca 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá can'daā ndís'tiī ndúúcū machete chí 'uūvī lados 'caāiⁿ ndúúcū yá'á chí cuta'á nī 'úú tan'dúúcā chí 'úú 'áámá duucu 'úú?

49 Nguuvi nguuví canéé na yáacū templo miiⁿ nguaaⁿ ndís'tiī chí ngi'cueéⁿ ní ndís'tiī ní nguεε sta'á nī 'úú. Chúū canéé chí cuuvi ní cuuvi cunnuū ca'ā naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs.

50 Tuu'mi ní nducyaaca discípulos s'neeⁿ yā Jesús miiⁿ dámaán yā ní cheenu yā.

Saⁿ'ā 'díí chí cueⁿ'e ngéénū

51 Naati 'áámá saⁿ'ā 'dííⁿ ndaā sa ní cueⁿ'e sa ndúúcū 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ. Ndeecu sa 'áámá n'dyá'ā sávana. 'Áámá yā sta'á yā saⁿ'ā 'díí miiⁿ.

52 Naati saⁿ'ā 'dííⁿ miiⁿ ní s'neeⁿ sa sávana ní cueⁿ'e sa dácaa yuūcú sa.

Jesús nanáán 'ii'ntyéⁿ'ē chí n'gεεε ca yeⁿ'e yaācū

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Tuu'mi ní candéé yā Jesús miiⁿ nanáán chiiduú ch'εεε ca. Ní miiⁿ nduuvidaamá yā nducyaaca chiiduú n'gεεé ndúúcū 'ii'nyāⁿ ndiicū chí ngaⁿa ntii'nyuⁿ yeⁿe yaācū ndúúcū maestros yeⁿe ley.

54 Pedro miiⁿ ní cueⁿ'e yaⁿ'ai sa n'dáa sa Jesús miiⁿ. Ní ndaa sa ndii chuva'āi yeⁿ'e va'ai chiiduú ch'εεε ca ní ch'iindī sa

ndúúcū policías ní in'taavi cuutú sa dáámá ndúúcū yā ti miiⁿ ní ngiichi yaⁿ'ā yeⁿ'é yā.

55 Chiiduú n'gεεε ndúúcū nducyaaca yā chí nduuvidaama in'nuúⁿ yā 'áámá prueba contra yeⁿ'e Jesús miiⁿ chí dííⁿ yā condenar Jesús chí 'caaⁿ'núⁿ yā Jesús; naati nguéeⁿ ndaaca yā.

56 Neené 'yaaⁿ 'ii'nyāⁿ ngaⁿ'a yā nduudu yaadi yeⁿ'e Jesús miiⁿ naati mar 'áámá yā nguéeⁿ dáámá ngaⁿ'a yā.

57 N'duuví yā ní ncueeⁿ yā ní caⁿ'a yā nduudu yaadi, ní caⁿ'a yā:

58 Nús'uu ní ch'iindiveéⁿ 'nū chí Jesús caⁿ'a yā 'túúcā: 'Úú ní nadituūví yáacu 'cūú chí saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūú din'dái sa. Ní chεeti 'iinū nguuvi nadin'dái taama chí nguéeⁿ saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūú din'dái sa.

59 Naati nguéeⁿ nduuvidaámá nduudu yā yeⁿ'e chí ngaⁿ'a yā.

60 Tuu'mi ní chiiduú ch'εεε ca chí ngaⁿ'a ntii'nyuⁿ yeⁿ'e taná'ā chiidūu, ndúcueeⁿ yā nguaaⁿ nducyáácá 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ ní ntiingu-uneⁿ yā Jesús miiⁿ: ¿'Áá nguéeⁿ de'ē véε nan'guεεcútaⁿ'a nī? ¿De'ē chí ngaⁿ'á yā yeⁿ'e nī? ¿De'é ngaⁿ'a nī maán nī yeⁿ'e nī?

61 Jesús mííⁿ 'āā ntéé caⁿ'a yā. Ní nguéeⁿ n'guéécútaⁿ'a yā yeⁿ'e mar 'áámá. Chiiduú ch'εεε ca miiⁿ ntiinguunééⁿ ntúuⁿ yā Jesús, ní caⁿ'a yā: ¿'Áá díí Cristo, Daiya Dendyuūs chí n'dai taavi?

62 Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ: 'Tíicā 'úú. Ndís'tiī ní caⁿ'a nī snaaⁿ nī Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs chí 'cuūndī sa lado yeⁿ'e honor yeⁿ'é Ndyuūs chí véé tanducuéⁿ'e poder yeⁿ'e yā. Ní ndaa sa nguaaⁿ meééⁿ yeⁿ'e nanguuvi.

63 Tuu'mi ní chiiduú ch'εεε ca chíín'cuūⁿ sa catecai sa, ní caⁿ'ā sa: ¿De'ē ca dííⁿ yú testigos chí n'nuuⁿ yú?

64 'Āā ch'iindiveéⁿ nī dendu'ū chí ngaⁿ'ā sa contra Ndyuūs. ¿Táácā tuumicadínuuⁿ nī? Nducyaaca 'ii'nyāⁿ ngaⁿ'a yā chí conde- nado Jesús chí 'cuuví yā.

65 Tuu'mi ní n'duuví yā ní caⁿ'a nee daíⁿ yā Jesús ní n'gaadí yā nduutináaⁿ yā ndúúcū tíínūⁿ. Ní policías ndúúcū ta'á yā ch'eⁿ'e yā naaⁿ Jesús. Ní caⁿ'a yā: Caaⁿ'maⁿ dí ¿du'ū ch'eⁿ'e díí?

Pedro miiⁿ ní ngaⁿā sa chi nguéeⁿ n'diichi sá Jesús

(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Pedro miiⁿ ní canee sa chuva'ai cuaaⁿ ndiiyā. Ní ndaā 'áámá n'daataá chí diiⁿ mandado yeⁿē chiiduú ch'εεε ca nanááⁿ Pedro miiⁿ.

⁶⁷ Ní n'diichi tá chí in'taavi cúutū sa na yaⁿā. Ní cānee táⁿā miiⁿ ní ch'iinu tá Pedro. Tuu'mi ní caⁿa tá: Dīi ntúūⁿ di canee dí ndúúcū Jesús yeⁿe yāāⁿ Nazaret.

⁶⁸ Naati Pedro miiⁿ cheeⁿdiitū sa, ní caⁿā sa: 'Úú ní nguéeⁿ in'diichi 'iiⁿyāⁿ, ndíi nguéeⁿ deenú chí ngaⁿā di. Ní can'dáa sa cuaaⁿ chuva'āi naachi indaa yā. Tuu'mi ní 'cai tusáⁿā.

⁶⁹ Táⁿā chí idiiⁿ mandado miiⁿ ch'íinú ntuūⁿ ta sáⁿā, ní caⁿa tá chíi tá 'iiⁿyāⁿ chí snée yā miiⁿ: Sáⁿa 'cūū 'áámá chéeⁿ saⁿā chí cachiica ndúúcū Jesús.

⁷⁰ Naati Pedro miiⁿ ní nnguεεcunée sa cheeⁿdiitu sa. Cuayiivi miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chí snée yā miiⁿ ní caⁿa ntúūⁿ yā Pedro: Cuaacu chí dii ní dáámá chí cachiica di ndúúcū Jesús ti dii ní yeⁿē yáⁿā Galilea, ní nduudu yeⁿē di tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

⁷¹ Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní 'caa'va sa, ní cuncā caⁿā sa. Ní 'cái sa “por Ndyuūs”: Nguéeⁿ n'diichi 'íiⁿyāⁿ 'cūū.

⁷² Tuu'mi ní túsaⁿā miiⁿ 'cai ntúūⁿ ti ndii 'úúví cuuvi. Ní Pedro miiⁿ ní n'gaācu sa chí Jesús caⁿa yā chíi yā saⁿā: 'Naaⁿ chí 'āā cuéeⁿ 'cuaī túsaⁿā 'uūvī cuuvi, 'āā 'íinú cuuvi cheeⁿdiitu di chí ngaⁿa di chí nguéeⁿ n'diichi di 'úú. Taachi nádicádíinuⁿ sa chuū, ní cheēcū sa.

15

Jesús nanááⁿ Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Taachí chidεεε, chiiduú n'gεεé ní nduuvi daamá yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ ndiicū chí ngaⁿa ntiinyuⁿ yeⁿe yaācū, ndúúcū maestros yeⁿe ley, ndúúcū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ n'gεεε. Ní ndεē chíichí yā Jesús ní candée yā 'iiⁿyāⁿ nanááⁿ gobernador Pilato.

² Tuu'mi ní Pilato miiⁿ intiinguuneeⁿ yā Jesús: ¿'Áá díi Rey yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí judíos? Ní Jesús nan'guεεcútaⁿa yā: N'dií ngaⁿa cuaacú nī ti 'tíicā.

³ Chiiduú n'gεεε ní neené n'deeé nááⁿ chí ngaⁿā yā contra yeⁿe Jesús naati Jesús nguéeⁿ nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿē mar 'áámá.

⁴ Tuu'mi ní Pilato miiⁿ ní nan'guεεcunée yā ntiinguunéeⁿ yā Jesús miiⁿ: ¿'Áá nguéeⁿ de'ē vεε nán'guεεcútaⁿā nī? 'Cuin'díichí nī yeⁿé tanducúéⁿē chí nguéeⁿ n'daacā ngaⁿā yā yeⁿe nī.

⁵ Naati Jesús miiⁿ ní nguéeⁿ de'ē vεε nan'guεεcútaⁿā yā. Chíiⁿ chí Pilato miiⁿ cheⁿe yiinú yā ní nguéeⁿ déenu yā de'ē nadicádíinuⁿ yā.

Pilato caⁿa yā chí 'íiⁿyāⁿ s'eeⁿ candée yā Jesús chí 'caaⁿnúⁿ yā 'iiⁿyāⁿ

(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

⁶ Canée 'áámá costumbre yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí n'dεεchi yā 'áámá saⁿā chí canuuⁿ vácūu nguuvi 'viicú yeⁿe pascua. 'Áámá saⁿā chí preso sa chí 'iiⁿyāⁿ Israel neⁿe yā, 'tíicā canee chí diiⁿ Pilato miiⁿ.

⁷ Ní canuuⁿ 'áámá saⁿā vácūu chí nguuvi Barrabás ndúúcū ta n'duuvi saⁿā chí 'niinⁿ sa 'iiⁿyāⁿ taachi 'āā diiⁿ caandá yā contra gobierno miiⁿ.

⁸ Ní 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní ndaa yā nanááⁿ Pilato miiⁿ, ní chíica yā chí Pilato ní diiⁿ yā tan'dúúcā costumbre yeⁿe yā.

⁹ Ní Pilato miiⁿ nan'guεεcútaⁿa yā: ¿'Áá neⁿe nī chí n'dεēchí Rey yeⁿē 'iiⁿyāⁿ Israel?

¹⁰ Tí Pilato miiⁿ deenu yā chí chiiduú n'gεεε nca'á yā Jesús miiⁿ cáávā vaadi ngueé.

¹¹ Naati chiiduú n'gεεε chinuú yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ Jerusalén chí caaca yā Barrabás ti n'daacā chí n'dεεchii yā saⁿā chí nguuvi Barrabás.

¹² Tuu'mi ní Pilato miiⁿ intiinguuneeⁿ yā: ¿De'é neⁿe nī chí diiⁿ ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí ndís'tií ngaⁿa nī Rey yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel?

¹³ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nan'guεεcútaⁿa yā ní 'cai yiicú yā: Cu'neeⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ.

¹⁴ Pilato miiⁿ ní caⁿa yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē chí nguéeⁿ n'daacā ndiín sáⁿa 'cūū? Naati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nan'guεεcúnée yā 'cai yā: Cu'neeⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ.

¹⁵ Tuu'mi ní Pilato miiⁿ chí nguéeⁿ neⁿe yā chí nduuvi táaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿé yā, n'dεεchii sá Barrabás miiⁿ. Cuayiivi ní caⁿa ntiinyuⁿ sa chí 'cueⁿé yā Jesús miiⁿ.

Ch'iinu ch'eⁿ'é yā Jesús miiⁿ ní nca'a sa Jesús miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí cuⁿ'nééⁿnga'á yā.

16 Tuu'mi ní soldados romanos candée sa Jesús vaacuyáaⁿ na cuarto yeⁿ'e palacio miiⁿ chí nguuvi Pretorio, ní yaa'ví yā tanáⁿ'ā soldados ní nduuvidaamá yā miiⁿ.

17 Ní s'nuúⁿ yā catecai morado cuá'āa Jesús miiⁿ. Ní s'nuúⁿ yā tiiⁿ Jesús miiⁿ 'áamá corona chí ndeenyú ndúúcu yaaⁿ.

18 Tuu'mi ní tucá'a yā 'cai yā: Cunduuchi nī n'diī, Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

19 Ní ch'eⁿ'é yā tíⁿ yā ndúúcu 'áamá taaⁿ nduu. Ní ca'a nee dáⁿ yā Jesús ní nchiīntii'yá yā nanáaⁿ yā, ní diīⁿ yā honrar 'iiⁿ'yāⁿ.

20 Ch'iinu ch'iiⁿnyuⁿ'nééⁿ yā yeⁿ'e Jesús 'tíica, ndiví yā catecai chí morada ní 'nuuⁿ 'nuūⁿ ntúuⁿ yā catecai maáⁿ yā. Cuayiivi tun'dáa yā Jesús ní s'neeⁿnga'á yā 'iiⁿ'yāⁿ.

S'nééⁿnga'á yā Jesús

(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 'Áamá saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa Cirene chí nguuvi sa Simón, chí chiidá Alejandro ndúúcu Rufo, ndáa sa cheⁿ'e sa cuⁿ'éti. Taachí cho'o sa cyúúni miiⁿ, soldados a fuerza di'cuítu yā saⁿ'ā chí candéε sa cruz yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

22 Ní candéε yā Jesús 'áamá lado yeⁿ'e yāⁿ Jerusalén na lugar chí nguuvi Gólgota chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ nduudu yeⁿ'e yú, Lugar ní 'Iini Nga'ai Tiiⁿ.

23 Ní ca'á yā chí chí'i Jesús vino chí staⁿ'a yā ndúúcu yaātā yaāa chí nguuvi mirra, naati Jesús nguéé chí'i yā.

24 Tuu'mi ní chí'neeⁿnga'á yā Jesús. Ní soldados ní tun'dáa yā suertes yeⁿ'é yā ndúúcu na catecai Jesús miiⁿ, ní n'diichí yā chē chí candēē 'aama 'aama yā.

25 N'gēεcú nuuⁿ yeⁿ'e ngēεtiyaaⁿ miiⁿ taachí s'neeⁿnga'á yā 'iiⁿ'yāⁿ.

26 Ni s'nééⁿ yā 'áamá letrero na tiiⁿ cruz yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Ní letra chí cánéé nguūⁿ na tabla miiⁿ ní ngaⁿ'ā yeⁿ'e nuūⁿndi yeⁿ'e yā. Ní cánéé nguūⁿ chuū: Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel.

27 Dáamá ndúúcu Jesús s'neeⁿnga'á yā 'uūvi sáⁿ'ā chí duucu. 'Áamá ní lado tá cuaacú yā táamá ní lado ta 'cueé yā.

28 'Tíicā ní chí cuaacu naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā:

Chídidúúché yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

29 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngo'ó yā nanáaⁿ cruz miiⁿ cuncáa ngaⁿ'a yā yeⁿ'é Jesús. Idi'núⁿ'u yā tiiⁿ yā ní cuncáa n'dai cheendi yā ní ngaⁿ'a yā: Díí chí ndiītuū'ví di yaācū ní nadacueéⁿ di chēti 'iīnū nguuvi,

30 nadanguáⁿ'āi maāⁿ di. Dii ní nch'eeⁿ di na cruz.

31 'Tiicā ntúūⁿ chiiduú n'gēεε ndúúcu maestros yeⁿ'e ley duuchinéⁿ yā Jesús. Ní ngaⁿ'a yā nguaaⁿ maáⁿ yā: 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nadinguáⁿ'ai yā táamá 'iiⁿ'yāⁿ naati maaⁿ ní nguéé ngí nadinguáⁿ'ai yā maáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

32 Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí Cristo miiⁿ snaaⁿ yú 'iiⁿ'yāⁿ nch'éeⁿ yā na cruz maaⁿ. Tuu'mi ní cu'téenu yú. Ní ndí 'iiⁿ'yāⁿ chí ca'neeⁿnga'á yā daama ndúúcu Jesús miiⁿ ní cuncáa ngaⁿ'a yā yeⁿ'e yā.

Jesús ch'ii yā

(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Taachí chii maⁿ'a nguuvi miiⁿ chí maāⁿ núúⁿmaⁿ íⁿ'yeeⁿdī ndii ná n'gēεcu 'iīnū chíiⁿ.

34 'Āā táanduū n'gēεcu 'iinu Jesús miiⁿ ní 'cai yiicú yā: Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ nduudu yeⁿ'e yú: N'dií Ndyuūs yeⁿ'é, n'dií Ndyuūs yeⁿ'é, ¿dē'ē cuuvi chí s'neé nī maaⁿ 'úú dámaáⁿ?)

35 N'dúú'ví 'iiⁿ'yāⁿ chí snee yā miiⁿ ní ch'iindiveéⁿ yā ní caⁿ'a yā: 'Caandiveéⁿ nī, n'gaí yā yeⁿ'e profeta Elías miiⁿ.

36 Ní ndaā 'áamá soldado ngeenu yā ní taachi chíitu 'áamá esponja yeⁿ'e vinagre s'nééⁿ yā esponja miiⁿ na 'áamá ndúú ní ca'a yā chí chí'i Jesús. Ní caⁿ'a yā: 'Āā canee rá yā. N'diichi yú nduuti chí 'áá chí profeta Elías miiⁿ ní nádich'eēⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ.

37 Tuu'mi ní Jesús 'cai yiicú yā ní ch'iī.

38 Ní cortinas yeⁿ'e yaācū templo chíi 'uuvi taāⁿ, steēⁿ naavtáⁿ'ā ndíí cuááⁿ 'niiⁿ'núⁿ ndíí cuááⁿ ndiīyā.

39 Ní 'áamá saⁿ'ā romano chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e cien soldados chéendii sa nanáaⁿ Jesús miiⁿ. Taachí n'diichí sa ní ch'iindiveéⁿ sa taacá 'cai Jesús ní taacá ch'iī yā, soldado miiⁿ ní caⁿ'a sa: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí sáⁿ'a 'cūū ní Dáiyá Dendyuūs saⁿ'ā.

⁴⁰ Snée ntúūⁿ n'duuvi n'daataá n'giinu yaⁿai tá. Ní ndúúcū n'daata s'éeⁿ míiⁿ canee ta María yeⁿe yáāⁿ Magdala, ndúúcū tá María chí chεεcuú José ndúúcū Jacobo chí nguuvi Menor, ndúúcū n'daataá chí nguuvi Salomé.

⁴¹ N'daata s'éeⁿ ní can'dáa yā Jesús miiⁿ ní dichí'vε yā Jesús taachi cachiicá yā yáⁿāa Galilea. Ní neené 'yaaⁿ ca n'daataá snée yā miiⁿ, n'daataá chí ngaⁿ'a yā daama ndúúcū Jesús miiⁿ na yāāⁿ Jerusalén.

Ch'iichí yā cuerpo yeⁿe Jesús miiⁿ
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴² Taachí chiinū nguuvi miiⁿ chí viernes chí ch'iindiyaáⁿ yā cáávā 'viicu pascua miiⁿ nguuvi chí cuuvi dεεvε nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ,

⁴³ ndaā José yeⁿe yáāⁿ Arimatea. Saⁿ'ā miiⁿ ní saⁿ'a ch'εεte yeⁿe Junta Ch'εεte yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Ní cunee ngiinu sa nguuvi chí Ndyuūs ndaa yā ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā. Ní ndúúcū valor ndaā sa nanááⁿ gobernador Pilato miiⁿ. Ní caⁿ'a sa Pilato miiⁿ chí nca'a yā cuerpo yeⁿe Jesús.

⁴⁴ Pilato miiⁿ ní cueⁿ'e yiinú yā chí 'āā chí 'ii Jesús miiⁿ ní yaaⁿ'vi yā saⁿ'ā chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe soldados chí cuchii sa nanáaⁿ yā. Taachí ndaa sa ní 'iicu tiingu-uneⁿ yā saⁿ'ā: ¿'Áá cuaacu chí chí 'ii Jesús?

⁴⁵ Taachí soldado centurión miiⁿ ngaⁿ'a sa chí cuaacu, tuuⁿ'mi ní Pilato miiⁿ ca'a yā orden chí ca'a sa cuerpo yeⁿe Jesús miiⁿ José miiⁿ.

⁴⁶ Cuayiivi ní José cái sa 'áámá sávana chí fina ní nadicheeⁿ sa cuerpo miiⁿ ní sta'a sa ní ch'εεcū sa cuerpo miiⁿ ná sávana miiⁿ. Ch'iinu maaⁿ ní s'nuūⁿ sa chεeti 'áámá yáinyāⁿ ní níⁿnuúⁿ canee 'áámá tuūu ch'εεté. Ní s'nuúⁿ yā tuūu ch'εεte cheendi yáinyāⁿ miiⁿ.

⁴⁷ Tá María Magdalena ndúúcū María chí chεεcuú José cueⁿ'é yā ní n'diichí yā naachí ch'εēchi Jesús miiⁿ.

16

Jesús nduuchi yā yeⁿe nguuaaⁿ tináⁿ'ā
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Taachi chó'ōo sávido, nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ yā, María yeⁿe yáāⁿ Magdala, ndúúcū María chí chεεcuú Jacobo,

ndúúcū n'daata chí Salomé cai yā perfumes chí cueendái yā vmnááⁿ yeⁿe cuerpo yeⁿe Jesús miiⁿ ní cueⁿ'e yā.

² Neené tyaaⁿ yeⁿe nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'é ndεēte chí domingo taachí can'dáá 'yáⁿ'ā n'daatā s'eeⁿ ndaá yā na yáinyāⁿ miiⁿ.

³ Ní ngāⁿ'a yā nguááⁿ maáⁿ yā: ¿Du'ū ndivií tuūu yeⁿ'é yú taachí ndaā yú cheendi yáinyāⁿ?

⁴ Taachí ndaa yā, tuuⁿ'mi ní n'diichi yā chí tuūu ch'εεté n'dai miiⁿ 'āā ntéé canéé na lugar yeⁿ'é.

⁵ Ní taachí ndaa yā chεeti yáinyāⁿ, miiⁿ n'diichí yā 'áámá saⁿ'ā 'díiⁿ vεε sa lado tá cuaācú ní canúúⁿ sá catecai ch'éenūu sa ní cuéē. Ní n'daata s'eeⁿ dii'yā yā chíi.

⁶ Sáⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'ā sa: Nguéé dii'yā ní cuuvi. Ndís'tiī ní in'nuúⁿ ní cuerpo yeⁿe Jesús yeⁿe yáāⁿ Nazaret, 'iiⁿ'yāⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ca'nééⁿnga'a yā. Nááti 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'āā ndúúchí yā yeⁿ'é nguuaaⁿ tináⁿ'ā ní nguéé yā 'muuⁿ. Cuin'diichí ní naachí canuúⁿ yā.

⁷ Ndís'tiī cuinaⁿ'á ní cuuvi ní discípulos yeⁿ'e yā, ndúúcū Pedro, chí Jesús miiⁿ ní caⁿ'á yā vmnááⁿ ndís'tiī na yáⁿ'āa Galilea. Míiⁿ snaáⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúccā chí Jesús caⁿ'a yā chíi yā ndís'tiī ndúúcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ.

⁸ N'daata s'eeⁿ ní cunaⁿ'á yā ngeenu yā yeⁿ'e na yáinyāⁿ, ti neené cueⁿ'e yiinú yā ní yiinduuví yā. Nguéé dε'ē vεε caⁿ'á yā chíi yā mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ, ti 'va'á yā.

Jesús che'enaáⁿ yā yeⁿe ta María Magdalena
(Jn. 20.11-18)

⁹ Taachí Jesús nduuchi yā chidεεvε nguuvi domingo chí nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ndεēte miiⁿ, vmnááⁿ vmnaaⁿ che'enaáⁿ yā nanááⁿ María Magdalena, n'daataá chí nn'divií yā ndεēchē espíritus yeⁿ'e yááⁿ'nguuiⁿūuⁿ yeⁿ'é ta.

¹⁰ Táⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a tá ní chíi tá 'iiⁿ'yāⁿ chí chíicá yā ndúúcū Jesús miiⁿ. Ní ngεεcú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí neené ndaachí yiinu yā.

¹¹ Ní taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā chí Jesús miiⁿ nduuchi yā yeⁿ'e nguuaaⁿ tináⁿ'ā ní chí táⁿ'ā miiⁿ n'diichi tá Jesús, nguéé s'teenú yā.

Jesús che'enaán yā ye'n'ē 'uūvi discipulos yē'n'e yā

(Lc. 24.13-35)

¹² Cho'ōo chúū, ní Jesús che'enaán yā ye'n'ē 'uūvi 'ii'yān chi cue'n'é yā na yúúní. Ní Jesús diín yā tan'dúúcā chi nguεε déénu yā ye'n'e chi chó'ōo.

¹³ Ní cuayiivi 'ii'yān s'ee'n ní cúna'n'á yā ní ca'n'a yā chii yā taná'n'ā discipulos. 'Tiicá ntúūn discipulos ní nguée s'teenú yā.

Jesús idichó'o yā 'ii'yān apóstoles ye'n'e yā
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴ Chiī ch'ínū nguūvi domingo mii'n, ní Jesús che'enaán yā ye'n'ē ndu'ū ndiicháámá discipulos yē'n'e yā, taachi 'ii'yān s'ee'n vεēté yā na mesa. Ní Jesús tuūvi iinú yā ndúúcu yā ti discipulos nguée s'teenú yā ní chεεchi staava ye'n'é yā ti discipulos nguée s'teenú yā 'ii'yān chi nga'n'a yā chí n'diichí yā Jesús chí 'āā nduuchí yā ye'n'ē nguāa'n tíná'n'ā.

¹⁵ Ní ca'n'a yā chii yā discipulos: Cuén'e nī núúnmán naciún ye'n'e í'n'yee'n'dī ní caa'n'mán nī ndúúdu cuaacu ye'n'ē chí nanguá'n'ai yā nanáán nducyaaca 'ii'yān.

¹⁶ 'Ii'yān chí i'teenú yā ní ngeεdínúú'nin yā, ní nangua'n'ai yā ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yā. Naati 'ii'yān chi nguée i'téenu yā cuuví yā condenado.

¹⁷ Níicú señales ye'n'e poder mii'n canéé ndúúcū 'ii'yān chí i'téenu yā 'úú. Ndúúcū chí duūchí tun'daá yā espíritus ye'n'e yáá'n'guiinūu'n ye'n'e 'ii'yān ní cuuví ca'n'á yā táámá davaacu chí ngai.

¹⁸ Ní nduuti chí cuta'á yā ndúúcū ta'a yā 'áámá cúú ní nguée de'ε daño diín tī ndúúcu yā. Ní nduuti chí cu'ú yā de'ε chí veneno mii'n nguée dii'n daño 'ii'yān. Ní cun'duú yā ta'a yā vmnaa'n ye'n'ē 'ii'yān chí ngítā ní 'ii'yān s'ee'n ní nduūvā yē'n'e yā.

Jesús cundáa yā va'ai chεeti nguūvi
(Lc. 24.50-53)

¹⁹ Ch'ínú ca'n'a Señor Jesús ndúúdu 'cūū ndúúcū discipulos yē'n'e yā ní cundáa yā na va'ai chεeti nguūvi. Ní ch'iindí yā lado ye'n'e honor ye'n'é Ndyuūs.

²⁰ Discipulos ní cue'n'e yā, ní ca'n'a yā ndu-udu cuaacu ye'n'ē chí nangua'n'ai yā ndu'ū cuaa'n. Maa'n Señor Jesucristo ngiinnee yā discipulos 'íicú canee n'daācā ndúúdu ye'n'e

yā cáávā señales ndúúcū vaadī n'giinu chí diín yā. 'Tíicā chiī.

NDUUDU N'DÁÍ CHÍ DÍNGUŪⁿ APÓSTOL LUCAS

Yeⁿ'e cáávā chí idingúuⁿ yā carta 'cūū

1 Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ s'uuúⁿ neⁿ'é yā idingúuⁿ yā dendú'ū chí chíi, chíiⁿ chí s'uuúⁿ deenu yú chí nduudu cuaacu.

2 'Tíicā tan'dúúccā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'diichí yā tanducuéⁿ'ē ndíi taachí chí nga'ā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní chí'cueeⁿ yā s'uuúⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ candéε yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní ngaⁿ'á yā nduudu miiⁿ.

3 'Úú, Lucas, idinguúⁿ yeⁿ'é díi Teófilo cáávā chí deenú chí díi ní n'dai dí. 'Tíicā ntúūⁿ 'úú ní nadicááiiⁿúúⁿ chí idinguúⁿ yeⁿ'é dí tanducuéⁿ'ē chí chíi. Díiⁿcā n'diichí tanducuéⁿ'ē ndúúccū cuidado ndíi taachí nga'ā.

4 'Túúccā idinguúⁿ ní tuumicadíiⁿnuuⁿ di chεε chí nduudu cuaacu yeⁿ'é dendú'ū chí 'iiⁿ'yāⁿ chí'cuéeⁿ yā díi.

Yeⁿ'e chí ángel yaaⁿ'vi yā chí ch'iindiyaāⁿ Juan

5 Tiempo miiⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ Herodes miiⁿ chí chíi yā rey yeⁿ'e yáⁿ'āa Judea, canéé 'áámá chíiduú chí nguuví yā Zacarías. Chíiduú miiⁿ ní yeⁿ'e grupo yeⁿ'e Abías. Ní n'daataá yeⁿ'e Zacarías ní nguuví tá Elisabet. Ní Elisabet miiⁿ ní yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Aarón.

6 Ndúú 'uuví yā ní n'dai taaví yā nanááⁿ Ndyuūs. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé de'ē vεε díiⁿ yā chí nguéé n'daacā ndúúccū 'iiⁿ'yāⁿ caati s'neeⁿ veéⁿ yā nducuéⁿ'ē nduudu chí ngaⁿ'á 'iivú Ndyuūs.

7 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé daiyá yā, ti Elisabet miiⁿ nguéé taaví yā daiyá yā. Ní nduu 'uuví yā ní 'āā ndiicú yā.

8 'Áámá nguuví, taachi tuneen turno yeⁿ'e grupo yeⁿ'e Zacarías chí díiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e chíiduú chí dichíi'vε yā na yáacū templo yeⁿ'é Ndyuūs, 'tíicā díiⁿ Zacarías ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e chíiduú nanááⁿ Ndyuūs.

9 Ní tan'dúúccā costumbre yeⁿ'e chíiduú s'eeⁿ, tuneen Zacarías miiⁿ chí cunndaa yā na yáacū templo yeⁿ'e Ndyuūs ní 'neeⁿ yaⁿ'á yā incienso.

10 Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ snée yā cuaaⁿ chuva'āi yáacū templo ní ngaⁿ'angua'á yā neⁿ'e chí ngiichi incienso chεeti yaacū templo.

11 Zacarías miiⁿ canee yā na yaacū. Ní che'enaāⁿ yeⁿ'e Zacarías miiⁿ 'áámá ángel chí Ndyuūs dichó'o yā. Ní ángel míiⁿ chéendii yā lado tá cuaacu yeⁿ'é nátai naachi n'giichi incienso miiⁿ.

12 Ní taachi Zacarías miiⁿ n'diichí yā ángel miiⁿ 'āā ntéé deenú yā de'ē chí díiⁿ yā ní díi'ya taaví yā chíi.

13 Naati ángel miiⁿ ní caⁿ'a yā: N'dií Zacarías, nguéé 'va'á nī, ti Ndyuūs ní ch'iindiveeⁿ yā chí caⁿ'angua'á nī. Ní 'cuūndiyāāⁿ 'áámá daiya n'daataá yeⁿ'é nī Elisabet miiⁿ, ní cu'neéⁿ nī nguuví sa Juan.

14 Ní cuuvi yeenu taaví nī cáávā saⁿ'ā 'líiⁿ. Ní 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi yeenu yā cáávā chí 'cuundiyaāⁿ dacua'ā miiⁿ.

15 Caati daiyá nī miiⁿ ní cuuvi ch'εεε sa nanááⁿ Ndyuūs. Nguéé cu'v sa vino ndíi nguéé ndúú cu'v sa de'ē vεε chí cuuvi cu'vī sa. 'Āā canee sa ndúúccū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndíi taachi 'āā cuéé 'cuundiyaāⁿ sa.

16 Saⁿ'ā miiⁿ ní díiⁿ sa chí 'yaaⁿ taavi ca daiyá 'iiⁿ'yāⁿ Israel nguεεcunee yā ní i'téenu yā Ndyuūs yeⁿ'e yú.

17 Daiyá nī, Juan 'cūū, ní caⁿ'a sa vmnaaⁿ yeⁿ'é Señor Jesucristo. Ní canee sa ndúúccū espíritu ndúúccū poder tan'dúúccā chí canee profeta Elías ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní díiⁿ sa chí 'cuεetinéé n'daacā 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gεεε ndúúccū daiya yā. Níicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā tan'dúúccā Ndyuūs neⁿ'é yā chí cu'téenu yā, ní tan'dúúccā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dai i'téenu yā. Ní 'tíicā caⁿ'a sa díiⁿ sa chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'cuεetinéé yaáⁿ yā chí cuuvi cu'téenu yā Señor Jesús taachi ndaa yā.

18 Tuu'mi ní Zacarías miiⁿ ní tiinguuneeⁿ yā ángel miiⁿ: ¿Tááccā cu'teenú chí ngaⁿ'á nī? caati 'úú ní 'āā ndiicúú 'úú, 'tiicá ntúūⁿ n'daataá yeⁿ'é.

19 Angel miiⁿ n'guεεcútáⁿ'a yā ní caⁿ'á yā: 'Úú ángel chí nguuví Gabriel chí canee chí díiⁿ ntiiⁿnyuⁿ nanááⁿ Ndyuūs. Dendyuūs dichó'o yā 'úú. Ní 'úú yaaⁿ'ví n'dií ní cuuví nduudu n'dái 'cūū n'dií.

20 Maaⁿ ní cuuvi 'díi'mi nī ní 'āā ntéé cuuvi caaⁿ'máⁿ nī ndíi chó'ōo chúū taachi cunuⁿ

ca'ā tiempo ye'nē, ti nguée chi'teenú nī nduudu ye'né taachi nga'ná chi chuū chí cuuvi.

21 Ne'n'e chí chiī chuū, 'ii'yān s'ee'n chi snée yā chuva'ai yāacū templo chi snée ngiinu yā Zacarías mii'n cue'n'e yíínú yā chí Zacarías mii'n ní chi'naán yā chεeti yaacū templo ye'né Ndyuūs.

22 Taachi Zacarías mii'n ní nan'dáa yā chεeti yaacū 'āā ntée ngii nga'n'a yā. 'Ii'yān s'ee'n ní tuumicadínuu'n yā chi véé 'áámá visión chi n'diichí Zacarías mii'n taachí canée yā chεeti yaacū templo. Zacarías mii'n díta'á yā de'ē chi ne'n'e caa'n'mán yā ti chiī 'dí'mí yā.

23 Taachí ch'iinū turno chi 'áámá ndεete ye'n'e servicio chi dii'n yā ntii'nyu'n chεeti yaacū templo Zacarías mii'n ní cuna'n'á yā na vaacu yā.

24 Cho'ō tiempo 'cūū ní n'daataá ye'né yā chi Elisabet mii'n ní ch'iindi dácu'a ye'né yā ní 'áámá canú'u ta na vaacu ta nyu'u 'iīyū. Ní neenē nacadínuu'n ta. Ní nga'n'a ta maa'n ta:

25 Chuū chi Señor Ndyuūs mii'n ní dii'n yā nduucú na nguuví 'cūū ní dii'n yā chí 'āā ntée 'cuinaán nanáán 'ii'yān.

Angel ca'n'á yā chí 'cuundiyaān Jesús

26 Cuayiivi chí ch'íínú jaa'n 'iīyū chí Elisabet mii'n ch'iindi dácu'a ye'n'e tá ní Ndyuūs dicho'ó yā ángel Gabriel taama vmné'n'ee. Ní cue'né yā na 'áámá yāān chí nguuvi Nazaret chí ye'n'e yā'n'ā Galilea.

27 Ndyuūs dicho'ó yā ángel Gabriel mii'n nanáán 'áámá n'daataá chí cuiinú chí nguuvi tá María. María mii'n ní ca'n'á yā chí 'caandavaacú yā ndúúcū 'aama sa'n'ā chí nguuvi José. Sa'n'á 'cuū ní ye'n'e ndaata ye'n'e rey David chí ndí tiempo chí 'āā chó'ōo.

28 Angel mii'n ní sndaá yā naachi canée María ní ca'n'a yā: N'diī, María, yeenú taavi nī chí Ndyuūs ne'n'e taaví yā n'diī. Señor Ndyuūs caneé yā ndúúcū n'diī. Ndyuūs di'viicu cá yā n'diī nguaa'n nducyaaca n'daataá ye'n'e in'yee'n'dí 'cūū.

29 Taachi María mii'n ch'iindiveén yā chuū, cue'n'e yiinú yā ní chista'n'a vaadī cadínuu'n ye'né yā ye'n'e nduudu ye'n'e ángel mii'n. Ní nadicadínuu'n yā: ¿Dé'ē ne'n'e caa'n'ma'n nduudú 'cūū?

30 Tuu'mí ángel mii'n ní ca'n'a yā: N'diī, María, nguée 'va'a nī, ti véé taavi favor ye'né

nī nanáán Ndyuūs, ti Ndyuūs dine'né yā n'diī.

31 Ní cuuvi daiyá nī ní 'cuūndī 'áámá sa'n'ā daiyá nī, ní cuuvi nguuví yā JESÚS.

32 Daiyá nī cuuvi ch'εete n'dai yā ní 'ii'yān s'ee'n nga'n'á yā chí daiyá nī ní Daiyá Dendyuūs chí ch'εete taavi ca. Ní Señor Ndyuūs ca'n'a yā dii'n yā chí daiyá nī ní cuuví yā rey lado ye'n'e rey David tan'dúúcā nguuví chí 'āā cho'óo.

33 Ní caa'n'ma'n ntii'nyú'n yā ye'n'e 'ii'yān ye'n'e Israel cue'n'e daā'n'ma'n. Ní naachi caa'n'ma'n ntii'nyú'n yā ní 'áámá cūnee.

34 Tuu'mi ní María ca'n'á yā chí yā ángel: ¿Taaca cuuví chuū, ti 'úú ní nguée isa'n'ā ye'n'é?

35 Angel mii'n ní nan'guεεcúta'n'á yā: Ndúúcū poder ye'né Ndyuūs chí canée na va'ai chεeti nguuvi Espíritu N'dai ye'né Ndyuūs ní ndaá yā vmnaa'n ye'né n'diī. Ní cu'neén yā 'daa'n'nú'n yā tan'dúúcā meéén vmnaa'n ye'né n'diī ní 'iicu cuuvi chó'ōo ye'né nī chí dacua'ā 'líín chí 'cuundiyaān mii'n 'tíicā cunée yā ye'né Ndyuūs ní cuuvi nguuví yā 'ii'yān chí deεve chí Daiya Dendyuūs 'ii'yān.

36 Ní n'diichí nī. Prima ye'n'e nī chí nguuví Elisabet mii'n, 'cuundii ntúū'n 'áámá daiyá yā maa'n chí 'āā ndiicú yā. 'Āā jaa'n 'iīyū daiyá yā chεetí yā, n'daataa mii'n chí 'ii'yān s'ee'n nga'n'a yā chí nguεε 'cuūndī daiya yā.

37 'Tíicā dii'n Ndyuūs caati 'iivú Ndyuūs cuuvi dii'n yā tanducué'n'e chí ne'n'é yā dii'n yā.

38 Tuu'mi ní María mii'n ní ca'n'á yā: 'Úú criada chí nga'n'ā ntii'nyu'n 'iivú Ndyuūs ye'né. Maa'n ní Ndyuūs dii'n yā nduucú tan'dúúcā chí ca'n'a yā chí dii'n yā. Taachi ch'iinu ca'n'a yā chuū, ángel mii'n ní cuna'n'a yā.

María mii'n chen'é yā n'diichi yā Elisabet

39 Nguuvi s'ee'n María mii'n nūu'n cue'n'é yā na yúúní ní ndāa yā na yāān Judá.

40 Ní ndāa yā na vaacu Zacarías mii'n ní yaa'ví yā Elisabet.

41 Taachi Elisabet mii'n ch'iindiveén yā nduudu ye'n'e María dacua'āā mii'n ní nu'u chεeti Elisabet mii'n. Ní Elisabet míín chiitu Espíritu N'dai ye'né Ndyuūs tá'n'ā.

42 Ní ca'n'a yā ndúúcū nduudu díítuú: Dε'ē chúúcā n'dai n'diī nguaaⁿ nducyaaca n'daataá. Ní n'dai taavi daiyá nī chí 'cuūndi yā.

43 ¿Du'ū 'úú chí ndaā chεεcu Señor Ndyuūs ye'n'é chí yaa'ví yā 'úú?

44 Ti taachí ch'iindiveéⁿ nduudu ye'n'e nī, dacua'ā ye'n'é nuⁿ'u chεētí tan'dúúcā chí yeenu taavi ye'n'ē.

45 Dε'ē chúúcā n'dai dii chí chí'téenu di caati cúúví cuaacu tan'dúúcā chí Señor Ndyuūs ca'n'a yā.

46 Tuu'mi María ní ca'n'a yā: Alma ye'n'é i'teenú taavi Ndyuūs ní dich'εεté Ndyuūs.

47 Ní staaava ye'n'é ní yeenú n'dai chí i'teenú Ndyuūs. Ní Ndyuūs nadinguáⁿ ai yā 'úú ye'n'e nuuⁿndi ye'n'é.

48 Ti Ndyuūs n'diichí yā 'úú chí pobre 'úú ní dichii'vé Ndyuūs, ti ndíí maaⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā ye'n'e 'úú: Dε'ε chúúcā n'dai 'úú.

49 Ti Ndyuūs chí véé taaví poder ye'n'é yā dííⁿ yā nduucú cosas chí ch'εεte n'dai. Ní Ndyuūs ní dεεvε taaví yā.

50 Ní Ndyuūs ya'ai 'iinu taaví yā caavā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā ye'n'e yā tiempo chí chó'ōo, 'tiicá ntúūⁿ tiempo maaⁿ, ní 'tiicá ntúūⁿ tiempo chí cuchí.

51 Dendyuūs 'aā diiⁿ yā vaadī n'dai ch'εεte ndúúcū poder ye'n'é yā, níícú dííⁿ yā ganar ye'n'e staaava ye'n'é 'iiⁿ'yāⁿ chí dich'εεté yā maáⁿ yā.

52 Ndyuūs diví yā 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē chí ngaⁿ'a ntiinnyuⁿ ye'n'e trono ye'n'é yā, ní dich'εεté yā 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúúⁿ.

53 Ndyuūs ca'á yā cosas chí n'dai taavi 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā ye'n'e yā. Ní nguéé dííⁿ yā dε'ε vεε cáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé neⁿ'é yā chí Ndyuūs nneé yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

54 Ndyuūs chinneé yā s'uuúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ ye'n'e Israel ti dichí'vé yú 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nn'gaacú yā ye'n'e s'uuúⁿ ní nduuvi ya'ái taaví yā ye'n'e s'uuúⁿ.

55 Ndyuūs cueⁿ'e daāⁿmaⁿ idiíⁿ yā tan'dúúcā chí ca'n'a yā 'iiⁿ'yāⁿ ye'n'e ndaata ye'n'e yú, ní ndúúcū chiida yú Abraham ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ye'n'é yā ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ.

'Túúcā ngaⁿ'a María miiⁿ.

56 Tuu'mi ní María miiⁿ canée yā ndúúcū Elisabet tan'dúúcā 'íínú 'iyyū. Cuayivi ní cunaⁿ'á yā na vaacu yā.

Ye'n'ē chí ch'iindiyaāⁿ Juan chí chεεdínuūⁿnīⁿ

57 Taachí snuū ca'ā 'iyyū ye'n'e dacua'ā miiⁿ, Elisabet miiⁿ ch'iindiyaāⁿ 'áámá daiya yā chí saⁿ'ā.

58 'Iiⁿ'yāⁿ na niiⁿnuúⁿ va'aī ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ye'n'é yā yeenú n'dai yā ndúúcū yā taachí ch'iindiveéⁿ yā chí Ndyuūs ní ya'ai taaví yā Elisabet miiⁿ.

59 Ch'iinū dacua'ā 'lííⁿ niiⁿníⁿ nguuvi, ní 'iiⁿ'yāⁿ ndāa yā na vaacú Elisabet chí diiⁿ yā circuncidar dacua'ā miiⁿ. Níícú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā cu'neeⁿ yā chí cuuvi nguuvi sá Zacarías tan'dúúcā chí nguuvi chiida sa Zacarías.

60 Naati chεεcu sa mííⁿ ca'n'a yā: Nguéé 'tíicā. Juan cuuvi nguúví sá.

61 Tuu'mi ca'n'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí yā chεεcu sá miiⁿ: ¿Dε'ε cáávā? Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ye'n'e nī nguéé nguuví yā 'tíicā.

62 Ndúúcū chí ditá'a yā ntiinguunéeⁿ yā chiida sa taacā néⁿ'e yā chí cuūví nguúví sá.

63 Zacarías miiⁿ ní 'neeⁿ ta'á yā naachi canee 'áámá caaca ní dingúuⁿ yā chuū: Chí Juan duuchi sa. Tuu'mi ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní cueⁿ'e yiinú yā.

64 Caati hora mííⁿ nūuⁿ, Zacarías miiⁿ nacan'dāā nduudu ye'n'e yā. Níícú tuu'mi tuca'á yā ca'n'a yā: Dε'ē chúúcā ch'εεte Dendyuūs.

65 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ niiⁿnuúⁿ va'aī 'dii'ya taavi cá yā chí. Ní ye'n'e chí chó'ōo, chuū ní ca'n'a nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ na yāāⁿ chí snúūⁿ cuaaⁿ ya'aī ye'n'e chí snéé na yiícū s'eeⁿ ye'n'e yáⁿ'āa Judea.

66 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí cadiinuuⁿ yā ye'n'e chuū ní nacádiinuuⁿ yā na staaava ye'n'e yā. Ní ca'n'a yā 'áámá yā ndúúcū taama yā: ¿Dε'ε cuuvi ndúúcū dacua'a 'lííⁿ chí 'tíicā? Caati 'tíicā Dendyuūs miiⁿ ní canée ndúúcū dacua'ā miiⁿ.

Zacarías ca'n'a yā ye'n'e chí Dendyuūs ca'n'á yā diiⁿ yā ndúúcū dacua'āa miiⁿ

67 Zacarías, chiidāa dacua'āa miiⁿ, chiitúú 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs ní ca'n'a Zacarías nduudu chí ca'n'a Ndyuūs

chí caaⁿ máⁿ yā. Ní caⁿ'a yā tan'dúú^{cā} 'áámá profeta chi candεε nduudu yeⁿ'é Ndyuūs:

68 Dε'ε chúú^{cā} n'dai Señor Ndyuūs yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel chi ndāa yā nanaaⁿ s'uuúⁿ chi nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ, ní yeⁿ'é yā s'uuúⁿ.

69 Ní tee yā s'uuúⁿ 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi nééné vεε poder yeⁿ'e yā chi nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e rey David chi dichíí^{vē} Ndyuūs ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ.

70 Ní Ndyuūs dííⁿ yā chí cuaacu tan'dúú^{cā} chí caⁿ'a yā cáávā nduudu yeⁿ'e profetas chí caⁿ'a yā tiempo chí 'āā 'naaⁿ n'dai.

71 Ní caⁿ'a yā chí Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí taán yā yeⁿ'e yú. Ní nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé ngii n'diichí yā s'uuúⁿ.

72 Ní neene ya'ai 'iinú Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yú ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ, ní nan'gaacú yā yeⁿ'é chí caⁿ'a yā chí dííⁿ yā chí n'daacā ndii cuááⁿ vmnaaⁿ.

73 Chuū ní compromiso chí Ndyuūs caⁿ'ā cuaacu yā ndúú^{cū} chiida yú Abraham chí tee yā s'uuúⁿ.

74 Taachi Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nduuví táán yā yeⁿ'é yú, dííⁿ yā 'túú^{cā} caati dichíí^{vē} yú Ndyuūs ní nguéé nduú^{cū} vaadī 'va'a.

75 Tanducuéⁿ'é vida yeⁿ'e yú ní dichíí^{vē} yú Ndyuūs, ní dííⁿ yú tan'dúú^{cā} 'iiⁿ'yāⁿ chí dεεvε ní n'dai nanááⁿ Ndyuūs.

76 Díí, saⁿ'ā 'lííⁿ chí daiyá, cūnee chí dúú^{chí} dí profeta yeⁿ'é Ndyuūs chí ch'εεε n'dai chí canéé na va'ai chεeti nguuví caati caⁿ'ā di cuááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo. Ní 'cuūndiyāⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí 'cuεεtinéé ngiinu yā taachi ndaa Jesús.

77 Ní dííⁿ di chí 'iiⁿ'yāⁿ cadiiⁿúúⁿ yā yeⁿ'e chí nguaⁿ'ai yā yeⁿ'e nuuⁿndí yeⁿ'e yā ní Ndyuūs nadich'εεcú yā yeⁿ'e yā.

78 Ní cucáávā Ndyuūs yeⁿ'é yú nééné ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ tee yā 'áámá dεεvε yeⁿ'e yā s'uuúⁿ, dεεvε chí chíicā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuví.

79 Ní chí dεεvε miiⁿ chíí Ndyuūs ní cuuvi dεεvé yā yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí

snée yā na maāiⁿ ndúú^{cū} nuuⁿndí yeⁿ'é yā. Ní Ndyuūs nacandéε yā s'uuúⁿ na yúúⁿ yeⁿ'e vaadī 'diííⁿ.

80 Ní saⁿ'ā 'lííⁿ ní ch'iita sa ní 'āā deenū sa ní ditiínú sa na espíritu yeⁿ'é sa. Ní taachi 'āā ch'εεε sa, saⁿ'ā miiⁿ ní cueⁿ'e sa cuεeti ní canee sa miiⁿ ndii ndaa tiempo taachi caⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel.

2

Yeⁿ'e chí ch'iindiyáⁿ Jesús

(Mt. 1.18-25)

1 Nguuvi s'eeⁿ emperador Augusto César caⁿ'a ntiíⁿnyúⁿ yā chí 'cuεetinéé nguūⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa naachi caⁿ'a ntiíⁿnyúⁿ yā.

2 Ní taachi Cirenio ní gobernador yā yeⁿ'e yáⁿ'āa Siria, 'āā dííⁿ yā chuū chí n'gεetinéé nguūⁿ yā.

3 Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ snaⁿ'a yā na yáāⁿ naachi ch'iindiyáⁿ yā ní ca'a yā chí nguú^{ví} yā.

4 'Tíicā chíí José miiⁿ ní n'dāa yā na yáāⁿ Nazaret miiⁿ yeⁿ'é yáⁿ'āa Galilea ní ndaá yā na yaāⁿ Belén yeⁿ'e yáⁿ'āa Judea. Yáāⁿ miiⁿ ní duuchi Yáaⁿ yeⁿ'e David caati José miiⁿ ní na ndaata yeⁿ'é rey David miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

5 Cueⁿ'e José miiⁿ ndúú^{cū} María ti chiida tá ndúú^{cū} chεεcu tá dííⁿ yā prometer chí 'caandavaacu tá ndúú^{cū} José miiⁿ. María miiⁿ ní véé daiya tá chεeti tá. Miiⁿ ní ndaá yā ca'a yā nguú^{ví} yā.

6 Taachi miiⁿ snée yā, snuū ca'a nguuví yeⁿ'é María miiⁿ chí 'cuundiyaāⁿ daiya yā.

7 Miiⁿ ch'iindiyāⁿ saⁿ'a 'lííⁿ, daiya tá chí vmnááⁿ vmnaaⁿ, ní chεεcú yā tíínūⁿ saⁿ'a 'lííⁿ, ní sn'diití yā saⁿ'ā 'lííⁿ miiⁿ naachi snúúⁿ 'iiti. Ní ch'εεtinee yā miiⁿ caati nguéé ndaacá yā va'āi chí n'dai.

Angeles ndéé yā ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí idiín cuidado 'iiti cuūchī

8 Ná campo yeⁿ'é yáāⁿ Belén miiⁿ véé 'iiⁿ'yāⁿ chí snée cuidado 'iiti cuūchī. Ní n'gεetí nduuchí yā n'gaaⁿ na cuεeti cucáávā 'iiti cuūchī miiⁿ.

9 Ní n'gaāⁿ miiⁿ 'áámá ángel chí Señor Ndyuūs dichō'o yā che'enaáⁿ yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí snée cuidado 'iiti cuūchī. Ní

chi δεεβε ch'εετε n'dai yeⁿ'é Ndyuūs chiiya nanáaⁿ yā ní 'dii'yā n'dái yā chii.

10 Angel miiⁿ ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tiī, nguεε 'va'á nī ti 'úú nindeé 'áámá nduudu chí n'dai níícu cuuvi yeenu taavi ndís'tiī ndúúcu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

11 Tí maaⁿ ní na yáāⁿ yeⁿ'e David ch'iindiyāāⁿ cáava ndís'tiī 'áámá saⁿ'a 'lííⁿ chi nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā. Saⁿ'ā 'lííⁿ mííⁿ ní CRISTO chi Señor chi Ndyuūs dicho'ó yā.

12 Ní deenú nī chi cuaacu ndúúcu señal 'cūū. Ndís'tiī ní ndaaca nī dacua'a mííⁿ ndεεcu tííⁿūu ní candiiti sa na lugar naachi snúúⁿ 'iiti.

13 Hora mííⁿ nūuⁿ n'dee n'dái ángeles yeⁿ'ē va'ai cheeti nguuvi che'enaáⁿ yā naachi canéé ángel miiⁿ. Angeles ní ngaⁿ'a yā chi ch'εετε n'dai Ndyuūs miiⁿ. 'Tíicā ngaⁿ'a yā:

14 Ch'εετε n'dái Ndyuūs chi canéé na va'ai cheeti nguuvi. Ní véé vaadi 'diiíⁿ na yáⁿ'aa nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi cunéé n'daac n'dai ti snéé yā ndúúcu favor yeⁿ'é Ndyuūs.

15 Cho'oo chúū ní ángeles s'eeⁿ cunaⁿ'á yā va'ai cheeti nguuvi. Saⁿ'a chi snéé cuidado 'iiti cuūchī miiⁿ caⁿ'a sa chii sa vi'í: Cú'u yú maaⁿ na yáāⁿ Belén ní n'diichi yú chuū chi Señor Ndyuūs miiⁿ chii yā s'uúúⁿ.

16 Maaⁿnch'εεté nūuⁿ cueⁿ'e yā. Ní ndaacá yā María ndúúcu José, ndúúcu saⁿ'ā 'lííⁿ dacua'a miiⁿ cándiiti sa na lugar naachi snúūⁿ 'iiti.

17 Ní taachi n'diichí yā saⁿ'ā 'lííⁿ mííⁿ, caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúca ángel caⁿ'a yā chii yā maáⁿ yā yeⁿ'é dacua'a miiⁿ.

18 Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'iindiveéⁿ yā chuú chí caⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chi snéé cuidado 'iiti cuūchī cueⁿ'ē yiinu taavi yā yeⁿ'e chuū.

19 Naati María miiⁿ ní nguain'dai yā nducuéⁿ'ē chuū na staava yeⁿ'e tá. Ní nacadínuuⁿ yā de'ē cuuvi.

20 'Iiⁿ'yāⁿ chi snéé cuidado 'iiti cuūchī cuínaⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā chi ch'εετε n'dai Dendyuūs. Ní s'téenu yā Ndyuūs yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi ch'iindiveéⁿ yā ní n'diichi yā ti tan'dúúca chi ángel miiⁿ caⁿ'á yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ.

Yeⁿ'e saⁿ'ā chi nguuvi Simeón ní yeⁿ'e 'áámá n'daataá chi nguuvi tá Ana

21 Ch'iinu dacua'a miiⁿ nííⁿniⁿ nguuvi ní ndaā nguuvi chi dííⁿ yā circuncidar dacua'a miiⁿ. Ní s'nééⁿ yā chi nguuvi JESÚS, tan'dúúca chi caⁿ'a ángel miiⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ ndíí taachi 'āā cuéε sa cheeti María.

22 Taachí snuū ca'a niiⁿniⁿ nguuvi chi 'aama n'daataá ní canéé δεεβε taachi véé dacua'a 'lííⁿ yeⁿ'e tá tan'dúúca chi canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'e Moisés, tuu'mi ní José ndúúcu María candéε yā dacua'a miiⁿ na yáāⁿ Jerusalén. Candéε yā chi dííⁿ yā presentar dacua'a miiⁿ nanááⁿ Señor 'iivú Ndyuūs.

23 'Tíicā caⁿ'a yā dííⁿ yā ti canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'e 'iiví Ndyuūs chi tanducuéⁿ'ē dacua'ā, chi vmnááⁿ vmnaaⁿ chi 'cuundiyáāⁿ yeⁿ'ē chéécūu chi sáⁿ'ā canéé lado yeⁿ'é Ndyuūs. 'Tíica chiiⁿ chi dííⁿ yā chuū.

24 Ní cheⁿ'e yā ca'a yā ofrenda yeⁿ'e 'áámá n'daataá chi 'cuundiyáāⁿ daiya tá tan'dúúca chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Señor 'iivú Ndyuūs. Ofrenda miiⁿ ní ná 'uūvī 'yaada palomas o na 'uūvī 'yaada pichones.

25 Na yáāⁿ Jerusalén miiⁿ canee 'aama saⁿ'ā chi nguuvi sa Simeón. Sáⁿ'a 'cūū ní néené n'dai sa ní chiⁿ'i sá chi i'téenu sa Ndyuūs, ní yeⁿ'é Ndyuūs saⁿ'ā. Canéé Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu sa. Ní cánéé ngiinu sa 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi nadanguáⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel.

26 Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chíi yā saⁿ'á 'cūū chi nguéé canéé chi 'cuūvī sa neⁿ'e chí 'āā cuéé n'diichi sá Cristo chi Señor Ndyuūs dichó'ó yā íⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū.

27 Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs canéé ndúúcu Simeón miiⁿ. Ní díiíⁿ guiar Simeón miiⁿ. Ní cueⁿ'é yā na yaacū templo taachi José miiⁿ ndúúcu María ndāa yā na yaacū templo ndúúcu saⁿ'a 'lííⁿ Jesús miiⁿ. Ní 'íícu cuuvi dííⁿ yā presentar dacua'a miiⁿ nanááⁿ Ndyuūs tan'dúúca chi ngaⁿ'a ley miiⁿ.

28 Tuu'mi ní Simeón miiⁿ caⁿ'nuúⁿ yā Jesús ní caⁿ'a yā chi ch'εετε n'dai Dendyuūs. 'Túúca caⁿ'a yā:

29 Maaⁿ ní n'dií Señor Ndyuūs, dííⁿ nī chi cuaacu tan'dúúca chi ngaⁿ'ā nduudu yeⁿ'e nī. Maaⁿ ní dííⁿ nī chí cuuví

'cuūví nduucú n'dai, 'úú chí dichii've n'dií.

30 Caati 'āā n'diichí ndúúćū nduutinaán 'ii'yān chí dichó'o nī chí inadan-guá'n'āi nús'uu.

31 'Ii'yān miiⁿ chííⁿ chí s'néenyáán nī chí cáávā nducyaaca 'ii'yān chí nadan-guá'n'ai yā 'ii'yān yeⁿ'e nuu'ndí yeⁿ'é yā.

32 'Ii'yān miiⁿ chí δεενε ní cuuví δεενε yeⁿ'ē nducyaaca 'ii'yān chí nguéé yeⁿ'ē ndaata Israel. Ní ca'a yā honor 'ii'yān yeⁿ'e nī chí 'ii'yān Israel yā.

33 José ndúúćū María ngeⁿ'e yiinu yā yeⁿ'e chí Simeón ngaⁿ'a yā yeⁿ'e saⁿ'ā 'lííⁿ Jesús miiⁿ.

34 Simeón miiⁿ di'viicú yā María ndúúćū José. Ní caⁿ'a yā chíi yā cheecu sa María: 'Caandiveéⁿ nī. Saⁿ'ā 'lííⁿ 'cūū ndaā sa chí neené 'yaaⁿ 'ii'yān na yāⁿ'āa nguéé i'téenu yā ní 'tiicá ntūūⁿ 'yaaⁿ 'ii'yān cu'téenu yā. Ní saⁿ'a 'lííⁿ 'cūū 'áámá seña ti neené 'yaaⁿ 'ii'yān caaⁿ'maⁿ yā contra yeⁿ'ē sa.

35 Chuū ní diiⁿ chí 'ii'yān cuuvi cádiinuuⁿ yā yeⁿ'e ca'áámá cā'aama 'ii'yān taacā nadicádiinuuⁿ yā na staava yeⁿ'e yā. Chuū ní tan'dúúćā 'áámá machete 'uūví lados 'caāⁿ chí cho'ōo alma yeⁿ'e n'dií María.

36 Ná yaacú templo 'cūū, mííⁿ ntūūⁿ canee 'áámá n'daataá n'dai chí nguuvi Ana. Ní ngaⁿ'a tá dendu'ū chí cuchii. N'daataá miiⁿ ní daiya Fanuel, chí yeⁿ'e ndaataá yeⁿ'e Aser. Ní Ana miiⁿ 'āā neené ndiicúú ta. Ch'iindivaacu tá taachi 'lííⁿ tá ní ndēchē ndúúyū nūⁿ cánee tá ndúúćū isaⁿ'ā yeⁿ'e tá. Maaⁿ ní 'āā n'daataá nguá'ā tá.

37 'Āā cuūⁿ ngeecú cuūⁿ nduuyū chí nduuví tá n'daataá nguá'āa. 'Áámá canee tá na yāacū templo yeⁿ'é Ndyuūs ní canee tá ndíi nguuvi ndii n'gaaⁿ ní dichíí've tá Ndyuūs. Ní ndii nguεε nga'diinú tá ti dámaāⁿ chí ngaⁿ'āngua'a tá.

38 Hora mííⁿ nūⁿ Ana miiⁿ cheⁿ'e tá yaacū templo ní ndee tá nduucú Dendyuūs, 'tíicā ngaⁿ'a ta: N'dií, Ndyuūs teé gracias n'dií cáávā dacua'a 'lííⁿ miiⁿ. Cuayiivi ní caⁿ'a ta chíi ta nducyáácá 'ii'yān chí caneeⁿ ngiinu 'áámá 'ii'yān chí nadinguá'n'ai yā 'ii'yān Israel yā yeⁿ'ē saⁿ'ā 'lííⁿ miiⁿ.

José ndúúćū María ndúúćū dacua'a 'lííⁿ nandaá yā na yāāⁿ Nazaret

39 Taachi José ndúúćū María ch'iinu diíⁿ yā nducuéⁿ'ē chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Señor Dendyuūs, tuu'mi ní cueⁿ'e ntuúⁿ yā ndúúćū saⁿ'ā 'lííⁿ na yāāⁿ vaacú yā chí nguuvi Nazaret yeⁿ'e yāⁿ'āa Galilea.

40 Saⁿ'ā 'lííⁿ Jesús miiⁿ ngiita sa ní ngii ditiinu sa. Néené deenu sa. Ní Ndyuūs di'viicú taavi cá yā saⁿ'ā 'lííⁿ miiⁿ.

Saⁿ'ā 'lííⁿ Jesús cheeti yāacū yeⁿ'e Ndyuūs ndúúćū maestros

41 Nduuyu nduuyu taachi ndaā tiempo yeⁿ'e 'viicu yeⁿ'e pascua, tuu'mi ní chí-ida Jesús ndúúćū cheecu sa ngeⁿ'e yā yāāⁿ Jerusalén.

42 Ní taachi Jesús chíi yā ndiichúví nduūyū, 'ii'yān s'eeⁿ cueⁿ'e ntūūⁿ yā na yāāⁿ Jerusalén ndúúćū Jesús miiⁿ tan'dúúćā chí 'āā ngeⁿ'e yā nduuyu nduuyu cáávā 'viicú mííⁿ.

43 Cho'ōo 'viicú miiⁿ, ní José ndúúćū María miiⁿ ní cunaⁿ'a yā. Nguéé tuumi-cadíinuuⁿ yā chí saⁿ'ā 'lííⁿ Jesús miiⁿ canee sá na yāāⁿ Jerusalén.

44 'Ii'yān s'eeⁿ ní nadicadíinuuⁿ yā chí Jesús miiⁿ ní cunaⁿ'a sa ndúúćū 'ii'yān parientes yeⁿ'e yā. 'Ii'yān s'eeⁿ núú'máⁿ nguuvi ní chíica yā. Tuu'mi nan'nuúⁿ yā Jesús nguaaⁿ 'ii'yān yeⁿ'e yā ndúúćū 'ii'yān chí n'dai nduucú yā,

45 naati nguéé ndaacá yā saⁿ'ā 'lííⁿ Jesús miiⁿ. Ní nguεεcunee yā snaⁿ'a yā na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ chí n'nuúⁿ yā Jesús miiⁿ.

46 Ndíi ch'iinu 'iīnū nguuvi ní ndaacá yā Jesús na yāacū templo. Véé sá ndúúćū maestros chí ngi'cuéⁿ yā ley. Jesús miiⁿ ní í'neeⁿ veeⁿ sa chí ngaⁿ'a yā ní tiinguuneeⁿ sá maestros yeⁿ'e chí ngaⁿ'a yā.

47 Nducyáácá 'ii'yān chí n'giindiveéⁿ yā chí ngaⁿ'ā saⁿ'a 'lííⁿ Jesús miiⁿ ngeⁿ'e yíínú yā yeⁿ'e sa chí déenu sa ní nan'guεεcútaⁿ'ā sa chí ítiingúúneeⁿ yā saⁿ'a 'lííⁿ miiⁿ.

48 Taachi chíidá sá ndúúćū cheecu sa n'diichí yā Jesús miiⁿ cueⁿ'e yíínú yā yeⁿ'ē sa. Tuu'mi ní cheecu sa ní caⁿ'á yā chíi yā saⁿ'ā 'lííⁿ: Díí, daiyá, ¿de'ē cuuvi chí 'tíicā diⁿ di nduucú 'nū? Cuin'díichí dí. Chíida di ndúúćū 'úú ya'āi n'dai staava yeⁿ'é 'nū 'íicú chíicá 'nū in'nuúⁿ 'nū dií.

49 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿā sa yeⁿé yā: ¿DÉ'ē vεε? ¿DÉ'ē cúúví chi in'nuúⁿ nī 'úú? ¿'Áá nguéé deenu ndís'tiī chi 'úú ní canéé chí cūneé ndúú^{cū} dendu'ū yeⁿe Chiidá?

50 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé tuūmīcadiinúúⁿ yā nduudu chí caⁿ'a daiyá yā Jesús miiⁿ chíi sá 'iiⁿ'yāⁿ.

51 Tuu'mi ní cunaⁿ'a Jesús nduucú yā na yāā Nazaret miiⁿ ní 'neeⁿ veen sa yeⁿe yā. Chεεcu sa miiⁿ ní nadacadiinúúⁿ yā tandu-cuéⁿē na staava yeⁿe yā.

52 Jesús miiⁿ ní n'giita sa ndúú^{cū} n'dee n'dáí vaadī deenu, níí^{cú} vée favor yeⁿē sa nanááⁿ Ndyuūs ní nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Níí^{cú} 'āā ngeénū nduuyu yeⁿē sa.

3

Juan chí ngeédínuūⁿnī sa ngaⁿ'a sa chí ndaacadaamí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā (Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Saⁿ'a chí nguuvi Tiberio César, 'āā ndíitiⁿ'yuⁿ nduūyū chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā chí emperador yā. Ní saⁿ'ā chí nguuvi Poncio Pilato, ní gobernador yā yeⁿe yáⁿ'āa Judea. Saⁿ'ā chí nguuvi Herodes ní rey yā yeⁿe yáⁿ'āa Galilea. 'Íí^{cú} 'diīnū Herodes miiⁿ chí nguuvi Felipe ní rey yā yeⁿē yáⁿ'āa Iturea ndúú^{cū} yáⁿ'āa Trachonite Ní saⁿ'ā chí nguuvi Lisaniás ní rey yā yeⁿe yáⁿ'āa Abilinia.

2 Ní saⁿ'a Anás ndúú^{cū} Caifás, saⁿ'ā s'uuⁿ ní chiiduú n'gεεte ca yeⁿe yaācū yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Tiempo miiⁿ ní Ndyuūs ní caⁿ'á yā 'áámá nduudu n'dai Juan, chí daiya Zacarías. Juan miiⁿ canee sa na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ.

3 Juan miiⁿ ní cachī ca sa nducuéⁿē yáⁿ'āa chí snéé niiⁿ'nuúⁿ ná yíí^{cú} Jordán. Ní Juan miiⁿ chíi sá 'iiⁿ'yāⁿ chí canéé chí cuεédínuūⁿnī yā níí^{cú} ndaacadaamí yā yeⁿē nuuⁿndi yeⁿé yā, níí^{cú} Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿé yā.

4 Chuū ní chíi tan'dúú^{cā} chí profeta Isaías dingúⁿ yā ndii cuaaⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs yeⁿē:

'Caandiveeⁿ yú nduudu yeⁿē 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā yuudū na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā 'tuuca: Cuundiyaáⁿ

nī yúúⁿí yeⁿe Señor Ndyuūs caati cuchii yā; nan'guáaⁿ nī 'aama yúúⁿí cuaacu caavá yā. Didεεvé nī staava yeⁿé nī ní cuuvi 'cuaáⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ taachi ndaa yā.

5 Naachi yaanúú ní nduūtī, núúⁿmáⁿ icyaⁿ'ā ndúú^{cū} nducyaaca yiīcū nduuvī neⁿ'e, yúúⁿí 'cuéē nduuvī cuaacu, yúúⁿí chí nguéé neⁿ'e ní nduuvī neⁿ'e.

6 Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ snaaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe Ndyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ chí nadinguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

7 Juan miiⁿ ní ngaⁿ'a sá ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaa yā chí cuεédínuūⁿnī sa 'iiⁿ'yāⁿ: Ndís'tiī ní tan'dúú^{cā} cúú 'tíicā ndís'tiī. ¿Du'ú chí 'cueeⁿ ndís'tiī chí cuuvi cáanu nī yeⁿe castigo taaⁿ chí cúchī?

8 Diíⁿ nī dendu'ū chí n'dáacā maaⁿ níí^{cú} 'cuuⁿ'mí nī 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā ndaacadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé nī. Nguεε tucá'a nī caaⁿ'maⁿ nī nguaaⁿ maaⁿ nī chí Abraham miiⁿ ní chiidá nī caati 'úú ngaⁿ'á ngīi ndís'tiī chí Ndyuūs ní cuuvi diíⁿ yā chí tuū s'eeⁿ ní chí cuuvi daiya Abraham.

9 Ní cutiīⁿ míⁿ ní 'āā canéé na dii'yu yáⁿ'á. Nducyaaca yáⁿ'á chí nguéé ngii n'gui'i n'daacā yeⁿē canee chí 'caaca yáⁿ'á míⁿ ní cūnuuⁿ na yaⁿ'ā. 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs diíⁿ yā juzgar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

10 'Iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ ntiinguuneeⁿ yā Juan miiⁿ: ¿Dε'ē cuuví diíⁿ 'nū?

11 Juan miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿā sa: 'Iiⁿ'yāⁿ chí 'uuvī catecai yā, canéé chí ca'a yā 'áámá catecai 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿe yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí vée chí nge'e yā, canéé chí ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿé yā.

12 Ndaá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'guεε yeⁿe yáⁿ'āa chí Juan miiⁿ cuεédínuūⁿnī sa 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā chíi yā Juan: N'díí, maestro, ¿dε'ē cuuví diíⁿ 'nū?

13 Juan miiⁿ ní caⁿ'a sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ: Nguéé caaca nī chí mar 'aama ndo'o tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'a na ley.

14 Tuu'mi ní soldados tiinguunééⁿ sá Juan: Nús'uu, ¿dε'ē cuuvi diíⁿ 'nū? Ní Juan caⁿ'a sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ: Nguéé diduucú nī yeⁿē mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ. Nguéé cunncáā caaⁿ'maⁿ nī yeⁿē tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ. Níí^{cú} 'cuεεtinéé nī ndúú^{cū} vaadi yeenú ndúú^{cū} chí inadíí've yā ndís'tiī.

15 'Iiⁿyāⁿ s'uuⁿ snee yiinu yā Juan ní nducyaaca yā ní nadicádíinuⁿ yā na staava yeⁿe yā chí ḡ'áá nguéé Juan chí Cristo?

16 Tuu'mi ní Juan miiⁿ ní caⁿ'a sa chii sa nducyaaca yā: Cuaacu nííⁿnyúⁿ 'úú ní ngεεdínuⁿniⁿ ndúúⁿcū nuⁿniⁿ; naati cuayiivi cuchii taamá yā chí n'dáácā n'dai ca ndúúⁿcū poder yeⁿ'é yā chí ch'εεε taavi nguéé ti 'úú. Ní 'úú ní nguéé n'daācā ca chí cuuvi díiⁿ n'daatií yíⁿmáⁿ yeⁿ'e ndaacuú yeⁿ'é yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní cuεεdínuⁿniⁿ yā ndúúⁿcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúúⁿcū yaⁿ'ā.

17 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ndéε yā ní diiⁿ yā tan'dúúⁿcā 'iiⁿyāⁿ chí didεεvé yā trigo. 'Tíicā díiⁿ yā ndúúⁿcū 'iiⁿyāⁿ. Ndāa yā ndúúⁿcū zaranda na ta'a yā. Naachí nadεεvé yā trigo miiⁿ, divíi yā trigo miiⁿ ní nguain'dai yā chεεti díiⁿniⁿ. Ní 'neeⁿ yáⁿ'a yā dεεcú miiⁿ na nguuchí yaⁿ'ā chí 'āā ntéε n'tuūvi. Dεεcú miiⁿ ní tan'dúúⁿcā 'iiⁿyāⁿ chí nguéé i'téenu yā Ndyuūs.

18 'Túúⁿcā ní ndúúⁿcū n'dee n'dái ca chí caⁿ'ā Juan miiⁿ, caⁿ'a sá chí 'cueeⁿ sa nduudu n'dai chí ngai 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

19 Tiempo miiⁿ Juan miiⁿ ní yaa'vi neeⁿ sa rey Herodes miiⁿ chí canéé sá ndúúⁿcū n'daataá yeⁿ'é 'díiⁿniⁿ sa ní yeⁿ'e tanducuéⁿ'é chí nguεε n'daācā chí díiⁿ yā. N'daataá miiⁿ ní nguuvi tá Herodías.

20 Tuu'mi ní rey Herodes miiⁿ ní díiⁿ yā táámá nuuⁿndi chí ch'εεε ca ní s'nuūⁿ chí chí yā Juan vácū.

*Juan miiⁿ chεεdínuⁿniⁿ yā Jesús
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)*

21 Cuayiivi taachí Juan ngεεdínuⁿniⁿ yā n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ, chεεdínuⁿniⁿ ntúūⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní taachi Jesús miiⁿ ngaⁿ'angua'á yā nánguvi ní nánguāⁿ.

22 Ní ndāa Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs vmnaaⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúⁿcā 'áámá paloma. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí iindivéeⁿ yā 'áámá nduudu yeⁿ'é va'ai chí ch'εεti nguuvi chí ngaⁿ'ā: Díi, daiyá chí neⁿ'e taaví ní yeenú taavi cáávā díi.

*'Iiⁿyāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é
Jesús*

(Mt. 1.1-17)

23 Jesús miiⁿ ní chíi yā ndíicú ndiichi ndúuyū taachí tucá'a yā ntíⁿnyúⁿ yeⁿ'é

yā. Ndaata yeⁿ'e Jesús ní 'tíicā: 'Iiⁿyāⁿ nadicádíinuⁿ yā chí Jesús miiⁿ ní daiya José. José miiⁿ ní daiya Elí.

24 Elí miiⁿ ní daiya Matat. Matat miiⁿ ní daiya Leví. Leví miiⁿ ní daiya Melqui. Melqui miiⁿ ní daiya Jana. Jana miiⁿ ní daiya José.

25 José miiⁿ ní daiya Matatías. Matatías miiⁿ ní daiya Amós. Amós miiⁿ ní daiya Nahum. Nahum miiⁿ ní daiya Esli. Esli miiⁿ ní daiya Nagai.

26 Nagai miiⁿ ní daiya Maat. Maat miiⁿ ní daiya Matatías. Matatías miiⁿ ní daiya Semei. Semei miiⁿ ní daiya José. José miiⁿ ní daiya Judá.

27 Judá miiⁿ ní daiya Joana. Joana miiⁿ ní daiya Resa. Resa miiⁿ ní daiya Zorobabel. Zorobabel miiⁿ ní daiya Salatiel. Salatiel miiⁿ ní daiya Neri.

28 Neri miiⁿ ní daiya Melqui. Melqui miiⁿ ní daiya Adi. Adi miiⁿ ní daiya Cosam. Cosam miiⁿ ní daiya Elmodam. Elmodam miiⁿ ní daiya Er.

29 Er miiⁿ ní daiya Josué. Josué miiⁿ ní daiya Eliezar. Eliezar miiⁿ ní daiya Jorim. Jorim miiⁿ ní daiya Matat.

30 Matat miiⁿ ní daiya Leví. Leví miiⁿ ní daiya Simeón. Simeón miiⁿ ní daiya Judá. Judá miiⁿ ní daiya José. José miiⁿ ní daiya Jonán. Jonán miiⁿ ní daiya Eliaquim.

31 Eliaquim miiⁿ ní daiya Melea. Melea miiⁿ ní daiya Mainán. Mainán miiⁿ ní daiya Matata. Matata miiⁿ ní daiya Natán.

32 Natán miiⁿ ní daiya David. David miiⁿ ní daiya Isaí. Isaí miiⁿ ní daiya Obed. Obed miiⁿ ní daiya Booz. Booz miiⁿ ní daiya Salmón. Salmón miiⁿ ní daiya Naasón.

33 Naasón miiⁿ ní daiya Aminadab. Aminadab miiⁿ ní daiya Aram. Aram miiⁿ ní daiya Esrom. Esrom miiⁿ ní daiya Fares. Fares miiⁿ ní daiya Fares. Fares miiⁿ ní daiya Judá.

34 Judá miiⁿ ní daiya Jacob. Jacob miiⁿ ní daiya Isaac. Isaac miiⁿ ní daiya Abraham. Abraham miiⁿ ní daiya Taré. Taré miiⁿ ní daiya Nacor.

35 Nacor miiⁿ ní daiya Serug. Serug miiⁿ ní daiya Ragau. Ragau miiⁿ ní daiya Peleg. Peleg miiⁿ ní daiya Heber. Heber miiⁿ ní daiya Sala.

³⁶ Sala miiⁿ ní daiya Cainán. Cainán miiⁿ ní daiya Arfaxad. Arfaxad miiⁿ ní daiya Sem. Sem miiⁿ ní daiya Noé. Noé miiⁿ ní daiya Lamec.

³⁷ Lamec miiⁿ ní daiya Matusalén. Matusalén miiⁿ ní daiya Enoc. Enoc miiⁿ ní daiya Jared. Jared miiⁿ ní daiya Mahalaleel. Mahalaleel miiⁿ ní daiya Cainán.

³⁸ Cainán miiⁿ ní daiya Enós. Enós miiⁿ ní daiya Set. Set miiⁿ ní daiya Adán. Adán miiⁿ ní yeⁿe Dendyuūs.

4

Yáá'n'guiinūuⁿ neⁿ'ē sá tuu'vineeⁿ sa Jesús (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Jesús ní ndiituú yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ ní n'daa yā na yíicú Jordán. Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs candéε yā Jesús na yáⁿ'āa cuū^máⁿ naachi nguéé ch'εstinéé 'iiⁿ'yāⁿ.

² Uūvīngεεcu nguuvi canéé yáá'n'guiinūuⁿ nanaáⁿ Jesús miiⁿ chí n'diichineeⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ. Nguéé de'ē vεε che'ε Jesús nguuvi s'eeⁿ. Cuayiivi míiⁿ chíi cuiicú yā.

³ Tuu'mi ní yáá'n'guiinūuⁿ caⁿ'a sa chíi sa Jesús: Dii Jesús, ndúútí chí dii chí Daiya Dendyuūs dii caaⁿ'maⁿ dí cuuvi dí tuūu 'cūú chí nduuví pan. Ní nduuví pan ní cuuvi che'e di.

⁴ Jesús nan'guεεcútáⁿ'a yā: 'Túúcā cánéé nguūⁿ ná libro yeⁿ'é Dendyuūs: Nguéé dámaāⁿ pan che'ε 'iiⁿ'yāⁿ ní cunduúchí yā caati ndúúcū tanducuéⁿ'ē nduudu chí ngaⁿ'á Ndyuūs cunduuchí yā nduuti chí cu'téénu yā.

⁵ Yáá'n'guiinūuⁿ candéε sa Jesús na 'áámá yīicū yáácú. Maaⁿ nch'εεté nūuⁿ ch'in'i sa Jesús tanducuéⁿ'ē naciones yeⁿ'ē íⁿ'yeeⁿdí 'cūú.

⁶ Tuu'mi ní yáá'n'guiinūuⁿ caⁿ'a sa chíi sa Jesús. 'Úú ní teé dii nuu^mmaⁿ iⁿ'yeeⁿdí 'cuū chí cuuví yeⁿ'ē di chí caaⁿ'maⁿ ntíiⁿ'nyuⁿ dí yeⁿ'ē ndúúcū nuu^mmaⁿ ch'εεte naciones 'cūú ndúúcū chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē caati poder 'cūú yeⁿ'é. 'Āā du'ú nūuⁿ chí neⁿ'é chíiⁿ chí ca'á.

⁷ Ndúútí chí caantii'ya di nanaáⁿ níicú cu'téénu di 'úú cuuví yeⁿ'ē di tanducuéⁿ'ē chuū.

⁸ Jesús caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā miiⁿ: Dii yáá'n'guiinūuⁿ cuví di nanaáⁿ caati 'túúcā

canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Dendyuūs: Cu'téénu di Señor Ndyuūs yeⁿ'ē di, ní dámaāⁿ 'caandiveeⁿ di yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ míiⁿ nūuⁿ.

⁹ Cuayiivi candéε yáá'n'guiinūuⁿ Jesús miiⁿ na yáāⁿ Jerusalén ní cuchεε sá ndúúcu yā na yáácú yeⁿ'ē yáacū templo. Ní caⁿ'a sa: Nduuti chí dii chí Daiya Dendyuūs dii, cáávā di ndii 'múúⁿ ndii na yáⁿ'āa.

¹⁰ Caati 'túúcā canéé nguūⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs:

Ndyuūs dichó'o yā ángeles yeⁿ'e yā chí diiⁿ yā cuidado yeⁿ'ē di.

¹¹ Ní ángeles cundéε yā dii ndúúcū ta'á yā, ní nguéé cuuvi ya'ai ca'a di na tuūu.

¹² Jesús miiⁿ nán'guεεcútaⁿ'a yā: 'Tuucá ntúúⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Nguéé diiⁿ di mar 'áámá cosa chí n'diichineeⁿ di Señor Ndyuūs yeⁿ'ē di.

¹³ Taachí ch'iinu chí diiⁿ yáá'n'guiinūuⁿ chí n'diichineeⁿ sa Jesús diví sa yeⁿ'é yā 'áámá tiempo.

Jesús tucá'a yā ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā na yáⁿ'āa Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴ Jesús miiⁿ nnguεεcúnée yā na yáⁿ'āa Galilea ní canéé poder yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcu yā. Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chicadínuuⁿ yā na nuu^mmaⁿ na yáⁿ'āa cuaaⁿ 'diituú yeⁿ'e chí n'daācā n'dai idiíⁿ Jesús.

¹⁵ Ní Jesús ngi'cueeⁿ yā na yaācū sinagogas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel yeⁿ'e nducuéⁿ'ē yáāⁿ ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ idich'εεté yā Jesús.

Jesús canee yā na yáāⁿ Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶ Ndaá Jesús na yáāⁿ Nazaret naachí ch'iita yā. Ní tan'dúúcā chí costumbre yeⁿ'é yā, nguuvi sábadó chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel ndāa yā na yaācū sinagoga miiⁿ ní Jesús chééndii yā ní ch'eeⁿ yā yeⁿ'e libro yeⁿ'e Ndyuūs.

¹⁷ Ní nan'guáaⁿ yā libro miiⁿ naachi ngaⁿ'a yeⁿ'ē profeta Isaías. Taachí nan'guaaⁿ yā libro miiⁿ, ndaacá yā naachi canéé nguūⁿ chúu:

¹⁸ Espíritu yeⁿ'é Ndyuūs canéé yā nduucú, tí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndεεvé yā 'úú chí 'úú ní caaⁿ'maⁿ nduudu chí ngai yeⁿ'é Ndyuūs nanaáⁿ 'iiⁿ'yāⁿ

chí ndaachí sneeⁿ ndúúcu nuuⁿndi yeⁿe yā. Dicho'ó yā 'úú chi diíⁿ chi nduūvā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi yaⁿ'ai staava yeⁿe yā, ní caaⁿ'máⁿ chi nánguaⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā chí tan'duucā chí ca'á libertad 'iiⁿyāⁿ chí snúūⁿ vácūū, ní diíⁿ chí inaaⁿ 'iiⁿyāⁿ cosa chí n'daacā chí nguéé déénu yā yeⁿe caati maaⁿ canee yā tan'dúúca 'iiⁿyāⁿ chí ngeenááⁿ, 'tiicá yā. Ní nadan'guaí 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'daacā idiiⁿ ndúúcu yā caati cuuvi n'daacā idiiⁿ ndúúcu yā.

19 Ní caaⁿ'máⁿ yeⁿe tiempo chí n'dai taavi chí Ndyuūs ndεεvέ yā chí caaⁿ'máⁿ, yeⁿe vaadī n'dai taavi yeⁿe yā.

20 Tuu'mi ní Jesús nan'gaadí yā libro yeⁿe Ndyuūs ní nanca'a yā 'iiⁿyāⁿ chí diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū sinagoga miiⁿ. Ní cuayiivi Jesús ch'iindí yā. Nducyaaca 'iiⁿyāⁿ snee yā n'gíinu yā yeⁿe Jesús.

21 Jesús tucá'a yā caⁿ'a yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Maaⁿ cunuuⁿ ca'a chuū chí canee nguūⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ chí yeⁿe ndís'tiī, chuū chí ch'iinu ch'iindiveéⁿ nī.

22 Nducyaáca 'iiⁿyāⁿ n'dáacā ngaⁿ'a yā yeⁿe Jesús. Ngeⁿe yíinú yā yeⁿe nduudu chí n'dai chí ngaⁿ'a Jesús miiⁿ ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá nguéé sáⁿ'a 'cūū daiya José?

23 Ní caⁿ'a Jesús miiⁿ: Ndís'tiī ní cuuví nī nduudu 'cūū 'úú. N'diī 'iiⁿyāⁿ chí déénu nī diiⁿ yiicú nī 'iiⁿyāⁿ, diiⁿ yiicú maáⁿ nī n'diī. Tanducuéⁿe chí ch'iindiveéⁿ 'nū chí diíⁿ nī na yáāⁿ Capernaum, 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ nī 'muuⁿ yáāⁿ vaacú nī.

24 Naati 'uu ní caⁿ'á chí ndís'tiī: Cuaacu níⁿnyúⁿ mar 'áámá profeta ní nguéé ngí inee yā na yáāⁿ vaacú yā.

25 Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngī ndís'tiī: Tiempo chí chó'ōo neené 'yaaⁿ n'daataá nguá'āa vεε tá nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel taachi profeta Elías cāneé yā in'yeeⁿdí 'cūū ní 'āā ntéé cheeⁿ cuuvi 'iinu ndúuyū canéé maⁿ'a tiempo miiⁿ. Ní ch'iidī cuiicu nuuⁿmáⁿ yáⁿ'āa yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel.

26 Ní Ndyuūs nguéé dichó'o yā Elías miiⁿ nanááⁿ nducyaaca n'daataá nguá'āa, dámaāⁿ 'áámá n'daataá nguá'āa yeⁿe táámá nación. Ní canee tá na yáāⁿ Sarepta chí niiⁿnuúⁿ na yáⁿ'āa Sidón.

27 Ní tiempo taachi canéé profeta Eliseo na in'yeeⁿdí 'cūū, 'tiicá ntúūⁿ neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ ndúúcu ca'ai chí lepra chí in'duuti yúutē yeⁿe yā naati nguéé nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nduuva yeⁿe yā, dámaāⁿ saⁿ'ā Naamán yeⁿe táámá nación chí yeⁿe yáⁿ'āa Siria.

28 Taachí 'iiⁿyāⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū nducyaaca yā na yaācū sinagoga miiⁿ neené nduuvi taaⁿ yā.

29 Ní ch'εεti ndii yā tí neⁿ'é yā tun'daa yā Jesús cuaaⁿ chuva'āī yáāⁿ miiⁿ ní candέε yā Jesús miiⁿ ndii na yaacu n'dai yeⁿe yīcū chí yaacú ca yeⁿe yáāⁿ miiⁿ. Ní 'iicu cuuví cun'daa yā Jesús miiⁿ.

30 Naati nguéé cuuví diíⁿ yā ti Jesús miiⁿ ní cho'ó yā náávtaⁿ'ā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cunaⁿ'a yā na vaacu yā.

'Áámá saⁿ'ā chí canéé sa ndúúcu espíritu chí nguεε n'daacā yeⁿe yááⁿ'n'guinūⁿ (Mr. 1.21-28)

31 Cuayiivi Jesús nangua'ái yā na yáāⁿ Capernaum yeⁿe yáⁿ'āa Galilea ní miiⁿ ngi'cueeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ nguuví sábadó chí nguuví chí ntaavi'tuunúⁿ yā.

32 Ní 'iiⁿyāⁿ na yáāⁿ miiⁿ ngeⁿ'e yiinú yā yeⁿe chí ngi'cueeⁿ Jesús, ti ngi'cueeⁿ yā ndúúcu poder tan'dúúca 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā.

33 Ní taachi snee Jesús na yaacu sinagoga míⁿ canee 'áámá saⁿ'ā ndúúcu espíritu yeⁿe yááⁿ'n'guinūⁿ. Espíritu miiⁿ diiⁿ chí saⁿ'ā miiⁿ neené yuudu 'caí sa.

34 Ní espíritu miiⁿ ní caⁿ'ā: N'diī, Jesús, yeⁿe yáāⁿ Nazaret, cu'néeⁿ nī nús'uu. ¿Dέε canee yeⁿ'é 'nū nduucú nī? ¿'Áá ndāa nī chí di'cuiinú nī nús'uu? 'Úú n'diichí du'ú n'diī. N'diī ní 'Iiⁿyāⁿ chí N'dai chí Daiya Dendyuūs n'diī.

35 Jesús ní yaa'vineeⁿ yā ní caⁿ'a yā: Dii espíritu n'gáadí dí cheendi di ní nan'daa di yeⁿe sá 'tī. Tuu'mi ní espíritu yeⁿe yááⁿ'n'guinūⁿ chindeεve sa sáⁿ'a 'cūū náávtaⁿ'ā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nan'daa sa yeⁿe sáⁿ'a 'cūū. Nguéé de'ε vεε diiⁿ sa ndúúcu sáⁿ'a 'cūū.

36 Nducyaaca yā ní ngeⁿ'e yiinú yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā vi'i: ¿Dέε nduudu chí 'túuca? 'Iiⁿyāⁿ 'cūū ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā espíritu yeⁿe yááⁿ'n'guinūⁿ ndúúcu poder

tan'dúúcā 'áámá 'iiⁿntyéⁿ'ē. Ngaⁿ'á yā chí nan'daā espíritu yeⁿ'e yááⁿn'guiinūuⁿ ní načan'daā.

³⁷ Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Jesús miiⁿ nducuéⁿ'ē cuaaⁿ nducuéⁿ'ē yááⁿ cuááⁿ 'diituú.

Jesús diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e indáⁿ'a Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ nan'dáa yā yaācū sinagoga miiⁿ ní ndaa yā va'ai yeⁿ'ē Simón Pedro. Ní indáⁿ'ā Simón Pedro miiⁿ ndéē 'aama 'iiⁿ'nūⁿ taaⁿ n'daataá ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e vaacu tá di'cuítu yā Jesús miiⁿ chí cunée yā ní nanduūvā yeⁿ'ē tá.

³⁹ Jesús can'dii yā naachi canée n'daataa miiⁿ ní caⁿ'a yā chí cuavii 'iiⁿ'nūⁿ miiⁿ. Hora miiⁿ 'iiⁿ'nūⁿ miiⁿ chivii yeⁿ'ē tá. N'daataa miiⁿ ní hora miiⁿ ncueeⁿ nuuⁿ tá ní diiⁿ tá mandados yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a tá chí che'e yā.

Jesús diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'yaaⁿ n'dáí 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā

(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰ Taachí chiiya 'yáⁿ'ā, 'yááⁿ n'dáí 'iiⁿ'yāⁿ ndéē yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā nanááⁿ Jesús. Néené n'deeē naaⁿ ca'ai ndii yā. Jesús miiⁿ ní yiin'duu tá'a yā vmnaaⁿ ca'áámá ca'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ní tíicā nduuvā yeⁿ'e yā.

⁴¹ Ní yeⁿ'ē 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ngúita yā yinan'dáā espíritus yeⁿ'e yááⁿn'guiinūuⁿ chí 'caí yā ní ngaⁿ'a yā: N'dii ní Daiya Dendyuūs n'diī. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní yaa'vineeⁿ yā espíritus yeⁿ'e yááⁿn'guiinūuⁿ ní nguéeⁿ 'cuúⁿ yā chí caaⁿ'maⁿ sa ti espíritus yeⁿ'e yááⁿn'guiinūuⁿ ní deenu sá chí Jesús miiⁿ chí Cristo.

Jesús ní caⁿ'a yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs na yáⁿ'āa Judea

(Mr. 1.35-39)

⁴² Chidεεve táámá nguuví Jesús miiⁿ ní cueⁿ'e yā chuva'ai yááⁿ miiⁿ na 'áámá lugar naachi nguéeⁿ ch'εetinéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yááⁿ miiⁿya in'nuúⁿ yā Jesús ní ndaa yā naachi canée Jesús miiⁿ. Ní di'cuíitú yā chí nguéeⁿ cuvii Jesús yeⁿ'e yā.

⁴³ Naati Jesús miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Canée chííⁿ chí 'úú ní caaⁿ'máⁿ yeⁿ'e nduudu ngai yeⁿ'ē naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā, nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e

tanáⁿ'ā yááⁿ ti yeⁿ'ē chúū chí Dendyuūs di-cho'ó yā 'úú.

⁴⁴ Ní Jesús miiⁿ cueⁿ'é yā yááⁿ ndíí yááⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea ní ngaⁿ'á yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs na yaācū sinagogas naachi cueⁿ'é yā.

5

Nduúcu vaadī n'giinu yeⁿ'ē chí itungaáⁿ yā 'yaācā

(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

¹ 'Áámá tiempo taachi Jesús canée yā niiⁿnuúⁿ ná nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā chí nguuví Gene-saret, néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā nanáaⁿ yā ní chiitu yā chí cuuvi 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs.

² Jesús n'diichi yā ná 'uūvī barcos chí snée níⁿnuúⁿ na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí itungaaⁿ 'yaācā miiⁿ 'āā nan'daá yā na barco s'eeⁿ ní cueⁿ'é yā naaⁿnú yā yáanā yeⁿ'e 'yaācā na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā.

³ Tuu'mi Jesús sndaa yā na 'áámá barco chí yeⁿ'e Simón Pedro miiⁿ ní chíi yā Simón Pedro chí 'āā caⁿ'a rá barco miiⁿ ndíí niiⁿnuúⁿ 'diituú nuūⁿnīⁿ miiⁿ. Tuu'mi ní Jesús ch'iindii yā na barco miiⁿ ní chí'cueeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

⁴ Taachi Jesús ch'iinu chí'cueeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní caⁿ'a yā chíi yā Simón: Cueⁿ'e di ndúúcu barco ndíí ná yáanūuⁿ ní 'caanuuⁿ dí yaanā yeⁿ'e di nguaaⁿ nuūⁿnīⁿ ní tungaáⁿ dí 'yaācā.

⁵ Simón miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā chíi yā Jesús: N'dii Maestro, 'āā núúⁿmáⁿ yaaⁿ ch'εeti nduuchí 'nū ní diíⁿ ntiiⁿnyúⁿ 'nū ní nguéeⁿ de'ε vεε ndaāca 'nū; naati ndúúcu nduudu yeⁿ'e ní 'caanuúⁿ 'nū yaānā yeⁿ'é 'nū chεeti nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

⁶ Taachi 'caanuúⁿ yā yaānā miiⁿ chíiitu 'yaācā chεeti yaānā miiⁿ chí yaānā miiⁿ ndi-ituú nūuⁿ chíiteeⁿ.

⁷ Tuu'mi ní dita'a yā yeⁿ'ē tanáⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí snúuⁿ yā chεeti taamá barco miiⁿ chí caⁿ'a yā ní cunneeⁿ yā Simón. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ndaa yā ní chíiitu 'yaācā nduu 'uuví barcos chí nduu 'uuví barcos neⁿ'e 'cuεεchi ndii mááⁿ nuūⁿnīⁿ.

⁸ Taachi Simón Pedro n'diichí yā chuū chíintii'yá yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā Jesús miiⁿ: N'diī Señor, 'úú nguéeⁿ

n'daācā 'úú chí cuchíí nanáá'n n'diī, ti 'úú ní 'ii'yā'n nuū'ndī 'úú.

9 Simón Pedro mii'n ní neéné nge'n'e yiinú yā. 'Tiicá ntúū'n 'ii'yā'n chí snée yā ndúúcū sa nge'n'e yiinú yā cáāvā ye'n'ē chí dii'n Jesús chí 'ii'yā'n s'ee'n ítúngaá'n yā 'yaācā chí 'yaa'n taaví tī.

10 'Tiicá ntúū'n Jacobo ndúúcū Juan, chí daiya Zebedeo, chí dáámá dii'n yā ntii'nyu'n ndúúcū Simón, dii'yā yā chíi. Ní Jesús ca'n'a yā chíi yā Simón: Díi, Simón, nguée 'va'a dí; ndii maa'n ní tan'dúúcā chí ituungaa'n dí 'yaācā ye'n'e nuū'nī'n, 'tíicā maa'n ní 'úú idiī'n chí in'nuu'n dí 'ii'yā'n chí cuuvi ca'n'á yā nduucú.

11 Taachi ndaa yā ndúúcū barco mii'n nii'nuú'n 'diitúú nuū'nī'n, tuu'mi ní 'ii'yā'n s'ee'n s'nee'n yā ntii'nyu'n ye'n'ē yā ndúúcū barco mii'n ndúúcū nducué'n'ē chí snúū'n chεeti barco mii'n ní cue'n'e yā ndúúcū Jesús.

Jesús dii'n yā chí nduūvā ye'n'e 'áámá sa'n'ā ndúúcū ca'ai lepra

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Taachi Jesús mii'n ndaa yā na 'áámá yāā'n ní canée yā mii'n, ndaa nanáá'n Jesús 'áámá sa'n'ā chí ndii sa 'áámá ca'ai chí nguvi lepra chí ín'duuti yuūtē ye'n'ē sa. Taachí sa'n'ā mii'n n'diichi sa Jesús mii'n, chííntii'ya sa can'diī sa ndii na yā'n'āa nanáá'n Jesús mii'n. Ní chíica sa Jesús: N'diī Señor, ndúúti chí n'diī nen'e nī, ní dii'n nī chí nduūvā ye'n'ē.

13 Tuu'mi ní Jesús mii'n n'doo ta'á yā ní tuu'ví yā sa'n'ā ní ca'n'a yā: 'Úú ní nen'ē chí nduūvā ye'n'ē di. Tuu'mi nūu'n ndúūvā ye'n'ē sa ní nduūvī dεεve sá.

14 Ní Jesús ca'n'a yā chíi yā sa'n'ā mii'n: Nguée cuuvi dí mar 'áámá 'ii'yā'n chí nduuva ye'n'ē di. Cue'n'e dí ní 'cuu'mi'n dí maa'n cuerpo ye'n'e dí nanáá'n chíiduú. Ní ca'a dí nanáá'n Ndyuūs ofrenda ye'n'ē dí ye'n'e chí nanduuva ye'n'ē dí tan'dúúcā chí nga'n'a ley ye'n'e Moisés. Ní 'iicu cadíínuú'n nducyaaca 'ii'yā'n chí nduūvā ye'n'e di.

15 Ye'n'e chí dii'n Jesús mii'n dándoō ca, ní neené 'yaa'n 'ii'yā'n ndaa yā chí 'caandiveén yā nduudu ye'n'e Jesús mii'n. Ní Jesús dii'n yā chí nduūvā ye'n'e 'ii'yā'n.

16 Jesús cue'n'e yā na lugar naachi nguée ch'εetinée 'ii'yā'n chí caa'n'ma'ngua'á yā.

Jesús dii'n yā chí nduūvā ye'n'e 'áámá sa'n'ā chí in'dúúví cuerpo ye'n'e sa

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 'Áámá nguuvi Jesús ní ngi'cuee'n yā 'ii'yā'n ní mii'n véē 'ii'yā'n fariseos chí dingúu'n leyes ndúúcū maestros chí ngi'cuee'n ley. 'Ii'yā'n s'ee'n ní ngiicá yā ye'n'e táámá yāā'n ní ye'n'ē nducyáácá yāā'n ye'n'e yā'n'āa Galilea ndúúcū yā'n'āa Judea, níicú ye'n'e yāā'n Jerusalén. Jesús mii'n cuuvi dii'n yā chí nduūvā 'ii'yā'n s'ee'n ti poder ye'n'e Ndyuūs canée nduucú yā.

18 Tuu'mi ní ndaa ntúū'n n'duuvi sa'n'ā chí n'diichi yā Jesús. Ní sa'n'ā s'ee'n ní ndεε yā 'áámá sa'n'ā ndúúcū ca'āi chí in'dúúví cuerpo ye'n'e sa na 'áámá camilla. Ní ndiī'n yā chí ndaa sa'n'ā mii'n chεeti va'āi nanáá'n Jesús mii'n.

19 Nguée ndaāca yā taacā cundāa yā ndúúcū sa'n'a mii'n ti neené n'deéé 'ii'yā'n snuu'n yā. Tuu'mi ní 'ii'yā'n s'ee'n ní chεε yā tiī'n va'āi ní divíi yā n'duuvi táátá tiī'n va'āi. Ní dí'cua'ái yā sa'n'ā na yīive naachi candííti sa'n'ā mii'n nanáá'n Jesús.

20 Taachí Jesús mii'n tuumicadíínuu'n yā chí véé vaadī i'teenu ye'n'ē sa'n'ā s'ee'n ca'n'a yā chíi yā sa'n'ā: Díi sa'n'ā, 'úú nadach'εεcú nuu'ndí ye'n'e dí.

21 Tuu'mi ní 'ii'yā'n chí ngi'cuee'n ley ndúúcū 'ii'yā'n fariseos tuca'a yā nadi-cadíínuu'n yā ní ca'n'a yā: ¿Du'u sán'a 'cūū chí duuchinee'n yā ye'n'e Ndyuūs? ¿Du'ū nadich'εεcu nuu'ndí ye'n'ē yú? Dámaa'n Ndyuūs cuuvi dii'n yā 'tíicā.

22 Jesús tuūmicadii'núú'n yā chí nadicadíínuu'n 'ii'yā'n s'ee'n. Tuu'mi ní ca'n'a yā chíi yā 'ii'yā'n s'ee'n: Ndís'tiī, ¿dē'ē cúúví chí 'tíicā inadicadíínuu'n ndís'tiī na staava ye'n'ē ní?

23 ¿Chεε cá nguée ngi'n'i chí caa'n'mán: 'Āā nuu'ndí ye'n'e dí ní nch'εēcū o ndúúncuéén dí ní caaca dí?

24 'Túúcā ca'n'á chíi sa'n'ā chí ndís'tiī cuuvi déenu nī ti 'úú ní Sa'n'a chí Daiyá Dendyuūs 'úú. Ní véé poder i'yeendí 'cūū chí in-adach'εēcú nuu'ndí. Tuu'mi ní Jesús ca'n'a yā chíi yā sa'n'a mii'n: Ncuee'n dí, nta'a di yīive ye'n'ē dí ní cuna'n'ā di na vaacu di.

25 Tuu'mi ní sa'n'ā mii'n chí ndii chí ca'āi sa 'āā ndúúvā ye'n'ē sa ní sta'ā sa yīive ye'n'ē sa naachi cándiiti sa ní nga'n'a sa: De'ε chúúcā

ch'εετε Dendyuūs. Ní cunaⁿā sa naavtaⁿā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

²⁶ Nducyaáacá 'iiⁿyāⁿ cheⁿe yiinú yā ní neene di'va'á yā ní caⁿ'a yā: De'ē chúucā ch'εετε Dendyuūs. Ní caⁿ'a yā: Maaⁿ ní n'diichi yú dendu'ū chi nguée ta nn'diichi yú chi caⁿ'a yiinu yú.

*Jesús yaa'ví yā saⁿā chi nguuvi Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)*

²⁷ Cho'ōo chúū, ní Jesús miiⁿ can'daa yā cachiicá yā ní n'diichi yā 'áámá saⁿā chí inn'guεε yeⁿe impuestos yeⁿe yáⁿāa chí nguuvi sa Leví. Saⁿā miiⁿ ní vεε sa naachi n'geεtεé saⁿā chí inn'guεε yeⁿe impuestos. Jesús miiⁿ ní yaa'ví yā: Dii, sáⁿā, cuchí di caⁿ'a di nduucú.

²⁸ Tuu'mi ní s'neeⁿ sá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe sa ndúucū nducueⁿē dendu'ū ní ndúcueeⁿ sá ní cueⁿē sa ndúucū Jesús.

²⁹ Saⁿ'a Leví miiⁿ caⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ sá chí in'nuūuⁿ 'áámá comida ch'εεte n'dai na vaacu sa. Na vaacu sa miiⁿ véé 'yáán saⁿā chí inn'guεε yeⁿe impuestos ndúucū tanáⁿā saⁿā. Nducyaaca yā ní vεētē yā ndúucū Leví na mesa miiⁿ.

³⁰ Tuu'mi maestros chí ngi'cueeⁿ ley miiⁿ ndúucū 'iiⁿyāⁿ fariseos chí diíⁿ yā ley cunncā caⁿ'a yā yeⁿe discípulos yeⁿe Jesús ní caⁿ'a yā: ¿Dé'ē cúuví chí ndís'tiī ndúucū Jesús nge'é nī ní ngi'i nī ndúucū 'iiⁿyāⁿ chí inn'guεε yeⁿe impuestos ndúucū 'iiⁿyāⁿ nuuⁿndi? Chuū nguée n'daācā.

³¹ Jesús ní n'guεεcútaⁿ'a yā: 'Iiⁿyāⁿ chí nguée ngiitā nguée neⁿe yā chí cuuvi yíicú yā. Dámaāⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā neⁿe yā chí cuuvi yíicú yā.

³² 'Úú nguée cuchí chí yaa'ví 'iiⁿyāⁿ chí nadacadiinúúⁿ yā chí n'dáaca yā chí nguée dinuuⁿndí yā naati 'iiⁿyāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿe yā ní 'íicú ndáácadáámí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā.

*Jesús ngaⁿ'a yā yeⁿe chí nguée ca'diinú
'iiⁿyāⁿ
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)*

³³ Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tiingūūnéⁿ yā Jesús: ¿Dé'ē cúuví chí discípulos yeⁿe Juan chí ngeεdínuūⁿnīⁿ ndúucū discípulos yeⁿe fariseos néené n'deē cuūví ní ca'diínúúⁿ yā ní ngaⁿ'angua'á yā ní discípulos yeⁿe nī ní nge'e yā ní ngi'i yā?

³⁴ Jesús ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ: ¿Chεε yeⁿe maáⁿ nī cuuvi diíⁿ nī chí nguée che'e 'iiⁿyāⁿ chí nandaa naachi n'giindivaacu saⁿā neⁿe chí canée saⁿā chí n'giindivaacu sa miiⁿ ndúucu yā? Nguée cuuvi nī.

³⁵ Naati ndaá nguuvi chí 'cuūví sā ní 'āā ntée sa ndúucu yā, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ ca'diínúúⁿ yā nguuvi miiⁿ.

³⁶ Caⁿ'a ntúūⁿ Jesús chí yā 'iiⁿyāⁿ táámá ejemplo chí 'tεε nguεε daama: Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguée 'caaca yā 'áámá 'taaⁿ tiinūuⁿ ngai chí nguée 'āā naaⁿnu yā chí n'dyaatá yā 'áámá catecaí yā ndicū caati tiinūuⁿ ngai miiⁿ ní cū'teeⁿ tiinūuⁿ ndiicúú. Ní ndiicúú miiⁿ nguée n'daacā dináán diíⁿ naachi nn'dyaatá ndúucū chí ngai miiⁿ.

³⁷ 'Tiicá ntúūⁿ mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguée ca'nuúⁿ yā vino ngai chεeti bolsa dííⁿmán 'iiti chí ndiicū tan'dúucā chí diíⁿ 'iiⁿyāⁿ ndiicū ti vino ngai miiⁿ ní chó'ōo yaadi yeⁿe ní diíⁿ chí caáncuūⁿ yííⁿmán ndiicū. Ní vino miiⁿ ní cungéē ndíí yííⁿmán miiⁿ tuuvií.

³⁸ Cáávā chuū ca'nuúⁿ yā vino ngai miiⁿ chεeti bolsa dííⁿmán ngai ní nduu 'uuvi ní n'daācā canee yeⁿe.

³⁹ Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí ngi'i yā vino ndiicū neⁿ'é yā cu'u yā vino ngai cuayiivi caati ngaⁿ'a yā chí vino chí ndiicū chíⁿ chí n'dai nguée ti vino ngai.

6

*Discípulos yeⁿe Jesús sta'á yā trigo nguuvi
chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel
(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)*

¹ 'Áámá nguuvi sábadó chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel, Jesús cho'ó yā ndúucū discípulos yeⁿ'é yā 'áámá campo naachi véé trigo. Discípulos yeⁿ'é yā ní sta'á yā trigo ní chí yā tiíⁿ ndúucū ta'á yā ní che'e yā trigo.

² Tuu'mi ní n'duuvi fariseos caⁿ'a yā chí yā discípulos yeⁿ'é Jesús: ¿De'ē cúuví chí ndís'tiī diíⁿ nī cosas chí nguée canee chí diíⁿ nī ti contra yeⁿ'é ley yeⁿ'é nguuvi chí cáné chí ntaavi'túúnúúⁿ?

³ Jesús nan'guεεcútaⁿ'a yā: ¿'Áá nguée n'geēⁿ ndís'tiī na libro yeⁿ'é Ndyuūs tan'duucā chí diíⁿ rey David ndúucū 'iiⁿyāⁿ chí snéé ndúucu yā taachi cuūcu yā?

4 David sndáa yā yaācū ndúúcu 'ii'yān chi snéé ndúúcu yā ní David sta'a yā pan chi canéé nátaī ye'e Ndyuūs ní che'e yā ní ca'á yā chi che'e 'ii'yān chi snéé ndúúcu yā. David miiⁿ nguéé canee chi che'e yā pan ndúúcu 'ii'yān chi snéé ndúúcu yā ti dámaān chiiduú s'eeⁿ canee chi che'e yā pan miiⁿ.

5 Ní Jesús caⁿ'a yā chii yā 'ii'yān s'eeⁿ: 'Úú ní Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs ní 'úú ngií ngaⁿ'á ntiⁿnyuⁿ ye'e nguuví chí ntaavi'tuunuúⁿ 'ii'yān.

Jesús diiⁿ chi nduuvā ye'e saⁿ'ā chi ndií chεεchi ta'ā sa

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Táamá nguuví sábadó chi ntaavi'tuunuúⁿ 'ii'yān Israel, Jesús miiⁿ ní ndaa yā na yaācū sinagoga ní chi'cueeⁿ yā 'ii'yān. Miiⁿ canee 'áamá saⁿ'ā chi ntí'i ta'a sa ta cuaācū sa.

7 Maestros ye'e ley ndúúcu 'ii'yān fariseos ngeenu yā Jesús miiⁿ caati ne'e yā n'diichi yā nduuti chi idiiⁿ Jesús chí nduuva ye'e sa nguuví chi intaavi'tuūnúúⁿ yā, ní 'tíicā cuuvi caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi ye'e Jesús miiⁿ.

8 Naati Jesús miiⁿ déenu yā yeⁿ'ē chi nadicádiinuuⁿ 'ii'yān ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'a chi ntí'i 'áamá ta'ā sa: Dií saⁿ'ā, nducueeⁿ dí ní cuééndii di náávtaⁿ'ā ye'e 'ii'yān s'eeⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní cuééndii sa náávtaⁿ'ā ye'e 'ii'yān s'eeⁿ.

9 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chii yā 'ii'yān s'eeⁿ: 'Úú intiinguuneéⁿ ndís'tiī. ¿Dε'ē chí cuuvi diiⁿ yú nguuví chi ntaavi'tuūnúúⁿ 'ii'yān? ¿'Áá diiⁿ yú cosas chí n'daacā o cosas chí nguéé n'daacā? ¿'Áá n'daacā chí nanguaⁿ'āi yú vida ye'e 'ii'yān o 'caaⁿ'nuⁿ yú 'ii'yān?

10 Jesús ch'iinu yā nducyaaca 'ii'yān chi snéé yā cuaaⁿ 'diitú yā ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: N'doo di ta'ā di. Saⁿ'ā miiⁿ ní n'doo ta'ā sa ní ta'ā sa miiⁿ 'āā nduūvā yeⁿ'ē sa.

11 'Ii'yān s'eeⁿ ní n'duuví taaⁿ n'dai yā ní yaaⁿ'vi yā vi'i: ¿Dε'ε diiⁿ yú chí cuuvi tun'daa yú nuuⁿndi ye'e Jesús miiⁿ?

Jesús ndεεve yā ndu'u chí ndiichúúví discípulos ye'e yā

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Nguuvi s'eeⁿ Jesús cueⁿ'e yā 'áamá yīicū chí caaⁿ'maⁿ'ngua'á yā ní Jesús miiⁿ ní núúⁿmáⁿ yaaⁿ caⁿ'angua'á yā.

13 Ní taachí chidεεve Jesús yaaⁿ'vi yā discípulos ye'e yā ní ndεεve yā ndiichúúví 'ii'yān ye'e nguaaⁿ discípulos s'uuⁿ ní caⁿ'a yā chí ndiichúúví 'ii'yān s'eeⁿ chí apóstoles.

14 'Ii'yān s'eeⁿ ní 'túúca nguuví yā: Simón chí nguuví ntúuⁿ yā Pedro; ndúúcu Andrés chí 'dínū Simón Pedro miiⁿ, ndúúcu Jacobo, ndúúcu Juan, ndúúcu Felipe, ndúúcu Bartolomé,

15 ndúúcu Mateo, ndúúcu Tomás, ndúúcu Jacobo chí saⁿ'a daiya Alfeo, ndúúcu Simón chí nguuví sa Zelote,

16 ndúúcu Judas chí 'dínū Jacobo ndúúcu Judas Iscariote chí cuayiivi chíⁿ'i sá du'ū chí Jesús miiⁿ chí cuuvi 'caaⁿ'núⁿ yā yā.

Jesús chí'cuéⁿ yā yaaⁿ táávi 'ii'yān

(Mt. 4.23-25)

17 Jesús nangua'ái yā ye'e yīicū miiⁿ ndúúcu apóstoles yeⁿ'é yā ní ndúúcu n'deēe n'dái discípulos ye'e yā ní cueⁿ'e yā 'áamá yáⁿ'āa chí yúúduu. Ní canee ntúūⁿ nducú yā n'dee n'dái 'ii'yān ye'e yáⁿ'āa Judea ndúúcu yāā Jerusalén ní ye'e yāā s'eeⁿ 'diitú nuūⁿnī'yáⁿ'ā ní ye'e yáⁿ'āa Tiro ndúúcu yáⁿ'āa Sidón. 'Ii'yān s'eeⁿ ní 'āā ndāa yā chí 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'ē chí ngi'cueeⁿ Jesús miiⁿ. Ní 'ii'yān chí ngiita yā neⁿ'é yā chí Jesús diiⁿ chí nduūvā ye'e yā.

18 Ní 'ii'yān chí snéé yā ndúúcu espíritu ye'e yááⁿ'nguiniūⁿ ní Jesús diiⁿ yā chí nacan'dāa ye'e 'ii'yān s'eeⁿ ní ch'εεnuu chíi yeⁿ'é 'ii'yān s'eeⁿ. Ní 'ii'yān s'eeⁿ nduuvā yeⁿ'é yā.

19 Ni nducyáácá 'ii'yān chí ngiitā ne'e yā tuuⁿ'vi yā Jesús miiⁿ ti véé cá poder ye'e yā chí diiⁿ yā chí nanduūvā ye'e yā.

Yeⁿ'é vaadi yeenu ndúúcu ye'e chí nguéé vaadi yeenu

(Mt. 5.1-12)

20 Tuu'mi ní Jesús n'diichí yā discípulos ye'e yā ní caⁿ'a yā chii yā 'ii'yān s'eeⁿ: Dε'ε chúúca n'dai ndís'tiī chí nguéé dε'ε vεε ye'e ní ti yeⁿ'ē ndís'tiī cuuvi naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiⁿnyúⁿ yā na va'ai chεeti nguuví.

21 Dε'ε chúúca n'dai ndís'tiī chí 'cueeⁿ cá ní libro yeⁿ'é Ndyuūs chí n'daacā ca canee staava yeⁿ'é ní. Dε'ε chúúca n'dai ndís'tiī chí

maaⁿ ní nngεεcu nī nanááⁿ Ndyuūs ti neⁿe diíⁿ nī nducuén^{'ē} chi cuaacu ti Ndyuūs ya'ái 'iinú yā ndís'tiī.

22 De'ē chúúcā n'dai ndís'tiī taachi 'ii'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéeⁿ cuuvi snaaⁿ yā ndís'tiī ní taachi 'ii'yāⁿ s'eeⁿ cuví yā yeⁿ'e ndís'tiī. Ní cunncaā diíⁿ yā ndúúcū ndís'tiī. Ní 'āā ntéé neⁿ'e yā 'caandiveéⁿ yā chi du-uchí nī. Caaⁿ'máⁿ yā chi nguéeⁿ n'daaca ndís'tiī cucáāvā 'úú chi Saⁿ'ā chi Daiyá Ndyuūs.

23 Ndís'tiī canéé chí yeenú n'dai nī ní nguuvi miiⁿ cuuví yeenú n'dai ca nī caati Ndyuūs téé yā chi cuuvi yeⁿ'é nī dendu'ū chi ch'εεte n'dai taachi ndaa nī na va'ai chεεti nguuvi. Ti ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tiicá ntúūⁿ idiíⁿ 'ii'yāⁿ cosas chi nguéeⁿ n'daācā ndúúcū 'ii'yāⁿ profetas chi candéε yā nduudu yeⁿ'e Ndyuūs.

24 De'ε chúúcā ndaachii yeⁿ'ē ndís'tiī chi véé cá yeⁿ'e nī caati 'āā yeenú nī yeⁿ'e nducuén^{'ē} yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

25 De'ε chúúcā ndaachii yeⁿ'e ndís'tiī chi nadacadíinuⁿ nī chí n'daācā canee nī nanááⁿ Dendyuūs ní nguéeⁿ n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ti cuayiivi naachi neⁿ'é nī 'caandiveéⁿ nī ní nguéeⁿ cuuví 'caandiveéⁿ nī. De'ē chúúcā ndaachii yeⁿ'e ndís'tiī chi maaⁿ ní n'gíⁿnyuⁿ nī ti cuayiivi ní cuεεcú nī ti ndaāchii nī.

26 De'ē chúúcā ndaachii yeⁿ'e ndís'tiī taachi nducyaaca 'ii'yāⁿ caaⁿ'maⁿ n'daācā yeⁿ'e nī. Caati ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā ngaⁿ'a 'ii'yāⁿ yeⁿ'e 'ii'yāⁿ profetas chi falso yā ní nguéeⁿ profetas yeⁿ'é Ndyuūs, ní nguéeⁿ candéε yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs.

Dineⁿ'e yú 'ii'yāⁿ chi taaⁿ yā nduucú yú (Mt. 5.38-48; 7.12)

27 'Úú, Jesús, ní ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī chi n'giindiveéⁿ nī nduudu chi ngaⁿ'á: Dinéⁿ'e ntúūⁿ nī 'ii'yāⁿ 'áará chi taāⁿ yā yeⁿ'e nī. Ní diiⁿ n'daacá nī ntúūⁿ ndúúcū 'ii'yāⁿ 'áará chi nguéeⁿ neⁿ'e yā ndís'tiī.

28 Di'viicú nī 'ii'yāⁿ 'áará chi caⁿ'a cunncaā yā ndúúcu nī. Ní caaⁿ'maⁿngua'a nī caavā 'ii'yāⁿ 'áará chi nguéeⁿ n'daacā diiⁿ yā ndúúcu nī.

29 Nduuti chi 'áámá 'ii'yāⁿ duuchineeⁿ yā yeⁿ'e nī ní n'geⁿ'e yā 'áámá tiicuaa náaⁿ nī, 'cuúⁿ nī chí diíⁿ yā táámá vmnéⁿ'ēe nduuti

chi neⁿ'é yā. 'Ii'yāⁿ chí divíi yā cotón yeⁿ'e nī, ca'ā ntúūⁿ nī catecai nī.

30 'Āā du'ú nūuⁿ 'ii'yāⁿ chí caaca yā cosa yeⁿ'é nī caavā necesidades yeⁿ'e yā, ca'á nī. 'Ii'yāⁿ chí cuta'á yā chí yeⁿ'e nī, 'āā ntéé nguεεcunée nī ndaaca nī.

31 Tan'dúúcā chí ndís'tiī neⁿ'e nī chí tanáⁿ'ā saⁿ'ā miiⁿ n'dáacā diiⁿ sa nduucú nī, 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ ndís'tiī ndúúcū saⁿ'ā s'eeⁿ.

32 Ndúúti chí ndís'tiī dinéⁿ'e nī 'ii'yāⁿ chí neⁿ'e ndís'tiī, ¿dé'ē chí n'daacā idiíⁿ nī? Caati 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ n'daācā, 'tiicá ntúūⁿ idiíⁿ yā.

33 Ndúúti chí ndís'tiī n'daacā idiíⁿ nī ndúúcū 'ii'yāⁿ chí din'daācā nduucú nī, ¿dé'ε chí n'daacā idiíⁿ nī? Caati 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ n'daacā, 'tiicá ntuūⁿ idiíⁿ yā.

34 'Tiicá ntúūⁿ, nduuti chí diíⁿ nī prestar chiiⁿ chí yeⁿ'é nī 'ii'yāⁿ ní cunee ngiinú nī chí 'ii'yāⁿ miiⁿ caⁿ'á yā tee yā chiiⁿ chí yeⁿ'é nī, ¿dé'ē cuuvi chí 'ii'yāⁿ téé yā gracias ndís'tiī? 'Tiicá ntúūⁿ idiiⁿ 'ii'yāⁿ chí nguεε n'daācā.

35 Ndís'tiī dineⁿ'é nī 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí taán yā yeⁿ'e nī. 'Tíicā din'daacá nī ndúúcū 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ ngii n'diichí yā ndís'tiī. Diíⁿ nī prestar cosa chí yeⁿ'é nī ní nguéeⁿ de'ē véε nadacadiinuⁿ cá nī yeⁿ'ē. Ní Ndyuūs téé yā ndís'tiī cosas chí dendu'ū chí ch'εεte ca yeⁿ'é yā taachi caⁿ'a nī na va'ai chεεti nguuvi ní cuuví ndís'tiī daiyá Dendyuūs chí ch'εεte taavi ca. 'Tíicā Ndyuūs téé yā cosas chí n'daacá 'ii'yāⁿ chí cunncaā chí nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ yā: N'dii Ndyuūs gracias.

36 'Tiicá ntúūⁿ yá'ai 'iinú nī cááva 'ii'yāⁿ tan'dúúcā Chiidá nī Ndyuūs ya'ái 'iinú yā ndís'tiī.

Nguéeⁿ caaⁿ'maⁿ nī nuuⁿndī yeⁿ'e mar 'áámá 'ii'yāⁿ (Mt. 7.1-5)

37 Nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ nī nuuⁿndī yeⁿ'é 'ii'yāⁿ ní Ndyuūs ní nguéeⁿ caaⁿ'maⁿ ntúūⁿ yā yeⁿ'é nī. Nguéeⁿ diiⁿ nī condenar 'ii'yāⁿ ní Ndyuūs nguéeⁿ diiⁿ yā condenar ndís'tiī. Nadich'εεcú nī nuuⁿndi yeⁿ'e 'ii'yāⁿ ní Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e nī.

38 Ca'á n'daacá nī 'ii'yāⁿ chí véé necesidades yeⁿ'é yā ní 'íicú Ndyuūs téé yā ndís'tiī ní dicaadi n'dáaca yā chí cúúnú chiichi ndíi tuunu cungéē na morral yeⁿ'é nī, caati

Ndyuūs dicaadí yā ndís'tiī ndúúćū maaⁿ caadi chí dicaadí nī.

³⁹ Jesús ngii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'áámá ejemplo yeⁿe 'áámá nduudu chí 'téé nguεε daama. ¿'Áá cúúví diiⁿ 'áámá chí ngueenááⁿ candεē táámá chí ngueenááⁿ? ¿'Áá nguεε cun'dáá nūuⁿ nduu 'uuví yā na yiivi yáⁿ'āa?

⁴⁰ 'Áámá discípulo miiⁿ ní nguéeⁿ ch'εεte cá yā nguéeⁿ ti maestro yeⁿe yā. 'Āā du'ú nūuⁿ chí neⁿe cuuvi Maestro, canee chí 'cuiinu 'cueeⁿ yā din'daaca yā ní cuuví yā tan'dúúćā maestro yeⁿe yā.

⁴¹ Táácā cuuví chí maaⁿ nch'εεté nūuⁿ n'gíinu nī nuūⁿndī chí diiⁿ tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní nguéeⁿ inaaⁿ nī nuuⁿndī ch'εεte chí diiⁿ nī.

⁴² Nguéeⁿ n'daacā chí caaⁿ'máⁿ nī 'iiⁿyāⁿ yeⁿe chí diiⁿ yā chí nguéeⁿ n'daacā nduuti chí ndís'tiī diiⁿ nī cosas chí nguεε n'daacā. N'daacā ca chí ndaacadaamí nī yeⁿ'ē nuuⁿndi chí diiⁿ nī ní 'íícú cuuvi caaⁿ'máⁿ nī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí canéeⁿ chí din'daacá yā.

*'Áámá yáⁿ'á ní ngíⁿ'í cucááⁿvā n'guiⁿ'i yeⁿ'ē
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ N'guiⁿ'i yeⁿe yáⁿ'á chí n'dai, n'daacā chí cuuví n'guiⁿ'i yeⁿ'ē ní yáⁿ'á chí nguéeⁿ n'dai ní nguéeⁿ n'daacā n'guiⁿ'i yeⁿ'ē. Naati yáⁿ'á chí nguéeⁿ n'daacā nguéeⁿ cuuvi n'guiⁿ'i chí n'daacā yeⁿ'ē.

⁴⁴ 'Tíicā ti tuunu tuunu ca yáⁿ'á n'giⁿ'i n'guiⁿ'i yeⁿ'ē. Nguéeⁿ n'giichi yā yaaⁿ chí 'cuūndī n'guíidī yaaⁿ nguuvi yeⁿ'ē, ndíi nguéeⁿ ndúú tuūⁿmá yā uvas yeⁿ'ē diiⁿ'yu nduuti yaaⁿ.

⁴⁵ 'Tiicá ntúūⁿ saⁿ'ā chí n'dai idiiⁿ sa dendu'ū chí n'daacā chí nadacadíⁿnuuⁿ sa na staava yeⁿ'ē sa chí n'daacā. Saⁿ'ā chí cunncáá idiiⁿ sa tanducuénⁿ'ē chí nadacadíⁿnuuⁿ sa na staava yeⁿ'ē sa caati staava yeⁿ'ē sa nguéeⁿ n'daaca. Nduudu chí ngaⁿ'ā sa ngiica yeⁿe chí ndiituu na staava yeⁿ'ē sa.

*Yeⁿ'ē ndúú 'uūví cimientos yeⁿ'é nduu
'uuvi va'āī
(Mt. 7.24-27)*

⁴⁶ Caⁿ'a ntúūⁿ Jesús: ¿Dε'ε cúúví chí ndís'tiī ngaⁿ'á nī ngiiⁿ nī 'úú: N'diī, Señor yeⁿ'é, n'diī, Señor yeⁿ'é, ní nguéeⁿ 'caandiveéⁿ nī chí ngaⁿ'á?

⁴⁷ 'Úú cuuví ndís'tiī, du'ū 'iiⁿyāⁿ chí chíi nanaáⁿ ní n'giindiveéⁿ nduudu yeⁿ'é ní n'daacā idiiⁿ yā tan'dúúćā chí ngaⁿ'á,

⁴⁸ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ tan'dúúćā 'áámá saⁿ'ā chí din'dái sa vaacu sá. Chiinú yáanūuⁿ n'daaca sá ní s'nuūⁿ sa cimientos yeⁿ'ē vmnaaⁿ 'áámá yáává. Ní taachi chíiya 'áámá cuuvi naⁿ'ā ní ch'iita yíícú ní diitūu n'dái cheⁿ'ē nuūⁿnīⁿ miiⁿ. Ní nuūⁿnīⁿ miiⁿ nguéeⁿ cuuvi diiⁿ di'núⁿ'u va'āī miiⁿ ti n'daacā candúūu na yáává miiⁿ.

⁴⁹ Naati 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é ní nguéeⁿ idiiⁿ yā tan'dúúćā chí ngaⁿ'á 'iiⁿyāⁿ miiⁿ tan'dúúćā 'áámá saⁿ'ā chí din'dái sa vaacu sa na yaⁿ'á ndúútī ní nguéeⁿ ndúúćū cimientos. Ní díitūu n'dai cheⁿ'é nuūⁿnīⁿ miiⁿ ní va'āī miiⁿ maaⁿnch'εεté nūuⁿ chindεεvε ní cunncáá ntuūvī va'āī miiⁿ.

7

*Jesús idiiⁿ yā chí nduuvā yeⁿ'e 'áámá mozo
yeⁿ'e capitán romano*

(Mt. 8.5-13)

¹ Taachí Jesús ch'íínú ngi'cueeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní cueⁿ'é yā na yaāⁿ Capernaum.

² Ná yāāⁿ miiⁿya canéeⁿ 'áámá saⁿ'ā capitán romano yeⁿ'ē soldados. Ní na vaacu capitán miiⁿ cánéeⁿ 'áámá saⁿ'ā mozo chí idiiⁿ mandado yeⁿ'ē sa. Néené neⁿ'e sa mozo yeⁿ'ē sa ní néené ya'āī 'iinu sa ti mozo ní neené ya'āī ngíitā sa. 'Āā cháā 'cuūvī sa.

³ Taachi capitán miiⁿ ch'iindiveeⁿ sa chí Jesús miiⁿ diiⁿ yā vaadī n'giinu, capitán miiⁿ dicho'o sa n'dúúví 'iiⁿyāⁿ Israel chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyúⁿ yā na yaacū yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ di'cuítu yā Jesús miiⁿ chí caⁿ'a yā na vaacu sa ní diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e mozo yeⁿ'ē sa.

⁴ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cueⁿ'e yā nanááⁿ Jesús miiⁿ. Ní di'cuítu yā Jesús, ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ: N'diī Jesús, 'caandiveéⁿ nī caati capitán yeⁿ'é 'nū ní neené n'dai yā chí diiⁿ nī chí nduūvā yeⁿ'e mozo yeⁿ'e yā.

⁵ Caati capitán romano miiⁿ ní idinéⁿ'e yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yú chí yeⁿ'e ndaata Israel, ní din'dái yā yáacū sinagoga yeⁿ'e yú.

⁶ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ cueⁿ'e yā ndúúćū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní taachi 'āā cháā ndaa niiⁿnuúⁿ yā ná va'ai yeⁿ'ē sa, capitán miiⁿ dicho'o sa n'duuvi amigos yeⁿ'e sa chí

caaⁿ máⁿ yā cuuvi yā Jesús mii: N'diī, Señor, nguéé tuuviñnúⁿ nī ti 'úú nguéé neené n'dai 'úú chi cundaa nī chεeti va'ai yeⁿé.

7 Maaⁿ ní deenú chi mar 'áámá 'iiⁿ yāⁿ ní neené n'dai chi cuuvi ndaá nanáaⁿ nī. Dámaāⁿ chi caaⁿ maⁿ ntiiⁿ nyuⁿ núúⁿ nī ní nduūvā yeⁿe mozo chi diiⁿ mandado yeⁿé.

8 'Āā de'ε nuūⁿ chi caaⁿ maⁿ ntiiⁿ nyúⁿ nī yeⁿé tuu'mi ní cuuvī chó'ōo. 'Tiicá ntúūⁿ 'úú ní véé 'iiⁿ yāⁿ chí nga'a ntiiⁿ nyúⁿ yā yeⁿé. 'Úú ní capitán ní nga'a ntiiⁿ nyúⁿ yeⁿe soldados chí canee maaⁿ poder yeⁿé. Ngaⁿ á ngii 'áámá sa: Cunaⁿ a di, ní inaⁿ a sa. Ní ngaⁿ á ngii taama sa: Cuchí di, ní chí sa. Ní ngaⁿ á ngii mozo chí diiⁿ mandado yeⁿé: Diiⁿ di ntiiⁿ nyúⁿ cūū, ní diiⁿ sa.

9 Ní taachí Jesús ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé sa chí nga'a amigos yeⁿe capitán miiⁿ chéⁿé yiinu yā yeⁿe capitán. Ní nguεεcundí yā n'diichi yā 'iiⁿ yāⁿ chí snée yā cuaaⁿ daami yā ní caⁿ a yā. 'Úú ní ngaⁿ á ngii ndís'tiī: 'Úú nguéé indaacá mar 'áámá 'iiⁿ yāⁿ yeⁿe ndaata Israel chí i'teenú n'dai cá yā Ndyuūs tan'dúúca capitán miiⁿ.

10 Taachí ndaa 'iiⁿ yāⁿ s'een va'ai chí capitán miiⁿ dichó'o sa, 'iiⁿ yāⁿ s'een n'diichi yā chí mozo miiⁿ chí néené ngíta sa ní 'āā nduuvá yeⁿé sa.

Jesús nadanduuchi yā daiya 'áámá n'daata nguá'āa chí 'āā tiná'nā sa

11 Cuayivi, Jesús miiⁿ cheⁿe yā na yāāⁿ Naín ndúúcu discípulos yeⁿe yā ndúúcu 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿ yāⁿ chí cueⁿe ndúúcu yā. Ní chúū chí.

12 Taachí Jesús ndaá yā niiⁿ nuúⁿ ná cheendi va'āi yeⁿe yaāⁿ miiⁿ, n'diichi yā chí ndεē 'iiⁿ yāⁿ 'áámá caja tiná'nā canuúⁿ yúúⁿ chí cueⁿe yā cuεεchi yā. Tiná'nā miiⁿ 'áámá n'dyá'nā sa yeⁿé chεεcú sá. Ní n'daata miiⁿ ní n'daataá ngua'a yā. Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿ snee yā ndúúcu yā.

13 Taachí Jesús n'diichi yā n'daataá miiⁿ, néené ya'ai 'iinú yā n'daataá ní caⁿ a yā chí yā n'daataá miiⁿ: Nguéé cuεεcú di.

14 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní cueⁿe ndaa yā ní tuu'ví yā caja yeⁿe tinaⁿ ā. Ní 'iiⁿ yāⁿ chí ndεε yā caja miiⁿ ch'εεtindii yā. Ní Jesús caⁿ a yā: Saⁿ ā 'dííⁿ 'úú yaa'ví dii, nducueeⁿ di.

15 Tuu'mi ní 'nuūⁿ ndi saⁿ ā 'dííⁿ chí n'diī ní tucá'a sa ndeē sa. Ní Jesús miiⁿ ní nca'á yā saⁿ a 'dííⁿ chεεcu sa.

16 Nducyaaca 'iiⁿ yāⁿ di'va'á yā yeⁿe chí n'diichi yā ní caⁿ a yā: De'ε chúúca ch'εεte Ndyuūs. Ní caⁿ a yā chí 'áámá profeta ch'εεte ndāa yā nguaaⁿ nús'uu chí Ndyuūs dicho'ó yā caati ya'ai 'iinú yā yeⁿé s'uuúⁿ chí nación yeⁿé yā.

17 'Tiicá ngaⁿ a 'iiⁿ yāⁿ s'een yeⁿe Jesús miiⁿ. Ní caⁿ a yā chuū núúⁿ máⁿ na yá'nā Judea ndúúcu nuuⁿ máⁿ yāāⁿ cuaaⁿ 'diituú.

Juan chí ngeédínuūⁿ nīⁿ dichó'o yā nduu 'uuvi 'iiⁿ yāⁿ nanáaⁿ Jesús (Mt. 11.2-19)

18 Discípulos yeⁿe Juan chí ngeédínuūⁿ nīⁿ caⁿ a yā chí yā Juan miiⁿ yeⁿé tanducuéⁿ é dendu'ū chí diiⁿ Jesús. Tuu'mí Juan miiⁿ yaa'vi yā 'uuvi discípulos yeⁿe yā nanáaⁿ yā.

19 Ní dichó'o yā discípulos s'een chí ntinguuneeⁿ yā Jesús miiⁿ chuū: ¿'Áá n'diī Cristo chí canéé chí ndaā o 'āā cūnee ngiínú 'nū taama yā?

20 Discípulos yeⁿe Juan miiⁿ cueⁿe yā ní ndaá yā nanáaⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿ a yā chí yā Jesús: N'diī Señor, Juan chí ngeédínuūⁿ nīⁿ dichó'o yā nús'uu chí ntíngúúneeⁿ 'nū n'diī: ¿'Áá n'diī chí canéé chí ndaā o 'āā cūnee ngiínú 'nū taama yā?

21 Tiempo miiⁿ Jesús dííⁿ yā chí nduūvā yeⁿe 'yaaⁿ n'dai 'iiⁿ yāⁿ yeⁿé ca'ai chí ndíi yā ní yeⁿe ca'ai chí véé espíritu yeⁿe yááⁿ n'guiinūⁿ ndúúcu yā. 'Tiicá ntúūⁿ dííⁿ yā chí snaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ chí ngeuenááⁿ.

22 Tuu'mi Jesús nán'guεεcútaⁿ a yā yeⁿe nduu 'uuvi discípulos yeⁿe Juan miiⁿ ní caⁿ a yā: Ndís'tiī, cunaⁿ a nī ní cuuvi nī Juan miiⁿ yeⁿe nducuéⁿ é chí n'diichi nī ndúúcu chí n'giindiveéⁿ nī. 'Iiⁿ yāⁿ chí ngeuenááⁿ ní inaaⁿ yā, 'iiⁿ yāⁿ chí nguéé ngii ngiíca yā ní ngiica yā, 'iiⁿ yāⁿ chí ndíi ca'ai chí lepra chí in'duuti yuūtε yeⁿé yā ní nduuva yeⁿé yā, 'iiⁿ yāⁿ chí chεεtúū ní n'giindiveéⁿ yā, 'iiⁿ yāⁿ chí n'díi ní nnduuchi yā yeⁿé nguaaⁿ tiná'nā, ní 'iiⁿ yāⁿ chí ndaachí snee yā 'úú ní ngaⁿ á nanáaⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs, nduudu ngai chí yeⁿé chí nanguaⁿ āi 'iiⁿ yāⁿ.

23 De'ε chúúca n'dai 'iiⁿ yāⁿ chí nguéé cunncā ch'eenú yā 'úú ndúúcu nduudu yeⁿé.

24 Taachi cueⁿe discipulos yeⁿe Juan chi dicho'o Juan miiⁿ, tuu'mi ní Jesús tucá'a yā caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ chi snee yā ndúúcu yā yeⁿe Juan chi ngeedínuūⁿnīⁿ miiⁿ: ¿De'e cheⁿ'e nī n'diichi nī na yáⁿ'āa cuuⁿmaⁿ naachi nguée ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ? ¿'Áá 'áámá ndúú chí idin'núⁿ'u 'yúúné? Nguεε 'tíicā.

25 ¿Du'ú cheⁿ'e nī n'diichi nī tuu'mi? ¿'Áá 'aama saⁿ'ā chi canúⁿ sa catecai n'dai sa? Deenu nī chi 'iiⁿ'yāⁿ chi n'daācā catecai yā nguée n'geenu yā ngii ní snée yā na va'ai yeⁿ'ē rey.

26 ¿Du'ú cheⁿ'é nī n'diichi nī tuu'mi? ¿'Áá 'áámá profeta chí ngaⁿ'a nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs? 'Úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí 'tíicā. Cheⁿ'é nī n'diichi nī 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ch'εεte ca yā nguée ti tanáⁿ'ā profetas.

27 Chuū canée nguūⁿ yeⁿ'e Juan miiⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ:

Cun'diichi nī. 'Úú ní dicho'ó 'áámá saⁿ'ā chí caaⁿ'maⁿ sā nduudu cuaacu yeⁿ'é nanááⁿ dii. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní 'cu- undiyaáⁿ sa yúúni cáávā dii.

28 'Úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí nguaaⁿ nducyaaca saⁿ'ā chí ch'iindiyaāⁿ sa na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguée táámá saⁿ'ā chí ch'εεte ca sa ti 'āā Juan miiⁿ chí ch'εedínuūⁿnīⁿ sa. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí ndiicuúⁿ ca yā naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ní ch'εεte cá yā nguée ti Juan miiⁿ.

29 Neené n'dai 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'guεε yeⁿ'ē yáⁿ'āa ch'iindiveéⁿ yā nduudu chí ngaⁿ'a Jesús. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí'téenu yā nduudu yeⁿ'e Juan miiⁿ ní diíⁿ yā tan'duucā Ndyuūs neⁿ'e yā. Ní Juan miiⁿ ch'εedínuūⁿnīⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

30 Naati 'iiⁿ'yāⁿ fariseos miiⁿ ndúúcu maestros yeⁿ'e ley, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée neⁿ'e yā Juan ndíi nguée s'téenu yā nduudu yeⁿ'e Juan miiⁿ. Ní nguée ch'εedínuūⁿnīⁿ yā.

31 Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Dé'ē cuuví nadidaamá ndúucu tan'dúúca 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū maaⁿ? ¿De'ē tan'duucá yā?

32 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúca saⁿ'ā ngaiyāá chí n'geεεte sa nīiⁿ'vēē ní duūchī sa ndúúcu vi'í ní n'gai sa compañeros yeⁿ'e sa. Ní ngaⁿ'á sa ngii sa vi'í: Tiiví 'nū flauta cáávā baile ní nguée nde'éi nī. Ngiita 'nū canciones chí ndaachii ní nguée ch'εēcu nī.

33 Ní ndaā Juan chí ngeedínuūⁿnīⁿ chí 'aama 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée che'e yā pan ní nguée chí'í yā vino ní ndís'tiī ní ngaⁿ'a nī yeⁿ'e yā: Juan miiⁿ ní cánée yā ndúúcu espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ.

34 'Úú ní ndaá, 'úú Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs 'úú. Ní nge'é ní ngi'í ní ndís'tiī ngaⁿ'a nī yeⁿ'e 'úú: 'Cuin'díichí nī, 'iiⁿ'yāⁿ chí n'deē nge'é yā ní yaāⁿ n'dái ngi'í taaví yā vino. Ní ngaⁿ'a ntuúⁿ nī chí 'úú 'áámá amigo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí inn'guεε yeⁿ'e yáⁿ'āa ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ nuuⁿndi.

35 Caati nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ deenu yā chí vaadī deenu miiⁿ ní yeⁿ'e Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí'í yā vaadī deenu miiⁿ cáávā dendu'ū chí n'daācā chí diíⁿ yā ti yeⁿ'e Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ.

Jesús cueⁿ'e yā na vaacu Simón chí saⁿ'ā fariseo

36 'Áámá saⁿ'ā fariseo di'cuítu sa Jesús chí ché'é yā ná váacu sá. Tuu'mi ní Jesús sndaa yā ná va'ai yeⁿ'e saⁿ'ā fariseo miiⁿ ní ch'iindi yā na mesa ndúúcu sa.

37 Tuu'mi ní 'áámá n'daataá chí véé nuuⁿndi yeⁿ'e ta chí canee tá yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ, taachi chicádínuuⁿ tá chí Jesús miiⁿ canée yā na va'ái yeⁿ'e saⁿ'ā fariseo ní véε yā na mesa, n'daataá míiⁿ ndaa ta ní ndéε ta 'áámá caja yeⁿ'ē aceite perfume.

38 N'daataa míiⁿ chíintiiⁿ ya tá na ca'a Jesús ní ngeεcu tá. Ní ndúúcu nuūⁿnīⁿ nduutináaⁿ tá naaⁿnu tá ca'a yā ní nadīdeεve tá ca'a yā ndúúcu yuūdū tiīⁿ tá. Ní 'neeⁿcheendi ta ca'a yā ní chíi tá aceite perfume ca'a yā.

39 Taachi sáⁿ'ā fariseo miiⁿ n'díichi sa chí diiⁿ n'daataá miiⁿ, tuu'mi nadīcádínuuⁿ sa ní caⁿ'ā sa nguááⁿ maāⁿ sa 'tíicā: Ndúúti chí sáⁿ'a 'cūū profeta sa, tuu'mi ní deēnū sa du'ū n'daātaa 'cūū chí ituu'vī tá saⁿ'ā ti véé nuuⁿndi yeⁿ'ē tá.

40 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chí yā saⁿ'a fariseo miiⁿ: Dii, Simón, véé de'ē chí cuuví dii. Simón miiⁿ ní n'guεεcútaⁿ'a sa ní caⁿ'a sa: Maestro, caaⁿ'maⁿ nī.

41 Jesús caⁿ'a yā ejemplo 'cūū: 'Uūvī 'iiⁿ'yāⁿ can'díicu yā yeⁿ'e 'áámá saⁿ'ā. 'Áámá yā ní can'díicu yā nyuⁿ'u ciento caadi, taama yā ní 'uūvī ngeεcu ndiichi caadi.

42 Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguée tuūmī miiⁿ yeⁿ'e yā chí nadí've yā. 'Āā ntéé

ndaaca yā tuūmī. Sá'nā chí chinnee miiⁿ ní nadach'εεcú sa yeⁿē ndúú'uuvi sa. Maaⁿ ní cuuvi di 'úú, ¿cheē cá saⁿā s'eeⁿ neⁿe cá yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ?

43 Simón miiⁿ nan'guεεcútaⁿa yā: 'Úú inadacádiinúúⁿ chí dinéⁿe ca yā saⁿā chí n'deēe ca can'díicū miiⁿ. Jesús nan'guaacútaⁿa yā: N'daācā inadacádiinuuⁿ di.

44 Tuu'mi ní nguεεcundí Jesús naachi canéé n'daataá míⁿ ní caⁿa yā chii yā Simón: ¿'Áá ínaaⁿ di chí diiⁿ n'daātāa 'cūú? 'Úú indaá na vaacu di ní nguéé tee di nuūⁿnīⁿ chí naaⁿnú ca'á tan'dúúccā costumbre yeⁿē yú naati n'daātāa 'cūú ní cheendāa tá nuūⁿnīⁿ nduutinaaⁿ tá ca'á ní nadidεεve tá ca'á ndúúccū 'yuūdū tiīⁿ ta.

45 Taachí ndaá ní nguéé 'neeⁿcheendi di 'úú tan'dúúccā costumbre yeⁿe yú naati n'daātāa 'cūú 'áámá i'neeⁿcheendi tá ca'á, ndíi taachi sndaá.

46 Ndíi nguéé ndúú cheendāa di aceite perfume tiīⁿ tan'dúúccā costumbre yeⁿe yú naati n'daātāa 'cūú cheendaa tá aceite perfume na ca'á chí diiⁿ tá honrar 'úú.

47 Chuū ngaⁿá ngíi, dii Simón; ti tan-ducuéⁿe nuuⁿndi chí n'deēe n'dái yeⁿe tá nadach'εεcú yeⁿē tá caati neené neⁿe ta 'úú, ní diiⁿ tá 'túúccā cáávā chí nadach'εεcú yeⁿē tá. Ní 'iiⁿyāⁿ chí duūⁿvī neⁿe yā 'úú ní duūⁿvī nadich'εεcú yeⁿe yā.

48 Tuu'mi Jesús caⁿá yā chí yā táⁿā: Díi n'daataá 'úú nadich'εεcú nuuⁿndi yeⁿē di.

49 'Iiⁿyāⁿ chí veēté yā na mesa miiⁿ tucá'a yā caⁿa yā chí yā ví'i: ¿Du'u sáⁿā chuū chí nadicadíinuuⁿ sa chí cuuvi nadich'εεcu sa nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ?

50 Tuu'mi Jesús miiⁿ caⁿa yā chí yā n'daataá mí: Cáávā chí i'téenu di 'úú, ndíi chí nanguáⁿai di. Maaⁿ ní cunaⁿā di ndúúccū vaadī 'diiⁿ.

8

N'daataa s'eeⁿ chí chinneé yā Jesús

1 Cuayiivi miiⁿ, ní cheⁿe Jesús nuuⁿmáⁿ yáāⁿ n'geete ndúúccū nuuⁿmáⁿ yáāⁿ 'líⁿ ní ngaⁿa yā nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiīⁿnyúⁿ yā. Ní ndu'u ndiichúúví apóstoles yeⁿe Jesús miiⁿ cueⁿe yā ndúúcu yā.

2 'Tiicá ntúūⁿ n'duuvi n'daataá chí Jesús diiⁿ yā chí nanduūvā yeⁿe ca'ai yeⁿe yā ní chí diiⁿ yā chí nacan'dáā espíritu yeⁿe yááⁿn'guiinūuⁿ yeⁿe náⁿā n'daataa s'eeⁿ. Ní nguuaⁿ n'daataa s'eeⁿ canee María yeⁿe yáāⁿ Magdala. N'daata miiⁿ ní Jesús diiⁿ yā chí nán'daā ndεēchē espíritus yeⁿe yááⁿn'guiinūuⁿ yeⁿē ta.

3 Cueⁿe ntúūⁿ Juana chí n'daataa yeⁿe saⁿā chí nguuvi Chuza chí ngaⁿa ntiīⁿnyuⁿ sá yeⁿe cosas yeⁿe rey Herodes, ndúúccū táⁿā Susana, ndúúccū 'yaaⁿ n'dái ca n'daataá chí ca'a tá tuumī yeⁿē tá ní cuaí tá 'āa de'ε nūuⁿ chí neⁿe Jesús.

'Áámá ejemplo chí nguuvi parábola chí yeⁿe 'áámá saⁿā chí ngiīnū sa ndaata (Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

4 Taachí nduuvidaama 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿyāⁿ chí chíica yā yeⁿe 'yaaⁿ n'dai yáāⁿ tuu'mi ní ndaa yā nanááⁿ Jesús. Ní Jesús yaaⁿvi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúccū 'áámá ejemplo tan'dúúccā 'áámá dendu'ū chí véé iⁿyééⁿdi 'cūú. Ní caⁿa yā 'tíicā:

5 'Áámá saⁿā chí cuūnū ndaata míⁿ cuén'e sa cuūnū sa. Taachí chíinū sa 'áámá duutu ndaata chíiya 'diituú cyúúní ní chíinca'a 'iiⁿyāⁿ ní 'yaada ní che'e tí.

6 Duutu ndaata ní chíiya naachi véé n'dee n'dái tuūu. Taachí can'daā, ní tí'i tí nguéé ya'ai yeⁿē.

7 Duutu ndaata ní chíiya nguuaⁿ yááⁿ. Yááⁿ miiⁿ chí dáámá chíiita ndúúccū yaatá ní dí'vaāchí yeⁿē ví'i.

8 Náⁿā duutu ndaata ní chíiya na yáⁿāa n'dáacā ní taachí can'daā n'dee n'dái cosecha chí yeⁿē. Ní yeⁿē 'áámá ndaata ní chí 'aama ciento ndaata yeⁿē. Taachí Jesús caⁿa yā nduudú 'cūú, yuūdū n'dái caⁿa yā, ní caⁿa yā: Ndís'tiī chí véé veéⁿ nī, ní 'caandiveéⁿ nī.

Jesús caⁿa yā yeⁿe chí neⁿē caāⁿmāⁿ ejemplo miiⁿ

(Mt. 13.10-23; Mr. 4.10-20)

9 Tuu'mi ní discípulos yeⁿe Jesús caⁿa yā chí yā Jesús: ¿Dé'ε néⁿé caaⁿmaⁿ nduudú 'cūú?

10 Jesús miiⁿ ní caⁿa yā: Ndís'tiī ní maaⁿ ní cuuvi déenu nī chí cánuuⁿ n'de'ei yeⁿe Ndyuūs naachi ngaⁿa ntiīⁿnyúⁿ yā naati 'úú ní ngaⁿá ndúúccū nduudu chí 'tεε nguεε

dáamá. Ní taachi 'ii'yān s'eeⁿ snaaⁿ yā nguéeⁿ cuuvi snaaⁿ n'daaca yā, ní taachí 'caandiveeⁿ yā nguéeⁿ tuumicadínuuⁿ yā yeⁿē.

11 Chuū chí neⁿe caāⁿmāⁿ ejemplo miiⁿ. Ndaata miiⁿ ní chíⁿ chí tan'dúú^{cā} nduudu yeⁿe Ndyuūs.

12 Duutu ndaata chí chiiya ná 'diitūu cyúúⁿí, chíⁿ chí tan'dúú^{cā} nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ ch'iindiveeⁿ yā. Daacá nūⁿ ndaa yááⁿnguiniuⁿ miiⁿ ní diví sa nduudu miiⁿ na staava yeⁿe 'ii'yāⁿ ti nguéeⁿ cuuvi cu'téenu yā ní nguéeⁿ ndúú cuuvi nnguaⁿai yā.

13 Ndaata chí chiiya nguaaⁿ tuūu chí nguéeⁿ dii'yu yeⁿē ní tan'dúú^{cā} nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ n'giindiveeⁿ yā ní yeenuⁿ taavi yā. Cánée yā tan'dúú^{cā} 'áamá milpa chí nguéeⁿ véé dii'yu yeⁿē. 'Ii'yāⁿ s'eeⁿ ní 'áamá tiempo nūⁿ i'téenu yā ní taachí ndaa nguuvi chí chíⁿnyúⁿnéⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿe yā chí 'cuinaaⁿ yā cáávā nduudu miiⁿ ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ diví yā nduudu miiⁿ na staava yeⁿe yā.

14 Dúútú ndaata chí chiiya nguaaⁿ yááⁿ tan'dúú^{cā} nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ ch'iindiveeⁿ yā. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ damáāⁿ nadacadiinuúⁿ yā yeⁿe vaadi 'cui-ica ndúú^{cū} dendu'ū chí idi'vaachí yeⁿe iⁿyeⁿdí 'cūu ndúú^{cū} dendu'ū chí vicio yeⁿe yā. Nducuéⁿē di'vaachi nduudu miiⁿ ní diiⁿ chí nguéeⁿ dichíⁿve nduudu miiⁿ na vida 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

15 Duutu ndaata chí chiiya na yáⁿāa n'dáacā chíⁿ chí tan'dúú^{cā} nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ ch'iindiveeⁿ yā ní din'daacá yā ndúú^{cū} 'viich'εtíⁿūⁿ. Ní i'téenu yā nduudu miiⁿ na staava yeⁿé yā. Ní ch'iⁿí yā tanáⁿā 'ii'yāⁿ chí i'téenu yā nduudu cuaacu miiⁿ.

'Áamá ejemplo yeⁿe 'áamá lámpara (Mr. 4.21-25)

16 Ní Jesús chí 'cueeⁿ yā 'túú^{cā}: 'Áamá 'ii'yāⁿ nguéeⁿ ngi'í yā 'áamá lámpara ní cu'nuuⁿ yā maaⁿ 'áamá 'cuééⁿε o cu'nuúⁿ yā maaⁿ 'áamá cama ti cu'nuúⁿ yā na 'áamá mesa ní 'ii'yāⁿ chí cundáa yā ní snaaⁿ yā.

17 'Tiicá ntūⁿ, nducuéⁿē chí nguéeⁿ deenu 'ii'yāⁿ yeⁿe chí cunúúⁿ n'de'ei nguéeⁿ cunee

chí nguéeⁿ snaaⁿ yā. Ní nguéeⁿ chí cunúúⁿ n'de'ei chí nguεε cadíⁿuuⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿē.

18 'Caandiveeⁿ n'daacá ní cáávā chí cuuvi deenu ní ti 'ii'yāⁿ chí véé yeⁿe yā ní Ndyuūs ca'a cá yā ní n'deēe cá cuuvi yeⁿe yā. Ní 'ii'yāⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe yā 'áará chí dúúⁿví nūⁿ chí nadacadiinuúⁿ yā chí véé yeⁿe yā, chuū ní Ndyuūs diví yā yeⁿe yā.

Chεεcu Jesús miiⁿ ndúú^{cū} 'dínu yā chí ndāa yā

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Tuu'mi ní 'dínu Jesús ndúú^{cū} chεεcú yā neⁿe yā ndaá yā nanááⁿ Jesús naati nguéeⁿ cuuvi ndaa yā caati neené 'yaaⁿ n'dai 'ii'yāⁿ snéeⁿ yā miiⁿ.

20 Ní 'áamá 'ii'yāⁿ cueⁿe yā nanááⁿ Jesús ní caⁿa yā: N'dií Jesús, chεεcú ní ndúú^{cū} 'dínu ní snéeⁿ yā cuaaⁿ chuva'āi ní neⁿe yā snaaⁿ yā n'dií.

21 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿa yā chí yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: 'Ii'yāⁿ chí n'giindiveeⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs ní i'téenu yā 'ii'yāⁿ, 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí chεεcú ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí 'diinu.

Jesús chin'neen 'diíⁿ yā 'yúúⁿé ndúú^{cū} nuūⁿnī'yáⁿā

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Chúu chí. 'Áamá nguuvi Jesús miiⁿ sndaa yā na 'áamá barco ndúú^{cū} discípulos yeⁿe yā ní caⁿa yā chí yā 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: Cho'o yú táamá 'dítuú nuūⁿnī'yáⁿā. Ní cueⁿe yā.

23 Taachí chiica yā na barco miiⁿ, Jesús miiⁿ ní cyaadu yā. Chéenū 'aama 'yúúⁿé taaⁿ ní diiⁿ chí chindaā nuūⁿnī chεεti barco miiⁿ ti barco miiⁿ neⁿe 'cuεεchi nguááⁿ nuūⁿnī. Ní discípulos 'va'a yā.

24 Tuu'mi ní discípulos s'eeⁿ ndaa yā naachi canée Jesús miiⁿ ní nadin'duuchi yā 'ii'yāⁿ ní caⁿa yā: N'dií Maestro, n'dií Maestro, 'cuεεchi yú nguááⁿ nuūⁿnī. Taachi Jesús miiⁿ nduuchi yā, tuu'mi ní caⁿa yā chí cūnéé 'diíⁿ 'yúúⁿé miiⁿ ndúú^{cū} nūⁿnī, ní canée 'diíⁿ. Tuu'mi ní 'āā ntéé chéenū 'yúúⁿé miiⁿ ní canée 'diíⁿ ní n'daacā cueⁿe yā ndúú^{cū} barco miiⁿ.

25 Jesús ní caⁿa yā: ¿De'ε cúúvī chí nguéeⁿ cu'téenu cá ní? Discípulos ní 'va'a n'dai yā ní cheⁿe yiinú yā ní ngaⁿa yā ngii yā ví: ¿Du'u sáⁿa 'cūu chí ngaⁿā

ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'ē 'yúúné ndúúcu nuūⁿnīⁿ ní n'giindiveéⁿ yeⁿ'ē sa?

Jesús díⁿ yā chí nanduūva 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa Gadara chí canéé sá ndúúcu espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Jesús ndúúcu discípulos yeⁿ'e yā cueⁿ'e yā na yáⁿ'āa Gadara. Yáⁿ'āa miiⁿ ní canee 'diituú nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā Galilea.

²⁷ Taachí Jesús nacan'dáa yā na barco miiⁿ ní ndaa yā na yáⁿ'āa, ndaā niiⁿnuúⁿ Jesús miiⁿ 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ. 'Āa 'naaⁿ tiempo canéé sá ndúúcu espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ. Nguéé catecai sa ndí nguéé ndúú canúúⁿ rá sá va'āi ti na yiivi yáává cānuuⁿ sa. Ní ndaā sa ní ndaāca sa Jesús miiⁿ.

²⁸ Ní taachi sáⁿ'a 'cūū n'díichi sa Jesús miiⁿ chiintiiⁿ'ya sá nanáaⁿ yā ní 'caīyiicú sa: N'dii Jesús, Daiya Ndyuūs chí ch'εεε n'dai poder yeⁿ'e nī, ¿de'ē díⁿ nī nduucú? 'Úú di'cuiitú n'dii chí nguéé díⁿ nī chí díⁿ sufrir.

²⁹ 'Túúcā caⁿ'a sa ti Jesús caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā chí nan'daā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ yeⁿ'e sáⁿ'ā miiⁿ. 'Āa néené 'naaⁿ tiempo chí espíritus ichéé ndúúcu saⁿ'ā miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yááⁿ miiⁿ ní ngaā chíichi yā saⁿ'ā miiⁿ ndúúcu cadenas naati ch'iica sá cadenas ní espíritu yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ candéε sa saⁿ'ā naachi nguéé 'iiⁿ'yāⁿ.

³⁰ Tuu'mi ní Jesús tiinguunéⁿ yā saⁿ'ā miiⁿ: ¿Dé'ē nguuvi di? Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa: Legión nguūví. 'Tíicā ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e sa ti neené 'yaaⁿ espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ canee ndúúcu sa.

³¹ Ní espíritus idi'cuítū Jesús chí nguéé dichó'o yā na abismo chí canéé cuaaⁿ maaⁿ yáⁿ'āa.

³² Ní niiⁿnuúⁿ ná snée yā néené n'deē cuuchí vεε tī 'cuεεti miiⁿ chí in'nuúⁿ ti chí ché'e ti. Ní espíritus di'cuítū Jesús miiⁿ chí ca'á yā lugar chí cundáa ch'εēti cuuchí s'eeⁿ. Jesús miiⁿ ní 'cuúⁿ yā.

³³ Tuu'mi ní espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ nan'dáa na cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ ní sndaā na cuerpo yeⁿ'e cuuchi s'eeⁿ. Ní 'iiti s'eeⁿ ní chéenu tī na yiivi yaavā yeⁿ'e yiicū miiⁿ ní chingéé nuúⁿ tī nguaaⁿ nuūⁿnīⁿ ní ch'íi nuúⁿ tī nguaaⁿ nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

³⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ chí idiiⁿ cuidado cuuchí s'eeⁿ taachí n'diichi yā chuū, cueⁿ'é yā ngéenu yā ní cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ na yááⁿ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí snée na 'cuεεti nducuéⁿ'ē chí chíi.

³⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ miiⁿ ní cheⁿ'e yā n'diichi yā chí chíi. Ndaá yā nanáaⁿ Jesús miiⁿ ní n'diichi yā saⁿ'a chí nacan'daā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní véé sa na ca'a Jesús. Canúúⁿ sá catecai sa ní 'āa n'daāca idiiⁿ sa. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní dii'yā yā chíi.

³⁶ Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí n'diichi yā nducuéⁿ'ē chí chó'o caⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chí caama ndaa yā táacā espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ nan'dáa na cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ.

³⁷ Tuu'mi ní nducyáacá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Gadara di'cuítū yā Jesús chí cuεεví yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ti neené 'va'á yā. Tuu'mi ní Jesús ndaa yā barco miiⁿ.

³⁸ Ní saⁿ'ā chí nān'daa espíritus yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūⁿ di'cuítū sa Jesús miiⁿ chí cundáa sa na barco miiⁿ ndúúcu yā. Jesús yaa'vi yā saⁿ'a miiⁿ ní caⁿ'a yā:

³⁹ Cunaⁿ'ā di ná vaacu di ní caaⁿ'maⁿ di cuuvi di 'iiⁿ'yāⁿ dendu'ū chí ch'εεε n'dai chí Ndyuūs díⁿ yā ndúúcu di. Saⁿ'ā miiⁿ ní cunaⁿ'a sa ní caⁿ'a sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ núúⁿ máⁿ na yááⁿ dendu'ū chí ch'εεε n'dai chí Jesús díⁿ yā ndúúcu sa.

Yeⁿ'e daiya Jairo chí ngítā ní yeⁿ'e n'daataá chí tuu'vi tá catecai Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Taachí Jesús cueⁿ'e yā cho'o yā táamā 'diituú nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā, ní ndaa yā yááⁿ miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ 'cuúⁿ yā Jesús ndúúcu vaadi yeenú ti n'dee n'dai 'iiⁿ'yāⁿ ní snee ngiinu yā Jesús miiⁿ.

⁴¹ Miiⁿ cánéé 'aama saⁿ'a chí nguuvi sa Jairo. Saⁿ'a miiⁿ ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e yaacū sinagoga ní ndaā sa nanáaⁿ Jesús ní chiintiiⁿ'ya sa na ca'a Jesús miiⁿ. Ní di'cuítū sa 'iiⁿ'yāⁿ chí cundáa yā na vaacū sa,

⁴² caati 'áámá n'dyáⁿ'ā daiya sa 'āā 'nááⁿ tá tan'duu ndiichúví nduūyū tá 'āā cháá 'cuuvi tá. Taachí cueⁿ'e Jesús miiⁿ neené n'dee 'iiⁿ'yāⁿ cueⁿ'e yā ndúúcu yā ní ndii tuunúúⁿ ngeεnúū chíichi yā.

⁴³ Nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canéé 'áámá n'daataá chí 'āā ndiichúví nduūyū canee tá ndúúcu 'áámá ca'āi chí ngéε yuuúⁿ yeⁿ'e

cuerpo yeⁿē ta. 'Āā diiⁿ tá gastar ndúúcū médicos tanducuéⁿē chi vεε yeⁿē tá. Mar 'áámá médico nguéeⁿ ngii diyicú yā táⁿā miiⁿ.

44 Ndaā niiⁿnuⁿ tá cuaaⁿ daami Jesús ní tuū^{vi} tá naachi n'dεε tíi yeⁿe catecai Jesús miiⁿ. Tuu'mí nūⁿ caneé naaⁿ chi ingéē yuuúⁿ yeⁿe cuerpo yeⁿe tá.

45 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿa yā: ¿Du'u tuū^{vi} 'úú? Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ní caⁿa yā: Nguεε 'úú. Pedro miiⁿ ní caⁿa sa: N'dii Maestro, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní i'nuuⁿ chiichí yā n'diī ní táácā chi ngaⁿa nī: ¿Du'ú tuū^{vi} 'úú?

46 Jesús caⁿa yā: Véé du'ū chi tuū^{vi} 'úú. 'Úú ní deenú chi ndúúcū poder yeⁿe nduūvā yeⁿe 'áámá 'iiⁿyāⁿ.

47 Taachi n'daata míⁿ tuumicádiinuⁿ tá chi Jesús deenú yā in'duuví n'dai tá ní ndaā tá nanááⁿ Jesús miiⁿ ní chiintiīⁿ yā ta nanááⁿ yā. Ní caⁿa cuaacu tá nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ de'ē cáávā chí tuū^{vi} tá catecai Jesús. Ní hora míⁿ nūⁿ chí tuu^{vi} ta nduūvā yeⁿe tá.

48 Jesús miiⁿ ní caⁿa yā: Díi, daiyá, cáávā chi i'teenú di 'úú, ní nduūvā yeⁿe di. Maaⁿ ní cunaⁿa di na vaacu di ndúúcū vaadi 'diīⁿ.

49 Ní taachi Jesús ngaⁿa yā chuū ndaā 'áámá saⁿā yeⁿe na vaacu saⁿā chí ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū sinagoga. Ndaā sa nanááⁿ Jairo ní caⁿa sa: 'Āā ch'iī daiya di. 'Āā ntéé yaa^{vi} di Maestro.

50 Jesús miiⁿ ch'iindiveén yā nduudu 'cūū ní caⁿa yā: Nguéeⁿ 'va'ā di. Cu'téenu di 'úú ní nanduūchi ta yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

51 Tuu'mi ní Jesús sndaā yā na vaacu Jairo. Nguéeⁿ 'cuuⁿ yā chi nducyaaca 'iiⁿyāⁿ sndaá yā ndúúcu yā cuaaⁿ chεeti va'āi miiⁿ, dámaāⁿ Pedro ndúúcū Jacobo, ndúúcū Juan, ndúúcū chεecu n'daata 'líiⁿ, ndúúcū chiida tá.

52 Nducyaaca yā cuaaⁿ chuva'āi ch'εetinée yā ní ngeεcu yā ní n'gai yā ti ya'ái yā caavā tá. Ní Jesús caⁿa yā: Nguéeⁿ cuεecu nī. Nguéeⁿ n'diī tá ti cyaadu tá.

53 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní taachi n'giindiveén yā nduudu yeⁿe Jesús miiⁿ ch'íiⁿnyuⁿneeⁿ yā yeⁿe Jesús miiⁿ ti 'āā deenú yā chí 'āā n'diī tá.

54 Tuu'mi ní Jesús ndaa yā cuaaⁿ chεeti va'āi ní sta'á yā ta'ā tá ní caⁿa yuudú yā: Dii, ta'diīⁿ, nducueeⁿ di.

55 Hora míⁿ nūⁿ espíritu yeⁿē ta'diīⁿ míⁿ nnguεεcunée ndúúcū ta. Tuu'mí nūⁿ nducueⁿē tá. Jesús caⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā chí ca'á yā chí che'e tá.

56 Chiida tá ndúúcū chεecu tá neené ngeⁿe yiinu yā ní Jesús caⁿa yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ cuuví nī chí nduuchi tá yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

9

Jesús dichó'o yā ndu'u ndiichúúví discípulos yeⁿe yā

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Jesús yaa^{vi} yā ndu'u ndiichúúví discípulos yeⁿé yā ní ca'a yā poder. Ní caⁿa yā chí tun'dáa yā espíritus yeⁿe yááⁿnguiniūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ní diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā.

2 Ní Jesús dichó'o yā discípulos chí caaⁿmaⁿ yā nduudu n'dai yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā ní diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā.

3 Ní caⁿa yā chíi yā discípulos yeⁿe yā: Ndís'tiī nguéeⁿ de'ē vεε candée nī cuaaⁿ cyúúni. Nguéeⁿ ndúú in'daacuú, ndiī nguéeⁿ ndúú morral, ndiī nguéeⁿ ndúú pan ra, ndiī nguéeⁿ ndúú tuūmī ra, ndiī nguéeⁿ nduu candée nī 'uūvī catecai.

4 Ní 'āā tíi nūⁿ va'ai naachi ndaa nī 'cuεetinée nī miiⁿ ní ndiī taachi ndaa nī ndiī taachi nan'dáa nī yeⁿe yaāⁿ miiⁿ.

5 Ní naachi ndaa nī 'áámá yāāⁿ ní 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ 'cuaáⁿ yā ndís'tiī, tuu'mi ní nan'dáa nī yeⁿe yāāⁿ miiⁿ ní n'dáadi nī yaācāⁿ yeⁿe ca'a nī. Chuū ní 'áámá señal chí 'cuuⁿmíⁿ nī chí nguéeⁿ n'daacā idiīⁿ yā ti contra yeⁿé nī.

6 Discípulos ican'dáa yā ní cheⁿé yā nuuⁿmáⁿ cuaaⁿ yāāⁿ s'eeⁿ ní nduu cuaáⁿ ní ngaⁿa yā nduudu ngai yeⁿé Ndyuūs, nduudu chí nanguaⁿāi 'iiⁿyāⁿ. Ní diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngiitā.

Rey Herodes nguéeⁿ s'teenyū yā yeⁿe Jesús
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ch'iindiveeⁿ rey Herodes tanducuéⁿē chí Jesús miiⁿ idiīⁿ yā ní 'āā ntεε déenu yā de'ē nadicadiīnuuⁿ yā. Ní véé 'uūvī vandiicadiīnúⁿ yā caati náⁿā 'iiⁿyāⁿ ní ngaⁿa yā

chi Jesús chi Juan miiⁿ chí nduuchi yā yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā.

⁸ Nán'a yā ní ngaⁿa yā chi profeta Elías miiⁿ ní 'āā che'enaáⁿ yā. Nán'a yā ní ngaⁿa yā chi 'áámá profeta chí n'díi yā ndíi yeⁿe tiempo chí 'āā 'naaⁿ nandúuchi yā yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā.

⁹ Ní rey Herodes miiⁿ ní caⁿa yā: 'Úú caⁿā ntiiⁿnyúⁿ chí 'chiitá daandu saⁿā chí Juan chí cheédínuⁿ nī sa. ¿Dú'ū chí saⁿā miiⁿ chí ch'iindiveéⁿ tanducuéⁿē yeⁿē sa? 'Úú neⁿé cadiinúúⁿ ní neⁿé snaáⁿ sán'a 'cūū.

Jesús ca'a yā che'e nyuⁿu mil 'iiⁿyāⁿ
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Taachi discípulos ndaá yā naachí ca-nee Jesús, tuu'mi ní caⁿa yā Jesús tanducuéⁿe chí diiⁿ yā. Cuayiivi ní Jesús cueⁿé yā ndúucū discípulos yeⁿe yā níⁿnuúⁿ na yáā Betsaida ní cueⁿé yā cuēti yeⁿē yáā miiⁿya.

¹¹ Taachí 'iiⁿyāⁿ cadíinuⁿ yā yeⁿe Jesús miiⁿ, cueⁿé yā n'dáa yā 'iiⁿyāⁿ. Ní Jesús 'cuuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā. Ní diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí ngiita yā.

¹² Taachí chí chíinū, ndu'u chí ndiichúúví yā ndaá yā nanáā Jesús ní caⁿa yā chíi yā Jesús: Yaa'vi nī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí caⁿa yā cuaaⁿ yáā s'eeⁿ, ní cuaaⁿ yáā 'líiⁿ naachi snéé 'iiⁿyāⁿ ní véé naachi 'cuētiné yā ní ndaaca yā chí che'e yā, ti nguéé de'ē véé naachi snéé yú.

¹³ Jesús caⁿa yā chíi yā discípulos: Ndís'tī ní ca'a nī chí che'e yā. Discípulos ní caⁿa yā: 'Āā ntéé n'deē yeⁿé 'nū véé ti táá nyuⁿu nūⁿ pan ndúucū 'uūvī 'yaācā. Nguéé cuuvi diiⁿ 'nū cuái 'nū chí che'e nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'tī.

¹⁴ Miiⁿ ní snéé taanduu nyuⁿu mil saⁿā. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿá yā chíi yā discípulos yeⁿe yā: Caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyúⁿ nī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí 'cuēté yā 'uūvī ngeecu ndiichí yā 'aama 'áámá cuaaⁿ.

¹⁵ 'Tíicā diiⁿ discípulos ní ch'ēéte nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

¹⁶ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ sta'á yā ndu'u nyuⁿu pan ndúucū nduu 'uuví 'yaācā. Ní 'iicu n'diichí yā nanguuvi ní ca'á yā gracias Dendyuūs cáāvā pan ndúucū 'yaācā

miiⁿ. Cuayiivi ní Jesús n'deé yā pan ndúucū 'yaācā ní ca'a yā discípulos yeⁿe yā. Ch'iinu ní discípulos ca'a ntúuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí che'e yā.

¹⁷ Che'e nducyaaca yā ní chíitúú 'iiⁿyāⁿ. Cuayiivi ní discípulos nan'gaáⁿ yā chí ningaavā ní chíitúú tá ndiichuuví 'cuēēē chí ningaāvā.

Pedro miiⁿ ní caⁿā cuaacu sa chí Jesús miiⁿ chí Cristo yā

(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

¹⁸ 'Áámá nguuvi taachí Jesús ndúucū discípulos yeⁿé yā cané yā 'aama lado ní ngaⁿāngua'á yā, tuu'mi ní Jesús itiingu-unéⁿ yā discípulos: ¿Du'ū 'úú ngaⁿa 'iiⁿyāⁿ?

¹⁹ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní n'guēcútaⁿa yā: Nán'a yā ní ngaⁿa yā chí díi Juan chí cheédínuⁿ nī sa díi. Nán'a yā ní ngaⁿa yā chí díi ní profeta Elías díi; ní nán'a yā ní ngaⁿa ntuúⁿ yā chí díi ní 'aama profeta chí 'āā 'naaⁿ tiempo chí n'dii ní nduuchí yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

²⁰ Jesús miiⁿ ní caⁿa yā: Ndís'tī, tuu'mi, ¿du'ū 'úú ngaⁿa nī? Tuu'mi ní Simón Pedro nan'guēcútaⁿa yā ní caⁿa yā: N'dii chí Cristo yeⁿé Ndyuūs.

²¹ Jesús chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé cuuvi yā chuū mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ.

Jesús ngaⁿa yā yeⁿé chí taācā 'cuūvi yā
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

²² Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā: Cáné chí 'úú chí Saⁿā chí Daiyá Ndyuūs n'deē n'dái 'cueenú cuuvi ní 'íicú saⁿā ndiicú chí ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé yaācū ndúucū chí iduú n'geēte chí ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā ndúucū maestros yeⁿe ley ní nguéé neⁿe yā snaaⁿ yā 'úú chí Saⁿā chí Daiya Ndyuūs. Ní cané chí 'caaⁿnúⁿ yā 'úú. Ní 'úú nduuchí yeⁿé nguaaⁿ tináⁿā ndii 'cuínú 'iīnū nguuvi.

²³ Cuayiivi ní Jesús ngaⁿa yā ngii yā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ: Ndúútí chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ neⁿe yā caⁿa yā nduucú, cané chí cu'néⁿ maáⁿ yā tanducuéⁿē dendu'ū chí véé yeⁿe yā, ní nguuvi nguuvi cuta'á yā cruz yeⁿe yā chí tan'dúucā chí 'cueenu taaví yā cuuvi cucáāvā 'úú ní caⁿa yā nduucú.

²⁴ Caati nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí neⁿe cá yā nadanguáⁿai yā vida yeⁿe maaⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū dindaí yā táámá vida yeⁿe yā

nanáán Ndyuūs. Ní nducyaaca 'ii'yān chi dindaí yā vida ye'n'e yā cucáāvā 'úú ndaāca yā táámá vida ye'n'é yā nanáán Ndyuūs.

25 ¿De'ε dichí'vē sa'n'ā ndúúti chi dii' sa ganar nducué'n'e chi véé na i'yee'ndí 'cūū ní dii' sa chi dindaí sa vida cue'n'e daān'ma' chi táámá vida ye'n'e yā ní idituuví sa maā'n vida ye'n'e sa?

26 Ní 'ii'yān chi cuuvi 'cuinaán yā ye'n'e 'úú nanáán 'ii'yān ndúúcu nduudu ye'n'é tuu'mi ní 'úú chi Sa'n'a chi Daiya Dendyuūs cuuví 'cuinaán ye'n'é 'ii'yān 'cūū taachi 'úú ndaá taama vmnén'ēe tan'dúúca Rey ndúúcu poder ye'n'e Chiidá ndúúcu poder ye'n'e maā'n ní ndúúcu ángeles.

27 'Úú nga'n'a cuaacú ndúúcu ndís'tiī, chi vεε nán'a nī chi snee nī 'muu' chi nguée 'cuūvi nī taanduvéé ndíi snaa' nī ye'n'e naachí Ndyuūs nga'n'a ntiinyú'n yā.

Jesús n'daa'n yā cuerpo ye'n'e maā'n yā
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Ch'íínú ní'nín' nguuvi chí Jesús ca'n'a yā nduudu 'cūū, Jesús cue'n'e yā ndúúcu Pedro, ndúúcu Juan ndúúcu Jacobo ní chεε yā na yīcū chí caa'n'ma'ngua'á yā.

29 Ní taachi Jesús nga'n'angua'á yā, n'dáán naa' yā ní catecai yā nduuvī cuéē ní ngii n'gai.

30 Ní tuu'mí nūu' che'enaāa' na 'uuví sa'n'ā ndúúcu Jesús. Sa'n'ā s'ee' chii' Moisés ndúúcu profeta Elías chí 'āā 'naa' tiempo chí n'dīi yā.

31 Nduu 'iinú yā ní na chidεεve chí ngíi n'gai ye'n'e va'ai chεeti nguuvi snée yā. Ní nga'n'a yā ye'n'e chí 'cuūvī Jesús ní 'cueenu taaví yā na yāān Jerusalén.

32 N'dáá rá chí cyaadu Pedro ndúúcu Juan ndúúcu Jacobo nadacueé'n yā ní n'diichi yā chí ngíi n'gai naa' Jesús ndúúcu sa'n'ā s'ee' chí canee ndúúcu yā.

33 Ní taachí Elías ndúúcu Moisés chiví yā ye'n'e Jesús ní 'āā cuéé ca'n'a yā, tuu'mi ní Pedro mii' ní ca'n'a yā chíi yā Jesús: N'dií Maestro, de'ε chúúca n'daāca ye'n'e yú chí 'cuéetinée yú 'muu'. Ní din'dái 'nū 'iinū va'ai n'gaiyā; 'áámá ye'n'e nī, 'áámá ye'n'e Moisés, ní 'áámá ye'n'e Elías. Pedro mii' ní nguée déenu yā de'ē chí nga'n'a yā.

34 Ní ne'n'e chí nga'n'a Pedro mii' ndaā 'áámá meēe' ní sn'díi 'ii'yān s'ee' ní 'va'a yā chí ndaa meēe' vmnaa' yā.

35 Tuu'mi ní ch'iindiveén yā 'áámá nduudu chí nga'n'ā nguua' meēe': Sá'n'a 'cūū ní Daiyá chí ne'n'e taaví. Cu'nee' veé' nī nducué'n'e chí nga'n'a sa.

36 Ch'íínú ch'iindiveén yā nduūdū mii' ní discípulos n'diichi yā chí Jesús mii' canéé yā dámaa' yā nduucú yā. Ní discípulos ch'εεtinee 'diīi' cheendí yā nguuvi s'ee' ní nguée chíi yā mar 'áámá 'ii'yān ye'n'e chí n'diichi yā.

Jesús dii' yā chí nanduūvā ye'n'e 'áámá sa'n'ā 'líi' ye'n'e espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu'
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Táámá nguuvi cuayiivi, 'ii'yān s'ee' ní nangua'á yā ye'n'e yīcū mii' ní néené 'yaa' 'ii'yān can'dāa yā na yāā' ní cue'n'é yā chí ndaacá yā Jesús.

38 Tuu'mi ní 'áámá sa'n'ā chí canéé ndúúcu 'ii'yān s'ee' 'cái sa: N'dií Maestro di'cuítūu n'dīi chí snaa' nī daiyá tí 'áámá n'dyá'n'ā daiyá.

39 Ti 'áámá espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu' ita'a sa'n'ā ní ndáāca naāa' nn'gai sa ní 'caí diitú sa ní ican'daā yā' cuaa' cheendi sa ní n'dee n'dái tiempo chí néené taa' idii' espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu' ndúúcu sa ní nguée ngii vii espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu' ye'n'e sa.

40 Ní 'āā dii' 'cuítūu discípulos ye'n'e nī chí divíi yā espíritu mii' ye'n'e daiyá naati nguée cuuvi dii' yā.

41 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā: Ndís'tiī, 'ii'yān chí nguée i'téenu nī ndíi nguée ndúú idii' n'daacá nī. ¿'Áá 'naa' tiempo canéé chí cuneé ndúúcu ndis'tiī? ¿'Áá 'naa' tiempo ní canéé chí cuchεé ndúúcu ndis'tiī? Ní nga'n'a yā ngii yā sá'n'ā mii': Cuchí di nanaán ndúúcu daiya di.

42 Taachí sa'n'ā 'dii' mii' ndaa nii'nuún sá nanáán Jesús mii', espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu' mii' chindεεve sa'n'ā 'dii' mii' ní ch'εεcundāa sa'n'ā. Ní Jesús yaa'vinée' yā espíritu ye'n'e yáá'n'guuinūu' chí divíi ye'n'e sa'n'a 'dii' mii', ní nanduūvā ye'n'e sa. Tuu'mi ní Jesús nca'á yā sa'n'ā 'dii' mii' chiida sa.

⁴³ Nducyaáacá 'iiⁿyāⁿ ngeⁿe yiinu yā yeⁿē poder yeⁿe Dendyuūs chí ch'εετε n'dai. Ní taachi nducyaaca yā cheⁿe yiinu yā yeⁿe tanducueⁿē chí diiⁿ Jesús miiⁿ, Jesús caⁿa yā.

Jesús caⁿa yā táámá cuuvi yeⁿē chi 'cuuvi yā

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

⁴⁴ Ní chii yā discípulos yeⁿe yā: 'Caandiveéⁿ nī n'daācā yeⁿe tanducueⁿē nduudu chí caaⁿmáⁿ ní nguéeⁿ cuuvi naáⁿ nī yeⁿē. 'Úú Saⁿā chí Daiya Ndyuūs 'úú ní 'iiⁿyāⁿ canee chí naca'a yā 'úú ta'ā 'iiⁿyāⁿ.

⁴⁵ Discípulos ní nguéeⁿ tuumicádiinuuⁿ yā nduudu chí ngaⁿa Jesús. Canúⁿ n'de'ei nduudú 'cūū yeⁿe yā. Ní nguéeⁿ túúmícádiinuuⁿ yā. Ní 'va'á yā chí ntiingu- uneeⁿ yā Jesús de'ē neⁿe caaⁿmaⁿ nduudú 'cūū.

Nduudu yeⁿe du'ū chí ch'εετε ca

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

⁴⁶ Tuu'mi ní discípulos yeⁿe yā tucá'a yā caⁿa yā ndúúcu vi'i: ¿Du'ū ca chí ch'εετε ca nguaaⁿ s'uúúⁿ?

⁴⁷ Jesús tuumicádiinuuⁿ yā táácā chí discípulos nadicádiinuuⁿ yā na staava yeⁿe yā ní sta'á yā 'áámá saⁿā 'líⁿ ní s'neeⁿ yā saⁿā nanáaⁿ yā.

⁴⁸ Ní caⁿa yā chí yā discípulos yeⁿe yā: 'Āā du'ú nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí 'cuaaⁿ yā saⁿā 'líⁿ 'cūū ndúúcu chí duuchí 'cuaáⁿ yā 'úú. 'Āā du'ú nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí 'cuaáⁿ yā 'úú 'cuaáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā 'úú. 'Iiⁿyāⁿ chí ndi- icuuⁿ ca yā nguaaⁿ ndis'tií ní 'iiⁿyāⁿ 'cūū, ní ch'εετε ca yā nguaaⁿ ndis'tií.

Tiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ contra yeⁿē yú ní snée yā favor yeⁿē yú

(Mr. 9.38-40)

⁴⁹ Tuu'mi ní Juan caⁿa yā chí yā Jesús: N'dií, Maestro, 'āā n'diichí 'nū 'áámá saⁿā chí diví sa espíritus yeⁿē yááⁿn'guiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ndúúcu chí duuchí nī; ní nguéeⁿ cuúⁿ 'nū ti nguéeⁿ canee sa ndúúcu yú.

⁵⁰ Jesús caⁿa yā chí yā Juan: 'Cuaáⁿ nī chí diiⁿ sa 'túúcā; ti 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ diiⁿ yā contra yeⁿe s'uúúⁿ, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ snée yā favor yeⁿē yú.

Jesús yaa'vineeⁿ yā 'uúvī discípulos yeⁿe yā

⁵¹ Taachi snuū ca'a nguuví miiⁿ chí Jesús miiⁿ canée chí caⁿá yā na va'ai chεεti ngu- uvi, Jesús 'āā deenú yā de'ē chí diiⁿ yā ní cueⁿe yā ndúúcu valor na yááⁿ Jerusalén.

⁵² Ní dicho'ó yā na 'úúví saⁿā vmnááⁿ yeⁿe yā. Saⁿā s'eeⁿ ní cueⁿē sa ní sndaā sa na 'áámá yááⁿ yeⁿe yáⁿāa Samaria chí in'nuuⁿ sa nááchí 'cuεεtinée yā.

⁵³ Ní 'iiⁿyāⁿ samaritanos nguéeⁿ 'cuuⁿ yā Jesús miiⁿ ti chicadiinuuⁿ yā chí Jesús caⁿa yā yááⁿ Jerusalén.

⁵⁴ Taachí discípulos yeⁿe yā n'giindiveéⁿ yā chuū, Jacobo ndúúcu Juan caⁿa yā: N'dií, Señor, ¿'áá neⁿe nī chí caaⁿmaⁿ ntiinnyuⁿ yú chí cun'geēⁿ yaⁿā yeⁿē nangu- uvi ní di'cuiinú yú 'iiⁿyāⁿ 'muuⁿ tan'dúúcu chí diiⁿ profeta Elías miiⁿ tiempo chí chó'ōo caati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ neⁿé yā 'cuaáⁿ yā s'uúúⁿ?

⁵⁵ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ yaa'vineeⁿ yā Ja- cobo ndúúcu Juan ní caⁿa yā chí yā saⁿā s'eeⁿ: Ndís'tií ní nguéeⁿ tuumicádiinuuⁿ nī de'ε espíritu yeⁿē chí ngaⁿa nī.

⁵⁶ 'Úú, ní Saⁿā chí Daiyá Ndyuūs. 'Úú ní nguéeⁿ cúchí chí dindaí vida yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ naati chí nadinguaⁿái vida yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Tuu'mi ní cho'ó yā yááⁿ miiⁿ ní cueⁿe yā táámá yááⁿ.

Yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí neⁿe yā caⁿa yā ndúúcu Jesús

(Mt. 8.19-22)

⁵⁷ Taachi snúⁿ yā yúúní, 'áámá saⁿā ní caⁿa sa chí sa Jesús miiⁿ: N'dií, Señor, caⁿá nduucú nī 'āā tií nūⁿ naachi caⁿa nī.

⁵⁸ Jesús caⁿa yā chí yā saⁿā miiⁿ: 'Yu- unéé nī véé yiivi yáává yeⁿe tī ní 'yaada ní véé 'd'éεε tī; naati 'úú, Saⁿā chí Daiya Dendyuūs, nguéeⁿ mar 'áámá cuaaⁿ naachi cundiití tiíⁿ.

⁵⁹ Ní caⁿa yā chí yā 'áámá saⁿā: Cuchí nī nduucú. Ní saⁿā miiⁿ ní caⁿa sa: N'diíⁿ Señor, téé nī lugar 'úú ti caⁿá 'cuúchí chiidá ní caⁿá yú.

⁶⁰ Jesús caⁿa yā: Cu'neeⁿ dí 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ i'téénu yā chí 'cuúchí yā tinaⁿā yeⁿe yā ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí tan'dúúcu tinaⁿā miiⁿ, 'tiicá yā. Dii ní cueⁿe di ní caaⁿmaⁿ di nduudu yeⁿé Ndyuūs yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiinnyúⁿ yā.

⁶¹ Tuu'mi ní táámá saⁿā caⁿa sa chí sa Jesús miiⁿ: N'dií, Señor, 'úú neⁿé caⁿá

nduucú nī naati téé nī lugar 'úú ti ca'ná yaa'ví 'ii'nyān chi snúu'n yā ndavaacú chi ca'ná ndúúcu nī.

⁶² Jesús ca'n'a yā chii yā sa'n'a mii'n: 'Āā du'ú nūu'n sa'n'a chi cuūndū tá'a sa na laatu ní 'cuíinu sa cuaa'n dáámí sá, nguéé dichíí'vē sa chi cuuvi sa ca'n'a sa nduucú ní dii'n sa ntii'nyu'n ye'n'é naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā.

10

Jesús dichó'o yā 'iīnū ngεεcu ndiichi discipulos ye'n'e yā chí nga'n'a nduudu cuaacu

¹ 'Cuiinú chúū ní Jesús nandεεve yā tá 'iīnū ngεεcu ndiichi discipulos ye'n'e yā ní dichó'o yā cá'uūvī ca'uuví yā. Ní cue'n'e yā cuáán vmnaa'n ye'n'e Jesús cuaa'n nducyáácá yāān ndúúcu nduu cuaa'n naachi Jesús canéé chi cá'n'a yā.

² Ní Jesús nga'n'a yā ngiī yā 'ii'nyān s'ee'n: 'Cuaacu ní'nyú'n chi nééné n'deēe cosecha véé chi nééné n'deēe 'ii'nyān chi canéé chi 'caandivee'n yā nduudu ye'n'é Ndyuūs naati sa'n'a chi idii'n ntii'nyu'n nguéé 'yaa'n sa. Cáávā chuū di'cuíitu nī 'iiví Ndyuūs chí dichó'o yā 'ii'nyān chi caa'n'ma'n yā nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs ní nadacuée'n yā cosecha ye'n'é Ndyuūs. Cosecha mii'n ní tan'dúúca 'ii'nyān chi cu'téenu yā Ndyuūs.

³ Ndís'tiī cue'n'e nī caati 'úú dichó'ó ndís'tiī chi ndís'tiī ní ca'n'a nī tan'dúúca 'iiti cuūchí ca'n'a tī nguaa'n lobos.

⁴ Nguéé candéε nī bolsa ndúúcu tuūmī, ndíi nguéé nduu morral, ndíi nguéé ndúú ndaacuú ye'n'e nī. Ní taachi dii'n nī saludar 'ii'nyān cuaa'n cyúúni, ní nguéé cuuvi 'naa'n nī.

⁵ Ní tanducuén'e va'āi chi ndaá nī caa'n'má'n nī vmnáán vmnaa'n 'túúca: Cuneé 'ii'nyān ye'n'e va'ái 'cūū ndúúcu vaadi 'diīi'n.

⁶ Ní nduuti chi 'ii'nyān ní ndiicúu'n yā na va'ai mii'n, tuu'mi ní vaadi 'diīi'n cunéé ndúúcu yā. Ní nduuti chi nguéé véé 'ii'nyān ndiicúu'n na va'ai mii'n, vaadi 'diīi'n nguéé cunéé ndúúcu yā.

⁷ 'Cuεetinée núu'n nī va'āi naachí 'ii'nyān 'cuaán yā ndís'tiī. Che'é nī ní cu'u nī chi téé yā caati 'ii'nyān chi idii'n ntii'nyu'n canéé chi nduuvi 'íi'vε yā. Ndís'tiī nguéé ca'n'a nī nduu va'āi nduu va'āi.

⁸ 'Āā tiī nūu'n yāān naachi cūndaa nī ní 'ii'nyān mí'n 'cuaán yā, che'é nī 'āā de'ε nūu'n chi téé yā chi che'é nī.

⁹ Idiī'n nī chi índuūvā ye'n'é 'ii'nyān chi ngiitā chi sneé yā na yāān. Ní cuuvi nī 'ii'nyān ye'n'é naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ní 'āā ndaā nīi'nyu'n naachi sneé yā.

¹⁰ Naati 'āā tiī nūu'n yāān naachi ndaá nī ní 'ii'nyān ní nguéé 'cuáán yā ndís'tiī, tuu'mi ní can'daa nī cuaa'n cyúúni ní caa'n'ma'n nī 'túúca:

¹¹ Ndíi yaācā ye'n'é yāān 'cūū chí caī na ca'á 'nū n'dáadi 'nū ti nguéé cu'teenu nī ye'n'é 'nū. Naati cadínuu'n nī chuū chi ye'n'é naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā ní 'āā ndaā nīi'nyu'n naachi sneé nī.

¹² 'Úú, Jesús, nga'n'a ngiī ndís'tiī chi nguuvi taachi Ndyuūs caa'n'má'n yā nuu'ndi ye'n'e 'ii'nyān, castigo ye'n'e 'ii'nyān ye'n'e yāān s'tiī ní diitu cá ní nguéé ti chi cuuvi ye'n'e 'ii'nyān chi nguéé din'daācā ye'n'e yāān Sodoma.

Ye'n'e yāān s'ee'n naachi 'ii'nyān nguεε i'téenu yā Ndyuūs

(Mt. 11.20-24)

¹³ Ca'n'a Jesús: De'ε chúúca ya'ai ye'n'e 'ii'nyān ye'n'e yāān Corazín. De'ε chúúca ya'ai ye'n'e 'ii'nyān ye'n'e yāān Betsaida. Ti ndúútī chi 'ii'nyān na yā'n'āa Tiro ndúúcu 'ii'nyān na yā'n'āa Sidón n'diichí yā vaadi n'giinu chí chíi nguaa'n ndís'tiī, 'ii'nyān ye'n'e yā'n'āa s'ee'n 'āā 'naa'n ndaācādaamí yā ye'n'é nuu'ndi ye'n'e yā. Ní ch'εetinúu'n yā catecai yā tan'dúúca dínnūu'n ní ch'εeté yā nguaa'n yaiyāā tan'dúúca costumbre ye'n'e 'ii'nyān mii'n ndíi vmnaa'n taachi chí'i yā chi neené ya'n'ai yā.

¹⁴ Cáávā chuū ní 'ii'nyān ye'n'e yā'n'āa Tiro ndúúcu 'ii'nyān ye'n'e yā'n'āa Sidón 'duū'vī cá castigo ye'n'é yā nguéé ti ye'n'e ndís'tiī taachí ndaā nguuvi chí Ndyuūs caa'n'ma'n yā nuu'ndi ye'n'e 'ii'nyān.

¹⁵ Ndís'tiī, 'ii'nyān ye'n'e yāān Capernaum, ne'n'é nī dii'n nī chí maán nī n'gεeté nī naati ca'n'a nī na infierno.

¹⁶ 'Ii'nyān chí n'giindiveén yā nduudu ye'n'é ndís'tiī ní nduudu ye'n'é 'úú n'giindiveén yā. 'Ii'nyān chí nguéé ne'n'e yā

ndís'tiī, nguεε ne'n'e yā 'úú. Ní nguée ne'n'e yā Ndyuūs ti 'ii'yān mii'n dichó'o yā 'úú.

Nanguεεcuunée 'iīnū nguεεcu ndíichí discipulos ye'n'é Jesús

17 Nguεεcuunée ndu'ū 'iīnū nguεεcu ndíichí discipulos ndúúcu vaadī yeenú. Ní ca'n'a yā: N'diī, Señor, espíritu ye'n'e yáá'n'guinūu'n n'giindivee'n sa ye'n'e 'nū chi caa'n'ma'n ntii'nyu'n 'nū ndúúcu chiduuchí nī.

18 Jesús ca'n'a yā: Cuáácú 'úú ní inaán yáá'n'guinūu'n tan'dúúca chi sn'daā sa ye'n'e nánguvi tan'dúúca 'cuai.

19 Ní Jesús ca'n'a yā chiī yā discipulos ye'n'e yā: 'Úú ní teé poder ndís'tiī chí cunnca'á nī cúu ndúúcu 'iiti dá'n'ái, níicu cuchée nī ndúúcu 'ii'yān chí contra ye'n'e nī. Ní nguée du'ū vεε cuuvi cuchée ye'n'e ndís'tiī. Ní nguée idii'n daño ndís'tiī.

20 Ndís'tiī nguée ngii yeenú nī taachi caa'n'má'n nī ntii'nyu'n ye'n'e espíritu ye'n'e yáá'n'guinūu'n ní n'giindivee'n ye'n'e nī naati yeenú nī chí canée nguū'n chí dúúchí nī na libro ye'n'é Ndyuūs na va'ai chεeti nguuvi.

Jesús chiī yeenú yā

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Hora mí'n nūu'n Jesús yeenú n'dai yā cáávā Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs ní ca'n'a yā: N'diī, Chiidá, 'úú ní teé gracia n'diī chí 'iiví nī ye'n'e va'ai chεeti nguuvi ndúúcu yá'n'aa 'cúu caati snuu'n n'dé'ei nī nduudú 'cūu ye'n'e 'ii'yān chí déenu ca yā ndúúcu 'ii'yān chí n'deēe n'dái túúmícadíinu'n yā. Ní ca'á nī chí cadíínūu'n 'ii'yān chí ndiicúu'n yā chí nguée n'deēe cá déenu yā caati 'tíicā ne'n'e nī diī'n nī ti n'daācā.

22 N'diī Chiidá, 'āā tee nī tanducué'n'e 'úú. Mar 'áámá 'ii'yān nguée déenu yā du'ū chí 'aama n'dya'n'ā Daiya Dendyuūs, dámaa'n n'diī Chiidá. Mar 'aama 'ii'yān nguée déenu yā du'ū chí n'diī Chiidá dámaa'n 'áámá n'dya'n'ā daiyá nī, ndúúcu 'āā du'ū nūu'n 'ii'yān chí Daiyá Dendyuūs ne'n'é yā 'cuu'n'mí'n yā.

23 Tuu'mi ní Jesús nga'n'a yā ngii yā discipulos ye'n'e yā: De'ε chúúca n'dai ndís'tiī chí ngii naa'n nī dendu'ū chí ndís'tiī n'gíinu nī.

24 'Úú ní nga'n'á ngii ndís'tiī chí neené yaa'n profetas ndúúcu reyes chí ye'n'e ndii

cuáán vmnaa'n né'n'e yā snaa'n yā chí ndís'tiī ínaa'n nī naati nguée n'diichí yā. Ní ne'n'é yā 'caandivee'n yā chí ndís'tiī n'giindivee'n nī naati nguée ch'iindivee'n yā.

Sa'n'ā samaritano chí n'dai

25 'Áámá maestro ye'n'e ley chí ne'n'e sa n'diichinee'n sa Jesús ndaa sa nanáa'n yā ní ntiinguunee'n sa Jesús: N'diī, Maestro, ¿de'ē chí canee chí diī'n chí ndáácā vida cue'n'e daā'ma'n?

26 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā: ¿Taacā canée nguū'n na ley ye'n'é chuū? ¿De'ē tuumicadínūu'n di ye'n'e ley ye'n'e chuū?

27 Maestro ye'n'e ley mii'n nan'guεεcúta'n'ā sa: 'Túúca canée nguū'n: Diné'n'e di Señor Ndyuūs ye'n'e di ndúúcu núú'mán' staava ye'n'e di, ndúúcu núú'mán' alma ye'n'e di, ndúúcu tanducué'n'e fuerzas ye'n'e di, ndúúcu tanducué'n'e vaadī cadíínūu'n ye'n'e di. Ní diné'n'e di nducyaaca 'ii'yān na nii'nuú'n va'āi ye'n'e di tan'dúúca chí ne'n'e di maā'n di.

28 Jesús nan'guεεcúta'n'a yā: N'dáácā nan'guεεcúta'n'ā di. Dii'n di chuū, ní cunduūchi di cue'n'e daā'ma'n.

29 Sa'n'ā mii'n ne'n'e sa cunée n'daāca sa ní ca'n'a sa chiī sa Jesús: ¿Dú'ū chí 'ii'yān chí canée chí ne'n'é chí nii'nuú'n va'āi ye'n'é?

30 Tuu'mi ní Jesús mii'n nán'guεεcúta'n'ā ye'n'e sa ndúúcu 'áámá cuento chí ejemplo chí 'tíicā: 'Áámá sa'n'ā ngua'āi sa ye'n'e yáá'n Jerusalén mii'n ní cúna'n'a sa na yáā'n Jericó. Taachi canúu'n sá yúúní 'ii'yān duucu ní sta'á yā sa'n'ā mii'n ní divíi yā ndii catecai sa ní ch'e'n'e yā sa'n'ā ndíi chí ya'āi ca ye'n'e sa ní 'tεε 'tée nguée chíi sa ní cuna'n'a yā.

31 Tuu'mi ní 'áámá chiiduú cho'ó yā yúúní mii'n ní taachi n'diichi yā sa'n'ā mii'n, divíi yā cuáán 'diituú yúúní ní cho'ó yā ní cue'n'é yā.

32 'Tiicá ntúū'n sa'n'ā levita chí chiiduú chí diī'n ntii'nyu'n ye'n'e nátai cho'ó yā naachi candítí sa'n'ā mii'n. N'diichí yā sa'n'ā mii'n ní divíi yā cuaa'n 'diituú yúúní. Ní cho'ó yā ní cue'n'é yā.

33 Cuayiivi ní 'áámá sa'n'ā ye'n'e yá'n'āa Samaria cho'ō sa yúúní mii'n. Taachí ndaa nii'nuú'n sa naachi candítí sa'n'ā mii'n, n'diichi sa sa'n'ā nnee ya'āi 'iinu sa sa'n'ā.

34 Ní ndaā sa naachi candítí sa'n'ā mii'n ní idii'n yīcú sá naachi ya'āi ndúúcu aceite ndúúcu vino ní ch'εecu sa tīnūu'n naachí

ya'āi yeⁿē sa. Ní sn'duū sa saⁿā 'yúudū yeⁿe sa ní candεε sa saⁿā na yáāⁿ. Ní 'nuūⁿ sa 'áámá va'ai naachí cuuvi cu'neeⁿ sa saⁿā miiⁿ naachi 'iiⁿyāⁿ diíⁿ yā cuidado saⁿā miiⁿ.

³⁵ Chidεεve táámá nguuvi, taachi neⁿe caⁿ'a sa tun'dáa sa na 'uūvī caadi yeⁿe bolsa ní ca'ā sa saⁿā vaacu miiⁿ. Ní caⁿ'a sa chii sa saⁿā: N'dií, diíⁿ nī cuidado saⁿā, ti 'āa taa véé nūⁿ chi diíⁿ nī gastar ndúúcu sa, taachí nguεεcuneeⁿ nadíí'vé yeⁿe nī.

³⁶ Maaⁿ ní Jesús ntiinguuneeⁿ yā saⁿā miiⁿ: Naachi 'iinū saⁿā s'eeⁿ ¿cheε sá chi saⁿā chi neⁿe sa saⁿā na niiⁿnuúⁿ ya'āi chi 'nuū cá'ai chi duucu miiⁿ?

³⁷ Saⁿā miiⁿ ní caⁿ'ā sa: Saⁿā chi nnee ya'āi 'iinu sa. Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā: Díí, cueⁿe di, ní diiⁿ ntúuⁿ di 'túúcā.

Jesús canée yā na vaacu Marta ndúúcu María

³⁸ Cuayivi ní cueⁿe Jesús na 'áámá yáāⁿ 'líí ní ndaa yā na vaacu 'áámá n'daataá chi nguuvi tá Marta. Ní 'cuūⁿ tá chi canee yā na vaacu tá.

³⁹ Ní Marta miiⁿ ní véé 'aama ví'i yā chi nguuvi tá María. Ní María miiⁿ ch'iindí tá ná ca'a Señor Jesús miiⁿ, ní n'giindiveeⁿ tá nduudu chí chi'cueeⁿ yā.

⁴⁰ Marta miiⁿ ní nééne n'deēe ntiiⁿnyuⁿ idiíⁿ tá ní ndaa tá nanaáⁿ Jesús ní caⁿ'a tá: N'dií Señor, ¿'áá nguée inadicaáiiⁿuūⁿ yeⁿ'é chí dámaaáⁿ n'neéⁿ ví'i 'úú chí diíⁿ mandado? Cuuvi nī táⁿā ní cunnee tá 'úú.

⁴¹ Jesús caⁿ'a yā: Dií, Marta, Marta, nééne n'deēe dendu'ū chí nadicaáíiⁿuūⁿ di yeⁿ'é dendu'ū chí idi'vaachií.

⁴² Véé 'áámá nūⁿ dendu'ū chí n'daacā ca. Tá María miiⁿ ndεεve tá chí n'daacā ca. Ní chuū nguée ndivíí 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é tá.

11

Jesús ngi'cueeⁿ yā táácā chí 'iiⁿyāⁿ cuuvi caaⁿ'maⁿngua'á yā

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ 'Áámá vmnéⁿ'ēe ní Jesús ngaⁿ'angua'á yā 'áámá cuaaⁿ, ní taachí ch'iinu caⁿ'angua'á yā, discípulos yeⁿe yā caⁿ'a yā chii yā Jesús: N'dií Señor, ca'cuéeⁿ nī nús'uu taacá chí cuuvi caaⁿ'maⁿngua'á 'nū tan'dúúcā chí Juan chí cheédínuⁿ'nī chí'cueeⁿ yā discípulos yeⁿe yā.

² Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā discípulos yeⁿe yā: Taachí ndís'tií caaⁿ'maⁿngua'á nī 'túúcā caaⁿ'maⁿ nī:

N'dií, chí Chiidá 'nū chí canée na va'ai cheeti nguuvi. N'daacā n'dai chí 'iiⁿyāⁿ dich'εεté yā n'dií. Cuchií tiempo chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ nī yeⁿe tanducueⁿ'ē. Cúví tan'dúúcā chí n'dií neⁿe nī tan'dúúcā ná va'ai cheeti nguuvi, 'tiicá ntuūⁿ ná yáⁿ'āa 'cúú.

³ Téé nī chí cuuvi che'é 'nū maaⁿnguovi.

⁴ Nadich'εεcú nī nuuⁿndi yeⁿ'é 'nū, tan'dúúcā chí nús'ūū nadach'εεcú 'nū yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguεε n'daacā diíⁿ yā nduucú 'nū. Nguée 'cuááⁿ nī chí ndaa nanaáⁿ 'nū cosas chí cheechi ca chí diiⁿ chí diíⁿ 'nū nuuⁿndi naati cunnee nī nús'uu chí nguée diíⁿ 'nū nuuⁿndi ní cucheé 'nū.

⁵ Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā 'áámá ejemplo. ¿Du'ú ndís'tií chí véé amigo yeⁿe nī ní caⁿ'á nī nduu vaacu amigo ná maⁿ'a yaaaⁿ ní caaⁿ'máⁿ nī: N'dií amigo, teé nī 'iinū panes yeⁿe nī 'úú,

⁶ caati 'áámá amigo yeⁿ'é chí canuuⁿ sa yúúni ndaa sa na vaacú ní nguée de'ē veε chí ca'á chí che'e sa?

⁷ Ní 'iiⁿyāⁿ chí canúuⁿ yā va'ai miiⁿ nán'guεεcútaⁿ'a yā: Nguée diíⁿ ndu'ú nī 'úú. 'Áa nduudí cheendi va'āi ní dá'caiyáā yeⁿ'é ní candiití yā nduucú na cama. 'Úú nguée cuuví nducueeⁿ ní teé n'dií chíiⁿ chí neⁿe nī.

⁸ Jesús ngaⁿ'á yā: 'Úú ngaⁿ'á ngií ndís'tií. 'Áará chí nguée nducueeⁿ amigo yeⁿ'ē sa chí ca'a yā pan saⁿ'ā miiⁿ cááva chí amigo yeⁿ'ē sa, naati nducueeⁿ yā ní ca'a yā amigo miiⁿ ti amigo miiⁿ nguée 'cuinaaⁿ sa chí ngiica sa n'deeé n'dái vueltas.

⁹ Ní 'úú ní ngaⁿ'á ngií ndís'tií: Cáácá nī ní Ndyuūs ní téé yā yeⁿ'é nī, in'nuúⁿ nī ní ndaacā nī, 'yááví nī cheendi va'āi ní nan'guaaⁿ yeⁿ'é nī.

¹⁰ Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí ngiica yā Ndyuūs ní Ndyuūs ca'á yā yeⁿe yā. Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí in'nuúⁿ yā ní inndaaca yā. Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí yaa'vi yā cheendi va'ai, ní nan'guaaⁿ yeⁿe yā.

¹¹ Maaⁿ ní cheé ndís'tií chí véé daiya nī, ndúúti chí daiya nī caaca pan, ¿'áá ca'á nī lado yeⁿe pan 'áámá túúu? O ndúúti chí

caaca daiyá nī 'aama 'yaācā, ¿'áá ca'a nī lado yeⁿe 'yaācā miiⁿ ní 'áámá cúú?

12 O ndúútí chi caaca 'áámá dūtu'u, ¿'áá ca'a nī lado yeⁿe dūtu'u 'áámá 'iitidaⁿāi?

13 Ndúúti chi ndís'tiī chi cúncheeⁿ nī déenu nī ca'a nī dendu'ū chi n'dáacā daiya nī, tuu'mi ní Chiidá nī chi canéé na va'ai chεeti nguuvu n'deēe cá cá'a yā caati cá'a yā Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ chí caaca yā chiida yú.

'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nga'a yā chi Jesús miiⁿ véé poder yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ ndúúcu yā
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

14 Jesús miiⁿ tun'daa yā yeⁿe 'áámá saⁿā 'líiⁿ 'áámá espíritu yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ chi diiⁿ chi nguéé ngii ngaⁿā sa. Ní taachí nan'daa espíritu yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ saⁿā 'díi'mī miiⁿ, ní caⁿa sa. Níicú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ n'diichí yā chuū ní chéⁿé yiinú yā yeⁿe.

15 Náⁿā 'iiⁿyāⁿ ní caⁿa yā: Sáⁿa 'cūū ní nitun'daa sa espíritu yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ cáávā poder yeⁿe Beelzebú chi Satanas chí ngaⁿā ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe espíritus yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ.

16 Tanáⁿa yā ní neⁿe n'diichineeⁿ yā Jesús ní ngiica yā Jesús chí diiⁿ yā 'áámá señal yeⁿe na va'ai chεeti nguuvu chí cuuvi n'diichí yā.

17 Jesús déenu yā chí nacádíinuuⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: 'Áámá gobernador chí ngaⁿā ntiiⁿnyuⁿ yā yeⁿe yáⁿāa naachi véé 'uuvī partido yā chí nguⁿu 'aamá yā ndúúcu táámá yā, tuu'mi ní nguéé cuuvi 'naaⁿ tiempo chí 'iiⁿntyéⁿe yā. 'Tiicá ntúūⁿ naachi 'áámá familia yā ndúútí chí n'deēe nadacadíinuuⁿ yā chí véé partido yeⁿe familia miiⁿ nguεε cuuvi nduvidaamá yā.

18 'Tiicá ntúūⁿ nduuti chí yáá'n'guiinūⁿ 'cuuⁿmaⁿ sa ndúúcu maaⁿ sa, ¿táácā canee naachí ngaⁿā ntiiⁿnyuⁿ sa? Caaⁿmán nī 'úú: ¿Dε'ē cáávā chí ngaⁿa ndís'tiī chí caavā yáá'n'guiinūⁿ chí duuchi Beelzebú chí Satanas itun'daa espíritus yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ?

19 Nduuti chí 'úú idivií espíritus yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ cáávā Beelzebú, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ ndúúcu nī ní ¿du'ū poder itun'daa yā espíritus yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ? Chíiⁿ chí

diiⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ndúúcu nī n'giⁿ'í yā chí nguεε 'tíicā chí ngaⁿa nī.

20 Ndúúti chí cáávā poder yeⁿe Ndyuūs 'úú itun'daa espíritus yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní cuaacu níⁿnyuⁿ chí naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yā nndaā nanááⁿ ndís'tiī.

21 Taachi saⁿā dítiiⁿú diiⁿ cuidado sa ná vaacu sa ndúúcu ingaatu, tuu'mi ní na vaacu sa canéé seguro.

22 Taachí ndaa táámá saⁿā chí véé fuerzas yeⁿe sa ní ichεε sa nduucú yā ní idivií sa tanducuéⁿe ingaatu yeⁿe yā chí ngii chεetinúⁿ yā yeⁿe va'āi miiⁿ tuu'mi ní diiⁿ sa repartir ingaatu s'eeⁿ ndúúcu compañeros yeⁿe sa.

23 'Iiⁿyāⁿ chí nguéé canéé yā lado yeⁿe, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní canéé yā contra yeⁿe. 'Iiⁿyāⁿ chí nguéé daama diiⁿ cosechar nduucú tuu'mi ní diiⁿ yā tan'dúúcu chí ingéé tanducuéⁿe cosecha.

Espíritu yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ chí inguεεcunéé na saⁿā
(Mt. 12.43-45)

24 Caⁿa Jesús: Taachí espíritu yeⁿe yáá'n'guiinūⁿ nacan'daa na 'áámá saⁿā, cachiica na yáⁿāa cuuⁿmaⁿ naachi nguéé ch'εetinee 'iiⁿyāⁿ ní in'nuūⁿ naachi cuuvi ntaaviⁿtuunuuⁿ ní nguéé ndaācā. Tuu'mi espíritu miiⁿ nadicádíinuuⁿ ní ngaⁿa: Nanguεεcunéé na vaacú naachi chíicá.

25 Taachí nndaā na vaacu miiⁿ ndaācā chí saⁿā miiⁿ tan'dúúcu 'áámá va'ai chí 'āā déévé n'dai ndúúcu nducuéⁿe na lugar yeⁿe.

26 Tuu'mi ní espíritu miiⁿ cueⁿe ní in'nuūⁿ tá ndεēchē espíritus chí cunncā ca chí cuuvi maāⁿ. Ní ndaā espíritus ní ch'εetinéé na saⁿā miiⁿ. Cuayiivi ní n'geenu sa ngii ca ní cunncā ca canéé sá nguéé ti cuááⁿ vmnaaⁿ.

Véé vaadī yeenú yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs

27 Taachí Jesús ngaⁿa yā dendú'u 'cūū 'áámá n'daataá 'caī yuudu tá nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Dε'ē chúúca n'dai n'daataá chí ch'iindiyáaⁿ nī ní ntaavi tá n'diī.

28 Jesús ní caⁿa yā: N'daacā ca yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs, ní i'téenu yā nduudu miiⁿ.

Tiⁿyāⁿ chi nguée n'daāca yā ngiica yā 'áámá señal

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

²⁹ Taachí nduuvidaama 'iiⁿyāⁿ ndúúcu Jesús, Jesús tucá'a yā caⁿ'a yā nduudu miiⁿ: 'Iiⁿyāⁿ chi véé yā ngúví 'cūū néené cúncheeⁿ yā. In'nuúⁿ yā señales naati nguée ndaācā táámá señal caati dámaāⁿ snaaⁿ yā señal chi diiⁿ Ndyuūs ndúúcu profeta Jonás tiempo chi 'āā chó'ōo.

³⁰ Tan'dúúca Ndyuūs diiⁿ yā señal ndúúcu profeta Jonás yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ na yāāⁿ Nínive, 'tiicá ntuūⁿ Saⁿ'ā chi Daiya Ndyuūs cuuvi cunée yā lado yeⁿ'e señal tiempo 'cūū.

³¹ Taachi ndaá nguuvi yeⁿ'e juicio chi Ndyuūs caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ, n'daataá reina chi tiempo chi chó'ōo ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ tá yeⁿ'ē lado yeⁿ'e sur chi caⁿ'a ta ní nducueeⁿ tá contra yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi snée yā maaⁿnguuvi. Ní táⁿ'ā miiⁿ ní diiⁿ tá condenar 'iiⁿyāⁿ chi snée yā maaⁿnguuvi caati táⁿ'ā miiⁿ yaⁿ'āi n'dai ngiica tá chi neⁿ'e tá ch'iindivee tá yeⁿ'ē vaadi deenu yeⁿ'e rey Salomón. Maaⁿ ní 'muuⁿ canée 'áámá yā chi ch'εεε ca vaadi deenu yeⁿ'é yā nguée ti rey Salomón.

³² 'Iiⁿyāⁿ chi ch'εεtinée na yāāⁿ Nínive ndii cuááⁿ vmnaaⁿ nducueeⁿ yā ní caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi snée yā maaⁿ caati 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Nínive ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é yā cáāvā nduudu yeⁿ'e Ndyuūs chi caⁿ'a profeta Jonás miiⁿ. 'Tíicā caⁿ'á yā diiⁿ yā nguuvi chi Jesús caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ. 'Caandiveéⁿ nī. 'Múúⁿ ní véé 'áámá saⁿ'ā chi ch'εεε ca sa nguée ti profeta Jonás.

'Áámá ejemplo chi tan'dúúca 'áámá δεεε yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yú

(Mt. 5.15; 6.22-23)

³³ Caⁿ'a Jesús: Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguée cunuuⁿ n'dé'ei yā 'aama lámpara chí ngiichi ní nguée ndúú i'nuūⁿ ra yā maaⁿ 'aama caja naati s'nuúⁿ yā na 'áámá mesa ní 'iiⁿyāⁿ chí cundaa yā ní snaaⁿ yā δεεε miiⁿ.

³⁴ Ndúútináaⁿ yú chiiⁿ chí tan'dúúca 'aama lámpara yeⁿ'ē cuerpo yeⁿ'e yú. Taachí n'daí nduutináaⁿ nī 'tiicá ntuūⁿ n'daí cuerpo yeⁿ'é nī ní inaaⁿ chí δεεε. Naati taachí nguεε n'daacā nduutináaⁿ nī

tan'dúúca lámparas chi nguée ngiichi ní 'tiicá ntuūⁿ cuerpo yeⁿ'e nī cunee ná maāiⁿ.

³⁵ N'diichi nī, cundée nī cuidado nduutináaⁿ nī chí δεεε yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'é nī chí nguée canee nī na maāiⁿ.

³⁶ 'Tiicá ntuūⁿ inaaⁿ n'dáaca nī ní nguée maāiⁿ naachi canee nī nduuti chi candée nī cuidado nduutináaⁿ nī. Ní véé δεεε nanáaⁿ nī tan'dúúca 'áámá lámpara ngiichi ní naāⁿ nī chí δεεε yeⁿ'ē.

Jesús ngaⁿ'a nuuⁿndi yeⁿ'e maestros yeⁿ'e ley ndúúcu 'iiⁿyāⁿ fariseos

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Taachí Jesús miiⁿ ch'iinu caⁿ'a yā chuū, 'áámá saⁿ'ā fariseo ndaa sá nanáaⁿ Jesús ní di'cuítu sa Jesús chí ché'e yā ndúúcu sa. Ní cueⁿ'e yā ndúúcu sa. Ní ndaa yā na vaacu sa ní chεεté yā na mesa.

³⁸ Taachí ndaa tiempo chi che'e yā ní saⁿ'a fariseo miiⁿ n'diichi sa chi nguée naāⁿnū Jesús ta'á yā, (tan'dúúca costumbre yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel) tuu'mi ní cueⁿ'ē yiinu sa.

³⁹ Ní Señor Jesús caⁿ'a yā chii yā saⁿ'a fariseo: Dí ndúúcu tanáⁿ'ā saⁿ'ā fariseos inadéévé nī cuāāⁿ daami vaso ndúúcu cu'u chí tan'dúúca cuerpo yeⁿ'e nī naati cuááⁿ chεεti chí tan'dúúca staava yeⁿ'é nī ndiituú ndúúcu vaadi 'caa'va ndúúcu dendú'ū chí nguεε n'daacā.

⁴⁰ Ndís'tiī chí chεεchi tiīⁿ nī, ¿'áá nguée deenú nī chí Ndyuūs din'dái yā 'iiⁿyāⁿ ndúúcu staava yeⁿ'é yā ndúúcu cuerpo yeⁿ'e yā, ní neⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ chí nadεεvé cuerpo yeⁿ'é yā ndúúcu staava yeⁿ'e yā ndúúcu taanduvée chí véε chεεti cuerpo yeⁿ'é yā?

⁴¹ Ndís'tiī canée chí ca'á nī limosnas yeⁿ'é nī ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é nī caati chuū ní cosa chí n'daacā.

⁴² De'ε chúúca ya'āi yeⁿ'e ndís'tiī 'iiⁿyāⁿ fariseos caati nadicádínuuⁿ nī chí n'daacā nī chí diiⁿ nī chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'é Ndyuūs ti ca'a nī Ndyuūs décima chí ndiichi parte yeⁿ'e nducuéⁿ'ē cosecha yeⁿ'e nī chí yi-ivií ndúúcu 'iicudaáⁿ ndúúcu tanducuéⁿ'ē yaātā ngaiyāā. Nguée véé vaadi neⁿ'e yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu nī ndí nguée diiⁿ nī dendu'ū chí cuaacu. Canée chí diiⁿ nī tanducuéⁿ'ē chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'é Ndyuūs ní dinéⁿ'e nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní ca'á nī décima dendu'ū.

43 De'ε chúúcā ya'āi ye'n'e ndís'tiī chí ne'n'e nī 'cuεεté nī na silla ye'n'e 'ii'yān chi nga'n'a ntii'nyu'n ye'n'e yaācū sinagogas. Ní ndís'tiī ne'n'é nī chi 'ii'yān diín yā saludar ndís'tiī taachi snée nī na yúúni.

44 De'ε chúúcā ya'āi ye'n'e ndís'tiī chí ngi'cuee'n nī ley ndúúcu 'ii'yān fariseos. Ndís'tiī nga'n'a nī chi n'daacā idiín nī ní nguée' n'daacā idiín nī. Ndís'tiī ní tan'dúúcā 'áamá yáinyān chi 'ii'yān nguée' inaa'n yā ní nguée' déenu yā ye'n'e ní chiicá yā vmnāán ye'n'e yáinyān, 'tiicá nī.

45 Tuu'mi ní nan'guεεcúta'n'a 'áamá abogado, chi maestros ye'n'e ley. N'diī, Maestro, taachí nga'n'a nī chuū, ídiín nī chí induuvi táa'n 'nū.

46 Naati Jesús ca'n'a yā: De'ε chúúcā ya'āi ntúūn ye'n'e ndís'tiī, abogados, maestros ye'n'e ley. Ndís'tiī idiín nī n'deee cá leyes chí cheεchi cá ní nga'a nī tan'dúúcā chí cheēdi chí sa'n'ā nguée' cuuvi candée sa. Ní ndís'tiī ní ndii mar 'áamá ta'a nī ní nguée' ituu'ví nī chéedí mii'n. Ní nguée' diín nī, ní nguée' nginne nī 'ii'yān.

47 De'ε chúúcā ya'āi ye'n'e ndís'tiī chí nadin'dái nī yaīnyān ye'n'e sa'n'ā profetas chí 'āā candée yā nduudu ye'n'é Ndyuūs tiempo chí 'āā chó'ōo. Ní 'ii'yān ye'n'e ndaata ye'n'é nī ndii cuáán vmnaa'n ch'ii'nu'n yā sa'n'ā profetas.

48 Cuaacu ní'nyú'n chí ndís'tiī ní n'gi'n'i nī chí yeenú nī ye'n'e chí 'ii'yān ye'n'e nī ndii cuáán vmnaa'n ti cuaacu ní'nyu'n 'ii'yān ye'n'e ndaata ye'n'e nī ch'ii'nu'n yā sa'n'ā profetas ní maa'n ní ndís'tiī idin'dái nī yaīnyān ye'n'e profetas.

49 Ní cáávā chuū ní cáávā chí Ndyuūs deenú yā tanducué'n'e, Ndyuūs ca'n'a yā 'tíicā: 'Úú dicho'ó profetas ndúúcu apóstoles ní ná'n'a yā 'caa'n'nún yā 'ii'yān ní taná'n'a yā can'dáa yā 'ii'yān ní diín yā chí 'ii'yān s'ee'n n'geenu yā ngii.

50 Ndyuūs ca'n'á yā diín yā castigar 'ii'yān chí maa'n snée in'yee'ndí 'cūū ti 'ii'yān ye'n'e ndaata ye'n'é yā ch'ii'nu'n yā profetas ndíi tiempo taachí Ndyuūs din'dái yā ín'yee'dí.

51 Ní ndii tiempo taachi ch'ii'nu'n yā Abel ní chingéé yuuún ye'n'e sa, ndíi taachi ch'ii'nu'n yā Zacarías mii'n naavta'n'ā ye'n'é nátai ndúúcu ye'n'é yaacu templo. Chuū

ní nga'n'á ngii ndís'tiī, caati Ndyuūs ca'n'á yā diín yā castigar 'ii'yān chí maa'n snee in'yee'ndí 'cūū cáávā yuuún ye'n'é 'ii'yān s'ee'n.

52 De'ε chúúcā ya'āi ye'n'e ndís'tiī chí 'cuée'n nī ley ní nguée' ca'cuee'n nī chí cadíínúún 'ii'yān vaadī deenu ye'n'é Ndyuūs, ní nguée' diín nī tan'dúúcā chí deenu nī chí canée chí diín nī.

53 Taachí Jesús ch'iinu ca'n'a yā dendu'u 'cūū, tuu'mi ní maestros ye'n'e ley ndúúcu 'ii'yān fariseos nduuvi taán yā ye'n'e Jesús ní tucá'a yā itiinguunée'n yā n'deee n'dái ní ca'n'a yā chí yā Jesús.

54 Ní n'diichinee'n yā Jesús ndúúcu nduudu ye'n'e yā. Ní canée ngiinu yā Jesús mii'n chí cucáávā nduudu ye'n'e yā ní Jesús cásta'a yā vaanicadíínúūn ye'n'e yā ní ca'n'a yā nduudu chí nguée' cuaacu. Ní 'íicú cuuvi caa'n'mán yā nuu'ndi ye'n'é Jesús.

12

Levadura ye'n'é 'ii'yān fariseos

1 Tuu'mi ní neené 'yaa'n 'ii'yān nduuvidaama yā chí tá tīi n'deee 'ii'yān mii'n chingúú'ndai yā 'aamá yā taamá yā. Tuu'mi ní Jesús mii'n tucá'a yā ca'n'a yā chíi yā discípulos ye'n'e yā: Diín nī cuidado ye'n'e chí ca'cuee'n 'ii'yān fariseos ti tan'dúúcā levadura ye'n'e pan. Nguée' diín n'daaca yā ye'n'e chí ngi'cuee'n yā.

2 Ti nguée' de'ε vεε chí nin'díi naa'n chí nguée' cuuvi nánguaā'n naa'n. Ní nguée' 'áamá dendú'ū chí cánúūn n'de'ei chí nguée' cuuvi cadíínúūn yā.

3 'Tiicá ntúūn dendu'ū chí nga'n'a n'de'ei ndís'tiī, tuu'mi ní 'ii'yān ní 'caandiveén yā. Ní chíi'n chí ndís'tiī nga'n'a nī ndúúcu 'ii'yān cheεti va'āi tuu'mi ní 'ii'yān caa'n'ma'n yā cuuvi yā nducyáácá 'ii'yān ndíi na yaacū ye'n'e va'āi.

Du'ū di'va'a yú (Mt. 10.28-31)

4 Ca'n'a Jesús: Ndís'tiī chí n'dai nduucú, 'úú nga'n'á ngii ndís'tiī chí nguée' 'va'á nī 'ii'yān chí 'caa'n'nu'n yā cuerpo ye'n'e 'ii'yān, ti 'āā ntée' cuuvi diín yā cosa chí nguée' n'daacā ca ti chuū.

5 'Úú ní cuuví ndís'tiī du'ū chí diín 'va'á nī: Ndís'tiī ní 'va'á nī Ndyuūs chí taachí 'āā n'díi 'ii'yān, Ndyuūs cuuví diín yā 'caanuún

yā 'ii'yāⁿ infierno. 'Túúcā ngaⁿ'á ngii ndís'tiī 'ii'yāⁿ miiⁿ chí di'va'a nī.

6 ¿'Áá nguée in'diicuí yā na 'uūvī 'yáádā cáávā 'uūvī taaⁿ tuūmī? Ndyuūs ní nguée ngiinaáⁿ yā mar 'áámá 'yáádá.

7 Níicū ndíi nducyaaca yuūdū tīⁿ ndís'tiī ndii dúúché ndúúcū Ndyuūs. Cáávā chuū nguée 'va'á ndís'tiī. ¿'Áá nguée ya'ai ca chíi'vē ndís'tiī nguée ti 'aama 'yáádá?

Yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí i'teenúyā Cristo ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chuū nanááⁿ 'ii'yāⁿ

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Caⁿ'a Jesús: 'Úú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí nducyaaca 'ii'yāⁿ chí ngaⁿ'a yā chí yeⁿ'ē 'úú nguaaⁿ 'ii'yāⁿ 'tiicá ntúūⁿ 'úú Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs caaⁿ'máⁿ nanááⁿ ángeles yeⁿ'é Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'e 'úú.

9 Nducyaaca 'ii'yāⁿ chí nguée ngaⁿ'a yā chí yeⁿ'ē 'úú nguaaⁿ 'ii'yāⁿ 'tiicá ntúūⁿ 'úú Sáⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs caaⁿ'máⁿ nanááⁿ ángeles yeⁿ'é Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní nguée yeⁿ'e 'úú.

10 Nducyáácá 'ii'yāⁿ chí caⁿ'a yā nduudu taaⁿ chí nguée n'daacā chí contra yeⁿ'e 'úú chí Sáⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs, Ndyuūs nadach'εεcú yā yeⁿ'e yā. Nducyáácá 'ii'yāⁿ chí caⁿ'á yā nduudu taaⁿ chí nguée n'daacā chí contra yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs, Ndyuūs nguée nadach'εεcú yā yeⁿ'e yā. Ndíi nguée ndúú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ndíi nguée ndúú táámá iⁿ'yeeⁿdí chí cuchii.

11 Taachí 'ii'yāⁿ ndéε yā ndís'tiī na yaācū sinagogas nanááⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē ndúúcū jueces, nguée nadicádíinuⁿ nī de'ē chí nan'guεεcútaⁿ'a nī o de'ē chí caaⁿ'maⁿ nī.

12 Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs cuuvi ndís'tiī hora míiⁿ nūⁿ de'ē chí caaⁿ'maⁿ nī.

Jesús ngi'cueⁿ yā yeⁿ'ē peligro yeⁿ'ē vaadī 'cuiica

13 'Áámá saⁿ'ā caⁿ'a sa ngii sa Jesús: N'dií, Maestro, cuuví nī 'diinú chí ntée sa vaadī n'gua'aá yeⁿ'ē chiidá 'nū cuuvi yeⁿ'é.

14 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā: N'dii, sáⁿ'ā, ¿du'ú s'neēⁿ 'úú vmnaaⁿ yeⁿ'ē n'dii tan'dúúcā juez chí nca'á chí cuuvi yeⁿ'é nī yeⁿ'ē 'taa chí véé yeⁿ'ē chiidá nī?

15 'Úú ní ngaⁿ'á ngii nducyáácá ndís'tiī: Cuin'diichí nī ní cundéε nī cuidado yeⁿ'e chí neⁿ'é nī yeⁿ'e vaadī 'cuiica caati 'ii'yāⁿ

nguée ndaaca yā vida cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ cáávā chí véé n'deeε n'dái yeⁿ'e yā.

16 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chíi yā ejemplo 'cūū 'ii'yāⁿ: 'Áámá saⁿ'ā 'cuiica véé yáⁿ'āa yeⁿ'ē sa chí neené n'deeε chíinu sa.

17 Sáⁿ'ā miiⁿ ní nadicádíinuⁿ sa ní caⁿ'ā sa: ¿Táácā diíⁿ ti nguée cuescomate ch'εεte naachi nadidaamá cosecha yeⁿ'é?

18 Ní caⁿ'a sa: 'Túúcā diíⁿ. Cúndεεvé cuescomate yeⁿ'é ní ndiiⁿ taama chí ch'εεté ca ní miiⁿ nadaamá tanducuéⁿ'ē cosecha yeⁿ'é ndúúcū dendú'ū yeⁿ'é.

19 Tuu'mi ní caaⁿ'máⁿ māaⁿ cuuví alma yeⁿ'é. Dii alma yeⁿ'é de'ε chúúcā n'dai dii. Néené n'deεε véε yeⁿ'ē di chí nguáin'daí chí 'nááⁿ n'dai cuchéé. Maaⁿ ní ntaavi'tuunúūⁿ cuché'ē, cu'u, ní cuuvi yéénú.

20 Naatí Ndyuūs caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā: Díi saⁿ'ā chí chεεchi tiiⁿ di. Maaⁿnguiniú 'cūū caⁿ'a di 'cuūvī di. Ní chíiⁿ chí nnguáin'daí di chí vaadī 'cuiica yeⁿ'ē di, ¿du'ū cuuvi yeⁿ'ē?

21 Ní Jesús ngaⁿ'a yā: 'Tíicā 'ii'yāⁿ chí nguain'dai yā chí véé yeⁿ'e maáⁿ yā cáávā maaⁿ yā naati 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní nguée véé yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs.

Ndyuūs idiíⁿ yā cuidado nducyaaca 'ii'yāⁿ chí daiyá yā

(Mt. 6.25-34)

22 Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā discípulos yeⁿ'e yā: Cáávā chuū chí ngaⁿ'á ngii ndís'tiī. Nguée nadicádíinuⁿ nī yeⁿ'e vida yeⁿ'e maaⁿ nī yeⁿ'ē chí nge'e nī cáávā vida yeⁿ'e nī ndii nguεε ndúú cáávā catecaí nī yeⁿ'ē cuerpo yeⁿ'é nī.

23 Vida ní ya'ai ca chíi'vē nguée ti chí nge'ē nī. Ní cuerpo ní ya'ai ca chíi'vē nguée ti catecaí nī.

24 Nadicádíinuⁿ nī yeⁿ'e 'yaādā chí nguuví tī cuervos. 'Yaada s'eeⁿ ní nguée ngiinu tī ndaata; ndíi nguée ndúú ingii cosecha yeⁿ'é tī chí che'e tī; ndíi nguée ndúú véé ra vaacú tī chí nguain'dai tī; ndíi nguée ndúú cuescomates yeⁿ'e tī. Ní Ndyuūs nga'a yā chí nge'e tī. ¿'Áá yaⁿ'ai ca chíi'vē ndís'tiī nguée tí 'yaada s'eeⁿ?

25 ¿Du'ú 'áámá chéé ndís'tiī cuuví cundéε nī cuidado ní n'deeε n'dái nacadiinúúⁿ nī ní ntiinee nī maⁿ'a metro yeⁿ'ē chí yaacu nī?

26 Ndúúti chí nguεε cuuvi diíⁿ nī chuū chí 'líiⁿ ¿de'ē cúúví chí indeé nī cuidado ní

n'dee n'dáí nadicadínuuⁿ nī yeⁿ'e dendu'ū chi n'gεεε cá?

27 Cuin'diichí nī naāndā táácā n'giita. Nguéé din'dái tínnūⁿ, ndíí nguéé ndúú idin'dái hilo. 'Úú ngaⁿ'á ngíí n'dís'tiī ti rey Salomón canúuⁿ yā catecaí yā chi n'dεεVεé n'dai yeⁿ'e rey nguéé neené n'dεεVεé tan'dúú^{cā} 'áámá naāndā s'eeⁿ.

28 Nduuti chi Ndyuūs nga'a yā catecai n'daacā naāndā chi maaⁿ ní snéé cuεeti ní cavyaaⁿ ní ntiī ní 'iiⁿ'yāⁿ 'neeⁿ yáⁿ'a yā, n'deē cá Ndyuūs téé yā ndís'tiī ti Ndyuūs diíⁿ yā cuidado yeⁿ'e ndís'tiī chi dúu'vīi i'téenu nī Ndyuūs.

29 Ndís'tiī ní nguéé in'nuúⁿ nī chi che'e nī o cu'ú nī. Nguéé nadicadínuuⁿ nī yeⁿ'e ní 'cuεetinéé 'diiⁿ nī.

30 Ti 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿ'e ndaata Israel o judíos in'nuúⁿ yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū 'cūū. Naati ndís'tiī ni véé 'aama Chiidá nī chi 'āā déenu yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū chi necesidades yeⁿ'e ndís'tiī.

31 Vmnaán vmnaaⁿ ndís'tiī ní cánéé chí in'nuúⁿ nī Ndyuūs ní yeⁿ'e nducuéⁿ'ē yeⁿ'e chi Ndyuūs nga'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā, ní 'íícú Ndyuūs téé yā ndís'tiī tánducueⁿ'ē déndu'ū.

Vaadī 'cuiica chi véé na va'ai cheeti nguuvi (Mt. 6.19-21)

32 Caⁿ'a Jesús: Ndís'tiī chi tan'dúú^{cā} 'iiti cuūchī yeⁿ'é 'tiicá nī. Nguéé 'va'á nī ti Ndyuūs Chiida yú neⁿ'é yā téé yā ndís'tiī dendu'ū yeⁿ'e naachi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

33 Cuin'díicui nī chi véé yeⁿ'e nī ní ca'á nī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé véé yeⁿ'e yā. Diin'ndaacá nī caati cuuvi yeⁿ'é nī vaadī 'cuiica yeⁿ'é va'ai cheeti nguuvi naachi 'iiⁿ'yāⁿ duucu nguéé cuuvi cundaa yā, ndii nguεε nduu í'yéεVε cuuvi di'tuuví tī.

34 Caati naachi canéé vaadī 'cuiica yeⁿ'é nī, miiⁿ canee staava yeⁿ'é nī chí nadicadínuuⁿ nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē.

Canéé chi candéé nī cuidado yeⁿ'e nducuéⁿ'ē

35 'Cuεetinee chiichi n'daacā ndúú^{cū} catecai nī. Cuεεchiichí nī paño cheεti ní 'íícú candεε nī lámparas yeⁿ'e nī chí ngiichi.

36 'Cuεetinéé ndís'tiī tan'dúú^{cā} 'áámá saⁿ'ā chí snéé ngiinu sa chí ndaa patrón yeⁿ'é sa naachi n'giindivaacú 'iiⁿ'yāⁿ. Ní maaⁿ nda'ai sa cheendi va'āi ní taachi ndaa

yā chi di'cuεεcú yā tuu'mí nūuⁿ nn'guaāⁿ sa yeⁿ'e yā.

37 De'ē chúú^{cā} n'dai mozos chi diin' mandado ní taachi ndaa Señor miiⁿ ní ndaaca yā mozos chí sндуuchi yā. Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī chí Señor miiⁿ ní cuεεchiichí n'daacá yā paño cheεti yā. Ní Señor miiⁿ ní diíⁿ yā chí mozos 'cuεεε sa na mesa. Tuu'mi ní Señor miiⁿ 'cuií yā cu'ū che'e mozos.

38 'Áará chí Señor miiⁿ ndaa yā maⁿ'a yaaaⁿ o taachi 'āā cuéé chidεεVε nguuvi ní ndaacá yā mozos chí sндуuchi sa. De'ε chúú^{cā} n'dai mozos ti sндуuchi yā.

39 Ndís'tiī ní cadínuuⁿ nī chuū. Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ vaacu déenu yā de'ē hora chí ndaa chí duucu, cuaacu níⁿ'nyúⁿ 'cuεεtí nduuchi yā ní nguéé 'cuaaⁿ yā chí duucu na vacú yā.

40 'Tiicá ntūūⁿ ndís'tiī 'cuεetinéé yaáⁿ nī ti hora chí nguéé inacádiinuⁿ nī 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiyá Dendyuūs ní ndaa taama vmnéⁿ'ēe.

Yeⁿ'e mozo chí din'daacā ndúú^{cū} mozo chí nguεε din'daacā

(Mt. 24.45-51)

41 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: N'dií, Señor, ¿'áá caⁿ'a nī ejemplo 'cūū caavā nús'uu o caavā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ?

42 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā: ¿Du'ú dueño ca'a yā ntiiⁿ'nyuⁿ chí s'neeⁿ yā vmnaaⁿ yeⁿ'é va'ai yeⁿ'e yā 'áámá mayordomo nduuti chí nguεε ca'a sa chí che'e mozos yeⁿ'é yā hora chí che'e sa?

43 De'ε chúú^{cā} n'dai mayordomo chí diin' sa ntiiⁿ'nyuⁿ taachi dueño miiⁿ ní ndaa yā ní nandaaca yā mayordomo chí diin' sa tan'dúú^{cā} chí neⁿ'e yā.

44 Cuaacu níⁿ'nyúⁿ ngaⁿ'á ngíí ndís'tiī chí dueño miiⁿ ní cu'néⁿ yā mayordomo miiⁿ chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ sa yeⁿ'é tanduvéé chí véε yeⁿ'e yā.

45 Ndúúti chí mayordomo miiⁿ nadicádiinuⁿ sa na staava yeⁿ'e sa chí dueño cuuvi 'náaⁿ yā ndaa yā tuu'mi ní tuca'a sa 'cueⁿ'e sa mozo ndúú^{cū} n'daataá chí snéé caadi 'iiyū ní nge'e sa ní ngi'i sa ndúú^{cū} amigos yeⁿ'e sa ní cuu'vi sa.

46 Tuu'mi ní dueño miiⁿ ní ndaa yā ngu- uvi chí mayordomo nguéé cānee ngíinu sa ní 'áámá hora chí nguéé déenu sa. Ní dueño

miiⁿ ca'á yā castigo ch'εεε ca mayordomo miiⁿ tan'dúúcā chi Ndyuūs ca'a yā castigo 'iiⁿyāⁿ chi nguéeé i'téenu yā yā.

⁴⁷ Mayordomo chi deenu sa chí neⁿe dueño yeⁿe sa naati nguéeé véeé yaaⁿ sa ndíi nguéeé ndúú diiⁿ sa chí ngaⁿ'a dueño yeⁿe sa cuuvi sa castigado ndúúcu neené n'dee cuúví 'cueⁿ'é yā saⁿ'ā.

⁴⁸ Naati mayordomo chi nguéeé déenu sa taacā neⁿe dueño yeⁿe sa chí diiⁿ sa, ní diiⁿ sa chí nguéeé n'daacā chí cuuvi sa castigado, tuu'mi ní cuuvi sa castigado ndúúcu 'téé nūuⁿ cuúví cueⁿ'é yā saⁿ'ā. 'Āā du'ú nūuⁿ saⁿ'ā chí n'deeé nga'a dueño yeⁿe sa, dueño miiⁿ ní n'deēe cá caaca yā cuenta yeⁿ'ē chí diiⁿ sa. 'Iiⁿyāⁿ chí nga'a n'deēe cá táámá yā, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ n'deēe cá caaca yā cuenta yeⁿ'e chí diiⁿ taamá yā.

Véeé 'áámá 'uūvī taan 'iiⁿyāⁿ cáávā Jesús miiⁿ
(Mt. 10.34-36)

⁴⁹ 'Úú Jesús ní ndāa chí cu'neén yaⁿ'ā ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. De'ē ca neⁿ'é diíⁿ nduuti chí 'āā ngiichi.

⁵⁰ Canée chí 'úú 'cueenú cuuvi n'dee n'dái ní neⁿ'é chí 'cueenú cuuvi ndíi taachi 'āā cuuvi cuaacu tanducuéⁿ'ē.

⁵¹ ¿'Áá nadicadínuuⁿ nī chí 'úú ndaá chí ndéé vaadī 'diiⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū? 'Úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí nguéeé cuaacu caati ndéé vaadī 'caa'va, ní 'iiⁿyāⁿ 'caa'vá yā ndúúcu táámá 'iiⁿyāⁿ.

⁵² Ndíi tiempo miiⁿ ndíi tiempo chí cuchii, nduuti chí nyuⁿ'u 'iiⁿyāⁿ na 'áámá va'āi ndúúcu vaadī 'caa'va 'cuεεtinée yā, 'iinu yā ní caⁿ'a yā contra yeⁿ'ē na 'uuvi yā ní 'uuvi yā ní caⁿ'a yā contra yeⁿ'ē ná 'iinú yā.

⁵³ Saⁿ'ā chí véeé daiya sa ní 'caa'va sa ndúúcu daiya sa, 'íicú daiya sa ní 'caa'vá sa ndúúcu chiidá sa. Ní 'áámá n'daataá nguéeé cuuvi n'diichi tá daiya tá, 'íicú daiya ntúūⁿ tá nguéeé cuuvi n'diichi tá chεεcu tá. Ní taⁿ'ā indá'ā tá ní 'caa'vá yā ndúúcu dicuūnú ta, ní dicuūnú ta ní 'caa'vá yā ndúúcu táⁿ'ā indá'a tá.

Señales yeⁿ'e tiempo 'cūū

(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

⁵⁴ 'Tiicá ntúūⁿ ngaⁿ'a Jesús ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Taachi ndís'tiī inaaⁿ nī méēeⁿ chí íneeⁿ

naachí ngiia 'yáⁿ'ā, tuu'mi ní ngaⁿ'a nī chí 'cueeⁿ cúúvī. Ní 'tíicā ngii.

⁵⁵ Ní taachi ngéenū 'yúúné cuááⁿ ndiiyā ngaⁿ'a nī chí cuuvi yāāⁿ 'iicu ní ngii.

⁵⁶ Ndís'tiī chí 'uūvī naaⁿ 'uūvī cheendi nī déenu nī taaca canéeé nánguuvī ndúúcu na yaⁿ'á, taachi ndaā 'íiⁿnūuⁿ ní taachi cuuvi 'cueeⁿ cuuvi. ¿De'ē cúúví chí nguéeé déenu nī yeⁿ'e señales chí inaaⁿ nī yeⁿ'e tiempo 'cūū?

Diiⁿnú yiiⁿnu di tun'dáá n'dai di ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí táaⁿ yā yeⁿ'ē di

(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ Tuu'mi ní caⁿ'a Jesús: ¿DÉ'ē cúúví chí nguéeé indéé ndís'tiī cuidado chεε chí n'daācā chí diíⁿ nī?

⁵⁸ Taachi caⁿ'á ní ndúúcu sáⁿ'ā chí táāⁿ ndúúcu nī nanááⁿ juez, n'diichi nī chí indee nī ndúúcu vi'ī cuaaⁿ cyúúni ní diíⁿ nī chí 'cuεεtinée n'dááca nī ndúúcu vi'ī ní 'iicu nguéeé caⁿ'a nī nanááⁿ juez. Ní juez miiⁿ nca'á yā ndís'tiī ta'ā policia, ní policia miiⁿ ní cu'nuūⁿ sá ndís'tiī vácūū.

⁵⁹ 'Úú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī ti nguéeé nan'dáa nī vácūū neⁿ'e chí nguéeé 'cuiinu nadí'vē tanducuéⁿ'ē chí ndiicuí nī.

13

N'dáácā n'dai chí ndaacadaamí nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī

¹ Ndāa n'duuvi saⁿ'ā nanááⁿ Jesús ní caⁿ'a sa chíi sa Jesús tan'dúúcā chí diiⁿ gobernador Pilato. Ca'a yā orden chí ch'iⁿ'nuⁿ sa n'dúúví 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'ā Galilea ní staⁿ'a yā yuuúⁿ yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúcu yuuúⁿ yeⁿ'ē 'iiti chí 'āā 'niiⁿ'núⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí ca'a yā ofrenda yeⁿ'é Ndyuūs.

² Jesús ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá nadicadínuuⁿ ndís'tiī chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'ā Galilea ch'eenu yā 'tíicā ti véeé ca nuuⁿndi yeⁿ'e yā nguéeé ti tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'ā Galilea?

³ 'Úú ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Nguéeé 'tíicā. Ndúúti chí ndís'tiī nguéeé ndaacadaamí nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī, tuu'mi ní nducyaaca ndís'tiī 'cuúvi ntúūⁿ nī cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

⁴ ¿De'ē nadicadínuuⁿ ndís'tiī yeⁿ'é ndu'ū ndítiiⁿ'yu 'iinu 'iiⁿyāⁿ chí ndíi cuaaⁿ vm-naaⁿ sndaā nduūu torre na yāāⁿ Siloé vm-naáⁿ yā ní nducyáácá yā chíi yā? ¿'Áá nadicadínuuⁿ ndís'tiī chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ véeé ca

nuūⁿndī yeⁿe yā nguéé ti tanáⁿa yā chi snée yā na yáaⁿ Jerusalén?

5 'Úú ní ngaⁿá ngíi ndís'tiī chi nguéé 'tíicā. Nduuti chi ndís'tiī ntúūⁿ nguéé ndaa-cadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé nī, tuu'mi ní nducyaaca ndís'tiī 'cuūvi nī cueⁿe daāⁿmaⁿ.

Ejemplo yeⁿe yáⁿá yeⁿe n'guíidī yaaⁿ nguuvi chi nguéé n'gui'i yeⁿe

6 Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā ejemplo 'cūū: 'Áámá saⁿā ní catá'āī 'áámá yáⁿá yeⁿe n'guíidī yaaⁿ nguuvi yeⁿe sa naachi véé yáⁿāa chεeti chéēⁿ yeⁿe sa. Chó'ōo tiempo ní cheⁿe sa in'nuuⁿ sa n'gui'i yeⁿe yáⁿá yeⁿe sa ní nguéé ndaācā sa n'gui'i yeⁿe.

7 Tuu'mi ní caⁿa sa chíi sa 'iiⁿyāⁿ chíi díiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yáⁿāa yeⁿe sa: 'Āā 'iinu nduūyū chí ichīi ní nguéé indaāca n'gui'i na yáⁿá 'cūū. 'Caaca nī yáⁿá. ¿De'ε cuuvi chí yáⁿá di'vaachi na yáⁿāa naachi snée yáⁿá 'cūū?

8 Naati saⁿā chíi idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ na yaⁿā miiⁿ nán'guεεcútaⁿā sa: N'dií, señor, 'āā canée rá nduuyú 'cūū ní 'úú nadidεεvé yáⁿá yeⁿe ní ca'á taavi abono yeⁿe.

9 Ní nduuti chí 'cuūndī n'gui'i yeⁿe ní n'daacā. Nduuti chí nguéé, ní 'caaca nī.

Jesús díiⁿ yā chí nduūvā yeⁿe 'áámá n'daataá chí neené n'guutī

10 Nguuvi sábadō chí ntaavi'tuunúúⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ, Jesús ngi'cueeⁿ yā na 'áámá yaācū sinagoga.

11 Miiⁿ ní canée 'áámá n'daataá chí 'āā ndítiiⁿ'yu 'iinu ndúuyū chí ndii n'guuti ta cáávā chí díiⁿ espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ 'tíicā ndúúⁿcū ta. Ndíi mar 'áámá naaⁿ nguéé ngíi ndaa cuaacú ta.

12 Taachí Jesús n'diichí yā n'daata miiⁿ yaa'ví yā táⁿā ní caⁿa yā chíi yā táⁿā: N'dií, n'daataá, ¿'áá neⁿe nī chí nduuvi cuaacú nī?

13 Jesús sn'duú yā ta'a yā vmnaaⁿ yeⁿe n'daātā miiⁿ. Tuu'mí nūⁿ ndaā cuaacu n'daataá míⁿ ní n'daataá míⁿ ní ngaⁿa yā: De'ē chúúⁿcā ch'εεε Nduyūs.

14 'Iiⁿyāⁿ chí ngaⁿā ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿe yaacu sinagoga nduuvi taáⁿ yā ti Jesús miiⁿ ní diyiicú yā n'daataá míⁿ nguuvi chí 'iiⁿyāⁿ ntaavi'tuunúúⁿ yā. Ní ngaⁿa yā ngíi yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ: Jaāⁿ nguuví nūⁿ canee chí díiⁿ 'iiⁿyāⁿ ntiiⁿnyuⁿ ní nguuvi s'eeⁿ

'iiⁿyāⁿ cuuvi chíi yā nanááⁿ Jesús miiⁿ ní cuuvi díiⁿ yiicú yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ, naati nguéé cuuvi díiⁿ yā 'tíicā nguuvi chí ntaavi'túúnūⁿ 'iiⁿyāⁿ.

15 Tuu'mi ní Jesús nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe sa: Ndís'tiī saⁿā 'uūvī naaⁿ 'uūvī cheendí nī, ¿'áá nguéé in'daatīi ndís'tiī 'iiti yeⁿe nī naachi snée 'iiⁿyu tī ní ngeⁿé nī nga'a nī nuūⁿnīⁿ 'iiti nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ nī?

16 N'daataa 'cūū ní yeⁿe ndaata yeⁿe Abraham. 'Āā ndítiiⁿ'yu 'iinu nduūyū ncachiichí yááⁿ'nguiinūⁿ táⁿā. ¿'Áá nguéé canee chí n'daatīi táⁿā miiⁿ yeⁿe ca'ai nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ nī?

17 Taachí Jesús miiⁿ caⁿa yā chuū, taanduvéε yā chí taaⁿ yā yeⁿe yā ní 'cuināaⁿ yā. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ miiⁿya yeenú n'dai yā yeⁿe tanducuéⁿe dendu'ū chí n'gεεε chí díiⁿ Jesús miiⁿ.

Ejemplo yeⁿe nduuti yéⁿe yíivē ntí'yāa

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Jesús caⁿa yā: ¿De'ē tan'dúúⁿcā naachí Nduyūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā? ¿De'ē nadídaamá nduūcū?

19 Tan'dúúⁿcā nduutií yeⁿe yíivē ntí'yāa chí 'áámá saⁿā ní sta'ā sa ní chíinū sa na yáⁿāa yeⁿe sa. Yaāta miiⁿ ní chíiita tan'dúúⁿcā 'áámá yáⁿá ch'εεε. 'Yáádá yeⁿe nanguuvi din'dái tī 'deεcé tī na dúuⁿnē.

Ejemplo yeⁿe levadura yeⁿe pan

(Mt. 13.33)

20 Jesús ní caⁿa ntúūⁿ yā: ¿De'ē tan'dúúⁿcā naachí Nduyūs ngaⁿā ntiiⁿnyúⁿ yā?

21 Tan'dúúⁿcā 'aama tááⁿ levadura yeⁿe pan chí 'áámá n'daataá chistaⁿā tá nguaaⁿ 'iinū medidas harina ndíi chí nan'guiita tanducuéⁿe yaāchī yéⁿe.

Cheendi va'āi 'tuucuú

(Mt. 7.13-14; 21-23)

22 Taachi Jesús canúúⁿ yā yúúní chí cho'ó yā na yáāⁿ Jerusalén cueⁿé yā tanáⁿā yáāⁿ n'gεεε ndúúⁿcū yáāⁿ n'gaiyāā ní ngi'cueeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ.

23 Tuu'mi ní 'áámá saⁿā ndaā sa nanáaⁿ yā ní ntiinguuneeⁿ sa: N'dií, Señor, ¿'áá duū'ví 'iiⁿyāⁿ chí nnguaⁿ'ai yā? Jesús miiⁿ ní caⁿa yā chíi yā saⁿā miiⁿ:

24 Díiⁿ nī tanducuéⁿe chí cuuví nī chí cundaá nī cheendi va'āi 'tuucuú caati

ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī chi néené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e yā cundaá yā cheendi va'ai 'tuucuú chi candéē naachi Ndyuūs nadanguaⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ naati nguéé cuuvi diíⁿ yā.

²⁵ Taachi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e va'ai nducueeⁿ yā ní n'gaadí yā cheendi va'āi yeⁿ'ē ndís'tiī, tuu'mi ní ndís'tiī snee nī cuaaⁿ chuva'āi. Ní di'cuεεcú nī cheendi va'āi ní caaⁿ'máⁿ nī: Señor, Señor, nn'guaáⁿ nī yeⁿ'e 'nū. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e va'ai ní nan'guεεcutaⁿ'a yā: Nguéé in'diichí ndís'tiī ndii nguεε deenú tiī ndiicá nī.

²⁶ 'Áará chí ndís'tiī ní tucá'a nī caaⁿ'maⁿ nī 'tíicā: Che'é 'nū ní chí'i 'nū ndúúcu nī taachi n'diī ní chí'cueeⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ na yúúni yeⁿ'e yáāⁿ vaacú 'nū.

²⁷ 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e va'ai miiⁿ ní caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī ti nguéé in'diichí ndís'tiī ndíi nguéé deenú tiī ndiica nī. Cueevii nī yeⁿ'é nducyaaca ndís'tiī ti nguéé n'daācā idiíⁿ nī.

²⁸ Cuaacu chí ndís'tiī snaaⁿ nī chiida yú s'eeⁿ Abraham, ndúúcu Isaac, ndúúcu Jacob, ndúúcu nducyaaca profetas chí ndii cuááⁿ vmnaaⁿ snée yā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ. Ní ndís'tiī ní 'cuεetinée nī cuááⁿ chuva'āi. Miiⁿ ní cuεεcú nī ní che'é nī 'diiⁿ'yúⁿ nī.

²⁹ 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chíi yā yeⁿ'e nducueⁿ'ē cuaaⁿ yeⁿ'e in'yeeⁿ'dí 'cūū ní ndaa yā nanááⁿ Ndyuūs. Chíi yā ndíi cuaaⁿ na ican'dáā 'yáⁿ'ā, ndii cuaaⁿ na ngiiya 'yáⁿ'ā, ndíi cuaaⁿ 'niiⁿ'núⁿ, ndíi cuaaⁿ ndiia, ní 'cuεeté yā na mesa yeⁿ'e banquete naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

³⁰ Tuu'mi ní náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí n'gεεtε chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā maaⁿ na in'yeeⁿ'dí 'cūū ní cuuvi ndiicuuⁿ cá yā naachi snée Ndyuūs ní naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí ndiicuuⁿ cá maaⁿ na in'yeeⁿ'dí 'cūū ní cuuvi n'gεεté yā naachi snée Ndyuūs.

Jesús chεεcú yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén

(Mt. 23.37-39)

³¹ Nguuví 'cuú nūuⁿ 'áámá chéé 'iiⁿ'yāⁿ fariseos ndáa yā nanááⁿ Jesús ní caⁿ'a yā: N'diī, Jesús, cueⁿ'e nī ti rey Herodes neⁿ'é yā 'caaⁿ'núⁿ yā n'diī.

³² Naati Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cunaⁿ'á nī nanááⁿ rey miiⁿ ní caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī: N'diī rey, tan'dúúcā

'yuūnéē, 'tiicá nī. Cuin'diichí nī, Jesús miiⁿ ngaⁿ'á yā 'túúca: 'Úú itun'daá espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūuⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ ní diíⁿ chí nduūvā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ maaⁿ'nguuvi ndúúcu cavyaaⁿ, tuu'mi ní 'cuiinu ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é damáíⁿ. 'Tíicā canee chí diíⁿ ná 'iīnū nguuvi.

³³ Naati 'úú ní canéé chí caacá cuaaⁿ cyúúni ní diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é maaⁿ ndúúcu cavyaaⁿ ndúúcu damáíⁿ, caati nguéé canéé chí 'cuuví 'áámá saⁿ'ā profeta ch'εεtε chí diiⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs 'áámá lado yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén ti na yáāⁿ Jerusalén chí 'caaⁿ'núⁿ yā saⁿ'ā profetas.

³⁴ Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén: Ndís'tiī chí 'muuⁿ n'giiⁿ'nuⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ profetas ní ngíituú nī 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs dicho'ó yā chí ndεε yā nduudu yeⁿ'é yā. Ní Jesús caⁿ'a yā: Neené n'deēe cuúví neⁿ'é nadaamá daiyá 'iiⁿ'yāⁿ yáāⁿ Jerusalén miiⁿ tan'dúúcā 'áámá tú'u nadaamá ti daiya ti mááⁿ ngεεchi ti, ní nguéé 'cuúⁿ nī.

³⁵ 'Túúca caⁿ'a yā: N'diichí ndís'tiī. Vaacú nī cuⁿ'nééⁿ maāⁿ. Ní ngaⁿ'á ngíi ndís'tiī chí 'āā ntée snaaⁿ nī 'úú ndíi ndáá tiempo chí caaⁿ'maⁿ nī yeⁿ'é: Dεε chúúca n'dai 'iiⁿ'yāⁿ chí cuchii yā ndúúcu chí duuchi Señor 'iivú Ndyuūs ti 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

14

Jesús diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'áámá saⁿ'ā

¹ 'Áámá sábadu, nguuvi chí ntaavi'túúnuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, Jesús sndaá yā ní cheⁿ'e yā 'áámá va'ai yeⁿ'e 'áámá saⁿ'ā fariseo chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ sa. Ní tanáⁿ'ā saⁿ'ā fariseos canee ngiinu sa Jesús dε'ε chí caⁿ'á yā chí diiⁿ yā.

² Tuu'mi ní ndaā nanááⁿ Jesús 'áámá saⁿ'ā chí ngiitā ní ndiituú núúⁿ'máⁿ ch'εεtε sa.

³ Jesús caⁿ'a yā chíi yā maestros yeⁿ'e ley ndúúcu saⁿ'ā fariseos: ¿'Áá 'cuaaⁿ ley miiⁿ chí cuuví diíⁿ chí nduūvā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ yā?

⁴ Saⁿ'ā s'eeⁿ ní 'diiiⁿ 'diiiⁿ ch'εεtinee sa ní nguéé nan'guεεcutaⁿ'a sa. Tuu'mi ní Jesús sta'á yā ta'a saⁿ'ā chí ndiituú ní diíⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ. Ní yaaⁿ'vi yā saⁿ'ā chí cunaⁿ'a sa.

⁵ Cuayivi ní Jesús yaaⁿ'vi yā saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: ¿Chéē ndís'tiī ndúúti chí 'áámá burro o 'áámá itiindu yeⁿ'e nī cun'dáá

nuúⁿ tī na 'áámá viini ní nguée^é tuu'mí nūuⁿ ntun'dáa nī 'iiti 'áará chí nguuvi chí ntaavi'tuunuúⁿ 'ii'yāⁿ?

⁶ Saⁿ'ā s'eeⁿ nguée^é chíi nan'guεεcútaⁿ'a sa cucááavā nduudu chí ngaⁿ'a yā.

Ti'yāⁿ chí invitado yā naachi n'giindivaacu 'ii'yāⁿ

⁷ Taachí Jesús n'diichí yā táácā diiⁿ 'ii'yāⁿ chí invitados chí ndεεvε yā silla yeⁿ'e mesa chí lugar chí n'daacā ca, tuu'mi ní caⁿ'a yā 'áámá ejemplo chí tεε nguεε dááma ndúúcu 'ii'yāⁿ chí diiⁿ yā invitados.

⁸ Ngaⁿ'a yā 'tíicā. Taachi 'áámá 'ii'yāⁿ diiⁿ yā invitar dii naachí n'giindivaacu 'ii'yāⁿ nguée^é 'cuúndī di na silla vmnáán vmnāaⁿ caati cuuvi ndaa táámá 'ii'yāⁿ invitado chí ch'εεté yā nguée^é ti dii. Ní silla miiⁿ ní caava 'ii'yāⁿ miiⁿ.

⁹ Ní taachí ndaa 'ii'yāⁿ chí ch'εεte ca yā, tuu'mi ní 'ii'yāⁿ chí diiⁿ yā invitar di ndaa yā nanáaⁿ di ní caaⁿ'máⁿ yā cuuvi yā dii: Cu'neeⁿ di lugar 'cūū yeⁿ'e 'ii'yāⁿ 'cūū. Tuu'mi ní cuuví 'cuináaⁿ di ní 'cuúndī di na silla n'díi naaⁿ n'giinu.

¹⁰ Taachí 'ii'yāⁿ diiⁿ yā invitar dii caⁿ'a di 'cuúndī di na silla ndíi naaⁿ n'giinu. Ní taachi ndaa nanáaⁿ dii 'ii'yāⁿ chí diiⁿ yā invitar dii, tuu'mi ní caaⁿ'máⁿ yā cuuvi yā dii: Díi sáⁿ'ā chí n'dai nduucú, caaca dí cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ. Ní 'āā n'daacā cuuvi yeⁿ'e di nanáaⁿ 'ii'yāⁿ chí vεεté yā na mesa.

¹¹ 'Ii'yāⁿ chí dich'εεté maán yā táámá 'ii'yāⁿ ní diiⁿ yā chí ndiicuuⁿ yā. Ní 'ii'yāⁿ chí maaⁿ yā diiⁿ chí ndiicuuⁿ yā táama 'ii'yāⁿ ní diiⁿ yā chí ch'εεté yā.

¹² Tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'á yā ngii yā saⁿ'ā chí diiⁿ invitar 'ii'yāⁿ s'eeⁿ: Dii taachí in'nuuⁿ di chí che'e nguaiⁿ di o chí che'e nguínū di, nguée^é 'cuai di 'ii'yāⁿ chí n'dai ndúúcu di, ndíi nguée^é ndúú ví'i rá di, ndíi nguée^é ndúú 'ii'yāⁿ yeⁿ'e di, ndíi nguée^é ndúú 'ii'yāⁿ na niiⁿnuúⁿ va'āi yeⁿ'e di chí 'cuílca yā caati 'ii'yāⁿ s'uuⁿ ní diiⁿ ntúuⁿ yā invitar dii chí che'e di nduucú yā. 'Tíicā ní nadíí'vε yā diiⁿ cáávā chí ca'a di chí che'e yā.

¹³ Naatí taachi idin'dái di 'aama comida n'dai, 'cuai dí 'ii'yāⁿ chí ndaachí snee yā, ndúúcu 'ii'yāⁿ chí nguée^é ngii ngiicá yā, ndúúcu chí ngai yó'o, ndúúcu 'ii'yāⁿ chí ngueenáaⁿ.

¹⁴ Ní caaⁿ'maⁿ 'ii'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e di: Dε'ε chúúca n'dai di. Ti 'ii'yāⁿ s'eeⁿ nguée^é ntee yā dii. Naati Ndyuūs nadíí'vε yā dii taachí ndaa nguuvi chí 'ii'yāⁿ chí n'dai nduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

Ejemplo yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí che'e yā cena chí ch'εεte

¹⁵ Taachi 'áámá 'ii'yāⁿ chí vée^é yā na mesa miiⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, caⁿ'a yā chíi yā Jesús: Dε'ε chúúca n'dai chí caⁿ'á yā che'e yā pan naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā.

¹⁶ Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā ejemplo 'cūū: 'Áámá saⁿ'ā ca'ā sa chí din'dái yā 'áámá chí che'e nguínū 'yaaⁿ 'ii'yāⁿ, ní idiiⁿ sa invitar n'deeⁿ n'dái 'ii'yāⁿ.

¹⁷ Ní taachi 'āā chaa che'e nguínū yā dicho'o yā 'áámá mozo chí caⁿ'a sa cuuvi sa 'ii'yāⁿ chí ndii yā invitado: Cuchíi nī. 'Āā vée^é tanducuén'ē chí che'e nguínu yú.

¹⁸ Nducyaaca yā ní tucá'a yā caⁿ'a yā 'tíicā: Ch'εεtinúuⁿ nī yeⁿ'é. Ní 'áámá saⁿ'ā ní caⁿ'ā sa: Cáámá ch'iinū 'caí 'áámá finca ní cánée chí caⁿ'á n'diichí finca, chíiⁿ chí ch'εεtinúuⁿ nī yeⁿ'é.

¹⁹ Táámá yā ní caⁿ'a yā: 'Caí nyuⁿ'u yáandā itiindu ní neⁿ'é diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu tī. Ngicá favor. Ch'εεtinúuⁿ nī yeⁿ'é.

²⁰ Táámá yā ní caⁿ'a yā: Cáámá ch'iinu ch'iindivaacú chí chíiⁿ nguée^é cuuvi caⁿ'á.

²¹ Taachí nguεεcunée mozo, caⁿ'a sa chuū chíi sa 'iivi sa. Tuu'mi ní 'iivi miiⁿ nduuvi taán yā ní caⁿ'a yā chíi yā mozo miiⁿ: Cuen'e di cuaaⁿ ní'vεε ndúúcu cuaaⁿ cyúúni yeⁿ'e yáāⁿ ní candée di 'ii'yāⁿ ndaachíi, ndúúcu 'ii'yāⁿ chí nguée^é ngii ngiicá yā, ndúúcu 'ii'yāⁿ chí ngai yó'o, ndúúcu 'ii'yāⁿ chí ngueenáaⁿ.

²² Sáⁿ'ā mozo ní cuen'e sa. Cuayiivi ní ndaa sa ní caⁿ'ā sa chíi sa 'iivi sa: N'díi, señor, 'āā diiⁿ tan'dúúca chí ngaⁿ'a nī ní vée^é cá lugar chí 'cuεεté 'ii'yāⁿ na mesa.

²³ Caⁿ'a señor miiⁿ chíi yā saⁿ'ā mozo miiⁿ: Cuen'e di cuaaⁿ cyúúni n'gεεte ndúúcu yúúni chí vée^é chí neēⁿ cuáán 'diitū ní di'cuítu di 'ii'yāⁿ chí chíi yā na vaacú ní 'íicú cuuvi diitú na vaacú.

²⁴ Ti 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí mar 'áámá saⁿ'ā chí diiⁿ invitar saⁿ'ā vmnāaⁿ nguée^é 'cuún ndaa sa che'e nguínū sa nduucú na mesa yeⁿ'é.

Tiⁿyāⁿ chi caⁿa yā ndúú^{cū} Jesús canee chi 'cuéénu yā cuuvi

25 Cuayivi míiⁿ néené n'dee 'iiⁿyāⁿ cueⁿe yā ndúú^{cū} Jesús. Ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'áámá ejemplo:

26 Ndúúti chi 'áámá 'iiⁿyāⁿ neⁿe ca yā chiidá yā o chεεcú yā o n'daataá yeⁿe yā o daiya yā o 'díinu yā o vi'i yā o vida yeⁿ'ē maáⁿ yā nguéé ti 'úú chi Jesús, nguéé cuuvi discípulo yeⁿ'é.

27 'Āā du'ú nūuⁿ chi caⁿ'a yā nduucú ní nguéé ndéε yā cruz yeⁿe yā chí tan'dúú^{cā} nducuéⁿ'ē chí 'cueenu taavi yā cuuvi cucáá^{vā} 'úú nguéé cuuvi discípulo yeⁿ'é.

28 ¿'Áá chεé nūuⁿ 'áámá ndís'tiī taachí neⁿ'e nī din'dái nī 'áámá torre, ¿'áá nguéé n'geeté nī ní ididuuché nī? ¿'Áá n'deēe díiⁿ nī gasto ndúúti chí tu'néé chí'vεε yeⁿ'e nī chí 'cuiinu din'dái nī torre yeⁿ'e nī?

29 Ní nduuti chí cu'nuúⁿ nī cimientos yeⁿ'ē torre ní cuayivi nguéé cuuvi din'dái nī torre yeⁿ'e nī, tuu'mi ní nducyaaca yā chí snaaⁿ yā 'cáiⁿnyūⁿneeⁿ yā ndís'tiī.

30 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caaⁿ'maⁿ yā: Sáⁿ'a 'cūú tucá'a sa din'dái sa ní nguéé ch'iinu di'cuiínú sa.

31 Ní Jesús ngaⁿ'a yā 'tíicā: ¿Du'ú rey ndúúti chí canee chí díiⁿ yā caandaá ndúú^{cū} táámá rey, 'áá nguéé n'giindi yā ndúú^{cū} táámá saⁿ'ā ní ididuuché yā? Nduuti chí tunééⁿ ndiicu mil soldados ní 'iicu ndúú^{cū} chuú nūuⁿ cuuvi 'cuuⁿ'maⁿ yā ndúú^{cū} soldados chí ndiichi mil yeⁿ'ē táámá rey.

32 Ní nduuti chí nguéé cuchεε yā, taachi cuchíi yā táámá rey ndúú^{cū} soldados yeⁿ'e yā chí díiⁿ yā caandaá ní canéé yaⁿ'ai ca yā miiⁿ tuu'mi ní rey miiⁿ dicho'ó yā 'iiⁿyāⁿ chí candéε nduudu miiⁿ. Ní 'iicu caaca yā taama rey chí 'cuεεtinéé 'diiⁿ yā. Ní nguéé díiⁿ yā caandaá ndúú^{cū} rey yeⁿ'e yā.

33 'Tiicá ntúūⁿ. 'Āā chεé nūuⁿ ndís'tiī nduuti chí nguéé cu'nee nī tanducuéⁿ'ē chí vée yeⁿ'e nī, nguéé cuuvi cuuvi ndís'tiī discípulos yeⁿ'é.

*Jesús ngaⁿ'a yā yeⁿ'é yiima chí nguéé n'daācā sabor yeⁿ'ē
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)*

34 Jesús ngaⁿ'a yā: Yiima ní n'dai. Nduuti chí nguéé n'daācā sabor yeⁿ'ē, ¿dε'ε ca'ā sabor yeⁿ'ē?

35 Nguéé dichíi'vε, ndii nguεε cáávā yáⁿ'āa, ndii nguεε ndúú naachi vée abono, caati canangée yā yiima miiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ chí vée veéⁿ yā, 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'é.

15

Ejemplo yeⁿ'ē 'ítí cuūchī chí nindai

1 Nducyáácá saⁿ'ā chí inn'guεε sa yeⁿ'e yáⁿ'āa ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ nuuⁿndi ndaá yā nanááⁿ Jesús chí 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e yā.

2 Cáávā chuū 'iiⁿyāⁿ fariseos ndúú^{cū} maestros chí ngi'cueeⁿ ley ngaⁿ'a yā n'de'ei yā nguááⁿ maáⁿ yā contra yeⁿ'e Jesús. 'Túuca ngaⁿ'á yā: Jesús miiⁿ n'gúuⁿ yā chí ndaá nanááⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí vée nuuⁿndi yeⁿ'e yā. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ngé'e yā ndúúcu yā.

3 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā 'aama chí 'téε nguεε daama ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

4 Chεé ndís'tiī ndúúti chí vée 'áámá ciento 'iiti cuūchī yeⁿ'e nī ní nduuti chí 'áámá chεε 'iiti s'uuⁿ cuuvi ndái tī, ¿'áá nguéé cu'nee nī ndu'u chí cuūⁿ ngεεcú nditiiⁿ'yú cuuúⁿ tī na 'cuééti? Ní caⁿ'á nī in'nuúⁿ nī 'iiti chí nindái miiⁿ ndíi taachí ndaaca nī 'iiti miiⁿ.

5 Ní taachí ndaaca nī 'iiti miiⁿ cun'duú nī 'iiti ná 'diimi nī ní candéε nī 'iiti cuūchī miiⁿ naachi canéé tanáⁿ'ā 'iiti cuūchī. Ní yeenú n'dai nī.

6 Ní taachi ndaa nī na vaacu nī, tuu'mi ní nadidaama nī 'iiⁿyāⁿ chí n'dai ndúúcu nī ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ na niiⁿnuúⁿ na va'ai yeⁿ'e nī. Ní caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tiī cuuvi yeenú n'dai nī nduucú ní di'viicu yú ti 'āā n'daaca 'iiti cuūchī yeⁿ'é chí nindaí.

7 Tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'á ntúuⁿ yā, 'úú ngaⁿ'á ngīi ndís'tiī: 'Tíicā vée vaādī yeenú taavi na va'ai chεεti nguuvu yeⁿ'e 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí vée nuuⁿndi yeⁿ'e yā ní ndaa-cadaami yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā nguéé ti yeⁿ'ē cuūⁿ ngεεcú nditiiⁿ'yú cuūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí n'dai chí nguéé canee cuumi chí ndaa-cadaami yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

Ejemplo yeⁿ'ē 'áámá cáádí chí nindái

8 Ní caⁿ'a Jesús: Du'u 'áámá n'daataá chí vée ndiichi cáádí yeⁿ'ē ta nduuti chí dindai tá 'áámá ¿'áá 'cuuⁿ'miⁿ tá lámpara ní n'daaca

tá va'āī, ní in'nuuⁿ tá ndúúcu cuidado taan-
duvéé ndíí ndaācā ta tuūmī miiⁿ?

⁹ Taachí ndaācā tá nadaama tá 'iiⁿyāⁿ chi
n'dai ndúúcu ta ndúúcu 'iiⁿyāⁿ na niiⁿnuuⁿ
va'ai yeⁿe ta ní caⁿa tá: Cuuvi yeenú nī
nduucú ní di'viicu yú ti 'āā ndaācā 'áámá
cáádí yeⁿé chí chindāi miiⁿ.

¹⁰ 'Úú ngaⁿá ngíí ndís'tīi caati 'tiicá
ntúūⁿ véé vaadi yeenú nguaaⁿ ángeles yeⁿé
Ndyuūs cucáāvā 'áámá 'iiⁿyāⁿ nuuⁿndi chí
nandaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā.

*Ejemplo yeⁿe saⁿā n'gaiyāā pródigo chi
s'neeⁿ sa chiida sa*

¹¹ Jesús ngaⁿa ntúūⁿ yā ejemplo 'cūū:
'Áámá saⁿā véé 'uūvī daiya sa.

¹² Saⁿā n'gaiyāā daiya sa chí 'lííⁿ ca miiⁿ
caⁿa sá chii sá chiida sa: N'diī, chiidá, téé
nī parte chí ituneeⁿ 'úú yeⁿe vaādi ngua'aá
yeⁿe nī. Chiida sa ní nacaⁿá yā ní nca'a yā
saⁿā chí parte yeⁿe sa.

¹³ Nguéé chí 'naaⁿ, saⁿā 'lííⁿ ca miiⁿ ní
nadādaamá sá tanducuénⁿé déndu'ū yeⁿe sa.
Ní cueⁿe yaⁿ'ai sa táámá país. Mííⁿ ch'iinu
diiⁿ sa gastar tanducuénⁿé ti diiⁿ sa ndu-
cuénⁿé chí nguεε n'daacā.

¹⁴ Ní taachi ch'iinu tuūmī yeⁿe sa tandu-
cuénⁿé chí ca'a chiida sa, ndaā 'áámá cuiicu
ch'εεε na país miiⁿ. Sánⁿā miiⁿ ní ch'eenú
n'dai sa chí caati nguéé chí che'e sa.

¹⁵ Saⁿā miiⁿ ní ndaā sa nanááⁿ 'áámá
'iiⁿyāⁿ yeⁿe país miiⁿ. Ní caⁿa sa chí neⁿe sa
diiⁿ sa ntiíⁿnyuⁿ. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní caⁿa yā chí
yā saⁿa miiⁿ chí cueⁿe sa tan'dúúca mozo
yeⁿé yā ní diiⁿ sa cuidado cuūchí s'eeⁿ yeⁿé
yā.

¹⁶ Saⁿā miiⁿ ní nacádiinuⁿ sa chí neⁿe
sa che'e sa chí yeⁿe cuuchí s'eeⁿ caati mar
'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé ca'a yā de'ē vεε saⁿā.

¹⁷ Tuu'mi ní n'gaācu sa ní caⁿā sa nguaaⁿ
maaⁿ sa: N'dee n'dáí mozos yeⁿe chiidá
chí nge'e yā pan ní neené n'dee chí nge'e
yā vεε, 'iicu 'muuⁿ 'úú ní idiíⁿ ntiíⁿnyuⁿ ní
neⁿe 'cuūvi chí cuiicú.

¹⁸ N'daa cá 'muuⁿ. Nanⁿá n'diichí chiidá
ní caaⁿmáⁿ cuuví 'iiⁿyāⁿ: N'diī chiidá véé
nuuⁿndi yeⁿé nanááⁿ Ndyuūs chí canéé na
va'ai chεεti nguuví ní nanááⁿ n'diī.

¹⁹ 'Āā ntéé n'dai ca 'úú chí tuneⁿ 'úú chí
caaⁿmaⁿ nī chí daiya nī 'úú. Cu'neéⁿ nī 'úú
tan'dúúca 'aama mozo yeⁿe nī.

²⁰ Tuu'mi ní cunaⁿā sa ndaā sa nanááⁿ
chiidá sa. Taachi indái ca nndaā sa, tuu'mi
ní chiida sa ní n'diichí yā saⁿā ní nnee ya'āī
'iinú yā saⁿā. Chiida sa ní cueⁿe yā ngeenu
yā naachi canéé sá ní tumaⁿá yā daiyá yā
ní tuu'vi yā cheendi sa.

²¹ Daiya yā miiⁿ ní caⁿa sa chí sa chíida
sa: N'diī, chiidá, véé nuuⁿndi yeⁿé nanááⁿ
Ndyuūs chí canee na va'ai chεεti nguuví
ndúúcu nanááⁿ n'diī. 'Āā n'téé n'dai ca 'úú
chí ituneeⁿ 'úú chí caaⁿmáⁿ nī chí daiya nī
'úú.

²² Naati chíida sa mííⁿ ní caⁿa yā chí yā
mozos yeⁿe yā: Dii mozos, maaⁿ nch'εεté
nūu tun'dáa di tīnūuⁿ chí n'dai ca ní
cu'nuúⁿ di saⁿā daiyá. Ní ca'a di chíinūta'āa
cunuuⁿ ta'a sa ndúúcu ndaacuú chí cunuuⁿ
ca'ā sa.

²³ Cuéⁿe di canguaiⁿ di itiindu 'lííⁿ chí
'viichéé. Ní 'caaⁿnuⁿ di 'iiti chí che'é 'nū. Ní
dííⁿ 'nū 'viicu.

²⁴ Tí sán'a 'cūū daiyá cueⁿe sa yaⁿ'ai ní 'āā
tan'dúúca chí n'dií sá. Maaⁿ ní navaacunéé
sa ní nduuchi sa. Ní tan'dúúca chí nīndái sá
ní ndaācā sa. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní yeenú taavi
yā ní diíⁿ yā 'áámá 'viicu.

²⁵ Ní saⁿā daiyá yā chí vmnaaⁿ canee
sa cuεεti. Ní taachí ndaā níⁿnūuⁿ sa ná
va'ai, ch'iindiveeⁿ sa chí itiivi saⁿā flauta ní
'iiⁿyāⁿ nde'ei yā.

²⁶ Tuu'mi ní saⁿā miiⁿ ní 'caī sa 'aama
mozo ní itiinguuneeⁿ sa mozo miiⁿ de'ē chí
véé.

²⁷ Mozo miiⁿ ní caⁿā sa chí sa 'iiⁿyāⁿ: 'Āā
ndaā 'díinu nī. Ní nguéé de'ē vεε yeⁿe sa.
Ní chiidá nī ní caⁿa ntiíⁿnyuⁿ yā chí ch'iī
itiindu 'lííⁿ chí 'viiché.

²⁸ Saⁿā miiⁿ ní nduuví taaⁿ sa. Nguéé
'cuuⁿ sa nndaā sa va'āī. Tuu'mi ní chíida sa
miiⁿ ní cun'dáa yā va'āī ní di'cuítu yā daiya
yā chí nuūⁿ ndaā sa va'āī.

²⁹ Naati saⁿā miiⁿ ní nán'guεεcútaⁿā sa
yeⁿe chíida sa: 'Āā 'naaⁿ n'dáí idichíí'vε 'úú
n'diī, ní dííⁿ tanducuénⁿé chí ngaⁿa nī ní
mar 'áámá vmnéⁿé nguéé tee nī mar 'áámá
'iiti cuūchí 'lííⁿ chí 'caaⁿnúⁿ ní dííⁿ 'viicu. Ní
'úú cuuvi yeenú ndúúcu amigos yeⁿé.

³⁰ Naatí taachi ndaā daiya nī sán'a 'cūū,
'nííⁿnuúⁿ 'tuū'vī sa tanducuénⁿé chí vaadi
n'guá'āa yeⁿe sa ndúúcu n'daataa s'eeⁿ chí
véé saⁿā s'eeⁿ yeⁿe. Ní ngaⁿa ntiíⁿnyúⁿ
nī chí mozos ch'iíⁿnúⁿ yā itiindu 'lííⁿ chí
'viichéé chí che'e sa.

31 Tuu'mi ní chiida sa miiⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Díí, daiyá, 'áamá canee di nduucú ní tanducuéⁿ'ē dendu'ū chii yeⁿ'é ní yeⁿ'ē di.

32 Canéé chí diiⁿ yú 'viicu ti saⁿ'ā 'diinu di chi 'úú nacadiinú chi tan'duucā chi 'āā n'dií sá ní nduuchí sa. 'Āā nindāa sa na vaacu yú ní maaⁿ ní ndaācā yú saⁿ'ā.

16

Ejemplo yeⁿ'e 'áamá patrón chi nguéé n'daācā diiⁿ yā ndúúcu mozos yeⁿ'e yā

1 Jesús ní caⁿ'a ntúuⁿ yā chii yā discípulos yeⁿ'e yā: 'Áamá dueño 'cuiica s'néén 'áamá mayordomo yeⁿ'e yáⁿ'āa yeⁿ'e yā. Náⁿ'ā mozos ndaa sa nanááⁿ dueño ní tun'dáa nuuⁿndí sa yeⁿ'ē mayordomo miiⁿ ní ngaⁿ'ā sa de'ē chí diiⁿ mayordomo chí nguεε n'daācā ndúúcu dendu'ū chí yeⁿ'ē dueño.

2 Tuu'mi ní dueño miiⁿ ní yaa'vi yā mayordomo yeⁿ'e yáⁿ'āa ní caⁿ'a yā chii yā sáⁿ'ā: N'dií, ¿de'ε 'túúca n'giindiveéⁿ yeⁿ'e nī? Teé nī cuenta 'úú yeⁿ'ē ntiiⁿnyuⁿ chí diíⁿ nī tí 'āā ntéé cuuvi nī mayordomo.

3 Saⁿ'ā mayordomo yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ nadicádiinuuⁿ sa 'túúca: ¿Taācā diíⁿ maaⁿ caati dueño yeⁿ'e yáⁿ'āa ndiví yā 'úú yeⁿ'e chí mayordomo 'úú yeⁿ'ē ntiiⁿnyuⁿ? Nguéé ditiinu 'úú chí diíⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí n'gii ní nduuti chí caācá limosnas, 'cuinaán.

4 'Āā deenú de'ē chí diíⁿ ní taachi 'āā ntéé ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e mayordomo tuu'mi ní amigos yeⁿ'é 'cuaán yā 'úú na vaacu yā.

5 Tuu'mi ní mayordomo miiⁿ yaa'vi sa nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí cán'díicu yā yeⁿ'e dueño yeⁿ'e yáⁿ'āa yeⁿ'e yā ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿ'yāⁿ vmnáán vmnaaⁿ: ¿'Áá n'deēe cán'díicu di yeⁿ'e dueño?

6 Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa: 'Úú can'diicú 'áamá ciento toneles aceite. Tuu'mi ní mayordomo miiⁿ ní caⁿ'a sa saⁿ'ā: Cuta'a dí caaca naachi canéé nguūⁿ yeⁿ'ē di. Cuundi dí ní n'nee nguūⁿ di 'uūvī nguεεcu ndiichí toneles aceite.

7 Ch'iinu maaⁿ ní caⁿ'a sa chí sa taama saⁿ'ā: Díí, ¿'áá n'deēe cán'díicu di? Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa: 'Úú can'diicú 'áamá ciento maquilas yeⁿ'ē trigo. Tuu'mi ní mayordomo miiⁿ caⁿ'a sa: Cuta'a dí caaca naachi canéé nguūⁿ yeⁿ'ē di ní n'nee nguūⁿ di cuūuⁿ nguεécú maquilas.

8 Tuu'mi ní dueño miiⁿ tuumicádiinuuⁿ yā yeⁿ'ē mayordomo chí nguéé n'daacā ní chuuné listo sa ndúúcu asuntos yeⁿ'ē sa. Ní dueño míⁿ caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Tiempo miiⁿ sáⁿ'ā chí snéé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéé n'daacā sa ní neene listo ca sa ndúúcu asuntos yeⁿ'ē sa ndúúcu vaadī 'cuiica chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéé ti 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā chí chí Ndyuūs neⁿ'e yā chí snéé yā na deεve.

9 Cáávā chuū 'úú ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Ndúúcu vicios yeⁿ'e vaadi 'cuiica chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū diíⁿ nī n'daācā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ti véé amigos yeⁿ'e nī caati taachi 'cuūvi nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nnee nī ní ngaⁿ'á yā: N'dai ndís'tiī ¿'áá cuuvi ndaa nī na va'ai chεeti nguuvi 'tíicā?

10 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'daacā idiíⁿ yā ndúúcu cosas chí 'lííⁿ 'tiicá ntúūⁿ n'daacā idiíⁿ yā ndúúcu cosas chí n'deēe n'dái ní n'gεεte.

11 Nduuti chí ndís'tiī nguéé n'daacā idiíⁿ nī ndúúcu tuūmī chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ¿du'ú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi teé yā ndís'tiī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē vaadi 'cuiica chí véé chí yeⁿ'é Ndyuūs?

12 Ndúúti chí ndís'tiī nguεε n'daacā idiíⁿ nī ndúúcu dendu'ū chí véé yeⁿ'e taamá yā, ¿du'ú 'iiⁿ'yāⁿ téé yā chí véé yeⁿ'e nī?

13 Mar 'áamá saⁿ'ā nguéé cuuvi diiⁿ sa mandados yeⁿ'e 'uūvī 'iivi sa; ti neⁿ'e ca sa 'aama yā nguéé ti taama yā, o n'daacā ca diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē 'aama yā nguéé ti taama yā. Ndís'tiī ní nguéé cuuvi dichí'vε Ndyuūs nduuti chí neⁿ'e ca nī vaadī 'cuiica chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

14 'Iiⁿ'yāⁿ fariseos n'giindiveéⁿ ntúuⁿ yā dendu'ū chí 'túúca ngaⁿ'a Jesús miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dinéⁿ'e n'dai yā tuūmī ní yaa'vi neeⁿ yā Jesús.

15 Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ fariseos: Ndís'tiī ní nadicádiinuuⁿ nī chí ndís'tiī ní 'iiⁿ'yāⁿ n'dai ndís'tiī nanááⁿ saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naati Ndyuūs ní n'diichí yā staava yeⁿ'e ndís'tiī. Chíⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ nadicádiinuuⁿ yā chí ch'εεte ca, chí chí Ndyuūs diíⁿ yā cuenta chí nguéé de'ε véε.

Jesús ngaⁿ'a yā chí ley ní n'daācā

16 Ley yeⁿ'e Moisés ndúúcu chíⁿ chí chí'cueeⁿ profetas canee nanááⁿ ndís'tiī ndíí taachi ndaa Juan chí chεédínuūⁿnīⁿ

na iⁿ'yee^{ndi} 'cūū. Ndíí tiempo miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'a yā nduudú n'dai chí ngai yeⁿ'e naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e yā cu'téenu yā nduudu miiⁿ.

¹⁷ Ngíⁿ'i ca chí 'cuiinu nanguuvi ndúú^{cū} na yáⁿ'āa nguéé ti 'cuiinū 'áámá letra 'líⁿ yeⁿ'e ley.

Jesús ngi'cueen yā yeⁿ'e divorcio

(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

¹⁸ 'Āā du'ú nūⁿ sáⁿ'ā chí cū'neeⁿ sa n'daataá yeⁿ'ē sa ní 'caandivaacu sá ndúú^{cū} taama tá diiⁿ nuuⁿ'ndí sa. Sáⁿ'ā chí cunee sá ndúú^{cū} n'daataá chí s'neeⁿ tá isaⁿ'ā yeⁿ'ē tá 'āā dinuuⁿ'ndí ntúⁿ sa.

Yeⁿ'ē sáⁿ'ā 'cuiica ndúú^{cū} saⁿ'ā chí nguuvi Lázaro

¹⁹ Caⁿ'a Jesús: Tiempo chí chó'o canéé 'áámá saⁿ'ā 'cuiica chí 'nuuⁿ sa catecai n'dai sa ní diiⁿ sá 'viicu. Ní nge'e sa cosas chí n'dai nguuvi nguuvi.

²⁰ Canéé ntúⁿ 'áámá saⁿ'ā chí nguuvi sa Lázaro chí ngiica limosnas. Ní diituú n'duu'vi núú^{má} chεεε sa. Ní véε sa cheendi va'āi yeⁿ'é saⁿ'ā 'cuiica miiⁿ.

²¹ Saⁿ'ā miiⁿ ní neⁿ'e sa che'e sa cosas chí ingéé yeⁿ'e mesa yeⁿ'e saⁿ'ā 'cuiicá miiⁿ. Ndaā 'yaānā s'eeⁿ naachi véε sa ní yaā'vi néé tī naachi ya'āi yeⁿ'e Lázaro miiⁿ.

²² Cuayivi miiⁿ ní ch'iī Lázaro. Ángeles yeⁿ'é Ndyuūs candéε yā Lázaro naachi canéé chiida yú Abraham na lugar paraíso chí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dái. Ch'iī ntúⁿ saⁿ'ā 'cuiica miiⁿ ní ch'iichi yā saⁿ'ā.

²³ Taachi sáⁿ'ā 'cuiica miiⁿ ch'eenu sa chí na infierno n'diichi sa cuaaⁿ 'niiⁿ'nuⁿ ní n'diichi sa chiida yú Abraham ndúú^{cū} Lázaro miiⁿ.

²⁴ Tuu'mi ní caī saⁿ'ā 'cuiica miiⁿ: N'dií, chiidá Abraham, inneé ya'ai 'iinú nī 'úú, ní dichó'o nī Lázaro chí di'caandá yā tī nduuti tá'ā nguaaⁿ nuūⁿ'nī ní cun'duú yā na ch'iīyá ní di'caanda ch'iīyá ti neenē n'geenú ngii ná nguuchi yaⁿ'ā 'cúū.

²⁵ Abraham miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Díí, daiyá, n'gaacú di tí taachi canee dí iⁿ'yee^{ndi} miiⁿ ch'iīndī ndii n'deeē n'dái chí n'daācā yeⁿ'ē di. Lázaro miiⁿ nguéé véε yeⁿ'ē sa naati maaⁿ ní 'muuⁿ ní véé 'viich'ēētīnūⁿ yeⁿ'ē sa ní díí ní 'cuéenu dí cuuvi miiⁿ.

²⁶ Mííⁿ véé 'áámá yííⁿ yáⁿ'āa chí neene ch'εεε nguaaⁿ nús'uu ndúú^{cū} ndís'tií.

'Iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e yā chó'o yā ndii 'muuⁿ ndií naachi snéé ndís'tií nguéé cúúⁿ dííⁿ yā. Ndíí nguéé ndúú 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé yā taa nguéé cuuvi cho'o yā ní ndaá yā naachi snéé 'nū.

²⁷ Tuu'mi ní saⁿ'ā 'cuiica mííⁿ ngaⁿ'ā sa: N'dií, chiidá Abraham, idi'cuítú n'dií chí dichó'o nī Lázaro iⁿ'yee^{ndi} ndii vaacu chí idá,

²⁸ ti véé nyuⁿ'u 'diinú chí saⁿ'ā miiⁿ ní Lázaro cuuvi sa 'diinú chí nguéé ndaa yā lugar 'cūū chí 'cueenu yā cuuvi.

²⁹ Abraham miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'a: Canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs naachi canee nguūⁿ yeⁿ'e Moisés miiⁿ ndúú^{cū} profetas ní cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

³⁰ Tuu'mi ní saⁿ'ā 'cuiica miiⁿ ní caⁿ'ā sa: N'dií, chiidá Abraham, nguéé n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e yā. Ndúúti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā n'dií caⁿ'a yā nanááⁿ 'diinú, tuu'mi ní 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿ'ndi chí dííⁿ yā.

³¹ Abraham miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'a 'cuiica: Ndúúti chí nguéé cu'téenu yā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'e Moisés ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ profetas ndií cuááⁿ vmnaaⁿ, nguéé cu'téenu ntúⁿ yā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū chí cuuvi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'áará chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū ncuééⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tinaⁿ'ā.

17

Jesús ngi'cueen yā chí nguéé canee chí diiⁿ yú nuuⁿ'ndi

(Mt. 18.6-7; 21-22; Mr. 9.42)

¹ Jesús caⁿ'a yā chí yā discípulos yeⁿ'e yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí véé de'ε cáávā chí dííⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ dinuuⁿ'ndi yā naati de'ε chúú^{cā} ya'ai yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí dííⁿ yā chí taama 'iiⁿ'yāⁿ dinuuⁿ'ndi yā.

² N'daacā ca chí cuuvi 'túú^{cā} ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caāchiichí yā 'áámá tuūⁿ yúú^{dú} chí inguúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ na daandu 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'caanuú yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ naachi yāānūⁿ yeⁿ'ē nuuⁿ'ni'yáⁿ'ā ní nguéé cuuvi diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí taama da'caiyāā idinuuⁿ'ndi yā.

³ Cundéε ndís'tií cuidado. Ndúúti 'dííⁿ nī dinuuⁿ'ndi sa contra yeⁿ'e 'aama nī, yaa'vi neéⁿ nī saⁿ'ā. Ndúúti chí ndaacadaami sa

yeⁿē nuuⁿndi yeⁿē sa nadich'εεcú nī yeⁿē sa.

⁴ 'Áará chí ndεēchē cuuvi idinuuⁿndí sa contra yeⁿe nī 'áámá nguuvi ní ndεēchē cuuvi ndaa sa nanáán ndís'tiī ní caaⁿ'maⁿ sa cuuvi sá ndís'tiī: Ndaacadaámí yeⁿē nuuⁿndi yeⁿé, tuuⁿ'mi ní nadich'εēcu nī yeⁿē sa.

Poder yeⁿē vaadī i'teenu

⁵ Apóstoles caⁿ'a yā chii yā Señor Jesús: N'diī, Señor, diīⁿ nī chí nús'uu cuuvi cu'téenu cá 'nū.

⁶ Tuuⁿ'mi Jesús caⁿ'a yā chii yā apóstoles: Ndúútí chí ndís'tiī duuⁿ'vi i'téenu nī, tuuⁿ'mi ní vaadī i'teenu yeⁿé nī ní tan'dúúcā 'áámá nduutí yeⁿé yīvē ntíí'yaá. Ní cuuvi caaⁿ'maⁿ nī 'tíicā ndúúcū yáⁿ'á: Díí yáⁿ'á cuví dí 'muuⁿ ní cueⁿe di ná nuūⁿ'nī'yáⁿ'ā. Ní 'caandiveeⁿ yáⁿ'á miiⁿ yeⁿe dii.

Yeⁿe táácā cuuvi diiⁿ yú ntiīⁿnyuⁿ ndúúcū Ndyuūs 'iivu yú

⁷ Ngaⁿ'a Jesús: Du'u ndís'tiī ndúútí chí vεε 'áámá mozo chí di'cuūndú 'iiti o diiⁿ sa cuidado 'iiti cuūchī yeⁿe nī taachi nguεεcunée sa yeⁿe campo miiⁿ, ¿'áá hora miiⁿ nūⁿ caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī saⁿ'á?: Cho'o di 'cuūndí di na mesa.

⁸ ¿'Áá nguéeⁿ vmnáán vmaⁿ caaⁿ'maⁿ nī cuuvi nī mozo miiⁿ 'tíicā?: N'nuuⁿ di chí che'e nguūnu yú. Ní 'cuiinduū di yeⁿé na mesa, 'cui di ní 'úú cu'ú che'é. 'Cuiinu che'é 'cuiinu cu'ú tuuⁿ'mi ní dii cuuvi ché'e di cu'u di.

⁹ ¿'Áá aama patrón nca'a yā gracias mozo miiⁿ ti diiⁿ sa mandados chí cāⁿ'a patrón yeⁿē sa? Nguéeⁿ diīⁿ yā 'tíicā.

¹⁰ 'Tiicá ntúūⁿ, ndís'tiī, taachí 'cuiinu diīⁿ nī tanducuéⁿē ntiīⁿnyuⁿ chí ngaⁿ'á Ndyuūs ndís'tiī, tuuⁿ'mi ní caaⁿ'maⁿ nī 'tíicā: Ndyuūs, nús'uu ní mozos yeⁿe nī naati nús'uu ní diīⁿ 'nū dámaāⁿ chí canee chí diīⁿ 'nū.

Jesús idiīⁿ yā chí nduūvā yeⁿe ndiichi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ca'āi lepra chí ín'duuti yuūtē yeⁿe yā

¹¹ Taachí Jesús miiⁿ canúⁿ yā yúúní chí cueⁿe yā na yāāⁿ Jerusalén, cho'ó yā naavtaⁿ'ā yeⁿe na 'uuví yáⁿ'āa chí Samaria ndúúcū Galilea.

¹² Ní taachí Jesús sndaⁿ yā 'áámá yāāⁿ 'líiⁿ snéeⁿ ndiichi saⁿ'ā chí induuti yuūtē yeⁿē sa

chí ndii sa ca'ai lepra. Ndaā sa nanáán Jesús miiⁿ ní ch'éétíndii yaⁿ'ai sa.

¹³ Ní 'cai sa: N'diī, 'iivú Jesús, nnéeⁿ ya'ai 'iinu nī nús'uu.

¹⁴ Taachí Jesús n'diichi yā saⁿ'ā s'eeⁿ, tuuⁿ'mi ní yaaⁿ'vi yā: Ndís'tiī, cueⁿe nī ní 'cuuⁿ'miⁿ nī nanáán chiiduú s'eeⁿ. Ch'íínú caⁿ'a Jesús ndúúdú 'cūū saⁿ'ā s'eeⁿ ní nduuvá yeⁿe sa.

¹⁵ Tuuⁿ'mi 'áámá chéeⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ taachí n'diichi yā chí 'āā nduuvá yeⁿe yā, nguεεcunée yā ní cheⁿe yā naachi canée Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yuudu yā: Dε'ē chúúcā ch'εεε Ndyuūs.

¹⁶ Ní chiintii'yā yā nanáán Jesús ní chí snaaⁿ na yáⁿ'āa, ní ca'a yā gracias 'iiⁿ'yāⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní 'áámá saⁿ'ā yeⁿe yáⁿ'āa Samaria.

¹⁷ Tuuⁿ'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā: ¿'Áá nguεε ndiichi saⁿ'ā chí nduūvā yeⁿē sa? Ta nuuⁿ sa, ¿tii snéeⁿ sa?

¹⁸ ¿'Áá nguεε táámá yā chí canée chí caaⁿ'maⁿ yā chí ch'εεε Dendyuūs? Dámaāⁿ saⁿ'ā miiⁿ chí canuuⁿ yúúní chí ca'a sa gracias.

¹⁹ Tuuⁿ'mi ní Jesús caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā chí ngiita miiⁿ: Nducueeⁿ dí. Cúnaⁿ'ā di. 'Áā nanduuva yeⁿē di caati i'téenu nī.

Yeⁿe taaca Ndyuūs ngaⁿ'a ntiīⁿnyúⁿ yā (Mt. 24.23-28, 36-41)

²⁰ Taachí 'iiⁿ'yāⁿ fariseos intínguúneeⁿ yā Jesús miiⁿ: ¿Tií cua'a ndáá naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiīⁿnyúⁿ yā? Jesús miiⁿ ní nan'guεεcútaⁿ'a yā: Naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiīⁿnyúⁿ yā nguéeⁿ ndaa tan'dúúcā 'áámá manera chí ndís'tiī cunee ngiínú nī yeⁿē.

²¹ Ní nguéeⁿ ndúú 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ ra yā 'tíicā: 'Muuⁿ canee o miiⁿ canee ti Ndyuūs 'āā ngaⁿ'a ntiīⁿnyúⁿ yā nguaaⁿ ndís'tiī.

²² Tuuⁿ'mi ní Jesús caⁿ'a yā chii yā discípulos yeⁿe yā: Tiempo miiⁿ ndaa nguuvi taachi ndís'tiī neⁿe nī snaaⁿ nī taachi canée Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs, naati nguéeⁿ snaaⁿ nī saⁿ'ā miiⁿ.

²³ Ní 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā cuuvi yā nduudu yaadi ndís'tiī: 'Muuⁿ canée Saⁿ'a chí Daiya Dendyuūs, o miiⁿ canee sa. Nguéeⁿ caⁿ'a nī ndíí nguéeⁿ ndúú can'dáa nī 'iiⁿ'yāⁿ cuayiivi.

²⁴ Tan'dúúcā chí inaaⁿ yú chí ngén'ē 'cuai maaⁿ nchεεé nūⁿ ngiiyā, 'tiicá ntúūⁿ cuuvi

taachi 'úú chi Saⁿā chi Daiya Dendyuūs ndaá nguuvi miiⁿ.

²⁵ Naati vmnááⁿ vmnáaⁿ 'úú chi Saⁿā chi Daiya Ndyuūs ní neené 'cueenú cuuvi. Ní 'iiⁿyāⁿ chi maaⁿ snéé iⁿyeeⁿdí 'cūū díiⁿ yā condenar 'úú.

²⁶ Tan'dúúcaⁿ chi canee tiempo chi 'āā chó'ōo taachi canee saⁿā Noé iⁿyééⁿdi 'cūū, 'tiicá ntúūⁿ cuuvi tiempo yeⁿē Saⁿa chi Daiyā Dendyuūs taachi ndaa sa.

²⁷ Tiempo yeⁿe Noé 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngé'e yā ngi'i yā ní ngíindivaacu yā. Ní ca'a yā daiya yā chí n'giindivaacu ndii nguuvi chi Noé sndaá yā na arca. Tuu'mi ní chee taaⁿ cuūvī ní chiitu iⁿyeeⁿdí 'cūū ndúúcu nuūⁿnīⁿ ní ch'iī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

²⁸ 'Tiicá ntúūⁿ chíi tiempo chi 'āā chó'ōo taachi canee saⁿa Lot iⁿyeeⁿdí 'cūū. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nge'e yā ngi'i yā. Ngai yā ní n'diicui yā. Ní ngiinú yā ní idin'dái yā vaacu yā.

²⁹ Taachi can'daā saⁿā Lot miiⁿ ná yáāⁿ Sodoma chi cheeⁿ nguuchi yaⁿā ndúúcu azufre chí tuūú chí ngiichi chí yeⁿe nanguuvi. Cáávā chuū ch'iī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ na yáāⁿ miiⁿ.

³⁰ 'Tíicā cuuvi nguuvi miiⁿ taachi 'úú Saⁿā chi Daiya Dendyuūs ndaá taama vmnéⁿēe.

³¹ Ní nguūvī chi ndaá, taachi 'iiⁿyāⁿ chi snéé yā tiⁿ va'āi n'daacā ca chí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní nguéé nch'ééⁿ yā ní cuta'a yā dendu'ū chí véé yeⁿe yā chεεti va'āi. 'Tiicá ntúūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí snéé yā cuεeti n'daacā ca chí nguéé naⁿa yā nduvaacu yā.

³² Nan'gáácú nī tan'dúúcaⁿ chí ch'iī n'daataá yéⁿē saⁿā Lot.

³³ 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí neⁿe cá yā vida yeⁿe yā nguéé ti 'úú, dindaí yā táámá vida yeⁿe yā. 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí dichí'vε yā 'úú ní dindaí yā vida yeⁿe maáⁿ yā cucáávā 'úú, ní nndaacá yā táámá vida yeⁿe yā.

³⁴ 'Úú ngaⁿá ngií ndís'tiī chí ngiūnū miiⁿ 'uuvi yā chí ndiiti yā na 'áámá cama, 'aama yā ní ndaā naáⁿ ní taama yā ní canéé yā.

³⁵ Níicú naachi 'uuvi n'daataá daama snee ta ingúu tá, 'aama ta ní ndaā naáⁿ tá ní taama tá ní canee ta.

³⁶ Naachi 'uūvi yā snéé yā cuεeti, 'áámá yā ní ndaā naáⁿ yā, níicú taama yā ní canee yā.

³⁷ Taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū itinguuneéⁿ Jesús: Señor, ¿tií cuuvi chuū? Jesús miiⁿ ní caⁿa yā yeⁿe tiempo miiⁿ: Naachi candiiti cuerpo yeⁿe tináⁿā, miiⁿ ní nduuvidaamá luutí ní che'e ti, tuu'mi ní cuuvi chuū.

18

Ejemplo yeⁿē n'daataa nguá'āa chí cueⁿe tá nanaaⁿ juez ndúúcu 'áámá asunto

¹ Jesús caⁿa yā 'aama ejemplo chí 'téé nguéé daama yeⁿe chí 'iiⁿyāⁿ canéé chí caaⁿmaⁿngua'á yā cuéⁿé daāⁿmaⁿ nguéé ndúúcu vaadi 'daan'di.

² Ní caⁿa yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ejemplo 'cūū: Canéé 'áámá juez na 'aama yáāⁿ chí nguéé 'va'a sa Dendyuūs. Ní ndíi nguéé ndúú idiiⁿ rá yā respetar 'iiⁿyāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā asuntos yeⁿe yā.

³ Canéé ntúūⁿ na yáāⁿ miiⁿ 'áámá n'daataa nguá'āa chí ndaa yā nguuvi nguuvi nanááⁿ juez miiⁿ ní ngiica tá justicia juez yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí taaⁿ ndúúcu tá.

⁴ Juez miiⁿ ní nguéé 'cuuⁿ yā 'naaⁿ tiempo naati cuayiivi nadicádiinuⁿ yā: 'Áará chí nguéé 'va'á Dendyuūs ndíi nguéé ndúú idiiⁿ rá respetar 'iiⁿyāⁿ,

⁵ naati n'daataa nguá'āa 'cūū nééné ididú'ū ta 'úú ní maaⁿ ní caⁿá díiⁿ n'daacā ndúúcu tá chí 'āā ntéé candiī tá dindú'u ta ti 'cuiinu paciencia yeⁿé.

⁶ Naati Señor miiⁿ caⁿa yā: 'Caandiveéⁿ ní chí ngaⁿá juez chí nguéé n'daacā táácá idiíⁿ yā.

⁷ ¿'Áá Ndyuūs nguεε nnee ntúuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí ndεεvε yā, 'iiⁿyāⁿ chí caaⁿmaⁿngua'á yā ndii nguuvi ndíi n'gaaⁿ ní Ndyuūs díiⁿ yā castigar 'iiⁿyāⁿ chí contra yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí ndεεvε yā? ¿'Áá cuuvi 'naaⁿ Ndyuūs chí cunnee yā 'iiⁿyāⁿ? Nguéé 'tíicā.

⁸ 'Úú ní ngaⁿá ngií ndís'tiī chí Ndyuūs maaⁿ nch'εεté nadanguáⁿai yā 'iiⁿyāⁿ. Naati taachi 'úú chí Saⁿā chí Daiya Dendyuūs ndaá, ¿'áá nndaaca ntuúⁿ 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs ná iⁿyeeⁿdí 'cūū?

Saⁿā fariseo ndúúcu saⁿā chí inn'guεε yeⁿe yáⁿāa

⁹ Jesús caⁿa yā ejemplo 'cūū chí 'téé nguéé dáámá caava n'dúúví 'iiⁿyāⁿ chí idin'gεεté

maán yā ní nguée díí n̄ yā respetar taná'n̄ á 'ií'n̄ yā'n̄. Ní ca'n̄ a yā:

10 Na 'úúví sa'n̄ á che'n̄ e sa yáacū templo chí caa'n̄ ma'ngua'á sa. 'Aama sa ní sa'n̄ á fariseo, taama sa ní sa'n̄ á chí inn'guεε ye'n̄ e yá'n̄ áa.

11 Sa'n̄ á fariseo chí ndii sa ní 'túúcā ca'n̄ angua'a sa: N'dií Señor, nteé gracias n'dií ti 'úú ní nguée tan'dúúcā taná'n̄ á sa'n̄ a 'cūū. 'Úú nguée ididuucú, nguée yáadí'yā 'úú, nguée ca'n̄ á ndúúcu taama n'daataá chí nguεε n'daataá ye'n̄ é, nguée idií'n̄ tan'dúúcā chí idií'n̄ sa'n̄ a 'cūū chí inn'guεε sa ye'n̄ e yá'n̄ áa.

12 'Úú ní nguée nga'dií'n̄ n̄ 'uūvī cuuvi 'áámá ndεεε taachi caa'n̄ ma'ngua'á. 'Úú ní teé décima ye'n̄ e tanducuén̄ e chí véé ye'n̄ é chí lado ye'n̄ e Ndyuūs chíi chí tunéen̄ Ndyuūs.

13 Naati sa'n̄ á chí inn'guεε ye'n̄ e yá'n̄ áa ya'n̄ ai canee sa ní nguée ne'n̄ e sa snaa'n̄ sa nánguuvī. Dámaā'n̄ chí n'ge'n̄ e sá nii'n̄ nu sa ní nga'n̄ á sa: N'dií Ndyuūs, ya'ai 'iinu nī 'úú, ti 'úú 'ií'n̄ yā'n̄ nuū'ndi 'úú.

14 'Úú nga'n̄ á ngií ndís'tií: Sá'n̄ a 'cūū cúna'n̄ á sá ndavaacu sa ní Ndyuūs nadich'εεcú yā nuū'ndi ye'n̄ e sa. Sa'n̄ á fariseo mii'n̄ nguée 'tíicā. 'Áa du'ú nū'n̄ 'ií'n̄ yā'n̄ chí dich'εεté maā'n̄, cuuví yā ndicúū'n̄ nanáá'n̄ Ndyuūs. Ní 'ií'n̄ yā'n̄ chí nguée dich'εεté maán̄ yā 'ií'n̄ yā'n̄, Ndyuūs dich'εεté yā 'ií'n̄ yā'n̄ mii'n̄.

Jesús idi'viicú yā da'caiyā
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 'Ií'n̄ yā'n̄ ní candεε yā da'caiyā nanáá'n̄ Jesús ní 'iicu Jesús tuu'ví yā da'caiyā. Taachí discípulos ye'n̄ e Jesús n'diichi yā chuū, yaa'vi née yā 'ií'n̄ yā'n̄ s'ee'n̄ chí indáa yā ndúúcu dá'caiyā.

16 Tuu'mi ní Jesús yaa'vi yā discípulos ye'n̄ e yā ní ca'n̄ a yā: 'Cuáá'n̄ nī chí dá'caiyá chíi yā nanaá'n̄. Nguée 'caaca taa'n̄ nī caati naachí Ndyuūs nga'n̄ a ntii'nyú'n̄ yā ní ye'n̄ e 'ií'n̄ yā'n̄ chí ndiicúū'n̄ yā tan'dúúcā dá'caiyā.

17 Cuaacu ní'nyú'n̄ nga'n̄ á ngií ndís'tií: 'Ií'n̄ yā'n̄ chí nguée cu'téenu yā Ndyuūs tan'dúúcā 'áámá dá'caiyā i'téenu yā nguée cuuví ndaa yā naachí nga'n̄ a ntii'nyu'n̄ yā.

'Áámá sa'n̄ á chí 'cuiica ndeē sa ndúúcu Jesús

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 'Áámá sa'n̄ á chí nga'n̄ á ntii'nyu'n̄ sa itínguunee'n̄ sa Jesús mii'n̄: N'dií, Maestro chí n'dai, ¿De'ē cuuvi díí n̄ ní ndaācá vida cue'n̄ e daā'n̄ ma'n̄ chí cuuvi ye'n̄ é?

19 Jesús ní ca'n̄ a yā chíi yā sa'n̄ á: ¿De'ē cúví chí nga'n̄ a di ngii di 'úú chí 'úú n'dai 'úú? Mar 'áámá 'ií'n̄ yā'n̄ nguée n'dai yā, dámaā'n̄ Dendyuūs.

20 Dii ní déenu di chí canée nguū'n̄ na ley 'tíicā: Nguée 'caā'n̄ nū'n̄ di; nguée ca'n̄ a di ndúúcu táamá n'daataá chí nguεε ye'n̄ e di; nguεε diduucú di; nguée caa'n̄ ma'n̄ di nduudu yaadi ndúúcu mar 'áámá 'ií'n̄ yā'n̄; dinén̄ e di ch'εεcu di ndúúcu chíida di.

21 Sa'n̄ á mii'n̄ n'guεεcúta'n̄ á sa ní ca'n̄ á sa: Tanducuén̄ e chuū 'áa idií'n̄ taachi sa'n̄ á 'lín̄ 'úú.

22 Taachí Jesús ch'iindiveén̄ yā chuū, ca'n̄ a yā chíi yā sa'n̄ á: Véé 'áámá cosa nū'n̄ chí canée chí dii'n̄ di. N'diicui dí tanducuén̄ e chí véé ye'n̄ e di ní ca'a di 'ií'n̄ yā'n̄ chí nguée ye'n̄ e yā, ní ndaācā chí véé vaadī 'cuiica na va'ai chεeti nguuvī chí cuuvi ye'n̄ e di. Ní cuchí di ní ca'n̄ a di nduucú.

23 Taachí sa'n̄ á mii'n̄ ch'iindivee'n̄ sá chuū, neené s'nee'n̄ ndaachií yiinú sa, ti neené 'cuiica sa.

24 Ní taachí Jesús n'diichi yā sa'n̄ á mii'n̄ chí neené s'nee'n̄ ndaachi yiinú sa, tuu'mi ní ca'n̄ a yā: De'ē chúúcā ngi'íi chí cundaa 'ií'n̄ yā'n̄ chí 'cuiica naachí Ndyuūs nga'n̄ a ntii'nyú'n̄ yā.

25 Ní tan'dúúcā ejemplo 'cūū 'tíicā. Nguée ngi'íi cá ye'n̄ e 'áámá 'iiti camello chí ch'εεε cá ti 'yúúduu chí cho'ó tī nduutináá'n̄ 'iini chí cheendi va'ai 'lín̄ nguée ti 'aama sa'n̄ á chí 'cuiica i'téenu sa Ndyuūs ní cundáa sa na va'ai chεeti nguuvī.

26 Taachí discípulos n'giindiveén̄ yā chuū, ca'n̄ a yā: ¿Du'ū cuuví nánguua'n̄ áí?

27 Ní Jesús ca'n̄ a yā: Sa'n̄ á i'n̄ yee'n̄ dí 'cūū nguée ngií dii'n̄ sa chuū naati Ndyuūs cuuvi díi'n̄ yā tanducuén̄ e.

28 Tuu'mi ní Pedro mii'n̄ ní ca'n̄ a yā: Señor, cuin'díichí nī. Nús'uu ní s'nee'n̄ 'nū chí véé ye'n̄ é 'nū, ní cuchí 'nū ndúúcu nī.

29 Jesús mii'n̄ ní ca'n̄ a yā chíi yā 'ií'n̄ yā'n̄ s'ee'n̄: Cuaacu ní'nyú'n̄ nga'n̄ á ngií ndís'tií chí 'áa du'ú nū'n̄ 'ií'n̄ yā'n̄ chí cu'nee yā vaacu

yā, o chiidá yā, o chεεcú yā, o 'díinu yā, o n'daatáa yeⁿe yā, o daiya yā, cáávā chi díiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā,

³⁰ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ n'deēe ca ndaācā yeⁿe yā ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní cuayiivi ní ndaacá yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ná va'ai chεeti nguuvi.

*Jesús ngaⁿa yā chi 'cuūvi yā
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)*

³¹ Jesús cueⁿe yā 'áámá lado ndúúcū ndu'ū ndiichúúví discípulos yeⁿe yā ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Maaⁿ ní caⁿ'ā yú na yāāⁿ Jerusalén ní miiⁿ cúnuuⁿ ca'a tanducuéⁿé chi profetas dingúuⁿ yā ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ yeⁿe 'úú chi Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs.

³² Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ díiⁿ yā entregar 'úú 'iiⁿyāⁿ chi nguéé yeⁿe ndaata Israel. Ní 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ ní dūūchinéⁿ yā 'úú ní díiⁿ taaⁿ yā nduucú níicú ca'a neeⁿ daíⁿ yā 'úú.

³³ 'Cuíinú 'cueⁿé yā 'úú ní 'caaⁿ'núⁿ yā 'úú naati 'cuíinū 'iīnū nguuvi ní nnduūchí yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

³⁴ Discípulos s'eeⁿ nguéé tuumicádíinuⁿ yā yeⁿé dendū'u 'cūū ti canúúⁿ n'de'ei yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Nguéé tuumicádíinuⁿ yā de'ē chi caⁿ'a Jesús.

*Jesús díiⁿ yā chi nduūvā yeⁿe 'áámá saⁿ'ā
chi ngueenááⁿ yeⁿe yāāⁿ Jericó
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)*

³⁵ Taachí Jesús ndaā niiⁿnuúⁿ yā na yāāⁿ Jericó, 'áámá saⁿ'ā ngueenááⁿ véé sa niiⁿnuúⁿ cyúúní. Ngüica sá limosnas.

³⁶ Sáⁿ'a 'cūū táachí ch'iindiveeⁿ sa chí cho'ó n'deēe n'dáí 'iiⁿyāⁿ, itiinguunéⁿ sá: ¿Dé'ē chí chíi?

³⁷ Ní 'iiⁿyāⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā chi ngueenááⁿ chí chó'oo Jesús chí yeⁿe yāāⁿ Nazaret.

³⁸ Tuu'mi ní saⁿ'ā nguéénaaⁿ miiⁿ 'caī sa: N'díi Jesús, Daiya David, nneé ya'ai 'iinu ní 'úú.

³⁹ 'Iiⁿyāⁿ chí cueⁿe vmnaaⁿ yeⁿe Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā miiⁿ chí 'āā ntéé 'cuaī sa, naati saⁿ'ā miiⁿ ní n'gaī yiicu ca sa: N'díi, Daiya David, nnéé ya'ai 'iinu ní 'úú.

⁴⁰ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ chééndii yā ní caⁿ'a yā chí canguai yā saⁿ'a chí nguéé inaaⁿ. Taachí saⁿ'ā miiⁿ ndaā sa nanááⁿ Jesús, Jesús miiⁿ ní itiinguunéⁿ yā saⁿ'ā:

⁴¹ ¿De'ē neⁿe di chi díiⁿ ndúúcū díi? Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'ā sa: Señor, díiⁿ ní chi snāⁿ.

⁴² Jesús caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Cáávā chí i'téénu di nduūvā yeⁿe di.

⁴³ Tuu'mi ní nūuⁿ snaāⁿ sa ní cuéⁿe sa ndúúcū Jesús. Ní ngaⁿ'a sa: De'ε chúúcā ch'εεε Ndyuūs. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿ chí n'diichí yā chuū ní caⁿ'a yā: De'ē chúúcā ch'εεε Dendyuūs.

19

Jesús ndúúcū saⁿ'ā chí nguuvi Zaqueo

¹ Taachí Jesús sndaā yā na yāāⁿ Jericó, cánúuⁿ yā yúúní ní cho'ó yā náávtaⁿ'ā yāāⁿ Jericó miiⁿ.

² Na yāāⁿ miiⁿ canee 'áámá saⁿ'ā chí 'cui-ica sa chí nguuvi sa Zaqueo. Saⁿ'ā miiⁿ, ní saⁿ'ā ndíi tíiⁿ yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí inn'guεε yeⁿe impuestos yeⁿe yáⁿ'āa.

³ Saⁿ'a miiⁿ ní neⁿe sa snaaⁿ sa chéé yā chí Jesús miiⁿ naati nguéé ngii inaaⁿ sa ti neené n'deēe 'iiⁿyāⁿ ti nguéé yaacu sá.

⁴ Tuu'mi ní cueⁿe sa ngéenuⁿ sa cuááⁿ vmnaaⁿ ní cuchεε sá 'áámá tíiⁿ yáⁿ'á sicómoro caati cuuvi sa snaaⁿ sa 'iiⁿyāⁿ, ti Jesús miiⁿ canee chí cho'ó yā miiⁿ.

⁵ Taachí Jesús miiⁿ ndaá yā miiⁿ, n'diichí yā Zaqueo miiⁿ, ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Díi, Zaqueo, maaⁿ nch'εεé nūuⁿ nch'éeⁿ dí ti maaⁿ ní neⁿé cuneé na vaacu dí.

⁶ Tuu'mi ní Zaqueo miiⁿ maaⁿ nch'εεé nūuⁿ nch'éeⁿ sa ní 'cuuⁿ sa chí cueⁿe Jesús miiⁿ ndúúcu sa na vaacu sa. Ní yeenú taavi sa.

⁷ Taachí 'iiⁿyāⁿ n'diichí yā chuū, nducyaaca yā ní neené n'deēe caⁿ'a yā. Ní caⁿ'a yā chí Jesús miiⁿ ní chinndaá yā chí cunee yā ndúúcū 'aama saⁿ'ā chí véé nuuⁿndí yeⁿe sa.

⁸ Tuu'mi ní taachi ch'iindiveeⁿ Zaqueo chuū, chééndii sa nanááⁿ Jesús miiⁿ ní caⁿ'a sá chí sa 'iiⁿyāⁿ: Señor, 'caandiveeⁿ ní yeⁿé. Ná maⁿ'a chí véé yeⁿé ca'á 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe yā. Ndúúti chí de'ē ndivií yeⁿe 'áámá 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní n'guεεcuneé cuūuⁿ tanto yeⁿe yā.

⁹ Jesús caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā: Maaⁿ ní nnguá'āi 'iiⁿyāⁿ yeⁿe va'ai Zaqueo yeⁿe nuuⁿndí yeⁿe yā ti Zaqueo miiⁿ ní yeⁿe ndaata Abraham.

10 Ti 'úú chí Saⁿā chi Daiya Dendyuūs ní ndaá chí inⁿnuúⁿ ní 'úú nadinguaⁿái 'iiⁿyāⁿ chí nindái ndúú^cū nuūⁿndi yeⁿe yā.

Ejemplo yeⁿe dueño chí ca'a tuumī mozos yeⁿe yā chí cuuvi diiⁿ sa negocio

11 Taachí Jesús miiⁿ 'āā canéé niiⁿnuúⁿ yā na yāā Jerusalén, 'iiⁿyāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā chuū nadicádíⁿnuuⁿ yā chí 'āā maáⁿ nuūⁿ ndaá naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā. Tuuⁿmi ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā 'áámá ejemplo.

12 'Áámá saⁿā chí n'dai chí yeⁿe familia chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ cueⁿ'e sa na 'aama país chí yaⁿ'ai chí cunéé sa rey yeⁿe país miiⁿ. Cueⁿ'e sa ní cuayiivi nguεεcunéé sa.

13 Taachi 'āā cháā caⁿ'ā sa, yaaⁿ'vi sa ndiichi saⁿā mozos yeⁿe sa ní ca'a sa 'áámá cáádí 'diiⁿnguāⁿ 'áámá 'áámá mozo yeⁿe sa. Ní caⁿ'a sa chí sa mozos: Díiⁿ ní negocio ndúú^cū tuumī 'cūū nuuⁿmaⁿ neⁿ'e chí caⁿ'á.

14 'Iiⁿyāⁿ yeⁿe país chí yaⁿ'ai nguéé neⁿ'e yā saⁿ'a miiⁿ ní nguéé neⁿ'e yā chí cuuvi rey yeⁿe yā saⁿ'ā. Dichó'o yā n'duuvi 'iiⁿyāⁿ chí caaⁿ'maⁿ ya 'túú^cā: Nguéé neⁿ'e 'nū chí saⁿ'á 'cūū ní cúuvi sá rey yeⁿe nús'uu.

15 Saⁿā miiⁿ chí rey chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā cueⁿ'e yā ní nguεεcunéé yā ndāā yā na vaacu yā. Dichó'o sa 'iiⁿyāⁿ chí yaaⁿ'vi yā mozos chí ca'a sa tuumī miiⁿ chí ndaa sa nanáⁿ yā ní cuuvi cadíⁿnuuⁿ yā, ¿'áá n'deēe daiyā tuumi ndaacá 'aama 'aama yā?

16 Ndaa saⁿā chí vmnáⁿ vmnaaⁿ ní caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿyāⁿ: N'diī, señor, yeⁿe 'aama caadi 'diiⁿnguāⁿ yeⁿe nī, daiya túumī miiⁿ diiⁿ ganar ndiichi caadi 'diiⁿnguāⁿ.

17 'Iiⁿyāⁿ 'cuiica miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā mozo miiⁿ: Díi, n'daacā idiiⁿ di; ní díi 'áámá mozo chí n'dai. Tan'dúú^cā chí n'daacā chí diiⁿ di ndúú^cū chí 'téé chí teé dii maaⁿ ní díi ní caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ di yeⁿe ndiichi yāāⁿ.

18 Cuayiivi ndaā táámá sá ní caⁿ'ā sa: N'diī, señor, yeⁿe 'aama caadi 'diiⁿnguāⁿ yeⁿe nī, daiya tuumī miiⁿ diiⁿ ganar nyuⁿ'u cáádí 'diiⁿnguāⁿ.

19 Tuuⁿmi ní caⁿ'a 'iiⁿyāⁿ 'cuiica miiⁿ chí yā mozo 'cūū: 'Tiicá ntuūⁿ dii ní caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ di yeⁿe nyuⁿ'u yāāⁿ.

20 Ndaā táámá mozo ní caⁿ'ā sa chí sa 'iiⁿyāⁿ 'cuiica miiⁿ: N'diī, señor, ingāā tuumī yeⁿe nī chí cachiichí na pañuelo ní chí'neenⁿ n'dai.

21 'Úú ní 'va'á n'diī ti neené chεεchí n'diī chí nanguai nī cosas naachi nguéé idiiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ ní ndúú^cū tuumī yeⁿe nī díiⁿ nī cosechar naachi nguéé niiⁿnuⁿ nī ti yeⁿe nī.

22 Tuuⁿmi ní 'iiⁿyāⁿ 'cuiica miiⁿ caⁿ'a yā chí yā mozo miiⁿ: Díi, mozo chí nguéé n'daacā idiiⁿ di, cáávā nduudu chí ngaⁿ'a di canee di condenado. Dii ní déenu di chí chεεchí 'úú ní nanangaáⁿ chí nguéé yeⁿe ní idiiⁿ cosechar chí nguéé diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ ti yeⁿe.

23 ¿De'ē cúúví chí nguéé s'nuūⁿ di tuumī yeⁿe na banco? Maaⁿ ní^cú taachi nindaá ní cuta'á tuumī yeⁿe ndúú^cū daiya.

24 Tuuⁿmi ní 'iiⁿyāⁿ 'cuiica caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí snéé yā miiⁿ: Divíi nī tuumī yeⁿe sa ní ca'á nī saⁿ'a chí véé n'diichi caadi 'diiⁿnguāⁿ yeⁿe sa.

25 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: N'diī, señor, saⁿ'a miiⁿ ní 'āā véé ndiichi cáádí 'diiⁿnguāⁿ yeⁿe sa.

26 'Iiⁿyāⁿ 'cuiica nan'guεεcútaⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: 'Úú ní ngaⁿ'á ngiiⁿ ndís'tiī chí 'iiⁿyāⁿ chí véé yeⁿe yā cuta'a cá yā chí cuuvi yeⁿe yā naati 'iiⁿyāⁿ chí dúú'vī vεε yeⁿe yā 'téé chí véé yeⁿe yā ní 'iiⁿyāⁿ ndivíi yā yeⁿe yā.

27 'Tiicá ntúūⁿ, 'iiⁿyāⁿ chí nguéé neⁿ'e n'diichi yā chí táaⁿ yā nduucú, ní nguéé neⁿ'e yā chí 'úú cuuvi rey yeⁿe yā, tuuⁿmi ní candée nī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nanaáⁿ 'muuⁿ ní 'caaⁿ'nuⁿ nī 'iiⁿyāⁿ 'muuⁿ.

Jesús ndaa yā na yāā Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ch'íínú caⁿ'a yā chuū, Jesús cueⁿ'e yā cuááⁿ vmnaaⁿ ní cueⁿ'é yā ní ndaa yā na yāā Jerusalén. Cuayiivi cueⁿ'e ntúūⁿ discípulos yeⁿe yā.

29 Taachí ndaā niiⁿnuúⁿ yā yeⁿe yāāⁿ Betfagé ndúú^cū yāāⁿ Betania niiⁿnuúⁿ naachi canee yiicū chí nguuví Olivos, tuuⁿmi ní Jesús dichó'o yā ná 'uūví discípulos yeⁿe yā vmnaaⁿ yā.

30 Ní Jesús caⁿ'a 'túú^cā: Cueⁿ'e nī na yāāⁿ 'líiⁿ chí canéé niiⁿnuúⁿ ní taachí cundaá nī yāāⁿ miiⁿ ndaacá nī 'áámá burro 'líiⁿ chí n'dééchiichí tī. Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ 'āā cuéé cunduú yā 'iiti. N'daatí nī 'iiti ní candée nī 'iiti 'muuⁿ.

31 Ní nduuti chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ tiinguuneeⁿ yā 'túú^cā: Ndís'tiī, ¿de'ē cúúví chí n'daatí

nī 'iiti? 'Túúcā nan'guεεcútaⁿ'a nī chi Señor yeⁿ'e yú ní neⁿ'e yā 'iiti.

³² Discípulos chi dicho'ó Jesús cueⁿ'e yā ní ndaāca yā 'iiti tan'dúúcā chi Jesús miiⁿ caⁿ'a yā.

³³ Taachí n'daātí yā burro 'lííⁿ miiⁿ, 'iiví tī ní caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē cúúví chí in'daatí nī burro 'lííⁿ yeⁿ'é?

³⁴ Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Señor yeⁿ'e yú ní neⁿ'e yā 'iiti.

³⁵ Tuu'mi ní candéε yā 'iiti nanáán Jesús. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ sn'dúu yā cotón yeⁿ'e yā vm-náán yeⁿ'e tī ní Jesús canduú yā 'iiti miiⁿ.

³⁶ Ní taachí Jesús cho'ó yā cyúúní miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ ní n'doo yā cotón yeⁿ'e yā cuaaⁿ cyúúní mííⁿ.

³⁷ Taachí Jesús ndaa niiⁿnúⁿ yā naachi nga'ái yúúní mííⁿ yeⁿ'e yīcū chí nguuvi Olivos, nducyáácá discípulos yeⁿ'e yā ní yeenú taavi yā. Ní tuca'á yā caⁿ'a yā chí ch'εεte n'dai Ndyuūs cucáávā chí vaadī n'giinu chí n'diichí yā chí Jesús diíⁿ yā. Níícú diitūu n'dai 'cai yā ti yeenu taaví yā.

³⁸ Ní 'cai yā: De'ē chúúcā n'dai Rey chí cuchii yā ndúúcū chí duuchi Señor Ndyuūs. Ní cuneé vaadī 'diíⁿ ná va'ai chεeti nguuvi. Ní caⁿ'á yā ndúúcū vaadī yeenú. De'ē ch'εεte ca n'dai Ndyuūs chí dεεvé n'dai yā ndúúcū poder yeⁿ'é yā.

³⁹ Tuu'mi ní n'duuvi 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chí snée yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'a yā chí yā Jesús miiⁿ: N'dií, Maestro, yaa'vi neeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguée caaⁿ'maⁿ yā tíicā.

⁴⁰ Jesús miiⁿ ní nán'guεεcútaⁿ'a yā yeⁿ'e fariseos ní caⁿ'a yā: Ndúúti chí 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ ní 'tíicā nguée caaⁿ'maⁿ yā, tuu'mi ní tuūu miiⁿ ní caaⁿ'maⁿ 'tíicā.

⁴¹ Taachí ndaa niiⁿnúⁿ yā chí n'diichí yā yáán Jerusalén miiⁿ, tuu'mi ní Jesús chεécú yā cucáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáán miiⁿ ti ya'ai 'iinu yā caavā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

⁴² Ní caⁿ'a yā 'túúcā: Ndís'tií, 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáán Jerusalén, nduuti chí incheenaán nī yeⁿ'e nguuví 'cūū chí cuuvi nanguaⁿ'ai nī tuu'mi ní 'úú cuuví teé ndís'tií vaadī 'diíⁿ. Naati maaⁿ ní Ndyuūs canuuⁿ n'de'ei yā yeⁿ'e nī ní nguée cuuvi deenu nī.

⁴³ Ti ndaa nguuvi taachí 'iiⁿ'yāⁿ chí taaⁿ ndúúcu nī chééndii yā núúⁿmánⁿ 'diituú yáán yeⁿ'e nī ní nguée cuuví cáanu nī yeⁿ'e yā.

⁴⁴ Ní diíⁿ yā chí cundεε nī ti nguεε cuchéé nī ndúúcu yā. Ní 'caaⁿ'núⁿ yā nducyaaca ndís'tií ndúúcū daiyá nī, ní dituuví yā yáán Jerusalén yeⁿ'e nī ti 'iiⁿ'yāⁿ nguée deenu yā chí tiempo maaⁿ ní nguuvi chí Ndyuūs s'neéⁿ yā chí cuuvi nanguaⁿ'ai yā.

Jesús nadīdεεvé yā yaācū templo

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Tuu'mi ní Jesús sndaá yā na yaācū templo ní tucá'a yā tun'dáa yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí in'diicui yā ní ngái ntúuⁿ yā miiⁿ.

⁴⁶ Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Túúcā canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Yáacū yeⁿ'é ní naachi caaⁿ'maⁿngua'a 'iiⁿ'yāⁿ naati ndís'tií ní diíⁿ nī tan'dúúcā chí yīiε yaava yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí diduucu.

⁴⁷ Jesús miiⁿ nguuvi nguuvi ngi'cueeⁿ yā ná yáacū templo; naati 'iiⁿ'yāⁿ chí iduú n'gεεté, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngi'cueeⁿ ley, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yáán miiⁿ nduuvidaamá yā ti neⁿ'é yā n'diichí yā táácā chí cuuvi 'caaⁿ'núⁿ yā Jesús miiⁿ.

⁴⁸ Nguée indaacá yā táácā chí 'caaⁿ'núⁿ yā Jesús, ti nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ s'nee veeⁿ n'daacá yā yeⁿ'é chí ngi'cueeⁿ Jesús miiⁿ.

20

Jesús nga'a ntiiⁿnyúⁿ yā

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ 'Áámá nguuvi taachí Jesús miiⁿ ngi'cueeⁿ yā chεeti yaācū templo ní ngi'cueeⁿ yā nduudu chí ngai yeⁿ'e Ndyuūs, ndaā nanáán Jesús miiⁿ chí iduú n'gεεté ndúúcū maestros yeⁿ'e ley, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúú chí nga'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yaācū.

² Ní ntiinguunéeⁿ yā Jesús: ¿Du'ú caⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ chí ca'cueeⁿ nī déndu'ū chí 'tuucā? O ¿du'ú 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē tee yā orden chí diíⁿ ní 'tíicā?

³ Tuu'mi ní Jesús miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'a yā: 'Úú ntúūⁿ ní ntiinguuneeⁿ 'áámá ndís'tií. Nan'guεεcútaⁿ'a nī yeⁿ'é:

⁴ ¿Dú'u ca'a orden Juan chí chεedínuūⁿniⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ? ¿'Áá yeⁿ'e Ndyuūs o sa'a in'yeeⁿdí 'cūū?

⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nduuvidaamá yā ní caⁿ'a yā nguaaⁿ maaⁿ yā: Ndúúti chí caaⁿ'maⁿ yú chí

yeⁿe Ndyuūs, Jesús miiⁿ ní cuuvi yā s'uūúⁿ:
¿De'ē cuuvi chí nguéé chí'téenu nī?

6 Nduuti chí caaⁿmaⁿ yú chí yeⁿe saⁿā
íⁿyeeⁿdí 'cūū, nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní cuiituú
yā s'uūúⁿ ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nadicádíinuⁿ yā chí
cuaacu níⁿnyúⁿ Juan miiⁿ ní 'áámá profeta
chí Ndyuūs dicho'ó yā.

7 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nan'guεεcútaⁿa
yā yeⁿe Jesús chí nguéé déenu yā tíí ndicá
yeⁿe chí ngεεdínuūⁿnī Juan miiⁿ.

8 Tuu'mi ní Jesús caⁿa yā chí yā 'iiⁿyāⁿ
s'eeⁿ: Ndíí nguéé ndúú 'úú ra cuuví ndís'tiī
du'u 'iiⁿntyéⁿe tee yā orden 'úú chí idiīⁿ
chuū.

*Yáⁿāa yeⁿe saⁿā chí diiⁿ cuidado dí'yú
uvas*

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Jesús tucá'a yā caⁿa yā chí yā 'iiⁿyāⁿ
s'eeⁿ 'áámá ejemplo chí 'téé nguéé dáámá:
'Áámá saⁿā chíinū sa dí'yú uvas ná yáⁿāa
yeⁿe sa. Dueño miiⁿ ca'a yā n'duuví saⁿā
chí idiiⁿ sa ntiīnyuⁿ ní nadííⁿve yā saⁿā.
Ní chíica yā yáāⁿ vaacú yā ní cueⁿe yā chí
cuuvi 'náaⁿ yā.

10 Taachí ndaā tiempo yeⁿe cosecha yeⁿe
uvas miiⁿ, dueño miiⁿ dichó'o yā 'aama
mozo yeⁿe yā chí cueⁿe sa cuta'a sa parte
yeⁿe cosecha chí tuneⁿ dueño miiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ
chí idiiⁿ ntiīnyuⁿ yeⁿe yáⁿāa ch'eⁿé yā
mozo ní nadichó'o yā mozo miiⁿ. Ní nguéé
de'ē vεε ca'a yā mozo miiⁿ.

11 Dueño nguεεcunée yā dichó'o yā táámá
mozo nanááⁿ saⁿā chí idiiⁿ ntiīnyuⁿ na
yáⁿāa yeⁿe yā. 'Tiicá ntúūⁿ nguéé n'daacā
diiⁿ sa ndúúⁿcū mozo miiⁿ. Ch'éⁿé sa saⁿa
ní nadicáanu sa saⁿā miiⁿ. Ní nguéé de'ē vεε
ca'a sa saⁿā mozo miiⁿ.

12 Dueño yeⁿe yáⁿāa miiⁿ nguεεcunée
ntúūⁿ yā dicho'ó yā táámá mozo nanááⁿ
'iiⁿyāⁿ chí idiiⁿ ntiīnyuⁿ na yáⁿāa yeⁿe
yā naati 'nuucá'a sa saⁿa ní nadicaanu sa
saⁿā.

13 Tuu'mi ní dueño yeⁿe yáⁿāa miiⁿ caⁿa
yā: ¿Táácā dííⁿ? Dicho'ó saⁿā daiyá chí
neⁿe taaví. ¿'Áá nguéé taachí snaaⁿ sa saⁿā
diiⁿ sa honrar saⁿā daiyá?

14 'Iiⁿyāⁿ chí idiiⁿ ntiīnyuⁿ na yáⁿāa miiⁿ
taachí n'diichi sa saⁿā daiya dueño yeⁿe
yáⁿāa miiⁿ nadicádíinuⁿ sa ní caⁿa sa chíi
sa vi'ī: Sáⁿa 'cuu chí cuuví yeⁿe sa yáⁿāa

'cūū. 'Caāⁿnuⁿ yú saⁿā ní yáⁿāa ndúúⁿcū chí
véé naaⁿ cuuvi yeⁿe yú.

15 Tuu'mi tun'dáa sa saⁿā daiya dueño
'áámá lado yeⁿe chéeⁿ yeⁿe dí'yú uvas ní
ch'iiⁿnuⁿ sa saⁿā. Jesús caⁿa yā: Maaⁿ ní,
¿de'ē dííⁿ dueño yeⁿe yáⁿāa nduucú saⁿā
s'eeⁿ chí diiⁿ 'tíicā?

16 Dueño miiⁿ taachi ndaa yā ní diví yā
saⁿā chí idiiⁿ ntiīnyuⁿ na yáⁿāa yeⁿe yā
ní 'caaⁿnúⁿ yā saⁿā s'eeⁿ. Ní ca'á yā yáⁿāa
miiⁿ yeⁿe yā táámá 'iiⁿyāⁿ. Taachí 'iiⁿyāⁿ
fariseos ch'iindiveⁿ yā chuū, tuu'mi ní
caⁿa yā: N'daacā chí Ndyuūs nguéé 'cuaaⁿ
yā chí 'tíicā.

17 Jesús ch'iinú yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ, ní caⁿa
yā: ¿De'ē neⁿe caaⁿmaⁿ nduudu chí canée
nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs chí 'tuucā?

Tuūu ch'εεté chí 'iiⁿyāⁿ chí din'dái yā va'āī
miiⁿ ní sta'á yā ní ch'εεcú yā 'áámá
lado, ní tuūu 'cūú chí tuūu ch'εεte
miiⁿ dichííⁿve ca ní canée tuūu ch'εεté
yeⁿe esquina yeⁿe va'āī.

18 'Āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí cun'daa ndúú
yā vmnaaⁿ na tuūu 'cūú ní caātū 'ííⁿí yeⁿe
yā. Naati 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chí cun'dáa
nduūu tuūu 'cūú vmnaaⁿ yeⁿe yā, 'cuíⁿú
ndúúⁿví yuūni yā.

*Yeⁿe tuumī chí ca'á yā emperador César
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)*

19 'Iiⁿyāⁿ chiiduú n'gεεté ndúúⁿcū ma-
estros yeⁿe ley neⁿe yā cuta'á yā Jesús ní dííⁿ
yā chí preso yā naati di'va'a yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe
yáāⁿ miiⁿ. Tuu'mi nūuⁿ tuumicádíinuⁿ yā
chí Jesús miiⁿ caⁿa yā ejemplo 'cūū chí 'téé
nguéé dáámá ní yeⁿe yā.

20 Tuu'mi ní dichó'o yā 'iiⁿyāⁿ chí
'cueenuúⁿ Jesús miiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ndaacá
yā táácā chí cástaⁿa yā nduudu Jesús miiⁿ
chí Jesús cuuví caaⁿmáⁿ yā 'aama nduudu
yaadi. 'Tíicā ní cuuvi dichó'o yā Jesús
nanááⁿ gobernador.

21 Chíiⁿ chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ntiinguunéeⁿ
yā Jesús nduudú 'cūū: N'díí, maestro,
déenu 'nū chí ngaⁿa nī ní ngi'cueeⁿ nī
chiiⁿ chí n'daacā. Ní nguéé dííⁿ nī juzgar
'iiⁿyāⁿ tan'dúúⁿcā chí n'gee nī chí n'daacā
o nguéé, naati ngi'cueeⁿ nī yúúⁿí yeⁿe
Ndyuūs ndúúⁿcū nduudu cuaacu.

22 Maaⁿ ní cuuví nī chuū: ¿'Áá n'daacā chí nadí'vε 'nū emperador César tuūmī yeⁿe yáⁿāa o nguéé?

23 Jesús tuumicadínuuⁿ yā chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nguéé n'daacā chí dííⁿ yā ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: ¿Dε'ε cúúví chí neⁿe nī castaⁿ'á nī nduudu yeⁿ'é?

24 'Cuuⁿmiⁿ nī 'áámá tuumī. Jesús n'diichí yā tuūmī ní caⁿ'a yā: ¿Du'ū naaⁿ ndéε tuūmī miiⁿ? ¿Du'ū chí nguuví caⁿnee nguūⁿ naaⁿ? Tuuⁿmi ní saⁿ'a s'uuⁿ nan'guεεcútaⁿ'ā sa: Naaⁿ emperador César cānee.

25 Tuuⁿmi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ncaⁿ'a nī tuūmī emperador César miiⁿ chííⁿ chí yeⁿ'é yā ní caⁿ'á nī Ndyuūs chííⁿ chí yeⁿ'é yā.

26 Nguéé cuuvi dííⁿ yā chistaⁿ'a mar 'áámá nduudu yeⁿe Jesús miiⁿ ní cheⁿ'e yiinú yā yeⁿ'é chí nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús. Ní 'āā ntéé caⁿ'a yā mar 'áámá.

Tiⁿyāⁿ itiinguuneeⁿ yā Jesús yeⁿ'é chí nduuchi tináⁿ'ā

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Cuayiivi ní n'duuvi 'iiⁿyāⁿ saduceos ndaa yā nanááⁿ Jesús. Saduceos nguéé s'téenu yā chí nduuchi tináⁿ'ā. Ní caⁿ'a yā chíi yā Jesús:

28 N'dií, Maestro, Moisés dingúuⁿ yā na ley 'tíicā: Ndúúti chí 'áámá saⁿ'ā cuuvi sa ní cuⁿneeⁿ sa n'daataá yeⁿ'é sa ní nguéé daiya tá, tuuⁿmi ní 'díinu sa cuuvi 'caandavaacu sa ndúúcu n'daataá miiⁿ ní 'cuundi daiya sa lado yeⁿ'e 'díinū tináⁿ'ā.

29 Maaⁿ ní véé ndεεchε 'díinu yā. Saⁿ'ā vmⁿnaaⁿ mííⁿ canee sa ndúúcu n'daataá yeⁿ'é sa ní ch'ií sa. Nguéé ch'εetinée daiya sa.

30 Saⁿ'ā 'díinu sa ndiichi ndii 'úúví canee sá ndúúcu n'daataá yeⁿ'é tináⁿ'ā. 'Díinu sa miiⁿ ch'ií ntúūⁿ saⁿ'ā miiⁿ. Nguéé ch'εetinée ntuūⁿ daiya sa.

31 Saⁿ'ā 'díinū sa ndiichi ndii 'íinú canéé ntúuⁿ sa ndúúcu n'daataá mííⁿ. 'Tíicā ntúūⁿ ch'ií sa ní nguéé ch'εetinée ntúūⁿ daiya sa. Nduu ndεεchε yā ch'εetinée yā ndúúcu n'daataá mííⁿ ní caⁿ'áámá caⁿ'áámá yā ch'ií yā ní nguéé ch'εetinée mar 'áámá daiya yā.

32 Cuayiivi miiⁿ ní ch'ií n'daataá mííⁿ.

33 Taachí ndaa nguuvi chí nduuchi 'iiⁿyāⁿ chí n'dií, ¿chéé saⁿ'ā s'eeⁿ n'daataá

yeⁿ'é sa táⁿ'ā? Tí nduu ndεεchε yā ch'εetinée yā ndúúcu n'daataá mííⁿ.

34 Tuuⁿmi ní Jesús miiⁿ nan'guéécútaⁿ'a yā yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: 'Iiⁿyāⁿ chí snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū n'giindivaacu yā ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yā nga'a yā chí n'gíindivaacu yā.

35 'Iiⁿyāⁿ chí túneeⁿ chí ndaa yā na táámá iⁿ'yeeⁿdí, taachi nduuchi yā yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā, na yáⁿāa miiⁿya ní nguεε 'caandavaacu yā, ndíi nguéé ndúú chí ca'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yā chí 'caandavaacu yā.

36 Yáⁿāa miiⁿya 'āā ntéé 'cuuvi yā ti daama yā ndúúcu ángeles. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí daiya Ndyuūs tí induuchi yā yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā.

37 Ndíi cuaaⁿ vmⁿnaaⁿ ndíi taachi maaⁿ Moisés miiⁿ dingúuⁿ yā yeⁿ'é yáⁿ'á 'lííⁿ chí ngiichi iteé cadínuuⁿ yú caati tináⁿ'ā ninduuchi yā. Ní Moisés miiⁿ ngaⁿ'á yā chí Señor Ndyuūs miiⁿ ní Ndyuūs yeⁿ'e Abraham, ndúúcu Isaac, ndúúcu Jacob.

38 Tí Ndyuūs ní nguéé Ndyuūs yeⁿ'e tináⁿ'ā ti yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí sндуuchi yā. Caati nanááⁿ Ndyuūs miiⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní sндуuchi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

39 Tuuⁿmi ní n'duuvi maestros chí ngi'cueeⁿ ley caⁿ'a yā chíi yā Jesús miiⁿ: N'dií, Maestro, n'daacā ngaⁿ'a nī.

40 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéé neⁿ'e yā ntiinguuneeⁿ ca yā.

¿Du'ū 'iiⁿyāⁿ chí Cristo?

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tíi, ¿táácā chí ngaⁿ'a nī chí Cristo miiⁿ ní daiya David?

42 Maāⁿ David miiⁿ ní ngaⁿ'a yā na libro yeⁿ'é Ndyuūs chí Salmos 'túúca:

Caⁿ'a Señor Ndyuūs chíi yā Señor yeⁿ'é: 'Cuundi di lado tá cuaācū yeⁿ'é chí lado yeⁿ'e honor,

43 ndíi taachi 'úú cuⁿneéⁿ 'iiⁿyāⁿ chí enemigos chí contra yeⁿ'é di cuaaⁿ ndii yā ca'a di tan'dúúca chí 'aama banco lííⁿ.

44 Ndúúti chí David miiⁿ caⁿ'a yā chí Cristo miiⁿ ní Señor yeⁿ'e yā, ¿táácā cuuvi chíi chí Cristo miiⁿ ní daiya David?

Jesús ngíicā nuuⁿndi yeⁿ'e maestros chí ngi'cueeⁿ ley

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Nducyáácá 'ii'yān n'giindiveén yā taachi Jesús ca'n'a yā ndúúcu discípulos ye'n'e yā ní tuca'á yā ca'n'a yā chuū:

46 Díi'n nī cuidado, ndís'tiī, ye'n'é maestros chi ngi'cuee'n ley. 'Ii'yān s'ee'n ní ne'n'e yā 'cuεεti núu'n yā catecai n'geēnúú yā, ní ne'n'e yā chi ndís'tiī ní díi'n nī saludar 'ii'yān s'ee'n taachi snée yā nii'vεε ní ne'n'é yā chi díi'n nī respetar 'ii'yān s'ee'n. Ní ne'n'e yā 'cuεεté yā na sillas vmnáán vmnaa'n ye'n'ē honor ná yaacū sinagogas ní sillas ye'n'e honor ye'n'e 'viicu naachi ché'e yā.

47 'Ii'yān s'ee'n ní ndivíi yā va'ai ye'n'e n'daataá nguá'āa. Ní neéné n'deēe nga'angua'á yā ní ne'n'e yā chi snaa'n taná'n'ā 'ii'yān chi díi'n yā 'tíicā. 'Ii'yān s'ee'n ní neene ch'εεte ca castigo ye'n'e yā nguuvi ye'n'e juicio.

21

Ofrenda ye'n'e n'daataá nguá'āa (Mr. 12.41-44)

1 Jesús snée yā na yaācu templo ní n'diichi yā chi 'ii'yān 'cuiica ngii yā ofrendas ye'n'e yā na cajas naachi inúu'n ofrendas.

2 N'diichí ntúu'n yā 'áámá n'daataá nguá'āa chí neene ndaachíi cānee tá. Tá'n'ā mii'n ní s'nuū'n tá chεeti caja mii'n 'uūvi centavos chí cobre.

3 Jesús mii'n ní nga'n'a yā ngii yā 'ii'yān s'ee'n: Cuaacu ní'nyu'n 'úú nga'n'á ngii ndís'tiī chí n'daataá nguá'āa 'cūū ch'εεte ca tuūmī chíi tá, nguéé ti taná'n'ā 'ii'yān.

4 Tí 'ii'yān s'ee'n ní nga'a yā ye'n'ē chí nngaāva ye'n'e yā chi cuuvi ofrenda ye'n'e Ndyuūs; naati n'daataá 'cūū chí neene ndaachíi canee tá ní ca'ā tá tanducué'n'ē chí véé ye'n'e ta chí che'e tá.

Jesús nn'geen yā táámá ejemplo chi ye'n'e yaācá chí ntuvíi

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

5 Ná'n'ā 'ii'yān ní nga'n'a yā ye'n'e yaācū templo mii'n chí yaāva canéé ndúúcu tuūu n'dεε chee'n ndúúcu adornos ye'n'ē regalos chí lado ye'n'e ofrenda. Jesús ca'n'a yā chíi yā 'ii'yān s'ee'n:

6 Ndís'tiī ní inaa'n nī dendú'ū chí 'túúcā. Ndáá nguuvi taachí nadituuví yā yaācū mii'n ní 'āā ntéé cūnee tuūu cuaa'n vmnáán ye'n'e ví'ī chí nguéé ntuvíi.

Ejemplo ye'n'e tiempo taachi 'āā cuéé ndaa nguuvi chí 'cuiinū i'n'yeēndī

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Tuu'mi ní 'ii'yān s'ee'n ntinguunée'n yā Jesús mii'n: N'diī, Maestro, ¿tíi cua'n'ā cuuví chuū? ¿De'ē señal 'cuu'mi'n nī taachi 'āā cuuvi chí 'tíicā?

8 Jesús ca'n'a yā: Cundéε nī cuidado chí 'ii'yān nguéé canche'éi yā ndís'tiī caati neené n'deēe 'ii'yān chíi yā caa'n'mán yā ndúúcu chí duuchí 'tíica: 'Úú chí Cristo; ní 'āā snée nguuvi chí 'cuiinū i'n'yeēndī. Naati ndís'tiī, nguéé ca'n'á nī ndúúcu yā.

9 Ní taachí 'caandiveén nī chí vεε caandaá ní 'ii'yān 'cuu'ma'n yā contra ye'n'e taama yā nguéé díi'yá nī cuuvi. Tanducué'n'ē chuū canéé chí cuuvi vmnáán vmnaa'n naati 'āā cuεε 'cuiinū i'n'yeēndī.

10 Tuu'mi ní Jesús ca'n'a yā chíi yā 'ii'yān s'ee'n: 'Áámá nación ní 'cuu'mán contra ye'n'e taama nación ní 'ii'yān ye'n'e 'áámá país ní 'cuu'mán yā contra ye'n'e 'ii'yān ye'n'e taama país.

11 Ní n'deēe cuuvi nu'n'u taa'n yá'n'āa, ndúúcu tiempos chí 'cuūndī cuiicu, ndúúcu ca'ai taa'n n'deēe cuaa'n n'dai, ní 'ii'yān snaa'n yā dendu'ū chí vaadī n'giinu ye'n'ē va'ai chεeti nguuvi ní díi'yá yā cuuvi.

12 Ní taachi 'āā cuéé cuuvi tanducué'n'ē dendu'ū chí 'túúcā, 'ii'yān ní cuiitúú yā ndís'tiī ní cuta'á yā ndís'tiī chí presos nī. Ní nca'á yā ndís'tiī 'ii'yān chí nga'n'a ntiin'nyu'n ye'n'e yaācū sinagogas ní 'cuii yā ndís'tiī vácūū. Cuayiivi ní candéε yā ndís'tiī nanáán 'ii'yān reyes ndúúcu gobernadores cáávā chí nga'n'a nī chí duuchí.

13 Chuū 'cueenu ndís'tiī cuuvi ti cuen'é nī nduucú ní nanáán 'ii'yān s'ee'n cuuvi caa'n'mán nī nduudu cuaacu ye'n'é.

14 Cundéε n'daaca nī cuidado ná staava ye'n'e nī ní nguéé nadacádínuu'n nī vmnaa'n ye'n'e taācā nán'guεεcúta'n'a nī ye'n'e 'ii'yān s'ee'n.

15 Tí hora mí'n nūu'n 'úú ní yaa'ví ndís'tiī nduudu chí caa'n'mán nī. Ní teé ndís'tiī vaadī deenu ye'n'é ní 'ii'yān s'ee'n nguéé cuchεε yā ndúúcu ndís'tiī, ndíi nguéé ndúú cuuvi caa'n'ma'n yā contra ye'n'ē ndís'tiī.

16 Naati chiidá nī, ndúúcu 'díinu nī, ndúúcu 'ii'yān ye'n'e nī, ndúúcu amigos ye'n'e nī ní caa'n'mán yā contra ye'n'e ndís'tiī chí 'ii'yān 'caa'n'nú'n yā ná'n'ā ndís'tiī.

17 Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ cuuvi n'diichí yā ndís'tiī cucáávā 'úú ti cueⁿé nī nduucú.

18 Naati mar 'áámá yuūdū tíⁿ nī nguéeⁿ cuuví ndái.

19 Nduuti chí ndís'tiī ngiinū ngiinū cuchéeⁿ nī na staava yeⁿé nī ní 'cuεεtinéeⁿ n'daāca nī, tuu'mi ní ndáá nguuvi chí ndaaca nī vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe nī.

20 Taachi ndís'tiī snaaⁿ nī soldados nuuⁿmaⁿ ndiíví yā yáāⁿ Jerusalén, tuu'mi ní cadiinuuⁿ nī chí yáāⁿ Jerusalén miiⁿ 'āā ntuvíí.

21 Tuu'mi ní n'daacā chí 'iiⁿyāⁿ chí snée yā na yáⁿāa Judea caⁿá yā cáánu yā cuaáⁿ yiicū. Ní 'iiⁿyāⁿ chí snée yā na yáāⁿ Jerusalén miiⁿ ní nan'dáa yā miiⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ chí snée yā campo nguéeⁿ nguεεcunee nndaā yā na yáāⁿ Jerusalén.

22 Ti nguuvi s'eeⁿ ní nguuví chí cuchíi 'cuenú yā cuuvi cáávā nuuⁿndí yā. Níicú canéeⁿ chí cuuvi cuaacu tanducuéⁿé chí canéeⁿ nguⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs.

23 Naati dε'ε chúúca yá'āi yeⁿe n'daataá chí véé daiya tá chεεti tá ndúúcu n'daataá chí ngiicú da'cua'āa daiya tá nguuvi chí cáánu yā. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nééné 'cuenú yā cuuvi na yáⁿāa 'cúu.

24 Ní 'yááⁿ 'iiⁿyāⁿ ní 'cuúvi yā ndúúcu machete 'uúví lados 'caāiⁿ taachi diiⁿ yā caandaá. Ní candεε yā 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí presos yā ní caⁿá yā ndíi nducyaaca países. Níicú yáāⁿ Jerusalén miiⁿ cūnee ndúúcu 'iiⁿyāⁿ gentiles chí 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ yeⁿé ndaata Israel ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canéeⁿ yā na yáⁿāa miiⁿ ndíi tiempo chí Ndyuūs 'cuaaⁿ yā 'iiⁿyāⁿ gentiles cuuvi yeⁿé yā.

*Táácā ndaá Saⁿā chí Daiya Dendyuūs
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)*

25 Tuu'mi ní Ndyuūs 'cuuⁿmiⁿ yā ndúúcu vaadī n'giinu señales ná yáⁿāa, ndúúcu ná 'iiⁿyu, ndúúcu na 'íiⁿnyúⁿ. Nééné ya'āi 'cuenú 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanáⁿā naciones ni nducyaaca 'iiⁿyāⁿ diiⁿya cá yā cuuvi. Ní nguéeⁿ déénu yā taacā chí idiiⁿ yā cucáávā chí 'yuudu n'dai 'cuεεcu nuūⁿnīⁿyáⁿā ní can'dái yaacu nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

26 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi cúúnu yā chí 'va'á yā ndúúcu dendu'ū chí ndaa vmnááⁿ yáⁿāa 'cúu ní cucáávā nducuéⁿé nanguuvi ní 'nuⁿu.

27 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ snááⁿ yā 'úú chí Saⁿā chí Daiya Dendyuūs chí ndaá na 'áámá meēⁿ ndúúcu poder ch'εεε yeⁿé ndúúcu chí dεεvé n'dai yeⁿe maáⁿ cuerpo yeⁿé.

28 Taachí cunga'ā tanducuéⁿé chuū cu'neeⁿ diitú nī na staava yeⁿé nī tí ndaā nguuvi chí nnguaⁿāi ndís'tiī ní canéeⁿ niiⁿnuúⁿ.

29 'Úú ní ngaⁿá ngiiⁿ ndís'tiī 'áámá ejemplo: Cuiⁿdiichí nī yáⁿá yeⁿe n'guúidī yaaⁿ nguuvi ndúúcu nducyaaca yáⁿá.

30 Taachí snaaⁿ nī chí 'āā ndaa tá'āa yáⁿá míiⁿ, tuu'mi ní 'āā deenú nī ti 'āā snee niiⁿnuúⁿ tiempo chí cuchíi yáāⁿ.

31 'Tiicá ntúūⁿ cuuvi taachi snaaⁿ nī dendu'ū chuū chí ngaⁿá, 'āā deenú nī chí naachí Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā 'āa snee niiⁿnuúⁿ.

32 'Úú ngaⁿá ngiiⁿ ndís'tiī, chí cuaacu níiⁿnyúⁿ 'iiⁿyāⁿ chí snée yā maaⁿ 'āā cuéeⁿ 'cuuví yā nenⁿe chí 'āā cuéeⁿ cuuví tanducuéⁿé chuū.

33 Nanguuvi ndúúcu yáⁿāa ní chó'ōo naati nduudu yeⁿé nguéeⁿ chó'ōo.

34 Ndís'tiī ní cundεε nī cuidado chí staava yeⁿe nī nguéeⁿ nduuvi chεεchí ndúúcu vicios chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūu. Nguéeⁿ nadicádiinúúⁿ ca nī yeⁿe chí che'é nī o cu'ú nī o yeⁿé n'deeⁿ yeⁿe vida yeⁿe nī ti nguuvi miiⁿ ní dácanaāⁿ ndaá nanááⁿ yeⁿe ndís'tiī. Ní canéeⁿ chí canéeⁿ listo nī.

35 Ti nguuvi s'eeⁿ ní ndaa nanááⁿ ndís'tiī ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūu ní nducyaacá yā ní 'cuenú yā cuuvi tí ndaā nguuvi s'eeⁿ tan'dúúca 'áámá tuūví dácanaāⁿ índuudi.

36 'Cuεεti nduuchí nī ní caaⁿmaⁿnguaⁿá nī nguuvi nguuvi chí cuuví nnguaⁿai nī yeⁿe dendu'ū vaadī ya'ai chí cuchíi. Ní cuuvi ndaa nī nanááⁿ 'úú, Saⁿā chí Daiya Ndyuūs.

37 Nguuvi nguuvi Jesús miiⁿ ngiⁿ'cueeⁿ yā na yáacū templo ní n'gaaⁿ ní nn'daa yā ná yiicū 'líiⁿ chí nguuvi Olivos.

38 Ní nguuvi nguuvi cuaaⁿ ná nguεεtiyaaⁿ ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ndaa yā na yaacū templo nanááⁿ Jesús miiⁿ chí 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿe yā.

22

'Iiⁿyāⁿ chí contra Jesús ngaⁿa yā táácā

chi diín yā chi cuuvi cuta'á yā Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 'Āā snee nii'nuún nguuví ye'n'e 'viicu ye'n'e pascua chi 'viicu chi che'é yā pan chi nguéé levadura ye'n'e.

2 Ní 'ii'yān chiiduú n'gεεté ndúúcū maestros ye'n'e ley nduuvidaamá yā ní nga'n'á yā taacā chi cuuví 'caa'n'nú yā Jesús naati 'va'á yā 'ii'yān ye'n'e yāān Jerusalén mii'n.

3 Espíritu ye'n'e yáān'nguiinūu sndáa na staava ye'n'e sa'n'ā chi nguuví Judas Iscariote chi 'aama discípulo ye'n'e Jesús naachi ndiichuuví yā.

4 Judas mii'n che'n'e sa nanáán chiiduú n'gεεté ndúúcū capitanes ní yaa'vi sá 'ii'yān táácā chi cuuví diín sa chi naca'a sa Jesús mii'n 'ii'yān s'ee'n.

5 'Ii'yān s'ee'n ní yeenú n'dai yā ní nduuvidaamá yā chí ca'a yā tuūmī Judas mii'n.

6 Judas sta'a sa tuūmī ní ca'n'a sa. Nadacádiinuu sa táácā cuuvi nta'a sa Jesús mii'n na ta'a 'ii'yān s'ee'n manera chi 'ii'yān ye'n'e yāān Jerusalén mii'n nguéé ntuumicadiinúún yā ye'n'e.

N'nuún yā chi che'e yā cáávā 'vícú ye'n'e pascua

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

7 Ndaā nguuví ye'n'e pascua, 'viicu chi nducyaaca 'ii'yān che'e yā pan chi nguéé levadura ye'n'e. Nguuví mii'n ní 'ii'yān 'caa'n'nú yā 'áámá 'iiti cuūchī 'líín chí sacrificio ye'n'e pascua.

8 Jesús dicho'ó yā Pedro mii'n ndúúcū Juan ní ca'n'a yā chí yā 'uuví yā: Cuén'é ní ní n'nuún ní naachi che'e nguīnū yú ye'n'e 'viicu ye'n'e pascua.

9 'Ii'yān s'ee'n ní ca'n'a yā chí yā Jesús mii'n: ¿Tií ne'n'e ní chi in'nuún 'nū chi che'e nguīnū yú?

10 Jesús n'gυεεcúta'n'a yā: Taachí cundaa ní na yāān Jerusalén mii'n ndaāca ní 'áámá sa'n'ā chí ndéε sa 'cuuti cuéé nuūnīn. Ca'n'á ní ndúúcū sa ndíí ná va'ai naachi ndaā sa.

11 Ní caa'n'mán ní cuuvi ní sa'n'ā chí va'ai ye'n'e mii'n: N'dií, señor Maestro ye'n'e yú nga'n'á yā 'túúcā: ¿Tií cánéε cuarto chí che'é nguīnū ye'n'e pascua ndúúcū discípulos ye'n'é?

12 Sa'n'ā mii'n ní 'cuu'n'mi'n sa ndís'tií 'áámá cuarto ch'εεε ye'n'e va'āi chí ndii 'uūvī piso ní 'aa véé yaāa'n. Mii'n in'nuún ní chí che'e yú ye'n'e pascua.

13 Apóstoles ní cue'n'e yā ní ndaaca yā tanducué'n'é tan'dúúcā chí Jesús nga'n'a yā ngii yā, ní n'nuún yā chí che'e yā ye'n'e pascua.

14 Taachí ndaā snuū ca'a hora chí che'e nguīnū yā, Jesús mii'n ndúúcū apóstoles ye'n'e yā ch'εεté yā na mesa chí che'e nguīnū yā.

15 Jesús ca'n'a yā chí yā 'ii'yān s'ee'n: De'ε chúúcā ne'n'é che'é ndúúcū ndís'tií 'viicu ye'n'e pascua 'cūū ne'n'e chí 'āā 'cuéé 'cuūví.

16 Caati nga'n'á ngii ndís'tií ti 'úú ní 'āā ntéé che'é ndúúcū ní táámá 'viicu pascua ndíí taachi cuuvi cuaacu chí ne'n'e caa'n'man ye'n'e naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyún yā.

17 Tuu'mi ní Jesús sta'á yā taza ndúúcū vino ní ca'a yā gracias Ndyuūs. Ní ca'n'a yā chí yā apóstoles ye'n'e yā: Cuta'á ní chuū ní cu'u ní nguaa'n nducyaaca ní.

18 Ti 'úú ní nga'n'á ngii ndís'tií, chí 'āā ntéé cu'ú jugo ye'n'e uvas, ndii ndaá nguuví ye'n'e naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyún yā.

19 Tuu'mi ní sta'a Jesús pan mii'n ní ca'a yā gracias Ndyuūs. Ní n'deé yā ní ca'a yā apóstoles ní ca'n'a yā: Chuū chí tan'dúúcā cuerpo ye'n'é 'tíicā. Ní teé lugar 'ii'yān chí 'caa'n'nú yā 'úú cáávā ndís'tií. Diín ní chuū taachi n'gaacú ní ye'n'e 'úú.

20 'Tiicá ntúūn diín yā ndúúcū taza. Taachí ch'íínú che'e yā ní ca'n'a yā: Jugo ye'n'e uvas ye'n'e taza chí cuuvi cuaacu ní chuū tan'dúúcā chí yuūu ye'n'é chí cungeé cáávā ndís'tií.

21 Maa'n ní sa'n'ā chí naca'ā 'úú vεε sa ndúúcū yú na mesa.

22 Sa'n'ā chí Daiya Dendyuūs chí 'úú cuaacu ní'nyún ca'n'a sa 'cuūvī sa tan'dúúcā chí ne'n'e Dendyuūs. De'ε chúúcā ya'ai ye'n'e sa'n'ā chí naca'ā sa 'úú.

23 Tuu'mi ní apóstoles tucá'a yā ntingūnee'n vi'í yā: ¿Du'u ra chí diín chuū?

Nga'n'a yā nguaa'n maa'n yā: ¿Du'ū chí ch'εεε ca'?

24 Tuu'mi ní apóstoles tuca'a yā ca'n'a yā nguaa'n maa'n yā ch'εé yā chí ch'εεε ca yā.

25 Tuu'mi ní Jesús mii'n ca'n'a yā chí yā 'ii'yān s'ee'n: Reyes ye'n'e taná'n'ā naciones nga'n'a ntii'nyu'n yā tan'dúúcā chí

'iivi chεεchi ní 'ii'nyān ye'e naciones ní nga'n'a yā chi rey ye'e yā n'daacā idií'nyā.

26 Naati nguuaan ndís'tiī nguéeé 'tíicā. 'Ii'nyān chi ch'εεε ca nguuaan ndís'tiī canéeé chi diín yā tan'dúúccā sa'n'ā da'caiyāa chi diín mandados. 'Ii'nyān chí nga'n'a ntii'nyú'n yā nguuaan ndís'tiī canee chi diín yā tan'dúúccā 'áámá 'ii'nyān chi dichí'vε 'ii'nyān.

27 Chεε cá yā chi ch'εεε yā. ¿'Áá 'ii'nyān chí n'giindí yā na mesa o 'ii'nyān chi n'giī chi cho'o chi cu'u? ¿'Áá nguéeé 'ii'nyān chí n'giīndi na mesa? N'diichí nī. 'Úú ní canee nguuaan ndís'tiī tan'dúúccā 'ii'nyān ndíicuí'n chí dichí'vε.

28 Ndís'tiī ní ch'εεtinée nī nduucú nguuvi nguuvi taachi 'úú n'geenú ngii tanducué'nē.

29 Ní tan'dúúccā Chiidá tee yā 'úú naachi nga'n'ā ntii'nyú'n 'tiicá ntúū'n 'úú ní tee ndís'tiī 'áámá chí caa'n'ma'n ntii'nyú'n nī.

30 Ní ndís'tiī 'cuεεté nī na mesa nduucú chí che'é nī ní cu'ú nī naachi 'úú nga'n'ā ntii'nyu'n. Ní 'cuεεté nī na sillas ye'e juez ní n'diichí nī nuu'ndi ye'n'ē ndichúúv'ndaata ye'e 'ii'nyān Israel chí judíos.

Jesús caa'n'ma'n yā chí Pedro caa'n'ma'n yā chí nguéeé deenu sa Jesús

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Jesús yaa'ví yā Pedro ní ca'n'a yā: N'diī, Simón Pedro, Simón Pedro, cuin'diichí nī ti yáá'n'guiinūu'n ngiicá sa ye'e ndís'tiī chí cuuvi diín sa. N'diichinee'n sa ndís'tiī tan'dúúccā 'ii'nyān ndáádi yā trigo 'tíicā diín sa. Ní véé permiso ye'e sa.

32 Naati 'úú ní nga'n'angua'á cáávā dii, Pedro, chí cu'téenu ca di. Ní taachi ndaacadaamí di ye'n'ē nuu'ndi ye'e di ní cu'téenu ca di tuu'mi ní cunnee di taná'n'ā hermanos ye'e di chí cu'téenu cá yā.

33 Simón ca'n'a yā chí yā Jesús mii'n: Señor, 'āā véé yaán chí ca'n'á nduucú nī ndíí vácūū; ní ndúúti chí 'cuuví nī, 'úú ní 'cuuví ndúúcu nī.

34 Jesús ca'n'a yā chí yā Pedro: Nga'n'á ngii dii chí tusá'n'ā ní nguéeé 'cuai tī ndíí taanduvéeé cuee'ndiitú di 'iīnū cuuvi ye'e 'úú chí nguéeé in'diichi di 'úú.

Jesús nga'n'a yā ye'e chí cuchí.

35 Tuu'mi ní Jesús itiinguunée'n yā apóstoles: Taachí dicho'ó ndís'tiī nguéeé

cándεε nī bolsa ye'e tuumi nī, ndíí nguéeé ndúú morral ye'e nī, ndíí nguéeé ndúú ndaacuú ye'e nī, ¿'áá véé de'ε vεε chí chíi faltar ye'e nī? Apóstoles ní ca'n'a yā: Nguéeé de'ε vεε.

36 Ní Jesús ca'n'a yā: Maa'n ní ndís'tiī chí véé bolsa ye'e nī, candεε nī. 'Tiicá ntúū'n ndís'tiī chí véé morral ye'e nī, candεε nī. Ndís'tiī chí nguéeé 'aama machete 'uūvī lados 'caāi'n ye'e nī, n'diicuí nī cotón ye'e nī ní cuái nī.

37 Ti nga'n'á ngii ndís'tiī chí canéeé chí cuuvi cuaacú tanducué'nē chí canéeé nguū'n ye'é: Ní 'ii'nyān ca'n'a yā chí véé nuu'ndi ye'e 'úú tan'dúúccā taná'n'ā 'ii'nyān chí véé nuu'ndi ye'e yā. Tí tanducué'nē chí canéeé nguū'n ye'e 'úú canéeé chí cuuvi cuaacu.

38 Tuu'mi ní discípulos ní ca'n'a yā: N'diī, Señor, íngāā na 'uuvi machete 'uūvī lados 'caāi'n. Jesús ní ca'n'a yā: Ndúúcu stíí 'āā véé.

Jesús nga'n'angua'á yā na jardín chí nguuvi Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Cuayiiivi ní can'daā Jesús tan'dúúccā costumbre ye'e yā ní cuen'é yā na yīcū ye'e Olivos. Ní discípulos ye'e yā cuen'é yā ndúúcu yā.

40 Ní taachí ndaa yā na lugar mii'n, tuu'mi ní Jesús mii'n ní ca'n'a yā chí yā discípulos ye'e yā: Ndís'tiī caa'n'ma'ngua'á nī chí yáá'n'giinūu'n nguéeé n'diichinee'n sa ndís'tiī chí diín nī nuu'ndi.

41 Jesús ní cuen'e yā ye'e discípulos ye'e yā tanduu naa'n chí naachi ndaá 'áámá tuūu chí ngii ya ní Jesús caantii'yá yā ní ca'n'angua'á yā.

42 Ní ca'n'a yā: N'diī, Chiidá, ndúúti chí ne'e nī ní divíi nī ye'e chí canee chí 'cuenú cuuvi ye'e prueba 'cūū. Naati nguéeé cuuví tan'dúúccā chí 'úú ne'n'é naati tan'dúúccā chí n'diī ne'e nī.

43 Ní che'enaāa'n 'áámá ángel ye'n'ē nanguuvi ní ca'á yā fuerzas Jesús mii'n.

44 Ti neené ya'ai Jesús mii'n ní ndiituu n'dai ca ngá'n'angua'á yā. Ní nuu'ni'nyaa'n ye'e yā tan'dúúccā yuuú'n chí ndiī na yá'n'āa ingéé.

45 Nducuee'n yā naachí nga'n'angua'á yā ní ndaa yā nanáán discípulos ye'e yā ní ndaaca yā chí styaadú yā, ti discípulos ní

neené ndaachi núúⁿ yā ti ya'ai yā cáávā Jesús miiⁿ.

46 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chii yā discípulos: ¿De'ē cúúví chí styaadú nī? Nducuéⁿ nī ní caaⁿ'maⁿngua'á nī ní yááⁿ'nguiinūⁿ nguéé n'diichineeⁿ sa ndís'tiī chí diíⁿ nī nuuⁿndi.

Sta'a yā Jesús miiⁿ ní candéé yā preso
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Taachí Jesús indée yā neené n'deeé 'iiⁿ'yāⁿ ndaa yā ní saⁿ'ā chí nguuvi Judas miiⁿ chí 'áámá chéé naachí ndiichuuvi discípulos yeⁿ'ē yā cueⁿ'é yā vmnááⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ndaa nīⁿnuúⁿ yā Jesús miiⁿ chí 'neeⁿcheendí yā.

48 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā: Díí, Judas, ¿'áá ndúú^{cū} 'áámá beso ínaca'a di 'úú chí Saⁿ'ā chí Daiya Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ?

49 Discípulos chí snée yā ndúú^{cū} Jesús taachí snaaⁿ yā chí cuuvi, tuu'mi ní caⁿ'a yā chí yā Jesús: N'dií, Señor, ¿'áá 'caaca taaⁿ 'nū ndúú^{cū} machete 'uūví lados 'caāⁿ yeⁿ'ē yú?

50 Tuu'mi ní 'áámá chéé discípulos 'nuūcá'ai yā 'áámá mozo yeⁿ'ē chiiduú ch'εεté ca ní ch'iica yā veeⁿ sa lado tá cuaācú sa.

51 Ní Jesús caⁿ'a yā: 'Āā ntéé 'cuuⁿ'miⁿ dí. 'Āā snée ra yā. Ní Jesús tuu'ví yā veeⁿ sa ní nduūvā yeⁿ'ē sa.

52 Cuayiivi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā chiiduú n'gεεte ndúú^{cū} soldados chí capitanes chí diíⁿ sa cuidado yaācū templo ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ ndicū chí ngaⁿ'ā ntiíⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e yaācū chí ndaa yā ndúú^{cū} Judas miiⁿ: ¿'Áá ndaa ndís'tiī ndúú^{cū} machetes 'uūví lados 'caāⁿ ndúú^{cū} yáⁿ'á yeⁿ'e soldados tan'dúú^{cā} chí caⁿ'a nī cutá'a nī 'áámá chí duūcū?

53 Taachí caneé ndúú^{cū} ndís'tiī nguuvi nguuvi ná yaācū templo nguéé neⁿ'é nī cuta'á nī 'úú. Naati maaⁿ ní hora 'cūú chí yeⁿ'ē ndís'tiī ti hora taachí maāⁿ miiⁿ, chíⁿ chí yááⁿ'nguiinūⁿ ngaⁿ'a ntiíⁿnyuⁿ sa.

Pedro miiⁿ ní ngaⁿ'a sa chí nguéé in'diichi sa Jesús
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ sta'a yā Jesús miiⁿ ní candéé yā Jesús va'ai yeⁿ'ē chiiduú ch'εεté ca. Pedro miiⁿ ní ndaa ya'ai sa 'iiⁿ'yāⁿ.

55 Náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ tiivií yā yaⁿ'ā náávtaⁿ'ā chuva'ai ní ch'εεté yā cuaaⁿ 'diituú yaⁿ'ā miiⁿ chí dicuutú yā. Pedro miiⁿ ní ch'iīndi sa ntúuⁿ sa ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

56 Tuu'mi ní 'áámá táⁿ'ā chí cánéé caadi 'iīyū, n'diichí tá Pedro miiⁿ chí vεε sa 'diituú na yaⁿ'ā. Ní n'giinu n'dai tá saⁿ'ā ní caⁿ'a tá: Sáⁿ'a 'cūú ní canee sa ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí preso yā.

57 Pedro miiⁿ ní caⁿ'a sa chí sa n'daātā miiⁿ: 'Úú nguéé in'diichí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

58 Cuayiivi miiⁿ ní 'aama saⁿ'ā n'diichi n'dai sa ní caⁿ'a sa chí sa Pedro miiⁿ: Dii, ní ndúú^{cū} di nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Pedro miiⁿ ní caⁿ'a sa chí sa saⁿ'ā miiⁿ: Nguεε 'úú.

59 Cho'ōo 'áámá hora, ní táámá yā ní caⁿ'a yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ sáⁿ'a 'cūú ní canéé sa ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí preso yā ti sáⁿ'a 'cūú ní yeⁿ'ē yáⁿ'ā Galilea ntúūⁿ.

60 Pedro miiⁿ ní caⁿ'ā sa chí sa saⁿ'ā miiⁿ: Díí, sáⁿ'ā, nguéé deenú chí ngaⁿ'ā di. Taachí Pedro miiⁿ 'āā cuéé 'cuiinu sa caⁿ'a sa chúū, tusáⁿ'ā miiⁿ ní 'cai tī.

61 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ nguεεcundí yā ní n'diichi yā Pedro. Pedro miiⁿ nán'gaācū sa nduudu chí caⁿ'a Jesús miiⁿ chí yā saⁿ'ā 'túú^{cā}: 'Āā iinu cúúví caaⁿ'maⁿ dí chí nguéé n'diichi di 'úú, taachi 'āā cuéé 'caī 'áámá vmnéⁿ'ēe tusáⁿ'ā.

62 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní can'dáa sa cuaaⁿ va'ai, ní chεεcu taavi sa ti ya'ai staava yeⁿ'ē sa.

Saⁿ'ā s'eeⁿ ch'eⁿ'e sa Jesús
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Sáⁿ'ā s'eeⁿ chí diíⁿ cuidado Jesús miiⁿ chíⁿnyuⁿneeⁿ sa Jesús miiⁿ ní ch'eⁿ'e sá 'iiⁿ'yāⁿ.

64 Ní n'gaadi sa nduutináaⁿ yā ndúú^{cū} 'aama tínuuⁿ. Tuu'mi ní ch'eⁿ'e sá naaⁿ Jesús ní ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Dii, caaⁿ'maⁿ di, ¿du'ú ch'eⁿ'ē dii?

65 Ní neene cuncáā nduudu ngii sá Jesús.

Jesús nanááⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e yaācū templo
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Taachí chidεενε táámá nguuvi, 'yaa' n'dáí 'ii'yā' ndiicū ye'e yāā' mii' chi nga'a ntiinyu' yā ye'e yaācū, ndúúcū chiiduú n'gεεté, ndúúcū maestros chi ngi'cueé' ley mii' candée yā Jesús nanáá' 'ii'ntyé'ē ye'e yaācū templo.

67 Mii' íntiinguuné'ē yā Jesús: ¿'Áá díí chí Cristo? Jesús mii' nan'guεεcuta' a yā ye'e 'ii'yā' s'een': Ndúúti chí caa'mán' chí 'tíicā, ní nguée' cu'téenu nī ye'e.

68 Nduuti chí 'úú ntiinguuné'ē ndís'tiī, nguée' n'guεεcuta' a nī ye'e, ndíí nguée' ndúú n'dεεchi ra nī 'úú.

69 Naati hora chí cuchii' ní Sa'nā' chí Daiya Ndyuūs ní 'cuūndi sa lado ye'e honor ye'e Ndyuūs chí véé tanducué'ē poder ye'e yā.

70 Tanducué'ē 'ii'yā' s'een' ca' a yā: ¿'Áá díí Daiya Dendyuūs mii'? Ní Jesús ní ca' a yā: Ndís'tiī maā' nī nga' a nī chí 'úú ní 'tíicā.

71 Tuu'mi ní 'ii'yā' s'een' ní ca' a yā: ¿Dε'ē cá nduudu cuaacu ye'e 'ii'yā' chí ne'e yú? Tí maā' yú chí'indivee' cuaacú yú nduudu chí ca' a sa.

23

Jesús nanáá' gobernador Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Tuu'mi ní nducyaaca 'ii'yā' ní candée yā Jesús mii' nanáá' gobernador Pilato.

2 Ní tuca' a yā ca' a yā nuu'ndi ye'e Jesús mii' ní ca' a yā: Inndaacá 'nū sá' a 'cūú chí díí sa chí 'ii'yā' nguée' i'téenu yā chí nga' a ley ye'e 'nū. Ní nguée' ne'e sa chí nadí' ve 'nū ye'e yá'āa emperador César tan'dúúcā chí nga' a ley ye'e nī. Ní sá' a 'cūú ní nga' a sa chí maā' sa chí Cristo, chí Rey ye'e 'nū.

3 Tuu'mi ní sa'nā' Pilato mii' ní itiinguuné'ē sa Jesús: ¿'Áá díí chí Rey ye'e 'ii'yā' Israel s'een'? Jesús nan'guεεcuta' a yā: N'diī nga' á cuaacú nī ti 'tíicā.

4 Pilato mii' ní ca' a yā chí yā chiiduú n'gεεté ndúúcū 'ii'yā' s'een': 'Úú nguée' inndaacá mar 'áámá nuu'ndi ye'e sá' a 'cūú.

5 'Ii'yā' s'een' ní diitu n'dáí 'cai yā: Sá' a 'cūú ní idiī' sa chí 'ii'yā' n'g'éécú cheendi yā nguaa' maa' yā ndúúcū chí ngi'cuee' yā ní ngi'cuee' yā nuu'mán' yá'āa Judea ndíí na yá'āa ye'e Galilea ndíí 'muu'.

Jesús nanáá' rey Herodes

6 Tuu'mi ní Pilato, taachi chí'indivee'ē yā chí Jesús che'e yā ndíí yá'āa ye'e Galilea, ní ntiinguuné'ē yā Jesús nduuti chí ye'e yá'āa ye'e Galilea.

7 Ní taachí Pilato chí'indivee' sa chí Jesús mii' ní ye'e yá'āa Galilea ye'e yá'āa naachi rey Herodes nga' a ntiinyu' yā, Pilato mii' nga' a ntiinyu' yā chí Jesús ca' a yā nanáá' rey Herodes tii cané'ē yā na yāā' Jerusalén nguuvi mii'.

8 Taachí rey Herodes n'dííchi sa Jesús mii', neené yeenú sa ti 'āā' 'náá' n'dai tiempo né'ē sá snaa' sa Jesús. Tí néené n'deēe 'náá' chí chí'indivee' sa ye'e yā ní canéé ngíínú sá chí snaa' sa 'áámá vaadī n'giinu chí díí Jesús mii'.

9 Néené n'deēe 'naa' chí ntiingūūnee' sa Jesús mii', naati nguée' dε'ē veε nan'guεεcuta' a Jesús.

10 Tuu'mi ní mii' canee ntuu' chiiduú n'gεεté ndúúcū maestros chí ngi'cuee' ley mii' chí n'deēe 'náá' n'dai nga' a yā chí nuu'ndi ye'e Jesús.

11 Tuu'mi ní Herodes ndúúcū soldados ye'e yā chí'nuu' yā 'áámá tīnūu' n'dáí tan'dúúcā catecai rey Jesús mii' ní chíinyu'nee' yā Jesús mii' ní cunncāa ca' a yā ye'e Jesús mii'. Cuayivi ní dicho'o ntúu' yā Jesús nanáá' Pilato mii'.

12 Ndíí nguuvi mii' tuu'mi ní Pilato ndúúcū Herodes naa' n'daá' n'dai yā ndúúcū vi'ī ti cuáá' vmnaa' ní nguée' n'diichí yā vi'ī.

Pilato nca' a sa Jesús chí 'cuūvi

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

13 Tuu'mi ní Pilato nduuvidaamá yā chíiduú n'gεεté ndúúcū 'ii'ntyé'ē ndúúcū nducyaaca 'ii'yā' ye'e yāā' Jerusalén mii'.

14 Ní ca' a yā chí yā 'ii'yā' s'een': Ndís'tiī ní ndaá' nī chí 'cúú' nī sá' a 'cūú chí díí sa chí 'ii'yā' ní nguée' n'gεεtinéé 'dii' yā ndúúcū chí ngi'cuee' sa. Taachí intiinguuné'ē sa'nā' nanáá' ndís'tiī nguée' nindaacá mar 'áámá nuu'ndi ye'e sa chí nga' a ndís'tiī ye'e sa.

15 Ndíí nguée' ndúú rey Herodes mii' ndaāca yā nuu'ndi ye'e sá' a 'cūú chí canéé chí 'cuūvi sa ti Herodes 'āā dicho'ó yā

sán'a 'cūū nanaá'n. Sán'a 'cūū nguεε dii'n sa nuu'ndi ch'εεε chi 'cuūvi sa.

16 Maa'n ní dii'n 'cuen'é sa'nā mii'n ní cuáyíví n'dεεchí sa'nā.

17 Canéé 'áámá costumbre ye'né nī chí gobernador canee chí n'dεεchi yā 'áámá preso 'viicu pascua ní gobernador Pilato mii'n ní canéé yā dii'n yā 'tíicā.

18 Nducyáácá 'ii'n'yā'n 'cai yā: N'dεεchii nī sa'nā chí ngúúví Barrabás. Ni 'āā 'cuuvi rá sán'a 'cūū.

19 Barrabás mii'n canúú'n sá vácūū chí dii'n sa chí 'ii'n'yā'n ye'né yāā'n Jerusalén mii'n ní 'cuu'mín yā contra ye'né gobierno ní ch'ii'n'nu'n sa 'áámá tiná'nā.

20 Gobernador Pilato mii'n ní ne'né sa n'dεεchi sa Jesús, ní ca'n'a sa chí sa 'ii'n'yā'n s'ee'n taama vmné'né'e chí n'dεεchi sá Jesús.

21 Naati 'ii'n'yā'n s'ee'n 'cai ntúu'n yā: Cu'néé'nga'á nī sa'nā, cu'néé'nga'á nī sa'nā.

22 Gobernador Pilato mii'n ní ca'n'a ntúu'n yā ndii chí ndii 'íinú cuuvi: ¿D'é'ē chí nguéé n'dáacā n'díi'n sán'a 'cūū? 'Úú nguéé inndaacá mar 'áámá núú'ndí ch'εεε ye'né sa chí 'cuūvi sa. 'Úú ní ca'á orden chí ch'e'né yā sán'a 'cūū ní n'dεεchí sán'a 'cūū.

S'néé'nga'á yā Jesús

23 'Ii'n'yā'n s'ee'n chí canndī cá yā 'cai yā chí chiica yā chí cu'nee'ngá'āa Jesús mii'n. Ní 'ii'n'yā'n s'ee'n ndúú'cū chíiduu' n'gεεtē diituú n'dáí ca 'cai yā.

24 Tuu'mi ní gobernador Pilato mii'n ní ca'a yā orden chí dii'n yā tan'dúú'cā chí ne'né 'ii'n'yā'n s'ee'n.

25 Ní n'dεεchi yā sa'nā chí nguuvi Barrabás mii'n chí canúú'n vácūū. Sán'a mii'n ní dii'n sa chí 'cuu'mín 'ii'n'yā'n ye'né Israel contra ye'né gobierno ní 'nii'n'nu'n sa 'áámá tiná'nā. Sán'a 'cūū chí chíica 'ii'n'yā'n s'ee'n chí n'dεεchí yā sa'nā. Ní nca'a yā Jesús mii'n chí soldados cu'nee'nga'a sa tan'dúú'cā chí ne'né 'ii'n'yā'n s'ee'n.

Ye'né chí cu'nee'nga'á yā Jesús

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26 Taachí cue'né yā cuaa'n cyúúní mii'n ndúú'cū Jesús mii'n, soldados sta'á yā 'áámá sa'nā ye'né yā'nā Cirene chí nguuvi sa Simón. Sa'nā mii'n ní yúúní canuu'n sa chí cue'né sa cuεeti. Soldados a fuerza di'cuítu

yā Simón mii'n chí candéε sa cruz ye'né Jesús mii'n ní cue'né sa cuaa'n daami Jesús mii'n.

27 Nééné 'yaa'n 'ii'n'yā'n ye'né yāā'n Jerusalén mii'n cue'né yā n'dáa yā Jesús mii'n ndúú'cū n'daataá chí diituu nguεεcu yā ní ya'ai yā cáávā Jesús mii'n.

28 Jesús mii'n ní ch'íinu yā n'daataá s'één ní ca'n'a yā chí yā tá'nā s'ee'n: Ndís'tiī, daiya 'ii'n'yā'n ye'né yāā'n Jerusalén, nguéé cuεεcú nī cáávā 'úú, naati cuεεcú nī cáávā maá'n nī ní caavā daiya nī.

29 Ti ndaá nguuvi chí caa'n'ma'n 'ii'n'yā'n: ¿D'é'ē chúú'cā n'dai n'daataá chí nguéé ncuuvi daiya tá ní n'daataá chí nguéé ntaavi daiya tá ní n'daataá chí nguéé daiya tá chí ca'a ta daiya tá chí chíicu?

30 Tuu'mi ní 'ii'n'yā'n s'ee'n tucá'a yā ca'n'a yā 'tuucā: Díi yīcū cun'daá nduú nī vma'n ye'né 'nū. Ca'n'a ntúu'n yā chí yā yīcū n'gaiyāā: Cun'díi nee'n dí nús'uu.

31 Caati ndúú'ti chí 'ii'n'yā'n chí taa'n yā 'caaca yā yá'nā cueé chí tan'dúú'cā 'úú, ¿'áá nguéé caniicu cá yā 'caaca yā yá'nā chí cuu'ma'n chí tan'dúú'cā ndís'tiī? 'Tíicā nga'n'a Jesús.

32 Nguuvi mii'n ní candéε ntúu'n yā na 'uuvi sa'nā chí n'gii'n'nu'n 'ii'n'yā'n chí cu'nee'nga'a yā sa'nā s'ee'n dáámá ndúú'cū Jesús mii'n.

33 Taachí ndaa yā lugar ye'né 'áámá yīcū 'líi' chí nguuvi Calavera, mii'nyā chí'néé'nga'a yā Jesús mii'n ndúú'cū nduu 'uúví sa'nā chí n'gii'n'nú'n 'ii'n'yā'n, 'áámá sa lado ta cuaacú Jesús mii'n, ní táámá sá lado tá 'cueé yā.

34 Tuu'mi ní taachi snéé yā i'nee'nga'á yā, Jesús mii'n ca'n'a yā: N'diī, Chiidá, nadich'εεcú nī ye'né sa'nā s'uu'n caati nguεε déenu sá d'é'ē chí 'túú'cā idii'n sa. Tuu'mi ní soldados tun'dáa sa suerte na catecai Jesús chí ca'ā sa 'áámá sá ndúú'cū taama sa.

35 'Ii'n'yā'n ye'né yāā'n Jerusalén mii'n snéé yā n'giinu yā níicú 'ii'n'tye'né n'gii'n'nyu'neén yā Jesús mii'n. Ní nga'n'a yā ngii yā ye'né Jesús: Sán'a 'cūū ní nadanguá'n'ai sa taná'nā 'ii'n'yā'n. ¿D'é'ē cuuvi chí nguéé nadinguá'n'ai maā'n sa sa'nā nduuti chí sa'nā mii'n chí Cristo chí Nduyūs dicho'ó yā?

36 'Tiicā ntúū'n soldados n'gii'n'nyu'nee'n sa Jesús mii'n. Che'né nii'n'nú'n yā ní ca'a yā vinagre.

37 Ní caⁿ'a yā chii yā Jesús miiⁿ: Ndúúti chi díí chi Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel, nadan-guáⁿ'ai maāⁿ di díí.

38 Ní canéé nguūⁿ na tiīⁿ cruz yeⁿ'e Jesús miiⁿ nduudu griego ndúú^{cū} nduudu latín ndúú^{cū} nduudu hebreo, chí ngaⁿ'a: Sáⁿ'a 'cūū Rey yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel.

39 'Áámá chεε saⁿ'ā chi véé nuuⁿndi yeⁿ'ē sa chi caⁿ'éénga'a yā 'áámá lado yeⁿ'e Jesús cuncā caⁿ'a sa ní caⁿ'a sa chii sa Jesús: Ndúúti chi dii chi Cristo miiⁿ nadinguáⁿ'ai di maaⁿ di ní nadinguáⁿ'ai ntuuⁿ di nús'uu.

40 Táámá saⁿ'ā chi cuⁿ'éénga'a yā táámá lado yeⁿ'e Jesús 'caa'va sa ndúú^{cū} sáⁿ'a 'cūū ní caⁿ'a sa chii sa saⁿ'ā: Díí ¿'áá nguéé 'va'a di Ndyuūs? Dii ní dáámá condenado ndúú^{cū} nús'uu.

41 S'uúⁿ ní cuaacu níⁿnyúⁿ n'geenu yú ngii ti véé nuuⁿndi yeⁿ'ē yú chi nadíí'vē yú nuuⁿndi yeⁿ'e yú naati sáⁿ'a 'cūū nguéé dε'ε véε nuuⁿndi díí sa.

42 Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a sa chii sa Jesús miiⁿ: N'diī, Jesús, n'gaacú nī yeⁿ'ē 'úú taachí ndaa nī naachi caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē.

43 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: Cuaacu níⁿnyúⁿ ngaⁿ'á ngii dii, ti maaⁿ ní cunee di nduucú na lugar chi ngu-uvi paraíso.

Jesús ch'ii yā

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

44 Taachí chii maⁿ'a nguuvi chii maāiⁿ núú^máⁿ íⁿ'yeeⁿdi ndíí taanduū n'gεεcu 'ííⁿú chiiⁿū.

45 'Yāⁿ'ā ní nduuvi maāiⁿ ní cortina yeⁿ'e yaācū templo nda'ai náávtáⁿ'ā.

46 Tuu'mi ní Jesús miiⁿ 'cai yā: N'diī, Chi-ida, na ta'á nī cuⁿ'neéⁿ espíⁿitu yeⁿ'é. Ch'ííⁿú caⁿ'a yā chuū, ní Jesús ch'ii yā.

47 Taachí saⁿ'ā chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e soldados romanos n'diichi sa chí ch'ii Jesús, tuu'mi ní caⁿ'a sa: Dε'ε chúú^{cā} ch'εεε Ndyuūs. Cuaacu níⁿnyúⁿ sáⁿ'a 'cūū saⁿ'ā chí nguéé nuuⁿndi yeⁿ'ē sa.

48 Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí cheⁿ'e yā ní n'diichi yā chí chii, nguεεcundí yā ch'eⁿ'e níⁿnuⁿ yā taachi cueⁿ'é yā vaacu yā.

49 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí n'diichí yā Jesús miiⁿ, ndúú^{cū} n'daataá chí cheⁿ'e ndúú^{cū} Jesús miiⁿ ndii yáⁿ'āa yeⁿ'e Galilea,

ch'εεtinéé yaⁿ'ai yā ch'ííⁿu yā dendu'ū chí 'túú^{cā}.

Ch'ii chi yā Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Véé 'áámá saⁿ'ā chí n'dai ní n'daacā sa chí nguú^{ví} sá José. Sáⁿ'ā miiⁿ ní saⁿ'ā ch'εεε yeⁿ'é 'iiⁿntyéⁿ'ē ch'εεε yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

51 Saⁿ'ā miiⁿ ní yeⁿ'e yāāⁿ Arimatea chí yáⁿ'āa yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Ní saⁿ'ā nguéé ndúúvídaama sa ndúú^{cū} tanáⁿ'ā 'iiⁿntyéⁿ'ē ti nguéé canee yiinú sa ndúú^{cū} chí dííⁿ yā. Tí saⁿ'ā miiⁿ canee ngííⁿú sá tiempo chí Ndyuūs ndaa yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā.

52 Ní cueⁿ'e sa ndaa sa nanááⁿ gober-nador Pilato ní chiica sa cuerpo yeⁿ'e Jesús miiⁿ.

53 Cuayiivi taachi José ndiví sa cuerpo yeⁿ'e Jesús na cruz ní ch'εεcu sa áámá sáⁿba na cuerpo yeⁿ'e yā tan'dúú^{cā} cos-tumbre yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel ní ch'ii chi sa na 'áámá yáinyāⁿ ngai chí din'dái yā chεeti yiivi yaava naachí mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé nnúⁿ yā.

54 Nguuvi miiⁿ ní nguuvi viernes chí 'iiⁿ'yāⁿ ch'iiⁿdiyaáⁿ yā tanducuéⁿ'ē cáávā 'viicu pascua ní cáávā nguuvi chí cuchii chí sáⁿbado chí nguuvi chí ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

55 N'daata s'eeⁿ chí can'daa Jesús ndii na yáⁿ'āa Galilea, cueⁿ'e tá ní n'diichi tá yáinyāⁿ ní táácā canuúⁿ cuerpo yeⁿ'e Jesús.

56 Ní taachí n'daataá s'eeⁿ ndaa tá vaacu tá, n'nuuⁿ tá perfumes ndúú^{cū} pomadas chí n'dεεvé ngeēⁿ. Ní nguuvi cuayiivi, ní nguuvi sáⁿbado chí ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e yā.

24

Jesús nanduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Nguuvi domingo chí maaⁿ ní nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'ē ndεεε, tyaaⁿ n'dái cueⁿ'e n'daataá s'éeⁿ ní cueⁿ'e yā ndúú^{cū} tanáⁿ'ā n'daataá. Candée yā especias chí dεεvé ngeēⁿ chí 'āā véé yaáⁿ yā.

2 Taachí ndāa yā na yáinyāⁿ miiⁿ, 'āā ntéé tuúⁿ ch'εεé miiⁿ na cheendi yáinyāⁿ ti canee 'aama lado.

3 Tuu'mi ní taachí sndaa yā chεeti yáinyān miiⁿ, nguéé ndaacá yā cuerpo yeⁿe Jesús.

4 Taachí n'diichí yā chuū, ní dii'yá yā chiī, tuu'mi ní neéⁿ na 'uuvi saⁿ'ā 'diituú yā ndúúcu catecai chí δεεvé ngii.

5 Ní n'daataá s'eeⁿ dii'ya n'dai yā chiī ní n'diichí yā ndii na yáⁿ'āa. Saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a sa: ¿De'ε cuuví chí in'nuúⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ chí candúúchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā?

6 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'āā ntéé canée yā 'muuⁿ. 'Āā nnduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'ā. N'gáácú nī yeⁿ'ē nduudu chí caⁿ'a yā taachi canée yā ndúúcu nī na yáⁿ'āa Galilea taachí 'āā cuéé 'cuūvi yā.

7 Ní Jesús miiⁿ ní caⁿ'a yā chiī yā ndís'tiī: 'Úú Saⁿ'a chí Daiya Ndyuūs ní 'iiⁿ'yāⁿ canée chí nca'á yā 'úú ta'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndí yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cu'neeⁿnga'á yā 'úú; naati ndiichi ndii 'íínú nguuvi 'úú nduuchi yeⁿ'e nguaaⁿ tinaⁿ'ā.

8 Tuu'mi ní n'daata s'eeⁿ n'gaacu tá yeⁿ'ē nduudu yeⁿ'ē Jesús miiⁿ.

9 Ní cueⁿ'e tá yeⁿ'e yáinyāⁿ ní cunaⁿ'ā ta ní caⁿ'ā tá chiī tá ndu'u ndiicháámá apóstoles ndúúcu tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā miiⁿ'ya.

10 N'daata s'eeⁿ chí caⁿ'a ta chí tá apóstoles ní ta María yeⁿ'e yáāⁿ Magdala, ndúúcu ta Juana, ndúúcu tá María chí cheεcuú Jacobo, ndúúcu tanáⁿ'ā n'daata s'eeⁿ.

11 Apóstoles ní nadicadiinúúⁿ yā chí táⁿ'ā s'eeⁿ ní loca tá cáávā chí ngaⁿ'a tá. Ní nguéé s'téénu yā nduudu yeⁿ'ē tá.

12 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní ncueeⁿ sa ní cueⁿ'e sa ngéenu sa na yáinyāⁿ. Taachí ndaā sa, tuu'mi ní n'diichi núúⁿ sa chεeti yaínyāⁿ ní 'āā dámaāⁿ sábanas canee miiⁿ. Saⁿ'ā ní cueⁿ'e yiinu sá yeⁿ'e chí chó'ōo ní cunaⁿ'ā sa na vaacu sa.

Saⁿ'ā s'eeⁿ ní cueⁿ'e sa cuaaⁿ cyúúni chí ngeⁿ'e cuaaⁿ na yáāⁿ Emaús

(Mr. 16.12-13)

13 Nguuvi míⁿ nūuⁿ, 'uuvi saⁿ'ā s'eeⁿ cueⁿ'é yā 'áámá yáāⁿ 'líín chí nguuvi Emaús chí canee taanduū ndiichúúví kilómetros yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén.

14 Ní taachí cueⁿ'e yā cuaaⁿ cyúúni ní indeé yā yeⁿ'e tanducueⁿ'ē dendu'ū chí chiī.

15 'Nááⁿ chí indeé yā ní itiinguuneeⁿ vi'i yā, maaⁿ Jesús miiⁿ ndaa niiⁿ'núⁿ yā ní cueⁿ'é yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

16 Taachí n'diichí yā Jesús miiⁿ nguéé iin-tiinaaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

17 Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ε indeé ndís'tiī? ¿De'ε cuuví tátiī ndaachi yi-inú nī?

18 Saⁿ'ā chí nguuvi Cleofas nan'guεεcútaⁿ'a yā. ¿'Áá díí, 'áámá n'dyáⁿ'ā dii chí canuuⁿ di yúúni na yáāⁿ Jerusalén chí nguéé déenu di de'ε chí nguuvi s'eeⁿ na yáāⁿ Jerusalén miiⁿ?

19 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ε chí yáāⁿ miiⁿ'ya? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Jesús yeⁿ'e yáāⁿ Nazaret, chí 'áámá saⁿ'ā profeta ní dííⁿ yā 'áámá ntiiⁿ'nyuⁿ n'dai ndúúcu poder. Ní dííⁿ yā n'dee n'dáí vaadí n'giinu ní ngaⁿ'a yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ Ndyuūs ní nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

20 Chiiduú n'gεεtε ndúúcu 'iiⁿ'ntyén'ē yeⁿ'ē yú tun'dáa nuuⁿndi yeⁿ'e Jesús ní nca'a yā Jesús 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā chí 'cuuvi yā. Níicú s'neeⁿnga'á yā Jesús.

21 Nús'uu ní snée yúúni 'nū ní cunee ngi-inú 'nū chí sáⁿ'a 'cūū ní nadinguáⁿ'ai sa 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é nación Israel chí nación yeⁿ'é 'nū. Maaⁿ ní 'iínū nguuvi chí chíi chuū.

22 Ní ná n'duuvi n'daataá chí chíicá yā dáámá nduucú 'nū cheⁿ'é yā tyaaⁿ na yáinyāⁿ ní cueⁿ'e yíínú 'nū.

23 Ní ndaá yā nanaáⁿ 'nū ní caⁿ'a yā chí nguéé ndaaca yā cuerpo yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Ní n'diichí yā n'duuvi ángeles chí caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí Jesús miiⁿ 'āā nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

24 Ní cheⁿ'é n'duuvi saⁿ'ā chí chíicá nduucú 'nū na yáinyāⁿ ní ndaāca sa tan'dúúcā chí ngaⁿ'a n'daataá s'eeⁿ naati nguéé n'diichi sa Jesús.

25 Tuu'mi ní Jesús caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā s'eeⁿ: De'ε chúúcā vaadicadiínūⁿ yeⁿ'e ndís'tiī ndúúcu staava yeⁿ'e nī chí cheεchí chí nguéé s'téénu nī tanducueⁿ'ē chí caⁿ'a saⁿ'ā profetas.

26 ¿'Áá nguéé canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs chí Cristo miiⁿ canée chí 'cuenú yā cuuvi cosas chí 'túúcā ní cuayiivi mííⁿ cunaⁿ'á yā ná va'ai chεeti nguuvi?

27 Tucá'a Jesús caⁿ'a yā yeⁿ'e tanducueⁿ'ē chí canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndíi taachí dinguuⁿ Moisés ndúúcu chí dingúūⁿ

nducyaaca profetas. Ní ngaⁿ'a Jesús yeⁿ'e chí dinguúⁿ yā yeⁿ'ē Cristo ndíí cuááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e chí canéé chí chó'ōo yeⁿ'é yā.

28 Tuu'mi ní taachi ndaá yā na yáāⁿ 'lííⁿ chí cueⁿ'e yā, Jesús miiⁿ ní dííⁿ yā chí candicá ca yā.

29 Saⁿ'ā s'eeⁿ di'cuíítu sa Jesús chí canee yā ndúúcu sa, ní caⁿ'a sa chíi sa Jesús: N'díí cuneé ní nduucú 'nū, tí cuuvi chíinū yeⁿ'e nī. 'Áā cuéé cuuvī 'da'ā. Tuu'mi ní Jesús cueⁿ'e yā ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ cuaaⁿ cheeti va'āí ní canéé yā ndúúcu sa.

30 Taachí Jesús miiⁿ vεε yā na mesa ní che'é yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, tuu'mi ní sta'á yā pan ní caⁿ'angua'á yā ní ca'a yā gracias Ndyuūs caavā pan miiⁿ. Ní n'dee yā pan ní ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

31 Tuu'mi nūⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ iintiinaaⁿ sa Jesús miiⁿ, naati Jesús ndaanaáⁿ yā yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ.

32 Ní saⁿ'ā s'eeⁿ ngaⁿ'a sa ngī sa vi'ī: ¿'Áá nguéé chicadiinuuⁿ yú na staava yeⁿ'e yú chí ya'ai taachi snúⁿ yú yúúní taachí índee yā ndúúcu yú, ní ngi'cueéⁿ yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ?

33 Hora mííⁿ nūⁿ nducueeⁿ sa ní cunaⁿ'á sa na yáāⁿ Jerusalén. Ní ndaaca sa ndu'ū ndiicháámá apóstoles ndúúvídaama yā ndúúcu tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúúcu yā.

34 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā nguaaⁿ maáⁿ yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ Jesús nduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'ā ní che'enaáⁿ yā yeⁿ'e Simón.

35 Tuu'mi ní 'uuvi saⁿ'ā s'eeⁿ ní caⁿ'a yā táacā chíi yúúní chí cueⁿ'e yā. Tíí ní iintiinaáⁿ Jesús miiⁿ taachí n'dee yā pan.

Jesús che'enaáⁿ yā yeⁿ'e discípulos yeⁿ'e yā (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Taachí saⁿ'a s'eeⁿ ngaⁿ'a sa chuū, Jesús miiⁿ ní cheⁿ'e naáⁿ yā naavtaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'á yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Cuuví 'dííⁿ ndúúcu ndís'tíí.

37 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ díi'yá yā chíi tí nadicádíinuuⁿ yā chí n'diichi yā 'aama espíritu.

38 Naati Jesús miiⁿ caⁿ'á yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dε'ē cúúví chí díi'yá nī chíi? ¿Dε'ē cúúví chí 'tíicā nadacádíinuuⁿ nī na staava yeⁿ'e nī?

39 Cuin'diichí nī ta'á ndúúcu ca'á. 'Úú maáⁿ chuū. Cuituu'ví nī 'úú. Cuin'diichí nī. 'Úú nguéé 'aama espíritu tan'dúúcu chí nadacádíinuuⁿ nī. 'Áámá espíritu nguéé 'iini ní nguéé yuútē tan'dúúcu chí inaaⁿ ndís'tíí chí véé yeⁿ'ē 'úú.

40 Taachi Jesús caⁿ'a yā nduudú 'cūū, chíi'í yā ta'a yā ndúúcu ca'a yā.

41 Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé s'téenu yā tí yeenú n'dai yā ní ngeⁿ'e yiinu yā. Ní cáávā chuū Jesús caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿'Áá nguéé dε'ē vεε 'muuⁿ chí che'e yú?

42 Tuu'mi ní ca'a yā 'áámá tááⁿ 'yaācā ndúúcu 'aama taaⁿ va'ai ndí'í.

43 Cristo miiⁿ ní sta'a yā ní che'e yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

44 Ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Ndúúdu 'cūū caⁿ'á taachi canéé ndúúcu ndís'tíí. Canéé chí cúúví cuaacu tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí canéé nguūⁿ yeⁿ'ē 'úú na libro yeⁿ'é Ndyuūs chí canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'é Moisés ndúúcu yeⁿ'e profetas ndúúcu yeⁿ'e salmos.

45 Tuu'mi ní Jesucristo díiⁿ yā chí tuumicadiinuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs.

46 Ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Tíicā canéé yeⁿ'ē 'úú chí Cristo 'úú. 'Tíicā canee chí 'cúenú cuuvi ní 'cuúví. Ní nduuchi yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā ndii chíi ndii 'ínú nguuvi.

47 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canéé chí caaⁿ'maⁿ yā nduudu miiⁿ chí ndaacadaami 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā vmnaaⁿ núúⁿmaⁿ na yáāⁿ ní Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e yā cáávā chí duuchi. Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén. Cuayivi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmaⁿ naciones yeⁿ'e ínyeedí.

48 Ndís'tíí ní cuuví nī testigos yeⁿ'e chuū tí n'diichí nī chuū ní canéé chí caaⁿ'maⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ.

49 Cuin'diichí nī. 'Úú dicho'ó Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí caⁿ'á Chiidá chí ndaā nanááⁿ ndís'tíí. 'Cuεstinéé nuúⁿ nī na yáāⁿ Jerusalén ndíí chí ndaāca nī poder yeⁿ'e Ndyuūs, poder chí cuchíi yeⁿ'ē cuaaⁿ 'níⁿúⁿ.

Jesús cunaⁿ'a yā va'ai cheeti nguuví (Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Chen'e Jesús ndúúcū 'ii'yān s'eeⁿ na yāān 'lín Betania ní di'viicú yā 'ii'yān s'eeⁿ.

⁵¹ Taachí ch'iinu di'viicú yā 'ii'yān s'eeⁿ, cueⁿ'é yā yeⁿ'e 'ii'yān s'eeⁿ ní cundaa yā va'ai chεeti nguuvi.

⁵² Cuayiivi 'ii'yān s'eeⁿ dich'εεté yā Ndyuūs ní cunaⁿ'a ntuún yā na yāān Jerusalén. Ní neené yeenu taavi yā.

⁵³ Ní 'áamá chεetinée yā na yaācū templo ní ngaⁿ'á yā chí ch'εεε Ndyuūs. Ní i'téenu yā Ndyuūs. 'Tíicā chiī.

NDUUDU N'DÁÍ CHÍ DÍNGŪŪⁿ APÓSTOL JUAN

N'diī ní saⁿā chi Nduudu

1 Cuááⁿ nááchí chínga'a 'āā ngaⁿa Dendyuūs ndúúcū Nduudu, ní Nduudu mííⁿ 'āā ngaⁿā ndúúcū Dendyuūs, ní Nduudu miiⁿ ní Dendyuūs.

2 Chuū chíí naachi chínga'a ndúúcū Dendyuūs miiⁿ.

3 Tanducuéⁿē chi vεε ní cucáávā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ din'dái yā chi véé. Nduuti chi nguée yā, nguée véé mar 'aama cosa chi véé.

4 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ canée ndúúcū vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ní vida miiⁿ ní dεεve yeⁿe 'iiⁿyāⁿ.

5 Níícú dεεve chídεεvé na maaiⁿ, chí maaiⁿ mííⁿ 'iiⁿyāⁿ nguεε tuumicadínuuⁿ yā.

6 Dendyuūs nidichó'o yā 'áámá saⁿā, chi nguuvi sa Juan.

7 Saⁿā miiⁿ ndaa sa chí caⁿa sa nduudu cuaacu. Ní caaⁿmáⁿ sá nduudu cuaacu yeⁿe chí dεεve caati nducyaacá yā cu'téenu yā cáávā saⁿā miiⁿ.

8 Nguée saⁿā miiⁿ chí dεεve; naati chí ngaⁿā sa nduudu cuaacu yeⁿe dεεve.

9 Chííⁿ chí nduudu cuaacu chí dεεve. Chííⁿ ngaⁿā dεεve yeⁿe nducyáácá yā chí sneé yā íⁿyeeⁿdí 'cūū.

10 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ chí dεεve ní canée yā íⁿyeeⁿdí 'cūū, ní din'dái yā íⁿyeeⁿdí, ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe íⁿyeeⁿdí nguée n'diichi yā 'yā.

11 Ndaá yā caavā ndaata yeⁿe yā 'íícú 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā nguée 'cuúⁿ yā chí canēe yā.

12 Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí 'cuúⁿ yā chí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canée yā nduucú yā, Ndyuūs ca'a yā poder 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí cuuvi daiya Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ, 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā chí ngúúví yā.

13 Nguée cuuvi yā daiya yā cáávā yuūúⁿ, ní nguée caava yuūtē, ní nguée caavā isáⁿā, caati cáávā 'iivú Ndyuūs.

14 Níícú Nduudu miiⁿ ní ch'iindiyáaⁿ yā tan'dúúcā s'uuúⁿ ní canée yā ndúúcū s'uuúⁿ. N'dái taavi yā ndúúcū favor ndúúcū nduudu cuaacu. Ní n'diichi yú poder yeⁿe yā, poder tan'dúúcā yeⁿe 'áámá n'dyáⁿā yeⁿe Chiidá yā chí Dendyuūs miiⁿ.

Ndiituú taavi yā ndúúcū favor ndúúcū nduudu cuaacu.

15 Juan caⁿa sa nduudu cuaacu yeⁿe yā ní 'caí sa ní ngaⁿā sa yeⁿe 'iiⁿyāⁿ 'cūū: 'Iiⁿyāⁿ chí cuchíí yā cuaaⁿ daamí ní vmnaaⁿ cá yā yeⁿe 'úú caati 'āā 'naaⁿ cá yā niicu 'úú.

16 Níícú nducyaaca yú ita'a yú favor ndúúcū favor yeⁿe Jesús chí ndiituú yā ndúúcū favor.

17 Caati véé ley miiⁿ cucáávā Moisés ca'a yā naati véé favor ndúúcū nduudu cuaacu cucáávā Jesucristo ca'a yā.

18 Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguée n'diichi yā Dendyuūs miiⁿ. Jesús 'áámá n'dyáⁿā yeⁿe Chiidá yā chí canée nduucú yā, Jesús mííⁿ dííⁿ yā chí 'iiⁿyāⁿ deenú yā yeⁿe Chiidá yā.

Nduudu cuaacu yeⁿe Juan chí ngeεdinuūⁿnīⁿ (Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Taachi 'iiⁿyāⁿ Israel yeⁿe yāāⁿ Jerusalén dichó'o yā chiiduú s'eeⁿ ndúúcū 'iiⁿyāⁿ levitas s'eeⁿ ní ndaá yā nanááⁿ Juan miiⁿ chí itiinguunéeⁿ yā: ¿Díí, du'ū dii? chuū chí nduudu cuaacu chí n'guεεcútaⁿā Juan.

20 Ní Juan miiⁿ ntumiiⁿnúⁿ yā ní nguée cheēⁿdiitú yā ní caⁿa cuaacú yā: Nguée 'úú chí Cristo.

21 Ní natiinguunéeⁿ yā saⁿā: ¿Du'ū dii, tuu'mi? ¿'Áá díí profeta Elías? Ngaⁿā Juan: Nguée 'úú. Ní natiinguunéeⁿ yā saⁿā: ¿'Áá díí chí profeta? Ngaⁿā ntúuⁿ sa: Nguée 'úú.

22 Ngaⁿā ntúuⁿ yā ngii yā saⁿā: ¿Du'ū di, tuu'mi? Ní 'tíicā caaⁿmáⁿ 'nū cuuvi 'nū 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā nús'uu. ¿De'ε ngaⁿā di yeⁿe maāⁿ di?

23 Tuu'mí caⁿa Juan: 'Úú nduudu chí caⁿa na yáⁿāa naachi nguée ch'εetinée 'iiⁿyāⁿ: Nan'guáaⁿ nī yúúⁿí cuaacu yeⁿe Dendyuūs, tan'dúúcā chí ngaⁿa profeta Isaías miiⁿ naachi canée nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs.

24 'Íícú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí ndaá yā miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe fariseos.

25 Níícú ntiinguunéeⁿ yā saⁿā ní ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: ¿De'ε cúúví chí ngeεdinuūⁿnīⁿ di, ndúúti chí dii nguée Cristo dii, ní nguée Elías dii, ní nguée profeta 'cūū dii?

26 Níícú Juan nan'guεεcútaⁿa yā yeⁿe yā ní caⁿa ya: 'Úú ní ngeεdinuūⁿnīⁿ ndúúcu

nuūⁿnīⁿ; naati nguaaⁿ ndís'tiī ní canéé 'áamá yā ní nguéé ináaⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ.

27 'Iiⁿ'yáⁿ 'cūū chi cuchii cuayiivi ní vmnaaⁿ ca yā yeⁿ'ē 'úú. Niicu 'úú nguεε n'dai 'úú, chi cuuvi diiⁿ n'daatiī yíⁿ máⁿ yeⁿ'e ndaacuú yeⁿ'é yā.

28 Cosa 'cūū chi chiī ná yáⁿ'āa Betábara na táamá lado yeⁿ'e yíicú Jordán, naachi Juan chéédinuūⁿnīⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ.

'Titi cuūchī yeⁿ'e Dendyuūs

29 Chi δεεεε táamá nguuvi ní Juan n'diichi sa Jesús ndaá yā naachi canee sa, níicú ngaⁿ'ā sa: Cun'diichí nī. 'Íngaā Jesucristo chi nguuví yā 'Íiti Cuūchī yeⁿ'é Dendyuūs chi nadiví yā nuūⁿndī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e íⁿyeēⁿdī.

30 Chuū chi ngaⁿ'á yeⁿ'é yā: Cuchii 'áamá saⁿ'ā cuayiivi yeⁿ'e 'úú níicú 'āa vmnaaⁿ sa yeⁿ'ē 'úú, caati 'āa 'naaⁿ ca sa niicu 'úú.

31 'Úú ní nguéé n'diichí 'iiⁿ'yāⁿ naati deenú chi snaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel 'yā. Cáávā chuū 'úú cuchii ní nguεεdinuūⁿnīⁿ ndúú^cū nuūⁿnīⁿ.

32 Juan míiⁿ ní ngaⁿ'ā sa nduudu cuaacu: 'Úú ní n'diichí Espíritu N'dai yeⁿ'e Dendyuūs chi cuch'éeⁿ nanguuvi tan'dúú^cā paloma ní ndaa vmnaaⁿ yeⁿ'é yā ní canéé yā ndúú^cū yā.

33 'Úú nguéé n'diichí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ naati 'iiⁿ'yāⁿ chi dichó'o yā 'úú chí nguεεdinuūⁿnīⁿ ndúú^cū nuūⁿnīⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí ngaⁿ'a yā ngii yā 'úú: Du'ū chí n'diichí di chi ndεε Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ní canéé yā nduucú yā, 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū chí nguεεdinuūⁿnīⁿ ndúú^cū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

34 'Úú ní n'diichí ní ngaⁿ'a cuaacú chi chuū chí Daiya Dendyuūs.

Discípulos chí vmnááⁿ vmnaaⁿ

35 Chi δεεεε táamá nguuvi canéé ntuūⁿ Juan ndúú^cū 'uuvi discípulos yeⁿ'ē sa.

36 Ní inaaⁿ sa Jesús miiⁿ chí cachii^cá yā cuaaⁿ miiⁿ. Ní ngaⁿ'ā sa: N'diichí nī. 'Íngaā Jesucristo chí nguuví yā 'Íiti Cuūchī yeⁿ'é Dendyuūs.

37 Ndúú 'uuví discípulos yeⁿ'e Juan chí ch'iindiveéⁿ yā chiiⁿ chí ngaⁿ'ā sa, ní cueⁿ'é yā ndúú^cū Jesús.

38 Nguεεcundí Jesús ní n'diichí yā chí n'dáa yā 'yā. Ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿Dé'ε in'nuuⁿ di? Ngaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngii yā 'yā: Rabí (nduudu míiⁿ neⁿ'e caaⁿ'maⁿ chí Maestro), ¿tíi canééⁿ vaacu dí?

39 Tuu'mi ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Cuchii nī níicú n'diichí nī. Ní ndaá yā ní n'diichí yā tii canéé yā. Ní ch'εεtinée yā nduucú yā nguuvi miiⁿ caati 'āa tandúú n'gεεcú cuūⁿ chíiⁿū.

40 Ní yeⁿ'e 'uuví yā chí ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'ē Juan ní cueⁿ'é yā ndúú^cū Jesús. 'Áamá saⁿ'ā miiⁿ ní nguuvi sa Andrés 'diinū Simón Pedro.

41 Ní Andrés miiⁿ ndaacá sa maaⁿ 'díinu sa Simón ní ngaⁿ'a sa ngii sa sáⁿ'ā: Nndaaca 'nū Mesías miiⁿ (neⁿ'e caaⁿ'maⁿ nduudu miiⁿ chí Cristo).

42 Ní candεε sa Simón nanááⁿ Jesús. Ní taachi Jesús miiⁿ n'gíinu yā saⁿ'ā miiⁿ, ní ngaⁿ'á yā: Díi Simón Pedro, daiya Jonás miiⁿ. Mááⁿ ní cu'neeⁿ yú chí duuchi Cefas (nduudu míiⁿ neⁿ'e caaⁿ'maⁿ tuūú).

Jesús yaa'ví yā Felipe ndúú^cū Natanael

43 Chi déévé táamá nguuvi Jesús neⁿ'é yā caⁿ'a yā na yáⁿ'āa Galilea, ní cueⁿ'é yā. Ndaaca yā Felipe ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Cuchii di nduucú.

44 Ní yááⁿ vaacú Felipe ní yeⁿ'ē yááⁿ Bet-saida ní dáámá yááⁿ vaacú sa ndúú^cū Andrés ndúú^cū Pedro.

45 Felipe míiⁿ ndaacá sá Natanael, níicú ngaⁿ'ā sa ngii sa sáⁿ'ā: 'Áa ndaacá 'nū Jesús daiya José yeⁿ'e yááⁿ Nazaret. Dingúūⁿ Moisés yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū na ley, ní dingúūⁿ profetas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū.

46 Ní ngaⁿ'a Natanael: ¿'Áá véé cosa chí n'daacā na yááⁿ Nazaret? Ní ngaⁿ'ā Felipe miiⁿ: Cuchii di ní n'diichi di.

47 Jesús miiⁿ ní n'diichí yā Natanael chí cuchii sa nanááⁿ yā. Ní ngaⁿ'á yā yeⁿ'ē sa: N'díichí nī 'áamá saⁿ'ā chí cuaacu níⁿnyúⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel miiⁿ. Ní nguéé nginche'ei sa 'iiⁿ'yāⁿ.

48 Ngaⁿ'a Natanael ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Tíi n'diichi di 'úú? Ní ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā: Taachi 'āa cuéé yaa'ví Felipe dii ní taachi canéé dí maaⁿ yáⁿ'á yeⁿ'e n'guíidii yaaⁿ nguuvi, 'āa n'diichí díi.

49 Ní nan'guεεcutáⁿ'ā Natanael miiⁿ ní ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Maestro, n'dií chí

Daiya Dendyuūs miiⁿ. N'diī chí Rey ye^{n'e} Israel.

⁵⁰ Ní nga^{n'a} Jesús ngii yā sa^{n'ā}: ¿'Áá cáávā chí nga^{n'á} ngii dii chí n'diichí dii maaⁿ n'guíidī yaaⁿ nguuví chí 'āā i'teenu di 'úú? Ch'εεε n'dai ca n'diichí dí dendú'ū nguéé ti chúú.

⁵¹ Ní nga^{n'á} yā ngii yā sa^{n'ā}: Cuaacu ní^{n'nyu} cuāacū ní^{n'nyu} nga^{n'á} ngii dii. Ngúúví maaⁿ ní ngúúví chí cuíchi cunéé chí n'diichi di chí nanguaāⁿ nanguuvi ní^{cú} ángeles ye^{n'é} Dendyuūs miiⁿ ní ngεε yā ní ngua'á yā nanááⁿ Sa^{n'ā} chí Daiya Dendyuūs.

2

Ch'iindivaacu 'ii'yāⁿ ye^{n'e} yáāⁿ Caná

¹ Chiī ndii chíⁿ ndii 'íínú nguuvi miiⁿ ní ch'iindivaacú 'áámá 'ii'yāⁿ na yáāⁿ Caná ye^{n'e} yá^{n'ā} Galilea. Ní miiⁿ cánéé chεεcú Jesús.

² Ní idiíⁿ yā invitar Jesús ndúú^{cū} discípulos ye^{n'é} yā nááchí ch'iindivaacú 'ii'yāⁿ.

³ Ní ch'iinu vino ye^{n'é} yā. Ní chεεcú Jesús nga^{n'á} yā ngii yā Jesús: 'Áā ntéé vino ye^{n'é} yā.

⁴ Ní nga^{n'ā} Jesús ngii yā chεεcú yā: ¿De'ē canéé ye^{n'é} ndúú^{cū} dii n'daá? 'Áā cuéé ndaa hora ye^{n'é} mi^{n'nyu}.

⁵ Chεεcú yā miiⁿ nga^{n'á} yā ngii yā sa^{n'ā} s'eeⁿ chí diiⁿ mandado: Dii sá^{n'ā} s'eeⁿ, diiⁿ di tan'dúú^{cā} chí Jesús caa^{n'má} yā cuuví yā ndis'tí.

⁶ Miiⁿ snéé níyaaⁿ 'cuutí n'gεεε chí nin'dai ndúú^{cū} tuū chí ngεε nuū^{n'ni}. 'Ii'yāⁿ naa^{n'nu} yā 'cuutí s'eeⁿ tan'dúú^{cā} costumbre ye^{n'e} 'ii'yāⁿ Israel. 'Aama 'aama 'cuutí ch'εεε tunéēⁿ nn'geēⁿ nduuvi cuūⁿ ngεεcu ndii 'áámá ciento litros ye^{n'e} nuū^{n'ni}.

⁷ Ní nga^{n'a} Jesús ngii yā sa^{n'ā} chí idiíⁿ mandado: Diīcuutú ní ndúú^{cū} nuū^{n'ni} 'cuutí n'gεεε chí nin'dai ndúú^{cū} tuū. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ diīcuutú yā ndiitúú n'dai ndúú^{cū} nuū^{n'ni}.

⁸ Ní nga^{n'á} Jesús ngii yā sa^{n'ā} s'eeⁿ chí idiíⁿ mandado: Tun'dáa ní naachi s'néēⁿ nuū^{n'ni}, ní tun'dáa ní nuū^{n'ni}, ní candéε ní nanááⁿ 'ii'yāⁿ chí chééⁿ ndii vmnaaⁿ ye^{n'e}

'viicū. Ní candéε yā ch'i^{n'í} yā na 'ii'yāⁿ chí chééⁿndii vmnaaⁿ ye^{n'e} 'viicū.

⁹ Ní taachi 'ii'yāⁿ chí chééⁿndii vmnaaⁿ ye^{n'e} 'viicū canéé yīnú yā nuū^{n'ni} chí 'āā ndii vino naati nguéé déénú yā tii ngiica vino miiⁿ. Naati 'ii'yāⁿ chí idiíⁿ mandado ní déénú yā caati che^{n'é} yā nguai yā nuū^{n'ni}. Tuu'mi ní yaa'ví yā sa^{n'ā} chí n'giindivaacu miiⁿ.

¹⁰ Ní nga^{n'á} yā ngii yā sa^{n'ā} chí n'giindivaacu: Tanducué^{n'é} sa^{n'ā} miiⁿ díncā vino chí n'dai ca nga'a sa vmnaaⁿ 'ii'yāⁿ. Ní taachi 'āā ndiitú ye^{n'é} yā, tuu'mi nnga'a sa vino chí nguéé n'dai ngi'í. Naati dii ní nnguaīn'dai di vino chí n'dai ndí maaⁿ.

¹¹ Chiiⁿ ní vmnááⁿ vmnaaⁿ señal chí diīⁿ Jesús ná yáāⁿ Caná ye^{n'e} yá^{n'ā} Galilea. Ní ch'i^{n'í} yā poder ye^{n'é} yā. Ní discípulos ye^{n'é} yā chí teenú sa 'yā.

¹² Cho'o chuū ní cuina^{n'á} Jesús ndúú^{cū} chεεcú yā, ndúú^{cū} 'dínu yā ndúú^{cū} discípulos ye^{n'é} yā na yáāⁿ Capernaum. Ní duu'ví nguuví canéé yā miiⁿ.

Jesús didεεvé yā yáacū templo

(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

¹³ Ní 'āā snee ní^{n'nu} nguuví chí ndaa 'viicū ye^{n'e} pascua ye^{n'e} 'ii'yāⁿ Israel, ní cuchεε Jesús na yáāⁿ Jerusalén.

¹⁴ Ní ndaacá yā chεεti cheendi chéēⁿ yáacu templo 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí ch'εεté yā n'diicuí yā 'itiindu ndúú^{cū} 'iiti 'cuūchī ndúú^{cū} palomas, ní ndaacá yā 'ii'yāⁿ chí inñ'daaⁿ tuūmī.

¹⁵ Taachí Jesús din'dái yā cuerda ní dichó'o yā nducyáácá 'ii'yāⁿ chuva'āi cheendi cheēⁿ yaacū templo miiⁿ, ndúú^{cū} 'iiti 'cuūchi s'eeⁿ ndúú^{cū} 'itiindu s'ééⁿ. Ní ch'iinu ngéé yā tuūmī ye^{n'é} 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí inñ'daaⁿ tuūmī ní chingúúⁿndaa yā mesas ye^{n'é} yā.

¹⁶ Ní^{cú} nga^{n'a} Jesús ngii yā sa^{n'ā} chí n'diicuí palomas: Diví ní chuū 'muuⁿ ní nguéé diīⁿ ní va'āi ye^{n'e} Chiidá va'ai chí n'diicuí 'ii'yāⁿ.

¹⁷ Tuu'mí ní n'gaacu discípulos ye^{n'é} yā ye^{n'e} chí cánéé nguūⁿ na libro ye^{n'e} Ndyuūs chí vaādī n'diité ye^{n'e} vaacu dí, ní di'cuiínú 'úú.

18 Níicú 'ii'yān Israel nan'guεεcutaⁿá yā ní caⁿa yā Jesús: ¿De'ē señal chí cu'neenⁿ di nús'uū chí véé poder yeⁿē di chí diinⁿ di 'túúcā?

19 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní caⁿa yā: Nad-tuuví nī yáácū templo 'cūū ní 'iīnū nguuví 'úú nadācueéⁿ.

20 Tuu'mi caⁿa 'ii'yān Israel: Ch'εeti na 'uūvī ngεecu jaaⁿ ndúuyū chí n'dai yáácū templo 'cūū. Níicú dii, ¿'áá na 'iīnū nguuví neⁿē di nādācueeⁿ di?

21 Naati Jesús caⁿa yā yeⁿē yaācū templo chí cuerpo yeⁿē maáⁿ yā.

22 Taachi Jesús nanduuchí yā yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā tuu'mi discípulos yeⁿé yā nan'gaacú yā chí caⁿa yā chuū. Ní i'téenu yā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Dendyuūs ndúúcū nduudu chí ngaⁿa Jesús miiⁿ.

Jesús deenú yā nducyáácá saⁿā

23 Taachi Jesús canéé yā yāāⁿ Jerusalén, nguuví 'viicú yeⁿe pascua neené 'yaáⁿ yā chí'téenu yā Jesús caati 'āā n'diichí yā señales chí diīⁿ yā.

24 Naati maaⁿ Jesús miiⁿ ní nguéé ngíi chεetinuúⁿ yā 'ii'yān s'eeⁿ caati déenú Jesús yeⁿe nducyáácá yā.

25 Ní nguéé neⁿé yā chí ndii 'áámá 'ii'yān caaⁿmaⁿ cuaacu yeⁿe saⁿā ti deenú yā de'ε chí canéé ndúúcū saⁿā.

3

Jesús ndúúcū Nicodemo

1 Níicú canee 'áámá sáⁿā yeⁿē fariseos chí nguuví sa Nicodemo. Saⁿā miiⁿ, saⁿā chí chééⁿndii vmnááⁿ 'ii'yān Israel.

2 Sáⁿa 'cūū nndaa sa nanááⁿ Jesús nguīnū miiⁿ. Níicú ngaⁿa sa ngii sá 'ii'yān: N'diī Maestro, déenú 'nū chí ndaá nī yeⁿé Dendyuūs chí lado yeⁿe maestro caati mar 'áámá 'ii'yān nguéé cuuvi diīⁿ yā señales chí idiīⁿ nī ndúúti chí nguéé canee Dendyuūs ndúúcu yā.

3 Jesús ní nan'guεεcútaⁿá yā ní ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngíi dii, du'ū chí nguéé nguεecundí 'cundiyaān táámá vmnéⁿēe nguéé cuuví n'diichí yā naachi 'iivú Dendyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā.

4 Ní ngaⁿā Nicodemo ngii sa Jesús: ¿Táácā nanguεecundí 'áámá 'ii'yān saⁿā

ndiicúū 'cuundiyáaⁿ ntuúⁿ yā? ¿Táácā cuuví nuuⁿ ndaá ntuúⁿ yā na chεeti chεecu yā ní 'cuundiyáaⁿ ntuúⁿ yā?

5 Jesús ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngíi dii, du'ū chí nguéé 'cuundiyáaⁿ yā cáávā nuūⁿnīⁿ ní cáávā Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs nguéé cuuvi cundáa yā naachi canéé 'iivú Dendyuūs.

6 Du'u chí ch'iindiyáāⁿ yeⁿe 'ii'yān, 'ii'yān canee ndúúcū. Níicú du'ū chí ch'iindiyáāⁿ yeⁿē Espíritu, espíritu canee ndúúcū.

7 Nguéé caⁿā yiinu di chí ngaⁿá ngíi dii chí nducyaaca 'ii'yān cánéé chí 'cuundiyáāⁿ ntúuⁿ yā taama.

8 'Yúúné ní na neⁿe miiⁿ ngéenu. Níicú n'giindiveeⁿ di chí ngeēnū. Ní nguéé déenu di tíi chíicā tíi caⁿā. 'Tíicā nducyáácá 'ii'yān chí 'niindiyáaⁿ yā yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs.

9 Ní nan'guεεcútaⁿā Nicodemo yeⁿé yā ní ngaⁿa sa ngii sa Jesús: ¿Táácā cuuví chuū?

10 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní ngaⁿá yā ngii yā sáⁿā: ¿'Áá díi maestro yeⁿē 'ii'yān Israel ní nguéé deenu di chuū?

11 Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāácū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngíi dii chí déenu 'nū chíi chí ngaⁿa 'nū. Níicú chí n'diichí 'nū chíi chí ngaⁿa cuaacu 'nū ní nguéé n'diichí 'nu chíi chí ngaⁿā cuaacu 'nū. Níicú nguéé 'caandiveeⁿ di chí caaⁿmaⁿ 'nū nduudu cuaacu.

12 Nduuti chí ngaⁿá cosa chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū niicu nguéé i'téenu dí, ¿táácā cu'téenu di nduuti chí caaⁿmáⁿ cosa chí véé na va'ai chεeti nguūvī?

13 Ndiī 'áámá 'ii'yān nguéé chεε yā na va'ai chεeti nguuví nduuti chí nguéé 'ii'yān chí ch'eēⁿ yeⁿe va'ai chεeti nguuví. 'Ii'yān miiⁿ, Sáⁿā chí Daiya Dendyuūs, chí canéé na va'ai chεeti nguuví.

14 Tan'dúúcā Moisés miiⁿ chinadācueeⁿ sa cúu na yāⁿāa cuūⁿmáⁿ naachi nguéé ch'εetinéé 'ii'yān 'tíicā canee chí nicueēⁿ Saⁿa chí Daiyá Dendyuūs.

15 Caati nducyaaca 'ii'yān chí cu'téenu yā 'ii'yān nguéé cuuvi ndái yā caati cunduuchí yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

'Tíicā Dendyuūs dineⁿé yā 'ii'yān yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí

16 Caati chuū díné'e Dendyuūs 'ii'yān ye'n'e í'nyee'ndī chí dichó'o yā 'aama n'dyá'n'ā Daiya yā, caati nducyáácá 'ii'yān chí cu'téenu yā 'ii'yān nguéé cuuvi ndái yā. Níicú cunduuchi yā cue'n'e daā'ma'n.

17 Caati Dendyuūs ní dicho'ó yā Daiyá yā i'nyee'ndī chí Daiyá yā nguéé dii'n yā juzgar 'ii'yān chí snéé i'nyee'ndī, naati chí cuchii yā nadanguá'n'ai yā 'ii'yān ye'n'e í'nyee'ndī cááva yā.

18 Du'u chí i'téenu 'ii'yān nguéé condenado yā, niicu du'u chí nguéé i'téenu 'ii'yān 'āā condenado yā caati nguéé chí'teenu chí nduuchi 'áámá n'dyá'n'ā ye'n'e Chiidá yā chí Dendyuūs.

19 Níicú chuū ní condenación. Chí δεενε 'cūū ndaá i'nyee'ndī 'cūū naati sa'n'ā ye'n'e i'nyee'ndī 'cūū díné'e sa na maai'n nguéé ti chí δεενε caati dii'n sa chí nguéé n'daacā.

20 Caati nducyáácá 'ii'yān chí dii'n yā chí nguεε n'daacā, nguéé díné'e yā chí δεενε. Ní nguεε indaá yā chí δεενε mii'n caati nguéé ne'n'e yā chí cuuvi déénú 'ii'yān ní caa'ma'n 'ii'yān chí nuu'ndí yā.

21 Naati 'ii'yān chí dii'n yā ntii'nyu'n chí n'daacā, índaá yā naachi chí δεενε caati 'ii'yān snáa'n yā ntii'nyu'n ye'n'é yā chí ye'n'e Dendyuūs.

Juan chí ngεεdínú'n'ni'nga'n'a sa ndúúcu Jesús táámá vmné'n'ē

22 Cho'ōo chúū, ndaā Jesús ndúúcu discípulos ye'n'é yā na yá'n'āa Judea. Ní cunée yā ndúúcu 'ii'yān s'ee'n. Níicú Jesús chεεdinúū'n'ni' yā 'ii'yān.

23 Ní Juan míi'n ngεεdinúū'n'ni' ntúu'n yā na yáān Enón nii'nuú'n na yaān Salim ti míi'n neené vεε ca nuū'n'ni'. Ní ndaā 'ii'yān ní chεεdinúū'n'ni' yā.

24 Caati Juan mii'n 'āā cuéé cunúu'n yā vácūū.

25 Discípulos ye'n'e Juan ch'εεcu cheendí yā ndúúcu 'ii'yān Israel ye'n'é táácā 'ii'yān nduuvi δεεvé yā.

26 Níicú ndaa sá nanáa'n Juan ní nga'n'a sa ngī sa sa'n'ā: Dii, Maestro, 'ii'yān chí canée ndúúcu di na táámá lado ye'n'e yíicú Jordán 'ii'yān chí díi caa'ma'n cuaacu di ye'n'é yā; n'diichi di, 'ii'yān mii'n ngεεdinúū'n'ni' yā. Niicu nducyáácá 'ii'yān ndaa yā nanáa'n yā.

27 Nan'guεεcúta'n'ā Juan ní ca'n'a sa: Nguéé cúúví cuta'a 'ii'yān de'ē vεε nduuti chí nguéé cuchii ye'n'e va'ai chεeti nguuvi.

28 Ndís'tiī testigo ye'n'é chí ca'n'á: 'Úú ní nguéé Cristo 'úú, caati dichó'o Dendyuūs 'úú vmaana'n ye'n'é yā.

29 Du'ū chí v'éé n'daataá ye'n'e yā, 'ii'yān mii'n ní isá'n'ā ye'n'é tá. Amigo ye'n'é isá'n'ā mii'n ní 'ii'yān chí cánée ndúúcu yā ní n'giindiveén yā ye'n'é yā. Yeenú taavi yā cáávā nduudu ye'n'é isá'n'ā mii'n. 'Tíicā vaadi yeenu ye'n'é ní 'áámá ndiitúú taaví ca.

30 'Ii'yān mii'n ní canée chí ch'εεtē yā, niicu 'úú dánduu'vi 'líi'n 'úú.

'Ii'yān chí cuchii yā ye'n'e va'ai chεeti ngu- uvi

31 Du'ū chí ndaā ye'n'e va'ai chεeti ngu-
uvi ch'εεtē ca ye'n'é nducyaaca 'ii'yān. Du'ū chí ye'n'e yá'n'āa ní ye'n'é yá'n'āa ni nga'n'a ye'n'é cosas ye'n'é yá'n'āa. 'Ii'yān chí ndaā yā ye'n'é va'ai chεeti nguuvi, ch'εεtē cá yā ye'n'é nducyáácá 'ii'yān.

32 'Ii'yān mii'n nga'n'a cuaacú yā ye'n'é chí n'diichi yā ndúúcu chí ch'iindiveén yā ní mar 'áámá 'ii'yān ní nguéé ne'n'é yā 'caandi-
veén yā nduudu cuaacu ye'n'é yā.

33 'Ii'yān chí n'gúu'n yā nduudu cuaacu ye'n'e Jesús nduuvidaamá yā ndúúcu yā ní nga'n'a yā chí Dendyuūs mii'n chí cuaacu.

34 Du'ū chí Dendyuūs dichó'o yā, 'ii'yān mii'n ngá'n'a yā nduudu ye'n'e Dendyuūs mii'n, caati Dendyuūs nga'a yā 'ii'yān Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs nguéé ndúúcu caadi.

35 Dendyuūs Chiida yú díné'e yā Daiyá yā. Níicú tanducué'n'e dendu'ū ca'á yā ta'ā Daiyá yā.

36 'Ii'yān chí i'téenu yā Daiya Dendyuūs mii'n canée yā ndúúcu vida cue'n'e daā'ma'n. Naati 'ii'yān chí nguéé i'téenu yā Daiya Dendyuūs mii'n nguéé snaa'n yā vida cue'n'e daā'ma'n mii'n naati ca'n'á yā cuta'á yā castigo ye'n'e Dendyuūs chí diitúú n'dai.

4

Jesús ndúúcu n'daataá ye'n'e yá'n'āa Samaría

1 Tááchí Jesús ituumicádinuu'n yā 'tíicā chí sa'n'ā fariseos ch'iindivee'n sa chíi'n chí Jesús díi'n yā ní chí chεεdinúū'n'ni' yā 'yaa'n

ca 'ii'yān ní vée 'yaa ca discípulos yeⁿ'é yā nguée ti Juan miiⁿ;

² 'áará chí nguée Jesús chi ngēdinuūⁿni yā caati discípulos yeⁿ'e yā ngēdinuūⁿni yā;

³ Jesús s'néeⁿ yā yáⁿ'āa Judea ní cheⁿ'e ntuúⁿ yā yáⁿ'āa Galilea.

⁴ Ni canée chi cho'ó yā yáⁿ'āa Samaria.

⁵ Ní ndaá yā na 'áámá yāⁿ yeⁿ'ē Samaria chi nguvi Sicar, niiⁿnuúⁿ ná yáⁿ'āa chí ca'a Jacob yeⁿ'ē daiya sa José.

⁶ Ní míⁿ canée vaacunuūⁿni yeⁿ'ē Jacob. Jesús chicúⁿnu yā chi ngiica yā ní ch'iindí yā niiⁿnuúⁿ na vaacunuūⁿni. Ní 'āa tan-duu n'gēcu ndiichuvi.

⁷ Ndaā 'áámá n'daataá yeⁿ'ē yáⁿ'āa Samaria chí sta'a tá nuūⁿni. Ní Jesús caⁿ'a yā chí yā táⁿ'ā: Díi n'daataá, téé dí tí nuūⁿni cu'ú.

⁸ Discípulos yeⁿ'é yā cueⁿ'ē sa yāⁿ Sicar chí cuaī sa chí che'ē yā.

⁹ Ní n'daataá yeⁿ'ē yáⁿ'āa Samaria ngaⁿ'a tá ngii tá Jesús: ¿Táácā chí ngiica di nuūⁿni chí cu'u di 'úú ti dii ní 'ii'yāⁿ Israel dii niicu 'úú yeⁿ'ē yáⁿ'āa Samaria 'úú? Saⁿ'ā Israel s'eeⁿ ní nguée n'diichi sa 'ii'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Samaria.

¹⁰ Ní n'gucúⁿtaⁿ'a Jesús, ní ngaⁿ'a yā ngii yā táⁿ'ā: Ndúúti chí n'diichi di regalo yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ, ní du'ú chí ngaⁿ'ā ngii dii, tee di nuūⁿni cu'ú, tuu'mi ní caaca di nuūⁿni yeⁿ'é yā. Ní 'ii'yāⁿ miiⁿ caⁿ'a yā teé yā nuūⁿni chí cu'u di, nuūⁿni chí dii chí canduuchi 'ii'yāⁿ.

¹¹ N'daataa míⁿ ní ngaⁿ'a tá ngii tá Jesús: Señor, nguée de'ē chí cuta'á nduucú ní tí vaacunuūⁿni yāanūⁿ. ¿Tíi cuuvi canguaī nuūⁿni yeⁿ'é ní chí dii chí canduuchi 'ii'yāⁿ?

¹² ¿'Áá vmnaaⁿ ca n'diī yeⁿ'ē chiida 'nū Jacob? 'ii'yāⁿ miiⁿ din'dái yā vaacunuūⁿni 'cūū cáavā nús'uu. 'Múúⁿ sta'á yā nuūⁿni ndúúcu daiya yā ndúúcu 'iiti yeⁿ'é yā.

¹³ Nan'gucúⁿtaⁿ'a Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā táⁿ'ā: Nducyáácá 'ii'yāⁿ chí ngi'i yā nuūⁿni 'cūū canée chí cuuvi yaaca ntúⁿ yā.

¹⁴ Naati du'ú 'ii'yāⁿ chí cú'u yā nuūⁿni chí 'úú chí ca'á, 'āa ntée cuuvi yaacá yā. Nuūⁿni chí 'úú ca'á 'ii'yāⁿ míⁿ, nuūⁿni miiⁿ tan'dúúca chí cuuvi nduucú yā 'áámá

vaacunuūⁿni chí ngāā nuūⁿni miiⁿ yeⁿ'é yā caavā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

¹⁵ N'daataá miiⁿ ní ngaⁿ'a tá ngii tá Jesús: Dii Señor, téé ní 'úú nuūⁿni 'cūū. Cu'ú ní 'aa ntée cuuvi yaacá, ní 'aa ntée chíi cuta'á nuūⁿni.

¹⁶ Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā táⁿ'ā: Cuéⁿ'é dí ní cananguaī di isaⁿ'ā yeⁿ'ē di. Ní cuchii di ndúúcu sa 'muuⁿ.

¹⁷ N'gucúⁿtaⁿ'a n'daataa míⁿ ní ngaⁿ'a tá ngii tá 'ii'yāⁿ: Nguée isaⁿ'ā yeⁿ'é. Ngaⁿ'a Jesús ngii yā táⁿ'ā: N'daacā chí ngaⁿ'a di chí nguée isaⁿ'ā yeⁿ'e di.

¹⁸ Caati nyuⁿ'u isaⁿ'ā canée ndúúcu dii, ní saⁿ'ā chí canée ndúúcu dii miⁿniiⁿyuⁿ nguée isaⁿ'ā yeⁿ'e di. Chiiⁿ chuū ní ngaⁿ'ā cuaacú dí.

¹⁹ Ngaⁿ'a n'daataá ngii ta Jesús: N'diī Señor, deenú chí n'diī ní 'áámá profeta n'diī.

²⁰ Chiida 'nū ní diiⁿ yā adorar ná cuéⁿ'é 'cūū naati 'ii'yāⁿ Israel chí judíos ngaⁿ'ā ntuuⁿ yā chí na yāⁿ Jerusalén chí cánée chí diiⁿ yā adorar Ndyuūs.

²¹ Ní ngaⁿ'ā Jesús ngii yā táⁿ'ā: N'daataá, cu'ténu di 'úú. Ndaā hora taachi ní nguée cuéⁿ'é 'cūū ní nguée yāⁿ Jerusalén 'ii'yāⁿ diiⁿ yā adorar Chiida yú.

²² Ndís'tiī ní diiⁿ ní adorar chí nguée deenú ní. Nús'uu ní idiⁿ 'nū adorar chí deénu 'nū naati vaadī nguaⁿ'ai ndaā lado yeⁿ'e 'áámá 'ii'yāⁿ chí nadanguáⁿ'āi ní yeⁿ'e 'ii'yāⁿ Israel.

²³ Naati hora miiⁿ ní cúchi nícu hora miiⁿ ní ndaā, taachi cuaacu nínyúⁿ 'ii'yāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā adorar Dendyuūs Chiida yú ndúúcu chidēve yeⁿ'é yā ndúúcu vaadī cuaacú. Caati 'tíca Chiida yú míⁿ in'nuúⁿ yā 'ii'yāⁿ chí diiⁿ yā adorar 'yā ní cu'ténu yā 'yā.

²⁴ Dendyuūs ní Espíritu 'yā. Ní 'ii'yāⁿ cánée chí diiⁿ yā adorar 'yā cánée chí diiⁿ yā adorar 'yā ndúúcu chidēve yeⁿ'é yā ndúúcu vaadī cuaacu.

²⁵ N'daataá míⁿ ngaⁿ'a ta ngii ta Jesús: Deenú chí Mesías canée chí ndaá chí du-uchi Cristo. Taachí 'ii'yāⁿ miiⁿ ndaá yā, tuu'mí caaⁿ'maⁿ yā nducuéⁿ'ē cosas.

²⁶ Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā táⁿ'ā: 'Úú chí Cristo chí indeé ndúúcu di.

²⁷ Taachí indeé yā ndúúcu n'daataá míⁿ, ndáa discípulos yeⁿ'é yā. Ní cueⁿ'e yíⁿú sá chí indeé yā ndúúcu n'daataá miiⁿ. Mar

'áámá saⁿā nguéé natinguuneeⁿ sa Jesús: ¿De'ē iⁿnuuⁿ di? ¿De'ē cuuvi chi ndee di ndúúcu tá?

28 Ní n'daataá míⁿ ní s'neeⁿ tá 'cuuti cuéé yeⁿe tá ní cueⁿē tá ná yáāⁿ miiⁿ. Ní caⁿ'a tá chii tá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ:

29 Cuchií nī ní n'diichí nī 'áámá saⁿā chi caⁿ'a sa chii sa 'úú tanducuén'ē chi ndiíⁿ. ¿'Áá nguéé 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chi Cristo?

30 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ can'dáa yā na yáāⁿ miiⁿ. Cueⁿe yā n'diichí yā Jesús.

31 Ní taachi cueⁿē n'daataa míⁿ na yáāⁿ tuu'mi ní discípulos yeⁿé yā ngaⁿ'a sa ngii sá Jesús: N'dií Maestro, che'é nī yuündú nduucú 'nū.

32 Ni Jesús miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā s'eeⁿ: 'Úú ní vée' 'áámá comida yeⁿé chi che'é. Ndís'tií nguéé déenu nī.

33 Níicú discípulos ngaⁿ'a sa ngii sa vi'i: ¿'Áá ndaā 'iiⁿ'yāⁿ chi cuú yā chí che'é yā?

34 Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿā s'eeⁿ: Comida yeⁿé chíⁿ chí cuuvi diíⁿ tan'dúúcā chí neⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí dichó'o yā 'úú. Ní di'cuiinú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé yā.

35 Ngaⁿ'a ndis'tií: ¿'Áá nguéé vée cá tá cuūuⁿ 'iīyū taachi ndaā tiempo yeⁿē cosecha? N'diichí nī. 'Úú ngaⁿ'á ngii ndís'tií: N'diichí nī cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ. Snaáⁿ nī cuééti yeⁿé nī. 'Áā ndaa nguuvi chí diíⁿ nī cosechar.

36 'Iiⁿ'yāⁿ chí nadacuéeⁿ yā cosecha vεε chii'vεε yeⁿé yā. Ní vée' n'gui'i yeⁿé yā chí cūnee cueⁿe daāⁿmaⁿ. Níicú 'iiⁿ'yāⁿ chí nīinu yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí nadacuéeⁿ yā cosecha ní nduu 'uuví yā yeenú taaví yā.

37 Caati chuū chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí nduudu cuaacu: 'Áámá 'iiⁿ'yāⁿ ní ngīinu yā ní táámá yā ní nadacuéeⁿ yā.

38 'Úú nidicho'ó ndís'tií ní nadacuéeⁿ nī cosecha chí nguéé ndiíⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ. Táámá yā diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ. Ní ndís'tií chí ndaā nī tuu'ví nī ntiiⁿnyuⁿ ndiíⁿ yā.

39 Ni neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ samaritanos yeⁿē yáāⁿ miiⁿ s'teenú yā Jesús cucáāvā nduudu yeⁿe n'daātāa miiⁿ chí caⁿ'a yā nduudu cuaacu: 'Iiⁿ'yāⁿ míⁿ ní caⁿ'a yā chii yā 'úú tanducuén'ē cosa chí ndiíⁿ.

40 Ndaa saⁿā samaritanos nanááⁿ Jesús. Di'cuítu sa 'iiⁿ'yāⁿ chí canée yā ndúúcu sa. Ní canée yā miiⁿ 'uuvi nguuvi.

41 Neené 'yaaⁿ cá yā s'teenú yā cucáāvā nduudu yeⁿe Jesús.

42 Níicú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā n'daataá miiⁿ: 'Áā ntéé cu'teenú 'nū caavā chí ch'iindiveéⁿ 'nū chí cuaacu níⁿnyúⁿ nguéé dámaaⁿ yeⁿe chí ngaⁿ'ā di. Caati maáⁿ 'nū n'diichí 'nū ní ch'iindiveéⁿ 'nū chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū nguuvi Cristo chí inadan'guáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

Jesús diíⁿ yā chí nduuvā yeⁿe daiya 'áámá rey

43 Ch'íinú 'uuvi nguuvi ní Jesús cueⁿé yā yáⁿ'āa Galilea.

44 Caatí maaⁿ Jesús miiⁿ caⁿ'a cuaacu yā chí 'iiⁿ'yāⁿ nguéé diíⁿ yā honrar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ profeta taachi ngaⁿ'a yā yáāⁿ vaacú yā.

45 Ní ndaā yā yáⁿ'āa Galilea ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yáⁿ'āa Galilea miiⁿ tuu'mi di'cuún yā chí canée yā. 'Áā n'diichí yā tanducuén'ē chí diíⁿ yā na yáāⁿ Jerusalén, nguuvi yeⁿe 'viicu yeⁿe pascua, caati 'iiⁿ'yāⁿ s'uún cheⁿe ntuún yā 'viicu miiⁿ.

46 Ndaa ntúūⁿ Jesús na yáāⁿ Caná yeⁿe yáⁿ'āa Galilea naachi din'dái yā vino ndúúcu nuūⁿnīⁿ. Míⁿ canée 'áámá rey yeⁿe yáāⁿ Capernaum. Ngiiⁿ 'áámá daiya rey miiⁿ.

47 'Iiⁿ'yāⁿ 'cūū míⁿ ch'iindiveéⁿ yā chí ndaā Jesús yeⁿē yáⁿ'āa Judea na yáⁿ'āa Galilea. Cheⁿé yā nanááⁿ Jesús ní di'cuítu yā 'yā chí caⁿ'a yā n'diichí yā daiya sa chí nanduūvā yeⁿē caati 'aa cháā 'cuuvi.

48 Tuu'mi ní ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿā: Ndúúti chí nguéé snaaⁿ di señales ndúúcu milagros chí vaadī n'giinu nguéé cu'téenu di.

49 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe rey ngaⁿ'á yā ngii yā Jesús: Señor, cú'u yú caati 'āā cuéé 'cuūvī saⁿ'ā 'líⁿ yeⁿé.

50 Ngaⁿ'ā Jesús ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Cúnaⁿ'a di, daiya dí cánduuchi sa. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní chí'téenu sa nduudu chí caⁿ'ā Jesús miiⁿ. Ní cuinaⁿ'a sa.

51 Taachi 'āā ndaa niiⁿnuúⁿ vaacu sa 'iiⁿ'yāⁿ chí idiiⁿ mandado yeⁿē sa can'dáa yā n'diichí yā saⁿ'ā. Ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Daiyá nī miiⁿ candúúchi sa.

52 Tuu'mi ní itinguuneeⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: ¿De'ē hora naachi cuaáⁿ yeⁿē sa? Níicú

nga'a yā ngii yā sa'n'a: 'Iicu taachi n'gεεcu 'áámá ní ch'iinu 'i'n'nūn mii'n sán'ā.

⁵³ Tuu'mi ní chiida sa'n'ā 'lín mii'n tumicádínuu yā chi hora mii'n chi nga'n'a Jesús ngii yā: Daiya dí ní cánduuchi sa. Ní 'ii'yān mii'n ndúúcū nducyaaca familia ye'n'e yā s'téenu yā Jesús.

⁵⁴ Chuū ndii 'úúví señal chí Jesús diín yā cuayiivi chi ndáa yā ye'n'e yá'n'āa Judea ndii yá'n'āa Galilea.

5

Sa'n'ā chi nguεε ngii ngiícá

¹ Chó'oo tanducué'n'ē cosa 'túúcā. Véé 'áámá 'viicu ye'n'ē 'ii'yān Israel. Níicu Jesús cuchéε yā yān Jerusalén.

² Mii'n canéé 'áámá viini ch'εεte nii'nu cheendi chéēn, cuaa'n naachí indáa yā ndúúcū 'iiti cuūchī chí n'diicui yā na yān Jerusalén. Viini ch'εεte mii'n nguuvi Betesda na nduudu hebreo. Véé nyu'u corredor nuu'ma'n ndiivi viini ch'εεte.

³ Na corredor mii'n ndiitú ndúúcū n'deēe n'dái 'ii'yān ngiitā; 'ii'yān ngueenáán, ndúúcū 'ii'yān chi nguéé ngii ngiícá yā, ndúúcū 'ii'yān chí ntí'i ta'á yā o ca'a yā. 'Ii'yān mii'n canéé ngiínú yā chí in'nu'u nuū'nīn.

⁴ Caati vεε tiempo chi 'áámá ángel nch'eén yā nícu idi'nú'u yā nuū'nīn chí snéē ná viini ch'εεte. Ní cuayiivi 'ii'yān chí ndáa yā vmnáán vmnáan ch'εéti viini mii'n nanduuva ye'n'ē yā ye'n'ē 'āā de'ε nūu'n ca'āi chí ndii yā.

⁵ Ní mii'n canéé 'áámá sán'ā ndiicú ndiitii'yu'n 'iinu ndúuyū chí ngiitā sa.

⁶ Taachí Jesús n'diichí yā sa'n'ā chí candiítí sá, nícu 'āā deenú yā chí 'āā 'naán ngiitā sa, tuu'mi ní nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: ¿'Áá né'n'ē dí chí nduūvā ye'n'ē di?

⁷ Ní sa'n'ā chí ngiitā mii'n nan'guεεcuta'n'ā sa ye'n'ē yā: Señor, nguéé mar 'áámá sa'n'ā chí cu'nuūn sa 'úú ch'εéti viinī taachi í'nu'u nuū'nīn. Caati taachí ndaá, 'āā ndáa taamá yā ch'εéti viinī.

⁸ Ní nga'n'a Jesús ngii yā sa'n'ā: Nacuée'n di. Nadacuée'n di yiivε ye'n'ē di ní cúna'n'a di.

⁹ Tuu'mi nūu'n nduūvā ye'n'ē sa. Ní nadacuée'n sa yiivε ye'n'ē sa. Ní cuna'n'a sá. Ní nguuvi mii'n ní sábadu nguuvi chí ntaavi'tuunúu'n 'ii'yān Israel.

¹⁰ Nícu 'ii'yān Israel nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā chí 'āā nanduuvá ye'n'ē sa: Caati maa'n

ní sábadu mii'n, tan'dúúcā chí ca'n'a ley, nguéé cuuví nandéε di yiivε ye'n'ē di.

¹¹ Ní n'guεεcuta'n'ā sa ye'n'ē yā: 'Ii'yān chí diín yā chí nduuvā ye'n'ē, 'ii'yān mii'n ní nga'n'a yā ngii yā 'úú: Nadacuée'n di yiivε ye'n'ē di. Ní cuina'n'a di.

¹² Tuu'mi ní tiinguunéén 'ii'yān Israel sa'n'ā: ¿Du'ú chí 'tíicā nga'n'ā ngii di: Nadacuée'n di yiivε ye'n'ē di, ní cuina'n'a di?

¹³ Nícu sa'n'ā chí 'āā nduuvá ye'n'ē sa nguéé déenú sá du'ū 'ii'yān mii'n, caati Jesús divíi yā ye'n'ē sa'n'ā mii'n. Ní neené n'deēe 'ii'yān snéε yā mii'n.

¹⁴ Cuayiivi Jesús nandaacá yā sa'n'ā na yáácū templo. Ní nga'n'a Jesús ngii yā sa'n'ā: Cun'díichí dí maa'n 'āā nduuvá ye'n'ē di. 'Aa ntéé dii'n di nuu'ndi niicu nguéé cuta'āa táámá ca'ai chí más cā taa'n di.

¹⁵ Tuu'mi sa'n'ā mii'n cuna'n'ā sa ní ca'n'a sa chí sa 'ii'yān Israel chí Jesús chí diín yā chí ndúúvā ye'n'ē sa.

¹⁶ Ní cáávā chuū ní can'dáā 'ii'yān Israel Jesús mii'n chí ne'n'ē sa 'caan'nú'n sa 'ii'yān caati diín yā cosa chí 'tíicā mii'n nguuvi chí sábadu chí ntaavi'túúnuu'n 'ii'yān.

¹⁷ Jesús nan'guεεcuta'n'a yā ye'n'ē sa: Chi-ida ní ndí maa'n chí idii'n cá yā ntii'nyu'n. Ní 'úú idiín ntii'nyu'n dendu'ū.

¹⁸ Tuu'mi ní 'ii'yān Israel ne'n'e taaví sa 'caan'nú'n sa Jesús, caati nguéé damaā'n chí nguéé diín yā cumplir chí nga'n'ā na ley ye'n'ē sábadu, caati nga'n'á yā chí Dendyuūs Chiidá yā, ní diín yā chí nduuvíáámá yā ndúúcū Dendyuūs.

Dendyuūs dicho'ó yā Daiya yā

¹⁹ Nan'guεεcuta'n'á Jesús ní nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: Cuaacu ní'nyu'n, cuāácū nii'nyu'n chí nga'n'á ngii ndis'tií chí nguéé cuuvi diín Daiyá Dendyuūs mar 'áámá cosa dámaā'n ndúútí chí nguéé n'diichí yā chí diín Chiidá yā. Caati tanducué'n'ē chí diín Chiidá yā, 'tiicá ntúū'n diín Daiyá yā.

²⁰ Caati Dendyuūs Chiidá ní diné'n'e yā 'úú chí Daiya yā. Ní n'gi'n'i yā 'úú tanducué'n'e dendu'ū chí diín yā. Niicu Chiidá n'gi'n'i cá yā 'úú ntii'nyu'n n'gεεte ca nguéé tii chuū. Nícu ndis'tií ca'n'a yíínú ní ye'n'ē.

²¹ Tan'dúúcā Chiidá nadacuée'n yā 'ii'yān chí 'āā n'dii ní nga'n'a yā vida ye'n'ē yā, 'tiicá ntúū'n 'úú Daiyá yā ní nadacuée'n 'ii'yān chí

'āa n'díi ní nga'á vida 'ii'yāⁿ miiⁿ chi neⁿ'é nga'á.

22 Caati Chiidá nguéeⁿ diíⁿ yā juzgar mar 'aama 'ii'yāⁿ naatí ca'á yā 'úú chi Daiya yā chi diíⁿ juzgar tanducuéⁿ'ē.

23 Caati tanducuéⁿ'ē 'ii'yāⁿ diíⁿ yā honrar 'úú chi Daiyá yā tan'dúú^{cā} tanducuéⁿ'ē 'ii'yāⁿ diíⁿ yā honrar Chiidá. Du'ū chi nguéeⁿ idiíⁿ yā honrar 'úú chi Daiyá Dendyuūs ní nguéeⁿ idiíⁿ yā honrar Chiidá chi dicho'ó yā 'úú.

24 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuācūⁿ niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngíi ndis'tií: 'Ii'yāⁿ chi n'giindiveéⁿ yā nduudu chi ngaⁿ'á, ní i'téenu yā yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chi dicho'ó 'úú, vééⁿ vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā. Niicu nguéeⁿ condenado yā. Nguéeⁿ canee yā dácaā yeⁿ'ē chi n'gii caati vééⁿ vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā.

25 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuācūⁿ niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngíi ndis'tií: Cuchii hora ní hora miiⁿ chuū taachi 'ii'yāⁿ s'eenⁿ chi 'āa n'díi yā, 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e 'úú chi Daiyá Dendyuūs. 'Ii'yāⁿ chí i'teenu yā nduudu yeⁿ'é cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26 Tan'dúú^{cā} Chiidá vééⁿ vida yeⁿ'ē maánⁿ yā, 'tiicá ntúūⁿ ca'a yā 'úú chi Daiya yā vida yeⁿ'ē maánⁿ.

27 'Tíicā ca'á yā poder 'úú chi diíⁿ juzgar 'ii'yāⁿ caati 'úú Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs 'úú.

28 Nguéeⁿ caⁿ'ā yiinu di yeⁿ'ē chúū, caati cuchii hora taachi nducyáácá 'ii'yāⁿ chi chinúu yā maaⁿ yaⁿ'āa 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é.

29 Ní nadacuéⁿ yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. 'Ii'yāⁿ chi diíⁿ yā chi n'daacā, ní caⁿ'á yā cuneé yā ndúú^{cū} vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā. Ní 'ii'yāⁿ chi nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā, caⁿ'á yā na condenación.

'Ii'yāⁿ s'eenⁿ caⁿ'a cuaacú yā yeⁿ'ē Jesús

30 Ní caⁿ'a Jesús: 'Úú ní damaánⁿ ní nguéeⁿ de'ē véε cuuvi diíⁿ. Tan'dúú^{cā} chi n'giindiveéⁿ, 'tíicā diíⁿ juzgar. Ní chi diíⁿ juzgar ní cuaacu caati nguéeⁿ in'nuúⁿ chi neⁿ'é maánⁿ naati chi neⁿ'e maāⁿ Chiidá chi dicho'ó yā 'úú.

31 Ndúú^{tī} chi yeⁿ'é māaⁿ chi ngaⁿ'á cuaacu ní nguéeⁿ cuaacu.

32 Táamá 'ii'yāⁿ chi diíⁿ yā caaⁿ'maⁿ cuaacú yā yeⁿ'ē 'úú. 'Úú ní deenú tīi chí ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē 'uú chi cuaacu.

33 Ní ndís'tií ní dicho'ó nī 'ii'yāⁿ s'eenⁿ nanááⁿ Juan. Ní Juan miiⁿ caⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'e 'úú.

34 Caati 'úú nguéeⁿ ita'á nduudu cuaacu yeⁿ'ē sáⁿ'ā yeⁿ'e in'yeeⁿdí 'cūū naati ngaⁿ'á tanducuéⁿ'ē chuū caati ndís'tií ní cuuvi nanguáⁿ'ai nī.

35 Níicú Juan chi cheédínuūⁿniⁿ yā 'ii'yāⁿ miiⁿ tan'dúú^{cā} 'áamá chi δεενε ngiichi ní ngíi n'gai, 'tíica yā. Ní ndís'tií ní dinéⁿ'e nī vaadī yeenú yeⁿ'é nī 'áamá tiempo ndúú^{cū} chi δεενε yeⁿ'é yā.

36 Naati 'úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu chi ch'εετε ca chi caⁿ'a Juan miiⁿ caati ntiiⁿnyuⁿ chi teé Chiidá 'úú, ní chuū idiíⁿ. Tan'dúú^{cā} maāⁿ ntiiⁿnyuⁿ chi diíⁿ ní ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿ'é chi Chiidá dicho'ó yā 'úú.

37 Níicú maaⁿ Chiidá chi dicho'ó yā 'úú ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'ē 'úú. Ndís'tií mar 'áamá vmnéⁿ'ēe nguéeⁿ n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e chiidá, ndíi nguéeⁿ ndúú n'diichí nī 'ii'yāⁿ taacá yā.

38 Ní ndis'tií ní nguéeⁿ 'áamá canee nī ndúú^{cū} nduudu yeⁿ'é yā caati ndís'tií nguéeⁿ s'téenu nī chi 'úú ní 'ii'yāⁿ chi Dendyuūs dicho'ó yā.

39 In'nuúⁿ nī naachi cánéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs, níicú cadiinúúⁿ nī chi vééⁿ vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é nī. Ní míiⁿ ngaⁿ'ā cuaacu yeⁿ'ē 'úú.

40 Ndis'tií nguéeⁿ neⁿ'é nī chii nī nanaáⁿ tīi cuūvī vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é nī.

41 'Úú ní nguéeⁿ cuta'á honra yeⁿ'e saⁿ'ā yeⁿ'e in'yeeⁿdí 'cūū.

42 Naati 'úú ideenú táacā ndís'tií ní nguéeⁿ neⁿ'é nī Dendyuūs.

43 'Úú ní cuchii ndúú^{cū} chi duuchi Chiidá. Ní nguéeⁿ 'cuaaⁿ nī ndís'tií 'úú. Ndúú^{tī} chi taamá yā cuchii yā ndúú^{cū} nduudu yeⁿ'e maánⁿ yā, tuuⁿ'mi ní 'cuaaⁿ nī 'ii'yāⁿ miiⁿ.

44 ¿Táacā cu'téenu ndís'tií chi diíⁿ nī honrar 'áamá nī yeⁿ'ē taamá nī ní nguéeⁿ neⁿ'é nī chi Dendyuūs diíⁿ yā honrar n'dií?

45 Nguéeⁿ nadacadíinuⁿ ndis'tií chi 'úú ngaⁿ'á nuuⁿndi yeⁿ'e ndís'tií nanááⁿ Chiidá. Vééⁿ 'áamá 'ii'yāⁿ chi ngaⁿ'a nuuⁿndi yeⁿ'e

ndís'tiī chi Moisés chi 'ii'nyān chi i'téenu nī.

⁴⁶ Ndúúti chi ndís'tiī chi'téenu nī ye'n'e Moisés mii'n tuu'mi ní cu'téenu nī 'úú caati ye'n'e 'úú chi dingúuⁿ sa.

⁴⁷ Ndúúti chi nguéé i'téenu nī chi dingúuⁿ Moisés, ¿táaca cu'téenu nī nduudu ye'n'e 'úú?

6

Jesús ca'á yā chi che'é nyu'u mil sa'nā
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

¹ Cho'o cosa chuū, ní cue'n'e Jesús taama lado ye'n'e nuu'nin'yá'nā Galilea chi nguuvi ntúūⁿ Tiberias.

² Nééné n'deēe 'ii'nyān cue'n'e yā n'dáa yā Jesús caati n'diichí yā señales ye'n'é yā chi diíⁿ yā ndúúcū 'ii'nyān chi ngiitā.

³ Ní cuchεε Jesús 'áamá cuεeti ní míiⁿ ch'iindí yā ndúúcū discípulos ye'n'é yā.

⁴ Ní chinee nii'nuúⁿ nguuví ye'n'e pascua ye'n'e 'ii'nyān Israel s'eeⁿ.

⁵ Tuu'mí n'diichí Jesús cuaaⁿ 'nii'nuúⁿ nícu snaaⁿ yā chí n'deēe n'dái 'ii'nyān cuchíi yā nanáaⁿ yā. Ní Jesús nga'n'a yā ngii yā Felipe: ¿Tií ca'n'a yú cuaí yú pan chi che'e 'ii'nyān s'tií?

⁶ Ní chuū Jesús nga'n'a yā ti diíⁿ yā probar sa'nā mii'n táacā diíⁿ sá maāⁿ sa, caati Jesús maāⁿ yā deenú yā de'ē chi diíⁿ yā.

⁷ Nan'guεεcúta'n'a Felipe mii'n ye'n'é yā: Ndúúcū nyu'u ciento caadi tuūmī chi ca'n'á nguai pan nguéé tunééⁿ chí cuta'á 'ii'nyān s'tií 'aama taaⁿ chí che'e yā.

⁸ 'Áamá discípulo ye'n'é yā chí ngúúví Andrés chi 'díinu yā Simón Pedro, nga'n'a sá ngii sa Jesús:

⁹ 'Áamá sa'nā 'líiⁿ chi canee 'muuⁿ ndéε sa nyu'u panes cebada ndúúcū na 'uuvi 'yaācā n'gaiyāā. ¿De'ē tunééⁿ chuū chi che'e 'ii'nyān s'tií?

¹⁰ Tuu'mi ní nan'guεεcúta'nā Jesús mii'n nga'n'a yā ngii yā sa'nā: Cúúví nī 'ii'nyān s'tií ní 'cuεeté núúⁿ yā. Nééné véé yuune lugar mii'n nícu ch'εεte 'áamá número tan'duucā nyu'u mil sa'nā.

¹¹ Ní Jesús mii'n sta'á yā panes mii'n nícu taachi nga'n'a yā ngii yā: Gracias N'dii Ndyuūs, tucá'a yā ca'a yā discípulos, ní discípulos ní ca'á yā 'ii'nyān chi vεēté mii'n. 'Tiicá ntúūⁿ dii'n Jesús ndúúcū 'yaācā. Ní

'ii'nyān mii'n sta'á yā 'yaācā. Sta'á yā nducuéⁿē chi ne'n'é yā.

¹² Taachi 'aā ntεε véé chi ne'n'e yā, Jesús nga'n'a yā ngii yā discípulos ye'n'é yā: Nadicuéⁿ di nducuéⁿē tááⁿ panes chi nángaāva caati nguéé cuuvi ndái de'ē vεε.

¹³ Nadicuéⁿ yā tanducuéⁿē taaⁿ panes chi nángaāva. Nícu chiitu ndiichúúví 'cuεεtεε naachi nyu'u pan cebada chi nínagaāva naachí che'e 'ii'nyān s'eeⁿ.

¹⁴ Taachi n'diichi 'ii'nyān s'eeⁿ señal chi dii'n Jesús mii'n tuu'mi ní nga'n'a yā ngii yā ví'i: Cuaacu ní'nyúⁿ 'ii'nyān 'cúú chi profeta chi canee chi ndaá yā i'nyééⁿdi 'cúú.

¹⁵ Taachí tuumicádíinuⁿ Jesús chi 'ii'nyān s'eeⁿ ne'n'é yā cuta'á yā 'yā ní cu'néeⁿ yā 'yā lado ye'n'e rey tuu'mi ní cue'n'é máaⁿ yā na 'áamá cuεeti.

Jesús ngiica yā vmnaaⁿ nuū'nī'n'yá'nā
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

¹⁶ 'Aā chii chíinū mii'n ní cue'n'e discípulos ye'n'é yā na nuū'nī'n'yá'nā.

¹⁷ Ní chi ndaa yā 'áamá barco ní cue'n'é yā ná nuū'nī'n'yá'nā. Ní 'aā ntéé ndaá yā na yáāⁿ Capernaum. 'Aā chii 'da'a ní nguéé ndaā Jesús naachi snée yā.

¹⁸ Ní cho'ō 'aama 'yúúné taaⁿ ní nadācuéⁿ n'dai nuū'nī'n'yá'nā.

¹⁹ Taachí 'aā cue'n'é yā tanduu nyu'u candúū nyaaⁿ kilómetros, tuu'mí n'diichí yā chí chúchíi Jesús mii'n. Ngiicá yā cuaaⁿ vmnaaⁿ nuū'nī'n. Ní taachi 'aa cháá ndaa Jesús nii'nuúⁿ na barco mii'n discípulos dii'yā sá chíi.

²⁰ Ní Jesús nga'n'a yā ngii yā sa'nā s'eeⁿ: Nguéé 'va'ā ndís'tií ti 'úú.

²¹ Tuu'mí nga'n'a sá ngii sa Jesús: Cho'ó nī cuaaⁿ chεeti barco. Yeenú n'dai sa chí sndaā Jesús na barco. 'Aā nuúⁿ ndaa barco mii'n na yá'nāa naachí cuéⁿē.

'Ii'nyān in'nuúⁿ yā Jesús

²² Chi deεve táamá nguuvi ní 'ii'nyān chí snée yā táamá lado ye'n'e nuū'nī'n'yá'nā n'diichí yā 'áamá barco nūuⁿ, barco mii'n chí 'aā cue'n'é discípulos. Ní n'diichí yā chí nguéé cue'n'e Jesús ndúúcū discípulos ye'n'é yā. Ní discípulos ye'n'é yā cuina'á yā dámaāⁿ yā.

²³ Tan'duuvi barcos ye'n'e Tiberias ndaā nii'nuúⁿ na lugar naachi ch'εεtē yā chí

che'é yā pan 'iicū cuayiivi chi Jesús ngā'n'a yā: Gracias n'dii Dendyuūs Chiidá.

24 Taachí 'ii'yān n'diichi yā chi nguée Jesús miiⁿ ndíi nguée ndúú discipulos yeⁿ'é yā, tuu'mi ní chi ndaá yā chεeti barcos. Ní cueⁿ'é yā na yāāⁿ Capernaum. N'nuūⁿ yā Jesús miiⁿ.

Jesús tan'dúúcā yuūndū chi ca'a vida

25 Taachí 'ii'yān s'een ndaacá yā Jesús táámá lado yeⁿ'é nuūⁿnīⁿyāⁿā tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'ii'yān: N'dii Maestro, ¿tíi cuaⁿ'a ndaá nī 'muuⁿ?

26 Nan'guεεcutáⁿ'a Jesús yeⁿ'e yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā: Ndís'tiī, cuaacu níiⁿnyúⁿ cuāācū niiⁿnyuⁿ nguée in'nuúⁿ nī 'úú ti n'diichi nī chi díiⁿ señales naati chí teé pan, ní che'é nī ní chiitu ndis'tiī.

27 Nguée díiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e comida chi chó'ōo ti yeⁿ'e comida chí cunée cueⁿ'e daāⁿmaⁿ, chεε chí tee Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs ndís'tiī caati Dendyuūs Chiidá ca'á yā poder Daiyá yā.

28 Tuu'mi ní ngaⁿ'a saⁿ'ā s'een ngii sá 'ii'yān: ¿Taacā díiⁿ 'nū chí cuuví díiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Dendyuūs miiⁿ?

29 Nan'guεεcutáⁿ'ā Jesús yeⁿ'e sa ní ngaⁿ'á yā ngii yā saⁿ'ā: Chuū chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ chí cu'téenu dí yeⁿ'é 'ii'yān chí Ndyuūs dichó'o yā 'ii'yān.

30 Tuu'mí ngaⁿ'a sa ngii sa 'ii'yān: ¿Dε'ε señal chí cu'neeⁿ nī chí snaáⁿ 'nū, ní cu'téenu 'nū n'diī? ¿Dε'ε ntiiⁿnyuⁿ idiíⁿ nī?

31 Chiida yú ní che'é yā yuūndū maná na yāⁿāa naachi nguée ch'εetinée 'ii'yān tan'dúúcā chí canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíicā: Yuūndū yeⁿ'e nanguuvi Ndyuūs ca'á yā chí che'é 'ii'yān s'een.

32 Nan'guεεcutáⁿ'ā Jesús yeⁿ'e sa: Cuaacu níiⁿnyúⁿ, cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Nguée teé yā Moisés miiⁿ yuūndū chí maná chí yeⁿ'e nanguuvi, naati Chiidá teé yā n'dii pan chí cuaacu níiⁿnyúⁿ chí yeⁿ'e va'ai chεeti nanguuvi.

33 Caati pan chí yeⁿ'é Dendyuūs ní 'ii'yān miiⁿ chí inch'éeⁿ yā yeⁿ'e va'ai chεeti nanguuvi ní ngaⁿ'á yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é 'ii'yān yeⁿ'e in'yeēⁿdī.

34 Tuu'mi ní ngaⁿ'ā sa ngii sa Jesús: Señor, téé nī pan 'cūū nús'uu cueⁿ'é daāⁿmaⁿ.

35 Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: 'Úú ní tan'dúúcā pan 'tíicā 'úú ní ca'á vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Du'u chí chíi nanaáⁿ nguée cúúví cuiicú yā. Ní du'ū chí cu'teenu 'úú 'āā ntée cuuvi yaacá yā.

36 Naati 'úú ní ngaⁿ'á ndis'tiī: 'Āā n'diichi nī 'úú, níicú ndíi nguée s'téenu nī 'úú.

37 Tanducuéⁿ'é 'ii'yān chí itée Chiidá 'úú, 'ii'yān s'tiī cuchii nanaáⁿ. Du'ū chí chíi nanaáⁿ nguée tun'daá 'ii'yān chūva'āi.

38 Caati 'úú chíicá yeⁿ'e na va'ai chεete nanguuvi ní nguée díiⁿ chí 'úú neⁿ'é maáⁿ, caati díiⁿ chí neⁿ'e maāⁿ 'ii'yān chí dichó'o yā 'úú.

39 Chuú chí neⁿ'e Chiidá chí dichó'o yā 'úú, caati 'úú ní nguée nindaí mar 'áámá yeⁿ'e tanducuéⁿ'é chí tee yā 'úú. 'Úú ní nadin'duuchí tanducuéⁿ'é 'ii'yān yeⁿ'e nguāⁿ tináⁿ'ā nanguuvi chí 'cuiīnū in'yeēⁿdī.

40 Chuū chí neⁿ'e 'ii'yān chí dichó'o yā 'úú: Nducyaaca 'ii'yān chí n'diichi yā Daiya Ndyuūs, ní i'téenu yā 'ii'yān, véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā. Niicu 'úú ní nadicueéⁿ 'ii'yān s'een nanguuvi chí 'cuiīnū in'yeēⁿdī.

41 Tuu'mí ngaⁿ'ā 'ii'yān Israel yeⁿ'é yā: Nguée n'daacā chí ngaⁿ'a yā: 'Úú tan'dúúcā pan chí cuch'éeⁿ nanguuvi, 'tíicā 'úú.

42 Ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá nguée sáⁿ'a 'cūū chí Jesús daiya José? Ní n'diichi yú chíidá yā ndúúcū chεεcú yā. ¿Taacā chí ngaⁿ'ā sa: 'Úú chí cuch'éeⁿ yeⁿ'e na va'ai chεeti nanguuvi?

43 Ní Jesús nan'guεεcutáⁿ'á yā yeⁿ'e sa, ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Nguée caaⁿ'máⁿ ndís'tiī nguááⁿ maáⁿ nī.

44 Mar 'áámá 'ii'yān nguée cuuvi ndaá yā nanaáⁿ ndúútī chí Chiidá chí dichó'o yā 'úú nguée nndéε yā 'ii'yān. 'Úú nadan'duuchí 'yā nanguuvi chí 'cuiīnū in'yeēⁿdī.

45 Canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs naachi ngaⁿ'a profetas 'tíicā: Dendyuūs ca'cueeⁿ yā nducyaaca yā. Nducyaaca 'ii'yān chí ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e Chiidá ní 'āā cueéⁿ yā yeⁿ'e Chiidá, cuchii yā nanááⁿ 'úú.

46 Mar 'áámá 'ii'yān 'āā n'diichi yā Chiidá, dámaaⁿ Cristo chí yeⁿ'e Dendyuūs ti Daiyá Ndyuūs. 'Ii'yān 'cūū dámaaⁿ n'diichi yā Chiidá.

47 Cuaacu níiⁿnyúⁿ, cuāācū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Du'ū chí i'téenu yā 'úú

cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

48 'Úú tan'dúúca pan chi canduuchi, 'tíicá 'úú.

49 Chiidá nī che'é yā pan maná na yáⁿ'āa naachi nguée 'iiⁿ'yāⁿ ní ch'iī yā.

50 Chūū chi pan chi cuch'één na va'ai chεeti nguuvi caati 'iiⁿ'yāⁿ chi che'é yā yeⁿ'ē nguée 'cuūvi yā.

51 'Úú tan'dúúca pan chi canduuchi chi cuch'één na va'ai chεeti nguuvi. Du'u 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'é yā pan 'cūū, cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Níicú pan miiⁿ chi 'úú caⁿ'á ní yuūtē yeⁿ'é maáⁿ. Chuū chi ca'á cáávā vida yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

52 Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel ch'εecu cheendí sá nguaaⁿ maāⁿ sa: ¿Táacā cuuvi téé sá cuerpo yeⁿ'ē sa chi che'é 'nū?

53 Tuu'mi ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ, cuāacū níⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Nduuti chi nguée che'e nī cuerpo yeⁿ'e Saⁿ'ā chi Daiya Dendyuūs ní nduuti chi nguée cu'ú nī yuuⁿ yeⁿ'ē sa, nguε cūnee vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúcu nī.

54 Du'u chi che'e cuerpo yeⁿ'é ni cu'u yuuⁿ yeⁿ'é, cunée vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúcu. Níicú 'úú nadicueén 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguuvi chi 'cuiinū iⁿ'yeeⁿdī.

55 Caati cuerpo yeⁿ'é, cuaacu níⁿ'nyúⁿ yuūtē chi che'e yā. Ní yuuⁿ yeⁿ'é, cuaacu níⁿ'nyúⁿ chi yuuⁿ chi cu'u yā.

56 Du'u chí che'e cuerpo yeⁿ'é ní cu'ú yuuⁿ yeⁿ'é cunee yā nduucú, ní 'úú cunee ndúúcu yā.

57 Tan'dúúca chi Chiidá canduuchí yā ní dich'ó yā 'úú, ní 'úú canduuchí cáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi che'e yā 'úú, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní cunduuchi ntúūⁿ yā cáávā 'úú.

58 Chūū pan chi cuch'één yeⁿ'ē na va'ai chεeti nguuvi. Nguée tan'dúúca pan maná chi che'e chiidá nī miiⁿ tiempo chi 'āā chó'ōo ní ch'iī yā. Du'u chi che'e pan 'cūū cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

59 Chuū chí caⁿ'a Jesús na yáacū sinagoga taachi cueⁿ'é yā na yāāⁿ Capernaum.

Nduudu yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ

60 Tuu'mi n'deee n'dái discípulos yeⁿ'é yā taachi ch'iindiveén yā chuū ní caⁿ'a yā:

Chεechí 'téé nduudu 'cūū. ¿Du'ū rá 'caandi-veeⁿ rá?

61 Taachí déénú maāⁿ Jesús chi discípulos yeⁿ'é yā indeē sa nguááⁿ maāⁿ sa yeⁿ'e chūū tuu'mi ní ngaⁿ'á yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿'Áá chuū chi nguε ineén nūūⁿ ndís'tiī?

62 ¿De'ē ca díⁿ ndis'tiī, taachí n'diichí nī Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs chí ch'ee sa na va'ai chεeti nguuvi naachi canée sa vmnááⁿ vmnaaⁿ?

63 Espíritu chuū chí nga'a vida yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ canée ndúúcu espíritu yeⁿ'é yā. Yuūtē miiⁿ nguée de'ē vεε idiīⁿ. Nduudu chi ngaⁿ'á ngii ndis'tiī, ní yeⁿ'ē espíritu ní ca'a vida 'iiⁿ'yāⁿ.

64 Vée n'duuvi ndís'tiī chi nguée i'téénú nī. Caati Jesús ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ 'āā deenú yā du'ū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée cu'téenu yā, níicú du'ū 'iiⁿ'yāⁿ chí díⁿ yā entregar 'iiⁿ'yāⁿ.

65 Ní Jesús ngaⁿ'a yā: Cáávā chuū chi ngaⁿ'á ngii ndís'tiī, caati mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuchií yā nanaáⁿ ndúúti chi nguée cáávā chi Dendyuūs 'cuúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

66 Ndiī tuu'mi, neené 'yaaⁿ discípulos yeⁿ'é yā ndaacadáámí sá ní 'āā ntée cachiica sa ndúúcu Jesús.

67 Tuu'mi ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā chi ndiichúví: ¿'Áá neⁿ'é nī ntuūⁿ ndís'tiī ndaacadáámí nī yeⁿ'é?

68 Tuu'mi ní nan'guεcútaⁿ'ā Simón Pedro: Señor, ¿du'u chí caⁿ'ā ndúúcu 'nū? N'diī ní canee nī ndúúcu nduudu yeⁿ'ē vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

69 Nús'uu i'téenu 'nū ní deenú 'nū chi n'diī chi Cristo, Daiya Dendyuūs chi canduuchi cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

70 Ní Jesús nan'guεcútaⁿ'á yā: ¿'Áá nguée 'úú chí ndεεvé ndís'tiī ndiichúví nī? Ní 'áamá chée ndís'tiī ní yááⁿ'guiinūⁿ.

71 Ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Judas Iscariote, daiya Simón caati sáⁿ'a 'cūū chi canee chí diīⁿ sa entregar 'iiⁿ'yāⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ 'áamá sá yeⁿ'ē naachi ndiichúví sá.

7

'Dīnū Jesús nguée i'teenú yā

1 Cho'ōo tanducuéⁿ'ē chuū, Jesús cachiicá yā na yáⁿ'āa Galilea. Nguée neⁿ'é yā cuchiicá yā na yáⁿ'āa Judea caati saⁿ'ā Israel s'eeⁿ canée ngiinu sa chí 'caaⁿ'núⁿ sa Jesús.

2 Ní 'āā chinee niiⁿnuúⁿ nguuvi 'viicu yeⁿ'ē va'āi chi 'neeⁿ n'daí yā arco yeⁿ'ē testamento yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ.

3 Tuu'mí ní ngaⁿ'a 'díinu yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Nan'dáa di 'múúⁿ ní cueⁿ'e di na yáⁿ'āa Judea caati discípulos yeⁿ'ē di cuuví snaaⁿ yā dendu'ū ntiiⁿnyuⁿ chí idiiⁿ di.

4 Caati ndii 'áamá 'iiⁿyāⁿ nguéé díiⁿ yā 'áamá chí canúúⁿ n'de'ei. Níicú maáⁿ yā ní neⁿ'é yā chí 'iiⁿyāⁿ n'diichí yā 'yā. Ndúuti chí dii chí diiⁿ di cosa chí 'tíicā tuu'mi ní 'cuuⁿmiⁿ di maáⁿ di nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

5 Ní mar 'áamá 'díinu yā nguéé chí'teenú yā 'iiⁿyāⁿ.

6 Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: 'Aa ntéé v'éé chí 'aacu hora yeⁿ'é, caati tiempo yeⁿ'é nī 'āā canéé.

7 'Iiⁿyāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yéⁿdī cuuvi n'diichí yā ndís'tiī. Nguéé cuuvi n'diichí yā 'úú caati 'úú ní ngaⁿ'á cuaacú cheε chí nguéé n'daacā idiiⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yéⁿdī 'cūū.

8 Ndís'tiī caⁿ'a nī 'viicú 'cūū. 'Úú ní nguεε caⁿ'á maaⁿnguuvi, caati 'āā cuéé cunuūⁿ ca'a hora yeⁿ'é.

9 Taachi ch'iinu caⁿ'a yā chíi yā nduudú 'cūū 'díinu yā, tuu'mi Jesús canéé ca yā yáⁿ'āa Galilea.

Jesús cueⁿ'e yā 'viicu yeⁿ'ē va'āi chí 'nee n'daí yā arco yeⁿ'ē testamento

10 Taachi cueⁿ'é saⁿ'a 'díinu yā 'viicu, 'tiicá ntúūⁿ miiⁿ ní cueⁿ'é Jesús cuayiivi. Nguéé ch'iⁿ'í yā chí Jesús miiⁿ. Cheⁿ'e n'de'ei núuⁿ yā.

11 Tuu'mi ní saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní in'nuuⁿ sa 'iiⁿyāⁿ na 'viicu miiⁿ. Ní ngaⁿ'a sa: ¿Tíi cánéé 'iiⁿyāⁿ miiⁿ?

12 'Iiⁿyāⁿ yáāⁿ miiⁿ neené n'deēe ngaⁿ'a yā yeⁿ'é yā. N'duuví yā ngaⁿ'a yā: 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ n'daí taavi yā. Ta n'duuví yā ngaⁿ'a yā: Nguéé, caati nginnche'etí yā 'iiⁿyāⁿ.

13 Mar 'áamá saⁿ'ā chí cheⁿ'e sa 'viicu nguéé caⁿ'a sa yeⁿ'é yā ti 'va'a sa 'iiⁿyāⁿ Israel.

14 Chí maⁿ'ā 'viicu, tuu'mi ní Jesús cucheé yā cheεti yáacū templo ní chí'cueeⁿ yā.

15 Níicú saⁿ'a Israel ngeⁿ'e yiinu sa ní ngaⁿ'ā sa: ¿Táácā déénu sáⁿ'a 'cūū letras caati sáⁿ'a 'cūū nguεε 'néⁿ sa?

16 N'guεεcútaⁿ'a Jesús ní caⁿ'a yā: Chiiⁿ chí ngi'cueéⁿ chí deenú ní nguéé yeⁿ'é, ti yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā 'úú.

17 Ndúuti chí 'iiⁿyāⁿ neⁿ'é yā díiⁿ yā voluntad yeⁿ'é Dendyuūs, tuu'mi ní deenú yā chí ngi'cueéⁿ nduuti chí yeⁿ'é Dendyuūs o nduuti chí 'úú ngaⁿ'á yeⁿ'ē maáⁿ.

18 'Iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē maáⁿ yā in'nuúⁿ yā poder yeⁿ'ē maáⁿ yā. Naati 'iiⁿyāⁿ chí in'nuúⁿ yā poder yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā 'yā, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní cuaacú yā. Ní nguéé chí nguéé cuaacu nduucú yā.

19 ¿'Áá nguéé ca'a Moisés ndís'tiī yeⁿ'ē ley? Ní mar áamá ndís'tiī nguéé idiíⁿ nī chí ngaⁿ'a ley miiⁿ. ¿De'ē cáávā chí neⁿ'e 'caaⁿ'nuⁿ ndís'tiī 'úú?

20 N'guεεcutáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní caⁿ'a yā Jesús: Yááⁿ'nguiinūūⁿ canéé ndúúcū di. ¿Du'ū idiiⁿ núúⁿ yiinu chí neⁿ'é 'caaⁿ'nūⁿ dii?

21 Jesús ní n'guεεcutáⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Díiⁿ 'áamá ntiiⁿnyuⁿ ní nducyaaca ndís'tiī ngeⁿ'e yiinu nī.

22 Cuaacu chí Moisés miiⁿ tee sa ley yeⁿ'e circuncisión ndís'tiī. (Nguéé chíiⁿ yeⁿ'ē Moisés miiⁿ chí yeⁿ'ē chiidá nī.) Ní sábadó chí nguuvi chí 'iiⁿyāⁿ Israel ntaavi'tuunúúⁿ yā, ndís'tiī idiiⁿ nī circuncidar saⁿ'ā 'líiⁿ.

23 Ndúuti chí cuaáⁿ nī chí díiⁿ yā circuncidar saⁿ'ā 'líiⁿ nguuvi sábadó caati ley yeⁿ'ē Moisés canéé chí díiⁿ nī cumplir, ¿de'ē induuvi táaⁿ nī nduucú caati sábadó idiíⁿ chí nduūvā n'daacā yeⁿ'e 'áamá saⁿ'ā?

24 Nguéé díiⁿ nī juzgar tan'dúúcā chí nadacadíinuⁿ nī naati díiⁿ nī juzgar chí cuaacu ndúúcū chí n'daí miiⁿ.

¿'Áá saⁿ'ā miiⁿ chí Cristo?

25 Tuu'mí ngaⁿ'a n'duuví 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén: ¿'Áá nguéé 'iiⁿyāⁿ 'cúú chí neⁿ'e 'caaⁿ'núⁿ yā?

26 N'diichí nī. Jesús nguéé 'va'a yā ngaⁿ'a yā nanááⁿ nducyáácā 'iiⁿyāⁿ. Ní nguéé du'ū vεε 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā 'yā. ¿'Áá cuaacu níⁿnyúⁿ chí 'iiⁿyāⁿ n'geεte chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā ní déénu yā chí 'iiⁿyāⁿ 'cúú chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí Cristo?

27 'Iiⁿyāⁿ 'cúú deenu yú tíi ndiicá yā naati taachi ndiicá Cristo miiⁿ, mar 'áamá 'iiⁿyāⁿ nguεε deenú yā tíi ndiicá yā.

28 Tuu'mi ní ngaⁿ'a yuudu Jesús taachi chí'cueeⁿ yā na yáacu templo ní ngaⁿ'a yā:

Ndís'tiī, ní 'āā n'diichí nī 'úú. Ní 'āā deenú nī tiī yāān ye'n'é. Níicú 'úú ní nguéé cuchii ye'n'é maán, naati 'ii'yān chi dichó'o yā 'úú ní cuaacú yā. Ndís'tiī nguéé n'diichí nī 'ii'yān mii'n.

29 Naati 'úú ní n'diichí 'ii'yān mii'n caati 'úú ndiicá ye'n'é yā, ní 'ii'yān mii'n dichó'o yā 'úú.

30 Tuu'mi ní idii'n núu'n yiinu 'ii'yān chi cuta'á yā Jesús naati mar 'áámá 'ii'yān nguéé che'e ta'á yā Jesús, caati 'āā cuéé ndaa hora ye'n'é yā.

31 Níicú 'yaa'n n'dái 'ii'yān ye'n'e 'ii'yān chi snéē mii'n chí'téenu yā Jesús. Ní nga'n'a yā ngii yā 'ii'yān s'een: Taachi ndaa Cristo mii'n, ¿'áá nguéé cuuvi dii'n yā más cā señales chi dii'n sá'n'a 'cūū?

Sa'nā fariseos dicho'ó yā policías chi sta'á yā Jesús

32 Tuu'mi ní sa'nā fariseos ch'iindiveen sa ye'n'e 'ii'yān chi neenē n'deeē nga'n'a yā 'túúcā ye'n'é Jesús mii'n. Chiiduú n'gēēté ndúúcū sa'nā fariseos dicho'ó yā policías chi cuta'a sa Jesús.

33 Tuu'mi ní Jesús nga'n'a yā ngii yā sa'nā s'een: 'Āā ntēē 'náán cuneé ndúúcū ndis'tiī ní na'ná n'diichí 'ii'yān chi dichó'o yā 'úú.

34 In'nuún nī 'úú ní 'āā ntēē ndaacá nī 'úú. Ní naachi 'úú caneé, ndís'tiī ní nguéé cuuvi ndaa nī.

35 Tuu'mi ní nga'n'a 'ii'yān Israel nguaan maán yā: ¿Tií cánā 'ii'yān 'cūū chi nguéé nindaaca yú 'ii'yān? ¿'Áá ca'ná yā n'diichi 'ii'yān Israel chi cue'n'é yā 'muun cue'n'é yā mii'yā nguaan 'ii'yān chi nguēē ye'n'e ndaata Israel ní ca'cueén yā 'ii'yān mii'n?

36 ¿De'ē chi ntúūn nga'nā Jesús: In'nuún nī 'úú ní nguéé nindaāca nī 'úú; ní naachi 'úú caneé, nguéé cuuvi cundaā ndís'tiī?

Yíicú ye'n'e nuū'nīn chi canduuchi

37 Ngúúví chí ch'iinū 'viicu ch'ēēte mii'n, Jesús cheendii yā ca'nā diitú yā: Du'u chí yaaca chí nanaán ní 'úú ca'á chí cu'u yā.

38 Du'ū chí i'teenu 'uú, véé vida ye'n'é yā. Ní vida caneé tan'dúúcā 'áámá yíicú nuū'nīn chí ca'a vida cue'n'e daān'man 'ii'yān mii'n. Chuū canee nguūn na libro ye'n'e Dendyuūs.

39 Ní chuū nga'n'á yā ye'n'e Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs. 'Ii'yān chí cu'téenu yā Jesús

canéé chí cuta'á yā Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs. Ní Dendyuūs nguéé ca'a yā Espíritu N'dai ye'n'e yā ti Jesús mii'n ní 'āā cuéé che'n'é yā na va'ai chēēti nguuvi.

Véé división nguaan 'ii'yān

40 Tuu'mi ní neenē 'yaa'n 'ii'yān taachi ch'iindiveen yā chuū nga'n'a yā: Cuaacu ní'nyú'n 'ii'yān 'cūū chí profeta.

41 Ta n'duuví yā nga'n'a yā: 'Ii'yān 'cūū chí Cristo. Naati n'duuví yā nga'n'a yā: ¿'Áá ye'n'é yá'nā Galilea chí cánéé chí ndaa Cristo?

42 ¿'Áá nguéé nga'nā naachi caneé nguūn na libro ye'n'e Ndyuūs chí Cristo ní cuchii yā ye'n'e ndaata ye'n'e rey David, ní ye'n'e yáān 'lín Belén, yāān chí chiica David mii'n?

43 Tuu'mi neene véē división nguaan 'ii'yān cucáāvā Jesús mii'n.

44 N'duuvi 'ii'yān ne'n'e yā cuta'á yā Jesús naati mar 'áámá sa'nā mii'n nguéé tuu'vi sa 'ii'yān.

Mar 'áámá sa'nā ndii tiīn nguéé i'téenu sa Jesús mii'n

45 Policías ndaa sa nanáán chiiduú n'gēēté ndúúcū sa'n'a fariseos. Ní 'ii'yān s'een ní nga'n'a yā ngii yā policías: ¿De'ē cuuvi chí nguéé candéé nī sa'nā?

46 Policías n'guēēcután'a yā 'ii'yān: Mar 'áámá sa'nā nguéé nga'n'a sa tan'dúúcā chí nga'nā 'ii'yān 'cūū.

47 Tuu'mi sa'nā fariseos n'guēēcután'a sa policías: ¿'Áá nginnche'éi yā ntúūn ndis'tiī?

48 ¿'Áá i'teenu n'duuví 'ii'yān chí ca'nā ntii'nyu'n yā o sa'nā fariseos nduudu Jesús mii'n?

49 'Ii'yān chí nguéé déenu yā chí cánéé nguūn na ley, 'āā condenado 'ii'yān.

50 Sá'nā mii'n nguuvi Nicodemo chí 'āā ndaa nanáán Jesús n'gaa'n, sa'nā mii'n caneé sa ndúúcu yā. Tuu'mi nga'n'a Nicodemo ngii sa 'ii'yān:

51 ¿'Áá ley ye'n'é yú cuuvi caan'man nuunndi ye'n'e 'ii'yān, ndúúti chí nguéé n'diichi di 'ii'yān, ní 'caandiveen dí ye'n'e 'ii'yān ní túúmícadíinuun di chí dii'n yā?

52 Nan'guēēcután'a yā ní nga'n'a yā ngii yā sa'nā: ¿'Áá 'ii'yān ye'n'e yá'nā Galilea ntúūn dii? In'nuún dí níicú n'diichi di chí caneé nguūn na libro ye'n'e Ndyuūs caati ye'n'é

yáⁿāa Galilea mar 'áámá vmnéⁿēe nguée^e can'dáa 'áámá profeta.

⁵³ Ní cunaⁿa nducyaacá yā na vaacu yā.

8

'Áámá n'daataá chí cueⁿe tá ndúú^c saⁿā

¹ Jesús miiⁿ ní cueⁿe yā cué^tí chí nguuvi Olivos.

² Tyaaⁿ tyaaⁿ chí dεεε táámá nguuvi ndáa ntúuⁿ yā yaācū templo. Nuⁿ máⁿ yáāⁿ 'iiⁿyāⁿ ndaá yā nanáaⁿ yā. Ch'iindí yā ní ca'cueéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

³ Tuuⁿmi ní ndaā n'duuví saⁿā chí ngi'cueeⁿ ley ndúú^c n'duuví saⁿā fariseos. N'déε sa nanáaⁿ Jesús 'áámá n'daataá chí cyaadu tá ndúú^c 'aama saⁿā chí 'āā 'niinivaacu. Ní^cú chí canee sa chí nuⁿ sa táⁿā náávtaⁿā yeⁿē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

⁴ Ngaⁿa saⁿā s'eeⁿ: Maestro, n'daataá 'cūú ní tunéé 'nū táⁿā ndúú^c táámá saⁿā.

⁵ Naachi cánéé nguⁿ ley yeⁿē Moisés miiⁿ ní ngaⁿā chí cuí^tuú 'nū n'daataá chí 'tíicā. N'dīⁿ túúⁿmi, ¿de'ē ngaⁿa n'dīⁿ?

⁶ Chuū ngaⁿā saⁿā s'eeⁿ chí neⁿe sá n'diichi sa táácā diiⁿ Jesús 'iicu tun'dáa nuⁿndi sa yeⁿē yā. Jesús ní can'dii yā ní dingúuⁿ yā na yáⁿāa miiⁿ ndúú^c nduutita'á yā. Diiⁿ yā tan'dúú^c chí nguée^e ch'iindiveéⁿ yā yeⁿē 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

⁷ Taachí nitiinguunéⁿ ntuūⁿ sáⁿā 'iiⁿyāⁿ, tuuⁿmi nanguaacundii yā ní ngaⁿa yā ngii yā: Du'ū ndís'tiī chí nguée^e nuⁿndi yeⁿē nī, cuta'á nī vmnáaⁿ vmnaaⁿ 'áámá túū ní ca'á nī táⁿā.

⁸ Can'díi ntuūⁿ yā ní dingúūⁿ ntúuⁿ yā ná yáⁿāa.

⁹ 'Iiⁿyāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā chuu tumicadíinuⁿ yā chí véé nuⁿndi yeⁿē yā. Ní ca'áámá ca'áámá inan'daá yā, 'iiⁿyāⁿ ndiicū 'āā ndíí ná ch'iinuⁿ maaⁿ; Nan'daā nducyaacá yā. Ní 'aa dámaāⁿ Jesús canee yā ndúú^c táⁿā chí cánéé naavtaⁿā.

¹⁰ Nacueeⁿ Jesús ní n'diichí yā 'āā ntéé du'ū véε ti 'āā dámaāⁿ n'daataá miiⁿ. Ní ngaⁿa yā ngii yā táⁿā: Dii n'daataá, ¿tíí cánéé 'iiⁿyāⁿ chí tun'dáa nuⁿndi yā yeⁿē di? ¿'Áá ndii 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguεε ngaⁿa yā nuⁿndi yeⁿē di?

¹¹ N'daata míiⁿ ní ngaⁿā tá: Señor, mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ. Tuuⁿmi ní Jesús ngaⁿā yā ngii

yā táⁿā: 'Úú nguée^e caaⁿmáⁿ nuūⁿndi yeⁿē di. Cunaⁿā di ní 'āā ntéé diiⁿ nuⁿndi di.

Jesús chí dεεε íⁿyeēⁿdī

¹² Cuayiivi Jesús ní ngaⁿā ntúuⁿ yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: 'Úú tan'dúú^c dεεε yeⁿe iⁿyeēⁿdí 'cūú, 'tíicā 'úú. Du'u chí can'daā 'úú nguée^e caⁿa yā na maaⁿ caati cunée yā ndúú^c chí dεεε yeⁿē vida.

¹³ Tuuⁿmi ní ngaⁿā saⁿā fariseos ngii sa Jesús: Dii ní yeⁿē maaⁿ di nduudu cuaacu chí ngaⁿā di. Nduudu chí ngaⁿā di nguée^e nduudu cuaacu.

¹⁴ Nan'guεεcútaⁿā Jesús ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: 'Úú ní ngaⁿā nduudu cuaacu yeⁿé maáⁿ. Nduudu chí ngaⁿā ní nduudu cuaacu miiⁿ. Deenú tíí ndiicá ní tíí caⁿá. Naati ndís'tiī nguée^e déenu nī tíí ndiicá ní nguée^e déenú nī tíí caⁿá.

¹⁵ Ndís'tiī ní ngaⁿa nī nuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ dacaā 'iiⁿyāⁿ. Naati 'úú nguée^e ngaⁿā nuⁿndi yeⁿē mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ.

¹⁶ Ndúú^ti chí 'úú ngaⁿā nuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ, nduudu yeⁿé ní nduudu cuaacu chí, caati 'úú ní nguεε damaāⁿ ti 'úú ní ndúú^c Chiidá chí dichó'o yā 'úú.

¹⁷ Caati naachi cánéé nguūⁿ na ley yeⁿē nī naachi ngaⁿā na 'uuvi 'iiⁿyāⁿ, chí chí nduudu cuaacu.

¹⁸ 'Úú chí ngaⁿā nduudu cuaacu yeⁿé māaⁿ. Ní Chiidá chí dichó'o yā 'úú ngaⁿā yā nduudu cuaacu yeⁿé.

¹⁹ Tuuⁿmi ngaⁿā sáⁿā s'eeⁿ ngii sa Jesús: ¿Tíí cánéé Chiida di? Nan'guεεcútaⁿā Jesús: Nduuti chí nguée^e 'āā n'diichi nī 'úú, ndíí nguée^e ndúú 'āā n'diichi nī Chiidá. Ndúú^ti chí 'āā n'diichi nī 'úú, 'tíicá ntúūⁿ 'āā n'diichi nī Chiidá.

²⁰ Ndúú^dú 'cūú ngaⁿā Jesús taachi cánéé yā naachi snúūⁿ cajas yeⁿe ofrendas. Tuuⁿmi ní taachí ngi'cueéⁿ yā chεeti yáácū templo mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ inátuuⁿvi yā Jesús caati 'āā 'cuée^e cunuūⁿ ca'a hora yeⁿé yā.

Naachi 'úú caⁿá ndís'tiī ní nguée^e cuuvi ndaá nī

²¹ Jesús ngaⁿa ntúuⁿ yā ngii yā saⁿā: 'Úú ní caⁿá ní ndís'tiī in'nuúⁿ nī 'úú. Ná nuⁿndi yeⁿé nī 'cūúvi nī. Naachi 'úú caⁿá ndís'tiī ní nguée^e cuuvi ndaá nī.

²² Tuuⁿmi saⁿā Israel s'eeⁿ ngaⁿa sa: ¿'Áá 'caaⁿnuⁿ maáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ caati ngaⁿa yā:

Naachi 'úú ca'á, ndís'tiī nguée cuuvi ndaa nī?

23 Tuu'mi ní Jesús nga'n'a yā ngī yā sa'n'ā: Ndís'tiī ní ye'n'e cuaa' ndiyyā ndís'tiī niicu 'úú ní ye'n'e cuaa' 'nii'nu' 'úú. Ndís'tiī ní ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū ndís'tiī naati 'úú ní nguée ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū 'úú.

24 Caavā chūū chi nga'n'á ngī ndís'tiī chi 'cuūvi nī na nuu'ndi ye'n'e nī. Ndúúti chi nguée cu'téenu nī chi 'úú chi Cristo mii' tuu'mi ní na nuu'ndi ye'n'é nī ní 'cuūvi nī.

25 Ni nga'n'a sa ngī sa 'ii'yā': ¿Dí du'ū dii? Tuu'mi ní Jesús nga'n'a yā ngī yā sa'n'ā: Tan'dúúcā nūū chí nga'n'á ndii cuaa' vm-naa', 'tíicā 'úú.

26 Nééné n'deē dendú'ū chi canée chí caā'n'má' ndúú'cū ndís'tiī ní dií' juzgar ndís'tiī. 'Ii'yā' chi dichó'o yā 'úú, 'ii'yā' mii' chí cuaacu yā. Chí' chí n'giindiveé' ye'n'e yā, chii' nga'n'á na i'n'yee'dí 'cūū.

27 'Ii'yā' s'ee' nguée tuumicádíinu' yā chi 'ii'yā' mii' ní nga'n'á yā ye'n'e Chiidá yā.

28 Tuu'mi nga'n'ā Jesús ngī yā sa'n'ā: Taachí nadacué' nī Sa'n'ā chi Daiya Dendyuūs, tuu'mi ní cuuvi déenu nī chi 'úú. Nguée du'ū vεε chí dií' chí ye'n'e maá' naati Chiidá chí'cueé yā 'úú. Ní chí' chí nga'n'á.

29 Ní 'ii'yā' chí dichó'o yā 'úú canée yā nduucú. Chiidá ní nguée chí'nee' yā 'úú dámaá'. Naati 'úú ní dií' tanducué'n'e chí ne'n'e yā.

30 Taachí nga'n'á Jesús chuū nééné 'yaa' 'ii'yā' chí'téenu yā ye'n'é yā.

Nduūdū Cuaacu chí nangua'n'ai 'ii'yā'

31 Tuu'mi nga'n'ā Jesús ngī yā sa'n'ā Israel sen'e chí i'téenu sa 'yā: Ndúúti chí ndís'tiī cunée nī ndúú'cū nduudu ye'n'é tuu'mi ní cuaacu chí ndís'tiī discípulos ye'n'é.

32 Ní n'diichí nī nduudu cuaacu. Ní caavā nduudu cuaacú mii' ndís'tiī nanguá'n'ai nī.

33 Nan'guεεcúta'n'ā sa'n'ā ye'n'é yā: Nús'uu ní ndaata ye'n'e Abraham. Ní'cú mar 'áámá 'ii'yā' nguée dichii've' nū. ¿Táácā chí nga'n'a di chí ndís'tiī ní canee chí nanguá'n'ai nī?

34 Jesús ní nan'guεεcutá'n'a yā ye'n'e sa: Cuaacu ní'nyú', cuācū nii'nyu' nga'n'á ngī ndís'tiī chí nducyáácá 'ii'yā' chí dií' yā nuu'ndi, 'ii'yā' s'tiī dichí've' yā ye'n'e nuu'ndi.

35 'Ii'yā' chí dii' mandado ye'n'e 'iiví yā nguée 'áámá ine'n' yā ndúú'cū familia ye'n'e

'iiví yā naati daiya 'iiví mii' ní 'áámá cunee'n yā.

36 Ndúúti chí Daiyá yā nadinguá'n'ai yā, cuaacu ní'nyú' chí ndís'tiī ní níngua'n'ai nī.

37 'Úú deenú chí ndís'tiī chí ndaata ye'n'é Abraham. Naati dinúú' yīinu nī chí ne'n'e 'caa'n'nú' nī 'úú, caati nduudu ye'n'é nguée ngī neé ndúú'cū ndís'tiī.

38 Chii' chí n'diichí ndúú'cū Chiidá, chii' chí 'úú nga'n'á. Ndís'tiī ní dií' nī chí n'diichí nī chiidá nī.

Ndís'tiī ye'n'e yáá'n'guiinū' chí chiidá nī

39 'Ii'yā' s'ee' nan'guεεcutá'n'a yā ye'n'é yā ní nga'n'á yā: Chiidá 'nū Abraham. Nga'n'a Jesús ngī yā sa'n'ā: Nduuti chí daiya Abraham ndís'tiī tuu'mi ní ntií'nyu' ye'n'e sa idí' nī.

40 Naati maa' ní idinúú' yīinu nī chí 'caa'n'nu' nī 'úú, caati 'úú sa'n'ā chí nga'n'a nduudu cuaacu chí chí'indiveé' ye'n'e Dendyuūs. Abraham nguée dii' sa chuū.

41 Ndís'tiī ní dií' nī ntií'nyu' ye'n'e chí'idá nī. Tuu'mi ní nga'n'a sa ngī sa Jesús: Nús'uu nguée chí'indiyáa' nū ye'n'e daiya sa sa'n'ā cyúúni. Canée 'áámá chí'idá 'nū chí Dendyuūs mii'.

42 Tuu'mi ní nga'n'a Jesús ngī yā sa'n'ā s'ee': Ndúúti chí chí'idá nī chí Dendyuūs mii' cuaacu ní'nyú' chí diné'n'e nī 'úú, caati 'úú ní ye'n'é Dendyuūs chíicá ní ndaá. Ní nguée ndaá ye'n'é maá' ti Ndyuūs maá' yā dichó'o yā 'úú.

43 ¿Dε'ε cuuvi chí nguεε n'gúu' nī nduudu ye'n'é? Ti nguεε n'giindiveé' nī nduudu ye'n'é.

44 Ndís'tiī ní yáá'n'guiinū' chí'idá nī. Ndís'tiī ní ne'n'é nī dií' nī tanducué'n'e chí ne'n'e chíida nī. Yáá'n'guiinū' chí n'gií'nū' 'āā canée núu' yā ndí' naachi nga'ā. Nguée 'áámá canee yā na nduudu cuaacu ti nguée nduudu cuaacu nduucú yā. Taachí yáá'n'guiinū' nga'n'ā sa nduudu yaadi ye'n'e maa' sa nga'n'a sa ti sa'n'ā ye'n'e nduudu yaadi ní chíida nduudu yaadi sá'n'ā.

45 Naati 'úú ní nga'n'á nduudu cuaacu ní nguée i'téenu nī ye'n'é.

46 ¿Du'ú ye'n'e ndís'tiī nga'n'a chí idií' nuu'ndi? Ní nduuti chí 'úú ní nga'n'á nduudu cuaacu, ¿dε'ε chí nguée i'téenu nī 'úú?

47 Du'u chí yeⁿē Dendyuūs miiⁿ nduudu yeⁿē Dendyuūs n'giindiveéⁿ yā. Chiiⁿ chí ndís'tiī ní nguéeⁿ n'giindiveéⁿ nī ti nguéeⁿ yeⁿē Dendyuūs ndís'tiī.

Jesús canée yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chi in'yeēⁿdī

48 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿā saⁿa Israel s'eeⁿ ní ngaⁿa sa ngii sa Jesús: ¿'Áá nguéeⁿ cuaacu ngaⁿā nús'uū chí samaritano dii, ní cánée dí ndúúcū yááⁿn'guiinūⁿ?

49 Nan'guεεcútaⁿā Jesús: 'Úú nguéeⁿ cánée ndúúcū yááⁿn'guiinūⁿ. 'Úú diíⁿ honrar Chiidá. Ndís'tiī nguéeⁿ i'téenu nī 'úú.

50 'Úú ní nguéeⁿ in'nuúⁿ honra yeⁿé māaⁿ. Véé 'iiⁿyāⁿ chí in'nuúⁿ yā honra yeⁿé ní diíⁿ yā juzgar 'iiⁿyāⁿ.

51 Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāacū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngii ndís'tiī: Du'u chí n'giindiveēⁿ nduudu yeⁿé nguéeⁿ n'diichí yā vaadi n'gii taanduvééⁿ guuvi.

52 Tuu'mi ní saⁿa Israel s'eeⁿ ngaⁿā sa ngii sa Jesús: Maaⁿ ní tuumicádíinuuⁿ 'nū yeⁿē di. Canee di ndúúcū yááⁿn'guiinūⁿ. Abraham miiⁿ ní ch'iī ndúúcū profetas 'iicu díí ní ngaⁿā di: Du'u chí n'giindiveēⁿ nduudu yeⁿé nguéeⁿ n'diichíneéⁿ yā vaadi n'gii taanduvééⁿ guuvi.

53 ¿'Áá vmnaaⁿ ntuūⁿ ca dii yeⁿē chiida yú Abraham chí ch'iī yā ní yeⁿe profetas chí ch'iī yā? ¿Du'ū nadacádíinuuⁿ di chí máaⁿ di?

54 Nan'guεεcútaⁿā Jesús: Ndúúti chí 'úú diíⁿ honrar māaⁿ tuu'mi ní honra yeⁿé ní nguéeⁿ de'ē vεε. Chiidá míiⁿ chí idiíⁿ yā honrar 'úú. Ní yeⁿe chiidá chí ngaⁿā ndís'tiī chí Dendyuūs yeⁿé nī.

55 Ní nguéeⁿ 'āā n'diichí nī 'iiⁿyāⁿ naati 'úú 'āā nin'diichí 'iiⁿyāⁿ. Ndúúti chí ngaⁿá chí nguéeⁿ nin'diichí 'iiⁿyāⁿ tan'dúúcā chí yaadi ndís'tiī, 'tíicā ntúúⁿ 'úú. Caati 'āā n'diichí 'iiⁿyāⁿ ní n'giindiveéⁿ nduudu yeⁿé yā.

56 Chiidá nī Abraham yéénú taavi sa chí 'āā n'diichí sa nguuví yeⁿé. Ní 'āā n'diichí sa. Ní yéénú taavi sa.

57 Tuu'mi ní ngaⁿa 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: ¿'Áá 'āā cuéeⁿ cuuvi 'uuvi ngeεecu ndiichi nduūyū ní 'āā n'diichi di Abraham?

58 Ní ngaⁿa Jesús ngii yā saⁿa: Cuaacu níⁿnyúⁿ, cuāacū niiⁿnyuⁿ ngaⁿá ngii

ndís'tiī chí 'úú vmnááⁿ vmnaaⁿ chí Abraham.

59 Tuu'mi ní saⁿā s'eeⁿ sta'á sa tuūu chí ca'a sa Jesús, naati Jesús ní canúúⁿ n'de'ei yā ní nan'dáa yā chεeti yáacū templo ní cho'ó yā náavtaⁿá yā 'íiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní cunaⁿá yā.

9

Jesús ca'á yā vista yeⁿe 'áámá sáⁿā chí ngueenááⁿ ndii taachi chí ch'iindiyāāⁿ sa

1 Níicú taachi cho'ōo Jesús ní n'diichí yā 'áámá saⁿā chí ngueēe nduutináaⁿ sa ndíi taachí ch'iindiyāāⁿ sa.

2 Níicú discípulos yeⁿé yā ntinguuneeⁿ yā Jesús ní ngaⁿa yā ngii yā 'iiⁿyāⁿ: N'dii Maestro, ¿du'u dínuūⁿndí? ¿'Áá chiida sa ndúúcū chεecu sa vεε nuuⁿndi yeⁿé yā? ¿'Áá maaⁿ sa 'tíicā sa chí ngueēe nduutináaⁿ sa taachí ch'iindiyāāⁿ sa?

3 Nan'guεεcútaⁿā Jesús ní nguéeⁿ ndúú sáⁿa cūū ní nguéeⁿ chiida sa ndúúcū chεecu sa vεε nuuⁿndí yeⁿé yā chí ngueēe nduutináaⁿ sa. 'Tíicā saⁿā ní 'cuuⁿmiⁿ chí diiⁿ Dendyuūs miiⁿ nduucú yā.

4 Cánée chí diíⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí idiíⁿ 'iiⁿyāⁿ chí dicho'ó yā 'úú neⁿe chí véé guuvi. Ndaá chí cuuvi 'da'a taachi mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ ní nguéeⁿ diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ.

5 Nuuma neⁿe chí cuneé in'yeēⁿdī 'úú chí cuneé tan'dúúcā dεεve yeⁿē in'yeēⁿdī 'úú.

6 Taachí níngaⁿa yā chuū chiidaiⁿ yā na yáⁿāa níicú in'dái yā inchεetí ndúúcū nuuⁿniⁿ daíⁿ yā. Níicú s'néⁿe yā nchεetí nduutináaⁿ saⁿā ngueenááⁿ.

7 Ní ngaⁿa yā: Cúnaⁿā dí. Nááⁿnú dí nduutináaⁿ di na cheendi yíive yeⁿē Siloé. (Nduudu miiⁿ neⁿe caaⁿmaⁿ Dichó'o Yā.) Tuu'mi ní cunaⁿā sa ní naāⁿnu sa ní ngeεecundí sa 'āā inaaⁿ sa.

8 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ na níⁿnúⁿ va'ai yeⁿē sa ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí 'āā ndíi vmnaaⁿ n'diichí yā saⁿā chí ngueenáaⁿ ní ngaⁿa yā: ¿'Áá nguéeⁿ sáⁿa 'cūū n'giindí ngiica limosna?

9 N'duuví yā ngaⁿa yā: Sáⁿa 'cūū. Ta n'duuví yā ní ngaⁿa yā: Tan'dúúcā saⁿā miiⁿ, 'tíicā saⁿā. Saⁿā miiⁿ ngaⁿa sa: 'Úú.

10 Ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: ¿Taaca nínguaaⁿ nduutináaⁿ di?

11 N'guεεcútaⁿā sa ní ngaⁿā sa: Saⁿā chi nguuvi Jesús miiⁿ din'dái sa ncheetí ní chi'neeⁿ sa nduutinaáⁿ. Ní ngaⁿā sa ngii sa 'úú: Cueⁿe di cheendi yiivε nuūⁿnīⁿ yeⁿē Siloé. Naaⁿnu di nduutináaⁿ di. Níícú cheⁿé, ní naāⁿnu nduutinaáⁿ, ní 'āā inaaⁿ.

12 Tuu'mi ní ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: ¿Tii canéé saⁿā miiⁿ? Tuu'mí ngaⁿā sa: Nguéé deenú.

Fariseos itiinguunéⁿ yā saⁿā ngueenaⁿ chi 'āā nduuva yeⁿē sa

13 Tuu'mi ní candéε yā saⁿā chi ngueenaáⁿ ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ saⁿā fariseos.

14 Ní sábadó miiⁿ nguuvi chí ntaavi'túúnuuⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel chi Jesús idin'dái yā ncheetí mííⁿ. Ní nin'guáaⁿ yā nduutinaaⁿ sa.

15 Tuu'mi ní ntiinguuneeⁿ ntúuⁿ yā fariseos: ¿Táácā 'āā inaaⁿ di? Tuu'mi ní ngaⁿā sa: S'néeⁿ yā ncheetí na nduutinaáⁿ, níícú naāⁿnú. Maaⁿ ní inaaⁿ.

16 Tuu'mi ní 'áámá saⁿā fariseo ngaⁿa sa: Sáⁿa 'cūū ní nguéé yeⁿé Dendyuūs saⁿā caati nguéé diiⁿ sa nguuvi sábadó tan'dúúca chi ngaⁿa ley yeⁿe yú. Ta n'duuvi sa ngaⁿa sa: ¿Táácā saⁿā chi véé nuuⁿndi yeⁿē sa diiⁿ sa señales chi 'tuucá? 'Uuvi nuuⁿ díí sa vaanicadínuūⁿ yeⁿē sa.

17 Nguεεcundíí ntúuⁿ sa ní ngaⁿa sa ngii sa saⁿā chi ngueenaáⁿ sa: Díí, ¿de'é ngaⁿa di yeⁿē saⁿa chí nan'guaaⁿ nduutináaⁿ di? Saⁿā miiⁿ ngaⁿā sa: 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ profeta.

18 Saⁿa Israel s'eeⁿ nguéé i'téenu sa yeⁿe saⁿā chí chingueēnáaⁿ sa ní inaaⁿ sa ndíí 'caí yā chiida sa ndúúcu cheεcu sa yeⁿē sáⁿā chí 'āā inaaⁿ sa.

19 Ní ntiinguunééⁿ saⁿā s'eeⁿ 'iiⁿyāⁿ, ní ngaⁿā sa: ¿'Áá sáⁿa 'cūū daiyá nī, saⁿā chí ngaⁿā ndís'tiī chí ch'iindiyáaⁿ sa 'āā ngueenaáⁿ sa? ¿Tááca chí maaⁿ inaaⁿ sa?

20 Nan'guεεcutáⁿa yā chiida sa ndúúcu cheεcu sa ní ngaⁿa yā 'iiⁿyāⁿ: Déenu 'nū daiya 'nū saⁿā 'cūū 'āā ngueéé nduutináaⁿ sa taachi ch'iindiyáaⁿ sa.

21 Maaⁿ ní inaaⁿ sa. Nguéé déenu 'nū táácā inaaⁿ sa. Du'ú yā chí nin'guaaⁿ yā nduutináaⁿ sa nús'uu nguéé déenu 'nū. Saⁿā tii 'āā 'naaⁿ sa, ntiingúúneeⁿ nī saⁿā. Saⁿā tii caaⁿmaⁿ sa yeⁿē maaⁿ sa.

22 Chuū chí nan'guεεcutáⁿa sa chiida sa ndúúcu cheεcu sa, caati 'va'á yā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ. Caati 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ 'āā indeé sa chí du'ú chí caaⁿmaⁿ chí Mesías chí Cristo miiⁿ chuū ní tun'daa yā cheeti yaācū.

23 Chii chí 'tíicā caⁿā chiida sa ndúúcu cheεcu sa: Sáⁿā 'caa 'āā 'nāaⁿ sa. Ntiingúúneeⁿ nī saⁿā.

24 'Tíicā ní 'caí ntúuⁿ yā saⁿā chí ngueenaáⁿ níícú ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: Dii, ní ca'a di honra Dendyuūs. Nús'uu deenu 'nū chí sáⁿa 'cūū véé nuuⁿndi yeⁿē sa.

25 Tuu'mi ní nan'guεεcutáⁿa sa ní caⁿā sa: Ndúúti chí nuuⁿndi yā o nguéé nuuⁿndi yā nguéé deenú. 'Áámá chí deenú chí ngueéé nduutinaáⁿ ní maaⁿ ní inaaⁿ.

26 Ní ngaⁿā ntúuⁿ yā ngii yā saⁿā: ¿Dé'ē diíⁿ yā ndúúcu dii? ¿Táácā 'āā inaaⁿ di?

27 Nan'guεεcutáⁿa sa yeⁿé yā: 'Áā ngaⁿā ngii ndís'tiī ní nguéé ch'iindiveéⁿ nī. ¿De'ē cúúví chí neⁿē ntúuⁿ nī 'caandiveéⁿ nī? ¿'Áá neⁿé nī ntúuⁿ ndís'tiī chí cuuvi discípulos yeⁿé yā ndís'tiī?

28 Ní 'caa'vá yā ndúúcu sa ní caⁿa yā: Díí, chí discípulo yeⁿé yā dii, naati nús'uu discípulos yeⁿē Moisés nús'uu.

29 Nús'uu ní déenu 'nū chí Dendyuūs ní yaa'vi yā Moisés naati nguéé déenu 'nū tíí ndiica sáⁿa 'cūū.

30 Nan'guεεcutáⁿa saⁿā miiⁿ ní caⁿa sa: Chuū ní cuaacu ní cosa chí 'āā ngeⁿe yiinu yú caati ndís'tiī nguéé déenu nī tíí ndiicá yā ní nn'guaaⁿ yā nduutinaáⁿ.

31 Ní deenu yú chí Dendyuūs ní nguéé n'giindiveé yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ nuuⁿndi. Du'ú 'iiⁿyāⁿ chí neⁿē Dendyuūs níícú idiíⁿ yā chiiⁿ chí neⁿē Dendyuūs, tuu'mi ní Dendyuūs mííⁿ nn'giindiveéⁿ yā yeⁿē 'iiⁿyāⁿ 'cūū.

32 Ní taachi chí nga'a iⁿyeeⁿdí 'cūū, nguéé ch'iindiveeⁿ yú chí mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nn'guaaⁿ yā nduutinaáⁿ 'iiⁿyāⁿ chí ngueenaáⁿ ndíí ch'iindiyáaⁿ yā.

33 Ndúúti chí 'iiⁿyāⁿ 'cūū chí nguéé yeⁿé Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní nguéé du'ú véε cuuvi diíⁿ yā.

34 Nan'guεεcutáⁿa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa yā chii yā saⁿā: Dii ní na nuuⁿndi ch'iindiyáaⁿ di. ¿'Áá dii ngi'cuééⁿ dí nús'uu? Ní tun'daa yā saⁿa cheeti yaācū.

Ngueenáaⁿ yeⁿ'ē cosa chi yeⁿ'ē Espiritu

³⁵ Jesús ch'iindiveéⁿ yā chi 'āā tun'dáa yā saⁿ'ā chiva'āi yaacu templo. Taachi nin-daaca yā saⁿ'ā ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: ¿'Áá i'téenu dí Daiya Dendyuūs miiⁿ?

³⁶ Tuu'mi ní nan'guεεcutáⁿ'a sa ní caⁿ'a sa: Señor, ¿du'ū míiⁿ, ní 'tíicā cu'teenú?

³⁷ Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: In'diichi dí 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chi indeé yā ndúúcu di.

³⁸ Tuu'mi ní ngaⁿ'ā sa ngii sa Jesús: Señor, cu'teenú n'diī. Ní diiⁿ sa adorar yā.

³⁹ Ní ngaⁿ'ā Jesús: 'Úú nindaá iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí caaⁿ'máⁿ nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ caati 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ inaaⁿ yā ní naaⁿ yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi inaaⁿ yā cuuvi ngueenáaⁿ yā.

⁴⁰ N'duuvu 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chí canée yā ndúúcu yā ch'iindiveéⁿ yā chuū ní caⁿ'á yā Jesús: ¿'Áá ngueēe ntúuⁿ nduutináaⁿ 'nū tuu'mi?

⁴¹ Tuu'mi ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndúúti ngueenáaⁿ nī nguéeⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e nī. Naati maaⁿ ní ngaⁿ'a nī: Inaaⁿ 'nū. Chiiⁿ chí nuuⁿndi yeⁿ'é nī 'áámá cunée nūⁿ.

10

Cuenta yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí véé 'iiti yeⁿ'e yā

¹ Cuaacu níⁿ'nyúⁿ cuāacū niiⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Du'u chí nguéeⁿ indaaⁿ cuaaⁿ cheendi chéeⁿ yeⁿ'ē 'iiti cuūchī naati nge'ē yā na chéeⁿ táámá lado, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū duucú yā ní diduucú yā.

² Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chí indaaⁿ yā cuaaⁿ cheendi chéeⁿ miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ineenaáⁿ yā 'iiti.

³ 'Iiⁿ'yāⁿ ineenaáⁿ yā cheendi chéeⁿ ní inin'gaaⁿ yā cheendi chéeⁿ caavā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'iiti cuūchī n'giindiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā. Ní n'gaí yā duuchi 'iiti cuūchī yeⁿ'é yā. Ní n'daaⁿ tī saⁿ'ā.

⁴ Taachi intuun'dáa yā tanducuén'ē 'iiti yeⁿ'é yā cuaaⁿ dáámí cheēⁿ candéε tī vm-naaⁿ yeⁿ'é tī. Níicú 'iiti cuūchī cuen'é tī cuayiiⁿ 'iiví tī. Caati 'caandiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā.

⁵ Nguéeⁿ can'dáa tī 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ 'iiví tī níicú ngéenu tī yeⁿ'é yā caati nguéeⁿ 'caandiveéⁿ tī nduudu yeⁿ'é yā chí nguéeⁿ 'iiví tī 'iiⁿ'yāⁿ.

⁶ Chuū cuenta chí caⁿ'a Jesús 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nguéeⁿ tuumicadínuuⁿ yā de'ē chí caⁿ'ā Jesús miiⁿ.

Jesús chí n'dai ca pastor yā

⁷ Nguεεcúndí ntuūⁿ Jesús ní ngaⁿ'a yā: Cuaacu níⁿ'nyúⁿ, cuāacū niiⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: 'Úú tan'dúúcā cheendi cheēⁿ naachi cho'ō 'iiti cuūchī.

⁸ Tanducuén'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaaⁿ yā vmnaaⁿ yeⁿ'ē 'úú, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní duucu yā ní diduucú ntuūⁿ yā. Caati nguéeⁿ ch'iindiveéⁿ yā 'iiti cuūchī miiⁿ yeⁿ'é yā.

⁹ 'Úú tan'dúúcā cheendi cheēⁿ 'úú. Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chí indaaⁿ caavā yeⁿ'é, ninguan'ai yā. Ní can'dáa yā. Ní ndaa ntuūⁿ yā. Ní ndaacá yā chí che'é yā.

¹⁰ Duucú míⁿ taachi ndaa sa miiⁿ, iduucu sa. Ní n'giiⁿ'nuⁿ sa ní nadi'tuuvi sa. 'Úú nindaá chí ca'á vida níicú ca'á vida chí yeenú taavi yā.

¹¹ 'Úú 'iiví 'iiti cuūchī chí n'dai taaví. 'Iiví 'iiti cuūchī chí n'dai taaví yā, nga'á yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā caavā 'iiti.

¹² 'Iiⁿ'yāⁿ chí canee naáⁿ 'iiti cuūchī chí nguéeⁿ yeⁿ'é yā 'iiti ní nguéeⁿ 'iiví tī 'iiⁿ'yāⁿ. Taachí inaaⁿ yā yááⁿ'yāⁿ ngaátáa chí cuchí tī ní cu'néeⁿ yā 'iiti cuūchī ní ngeⁿ'e yā ngéenu yā. Ní yááⁿ'yāⁿ ngaátáa cúchí tī miiⁿ ní cuta'á tī 'iiti cuūchī ní 'iiti cuūchī miiⁿ idií'yáa tī ngii ní ngéenu tī.

¹³ 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'e yā 'iiti ngéenu yā caati nguéeⁿ yeⁿ'é yā 'iiti. Ní nguéeⁿ idiíⁿ yā cuidado 'iiti cuūchī.

¹⁴ 'Úú 'iiví n'dai taavi 'iiti cuūchī. Ní canúnaáⁿ 'iiti cuūchī yeⁿ'é. Ní 'iiti cuūchī yeⁿ'é ní canúnaáⁿ tī 'úú.

¹⁵ Tan'dúúcā chí Chiidá in'diichí yā 'úú, 'tíicā 'úú in'diichí Chiidá. Ní nga'á vida yeⁿ'é cucaava 'iiti cuūchī.

¹⁶ Véé ntúūⁿ ta n'duuvu 'iiti cuūchī yeⁿ'é chí nguéeⁿ yeⁿ'ē cheēⁿ chéeⁿ 'cūū 'iiti. 'Iiti miiⁿ ntúūⁿ ní cánée chí candéε 'iiti. Ní 'caandiveéⁿ tī chí caāⁿ'máⁿ níicú 'áámá cheēⁿ nduuví tī ní 'áámá nūⁿ 'iiví 'iiti.

¹⁷ Caavā chiiⁿ chí neⁿ'e Chiidá 'úú caati 'úú ca'á vida yeⁿ'e maáⁿ chí ní nanguεεcúndí ntuūⁿ cuta'á.

¹⁸ Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ cuuvi 'caaⁿ'núⁿ yā 'úú naati 'úú ca'á vida yeⁿ'e maáⁿ. Cuuví diíⁿ cu'neéⁿ vida yeⁿ'é ní cuuví diíⁿ cuta'á.

Chuū mandamiento chi diín chi ngaⁿā Chi-
idá.

19 Ch'íindi ntūⁿ vaadī 'caa'va nguaaⁿ
náⁿā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ cáávā nduudú 'cūū.

20 Nééné 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel caⁿ'a yā chuū:
Canée yā ndúú^{cū} yááⁿ'nguiinūⁿ ní nguεε
nndεé yā vaanicadiinúⁿ yeⁿ'é yā. ¿Dε'ē
cúúví chí n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'e yā?

21 Tá n'duuví yā ní ngaⁿ'a yā: Ndúú^{dú}
'cāā ní nguéé yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ chi canée ndúú^{cū}
yááⁿ'nguiinūⁿ. ¿Áá cúúví nán'guaaⁿ
yááⁿ'nguiinūⁿ nduutinaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi
ngueenāⁿ?

Tiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé 'cuúⁿ yā Jesús

22 Ch'iindi 'víí^{cú} yeⁿ'ē dedicación na yāāⁿ
Jerusalén tiempo chi 'iichεε.

23 Níí^{cú} Jesús cachíicá yā chεeti yaācū
templo na corredor chi nguuví Salomón.

24 'Iicu saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní cheⁿ'e sa ndu-
vidaama sa nanāⁿ yā ní caⁿ'a sa chíi sa
Jesús: ¿Tií cuaⁿ'ā castaⁿ'ā di chí^{dεε}ve yeⁿ'e
'nū? Ndúú^{tí} chí dii chí Cristo miiⁿ, caaⁿ'maⁿ
cuaacú dí cuuvi dí nús'uū.

25 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús yeⁿ'ē sa: 'Āā ngii
ndís'tiī ní nguéé i'teenu nī. Ntiiⁿnyuⁿ chí
diín ndúú^{cū} chí dúú^{chí} Chiidá, chuū ngaⁿ'ā
nduudu cuaacu yeⁿ'é.

26 Ndís'tiī nguéé i'téenu nī caati nguéé 'iiti
cuūchí yeⁿ'é ndís'tiī, tan'duucā 'āā ngaⁿ'á.

27 'Iiti cuūchí yeⁿ'é n'giindiveéⁿ tī nduūdū
yeⁿ'é ní 'úú in'diichí ntúⁿ 'iiti. Ní 'iiti miiⁿ
can'daa tī 'úú.

28 'Úú ní ngaⁿ'á vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é
tī ní nguéé 'cūūvi tī. Ni mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ
cuuví cutaⁿ'á yā 'iiti s'eeⁿ taachí 'āā canée
taⁿ'á.

29 Chiidá chí tée yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'úú vm-
naāⁿ yā yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Mar 'áámá
'iiⁿyāⁿ cuuví cutaⁿ'á yā taachi 'āā canée taⁿ'ā
Chiidá.

30 'Úú ndúú^{cū} Chiidá 'áámá núúⁿ 'nū.

31 Tuu'mi ní staⁿ'ā ntūⁿ saⁿ'a Israel s'eeⁿ
tūū chí neⁿ'e caⁿ'a sa Jesús.

32 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús 'iiⁿyāⁿ: Nééné
n'deē n'daacā ntiiⁿnyuⁿ chí n'giⁿ'i yeⁿ'ē
Chiidá. ¿Chéé ntiiⁿnyuⁿ chí nguéé innée
yiinú ndís'tiī chí ngiituú nī 'úú?

33 Nan'guεεcútaⁿ'ā saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní
ngaⁿ'ā sa ngii sá Jesús: Nguéé caavā
ntiiⁿnyuⁿ n'daacā chí ngiituú 'nū dii naati
cáávā chí ngaⁿ'ā di chí nguéé n'daacā, ní

caati dii chí saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní diiⁿ di chí
Dendyuūs dii.

34 Nan'guεεcútaⁿ'a Jesús yeⁿ'ē sa: ¿'Áá
nguéé cánée nguūⁿ na ley 'tíicā: 'Úú ningaⁿ'á
chí ndyuūs s'eeⁿ ndís'tiī?

35 Ndúú^{tí} chí ngaⁿ'á yā chí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní
ndyuūs s'eeⁿ, 'iiⁿyāⁿ chí staⁿ'á yā nduudu
yeⁿ'e Dendyuūs níí^{cú} naachi cánée nguūⁿ
canée chí cuuvi cuaacu.

36 Chiidá indεεve nuúⁿ yā 'úú ní dicho'ó
yā 'úú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. ¿'Áá ndís'tiī ní ngaⁿ'a
nī chí nguéé n'daacā yeⁿ'é chí 'úú nduu-
vidaamá ndúú^{cū} Dendyuūs caati caⁿ'á chí
'úú Daiya Dendyuūs 'úú?

37 Nduuti chí nguéé diín ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē
Chiidá, nguéé cu'téenu di 'úú.

38 Naati ndúú^{tí} chí diín ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ
'áará chí nguéé i'téenu di 'úú, cu'téenu di na
ntiiⁿnyuⁿ chí diín. 'Iicu cuuvi deenu di ní
cu'téenu di chí Chiidá canee nduucú níí^{cú}
'úú ní canée ndúú^{cū} Chiidá.

39 Ní neⁿ'e ntuuⁿ sa cutaⁿ'a sa Jesús, naati
Jesús miiⁿ ní nan'dáa yā na taⁿ'a sa s'uuⁿ.

40 Níí^{cú} nguεεcúndii yā taama lado yeⁿ'ē
yíí^{cú} Jordán na yáⁿ'āa miiⁿ naachi vmnááⁿ
vmnaaⁿ nachεεdinúⁿ'nī Juan. Níí^{cú} canée
yā miiⁿ.

41 Níí^{cú} nééné 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ ndaá yā
nanāⁿ yā, ní ngaⁿ'á yā: Nduudu cuaacu tii
Juan miiⁿ ní 'áámá señal nguéé diiⁿ sa naati
tanducuéⁿ'ē chí caⁿ'ā Juan yeⁿ'é yā, chuū
nduudu cuaacu.

42 Níí^{cú} nééné 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní
chí'téenu yā Jesús na yáⁿ'āa miiⁿ.

11

Lázaro ch'iī yā

1 Véé 'áámá sáⁿ'ā ngiitā sa chí nguuví sa
Lázaro na yāāⁿ Betania. Yāāⁿ miiⁿ vaacú tá
María nduucū ví'i tá Marta.

2 Niicu tá María ní ví'i ta Lázaro. N'daataa
miiⁿ ch'eendái tá aceite Jesús ní nātí'i tá
caⁿ'a yā ndúú^{cū} yuūdū tiiⁿ tá.

3 Ví'i sa miiⁿ ní dichó'o ta 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí
yaa'ví yā yeⁿ'ē Jesús miiⁿ chí caⁿ'a yā: Señor,
n'diichí nī. Saⁿ'ā chí néⁿ'e nī ní ngiitā sa.

4 Taachi ch'iindiveeⁿ Jesús chuū, ní caⁿ'a
yā: Ca'āī miiⁿ ní nguéé ca'āī chí 'cuūvi sa,
naati ca'āī chí diiⁿ honrar Dendyuūs, níí^{cú}
cuuví yā honrar Daiyá Dendyuūs caava
ca'ai 'cūū.

5 Niicu Jesús ní ya'āi 'iinu yā Marta ndúúcū vi'i tá María ndúúcū vi'ī tá Lázaro.

6 Taachí Jesús ch'iindiveén yā chí ngiitā sa'nā miiⁿ canée yā tá 'uuvi nguuvi lugar naachi canée yā.

7 Cho'o 'uuvi nguuvi nga'n'a Jesús ngii yā discípulos ye'n'é yā: Cu'u ntuūⁿ yú na yá'nāa Judea.

8 Ní discípulos ní nga'n'á yā ngii yā 'ii'n'yāⁿ: N'dii Maestro, ngiituūu 'ii'n'yāⁿ Israel s'eeⁿ n'diī. ¿'Áá ne'n'e ntúuⁿ nī ca'n'ā ni miiⁿ?

9 Nan'guεεcúta'nā Jesús: ¿'Áá nguée ndeε nguuvi ndiichúúví hora? 'Ii'n'yāⁿ chí chiicá yā nguuvi nguée indeε ca'a yā tii inaaⁿ yā chí δεενε ye'n'é i'n'yeeⁿdí 'cūū.

10 'Ii'n'yāⁿ chí ngiica na maāiⁿ indeε ca'á yā, ti nguée chí δεενε ndúúcu yā.

11 Ca'n'a yā chuū, ní ca'n'a yā chí yā 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ: Lázaro amigo ye'n'e yú cyaadu sa. Ca'n'á nanduūchí sa'nā chí cyaadu sa.

12 Tuu'mí ca'n'á discípulos ye'n'é yā: Señor, ndúútī chí cyaadu sa ní 'āā ningua'n'āi sa.

13 Chuū nga'n'ā Jesús miiⁿ ye'n'é vaadī n'dii ye'n'é Lázaro níicú 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ ní cadínuuⁿ yā chí nga'n'a yā chí cyaadu n'dai Lázaro.

14 Tuu'mi ní Jesús ca'n'a cuaacú yā: Lázaro miiⁿ ch'iī sa.

15 'Úú ní yeenú cáávā ndís'tiī chí nguée canee miiⁿ ní 'íicú cu'téenu nī. Naati ca'n'ā yú n'diichi yú sa'n'ā.

16 Tuu'mi ní ca'n'ā Tomás, sa'n'ā chí duuchi Dídimó chí Gemelo ní nga'n'a sa ngii sa sa'n'ā s'eeⁿ chí discípulos ndúúcū sa: Cú'u ntúuⁿ s'uúⁿ ní 'cuūví yú ndúúcu yā.

Jesús chí nanduuchi niicu teéyā vida ye'n'é yā

17 Taachi ndaā Jesús miiⁿ ní 'āā cuūⁿ nguuví n'dii Lázaro canúuⁿ sa na cheεtī yáinyāⁿ.

18 Ní yāāⁿ Betania 'āā niiⁿnuuⁿ ná yāāⁿ Jerusalén tan'dúúcā 'iinu kilómetro.

19 Neené 'yaaⁿ 'ii'n'yāⁿ ndaá yā na vaacu Marta ndúúcū María chí nica'á yā 'vi-icheεtínūuⁿ n'daata s'eeⁿ ye'n'é vi'ī yā Lázaro.

20 Tuu'mi ní Marta miiⁿ taachí ch'iindiveén yā chí ndaā Jesús miiⁿ can'dáa yā chuva'ai ní nandaaca yā 'ii'n'yāⁿ. Naati María miiⁿ canúuⁿ yā cheεti va'ai.

21 Ní Marta miiⁿ ní nga'n'a yā ngii yā Jesús: Señor, ndúúti chí canee nī ndúúcu 'nū nguée ch'iī vi'í.

22 Naati maaⁿ deenú chí tanducuéⁿē chí caaca di Dendyuūs miiⁿ ní téé yā dii.

23 Tuu'mí nga'n'a Jesús ngii yā Marta: Nnduuchi ntuūⁿ vi'í di.

24 Marta nga'n'a ta ngii ta Jesús: 'Úú ní deenú chí nduuchi ntúūⁿ sa ní nacueeⁿ sa nguuvi chí 'cuiinu i'n'yeeⁿdí.

25 Ní nga'n'a Jesús ngii yā tá'n'ā: 'Úú chí nanduuchi niicu 'úú teé vida ye'n'é yā. Du'ū chí i'téenu 'úú 'aara n'díi yā, 'tíicā nduuchi yā.

26 Ní nducyáácá 'ii'n'yāⁿ chí véé vida ye'n'e yā chí i'téenu yā 'úú, nguée 'cuūvi yā cue'e daāⁿmaⁿ. ¿'Áá i'teenu di chuū?

27 Tuu'mi ní Marta nga'n'a yā: I'teenú Señor. 'Úú i'teenú dii chí Cristo Daiya Dendyuūs chí ndaá nī i'n'yeeⁿdí 'cūū.

Cuεεcu Jesús taachi snée yā na yáinyāⁿ ye'n'é Lázaro

28 Taachí Marta ch'iinu ca'n'a ta chuū cue'e tá ní yaa'vi n'dé'ei ta vi'í María ní nga'n'a ta: Dii María, Maestro canee yā ní n'gai yā dii.

29 Taachí María ch'iindiveeⁿ ta chuū ní ncueeⁿ ta ngéeniicu tá ní ndaa ta nanááⁿ Jesús.

30 Jesús miiⁿ 'āā cuée nindáa yā yaaⁿ miiⁿ. Naati canee yā miiⁿ naachi nandaaca María 'ii'n'yāⁿ.

31 Tuu'mi ní 'ii'n'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí snée yā na vaacu tá ndúúcū tá ní inca'á yā 'viicheεtínūuⁿ María. Taachí n'diichi yā chí María miiⁿ ní nnicueeⁿ tá ngéeniicu tá, tuu'mi ní can'dáa yā cuaaⁿ chuva'āi. 'Ii'n'yāⁿ s'eeⁿ cue'e yā ndaá yā ní nga'n'a yā: Tá'n'ā 'cāā ní ca'n'a tá na yáinyāⁿ. Ca'n'a tá cuεεcu ta.

32 María miiⁿ taachi ndaa ta nanááⁿ Jesús ní n'diichi ta 'ii'n'yāⁿ ní chiin'tiia tá ná ca'ā Jesús. Ní nga'n'a ta ngii ta Jesús: Señor, ndúúti chí canee nī 'muuⁿ, ní nguée ch'iī vi'í.

33 Tuu'mi ní taachi n'diichi Jesús miiⁿ chí ngeεcu María ndúúcū 'ii'n'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí ndaá yā ndúúcū María ngeεcu ntuūⁿ yā ní neené ya'n'āi 'iinu Jesús ndii Espíritu ye'n'é yā.

34 Ní nga'n'a yā: ¿Tíi s'neeⁿ yā sa'n'ā? Ní nga'n'a yā ngii yā 'ii'n'yāⁿ: Señor, cuchí nī ní n'diichi nī.

35 Ní cheεcu Jesús.

36 Tuu'mi ní 'ii'yān Israel s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Cún'díichí nī tan'dúúcā chi dinéⁿe yā saⁿ'ā.

37 Ní n'duuví 'ii'yān s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: ¿'Áá nguéé ngii diiⁿ 'ii'yān 'cūū chi inin'guaáⁿ yā nduutináaⁿ 'ii'yān chi ngueenááⁿ, nguéé cuuvi diiⁿ yā chi saⁿ'a 'cūū nguéé ní ch'ii sa?

Nanduuchi Lázaro yeⁿ'ē nguaaⁿ tinán'ā

38 Ní Jesús neené ya'ai 'iinu ntuúⁿ yā maáⁿ yā ní ndaa yā na yáinyāⁿ. Ní yáinyāⁿ miiⁿ 'áámá yiivi yáává. Níicú canee 'aama túūu vmnaaⁿ yeⁿ'ē.

39 Ngaⁿ'ā Jesús miiⁿ: Ndiví nī túūu. Marta vi'i saⁿ'ā chi ch'ii ngaⁿ'a ta ngii ta Jesús miiⁿ: Señor, 'āā ngeéⁿ sá. 'Āā cuúúⁿ nguuvi n'dii sa.

40 Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā Marta: ¿'Áá nguéé ngii dii chi nduuti chi cu'téénú dí tuu'mi ní n'diichi di poder yeⁿ'ē Dendyuūs?

41 Tuu'mi ní ndiví yā túūu naachí canéé tinán'ā. Níicú Jesús ní n'diichí yā cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ ní caⁿ'a yā: N'dii Chiidá, 'úú ca'á gracias n'dii Dendyuūs chí n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'é.

42 'Úú ní deenú chi 'āā cueⁿ'e daaⁿmán nūuⁿ n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'é ti cáávā 'ii'yān chi snéé nanaáⁿ cuuvi cu'téenu yā chi n'dii dicho'ó nī 'úú.

43 Ní ch'iinú caⁿ'a yā chuū néené yuudu caⁿ'a yā: Lázaro, cuchí di.

44 Saⁿ'ā chi n'dii miiⁿ ní nan'dáa sa. Nandéécú sá ndíi ta'a sa ndíi ca'ā sa ndúúcū cintas tiinūuⁿ. Ndεεcuú nuuⁿmáⁿ cuerpo yeⁿ'ē sa ndii naaⁿ sa. Níicú pañuela canee naaⁿ sa. Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús míiⁿ 'ii'yān: Nn'daatí nī saⁿ'ā ní 'āā naⁿ'ā sa.

Nduuvidaamá yā chi diiⁿ yā 'caaⁿ'núⁿ yā Jesús

(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Néené 'yaaⁿ 'ii'yān Israel s'eeⁿ chi ndaa yā ndúúcū María ní n'diichí yā chi diiⁿ Jesús miiⁿ chi'teenú yā 'ii'yān.

46 Taná'a yā ní cheⁿ'é yā nanááⁿ saⁿ'ā fariseos ní chii yā saⁿ'ā s'eeⁿ chí diiⁿ Jesús miiⁿ.

47 Tuu'mi ní saⁿ'ā chiiduú n'gεεté ndúúcū saⁿ'ā fariseos nduuvidaamá yā ndeé yā. Ní ngaⁿ'a yā: ¿Dε'ē diiⁿ yú? Tii sán'a 'cūū caati neené n'deé chí n'giⁿ'i sa señales nanáaⁿ yú.

48 Ndúúti chi cu'nee yú saⁿ'ā chi 'tíica nūuⁿ nducyáácá yā ní cu'téenu yā saⁿ'ā. Ní

ndaa saⁿ'ā romanos ní ndiví yā lugar yeⁿ'ē yáacū yeⁿ'ē yú ndúúcū nación yeⁿ'ē yú.

49 'Áámá chéé saⁿ'ā s'eeⁿ chi nguuvi Caifás miiⁿ, saⁿ'ā chi chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'ē nduuyu miiⁿ caⁿ'a sa chii sa saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tií ní nguéé du'ū vεε deenú nī.

50 Ní nguéé nacádiinúúⁿ nī chi 'áámá saⁿ'ā 'cuūvī sa yeⁿ'e nducyaacá yā níicú nguéé ti nación yeⁿ'ē yú cuuvi ndái.

51 Chuū ní nguéé caⁿ'a yā yeⁿ'ē maáⁿ yā caati 'ii'yān miiⁿ chiiduú ch'εεé ca yeⁿ'ē nduuyu miiⁿ. Caⁿ'ā cuaacú sa chi cuchíi chi 'cuūvī Jesús cáávā nación 'cūū.

52 Ní Jesús nduuvidaamá yā nguéé damaāⁿ 'ii'yān nación miiⁿ naati ndúúcū tanáⁿ'ā daiyá Dendyuūs miiⁿ chi snéé 'muuⁿ chi snéé miiⁿ.

53 'Tíica ndíi tuu'mi ndeé yā chi 'caaⁿ'nuⁿ yā Jesús.

54 Tuu'mi ní 'aa ntéé cuchiiica nguuvi Jesús nguaaⁿ 'ii'yān Israel s'eeⁿ naati cueⁿ'é yā na 'áámá yáaⁿ niiⁿnuúⁿ yán'āa cuuⁿmán naachi nguéé ch'εεtinéé 'ii'yān chi nguuvi Efraín. Ní canéé yā miiⁿ ndúúcū discípulos yeⁿ'é yā.

55 Ní 'viicu pascua yeⁿ'ē 'ii'yān Israel s'eeⁿ 'āā chi néé niiⁿnuúⁿ nguuvi. Néené 'yaaⁿ yā cuchéε yā yeⁿ'e yáaⁿ yeⁿ'é yā na yáaⁿ Jerusalén, vmnaaⁿ tiempo yeⁿ'ē 'viicu pascua. Ní 'ii'yān s'eeⁿ didεεvé yā vida yeⁿ'é yā tan'dúúcā costumbre yeⁿ'é yā.

56 Ní in'nuúⁿ yā Jesús miiⁿ. Ní 'ii'yān s'eeⁿ indeé yā ndúúcū vi'ī naachi canéé yā chεεti yaacū templo taacā chí ngii yeⁿ'ē ndís'tií: ¿'Áá nguéé chii Jesús 'viicu?

57 'Ii'yān chiiduú n'gεεté ndúúcū saⁿ'ā fariseos 'āā s'nééⁿ yā caaca 'tíicā. Ndúúti du'ū chi déénú tíi canéé Jesús miiⁿ caaⁿ'maⁿ yeⁿ'ē chiiduú n'gεεté níicú cuta'á yā 'ii'yān.

12

Cheēndáa yā aceite Jesús na yáaⁿ Betania (Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Níicú indaa cá taaⁿ jááⁿ nguuvi chi ndaa 'viicu yeⁿ'ē pascua. Ndaā Jesús yáaⁿ Betania naachi canee Lázaro, saⁿ'ā chi 'āā ch'ii ní n'duuchí ntuūⁿ Jesús miiⁿ saⁿ'ā yeⁿ'e nguaaⁿ 'ii'yān chi n'dii.

² Ní miiⁿ ca'a yā chi che'e nguiinū Jesús. Marta miiⁿ ní n'gii yā cu'u na mesa. Ní Lázaro miiⁿ vεε sa ndúúcū Jesús na mesa.

³ Tuu'mi ní sta'ā María miiⁿ 'áámá libre yeⁿ'ē aceite perfume yeⁿ'ē nardo nūuⁿ chi yaⁿ'ai chii'vē. Ní cheēndáa tá ca'a Jesús miiⁿ. Ní ndúúcū yuūndū tiīⁿ tá miiⁿ nadεεve tá ca'ā Jesús miiⁿ. Niicu nuuⁿ máⁿ ch'εεεε chεεti va'āi cheēⁿ perfume yeⁿ'e aceite miiⁿ.

⁴ 'Áámá chéé discípulo yeⁿ'é yā chi nguuvi Judas Iscariote chi daiya Simón chi saⁿ'ā chi canéé chí diīⁿ sa entregar Jesús, ngaⁿ'a sa:

⁵ ¿De'ē cúuví chí nguéé n'diīcuī yú aceite 'cūū ndúúcū ndεēchē ciento caadi canéé 'uūvī ngeεcu ndiichi centavo ní ca'a yú 'iī'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e yā?

⁶ Ní caⁿ'a sa chuū ní nguéé chí ya'āi sa 'iī'yāⁿ chí ndaachī snée yā, naati cáávā chí duucu sa. Ní ndεē sa bolsa miiⁿ snúúⁿ tuūmī.

⁷ Tuu'mi ní ngaⁿ'ā Jesús: 'Āā canéé 'nū tá, taachi n'dai tá chuū cáávā nguuvi chí caⁿ'á 'cuεεchí.

⁸ Caati 'iī'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e yā 'āā canee núúⁿ nī nduucú yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ, naati 'úú ní nguéé 'áámá cuneé núúⁿ nduucú nī.

Nduuvidaamá yā contra yeⁿ'e Lázaro

⁹ Tuu'mí neené 'yaaⁿ 'iī'yāⁿ yeⁿ'ē 'iī'yāⁿ Israel tuumicadínnuuⁿ yā chí Jesús miiⁿ ní cunée yā na yāāⁿ Betania. Ní níndaá yā nguεε cáávā damaāⁿ chí neⁿ'e n'diichi yā Jesús miiⁿ ti neⁿ'e n'diichi yā Lázaro, saⁿ'ā chí 'āā n'dii ní nduuchi.

¹⁰ Saⁿ'ā s'eeⁿ chí chiiduú n'geεté nduuví dááma yā chí neⁿ'é 'caanⁿ'nuⁿ ntúuⁿ yā Lázaro.

¹¹ Ti néené 'yaaⁿ 'iī'yāⁿ Israel s'eeⁿ ngeⁿ'e yā ní i'téenu yā Jesús miiⁿ caavā Lázaro.

Jesús ndaá yā yāāⁿ Jerusalén lado yeⁿ'e rey

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

¹² Chi dεεve táámá nguuvi ní neené 'yaaⁿ 'iī'yāⁿ ndaá yā 'viicu taachi ch'iīndiveéⁿ yā chí Jesús miiⁿ ndaa yā Jerusalén.

¹³ Sta'á yā n'duuvi tiicuáá yíⁿyúⁿ ní can'daa yā Jesús. Ní ndaacá yā Jesús ní 'caī yā: Hosanna. N'dái taavi 'iī'yāⁿ chí cuchī yā ndúúcū chí dúúchí Señor chí Rey yeⁿ'ē Israel ntúūⁿ.

¹⁴ Ní ndaācā Jesús 'aama burro 'líⁿ ní canduú yā 'iiti tan'dúúcā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíicā:

¹⁵ Táⁿ'ā daiya Sión nguéé 'va'a di. N'díichí dí, cuchii Rey yeⁿ'ē di. Canduú yā 'aama daiya burro.

¹⁶ De'ε ndúúcū chí 'tuucā nguéé tuumicadiinúúⁿ yā discípulos yeⁿ'é yā nguuvi miiⁿ. Taachi Jesús cánéé yā na va'ai chεεti nguuvi tuu'mi ní discípulos yeⁿ'e yā nn'gaacú yā tanducuéⁿ'ē de'ē chí canee nguūⁿ yeⁿ'é yā, 'íicú diīⁿ yā de'ē ndú'ū chí 'túúcā.

¹⁷ 'Iī'yāⁿ chí canéé yā ndúúcū Jesús ngaⁿ'a cuáácú yā: Taachí yaa'ví yā Lázaro na yáinyāⁿ ní nnduuchi sa nguaaⁿ tinaⁿ'ā.

¹⁸ Cáávā chuū ní n'daā 'yaaⁿ 'iī'yāⁿ caati n'giīndiveéⁿ yā chí Jesús ní diīⁿ yā señal miiⁿ.

¹⁹ Saⁿ'ā fariseos ní ngaⁿ'a sa nguaaⁿ maāⁿ sa: Inaaⁿ nī ti nguéé de'ē vεε idiiⁿ nī aprovechar yeⁿ'e asunto 'cūū. N'díichí nī. Núúⁿmaⁿ iⁿ'yeēⁿdi ní caⁿ'ā can'dáā Jesús.

Saⁿ'ā griegos in'nuúⁿ yā Jesús

²⁰ 'Iicu véé 'iī'yāⁿ griegos chí chεε yā yeⁿ'ē 'viicū miiⁿ ní diīⁿ yā adorar.

²¹ 'Iī'yāⁿ s'uúⁿ ndaá yā nanááⁿ Felipe yeⁿ'ē yāāⁿ Betsaida chí yeⁿ'ē yāāⁿ Galilea. Ní di'cuutú yā 'iī'yāⁿ, ní ngaⁿ'a yā ngii yā 'iī'yāⁿ: Señor, neⁿ'é 'nū n'diichi 'nū Jesús.

²² Ndaā Felipe miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā chuū Andrés. Tuu'mi ní Andrés ndúúcū Felipe ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús.

²³ Tuu'mi ní Jesús nan'guεεcutáⁿ'a yā, ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Hora míⁿ cuchii taachi Saⁿ'ā chí Daiya Dendyuūs cánéé chí caⁿ'á yā na va'ai chεεti nguuvi.

²⁴ Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāācū níⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Nduuti chí 'áámá trigo nguéé cuuvā na yāāⁿ ní 'cuūvī damaāⁿ canee. Naati ndúúti chí trigo 'cuūvī neené n'deeε nduuví trigo 'cúuⁿndī.

²⁵ Du'u chí neⁿ'e vida yeⁿ'é yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū n'dái yā vida yeⁿ'e yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

²⁶ Du'u 'iī'yāⁿ chí dichíⁿ'vé yā 'úú ní chii yā can'daa yā 'úú, naachi 'úú chí canéé, míⁿ ntúūⁿ snée 'iī'yāⁿ chí dichíⁿ'vé 'úú. Nduuti 'áámá 'iī'yāⁿ chí dichii'vé yā 'úú, Chiidá ní diīⁿ yā honrar 'iī'yāⁿ.

Jesús yaa'ví yā yeⁿ'ē vaadī n'gii yeⁿ'é yā

27 Ní ca'n'a Jesús: Maa'n ní neené ndísta'n'a alma ye'n'é. ¿De'é caā'n'ma'n? N'diī Chiidá, ¿'áá nadanguá'n'ai nī 'úú ye'n'e hora 'cūū? Cáávā chuū chi cuchii hora 'cūū.

28 N'diī Chiidá, ch'i'n'i nī poder ye'n'e chi duuchi ye'n'é nī. Tuu'mi ní cuchii 'áámá nduudu ye'n'e nanguuvi chi nga'n'a: 'Úú ní 'áá ch'i'n'i poder ye'n'é ní cuuvi 'cuu'n'mín poder ye'n'é ntúu'n taama vmné'n'ee.

29 'Ii'n'yā'n chi chinée yā mii'n ní ch'iindiveén yā 'áámá nduudu ní nga'n'a yā: Daavi mii'n. Ta n'dúúvi yā ní nga'n'a yā: Angel yaa'ví yā 'ii'n'yā'n.

30 Nan'guεεcúta'n'a Jesús ní ca'n'a yā: Nguéé ndaā nduudu 'cūū caavā 'úú, ti cáávā ndís'tiī.

31 Maa'n ní véé chí dii'n juzgar 'ii'n'yā'n ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū. Maa'n ní 'aama sa'n'ā chi ch'εεte ye'n'é i'n'yee'ndí 'cūū 'cuεεcú yā cuaa'n ch'uvā'āī.

32 Ndúúti chi 'úú chí ncueén ye'n'e yá'n'āa 'cūū tuu'mi candéé nducyaacá yā nanáa'n 'úú.

33 Ní chuū nga'n'a Jesús ngii yā 'ii'n'yā'n chí nga'n'á yā de'é vaadī n'gii 'cuuví yā.

34 Nan'guεεcúta'n'a 'ii'n'yā'n s'ee'n ye'n'é yā: Nús'uū ní n'giindiveén 'nū chi canéé nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs chi Cristo cuneé yā cue'n'e daā'n'ma'n. ¿Táácā chi nga'n'ā dii, cánéé chí níncuee'n Sa'n'ā chi Daiya Dendyuūs? ¿Du'ū chi Sa'n'ā chi Daiya Dendyuūs?

35 Tuu'mí nga'n'a Jesús ngii yā 'ii'n'yā'n s'ee'n: 'Téé nūu'n chi canéé chí dεεve nanáa'n nī. Cúchiicá nī naachi canéé chí dεεve ne'n'e chi canéé chí dεεve nduucú nī, ní nguéé ndaā maāí'n naachi canéé yā. 'Ii'n'yā'n chí cachiicá yā na maāí'n nguéé deenú yā tí ca'n'a yā.

36 Naachi canéé chí dεεve ndúúcu nī cu'téenu nī chí dεεve mii'n ní cuuvi daiya chí dεεve ndís'tiī. Chuū ca'n'a Jesús, ní cue'n'e yā ní canúú'n n'de'ei yā maā'n yā ye'n'e 'ii'n'yā'n s'ee'n.

'Ii'n'yā'n Israel s'ee'n nguéé i'téenu yā

37 Néené ch'i'n'i Jesús señales dendu'ū nanáa'n 'ii'n'yā'n s'ee'n naati nguéé chí'teenú yā 'ii'n'yā'n.

38 'Iicu cuuví cuaacu chí ca'n'ā sa'n'ā profeta Isaías naachi canéé nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs 'tíicā:

Señor, ¿du'ū i'teenu chí nga'n'a yā? ¿Du'ū n'diichi chí n'gi'n'i yā poder ye'n'e Señor?

39 Cáávā chuū chi nguéé i'téenu yā chí táámá vmné'n'ee ca'n'a Isaías naachi ndii nguū'n na libro ye'n'e Ndyuūs 'tíicā:

40 Nan'gaadí yā nduutinaán 'ii'n'yā'n s'ee'n ní dii'n chεεchí yā staava ye'n'é yā, caati nguéé inaán yā ndúúcu nduutinaán yā, ní nguéé deenú yā ye'n'e staava ye'n'é yā, ndiī nguéé ndúú cu'téenu yā, ní 'úú diyicú 'ii'n'yā'n s'ee'n.

41 Chuū ca'n'a Isaías mii'n taachi n'diichi sa Dendyuūs ndúúcu poder ye'n'é yā ní ca'n'a sa ye'n'e yā ní 'áá dinguū'n sa ye'n'e.

42 Caavā ye'n'e nducueén'e chuū néené 'yaa'n 'ii'n'yā'n chí n'gεεte ca chí'téenu yā Jesús naati nguéé ntumii'n'nú'n yā chí chí'téenu yā ti 'va'a yā chí nan'daa yā yaācū cáávā sa'n'ā fariseos.

43 Caati ne'n'é ca yā honra ye'n'e sa'n'ā i'n'yee'ndí 'cūū, nguéé ti honra ye'n'e Dendyuūs mii'n.

Nduudu ye'n'e Jesús dii'n juzgar sa'n'ā s'ee'n

44 Naati Jesús ní ca'n'a yuudú yā: Du'ū chí i'téenu 'úú, nguéé 'úú i'téenu yā ti 'ii'n'yā'n chí dichó'o yā 'úú.

45 Du'ú 'ii'n'yā'n chí inaa'n yā 'úú, inaa'n yā 'ii'n'yā'n chí dichó'o yā 'úú.

46 'Úú tan'dúúcā dεεve ní ndaá i'n'yee'ndí 'cūū. Ní 'iicu nducyáácá 'ii'n'yā'n chí cu'téenu yā 'úú nguéé cuneé yā ndúúcu maāí'n.

47 'Ii'n'yā'n chí n'giindiveén yā nduudu ye'n'é ní nguéé i'téenu yā nduudu ye'n'é, 'úú nguéé dii'n juzgar 'ii'n'yā'n mii'n. Caati nguéé ndaá dii'n juzgar 'ii'n'yā'n ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū, ti ndaá chí nadangua'n'ái 'ii'n'yā'n ye'n'e i'n'yee'ndí.

48 Du'ū chí nguéé ne'n'e 'úú, ní nguéé n'gúu'n yā nduudu ye'n'é. Véé 'ii'n'yā'n chí dii'n yā juzgar 'ii'n'yā'n s'ee'n nguuvi chí 'cuiinu i'n'yee'ndí.

49 Caati 'úú nguéé nga'n'á ye'n'e maā'n. Chiidá chí dichó'o yā 'úú, 'ii'n'yā'n míi'n téé yā nduudu cuaacu chí nga'n'á ní ye'n'e chí canéé chí caa'n'mán.

50 'Úú deenú chí cucáávā nduudu cuaacu ye'n'é yā cúnduuchi yú cue'n'e daā'n'ma'n. 'Tíicā nga'n'ā 'úú, tan'dúúcā chí nga'n'a Chiidá ngii yā 'úú.

13

Jesús naaⁿnú yā ca'a discípulos yeⁿ'é yā

¹ Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ 'viicu yeⁿ'e pascua 'āā deenu Jesús chí hora 'āā cuéé ndaa chí cho'ó yā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí ndaa yā nanááⁿ Chiidá yā. Tan'dúú^cā chí dineⁿ'e Jesús 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā chí snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'āā dinéⁿ'e núúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ndii cuááⁿ ná ch'iinu.

² Ch'íinú che'e nguiinú yā. Yááⁿ'nguiinúⁿ 'āā s'neeⁿ sa na staava yeⁿ'e Judas Iscariote chí daiya Simón chí canéé chí diíⁿ yā entregar Jesús.

³ Déénú Jesús chí tanducuéⁿ'ē ní ca'a Chiidá yā ta'a daiyá yā ní chí nan'dáa yā yeⁿ'é Dendyuūs ní duu'vī tiempo tuu'mí naⁿ'á yā nanááⁿ Dendyuūs.

⁴ Nadacuéeⁿ yā naachi chí che'e nguiinú yā ní ndivíi yā catecaí yā. Ní sta'á yā 'aama toalla chεεcu vmnaaⁿ cuerpo yeⁿ'e yā.

⁵ Ní ch'iinuúⁿ yā nuūⁿnīⁿ chεeti tina ní tucá'a yā naaⁿnu yā ca'a discípulos. Ní natí'i yā ndúú^cū toalla chí ndεεcú yā.

⁶ Ndaá yā naachi canéé Simón Pedro ní sán'a 'cūū ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Señor, ¿'áá n'dií ntúūⁿ naaⁿnú nī ca'á?

⁷ Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: 'Úú ní chí diíⁿ nguéé deenu di maaⁿ naati cadíinuⁿ di cuayiivi.

⁸ Ngaⁿ'ā Pedro ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: N'dií, nguéé nááⁿnú nī ca'á mar 'áámá tiempo. Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús yeⁿ'e sa: Ndúúti chí nguεε naaⁿnú yeⁿ'e di nguéé 'áámá parte yeⁿ'e di nduucú.

⁹ Tuu'mi ní ngaⁿ'a Simón Pedro: Señor, nguéé dámaāⁿ ca'á ti ndii ta'á ntúūⁿ ndúú^cū tiíⁿ.

¹⁰ Tuu'mi ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Du'u chí chíinē nguéé neⁿ'ē sa chí naaⁿnu sa cuerpo yeⁿ'e sa ti dámaāⁿ ca'a sa caati tanducuéⁿ'ē cuerpo yeⁿ'e sa ní dεεve. Ndís'tií ní 'āā dεεvé nī 'āā n'dáá rá chí nguéé nducyaaca nī.

¹¹ Ti deenú yā du'u chí diíⁿ entregar 'iiⁿ'yāⁿ ní cáávā chíiⁿ chí caⁿ'a yā: Nguéé nducyaacá nī dεεve nī.

¹² Taachí ch'iinu naaⁿnú yā ca'a discípulos, ní sta'á yā catecaí yā nguεεcundíi ntuúⁿ yā 'cuundi yā. Ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿'Áá déénú nī dε'ē chí idiíⁿ nduucú nī?

¹³ Ndís'tií ngaⁿ'a nī chí 'úú ní Maestro, chí 'úú ní Señor. N'daācā ngaⁿ'a nī caati 'tíicā 'úú.

¹⁴ 'Úú ní Señor yeⁿ'é nī, 'úú ní Maestro yeⁿ'é nī. 'Úú inaaⁿnú ca'a nī. Ndís'tií canéé nī ntúūⁿ chí naaⁿnu nī 'aama nī ca'a taama nī.

¹⁵ Caneéⁿ chí diíⁿ chuū. Tan'dúú^cā chí 'úú chí diíⁿ 'tíicā nī ntúūⁿ diíⁿ ndís'tií.

¹⁶ Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāacū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tií: 'Iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ mandado nguéé 'āā 'naaⁿ ca yā chí 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyūⁿ yeⁿ'é yā. Ndíi nguéé ndúú 'iiⁿ'yāⁿ chí dicho'ó yā nguéé 'āā 'naaⁿ cá yā chí 'iiⁿ'yāⁿ chí dicho'ó yā 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁷ Nduuti chí deenu nī taanduvéé dendu'ū ní yeenu taaví nī ndúúti chí diíⁿ nī chuū.

¹⁸ Nguéé ngaⁿ'á yeⁿ'e nducyaaca ndis'tií. 'Úú ní deenú 'iiⁿ'yāⁿ chí ndεεvé. Ní 'iicu canéé chí cuuví cuaacu chí canéé nguūⁿ. Du'ū chí nge'é pan nduucú, canéé chí caⁿ'á yā contra yeⁿ'e 'úú.

¹⁹ Ndíi maaⁿ 'āā ngaⁿ'á 'aara chí 'āā cuéé cuuvi niiⁿnuúⁿ. Taachi 'āā cho'oo chuū cuuví cu'téenu nī chí 'úú.

²⁰ Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāacū niiⁿnyuⁿ 'úú ngaⁿ'á ngii ndís'tií: 'Iiⁿ'yāⁿ chí 'cuáaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'úú dicho'ó 'cuáaⁿ yā 'úú. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuáaⁿ yā 'úú 'cuáaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí dicho'ó yā 'úú.

Jesús diíⁿ yā anunciar chí Judas diíⁿ yā entregar 'iiⁿ'yāⁿ

(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

²¹ Taachí ngaⁿ'a Jesús chuū ya'ai 'iinú yā na espíritu yeⁿ'é yā ní caⁿ'a cuaacú yā: Cuaacu níⁿnyúⁿ cuāacū niiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tií chí 'áámá chéé ndís'tií diíⁿ nī entregar 'úú.

²² Tuu'mi discípulos n'gíinú yā na 'áámá yā na táámá yā. Nguéé tuumicádiinúúⁿ yā du'u yeⁿ'e chí ngaⁿ'a yā.

²³ 'Áámá discípulo, chí néené neⁿ'é Jesús, candíití neeⁿ yā na níⁿnúⁿ Jesús.

²⁴ Simón Pedro ca'a yā señas saⁿ'á 'cūū ní ngaⁿ'a yā saⁿ'ā chí natiingúúneeⁿ sa yeⁿ'e sáⁿ'ā chí ngaⁿ'a Jesús.

²⁵ Níicú taachi candiití neeⁿ yā níⁿnúⁿ Jesús, tuu'mí ngaⁿ'á yā: Señor, ¿du'ū chíi?

26 Nan'guεεcútaⁿā Jesús: Caⁿá di'caandá pan ní ca'á 'iiⁿyāⁿ ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chííⁿ. Ní di'caandá yā pan ní ca'á yā Judas Iscariote, daiya Simón.

27 Ch'íínú che'e sa pan miiⁿ ní yááⁿnguiinūⁿ ndaa sa na staava yeⁿē sa. Tuu'mí Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā: Chíí chi neⁿ'e di diiⁿ dí miiⁿ, diiⁿ núúⁿ yiiⁿnu nuuⁿ di.

28 Naati mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi véé na mesa miiⁿ nguéeⁿ tuumicadiinúⁿ yā dε'ε chúú chí 'tíicā caⁿ'a yā.

29 N'duuví yā nnacadíinuuⁿ yā chi caati Judas ndéε sa bolsa chi Jesús ní 'āā ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā: Cuái di chi neⁿ'e yú yeⁿ'e 'viicu o cuica'a dí 'tεε 'iiⁿyāⁿ chi ndaachíí snée yā.

30 Ch'íinú che'é yā pan can'daā núuⁿ Judas chuva'ai ní 'āā chí 'da'a.

Mandamiento chí ngāi

31 Taachí Judas miiⁿ can'daā sa miiⁿ tuu'mi ní ngaⁿ'ā Jesús: Maaⁿ ní canéé chí cuuvi ch'εεte Saⁿā chi Daiya Dendyuūs. Ní Dendyuūs miiⁿ canéé chí ch'εεte ndúúcu yā.

32 Ndúúti chí Dendyuūs canéé chí ch'εεte yā, 'tiicā ntúūⁿ dííⁿ yā chí ch'εεte maáⁿ yā. Ní 'cuiinu ní dííⁿ yā chí ch'εεte 'iiⁿyāⁿ.

33 N'dií daiya n'gaiyāá 'téé 'téé nuúⁿ cuneé ndúúcu ndis'tií. In'nuúⁿ nī 'úú tan'dúúca chí 'úú chí ngaⁿ'á ngii 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: Naachi 'úú caⁿ'á ndís'tií ní nguéeⁿ cuuvi ndaá nī. 'Tíicā ngaⁿ'á ndis'tií maaⁿ.

34 'Áámá ley ngai iteé ndis'tií chí diiⁿ yá'āi 'iinū nī vi'í 'aama nī taama nī tan'dúúca chí idiíⁿ yá'āi 'iinū ndis'tií. 'Tiicā ntúūⁿ diyá'ai 'iinū nī vi'í 'aama nī taama nī.

35 'Íicú chúú tuumicadiinuuⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí ndís'tií ní discípulos yeⁿ'é ndúúti chí neⁿ'é nī 'áámá nī taama nī.

Jesús ngaⁿ'a yā chí Pedro caaⁿ'máⁿ yā chí nguεε n'diichí yā Jesús

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Tuu'mí ngaⁿ'ā Simón Pedro ngii sa Jesús: Señor, ¿tíí cáⁿ'a di? Nan'guεεcútaⁿā Jesús miiⁿ: Naachi 'úú caⁿ'á nguéeⁿ cuuví chíí ndís'tií can'dáa nī 'úú. Naati canéé chí chíí nī can'dáa nī 'úú cuayiivi.

37 Tuu'mí ngaⁿ'ā Pedro miiⁿ: Señor, ¿dε'ε cuuví chí 'āā ntεε cuuví chí can'daá dii maaⁿ? Vida yeⁿ'é cu'neéⁿ lugar yeⁿ'é di.

38 Nan'guεεcútaⁿā Jesús miiⁿ: ¿'Áá 'cuūví di lado yeⁿ'e 'úú? Cuaacu níⁿnyúⁿ cuācū níⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii dii chí nguéeⁿ 'cai tusáⁿ'ā taachí nguéeⁿ cueeⁿdítū di 'úú 'iinū cuuvi vuelta.

14

Jesús ní tan'dúúca yúúni chí candéε 'iiⁿyāⁿ nanááⁿ Chiidá yā

1 Caⁿ'a Jesús: Nguéeⁿ ndii 'úúví staava yeⁿ'é nī. Cu'téenu nī Dendyuūs. Cu'téenu nī 'úú dendu'ū.

2 Na vaacu Chiidá véé taavi naachi 'cuεetinée yú. Ndúúti chí nguéeⁿ nduudu cuaacu, tuu'mi ní 'úú nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ 'tiicā. Caⁿ'á nanguain'daí naachi 'cuεetinée ndís'tií.

3 Ndúúti chí naⁿ'á ní nnguain'daí 'áámá cuaaⁿ yeⁿ'e ndís'tií chí 'cuεetineé ndis'tií, cuchii ntuúⁿ táámá vmnéⁿ'ēe ní candéε māaⁿ ndís'tií. Naachi cuneé miiⁿ ndís'tií ní 'cuεetinée nī ntúuⁿ nī.

4 Ní déenu nī naachi caⁿ'á mííⁿ, ní n'diichí nī yúúni.

5 Tuu'mi ní ngaⁿ'a Tomás ngii sa Jesús: Señor, nguéeⁿ déenu 'nū tíí caⁿ'á nī. ¿Táácā n'diichí nū yúúni?

6 Jesús nan'guεεcutáⁿ'a yā yeⁿ'e sa: 'Úú tan'dúúca yúúni, 'úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu, 'úú teé vida. Nguéeⁿ du'ū véε ndaá nanááⁿ Chiidá ndúúti chí nguεε cáávā 'úú.

7 Ndúúti chí n'diichí nī 'úú in'diichí nī ntúuⁿ Chiidá. Ní ndii maaⁿ ní n'diichí nī 'iiⁿyāⁿ. Ní n'diichí nī ntúuⁿ 'iiⁿyāⁿ.

8 Tuu'mí ngaⁿ'a Felipe miiⁿ ngii sa 'iiⁿyāⁿ: Señor, 'cuuⁿ'miⁿ nī Chiida yú ní 'cuεetinée 'nū ndúúcu vaadī yeenú.

9 Jesús ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿā: Dii Felipe, 'naaⁿ n'daí ntúūⁿ canéé ndúúcu ndis'tií ní ¿'áá nguéeⁿ nin'diichí di 'úú, Felipe? Du'ú 'iiⁿyāⁿ chí n'diichí yā 'úú, n'diichí yā Chiidá. ¿Táácā caaⁿ'maⁿ di: 'Cuuⁿ'miⁿ nī Chiida yú?

10 ¿'Áá nguéeⁿ i'téenu di chí 'úú ní canéé ndúúcu Chiidá ní Chiidá canéé yā nduucú? Nduudu chí ngaⁿ'á nanááⁿ ndís'tií nguéeⁿ ngaⁿ'á yeⁿ'é maáⁿ ti yeⁿ'e Chiidá chí canéé yā nduucú. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ dííⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ.

11 Cu'téenu di 'úú ti 'úú canéé ndúúcu Chiidá ní Chiidá mííⁿ canéé yā nduucú, o cu'téenu di 'úú cáávā ntiiⁿnyuⁿ chí dííⁿ.

12 Cuaacu ní'nyuⁿ cuāacū nii'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Du'ū chi i'teenu 'úú, ní ntii'nyuⁿ chi 'úú idiīⁿ, 'tiicá ntúūⁿ diīⁿ yā. Ní ch'εεε ca ntii'nyuⁿ nidiīⁿ yā nguéé ti chuū caati 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá.

13 Ní tanducuéⁿ'ē chi caaca nī Chiidá ndúúcu chi duuchí, chuū 'úú idiīⁿ niicu Chiidá miiⁿ ní 'cuuví 'cuuⁿ'míⁿ yā poder caavā 'úú.

14 Ndúúti chi dε'ē chi caaca nī ndúúcu chi duuchí, 'úú ní diīⁿ.

Jesús caⁿ'a yā dicho'ó yā Espiritu N'dai yeⁿ'e Dendyuūs

15 Ndúúti chi neⁿ'e nī 'úú, diīⁿ nī chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'é.

16 'Úú di'cuítu Chiidá ní teé yā taama yā chi teé yā poder ndis'tiī. Ní cunee yā ndúúcu nī cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

17 Espiritu ngaⁿ'a yā vaadi cuaacu. Chiiⁿ chi nguéé 'cuúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī caati nguéé 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ inaaⁿ yā ní nguéé ntúūⁿ ní n'diichí yā Espiritu miiⁿ. Naati ndís'tiī n'diichí nī ti Espiritu miiⁿ canéé ndúúcu ndís'tiī ní cunee ntúūⁿ yeⁿ'ē ndis'tiī.

18 Nguéé cu'neēⁿ ndís'tiī da'caiya nguá'āa. Ndaá nanaáⁿ ndis'tiī.

19 'Tεε 'téé nūuⁿ 'āā ntéé snaāⁿ iⁿ'yeēⁿdī 'úú. Ndís'tiī ní snaāⁿ nī 'úú. Caati 'úú ní canduūchí, ní ndís'tiī canduuchi ntuúⁿ nī.

20 Tuu'mí nguuvi miiⁿ ní canéé chi n'diichí nī 'úú chi caneé ndúúcu Chiidá. Ní ndís'tiī canéé nī nduucu. Ní 'úú caneé ndúúcu nī.

21 Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chi canéé yā ndúúcu ley yeⁿ'é ní diīⁿ yā tan'dúúca chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'é, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chi neⁿ'é yā 'úú. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā 'úú, Chiidá neⁿ'e ntuúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní 'úú ní neⁿ'é ntuúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. Ní 'úú 'cuuⁿ'míⁿ maāⁿ nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

22 Tuu'mí ngaⁿ'ā Judas ngii sá Jesús (nguéé saⁿ'ā Judas Iscariote): Señor, ¿dε'ε véé chi 'cuuⁿ'míⁿ nī nanááⁿ nús'uu ní nguéé nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī?

23 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús ní caⁿ'a yā: Dú'ū 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'e yā 'úú, nduudu yeⁿ'é n'giindiveéⁿ yā. Ní Chiidá míⁿ neⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ndaá 'nū nanááⁿ yā. Ní ndaāca 'nū naachi 'cuεεtinéé 'nū nduucu yā.

24 Du'u 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé neⁿ'é yā 'úú ní nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é. Ndu-

udu chí n'giindiveéⁿ nī nguéé yeⁿ'é caati yeⁿ'ē Chiidá chi dichó'ó yā 'úú.

25 Chuū ngaⁿ'á taachi caneé ndúúcu ndís'tiī.

26 'Iiⁿ'yāⁿ chi téé yā poder s'uuúⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní Espiritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs. Chuū chi dichó'ó Chiidá ndúúcu chi duuchí. 'Iiⁿ'yāⁿ míⁿ ca'cueeⁿ yā ndís'tiī tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní nin'gaacú yā ndís'tiī tanducuéⁿ'ē chi caⁿ'á nanááⁿ ndís'tiī.

27 Chí cunee 'diiⁿ cu'neēⁿ ndúúcu ndís'tiī. Chi cu'neēⁿ 'diiⁿ yeⁿ'é māⁿ teé ndis'tiī. Nguéé tan'dúúca chí iⁿ'yeēⁿdī teé chí 'úú teé ndis'tiī. Nguéé 'cuūndi daāⁿ yeⁿ'e staava yeⁿ'é nī, ndí nguéé ndúú 'va'a rá nī.

28 Ch'iindiveéⁿ nī chí 'úú ngaⁿ'á: Caⁿ'á ní cuchii ntūuⁿ nanááⁿ ndís'tiī. Ndúúti chí neⁿ'é nī 'úú, tuu'mí ní cuaacu ní'nyuⁿ chí yeenú taavi nī ti ngaⁿ'á chí caⁿ'á nanááⁿ Chiidá. Ní Chiidá vmnaaⁿ cá yā ní chí cuuvi 'úú.

29 Maaⁿ ní ngaⁿ'á yeⁿ'e chí cuuvi, ní 'iicu taachi chó'óo chuū cuuvi cu'téenu nī.

30 'Āā ntéé 'yaaⁿ caⁿ'á ndúúcu ndis'tiī caati ndaa saⁿ'ā chí 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'cūū. Ní nguéé du'ū vεε canéé yeⁿ'é yā nduucu.

31 'Iicu cuuvi cu'téenu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī chí 'úú neⁿ'é Chiidá. Ní tan'dúúca chí Chiidá ca'á yā mandamiento 'úú 'tíicā chí diīⁿ. Ncueeⁿ yú ní caⁿ'a yú maaⁿ.

15

Jesús tan'dúúca 'áamá dii'yu dúnde'e chí cuaacu

1 Caⁿ'a Jesús: 'Úú tan'dúúca dii'yu dúnde'e chí cuaacu, ní Chiidá diīⁿ yā cuidado yeⁿ'e dii'yu dúnde'e.

2 Tanducuéⁿ'e duuⁿnē yeⁿ'é chí nguéé dε'ē vεε n'gui'i yeⁿ'ē 'caacá yā ní diví yā. Ní nducuéⁿ'e duuⁿnē chí véé n'gui'i yeⁿ'ē ní didεεvé yā 'iicu cuuvi n'deēe ca n'gui'i yeⁿ'ē.

3 Ndís'tiī 'āā dεεvé nī cáavā nduudu chí ngaⁿ'á.

4 Ndís'tiī cunee nī nduucu ní 'úú cunee ndúúcu nī. Tan'dúúca duúⁿne nguéé 'cuεεtinéé n'gui'i yeⁿ'ē nduūtī chí nguεε canéé na dii'yu dúnde'e, 'tiicá ntúūⁿ ndis'tiī nduuti chí nguéé cunee nī nduucu.

5 'Úú tan'dúúca dii'yu dúnde'e ní ndís'tiī ní dúuⁿnē. 'Iiⁿ'yāⁿ chí canéé yā nduucu ní 'úú caneé nduucu yā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nééne n'dee n'gui'i candée yā. Ndúúti chí nguéé

'úú nduucú yā ní nguéeé de'ē vεε cuuvi diín yā.

6 Du'u 'íi'yān chi nguεε canée yā nduucú cun'dáa yā tan'dúúcā dúú'ne chi nguéeé n'gui'i ye'n'e ní ntí'i. Ní 'ii'yān ita'á yā ní ngii yā na ya'n'ā. Ní ngiichi.

7 Ndúúti chi canée nī nduucú, ní nduudu ye'n'é canée nduucú nī, caaca nī tanducué'n'e chi ne'n'é nī ní cuuvi.

8 Taachi candée nī n'deēe n'dái n'gui'i ye'n'é nī, ní ch'i'n'í nī chi discípulos ye'n'é tuu'mi ní ndúúcū chuū ní ch'i'n'í nī poder Chiidá.

9 Tan'dúúcā chi ne'n'e Chiidá 'úú 'tiicá ntúūn 'úú ne'n'é ndís'tiī. Cunée nī ndúúcū vaadī ne'n'e ye'n'é.

10 Ndúúti chi diín nī tan'dúúcā chi nga'n'a ley ye'n'é, tuu'mi cunée nī ndúúcū vaadī ne'n'e ye'n'é. Ní chuū tan'dúúcā chi 'úú idiín nducué'n'e chi nga'n'a ley ye'n'e Chiidá ní canée ndúúcū vaadī ne'n'e ye'n'é yā.

11 Dendú'ū chi 'tuucā nga'n'á. Níicú vaadī yeenú ye'n'é cunee nduucú nī. Ní vaadī yeenú ye'n'é nī diín cumplir.

12 Chuū ley ye'n'é chi dine'n'é nī vi'ī 'aama nī taama nī tan'dúúcā chi 'úú ne'n'é ndís'tiī.

13 Mar 'áámá sa'n'ā nguéeé vaadī ne'n'e chi ch'εεε cá ye'n'e chi 'cuuvi 'áámá sa'n'ā caavā amigo ye'n'e sa.

14 Ndís'tiī ní amigos ye'n'é ndís'tiī ndúúti chi diín nī cosa chi 'úú nga'n'á.

15 'Āā ntée caa'n'mán chi ndís'tiī ní mozos ye'n'é ti mozos nguεε deenu sa de'ē chi diín 'ii'yān chi nga'n'a ntii'nyún yā ye'n'e sa. Naati nga'n'á chi ndís'tiī ní amigos ye'n'é ti tanducué'n'e chi n'giindiveén ye'n'e Chiidá, nga'n'á ngii ndís'tiī.

16 Ndís'tiī nguéeé ndεεε nī 'úú, naati 'úú nindεεvé ndís'tiī. Ní 'neén ndís'tiī caati cuuvi candée nī n'gui'i. Ní n'gui'i ye'n'e nī 'áámá cūnee. Ní tanducué'n'e chi caaca nī Chiidá ndúúcū chi duuchí, 'ii'yān mii'n ní tée yā ndís'tiī.

17 Chuū ní nga'n'á ndís'tiī chi diné'n'e nī vi'ī 'áámá nī táámá nī.

Ti'yān ye'n'e in'yeēndī nguéeé n'diichi ndís'tiī

18 Ndúúti chi 'ii'yān ye'n'e in'yeēndī nguéeé ne'n'e yā ndís'tiī 'āā déenu nī chi vmnaán vmnaa'n nguéeé ne'n'e yā 'úú.

19 Ndúúti chi canée nī ní diín nī cosas ndúúcū 'ii'yān ye'n'e in'yeēndī, 'ii'yān ye'n'e

in'yeēndī diné'n'e yā ndís'tiī, naati ndís'tiī nguéeé ye'n'e in'yeēndī ndís'tiī. Ndεεvé ndís'tiī vmnaán ye'n'e chi din'dái in'yeēndī. Cáávā chuū chi in'yeēndī nguéeé ne'n'e ndís'tiī.

20 N'gaacu nī ye'n'e nduudu chi 'úú nga'n'á ngii ndís'tiī: Nguéeé vmnaa'n ca 'ii'yān chi diín mandado ti 'ii'yān chi nga'n'a ntii'nyu'n. Ndúúti chi 'ii'yān s'tíi ní can'daa yā 'úú 'tiicá ntúūn can'daa yā ndís'tiī. Nduuti chi diín yā tan'dúúcā chi nga'n'á 'tiicá ntúūn diín yā tan'dúúcā chi nga'n'á nī.

21 Tanducué'n'e chuū diín yā ndúúcū ndís'tiī caavā chi duuchí ti nguéeé n'diichí yā 'ii'yān chi dichó'o yā 'úú.

22 Ndúúti chi nguéeé ndaá ndíi nguéeé ndúú yaa'ví rá 'ii'yān tuu'mi 'ii'yān ní nguéeé déenu yā chi vée nuu'ndi ye'n'é yā. Maa'n ní nguéeé mar 'áámá yā chi cuuvi caa'n'mán yā chi nguéeé vée nuu'ndi ye'n'e yā.

23 'Ii'yān chi nguéeé ne'n'é yā 'úú 'tiicá ntúūn Chiidá míi'n ní nguéeé ne'n'e yā 'ii'yān.

24 Ndúúti chi 'úú nguéeé diín nguaa'n yā ntii'nyūn chi mar 'áámá 'ii'yān nguéeé diín yā, nguéeé déenu yā chi vée nuu'ndi ye'n'e yā. Naati maa'n ní n'diichí yā 'úú, ní nguéeé ne'n'é yā 'úú ndúúcū Chiidá.

25 'Iicu cuuvi cuaacu nduudu chi canée nguū'n na ley ye'n'e yā: Nguéeé de'ē caavā chi nguεε ne'n'é yā 'úú.

26 Naati taachi ndaá yā 'ii'yān chi Espíritu N'dai ye'n'e Dendyuūs ní tée yā poder s'uuún. Ní 'úú ní dicho'ó Espíritu N'dai chi ye'n'e Chiidá. Espíritu N'dai ye'n'e Dendyuūs ní cuaacu ní cuchi ye'n'e Chiidá. Espíritu mii'n caa'n'ma'n cuaacú yā ye'n'e 'úú.

27 'Iicu ndís'tiī ní caa'n'ma'n cuaacú nī ye'n'e 'úú caati canée nī nduucú ndii cuáán naachi chi nga'n'ā.

16

1 Ca'n'a Jesús: Chuū nga'n'á ngii ndís'tiī 'iicu nguéeé nduuvi taán nī.

2 'Ii'yān ní 'cuεεcú yā ndís'tiī cuaa'n chuva'āi yaácū. Ní taachí ndaá hora chi 'caa'n'nú'n yā ndís'tiī, nacádiinúún yā chi n'daacā idiín yā ntii'nyu'n ye'n'é Dendyuūs.

3 Ní 'ii'yān s'tíi ní 'tíicá idiín yā ti nguεε n'diichí yā Chiidá, ndii nguéeé nduu 'úú ra.

4 Maa'n ní nga'n'á ngii chuū ndís'tiī caati taachí ndaa hora mii'n n'gáacú nī ti 'úú ní

'āā caⁿ'á. Chuū ni nguée caⁿ'á ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ ti 'úú caneé ndúúcu ndis'tiī.

Ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs

⁵ Caⁿ'a Jesús: Naati maaⁿ ní caⁿ'á n'diichí 'iiⁿyāⁿ chí dichó'ō 'úú. Ní mar 'áámá ndís'tiī nguée ntiinguuneéⁿ nī 'úú: ¿Tíi caⁿ'a nī?

⁶ Chiiⁿ chí caⁿ'á chí 'túúcā, ní nééné chii ndaachií staava yeⁿ'é nī.

⁷ 'Úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu miiⁿ: N'daacā cáávā ndís'tiī chí caⁿ'á. Ndúúti chí 'úú nguée caⁿ'á tuu'mi ní Espíritu N'dai yeⁿ'e Dendyuūs chí téé yā poder ndís'tiī nguée ndai yā nanááⁿ ndís'tiī. Ndúúti chí 'úú caⁿ'á ní 'úú dicho'ó 'iiⁿyāⁿ.

⁸ Taachí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ndāa yā, ní caaⁿ'máⁿ yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī yeⁿ'e nuuⁿndi, ní yeⁿ'e vaadī cuaacu, ní yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ juzgar.

⁹ Caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e nuuⁿndi chí nguée i'téenu yā 'úú.

¹⁰ Caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e vaadī cuaacu chí 'úú caⁿ'á nanááⁿ Chiidá ní 'āā ntée n'diichí yā 'úú.

¹¹ Caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'áámá 'iiⁿntyeⁿ'ē ch'εεε yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'cūū 'āā canéé juzgado sa.

¹² Nééné n'deee dendu'ū chí véé chí cuuvi ndis'tiī naati maaⁿ ní nguεε cuuvi cūnee ná vaanicadiinūⁿ yeⁿ'é nī.

¹³ Taachí ndaá Espíritu yeⁿ'é vaadī cuaacu, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ca'cuéⁿ yā ndís'tiī ná tanducuéⁿ'ē vaadī cuaacu. Ni nguée caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e maáⁿ yā ti caaⁿ'máⁿ yā tanducuéⁿ'ē chí n'giindiveéⁿ yā. Ní ch'iⁿ'i yā ndis'tiī de'ε chí cuchíi.

¹⁴ 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ch'iⁿ'i yā poder yeⁿ'é ti cuta'á yā poder yeⁿ'e 'úú ní ch'iⁿ'i yā ndis'tiī. Ní cuuvi cádiinúúⁿ nī.

¹⁵ Nducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'e Chiidá, chuū ní yeⁿ'é. Cáávā chuū ngaⁿ'á chí Espíritu yeⁿ'e vaadī cuaacu cuta'á yā yeⁿ'e 'úú ní ch'iⁿ'i yā ndís'tiī. Ní cádiinúúⁿ nī.

Chi ndaachií yeⁿ'é nī ní nduuvi vaadī yeenu

¹⁶ Caⁿ'a Jesús: Taa 'líiⁿ ní 'āā ntée snaáⁿ nī 'úú. Taama vmnéⁿ'ee, taa 'líiⁿ ní snaáⁿ nī 'úú ti 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá.

¹⁷ Tuu'mí caⁿ'a n'duuvi discípulos yeⁿ'é yā ngii yā 'áámá yā táámá yā: ¿De'ε chí 'túúcā ngaⁿ'a yā ngii yā s'uuúⁿ taaⁿ 'líiⁿ ní 'āā ntée

chinaáⁿ nī 'úú ní taama vmnéⁿ'ee taaⁿ 'líiⁿ ní chinaáⁿ nī 'úú, ti 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ Chiidá?

¹⁸ Tuu'mi ní ngaⁿ'a yā. ¿De'ε chí 'túúcā taaⁿ 'líiⁿ? Nguée tuumicadiinuuⁿ yú.

¹⁹ Ní tuumicadíinuuⁿ Jesús chí neⁿ'e ntiinguuneeⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ, ní ngaⁿ'a yā: ¿'Áá ntúúngúúneeⁿ vi'í nī chí 'túúcā caⁿ'á chíi taaⁿ 'líiⁿ ní 'āā ntée chí naaⁿ nī 'úú, ní taama vmnéⁿ'ee, taa 'líiⁿ ní chí naáⁿ nī 'úú?

²⁰ Cuaacu níiⁿnyú cuācū níiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndis'tiī: Maaⁿ ní cuεεcu nī ní ya'ai nī. Ní iⁿ'yeēⁿdī ní cuuvi yeenu naati ndís'tiī ní chí n'daaⁿ chí ya'ai nī ndúúcu vaadī yeenu.

²¹ N'daataá chí canee chí 'āā 'cuundiyāāⁿ daiyā tá, véé vaadī ya'ai yeⁿ'e ta, ti 'āā chéé ndaa hora yeⁿ'e tá. Taachí 'āā véé daiya tá 'āā ntée n'gaacu tá yeⁿ'e vaadī ya'ai yeⁿ'e tá chí yeenu tá chí véé 'áámá daiya tá yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī.

²² 'Tiicá ntúúⁿ ndís'tiī ní canéé vaadī ndaachií nanááⁿ nī. Naati taama vmnéⁿ'ee ní n'diichí ntuúⁿ ndís'tiī. Ní cuneé nī vaadī yeenu ná staava yeⁿ'é nī. Ní mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ ní nguée divíi yā vaadī yeenu yeⁿ'é ndis'tiī.

²³ Ní nguuvi miiⁿ nguée ntiinguuneeⁿ nī du'ū véε yeⁿ'é. Cuaacu níiⁿnyúⁿ cuācū níiⁿnyuⁿ ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chí tanducuéⁿ'ē chí caaca nī Chiidá ndúúcu chí duuchí ní Chiidá téé yā ndís'tiī.

²⁴ Ndií maaⁿ nguée du'ū véε ngiica nī ndúúcu chí duuchí. Caaca nī ní Chiidá téé yā ndís'tiī. Ní vaadī yeenu yeⁿ'é nī cuuvi yeenu taavi.

Jesús chiché yā ndúúcu iⁿ'yeēⁿdī

²⁵ Chuū chí ngaⁿ'á ndúúcu cuentas yeⁿ'é ndúúcu ndís'tiī. Maaⁿ ní ndaa hora chí 'āā ntée caⁿ'á yeⁿ'é ndis'tiī ndúúcu cuentas naati caaⁿ'máⁿ cuaacu yeⁿ'e Chiidá.

²⁶ Nguuvi miiⁿ ní caaca nī ndúúcu chí duuchí. Ní 'úú nguée ngaⁿ'á chí 'úú níi'cuítú Chiidá cáávā ndis'tiī.

²⁷ Maaⁿ Chiidá neené neⁿ'é yā ndís'tiī caati ndís'tiī neⁿ'é nī 'úú. Ní i'teenu nī chí 'úú chíicá yeⁿ'e Chiidá.

²⁸ Chiicá yeⁿ'e Chiidá ní ndaá iⁿ'yeēⁿdī 'cūū. Cu'neeⁿ ntuúⁿ iⁿ'yeēⁿdī. Ní naⁿ'á n'diichí Chiidá.

²⁹ Tuu'mí ngaⁿ'a discípulos yeⁿ'é yā: Cun'diichí dí maaⁿ ní ngaⁿ'ā cuaacu dí nguée ndúúcu cuentas.

30 Maaⁿ ní tuumicadiinúúⁿ 'nū chi deenú nī tanducuéⁿē dendu'ū. Ní nguéé canee ngiinú nī chi ntinguuneeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ n'diī. Cáávā chuū i'teenú 'nū chi chiica nī yeⁿ'é Dendyuūs.

31 Nan'guεεcútaⁿā Jesús: ¿'Áá i'téenu nī maaⁿ?

32 Cun'diichí nī. Hora miiⁿ ní cuchii. Ní 'āā ndaā chí caⁿ'ā 'muuⁿ caⁿ'ā miiⁿ ndís'tiī na vaacú nī. Ní cu'neéⁿ nūⁿ nī 'úú dámaaáⁿ. Naati nguéé canee dámaaáⁿ ti Chiidá canée yā nduucú.

33 Chuū ni ngaⁿ'á ngí ndis'tiī chi cucáávā 'úú canee 'diiⁿ nī. Iⁿ'yeēⁿdī ní 'cuenú nī cuuvi. Cuuvi ch'εētiinúu nī. 'Úú ní chiché ndúúcū iⁿ'yeēⁿdī.

17

Jesús ndee yā ndúúcū Chiidá yā caavā discípulos yeⁿ'é yā

1 Chuū caⁿ'a Jesús ní n'diichí yā cuaaⁿ nanguuvi ní caⁿ'a yā: N'diī Chiidá, hora yeⁿ'é ní 'āā ndaā. Diíⁿ nī dich'εéte nī Daiya nī. 'Tiicā ntúūⁿ 'úú chi Daiya nī cuuvi dich'εéte n'diī.

2 Tan'dúúcā chi tee nī poder 'úú chi Daiya nī yeⁿ'e de'ē chi diíⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cáávā chí ca'á vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi tee nī 'úú.

3 Chuū chi vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chí n'diichí yā n'diī chí 'áámá n'dyaⁿ'ā Dendyuūs chí cuaacu níⁿnyúⁿ chí Dendyuūs ndúúcū Jesucristo chí dichó'o nī.

4 'Úú ní dich'εéte n'diī na yáⁿ'āa 'cūū. 'Āā ch'iinú diíⁿ ntiⁿnyuⁿ chí teé nī chí diíⁿ.

5 Maaⁿ ní n'diī, Chiidá, dich'εéte nī 'úú, n'diī ndúúcū maáⁿ nī, ndúúcū poder chí canee nduucú maáⁿ taachi 'āā 'cuéé cunee iⁿ'yeēⁿdī.

6 Ngaⁿ'a cuaacú yeⁿ'ē chí duuchi yeⁿ'é nī nanááⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'cūū chí teé yā 'úú. Saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'é nī. Ní teé nī 'úú. Ní n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é nī.

7 Maaⁿ ní déenú yā chí tanducuéⁿē dendu'ū chí teé nī 'úú ní yeⁿ'é nī.

8 Ti ndúúú chí teé nī 'úú ní caⁿ'á nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'giindiveéⁿ yā nduudu miiⁿ. Ní deenu cuaacu yā chí chiicá nanááⁿ n'diī. Ní i'téenu yā chí n'diī dicho'ó nī 'úú.

9 'Úú ngiicá caavā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Nguéé nidi'cuítu cáávā iⁿ'yeēⁿdī ti cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí teé nī 'úú, ti yeⁿ'é n'diī.

10 Ní taanduvéé dendu'ū yeⁿ'é ní yeⁿ'é nī. Ní taanduvéé dendu'ū yeⁿ'é nī ní yeⁿ'é. Ní chuū ch'iⁿ'i poder yeⁿ'é.

11 Ní 'āā ntéé cūneé iⁿ'yeēⁿdī naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ snée yā iⁿ'yeēⁿdī. 'Úú ní cuchii nanááⁿ nī. N'diī Chiidá chí δεενε, diíⁿ nī cuidado 'iiⁿ'yāⁿ chí teé nī 'úú ndúúcū chí duuchí nī. Ní chí cuuvi 'áámá yā tan'dúúcā s'uuúⁿ ní 'áámá yú.

12 Taachí canee ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ iⁿ'yeēⁿdī ní diíⁿ cuidado 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū chí duuchi nī, 'iiⁿ'yāⁿ chí ntee nī 'úú. 'Úú ní diíⁿ cuidado 'iiⁿ'yāⁿ ní mar 'áámá yā nguéé chindāi yā. 'Áámá nūⁿ saⁿ'ā daiya yááⁿ'nguiinūⁿ chindai sa. Ní 'iicu naachi cánée nguūⁿ ní cúví cuaacu.

13 Naati maaⁿ ní cuchii nanááⁿ nī. Ní ngaⁿ'á chuū taachi cunee iⁿ'yeēⁿdī 'cūū caati vaadi yeēnu yeⁿ'é canee nduucú yā, ní cuuvi yeenu taavi yā.

14 'Úú ní ca'á 'iiⁿ'yāⁿ nduudu yeⁿ'e nī. Iⁿ'yeēⁿdī nguéé dinéⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ti nguéé yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'iiⁿ'yāⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ nguéé yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'úú.

15 Nguéé di'cuítūu chí ndiví nī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī. Diíⁿ nī cuidado 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ.

16 Nguéé yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā chí nguéé yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī 'úú.

17 Diíⁿ nī didεεvé nī 'iiⁿ'yāⁿ cucáávā nduudu cuaacu yeⁿ'é nī. Nduudu yeⁿ'é nī ní nduudu cuaacu.

18 Tan'dúúcā chí dicho'ó nī 'úú iⁿ'yeēⁿdī 'tiicā ntúūⁿ dicho'ó 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ iⁿ'yeēⁿdī.

19 Cáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'úú māaⁿ didεεvé maáⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi yā δεενε na nduudu cuaacu.

20 Nguéé di'cuiitúú dámaaⁿ caavā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ti cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí cu'téenu yā 'úú cáávā nduudu yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

21 Ní nducyaaca yā ní 'áámá nūⁿ cuuvi yā tan'dúúcā n'diī canee nī nduucú, ní canee nduucú nī. Nícu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní canee ntúūⁿ yā 'áámá nūⁿ ndúúcu yú. Ní 'iicu cu'téenu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī chí n'diī dicho'ó nī 'úú.

22 Ní poder chi téé nī 'úú, miiⁿ ni ca'á 'iiⁿyāⁿ. Ní 'áámá nūuⁿ cuuví yā tan'dúúccā chi 'áámá nus'ūu.

23 'Úú ní ndúúccū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní n'diī ní ndúúccū 'úú. Níicú 'áámá nūuⁿ chi n'daacā cuuví yā. Ní iⁿ'yeēⁿdī ní cuuvi deenu chi dicho'ó nī 'úú ní chí dinéⁿe nī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tan'dúúccā chi neⁿ'é nī 'úú.

24 N'diī Chiidá, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi teé nī 'úú, neⁿ'é chi naachi 'úú cuneéⁿ, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cūnéé yā nduucú. Ní cuuvi n'diichí yā poder yeⁿ'é chi teé nī 'úú caati n'diī ní neⁿ'é nī 'úú ndiī taachi 'āā 'cuéé iⁿ'yeēⁿdī.

25 N'diī Chiidá chi δεενε, 'aa ntéé rá chi iⁿ'yeēⁿdī nguéé n'diichí n'diī 'úú n'diichí n'diī. Ní 'iiⁿyāⁿ s'tīí ní deenú yā chi n'diī dichó'o nī 'úú.

26 'Úú ní ngaⁿ'á yeⁿ'e chi duuchí nī, ní caⁿ'á ngāⁿ'aⁿ yeⁿ'e chi duuchí nī. Níicú maaⁿ vaadī neⁿ'e chí néⁿ'e nī 'úú cuuvi cuneé ndúúcu yā. Ní 'úú caneé ndúúcu yā.

18

Sta'á yā Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Taachí Jesús caⁿ'á yā chuū, can'dáa yā ndúúccū discípulos yeⁿ'é yā táámá lado yíicú 'lííⁿ chí nguuvi Cedrón naachi canéé 'áámá cheēⁿ yeⁿ'e naāndā. Ní miiⁿ sndaā Jesús ndúúccū discípulos yeⁿ'é yā.

2 Judas chí diiⁿ sa entregar Jesús ní n'diichí ntúūⁿ saⁿ'ā na cheēⁿ miiⁿ ti 'āā cánéé n'dee cuuví nduuví dáámá yā Jesús ndúúccū discípulos yeⁿ'é yā na cheēⁿ miiⁿ.

3 Saⁿ'ā chiiduú n'geéⁿé ndúúccū saⁿ'ā fariseos teé yā Judas Iscariote soldados ndúúccū policías ní Judas cuen^e sa ndúúccū 'aama taaⁿ soldados ndúúccū policías. Ndaa yā na cheēⁿ miiⁿ ndúúccū lámparas, ndúúccū antorchas, ndúúccū armas.

4 Naati Jesús chí déénú yā tanducuéⁿ'é dendu'ū chí cuchí, cuen^e yā ní ndaa yā nanáaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: ¿Du'u in'nuúⁿ nī?

5 Ní nan'guεεcutáⁿ'a sa yeⁿ'e yā: Jesús yeⁿ'é yāāⁿ Nazaret miiⁿ. Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngií yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: 'Úú 'iiⁿyāⁿ miiⁿ. Canéé ntúūⁿ Judas miiⁿ, saⁿ'ā chí diiⁿ nca'a sa 'iiⁿyāⁿ.

6 Taachí Jesús caⁿ'a yā: 'Úú 'iiⁿyāⁿ miiⁿ, tuu'mí ní saⁿ'ā s'eeⁿ ndaacadaamí yā ní ch'εεtindiití yā na yáⁿ'āa.

7 Nan'guεεcúnéé ntuúⁿ yā tiinguuneeⁿ yā: ¿Du'u ra in'nuúⁿ nī? Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Jesús yeⁿ'é yāāⁿ Nazaret miiⁿ.

8 Nan'guεεcútaⁿ'ā Jesús: 'Āā ngaⁿ'á ngií ndís'tií chí 'úú. Ndúúti chí 'úú chí in'nuúⁿ nī, 'cuáaⁿ nī chí naⁿ'a 'iiⁿyāⁿ s'tií.

9 Ní cuuvi cuaacu chí 'úú chí caⁿ'á: 'Iiⁿyāⁿ chí teé nī 'úú, mar 'áámá yā nguéé chí ndai yā.

10 Tuu'mí Simón Pedro chí ndéε sa espada ní tun'dáa sa ní 'nuūcá'ai sa ní chíica sa veeⁿ sa lado tá cuaacu yeⁿ'é sáⁿ'ā chí diiⁿ mandado yeⁿ'e chiiduú ch'εεte ca. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní nguuvi sa Malco.

11 Tuu'mí Jesús ngaⁿ'a yā ngií yā Pedro: N'nuūⁿ dí espada vaacu. Prueba chí teé Chiidá 'úú, ¿'áá nguéé cánéé chí 'cuenú cuuvi yeⁿ'é?

Jesús nanáaⁿ chiiduú ch'εεté ca

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Tuu'mí ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é 'áámá taaⁿ soldado ndúúccū soldado chí yuudu ndúúccū policías yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní sta'á sa Jesús ní cachiichí sa 'iiⁿyāⁿ.

13 Ní candéε sa vmnáaⁿ vmnaaⁿ nanáaⁿ saⁿ'ā chí nguuvi Anás, tii sáⁿ'ā miiⁿ ní nchaⁿ'ā ndiicú Caifás miiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní chiiduú ch'εεté ca nduuyu miiⁿ.

14 Ní Caifás miiⁿ ca'a sá consejo saⁿ'ā Israel s'eeⁿ chí canéé chí 'cuūvī 'aama saⁿ'ā cáāvā 'iiⁿyāⁿ.

Pedro canéé yā chuva'ai yeⁿ'é Anás

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Ní n'daā Simón Pedro Jesús miiⁿ ní táámá discípulos. Ní chiiduú ch'εεté ca n'diichí yā discípulos miiⁿ chí sndaá sa ndúúccū Jesús corredor yeⁿ'é va'ai yeⁿ'é chiiduú ch'εεté ca miiⁿ.

16 Naati Pedro miiⁿ canéé sá cuaaⁿ dáámí cheendi va'āī. Ní can'dáa taama discípulo chí chiiduú ch'εεté ca n'diichí yā 'iiⁿyāⁿ. Ní yaa'ví yā n'daataá chí canéé cheendi va'āī. Ní diiⁿyúⁿ yā Pedro míⁿ ch'εεti va'āī.

17 Tuu'mí ní n'daataá chí diiⁿ mandado chí canéé cheendi va'āī ngaⁿ'a tá: ¿'Áá nguéé dí ntúūⁿ 'áámá discípulo yeⁿ'é saⁿ'ā 'cūū? Tuu'mí Pedro ngaⁿ'ā sa: Nguéé 'úú.

18 Ní chéendii saⁿā chi dichíí'vē ndúúcū policías, saⁿā miiⁿ tiivi sa yaⁿā yeⁿe yíyūu ti 'áámá 'iichεε. Saⁿā miiⁿ nga'a tavii'nu sa. Ní canée nī ntúūⁿ Pedro ndúúcu sa. Ní chéendii sa nga'a tavii'nu sa ca'a sa.

Anás tiinguunéén sa Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ní chiiduú ch'εεté cá miiⁿ nítiinguuneeⁿ sa Jesús yeⁿe discípulos yeⁿé yā ndúúcū yeⁿe chi Jesús chi'cueéⁿ yā.

20 Jesús nan'guεεcutáⁿa yā yeⁿe sa: 'Úú ní ngaⁿá cuaacú nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdī. 'Úú ní chi'cueéⁿ na yaácū sinagogas ní na yaacū templo ntúūⁿ naachí nduuvidaama nducyaaca 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní nguéé de'ē vεε chi ngaⁿa n'de'í.

21 ¿De'ē tíngúúnééⁿ di 'úú? Tíngúúnééⁿ dí 'iiⁿyāⁿ chi ch'iindiveéⁿ yā chí caⁿá chí 'iiⁿyāⁿ. N'diichi nī. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ déénú yā chí caⁿá.

22 Taachí Jesús ch'iinu caⁿá yā chuū, 'áámá policía chi canée miiⁿ ch'éⁿe sá Jesús, ní caⁿa sa: ¿'Áá 'tíicā nan'guεεcutáⁿa di yeⁿe chiiduú ch'εεte ca?

23 Nan'guεεcutáⁿa Jesús: Ndúúti chi nguεε n'daacā chi ngaⁿá caaⁿmaⁿ di de'ē chi nguεε n'daacā chi ngaⁿá. Ndúúti chi n'daacā, ¿de'ē cuuvi chi n'geⁿe di 'úú?

24 Anás miiⁿ ní dichó'o sa Jesús ch'εεchiichí yā nanááⁿ saⁿā chi nguuvi Caifás miiⁿ, saⁿā chi chiiduú ch'εεté cá miiⁿ.

Pedro miiⁿ ngaⁿa sa taama vmnéⁿēe chí nguéé n'diichi sa Jesús miiⁿ

(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Chéendii Simón Pedro miiⁿ ní nga'a tavii'nu sa saⁿā. Ní ngaⁿa yā ngii yā saⁿā: ¿'Áá nguéé 'tíicā chí díí ní discípulo yeⁿé yā? Pedro cheeⁿdíitu sa ní ngaⁿā sa: Nguéé 'úú.

26 'Áámá saⁿā chí diiⁿ mandado yeⁿe chíiduú ch'εεté cá ní saⁿā miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe saⁿā chí chiica Pedro miiⁿ veeⁿ sa. Ngaⁿa sa ngii sa saⁿā: ¿'Áá nguéé n'diichí dii ch'εεti chééⁿ naāndā miiⁿ ndúúcu yā?

27 Taama vmnéⁿēe ní cheeⁿdiitú táaⁿ Pedro: Nguéé 'úú. Ní miⁿniiⁿyu miⁿniiⁿyu ní tusaⁿā chiita tī.

Jesús nanááⁿ Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

28 Ní candéε sa Jesús miiⁿ tyaaⁿ tyaaⁿ yeⁿe nanááⁿ Caifás miiⁿ ndii naachi canée cuarto yeⁿe juzgado. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nguéé chí ndaá yā cuaaⁿ ch'εεti va'ai ch'εεte miiⁿ cáávā chí nguéé neⁿe yā chí cuneedáámí yā nuuⁿndi taachi ch'é yā nguuiⁿú yeⁿe pascua.

29 Tuu'mi ní can'daā Pilato ch'εεti va'ai nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿa sa: ¿De'ē nuuⁿndi yeⁿe saⁿa 'cūū vεε?

30 Nan'guεεcutáⁿa yā ní caⁿá yā 'iiⁿyāⁿ: Ndúúti chí saⁿa 'cūū chí nguεε du'ū vεε diiⁿ sa, nguéé teé 'nū saⁿā n'diī.

31 Tuu'mi ní ngaⁿā Pilato ngii sa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Cutaⁿá nī 'iiⁿyāⁿ. Ní n'diichí yā de'ē nuuⁿndi yeⁿe yā véé tan'dúúca chí canée na ley yeⁿé nī. Níicú 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní caⁿa yā: Nús'uu ní nguéé cánée chí 'caaⁿnuⁿ 'nū mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ.

32 Ní cuuvi cuaacu chí caⁿa Jesús miiⁿ. Ní caⁿa yā chí cadiinuuⁿ 'iiⁿyāⁿ de'ē vaadi n'gii 'cuuvi yā.

33 Níiⁿnuuⁿ ndaá ntúūⁿ Pilato cuarto yeⁿe juzgado. Ní 'cái sa Jesús miiⁿ ní caⁿa yā: ¿'Áá díí chí Rey yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí judíos?

34 Nan'guεεcutáⁿa Jesús: ¿'Áá ngaⁿa dii chuū yeⁿe maāⁿ di o 'iiⁿyāⁿ 'cūū ch'iⁿi yā ní ngaⁿa yā n'diī yeⁿe 'úú?

35 Pilato miiⁿ ní n'guεεcutáⁿa sa: ¿'Áá 'úú chí saⁿa Israel 'úú? 'Iiⁿyāⁿ yeⁿe nación yeⁿe di ndúúcū chíiduú n'gεεté nteé yā dii 'úú. ¿De'ē n'diī di?

36 Nan'guεεcutáⁿa Jesús: Cuaaⁿ naachi 'úú chí 'iiⁿntyeeⁿe nguéé canée iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ndúúti chí yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naachi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyúⁿ tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ mandado yeⁿé ní 'cuuⁿmaⁿ yā cáávā 'úú ní nguéé nicaⁿá yā 'úú 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ. Maaⁿ ní cuaaⁿ naachi 'úú chí 'iiⁿntyeeⁿe nguéé yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

37 Tuu'mi ngaⁿa Pilato ngii sa 'iiⁿyāⁿ: Tuu'mi, ¿'áá díí chí rey miiⁿ? Nan'guεεcutáⁿa Jesús: Díí ngaⁿā di chí rey 'úú ní 'tíicā 'úú. 'Úú ní cáávā chuū ch'iindiyaáⁿ, ní cáávā chuū chí ndaá iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, caavā chí caaⁿmaⁿ cuaacú yeⁿe nduudu cuaacu. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ

chi yeⁿē vaadī cuaacu miiⁿ, n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé.

Jesús canéé chí 'cuūvi yā

(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

³⁸ Tuu'mí ngaⁿā Pilato: ¿Chεε chí vaadī cuaacu? Taachí caⁿa Pilato chúū ní can'dáá ntuúⁿ sa nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní caⁿa sa 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: 'Úú ní nguéé ndaācá mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿé yā.

³⁹ Naati cáávā costumbre yeⁿe ndís'tiī ní 'úú caneecúúⁿmíⁿ chí ín'dεεchí 'áámá saⁿā chí preso sa 'viicu yeⁿe pascua. ¿'Áá neⁿé nī chí ín'dεεchí Rey yeⁿé 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ?

⁴⁰ Tuu'mi ní 'cai ntúūⁿ nducyaaca yā, ní ngaⁿa yā: Nguéé 'iiⁿyāⁿ 'cūū ti Barrabás. Níicú saⁿā Barrabás miiⁿ ní neené duucu sa.

19

¹ Tuu'mi ní sta'āa Pilato Jesús miiⁿ ni ch'eⁿe sa 'iiⁿyāⁿ.

² Ní soldados ní din'dáa sa 'áámá corona yeⁿé yááⁿ ní chí n'duu sá na tiīⁿ yā. Ní chí'nuúⁿ sa 'áámá catecai morado 'iiⁿyāⁿ.

³ Ní caⁿa sa: Néené 'nááⁿ cānee di ín'yeēⁿdi, dii, Rey yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Israel. Ní n'geⁿé sa 'iiⁿyāⁿ.

⁴ Tuu'mí can'dáa ntuūⁿ Pilato chuva'āī. Ní caⁿā sa chíi sa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Cuin'diichí nī, tun'daá 'iiⁿyāⁿ chuva'āī niicu tuumicadiinúúⁿ nī chí nguéé n'diichí mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿé yā.

⁵ Ní can'daā Jesús chuva'āī. Can'dée yā corona yeⁿe yááⁿ ndúúⁿcū catecai morado yā. Ní ngaⁿa Pilato miiⁿ: Cun'díichí nī saⁿā.

⁶ Taachí n'diichí yā 'iiⁿyāⁿ tuu'mi ní chíiduu n'geⁿé ndúúⁿcū policías n'gaī yiicu sa: Cu'nééⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ. Cu'nééⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ. Tuu'mi ngaⁿā Pilato ngii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Cuta'a ndis'tiī 'iiⁿyāⁿ, ní cu'nééⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ, ti 'úú ní nguéé indaacá mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿé yā.

⁷ Nan'guεεcútaⁿā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: Nús'uu ní cánéé ley yeⁿé 'nū. Ní tan'dúúⁿcā chí ngaⁿa ley miiⁿ canee chí 'cuuvi caati caⁿa yā chí maáⁿ yā Daiya Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ.

⁸ Taachí ch'iindiveeⁿ Pilato chuū dii'yā ca sá chíi.

⁹ Chindáa ntuūⁿ sa cuarto yeⁿé juzgado ní caⁿā yā chíi yā Jesús: ¿Tiī 'iiⁿyāⁿ dii? Naati Jesús ní nguéé caⁿa yā.

¹⁰ Tuu'mi ní caⁿa Pilato Jesús: Dii, ¿'áá nguεε ngaⁿā di yeⁿé? ¿'Áá nguéé deenu di chí 'úú ní cúúví caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyúⁿ chí cu'nééⁿnga'á nī dii, ní cuuvi n'tεεchí ntúuⁿ dii?

¹¹ Nan'guεεcútaⁿā Jesús miiⁿ: Nguéé du'ū vεε cuuvi diiⁿ di ndúúⁿcū 'úú ndúúⁿti chí nguéé du'ū vεε ndii ca'a yeⁿé di yeⁿé va'ai chεeti nguuvi. 'Iiⁿyāⁿ chí tee yā 'úú chí preso 'úú nanáá n'diī, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ dich'εεte ca nuuⁿndi yeⁿé yā.

¹² Ndíi tuu'mi ní neⁿe Pilato n'tεεchi sa 'iiⁿyāⁿ. Naati 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ n'gai yi-icú yā ní ngaⁿa yā: Ndúúⁿti chí saⁿā 'cūū n'tεεchi di, nguéé dii amigo yeⁿé César. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿa yeⁿé yā chí maáⁿ yā rey ngaⁿa yā contra César.

¹³ Tuu'mí Pilato, taachi ch'iindiveeⁿ sa chuū, candée sa Jesús chuva'āī. Ní ch'iindi sa ná silla yeⁿe juzgado chí nguuvi En-losado, ní nduudu hebreo neⁿe caaⁿmaⁿ Gabata.

¹⁴ Ní nguuvi chí diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé 'viicu yeⁿé pascua, tan'dúúⁿcā ndiichúúví na nguuvi. Tuu'mí ngaⁿa Pilato 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ: Cuin'diichí nī Rey yeⁿé nī.

¹⁵ Naati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'caí yā diitú yā: Divíi nī 'iiⁿyāⁿ, divíi nī 'iiⁿyāⁿ, cu'nééⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ. Tuu'mí ngaⁿa Pilato: ¿'Áá rey yeⁿé nī chí cu'nééⁿnga'á nī? Tuu'mí nan'guεεcútaⁿā saⁿā chíiduu n'geⁿé: Nguéé rey yeⁿe 'nū caati 'āā César nuúⁿ.

¹⁶ Tuu'mi ní Pilato ca'á yā Jesús miiⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní 'iicu cu'nééⁿnga'á yā. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ sta'á yā Jesús miiⁿ ní candée yā 'iiⁿyāⁿ.

Cu'nééⁿnga'a yā Jesús ní ch'ī yā

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

¹⁷ Ní Jesús candée yā cruz yeⁿé yā. Ní can'dáa yā na lugar chí 'áámá lado yeⁿe yááⁿ Jerusalén chí nguuvi Calavera chí lugar 'Iini Nga'ai Tiīⁿ, 'iicu nduudu hebreo neⁿe caaⁿmaⁿ Gólgota.

¹⁸ Naachí cu'nééⁿnga'á yā Jesús ndúúⁿcū taa na 'uuví yā. 'Áámá yā 'áámá 'áámá lado 'iicu Jesús miiⁿ ní naavtáⁿā canuúⁿ yā.

19 Ní 'neeⁿ Pilato miiⁿ 'áámá letra chi n'duu sá nanááⁿ cruz ní canéé nguūⁿ miiⁿ, Jesús yeⁿ'ē yaāⁿ Nazaret, Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Israel.

20 Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ch'eeⁿ yā letra 'cūū ti nááchí cu'nééⁿnga'a yā Jesús miiⁿ niiⁿnuúⁿ na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ. Canéé nguūⁿ miiⁿ na nduudu hebreo ndúúⁿcū nduudu griego ndúúⁿcū nduudu latín.

21 Ní ngaⁿ'a saⁿ'ā chiiduú n'gεεté yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ngii sa Pilato: Nguéé 'neeⁿ di Rey yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e Israel naati maáⁿ yā ngaⁿ'a yā: 'Úú Rey yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel 'úú.

22 Nan'guεεcútaⁿ'ā Pilato saⁿ'ā miiⁿ: Chiiⁿ 'neéⁿ 'āā 'neéⁿ.

23 Taachi soldados chi'neeⁿnga'a sa Jesús, sta'á sa catecai yā ní diiⁿ sa repartir catecai yā. Niicu 'áámá 'áámá tááⁿ catecai yā 'aama soldado. Abrigo catecai yā miiⁿ nguéé n'deenyú ndii 'nííⁿnúⁿ ndíí cuaaⁿ ndiia.

24 Ní caⁿ'a sa nguaaⁿ maáⁿ sa: Nguéé 'canuu cuūⁿ yú naati tun'daī yú suerte yeⁿ'ē yú nduūcū. Du'ú yeⁿ'ē cuuvi. Ní 'iicu cuuvi cuaacu naachí canee nguūⁿ chi ngaⁿ'ā:

Nca'á yā catecaí nguaaⁿ maáⁿ yā, ní na catecaí ch'íí yā suerte.

Ní soldados ní diiⁿ sa chuū.

25 Ní cheεcuú Jesús miiⁿ canéé yā niiⁿnuúⁿ ná cruz yeⁿ'e Jesús ndúúⁿcū vi'ī cheεcuú yā chi nguuvi María chi n'daataá yeⁿ'ē Cleofas, ndúúⁿcū María Magdalena.

26 Taachí n'diichi Jesús cheεcú yā ndúúⁿcū discípulos chi ya'āī 'iinú yā chi canéé niiⁿnuúⁿ tuu'mi ní Jesús ngaⁿ'á yā ngiī yā cheεcú yā: N'diī n'daataá, cun'dííⁿchí nī daiya nī.

27 Tuu'mi ní ngaⁿ'a yā ngiī yā discípulo: Cun'diichi di, 'ííngaā cheεcu di. Ndíí tuu'mi ní discípulo miiⁿ ní dichεcú yā 'iiⁿ'yāⁿ.

Jesús ch'ū yā

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Cho'ó tanducueⁿ'ē chuū ní déénú Jesús chi tanducueⁿ'ē dendu'ū ní 'āā chii cuaacu. Niicu naachi canéé nguūⁿ nííⁿcú cuuvi cuaacu. Ngaⁿ'a Jesús: Yaacá.

29 Mííⁿ canéé 'áámá vaso ndiitu vinagre. Tuu'mi ní 'áámá soldado dicuutu yā 'áámá esponja ndúúⁿcū vinagre. Ní chi'neeⁿ yā na

áámá yáⁿ'á hisopo. Ní s'neeⁿ yā na cheendi Jesús.

30 Taachí Jesús chi'i yā vinagre, caⁿ'a yā: Ch'íínú tanducueⁿ'ē dendu'ū. Ní nadicua'á yā tiiⁿ yā chi n'neéⁿ maáⁿ yā espíritu yeⁿ'e yā.

Soldado n'da'ai yā 'iini 'tiicua Jesús ndúúⁿcū 'aama lanza

31 Tuu'mi ní caati nguuvi viernes chi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē 'viicu pascua miiⁿ, ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ di'cuíⁿtu sa Pilato chí 'cúuⁿmāⁿ sa 'ííní ca'a saⁿ'ā s'eeⁿ ní candéε sa cuerpo yeⁿ'é yā. Caati nguéé neⁿ'é sa chí canéé cuerpo yeⁿ'é yā na cruz nguuvi sábado miiⁿ caatí sábado ní nguuvi ch'εεte yeⁿ'e 'viicu pascua.

32 Ní ndaā soldados ní ndaa sa nanááⁿ saⁿ'ā chí ymnááⁿ ymnaaⁿ. 'Tíicā 'cuúⁿ sa ca'a sa. 'Tíicā 'cuúⁿ ntúūⁿ sa ca'ā taama sa.

33 Naati taachí ndaa sa nanááⁿ Jesús miiⁿ, ní caati n'diichí yā chí 'āā n'dii Jesús nguéé 'cuúⁿ sa ca'a yā.

34 Naati 'áámá soldado n'da'ai sa tiicua Jesús ndúúⁿcū 'aama lanza ní can'daā yuuúⁿ ndúúⁿcū nuūⁿnīⁿ.

35 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'diichí yā ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu. Nííⁿcú chiiⁿ chí ngaⁿ'á yā. Miiⁿ ní cuaacu chííⁿ. 'Iicu déenu yā chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu nííⁿcú ndís'tiī ntúūⁿ ní cu'teenú nī.

36 Nííⁿcú chuū cho'ōo ní cúúⁿví cuaacu chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs: Mar 'áámá 'iini yeⁿ'é yā nguéé 'cúúⁿ sa.

37 Ní taama naachi canéé nguūⁿ ní ngaⁿ'ā: N'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cho'ōo neéⁿ tiicua yā.

S'nuúⁿ yā Jesús cheeti yáinyāⁿ

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Cho'ōo chuū. José yeⁿ'ē yāāⁿ Arimatea chí 'áámá discípulo yeⁿ'e Jesús n'de'ei n'de'ei nūūⁿ ti 'va'a sa 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, di'cuíⁿtu sa Pilato miiⁿ chí cuuvi candéε sa cuerpo yeⁿ'ē Jesús. Ní 'cuūⁿ Pilato saⁿ'ā miiⁿ. Tuu'mi ní ndaā sa ní nadiví sa cuerpo yeⁿ'ē Jesús miiⁿ ní candéε sa cuerpo miiⁿ.

39 Ndaa ntúūⁿ Nicodemo, saⁿ'ā chí ymnaaⁿ indaá sá nanááⁿ Jesús miiⁿ 'aama n'gaaⁿ, ní ndéε sa 'áámá perfume chí ndístaⁿ'ā perfume yeⁿ'ē mirra ndúúⁿcū áloes. Ngíí tanduu 'áámá ciento libras.

40 Sta'á yā cuerpo ye'n'e Jesús ní ch'εεcú yā ná tiñūuⁿ ndúúcu perfume miiⁿ, tan'dúúcā costumbre ye'n'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ taachi n'giichí yā tinaⁿ'ā.

41 Ní lugar miiⁿ naachi chi'neeⁿnga'a yā, miiⁿ canéé 'áámá chéēⁿ naāndā. 'Ícú chεeti chéēⁿ miiⁿ canéé 'áámá yáinyāⁿ ngai. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé in'nuúⁿ yā chεeti.

42 Cáavā chi nguuvi viernes chi ch'iindiyaáⁿ yā ye'n'e 'viicú ye'n'e pascua ye'n'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, s'nuúⁿ yā cuerpo Jesús miiⁿ chεeti yáinyāⁿ miiⁿ chi canee niiⁿnuúⁿ.

20

*Jesús nduuchi yā ye'n'e nguaaⁿ tináⁿ'ā
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)*

1 'Áámá domingo chi nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ ye'n'e ndεεtē miiⁿ tá María Magdalena nééné 'da'a ca ndaā tá na yáinyāⁿ. Ní n'diichi tá tuūu miiⁿ chi ndiivii na yáinyāⁿ.

2 Tuu'mi ní n'daataá ngéenū tá nanááⁿ Simón Pedro ndúúcu táámá discípulo, 'iiⁿ'yāⁿ chi dinéⁿ'e taavi yā Jesús. Tuu'mi ngaⁿ'ā tá ngii tá saⁿ'ā s'eeⁿ: 'Āā ndiiví yā Jesús miiⁿ ná chεeti yáinyāⁿ, ní nguéé deenu yú tíi n'nééⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

3 Ní can'dáā Pedro miiⁿ ndúúcu taama discípulo ní ndaá yā na yáinyāⁿ.

4 Ngéenū, ngéenū nduu 'uuví yā. Táámá discípulo diitu cá chéenu sa nguéé ti Pedro, ní ndaá vmnaaⁿ sa na yáinyāⁿ.

5 Can'díi sa ní n'diichi sa. Ní n'diichi sá chi 'aa dámaaⁿ tiñūuⁿ miiⁿ snúūⁿ naati nguéé chi ndaa sa chεeti yáinyāⁿ.

6 Simón miiⁿ ní sndaā sa chεeti yáinyāⁿ. Ní n'diichi sa tiñūuⁿ miiⁿ naachi snúūⁿ.

7 Niicu pañuelo ch'εεte ca tiñūuⁿ nguéé dáámá tiñūuⁿ lino. Ndéétií nduu cánéé táámá cuaaⁿ.

8 Tuu'mi ní sndaā ntúūⁿ táámá discípulo chi ndaā vmnááⁿ vmnaaⁿ ná yáinyāⁿ ní n'diichí yā ní chi'téenu yā.

9 Tii nguéé déenu yā chi canéé nguūⁿ chí Jesús miiⁿ cuuví nduuchí yā ye'n'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

10 Ní nguεεcundií discípulos na vaacu yā.

*Jesús nndaaca yā María Magdalena
(Mr. 16.9-11)*

11 Naati tá María canee ta chúva'āi yáinyāⁿ. Neené nguεεcu tá. Ní di'cua'ái naaⁿ tá n'diichi tá chεeti yáinyāⁿ.

12 Ní n'diichí tá na 'uuvi ángeles ndúúcu catecaí yā cuéē. 'Áámá ángel miiⁿ vεε yā cuaaⁿ tiñūuⁿ naachi canúúⁿ cuerpo Jesús miiⁿ ní táámá yā vεε yā cuaaⁿ ndiia.

13 Ní caⁿ'á yā: Díi n'daataá, ¿de'ē cúví chí nguεεcu di? Tuu'mi ngaⁿ'a tá: Caati candéε yā Señor ye'n'é, ní nguéé deenu tíi s'nééⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

14 Taachi caⁿ'a tá chuū, ndaacadaami tá. Ní n'diichi ta Jesús chi canéé yā miiⁿ naati nguéé deenu tá chí Jesús miiⁿ.

15 Tuu'mi ngaⁿ'a Jesús ní ngii yā táⁿ'ā: Díi n'daataá, ¿de'ē cúví chí nguεεcu di? ¿Du'ū in'nuuⁿ di? 'Iicu n'daataá miiⁿ ní nacadínuuⁿ tá chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cúū ní 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ cuidado ye'n'e chéēⁿ ye'n'e naāndā miiⁿ. Ní caⁿ'a tá: Señor, ndúúti chí dii candéε di 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi di 'úú tíi chí'neeⁿ dí 'iiⁿ'yāⁿ ní 'úú ní candéé 'iiⁿ'yāⁿ.

16 Tuu'mi ngaⁿ'a Jesús miiⁿ: María. Nguεεcundií ntuūⁿ ta ní ngaⁿ'ā ta: Raboni. (Nduudu 'cūū neⁿ'e caaⁿ'maⁿ, Maestro.)

17 Tuu'mi ngaⁿ'a Jesús: Nguéé tuūⁿ'vī di 'úú caati 'āā cuéé caⁿ'á nanááⁿ Chiidá. Naati dii, cuéⁿ'e di n'diichi di hermanos ye'n'e yú ní caaⁿ'maⁿ di cuuvi di 'iiⁿ'yāⁿ: Caⁿ'á nanááⁿ Chiidá ní nanááⁿ Chiida yú, nanááⁿ Ndyuūs ye'n'é ní nanááⁿ Ndyuūs ye'n'é yú.

18 Cheⁿ'e tá María Magdalena nanááⁿ discípulos ní caⁿ'a tá chí n'diichi tá Jesús miiⁿ. Caⁿ'a tá chíi tá discípulos nduudu chí Jesús miiⁿ caⁿ'a yā chíi yā táⁿ'ā.

*Jesús nndaacá yā discípulos
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)*

19 Chíi chí nguiñū ye'n'e maāⁿ nguuvi domingo míiⁿ, nguuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ ye'n'e ndεεte miiⁿ ní naachi snúūⁿ discípulos ní nduudí cheendi va'āi miiⁿ caati 'va'á yā 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ. Ndaa Jesús miiⁿ. Ní canéé yā naavtaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní caⁿ'a yā: Cuuvi 'diiⁿ ndúúcu ndís'tií.

20 Taachí caⁿ'a yā chuū, ní ch'iⁿ'i yā ta'á yā ndúúcu tiicuáá yā. Ní discípulos yeenú taavi yā chí n'diichí yā Jesús.

21 Tuu'mi ngaⁿ'ā ntúūⁿ Jesús ngii yā 'iiⁿ'yāⁿ: Cuuvi 'diiⁿ ndúúcu ndís'tií.

Tan'dúucā chi dichó'o Chiidá 'úú, 'tiicá ntúūn 'úú dicho'ó ndis'tiī.

²² Taachí caⁿ'a yā chuū tiivineeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ní caⁿ'a yā: Cuta'á nī Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

²³ 'Iiⁿ'yāⁿ chi ndís'tiī nadich'εεcú nī nuūⁿndī yeⁿ'é yā, ní 'āā nach'εεcu yeⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nguée nadich'εεcu nī nuūⁿndi yeⁿ'é yā, 'āā nguée nach'εεcu yeⁿ'é yā.

Nguée chi'teenú Tomás

²⁴ Naati Tomás 'áámá discípulo chi nguuvi Dídimó chi Gemelo nguée cúnée sá ndúucū saⁿ'ā s'eeⁿ taachi Jesús miiⁿ ndaá yā.

²⁵ Chíí tan'duuví discípulos miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: N'diichí 'nū Señor miiⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní ngaⁿ'a sa ngii sá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: 'Úú ní nguée cu'teenú ndúuti chi nguée n'diichí, ní nguée tiinguú nduutita'á naachí ch'εεchi clavos, ní tiinguú ta'á ná tiicuáá yā.

²⁶ Ch'iinu niiní nguuvi νεεεε ntúūn discípulos snée yā cheeti va'āī. Miiⁿ canée Tomás ndúucu yā. Ní nduudí cheendi va'āī miiⁿ. Ndaa ntúūn Jesús miiⁿ. Ní canúⁿ yā naavtaⁿ'ā ní caⁿ'a yā: Cuuvi 'diiⁿ ndúucū ndís'tiī.

²⁷ Tuu'mí ní Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā Tomás miiⁿ: Tiinguú nduutitá'a di 'muuⁿ ní n'diichí di ta'á. Ní tiinguú ta'a di ndii 'muuⁿ ní tiinguú ta'a di tiicuáá. Ní nguée chí nguée cu'téenu dí, canée chi cu'téenu dí.

²⁸ Tuu'mí ní Tomás miiⁿ ní caⁿ'ā sa: N'diī Señor yeⁿ'é. N'diī Dendyuūs yeⁿ'é.

²⁹ Tuu'mí ní ngaⁿ'a Jesús miiⁿ: Tomás, díí ní chí'téenu di tii n'diichí di 'úú. N'dai 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée n'diichí yā 'úú ní chí'téenu yā.

¿De'ε cúúví chi véε libro 'cūū?

³⁰ Ní néené n'deēe ca señales chi ch'in'i Jesús nanááⁿ discípulos yeⁿ'é yā chí nguée canée nguūⁿ na libro 'cūū.

³¹ Naati chuū ní canée nguūⁿ níicú cuuvi cu'téenu di chi Jesús miiⁿ chí Cristo chí Daiya Dendyuūs. Ní chí cu'téenu di 'iiⁿ'yāⁿ ní cunee ndúucū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cáávā chí duuchi yā.

21

Jesús ndaacá yā ndēēchē discípulos yeⁿ'é yā

¹ Cuayiivi chí cho'ōo chuū chiináāⁿ ntúūn maaⁿ Jesús miiⁿ yeⁿ'é discípulos yeⁿ'é yā niiⁿnuúⁿ ná yaana nuuⁿniⁿ'yáⁿ'ā chí nguuvi Tiberias ní 'túucā chiinááⁿ yā.

² Ndidaama yā Simón Pedro ndúucū Tomás miiⁿ chí nguuvi Dídimó chí Gemelo, ndúucū Natanael saⁿ'ā yeⁿ'e yāāⁿ Caná yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea, ndúucū na 'úúví saⁿ'ā daiya Zebedeo ndúucū táá na 'uuvi discípulos yeⁿ'e Jesús.

³ Tuu'mí ngaⁿ'a Simón Pedro: Caⁿ'á tungaáⁿ 'yaācā. Tuu'mí ngaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngii yā saⁿ'ā: Caⁿ'ā ntúūn nús'uu ndúucu di. Ní cueⁿ'e yā ní chindáa yā na 'áámá barco. Nguiinū miiⁿ nguée sta'á yā mar 'áámá tī.

⁴ Chí dεενε táámá nguuvi, Jesús ní canée yā cuaaⁿ 'diitú yā yaana nuuⁿniⁿ'yáⁿ'ā naati discípulos nguée túúmicadínuuⁿ yā chí Jesús miiⁿ.

⁵ Ní caⁿ'a yā chí yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tiī, saⁿ'ā n'gaiyāāⁿ ¿'áá véé chí tungaaⁿ di chí che'e yú? Nan'guεεcutáⁿ'a yā yeⁿ'e yā: Nguée.

⁶ Tuu'mí ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Caⁿ'uúⁿ nī yaāna lado ta cuaacu yeⁿ'e barco miiⁿ ní ndaacá nī. Tuu'mí ní chí'nuúⁿ yā yaāna tíí ní 'āā ntee ngii dííⁿ yā tun'dáa yā chí neené tááⁿ n'gii 'yaācā.

⁷ Tuu'mí ní discípulo chí neené diya'āī 'íinu Jesús ngaⁿ'ā sa ngii sa Pedro: Señor miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'tíí. Ní Simón Pedro, taachi chí'indiveeⁿ sa chí Jesús miiⁿ nuⁿnuúⁿ sá catecai sa tí dámaāⁿ ngáaⁿ sa, ní chindáa sa cheeti yaana nuūⁿniⁿ'yáⁿ'ā.

⁸ Ní tanduu 'uuvi discípulos ndaá yā ndúucū barco tí nguée dáanā yaⁿ'āī chí chinée yā yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ tí tandúú na cuūⁿ ngeεcu ndiichi metros. Ngii n'daā yā yaāna yeⁿ'e 'yaāca.

⁹ Taachí n'cheéⁿ yā yáⁿ'āa miiⁿ n'diichí yā n'giichi yáⁿ'ā. Ní 'áámá 'yaācā nduú tī nanááⁿ nduucyáⁿ'ā. Ní n'diichí yā pan.

¹⁰ Tuu'mí ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Teé nī ta n'duuvi 'yaācā chí caama sta'á nī maaⁿ.

¹¹ Cuchεε Simón Pedro ní nandéε sa yaāna na yáⁿ'āa miiⁿ ndiitúú 'yaācā n'geεté, ngii 'áámá ciento 'uuví ngeεcu n'diichí 'íinú, ní yaāna miiⁿ nguée chí teéⁿ n'dáá rá chí n'dee taaví 'yaācā.

12 Tuu'mi Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Cuchií nī ca'diinú nī. Mar 'áámá discípulo miiⁿ nguéé tiinguuneén yā 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Du'u rá díí? Ti 'āā deenú yā chi Jesús miiⁿ.

13 Ndaā Jesús miiⁿ ní sta'á yā pan ní ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ. 'Tíicá nī ntúūⁿ dííⁿ yā ndúúⁿcū 'yaāca.

14 'Āā chií 'iinu cuuvi chi n'geenaāⁿ Jesús yeⁿ'ē discipulos yeⁿ'é yā taachi 'āā nnduuchi yā nguaaⁿ tináⁿ'ā.

Ca'a di chi ché'é 'iiti cuūchī yeⁿ'é

15 Taachi ch'iinu ca'diinú yā, Jesús ngaⁿ'a yā ngii yā Simón Pedro: Simón, díí daiya Jonás, ¿'áá neⁿ'e ca di 'úú, nguéé ti chuū? Tuu'mi ngaⁿ'a sa ngii sa Pedro: 'Tíica, Señor, n'dií ní déénú nī chi neⁿ'é n'dií. Ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Ca'á di 'iiti cuūchi 'lííⁿ yeⁿ'é chí che'é tī.

16 Jesús ní ntiinguuneⁿ ntuúⁿ yā yeⁿ'e saⁿ'ā naachi ndii 'uuvi cuuvi: Simón, díí daiya Jonás, ¿'áá neⁿ'e di 'úú? Nan'guεεcútaⁿ'a sa yeⁿ'e yā: 'Tíica, Señor, n'dií ní déénú nī chi neⁿ'é n'dií. Tuu'mi ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā: Ca'á dí 'iiti cuūchī yeⁿ'é chi che'é tī.

17 Tuu'mi ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā naachi ndii chííⁿ ndii 'íínú cuuvi: Simón, díí saⁿ'ā daiya Jonás, ¿'áá neⁿ'e di 'úú? Canéé ndaachi yiinú Pedro chí 'āā naachi ndii chííⁿ ndii 'íínú cuuvi yaa'ví yā saⁿ'ā: ¿'Áá neⁿ'e di 'úú? Tuu'mi ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Señor, n'dií déénú nī tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Maaⁿ ní deenu nī chi neⁿ'é n'dií. Tuu'mi ngaⁿ'a Jesús ngii yā saⁿ'ā: Ca'á dí 'iiti cuūchi yeⁿ'é, chi che'é tī.

18 Cuaacu nííⁿ'nyúⁿ cuāācū niiⁿ'nyuⁿ ngaⁿ'á ngii díí: Taachi saⁿ'ā 'lííⁿ díí in'nuuⁿ canúúⁿ dí catecai di ní cheⁿ'e di naachi neⁿ'e di. Naati taachi 'āā cuuvi ndiicú di ndoo tá'a di ní táámá 'iiⁿ'yāⁿ in'nuúⁿ yā catecai di ní candéε yā díí naachi nguéé neⁿ'ē di.

19 Ní chuū Jesús caⁿ'a yā ní ngá'a yā chi cádiinuⁿ sa de'é vaadi n'gii dííⁿ honrar Dendyuūs miiⁿ. Ch'iinu caⁿ'a yā chuū, tuu'mi ngaⁿ'a yā ngii yā Simón Pedro: Can'dáa di 'úú.

Discípulo chi neⁿ'e taavi Jesús

20 Nguεεcundíⁿ Pedro miiⁿ n'diichi sá discípulo chi dineⁿ'é Jesús, discípulo chi cueⁿ'e sa ndúúⁿcū Jesús. Sáⁿ'ā chi candiitínee

sa 'iiⁿ'yāⁿ taachi 'āā caama chi che'e ngui-inú yā. Ní 'āā caⁿ'a yā chíí yā saⁿ'ā: Señor, ¿du'ū chi canéé chí dííⁿ entregar n'dií?

21 Taachi Pedro miiⁿ n'diichi sa discípulo miiⁿ tuu'mi ngaⁿ'a yā ngii yā Jesús: Señor, ¿de'ε idiiⁿ sáⁿ'ā tíí?

22 Tuu'mi ngaⁿ'ā Jesús ngii yā saⁿ'ā: Ndúúti chi 'úú chi neⁿ'é chi cunee sá ndii taachi nindaá, ¿de'é ineeⁿ di chííⁿ? Díí can'dáa di 'úú.

23 Caāvā nduudu 'cūū tuumicadiinuⁿ vi'ī s'eeⁿ chi discípulo miiⁿ nguéé canéé chí 'cuūvī sa. Naati Jesús ní nguéé caⁿ'á yā chí nguéé 'cuūvī sa, naati Jesús caⁿ'a yā: Ndúúti chí 'úú chí neⁿ'é chí cunee sá ndii taachi nindaá, ¿de'é ineeⁿ di chííⁿ?

24 Saⁿ'á 'cūū discípulo chí ngaⁿ'ā cuaacu sa yeⁿ'ē chúū. Ní idingúuⁿ sa chuū. Ní deenu yú chí chííⁿ chí ngaⁿ'a sa ní nduudu cuaacu ní cuaacu nííⁿ'nyúⁿ chí nduudu cuaacu.

25 Neené n'deēe n'dái cosa chí dííⁿ Jesús miiⁿ. Ndúúti chí canéé nguūⁿ 'áámá 'áámá cosa 'úú nadacadíínúúⁿ chí maaⁿ rá iⁿ'yeēⁿdí 'cūū nguéé tunééⁿ libros chí canéé nguūⁿ yeⁿ'e chuū. 'Tíicā chíí.

CHUŪ CHI DIIⁿ APÓSTOLES

Dendyuūs caⁿa yā chi téeyā Espíritu N'dai

¹ Dii Teófilo, taachí vmnááⁿ vmnaaⁿ dinguúⁿ yeⁿe di, caⁿ'á yeⁿe tanducueⁿē chi 'túúcā diiⁿ Jesús ní ca'cueéⁿ yā,

² ndii nguuvi chí cunaⁿā Jesús va'ai cheeti nguuvi. Vmnááⁿ vmnaaⁿ chi cunaⁿā Jesús miiⁿ ch'íínú ca'a yā orden yeⁿé yā apóstoles caava Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs. Jesús ndeεv^é yā ní dichó'o yā apóstoles.

³ Jesús ch'eenú yā chiī ní ch'íi yā. Cuayi-ivi taachi 'āā ch'íi yā nééné n'dee nááⁿ chíⁿ ch'íⁿi maáⁿ yā yeⁿé yā tan'dúúcā chí 'āā cuεē 'cuūvi yā vmnááⁿ apóstoles caati apóstoles cuuvi déenu yā chi cánduuchi ntuuⁿ yā. Canée yā ndúúcū apóstoles yeⁿé yā 'uuvi ngeεcu nguuvi ní caⁿ'a yā yeⁿé chi Dendyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā.

⁴ Taachí ndii dáámá yā tuu'mi ní Jesús caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā apóstoles. Nguéé náⁿ'a nī yeⁿe yáāⁿ Jerusalén naati cunee ngíínú nī yeⁿé chi caⁿ'a Chiida yú chi téeyā. Chuū chi 'āā ch'iindiveéⁿ nī yeⁿé 'úú.

⁵ Juan cuaacu níⁿnyúⁿ chi ndúúcū nuūⁿnīⁿ cheεdinuūⁿnīⁿ sa naati ndís'tiī ní cuεεdinuūⁿnīⁿ nī ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs.

Jesús cuchée yā

⁶ Tuu'mi ní saⁿ'a chi ndúúvídáámá nitiinguunéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ ní ngaⁿ'á yā: Señor Jesús, ¿'áá nadicuéeⁿ ntuuⁿ nī taama saⁿ'ā Israel chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel maaⁿ nguuví 'cūū?

⁷ Ní ngaⁿ'a Jesús ngii yā 'iiⁿyāⁿ: Nguéé ituneeⁿ ndís'tiī chí cadíínuuⁿ nī dε'ε tiempo o dε'ε nguuvi yeⁿé chuū chí Chiida yú s'neeⁿ yā na poder yeⁿe maáⁿ yā.

⁸ Naati cuta'á nī poder chí diitú nī taachi 'āā ndaa Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs vmnaaⁿ yeⁿé nī. Ní ndís'tiī ní caaⁿ'máⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿé na yáāⁿ Jerusalén ndii nuuⁿmaⁿ yáⁿ'āā Judea, ndii yáⁿ'āā Samaria, ndii núúⁿmáⁿ iⁿ'yeēⁿdi.

⁹ Ní ch'íínú caⁿ'a yā chuū taachi n'diichi saⁿ'ā s'eeⁿ Jesús cuchée yā ní che'enaāⁿ sa 'iiⁿyāⁿ ná meēⁿ. Ní 'āā ntéé snaaⁿ saⁿ'a s'eeⁿ 'iiⁿyāⁿ.

¹⁰ Ní saⁿ'ā s'eeⁿ ní n'gíínú sá nanguuvi. Taachí 'āā cuchée Jesús, n'diichi sa na 'uuvi saⁿ'ā chí ángel chineē ndúúcu sa ndúúcū catecai cuéē sa.

¹¹ 'Úuvi 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā saⁿ'ā s'eeⁿ: Ndís'tiī saⁿ'a yeⁿe yáⁿ'āā Galilea, ¿dε'ε n'gíínú nī nanguuvi? Maāⁿ Jesús chí cunaⁿ'a yā yeⁿe ndís'tiī nanguuvi 'tíicā ndaa túuⁿ yā tan'dúúcā chí n'diichi nī 'iiⁿyāⁿ cuinaⁿ'á yā nanguuvi.

Ndeεvε yā saⁿ'ā lado yeⁿe Judas

¹² Can'dáa yā ná yiícū 'líⁿ chí nguuvi Olivos chí canée niiⁿnuⁿ ná yáāⁿ Jerusalén ní ndáá yā na yáāⁿ Jerusalén. Distancia 'cūū chí ngaⁿ'a ley chí cuuvi caacá yā sábado nguuvi chí ntaavi'tuunuúⁿ yā.

¹³ Ndaá yā na yáāⁿ miiⁿ. Cheé yā na cuarto yaacu naachi cānee Pedro, ndúúcū Jacobo, ndúúcū Juan, ndúúcū Andrés, ndúúcū Felipe, ndúúcū Tomás, ndúúcū Bartolomé, ndúúcū Mateo, ndúúcū Jacobo dáiyā saⁿ'ā chí nguuvi Alfeo, ndúúcū Simón Zelote, ndúúcū Judas chí 'diínū Jacobo.

¹⁴ Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúcū n'daata s'eeⁿ ndúúcū María chí cheεcu Jesús ndúúcu 'díínu Jesús nduuvídaamá yā ní 'áámá vaādī cadíínúⁿ yeⁿé yā ní ngaⁿ'angua'á yā ní di'cuiitú yā Dendyuūs.

¹⁵ 'Iiⁿyāⁿ chí nduuvídaama miiⁿ ngíi yā tan'dúúcā 'áámá ciento canee ndiicú yā. Hora miiⁿ nacueéⁿ Pedro naavtaⁿ'a yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo ní caⁿ'a sa:

¹⁶ Ndís'tiī hermanos, canee cuuⁿmiⁿ chí cuuvi cuaacu Escritura chí Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs caⁿ'a David cuaaⁿ vmnaāⁿ ní David miiⁿ dinguúⁿ yā yeⁿe Judas. Judas miiⁿ ch'íⁿi sá du'u chí Jesús. Maaⁿ níicú chí chita'á yā Jesús.

¹⁷ Judas miiⁿ ní ndúúcū nús'uu ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ ndúúcū nús'uu.

¹⁸ Sán'a miiⁿ ní cái sa 'áámá táán yáⁿ'āā ndúúcū tuūmī yeⁿé nuuⁿndi yeⁿé sa. Ní chin'daā sa dácaā n'díi sa ní nda'ai naavtaⁿ'a cuerpo yeⁿé sa ní tanducueⁿē ngeeti sa ch'iinu cān'daa.

¹⁹ Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Jerusalén chicadíínuuⁿ yā chuū. Ní yáⁿ'āā miiⁿ ní 'tíicā canee chí duuchi Acéldama davaacu yeⁿé yā chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ campo yeⁿé yuūúⁿ.

20 Ti canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs naachi chi duuchi Salmos:

Naachí navaacu sa míⁿ nduuvi díyáaí. Ndí nguéé 'iiⁿyāⁿ chi 'cuεεtinée yā miiⁿ.

Níicú canéé nguūⁿ:

Cuta'a taamá yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe saⁿā ndí tiiⁿ.

21 'Iiⁿyāⁿ sáⁿā miiⁿya canee cuuⁿmiⁿ chi canéé yā ndúúcu 'nū nducueⁿe tiempo chi Señor Jesús canéé yā ndúúcu 'nū.

22 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ canee cuuⁿmiⁿ chi canéé yā ndúúcu 'nū taachi tucá'a yā chεεdinuūⁿnī Juan ndí nguuvi chi Jesús cunaⁿá yā cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ nanguuvi. 'Túúcā canee cuuⁿmiⁿ chi 'áámá yā caaⁿmaⁿ yā ndúúcu nús'uu nduudu cuaacu yeⁿe chí nduuchi Jesús ngaaⁿ tináⁿā.

23 Ní 'neeⁿ ndutá'a yā ná 'uuvi 'iiⁿyāⁿ. 'Áámá saⁿā miiⁿ ní nguuvi sa José Barsabás chi nguuvi Justo ndúúcu taama saⁿā miiⁿ chi nguuvi sa Matías.

24 Ní caⁿanguaⁿá yā ní caⁿa yā: N'dii, Señor Ndyuūs, chi n'diichi nī staava yeⁿe nducyáácá yā, 'cuuⁿmíⁿ nī nús'uu 'áámá chéé sáⁿā s'ūuⁿ chí 'āā ndεεvé nī.

25 Níicú cunee ndúúcu sa ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu apóstoles lado yeⁿe Judas. Ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Judas ntiiⁿnyuⁿ chi nguéé diiⁿ sa cumplir cucáávā nuuⁿndi yeⁿe sa. 'Tíicā ní Judas cúnaⁿa sa na lugar naachi tuneⁿ saⁿā.

26 Níicú dinguúⁿ yā na 'úúví caaca ndúúcu 'uuví chi nguuví 'iiⁿyāⁿ, José miiⁿ ndúúcu Matías. Ní tun'dáá yā 'áámá chi nguuvi Matías ní Matías miiⁿ tuneⁿ. Ní nduuvidaama sa chí ndicháámá apóstoles chí 'iiⁿyāⁿ chí dichó'ó Dendyuūs.

2

Ndaa Espíritu N'dai

1 Nducyáácá yā nduuvidaamá yā taachi ndaā nguuvi yeⁿe Pentecostés chí 'viicu yeⁿe cosecha.

2 Tuu'mí nūⁿ tucá'a ch'εεcu ruuⁿ cuchiī nanguuvi tan'dúúca 'áámá 'yúúné tááⁿ chí ngéénū. Ch'iindiveéⁿ yā ruūⁿ miiⁿ chí chíⁿtú va'āi naachi snée yā miiⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ vεεté yā.

3 Ní che'enaááⁿ n'deeⁿ n'dai cosas tan'dúúca ch'íyā yeⁿe yaⁿā n'gaiyáā. Ní ch'εεte ndúúu vmnaaⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ.

4 Níicú canéé yā nducyááca yā chiitu ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs. Níicú Espíritu N'dai miiⁿ diiⁿ yā chí tucá'a yā caⁿa yā táámá naaⁿ davaacu s'eeⁿ tan'dúúca nduudu chí ca'a Espíritu N'dai miiⁿ.

5 Tuu'mi ní na yāā Jerusalén ch'εεtinée 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Israel chí saⁿā chí i'téénú Dendyuūs yeⁿe nducyaaca naciones yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cū.

6 Taachí ndaā chí 'εεcu ruuⁿ míⁿ nduuvidaamá n'deeⁿ n'dái yā ní chidáanā yeⁿe yā ti ca'áámá ca'áámá yā ch'iindiveéⁿ yā chí ngaⁿā davaacu yeⁿe maáⁿ yā.

7 Nducyáácá yā 'áámá cheⁿe yiinu yā ní 'áámá nínacadíinuⁿ yā, ní ngaⁿá yā: N'diichi nī, ¿'áá nguéé yeⁿe yáⁿā Galilea nducyaaca saⁿā s'eeⁿ chí ngaⁿā sa?

8 ¿'Taacā chíⁿ n'giindiveeⁿ yú nduudu yeⁿe yú tan'dúúca naachi ch'iindiyaāⁿ yú?

9 Véé 'iiⁿyāⁿ yeⁿe país Partia, 'iiⁿyāⁿ país Media, país Elam, ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí snée yā na país Mesopotamia, 'iiⁿyāⁿ yáⁿā Judea, yáⁿā Capadocia, yáⁿā Ponto, yáⁿā Asia,

10 'iiⁿyāⁿ yáⁿā Frigia ndúúcu país Panfilia, país Egipto, yáⁿā s'eeⁿ yeⁿe Africa chí canee cuaāⁿ 'diituú 'áámá lado cuaaⁿ yeⁿe yáⁿā Cirene, ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāā Roma chí snée yā miiⁿ. Tan'dúúca ntúūⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ 'tiicá ntúūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí 'āā maan 'iiⁿyāⁿ Israel.

11 Níicú 'iiⁿyāⁿ isla Creta, ndúúcu 'iiⁿyāⁿ país Arabia snée yā miiⁿ. Nducyaaca yú n'giindiveeⁿ yú davaacu yeⁿe yú. Ngaⁿá yā yeⁿe chí ch'εεte taavi cá yeⁿe Dendyuūs.

12 Nducyaacá yā ní 'áámá cheⁿe yeⁿe yā, ní ndiīⁿ 'uuví yā vaanicadiinuⁿ yeⁿe yā. Ní ngaⁿá yā 'aamá yā ndúúcu taamá yā: ¿'Dé'é neⁿe caaⁿmaⁿ chuū?

13 Tanáⁿa yā ní sta'á yā tan'dúúca 'áámá duuchi ní ngaⁿa yā: 'Āā chí'í yā.

Chuū ngaⁿa Pedro vmnááⁿ vmnaaⁿ

14 Tuu'mi ní Pedro míⁿ cheendii sa ndúúcu ndiicháámá yā ní caⁿa yuudu sá ní ngaⁿa sā ngii sa 'iiⁿyāⁿ: Ndís'tiī saⁿā s'eeⁿ yeⁿe Israel ndúúcu nducyaaca chí snée yā na yāā Jerusalén. Ní cánéé chí 'cuuⁿmíⁿ ndís'tiī ní tumicadiíinuⁿ nī chuū. Ní 'caandiveeⁿ nī nduudu yeⁿe 'úú.

15 Sá'nā s'uuⁿ nguée cúú'ví sá tan'dúúcā chí nadacádiinúúⁿ ndís'tiī caati maaⁿ ní n'gεεcu nuuⁿ 'yá'nā.

16 Chuū canée nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs naachi caⁿ'a profeta Joel chi ngaⁿ'a chí cuchī:

17 Ndyuūs ní caⁿ'a yā taachi ndaā nguuvi cuayiivi chí cuchī, chí teé Espíritu yeⁿ'é vmnaaⁿ nducyaacá 'iiⁿ'yāⁿ. Ní daiyá nī saⁿ'ā ndúúcū daiyá nī n'daataá caaⁿ'máⁿ yā nduudu yeⁿ'é. Ní saⁿ'ā n'gaiyāā n'deēe nááⁿ chí 'cuuⁿ'míⁿnáāⁿ yeⁿ'ē sa. Ní 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū yeⁿ'é nī n'deēe nááⁿ chí 'cuíⁿnu yā.

18 'Tíicā yeⁿe nguuvi miiⁿ, 'úú teé Espíritu yeⁿ'é vmnaaⁿ yeⁿe saⁿ'ā chí dichíí'vē 'úú ndúúcū n'daataa chí dichíí'vē 'úú. Ní caaⁿ'maⁿ yā nduudu yeⁿ'é.

19 Níicú 'cuuⁿ'míⁿ vaadi n'giinu yeⁿ'é cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ nanguuvi, ndúúcū señales yeⁿ'é cuaaⁿ ndiyyā na yá'nā, ndúúcū yuūⁿ, ndúúcū yaⁿ'ā, ndúúcū yaaⁿ'mí,

20 'iicu 'yá'nā miiⁿ nduuvi maāⁿ. Níicú 'iiyū miiⁿ ndúúví yuūⁿ, taachi 'aa cuée ndaa nguuví yeⁿ'ē Señor. Nguuvi miiⁿ ch'εεte ní chí 'cuuⁿ'míⁿ yā.

21 Níicú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí caaca: Señor 'iivú, ní Ndyuūs nanguáⁿ'ai yā.

22 Ndís'tiī saⁿ'ā yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel, 'caandiveéⁿ nī nduudu 'cū: Jesús yeⁿe yāāⁿ Nazaret ní 'áámá saⁿ'ā chí Dendyuūs n'diichí yā chí n'daācā sa nguaaⁿ ndís'tiī. Ní Dendyuūs diíⁿ yā vaadī n'gínú ndúúcū señales ndúúcū ntiiⁿ'nyuⁿ ch'εεte cáávā saⁿ'ā miiⁿ nguaaⁿ ndís'tiī tan'dúúcā ndís'tiī deenú nī.

23 Sá'nā 'cū Ndyuūs ní caⁿ'a yā saⁿ'ā cáávā voluntad yeⁿe maaⁿ yā tan'dúúcā chí déenú n'dai yā ndíí vmnaaⁿ. Ndís'tiī ní chí-icá nī chí sta'á yā sáⁿ'a 'cū chí'neéⁿnga'á yā saⁿ'ā. Ní chí'iiⁿ'núⁿ yā saⁿ'ā cucáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguée n'daacā.

24 Sá'nā 'cū Ndyuūs nadacuéeⁿ yā saⁿ'ā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Sá'nā 'cū nguée cuuví cunee sa nguaaⁿ tináⁿ'ā. Cáávā chuū ní Dendyuūs nadacuéeⁿ yā saⁿ'ā nguaaⁿ tináⁿ'ā.

25 David caⁿ'a sá yeⁿe sáⁿ'a 'cū:

Ti cuen^e daāⁿmaⁿ inaáⁿ Señor 'iivú Ndyuūs vmnááⁿ yeⁿ'é. Ní canee yā lado yeⁿe honor, ní mar 'aamá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuví di'vaachí yā 'úú.

26 Cáávā chuū caaⁿ'máⁿ ndúúcū 'áámá vaadī yeenú yeⁿ'ē staava yeⁿ'é ndúúcū vaadī yeenú yeⁿe cheendí. 'Iicu cuerpo yeⁿ'é 'intaavi'tuunúuⁿ ndúúcū chí canee ngiinú yeⁿ'é Ndyuūs.

27 Ti nguée cu'néeⁿ nī alma yeⁿ'é na lugar Hades chí lugar yeⁿ'ē alma. Ní nguée 'cuaaⁿ nī 'úú chí daiyá nī 'úú chí 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée nuuⁿndi 'úú chí choō cuerpo yeⁿ'é.

28 Diíⁿ nī chí n'diichí chí yúúni cuaacu yeⁿe vida. N'diī dích'εεté nī vaadi yeenú 'úú ti canee nī nduucú.

29 Ndís'tiī ví'í, cuuví caaⁿ'maⁿ cuaacú ndís'tiī yeⁿe chiida yú David. Ch'ii yā ní ních'εεchí yā na yáinyāⁿ. Ní yáinyāⁿ yeⁿ'é yā canee ndúúcu yú ndii nguuví 'cū.

30 Saⁿ'a miiⁿ saⁿ'ā profeta miiⁿ chí ngaⁿ'a nduudu yeⁿe Dendyuūs. Ní deenú sa chí Ndyuūs ngaⁿ'a cuaacú yā ndúúcū nduudu cuaacu chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí cuchī na ndaata yeⁿ'é yā. Ní Dendyuūs nadacuéeⁿ yā Cristo chí 'cuundi yā na trono yeⁿ'é yā ní caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

31 David déenu sa chí cuaaⁿ vmnaaⁿ ní caⁿ'a sa chí Cristo nanduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Nguée cunee alma yeⁿ'é yā na lugar Hades chí lugar yeⁿ'ē alma ní nguée yúute yeⁿ'é yā chí choo.

32 Ndyuūs nadin'duuchí yā Jesús yeⁿe nguaaⁿ tináⁿ'ā ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nducyaaca 'nū cuuví caaⁿ'maⁿ 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é yā.

33 'Tíicā Jesús canee yā ná yaacu na lado yeⁿe honor yeⁿe Dendyuūs ní diíⁿ yā recibir yeⁿ'ē Chiidá yā miiⁿ yeⁿe chí caⁿ'ā Chiidá yā chí caⁿ'a yā Espíritu N'dai. Chuū ní Jesús teé yā ndís'tiī ní inaáⁿ nī ní n'giindiveéⁿ nī.

34 Ti David miiⁿ nguée cuchεε sa nanguuvi; ti maāⁿ sa ngaⁿ'a sa: Caⁿ'a Señor chíí yā Señor yeⁿ'é: 'Cuundi dí lado yeⁿe honor,

35 ndíí cu'néeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí táaⁿ yā yeⁿe di chí tun'dáá n'dai di ndúúcu yā ní cunee yā na poder yeⁿ'ē di.

36 Cuaacu niiⁿnyuⁿ cádiinuuⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel chí Jesús chi ndís'tiī ní chi'néeⁿnga'á nī 'iiⁿyāⁿ, Ndyuūs diiⁿ yā chí Señor ní Cristo yā ní 'iiⁿyāⁿ ch'εεεε taavi.

37 Taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū ní nééné ya'ai chiī staava yeⁿ'é yā. Ní caⁿ'a yā chiī yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ Pedro ndúúcu taa na 'uuvi apóstoles: Ndís'tiī saⁿ'ā vi'í, ¿de'ē diiⁿ 'nū?

38 Pedro miiⁿ ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ: Nguεεcúndiī nī yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é nī ní cuεεdinúuⁿnīⁿ ca'áámá ca'áámá nī cucáávā chí chí duuchi Jesús. Níicú Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndí yeⁿ'e ndís'tiī; ni cuta'á nī chí tee Ndyuūs miiⁿ chí Espíritu N'dai yeⁿ'é yā.

39 Caati Espíritu N'dai caⁿ'ā Chiida yú chí teé yā cucáávā ndís'tiī ndúúcu daiya nī ní cucáávā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí snée yā yaⁿ'ai, ni cucááva nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí 'cuaī Señor 'iivú Ndyuūs yeⁿ'ē yú 'iiⁿyāⁿ.

40 Pedro miiⁿ ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu nanááⁿ na 'uuví yā ndúúcu n'dee taaví nduudu ní ngaⁿ'a diitú yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā: Nanguáⁿ'ai nī yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'daacá.

41 'Tíicā 'iiⁿyāⁿ chí 'cuúⁿ yā nduudu yēⁿ'e yā chεεdinúuⁿnīⁿ yā, ní chí 'yaáⁿ yā nguuvi miiⁿ tan'dúúcā 'iiⁿnūⁿ mil 'iiⁿyāⁿ.

42 Ní 'áámá caneé yā ndúúcu chí chí 'cueeⁿ apóstoles ní nduuvidaama yā ní n'dee yā pan ní caⁿ'angua'á yā.

Vida yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e Evangelio yeⁿ'e Jesucristo vmnááⁿ vmnaaⁿ

43 Ní vaadi 'va'a nindaā nanááⁿ nducyaaca yā. Nééné n'deē vaadi n'giinu ndúúcu señales chí diiⁿ apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs.

44 Ní nducyaacá yā chí i'téenu yā nduuvidaama yā. Ní nducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'é yā caneé yeⁿ'ē nducyaaca yā.

45 Ní n'diicuí yā yáⁿ'āa yeⁿ'é yā ndúúcu chí véε yeⁿ'e yā ní nga'a yā 'tée 'tée nducyáácá 'iiⁿyāⁿ tuunu tuunu cá chí ngi'vaachí 'iiⁿyāⁿ.

46 'Áámá ninduuvidaamá yā na yáacu nguuví nguuví. Ní ninduuvidaamá yā ní yeenú taaví yā staava yeⁿ'é yā ndúúcu 'áámá vaanicadiinúuⁿ yeⁿ'e yā taachi n'dee yā pan ní taachí che'é yā na vaacú yā.

47 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ dich'εεté yā Dendyuūs. Ní véé favor yeⁿ'é yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ. Ní Señor Ndyuūs nguuví nguuví idi'yáaⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí i'teenú yā 'iiⁿyāⁿ.

3

Saⁿ'ā chí nguéé ngii ngíicá sá ní nānduūvā yeⁿ'ē sa

1 Pedro míiⁿ ndúúcu Juan dáámá cueⁿ'e yā cuchεε yā na yaacū templo cuaaⁿ nan'gεεcú 'íiⁿnúⁿ chiīnu, hora chí caⁿ'angua'á yā.

2 Ní ná'a yā ndéε yā 'áámá saⁿ'ā chí ndii dúúvā sá ndíi chεεti chεεcu sa. Saⁿ'ā miiⁿ ní nguúví nguúví i'néeⁿ yā saⁿ'ā cheendi yaacū chí nguuví Hermosa o N'dεεvéé. Saⁿ'a miiⁿ ngiica sa limosna 'iiⁿyāⁿ chí ngeⁿ'e yaacū templo.

3 Sáⁿ'a 'cūū taachi n'diichī sa Pedro ndúúcu Juan chí chindáa yā yáacū ch'εεte, chiica sá limosna 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

4 Pedro ndúúcu Juan ch'εεtinée yā ch'íinu yā saⁿ'ā miiⁿ, ní caⁿ'á yā chíi yā saⁿ'ā: Cun'diichi dí nús'uu.

5 Tuu'mi ní saⁿ'ā miiⁿ ch'íinu sa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí canee ngíinu sá de'ē ca'á yā saⁿ'ā.

6 Naati Pedro miiⁿ caⁿ'á yā: Nguéé tuūmī 'díiⁿnguεε yeⁿ'é ní nguéé 'diiⁿnguāⁿ yeⁿ'é chí caneé yeⁿ'é chí teé dii, cucáávā Jesucristo yeⁿ'e yáāⁿ Nazaret miiⁿ, nacuééⁿ dī ní caaca dí.

7 Ní sta'á yā ta'ā sa lado tá cuaacū sa ní nadacuéeⁿ yā saⁿ'ā. Hora míiⁿ nūuⁿ ní ndaā dítiīnú ca'a sa ndúúcu 'íiⁿ ruundi ca'a sa.

8 Ní caī yaacú sa, ní chééndii sá, ní chiīcā sa. Sndáa sa ndúúcu Pedro ndúúcu Juan chεεti yaacū templo miiⁿ. Ngiica sá ní ngái yaacú sa ní i'téenu sá Dendyuūs.

9 Núúⁿmáⁿ yáāⁿ 'iiⁿyāⁿ n'diichí yā saⁿ'ā chí ngiica sa ní i'téenu sa Dendyuūs.

10 Ní nntíinaaⁿ yā chí saⁿ'ā miiⁿ chí saⁿ'ā chí n'giīndī cheendi yaacū templo chí nguuví Hermosa, ní ngiica sa limosnas. Ní cheⁿ'e yiinu yā ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ dii'yá yā chíi chí 'tíicā nanduuvá yeⁿ'ē sa.

Pedro ngaⁿ'á yā na corredor chí nguuví Salomón

11 Saⁿ'ā chí nguεε ngiica ní chí nduūvā yeⁿ'ē sa sta'ā sa Pedro ndúúcu Juan ní nuuⁿmaⁿ yáaⁿ yā ngeⁿ'e yiinú yā 'iiⁿyāⁿ. Ní

cueⁿé yā na corredor chi nguuví Salomón chi 'áámá corredor yeⁿe yaácū ch'εεε.

12 Taachi Pedro n'diichi sa 'iiⁿyāⁿ s'uúⁿ Pedro nan'guεεcútáⁿa sa yeⁿé 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ: Ndís'tiī saⁿā yeⁿe Israel, ¿de'ε cuuví chi ngeⁿe yiinú nī yeⁿe chūū? O ¿de'ε cuuví chi n'gíinu nī nús'uū? ¿Áá caava chi diitú 'nū o chí n'dái 'nū chi diíⁿ 'nū chi ngíicá sáⁿa 'cūū?

13 Ndyuūs yeⁿe saⁿā s'eeⁿ, Abraham ndúúⁿcū Isaac ndúúⁿcū Jacob ní Ndyuūs yeⁿe chiida yú, Ndyuūs diíⁿ yā honrar Daiyá yā Jesús. Ndís'tiī ní ca'á nī 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní cheeⁿdiitú nī nanááⁿ Pilato miiⁿ taachi Pilato neⁿé yā ca'á yā libertad yeⁿé yā.

14 Ndís'tiī ní cheeⁿdiitú nī chi Jesús chí n'daaca yā, Jesús chí n'dai taaví yā, ní chiica nī chi canéé libre 'áámá saⁿā chi 'níⁿnúⁿ 'iiⁿyāⁿ.

15 Ní ch'iiⁿnuⁿ nī Jesús chi cā'a yā vida yeⁿe 'iiⁿyāⁿ. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní nadin'dūúchí Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā ní nús'uú caaⁿmaⁿ cuaacú 'nū yeⁿé yā.

16 Sáⁿa 'cūū chi nguεε ngiica chi ndís'tiī inaáⁿ nī ní n'diichí nī, sáⁿa 'cūū ní ditiinú sa cucááⁿvā chi i'téenu sa Jesús. Ndúúⁿcū vaadī i'téenu chí ca'a Jesús, sáⁿa 'cūū 'āā nduuvī n'dái sá tan'dúúⁿcā chi n'diichī nducyaacá ndís'tiī.

17 Naati maaⁿ ní, ndís'tiī vi'í, deenú chí ndís'tiī diíⁿ nī chuū cucááⁿvā chi nguεε déenu nī tan'dúúⁿcā chí díⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí ngaⁿa ntiinyúⁿ yā yeⁿe ndís'tiī.

18 'Tíicā Dendyuūs ní snuūⁿ ca'a chí caⁿa yā vmnááⁿ vmnaaⁿ cááⁿvā cheendi nducyaaca profetas chí n'dai chí caⁿa nduudu yeⁿe Dendyuūs yeⁿe chí Cristo Daiyá yā. Ní cánéé chí Cristo ní 'cueenú yā cuuvi.

19 'Tíicā maaⁿ ní nacadínuuⁿ nī ní ndaacadáámí nī yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé nī ní cu'téenu nī. Níicú Ndyuūs nadvíi yā nuuⁿndi yeⁿé nī. Níicú ndaa tiempo chí ntaavi'tuunúⁿ nī nanááⁿ Señor 'iivú Ndyuūs.

20 Ndyuūs ní ndεεvé yā Jesucristo ndíi vmnaaⁿ níicú caⁿa yā chí dichó'o yā Jesucristo tan'dúúⁿcā chí caⁿa yā ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ.

21 Cuaacu níinyúⁿ chí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canee cúúⁿmíⁿ chí canéé yā va'āi chεeti nguuví ndíi taachi ndáá nguuví chí Dendyuūs diíⁿ yā taanduvéé dendúⁿ chí Dendyuūs caⁿá

yā vmnááⁿ vmnaaⁿ cucááⁿvā cheendi profetas yeⁿe yā. Profetas chí n'dai caⁿa yā chí cuchíi ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ.

22 Caati Moisés miiⁿ ní caⁿa yā chíi yā chiida yú s'eeⁿ ndíi vmnaaⁿ: Señor Ndyuūs yeⁿe yú nadacuéeⁿ yā 'áámá profeta nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yú tan'dúúⁿcā 'úú. Ní yeⁿé 'iiⁿyāⁿ miiⁿ 'caandiveéⁿ nī yeⁿe taanduvéé denduⁿ chí caaⁿmaⁿ yā ndúúⁿcū ndís'tiī.

23 Ní cuuví chí nducyaaca yā chí nguéé 'caandiveéⁿ yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ profeta miiⁿ canéé chí can'dáa yā yeⁿe nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ.

24 Tanducuéⁿe profetas ní ndii tiempo yeⁿe Samuel ndii tiempo chí cuchí 'yaaⁿ n'dái yā ní caⁿa yā, ní 'āā caⁿa ntúuⁿ yā yeⁿe nguuví 'cūū.

25 Ndís'tiī daiya profetas chí caⁿa nduudu yeⁿé Dendyuūs ní yeⁿe compromiso chí Dendyuūs caⁿa cuaacú yā ndúúⁿcū chiida yú s'eeⁿ ní caⁿa yā chíi yā Abraham: Ná ndaatá yeⁿe di cuchíi 'áámá saⁿā cuayivi, caati sáⁿā miiⁿ cúúⁿví di'viicú sa tanducuéⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿyeendí 'cūū.

26 Ndyuūs nadicuéeⁿ yā Daiyá yā vmnááⁿ vmnaaⁿ cááⁿvā ndís'tiī. Ní dichó'ó yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí di'viicú yā ndís'tiī chí 'áámá 'áámá nī ndaacadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé nī.

4

Pedro ndúúⁿcū Juan nanááⁿ 'iiⁿntyéⁿe Concilio

1 Taachi Pedro ndúúⁿcū Juan yaa'ví yā nanaaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí nduuvíidáámá yā tuu'mí ndaá nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chíiduú s'eeⁿ yeⁿé Israel ndúúⁿcū soldados ndíi tíiⁿ yeⁿe soldados chí diiⁿ cuidado yeⁿe yáacū templo yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel ndúúⁿcū 'iiⁿyāⁿ saduceos chí nguéé i'teenú yā chí nduuchí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

2 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ miiⁿ ya'āi chíi yeⁿe staava yeⁿé yā taachi ch'iindiveéⁿ yā chíi chí Pedro ndúúⁿcū Juan caⁿa yā chí chícuéeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ miiⁿ. Ní caⁿa yā chí Dendyuūs nadacuéeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā cucááⁿvā Jesús miiⁿ.

3 Ch'ínū nguuví míiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chita'á yā Pedro ndúúⁿcū Juan ní chinuúⁿ yā saⁿa s'eeⁿ vácūū ndíi chidεεve miiⁿ.

4 Naati nguaaⁿ tanducuéⁿe yā neené 'yaaⁿ yā chí ch'iindiveéⁿ yā ní n'dee taaví

yā chi chi'teenú yā, ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní ngii yā taandu u nyuⁿ u mil.

5 Chidεεεε táámá nguuví miiⁿ nduuví daamá na yāⁿ Jerusalén 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí ngaⁿ 'ā ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu 'ii'yāⁿ ndiicúu chí ngaⁿ 'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ 'ē yáacū ndúúcu maestros yeⁿ 'e ley,

6 ndúúcu chiiduú ch'εεεε cá yeⁿ 'ē Israel chí nguuví Anás, ndúúcu Caifás, ndúúcu Juan, ndúúcu Alejandro, ndúúcu nducyáácá 'ii'yāⁿ yeⁿ 'e familia chiiduú ch'εεεε cá yeⁿ 'e Israel.

7 Ní ch'iinú yā Juan ndúúcu Pedro naavtaⁿ 'ā, ní ntiinguunéⁿ yā saⁿ 'ā s'eeⁿ: ¿De'ē poder, o de'ē duuchí 'ii'yāⁿ chí teē poder chí díⁿ nī chuū?

8 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní diituú Espíritu N'dai yeⁿ 'e Ndyuūs 'ii'yāⁿ caⁿ 'a yā chí yā saⁿ 'a: Ndís'tiī 'ii'yāⁿ chí ngaⁿ 'a ntiiⁿnyúⁿ yā ndúúcu 'ii'yāⁿ ndiicúu chí ngaⁿ 'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ 'ē yáacū yeⁿ 'ē 'ii'yāⁿ Israel;

9 ndúúti chí ndís'tiī maaⁿ ní díⁿ nī juzgar nús'uu yeⁿ 'e saⁿ 'ā chí ngiitā miiⁿ ní n'daacá 'nū ndúúcu sa, ní sáⁿ 'a 'cūu miiⁿ nanduuva yeⁿ 'ē sa,

10 cadíínuuⁿ nducyaaca ndís'tiī ndúúcu nducyáácá 'ii'yāⁿ yeⁿ 'ē Israel miiⁿ chí sáⁿ 'a 'cūu chí canéé sá ndúúcu yú nanduuvá yeⁿ 'ē sa cucáávā Jesucristo yeⁿ 'ē yāⁿ Nazaret. 'Ii'yāⁿ miiⁿ ndís'tiī ní s'néénga'á nī 'ii'yāⁿ ní Dendyuūs nadicuéeⁿ yā 'ii'yāⁿ yeⁿ 'e nguaaⁿ tináⁿ 'ā.

11 Jesús tan'dúúca tuūu 'cūu chí ndís'tiī 'ii'yāⁿ chí din'dái va'ai ní nguéeⁿ canee yi-inú nī, naati maaⁿ ní Ndyuūs chí cu'nééⁿ yā tuuú 'cūu yeⁿ 'ē lado tuūu ch'εεé yeⁿ 'ē esquina yeⁿ 'e va'ai.

12 Véé dámaāⁿ 'áámá n'dyáⁿ 'ā sáⁿ 'a 'cūu chí cuuvi nadanguáⁿ 'ai sa 'aa du'ú nūuⁿ 'ii'yāⁿ. Neⁿ 'e chí nguéeⁿ ndúúcu 'ii'yāⁿ miiⁿ nguéeⁿ nínguaⁿ 'āi yú, ti nguéeⁿ táámá 'ii'yāⁿ ná iⁿ 'yeeⁿ dí 'cūu chí nadanguáⁿ 'ai yā s'uuúⁿ.

13 Tuu'mi ní taachí n'diichi yā chí Juan ndúúcu Pedro ditiinú taavi sa, nguéeⁿ dí'vá'a sa ní cudéenu yā chí nguéeⁿ saⁿ 'ā chí deenu sa letra ti tonto sa, cheⁿ 'e yiinú yā chí. Ní deenú yā chí saⁿ 'ā s'eeⁿ ch'εεtinéé sa ndúúcu Jesús.

14 Taachí n'diichí yā chí chééndii saⁿ 'ā chí 'āā nnduuvá yeⁿ 'ē ndúúcu 'ii'yāⁿ s'eeⁿ

nguéeⁿ ngii ngaⁿ 'a yā contra yeⁿ 'e sa.

15 Tuu'mi ngaⁿ 'á 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ngii yā saⁿ 'ā s'eeⁿ miiⁿ chí nacan'dáa sa nguaaⁿ 'ii'yāⁿ s'eeⁿ. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí nndeé yā nguaaⁿ maáⁿ yā.

16 Ní ngaⁿ 'a yā: ¿De'ē díⁿ yú ndúúcu saⁿ 'ā s'eeⁿ? Cuaacu níⁿnyúⁿ chí vεε 'aama señal caavā saⁿ 'ā s'eeⁿ díⁿ sa 'tíicā ní cadíínuuⁿ nducyaaca yā na yāⁿ Jerusalén miiⁿ. Ní nguéeⁿ cuuvi 'cuεεcutáⁿ 'a yú yeⁿ 'e chúu.

17 Naati chí 'aa ntéé caaⁿ 'maⁿ sa chí 'yaaⁿ cá chuū nguaaⁿ yāⁿ, tuu'mi ní 'ii'yāⁿ chí ngaⁿ 'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ 'ē yāⁿ miiⁿ ngaⁿ 'a yā: Yáá'ví yúúdu yú yeⁿ 'e saⁿ 'ā s'eeⁿ chí 'aa ntéé caaⁿ 'maⁿ sa mar 'áámá yeⁿ 'e Jesús ndii mááⁿ ndíi nguuví chí cuchí.

18 Ní 'cai yā saⁿ 'ā s'eeⁿ ní caⁿ 'a yúúdu yā chí yā saⁿ 'ā s'eeⁿ chí 'āā ntéé caaⁿ 'maⁿ sa ní 'aa ntéé ca'cuéeⁿ sa yeⁿ 'ē Jesús miiⁿ.

19 Naati Pedro ndúúcu Juan nán'guεεcutáⁿ 'a sa yeⁿ 'e yā ní caⁿ 'ā sa yeⁿ 'e yā: Canéé chí tuumicadiinuⁿ nī nanááⁿ Dendyuūs. ¿Áá canéé chí cu'téenu 'nū yeⁿ 'e ndís'tiī vmnááⁿ vmnaaⁿ o cu'teenú 'nū yeⁿ 'ē Dendyuūs?

20 Ti nguéeⁿ cuuvi chí 'aa ntéé caaⁿ 'máⁿ nús'uu de'ε chí n'diichi 'nū o chíⁿ chí ch'iindiveéⁿ 'nū.

21 Tuu'mi ní taachi yaa'vi yuudú yā saⁿ 'ā s'eeⁿ ní nadichó'o yā saⁿ 'ā s'eeⁿ cáávā nducyáácá yā i'téenu yā Dendyuūs cucáávā chí 'āā chí. Ní nguéeⁿ indaacá yā mar 'áámá nuuⁿ ndi ch'εεε yeⁿ 'e saⁿ 'ā s'eeⁿ chí cuuvi díⁿ yā castigar saⁿ 'ā s'eeⁿ cáávā chí 'va'á yā 'ii'yāⁿ yāⁿ miiⁿ.

22 Níicú díⁿ yā 'áámá milagro ndúúcu saⁿ 'ā miiⁿ chí nduúvā yeⁿ 'ē sa. Saⁿ 'ā miiⁿ 'āā ngo'o sá 'uúvī ngεεcu nduúyū yeⁿ 'ē sa.

'Ii'yāⁿ chí i'teenu caacá yā confianza ndúúcu ánimo

23 Taachí 'āā nduuví yā libre cueⁿ 'é yā nanááⁿ compañeros yeⁿ 'é yā. Tuu'mi ní caⁿ 'á yā nducuéⁿ 'e chí ncaⁿ 'a chiiduú n'gεεé yeⁿ 'e Israel ndúúcu 'ii'yāⁿ ndiicúu chí ngaⁿ 'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ 'e yáacū.

24 Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū, nduuví daamá yā ní caⁿ 'a yā ndúúcu Dendyuūs: N'dí, Señor Dendyuūs chí ch'εεε n'dai ca, n'diī 'ii'yāⁿ chí din'dái nī nanguuvi ndúúcu yáⁿ 'āā ndúúcu nuūⁿ nī'yáⁿ 'ā ndúúcu tanducuéⁿ 'e chí véé.

25 Caati ndúúcū cheendi David, saⁿā chí n'dií chí 'āā diiⁿ mandado yeⁿ'é nī ní 'āā caⁿ'a nī:

¿Dε'ē cuchíí chí rebelde 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel? Níícu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē naciones miíⁿ inacádiinúúⁿ yā cosa chí nguéé dichiiⁿvē.

26 Nduuvidaamá reyes yeⁿ'ē yáⁿ'āā 'cūū, 'íícu saⁿ'ā n'gεεε chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā nduuvidaamá yā contra yeⁿ'e Señor Dendyuūs, ndúúcū Cristo yeⁿ'é yā.

27 Maaⁿ ní cuaacu níⁿnyúⁿ chí nduuvidaamá yā Herodes ndúúcū Poncio Pilato, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel na yáⁿ'ā 'cūū contra yeⁿ'e Jesús chí Daiya nī chí n'dai. Ní n'dií caⁿ'á nī ntiiⁿnyuⁿ chí diíⁿ yā.

28 'Iiⁿ'yāⁿ miíⁿ diíⁿ yā chí cuuvi tan'dúúcā chí neⁿ'é nī vmnááⁿ vmnaaⁿ chí cuuvi tííca.

29 Maaⁿ ní n'dií Señor, n'dií chí chí chíiduí n'gεεé yeⁿ'ē Israel ngaⁿ'a taáⁿ yā ndúúcū nús'uu. N'dií Señor, teé nī nús'uu chí idiiⁿ mandado yeⁿ'é nī chí nguéé 'va'á 'nū ní caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu yeⁿ'é nī.

30 Ch'íⁿ'í maáⁿ nī chí diitú nī chí 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā chí nánduūvā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ, ní diíⁿ yā señales ndúúcū vaadī n'giinu cucáāvā Daiyá nī chí Jesús chí n'dai taavi.

31 Taachí ch'iinu caⁿ'ángua'á yā naachi nduuvídaámá yā, nuⁿ'u va'āī miíⁿ. Ní nducyaaca yā ní chiitu Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ. Nguéé 'va'á yā chí caⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs.

Nducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ

32 'Iiⁿ'yāⁿ n'dee n'dái chí chí'téenu yā nduuvidaamá yā ní 'áámá staava yeⁿ'é yā, 'áámá alma yeⁿ'é nducyaaca yā. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε caⁿ'a yā chí yeⁿ'é yā dendu'ū chí véε yeⁿ'é yā ti nducuéⁿ'ē chí véé ní yeⁿ'é nducyáácá yā.

33 Apóstoles chí dichó'ó Ndyuūs ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu ndúúcū poder ch'εεε yeⁿ'ē Señor Jesús chí nadacuéeⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Níícu favor ch'εεε taavi cá yeⁿ'é Dendyuūs cánéé nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

34 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguεε ngii 'vaachí yā. Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí véé yeⁿ'ē chiidá yā chí

yeⁿ'e yā ndúúcū dendu'u yeⁿ'é yā ín'diicuí yā. Ní ndéε yā chí ndāāca yā chí n'diicui yā chííⁿ.

35 Ní 'neeⁿ yā na ca'a apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs. Ní nga'á yā ca'áámá 'iiⁿ'yāⁿ tuunu tuunu ca ngii 'vaachí 'iiⁿ'yāⁿ.

36 Tuu'mi ní José, ní 'iiⁿ'yāⁿ chí s'neeⁿ apóstoles chí duuchi Bernabé (chí neⁿ'e caaⁿ'maⁿ, 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a 'viich'εεtíínūuⁿ). José miíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e levita ní ch'iindiyáaⁿ yā na isla Chipre.

37 'Iiⁿ'yāⁿ miíⁿ véé 'áámá vaadī ngua'aá yeⁿ'é yā. N'diicui yā ní ndéε yā tuumi yeⁿ'ē miíⁿ, ní s'neeⁿ yā na ca'a apóstoles chí dichó'ó Ndyuūs.

5

Ananías ndúúcū Safira

1 Véé 'áámá saⁿ'ā chí nduuvi sa Ananías ndúúcū Safira n'daataá yeⁿ'ē sa chí n'diicui sá 'áámá vaadī ngua'aá yeⁿ'ē sa.

2 Nguéé tanducuéⁿ'ē tuumi chí sta'a sa yeⁿ'e yáⁿ'āā ndεε sa, ní n'daataá yeⁿ'ē sa chicadíínúúⁿ tá chuū. Saⁿ'ā miíⁿ ní 'téé nūu ndéε sa chí 'neeⁿ sa na ca'a apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs.

3 Tuu'mi ngaⁿ'ā Pedro miíⁿ: Díí, Ananías, ¿dε'ē cuuví chí yááⁿ'nguiínūuⁿ chistaⁿ'a sa na staavá yeⁿ'ē di, ní nguéé caⁿ'a cuaacú dí nanááⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs, ní nguéé ndéε di tanducuéⁿ'ē tuumí yeⁿ'ē yáⁿ'āā miíⁿ?

4 'Naaⁿ chí cánéé ta'ā di, ¿'áá nguéé yeⁿ'ē di? Ni taachi 'āā n'diicuí di, ¿'áá nguéé yeⁿ'ē di dendu'ū? ¿Dε'ε cúúví chí chí'neeⁿ di na staava yeⁿ'ē di? Nguéé caⁿ'a di nduudu yaadi miíⁿ ná saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naati nanááⁿ Dendyuūs.

5 Taachi Ananías chí iindiveeⁿ sa nduudú 'cūū sndεεεε sá ní chí'í sa. Ní nducyáácá yā chí chí'indiveeⁿ yā chuū dii'yā taaví yā chíí.

6 Ní saⁿ'ā da'cáiyā chí s'neeⁿ miíⁿ nadicuéeⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ, ní ch'εεcu sa tíínūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, ní tun'dáa sa 'iiⁿ'yāⁿ chuva'āī. Ní chí'ichi sá 'iiⁿ'yāⁿ na panteón.

7 Cho'ōo tan'dúúcā 'iiⁿ'nūⁿ hora chí ndāā n'daataá yeⁿ'ē sa chεεti yaácū. Táⁿ'a 'cūū ní nguéé deenū tá dε'ē chí chíí.

8 Tuu'mi ní Pedro ngaⁿ'a sa ngii sa táⁿ'ā: Cuuvi di 'úú, ¿'áá n'deē tuumí sta'a di yeⁿ'e

yáⁿāa miiⁿ chí n'diicui sa? Ní tá miiⁿ ní caⁿ'a tá: 'Tíicā.

⁹ Pedro miiⁿ ngaⁿ'a sa ngii sa tán'ā: ¿De'ē cáávā chi diiⁿ di ndúúcu isaⁿ'a yeⁿ'ē di chi chinnche'ei dí Espíritu yeⁿ'e Señor 'iivú Ndyuūs? N'diichí dí. 'Iiⁿ'yāⁿ chi cheⁿ'e chí n'guuchi isaⁿ'ā yeⁿ'ē di sneé yā cheendi yaācū ní canéé chí tun'dáa ntúuⁿ yā dii.

¹⁰ Tuu'mi ní chi nndεεvé túūⁿ tá 'cūū na ca'a Pedro ní ch'iī tá. Taachi ndáa saⁿ'ā s'eeⁿ yáacū ní nndaaca sa tán'a 'āā n'dii ntúūⁿ tá. Ní tun'dáa nī ntúūⁿ saⁿ'ā da'caiyā s'eeⁿ tán'ā. Ní ch'iichi sa tán'ā niiⁿnuúⁿ ná yáinyāⁿ yeⁿ'ē saⁿ'a yeⁿ'ē tá.

¹¹ Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáacū ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'iindiveéⁿ yā chuū neené dii'yā chíi.

N'dee taaví señal s'eeⁿ ndúúcu vaadī n'giinu s'eeⁿ

¹² Cáávā ta'a apóstoles neené n'dee nááⁿ señales ndúúcu vaadī n'giinu s'eeⁿ diiⁿ yā na yāāⁿ miiⁿ. Ní nducyáácá yā 'áámá nduvidaamá yā corredor chi nguuvi Salomón yeⁿ'e yaācū templo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

¹³ 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéé nduvidaamá yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáacū 'va'á yā chi nduvidāāma yā nduucú yā. Naati 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ diiⁿ yā honrar 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáacū.

¹⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ chí i'téénú Señor 'iivú Ndyuūs chí 'yaaⁿ cá yā tan'dúúca chí 'yaaⁿ sán'ā 'tiicá ntúūⁿ n'daataá;

¹⁵ tun'dáa yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ngíta miiⁿ cyuuni. Ní sn'duú yā 'iiⁿ'yāⁿ na cama, ní sn'duú yā 'iiⁿ'yāⁿ na colchones, ti taachi cho'o Pedro miiⁿ ní 'aa cunee 'cuutií yeⁿ'ē Pedro miiⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'ē 'áámá cheε 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

¹⁶ Níicú 'iiⁿ'yāⁿ yāāⁿ na niiⁿnuúⁿ miiⁿ neené 'yāāⁿ yā ndáá yā yāāⁿ Jerusalén ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí ngítā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí sta'ā 'yúúné chí nguéé n'dāācā yeⁿ'e yāāⁿ'n'guiinūⁿ. Nducyáácá yā nduuva yeⁿ'é yā.

'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ can'dáa yā chí n'nuuⁿ cá'ai yā Pedro ndúúcu Juan

¹⁷ Tuu'mi ní chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e Israel ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí sneé yā ndúúcu yā chí yeⁿ'ē saduceo s'eeⁿ chí nguéé i'téenu yā chí nduuchi 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ tinán'ā diiⁿ yā contra yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní diiⁿ ngueé yā.

¹⁸ Ní sta'á yā apóstoles chí dichó'ó Ndyuūs ní s'nuúⁿ yā saⁿ'ā s'eeⁿ vácūū yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ.

¹⁹ Naati 'áámá ángel yeⁿ'e Señor 'iivú Dendyuūs miiⁿ ní nn'guaaⁿ yā cheendi vácūū miiⁿ n'gaaⁿ, ní tun'dáa yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā:

²⁰ Cunaⁿ'á nī, ní 'cueetíndí nī na yáacū templo ní caaⁿ'maⁿ nī tanducuéⁿ'ē nduudu yeⁿ'e vida ngái 'cūū nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ.

²¹ Taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū ní sndaa yā yaācū templo miiⁿ tyaaⁿ tyaaⁿ ní ca'cueeⁿ yā. 'Naaⁿ chí sneé yā cheεti yaācū miiⁿ ní nduvidáámá chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e Israel ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí sneé nduucú yā. Ní 'cai yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiinyuⁿ ndúúcu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ndicúū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Ní dichó'ó yā soldado s'eeⁿ chí caⁿ'ā sa na vácūū chí canguái sa 'iiⁿ'yāⁿ.

²² Taachi ndáā soldado s'eeⁿ nguéé indaāca sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ vácūū tuu'mi ní nguεεcundí sa ní yaa'vi sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

²³ Ní ngaⁿ'ā sa: Cuaacu níinyúⁿ taachí ndaá 'nū, ní nduudí vácūū ní canéé cando, ní 'iiⁿ'yāⁿ chí sneé cuidado vácūū sneé yā cheendi vácūū. Taachí nan'guaaⁿ 'nū miiⁿ, mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéε yā cheεti vácūū miiⁿ.

²⁴ Taachi chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e Israel miiⁿ ndúúcu soldado ndítiiⁿ yeⁿ'e soldado s'eeⁿ chí idiiⁿ cuidado yaācū templo miiⁿ ndúúcu chiiduú n'gεεε ch'iindiveéⁿ yā nduudu 'cūū, néené nadacadínuuⁿ yā chí chíi chuū.

²⁵ Naati 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā ní chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chuū: Cun'diichí nī, sán'ā chí s'nuúⁿ nī vácūū miiⁿ yáacū templo snúuⁿ sa. Ní ngi'cuéⁿ sa 'iiⁿ'yāⁿ yāāⁿ.

²⁶ Tuu'mi ní cueⁿ'ē soldado ndíi tiiⁿ yeⁿ'e soldado s'eeⁿ chí diiⁿ cuidado yeⁿ'e yáacū ndúúcu soldado s'eeⁿ ní nguéé ndúúcu vaadī caa'va chí nguái yā saⁿ'ā, ti 'va'á yā chí cuítuūū 'iiⁿ'yāⁿ yāāⁿ miiⁿ.

²⁷ Taachi ndéε yā saⁿ'ā s'eeⁿ ní diiⁿ yā presentar saⁿ'ā s'eeⁿ nanááⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'e yeⁿ'e concilio tuu'mi ní chiiduú ch'εεε cá yeⁿ'e Israel miiⁿ ntiinguunéⁿ yā saⁿ'ā s'eeⁿ.

²⁸ Ní ngaⁿ'ā yā saⁿ'ā s'eeⁿ: ¿'Áá nguéé caⁿ'a 'nū chíi 'nū diituú ndís'tii chí nguéé ca'cueéⁿ nī yeⁿ'e Jesús? Maaⁿ ní 'āā dicutúū ntúūⁿ nī na yāāⁿ Jerusalén ndúúcu nduudu náⁿ'á

yeⁿ'é nī. Ní neⁿ'e cuⁿ'neén nī nuuⁿ'ndi nús^{'uu} ndúúcu nuuⁿ'ndi yeⁿ'é vaadī n'gii yeⁿ'é sáⁿ'a 'cūū.

29 Nanguεεcútaⁿ'ā Pedro ndúúcu apóstoles ní caⁿ'a yā: Canee chi diíⁿ 'nū o cuⁿ'téenu 'nū yeⁿ'é Dendyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ chi 'cuiinu ní cuⁿ'téenu 'nū yeⁿ'é saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

30 Dendyuūs yeⁿ'é chiida yú nadācuéⁿ yā Jesús. Ní ndís'tiī ní ch'iíⁿ'núⁿ nī 'iíⁿ'yāⁿ ní dicuái nī 'iíⁿ'yāⁿ ná 'áámá yáⁿ'á.

31 Ndyuūs nadicuéⁿ yā Jesús lado yeⁿ'e honor. Ní ch'iⁿ'néen yā 'iíⁿ'yāⁿ chí ch'εεte ní Salvador chi nadach'εεcu Jesús 'iíⁿ'yāⁿ yeⁿ'é nuuⁿ'ndi yeⁿ'é yā. Ní chuū ní cáávā chí Jesús ca'a yā 'iíⁿ'yāⁿ Israel chi cuuvi ndaacadáámí yā yeⁿ'é nuuⁿ'ndí yeⁿ'e yā. Níicú Dendyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿ'ndi yeⁿ'é yā.

32 Níicú nús^{'uū} ní testigo 'nū yeⁿ'é yā yeⁿ'e cosa 'cūū ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs. Dendyuūs miiⁿ ca'a yā Espíritu N'dai miiⁿ 'iíⁿ'yāⁿ chí ch'iíⁿ'ndiveéⁿ yā yeⁿ'é yā.

33 Taachí 'iíⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iíⁿ'ndiveéⁿ yā chuū neené nduuvi taáⁿ yā ní neⁿ'e 'caaⁿ'núⁿ yā saⁿ'ā s'eeⁿ.

34 Tuu^{'mi} ní nguaaⁿ 'iíⁿ'ntyén^{'e} yeⁿ'e concilio ncuéⁿ 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'é 'iíⁿ'yāⁿ fariseo s'eeⁿ chi nguuvi sa Gamaliel, chí saⁿ'ā chí déénú taavi yeⁿ'é ley. Saⁿ'ā miiⁿ 'áámá sá chí neené induuví 'iíⁿ'yāⁿ yááⁿ sáⁿ'ā. Caⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ sa chí can'daa apóstoles chí dichó'ó Ndyuūs chuva'ai miiⁿ 'áámá rato 'lííⁿ.

35 Tuu^{'mi} ní caⁿ'a sa: Ndís'tiī, 'iíⁿ'yāⁿ Israel, cuin'díichí nī chí diíⁿ nī ndúúcu sáⁿ'a s'eeⁿ.

36 Caati nguuvi chí 'āā chó'oo nācuéⁿ saⁿ'ā chí nguuvi Teudas chí caⁿ'a sá 'iíⁿ'yāⁿ chí 'áámá 'iíⁿ'yāⁿ ch'εεte. Ní nduuvidaamá 'iíⁿ'yāⁿ ndúúcu saⁿ'ā miiⁿ tan'dúúcā cuuⁿ ciento 'iíⁿ'yāⁿ. Sáⁿ'a 'cūū ní ch'iíⁿ sa, ní 'iíⁿ'yāⁿ chí ch'iíⁿ'ndiveéⁿ yā yeⁿ'é sa, tuunu tuunu ca na vaacú yā cuináⁿ'a yā. Mar 'áámá yā 'āā ntéé ch'εεtinée yā.

37 Chó'oo chúū ní nācuéⁿ Judas, saⁿ'ā yeⁿ'é yáⁿ'āa Galilea taachí nduūví duuché 'iíⁿ'yāⁿ. Ní neené 'yaaⁿ 'iíⁿ'yāⁿ n'dáa yā saⁿ'ā. Saⁿ'ā miiⁿ ní ch'iíⁿ ntúⁿ sa ní nducyaaca 'iíⁿ'yāⁿ chí ch'iíⁿ'ndiveéⁿ yā cueⁿ'e 'múúⁿ cueⁿ'e miiⁿ yā.

38 Maaⁿ ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī: Cuvíⁿ nī yeⁿ'é sáⁿ'ā s'eeⁿ. Ní 'āā snée ra sa ti ndúúti chí consejo 'cūū o ntiiⁿ'nyuⁿ 'cūū yeⁿ'e saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū tuu^{'mi} ní nguéé de'ē vεε dichíí^{'vē}.

39 Nguéé cuuvi diíⁿ nī chí nadituuví nī chuū ndúúti chí yeⁿ'e Dendyuūs ní nguéé diíⁿ nī chí cuuvi cuuⁿ'máⁿ nī ndúúcu Dendyuūs.

40 Canee yiínú yā chí caⁿ'a sa. Ní 'cai yā apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs ní cheⁿ'é yā saⁿ'ā s'eeⁿ. Ní yaa^{'vi} yuudu yā saⁿ'ā s'eeⁿ chí nguéé caaⁿ'maⁿ sa yeⁿ'e Jesús miiⁿ. Ní n'dεεchí yā saⁿ'ā s'eeⁿ.

41 Saⁿ'ā s'eeⁿ ní nan'dáa sa nguaaⁿ 'iíⁿ'yāⁿ concilio s'eeⁿ, ní yeenú taaví sa caati Dendyuūs 'cuúⁿ yā chí ch'εenu sa chíi cucáávā Jesús.

42 Nguéé i'neen naaⁿ yā chí ndii ngi'cueeⁿ yā, ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Jesucristo miiⁿ chεeti yáacú templo ndúúcu ná vaacú 'iíⁿ'yāⁿ nguuvi nguuví.

6

Diíⁿ yā votar ndεēchē sáⁿ'ā diáconos

1 Nguuvi miiⁿ chí'yááⁿ 'iíⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Jesús. Ch'iíⁿ'ndiveéⁿ yā nduudú vaadī caa^{'va} nguáaⁿ yā. 'Iíⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí griego yā caⁿ'a yā chí 'iíⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé diíⁿ yā cuenta ndii nguεε ca'á yā nguuvi nguuvi n'dáátaa nguá'aā chí cuta'ā tá chεē chí che'ē tá.

2 Tuu^{'mi} ní ndiichúúví apóstoles nadi-daama yā nducyáácá 'iíⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Jesús, ní caⁿ'a yā: Nguéé n'daacā chí cuⁿ'neen 'nū chí caaⁿ'máⁿ 'nū yeⁿ'é nduudu yeⁿ'e Dendyuūs ní ca'á 'nū chí che'ē 'iíⁿ'yāⁿ.

3 Ndís'tiī hermanos, in'nuúⁿ nī nguaaⁿ s'uuúⁿ ndεēchē saⁿ'ā chí n'daacā vida yeⁿ'e yā ní chí diítú yā ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcu vaadī cadíínūⁿ. Saⁿ'ā s'eeⁿ ca'ā yú ntííⁿ'nyúⁿ 'cūū saⁿ'ā.

4 Ní nús^{'uū} 'cuεetinée 'nū caaⁿ'maⁿngua'á 'nū ní 'cuεetinée 'nū lado yeⁿ'é chí caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu yeⁿ'e Dendyuūs.

5 Nducyáácá yā ní canee yiínú yā chuū. Ní diíⁿ yā votar Esteban saⁿ'ā chí i'teenu taavi ní ndiituú ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs, ndúúcu Felipe, ndúúcu Prócoro, ndúúcu Nicanor, ndúúcu Timón, ndúúcu

Parmenas, ndúúcū Nicolás 'aama chi i'teenú yeⁿe yáān Antioquía ní maaⁿ ní 'āā saⁿ'ā Israel.

⁶ Nducyaacá yā chi'néeⁿ yā saⁿ'ā s'eeⁿ ní cueⁿe sa nanáāⁿ apóstoles chi dichó'ó Dendyuūs. Ní cuayíví chi caⁿ'angua'á yā tuu'mi ní sn'dúú yā ta'á yā vmnáāⁿ yeⁿe saⁿ'ā s'eeⁿ cáávā ntiiⁿnyūⁿ chí ca'a yā saⁿ'ā.

⁷ Níícú chíi 'yaāⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí chi'teenú yā nduudu yeⁿe Dendyuūs miiⁿ. Ní 'iicu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí i'teenú yā Jesús neené chíi 'yaaⁿ taaví sá ná yáāⁿ Jerusalén. Neené 'yáāⁿ chiiduú s'úúⁿ yeⁿ'ē Israel chí'téenu yā tan'dúúcā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí'téenu yā.

Sta'á yā Esteban

⁸ Esteban miiⁿ ní 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'teenú taavi yā níícú chí diitú yā ndúúcū poder. Ní neene n'gεεε vaadī n'giinu ndúúcū señales diín yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yáāⁿ.

⁹ Tuu'mi ní tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'á yā yaacū sinagoga yeⁿe yáāⁿ yeⁿe yā 'iiⁿ'yāⁿ chí nguuví Libertos, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ Cirene, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ Alejandría, ndúúcū dendu'ū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ Cilicia, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ Asia, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'εεcu cheendí yā ndúúcū Esteban.

¹⁰ Naati nguéeⁿ chí chéé yā ndúúcū Esteban cáávā vaadī deenu yeⁿ'é yā ndúúcū chíi Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs caⁿ'a chí caaⁿ'maⁿ Esteban.

¹¹ Tuu'mi ní n'de'ei n'de'ei caⁿ'a yā chíi yā náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā chí 'āā n'giindiveéⁿ yā chí Esteban miiⁿ caⁿ'a yuudú yā contra Moisés ndúúcū Dendyuūs.

¹² 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní chicadiinuun yā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ miiⁿ ní nééné ch'εεcu cheendí yā ní ndástaⁿ'a vaadī cadiinúúⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ ndicúū ndúúcū maestros yeⁿ'ē ley. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndaacá yā Esteban, ní sta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ, ní ndéε yā nanáāⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē concilio.

¹³ Ní 'nēeⁿ yā testigos chí ngaⁿ'a nduudu yaadi ní ngaⁿ'a sa: Esteban 'cūū ní nguéeⁿ í'nēēⁿnaaⁿ sa chí ngaⁿ'a taaⁿ sá yeⁿ'e lugar 'cūū yeⁿ'é Dendyuūs ní contra yeⁿ'e ley.

¹⁴ N'giindiveéⁿ 'nū chí ngaⁿ'a sa chí Jesús miiⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Nazaret nadatuuví yā lugar 'cūū ní n'daáⁿ yā costumbre chí teē Moisés s'uūúⁿ.

¹⁵ Tuu'mi ní nducyaacá 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē concilio vεεté yā ní n'diichí yā saⁿ'ā miiⁿ. N'diichí yā naaⁿ sa tan'dúúcā naaⁿ ángel chí saⁿ'ā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuví chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

7

Esteban caⁿ'á yā yeⁿ'ē maáⁿ yā nī ch'ii yā

¹ Tuu'mi ní ngaⁿ'ā chiiduú ch'εεε cá miiⁿ yeⁿ'ē Israel: ¿'Áá 'túícā chuú?

² Ní Esteban miiⁿ ní ngaⁿ'ā sa: Ndís'tiī saⁿ'ā ví'í ndúúcū chiida yú s'tiī, 'caandiveéⁿ nī yeⁿ'ē 'úú: Chiida yú Abraham n'diichí yā Ndyuūs chí dεεve taavi ca taachi canée yā na yáⁿ'āa Mesopotamia taachí 'āā cuéé cuneé yā na yáāⁿ Harán.

³ Ní Ndyuūs caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ: Can'dáa di yeⁿ'ē yáāⁿ vaacú di ndúúcū yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē di, ní cuchii di na yáⁿ'āa chí 'cuuⁿ'míⁿ dii.

⁴ Tuu'mi ní Abraham miiⁿ nan'dáa yā yeⁿ'ē ná yáⁿ'āa yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Caldea ní canée yā na yáāⁿ Harán. Cuayivi chí ch'ii chiidá yā, tuu'mi ní Ndyuūs nadachó'ó yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ná yáⁿ'āa 'cūū naachi snée ndís'tiī maaⁿ.

⁵ Tiempo miiⁿ Ndyuūs nguéeⁿ ca'a yā Abraham de'ē vεε chí cuuvi yeⁿ'é yā yeⁿ'e na yáⁿ'āa miiⁿ, mar 'aama naachi 'canca'á yā naati caⁿ'a Ndyuūs chí ca'á yā cuayivi yáⁿ'āa 'cūū chí yeⁿ'ē Abraham, ní yeⁿ'ē daiyá yā chí cuchii ca ndíi cuayivi ca taachi 'āā cuéé daiya yā.

⁶ Ní Ndyuūs ní 'túúcā caⁿ'a yā chíi yā: Daiyá nī chí cuchii ní 'iiⁿ'yāⁿ chí snúúⁿ yúúní caⁿ'á yā yáāⁿ vaacú 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yáⁿ'āa miiⁿ ní cuta'á yā daiyá yā chí dichí'vε 'iiⁿ'yāⁿ yáⁿ'āa miiⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yáⁿ'āa miiⁿ ní nguéeⁿ n'daacā ti 'cueenu yā cuuvi chεeti cuūⁿ ciento nduūyū.

⁷ Tuu'mi caⁿ'a Ndyuūs: 'Úú ca'á castigo 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'āa chí cuuví yā mozos yeⁿ'e yáⁿ'āa miiⁿ. Ní cuayivi chí chó'oo chúū, ní nan'dáa yā. Níícú cu'téenu yā 'úú na lugar 'cūū ní diín yā chεē chí neⁿ'é.

⁸ Ní Ndyuūs diín yā 'áámá compromiso yeⁿ'ē circuncisión ndúúcū Abraham. Circuncisión miiⁿ 'áámá señal chí 'caacá yā na cuerpo. Ní Abraham miiⁿ véé daiyá yā chí nguuví Isaac, ní diín yā circuncidar

daiyá yā Isaac nguuvi chi niini nguuvi sa. 'Tiicá ntúuⁿ Isaac ndúucū daiyá yā Jacob, ní Jacob ndúucū ndichúuvi daiyá yā chi saⁿ'ā patriarcas chi chiida yú s'eeⁿ.

9 Ní chiida yú s'eeⁿ chinn'gueé yā yeⁿ'e 'díinu yā José. Ní n'diicui yā 'díinu yā José miiⁿ na 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Egipto. Ní cueⁿ'ē José na yáⁿ'āa Egipto naati Dendyuūs canée yā ndúucu yā.

10 Dendyuūs nadanguáⁿ'ai yā saⁿ'ā yeⁿ'e tanducueⁿ'ē chi ch'eēnu sa chiī na yáⁿ'āa Egipto. Ní Dendyuūs díiⁿ yā chi rey Faraón yeⁿ'e yáⁿ'āa Egipto n'diichí yā José chí saⁿ'ā n'dai ní saⁿ'ā chi déenu taavi ndúucū taanduvéé vaadi deenu chí ca'a Dendyuūs. Ní cucáavā chuū rey Faraón chi'neeⁿ yā José lado yeⁿ'e gobernador nanááⁿ yeⁿ'ē yán'āa Egipto ndúucū taanduvéé chi véé na vaacú yā.

11 Ndaā cuiicú ní nuuⁿmáⁿ na yáⁿ'āa Egipto ndúucū yáⁿ'āa Canaán, ní nch'eenu n'dái yā chiī. Chiida yú s'eeⁿ ní nguéé índaāca yā chi che'e yā.

12 Taachí ch'iindiveeⁿ Jacob miiⁿ chi véé trigo ná yáⁿ'āa Egipto, dichó'o yā daiyá yā chi chiida yú s'eeⁿ ndíi vmnááⁿ vmaⁿ ní cueⁿ'é yā 'áamá viaje.

13 Ndiichi ndii 'úúví viaje ntiinaaⁿ sá chi José miiⁿ ní 'diinū sa cáavā chi José ch'iⁿ'i maāⁿ sa chi 'diinū sa. Tuu'mi ní rey Faraón miiⁿ ní n'diichí yā ti 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē José saⁿ'ā s'eeⁿ.

14 José miiⁿ ní diiⁿ sa chí ndaā chiidá sa Jacob ndúucū nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa ní ngii yā 'iiⁿ'nūⁿ ngeεcu ndíiⁿ'yu yā.

15 'Tíicā cueⁿ'e Jacob na yáⁿ'āa Egipto naachí ch'íi yā ndúucū chiida yú s'eeⁿ.

16 Ní cuerpo yeⁿ'ē tináⁿ'ā s'eeⁿ candéε yā 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'ā Siquem ní ch'iichí yā 'iiⁿ'yāⁿ na yáinyāⁿ chi caī Abraham. Abraham miiⁿ ní ndúucū túumī yeⁿ'é yā caī yā yáⁿ'āa miiⁿ na yáⁿ'ā Siquem yeⁿ'ē daiya saⁿ'ā s'eeⁿ Hamor yeⁿ'ē yáⁿ'ā Siquem miiⁿ.

17 Ní taachi 'āā snee niiⁿ'nuúⁿ nguuví chi Dendyuūs díiⁿ yā chí cā'a yā chiī yā Abraham, ch'iitá 'iiⁿ'yāⁿ Israel ní chiī 'yáaⁿ yā na yáⁿ'āa Egipto.

18 Ní nducueēⁿ táamá rey na yáⁿ'āa Egipto chí nguéé in'diichí yā José.

19 Ní rey miiⁿ ní nguéé n'daacā díiⁿ sa ndúucū ndaata yeⁿ'e yú ndúucū chiida yú s'eeⁿ. Ní chí cu'neeⁿ sa daiyá yā na peligro chí 'cuūvi. Ní nguéé cuuvi 'yáaⁿ yā.

20 Tiempo miiⁿ ní ch'iindiyáⁿ Moisés, ní Ndyuūs n'diichí yā saⁿ'ā 'líiⁿ chí n'daacā sa. Ch'iita sá na vaacu chiida sa 'iiⁿ'nuⁿ 'iiyū taaví yā saⁿ'ā.

21 Ní taachí chiida Moisés chí cu'neeⁿ yā saⁿ'ā 'líiⁿ na peligro chí 'cuūvi sa, tuu'mi ní táⁿ'ā 'díi daiya rey Faraón chinguaī tá saⁿ'ā 'líiⁿ ní taaví tá saⁿ'ā tan'dúucā 'áamá daiya tá.

22 Ní Moisés miiⁿ ní ch'eēⁿ sa yeⁿ'ē taanduvéé vaadi deenu yeⁿ'ē yáⁿ'āa Egipto. Ní diitinú taavi sa ndúucū nduudu yeⁿ'ē sa ndúucū ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē sa.

23 Taachi chiī sá 'uuvi ngeεcu ndúuyū, nacádiinuuⁿ sa na staava yeⁿ'ē sa chí caⁿ'a sa n'diichi sa 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa chí saⁿ'ā Israel miiⁿ.

24 Taachí n'diichí yā 'áamá saⁿ'ā yeⁿ'ē yáⁿ'āa Egipto chí nguε n'daacā idiiⁿ sa ndúucū 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē ndaata yeⁿ'é yā, Moisés miiⁿ ní díiⁿ yā nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ch'eⁿ'e ca yā ní 'nuūcá'ai yā saⁿ'ā Egipto 'cūū ní ch'iī sa.

25 Moisés miiⁿ nacadíinuuⁿ sa chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa tuumicadiinúúⁿ yā chí Dendyuūs caⁿ'á yā ca'a yā libertad 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cáavā taⁿ'ā sa. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé tuumicadiinúúⁿ yā chí 'tíicā.

26 Táamá nguuvi miiⁿ ní Moisés cueⁿ'ē sa naachí nguⁿ'u 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa. Neⁿ'e sa chí ntun'dáá n'dai yā ndúucū paz. Ní ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: Ndís'tiī saⁿ'ā 'diinú, nguéé 'cuuⁿ'máⁿ nī, ¿dε'ε cáavā chí nguⁿ'u nī ndúucū vi'í?

27 'Áamá saⁿ'ā Israel chí n'geⁿ'e ví'í miiⁿ chingúúⁿ ndaā sa Moisés ní nadiví sa 'iiⁿ'yāⁿ 'áamá lado ní ngaⁿ'a sá ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ: ¿Du'ú s'neeⁿ n'diī tan'dúucā 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē o juez nanááⁿ nús'uū?

28 ¿'Áá neⁿ'é nī 'caāⁿ'nuⁿ nī 'úú tan'dúucā chí ch'iīⁿ'nuⁿ nī saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa Egipto 'iicu?

29 Táachí Moisés ch'iindiveeⁿ yā nduudú 'cūū, chéenu yā ní chindaa sa na yáⁿ'āa Madián. Cánée yā tan'dúucā 'áamá sáⁿ'ā canuuⁿ yúúni. Ní ch'iīndi na 'uūvi daiyá yā.

30 Cho'ōo 'úuvi ngεεcu ndúuyū, ni 'áamá ángel che'enaán yā ye'nē Moisés ní 'cai yā 'ii'yān naachi ngiichi ya'n'a 'líi na yīcū 'líi chi nguuvi Sinaí.

31 Moisés miiⁿ n'diichi yā ní cue'nē yíinu yā ye'nē chi n'diichi yā miiⁿ. Ndaa nii'núⁿ yā chi cuuvi n'diichi yā. Sa'nā miiⁿ ch'iindiveéⁿ yā nduudu ye'nē Dendyuūs miiⁿ chi nga'nā:

32 'Úú Ndyuūs ye'nē chiidá nī s'eeⁿ, Ndyuūs ye'nē Abraham, Ndyuūs ye'nē Isaac, ní Ndyuūs ye'nē Jacob. Moisés miiⁿ ní nééné dii'yá yā chi ndíi 'āā ntéé nē'nē yā n'diichi yā.

33 Ní ca'n'a Señor Ndyuūs chi yā 'ii'yān: Tun'dáa ca'a di ndaacuú ye'nē di caati naachi canéé dí chíi chééndiī di nanáán Dendyuūs.

34 Cuaacu níⁿnyuⁿ chí n'diichi chi ch'eēnu taavi chíi 'ii'yān ye'nē chí snée yā yá'nāa Egipto. N'giindiveéⁿ chí n'gai ya'ái yā. Ní ca'nā chí nadingua'nái 'ii'yān. Maaⁿ ní cuchí di. 'Úú dicho'ó dii na yá'nāa Egipto.

35 Moisés miiⁿ ní 'ii'yān chí sa'n'a diiⁿ sa chí cheenú yā chuva'āi yá'nāa miiⁿ taachi ca'n'a sa: ¿Dú'ū s'neeⁿ n'diī tan'dúúcā 'ii'ntyé'nē o juez? Maaⁿ ní Moisés miiⁿ Ndyuūs dichó'o yā chí cuuvi yā sa'n'a ntyé'nē, ní nadinguá'n'ai yā 'ii'yān. Dendyuūs diiⁿ yā chí canéé Moisés ndúúcū nduudu ye'nē yā cucáavā ángel chí che'enaán yā ye'nē Moisés na yá'nā 'líiⁿ.

36 Moisés cuayiivi taachi diiⁿ yā vaadi n'gínú ndúúcū señales na yá'nāa Egipto, na nuū'nī'yá'nā chí nguuvi Cuá'ā, ní na yá'nāa cuu'mán chεeti 'uuvi ngεεcu ndúuyū, ní tun'dáa yā 'ii'yān.

37 Moisés miiⁿ chiīⁿ chí ngā'n'a yā ngíi yā 'ii'yān Israel: Señor Dendyuūs ye'nē yú ca'nā yā s'neéⁿ yā profeta chí caa'man nduudu ye'nē yā nguuaⁿ vi'i yú. 'Ii'yān miiⁿ tan'dúúcā 'úú. Ní 'caandiveéⁿ nī ye'nē 'ii'yān profeta miiⁿ.

38 Sá'n'a 'cūú Moisés 'cūú chí canee sa naati nduuvidaamá yā na yá'nāa cuu'mán ndúúcū ángel chí yaa'vi yā sa'nā na yīcū chí nguuvi Sinaí, ní canee sa ndúúcū chiida yú. Ní Dendyuūs ca'á yā nduudu ye'nē vida chí tee sa s'uuⁿ.

39 Chiida yú ní nguéé ch'iindiveéⁿ yā ye'nē

Moisés miiⁿ ní chí'neéⁿ yā sa'nā 'áamá lado, ní divíi yā vaanicadínuuⁿ ye'nē yā, ní ne'nē yā nanguεεcúndíi yā yá'nāa Egipto.

40 Ní ca'nā yā chíi yā Aarón 'ii'yān chí chiida yú: Din'dái nī nús'uu dendyuūs s'eeⁿ chí cuuvi ca'n'a yā vmnáán ye'nē yú caati Moisés 'cūú chí tun'dáa sa nús'uu ye'nē yá'nāa Egipto, nguéé deenu yú de'ē chíi ndúúcū sa.

41 Tuu'mi ní din'dái yā 'áamá ídolo 'itiindu 'líiⁿ ye'nē 'díi'nguāaⁿ chí n'duún yā 'iiti nátai ní 'caa'nún yā 'iiti cuūchí 'líiⁿ ní ca'a yā ídolo miiⁿ tan'dúúcā sacrificio. Ní yeenú taavi yā caavā ntiī'nyuⁿ ye'nē ta'ā sa'nā s'eeⁿ.

42 Níicú Ndyuūs chivíi yā ye'nē 'ii'yān s'eeⁿ. Ní chí'neéⁿ yā 'ii'yān s'eeⁿ chí i'teenú yā tanducué'nē cosa chí véé nanguuvi tan'dúúcā 'yá'nā ndúúcū 'iiyū, ndúúcū 'íi'nyúⁿ. 'Tíicā canee nguūⁿ na libro ye'nē Ndyuūs naachi nguūⁿ profetas:

N'diī 'ii'yān Israel miiⁿ, ¿'áá tee nī 'úú 'iiti sacrificio chí 'āā níi'nún nī ndúúcū dendú'ū na ya'nāa cuu'mán chεeti 'uuvi ngεεcu ndúuyū?

43 Nguéé de'ē vεε tee nī 'úú. Candéε nī yaācū tíinūⁿ ye'nē ídolo Moloc, ndúúcū 'íi'nyúⁿ ye'nē ndyuūs ye'nē nī chí nguuvi Renfán, ndúúcū cosa chuū chíiⁿ chí din'dái nī chí cu'téenu nī. Níicú 'úú dichó'ó ndis'tiī táamá lado ye'nē yá'nāa Babilonia.

44 Chiida yú s'eeⁿ ní canéé ye'nē yā na yáacū tíinūⁿ ye'nē Ndyuūs chí ca'nā nduucú yā na yá'nāa cuu'mán. Ní ca'n'a Ndyuūs chíi yā Moisés miiⁿ chí din'dái sa yáacū tíinūⁿ tan'dúúcā chí n'diichi sa.

45 Chíiⁿ yáacū tíinūⁿ miiⁿ ní sta'a chíida yú s'eeⁿ ní candéε yā ndúúcū Josué tiempo miiⁿ taachi sta'á yā yá'nāa ye'nē 'ii'yān chí nguéé 'ii'yān ye'nē ndaata Israel. Ndyuūs nadacaanú yā 'ii'yān s'eeⁿ chí nguéé 'ii'yān yé'nē ndaata Israel nanáán chíida yú s'eeⁿ. Ní yaācu tíinūⁿ snee ndúúcu yā ndii nguuvi ye'nē David miiⁿ.

46 David miiⁿ nandaāca sa favor nanáán Dendyuūs ní chíica sa chí din'dái sa yaācū ch'εεte ye'nē Ndyuūs chí i'téenu Jacob miiⁿ.

47 Salomón nídin'dái sa yaācū ch'εεte ye'nē Dendyuūs.

48 Naati Ndyuūs chí canéé yā na va'ai chεeti nguuvi, nguéé canéé yā na yaācu chí

din'dái 'ii'yāⁿ ndúúcū ta'á yā, ti tan'dúúcā chi ngaⁿā profeta nduudu Dendyuūs tiempo chi chó'ōo:

49 Nángúúví míiⁿ chí tan'dúúcā trono yeⁿé, ní yáⁿāa miiⁿ ní tan'dúúcā banco yeⁿé ca'á. ¿Dé'é va'āi idin'dái dí yeⁿé? ngaⁿa Señor 'iivú Ndyuūs. O ¿de'ε lugar chi ntaavi'tuūnuⁿ?

50 ¿'Áá nguéé 'úú din'dái ndúúcū ta'á tanducuéⁿē dendu'ū?

51 Chéechí tíiⁿ nī ní chεεchí staava yeⁿé nī ní nduudí veéⁿ nī. Ndís'tiī ní nguéé diiⁿ díveéⁿ nī yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs cueⁿe daāⁿmaⁿ. Tan'dúúcā chiidá nī 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī.

52 ¿Du'u profeta chi caⁿa nduudu yeⁿe Dendyuūs chi chiidá nī nguéé can'dáa yā chi ya'ái yā 'ii'yāⁿ? Ní ch'ii'nuⁿ yā 'ii'yāⁿ chi caⁿa yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chi cuchii 'ii'yāⁿ chi n'dai taavi. Ní 'ii'yāⁿ miiⁿ chi n'dai taavi ndís'tiī ní sta'á nī 'ii'yāⁿ ni ch'ii'núⁿ yā 'ii'yāⁿ.

53 Ndís'tiī ní sta'á nī ley chí tee ángeles ní nguéé diiⁿ nī cumplir.

54 Taachi ch'iindiveeⁿ saⁿā s'uuⁿ chuū chi caⁿa Esteban nduuvi taaⁿ n'dái sa na staava yeⁿe sa ní ndiitunuúⁿ ngé'é 'diiⁿyuⁿ sa contra yeⁿe Esteban.

55 Naati Esteban miiⁿ ndiitu Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs che'enaáⁿ yā nanguuvi ní n'diichi yā Dendyuūs chi neené ngii 'yáⁿā ní n'diichi yā Jesús miiⁿ chí canéé yā lado yeⁿé honor yeⁿe Dendyuūs.

56 Tuu'mi ní Esteban caⁿa yā: Cuin'díichí nī, inaaⁿ nanguuvi canda'āi 'íicú Daiyá Dendyuūs canéé lado yeⁿe honor yeⁿe Dendyuūs.

57 Tuu'mi ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní 'caī yiicú yā ní n'gaadí yā veéⁿ yā ní tanducuéⁿe yā ndaá yā nanááⁿ Esteban.

58 Ní tun'dáa yā saⁿā yáāⁿ miiⁿ ní chítuú yā saⁿā. Ní 'ii'yāⁿ testigos s'nééⁿ yā cotón ná ca'a 'áámá saⁿā 'díiⁿ chí nguuvi Saulo.

59 Tuu'mi ní nga'a yā tuū Esteban. 'Iicu Esteban miiⁿ ní 'caī sá Ndyuūs ní ngaⁿā sa: Señor Jesús, nánguái nī espíritu yeⁿé.

60 Chiintii'ya sá ní 'caī yiicu sá: Señor, nguéé diiⁿ cuenta nī núúⁿndí 'cūū yeⁿé 'iis'tí. Ní taachi caⁿā sa chuū, ní ch'ii sa.

8

Saulo diiⁿ sa chí 'ii'yāⁿ yeⁿe yaācū chéenu yā

1 Ní Saulo miiⁿ canee yiinú sa chí 'cuūví Esteban miiⁿ. Nguuvi miiⁿ n'deeé n'dái 'ii'yāⁿ ní nduuvi taáⁿ yā yeⁿe 'ii'yāⁿ ná yáacū chí canéé yáāⁿ Jerusalén ní nducyaaca yā chí i'teenu Jesús cueⁿé 'muuⁿ cueⁿé miiⁿyā. Chéenu yā cuaaⁿ na yáⁿāa Judea ndúúcū yáⁿāa Samaria. Dámaaⁿ apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs nguεε chéenu yā.

2 Saⁿā s'eeⁿ chí n'dai nanááⁿ Dendyuūs candéε sa Esteban. Ní ch'iichi sá 'ii'yāⁿ ní chεεcu taavi sá yēⁿe yā.

3 Saulo míiⁿ ní can'dáa sa 'ii'yāⁿ chí ngeⁿe yaācū chí n'nuūⁿ cá'ai sa 'ii'yāⁿ. Chen'e sa ndúú va'ai nduu vā'āi ní candéε sa 'ii'yāⁿ ndíi n'daataá ndíi saⁿā. Ní ngíi sa 'ii'yāⁿ vácūū.

Caⁿa yā ndúúúú ngai na yáāⁿ Samaria

4 'Ii'yāⁿ chí chéenu miiⁿ cheⁿé yā nduu yáāⁿ nduu yáāⁿ ní caⁿa yā ndúúúú ngai yeⁿe Jesucristo chí evangelio.

5 Tuu'mi ní Felipe miiⁿ can'dáa sa na yáāⁿ Samaria ní ngaⁿa sa yeⁿe Cristo.

6 Ní nducyáácá 'ii'yāⁿ ch'iindiveeⁿ niiⁿnyúⁿ yā de'ε ndu'ū chí ngaⁿā Felipe miiⁿ. Ch'iindiveeⁿ yā ní inaaⁿ yā señales chíiⁿ idiiⁿ sa.

7 Neené 'yaaⁿ 'ii'yāⁿ chí snée yā ndúúcū 'yúúné chí espíritus chí nguεε n'daacā yeⁿe yááⁿnguiinūⁿ taachi can'daa 'yúúné na cuerpo yeⁿé yā neené 'cai espíritus. Ní neené 'yaaⁿ 'ii'yāⁿ ndúúcū ca'āi chí in'dúúví cuerpo yeⁿé yā ndúúcū 'ii'yāⁿ chí nguéé ngíicá ní nducyaacá yā nanduūvā yeⁿé yā.

8 'Ii'yāⁿ yeⁿé yáāⁿ miiⁿ ní yeenú taavi yā.

9 Cánéé 'áámá saⁿā chí nguuvi Simón chí déenu sa magia chí cuaaⁿ vmnaaⁿ neené diiⁿ sa na yáāⁿ miiⁿ. Ní nginnche'ei sá 'ii'yāⁿ na yáāⁿ Samaria. Ngaⁿā sá ngii sa 'ii'yāⁿ chí ch'εεε sa.

10 Chí'neen veeⁿ ndii n'gaiyāā ndii n'gεεε yā 'ii'yāⁿ miiⁿ. 'Ii'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿā yā: Chuū poder ch'εεε yeⁿe Dendyuūs.

11 Ní s'neeⁿ veéⁿ yā yeⁿé sa ti ndúúcū artes magias yeⁿé sa neené 'nááⁿ chinche'ei sá 'ii'yāⁿ.

12 Taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi'téenu yā yeⁿē Felipe miiⁿ chí ngaⁿ'á yā ndúúduⁿ ngai yeⁿe chí Ndyuūs ngaⁿ'á yā ntiiⁿnyuⁿ ní yeⁿē ndúúdu ngai yeⁿe Jesucristo miiⁿ, tuu'mí chεēdinúⁿnīⁿ ndii n'daataá ndii sáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ.

13 S'teenú ntúⁿ Simón. Chεēdinúⁿnīⁿ sa. 'Áámá cānee sa ndúúcu Felipe. Taachi n'diichi sa señales ndúúcu vaadī n'giinu ch'εετε chí diiⁿ Felipe miiⁿ tuu'mi ní cheⁿe yiinu sá.

14 Taachi ch'iindiveéⁿ apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs chí snée yā yāāⁿ Jerusalén chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ Samaria i'téenu yā nduudú yeⁿe Dendyuūs miiⁿ, dicho'ó yā Pedro ndúúcu Juan miiⁿ.

15 Taachí ndaa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tuu'mi caⁿ'angua'á yā cáávā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi diíⁿ yā recibir Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs,

16 ti Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs miiⁿ 'āa cuéé caⁿ'ā nanááⁿ ndii 'áámá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Dámaāⁿ chí chεēdinuūⁿnīⁿ núuⁿ yā ndúúcu chí duuchi Jesús miiⁿ.

17 Apóstoles sn'duú yā ta'a yā vmnaaⁿ yeⁿē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní diíⁿ yā recibir Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs.

18 Taachi Simón n'diichī sa chí cáávā chí sn'duu tá'ā apóstoles diíⁿ yā recibir Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs, tuu'mi ní caⁿ'a sa chí ca'a sa tuumī.

19 Ní caⁿ'ā sa: Tée ntúⁿ nī poder 'cūⁿ 'úú ní 'āā du'ú nūⁿ chí cun'duū ta'á vmnaaⁿ yeⁿē, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cunéé yā ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs.

20 Tuu'mi ní Pedro míⁿ caⁿ'a sá chí sa 'iiⁿyāⁿ: Túumī yeⁿē di 'cuiinú ndúúcu di caati nacádiinuuⁿ di chí regalo yeⁿ'é Ndyuūs ní ndúúcu tuūmī cuai di.

21 Nguéé ítuneeⁿ di ndíí nguéé ndúú suerte yeⁿē di na asunto 'cūⁿ ti staava yeⁿē di nguéé n'daacā nanááⁿ Dendyuūs.

22 Ndáácadáámí dí yeⁿē nuuⁿndi yeⁿē di, ní caaca di Dendyuūs ti neⁿe Ndyuūs nadāch'εεcú yā yeⁿē di chí nacádiinuuⁿ di na staava yeⁿē di.

23 Ti 'úú inaán dii ní cunee di na vaadī ngueēe yeⁿē di. Ní n'dεē chíichí di ndúúcu nuuⁿndi yeⁿē di.

24 Tuu'mi ní Simón nan'guεεcútaⁿ'ā sa yeⁿ'é yā ní caⁿ'ā sa: N'diī caacá nī Señor caavā 'úú chí nadach'εεcú yā nuūⁿndi yeⁿ'é

ti mar 'áámá chí ngaⁿ'a nī nguéé chíi nanááⁿ yeⁿē 'úú.

25 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a cuaacú yā nduudu yeⁿe Ndyuūs miiⁿ. Ní caⁿ'a yā yeⁿē evangelio chí ndúúduⁿ ngai yeⁿe Cristo. Ní cueⁿe yā ndíí néené n'dee yāāⁿ yeⁿe yáⁿ'āa Samaria. Ní ndaa ntúⁿ yā na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ.

Felipe ndúúcu saⁿ'a yeⁿe yáⁿ'āa Etiopía

26 'Áámá ángel yeⁿe Señor miiⁿ yaaⁿvi yā Felipe ní caⁿ'a yā: Nducuééⁿ dí ní cuéⁿ'é dí ndii cuaaⁿ ndiia sur na yúúni chí nga'ai yeⁿē yāāⁿ Jerusalén ndii yāāⁿ Gaza. Yúúni miiⁿ ní cho'ō na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ.

27 Tuu'mi ní Felipe miiⁿ nducueeⁿ sá ní cueⁿ'e sa. Ní chó'ōo chí 'áámá saⁿ'a yeⁿē yáⁿ'āa Etiopía canuuⁿ sa yúúni ní sáⁿ'ā miiⁿ eunuco. Saⁿ'ā miiⁿ chí idiiⁿ sá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe n'daataá reina chí duuchi Candace. Saⁿ'ā miiⁿ ní diiⁿ sa cuidado nducuéⁿ'ē tuūmī yeⁿe reina. Ndaa sa yāāⁿ Jerusalén miiⁿ chí diiⁿ sa chí cu'teenu sá Ndyuūs.

28 Nanguεεcunéeⁿ sá yāāⁿ yeⁿ'é yā ní ch'iindī sa na carreta yeⁿē sa. Ní n'geeⁿ sa libro yeⁿe Ndyuūs naachi profeta Isaías chí caⁿ'a nduudu Dendyuūs tiempo chí chó'ōo.

29 Ní Espíritu miiⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā Felipe miiⁿ: Cueⁿ'e di ní ndaa niⁿnūⁿ di na carreta 'cūⁿ.

30 Ní Felipe miiⁿ cueⁿ'ē sa ngeēnū sa ní ch'iindiveeⁿ sa chí n'geēⁿ saⁿ'a miiⁿ naachi dinguūⁿ profeta Isaías miiⁿ. Ní caⁿ'a sa: ¿'Áá túúmícadíinuuⁿ nī chí n'geēⁿ nī?

31 Saⁿ'ā miiⁿ caⁿ'a sa: ¿Taacā cuuvi diíⁿ ti mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé ngi'cueeⁿ yā 'úú? Ní neⁿ'e sa chí Felipe miiⁿ caa sa ní 'cuūndī sa ndúúcu sa.

32 Naachí n'geēⁿ sa yeⁿē Escritura, chuū chíi:

Tan'dúúcā 'iiti cuūchī candée yā 'iiti ní 'caan'núⁿ yā 'iiti. Tan'dúúcā 'iiti cuūchī 'líⁿ nguéé ngii n'gai tī taachi ngii yā duudú tī 'tíicā nguéé n'dai yā cheendi yā.

33 Caati ndiicuuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ n'dái yā ní nguéé ca'a sa justicia yeⁿ'é yā; ¿du'u caaⁿ'maⁿ yeⁿe ndaatá yeⁿ'é yā? Caati diví 'iiⁿyāⁿ vida yeⁿ'é yā na iⁿ'yeēndī.

34 Saⁿ'ā eunuco nan'guεεcútaⁿ'ā sa ní caⁿ'a sa chí sa Felipe miiⁿ: Ngiiⁿca chí cuuvi nī

'úú: ¿Du'ú ye'nē chi ca'n'a profeta 'túúcā?
¿'Áá ye'nē maán yā o ye'nē taama 'ii'n'yān?

³⁵ Tuu'mi ní Felipe mii'n nan'guεεcúta'n'ā sa. Tuc'á sa ye'nē libro 'cūū ní ca'n'a sa ye'nē evangelio chi ndúúdu ngai ye'nē Jesús.

³⁶ Canúu'n yā yúúni chíí cue'n'é yā ndaá yā naachi vεε nuū'nī'n. Ní ca'n'a sa'n'ā eunuco: 'Muu'n ní vεε nuū'nī'n. ¿Dε'ε cucáávā chi nguéé cuεεdinuū'nī'n?

³⁷ Felipe mii'n nga'n'ā sa: Nduuti chi i'téénú nī ndúúcū núú'má'n staava ye'n'é nī tuu'mí cuuvi cuεεdinuū'nī'n nī. Nan'guεεcúta'n'ā sa ye'n'é yā nī nga'n'ā sa: I'teenú chi Jesucristo mii'n ní Daiyá Dendyuūs 'ii'n'yān.

³⁸ Ní ca'n'a sa chi cuééndii carreta. Nduu 'uuví yā, Felipe ndúúcū eunuco cue'n'e yā naachi véé nuū'nī'n ní chεεdinuū'nī'n sa.

³⁹ Taachí cuíchεε yā naachi véé nuū'nī'n Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs candεε Felipe mii'n. Ní sa'n'ā eunuco 'āā ntéé n'diichi sa sa'n'ā. Ní cuina'n'ā sa ní yeenú taavi sa.

⁴⁰ Felipe mii'n ndaaca sa na yáān Azoto. Cho'o sá nduu yáān nduu yáān ndii ndaā sa yáān Cesarea ní ca'n'a sa ye'nē evangelio chi ndúúdu ngai ye'n'e Jesucristo nanáán tanducuén'e 'ii'n'yān ye'n'e yáān mii'n.

9

Saulo ndaacadaami sa ye'n'e nuū'ndī ye'nē sa ní i'téenu sa

(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

¹ Taachi Saulo taa'n sa ní yaā'vī yuudu sa ye'n'e chí 'cuūvī 'ii'n'yān chi i'téenu yā Señor Jesucristo, ndaa sá nanáán chiiduú ch'εεtε cá ye'n'e 'ii'n'yān Israel.

² Ní chíica sa carta s'ee'n chí 'cuu'n'mi'n sá nanáán 'ii'n'yān ye'n'e yaācu sinagogas ye'n'e yáān Damasco chí ndúútī chi ndaācā sa sa'n'ā o n'daataá mii'n ye'n'e Yúúni ye'n'e vaadī i'téénú ye'n'e Jesucristo mii'n cúúví dii'n sa nandéε sa 'ii'n'yān chi preso yā ní nndaa yā na yáān Jerusalén.

³ Taachi canúu'n sá yúúni mí'n taachi 'āā cháā ndaa sa yaān Damasco dácānaā'n chíiya 'áámá dεεvé ye'n'e nanguuvi naachi canéε sa.

⁴ Taachí sndεεvε sá ná ya'n'āa mii'n ch'iindivee'n sa 'áámá nduudu chi nga'n'ā: Saulo, Saulo, ¿dε'ε cúúví chí nn'daā di 'úú?

⁵ Sa'n'ā mii'n ní ca'n'ā sa: ¿Du'ú n'diī, Señor? Tuu'mi ní nga'n'ā yā: 'Úú Jesús chi n'daā dī. Nguéé n'daacā chí dii'n di ti dii'n di tan'dúúcā 'iiti chí ca'a ca'a tī na yá'n'á cuii'nyu'n.

⁶ Saulo mii'n ní in'duuvī sa, ní 'va'a sa, ní ca'n'a sa: Señor, ¿dε'ε né'n'e nī chí dii'n? Señor Jesús mii'n nga'n'ā yā ngii yā sa'n'ā: Nducuee'n dí ní cue'n'e di yáān, ní cuuví yā dii dε'ε dii'n di.

⁷ Ní 'ii'n'yān chí cuén'e ndúúcū Saulo neé yā n'giinu yā. N'giindivee'n cuaacú yā nduudu ti nguéé du'ū vεε inaa'n yā.

⁸ Tuu'mi ní Saulo nducuee'n sá ná yá'n'āa mii'n naachi chí ndεεvε sá. Nán'guaa'n sa nduutináa'n sa naati nguéé inaa'n sa. Candéε nee'n yā ta'ā sa, ní ndaā sa yáān Damasco.

⁹ Mii'n ní canee sa 'ii'n'ū'n nguuvī ní nguéé inaa'n sa, ní nguéé che'e sa, ní nguéé chí'i sa.

¹⁰ Na yáān Damasco canéé 'áámá sa'n'ā chí n'gee'n chí i'téénū sa Jesucristo chí nguuvī sa Ananías. Tuu'mi ní Señor Jesús mii'n ní ca'n'a yā chí yā sa'n'ā na visión ye'n'e sa: Dii Ananías. Ananías mii'n nan'guεεcutá'n'a sa: Señor, 'úú canéé.

¹¹ Ní Señor Jesús mii'n nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: Nadacuee'n di ní cue'n'e di yúúni chí nguuvī Cuaacú mii'n ní in'nuu'n dí vaacu Judas. Mii'n canéé 'áámá sa'n'ā chí nguuvī sa Saulo ní sá'n'ā ye'n'e yáān Tarso. N'diichi nī, sa'n'ā mii'n nga'n'angua'ā sa.

¹² Ní Saulo mii'n n'diichi sa na visión ye'n'e sa 'áámá sa'n'ā chí nguuvī sa Ananías. Ní Ananías mii'n cho'o sá cuaa'n chεεti va'āi ní chí n'duū'n sá tá'a sá vmnáán ye'n'e Saulo, ní ninguaā'n nduutináa'n sa. 'Tíicā n'diichi Saulo mii'n na visión ye'n'e sa.

¹³ Naati Ananías mii'n nan'guεεcúta'n'ā sa: Señor Jesús, n'giindivee'n chí neené nga'n'a 'ii'n'yān ye'n'e sá'n'a 'cūū. Sa'n'ā mii'n ní nguéé n'daacā dii'n sa ndúúcū 'ii'n'yān chí i'téénú Jesucristo na yáān Jerusalén.

¹⁴ Chiiduú n'gεεtε ye'n'e Israel ca'á yā poder Saulo mii'n chí cuta'a sa ní candéε sa vácūū 'ii'n'yān chí nga'n'angua'á yā ndúúcū chí duuchi Cristo.

¹⁵ Señor mii'n nga'n'a yā ngii yā sa'n'ā: Cuna'n'ā di. Sa'n'ā mii'n 'úú ndεεvé sa'n'ā chí cándεε sa chí duuchi nanáán 'ii'n'yān s'ee'n chí nguéé 'ii'n'yān ye'n'e ndaata Israel ndúúcū rey s'ee'n ndúúcū 'ii'n'yān Israel.

16 Ti 'úú 'cuu'n'mí'n naa'n sa chi cánée chí 'cueenu sa cuuvi caavā 'úú.

17 Tuu'mi ní cue'n'ē Ananías ní chindaā sa va'ai ní sn'duū sa ta'a sa vmnāā'n ye'n'ē Saulo. Ní ca'n'a sa: Díí, Saulo hermano, Señor Jesús mii'n chí che'enaā'n yā ye'n'ē di na yúúni chí cuchii di. 'Ii'n'yā'n mii'n dichó'o yā 'úú 'íicú cuuvi nanguaā'n nduutināa'n di. Ní cuuvi cuūtū di ndúúcu Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs.

18 Hora mii'n chiiya na nduutināa'n sa cosa tan'dúúca díí'mán 'yaācā ní inguaā'n nduutināa'n sa. Nacuee'n sá ní cheēdinuū'n'nī sa.

19 Taachí che'e sa yuūndū mii'n nndaaca tiīnū sa. Saulo mii'n cánée sá nguuví chí ch'εεtinee sa ndúúcu 'ii'n'yā'n s'ee'n chí i'teenú yā Cristo chí snée yā yāā'n Damasco.

Saulo nga'nā sa nduudu cuaacu na yāā'n Damasco

20 Cuayivi mí'n chí 'cueén sa ye'n'e Cristo na yaācū sinagoga. Ní nga'nā sa 'ii'n'yā'n mii'n chí Cristo ní Daiya Dendyuūs.

21 Nducyáácá 'ii'n'yā'n chí ch'iindiveén yā che'n'e yiinú yā ní nga'nā yā: ¿'Áá nguée sá'n'a 'cūū chí n'gaā'vā sa ndúúcu 'ii'n'yā'n chí nga'n'āngua'á yā ndúúcu chí duuchi Cristo na yāā'n Jerusalén? ¿'Áá nguée cáāvā chí'n chí cuchii sá'n'a 'cūū chí candée sa 'ii'n'yā'n 'cuεε chiichí yā nanāā'n chiiduú n'gεεtē ye'n'e Israel?

22 Saulo mii'n ditiīnū taavi sa. Ní véé 'uuví nadacádinuū'n 'ii'n'yā'n ye'n'e Israel ye'n'ē yāā'n Damasco. Sa'nā mii'n ní ch'i'n'i sá chí Jesús mii'n chí Cristo.

Saulo nanguán'ai yā ye'n'e 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n

23 Cheēnū n'deēe nguuví ní 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n nduuvidaamá yā ní ndeé yā chí 'caa'n'nu'n yā Saulo.

24 Saulo 'āā deenu sa dε'ē chí ne'n'e dí'n yā. 'Ii'n'yā'n s'ee'n ní ch'εetinēe yā cuidado cheendi va'aī ye'n'e pared ye'n'e yāā'n mii'n ndii nguuví ndí'n'gaa'n ti cuuvi 'caa'n'nú'n yā sá'nā.

25 Tuu'mi ní 'ii'n'yā'n s'ee'n chí i'teenú yā Cristo ní tun'dáa yā sa'nā chεeti va'ai n'gaa'n. Ní s'núu'n yā sa'nā chεeti 'áámá 'cuéētēε. Tun'dáa yā sa'nā na tiī'n pared ye'n'e yāā'n mii'n i'cuáa yā sa'nā ndúúcu 'cuéētēε.

Saulo na yāā'n Jerusalén

26 Taachi ndaā Saulo na yāā'n Jerusalén ne'n'e sa nduuvidaama sa ndúúcu 'ii'n'yā'n s'ee'n chí i'téenu yā Cristo. Nducyáácá yā ní 'va'a yā sa'nā ti nguée i'téenu yā chí i'teenú sa'nā mii'n.

27 Tuu'mi ní Bernabé ndāa yā ndúúcu sa nanāā'n apóstoles chí dichó'o Dendyuūs. Ní chí yā 'ii'n'yā'n s'ee'n táácā n'diichi Saulo mii'n Señor Jesús na yúúni. Ní Señor yaa'vi yā sa'nā. Ní 'túuca ca'nā Saulo mii'n nduudu cuaacu ye'n'ē Jesús mii'n na yāā'n Damasco, ní nguée ndúúcu vaadī 'va'ā.

28 Saulo mii'n canee sa ndúúcu 'ii'n'yā'n s'ee'n yāā'n Jerusalén mii'n.

29 Ca'n'a sa nduudu cuaacu ye'n'e Señor Jesús nguée ndúúcu vaadī 'va'ā. Ní n'deēe n'dái nga'nā sa ndúúcu 'ii'n'yā'n chí nguée ndaata Israel naati 'ii'n'yā'n s'uú'n nacádinuū'n yā chí 'caa'n'nú'n yā Saulo.

30 Taachi hermanos chicádinuū'n yā chuū, candée yā Saulo ndii yāā'n Cesarea, ní dichó'o yā sa'nā yāā'n Tarso.

31 Tuu'mi ní nducyaaca yācū canéé 'díi'n tan'dúuca ná yā'nāa Judea ndúúcu yā'nāa Galilea ndúúcu yā'nāa Samaria. Ní ngi'cuee'n yā ná nduudu cuaacu ní chí chí'icá yā ná vaadī i'teenú ye'n'ē Señor Jesús mii'n. Ní Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs mii'n ca'á yā vaadī diituú 'ii'n'yā'n s'ee'n, ní chí 'yaa'n yā.

Sa'nā Eneas nanduuvá ye'n'ē sa

32 Chí chū Pedro mii'n ní cue'n'e yā nduu cuāā'n ndaa yā ntúu'n yā naachi snée 'ii'n'yā'n chí i'téenu na yāā'n Lida.

33 Ní ndaaca yā 'áámá sa'nā chí nguuví sa Eneas. 'Āā ní'n'ín'í' nduūyū chí canee sa na cama. Ní sa'nā canee sa ndúúcu ca'aī chí in'dúuví cuerpo ye'n'e sa.

34 Ní ca'n'a Pedro mii'n: Eneas, Jesucristo mii'n ní dí'n yā chí nduūvā ye'n'ē di. Nacuee'n di ní cuta'a di yīivē ye'n'ē di. Hora mí'n nūu'n nacuee'n sá.

35 Nducyáácá 'ii'n'yā'n chí snée yā na yāā'n Lida ndúúcu yāā'n Sarón n'diichí yā sá'n'a 'cūū. 'Ii'n'yā'n s'ee'n ndaacadaamí yā ní chí'téenu yā Ndyuūs Señor.

Nadacuée'n yā tán'ā Dorcas ye'n'e nguaa'n tíná'n'a

36 Canéé 'áámá n'daataa chí i'teenú Jesucristo na yāā'n Jope chí nguuví tá Tabita

chi nen'e caa'ma'ndúúcu dávaacu griego Dorcas. Tá 'cūū neené n'daacā dii' tá ní ca'á tá limosnas.

³⁷ Nguuvi mii' ní chiitā tá ní ch'iī ta. Ch'iinu naa'nú yā cuerpo ye'n'e tá'nā ní chin'diiti yā cuerpo ye'n'e tá'nā na 'áamá sala.

³⁸ Yáān Lida mii' canéé nii'nuú' ná yáān Jope. 'Ii'yān s'ee' chí i'téenu Jesucristo ch'iindivee' yā chi Pedro canéé sá mii'. Dichó'o yā na 'uuví sá'nā chi ca'a sa cuuvi sa Pedro. Nguéé cuuvi 'naa' di ní chiī di naachi sneé 'nū.

³⁹ Tuu'mi ní Pedro mii' ní ncuee' sa ní cue'n'e sa ndúúcu yā. Taachi ndaā sa mii' candéε yā sa'nā na sala naachi ndúúvidaama nducyaaca n'daataá nguá'āa. Ngεεcu yā ní n'gi'n'i yā ntúū' yā camisas ye'n'e yā ndúúcu vestidos ye'n'é yā chi Dorcas mii' din'dái tá taachí canduūchi tá.

⁴⁰ Tun'dáá Pedro nducyaaca yā chuva'āi. Pedro mii' chiintii'yā yā ní ca'angua'á yā, ní nguεεcundí yā naachi canéé cuerpo ye'n'e tiná'nā ní ca'a yā: Tabita, nacuéé' di. Ta'nā mii' ní nn'guaān tá nduutinaa' tá ní taachi n'diichi tá Pedro, 'nuū' ndii tá.

⁴¹ Pedro mii' ní ca'á sa ta'ā sa tá'nā mii' ní nadacuée' sa tá'nā. Tuu'mi ní n'gai' sa 'ii'yān chi i'téenu yā Ndyuūs mii' ndúúcu n'daataá nguá'āa. Ní ch'i'n'i sa tá'nā náán 'ii'yān chi 'āā canduūchī ta.

⁴² Nducyáácá 'ii'yān yáān Jope ch'iindivee' yā chuū. Ní neené 'yaān yā s'téenu yā Señor mii'.

⁴³ Ní ch'ó'ōo chí Pedro mii' canéé yā 'áamá tiempo na yáān Jope na vaacu 'áamá sa'nā chi nguuvi Simón chi idicuu'nu' sa dí'mán 'iiti.

10

Pedro ndúúcu Cornelio

¹ Cánéé 'áamá sa'nā na yáān Cesarea chi nguuvi sa Cornelio. Sa'nā mii' capitán ye'n'e 'áamá taa' soldado chi nguuvi Italiano.

² Sa'nā mii' ní n'dai taavi sa ní i'téenu sa Dendyuūs ndúúcu nducyaaca 'ii'yān na vaacu sá. Sa'nā mii' néené nga'a sa limosnas ye'n'e 'ii'yān chí nguá'āa ye'n'e na yáān. Cuen'é daā'ma' nga'angua'ā sa Ndyuūs.

³ Sá'nā 'cūū ní claro n'diichi cuaacú sa ná 'áamá visión tan'dúúca chi n'gεεcu

'ii'nu' ye'n'e nguuvi mii'. 'Áamá ángel ye'n'e Dendyuūs chindáa yā naachi cánéé sa mii'. Ní nga'a ángel ngii yā sa'nā: Díí, Cornelio.

⁴ Sá'nā mii' ní ch'íínú cuaacú sa ndúúcu vaadi 'va'ā, ní ca'a sa: ¿Du'u n'diī, Señor? Ní nga'a ángel ngii yā sa'nā Cornelio: Chíín chí nga'angua'a di ndúúcu limosnas chi nga'ā di, Dendyuūs n'giindivee' yā ní nan'gaacú yā dii.

⁵ Ángel nga'a yā ngii yā Cornelio: Dicho'ó di 'ii'yān s'ee' na yáān Jope ní dii' di chí cuchí sa'nā Simón chí nguuvi sa Pedro.

⁶ Sá'nā 'cūū ní canee sa na vaacu sá'nā chí nguuvi Simón, sa'nā chí idicuu'nu' sa dí'mán 'iiti. Va'ai ye'n'e sa'nā mii' canéé nii'nuú' na nuū'nī'yá'nā. Sa'nā mii' cuuvi sa díí de'ē chí dii' di.

⁷ Cuen'e ángel chí ca'a yā ndúúcu Cornelio, nícu Cornelio mii' ní 'cai sa 'uuví sa'nā chí dii' mandado ye'n'e sa ndúúcu 'áamá soldado chí i'téenu Dendyuūs chí snéé ndúúcu sa.

⁸ Dichó'o sa 'ii'yān s'ee' yáān Jope taachí ch'íínú ca'a sa tanducué'n'e chí ch'ó'ōo.

⁹ Chidεεve táama nguuvi taachí snúu' yā yúúní ní taachí snee nii'nuú' yā yáān mii' Pedro mii' ncheε sa tii' va'āi chí caa'ma'ngua'ā sa tan'dúúca chí n'gεεcu ndichúví nguuvi.

¹⁰ Sa'nā mii' ndaa cuiicú sá. Ní nen'e sa che'e sa naati nuu'mán ne'e chí idin'dái yā chí che'e sa mii', n'diichi sa 'áamá visión.

¹¹ N'diichi sá nanguuvi chí candá'āi ní cuich'éé' nanguuvi 'áamá cosa tan'dúúca 'áamá tiinūu' ch'εεε chí n'déé chí chí nduū cúūu' esquinas cuch'éé' cuaacu na yá'nāa mii'.

¹² Ní mii' ní n'diichi sa nducyaaca naa' 'iiti chí cuuú' ca'a tī chí véé ná yá'nāa ndúúcu nducyaaca naa' cúú ndúúcu 'yaada chí véé nanguuvi.

¹³ Ní ndaā 'áamá nduudu ní ca'a: Díí Pedro, nducuee' di, 'caa'nu' di ní che'e di.

¹⁴ Tuu'mi ní Pedro mii' ní ca'nā sa: Nguéé, Señor. Mar 'áamá chí vaatí ndúúcu chí nguεε n'daacā, nguéé che'é.

¹⁵ Yáá'ví ntuū' nduudu mii' ndiichi ndii 'úúví cuuvi ní nga'nā: Chuū chí nadindεεvé Ndyuūs mii', nguéé caa'ma' di ye'n'e chí vaatí.

¹⁶ Chuū ní chí 'ii'nū' cuuvi ní tiinūu' mii' cuina'nā ntúū' nanguuvi.

17 Naachí Pedro miiⁿ nadācadínuuⁿ sa yeⁿē visión de'ε chí neⁿē caaⁿmaⁿ, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nadicho'ó Cornelio, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ itingúúnéeⁿ yā tíí va'ai yeⁿe Simón. Ní ndaa yā cheendi va'āī.

18 Ní 'cai yā ní ntínguuneⁿ yā: ¿'Áá miiⁿ canee Simón chí nguūvī sa Pedro?

19 Taachi 'āā chicadínuuⁿ Pedro yeⁿē visión chí n'diichi sa Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs miiⁿ ngaⁿ'a ngii saⁿ'ā: Cun'diichi dí. 'Iiⁿnūⁿ saⁿ'ā in'nuuⁿ sá dii.

20 Nducueeⁿ dí ni nangua'ai di ní nguéeⁿ n'deēe nacadínuuⁿ di chí caⁿ'ā di nduucu yā, ti 'úú dicho'ó 'iiⁿyāⁿ.

21 Tuu'mi ní ca'āī Pedro miiⁿ ní cueⁿē sa naachí snée 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí dicho'ó Cornelio, ní caⁿ'a sa: N'diichi nī. 'Úú saⁿ'ā chí in'nuúⁿ nī. ¿De'ē cáāvā chí cuchíí nī?

22 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Cornelio, capitán romano, 'áámá saⁿ'ā chí n'dái taavi ní i'téenu sa Dendyuūs. Sáⁿ'ā miiⁿ, 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ déenu yā chí saⁿ'ā miiⁿ n'daacā n'dai sa. Saⁿ'ā miiⁿ ní caⁿ'a 'áámá ángel yeⁿē Ndyuūs chii yā saⁿ'ā, chí neⁿe yā chí ndaa nī na vaacú yā ni 'caandiveeⁿ yā nduudu yeⁿ'é nī.

23 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ 'cai yā saⁿ'ā na vaacú yā ní canee sa ndúucu yā. Chidεεve táámá nguuvi miiⁿ nacueeⁿ sá ni cueⁿe sa ndúucu yā. Ní cueⁿe n'duuvi hermanos yeⁿe yāāⁿ Jope miiⁿ ndúucu sa.

24 Táámá nguuvi mííⁿ ndaa yā yāāⁿ Cesarea. Ní Cornelio cunee ngúnu yā. Ní 'cai yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā ndúucū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí amigo chí n'dai ndúucu yā ní nduuvidaama nducyaaca yā.

25 Taachí ndaa Pedro miiⁿ, can'daa Cornelio miiⁿ ní dííⁿ yā recibir saⁿ'ā s'eeⁿ. Chin-tíí'yá yā na ca'a Pedro mííⁿ ní chí'téenu yā 'iiⁿyāⁿ.

26 Pedro miiⁿ nadacuéⁿ sa Cornelio miiⁿ ní caⁿ'a sá chíí sa 'iiⁿyāⁿ: Nacueeⁿ dí. 'Úú saⁿ'ā ntúūⁿ 'úú.

27 Ní neⁿe chí indee yā ndúucu sa ní candεε yā saⁿ'ā cheeti va'āī. Néené 'yaaⁿ yā nduuvidaámá yā miiⁿ.

28 Ní caⁿ'ā Pedro: Ndís'tíí ní deenu nī chí nguéeⁿ n'daacā chí 'áámá saⁿ'ā Israel nduuvidaámá sá o ndaa niiⁿnuúⁿ sá ndúucū 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿē ndaata Israel. Ndyuūs ní ch'iⁿ'i yā 'úú chí nguéeⁿ canee chí

caaⁿmaⁿ yā mar 'áámá saⁿ'ā vaatí sa o chí nguéeⁿ n'daacā sa.

29 Taachí Dendyuūs 'cai yā 'úú, núúⁿ ndaa. Maaⁿ ní intínguuneⁿ ndís'tíí: ¿De'ē neⁿ'é nī 'úú chí cuchíí?

30 Tuu'mi ní Cornelio caⁿ'á yā: Maaⁿ cuūⁿ ngūūví chí 'āā hora 'cūū nūⁿ chí n'gεεcu 'iiⁿnúⁿ chíinū taachi 'āā cuéeⁿ ca'diinú, cucáāvā chí ngaⁿ'angua'á na vaacú. N'díí chí 'áámá saⁿ'ā. Neené ngii 'yáⁿ'ā catecai sa.

31 Ní ngaⁿ'ā sa ngii sa 'úú: Díí Cornelio, chííⁿ chí caⁿ'angua'a di ndúucū limosnas yeⁿē di Dendyuūs n'giindiveeⁿ yā ní nan'gaacu yā.

32 Díí, dicho'ó di saⁿ'ā na yāāⁿ Jope ní diiⁿ di chí chíí Simón chí nguuvi Pedro miiⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ cánée sa na vaacu sa Simón, saⁿ'ā chí idicuúⁿnuⁿ dííⁿmáⁿ 'iiti. Vaacu sa niiⁿnuúⁿ ná nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā. Taachí ndaa saⁿ'ā miiⁿ ní yaa'vi sa díí.

33 Tuu'mi ní Cornelio ngāⁿ'a yā ngii yā Pedro: Hora miiⁿ dicho'ó 'iiⁿyāⁿ cáāvā di. N'dááca diiⁿ di chí cuchíí di. Maaⁿ ndúcyaacá 'nū ní snée 'nū 'muuⁿ ndúucū Dendyuūs. Ní snee 'nū chí 'caandiveeⁿ 'nū tanducueⁿ chí Dendyuūs caⁿ'á yā chíí yā dii.

34 Tuu'mi ní Pedro ngaⁿ'a sa ngii sa: Maaⁿ ní, 'úú tuumicadiinúⁿ chí Ndyuūs ní neⁿe yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ daama daama.

35 Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿē nducyaaca yáⁿ'āa chí i'téenu yā Dendyuūs ní dííⁿ yā n'daacā ní Ndyuūs ní 'cuaáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ.

36 Ndyuūs ní dicho'ó yā 'áámá nduudu yeⁿe yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é Israel. Caⁿ'a yā nduudú ngai yeⁿē evangelio ní véé vaadi 'dííⁿ cucáāvā Jesucristo. 'Iiⁿyāⁿ 'cūū Señor 'iivú Ndyuūs yeⁿē nducyáácá 'iiⁿyāⁿ.

37 Ndís'tíí ní déenu nī nduudu chí caⁿ'a yā nuuⁿmáⁿ yáⁿ'āa Judea. Tucá'a yā ndii yáⁿ'āa Galilea, cuayiiví ch'iinu chí caⁿ'a Juan yeⁿe chí cheεdinuūⁿníⁿ yā.

38 'Tíicā Dendyuūs tee yā Jesús yeⁿe yāāⁿ Nazaret Espíritu N'dai ndúucū poder. Jesús miiⁿ ní chíica yā dííⁿ yā chí n'daacā. Ní dííⁿ yā chí nduuvā yeⁿe nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí canee yā ndúucū espíritus yeⁿe yáāⁿ'nguiinūⁿ caatí Ndyuūs miiⁿ canee yā ndúucū Jesús.

39 Ní nús'uū ní testigo 'nū yeⁿē tanducuéⁿē chi Jesús díⁿ yā na yáⁿāa Judea ndúúcu na yáⁿ Jerusalén. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ miiⁿ ní ch'iⁿnuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ. Ní chi'nééⁿnga'á yā 'iiⁿyāⁿ na 'áámá yáⁿá.

40 Jesús 'cū Ndyuūs nadicuéeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā ndiichi ndii 'íⁿnúⁿ nguuví miiⁿ ní díⁿ yā chí che'enaáⁿ yā nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ.

41 Nguéé che'enaáⁿ yā yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ caati yeⁿē testigo chí Dendyuūs ndεεε yā cuááⁿ vmaaaⁿ. Nús'uū ní che'ē 'nū ní chí 'í 'nū nduucú yā cuayiivi taachí nducueeⁿ yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

42 Ní dichó'o yā nús'uū chí caaⁿmáⁿ 'nū evangelio chí nduudú ngai nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ. Ní ngaⁿ'a cuaacú 'nū chí Cristo miiⁿ ní s'neéⁿ Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ lado yeⁿe Juez yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí nduuchi ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí n'díí.

43 Nducyaaca profeta s'eeⁿ chí caⁿ'a nduudú yeⁿe Dendyuūs caⁿ'a yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ miiⁿ. Nducyaáca 'iiⁿyāⁿ chí cu'téenu yā 'iiⁿyāⁿ, véé vaadī nadich'εεcú nuūⁿndī yeⁿé yā cucaavā Jesús miiⁿ.

44 Taachí ngaⁿ'ā Pedro nduudú 'cū, Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ní ndaā vmaaaⁿ yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí ch'iindiveéⁿ yā nduudu 'cū.

45 Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Israel chí'téenu yā chí ndaá yā ndúúcu Pedro, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ch'εetinéé n'giinu yā chí vmaaaⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ chí nguéé 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel, Dendyuūs ca'a ntuúⁿ yā regalo yeⁿē Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs,

46 caatí ch'iindiveéⁿ yā chí ngaⁿ'a 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tanáⁿā davaacu. Ní ngaⁿ'á yā chí ch'εεε taaví Dendyuūs.

47 Tuu'mi ní nan'guεεcútaⁿ'ā Pedro: ¿Áá cúví chí 'āā du'ú nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chí nguéé 'cuáaⁿ yā yeⁿé nuūⁿnīⁿ chí cuεεdinúⁿnīⁿ 'iiⁿyāⁿ chí díⁿ yā recibir Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs tan'dúúca s'uúⁿ?

48 Ní dichó'o yā 'iiⁿyāⁿ chí cuεεdinuūⁿnīⁿ yā ndúúcu chí duuchi Jesús. Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chiica yā Pedro chí cunée yā 'áámá tiempo ndúúcu yā.

11

Pedro caⁿ'a yā chuū ná yaācū templo yeⁿe yāā Jerusalén

1 Ch'iindiveeⁿ apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs ndúúcu hermanos chí snée yā na yáⁿāa Judea chí 'tiicá ntúūⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé 'iiⁿyāⁿ yéⁿē ndaata Israel chí díⁿ yā recibir nduudu yeⁿe Dendyuūs.

2 Taachí Pedro miiⁿ cuchεε sa yāāⁿ Jerusalén, hermanos yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel ch'εεcu cheendí yā ndúúcu Pedro.

3 Ngaⁿ'á yā: ¿De'ē cúví chí sndáa dí va'ai yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel, ní che'e dí ndúúcu yā?

4 Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní tuca'a sa chí sa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ táácā chíí. Ní caⁿ'a sa:

5 Caneé na yāāⁿ Jope ní ngaⁿ'anguā'á ní nnduúchí ní n'diichí 'áámá visión dácaā 'áámá tīnūⁿ ch'εεté cuch'éeⁿ nanguuvi n'déé chíichí nduū cúūⁿ esquinas ndaā ndii vmaáⁿ.

6 Taachi n'diichí, nacádiinúⁿ. Tuu'mi ní n'diichí yeⁿé icyáⁿ'ā 'iiti chí cuūⁿ cá'a tī ndúúcu 'iiti taaⁿ ndúúcu cúú ndúúcu 'yaada yeⁿē nanguuvi.

7 Ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu chí caⁿ'ā chíí 'úú: Díí Pedro, nacueeⁿ dí. 'Caaⁿ'nuⁿ dí 'iiti, ní ché'é dí 'iiti.

8 Ní caⁿ'á chuū: Señor, nguéé; ti mar 'áámá chí vaatí chí nguεε n'daacā che'é.

9 Tuu'mi ní nduudu yeⁿē nanguuvi caⁿ'a ntuūⁿ ndiichi ndii 'úúví: Chíí chí Ndyuūs nádindεεvé yā, nguéé caaⁿ'maⁿ dí yeⁿē chí vaatí.

10 Chuū ní 'iiⁿnuⁿ cúví chíí. Cuinaⁿ'ā ntúūⁿ tanducuéⁿē nandεε yā cuááⁿ 'niiⁿnuⁿ nanguuvi.

11 Ní n'diichí nī. Hora miiⁿ ndaā na 'iiⁿnuⁿ saⁿ'ā na va'āi naachi 'úú caneé. 'Áámá 'iiⁿyāⁿ chí nguuvi Cornelio dichó'ó yā saⁿ'ā yeⁿe yāāⁿ Cesarea ndíí naachi caneé.

12 Ní Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ngaⁿ'a ngii 'úú chí caⁿ'á ndúúcu sa. Ní nguéé de'ē véε nadicádiinúⁿ. Chen'é ndúúcu niyaaⁿ hermanos ní sndáa 'nū vaacu Cornelio.

13 Saⁿ'ā miiⁿ caⁿ'a sá chíí sá nús'uū, táaca n'diichi sa 'áámá ángel vaācū sa chí cheendí yā ní cāⁿ'a yā: Díí Cornelio, dichó'ó dí saⁿ'ā s'eeⁿ yāāⁿ Jope ní díí dí chí ndaa sán'ā Simón chí nguuvi Pedro míí.

14 Saⁿ'ā miiⁿ ní caaⁿ'maⁿ sá nduudu chí nanguaⁿ'āi díí ndúúcu nducyaáca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe dí na vaacu dí.

15 Ní taachí tucá'á caⁿ'á, ndaā Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs yeⁿe cuaaⁿ 'niiⁿnuⁿ vm-

naaⁿ yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ dendu'ū, tan'dúú^cā chí chiiⁿ ndúú^cū s'uūⁿ vmnáⁿáⁿ vmnaaⁿ.

16 Tuu'mi ní nn'gaācú chi caⁿ'a Señor miiⁿ, chí caⁿ'a yā: Juan míⁿ chεⁿedinuūⁿniⁿ yā ndúú^cū nuūⁿniⁿ naati ndís'tiī ní cuéⁿedinuūⁿniⁿ nī ndúú^cū Espíⁿritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs.

17 Nduuti chí Dendyuūs chí ca'a yā regalo miiⁿ 'iiⁿyāⁿ tan'dúú^cā chí teé yā s'uūⁿ chí i'teenu yú Señor Jesucristo, ¿du'ū 'úú chí di'vaachí yeⁿē Dendyuūs miiⁿ?

18 Tuu'mi ní ch'iindiveén yā nduudu miiⁿ ní ch'εⁿtinéé 'diíⁿ yā ní cāⁿ'a yā chí ch'εⁿte yā Ndyuūs, ní caⁿ'a yā: 'Tiicá ntúūⁿ ca'a Dendyuūs 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel chí ndaacadaamí yā yeⁿē nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní nndaāca yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

Yáacū yeⁿ'e yāāⁿ Antioquía

19 Maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chí cueⁿ'ē 'múúⁿ cueⁿ'e miiⁿ yā cucáāvā chiiⁿ chí diíⁿ 'iiⁿyāⁿ ndúú^cū Esteban, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cho'ó yā ndii yáⁿ'āa Fenicia, ndúú^cū isla Chipre, ndii yāāⁿ Antioquía. Ní nguéé cāⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs ndúú^cū nducyáácá 'iiⁿyāⁿ, dámaāⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ caⁿ'a yā nduucú yā.

20 Nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ni snéé saⁿ'ā yeⁿ'e isla Chipre yeⁿ'e yāāⁿ Cirene. Saⁿ'ā s'eeⁿ ní taachi ndaā sa yāāⁿ Antioquía yaa'vi sá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé 'iiⁿyāⁿ yéⁿ'ē ndaata Israel dendú'ū ní caⁿ'a sa evangelio chí ndúú^dú ngai yeⁿē Señor Jesús.

21 Ní ta'ā Señor 'iivú Ndyuūs miiⁿ canéé ndúú^cū sa. Chiiⁿ 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿyāⁿ chí'téenu yā Señor miiⁿ. Ní can'dáa yā Señor miiⁿ.

22 Cho'ōo chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáacū chí snéé yā yāāⁿ Jerusalén ch'iindiveén yā chuū. Ní dichó'o yā Bernabé chí caⁿ'a sa yāāⁿ Antioquía.

23 Sáⁿ'a 'cūū taachi ndaā sa ní n'diichi sa favor ch'εⁿte taavi yeⁿ'ē Dendyuūs miiⁿ, yeenú taavi sa. Ní chí'cueeⁿ sa chí nducyáácá yā 'cuεⁿtinéé yā ndúú^cū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é yā ndúú^cū Señor 'iivú Dendyuūs miiⁿ.

24 Saⁿ'ā Bernabé miiⁿ ní n'dai sa, ní ndiituú saⁿ'ā Espíⁿritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ní i'téenu sá ndúú^cū núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'e sa.

Chii 'yaaⁿ n'dái 'iiⁿyāⁿ chí'téenu yā Señor miiⁿ.

25 Cuayiivi miiⁿ ní cueⁿ'ē Bernabé na yāāⁿ Tarso chí in'nuuⁿ sa Saulo miiⁿ; ní ndaācā sa saⁿ'ā ní nandεē sa saⁿ'ā na yāāⁿ Antioquía.

26 Ní nduuvidaamá yā 'áámá nduuyu na yaācū miiⁿ, ní chí'cuééⁿ yā neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ. Chíⁿ vmnáⁿáⁿ vmnaaⁿ na yāāⁿ Antioquía 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ caⁿ'a yā chí duuchí cristiano s'eeⁿ, 'iiⁿyāⁿ chí i'teenu Cristo.

27 Nguuvi s'uúⁿ tanáⁿ'ā profetas chí ngaⁿ'ā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs can'dáa yā na yāāⁿ Jerusalén. Ndaá yā na yāāⁿ Antioquía.

28 Nadacueeⁿ 'áámá yā chí nguuví yā Agabo ní diíⁿ yā chí inadacáⁿdiinuūⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cáāvā Espíⁿritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chí ndaa 'áámá cuiicu ch'εⁿte núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa chí véé 'iiⁿyāⁿ. Cho'ōo chuū nguuvi yeⁿ'e saⁿ'ā Claudio.

29 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu Cristo diíⁿ yā chí dicho'ó yā ofrendas yeⁿ'ē hermanos chí snéé yā yáⁿ'āa Judea. 'Áámá 'áámá yā tuunu tuunu ca tan'dúú^cā chí cuuvi ca'á yā.

30 Chuū ní diíⁿ yā ní ca'á yā 'iiⁿyāⁿ ndiicúū. Ní 'iiⁿyāⁿ ndiicúū dichó'o yā limosna ndúú^cū Bernabé ndúú^cū Saulo.

12

Herodes 'caaⁿ'núⁿ yā Jacobo, ní s'nuúⁿ yā Pedro vácūū

1 Tiempo miiⁿ ní rey Herodes diiⁿyuⁿ ta'á yā chí neⁿ'e 'caaⁿ'núⁿ yā náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chí ngeⁿ'e yaācū.

2 Níⁿcú ch'iⁿ'nuⁿ rey miiⁿ ndúú^cū machete chí 'caáⁿ ndúú 'uuvī lados Jacobo chí 'dínū Juan.

3 N'diichí yā chí 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ canee yiinú yā chuū. Dichó'o yā saⁿ'a s'eeⁿ chí cuta'ā ntúuⁿ sa Pedro dendu'ū. Nguuvi míⁿ ní nguuvi yeⁿ'ē pan chí nguéé yiinūⁿ levadura miiⁿ.

4 Sta'á yā Pedro ní s'nuúⁿ yā saⁿ'ā vácūū naachi snéé cuūⁿ taáⁿ soldado, 'áámá tááⁿ soldado miiⁿ cuūⁿ ngí sa. Soldado s'eeⁿ cunun'dai sa Pedro ní cho'ó yeⁿ'ē pascua ní rey Herodes tun'dái yā saⁿ'ā.

⁵ Cunun'dai sa Pedro miiⁿ chi canuun sa vácūū. 'Iiⁿyāⁿ chí ngen'e yaácū miiⁿ ngáⁿ'ánguā'á yā ní ngíicá yā Dendyuūs ndii nguuví ndíí n'gaaⁿ cucáávā Pedro miiⁿ.

Nanguaⁿ'ai Pedro yeⁿ'e vácūū

⁶ Taachi neⁿ'e ntun'dáa Herodes miiⁿ Pedro miiⁿ, nguiinū mííⁿ nūuⁿ ní cyaadu Pedro miiⁿ naavtaⁿ'a yeⁿ'e 'uuví soldado s'eeⁿ. Ndεε chíichí sa ndúú^{cū} 'uuví cadena s'eeⁿ. Saⁿ'ā s'eeⁿ chí diíⁿ cuidado vácūū mííⁿ snée sa cheendi vácūū miiⁿ.

⁷ 'Caandiveéⁿ nī, ndaā 'áámá ángel yeⁿ'ē Señor. Ní 'áámá dεεvé canéé na vácūū. Tuu'vi yā tíicuaa Pedro ní nanduuchi yā Pedro. Ní caⁿ'a yā: Nacueeⁿ di cániicū di. Cadena s'ūuⁿ ní chivíi na ta'ā sa.

⁸ Tuu'mi ní ngaⁿ'a ángel miiⁿ ní ngii yā saⁿ'ā: Cu'neeⁿ di cinto yeⁿ'ē di ní cunuūⁿ cá'a di ndaacuú yeⁿ'ē di ní diíⁿ chíichí di cinta yeⁿ'ē. 'Tíicā diiⁿ sa. Ní caⁿ'a yā: Nunúúⁿ dí catecai vmnaaⁿ di ní cuchíi di, ní can'daā dī 'úú.

⁹ Ní n'daa sa ní cueⁿ'e sa n'daā sa 'iiⁿyāⁿ. Pedro miiⁿ ní nguéeⁿ deenu sa chí cuaacu chí diiⁿ ángel miiⁿ. Nadacádiinuuⁿ sa chí 'áámá visión chí n'gííⁿnuⁿ sa nguaaⁿ na 'yúúduyaāⁿ yeⁿ'ē sa.

¹⁰ Cho'ó yā, yeⁿ'ē 'áámá táán soldado s'eeⁿ, ní cho'ó yā ndii chíiⁿ ndii 'úúví táán soldado s'eeⁿ. Ní ndaá yā ná cheendi va'ái cūū chí canéé cuaaⁿ na yáāⁿ miiⁿ. Chíi ní nánguáán máāⁿ cheendi va'ai yeⁿ'é yā. Can'dáa yā ní cho'ó yā 'áámá yúúní, ní ángel miiⁿ ní chivíi yā yeⁿ'e yā.

¹¹ Tuu'mi ní Pedro miiⁿ ní nduuchi sa. Ní caⁿ'ā sa: Maaⁿ ní ituumicadiinúuⁿ chí Ndyuūs miiⁿ nidicho'ó yā ángel yeⁿ'é yā ní nanguáⁿ'ai yā 'úú yeⁿ'ē ta'a rey Herodes. Níicú yeⁿ'ē tanducueⁿ'ē yáāⁿ chí yáāⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí snée ngiinu yā chí 'cuūvi 'úú.

¹² Taachí Pedro nacadíinuuⁿ yā yeⁿ'ē chuū cueⁿ'é yā, ní ndaa yā na vaacu María chεεcu Juan, chí ngúúví ntúūⁿ sa Marcos, naachí neení 'yaaⁿ yā snée yā chí nduuví dáámá yā ní ngaⁿ'angua'á yā.

¹³ Taachí di'cuεεcú Pedro cheendi va'āi yeⁿ'e patio, can'dáā 'áámá n'daataá chí nguuví tá Rode.

¹⁴ Tá 'cūū ní 'naanaveeⁿ tá nduudu yeⁿ'ē Pedro ní chíi yeenú tá. Ní nguéeⁿ nn'guaaⁿ tá cheendi va'āi. Cunaⁿ'ā tá ngeēnū tá chεeti

va'āi ní caⁿ'a tá chí Pedro miiⁿ canee sa cheendi va'āi.

¹⁵ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'á yā ngii yā táⁿ'ā: Loca dii. Taⁿ'ā miiⁿ dicuaācu tá saⁿ'ā miiⁿ. Tuu'mí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā: Angel chí diíⁿ cuidado saⁿ'ā.

¹⁶ Pedro miiⁿ ní iyaa'vi ca sá. Taachí nn'guaaⁿ yā ní n'diichi yā saⁿ'ā dii'yá yā chíi.

¹⁷ Pedro miiⁿ ní ditá'a sa yeⁿ'é yā chí 'cuεεtinéeⁿ 'diíⁿ cheendi yā. Ní chíi sa 'iiⁿyāⁿ táácā ángel yeⁿ'e Señor ntun'dáa yā saⁿ'ā vácūū. Pedro ní caⁿ'a sa: Dííⁿ nī chí cadíinuⁿ Jacobo ndúú^{cū} hermanos. Pedro can'dáa sa ní cueⁿ'e sa taama lugar.

¹⁸ Chí dεεve mííⁿ ní dii'yā n'dáí soldado s'eeⁿ chí chíi ndúú^{cū} Pedro.

¹⁹ Herodes miiⁿ ní n'nuún yā saⁿ'ā. Nguéeⁿ ndaaca yā saⁿ'ā. Ch'iinu maaⁿ ní tiingu-uneén yā saⁿ'ā s'eeⁿ chí diiⁿ cuidado. Caⁿ'a yā chí 'cuūvi saⁿ'a s'eeⁿ. Cuayiivi cueⁿ'e Herodes miiⁿ yáⁿ'āa Judea ná yáāⁿ Cesarea ní canee yā miiⁿ.

Ch'ii rey Herodes

²⁰ Herodes miiⁿ taaⁿ n'dai yā yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ Tiro ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ Sidón. Naati 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ s'eeⁿ ní ndaá yā nanáán rey Herodes miiⁿ chí neⁿ'e taaví yā chí canéé 'diíⁿ, ti chí nge'é yā chí yeⁿ'ē yáⁿ'āa yeⁿ'e rey. Cuta'á yā tan'dúú^{cā} amigo yeⁿ'é yā saⁿ'ā chí nguuví Blasto chí diiⁿ cuidado va'ai yeⁿ'e rey, cuarto naachi cyaadú yā. Neⁿ'é yā chí cuuví caaⁿ'maⁿ sa ndúú^{cū} rey cááva yā.

²¹ 'Áámá nguuví chí diiⁿ señalado cáávā chuū, Herodes canuun yā catecai rey. Ch'iindí yā na trono yeⁿ'é yā ní caⁿ'a yā chíi yā 'iiⁿyāⁿ 'áámá nduudu.

²² Ní 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ miiⁿ 'cai yiicú yā ní caⁿ'a yā: Ndúú^{dú} miiⁿ yeⁿ'ē Dendyuūs, nguéeⁿ yeⁿ'e saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

²³ Hora miiⁿ ní 'áámá ángel yeⁿ'e Señor miiⁿ n'nuuⁿ cá'ai yā saⁿ'ā Herodes caati nguéeⁿ caⁿ'a sa chí yeⁿ'e Dendyuūs chí ch'εεte taaví chí ngaⁿ'a sa. Ní che'e taaví n'dáá rey miiⁿ ní ch'ii sa.

²⁴ Nduudú yeⁿ'ē Señor Jesucristo miiⁿ ndíí ch'εεte ca ní 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu ngíí 'yaaⁿ cá yā.

²⁵ Bernabé ndúú^{cū} Saulo miiⁿ ndaá ntúuⁿ yā yáāⁿ Jerusalén ti 'āā diíⁿ yā cumplir

ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Ndēē ntúuⁿ yā Juan chi nguuvi Marcos.

13

Bernabé ndúúcū Saulo tucaⁿ'á yā viaje vmnááⁿ vmnaaⁿ

¹ Véé 'iiⁿyāⁿ profetas chi caaⁿ'maⁿ nduudu yeⁿ'e Dendyuūs ndúúcū maestros yeⁿ'e yaācū yeⁿ'e yāāⁿ Antioquía. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní Bernabé, ndúúcū Simón chi nguuvi sa Niger, ndúúcū Lucio yeⁿ'ē yāāⁿ Cirene, ndúúcū Manaén saⁿ'ā chi dáamá chiita sá ndúúcū rey Herodes, ndúúcū Saulo.

² 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní taachí snée yā i'téenu yā Señor Jesucristo. Ní taachí 'āā cuéé che'é yā tuu'mí Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs caⁿ'a yā: Cu'neen ví'i nī 'āā ví'i Bernabé ndúúcū Saulo cáāvā ntiiⁿnyuⁿ chi 'úú ca'á saⁿ'ā s'eeⁿ.

³ Taachí 'āā cuéé che'é yā ní ngaⁿ'āngua'á yā níccú sn'duún yā ta'á yā vmnaaⁿ yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ ní díiⁿ yā despedir yeⁿ'ē sa.

Apóstoles caⁿ'a yā nduudu cuaacu na isla Chipre

⁴ Espíritu N'dai dichó'o yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿ'é yā yāāⁿ Seleucia. Ndií miiⁿ ní cueⁿ'é yā na barco isla Chipre.

⁵ Ndaá yā na yāāⁿ Salamina ní ngaⁿ'a yā nduudu yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ na yāacū sinagogas yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ. Ní canéé ntúuⁿ yā ndúúcū Juan miiⁿ chí nginneé sá 'iiⁿyāⁿ.

⁶ Ní ch'iinu snee yā cheⁿ'e yā núúnmáⁿ yāāⁿ yeⁿ'e isla Chipre ní ndaá yā na yāāⁿ Pafos, ní nndaacá yā 'áámá saⁿ'ā Israel chi nguuvi Barjesús. Saⁿ'ā miiⁿ saⁿ'ā chí idin'dái magia ní profeta chi nguéé ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿ'e Dendyuūs nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ.

⁷ Saⁿ'ā miiⁿ canéé sá ndúúcū saⁿ'ā gobernador Sergio Paulo ní 'áámá saⁿ'ā chí déenu sa. Sergio Paulo miiⁿ ní 'cai sa Bernabé ndúúcū Saulo. Neⁿ'e sa 'caandiveeⁿ sa nduudú yeⁿ'e Dendyuūs.

⁸ Sáⁿ'ā Elimas (nguuvi sá neⁿ'e caaⁿ'māⁿ davaacú 'cūū saⁿ'ā chí idin'dái magia) nguéé 'cūūⁿ sa saⁿ'ā. Neⁿ'e sa divíi sa chí i'teenu Sergio Paulo chí gobernador.

⁹ Tuu'mi ní Saulo chí nguuvi Pablo dendú'ū, ndiituú sa ndúúcū Espíritu N'dai ní n'gíinu sa saⁿ'ā Elimas miiⁿ.

¹⁰ Pablo caⁿ'a sa: Dii, sáⁿ'ā diitú yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē vaadī nginnche'éí ndúúcū nducuéⁿ'ē chí nguεε n'daācā, daiya yāāⁿnguiniūⁿ ní contra yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē vaadī cuaacu. ¿'Áá nguéé cu'nēēⁿ 'naaⁿ di chí di'váachí di yeⁿ'e yúúni cuaacu yeⁿ'ē Señor Jesucristo?

¹¹ Maaⁿ ní ta'ā Señor miiⁿ canee contra yeⁿ'e di ní cúví nngueenáaⁿ di. Nguéé n'díichi di 'yáⁿ'ā 'áámá tiempo. Tuu'mí nūūⁿ chí nngueenáaⁿ sa ní 'áámá chí maāi yeⁿ'ē sa. Ní cachiica 'múúⁿ cachiicá miiⁿ sa ní in'nuūⁿ sa du'ū chí cundéé neeⁿ ta'ā sa.

¹² Tuu'mi ní gobernador Sergio Paulo n'diichi sa chí chíi, ní s'teenu sa. Ngeⁿ'e yííni sá yeⁿ'ē nduudu yeⁿ'ē Señor Ndyuūs.

Pablo ndúúcū Bernabé cuēⁿ'e yā na yāāⁿ Antioquía yeⁿ'ē distrito Pisidia

¹³ Pablo ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí ndúucu sa cueⁿ'é yā na barco yeⁿ'ē yāāⁿ Pafos ní cueⁿ'é yā na yāāⁿ Perge yeⁿ'ē país Panfilia. Naati Juan miiⁿ ní cueⁿ'e sa yēⁿ'e yā na yāāⁿ Jerusalén.

¹⁴ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿ'é yā yeⁿ'ē yāāⁿ Perge ní ndaá yā yāāⁿ Antioquía yeⁿ'ē distrito Pisidia. Ní ndaa yā na yaācu sinagoga nguuvi sábado, 'áámá nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ yā tiempo miiⁿ. Ní ch'εεté yā na silla.

¹⁵ Cuayivi chí saⁿ'a ch'εεte yeⁿ'ē yaācū sinagoga ch'eeⁿ sa ná libro yeⁿ'e ley ndúúcū ná libro yeⁿ'e profetas, saⁿ'ā ch'εεte dichó'o sa saⁿ'ā s'eeⁿ chí caāⁿ'māⁿ sa ní caⁿ'a sa: Ndís'tií saⁿ'ā ví'i, ndúúti chí canee 'áámá nduudu yeⁿ'ē chí ca'cueeⁿ di 'iiⁿyāⁿ 'cūū, caaⁿ'maⁿ di.

¹⁶ Tuu'mi ní Pablo miiⁿ ní nacueeⁿ sa. Diíⁿ sá ndúúcū ta'a sa chí cuuvi 'diíiⁿ. Ní caⁿ'a sa: Ndís'tií saⁿ'ā yeⁿ'e Israel ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu Ndyuūs, 'caandiveeⁿ nī.

¹⁷ Ndyuūs yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yú Israel ndεεve yā chíida yú s'eeⁿ ní diíⁿ yā chí 'iiⁿyāⁿ ch'εεte. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ snée yā yáⁿ'āa Egipto tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ snúúⁿ yúúni. Ní Ndyuūs ndúúcū poder yeⁿ'e yā ndúúcū ta'á yā ní tun'dáa yā 'iiⁿyāⁿ.

¹⁸ Ní taandúú 'úúví ngeεcu nduūyū diíⁿ yā cuidado 'iiⁿyāⁿ na yáⁿ'āa cuūⁿmaⁿ. Ní chí chéé yā taanduvéé chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ diíⁿ yā.

19 Ní taachí Ndyuūs diiⁿ tuuví yā ndēēchē nación yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé ndaata Israel na yáⁿ'āa Canaán, ca'á yā yáⁿ'āa miiⁿ chí cuuvi yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

20 Cho'ó chuū chεεti cuūⁿ ciento canéé 'uūví ngεεcu ndiichi ndúuyū ca'a yā juez yeⁿ'é yā ndii nguuví profeta Samuel miiⁿ chí caⁿ'a nduudu Ndyuūs.

21 Tuu'mi ní tiempo miiⁿ chiica yā rey ní Ndyuūs ní ca'á yā Saúl miiⁿ chí cuuvi sa rey. Chεεti 'uuví ngεεcu nduūyū Saúl miiⁿ rey miiⁿ. Saúl miiⁿ saⁿ'a daiya Cis, 'áamá saⁿ'ā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē Benjamín.

22 Diví yā saⁿ'ā ní Ndyuūs nadicueéⁿ yā táamá rey chí David chí caⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní Ndyuūs ngaⁿ'á yā: 'Úú ndaacá David daiya Isaí miiⁿ 'áamá saⁿ'ā tan'dúúcā chí neⁿ'e staava yeⁿ'é. Saⁿ'ā miiⁿ ní diiⁿ sa tanducueéⁿ chí neⁿ'é.

23 Yeⁿ'e ndaata sáⁿ'a 'cūū miiⁿ tan'dúúcā chí Ndyuūs ngaⁿ'a chí cā'a yā, Ndyuūs nadicueéⁿ yā Jesús yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel lado yeⁿ'e Salvador chí 'iiⁿ'yāⁿ chí nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

24 Taachí 'aa cuéé ndaá Jesús miiⁿ, caⁿ'ā Juan miiⁿ chí cuεεdinuūⁿniⁿ yā yeⁿ'ē chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

25 Juan miiⁿ taachi ch'iinu diiⁿ sa ntííⁿnyūⁿ yeⁿ'ē sa, caⁿ'a sa: ¿Du'ū 'úú nadicádiinuūⁿ ndis'tiī? Nguéé 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ 'úú. Cun'diichi nī. Cuchii 'áamá na cuaaⁿ daamí 'úú ní 'úú nguéé n'daacā 'úú chí cuuví diiⁿ n'daatí yíⁿmáⁿ naaⁿ ndaacuú yéⁿ'ē chí cánúⁿ ca'a.

26 Ndís'tiī saⁿ'ā vi'í, daiya 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Abraham ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúúcū ndis'tiī chí i'téénú yā Ndyuūs, caavā ndís'tiī dicho'ō Ndyuūs nduudu chí nnguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ.

27 'Iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yāāⁿ Jerusalén miiⁿ ndúúcū nducyáácá yā chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā nguéé n'diichi yā Jesús ní nguéé nduudu yeⁿ'e profetas chí n'geeⁿ yā nducueéⁿ nguuví sábadó chí intaavi'tuunúⁿ yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā condenar Jesús.

28 'Íicu ní nguéé ndaacá yā falta yeⁿ'e yā chí 'caaⁿ'nuⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ. Chiica 'iiⁿ'yāⁿ nanááⁿ Pilato miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a yā

chí Pilato 'caaⁿ'núⁿ yā Jesús ní 'cuūvi yā.

29 Taachí ch'iinu chíi tanducueéⁿ chí canéé nguūⁿ yeⁿ'é yā, 'iiⁿ'yāⁿ diví yā Jesús na yáⁿ'á cruz ní s'nuúⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ na yáinyāⁿ.

30 Ndyuūs nadicueeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tinaⁿ'ā.

31 Jesús miiⁿ ch'iⁿ'í maáⁿ yā nééné n'deēe nguuví nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí dáamá cuhéé yā ndúúcu yā yeⁿ'e yáⁿ'āa Galilea ní ndaá yā yāāⁿ Jerusalén. 'Iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ testigos yeⁿ'é yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

32 Nús'uú ntuūⁿ ngaⁿ'á 'nū ndúúdu ngai. Chuū chí nduudu chí Ndyuūs ca'a yā chíida yú s'eeⁿ taachi Ndyuūs caⁿ'a yā chí diiⁿ yā.

33 Chuū chí Ndyuūs miiⁿ ní dicuaacú yā ní Ndyuūs diiⁿ yā cáávā s'uuúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ daiyá chíida yú s'eeⁿ yeⁿ'e Israel tááchí Ndyuūs nadacueéⁿ yā Jesús miiⁿ. Chuū chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs naachi nguūⁿ salmo ndii 'úúví chí ngaⁿ'ā: Dii daiyá dii, maaⁿ nguuví 'úú n'giⁿ'í chí daiyá dii 'tíicā.

34 Ndyuūs nadacueéⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. 'Āā ntéé nguεεcunéé choó yā. 'Túúcā caⁿ'a yā: 'Úú teé dii cosa chí n'dai chí cāⁿ'a chí ca'á David. Chuū chí cuaacu.

35 Cáávā chuū ngaⁿ'á yā na táamá salmo: Nguéé 'cuaáⁿ nī chí Daiyá nī chí n'dai chí nguεεcunéé choó cuerpo yeⁿ'é yā.

36 Cuaacu níⁿnyúⁿ chí David miiⁿ tááchí dichíⁿve yā 'iiⁿ'yāⁿ yēⁿ'e yā tan'dúúcā chí neⁿ'e Dendyuūs, chíi yā níicú ch'εεchí yā naachi ch'εεchí chíida yā. Ní choo yā.

37 Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí Dendyuūs nadacueéⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā ní nguéé choo yā.

38 Nadacadíinuūⁿ nī chuū, ndís'tiī saⁿ'ā vi'í. Caⁿ'a 'nū ndís'tiī nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chí Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e nī cucáávā 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū.

39 Cucáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ Ndyuūs nadach'εεcú yā nducueéⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Dendyuūs. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní diiⁿ yā chí nduuví n'dai dii nanááⁿ Dendyuūs, naati ley yeⁿ'e Moisés nguéé cuuví nach'εεcu nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ.

40 Cuin'díichí nī chí nguéé chíi nanááⁿ ndís'tiī chí cánéé nguūⁿ cáávā profetas chí caⁿ'a nduudu yeⁿ'e Dendyuūs, ní canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs:

41 Cuin'díichí nī ndís'tiī chí taaⁿ nī, ní

ngeⁿe yiiⁿnúúⁿ nī, ní 'cuuví nī; caati 'úú ní diíⁿ 'áámá ntiiⁿnyuⁿ neⁿe chí ndís'tiī snée nī iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'Áámá ntiiⁿnyuⁿ chí nguéeⁿ i'téenu nī ndúúti chí du'ū 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā yeⁿe chuū.

42 Taachí nan'daa yā na yaācū sinagoga yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel di'cuútu yā 'iiⁿ'yāⁿ, chí cúúví δεεεε táámá nguuvi sábadó, nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ nī chí caaⁿ'máⁿ nī yeⁿe chuū.

43 Ní taachi 'āā diíⁿ yā despedir 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yaācū sinagoga neenē 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe Israel ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chí n'daacā chí 'āā maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ, can'dáa yā Pablo ndúúⁿcū Bernabé. Pablo ndúúⁿcū Bernabé ní caⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí 'áámá 'cuεεtinée yā na favor ch'εεε yeⁿe Dendyuūs.

44 Chidεεεε táámá nguuvi sábadó, nguuvi chí ntaavi'tuunúúⁿ yā, nduuvídáámá yā n'dee taavi 'iiⁿ'yāⁿ 'tée nuuⁿmaⁿ yāⁿ yā chí 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿe Dendyuūs.

45 Naati 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ taachi n'diichí yā chí n'dee n'daí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní ndiitú yā ndúúⁿcū vaadī ngueēe, caⁿ'a yā chí nguéeⁿ n'daacā chí ngaⁿ'ā Pablo miiⁿ. Ní caⁿ'a taán yā contra yeⁿe yā ní contra yeⁿe Dendyuūs.

46 Tuu'mi ní Pablo ndúúⁿcū Bernabé miiⁿ caⁿ'a yā nguéeⁿ ndúúⁿcū vaadī 'va'a caⁿ'a yā: Ndís'tiī cuaacu níⁿnyúⁿ cánée chí caaⁿ'máⁿ 'nū ndúúⁿcū ndís'tiī nduudu yeⁿe Dendyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ naati ndís'tiī ní divíi nī yeⁿe veéⁿ nī. Ní túúmicadiinúúⁿ maán nī chí nguéeⁿ n'daacā nī chí tuneen nī vida cueⁿe daāⁿmaⁿ. Cáávā chí diíⁿ nī, Ndyuūs nguéeⁿ tee yā ndís'tiī vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ndís'tiī. Cuin'diichí nī. Nguεεcunée 'nū caⁿ'a ntuúⁿ 'nū ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel.

47 Caati 'tiícā chidichó'ó Señor 'iivú Ndyuūs miiⁿ nús'uu, ní Ndyuūs cáⁿ'a yā chí yā nús'uu:

'Úú chí'neéⁿ ndís'tiī tan'dúúⁿcā chidεεεε yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel, chí cuuvi caaⁿ'máⁿ nī nduudu chí nanguaⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ ndii núúⁿmáⁿ iⁿ'yeeⁿdī.

48 Taachí ch'iindiveéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel chuū ndiitú yā

ndúúⁿcū vaadī yeenú ní caⁿ'a yā chí ch'εεεε taavi Ndyuūs cáávā nduudu yeⁿe Señor Ndyuūs miiⁿ. Ní s'teenú yā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí Ndyuūs chíndεεεε yā ní tee yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ.

49 Ní nduudu Señor miiⁿ 'āā chí ch'icadíⁿnuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ti cheⁿe núúⁿmáⁿ yāⁿ estado miiⁿ.

50 Naati 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ diíⁿ yā chí nguéeⁿ snéeⁿ 'diíⁿ yā n'daataá chí n'dai taavi chí n'dáácā taavi ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yāⁿ miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ndúúⁿcū n'daataá ndúúⁿcū 'iiⁿ'ntyéⁿe nadacuéeⁿ yā vaadī 'caaⁿ'va contra yeⁿe Pablo ndúúⁿcū Bernabé ní ndivíi yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe na yāⁿ naachí snée yā.

51 Pablo ndúúⁿcū Bernabé ní n'dáádi yā iyaacá yeⁿe ca'a yā ti 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yāⁿ miiⁿ ní contra yā. Cueⁿe yā ní ndaa yā yāⁿ Iconio.

52 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo ní yeenú taavi yā ndúúⁿcū vaadī yeenú ndúúⁿcū Espíritu N'dai.

14

Pablo ndúúⁿcū Bernabé na yāⁿ Iconio

1 Chiī na yāⁿ Iconio chí Pablo ndúúⁿcū Bernabé sndaⁿ yā daama daama na yaācū sinagoga yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ. Ní 'túúⁿcā caⁿ'a yā. Ní neenē n'dai 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ s'téenu yā. 'Tiícá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel.

2 Naati 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā, n'gεεcu cheendí yā ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel ní diíⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel nguéeⁿ nacadíⁿnuuⁿ yā n'daacā yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā.

3 Tuu'mi ní Pablo miiⁿ ndúúⁿcū Bernabé 'naaⁿ n'daí ch'εεtinée yā miiⁿ ní Señor Jesucristo diíⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ 'va'á yā caⁿ'a yā yeⁿe Señor Jesucristo. Señor Jesucristo miiⁿ ní ch'iⁿ'i yā chí nduudu cuaacu miiⁿ chí nduudú yeⁿe yā yeⁿe favor ch'εεε yeⁿe yā. Ní Señor miiⁿ diíⁿ yā chuū ní cāⁿ'a yā poder chí Pablo ndúúⁿcū Bernabé diíⁿ yā señales ndúúⁿcū vaadī n'giinu.

4 Níicú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿe yāⁿ miiⁿ ní 'uūvī vaanicadiinúúⁿ yeⁿe yā. Náⁿ'a yā ní lado yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ní tanáⁿ'a yā ní lado yeⁿe apóstoles chí dichó'ó Dendyuūs.

5 'Ii'nyāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúcu 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ chi nguéé yeⁿē ndaata Israel ndúúcu 'ii'nyāⁿ chi ngaⁿa ntiinyūⁿ in'núúⁿ yā vaadi 'caa'va chi tun'dáa yā Pablo ndúúcu Bernabé ní chí cuituú yā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ.

6 Taachí chicadínuuⁿ saⁿā s'eeⁿ chuū, cueⁿé yā ngeenu yā na yāāⁿ Listra ndúúcu yāāⁿ Derbe chi distrito yeⁿe Licaonia ndúúcu nducyaaca yāāⁿ nuuⁿmaⁿ ndiivií ná yāⁿāa.

7 Ní miiⁿ caⁿa yā evangelio chí ndúúdu ngāi yeⁿe Jesucristo miiⁿ.

Ti'nyāⁿ ca'ā tuú yā Pablo na yāāⁿ Listra

8 Cánéé 'áamá saⁿā yeⁿe yāāⁿ Listra chí véé sá ti mar 'áamá fuerza yeⁿē ca'a sa. Nguéé ngiica sa ndíi ch'iindiyaāⁿ sa.

9 Sáⁿa 'cūū ní ch'iindiveeⁿ sa chi caⁿa Pablo. Ní Pablo miiⁿ ní n'gíinu yā saⁿā miiⁿ ní nacádiinúúⁿ yā yeⁿē saⁿā miiⁿ ti i'téenu sa chi cuuví nduūvā yeⁿē sa.

10 Ní caⁿa yuudú yā: Nducueeⁿ cuaacú di ndúúcu ca'a di. Hora miiⁿ ní saⁿā miiⁿ nducueeⁿ sa ní chiica sa.

11 'Ii'nyāⁿ chí n'diichí yā chí diiⁿ Pablo 'cai diitú yā ní caⁿá yā ndúúcu davaacu yeⁿe yāⁿāa Licaonia chí ndyuūs s'eeⁿ ndāa yā nanāaⁿ yā tan'dúúca saⁿā iⁿyeedí 'cūū.

12 Caⁿa yā yeⁿe Bernabé chí Júpiter, ní Pablo miiⁿ ní Mercurio ti Pablo miiⁿ ní chindéε yā nduudu.

13 Yáacū yeⁿē Júpiter cánéé chuva'āi yāāⁿ miiⁿ. Chiiduú yeⁿē Júpiter ndéε yā iti-indu s'ééⁿ ndúúcu corona s'eeⁿ yeⁿe naāndā nanāaⁿ chééndí cheeⁿ yāāⁿ miiⁿ. Ní neⁿe yā 'caa'núⁿ yā 'iití chí ca'a yā sacrificios. 'Tiicá ntúūⁿ n'deeε taaví 'ii'nyāⁿ yeⁿe yāāⁿ miiⁿ neⁿe yā diiⁿ yā.

14 Ní naachí ch'iindiveeⁿ apóstoles Bernabé ndúúcu Pablo chuū chíin'cuuⁿ yā catecai yā tí neené ndachíí ní cueⁿé yā nguaaⁿ 'ii'nyāⁿ. Ní 'cai yā.

15 Ní caⁿa yā: Ndís'tií saⁿā, ¿d'éē cuuvi chí 'tiicā idiíⁿ ní? Nús'uū sáⁿā ntuuⁿ nús'uu tan'dúúca ndís'tií. Ní ngaⁿa 'nū nduudu cuaacu chí divíí ní yeⁿē nducueⁿé dendu'ū ní cu'téenu ní Ndyuūs chí cánduuchi chí din'dái yā nanguuvi ndúúcu yāⁿāa ndúúcu nuūⁿnī'nyāⁿā ndúúcu nducyáacá dendu'ū chí véé.

16 Nguuvi chí 'āā cho'ōo Ndyuūs s'neeⁿ yā nducyaaca 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ chí cáⁿa yā yúúni damaáⁿ yā.

17 Nguéé s'neeⁿ yā ti nguéé cosa chí ch'iⁿi dú'ūu 'ii'nyāⁿ yā. Din'daacá yā. Ní teé yā cuuví yeⁿé nanguuvi ndúúcu tiempo yeⁿē n'deēε taaví n'gui'i o cosecha. Ní di'cuiitá yā staava yeⁿē yú ndúúcu vaadi yeenú ti teé yā chí neⁿē cuerpo yeⁿē yú.

18 Caⁿa yā chuū, ngii n'dái naati idiíⁿ yā chí 'ii'nyāⁿ yāāⁿ miiⁿ nguéé idiíⁿ yā sacrificio.

19 Tuu'mi ní ndāā náⁿā 'ii'nyāⁿ Israel s'eeⁿ yeⁿe yāāⁿ Antioquía ní yeⁿē yāāⁿ Iconio chí yaa'ví yā nducyáacá yā contra yeⁿe Pablo. Ní ca'a tuú yā saⁿā ní chíi n'dai yā saⁿā 'áamá lado chuva'ai yāāⁿ miiⁿ ní 'áacú yā chí 'āā n'dií sa.

20 'Ii'nyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo ní nuuⁿmaⁿndiiví nanāaⁿ yā. Pablo miiⁿ ní nacueeⁿ sá ní nuuⁿ ndāá tuuⁿ sa na yaāⁿ miiⁿ. Ni chidεεε táamá nguuvi cueⁿe sa ndúúcu Bernabé na yāāⁿ Derbe.

21 Ní caⁿa yā evangelio chí ndúúdu ngāi yeⁿe Jesucristo yāāⁿ miiⁿ. Ní diíⁿ yā chí néené 'yaaⁿ 'ii'nyāⁿ chí i'teenu. Pablo ndúúcu Bernabé nguεεcunée yā yāāⁿ Listra, yāāⁿ Iconio, ndúúcu yāāⁿ Antioquía.

22 Ní diíⁿ yā chí ditiinú yā ndúúcu vaadi i'teenu na alma yeⁿé 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo ndúúcu staava yeⁿé yā. Ní ngi'cueéⁿ yā 'ii'nyāⁿ chí 'áamá cunee yā ndúúcu vaadi i'teenu. Ní caⁿa yā ndúúcu 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ: Cánéé chí néené n'deēε chí cho'o núuⁿ yú maaⁿ nícu ndāā yú va'ai chεεti nguuvi.

23 S'nééⁿ yā 'ii'nyāⁿ ndīcūú chí saⁿa ndii tíiⁿ yeⁿé 'áamá 'áamá yaacū ní caⁿangua'á yā taachi 'āā cuεε ca'diinú yā. Ní s'nééⁿ yā na ta'a Señor 'iivú Ndyuūs 'ii'nyāⁿ chí i'téenu.

Nguéécundií yā ní cueⁿé yā yāāⁿ Antioquía yeⁿe yāⁿāa Siria

24 Cuayiivi chí cho'ó yā distrito yeⁿē Pisidia ní ndāá yā yāⁿāa Panfilia.

25 Taachi caⁿa yā nduudu cuaacú miiⁿ na yāāⁿ Perge cunaⁿá yā na yāāⁿ Atalia.

26 Yeⁿe yāāⁿ miiⁿ cunaⁿá yā na barco na yaāⁿ Antioquía. Miiⁿ ní naachí hermanos s'eeⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ tucá'a yā Pablo ndúúcu Bernabé na ta'a Dendyuūs ndúúcu

favor yeⁿe Dendyuūs cáávā ntiⁿnyūⁿ chi 'āā diⁿ yā.

²⁷ Ní ndaá yā na yāāⁿ Antioquía. Ní taachi nduuvidaamá yā na yaacū caⁿ'a yā tancuén^{'ē} cosa ch'ετεε chi 'āā diⁿ Dendyuūs ndúúcu yā. Ní táácā Dendyuūs ca'á yā permiso 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel chi cu'téenu yā nduudu yeⁿ'e yā.

²⁸ 'Nááⁿ tiempo canée^ē yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Cristo.

15

Concilio na yāāⁿ Jerusalén

¹ Tuu'mi ní náⁿ'a yā chi ndaá yā yeⁿ'ē yáⁿ'āa Judea chi'cueéⁿ yā hermanos chuū: Ndúúti chi nguée^ē diiⁿ di circuncidar 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúca chi ngaⁿ'a 'áámá ley yeⁿ'e Moisés tuu'mi ní nguée^ē cuuvi nínguaⁿ'ai di.

² Pablo ndúúcu Bernabé ch'εεcu cheendí yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿya ní néené n'deēe caⁿ'a yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ caⁿ'a yā chi caⁿ'a Pablo ndúúcu Bernabé ndúúcu tan'duuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na yāāⁿ Jerusalén. Ní caⁿ'á yā ní tiinguuneeⁿ yā yeⁿ'ē chuū nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúu chi 'iiⁿ'yāⁿ ndí tiīⁿ yeⁿ'e yaacū ndúúcu apóstoles chi dichó'ó Dendyuūs.

³ 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yaacū ch'εεtinúúⁿ yúúni yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní cho'ó yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na yáⁿ'āa Fenicia ndúúcu yáⁿ'āa Samaria. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā taacā chi i'teenu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel. Ní nducyaaca hermanos miiⁿ yeenu taaví yā.

⁴ Ní ndaá yā na yāāⁿ Jerusalén. Ní apóstoles ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúu ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū miiⁿ diⁿ yā recibir 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā tanducuéⁿ'ē chi Dendyuūs diⁿ yā ndúúcu yā.

⁵ Nan'a 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e fariseos chi s'teenu yā ní diⁿ yā costumbre yeⁿ'é yā nacuéⁿ yā ní caⁿ'a yā: Canée^ē chí diⁿ yú circuncidar 'iiⁿ'yāⁿ ní canee cúúⁿmíⁿ yā diⁿ yā chi ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e Moisés.

⁶ Ní nduuvidaamá yā apóstoles ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúu chi 'iiⁿ'ntyéⁿ'e yeⁿ'e yaacū chí n'diichí yā yeⁿ'e chuū.

⁷ Ní ch'iinu caⁿ'a yā n'deeⁿ n'dái, ní Pedro miiⁿ ní ncueeⁿ sá ní caⁿ'ā sa: Ndís'tiī, saⁿ'ā hermanos, deenú nī tan'dúúca 'āā 'naaⁿ

tiempo chi Dendyuūs ndεενέ yā 'úú nguaaⁿ s'uúúⁿ ní cáávā cheendí ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel ch'iindiveéⁿ yā nduudu cuaacu ní s'téenu yā.

⁸ Ní Ndyuūs chi inaaⁿ yā staava yeⁿ'ē yú ch'iⁿ'i yā chi i'téenu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní ca'a yā Espíritu N'dai 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel tan'dúúca s'uúúⁿ.

⁹ Dáámá nducyaaca yú ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní Ndyuūs nadidεενέ yā staava yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cáávā chi i'téenu yā.

¹⁰ Maaⁿ ní ¿δε'ē cáávā chi di'vaachi ní yeⁿ'e Ndyuūs, ní s'néeⁿ nī na tiīⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Cristo tan'dúúca 'áámá yugo chi s'uuúⁿ nguée^ē cuuvi candεε yú ndii nguεε chí candεε yā chíida yú s'eeⁿ dendú'ú?

¹¹ Maaⁿ ní i'téenu yú cucáávā favor ch'εεε taavi yeⁿ'e Señor Jesús cuuví nanguaⁿ'āi yú dáámá dáámá ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel.

¹² Tuu'mi ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'aa ntée^ē caⁿ'á yā mar 'áámá. Ní ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e Bernabé ndúúcu Pablo chi caⁿ'a yā n'deeⁿ n'dái señales ndúúcu vaadī n'ginu chí Ndyuūs diⁿ yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nguááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel.

¹³ Taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ miiⁿ snée^ē 'diⁿ yā tuu'mi Jacobo nan'guεεcutaⁿ'ā sa ní caⁿ'a sa: Ndís'tiī saⁿ'ā hermanos cu'neeⁿ veeⁿ ní yeⁿ'é.

¹⁴ Simón miiⁿ 'āā caⁿ'a sá tááca Dendyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel ní sta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā cáávā chi i'téenu yā Jesucristo.

¹⁵ Ndúúcu nduudu 'cūú ní ndíi tiempo vmnaaⁿ cunee yiinú profetas chi caⁿ'a chí cuchii tan'dúúca chí cunee nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs:

¹⁶ Cho'ōo chúu nanguεεcúndií ní nadin'daí va'ai yeⁿ'e David chí sndεεve ní nadin'daí to'o ndiicúu, ní va'ai miiⁿ nanguεεcuneeⁿ nādacuéeⁿ n'tuúⁿ.

¹⁷ Ní tanáⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ n'nuuⁿ ntuúⁿ yā Señor Jesucristo, ní yeⁿ'ē nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée^ē yeⁿ'ē ndaata Israel miiⁿ chí Dendyuūs caⁿ'a yā chí cuuvi déenu yā.

¹⁸ Chuū ngaⁿ'a Señor miiⁿ chí din'dái tuuū ndεεvéé ní dendú'ú diⁿ yā chí cadí-

inuuⁿ 'iiⁿyāⁿ chúū ndíí tiempo ndii cuaaⁿ vmnaaⁿ.

19 Maaⁿ ní 'úú dííⁿ inacádiinúúⁿ yeⁿe chuū, chi nguéeⁿ di'vaachi yú yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel chi cu'téénú yā Dendyuūs.

20 Mííⁿ dingúuⁿ yú yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi cūvii yā yeⁿe tanducuéⁿe chi yeⁿe ídolos ndúúcu yeⁿe 'áamá saⁿā 'áamá n'daataá chi nguéeⁿ sneé yā ndúúcu viⁿ ní nguéeⁿ n'giindivaacu yā, ndíí nguéeⁿ che'é yā yuūtē yeⁿe 'áamá 'iiti chi idi'núú yā daandú tī, ndíí nguéeⁿ che'é yā ingée yā yuuúⁿ yeⁿe tī.

21 Ndíí tiempo yeⁿe Moisés miiⁿ ní ndíí cuááⁿ vmnaaⁿ ndíí nducyáácá yāāⁿ véé 'aama yā chí ngaⁿa yā yeⁿe Dendyuūs na yaācū sinagoga naachí n'geeⁿ yā libro yeⁿe Dendyuūs nguuví nguuví chi in-taavi'tuunúúⁿ yā chí sábadó.

22 Apóstoles chi dichó'ó Dendyuūs ndúúcu 'iiⁿyāⁿ ndiicúū chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yáacu ndúúcu nducuéⁿe 'iiⁿyāⁿ na yaācū canée yiinú yā chí n'daacā chí níndεενε yā yeⁿe nguááⁿ yā 'uuví saⁿā. Ní dichó'ó yā saⁿā s'eeⁿ ndúúcu Pablo ndúúcu Bernabé na yāāⁿ Antioquía. Ní ndεενε yā Judas chi nguuví sa Barsabás, ndúúcu Silas. Saⁿā s'eeⁿ n'geετε sá nguuaⁿ hermanos.

23 Ní dichó'ó yā caaca ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Apóstoles ndúúcu 'iiⁿyāⁿ ndicúū ndúúcu hermanos nínguúⁿ yā chuu yeⁿe hermano chi nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel chí snée yā na yāāⁿ Antioquía, na yāⁿāa Siria, ndúúcu na yāⁿāa Cilicia: N'dai n'dií.

24 Nús'uū ní n'giindiveén 'nū chi náⁿa yā cueⁿé yā yeⁿe 'nū ní dííⁿ yā chí ndís'tiī nguéeⁿ ch'εεtinéeⁿ 'diíⁿ nī ndúúcu nduudu yeⁿe yā. Ní nguéeⁿ caⁿa ntiiⁿnyuⁿ 'nū chí can'dáa yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ dííⁿ yā chí staⁿa yā alma yeⁿe nī ní chí'cueeⁿ yā chí dííⁿ circuncidar 'iiⁿyāⁿ ní dííⁿ yā chí ngaⁿa ley yeⁿe Moisés.

25 N'daacā n'dai canée nus'ūu chí 'āā ndúúvídaama nducyáácá 'nū chí dεενε 'nū saⁿā s'eeⁿ ní dichó'ó 'nū nanááⁿ ndís'tiī saⁿa s'eeⁿ ndúúcu Bernabé ndúúcu Pablo, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí neⁿe taavi yú.

26 Saⁿā s'eeⁿ n'deēe cuūví cueⁿé yā naachi deenú yā chí vεε peligro chí 'cuūví yā cáāvā Señor Jesucristo yeⁿe yú.

27 Chííⁿ chí dichó'ó 'nū Judas ndúúcu Silas. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní 'tiicá ntúūⁿ caaⁿmáⁿ yā chí cuuvi deenú nī.

28 Chuū ní n'daacā canee ndúúcu Espiritu N'dai ndúúcu nús'uu dííⁿ 'nū chí nguéeⁿ i'neeⁿ 'nū vmnaaⁿ ndís'tiī mar 'áamá carga chí ngo'o ca ndís'tiī caati 'āā chí neⁿe nūuⁿ.

29 Nguéeⁿ tuu'ví nī cosa chí ngaⁿa yā na ídolos ndíí nguéeⁿ yeⁿe yuūúⁿ ndíí nguéeⁿ yuute yeⁿe 'iiti chí nge'e yíicú ndíí nguéeⁿ dííⁿ nī chí cunee nī ndúúcu 'áamá 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ n'giindivaacu ndúúcu nī. Ndúúti chí dííⁿ nī chuū tuu'mi ní n'daacā idiíⁿ nī. N'dáácā cho'ó nī. Chuū chí ngaⁿá.

30 'Tíicā chí 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā cueⁿe na yāāⁿ Antioquía. Ní nduuvídaamá yā ndúúcu nducyaaca hermanos. Ní nica'á yā carta 'iiⁿyāⁿ.

31 Taachí ch'eeⁿ yā carta miiⁿ ní yeenu taavi yā cáāvā nduudu 'viich'εεtínūuⁿ.

32 Judas ndúúcu Silas chí profetas ntúūⁿ chí caⁿa nduudu yeⁿe Dendyuūs ní ca'a yā 'viich'εεtínūuⁿ ní didiitú yā hermanos ndúúcu neene n'dái nduudu.

33 Canée yā 'áamá tiempo miiⁿ ní hermanos dííⁿ yā despedir 'iiⁿyāⁿ ní neⁿe yā chí n'daacā canée yā chí 'cuεεtinéeⁿ 'diíⁿ yā ndúúcu vaadī 'diiíⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nguεεcunéeⁿ yā na yāāⁿ naachi snée 'iiⁿyāⁿ chí dichó'o yā.

34 Silas miiⁿ canée yíinu sa chí canée sa miiⁿ.

35 Pablo ndúúcu Bernabé miiⁿ canee yā na yāāⁿ Antioquía. Ngí'cuéeⁿ yā nduudu Dendyuūs miiⁿ ní ngaⁿa yā evangelio chí ndúúcu ngai yeⁿe Jesucristo ndúúcu náⁿā 'yááⁿ 'iiⁿyāⁿ.

Pablo diví yā yeⁿe Bernabé ní cueⁿé yā ndii 'uuví viaje

36 Cuayiivi chí cho'ō tan'duuví nguuví, Pablo ngāⁿa yā ngii yā Bernabé: Nanguεεcunéeⁿ ntuūⁿ yú, caⁿā yú n'diichi yú hermano s'eeⁿ yeⁿe nducyaaca yāāⁿ naachí cheⁿe yú, ní caⁿa yú nduudu yeⁿe Señor. Ní n'diichi yú táácā snée yā.

37 Ní Bernabé miiⁿ neⁿe sa chí caⁿá Juan chí nguuví Marcos ndúúcu sa.

38 Naati Pablo miiⁿ ní nguéeⁿ canee yíinu sa chí candée sa 'iiⁿyāⁿ chí diví yā yeⁿe

saⁿā s'eeⁿ ndii yáⁿāa Panfilia. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nguée^e cheⁿ'é yā chí diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ.

³⁹ Nguée^e canée^e yiínú yā nguaaⁿ maáⁿ yā ní ndaacādaamí yā hermanos Bernabé ndúú^{cū} Marcos ní cueⁿ'é yā isla Chipre na barco.

⁴⁰ Pablo miiⁿ ní ndεενε sa saⁿā Silas ní náⁿā hermanos caⁿ'a yā chíi yā chí vaadī ch'εετε yeⁿ'e Dendyuūs cunée ndúú^{cū} Pablo ndúú^{cū} Silas miiⁿ.

⁴¹ Ní cuayiivi cho'ó yā yáⁿāa Siria ndúú^{cū} yáⁿāa Cilicia. Ch'εεtinée^e chíichi yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yaā^{cū}.

16

Timoteo cueⁿ'é yā ndúú^{cū} Pablo ndúú^{cū} Silas

¹ Cuayiivi miiⁿ índaa sa yáāⁿ Derbe ndúú^{cū} yáāⁿ Listra, ní 'caandiveéⁿ nī. Caneé 'áámá saⁿ'ā discípulo chí ch'eēⁿ chí nguuvi sa Timoteo, daiya 'áámá n'daataá 'iiⁿyāⁿ Israel chí i'téenu tá Dendyuūs, ní chíidá sa miiⁿ nguée^e yeⁿ'e ndaata 'iiⁿyāⁿ Israel.

² Ní hermanos chí snée yā yáāⁿ Listra ndúú^{cū} yáāⁿ Iconio ngaⁿ'a cuaacú yā yeⁿ'e sáⁿ'ā miiⁿ chí neené n'dai sa.

³ Pablo miiⁿ ní neⁿ'e yā chí caⁿ'a sa nduucú yā. Ní sta'á yā saⁿ'ā ní diíⁿ yā circuncidar saⁿ'ā miiⁿ caavā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ti déénú yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ chí saⁿ'ā miiⁿ daiya sa saⁿ'ā chí nguée^e yeⁿ'e ndaata Israel.

⁴ Ní taachi cho'ó yā yáāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā orden chí nn'gaacú yā chí caⁿ'a apóstoles chí caⁿ'a nduudu yeⁿ'e Dendyuūs ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ ndiicú chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yáacú chí snée yā na yáāⁿ Jerusalén chí diíⁿ yā nducuéⁿ'e chuū.

⁵ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yaā^{cū} s'eeⁿ 'āā neé chíichí yā ndúú^{cū} vaadī i'teenu. Ní ngí 'yaaⁿ ca yā 'áámá nguuvi taama nguuvi.

Pablo n'diichí yā na visión yeⁿ'é yā 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿāa Macedonia

⁶ Ní cho'ó yā yáⁿāa Frigia ndúú^{cū} yáⁿāa Galacia. Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs miiⁿ nguée^e 'cuūⁿ chí caⁿ'á yā caaⁿ'máⁿ yā nduudu cuaacu na yáⁿāa Asia.

⁷ Ndaá yā yáⁿāa Misia ní neⁿ'e caⁿ'a yā yáⁿāa Bitinia naati Espíritu miiⁿ nguée^e 'cuūⁿ.

⁸ Ní cho'ó yā 'diituú yáⁿāa Misia ní cueⁿ'é yā na yáāⁿ Troas.

⁹ Nguiinū miiⁿ ní Pablo miiⁿ ní ch'iⁿ'i 'yúúdiyaaⁿ sáⁿ'ā na yaāⁿ yeⁿ'e sa. Ní n'diichi sa 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿāa Macedonia chééndii sa ní di'cuí^{tu} sa Pablo ní caⁿ'a sa: Cho'o dí yáⁿāa Macedonia miiⁿ ní cunnee di nús'uu.

¹⁰ Ní Pablo miiⁿ taachi n'diichi sa na 'yúúdiyaaⁿ yeⁿ'e sa, cuayiivi míⁿ nacádíinuⁿ 'nū chí caⁿ'a 'nū yáⁿāa Macedonia. Déénú 'nū chí Dendyuūs ndεενέ yā nús'uu chí caaⁿ'maⁿ 'nū yeⁿ'e evangelio chí ndúú^{dú} ngai yeⁿ'e Jesucristo.

Cueⁿ'é yā vácūū na yáāⁿ Filipos

¹¹ Cheⁿ'é 'nū na barco yeⁿ'e yáāⁿ Troas ní ndaá 'nū yúúⁿí cuaacu na isla Samotracia. Chidεενε táámá nguuvi ní ndaá 'nū yáāⁿ Neápolis.

¹² Ndií míⁿ cueⁿ'é 'nū na yáāⁿ Filipos chí yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ romanos ní yáāⁿ miiⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e yáⁿāa Macedonia. Ní ch'εεtinée^e 'nū 'aama tiempo yáāⁿ miiⁿ.

¹³ 'Áámá nguuvi sábadó chí in-taavi'tuunuúⁿ yā tan'dúú^{cā} ley yeⁿ'é yā can'daa 'nu cuaaⁿ dáámí cheendi va'āi yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ niiⁿnuuⁿ yíicú naachi caⁿ'angua'á yā ní ch'εεté 'nū. Ní caⁿ'a n'deeé 'nū ndúú^{cū} n'daataá chí nduuvidaama.

¹⁴ Miiⁿ canée^e 'áámá n'daataá chí nguuvi tá Lidia. N'diicui tá tíⁿūⁿ morada cua'aá yeⁿ'e yáāⁿ Tiatira. Ní i'téenu tá Dendyuūs. Táⁿ'ā miiⁿ ní ngiindiveeⁿ tá. Ní Señor miiⁿ ní nda'ai yā vaanicadiinúⁿ yeⁿ'e tá chí cu'neeⁿ veeⁿ tá chí caaⁿ'maⁿ Pablo.

¹⁵ Ní taachí chεεdinuūⁿ tá ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e tá, di'cuí^{tu} tá nús'uu ní ngaⁿ'a tá: Ndúú^{ti} chí deenu nī chí 'úú 'áámá canee ndúú^{cū} Dendyuūs, cundáa nī vaacú ní 'cuεεtinée^e nī. Ní di'cuí^{tu} tá nús'uu ní ch'εεtinée^e 'nū.

¹⁶ Taachí cueⁿ'e 'nū na lugar chí caⁿ'angua'a 'nū tuu'mi ní ndaacá 'nū 'áámá n'daata 'líⁿ chí canee tá ndúú^{cū} espíritu yeⁿ'e yááⁿnguiniūⁿ chí diiⁿ adivinar. Ní ndaá tá nanáaⁿ 'nū. N'daata míⁿ néené n'deée idiiⁿ tá ganar yeⁿ'e 'iivi tá ndúú^{cū} espíritu yeⁿ'e chí diiⁿ adivinar.

¹⁷ Tá 'cūū ní cán'daá tá Pablo ndúú^{cū} nús'uu ní ngai yiicu ta ní caⁿ'a tá: Saⁿ'ā s'uuⁿ ní saⁿ'ā chí dichíí'vē Dendyuūs chí ch'εετε

n'dai chi canéé na va'ai chεeti nguuvi. Sa'nā s'ee'n n'gi'n'i sa yúúni chi nangua'nāi yú.

18 N'daata mii'n dii'n tá 'túúcā neené 'yaa'n nguuvi. Pablo mii'n ní nguéé canéé yiinū sa ní ca'n'a sá chii sa espíritu mii'n: 'Úú di-cho'ó dii ndúúcū chi duuchi Jesucristo chi nan'dáa di ye'n'ē tá 'tiī. Ní nan'dáa espíritu mii'n hora mii'n.

19 Taachí n'diichī 'iivi tá chi cue'n'e espíritu ye'n'ē adivinanza chí dii'n tá ganar cááva yā, tuu'mi sta'á yā Pablo ndúúcū Silas. Ní candéε yā sa'nā s'ee'n na vaacūyāā'n nanáán 'ii'ntyé'n'e.

20 Ní ch'i'n'i yā sa'nā s'ee'n nanáán 'ii'ntyé'n'e ní ca'n'a yā: Sá'n'a s'uu'n, 'ii'yā'n Israel s'ee'n dii'n yā chí véé vaadī 'caa'va na yāā'n ye'n'e yú.

21 Ní ngi'cuee'n yā s'uuú'n costumbre chí nguεε 'cuaa'n yú ní nguéé canéé chí dii'n yú, caati s'uuú'n ní 'ii'yā'n romanos s'uuú'n.

22 Ní 'ii'yā'n ye'n'e yāā'n mii'n nduuvídáama yā ndúúcū 'ii'ntyé'n'e. Ní 'ii'ntyé'n'e s'ee'n chíin'cuú'n yā catecai sa ní ca'á orden yā chí 'cue'n'é yā sa'nā ndúúcū nduucu.

23 Ch'íínú ch'e'n'é yā sa'nā s'ee'n n'dee taaví vueltas ní s'nuú'n yā sa'nā s'ee'n vácūū. Ní chii yā sa'nā chíin' idií'n yā cuidado chééndí vácūū chí dii'n yā cuidado n'daacā sa'n'a s'ee'n.

24 Taachí ch'iindiveé'n yā chuū s'nuú'n yā sa'nā s'ee'n vácūū chí yāanūu ca ní snuun' chiichí yā ca'a sa na cepo.

25 Ma'n'a yāā'n míin' taachi Pablo ndúúcū Silas ngá'n'ángua'á yā ní ngiita yā canciones ye'n'é Dendyuūs ní 'ii'yā'n chí snúū'n vácūū mii'n ní ngiindiveé'n yā.

26 Hora mii'n diituú nu'n'u yán'āa ní cimientos ye'n'ē vácūū mii'n ní nu'n'u. Ní hora míin' nūu'n nducyaaca cheendi vácūū míin' ní nánguaā'n. Ní ndaatí ca'a yā ndúúcū ta'a yā nducyáácá 'ii'yā'n chí snúū'n vácūū.

27 Sa'nā soldado chí canéé cuidado vácūū mii'n taachí nduuchi sa chí cyaadu sa, ní n'diichi sa chí sdá'aī nducyaaca cheendi vácūū. Tuu'mi ní nntun'dáa sa espada ye'n'ē sa ní ne'n'e sa 'caa'nu'n maa'n sa sa'nā, caati nadacadíinuu'n sa chí 'ii'yā'n chí snúū'n vácūū mii'n cheenú yā.

28 Pablo mii'n 'cai yiicu sa ní nga'nā sa: Nguéé dii'n di ndúúcū di 'tíicā. Nducyaacá 'nū snéε 'nū.

29 Tuu'mi ní sa'nā mii'n ngiica sa deεve. Chindáa sa ngeēnū sa chεeti cuarto mii'n. Ní yinduuvi sa ní chíintii'ya sa na ca'a Pablo ndúúcū Silas.

30 Ní tun'dáa sa sa'nā s'ee'n ní ca'n'a sa: Ndís'tiī Señores, ¿táácā dii'n ní 'iicu nangua'nái?

31 Sa'nā s'ee'n ní ca'n'a sa: Cu'téénú dí Señor Jesucristo níicú nangua'nái di ndúúcū 'ii'yā'n ye'n'ē di ná vaacu di.

32 Ní ca'n'a yā nduudu ye'n'e Señor sa'nā mii'n ndúúcū nducyaaca 'ii'yā'n ná vaacu sa.

33 Sa'nā mii'n ní hora míin' nūu'n ye'n'ē yāā'n sta'a sa 'ii'yā'n ní naā'nū sa chí ya'āi ye'n'e yā. Cuayiivi mii'n ní chεedinuū'nīn' sa'nā mii'n ndúúcū nducyaaca 'ii'yā'n ye'n'ē sa.

34 Ní candéε sa 'ii'yā'n na vaacu sa ní ca'a sa chí che'e yā. Nducyáaca yā navaacu sa yeenú taavi yā chí s'téenu yā Dendyuūs mii'n.

35 Chidεεve táamá nguuvi mii'n 'ii'ntyé'n'ē s'ee'n dichó'o yā policía chí yaa'vi sa sa'nā ní ca'n'a sa: N'dεεchi yā sa'nā s'ee'n.

36 Ní sa'nā soldado chí canee cuidado cheendi vácūū chí sa Pablo nduudú 'cūū: 'Ii'ntyé'n'ē yaa'ví yā 'úú chí 'úú tun'dáa ndís'tiī. Maa'n ní cho'ó ní ca'nā ní ndúúcū cuidado.

37 Naati Pablo mii'n ní nga'n'a sa ngii sa 'ii'yā'n: Cuayiivi chí ch'íínú ch'ē'n'e yā nús'uu nanáán 'ii'yā'n ndíi nguéé itinguuneé'n yā ye'n'e asunto mii'n de'ē chí caa'n'mán 'nū ní candéε yā nús'uu vácūū, ¿'áá ntun'dáa n'de'etí yā nús'uu, ti nús'uu 'ii'yā'n romanos s'uuu'n ní s'nuú'n yā nús'uu vácūū?

38 Ní soldado s'ee'n ní ca'a sa chí cádiinuu'n 'ii'ntyé'n'ē. Taachí ch'iindiveé'n yā chuū ní dii'yá yā chí taachi chicadiinúú'n yā chí romanos 'ii'yā'n s'ee'n.

39 Ní 'ii'ntyé'n'ē ndaá yā ní di'cuiitú yā 'ii'yā'n. Ní tun'dáa yā 'ii'yā'n vácūū. Ní chii yā sa'nā s'ee'n chí nan'daa sa na yāā'n mii'n.

40 Tuu'mi ní taachi nan'dáa yā vácūū sndaa yā na vaacu 'áamá n'daataá chí ngu- uvi Lidia. Ní n'diichí yā hermanos ní chii yā 'ii'yā'n chí ca'nā yā ndúúcū cuidado. Ní cuna'n'a yā.

17

Nduuvitaán yā na yāā'n Tesalónica

1 Cho'ó yā yáāⁿ Anfípolis, cho'ó yā yáāⁿ Apolonia ní ndaá yā na yáāⁿ Tesalónica. Naachi véé 'áámá yaacū sinagoga yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ.

2 Ní Pablo miiⁿ ti 'āā ndii níⁿnuⁿ yā chēⁿe yā naachi snéé 'iiⁿyāⁿ. Ní 'iiⁿnuⁿ sábadó chi ntaaviⁿtuunúuⁿ yā, caⁿ'a yā ndúúcu nducyaaca yā nduudú yeⁿe Dendyuūs.

3 Chi'cueeⁿ sá ní caⁿ'a sa yeⁿe chi neené nguūⁿ na Escrituras. Ngaⁿ'ā sa chi canéé chi Cristo 'cuūvi yā ní nduuchí yā nguaaⁿ tináⁿā. Ní Jesús yeⁿe chi 'úú chi ngaⁿ'á, Jesús miiⁿ chi Cristo chi Ndyuūs δεεε yā.

4 Náⁿ'a 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ s'téenu yā ní nduvidaamá yā ndúúcu Pablo ndúúcu Silas ndúúcu n'deeé n'dái 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguéé yeⁿe ndaata Israel chi 'iiⁿyāⁿ n'dai taavi, ndúúcu n'deeé n'dái n'daataá chi n'dái taavi, nguéé duu'ví yā.

5 Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chi nguéé i'téenu yā ní ngueé yā sta'á yā náⁿ'ā saⁿ'ā chi nguéé n'daacā saⁿ'ā chi 'daān'dī. Ní n'deeé nduvidaamá yā ní nduuvu taán yā 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ miiⁿ ní ndaa staⁿ'a vaadicadiinuⁿ yeⁿe yā. Ní sta'á yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe vaacu Jasón. Ní neⁿ'é yā tun'dáa yā Pablo ndúúcu Silas nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yáāⁿ miiⁿ.

6 Naati nguéé nindaāca yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Candéε yā Jasón ndúúcu náⁿ'ā hermanos nanááⁿ 'iiⁿntyen^e yeⁿe yáāⁿ miiⁿ. Ní 'cai yi-icú yā: Sáⁿ'ā s'ūūⁿ nidi'vaachi sā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿe núúⁿmán iⁿ'yeēⁿdī ní ndaa sa ndii'múúⁿ.

7 Ní Jasón miiⁿ snéé yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ na vaacu sa. Ní nducyaaca yā nguéé idiíⁿ yā tan'dúúca chi ngaⁿ'ā César. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā ti véé táámá rey chi Jesús.

8 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿntyéⁿe yeⁿe yáāⁿ 'cūū nduuvu taán yā taachi ch'iindiveén yā chuū.

9 Tuu'mi ní sta'á yā tuumi yeⁿe Jasón ndúúcu náⁿ'a yā ní n'dεεchi yā 'iiⁿyāⁿ.

Pablo ndúúcu Silas na yáāⁿ Berea

10 Tuu'mi nūⁿ hermanos dichó'o yā Pablo ndúúcu Silas ndii yáāⁿ Berea. Ní taachi ndaá yā miiⁿ ní sndaá yā na yaacū sinagoga yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ.

11 'Iiⁿyāⁿ s'uuⁿ n'daacá yā nanááⁿ Dendyuūs nguéé tan'dúúca 'iiⁿyāⁿ chi snéé yā na yáāⁿ Tesalónica. Sta'á yā nduudu miiⁿ

ndúúcu vaadī yeenú ní ch'eeⁿ yā nguuvi nguuvi Escrituras. Neⁿ'é yā n'diichí yā, ¿áá cuaacu chi 'tíicā?

12 Neené 'yaaⁿ yā s'téenu yā, n'daataá chi nguéé yeⁿe ndaata Israel chi táⁿ'ā n'dai taavi ndúúcu neéne 'yaaⁿ saⁿ'ā.

13 Taachi 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ yeⁿe yáāⁿ Tesalónica chicadínuuⁿ yā chi 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Berea 'aa deenú ntúuⁿ yā yeⁿe nduudu yeⁿe Dendyuūs cáávā chi ngaⁿ'a Pablo, tuu'mi ní cheⁿ'é yā miiⁿ. 'Tíicā ntúūⁿ ca'á yā vaadī 'caa'va 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ.

14 Hora míiⁿ nūⁿ hermanos dichó'o yā Pablo ndíi na nuūⁿnī'yáⁿ'ā. Ní Silas ndúúcu Timoteo ch'εtinée yā miiⁿ.

15 'Iiⁿyāⁿ chí cánéé chi can'dáa yā Pablo, candéε yā saⁿ'a miiⁿ na yáāⁿ Atenas. Ní Pablo ca'a sa orden 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi dichó'o yā Silas ndúúcu Timoteo naachi cunée sa chinúúⁿ cueⁿ'é 'nūūⁿ. Ní cueⁿ'é 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

Pablo na yáāⁿ Atenas

16 Pablo miiⁿ canee ngiinu sa 'iiⁿyāⁿ na yáāⁿ Atenas. Ní neené ndaachi ndíi espíritu yeⁿe sa taachi n'diichi sa nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ chí neéne i'téenu yā ídolos.

17 Caⁿ'a yā n'deeé n'dái ná yaacū sinagoga ndúúcu 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā chí maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ Israel. Ní nguuvi nguuvi caⁿ'a ntuúⁿ yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí sneé yā nií'vεε.

18 Ní náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chí ch'eeⁿ chí neené n'dái tiíⁿ, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ epicúreos, yeⁿe 'iiⁿyāⁿ estoicos ní n'gεεcú cheendí yā ndúúcu yā. Ní n'dúúví 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'á yā: ¿De'ε neⁿ'é caaⁿ'maⁿ sán'a 'cūú chí tá'tií n'deéé ngaⁿ'ā sá? Ní náⁿ'a yā ní caⁿ'a yā: Ngaⁿ'ā sa tan'dúúca chí 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a yeⁿe ndyuūs ngai. Pablo miiⁿ caⁿ'a yā yeⁿe evangelio chí ndúúdu ngai yeⁿe Jesucristo ní yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nduuchí yā nguaaⁿ tináⁿ'ā.

19 Ní sta'á yā saⁿ'ā ní ndaá yā nanááⁿ 'iiⁿntyéⁿe ndúúcu sa yiícū chí nguuvi Areópago. Ní caⁿ'a yā: ¿'Áá cuuvi cádínuuⁿ 'nū de'ε chí ca'cueéⁿ nī chí ngai chí ngaⁿ'a nī?

20 Ngaⁿ'a nī dendu'ū chí n'daaⁿ ní neⁿ'é 'nū cadínuuⁿ 'nū de'ε neⁿ'e caaⁿ'māⁿ chuū.

21 (Naati 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Atenas ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí snúuⁿ yúúni chí snéé yā miiⁿ,

nguéeé tuumicadínuuⁿ yā yeⁿē taama naaⁿ, caati dámaāⁿ neⁿe yā 'caandiveéⁿ yā ní caaⁿmaⁿ yā cosa chí ngai.)

22 Tuu'mi ní Pablo míⁿ chééndii sa náávtaⁿā 'iiⁿntyéⁿē yīlcū chi nguuvi Areópago, ní caⁿa sa: Ndís'tiī saⁿa yeⁿe yaāⁿ Atenas, 'úú tuumicadiinúúⁿ yeⁿe nī chí neené i'téenu nī ndyuūs s'eeⁿ.

23 Cho'ó ní n'diichí lugar naachi cu'téenu nī ndyuūs s'eeⁿ yeⁿé nī. Ndaacá 'áámá na santo naachi canéé nguūⁿ nduudu 'cū, NDYUŪS CHI NGUΞΞ N'DIICHI YÚ. Ndyuūs chí ndís'tiī nguéeé n'diichí nī ní i'téenu nī, Ndyuūs miiⁿ chí 'úú ní ngaⁿá.

24 Ndyuūs chí din'dái yā iⁿ'yeeⁿdī ndúúcu tanducuéⁿē chí véé iⁿ'yeeⁿdī, Señor miiⁿ chí yeⁿé yā nanguuvi ndúúcu yeⁿē na yáⁿāa miiⁿ. Ní nguéeé canúuⁿ yā yaācū chí nín'dai ta'ā 'iiⁿyāⁿ.

25 Ndíí nguéeé ndúú chí neⁿé yā de'ē veε yeⁿe 'iiⁿyāⁿ caati 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ca'a yā vida nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdī ndúúcu 'yúúné chí yícu yā ndúúcu tanducuéⁿē dendu'ū.

26 Ndyuūs diiⁿ yā chí 'áámá ndaata nducyáacá 'iiⁿyāⁿ chí 'cuεetinée yā vmnaaⁿ yáⁿāa. Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ diiⁿ yā señalar yáⁿāa naachi 'cuεetinée yā ndúúcu tiempo chí 'cuεetinée yā na yáⁿāa.

27 Dendyuūs s'neéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ na yáⁿāa chí n'nuúⁿ yā Dendyuūs miiⁿ ndúúti chí cuuvi ndaā niiⁿnúⁿ yā nícu ndaacá yā 'iiⁿyāⁿ, 'áará chí cuaacu níⁿnyúⁿ nguéeé yaⁿai canéé yā yeⁿe ca'áámá ca'áámá s'uūⁿ.

28 Ní cucáávā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canduuchi yú ní inuⁿu yú ndúúcu yā ní s'uuúⁿ 'cuεetinée yú ndúúcu yā. Tan'dúúca chí caⁿa tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ poetas yeⁿé nī: Tí ndáátá yeⁿē Ndyuūs s'uuúⁿ.

29 Caneé yú na ndaata yeⁿé Dendyuūs. Nguéeé cánéé chí nadacadínuuⁿ yú chí Dendyuūs miiⁿ tan'dúúca 'díⁿnguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ, tan'dúúca 'díⁿngueε 'iiⁿyāⁿ, tan'dúúca tuūú 'iiⁿyāⁿ, tan'dúúca chí saⁿā din'dái ndúúcu vaadi cadíinūuⁿ yeⁿē sa.

30 Tuu'mi ní Dendyuūs nguéeé diiⁿ cuenta yeⁿē tiempo yeⁿe vaadī tonto yeⁿe 'iiⁿyāⁿ. Maaⁿ ní Ndyuūs ca'á yā orden nducyaaca 'iiⁿyāⁿ nducuéⁿē cuaaⁿ chí 'iiⁿyāⁿ ndaacadáámí yā yeⁿē nuuⁿndí yeⁿé yā.

31 Cáávā chuū Dendyuūs 'cuuⁿmiⁿ yā 'áámá nguuvi chí diiⁿ yā juzgar 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdī ndúúcu justicia cucáávā saⁿā miiⁿ chí ndεεve. Cáávā saⁿā miiⁿ Dendyuūs diiⁿ yā chí nducyaaca 'iiⁿyāⁿ deenú yā chí cuaacu chí Dendyuūs nadacuéeⁿ yā saⁿā nguuaⁿ tináⁿā.

32 Taachí ch'iindiveéⁿ yā chí nnduuchi yā nguuaⁿ tináⁿā, náⁿā yā diiⁿ duuchi yā 'iiⁿyāⁿ. Nícu náⁿa yā caⁿa yā: 'Āā 'caandiveeⁿ ntúuⁿ 'nū yeⁿé nī ndii táámá.

33 Pablo miiⁿ nan'daa sa naavtaⁿā yeⁿé yā.

34 Náⁿa yā chí'téenu yā ní nduuvidaamá yā ndúúcu Pablo miiⁿ. Nguuaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canee 'áámá saⁿā Dionisio yeⁿē 'iiⁿntyéⁿē concilio chí nduuvidaamá yā na lugar Areópago ndúúcu 'áámá n'daataá chí nguuvi tá Dámaris, ndúúcu táámá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

18

Pablo na yáāⁿ Corinto

1 Cuayivi chí chó'ōo chúū Pablo miiⁿ ní nan'daa sa yeⁿē yáāⁿ Atenas ní cueⁿe sa na yáāⁿ Corinto.

2 Ní ndaaca sa 'áámá saⁿā Israel chí nguuvi sá Aquila. Saⁿā miiⁿ yeⁿe yáⁿāa Ponto chí cáámá ndaā sa yeⁿe yáⁿāa Italia ndúúcu táⁿā sa chí nguuvi Priscila ti Claudio miiⁿ chí rey ch'εεε ní ca'a sa orden chí nan'daā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ yeⁿe yáāⁿ Roma. Pablo cueⁿe sa naachi canéé 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

3 Saⁿā miiⁿ ní dáámá diiⁿ sa ntiiⁿnyūⁿ ní canéé sá ndúúcu yā. Dáámá nūu diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ. Ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí din'dái yā va'ai tíinūⁿ.

4 Ní nguuvi nguuvi sábadu miiⁿ Pablo n'deeé indeé yā na yáacū sinagoga. Ní diiⁿ yā chí nduuvidaamá yā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéeé yeⁿē ndaata Israel lado yeⁿé yā.

5 Taachi Silas ndúúcu Timoteo ndaá yā yeⁿē yáⁿāa Macedonia, Pablo miiⁿ 'aama canéé sá chí ngaⁿā sa nduudu yeⁿé Dendyuūs. Ní ngaⁿā sa nduudu cuaacu ní ngaⁿa sa ngii sa 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí Jesús miiⁿ chí Cristo.

6 Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā contra yeⁿ'e Pablo ní 'caa'va yā yeⁿ'ē sa. Pablo ch'íidī sa tiinuúⁿ yeⁿ'ē sa. Ní Pablo caⁿ'a sa chii sa 'ii'yāⁿ: Ndís'tiī ní canéé chí 'āā maáⁿ nī can'díicu nī chi cuuvi ndúúcu nī. 'Úú nguée can'diicú yeⁿ'ē chuū. Maaⁿ ní caⁿ'á ndúúcu 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée yeⁿ'ē ndaata Israel.

7 Nan'dáa sa miiⁿ ní cueⁿ'e sa na vaacu 'áámá saⁿ'ā chí nguuvi Justo chí i'téenu sa Dendyuūs. Vaacu sa canéé sá na niiⁿnuúⁿ na yaācū sinagoga.

8 Níicú saⁿ'ā Crispo saⁿ'ā chí ndii tiīⁿ yeⁿ'ē yāacū sinagoga s'téenu sa Señor 'iivú Ndyuūs ndúúcu nducyaacá yā na vaacu sa. Ní neené 'yaaⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Corinto miiⁿ ch'indiveén yā. Ní s'téenu yā ní chεdinuūⁿniⁿ yā.

9 Tuu'mi ní Señor caⁿ'a yā ndúúcu Pablo na 'yúúdūyaaⁿ yeⁿ'ē sa: Nguée 'va'a di caāⁿmāⁿ di. Nguée cunēē 'diiⁿ cheendí di.

10 Caati 'úú canéé ndúúcu di ni mar 'áámá 'ii'yāⁿ nguée diⁿ n'gíinu yā ndúúcu di. Ti 'úú neené n'dee 'ii'yāⁿ chí véé ní yeⁿ'e na yāāⁿ 'cū.

11 Ní canee sá miiⁿ 'áámá nduūyū canee maⁿ'ā. Ch'icueen sa nduudu yeⁿ'e Dendyuūs 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

12 Taachi saⁿ'ā Galión canéé sá 'iiⁿntyéⁿ'ē gobernador yeⁿ'e yāⁿ'āa Acaya, tuu'mi ní 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ ní nducueeⁿ yā ti nduuvidaamá yā contra Pablo. Ní candéε yā saⁿ'ā nanááⁿ silla yeⁿ'e juez miiⁿ.

13 Ní caⁿ'a yā: Saⁿ'a 'cūū ngaⁿ'a sa chí 'ii'yāⁿ s'eeⁿ cu'téenu yā Dendyuūs nguée tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley.

14 Taachí Pablo miiⁿ ní tuca'a sa caⁿ'a sa, tuu'mi saⁿ'a Galión ngaⁿ'a sa ngii sa 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ: Ndís'tiī 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ, ndúúti chí 'áámá cosa chí ya'ai n'dai chí o 'áámá tinaⁿ'ā n'dīi yā tuu'mi ní cuaacu cuchéé ndúúcu nī.

15 Ndúúti chí vaadī tiinguuneén yeⁿ'ē nduudu yeⁿ'é nī ndúúcu chí duuchi 'ii'yāⁿ ndúúcu yeⁿ'ē ley yeⁿ'é nī, tuu'mi ní, ndís'tiī, diⁿ nī juzgar chuū. Ti 'úú nguée neⁿ'é diⁿ juzgar chí 'túúcā.

16 Tuu'mi ní tun'dáa yā 'ii'yāⁿ chuva'aī yeⁿ'e cuarto yeⁿ'e juez.

17 Tuu'mi ní nducyaacā 'ii'yāⁿ chí nguée yeⁿ'e ndaata Israel sta'á yā saⁿ'ā Sóstenes

chí chéendii vmnaaⁿ yeⁿ'ē yāacū sinagoga ní ch'eⁿ'é yā saⁿ'ā nanááⁿ silla yeⁿ'ē juez. Naati Galión miiⁿ nguée diⁿ yā cuenta yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chuū.

18 Níicú Pablo miiⁿ neené 'naaⁿ canee sa miiⁿya ní caⁿ'a sa hermanos: Cuidado 'cuεtinée nī. Cueⁿ'e sa na barco na yāⁿ'āa Siria ndúúcu 'áámá táⁿ'ā chí nguuvi Priscila ndúúcu 'áámá saⁿ'ā chí nguuvi Aquila. Vmnaáⁿ vmnaaⁿ na yāāⁿ Cencrea Pablo miiⁿ 'chiica sa yuūdū tiīⁿ sa ti 'áámá seña chí diiⁿ sa compromiso ndúúcu Dendyuūs.

19 Tuu'mi ní ndaā sa yāāⁿ Efeso ní Pablo s'neeⁿ sá 'ii'yāⁿ miiⁿ. Ní sndaā maāⁿ sa na yāacū sinagoga miiⁿ. Ní caⁿ'a sa ní n'deēē ndeē sa ndúúcu 'ii'yāⁿ Israel s'eeⁿ.

20 'Ii'yāⁿ s'eeⁿ di'cuítu yā saⁿ'ā chí 'nááⁿ cunee sa ndúúcu yā naati nguée chí 'tuucā.

21 Naatí yaa'vi sá 'ii'yāⁿ ní caⁿ'a sa: Cánéé chí nguεcúndií na yāāⁿ Jerusalén cáāvā 'vīcu chí cuchí. Nguεcunéé ntuúⁿ n'diichí ndis'tiī ndúúti chí Dendyuūs neⁿ'e yā. Ní chíica sá yeⁿ'ē yāāⁿ Efeso ní cueⁿ'e sa ná barco.

Pablo ndaá yā yāāⁿ Antioquia ní cueⁿ'e yā ndii chí 'iirūⁿ viaje

22 Cuchεε sá na yāāⁿ Cesarea ní cheⁿ'e sá diiⁿ sa saludar hermanos chí caⁿ'á yā na yaācū. Tuu'mi ní cueⁿ'e sa na yāāⁿ Antioquia.

23 Canéé sá míiⁿ 'áámá tiempo. Cun'dáa sa ní cueⁿ'e sá na orden yeⁿ'ē nducyaaca yāⁿ'āa Galacia ndúúcu yāⁿ'āa Frigia. Ní s'neeⁿ chíichi sa nducyaaca 'ii'yāⁿ chí i'téenu yā Cristo ná vaadī i'teenu.

Apolos ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu na yāāⁿ Efeso

24 'Áámá saⁿ'ā Israel chí nguuvi sa Apolos ndáa sa yāāⁿ Efeso yeⁿ'e yāāⁿ vaacú sa chí nguuvi Alejandría. Saⁿ'ā miiⁿ saⁿ'ā chí deenú taavi sa. Neené n'dεεve nduudu yeⁿ'ē sa ní véé valor sa chí caāⁿmāⁿ sa Escrituras chí canéé nguūⁿ.

25 Saⁿ'ā miiⁿ ní 'áámá 'ii'yāⁿ chí 'cueén yā saⁿ'a yúúni yeⁿ'ē Señor miiⁿ. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní diiⁿ sa ndúúcu núúⁿmáⁿ espíritu yeⁿ'ē sa. Ní ngaⁿ'a sá ngí'cueén sa cuén'e daāⁿmaⁿ nduudu yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ, 'áará chí dámaāⁿ deenu sa yeⁿ'ē chí chεdinuūⁿniⁿ Juan.

26 Ní Apolos miiⁿ tucá'a sa caⁿ'a sa nguée ndúúcu vaadī 'va'a chεeti yaācū sinagoga taachí saⁿ'ā Aquila ndúúcu táⁿ'ā sa Priscila ch'iindiveén yā, s'néeⁿ vi'i yā saⁿ'ā ní chi'cuéeⁿ cá yā saⁿ'ā más ca yeⁿ'ē yúúni cuaacu yeⁿ'ē Ndyuūs.

27 Apolos neⁿ'e sa cho'o sa yáⁿ'āa Acaya, ní hermanos ní caⁿ'a yā chi caⁿ'ā sáⁿ'ā miiⁿya. Ní hermanos dingúuⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Cristo chi 'cuaáⁿ yā saⁿ'ā. Tuu'mi ní ndaā sa miiⁿ ní chinnee taavi sa 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā cáávā favor ch'εete yeⁿ'e Dendyuūs.

28 Ndúúcu nducuén^{'ē} poder n'deēé ch'écū cheendi sa ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'giⁿ'i sa chi Jesús miiⁿ chi Cristo chí nndεεε Dendyuūs cáávā Escrituras.

19

Pablo na yáāⁿ Efeso

1 Taachí canée Apolos miiⁿ yáāⁿ Corinto, Pablo miiⁿ ch'íínú cheⁿ'e sa yáⁿ'āa yeⁿ'e distrito cuaaⁿ niiⁿnuúⁿ ní ndaa sá yáāⁿ Efeso. Ní nndaaca sá n'dúúvi saⁿ'ā chí i'téenu yā Cristo.

2 Ní caⁿ'a sa: ¿'Áá diiⁿ di recibir Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs taachí chí'teenu di? Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ miiⁿ ní caⁿ'a yā: Nguée n'giindiveeⁿ 'nū chí véé Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs.

3 Tuu'mi ní caⁿ'a sa: ¿Du'u chεedinuūⁿnī dii? 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Chεedinúūⁿnī 'nū cucáávā nduudu Juan.

4 Pablo miiⁿ ní caⁿ'a sa: Juan miiⁿ chεedínúūⁿnī sa chí cuεedínúūⁿnī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē chí indaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā, ní Juan ngaⁿ'a sa ngii sa 'iiⁿ'yāⁿ chí cu'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cuchii yā cuaaⁿ dáámí sá. 'Iiⁿ'yāⁿ cúū chí Cristo Jesús miiⁿ.

5 Taachí ch'iindiveén yā chuū chεedinúūⁿnī yā ndúúcu chí duuchi Señor Jesús miiⁿ.

6 Taachí Pablo sn'duuⁿ ta'á yā vmnaaⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tuu'mi ní ndaá vmnaaⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs. Ní caⁿ'a yā davaacu chí n'dááⁿ ní caⁿ'a yā chíiⁿ chí Dendyuūs yaaⁿvi yā.

7 Saⁿ'ā s'eeⁿ ní ngii sa tan'dúúcu ndi-ichúúví sá.

8 Sndáá Pablo miiⁿ na yaācū sinagoga miiⁿ ní caⁿ'a cuaacú sá taandúú cuuvi 'iiⁿ'nuⁿ 'iiyū, nguée ndúúcu vaadī 'va'a. Ní n'cueeⁿ sa ní ngaⁿ'a sa ndíi neⁿ'e sa chí cu'téenu yā yeⁿ'ē chí Dendyuūs ngaⁿ'a yā ntiⁿ'nyuⁿ.

9 Naatí diiⁿ chεechí náⁿ'a yā na staava yeⁿ'é yā ní nguée chí'téenu yā. Nguée caⁿ'a yā n'daacā yeⁿ'e yúúni yeⁿ'e Dendyuūs miiⁿ nanaaⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ndaacadaamí Pablo yeⁿ'é yā ní snee vi'i sa 'iiⁿ'yāⁿ chí i'teenú yā Cristo. Ngí'cueeⁿ sá nguuvi ngu-uvi ná escuela chí nguuvi Tiranno.

10 Canée sá taandu 'úúvi nduūyū. 'Tíicā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yáⁿ'āa Asia, 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguée yeⁿ'ē ndaata Israel ch'iindiveén yā nduudu yeⁿ'ē Señor Jesús.

11 Dendyuūs miiⁿ diiⁿ yā vaadī n'giinu ch'εεε n'dai cáávā ta'a Pablo miiⁿ.

12 Manera chí 'tíicā sta'á yā paños ndúúcu delantales chí tuu'vi cuerpo yeⁿ'e Pablo ní candée yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ngiita. 'Iicu ndiiví ca'ai yeⁿ'é yā ndúúcu 'yúúne s'eeⁿ chí nguée n'daacā yeⁿ'é yááⁿ'nguiinūⁿ.

13 Tuu'mi ní náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí ngiicá yā ndíi miiⁿ ndíi 'muuⁿ chí ngaⁿ'a yā ndúúcu espíritu chí nguée n'daacā yeⁿ'ē yááⁿ'nguiinūⁿ neⁿ'é yā caaⁿ'máⁿ yā chí yeⁿ'ē Jesús miiⁿ. Ní ngaⁿ'á yā: 'Úú ní caacá cáávā Jesús miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a Pablo yeⁿ'ē chí can'daā na cuerpo miiⁿ.

14 'Áamá saⁿ'ā chí nguuvi Esceva véé ndεēchē daiya sa chí saⁿ'ā s'eeⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní saⁿ'ā Israel ní saⁿ'ā chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e chiiduú s'eeⁿ yeⁿ'ē Israel. Ní daiya sa diiⁿ yā chuū.

15 Nan'guεεcútaⁿ'ā espíritu chí nguée n'daacā yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ ní caⁿ'á yā: 'Úú ní n'diichi Jesús miiⁿ ní deenú ntúūⁿ du'ū chí Pablo. Ndís'tiī, ¿du'u ndís'tiī?

16 Ní 'iicu saⁿ'ā chí canee sa ndúúcu espíritu chí nguée n'daacā cúⁿ'u sá ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, ní chíchεε sa ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diiⁿ ca sá ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní chéenu yā yeⁿ'é va'āi miiⁿ. 'Āā ntée snúúⁿ yā catecai vmnáaⁿ yā ní nca'ái yā.

17 Chuū chicadiinúúⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí snee na yáāⁿ Efeso, tan'dúúcu 'iiⁿ'yāⁿ

Israel s'een 'tiicá ntúūn 'ii'yān s'een chi nguée ye'n'e ndaata Israel. Ní nducyaaca yā dii'yā yā chii. Ní chí ch'εεε ca Señor Jesús miiⁿ.

18 Neené 'yaaⁿ yā chi s'téenu yā ní ndaa yā. Ní ca'n'a yā chí véé nuuⁿndi ye'n'e yā.

19 Neené 'yaaⁿ 'ii'yān chi ch'ēeⁿ yā cosas magias ndée yā libros ye'n'é yā ní chicyá'n'a yā nanáán nducyaaca 'ii'yān. Ntun'dáa yā cuenta ye'n'e libros ní chicadiinúūn yā chí ngí 'uūvī ngεεcu ndiichi mil tuūmī ye'n'e 'diiⁿnguεε.

20 'Tíicā chí 'yaaⁿ 'ii'yān chi chí'teenu nduudu ye'n'e Señor 'iivú Dendyuūs miiⁿ. Ní 'áámá canéé chíichi yā nduudú Dendyuūs miiⁿ.

21 Cho'ōo chúū ní Pablo miiⁿ nacadiinu sa na staava ye'n'e sa chí cho'ō sa na yá'n'āa Macedonia ndúúcu yá'n'āa Acaya ní cuayivi ca'n'a sa na yáān Jerusalén. Ní nga'n'a sa: Cuayivi chí 'āa che'n'é yáān s'een canee chí n'diichí ntúūn yáān Roma.

22 Ní dicho'o na yá'n'āa Macedonia 'uūvī sa'n'a, Timoteo ndúúcu Erasto chí cunnée yā 'ii'yān. Pablo miiⁿ canee sa 'áámá tiempo na yá'n'āa Asia.

'Caa'vá yā na yáān Efeso

23 Tiempo miiⁿ ch'iindī 'áámá vaadī 'caa'va ch'εεε ye'n'e yúúni ye'n'e Dendyuūs miiⁿ.

24 Caati cunee 'áámá sa'n'a chí nguuvi sa Demetrio chí din'dái sa yaācū n'gaiyā ye'n'e imagen chí nguuvi Diana. Dámaān 'diiⁿnguεε din'dái sa. Ní diiⁿ sa ganar n'deee taavī tuūmī ye'n'e ntiiⁿnyuⁿ ye'n'e sa ndúúcu sa'n'a s'een chidin'dái yā yaācū n'gaiyā s'een.

25 Demetrio míⁿ ní diiⁿ sa chí nduuyidaamá sa'n'a s'een chí idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ. Ca'n'a Demetrio: Ndís'tiī sa'n'a, déenu nī chí véé tuūmī ye'n'e yú ye'n'e ntiiⁿnyúⁿ 'cūū.

26 Naati inaán nī ní n'giindiveéⁿ nī chí Pablo 'cūū taanduvéé diiⁿ sa chí neené n'dai 'ii'yān s'téenu yā. Nguée dámaān yáān Efeso ti nuuⁿmaⁿ yá'n'āa Asia. Ní nga'n'a sa chí nguée dendyuūs s'een chí din'dái yā ndúúcu ta'á yā.

27 Nguεε dámaān negocio ye'n'e yú chí véé peligro ye'n'e chí 'aa ntéé du'ū vεε. 'Tiicá ntúūn yáacū ye'n'e imagen Diana chí ch'εεε míⁿ, mar 'áámá 'ii'yān 'āa ntéé ne'n'e yā. Ní tuca'á yā natuuví yā chí ch'εεε ye'n'e Diana

miiⁿ chí i'teenu nuuⁿmaⁿ nación ye'n'e yá'n'āa Asia ndúúcu núúⁿmán i'n'yeeⁿdí 'cūū.

28 Taachí ch'iindiveéⁿ yā chuū nduuvi taán yā ní 'cai yā, nga'n'a yā: Ch'εεε n'dai tá tá'n'a imagen Diana ye'n'e 'ii'yān ye'n'e yáān Efeso.

29 'Ii'yān yáān miiⁿ chíidáánā ye'n'é yā. Ní sta'á yā sa'n'a chí nguuvi Gayo ndúúcu sa'n'a chí nguuvi Aristarco ní candée yā sa'n'a s'een na teatro. Sa'n'a miiⁿ ní ye'n'e yá'n'āa Macedonia ní compañeros ye'n'e Pablo.

30 Pablo miiⁿ ne'n'e sa can'dáa sa nanáán 'ii'yān yáān miiⁿ naati 'ii'yān s'uúⁿ chí i'téenu yā Cristo nguée 'cuúⁿ yā.

31 Dendú'ū ná'n'a 'iiⁿntyéⁿe sa'n'a ye'n'e yá'n'āa Asia, sa'n'a chí amigo ye'n'e Pablo dichó'o yā caaca ye'n'e chí nga'n'a yā chí nguée ca'n'a sa na teatro.

32 Ná'n'a yā n'gai yā 'áámá cosa, ná'n'a yā táámá cosa ti ngiidáánā ye'n'é yā. Ná'n'a yā miiⁿ ní nguée déenu yā de'ε cáavā nduuyidaamá yā.

33 Ní 'ii'yān ye'n'e Israel tun'dáa yā Alejandro nguaan 'ii'yān chí n'deee n'dái. 'Ii'yān Israel s'een ingúúndaí yā sa'n'a. Tuu'mi ní Alejandro míⁿ ca'a sa ndúúcu ta'a sa chí cunee 'diiⁿ. Ne'n'e sa caa'n'maⁿ sa ye'n'e maaⁿ sa nanáán 'ii'yān yáān miiⁿ.

34 Taachí tuumicadiinúūn yā chí sa'n'a Israel sa'n'a miiⁿ nducyáácá yā 'caí yā taanduu 'uuvī hora: Ch'εεε n'dai imagen ndyuūs Diana ye'n'é 'ii'yān ye'n'e yáān Efeso.

35 Tuu'mi ní sa'n'a 'iiⁿntyéⁿe chí idingúūn diiⁿ sa chí 'caadií nducyaaca yā cheendi yā ní ca'n'a sá: Ndís'tiī sa'n'a s'een ye'n'e yáān Efeso, ¿du'u sa'n'a chí nguée deenu sa chí 'ii'yān ye'n'e yáān Efeso diiⁿ yā cuidado yaācū ye'n'e tá'n'a ch'εεε n'dai chí imagen Diana ní imagen ye'n'e tá chí ndaa ye'n'e nanguuvi?

36 Deenu yú chuū chí mar 'áámá 'ii'yān nguée cuuvi caa'n'mán yā contra ye'n'e chuū. Ndís'tiī canéé chí 'cuεεtinéé 'diiⁿ nī ní inadacadiinúūn nī. Ní nguée diiⁿ nī de'ε vεε.

37 Naatí candée nī sa'n'a s'een ti nguée diiⁿ duucú sá 'áámá cosa ye'n'e yáacū ndíi nguée ndúú nga'n'a rá yā chí nguεε n'daaca lado ye'n'e imagen dendyuūs n'daataá ye'n'e yú.

38 Nduuti chí Demetrio miiⁿ ndúúcu taná'n'a 'ii'yān chí diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ véé vaadī 'caa'va ndúúcu sa o dendú'ū contra

'áámá 'iiⁿyāⁿ, tuu'mi ní, can'déε yā saⁿā vaacuyāāⁿ ní véé saⁿa 'iiⁿntyéⁿē. Mííⁿ ní cuuvi caaⁿmaⁿ 'áámá yā táámá yā.

³⁹ Ndúúti chi ngiicá nī yeⁿē táámá naaⁿ dendu'ū 'iiⁿntyéⁿē s'eeⁿ cuuvi cāāⁿmaⁿ yā chéé chí cuaacu.

⁴⁰ Tí cáándá yeⁿe yú chi caaca nuuⁿndí yā yeⁿe yú ní cadiinúúⁿ yā yeⁿē chí 'caí yú 'maaⁿ. Nguéé mar 'áámá nduudu chi caaⁿmaⁿ yú yeⁿé chuū.

⁴¹ Taachí caⁿá yā chuū ní dííⁿ yā despedir nducyaaca yā.

20

Pablo cueⁿé yā yáⁿāa Macedonia ndúúcu yáⁿāa Grecia

¹ Taachí canee 'dííⁿ 'iiⁿyāⁿ, yaa'vi Pablo miiⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Cristo. Ní taachí Pablo ca'a sa consejo 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní 'cuεεtinéé n'daāca yā ndúúcu Dendyuūs miiⁿ. Ní dííⁿ sa despedir yeⁿé yā ní tu'maⁿá sá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Tuu'mí can'dáa sa ní cueⁿé sa yáⁿāa Macedonia.

² Cuayiivi mííⁿ cheⁿe ntúuⁿ sa yāāⁿ s'eeⁿ chi chi'cueeⁿ taavi sa 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndúúdu yeⁿe Dendyuūs miiⁿ ní ndaā sa yáⁿāa Grecia.

³ Cuayiivi taachi 'āā cānee sa 'iiⁿnuⁿ 'iiyū miiⁿ ní cuayiivi taachí nadicadínuuⁿ sa chí 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí dííⁿ n'gíínu yā ndúúcu sa hora chí neⁿe sa tucá'a sa sndáa sa na barco miiⁿ na yáⁿāa Siria, tuu'mi ní nada-cadínuuⁿ sa chuū chí cho'o ntúuⁿ sa na yáⁿāa Macedonia.

⁴ Ní sáⁿā s'ūuⁿ cheⁿe sá ndúúcu Pablo ndii yáⁿāa Asia. Sáⁿā s'uuⁿ ní Sópater yeⁿe yāāⁿ Berea, ndúúcu Aristarco ní saⁿā chí nguuvi Segundo saⁿā s'eeⁿ yeⁿē yāāⁿ Tesalónica, ndúúcu saⁿā chí nguuvi Gayo yeⁿe yāāⁿ Derbe, ndúúcu Timoteo, ndúúcu saⁿā s'eeⁿ yeⁿe yáⁿāa Asia chí sáⁿā Tíquico ndúúcu sáⁿā Trófimo.

⁵ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ néé can'dáa naaⁿ yā ní canéé ngíínu yā nús'uuⁿ na yāāⁿ Troas chí niiⁿnuúⁿ nuūⁿnīⁿyáⁿā.

⁶ Taachi 'aa chó'ōo nguuví yeⁿē pan chí nguéé levadura, tuu'mi cueⁿé 'nū na barco yeⁿē yāāⁿ Filipos. Cho'ōo nyuⁿu nguuví ní ndaá 'nū ní nduuvidaamá 'nū ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿē na yāāⁿ Troas. Ní ch'εεtinéé 'nū ndεεchē nguuví miiⁿ.

Pablo na yaāⁿ Troas

⁷ Nguuví domingo vmnáāⁿ vmnaaⁿ yeⁿē ndaata miiⁿ nduuvidaamá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo chí n'deé yā pan. Pablo miiⁿ ní ngi'cueeⁿ sa 'iiⁿyāⁿ. Canéé chí can'dáa sa nguuví chí cuchíi. Ní chí'cueeⁿ sa taandu ndíí maⁿa yaaⁿ.

⁸ Ní na cuarto yāacū naachi nduuvidaama yā néené n'deēε lámparas vεε.

⁹ 'Náá tiempo caⁿa Pablo miiⁿ ní 'áámá saⁿa 'dííⁿ chí nguuví sá Eutico chí véé sá na ventana, cyaadú n'dai sa. Saⁿā miiⁿ chin'dáa sa ndiichí ndii 'iiⁿnuⁿ piso. Taachí nadacuéⁿ yā saⁿā miiⁿ ní 'āā n'dii sa.

¹⁰ Tuu'mi ní nangua'āi Pablo miiⁿ ní tu'maⁿá yā saⁿā ní can'nuu yā saⁿā. Ní caⁿa Pablo chíi yā saⁿā s'uuⁿ: Nguéé 'va'á nī. Canduuchi ntúūⁿ staava yeⁿē sa taama vmnéⁿē.

¹¹ Ch'iinu maáⁿ ní Pablo cuindáá tuuⁿ yā cuaaⁿ 'niiⁿnuúⁿ. Ní n'dee yā pan. Ní che'é yā ndúúcu yā chí candíí yā chí'cueeⁿ ntúuⁿ yā nuuⁿmáⁿ yaaⁿ ndii chíδεενε. Níícú cuēⁿe yā.

¹² Candéε yā saⁿā 'dííⁿ miiⁿ ní candúúchi sa. Ní yéénú n'dai yā ndúúcu 'vich'εεtínūuⁿ ch'εεε.

Cueⁿé yā yeⁿe yāāⁿ Troas ndii yāāⁿ Mileto

¹³ Nús'uuⁿ ní can'dáa naaⁿ 'nū ní cueⁿe 'nū na barco na yāāⁿ Asón chí ndaacá 'nū Pablo yāāⁿ miiⁿ. Pablo miiⁿ 'āā neⁿe sa chí caaca sa na yáⁿāa.

¹⁴ Taachí Pablo nduuvidaama sa nduucú 'nū na yāāⁿ Asón miiⁿ, ní cueⁿé 'nū na barco miiⁿ, ní ndaá 'nū na yāāⁿ Mitilene.

¹⁵ Cueⁿé 'nū na barco miiⁿ ní chíδεενε táámá nguuví ndaa 'nū niiⁿnuúⁿ na isla Quío. Ní chíδεενε táámá nguuví chí ndaa 'nū isla Samos. Ní cueⁿé 'nū ndaa 'nū na yāāⁿ Trogilio. Ch'εεtineé 'nū nguiinū miiⁿ. Chíδεενε táámá nguuví cueⁿé 'nū na barco ní ndaa 'nū yāāⁿ Mileto.

¹⁶ Pablo miiⁿ nacadínuuⁿ sa chí chó'o sa yáⁿāa Asia. Canéé chí cacyiinu sa chí cunee ngiinu sa nguuví yeⁿē Pentecostés chí 'viicu yeⁿe cosecha na yāāⁿ Jerusalén ndúúti chí cuūvi.

Pablo ngaⁿa sa nduudu cuaacu ní dííⁿ sa despedir 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yāāⁿ Mileto

17 Pablo dichó'o sa 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yāⁿ Mileto ndii yāⁿ Efeso chi 'cái yā 'iiⁿ'yāⁿ ndiicú^u chi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē yaācū.

18 Taachí ndaa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nanááⁿ Pablo, caⁿ'a sá chii sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ: Ndís'tiī deenú nī ti ndii nguuví vmnááⁿ vmnaaⁿ chi ndaa yáⁿ'āa Asia táacā diíⁿ ní caneé nduucú nī tanducuéⁿ'ē tiempo.

19 Diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Señor ndúú^cu vaadī ndiicú^u taavi. Ch'eenú chiī taanduvé^e chi ngué^e n'daacā chi diíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nduucú. Chε^ecú ní^cú tun'daa nuūⁿ'nīⁿ nduutinaáⁿ.

20 Ní 'áámá ngaⁿ'á tanducuéⁿ'ē dendú^{'u} chi n'daacā yeⁿ'é nī. Ní chi'cueéⁿ nanááⁿ nducyaacá 'iiⁿ'yāⁿ nduu va'ai nduu va'āi.

21 Ni caⁿ'á nduudu cuaacu 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ndúú^cu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi ngué^e yeⁿ'ē ndaata Israel yeⁿ'ē chi ndaacādaamí yā yeⁿ'é nducuéⁿ'ē nuuⁿ'ndi yeⁿ'é yā nanááⁿ Dendyuūs. Ní cu'téenu yā yeⁿ'ē Señor Jesu-cristo yeⁿ'ē yú.

22 Maaⁿ ní cun'diichi nī. Cané^e chi diíⁿ cu-caava espíritu yeⁿ'é. Caⁿ'á na yāⁿ Jerusalén ní ngué^e deenú de'ε 'cueēnú miiⁿ.

23 Maaⁿ deenú chi Espí^ritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs miiⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā 'úú na nducyaá^cá yāⁿ chi caⁿ'á cunee ngiínú chi 'cueēnú cuuví ní caⁿ'á vácū.

24 Naati mar 'áámá naaⁿ ngué^e idiíⁿ cuenta ndii ngué^e ndúú ya'ái 'úú vida yeⁿ'é maáⁿ. Canee ngiinú chi di'cuiínú ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é, ntiiⁿ'nyuⁿ chi teē Señor Jesús 'úú chi caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é yā yeⁿ'ē evangelio chí ndúú^dú ngai ndúú^cu vaadī yeenú. Nduūdū miiⁿ yeⁿ'e favor ch'εεte yeⁿ'é Dendyuūs.

25 Maaⁿ ní caandiveéⁿ nī. 'Úú ní deenú ti mar 'áámá ndís'tiī nguuaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ naachí chō'o ní caⁿ'á yeⁿ'e chi Dendyuūs ngaⁿ'a yā ntiiⁿ'nyuⁿ mar 'áámá nī 'aa nté^e n'diichí nī naáⁿ.

26 Tanducuéⁿ'ē chuū ngaⁿ'á ngii ndís'tiī maaⁿ'nguuví caati 'úú ngué^e canee chi diíⁿ responder yeⁿ'ē mar 'áámá nī yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē vida yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ.

27 Ngué^e cheeⁿdiitú ti caⁿ'á tanducuéⁿ'ē consejo yeⁿ'e Dendyuūs ndúú^cu ndís'tiī.

28 Tuu'mi ní cundεε nī cuidado yeⁿ'ē maáⁿ nī ndúú^cu nducyaá^cá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā ti Espí^ritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chí'neéⁿ yā

ndís'tiī cáávā chí cuuvi diíⁿ nī cuidado yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu Señor, 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'á yā yaācū yeⁿ'e Señor. Señor miiⁿ ní cai yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúú^cu yuuúⁿ yeⁿ'ē maáⁿ yā.

29 'Úú ní deenú chí cuayiivi taachí 'āā nté^e canduuchí ní ndaa 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúú^cā lobos nguuaaⁿ ndís'tiī ní diíⁿ yā chí ngué^e diíⁿ n'daāca nī ndúú^cu tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ.

30 Nguuaaⁿ ndís'tiī nūⁿ nacueeⁿ sáⁿ'ā s'eeⁿ chí ngaⁿ'a nduudu chí ngué^e n'daacā chí cuuvi candé^e sa 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo ndúú^cu sa.

31 Cáávā chuū cuin'diichi n'daaca nī. N'gáácú nī ti chεεti 'iiⁿ'nūⁿ nduuyū ndii ngu-uvi ndii n'gaaⁿ ngué^e chí'neéⁿ naáⁿ caⁿ'á ndúú^cu nuūⁿ'nīⁿ nduutinaáⁿ 'áámá 'áámá ndís'tiī.

32 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos, i'neéⁿ ndis'tiī yeⁿ'e Dendyuūs ndúú^cu nduudu yeⁿ'ē favor ch'εεte taavi yeⁿ'é yā. Nduudu miiⁿ diitu ch'εεtε chí 'cuiitá ndis'tiī ní teē ndís'tiī 'áámá cosa chí vé^e chí cuuví yeⁿ'e nī ndúú^cu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí Dendyuūs didεεvé yā.

33 Ngué^e diíⁿ ngueēe ndíí ngué^e tumi 'dííⁿ'ngueε ndíí ngué^e ndúú tumi 'dííⁿ'nguāⁿ ndíí ngué^e ndúú catecai 'iiⁿ'yāⁿ.

34 Ndís'tiī ní deenú nī chí ta'á dichí'vε 'úú ndúú^cu 'iiⁿ'yāⁿ chí sné^e nduucú yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē chí neⁿ'é 'nū.

35 Tanducuéⁿ'ē chuū chí'cueéⁿ ndís'tiī chí diíⁿ yú ntiiⁿ'nyuⁿ 'túú^cā. Canee chí cu-uvi cunee yú 'iiⁿ'yāⁿ chí ngi'vaachí. Ní nn'gaacu yú nduudu yeⁿ'ē Señor Jesús miiⁿ chí caⁿ'a yā: N'daí taavi ca chí ca'a yú ngué^e tí chí cuta'ā yú.

36 Taachi caⁿ'a yā chuū chiintii'yá yā ní caⁿ'angua'á yā ndúú^cu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ.

37 Tuu'mi ní nducyaaca yā chεεcu taaví yā ní tú'maⁿ'á yā Pablo, maaⁿ ní 'neeⁿ cheendi yā 'iiⁿ'yāⁿ.

38 Néené ya'ai taaví yā cáávā nduudu chí caⁿ'ā Pablo miiⁿ chí 'āā nté^e nanguεεcunee n'diichi nī naáⁿ. Ní cueⁿ'e yā canguu yúúⁿí yā saⁿ'ā ndii na barco.

21

Pablo cueⁿ'e sa na yāⁿ Jerusalén

1 Cuayiivi chí n'daā cá 'nū yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, cueⁿ'e 'nū na barco ní cueⁿ'e 'nū yúúⁿí

cuaacu ní ndaá 'nū na isla Cos. Chidεεβε táámá nguuví cueⁿ'e 'nū na barco ní cho'ó 'nū na isla Rodas ní ndii yeⁿ'ē isla miiⁿ ndaá 'nū na yaāⁿ Pátara.

² Ní ndaaca 'nū 'áámá barco chi caⁿ'a na yáⁿ'āa Fenicia, cuch'ée 'nū cueⁿ'é 'nū na barco.

³ Ní n'diichí 'nū isla Chipre chi snee lado tá 'cueēe. Ní cueⁿ'é 'nū na yáⁿ'āa Siria, ní ndii miiⁿ ndaá 'nū na yaāⁿ Tiro ti barco miiⁿ miiⁿ cu'neeⁿ carga yeⁿ'ē.

⁴ Nndaacá 'nū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téénú Cristo ní canéé 'nū miiⁿ ndεēchē nguuví. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā ngii yā Pablo miiⁿ cáāvā Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chi nguéeⁿ caⁿ'a sa yáāⁿ Jerusalén.

⁵ Taachi snuūⁿ ca'a nguuví miiⁿ nan'dáa 'nū nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ndaá yā chi cunee ngíínú yā nús'uu ndúúcu n'daataa yeⁿ'e yā ndúúcu daiya yā ndii 'áámá lado yeⁿ'ē yáāⁿ. Ní nducyaaca yā chiintii'yá yā na 'diituú nuūⁿnī'yáⁿ'ā.

⁶ Ní tu'maⁿ'a 'nū hermanos 'áámá 'nū taama 'nū ní cueⁿ'é 'nū na barco. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cunaⁿ'a yā na vaacu yā.

⁷ Nús'uu ní ch'iinu cheⁿ'é 'nū na barco. Cueⁿ'é 'nū yeⁿ'ē yáāⁿ Tiro ní ndáa 'nū yáāⁿ Tolemaida. Ní taachí yaa'vi hermanos nús'uu ch'εetineé 'nū ndúúcu yā 'áámá nguuví.

⁸ Chidεεβε táámá nguuví miiⁿ ni Pablo ndúúcu nús'uu chi snéé 'nū ndúúcu sa, can'dáa 'nū. Cueⁿ'é 'nū na yáāⁿ Cesarea. Ní sndāa 'nū va'āi yeⁿ'e Felipe chí ngaⁿ'a sa evangelio chi ndúúdu ngai yeⁿ'e Jesucristo. Felipe miiⁿ 'áámá saⁿ'ā naachi ndεēchē diáconos. Ní canéé 'nū ndúúcu sa.

⁹ Saⁿ'ā miiⁿ cuūⁿ n'daataa 'gáiyā daiya sa chi ngaⁿ'ā tá chi Ndyuūs yaa'ví yā.

¹⁰ Ch'εetinéé 'nū n'deeé nguuví. Cuch'éeⁿ 'áámá saⁿ'ā profeta chi caaⁿ'maⁿ chi cuchí chí yeⁿ'e yáⁿ'āa Judea. Saⁿ'ā miiⁿ nguuví sa Agabo.

¹¹ Saⁿ'ā miiⁿ ní n'diichi sá nús'uu. Sta'ā sá cinta yeⁿ'ē Pablo miiⁿ ní ca'ā chiichi sá ca'a Pablo ndúúcu ta'á yā. Ní caⁿ'ā sá: Chuū ngaⁿ'a Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs: "Tíicā 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén ca'ā chiichí yā saⁿ'a yeⁿ'e cinta 'cūū. Ní nca'á yā sa'ā ta'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguéeⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel.

¹² Taachí ch'iindiveéⁿ 'nū ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ yáāⁿ miiⁿ nducyáácá 'nū chiica 'nū Pablo miiⁿ chi nguéeⁿ cáⁿ'a sa yáāⁿ Jerusalén.

¹³ Tuu'mi ní Pablo miiⁿ nan'guεεcútaⁿ'ā sa: ¿Dε'ē cúúví chí ngεεcú ndís'tiī ní neéné i'neeⁿ ya'ai nī staāvā yeⁿ'é? Ti 'úú ní nguéeⁿ dámaāⁿ chí 'caāchiichí yā 'úú caati canéé chí 'cuuví na yáāⁿ Jerusalén cucáāvā Jesús miiⁿ.

¹⁴ Nguéeⁿ cuuvi di'cuítu 'nū 'iiⁿ'yāⁿ chí cu'neeⁿ 'nū 'iiⁿ'yāⁿ ní ngaⁿ'á 'nū: Cuuví tan'dúúcu chí neⁿ'e Señor.

¹⁵ Cho'ōo ngúúví miiⁿ cúchεε 'nū na yáāⁿ Jerusalén ndúúcu dendu'ū yeⁿ'é 'nū.

¹⁶ Ní ndaa ntúuⁿ yā ndúúcu nús'uu náⁿ'a yā chí i'téénú Jesucristo yeⁿ'e yáāⁿ Cesarea. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndéε yā nús'uu na vaacu 'áámá saⁿ'ā chí nguuví Mnasón chí yeⁿ'e isla Chipre. Saⁿ'ā miiⁿ i'teenú sa cuaaⁿ vmnaaⁿ ní nús'uu ch'εetinéé 'nū ndúúcu sa.

Sta'á yā Pablo na yaācū templo

¹⁷ Taachí ndaá 'nū na yáāⁿ Jerusalén, hermanos yeenú taavi yā taachi sndaa 'nū.

¹⁸ Chidεεβε táámá nguuví Pablo miiⁿ cueⁿ'e sa ndúúcu 'nū ní snaáⁿ 'nū Jacobo ndúúcu nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ndiicū s'eeⁿ chí 'āā nduuvidaama yā.

¹⁹ Taachi diiⁿ sa saludar 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, Pablo caⁿ'a sá chii sa 'iiⁿ'yāⁿ ca'áámá ca'áámá nducuéⁿ'ē dendu'u chí Dendyuūs diiⁿ yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel caavā ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

²⁰ Taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā chuū, s'téenu yā Dendyuūs ní caⁿ'a yā chii yā saⁿ'ā: 'Caandiveéⁿ nī, hermanos. Véé cá 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí s'téenu yā tan'duucā 'yaaⁿ millares. Ní nducyaaca yā ní neené chí'téenu yā ley yeⁿ'e Moisés.

²¹ Naati 'āā caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'ē ndís'tiī chí ndís'tiī ca'cuéⁿ nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí snéé yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Ca'cueéⁿ nī chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nguéeⁿ cánéé chí diiⁿ yā chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'ē Moisés ndíi nguéeⁿ diiⁿ yā circuncidar daiya yā, ndíi nguéeⁿ ndúú diiⁿ yā costumbres yeⁿ'e Moisés.

²² ¿Dε'ε chíi tuu'mī? Neené n'deeé 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'á yā ní nduuvidáámá yā taachi ch'iindiveéⁿ yā chí ndaá nī.

23 Díiⁿ dí chuū chi ngaⁿ'a 'nū ndúúcu dii: Véé cuūuⁿ saⁿ'ā nguaaⁿ nús'uū chí véé compromiso yeⁿ'ē sa ndúúcu Dendyuūs.

24 Candéε di saⁿ'ā s'eeⁿ. Tan'dúúcu cos-tumbre yeⁿ'e religión yeⁿ'ē di, nínduuví δεεvé di ndúúcu yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē. Niicú cuayivi nadí^vε di saⁿ'ā chí cuū tiiⁿ sa. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ tuumícadíinúúⁿ yā ti nguéé de[']ε véε chí caⁿ'á yā cucaavā yeⁿ'ē di. Ní tuumícadíinúúⁿ yā chí ngúicá cuaacu di ní chí diiⁿ di chí ngaⁿ'a ley.

25 Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé yeⁿ'e ndaata Israel chí i'téenu yā nguéé canéé chí diiⁿ yā chúū. Nús'uū ní idingúuⁿ 'nū chí nguéé du[']ū chí canéé chí diiⁿ chuū. Dámaāⁿ chí nguéé cuta[']á yā yuute yeⁿ'ē 'iiti chí 'caaⁿ'núⁿ yā caavā ídolos, ndíi nguéé ndúú yuuúⁿ yeⁿ'é tī, ndíi nguéé ndúú yuuúⁿ yeⁿ'e 'iiti chí nduuchi dí[']nú yā daandu tī. Ní nguéé cánéé chí cunéé sa ndúúcu 'áámá n'daatā chí nguéé n'daataá yeⁿ'ē sa.

26 Tuu'mi ní Pablo miiⁿ nícāndéε sa 'iis'uūⁿ. Ní chideεve táámá nguuvi tan'dúúcu costumbre yeⁿ'é yā Pablo 'āā nidideεvé sa maaⁿ sa ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ. Ní sndāa yā yaācū templo chí caaⁿ'máⁿ yā chí cúúnú ca[']ā nguuvi yeⁿ'ē compromiso yeⁿ'é yā, chí cánéé chí ca'a yā 'áámá 'aama yā ofrenda yeⁿ'é yā.

27 Taachi cánéé chí cúúnú ca[']ā chí ndeεchē nguuvi, taachí 'iiⁿ'yāⁿ Israel yeⁿ'ē yáⁿ'āa Asia n'diichí yā Pablo cheεti yaācū templo n'gaā[']vá yā ndúúcu sa. Ní diiⁿ yā chí nduuvi taáⁿ yā nducyaaca yā. Ní sta[']á yā Pablo.

28 N'gaí yiicú yā: Ndís'tiī saⁿ'ā Israel, cúnnéé nī. Sáⁿ'a 'cūū chí nduu cuaaⁿ ngi'cueeⁿ sa nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ contra yāāⁿ miiⁿ ndúúcu yeⁿ'ē contra yeⁿ'e ley ndúúcu yeⁿ'ē contra yeⁿ'e lugar 'cūū. N'déee ca nguéé ti chuū. Ní candéε sa 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e ndaata Israel cheεti yaācū templo. Ní divaatí sa yaācū templo chí δεεve.

29 Tii cuááⁿ vmnaaⁿ ní náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ n'diichí yā ndúúcu sa sáⁿ'ā chí nguuvi Trófino yeⁿ'ē yāāⁿ Efeso. Ní nadacádíinuⁿ yā chí Pablo miiⁿ nicandéε sa saⁿ'ā cheεti yaācū templo.

30 Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ n'gεεcú cheendi yā ní ch'ii dáanā yeⁿ'é yā. Ní dín'gíinu yā ní sta[']á yā Pablo miiⁿ ní tun'dáa yā saⁿ'a cheεti

yaācū templo. Ní hora míⁿ nūuⁿ n'gaadí yā cheendi va[']aī yāacū templo.

31 Ní diiⁿnú yinu yā chí 'caaⁿ'nuⁿ yā Pablo. 'Áámá yā caⁿ'a yā yeⁿ'ē comandante, chí nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yāāⁿ Jerusalén nguεε 'diiiⁿ snée yā.

32 Tuu'mí nūuⁿ comandante sta[']á yā soldado s'eeⁿ ndúúcu capitán ní chéenu yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ naachi canéé Pablo miiⁿ. Taachí nducyaaca yā n'diichí yā comandante ndúúcu soldado s'eeⁿ tuu'mi s'neeⁿnaaⁿ yā chí n'geⁿ'é yā Pablo miiⁿ.

33 Taachí ndaā comandante tuu'mi ní sta[']á yā Pablo ní caⁿ'á yā orden chí cheε chíichí sá ndúúcu 'uuvi cadenas. Ní comandante tiinguuneéⁿ yā: ¿Du'u rá saⁿ'ā miiⁿ ní de[']ε véε miiⁿ ní de[']ε idiⁿ sa?

34 Naachi n'deeε n'dái 'iiⁿ'yāⁿ, náⁿ'a yā ní n'gaí yā 'aama naaⁿ, náⁿ'a yā n'gaí yā taama naaⁿ, ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé itumicádíinúúⁿ yā yeⁿ'ē sa chí tátíi n'gaí yā. Ca[']á yā orden chí cho[']ó yā saⁿ'ā na vácūū naachi snee soldado s'eeⁿ.

35 Taachi Pablo miiⁿ cúcheε sa nandéε, candéε yā yaācū soldado s'eeⁿ saⁿ'a cáávā chí taāⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúcu sa.

36 Ti n'deεε n'dái 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaāⁿ miiⁿ cueⁿ'e yā cuaaⁿ dáámí saⁿ'ā miiⁿ ní n'gaí yā: 'Cuuvi sa.

Pablo ngaⁿ'a sa yeⁿ'ē maaⁿ sa na yāāⁿ Jerusalén

37 Taachí tucá'a yā diiⁿyú yā na vácūū tuu'mi ní Pablo miiⁿ ngaⁿ'a sa ngii sa comandante: ¿'Áá 'cuááⁿ nī chí caaⁿ'máⁿ 'tεε ndúúcu n'dií? Ní comandante caⁿ'ā sa: ¿'Áá déénú dí davaacu griego?

38 ¿'Áá nguéé díi saⁿ'ā yeⁿ'e yáⁿ'āa Egipto chí diiⁿ di chí nduuvi taáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e nguuvi miiⁿ ní tun'dáa dí cuūuⁿ mil 'iiⁿ'yāⁿ chí duucu na yáⁿ'āa cuuⁿmáⁿ?

39 Tuu'mi ní caⁿ'ā Pablo: 'Úú ní saⁿ'ā Israel yeⁿ'ē yāāⁿ Tarso, saⁿ'ā yeⁿ'ē 'áámá yāāⁿ ch'εεtē yeⁿ'e yáⁿ'āa Cilicia. Ngiiⁿ náⁿ'ā nī, 'cuaaⁿ nī chí yaa[']ví 'iiⁿ'yāⁿ.

40 Taachí saⁿ'ā miiⁿ ca'a sa lugar, Pablo miiⁿ chéendii sa nāndéε ní ca'a sa señal 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu ta[']ā sa, ní taachí 'diiiⁿ ní caⁿ'a sa ndúúcu davaacu hebreo. Ní caⁿ'a sa:

22

1 Ndis'tiī sa'nā ní ndís'tiī vi'í ndúúcū 'ii'yān ndicúū, 'caandiveén nī chi nga'ná ye'nē maán nanáán ndis'tiī.

2 Taachí ch'iindiveén yā chi nga'nā sa davaacu hebreo, ch'εεtinéé 'diii cá yā. Pablo mii'n ní ca'nā sa:

3 Cuaacu ní'nyú'n sa'nā Israel 'úú. Ch'iindiyaán na yāā Tarso ye'nē yá'nāa Cilicia, naatí ch'iitá na yaán 'cūū. Ch'ée'n ndúúcū maestro Gamaliel mii'n. Tan'dúúcā chi nga'nā na ley ye'nē chiida yú. 'Úú chí dií'n ndúúcū nú'mán staava ye'né tan'dúúcā chi maa'n nducyaaca nī dií'n nī ndúúcū Dendyuūs.

4 'Ii'yān chi cué'nē Yúúni 'cūū 'úú can'daá 'ii'yān mii'n. Ní sta'á ndii n'daataá ndí sa'nā ní nca'á 'ii'yān chi cuεεtinúú'n yā vácūū chí 'cuūvi yā.

5 'Tiicá ntúū'n chiiduú ch'εεte cá ye'n'e Israel mii'n testigo ye'né ndúúcū nducyaaca 'ii'yān ndiicúū. 'Tiicá ntúū'n 'úú sta'á carta ndúúcū orden chí 'cuu'n'mí'n 'ii'yān s'ee'n ní cue'né naachi snéé hermanos. Ní cue'né yāān Damasco ní cue'né chí candéé presos hermano s'ee'n ndii yāān Jerusalén. 'Tiicá ntúū'n 'ii'yān chí sneé yā mii'n ní cuuvi yā castigados.

*Pablo nga'nā yā taacā i'teenú yā
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)*

6 Naatí chí taachi yúúni canuún, ndaá nii'nuún yāān Damasco tan'dúúcā ma'nā nguuvi dáácánaā'n nndaā 'áámá dεεve ye'nē nanguuvi naachi 'úú caneé.

7 Ní sndεεvé ná yá'nāa. Ní ch'iindiveén 'áámá nduudu chí nga'nā ngiī 'úú: Saulo, Saulo, ¿de'ē cúú chí nn'daā dī 'úú chí néené ya'ai 'úú?

8 Tuu'mi nan'guεεcuta'ná: ¿Du'ú n'diī, Señor? Ní ca'nā yā chí yā 'úú: 'Úú Jesús ye'n'e yāān Nazaret mii'n chí n'daā di 'úú ní nguée ne'nē di n'diichi di 'úú.

9 'Ii'yān chí sneé nduucú cuaacu ní'nyú'n n'diichi yā dεεve mii'n. Ní dii'yā yā chí. Naati nguée ch'iindiveén yā nduudu chí nga'nā Señor Jesús nduucú.

10 Ní ca'ná: ¿De'ē dií'n, Señor? Señor mii'n nga'ná yā ngiī yā 'úú: Nducuee'n dí ní cue'n'e di na yāān Damasco. Mii'n cadiinuun di tanducué'nē chí canee chí dii'n di.

11 'Úú ní nguée inaán cáávā chí ch'εedi nduutinaán ye'nē vaadī dεεve ch'εete ca chí dεεve mii'n. 'Ii'yān chí snéé yā nduucú candéé nee yā ta'á ní ndaá yāān Damasco.

12 Tuu'mi ní mii'n canee 'áámá sa'nā chí nguuvi Ananías, sa'nā chí dii'n sa tan'dúúcā chí nga'nā ley mii'n. Ní nguuaa'n nducyaaca 'ii'yān Israel s'ee'n chí snéé yā, nga'ná yā chí sa'nā mii'n n'dai taavi sa.

13 Ndaá yā nanaán ní ndaa nii'nú'n yā ní ca'nā yā: Dii hermano Saulo, nan'guaā'n nduutinaán di. Ní hora mii'n nūu'n n'guaa'n nduutinaán ní snaán.

14 Sa'nā mii'n ní ca'nā sa: Ndyuūs ye'nē chiida yú ndεεve yā dii chí cuuvi dénú dí chí ne'n'e yā. Ní cuuvi n'diichi di Jesús chí n'dai taavi. Ní 'caandivee'n di chí nga'nā yā.

15 Ti cuuvi di caa'n'mā di nduudu cuaacu ye'né yā ye'nē cosa chí 'aa n'diichi di ndúúcū chí 'aa ch'iindivee'n di nanáán nducyaaca 'ii'yān.

16 Maa'n ní ¿de'ē ínee ngiinu di? Cuéendii di ní cuεεdinuū'n nī di ní didεεvé di dii ye'nē nuu'ndi ye'nē di. Caa'n'mā'ngua'a di nanáán Señor Jesús.

Dicho'ó yā Pablo nanaa'n 'ii'yān s'ee'n chí nguée ye'nē ndaata Israel

17 Túúcā chí. Taachí nanguεεcúndií na yaān Jerusalén mii'n ní taachí ca'n'angua'á na yaācū templo n'diichi 'áámá visión, cosa tan'dúúcā chí ch'iinú.

18 Ní n'diichi 'ii'yān ní ca'ná yā chí yā 'úú: Diinú yii'nu di ní cueenu di ye'n'e yāān Jerusalén, ti nguée 'cúaa'n yā nduudu cuaacu ye'né.

19 'Úú ní ca'ná: Señor 'ii'yān s'ee'n deenú yā ye'nē nducyáácá yā chí snúu'n yā yaācū sinagoga s'ee'n ti 'úú ní chí 'ii'yān vácūū ní ch'e'né 'ii'yān chí i'teenú yā n'dii.

20 Ní taachi chí Esteban sa'nā chí ca'nā nduudu cuaacu ye'né nī, 'úú ntúū'n ní canee nanáan sa. 'Úú ní 'cuún chí chí sa. Ní nguain'daí cotón ye'n'e 'ii'yān chí chí'nū'n sa'nā.

21 Tuu'mi ca'nā Jesús chí yā 'úú: Cué'né dí, ti 'úú idicho'ó dii yá'nái n'dai ndúúcū 'ii'yān s'ee'n chí nguée ye'nē ndaata Israel.

Pablo nanáán comandante

22 Ní taachi 'ii'yān s'ee'n ch'iindiveén yā ndii nduudú 'cūū tuu'mi ní ca'nā yuudú yā:

Diví di sán'a 'cūū na yá'nāa ti nguée canée chí cunduuchi sa.

²³ Taachí 'cai yā ní chíin'cuuⁿ yā catecai yā ní chingée yā iyaācá na 'yúúné,

²⁴ comandante chi nga'n'a ntiiⁿnyuⁿ ca'nā sa chi cu'nuúⁿ yā Pablo vácūū. Ní ca'nā orden chi ca'nā yā tiingúúneeⁿ yā Pablo ní ch'eⁿé yā Pablo, maaⁿ niicu cadíinuⁿ yā dē'ē cáávā chi n'gāi yā contra yeⁿ'ē sa.

²⁵ Taachí dichiiⁿchí yā Pablo ndúúⁿcū yiiⁿmaⁿ, Pablo miiⁿ ní ca'nā sa capitán chi sneé yā miiⁿ: ¿'Áá canée chí 'cueⁿ'é ní 'áámá sa'nā romano ndúúⁿti chí nguée ndaaca ní nuuⁿndi yeⁿ'ē sa?

²⁶ Taachí capitán miiⁿ ch'iindiveeⁿ sa chuū, cueⁿ'e sa nícu ca'nā sa yeⁿ'e comandante ní yaa'vi sa: N'diichí ní, ¿dē'ē diíⁿ ní caati sán'a 'cūū ní sa'nā romano sa?

²⁷ Ndaa comandante ní ca'nā sa: Cuuvi di 'úú. ¿'Áá díi sa'nā romano? Pablo miiⁿ ní ca'nā yā: 'Tíicā.

²⁸ Nan'guεεcútaⁿ'ā comandante: 'Úú cai māaⁿ 'úú. N'deēé tuūmī ca'á ní ndii chíi sa'nā romano 'úú. Tuu'mi ní Pablo miiⁿ ní ca'nā sa: 'Úú ní ch'iīndiⁿyaáⁿ na yá'nāa romano 'tíicā.

²⁹ Ní cueⁿ'é yā yeⁿ'ē sa 'iiⁿ'yāⁿ chí sta'a orden chí 'cueⁿ'é yā sa'nā. Taachí comandante tuumicáⁿdiinuⁿ sa chí sa'nā romano sa, tuu'mi dii'yá ntúuⁿ sa chíi, chí dichiiⁿchí sa Pablo.

Pablo nanááⁿ concilio

³⁰ Chidεεve táámá nguuvi sán'ā miiⁿ neⁿ'e sa cadíinuⁿ sa dē'ē cáávā chí tun'dáá nuuⁿndi 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ. Diví yā caderas yeⁿ'ē Pablo miiⁿ ní ca'a yā orden chí cho'ó yā Pablo nanááⁿ chiiduú n'gεεtē yeⁿ'e Israel ndúúⁿcū nducuéⁿ'ē 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e concilio. Ní tun'dáa yā Pablo miiⁿ. Ní ch'iⁿ'i yā sa'nā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

23

¹ Tuu'mi ní Pablo miiⁿ ch'íinú cuaacu sa sa'nā s'eeⁿ yeⁿ'ē concilio. Ní ca'nā sa: Ndís'tiī sa'nā vi'í, Ndyuūs ní n'diichí yā taanduvée chí 'úú diíⁿ ní nguée diíⁿ 'uūvi staava yeⁿ'é yeⁿ'e cosa chí diíⁿ.

² Ananías, sa'nā chí chiiduú ch'εεtē cá yeⁿ'e Israel ca'nā yā chíi yā 'iiⁿ'yāⁿ chí canee daama yā ndúúⁿcu sa chí 'cueⁿ'e yā cheendi sa.

³ Tuu'mi ní Pablo míⁿ ní ca'nā sa: Ndyuūs 'cueⁿ'é yā dii, sa'nā chí tan'dúúⁿcā 'aama chεεti cuéε. ¿'Áá diiⁿ di juzgar 'úú tan'dúúⁿcā ley miiⁿ, 'iicu nguée idiiⁿ di cumplir chí nga'nā ley, nícu maaⁿ ní nga'nā di chí 'cueⁿ'é yā 'úú?

⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ chí snée yā nanááⁿ Pablo ca'nā yā: ¿'Áá chiiduú ch'εεtē ca yeⁿ'é Dendyuūs nga'nā taaⁿ di ngii di 'tíicā?

⁵ Pablo miiⁿ ní ca'nā sa: Ndís'tiī vi'í, 'úú ní nguée deenú chí sán'a 'cāa chí chiiduú ch'εεtē cá yeⁿ'e Israel. Naati cánée nguūⁿ. Nguée caaⁿ'maⁿ taaⁿ di yeⁿ'ē 'áámá sa'nā ch'εεtē yeⁿ'e Israel yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē di.

⁶ Tuu'mi Pablo miiⁿ tuumicáⁿdiinuⁿ sa chí 'áámá taaⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ saduceo s'eeⁿ chí nguée i'téenu yā chí nanduuchi 'iiⁿ'yāⁿ ní táámá táaⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ fariseos chí i'téenu chí nanduuchi 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'cai yuudu sa nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē concilio: Ndís'tiī sa'nā vi'í, 'úú ní sa'nā fariseo 'úú ní daiyá sa'nā fariseo 'úú. Diíⁿ yā juzgar 'úú yeⁿ'ē chí canee ngínú yā chí nadacuéeⁿ yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

⁷ Taachí ca'nā yā chuū véé 'uuvī vaanicaⁿdiinuⁿ yeⁿ'e sa'nā fariseos ndúúⁿcū sa'nā saduceos. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diví yā 'áámá taaⁿ táámá taaⁿ.

⁸ Caati 'iiⁿ'yāⁿ saduceos nga'nā yā chí nguée iniduuchi 'iiⁿ'yāⁿ ndii nguée nduu ángel ra ndíi nguεε nduu espíritus. 'Iiⁿ'yāⁿ fariseos nga'nā yā ti véé 'tíicā.

⁹ Ní n'deee n'dái ca'nā yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní nacuéⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí déenú taavi ley lado yeⁿ'ē fariseos ní ca'nā yā chí chuū chí cuaacu. Ní nga'nā yuudu yā: Nguée dē'ē vεε chí nguεε n'daacā inndaācá 'nū yeⁿ'e sa'nā miiⁿ. Ndúúti 'áámá espíritu o 'áámá ángel yaa'vi yā Pablo miiⁿ nguée n'daacā chí 'cuuⁿ'maⁿ yú ndúúⁿcū Dendyuūs.

¹⁰ Taachi véé vaadi 'caa'va chí ch'εεtē ca tuu'mi ní comandante 'va'á yā chí 'caaⁿ'núⁿ yā Pablo. Ní comandante miiⁿ dicho'ó yā soldado s'eeⁿ chí cueⁿ'ē sa ní cuta'a sa Pablo miiⁿ nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní candéε sa Pablo na vácūū.

¹¹ Táámá nguuiⁿū miiⁿ ndaā Señor Jesús nanááⁿ yā ní ca'nā yā: Pablo, nguée cu'neeⁿ duuva di. Tan'dúúⁿcā chí nga'nā di nduudu cuaacu yeⁿ'e 'úú na yāāⁿ Jerusalén 'tiicá ntúūⁿ caaⁿ'maⁿ di yeⁿ'é 'úú na yāāⁿ Roma.

Tiⁿyāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā compromiso chí 'caaⁿnúⁿ yā Pablo

12 Chidεεεε táámá nguuvi, nán^a 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nduuvidaamá yā ni diiⁿ yā compromiso chí nguéé che'e yā ndíi nguéé cu'ú yā neⁿe chí 'áá cuéé 'caaⁿnúⁿ yā Pablo miiⁿ.

13 Ngo'o 'úúvi ngεεεcu 'iiⁿyāⁿ chí nduuvidaamá yā yeⁿe chúū.

14 'Iiⁿyāⁿ s'uúⁿ ní cheⁿ'é yā nanáán chí iduú n'gεεé yeⁿe Israel ndúúcu 'iiⁿyāⁿ ndiicúū ní caⁿ'a yā: Nús^{'uu} ní nduuvidaámá 'nū ní diiⁿ 'nū compromiso chí diiⁿ 'nū sufrir ní nguéé du'ú vεε 'nuú 'nū che'é 'nū taanduvéé ndíi 'caaⁿnúⁿ 'nū Pablo.

15 Maaⁿ ní ndís'tiī ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe concilio, cavyaaⁿ cáácá yā nanáán comandante chí candée yā Pablo ní chicuú yā nanáán nús^{'uu}. Diiⁿ nī tan'dúúca chí neⁿe di tiinguuneeⁿ di cosa chí cuaacu yeⁿ'é yā. Niicu nús^{'uu}, 'aa snéé ngiinú 'nū chí 'caaⁿnúⁿ 'nū saⁿ'ā taachí ndaa sa.

16 Tuu'mi ní 'áámá saⁿ'ā daiya táⁿ'ā vi'ī Pablo, taachí ch'iindiveén sá chí caⁿ'a yā dε'ε chí diiⁿ yā, cheⁿ'e sa ní chí ndaa sa chεεti vácūū miiⁿ ní caⁿ'a sa chí sa Pablo miiⁿ.

17 Pablo miiⁿ 'cai sa capitán ní caⁿ'a sa: Candée di saⁿ'ā 'diiⁿ 'cūū nanáán comandante tí canéé chí cuuvi sa 'iiⁿyāⁿ dε'ē chí deenu sa.

18 Saⁿ'ā miiⁿ sta'a sa saⁿ'ā 'diiⁿ ní candée sa saⁿ'ā nanáán comandante ní caⁿ'a sa: Pablo chí canúúⁿ vácūū di'cuíitu sá 'úú chí candée saⁿ'ā 'diiⁿ 'cūū nanáán nī. Véé chí déénú sá chí caaⁿ'maⁿ sa ndúúcu nī.

19 Comandante miiⁿ ní sta'á yā ta'a sa ní cueⁿ'é yā taama lado ndúúcu sa ní ntiinguunéⁿ yā saⁿ'ā: ¿Dε'ē chí cuuvi di 'úú?

20 Ní caⁿ'a sa chí sá 'iiⁿyāⁿ: 'Iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní chíi yā ní caacá yā nanáán nī chí cavyaaⁿ ní candée nī Pablo nanáán 'iiⁿyāⁿ yeⁿe concilio. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nduuvidaamá yā ní itiingúuneén yā Pablo miiⁿ 'áámá chí cuaacu níⁿnyúⁿ yeⁿ'é sa.

21 Naati n'diī, nguéé cu'téenu nī. Ngo'o 'uuvi ngεεεcu saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel chí 'cuεetinúú n'de'ei yā 'diituú cyúúni. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nduuvidaama yā chí diiⁿ yā compromiso ní cadíinuⁿ yā chí nguéé n'daacá chí nguéé ndúú che'e yā ndíi nguéé ndúú cu'u ra yā taanduvéé ndii yā chí

'caaⁿnúⁿ yā Pablo. Maaⁿ ní listos canee yā ní canee ngíínú yā cáávā chí caaⁿ'máⁿ n'diī.

22 Tuu'mi ní comandante dichó'o sa saⁿ'a 'diiⁿ chí nguéé caaⁿ'maⁿ sa cuuvi sa mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí caⁿ'a sa chí sa 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é chúū.

Dicho'ó yā Pablo nanáán Félix saⁿ'a gobernador

23 Comandante miiⁿ 'cai yā na 'uuvi capitán. Ní caⁿ'á yā chíi yā saⁿ'a soldados chí nduuvidaámá sá taandu n'gεεcu nuún yaaⁿ na 'uuvi ciento soldado s'eeⁿ ndúúcu 'iiⁿnūⁿ ngεεεcu ndiichí soldados chí sndúuⁿ sa 'yúúduū ndúúcu 'uuvī ciento soldado chí véé lanza yeⁿ'é yā. Ní cho'ó nducyaaca yā yáāⁿ Cesarea.

24 Ní cundiyaán nī 'iiti ti cunduū Pablo ní candée nī saⁿ'ā ndúúcu cuidado nanáán Félix chí gobernador.

25 Ní dingúuⁿ sa 'áámá carta ndúúcu nduudú 'cūū:

26 'Úú Claudio Lisias idinguún yeⁿ'é nī Félix saⁿ'ā gobernador chí n'dai taavi: N'dái nī.

27 Saⁿ'a 'cūū ní sta'a 'nū saⁿ'ā caava 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí neⁿe 'caaⁿ'nuⁿ yā saⁿ'ā. 'Úú ninguán'ái saⁿ'ā miiⁿ ndúúcu soldado s'eeⁿ tí deenú chí saⁿ'ā romano saⁿ'ā miiⁿ.

28 Ní neⁿ'é deenú dε'ē cáávā tun'dáa yā nuuⁿndi yeⁿ'é sa. Candée saⁿ'ā nanáán 'iiⁿntyéⁿ'é yeⁿ'é concilio yeⁿ'é yā.

29 Ní táácā chí tun'dáa nuuⁿndi yā yeⁿ'é sa caavā ley yeⁿ'é yā naati mar 'áámá nuuⁿndi ch'εεε yeⁿ'é sa chí 'caaⁿnúⁿ yā saⁿ'ā o cunúúⁿ sa vácūū.

30 Taachí 'úú chicadiinúúⁿ chí nduuvidaamá yā contra yeⁿ'é saⁿ'á 'cūū, hora miiⁿ dicho'ó saⁿ'ā nanáán n'diī. Ní ngaⁿ'á ngíi saⁿ'ā chí tun'dáa nuuⁿndi yeⁿ'é sa chí chíi yā nanáán nī. Ní cuuví yā n'diī dε'ē chí canéé yā ndúúcu sa. N'dáácā canéé nī.

31 Soldado s'eeⁿ sta'á yā Pablo tan'dúúca chí caⁿ'a yā chíi yā saⁿ'ā ní nguiinū miiⁿ candée yā saⁿ'ā ná yáāⁿ Antípatris.

32 Chidεεεε táámá nguuvi ní soldado chí sndúū 'yúúduū cueⁿ'é yā ndúúcu Pablo ní náⁿ'a yā nguεεcunéⁿ yā na va'āi ch'εεε naachi canéé vácūū.

33 Taachí ndaa yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ na yáāⁿ Cesarea, ca'á yā carta gobernador Félix ní

diín yā presentar ntúuⁿ Pablo nanáán gob-
ernador.

³⁴ Gobernador miiⁿ ch'eeⁿ yā carta ní
tiinguuneeⁿ yā: ¿Tií yáⁿāa saⁿā? Ní tumi-
cadíinuⁿ yā chi saⁿā ní yeⁿe yáⁿāa Cilicia.

³⁵ Ní caⁿa yā chii yā Pablo: Cu'neeⁿ veéⁿ
yeⁿe di taachi ndaa sa chi tun'dáá nuuⁿndi
yeⁿe di. Ní dicho'ó yā 'áámá saⁿā soldado
chi diiⁿ cuidado saⁿā na váácū Herodes
naachi diiⁿ juzgar 'iiⁿyāⁿ.

24

Pablo caⁿa sa yeⁿe maaⁿ sa nanáán Félix

¹ Cho'ō nyuⁿu nguuví ní ca'ai chiiduú
ch'εεε ca yeⁿe Israel chi nguuví Ananías
ndúúcū náⁿā 'iiⁿyāⁿ ndiicūú ndúúcū 'áámá
saⁿā chi nguuví sa Tértulo. Saⁿā miiⁿ neené
n'dεεvé indee sa. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí yā nanáán
gobernador ní caaⁿmán yā contra yeⁿe
Pablo miiⁿ.

² Taachí gobernador Félix 'cai yā Pablo
miiⁿ tuuⁿmi ní saⁿā chi nguuví Tértulo caⁿa
sa nuuⁿndí yeⁿe Pablo miiⁿ ní caⁿa sa:
Déenu 'nū ti cááva nī, n'dií Félix, véé vaadī
yeenú 'nū ní 'āā nin'guεεtinée 'nū ndúúcū
vaadī 'diiⁿ ch'εεε. Néené n'dee n'dái
déndu'ū chi n'dai na yāāⁿ vaacú 'nū cáávā
vaanicadiinúuⁿ n'dái yeⁿe nī.

³ N'dií, Félix chi n'dai taavi n'dií, nús'uū ní
ch'iindiveéⁿ 'nū nduudu yeⁿe nī nducuéⁿe
tiempo nducuéⁿe cuaaⁿ ní caⁿá 'nū Ndyuūs
nadiíⁿve n'dií cáávā chi diíⁿ nī.

⁴ Chi 'āā ntée tee 'nū vaadī 'caa'va n'dií
'naaⁿ tiempo ngiicá nanáán n'dií chi n'dai
chi 'caandiveeⁿ nī yeⁿe 'nū ndúúcū vaadī
n'dai yeⁿe nī.

⁵ Sáⁿa 'cūū néené itee sa vaadī 'caā'vā
nús'uū yāāⁿ vaacú 'nū. Níicú ididáⁿa
sa 'iiⁿyāⁿ nguaaⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ Israel
s'eeⁿ chí snée yā núúⁿmán iⁿyeⁿndī. Ní
saⁿā miiⁿ ngaⁿā ntiinyuⁿ sa yeⁿe 'iiⁿyāⁿ
chi nazarenos chí i'téenu yā Jesús.

⁶ Ní neⁿe ntúuⁿ sa divaatí sa yaācū tem-
plo. Sta'á 'nū saⁿā ní neⁿe 'nū cadíinuⁿ 'nū
yeⁿe sa tan'dúúcā ley yeⁿe 'nū.

⁷ Comandante yeⁿe 'áámá taaⁿ soldado
chi nguuví Lisias ndáa sa naachi snée 'nū
ni sta'a sa Pablo ndúúcū vaadī diituú yeⁿe
sa ni diví sa Pablo na ta'á 'nū.

⁸ Dicho'ó yā saⁿā s'eeⁿ chí tun'dáá
nuuⁿndi yeⁿe Pablo chí ndáa sá nanáán

n'dií. Maaⁿ ní taachi diiⁿ nī juzgar cadíinuⁿ
nī yeⁿe nducuéⁿe dendu'ū de'ē cáávā chí
tun'dáá 'nū nuuⁿndi yeⁿe sa.

⁹ 'Iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ngaⁿá yā chí 'tíicā chí
caⁿa Tértulo miiⁿ.

¹⁰ Tuuⁿmi ní ca'a gobernador señal Pablo
chí caaⁿmaⁿ sa. Pablo miiⁿ n'guεεcútaⁿā
sa: 'Úú deenú ti 'āā néené 'āā 'naaⁿ canee
nī juez yeⁿe nación 'cūū. 'Úú ngaⁿá yeⁿe
maáⁿ ndúúcū confianza.

¹¹ Ti ní deenu nī maaⁿ taandúū ndichúúví
nguuví chí chéé na yāāⁿ Jerusalén chí cuuvi
cu'teenú Dendyuūs.

¹² Nguéé ndaāca yā 'úú chí nguⁿú ndúúcū
mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ, ní nguéé diíⁿ chí n'dee
n'dái 'iiⁿyāⁿ nguεε snée 'diíⁿ yā, ní nguéé
ndúú ná yāacū templo miiⁿ, ní nguéé ndúú
ná yaācū sinagoga, ní nguéé na yāāⁿ 'cūū.

¹³ Ní nguéé cuuví caaⁿmán yā chí chuū
idiíⁿ.

¹⁴ Chuū ngaⁿá ngií n'dií. Tan'dúúcā chí
'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿá yā chí nguéé cuaacu,
'tíicā 'úú i'teenú Ndyuūs yeⁿe chiidá 'nū
s'één. Ní 'úú i'teenú tanducuéⁿe dendu'ū
chí cánée nguūⁿ na ley ndúúcū nduudu
yeⁿe profetas chí caⁿa nduudu yeⁿe
Ndyuūs.

¹⁵ Véé chí cánée ngiinú 'áámá cosa yeⁿe
Dendyuūs tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canee
ngiinu ntúuⁿ yā, chí Dendyuūs nduuchí
yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nguaaⁿ tinaⁿā, tan'dúúcā
'iiⁿyāⁿ chí n'dai taavi ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí
nguεε n'dai taavi.

¹⁶ Cáávā chuū cueⁿe daāⁿmaⁿ deenú chí
nguéé véé nuuⁿndi na staava yeⁿe nanáán
Dendyuūs ndí nguéé ndúú nanáán 'iiⁿyāⁿ.

¹⁷ Cho'ó 'áámá na 'uuví nduūyū ndáa
ní nga'á limosnas 'iiⁿyāⁿ vaacú ní nga'á
ofrenda.

¹⁸ Cuneé na yaācū templo taachi náⁿā
'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ yeⁿe yáⁿāa Asia ndáácá
yā 'úú ná yaācū templo ndúúcū compro-
miso chí nadidεεvé tan'dúúcā costumbre
yeⁿe religión yeⁿe. Nguéé diíⁿ ndúúcū
n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ ní nguéé n'dee n'dái
'caí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

¹⁹ 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cánée chí cuuvi yā n'dií ní
caaⁿmaⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe, ndúúti véé de'ē
chí cánée yā nduucú.

²⁰ Ní canéé cúúⁿmín yā chí caaⁿmán
maáⁿ yā ndúúti chí ndaacá yā chí nguéé

n'daacā chi diín taachí canee ndúúcū sa'nā 'iiⁿntyéⁿē concilio s'eeⁿ.

21 Ndúúti chi chuū chi 'caī yiicú, ca'nā yeⁿē chi nduuchí yā yeⁿē nguaaⁿ tiná'nā taachí canee nanaán 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Cáávā chuū maaⁿnguuvu diín yā juzgar 'úú.

22 Tuu'mi ní Félix ch'iindiveén yā chuū. Déénú cuaacú yā yeⁿē Yúúni cuaacu yeⁿe Ndyuūs ní s'néén ca yā chi caāⁿmāⁿ sa ní ca'nā yā: Taachí ndaa Lisias miiⁿ chi comandante 'cuiinu tuumicádiinuúⁿ yeⁿē asunto yeⁿe di.

23 Félix cho'ó yā chii yā capitán chi diiⁿ sa s'neeⁿ sa Pablo preso ní ca'a sa duu'vi libertad yeⁿē sa naati s'néén sa Pablo arrestado. Ní capitán miiⁿ cuuvi yā Pablo chi cuchii 'iiⁿyāⁿ yeⁿē sa nanaán sa ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi dichíⁿve yā yeⁿē sa ní ca'á yā chi neⁿe sa.

24 N'duuvi nguuvi cuayiivi ndaā Félix ndúúcū n'daataá yeⁿé yā chi nguuvi Drusila chi ndaataá yeⁿē Israel. 'Caī sa Pablo ní ch'iindiveeⁿ sa yeⁿe vaadī i'teenu yeⁿē Jesucristo.

25 Taachí ca'nā Pablo yeⁿē nduudu cuaacu yeⁿe chi diín yā chi nguéé n'daacā ní yeⁿē juicio chí cuchii, tuu'mi ní Félix miiⁿ dii'yā sá chii ní ca'nā sa: Cuna'nā di maaⁿ. Ní taachí véé cuaán tuu'mi ní 'cuaí díí.

26 Félix canee ngínú yā chuū chi Pablo miiⁿ ní ca'a sa tuūmī yeⁿé yā tuu'mi ní n'deéchi yā sa'nā. Caavā chuū chi neene n'deéé cuuvi 'cai yā ní ndaā sa ní ndee sa nduucú yā.

27 Ch'iinu 'uūvī nduuyū miiⁿ ní nan'daā Félix miiⁿ yeⁿē lado gobernador ní sndaā sa'nā chí nguuvi Porcio Festo. Naati Félix miiⁿ ní neⁿe sa cunée sa chí ch'εεε sa lado yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní snuūⁿ ntuūⁿ sa Pablo vácū.

25

Pablo nga'nā sa chí ca'nā sa nanáán César

1 Taachí ndaā sa'nā Festo na yá'nāa yeⁿé yā cho'ōo 'iiⁿnūⁿ nguuvi ní cuhéé yā yeⁿē yáāⁿ Cesarea ní ndaa yā na yáāⁿ Jerusalén.

2 Ní 'iiⁿyāⁿ chiiduú ch'εεε ca yeⁿe chiiduú n'gεεté yeⁿe Israel ndúúcu 'iiⁿntyéⁿē yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ cheⁿe yā nanáán Festo miiⁿ ní nga'nā yā contra yeⁿe Pablo miiⁿ. Ní chiicá yā sa'nā.

3 Nga'nā yā contra Pablo miiⁿ ní ngiica yā 'áámá favor chí nandée yā Pablo na yáāⁿ Jerusalén. Ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní canée listo yā ní nadicadínuuⁿ yā chí 'caaⁿnúⁿ yā sa'nā cuaaⁿ cyúúni.

4 Naati Festo míiⁿ nan'guεεcútaⁿā sa chí Pablo miiⁿ canuuⁿ sa vácū na yáāⁿ Cesarea ní 'úú cáámá can'daá yeⁿē yáāⁿ 'cū.

5 Tuu'mi ní nga'nā sa: Ndís'tiī chí ngii diín nī, ca'nā nī nduucú na yáāⁿ miiⁿ ní nduutī chí véé nuūⁿndī yeⁿē sa'nā 'cū tuu'mi caaⁿmáⁿ nī chεε nuuⁿndí yeⁿē sa.

6 Ní canée chí Festo cuuví 'náaⁿ yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā níni nguuvi ndíichí nguuvi. Ní ndaá yā na yáāⁿ Cesarea. Chidεεε táámá nguuvi ní Festo ch'iindí yā na silla yeⁿē juez ní ca'nā yā chí cinguai yā Pablo.

7 Sá'nā 'cū taachí ndaā sa, 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí ndaá yā yeⁿē yáāⁿ Jerusalén 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nanguεεcundií yā Pablo miiⁿ ní ca'nā yā neenē n'deé nuuⁿndí yeⁿē sa. Mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ cuuvi nga'nā yā chεε chí cuaacu.

8 Tuu'mi ní Pablo miiⁿ ní ca'nā maāⁿ sa yeⁿē sa: Nguεε nuūⁿndí yeⁿé mar 'áámá, ndii nguéé ndúú yeⁿē ley yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ndii nguéé ndúú yeⁿē costumbre yeⁿē yaācū templo ndíi nguéé ndúú yeⁿē rey César.

9 Naati Festo miiⁿ neⁿe sa ca'nā sa favor yeⁿē 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ. Ni nan'guεεcútaⁿā sa yeⁿē Pablo, ní ca'nā sa: ¿'Áá neⁿe di ca'nā di na yáāⁿ Jerusalén ní míiⁿ 'cuundicaadi yeⁿē di de'ε ndu'ū miiⁿ nanaán 'úú níicū cádiinuⁿ de'ε falta yeⁿē di?

10 Pablo miiⁿ ní ca'nā sa: Nanáán sa'nā ntyeⁿē canee na juzgado yeⁿe César naachi canee, chí 'cuūndicaadi yeⁿé. 'Iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé de'ε vεε ndíiⁿ ndúúcu yā, tan'dúúcā chí n'dai deenú nī.

11 Caati nduutí chí de'ε chí 'áámá ch'εεε ndíiⁿ o n'niⁿnúⁿ tina'nā, nguéé 'va'á chí 'cuúví. Ndúúti chí nguéé de'ε vεε ndíiⁿ yeⁿē chí ngiica 'iiⁿyāⁿ s'tíi, mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé cuuvi ca'a yā 'úú sa'nā s'tiī. 'Úú neⁿé ca'nā caaⁿmáⁿ nanáán César.

12 Tuu'mi ní Festo miiⁿ taachí ca'nā sá chii sa sa'nā ntyeⁿe yeⁿē concilio, ní n'guεεcútaⁿā sa: Nga'nā ntúuⁿ di chí na'nā di nanáán César miiⁿ tuu'mi ní na'nā di.

Pablo nanáán Agripa ndúúcū Berenice

13 Cho'ōo 'áámá nduu 'úúví nguuví ní rey Agripa ndúúcū tá'nā Berenice ndaá yā yáān Cesarea chi diín yā saludar Festo.

14 'Naa'n tεε ch'εetinée yā ndúúcu Festo mii'n ní Festo mii'n ca'n'a cuáácú sá rey ye'n'ē nuu'ndi ye'n'ē Pablo ni nga'nā sa: 'Áámá sa'nā canúún sa vácūū caavā Félix mii'n.

15 Chuū chi ye'n'ē sa'nā mii'n. Taachí che'n'ē na yáān Jerusalén tuu'mi ní chiiduú n'gεεtē ye'n'e Israel ndúúcū 'ii'n'yān ndiicūū ye'n'ē 'ii'n'yān Israel s'ee'n ndaá yā nanaán ní chiica yā chi 'úú diín condenar sa'nā.

16 Nan'guεεcuta'nā ye'n'ē 'ii'n'yān s'ee'n. Nguéé costumbre ye'n'e 'ii'n'yān romano s'ee'n chi 'caa'n'nún yā 'áámá 'ii'n'yān ne'n'e chí 'āā cuéé 'cuūndīcaadí ye'n'ē yā ní caa'n'mán yā ye'n'ē maán yā nanáán 'ii'n'yān chi ngiica nuu'ndi ye'n'ē yā.

17 Nguéé chi 'naán. Nduuvidaamá yā 'muu'n. Chidεεvε táámá nguuví 'úú ch'iīndí na silla ye'n'e juez ní ca'á orden, ní dicho'ó chi canguaī sa'nā mii'n.

18 'Āā snée sa'nā chi ngiica nuu'ndi ye'n'ē sa. Nguéé ca'n'a yā mar 'áámá nuu'ndi tan'dúúcā chi 'úú nacádiinuún.

19 Ti véeé vaadí 'caa'va ye'n'ē yā ndúúcu sa lado ye'n'ē religión ye'n'e 'áámá Jesús chí 'āā n'diī yā. Ní Pablo mii'n nga'n'a cuaacu sa chi nguéé n'diī yā.

20 'Úú nguéé deenú dε'ε ra idiín ye'n'ē chuū ní tiinguūnéen sa'nā mii'n: ¿'Áá ne'n'e di chi ca'n'a di na yáān Jerusalén ní mii'n 'cuundi-caadi yā nuū'ndī ye'n'ē di?

21 Naati Pablo mii'n chiica sa chí 'cuεetinée ngiínú sa sa'nā Augusto ní sa'nā mii'n ní cadíinuū sa nuu'ndi ye'n'ē sa. 'Úú ní chiicá chi cu'núu yā sa'nā vácūū ne'n'e chí ca'nā dicho'ó sa'nā nanáán César Augusto.

22 Tuu'mi ní Agripa nga'nā sa ngii sa Festo: 'Úú ní ne'n'ē 'caandiveén ye'n'ē sa. Sa'nā mii'n nga'n'a sa ngii sa sa'nā: Cavyaa'n ní 'caandivee'n di.

23 Chidεεvε táámá nguuví Agripa ndúúcū tá'nā Berenice ndaá yā tan'dúúcā costumbre ye'n'ē rey. Ní sndaá yā naachi snée 'ii'n'yān ndúúcū comandante ndúúcū sa'nā n'gεεtε ye'n'e yaān mii'n. Ní Festo mii'n ca'n'a yā chí dicho'ó yā Pablo mii'n, ní ca'nā yā nguai yā sa'nā.

24 Tuu'mi ní Festo mii'n ní ca'nā sa: N'diī rey Agripa ndúúcū nducyáácá ndis'tiī 'ii'n'yān chí snée nī nduucú 'nū. 'Muu'n canée sá'n'a 'cūū. Nducyáácá 'ii'n'yān Israel s'ee'n ye'n'ē yáān Jerusalén ní ye'n'ē yáān 'cūū ngiicá yā nuū'ndī ye'n'ē sá'n'a 'cūū. N'gai yuudú yā chí 'cuūvi sa. Ní 'āā ntéé cunée sá.

25 Nguéé ndaacá mar 'áámá falta ye'n'ē sa chí 'cuūvi sa. Maa'n sa ngiica sa chí ca'nā sa nanáán ye'n'ē sá'nā Augusto César. Ní 'úú dicho'ó sa'nā.

26 'Úú nguéé dε'ε vεε chí deenú chí dinguún ye'n'ē Augusto César ye'n'ē sa'nā mii'n. Candéé sa'nā nanáán ndis'tiī ní vmnáán vmnáan nanaán n'diī sa'nā rey Agripa ti taachí 'cuiinu tascaadí ye'n'ē sa, canee chí dinguún.

27 Caati deenú chí nguéé n'daacā chí 'úú dicho'ó sa'nā ndiī nguéé cadiinuún nuū'ndī ye'n'e sa chí diī nguún tandiī ra.

26

Pablo ca'n'a sa ye'n'e maa'n sa nanáán rey Agripa

1 Tuu'mi ní rey Agripa nga'n'a sa ngii sa Pablo: Teé lugar chí caa'n'ma'n di ye'n'ē maa'n di. Tuu'mi ní Pablo mii'n ndo'ō sa ta'a sa. Tucá'a sa ca'n'a sa ye'n'ē maān sa:

2 N'diī rey Agripa, dε'ε chúúcā n'daacā chí cuuví caa'n'mán ye'n'ē maán nanáan nī ye'n'ē tanducué'n'e nuu'ndi chí nga'n'a 'ii'n'yān Israel s'ee'n.

3 N'diī ní deenú nī tanducué'n'ē costumbre ndúúcū chí itiinguunee'n ye'n'ē chí véeé nguaa'n 'ii'n'yān Israel s'ee'n. Ní ngiicá n'diī chí 'caandiveén nī ye'n'ē ndúúcū n'dai.

Vida ye'n'ē Pablo

4 Ndiī cuáán vmnáan ndiī sa'nā 'lín 'úú canée na yáān Jerusalén ndúúcū 'ii'n'yān Israel. N'diichi 'ii'n'yān Israel s'ee'n 'úú.

5 'Ii'n'yān s'ee'n ntúūn déenu yā ye'n'ē ndiī cuaa'n vmnáan. Ní nduuti chí ne'n'e yā caa'n'ma'n cuaacú yā, canee tan'dúúcā sa'nā fariseo chí chεεchi taavi ye'n'ē religión ye'n'ē 'nū ndúúcū costumbre ye'n'ē 'nū.

6 Maa'n ní caavā chí 'úú i'teenú chí Dendyuūs ca'nā yā nadacuéen yā 'ii'n'yān ye'n'e nguaa'n tinánā tan'dúúcā chí nga'n'a yā ngii yā chiida 'nū 'ii'n'yān s'ee'n n'gai yā 'úú nanáán juez.

7 'Ii'n'yān ye'n'e ndiichúúví daiyá yā 'ii'n'yān Israel ye'n'ē 'nū i'teenú yā chí Ndyuūs ca'n'a

yā chi diiⁿ yā. Ní cáávā chuū cuen'e daāⁿman idiíⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é Dendyuūs ndii nguⁿuvi ndii n'gaaⁿ. N'dií rey Agripa, caati cáávā chuū chi cunee ngíínú ntuúⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel ngiicá yā yeⁿ'é.

⁸ ¿Dε'ē nacadiinúⁿ nī yeⁿ'ē chúū? ¿Dε'ē cuuvi chí ndís'tiī nadacadiinúⁿ nī chí Dendyuūs nguéé cuuvi nadin'duuchí yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā?

Pablo ditaán yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ

⁹ 'Úú ní cuaacu níⁿnyúⁿ s'teēnú chí cánéé chí n'deēe n'dái diíⁿ contra yeⁿ'e Jesús yeⁿ'e yāāⁿ Nazaret.

¹⁰ 'Tiicá ntúūⁿ diíⁿ na yāāⁿ Jerusalén. 'Úú ch'íí 'iiⁿyāⁿ chí i'téénú Jesús vácuū. Chiiduú n'geeté yeⁿ'e Israel tee yā poder 'úú. Ní taachí ch'iiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿyāⁿ, 'úú caⁿ'á ti 'tíicā.

¹¹ Nééné n'dee cuūvi ch'íí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí i'teenu na nducyáácá yaācū sinagoga na vácuū. Diíⁿ chí 'iiⁿyāⁿ cuuví caaⁿ'maⁿ yā chí nguéé i'téenu yā Jesús. Neené taaⁿ diíⁿ ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Jesús. Ní can'daá 'iiⁿyāⁿ ndíí na yāāⁿ chí nguéé n'diichí.

Pablo caⁿ'a yā taacā chí i'téenu yā (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² Taachí diíⁿ chuū cuen'é na yāāⁿ Damasco ní candεé caaca ndúúcu orden yeⁿ'e chiiduú n'geeté yeⁿ'e Israel.

¹³ N'dií rey, taachí canuúⁿ yúúní taanⁿduu ná maⁿ'a nguuvi n'diichí 'áámá dεεve nanguuvi chí ch'εεte n'dái cá dεεve nguéé tii dééve yeⁿ'ē yáⁿ'ā. Dεεvé miiⁿ ní nuuⁿmaⁿ ndiivii 'úú ndíí 'iiⁿyāⁿ chí sneé yā nduucú.

¹⁴ Chindεεve nducyaaca nús'ūu na yáⁿ'āa. 'Úú ch'iindiveén 'áámá nduudu chí yaāⁿvī 'úú ndúucu davaacu hebreo chí ngaⁿ'ā: Saulo, Saulo, ¿dε'ē cáávā n'daā di 'úú? Chéé chí taavi chí diiⁿ di tan'dúúcu 'áámá 'iiti ca'a ca'a tī na yáⁿ'á cuiíⁿnyuⁿ.

¹⁵ 'Úú ní caⁿ'á: ¿Du'ú n'dií, Señor? Ní Señor miiⁿ ní caⁿ'a yā: 'Úú Jesús chí n'daā di.

¹⁶ Naati nacuéén di, ní cueendií di. Cáávā chuū che'enaáⁿ yeⁿ'ē di. Ní cu'neéⁿ dii lado yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ ndíí tiiⁿ chí diiⁿ ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é ní caaⁿ'maⁿ di nduudu cuaacu yeⁿ'e dendú'ū chí n'díichi di yeⁿ'e dendú'ū chí 'úú diíⁿ chí 'cuuⁿ'míⁿ náāⁿ yeⁿ'ē di.

¹⁷ Maaⁿ ní 'úú ní dicho'ó dii nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e di ndúúcu yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata Israel. Ní taachi neⁿ'é yā sta'a yā dii ní 'úú nneé dii.

¹⁸ Ní cuuví diiⁿ di chí 'iiⁿyāⁿ chí nguεε snaaⁿ yā ní snaaⁿ yā ní tun'dáa di 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ná maáíⁿ ní naⁿ'á yā na dεεve. Ní tun'dáa di 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e poder yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūuⁿ ní naⁿ'á yā lado yeⁿ'ē Dendyuūs. Ní ndaācá yā 'úú ní 'úú inadach'εεcu nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní caavā chí cu'téenu yā yeⁿ'é. Ní v'éé herencia yeⁿ'é yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí Dendyuūs dindεεve yā.

Pablo diíⁿ yā tan'dúúcu visión

¹⁹ Cáávā chuū, n'dií rey Agripa, nguéé diíⁿ chí cheeⁿdiitú diíⁿ n'diichí cosa yeⁿ'ē Dendyuūs.

²⁰ Naati caⁿ'á vmnaaⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí snéé na yāāⁿ Damasco, ní cuayiivi caⁿ'á na yāāⁿ Jerusalén ndúúcu nuuⁿmaⁿ na yáⁿ'āa yeⁿ'e Judea ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata Israel chí canee cuuⁿ'míⁿ yā chí ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é yā níicu cu'téenu yā Dendyuūs. Ní diíⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ chí n'daacā n'dai ní ch'iⁿ'í yā tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chí ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

²¹ Cáávā chuū 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ sta'á yā 'úú na yáacū templo ní nadacadíinuⁿ yā chí 'caaⁿ'nuⁿ yā 'úú.

²² Ndyuūs chinnee yā 'úú chí chéé ndíí maaⁿ ní caⁿ'á nduudu cuaacu ndúúcu 'iiⁿyāⁿ ndiicúūⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a ntiíⁿnyuⁿ yā. Nguéé n'deēe cá caⁿ'á yeⁿ'e dendu'ū chí caⁿ'a profetas ndúúcu Moisés yeⁿ'é dendu'ū chí canéé chí chíí.

²³ Caati Cristo miiⁿ cánéé chí 'cueenu yā cuuvi ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ nduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní ngaⁿ'a cuaacú yā yeⁿ'ē dεεve nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel yeⁿ'é ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata Israel.

Pablo ngaⁿ'a sa Agripa chí canéé chí cu'téenu yā

²⁴ Caⁿ'a Pablo chúú cáávā maāⁿ sa. Festo gobernador miiⁿ ní caⁿ'a yuudu sa: Loco dii, Pablo. Cáávā chí n'geēⁿ taaví dí chííⁿ chí nduuví loco di.

25 Naati saⁿā miiⁿ ní caⁿā sa: Nguéé loco 'úú, n'diī Festo, chi n'dai taavi. Ngaⁿā nduudu cuaacu chi n'dai.

26 Rey Agripa miiⁿ deenú ntúuⁿ yā chuū. 'Úú ngaⁿā nduucú yā yeⁿē tanducueⁿē ndúúcu confianza. 'Úú nadacadiinúúⁿ chi déenu yā chuū. Nguεε chó'ōo chuū ná n'de'ei.

27 N'diī rey Agripa, ¿'áá i'téenu nī 'iiⁿyāⁿ profetas chi caⁿā nduudu yeⁿe Dendyuūs? 'Úú deenú chi i'téenu nī.

28 Tuu'mi ní Agripa miiⁿ caⁿa sa chii sa Pablo: 'Tεε 'tεε nūuⁿ diiⁿ di chi cu'teenú ndaacá Dendyuūs.

29 Pablo miiⁿ ní caⁿā sa: 'Úú ngiicá Dendyuūs ndii ta'liín o ndii ch'εετε, nguéé dámaāⁿ n'diī ti 'tiicá ntúūⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi n'giindiveéⁿ yā yeⁿé, cuuvi cu'téenu ntuūⁿ yā Ndyuūs miiⁿ tan'dúúcu 'úú, naati nguéé cuneé yā ndúúcu cadenas 'cū.

30 Taachí caⁿa sa chuū ncueeⁿ rey ndúúcu gobernador ndúúcu Berenice ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chi canee yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

31 Taachí 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ cueⁿé yā 'áámá lado caⁿā yā nguaaⁿ maáⁿ yā: Mar 'áámá nuuⁿndi ch'εετε nguéé véé yeⁿē sa 'cūu nguεε chi 'caaⁿnuⁿ yú saⁿā, ndíi nguéé chi caⁿa sa vácū.

32 Níicú Agripa ngaⁿā sa ngii sa Festo: Sá 'cūu cúuví nguáⁿai sa nduuti chi nguéé caⁿā sa 'tíicā: 'Úú caⁿā nanááⁿ César.

27

Dicho'ó yā Pablo na yāā Roma

1 Taachí Festo caⁿā yā orden chi cueⁿé 'nū na barco na yāⁿā Italia, diiⁿ yā entregar Pablo ndúúcu tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ chi preso yā capitán chí nguuvi sa Julio. Capitán miiⁿ chí yeⁿē 'áámá taaⁿ soldados chí nguuvi Augusto.

2 Cueⁿé ntúuⁿ 'nū na 'aama barco yeⁿe yāā Adramitio chí caama cáácá ní caⁿā ná cheendi va'ai s'eeⁿ yeⁿē nuūⁿnī'yáⁿā na yāā s'eeⁿ yeⁿe yáⁿā Asia. Sndaá 'nū na barco ní cueⁿé 'nū. Ní canee sa ndúúcu nús'uu 'áámá saⁿā chí nguuvi Aristarco yeⁿē yáⁿā Macedonia chí yeⁿē yāā Tesalónica.

3 Táámá nguuvi ndaá 'nū cheendi va'ai yeⁿe nuūⁿnī'yáⁿā niiⁿnuúⁿ na yāā Sidón. Julio miiⁿ diiⁿ yā ndúúcu Pablo miiⁿ tan'dúúcu amigo n'dai. 'Cuúⁿ yā chí cueⁿe sa naachi canee amigos yeⁿē sa. Amigos caⁿā yā chí neⁿē Pablo miiⁿ. Ní Pablo miiⁿ ntaavi'tuunúúⁿ sa.

4 Ní cueⁿe ntúuⁿ 'nū na barco ní cho'ó 'nū cuaaⁿ ndiyya lado sur yeⁿē isla Chipre caati 'yúúné ní contra yeⁿē barco miiⁿ.

5 Taachi cho'ōo cuaacú 'nū nuūⁿnī'yáⁿā cueⁿé 'nū niiⁿnuúⁿ yáⁿā Cilicia ndii yáⁿā Panfilia. Ndaá 'nū na yāā Mira chí 'áámá yāā yeⁿē yáⁿā Licia.

6 Ní capitán chí ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā ndaaca yā 'áámá barco yeⁿē yāā Alejandría chí naⁿā yáⁿā Italia. Cuchéé 'nū na barco miiⁿ ní cuinaⁿa 'nū.

7 Ní ngiínū ngiínū cueⁿé 'nū na barco chí 'nááⁿ taavi n'deēe nguuví. Ní cueⁿé 'nū ndúúcu néené n'deēe peligro na barco niiⁿnuúⁿ ná yāā Gnido ní 'āā ntéé 'cuūⁿ 'yúúné chí caⁿā 'nū cuááⁿ vmnaaⁿ. Tuu'mi ní cueⁿé 'nū na nduu 'uuvi isla, isla Salmón chí canee niiⁿnuúⁿ ndúúcu isla Creta caati nguéé 'yúúné taaⁿ miiⁿ.

8 Níicú a fuerza diiⁿ 'nū ndaá 'nū niiⁿnuúⁿ 'áámá yāā chí nguuvi Buenos Puertos ní niiⁿnuúⁿ yāā miiⁿ canee yāā Lasea.

9 Taachí cho'ōo 'naaⁿ tiempo cueⁿé 'nū na barco ndúúcu néené n'deēe peligro. 'Āā cho'ōo nguuvi yeⁿē 'viicu chí nguéé che'é 'nū. Tuu'mi ní Pablo caⁿa yā chí yā 'iiⁿyāⁿ s'uuⁿ.

10 Ní cāⁿa yā: Ndís'tiī saⁿā, 'úú inaáⁿ chí 'āā néené n'deēe peligro cueⁿé ndúúcu yú chí cuuvi ndaa yú. Nguéé dámaāⁿ carga yeⁿē barco cuuvi ndái caati ndii s'uuúⁿ cuuvi ndai yú.

11 Naati capitán miiⁿ ní n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿē saⁿā chí ndεε barco ndúúcu saⁿā chí ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿē barco miiⁿ ti 'āā chí caaⁿmaⁿ 'nū Pablo miiⁿ.

12 N'deēe n'dái inaáⁿ yā chí 'āā ntéé n'daacā chí canee barco na cheendi va'āi yeⁿe nuūⁿnī'yáⁿā miiⁿ tiempo chí 'iiche. Ní n'deēe n'dái 'iiⁿyāⁿ nduuvidaamá yā chí caⁿa yā nuūⁿnī'yáⁿā yeⁿē miiⁿ. Ní neⁿé yā chí ndaá yā na yāā Fenice chí 'áámá cheendi va'āi yeⁿe nuūⁿnī'yáⁿā yeⁿe isla Creta chí canee cuaaⁿ ndiyya sur, cuaaⁿ

naachi n'giya 'yá'nā. Ní miiⁿ cánéé tiempo chi 'iiche.

'Yúúné táán na nuuⁿnī'yá'nā

13 Ndaā 'yúúné ngíinu yeⁿ'ē cuaaⁿ ndiia tan'dúúcā chi nacadiinuuⁿ yā chí n'daāca. Candéé yā anclas cūū chi 'caanu barco miiⁿ ní cueⁿ'é yā canéé diituú nuūⁿnī'yá'nā nīⁿnuūⁿ isla Creta.

14 Nguéé neé 'naaⁿ ndaā táámá 'yúúné taāⁿ taavi chi nguvi Euroclidón tan'dúúcā ciclón chi contra yeⁿ'ē barco miiⁿ.

15 Taachi 'yúúné míⁿ diiⁿ chi barco 'āā ntéé cuuvi caⁿ'a barco miiⁿ contra yeⁿ'ē 'yúúné, tuu'mí s'neeⁿ maáⁿ 'nū candéé 'yúúné barco miiⁿ naachi neⁿ'ē. Ní nús'uu cueⁿ'é 'nū 'tíicā.

16 Ndaá 'nū na 'áámá isla chi nguvi Clauda naachi nguéé véé 'yúúné taaⁿ. 'Āā néené ngíⁿ'i candéé yā barco 'liiⁿ vmnaaⁿ barco ch'εεε ní dichiiⁿ yā barco 'líⁿ miiⁿ.

17 Taachi 'āā chí n'daí yā dichiiⁿ yā barco 'líⁿ ndúúcū 'ii'yū cuaaⁿ náávtaⁿ'ā, tuu'mi ní 'va'á yā chí ndāa yā Sirte chí 'áámá cuaaⁿ cheⁿti nuūⁿnī'yá'nā naachi canéé yá'nāa dúúⁿ naachi 'āā ntéé cuuvi caaca barco miiⁿ. Tuu'mi di'cua'á yā tīnūⁿ yeⁿ'ē barco miiⁿ. Tuu'mi ní chí 'néⁿ yā barco miiⁿ chí cueⁿ'e maāⁿ ntūⁿ.

18 Ní diⁿ 'yúúné miiⁿ chí cueⁿ'ē barco ndúúcū peligro ti 'yúúné táán. Chidεεve táámá nguvi tucá'a yā ndaavi yaí yā carga yeⁿ'ē barco na nuūⁿnī'yá'nā.

19 Ndiichí ndii 'íⁿnúⁿ nguvi miiⁿ ndúúcū ta'á yā chí yā nducueⁿ'ē dendú'ū chí ndεε barco na nuūⁿnī'yá'nā.

20 Nguuvi nguvi s'eeⁿ 'āā ntéé 'ndiichí 'nū 'yá'nā ndii nguεε ndúú 'íⁿnyúⁿ cucáávā 'yúúné táán míⁿ chí nuuⁿmaⁿ ndiiví 'nū. Tuu'mí 'āā ntéé nacadiinúúⁿ 'nū chí nanguáⁿ'ai 'nū.

21 'Āā 'náán nguvi chí nguéé nge'é 'nū. Tuu'mi Pablo miiⁿ cheendii yā naavtaⁿ'ā yeⁿ'é nducyaaca 'nū ní caⁿ'a yā: Ndúúti chí ndís'tií chí chí'téenu nī yeⁿ'é ní nguéé cueⁿ'ē yú na barco yeⁿ'ē isla Creta chí cuta'ā yú peligro miiⁿ ndúúcū dendu'ū chí dindεε yú.

22 Maaⁿ ní cuuví ndis'tií. Canee cúúⁿmíⁿ nī más cā ánimo caati nguéé mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí dindaí yā vida yeⁿ'é yā nguaāⁿ yú, dámaāⁿ barco miiⁿ chí cuuvi ndái.

23 Caati maaⁿ nguiinú 'cūū canéé ángel yeⁿ'e Dendyuūs nduucú. 'Úú ní yeⁿ'e Dendyuūs 'úú ní 'úú dichiiⁿ'vé 'iiⁿyāⁿ.

24 Caⁿ'a ángel miiⁿ chí yā 'úú: Pablo, nguéé 'va'á di. Canee chí cuééndii di nanáán César. Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí caⁿ'á yā na barco ndúúcu di cunduūchí 'iiⁿyāⁿ.

25 N'diichí nī compañeros. Cuneé ngíⁿú nī ánimo caati 'úú i'teenú Dendyuūs. Canéé chí cuuvi tan'dúúcā chí chí yā 'úú.

26 Canéé chí ca'ā naaⁿ yú na 'áámá isla.

27 Chí ndiichí cuūⁿ yaaⁿ níicú tan'dúúcā chí cuchiiⁿ 'nū na nuūⁿnī'yá'nā chí nguvi Adriático, ní cúchií ná maⁿ'a yaaⁿ ní saⁿ'ā s'eeⁿ chí diiⁿ manejar barco chí tumicádíⁿnuuⁿ sa chí 'āā snée 'nū nīⁿnuúⁿ na yá'nāa.

28 Tuu'mi ní ca'a nuuⁿ sá sonda ní ndaaca sa ngii ndiicú 'ya'āa chí yáánūⁿ ní cho'ō ca ta'líⁿ cuaaⁿ vmnaaⁿ nguεεcunée sa ca'a nuuⁿ ntúuⁿ sa sonda. Ndaaca ntuuⁿ sa ndítiiⁿ'yu 'ya'āa chí yáánūⁿ.

29 'Va'á yā chí ca'a naáⁿ yā na 'vaachií. Tuu'mi ní ca'ā nuúⁿ ya ná cuúⁿ ancla cūū yeⁿ'ē cuaaⁿ dáámí, cosa chí cueendii barco miiⁿ ní 'āā ntéé caaca. Ní snee ngíⁿú yā chí cúúví dεεve.

30 Tuu'mi ní saⁿ'ā chí diiⁿ yā manejar barco ch'εεti yaaⁿ sá chí cáanu sa yeⁿ'ē barco. Ní ca'a nuúⁿ yā barco 'líⁿ na nuūⁿnī'yá'nā. Diíⁿ yā tan'dúúcā chí cangúu yā ancla cūū yeⁿ'e cuaaⁿ vmnaaⁿ barco miiⁿ.

31 Pablo miiⁿ caⁿ'a yā chí yā capitán: Ndúúti chí saⁿ'ā s'eeⁿ nguéé canee sa na barco miiⁿ ndís'tií ní nguéé cuuvi nanguaⁿ'ai nī.

32 Tuu'mi ní soldados ch'iica sa lazo yeⁿ'ē barco 'líⁿ. Diíⁿ sá chí cueⁿ'e maāⁿ ní chindai.

33 Taachí caama chidεεve Pablo caⁿ'a yā chí yā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí che'é yā. Ní caⁿ'a yā: Maaⁿ ní ndiichí cuúⁿ nguvi chí 'āā ntéé ché'e nī ní 'cuεεtinée nī ndúúcū cuidado. Ní nguéé che'é nī mar 'áámá yuūndū.

34 'Úú ngiicá ndis'tií chí ché'e nī maaⁿ níicú véé fuerza yeⁿ'é nī ti mar 'áámá yuūndū tiíⁿ nī nguéé cuuvi ndai.

35 Taachí caⁿ'a yā chuū, sta'á yā pan. Ca'á yā gracia Ndyuūs nanáán nducyaaca yā ní

taachi n'deé yā pan tucá'a yā che'é yā.

³⁶ Tuu'mi ní nducyaaca yā canee cúu'mí' yā más ca ánimo ní che'é ntuú' yā.

³⁷ Nducyáácá 'nū chi snúu' 'nū na barco tan'dúúcā 'uūvī ciento canéé 'iī'nū'n ngεεcu nditii'yu 'áámá 'nū.

³⁸ 'Āā nduuví ditiinú yā. Dí' yā chi nan'daa ca'ái barco mii'. 'Canuú' yā trigo chi ndéē barco mii' na nuū'nī'yá'ā.

Chindaí barco

³⁹ Taachí chidεεve táámá nguuví nguée 'íintinaá' 'nū tí' yá'ā naachí snée 'nū naati n'diichí 'nū 'áámá lugar naachí vεε 'áámá playa o yá'āa ndúútí. Nduuvidáámá 'nū ne'e 'nū cundaa 'nū na playa mii' ndúúcū barco.

⁴⁰ Ní chiica ntúu' yā 'ii'yu ye'e cucáávā chi ancla cūu chi canuú' na nuū'nī'yá'ā. Tuu'mi ní cuaa' dáámí barco mii' nadatí yā remos chi tan'dúúcā 'áámá tabla chi dii' guiar barco mii'. Ní ch'ee' yā tīnūu' mii' ye' é cuaa' vmnaa' barco mii' na 'yúúné ni cue' é 'nū na playa chi yá'āa ndúútí.

⁴¹ Ca'na 'naa' 'nū naachi 'áámá lugar chí 'uūvī nuū'nī' ní dii' yā chi ndaā barco mii' na yá'āa cuaa' diituú chεεti nuū'nī'. Dí' yā chi nacan'dāā barco 'iicu cuáán vmnaa' ye'e barco mii' chi canúu' ca nguaa' nuū'nī' 'āā na yá'āa canéé chεεchi. Chééndii chí 'āā ntéé chíicā 'iicu cuaa' dáámí barco mii' ne'e nda'ai ndúúcū fuerza ye'e nuū'nī' mii'.

⁴² Tuu'mi ní soldado s'ee' ca'na yā chí 'caa'nu' yā preso s'uu' níicú mar 'áámá yā nguée cuuvi cáa'yuu' yā nuū'nī' níicú cuna'a yā na yá'āa.

⁴³ Naati capitán mii' ne'e sa dinguá'ai sa Pablo mii'. Tuu'mí chícataá' yā chí ne'e soldado s'uu'. Tuu'mi ní capitán chí nga'ā ntii'nyu' ca'á sa chí nducyáácá yā chí cuuvi 'caa'yuu' yā nuū'nī' níicú chí cun'daa yā vmnaā' nuū'nī' ní 'caa'yuu' yā ní nandaá yā na yá'āa ní nngua'ái yā.

⁴⁴ Níicú taná'a yā ní na tablas ye'e barco ndúúcū yá'á ye'e barco cuuvi nacan'dāā yā. 'Tíicā chí nducyáácá yā nanguá'ai yā nandáa yā na yá'āa cuū'má'.

¹ Taachi 'āā nngua'ái 'nū chicadínuu' 'nū isla mii' nguuví Malta.

² 'Ii'yā' chí snée na isla mii' dii' yā tratar nús'uu' n'daacā caati tiiví yā yá'ā ní dii' yā recibir nducyaaca 'nū cáávā chí 'iiche mii' ndúúcū chí ngee' cúúvī.

³ Tuu'mi ní Pablo mii' nanguái' yā nduuví táā' dūu'nē yá'á cuu'ma' ní ch'í yā na yá'ā. Ní 'áámá cúu' cue'e tī chéenu tī caavā chí 'í' nūu' ní chεεcú tī na tá'a Pablo mii'.

⁴ Taachi 'ii'yā' chí snée mii'yā n'diichí yā cúu' can'díicu tī na ta'ā Pablo tuu'mi ní ca'na yā nguáán ma'ā yā: Nduudu cuáácú sá'na 'cūu' ní' nū' sa 'ii'yā'. 'Áará chí nanguá'āi sa na nuū'nī'yá'ā nguée 'cuáán chí cunduūchi sa.

⁵ Naati Pablo mii' ch'íidi sa cúu' mii' na ya'ā. Nguée de'ē vεε dii' tī ndúúcu sa.

⁶ 'Ii'yā' s'uu' snée ngínú yā chí n'diichí yā chí cundiitu ta'ā sa o cundéévé sá chí 'cuūvī. 'Ii'yā' s'éé' ní ch'εetinée ngínú yā de'ē cuuvi ndúúcu sa. Ní n'diichí yā chí nguεε de'ē vεε chí ndúúcu sa. Tuu'mi ní na'dáán yā vaanicadínnūu' ye' é yā cucáávā chí n'diichí yā. Tuu'mi ní ca'na yā: Pablo mii' ní dendyuūs sa'ā.

⁷ Na yáā' mii' véé yá'āa ye'e 'ii'yā' chí nga'ā ntii'nyu' yā chí ngúúvī yā Publio. 'Ii'yā' yáā' mii' dii' yā recibir nus'uū. Ní tee yā naachí ch'εetinée 'nū 'ii'nū' nguuví.

⁸ Ní chiida Publio canée yā na cama chí ngíita yā ye'e ca'ai 'í' nūu' ndúúcū ca'ai yuuú'. Tuu'mí chí ndaā Pablo ní n'diichí yā 'ii'yā'. Ní ch'ínú ca'angua'á yā níicu s'néé' Pablo mii' ta'á yā cuerpo ye' é yā. Níicú nduuva ye' é yā.

⁹ Ch'ínú chí dii' yā chuū tuu'mi ní cuchí taná'a yā chí snée yā na isla chí vεε ntúū' ca'ai ye' é yā. Ndaá yā naachi canéé Pablo ní nduuva ntúu' ye' é yā.

¹⁰ 'Ii'yā' s'úū' diné' e yā nús'uu' ní dii' yā n'daacā nduucú 'nū. Taachí chí ndaá 'nū na barco tee yā taanduvéé cosa chí ne'e 'nū.

Pablo ndaá yā na yáā' Roma

¹¹ Ch'εetinée' 'nū 'ii'nū' 'iiyu mii' ní cue' é 'nū na barco chí ye'e yáā' Alejandro chí ch'εetinée 'áámá tiempo 'iiche na isla mii'. Barco mii' ní cuaa' vmnaa' canéé imágenes ye'e Cástor ndúúcū Pólux chí dendyuūs s'ee' ye'e 'ii'yā' mii'.

28

Pablo snée yā na isla Malta

12 Ní ndaa ntúuⁿ 'nū na yaāⁿ Siracusa ní ch'εεtinéé ntuuⁿ 'nū yāāⁿ miiⁿ na 'iīⁿnūⁿ nguuvi.

13 Yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ cueⁿ'e ntuúⁿ 'nū na barco niiⁿnuúⁿ ná 'diituú nuūⁿnīⁿ'yaⁿ'ā miiⁿ. Ndaa ntúuⁿ 'nū niiⁿnuúⁿ na yaāⁿ Regio. Táamá nguuvi cuayiivi chi ndāā 'yúúné yeⁿ'ē cuaaⁿ ndiia sur ni ndii chiiⁿ ndii 'úúví nguuvi ndaa ntúuⁿ 'nū na yāāⁿ Puteoli.

14 Miiⁿ ní naachi ndaāca 'nū hermanos chí i'téenu yā Cristo di'cuítu yā nús'uu ní 'cuεεtinéé 'nū ndúúcu yā ndεεchē nguuvi. Ch'iinu ní cueⁿ'e 'nū chiicá 'nū yāāⁿ Roma.

15 Taachi ch'iindiveeⁿ hermano s'uuⁿ yeⁿ'é 'nū ní can'dāa yā ní diíⁿ yā recibir nús'uu ndíi yāāⁿ Apio naachi vεε niiⁿvεε ní ndii yāāⁿ chí nguuvi Tres Tabernas. Taachi Pablo n'diichi yā 'iiⁿ'yāⁿ, ca'á yā gracias Ndyuūs níicú vεε ca ánimo yeⁿ'e yā.

16 Taachi ndaá 'nū yaāⁿ Roma, capitán diiⁿ sa entregar preso s'eeⁿ jefe. Níicú jefe miiⁿ 'cuuⁿ yā chí cunéé 'āā vi'i Pablo ndúúcu 'aama soldado chí diiⁿ sa cuidado 'iiⁿ'yāⁿ.

Pablo ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu na yāāⁿ Roma

17 Ch'íinú tá 'iīⁿnūⁿ nguuvi Pablo miiⁿ ní ca'á yā chí cádiinuⁿ saⁿ'ā n'gεεε yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ. Níicú taachi nduuvídaama sa Pablo miiⁿ caⁿ'á yā chíi yā saⁿ'ā: Ndís'tiī vi'í, 'úú ní nguéé dε'ε vεε diiⁿ ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ ndíi nguéé ndúú contra yeⁿ'e costumbre yeⁿ'e chiidā yú chí yeⁿ'ē ndíi vmaaaⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā entregar 'úú ndíi yāāⁿ Jerusalén na ta'ā saⁿ'ā romano s'uuⁿ.

18 Saⁿ'ā s'eeⁿ, ní taachi tuumicadiinúúⁿ sa yeⁿ'é chí nguéé nuūⁿndi ch'εεε yeⁿ'é neⁿ'e sa nn'dεεchii sa 'úú caati nguéé indaaca sa mar 'áamá nuūⁿndi yeⁿ'é chí 'cuūví.

19 Naati 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ snéé yā contra yeⁿ'é, chíi obligado chí canéé chí caⁿ'á n'diichi saⁿ'ā chí rey César. Nguéé dε'ε caavā chí caacá contra 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é.

20 Chíiⁿ chí cucáāvā 'úú chiicá n'diichi ndis'tiī maaⁿ níicú snaaⁿ nī, níicú ndee nduucú nī. Caati cucáāvā chí canee ngiinú cosa yeⁿ'ē Israel, canéé chí diiⁿ sufrir ndúúcu cadena 'cūū.

21 Tuuⁿ'mí caⁿ'a sa chíi sa Pablo: Nús'uu ní nguéé ndíiⁿ 'nū recibir carta yeⁿ'e yāⁿ'āa Judea cucáāvā dii, ndíi nguéé ndúú chíiⁿ

ndaá mar 'áamá vi'i yú chí caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'ē di.

22 Naati neⁿ'é 'nū 'caandiveéⁿ 'nū chí nadicadiinuⁿ di caati cucáāvā chí i'téenu di. Nús'uu ní déenu 'nū chí nducuéⁿ'e cuaaⁿ ngaⁿ'a yā contra cosa chí i'téenu di.

23 Tuuⁿ'mí ndεεε yā 'áamá nguuvi ní ndaā taaví 'iiⁿ'yāⁿ na vaacu sa. Ní Pablo miiⁿ caaⁿ'maⁿ cuaacú yā ní ch'iⁿ'í yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e chí Ndyuūs ngaⁿ'a yā ntiinyúⁿ yā ndíi naachi ngíi ndεεε ndíi naachi ngíi 'da'a. Ní ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Jesús tan'dúúca chí yeⁿ'ē Moisés. 'Āā 'túica nuūⁿ yeⁿ'ē profetas chí ca'ā nduudu yeⁿ'é Dendyuūs.

24 'Iicu náⁿ'a yā ní i'téenu yā chí caⁿ'a sa. Niicu náⁿ'a yā nguéé i'téenu yā.

25 Naati nguéé nduuvídaamá yā. Ní cuindaacadáámí yā naati vmaaaⁿ vmaaaⁿ chí cuindaacadaamí yā Pablo miiⁿ caⁿ'a sa nduudu 'cūū ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúca chí caⁿ'a cuaacu Espiritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs cucáāvā profeta Isaías ndúúcu chiidá yú. Ní caⁿ'a Espiritu N'dai chuū:

26 Cueⁿ'e di yāāⁿ 'cūū níicú cuuvi di 'iiⁿ'yāⁿ: N'giindiveéⁿ di ndúúcu veeⁿ di ní nguéé tuumicadiinuⁿ di; inaaⁿ di ndúúcu nduutináaⁿ di ní nguéé i'téenu di;

27 caati staava yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yāāⁿ 'cūū néené chεεchi, níicú nguéé cuuvi tuumicadiinuⁿ yā ndúúcu staava yēⁿ'e yā ndúúcu veéⁿ yā nguéé n'dáácā ch'iindiveéⁿ yā, ndíi nguéé n'giindiveéⁿ yā ndúúcu veéⁿ yā, nduutináaⁿ yā ní nnduudí maaⁿ, tí nguéé chinaáⁿ yā ndúúcu nduuti-naáⁿ yā, ndíi nguéé nanguεεcundií yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é yā caatí 'úú idiíⁿ chí nduuví n'dái yā nanduūvā yeⁿ'é yā.

28 Maaⁿ ní cádiinúúⁿ nī chíiⁿ chí Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata Israel cáāvā chí 'túicā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'e chuū.

29 Níicú taachi caⁿ'a sa nduudu 'cūū, 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ caⁿ'a yā. Néené n'deeé caⁿ'a yā nguaaⁿ maáⁿ yā.

30 Pablo miiⁿ ní canéé yā 'uūvī ndúuyū na 'áamá va'ai chí nadíiⁿvε yā. 'Iiⁿ'yāⁿ míiⁿ

diíⁿ yā recibir ndúcyáácá yā chi nndaā na
vaacú yā.

³¹ Caⁿ'á yā yeⁿ'ē chi Dendyuūs ngaⁿ'ā
ntiiⁿnyúⁿ yā níicú chi'cueeⁿ yā yeⁿ'ē Señor
Jesucristo. Caⁿ'a yā ndúúcū nducyaaca
'iiⁿ'yāⁿ. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé chiicatáaⁿ
yā yēⁿ'e yā.

PABLO IDINGUÚⁿ YĀ CARTA 'CŪŪ YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ CHI SNĒE YĀ YĀĀⁿ ROMA

*Pablo idinguúⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū
yeⁿ'e yāāⁿ Roma*

1 'Úú Pablo 'úú ní 'úú dichíí'vē Señor Jesucristo. Ndyuūs yaa'ví yā 'úú ni ndεεvé yā 'úú. Ní dichó'o yā 'úú chí cuuví apóstol chí candεé nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chí nduudu yeⁿ'e evangelio yeⁿ'e chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ.

2 Ndyuūs ní caⁿ'a yā n'deee n'dái tiempo chí 'āā chó'ōo chí ca'a yā evangelio chí nduudu cuaacu chí nadanguáⁿ'ai yā taachi profetas ngaⁿ'á yā yeⁿ'ē. Ní dingúuⁿ yā na libro yeⁿ'e Dendyuūs yeⁿ'ē chúū.

3 Nduudu 'cūū chí evangelio ní yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí Daiya Dendyuūs. Cristo ní ndāa yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúú^{cū} cuerpo tan'dúú^{cā} s'uuúⁿ cáávā na ndaata yeⁿ'e rey David.

4 Ní cucááva Espíritu chí n'dai taavi yeⁿ'e Cristo, Cristo dicuaacú yā chí Daiyá Ndyuūs ndúú^{cū} poder yeⁿ'é Ndyuūs chí ch'εεε taavi ca taachi nducueéⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

5 Ní cáávā Cristo miiⁿ Ndyuūs tee yā 'aama favor 'úú ti dicho'ó yā 'úú chí 'úú cuuvi apóstol yeⁿ'é yā cáávā chí duuchi Cristo. Ní cáávā chí 'úú cuuvi 'cuuⁿ'míⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducueéⁿ'ē nación táácā cuuvi cu'téénu yā Ndyuūs. Ní 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e yā.

6 Ní ndís'tiī ní yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téénu yā Jesucristo caati Ndyuūs yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é Cristo ndís'tiī.

7 'Úú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e nducyáácá ndís'tiī chí snée nī na yāāⁿ Roma, ndís'tiī chí Ndyuūs neⁿ'e yā ní yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuví yeⁿ'é yā ndís'tiī. Neⁿ'é chí Ndyuūs Chiida yú ndúú^{cū} Señor Jesucristo téé yā ndís'tiī vaadī n'dai ca yeⁿ'é yā ndúú^{cū} vaadī 'diīⁿ yeⁿ'é yā.

Pablo neⁿ'e yā caⁿ'á yā yāāⁿ Roma

8 Vmnaáⁿ vmnaaⁿ ca'á gracias Ndyuūs cáávā Jesucristo cucáávā nducyaaca ndís'tiī caati 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ iⁿ'yeeⁿdí

ch'iindiveéⁿ yā tan'dúú^{cā} chí ndís'tiī i'téénu nī Jesucristo ní ngaⁿ'á yā yeⁿ'e ndís'tiī.

9 'Úú ndúú^{cū} nuuⁿmaⁿ staavā yeⁿ'é dichíí'vē Ndyuūs. Ní candεé nduudu ngai yeⁿ'e evangelio yeⁿ'e Daiyá yā. Ndyuūs deenú yā chí 'úú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ nan'gaacú yeⁿ'e ndís'tiī ní taachí ngaⁿ'āngua'á ní ngaⁿ'āngua'á cucáávā ndís'tiī.

10 Ní ngiicá Ndyuūs chí nduuti chí neⁿ'é yā chí téé yā lugar 'úú chí tiempo 'cūū cuuví ndaá nanááⁿ ndís'tiī.

11 Neⁿ'e cá snaáⁿ ndís'tiī ní cunneé ndís'tiī ndúú^{cū} Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí cu'téénu cá nī ní 'íicú ndís'tiī diitūu 'cuεεtinée nī ndúú^{cū} chí i'téénu nī.

12 Ní 'íicú ndís'tiī ndúú^{cū} 'úú ca'á díituu yú 'aama yú taama yú ndúú^{cū} chí i'téénu yú ti daama daama i'téénu yú.

13 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, neⁿ'é chí cádiinuuⁿ ndís'tiī chí neené n'deee cuuví neⁿ'é chíi n'diichí ndís'tiī naati ndii mááⁿ nguéeⁿ ngii chí chíi. Neⁿ'é n'diichí ndís'tiī caati tan'dúú^{cā} chí véeⁿ n'gui'i yeⁿ'e cosecha 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī cuuvi tan'dúú^{cā} n'gui'i yeⁿ'e cosecha yeⁿ'e ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é caati 'tiicá véeⁿ n'gui'i yeⁿ'é nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanáⁿ'ā naciones yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

14 Ní 'úú cánéé chí cunneé 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e tanáⁿ'ā naciones, 'iiⁿ'yāⁿ chí deenu ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ deenū.

15 Ní 'tiicá ntúūⁿ 'úú canee listo chí caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caaⁿ'máⁿ nanááⁿ ndís'tiī chí snee nī na yāāⁿ Roma.

*Poder yeⁿ'e evangelio chí nduudu ngai
yeⁿ'é Cristo*

16 Ní nguéeⁿ 'cuinaáⁿ chí caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio ti nduudu miiⁿ ní poder yeⁿ'é Ndyuūs. Ní nanguaⁿ'āi nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téénu yā Cristo, vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judío s'eeⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'e ndaata Israel.

17 Ní nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio míⁿ ní n'giⁿ'i chí Ndyuūs ní diiⁿ yā aceptar s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ cáávā chí i'téénu yú Jesucristo, ní dámaaⁿ cáávā chí i'téénu yú Jesucristo. 'Tiicá canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: 'Iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs diiⁿ

yā aceptar chi cuuvi yeⁿ'é yā, 'cuεetineé yā cucáávā chi i'téenu yā.

Núúⁿndí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi snee yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū

18 Déenu yú chi Ndyuūs ca'á yā castigo chi neené díitūu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée n'daacā idiíⁿ yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chi dinuuⁿndí yā. Ní cucáávā nuuⁿndí yeⁿ'é yā nguεε n'gúúⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenú yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Castigo yeⁿ'é yā ngúicá ndíí na va'ai chεeti nguuvi.

19 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi deenu n'dái yā cuuvi cadíínuuⁿ yā chí yeⁿ'e Ndyuūs caati Ndyuūs ch'íⁿ'í yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chuū.

20 Dendu'ū chi yeⁿ'é Ndyuūs chi nguée inaaⁿ yú cuuvi déenu yú cucáávā nducueⁿ'é chi Ndyuūs din'dái yā ndúúcū poder yeⁿ'é yā chí 'áámá cānee. Ní chuū cuuví snaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndii tiempo chi Ndyuūs din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí. Ní deenú yā chí Ndyuūs ní Ndyuūs nuuⁿmáⁿ cuaacu. Ní nguée cuuví caaⁿmáⁿ yā chí nguée cuuví n'diichí yā Ndyuūs.

21 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'diichí yā Ndyuūs naati nguée chí'tēenu yā Ndyuūs miiⁿ chí ch'εete yā ní nguée ca'á yā gracias Ndyuūs. Nguée 'tíicā diíⁿ yā. Naati nadicádíínuuⁿ yā yeⁿ'e dendu'u chi nguée dichí'vē chi yeⁿ'e maāⁿ. Ní cáávā chí necio yā ch'εetinée yā na maāⁿ.

22 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā chí deenu ca yā naati diíⁿ yā chí tonto yā.

23 Ní n'daáⁿ yā vaadi dεεvε ngii yeⁿ'é Ndyuūs chí canduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cáávā santos ídolos o imágenes chí idin'dái 'iiⁿ'yāⁿ, santos chí tan'dúúcā 'iiⁿ'yāⁿ chí n'díí. 'Tíicā santos miiⁿ ndúúcū ídolos yeⁿ'e 'yáádā, ndúúcū ídolos yeⁿ'e cúú ndúúcū ídolos yeⁿ'e 'iiti chí cuūuⁿ cá'a tī.

24 Ní cáávā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ni nguée neⁿ'e yā tuumicádíínuuⁿ yā ní Ndyuūs s'neéⁿ yā chí diíⁿ yā dendú'ū chí nguée n'daacā chí neⁿ'e diiⁿ cuerpo yeⁿ'é yā. Ní diíⁿ yā ndúúcū cuerpo yeⁿ'é yā nguááⁿ maáⁿ yā dendu'ū chí vaadi 'cuíínuúⁿ.

25 Ní diíⁿ yā 'túúcā ti nguée i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs ti i'téenu yā nduudu yaadi. Ní dich'εeté yā dendu'ū chí Ndyuūs din'dái yā naati nguée dich'εeté yā maáⁿ Ndyuūs chí din'dái yā dendu'ū.

Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ canée chí dich'εeté yā Ndyuūs. 'Tíicā canee chí diíⁿ yā.

26 Ní cáávā chí diíⁿ yā 'tuucā Ndyuūs diíⁿ yā chí'neéⁿ maáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā dendu'ū chí nguεε n'daacā chí 'cuináⁿ yā. Ní n'daataá s'eeⁿ nguée caⁿ'á yā ndúúcū saⁿ'a naati caⁿ'á yā ndúúcū n'daataá ní diíⁿ yā tan'dúúcā chí ch'iindivaacú yā ndúúcū vi'í.

27 'Tiicā ntūūⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ nguée caⁿ'á yā ndúúcū n'daataá naati caⁿ'á yā ndúúcū saⁿ'ā ni diíⁿ yā tan'dúúcā chí ch'iindivaacú yā ndúúcū vi'í. Diíⁿ yā nguaaⁿ maáⁿ yā cosas chí vaadi 'cuíínuuⁿ ní sta'á yā castigo na cuerpo yeⁿ'é yā yeⁿ'e chí nguεε n'daacā chí diíⁿ yā.

28 Ní cáávā chí nguée neⁿ'é yā ntiinaáⁿ yā Ndyuūs, Ndyuūs chí'neéⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā nducueⁿ'é chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nadacadíínuuⁿ yā chí nguεε n'daacā. Ní diíⁿ yā cosas chí nguée canee chí diíⁿ yā.

29 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neéⁿ nadacadiinúúⁿ yā yeⁿ'e nducueⁿ'é chí nguεε n'daacā. Ní caⁿ'á yā ndúúcū n'daataá o saⁿ'ā chí nguεε yeⁿ'e yā. Ní neené yaadi'yá yā ní diíⁿ yā cosas yeⁿ'e yááⁿguiinūⁿ. Ní neⁿ'é yā dendú'ū chí nguεε yeⁿ'e yā. Ní neene idiíⁿ yā cosa chí nguεε n'daacā ti neⁿ'e yā diiⁿ yā 'tíicā. Ní neené nngueé yā. Ní n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní neené n'gεecu cheendí yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ, ní nginnche'εί yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní neéⁿ nguεε n'daacā staava yeⁿ'é yā. Ní neené n'gεecu cheendí yā yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā yeⁿ'e chí nguεε n'daacā.

30 Ngaⁿ'á yā yeⁿ'e chí nguée n'daacā yeⁿ'e taama yā. Nguée neⁿ'é yā Dendyuūs. Ngaⁿ'á yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e s'uuúⁿ ní ngii 'cuinááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e s'uuúⁿ. Maáⁿ yā dich'εeté yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní idiyaadi taaví yā ní nadacadíínuuⁿ yā cosa chí ngai chí nguεε n'daacā. Ní nguée i'téenu yā yeⁿ'e chεecu yā yeⁿ'e chiida yā.

31 Nguée itúúmíicádíínuuⁿ yā, nguée idiíⁿ yā chí ngāⁿ'a yā chí diíⁿ yā. Nguée idinéⁿ'e yā 'iiⁿ'yāⁿ ní nguée déenu yā nadach'εecu yā nuuⁿndí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ 'áará chí ngaⁿ'a yā chí nadach'εecu yā yeⁿ'e yā. Ní nguée ya'āi 'iinú yā 'iiⁿ'yāⁿ.

32 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neéⁿ déenu yā chí Ndyuūs

ngaⁿa yā chi canéé chi diiⁿ yā. Ni déenu yā chi 'iiⁿyāⁿ chi nguéé diiⁿ 'tíicā, tuuⁿmi chí 'cuuvi yā naati icandíicá yā chi idiíⁿ yā 'tíicā. Yeenú taaví yā taachi inaáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chi diiⁿ yā 'tíicā.

2

Ndyuūs ináaⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nuuⁿndi ní yeⁿe chi cuaacu

1 Ndís'tiī amigos yeⁿe, ¿'áá n'diichí nī de'ē chi idiíⁿ taamá yā o 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ? Véé nuuⁿndi yeⁿe maáⁿ yā taachi diiⁿ yā 'tíicā. Taachi n'diichí yā nuuⁿndi chi idiíⁿ taamá yā, ní maáⁿ yā diiⁿ yā 'tíicā, tuuⁿmi ní dich'εté maáⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe yā.

2 Deenu yú chi Ndyuūs diiⁿ yā cosa chi cuaacu taachi diiⁿ yā condenar 'iiⁿyāⁿ chi diiⁿ yā chi 'túucā.

3 ¿'Áá 'aacu nī chi Ndyuūs nguéé inaaⁿ yā nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi idiíⁿ yā 'túucā taachi n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿe taamá yā? Nguεε 'tíicā.

4 ¿'Áá nguéé inee yiinú nī yeⁿe Ndyuūs cucáavā chi ya'ai 'iinú yā ndís'tiī ní ndai yā ndúucū ndís'tiī ní teé yā ndís'tiī n'dee n'dái favores yeⁿe yā ndúucū vaadī 'diiⁿ yeⁿe yā? Ní nguéé diiⁿ nī cuenta chi Ndyuūs tee yā ndís'tiī favores yeⁿe yā ní n'giⁿ'í yā ndís'tiī taaca cuuvi ndaacadaamí nī yeⁿe nuuⁿndi chi idiíⁿ nī.

5 Naati 'iiⁿyāⁿ chi diiⁿ yā 'túucā ní dich'εchi yā staava yeⁿe yā. Ní nguéé ndaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā. Cáavā chi idiíⁿ yā 'tíicā ní nduvidáámá castigo yeⁿe maáⁿ yā nguuvi taachi Ndyuūs diiⁿ yā juzgar nuuⁿndi yeⁿe yú ní tee yā castigo yeⁿe chi diiⁿ yú ndúucū vaadī cuaacu.

6 Ní Ndyuūs ní ca'a yā ca'áámá cā'aama 'iiⁿyāⁿ nadíí'vē yā yeⁿe chi diiⁿ yā.

7 Ní ca'a yā vida cuen'e daāⁿmaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi ch'εé yā chi diiⁿ yā nducuéⁿ'ē chi n'daacā, ní n'nuúⁿ yā, ní diiⁿ yā nducuéⁿ'ē chi yeⁿe va'ai ch'εeti nguuvi, ní diiⁿ yā chi honrado yā.

8 Naati 'iiⁿyāⁿ chi neⁿe nducuéⁿ'ē yeⁿe maáⁿ yā ní nguéé i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs naati diiⁿ yā nducuéⁿ'ē chi nguεε n'daacā, Ndyuūs nguéé canee yiinú

yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní ca'á yā castigo 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

9 Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'daacā idiíⁿ yā canéé chi n'dee n'dái 'cuéenu yā cuuvi, vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe ndaata Israel chí judíos ní cuayiivi ní 'iiⁿyāⁿ chi nguéé yeⁿe ndaata Israel.

10 Naati Ndyuūs diiⁿ yā chi de'εvé 'iiⁿyāⁿ ní dich'εté yā 'iiⁿyāⁿ ní ca'a yā vaadī 'diiⁿ yeⁿe nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí din'daacá yā, vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel ní cuayiivi 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe ndaata Israel.

11 Caati nanááⁿ Ndyuūs ní 'āā daamá nūuⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

12 Ní 'iiⁿyāⁿ chí idinuuⁿndí yā chí nguéé ndúucū ley yeⁿe Moisés miiⁿ ní cuuvi ndái yā nguéé ndúucū ley miiⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ chí idinuuⁿndí yā ní ndεε yā ley yeⁿe Moisés miiⁿ tuuⁿmi ní ley miiⁿ nūuⁿ ní cuuvi yā castigo.

13 Caati nguéé cuaáⁿ Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ chí dámaaⁿ chí n'diichí yā ley miiⁿ naati Ndyuūs cuaáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ yā tan'dúucā chí ngaⁿa ley miiⁿ.

14 Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe ndaata Israel s'eeⁿ ní nguéé déenu yā yeⁿe ley Moisés, naati neⁿe yā cadiinúúⁿ yā diiⁿ yā cosa chí cuaacu tan'dúucā chí ngaⁿa ley miiⁿ, 'áará chí nguéé ndúucū ley miiⁿ véé 'aama ley yeⁿe yā chí 'āā ví'í cā nguaaⁿ maáⁿ yā.

15 Ní ch'iⁿ'í yā cáavā chí idiíⁿ yā chí ley yeⁿe Ndyuūs tan'dúucā chí canéé nguūⁿ na staava yeⁿe yā 'tíicā canéé. Ní chiiⁿ chí diiⁿ yā ní 'áámá prueba yeⁿe chuū ní chiiⁿ chí nadacadiinúúⁿ yā diiⁿ yā condenar maáⁿ yā o caaⁿ'maⁿ cuaacu yeⁿe maáⁿ yā.

16 Ní taachi ndaá nguuvi chí Ndyuūs diiⁿ yā juzgar cáavā Jesucristo miiⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ndúucū nducuéⁿ'ē chí yeⁿe 'iiⁿyāⁿ maáⁿ yā canúúⁿ n'de'ei na staava yeⁿe yā, tuuⁿmi ní Ndyuūs diiⁿ yā chuū ndúucū nduudu cuaacu yeⁿe yā chí nadanguaⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ. Chuū ní nduudu cuaacu chí 'úú Pablo ngaⁿ'á.

'Iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ndúucū ley yeⁿe Moisés

17 Diiⁿ ní ngaⁿ'a di chí 'iiⁿyāⁿ Israel di. Ní ngaⁿ'a di chí i'téenu dí ley yeⁿe Moisés ní

dich'εεté maān di dii. Ní dii ngaⁿa di chi yeⁿ'é Ndyuūs dii.

18 ¿'Áá déénu di de'ε chi neⁿ'e Ndyuūs ní ley chi 'cuuⁿ'miⁿ di chi cuuvi in'nuuⁿ di dendu'ū chi n'daacā ca chi diiⁿ di?

19 ¿'Áá déénu di chi cuaacu chi cuuvi ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ chi ngeeenááⁿ o 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ de'ε vεε deenu, ní ndεε di nduudu chi tan'dúúcā chidεεvε nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi ngiica yā na maāiⁿ?

20 ¿'Áá i'teenu di chi cuuví diiⁿ di ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ chi tonto yā ní táácā chi ngi'cueeⁿ di da'caiyáā? ¿Ní ndúúcū ley yeⁿ'e di véé nducuéⁿ'ē chi diiⁿ chi cuuví deenu di vaadī cuaacu?

21 Díí chi ngi'cueeⁿ di tanáⁿ'a yā, ¿de'ε cáávā chi nguéeⁿ ngi'cueeⁿ maān di dii? Díí chi ngaⁿ'a di 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ canéé chi diduucú yā, ¿de'ε cáávā chi diduucú di?

22 Díí saⁿ'ā o n'daataá chi ngaⁿ'a di chi 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ caⁿ'á yā ndúúcū isaⁿ'ā o n'daataá chi nguéeⁿ yeⁿ'é yā, ¿de'ε cáávā chí maaⁿ dí caⁿ'a di ndúúcū n'daataá o isaⁿ'ā chi nguéeⁿ yeⁿ'e di? Díí chi nguéeⁿ ngii n'diichí di santos ídolos, ¿de'ε cáávā chi diduucu di vaadī 'cuiica yeⁿ'e yáacū yeⁿ'e santos ídolos?

23 Díí chi ngaⁿ'a maaⁿ di yeⁿ'e di chi ch'εεte di cucáávā chi canee di ndúúcū ley yeⁿ'é Ndyuūs ¿de'ε cáávā chi nguéeⁿ diiⁿ di honrar Ndyuūs? 'Tiicá diiⁿ di caati nguéeⁿ diiⁿ di tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley chi Ndyuūs tee yā dii.

24 Canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tiicā: 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿ'e ndaata Israel nguéeⁿ n'daacā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chi duuchi Ndyuūs. Ní chuū ni nuuⁿndi yeⁿ'e di.

25 Cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí ley yeⁿ'e circuncisión yeⁿ'e saⁿ'a Israel s'eeⁿ ní dichíí'vε cáávā di nduuti chi diiⁿ di chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Moisés. Ní ndúúti chi nguéeⁿ diiⁿ di chi ngaⁿ'a ley miiⁿ, tuu'mi ní canee di tan'dúúcā saⁿ'ā chi nguéeⁿ circuncidado di. 'Tiicā canee di.

26 Ní ndúúti chí 'áámá saⁿ'ā chi nguéeⁿ yeⁿ'e ndaata Israel ní nguéeⁿ circuncidado yā tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Moisés, naati saⁿ'ā miiⁿ diiⁿ sa chí ngaⁿ'a ley miiⁿ, saⁿ'ā miiⁿ 'aara chí nguéeⁿ circuncidado sa, Ndyuūs diiⁿ yā cuenta yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ chí tan'dúúcā chí circuncidado, 'tiica sa.

27 Saⁿ'ā chí nguéeⁿ circuncidado na cuerpo yeⁿ'e sa ní diiⁿ sa tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley, saⁿ'ā miiⁿ diiⁿ sa condenar dii chí nguéeⁿ diiⁿ di tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley 'áará chí véé ley yeⁿ'e di ní canee circuncidado di na cuerpo yeⁿ'e di.

28 Cuaacu níⁿ'nyúⁿ nguéeⁿ nduudu cuaacu chí 'áámá saⁿ'ā ní saⁿ'ā Israel chí ndíí sa circuncidado ndúúcū seña na cuerpo yeⁿ'e sa. Ndíí nguéeⁿ ndúú chí nduudu cuaacu chí circuncisión chí seña chí canee na cuerpo yeⁿ'e sa diiⁿ chí Israel sa.

29 Nguéeⁿ 'tiicā. Saⁿ'ā chí cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí saⁿ'ā Israel miiⁿ, saⁿ'ā miiⁿ ní saⁿ'ā chí circuncidado na staava yeⁿ'e sa. Chuū ní circuncisión chí cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí cuaacu. Nguéeⁿ tan'dúúcā chí canee nguūⁿ na ley yeⁿ'e sa naati chí yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Saⁿ'ā chí circuncidado na staava yeⁿ'e sa, Ndyuūs n'diichinee yā chí saⁿ'a n'dai sa. Nguéeⁿ cuuvi n'diichinee saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

3

1 Tuu'mi ní ¿de'ε chíí'vε cáávā chí saⁿ'ā miiⁿ chí saⁿ'ā yeⁿ'e ndaata Israel? ¿O dé'ε dichíí'vε nduuti chí saⁿ'ā ní circuncidado sa?

2 N'dáácā n'dai dichíí'vε cáávā n'dee n'dái razones. Vmnaáⁿ vmnaaⁿ Ndyuūs s'neeⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'e ley yeⁿ'é yā vmnaaⁿ ndís'tiī chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

3 Ní nduuti chí náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ Israel nandacadaamí yā yeⁿ'e chí i'téenu yā, ¿'áá cucáávā chíí chí diiⁿ Ndyuūs chí nguéeⁿ dichíí'vε chíí chí Ndyuūs ngaⁿ'a yā chí caⁿ'á yā diiⁿ yā? Nguéeⁿ 'tiicā.

4 Ndyuūs ní cuaacu ní diiⁿ yā nducuéⁿ'ē chí cuaacu naati nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ngaⁿ'a nduudu yaadi. Canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Dendyuūs ní Ndyuūs ngaⁿ'á yā 'tiicā:

Canee chí 'cuuⁿ'miⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ cáávā nduudu chí ngaⁿ'a di chí díí diiⁿ di chí cuaacu ní naachi n'diichí yā dii, deenu yā chí díí ní diiⁿ di chí cuaacu.

5 Ní taachi diiⁿ yú cosas chí nguεε n'daacā, tuu'mi ní más ca 'cuuⁿ'miⁿ chí Ndyuūs chí cuaacu, ¿de'ε cuuvi caaⁿ'maⁿ yú? ¿'Áá caaⁿ'maⁿ yú chí Ndyuūs nguéeⁿ diiⁿ yā cosas chí cuaacu taachi diiⁿ yā castigar

s'uūu? Nguéé 'tíicā. ('Úú nga'n'á tan'dúúcā chi nga'n'a 'ii'yān ye'n'e i'nyee'ndí 'cūū.)

6 Nduuti chi Ndyuūs nguéé diín yā tan-ducué'n'e chi n'daacā, ¿táacā cuuvi diín yā juzgar nuu'ndi ye'n'e 'ii'yān ye'n'e i'nyee'ndí? Diín yā juzgar 'ii'yān caati diín yā tanducué'n'e chi n'daacā.

7 Ní ndúúti chi nduudu yaadi mii'n ye'n'e yú dichí'vē chi cuuvi dich'εεε ca yú Ndyuūs, ¿de'ē cúúvī chi Ndyuūs diín yā juzgar nuu'ndi ye'n'e yú chi nuu'ndi yú?

8 ¿De'ē cúúvī chi nguéé nga'n'a yú 'tíicā? S'uuú'n ní diín yú cosas chi nguεε n'daacā ní cuuvi candεε cosas chi n'daacā ye'n'e. 'Tíicā nga'n'a tanán'a yā chi s'uuú'n ngi'cuee'n yú 'tíicā ní nguéé n'daacā ye'n'e yú. 'Ii'yān s'ee'n ní canee chi condenado yā.

Nducyáácá 'ii'yān ní dinuu'ndi yā

9 ¿De'ē tuu'mi nga'n'a yú? ¿'Áá n'daacā ca s'uuú'n chi 'ii'yān Israel s'uuú'n nguéé ti 'ii'yān chi nguéé 'ii'yān Israel? Nguéé 'tíicā. Ndís'tiī deenú nī tan'dúúcā chi nga'n'á chí s'uuú'n dinuu'ndi yú tan'dúúcā 'ii'yān chi nguéé ye'n'e 'ii'yān Israel dinuu'ndí yā. Ní nducyaaca 'ii'yān dinuu'ndí yā ní na poder ye'n'e nuu'ndi snée yā.

10 Canéé nguū'n na libro ye'n'e Dendyuūs 'tíicā: Nguéé 'ii'yān chi n'dái yā, nguéé mar 'áámá yā.

11 Nguéé véé mar 'áámá 'ii'yān chi tuumi-cadínuu'n yā, nguéé véé mar 'áámá 'ii'yān chi in'nuu'n yā Ndyuūs.

12 Nducyáácá yā ndaacadaamí yā ye'n'e Ndyuūs, nducyáácá yā diín yā cosas chi nguεε n'daacā. Nguéé 'áámá yā chi n'daacā idiín yā, nguéé ndíí mar 'áámá yā.

13 Daandú yā canéé tan'dúúcā 'áámá yáinyān chi candá'āī, 'tíicā daandú yā; ní nginnche'éí yā 'ii'yān ndúúcū cheendi yā. Ní cheeti cheendí yā ní snūū tan'dúúcā chi veneno ye'n'e cúú 'tíicā cheendí yā ndúúcū nduudu chi tan'dúúcā veneno, 'tíicā.

14 Dámaān nga'n'á yā ndúúdu taa'n contra ye'n'e 'ii'yān ndúúcū nduudu chi nguéé n'daacā.

15 Ní neene nadacadínuu'n yā chi 'caan'nu'n yā 'ii'yān.

16 Ní nducué'n'e cuaa'n naachí ca'n'á yā, diín yā chi 'ii'yān cunncaā 'cueenú yā cuuvi ní dituūví yā nducué'n'e denduū ndúúcū vaadi cadíínūu'n ye'n'é 'ii'yān s'ee'n.

17 Ní nguéé déenu yā ye'n'e yúúni chi candεε na vaadi 'diín ye'n'é Ndyuūs.

18 Ní nguéé nadacadínuu'n yā chi canee chi 'va'a yā Ndyuūs.

19 Maa'n ní s'uuú'n deenu yú chi tanducué'n'e chi canéé nguū'n na ley ye'n'e Moisés ní cáávā 'ii'yān chi n'gεεtinee yā ndúúcū ley mii'n. Ní cáávā 'ii'yān s'ee'n 'āā ntéé caan'man yā nanáán Ndyuūs chi nguεε deenú yā ye'n'é. Ní 'íicú ley mii'n diín chi Ndyuūs ca'n'á yā n'diichi yā nuu'ndi ye'n'é nducyaaca 'ii'yān ye'n'e núú'mán i'nyee'ndí.

20 Ní Ndyuūs nguéé diín yā recibir 'ii'yān cáávā chi diín yā tan'dúúcā chi nga'n'a ley mii'n caati ley mii'n n'g'i'n'i s'uuú'n chi véé nuu'ndi ye'n'e yú nanáán Ndyuūs.

Ndyuūs nadinguan'ai yā 'ii'yān caati i'téenu yā Jesucristo

21 Maa'n ní nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs n'gi'n'i s'uuú'n chi Ndyuūs diín yā recibir s'uuú'n manera chi 'āā ví'í cā ye'n'e ley mii'n. Ní canéé nguū'n na libro ye'n'é ley ye'n'e Ndyuūs ye'n'e chuū naachi sa'n'a profetas nga'n'a yā nduudu cuaacu ye'n'e chuū.

22 Ndyuūs diín yā recibir nducyáácá 'ii'yān dámaān cáávā chi i'téenu yā Jesucristo ní nanáán Ndyuūs nducyáácá 'ii'yān ye'n'e núú'mán i'nyee'ndí 'āā daamá nūu'n. Ndyuūs nguéé n'dáan yā.

23 Ní nducyáácá 'ii'yān ye'n'e núú'mán i'nyee'ndí ní dinuu'ndí yā ní nguéé cuuvi diín 'ii'yān s'ee'n chi dεεε n'dai tan'dúúcā Ndyuūs chi dεεε n'dai.

24 Naati Ndyuūs cáávā chi n'dai taaví yā diín yā recibir 'ii'yān cucáávā Jesucristo chi nadanguán'ai yā 'ii'yān. Ní Jesucristo nadí'vε yā nuu'ndi ye'n'é 'ii'yān lado ye'n'é 'ii'yān.

25 Ní Ndyuūs dicho'ó yā Jesucristo i'nyee'ndí 'cūū lado ye'n'e ofrenda chi ch'iī yā caava nuu'ndi ye'n'e nducyáácá 'ii'yān. Ní cáávā chi ch'iī Cristo, Cristo cuuvi nadach'εεcú yā nuu'ndi ye'n'e nducyaaca 'ii'yān chi i'téenu yā Jesucristo. 'Tíicā Ndyuūs ch'i'n'i yā 'ii'yān táacā cuuvi ndaa

yā nanááⁿ Ndyuūs. Ní tiempo chi chó'ōo ní Ndyuūs chi n'dai taavi ch'iⁿi yā 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs diíⁿ yā cosas chi cuaacu taachi nguéeⁿ diíⁿ yā cuenta yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ taachi 'āā 'cuéeⁿ dicho'ó yā Cristo.

²⁶ Ní 'tiicá ntúūⁿ tiempo 'cūū Ndyuūs cáávā chi nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ní ch'iⁿi yā chi caⁿ'á yā chi diíⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ. 'Tíicā Ndyuūs ch'iⁿi yā chi cuaacu yā. Ní diíⁿ yā chi nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní yeⁿe yā 'iiⁿyāⁿ.

²⁷ Maaⁿ ní ¿d'ē cúúvī chi 'iiⁿyāⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chi ch'εεt'ē yā? Nguéeⁿ cuuvi yā. ¿D'ē cáávā? ¿'Áá cáávā chi diíⁿ yā tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ? Nguéeⁿ 'tíicā. Naati maaⁿ ní Ndyuūs diíⁿ yā recibir s'uuúⁿ dámaāⁿ cáávā chi i'teenu yú Jesucristo.

²⁸ Maaⁿ ní n'diichi yú chi Ndyuūs diíⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ caati cucáávā chi i'téenu yā Jesucristo ní nguéeⁿ caavā chi diíⁿ yā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ.

²⁹ ¿'Áá Ndyuūs ní dámaāⁿ Ndyuūs yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'een chi judíos? ¿'Áá nguéeⁿ Ndyuūs ní yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel? Cuaacu chi Ndyuūs ní Ndyuūs dendú'ū yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel.

³⁰ Cuaacu chi véé 'áámá n'dyáⁿ'ā Ndyuūs. Ní Ndyuūs diíⁿ yā recibir nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo 'iiⁿyāⁿ chi Israel s'een ní 'tiicá ntuūⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿe ndaata Israel.

³¹ Maaⁿ ní ¿'áá cucáávā chi i'téenu yú Jesucristo chi diíⁿ yú chi nguéeⁿ 'caandiveeⁿ yú tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ? Ní ley miiⁿ 'āā vi'i caā yeⁿe yú. Ní nguéeⁿ dichíí'vē s'uuúⁿ. Mar 'áámá naaⁿ, nguεε 'tíicā. N'giindiveeⁿ ca yú chí ngaⁿ'ā ley miiⁿ.

4

Tan'dúúcā chí diíⁿ Abraham

¹ ¿D'ē'ē ngaⁿ'a yú yeⁿe chiida yú Abraham chi chiida ndaata yeⁿe yú? ¿D'ē'ē nndaacá yā nanááⁿ Ndyuūs?

² Nduuti chi Ndyuūs diíⁿ yā recibir Abraham miiⁿ cáávā cosa chi diíⁿ yā, tuu'mi ní Abraham cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chi ch'εεtε maáⁿ yā. Nguéeⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chi ch'εεtε maáⁿ yā nanááⁿ Ndyuūs.

³ Canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿe Dendyuūs 'tíicā: Abraham i'téenu yā Ndyuūs ní cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs, Ndyuūs diíⁿ yā recibir Abraham miiⁿ chi yeⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ.

⁴ Maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chi idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ ní sta'a yā chíí'vē yeⁿe ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Nguéeⁿ nadacadíínuuⁿ yā chí chíí'vē yeⁿe ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā ní 'aama regalo naati tan'dúúcā 'áámá cosa chí can'diicú yā.

⁵ Maaⁿ ní nduuti chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ i'téenu yā Jesucristo ní nguéeⁿ cuuvi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ cáávā chí cuuvi cu'téenu yā. Ní Ndyuūs diíⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ nuuⁿndi chí cuuvi yeⁿ'é yā, tuu'mi ní Ndyuūs diíⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ miiⁿ caati i'téenu yā Jesucristo.

⁶ 'Tiicá ntúūⁿ tiempo chí 'āā chó'ōo David ngaⁿ'á yā 'tíicā yeⁿe chuū. N'dai saⁿ'ā chí Ndyuūs diíⁿ yā recibir chí yeⁿ'é yā saⁿ'a. Ní saⁿ'ā miiⁿ ní n'dai sa n'dáá rá chí nguéeⁿ idiiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ chí cuuvi yeⁿ'é Ndyuūs.

⁷ 'Tíicā ngaⁿ'a sa:

D'εε chúúcā n'dai 'iiⁿyāⁿ chí Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿe yā ní divíi yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā chí 'āā ntéé vεε.

⁸ D'ε'ē chúúcā n'dai 'iiⁿyāⁿ chí Ndyuūs diíⁿ cuenta yā chí nguεε véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁹ Ní yeⁿe chí ngaⁿ'a David yeⁿe chí d'ε'ē chúúcā n'dai 'iiⁿyāⁿ, ¿'áá dámaāⁿ caava 'iiⁿyāⁿ Israel chí yeⁿe na circuncisión? Nguεε 'tíicā, tí cáávā 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel ní nguéeⁿ véé ley yeⁿe circuncisión yeⁿe yā. 'Áā ngaⁿ'a 'nū chí canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā. Abraham i'téenu yā Ndyuūs ní cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs, Ndyuūs diíⁿ yā recibir Abraham miiⁿ chí yeⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ.

¹⁰ ¿D'ε'ē tiempo chí Ndyuūs diíⁿ yā recibir Abraham miiⁿ? ¿'Áá taachi 'āā cuéeⁿ cuuvi circuncidado o cuayiivi taachi chíi yā circuncidado? Ndyuūs 'āā diíⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ taachi 'āā cuéeⁿ cuuvi yā circuncidado.

¹¹ Cuayiivi chí Abraham i'téenu yā Ndyuūs, tuu'mi ní chíi yā circuncidado. Ní chuū ní 'áámá seña chí Ndyuūs diíⁿ yā recibir Abraham miiⁿ cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs. Ní chuū ní diíⁿ yā chí Abraham

miiⁿ ní cuuví yā chiidaá nducyaáacá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs 'áará chi nguéeⁿ chíi yā circuncidado. Ní 'tíicā Ndyuūs ngaⁿ'á yā chi díiⁿ yā recibir 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ circuncidado yā.

¹² Cuaacu chi Abraham ní chiidaá 'iiⁿyāⁿ circuncidado yā chi Israel. Naati 'tíicā chiidaá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ dámaāⁿ cáávā chi circuncidado yā naati cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs tan'dúucā chi Abraham chi'téenu yā Ndyuūs vmnāáⁿ vmnaaⁿ taachi 'āā cuéeⁿ cuuvi yā circuncidado yā.

Compromiso chi díiⁿ Ndyuūs ní chíi cucáávā chi chí'teenú 'iiⁿyāⁿ

¹³ Ndyuūs caⁿ'a yā chíi yā Abraham chi i'yeeⁿdí 'cūū cuuvi yeⁿ'e Abraham ndúucū 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā chíi cuhii cuayiivi ní Ndyuūs caⁿ'a yā chíi yā Abraham 'tíicā. Ní nguéeⁿ cáávā chi idiiⁿ Abraham chi ngaⁿ'a ley caati cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs. Ní cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs, Ndyuūs díiⁿ yā cuenta chi saⁿ'ā Abraham miiⁿ ní yeⁿ'é yā.

¹⁴ Ní nduuti chi 'iiⁿyāⁿ chi véé ley yeⁿ'e yā ní díiⁿ yā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ ní cuuví yeⁿ'é yā chíiⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi ca'a yā, tuuⁿmi ní nguéeⁿ dichíiⁿ'vē yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs. Ní nguéeⁿ dichíiⁿ'vē chíiⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi ca'a yā chi cuuvi yeⁿ'é yā cáávā chi i'téenu yā.

¹⁵ Naachi véé ley, véé castigo cáávā 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ díiⁿ yā chíiⁿ chi ngaⁿ'ā. Naachi nguéeⁿ véé ley, 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ cuuvi díiⁿ yā nuuⁿndi chi contra ley.

¹⁶ Ndyuūs caⁿ'a yā chi ca'a yā compromiso yeⁿ'é yā, compromiso chi n'dai taavi 'iiⁿyāⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā cucáávā chi i'téenu yā Ndyuūs ní nguεε nadíiⁿ'vε yā yeⁿ'ē. Ní 'tíicā seguro cānee chi Ndyuūs caⁿ'a yā chí ca'a yā chi cuuvi yeⁿ'e nducyaáacá 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'e ndaata Israel ní nguéeⁿ dámaāⁿ caava 'iiⁿyāⁿ chi véé ley yeⁿ'é yā ní díiⁿ yā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ, naati cáávā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs tan'dúucā chi Abraham chi'téenu yā Ndyuūs. 'Tíicā Abraham miiⁿ ní cuuvi chiidaá nducyaaca s'uuúⁿ.

¹⁷ Ní canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā. Ndyuūs ngaⁿ'a yā ngii yā Abraham: Díi Abraham, 'úú idiíⁿ chí díi cuuvi chiidaá 'yaaⁿ n'dái naciones. Ní nanááⁿ Ndyuūs

chuū ní n'daacā canee, ní Abraham ní i'téenu yā Ndyuūs chi cuaacu ca'á yā vida 'iiⁿyāⁿ chi n'díi. Ní caⁿ'á yā din'dai yā cosas chi 'āā cuéeⁿ snaaⁿ yú.

¹⁸ Abraham miiⁿ taachi 'āā cuéeⁿ dε'ē vεε chi cānee ngúúⁿ yā, chí'teēnu yā Ndyuūs. Ní Ndyuūs ní díiⁿ yā chí cūnee ngiiⁿ yā yeⁿ'ē chí Ndyuūs caⁿ'a yā ca'a yā chí cuuví yeⁿ'e yā. Ní cáávā chuū ni Abraham miiⁿ ní chíi chiidaá 'yaaⁿ n'dái naciones tan'dúucā chí Ndyuūs 'āā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e yā. Ní Ndyuūs ngaⁿ'á yā: 'Tíicā cuuví 'yaaⁿ taavi ndaata yeⁿ'ē díi.

¹⁹ Saⁿ'a Abraham miiⁿ 'āā ngii sa tan'dúucā 'aama ciento nduūyū yeⁿ'e sa. Ni 'tiicá ntúūⁿ véé nduūyū yeⁿ'e Sara chí n'daata yeⁿ'ē sa. Ní canéé yā tan'dúucā 'iiⁿyāⁿ chí n'díi caati Abraham ndúucū Sara miiⁿ nguéeⁿ ch'iīndi daiya tá. 'Áará chí 'tíicā ní nguéeⁿ ch'iīndi daiya yā Abraham miiⁿ chí'téenu yā Ndyuūs.

²⁰ Ní nguéeⁿ díiⁿ yā 'uūvi vaanicadínuūⁿ yeⁿ'e yā yeⁿ'e chí Ndyuūs caⁿ'a yā chí díiⁿ yā cááva yā naati chí'teēnu cá yā ní véé ca confianza yeⁿ'é yā ndúucū Ndyuūs. Ní dich'εεtε yā Ndyuūs.

²¹ Ní deenú n'dai yā chí Ndyuūs cuuví díiⁿ yā nducuéⁿ'ē chí caⁿ'a yā chí cuuví díiⁿ yā.

²² Ni cucáávā chí Abraham i'téenu yā 'tíicā Ndyuūs díiⁿ yā chí cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ.

²³ Ní nduudu chí canéé nguūⁿ chí Ndyuūs ngaⁿ'a yeⁿ'e Abraham miiⁿ chí díiⁿ yā chí cuuví yeⁿ'é yā cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs nguéeⁿ dámaāⁿ caavā Abraham.

²⁴ 'Tiicá ntúūⁿ ní cáávā s'uuūⁿ cánéé nguūⁿ. Ndyuūs díiⁿ yā recibir s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ chí cu'téenu yú Ndyuūs chí nadicuéeⁿ yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

²⁵ Ndyuūs dicho'ó yā Jesucristo caati ch'iī yā cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e yú. Ní nadicuéeⁿ yā Jesucristo yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā caati Ndyuūs cuuvi díiⁿ yā recibir s'uuúⁿ ní yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ.

5

Véé chí cuuvi yeⁿ'e yú taachi Ndyuūs ngaⁿ'a yā chí nguéeⁿ véé nuuⁿndi yeⁿ'e yú

1 Maaⁿ ní chi Ndyuūs diíⁿ yā recibir s'uuuⁿ cáávā chi i'téenu yú Jesucristo véé vaadī 'diiⁿ yeⁿe yú ndúúcū Ndyuūs caava Señor Jesucristo yeⁿe yú.

2 Ní cáávā Señor Jesucristo ndaa yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní Ndyuūs itée yā s'uuuⁿ dendu'ū chi n'dai taavi yeⁿ'é yā. Ní díttú i'téenu yú ndúúcū dendu'ū chi n'dai yeⁿ'é yā chi itée yā s'uuuⁿ. Ní yeenú n'dai yú ní canéé ngiinu yú chííⁿ chí cuuvi yeⁿe yú na va'ai chεeti nguuvī naachi canéé Ndyuūs chi dεεvé n'dai.

3 Ní 'tiicá ntūⁿ yeenú taavi yú taachi n'geenu yú ngii caati deenu yú chi taachi n'geenu yú ngii ní n'daacā ca yeⁿe yú ti véé cá paciencia yeⁿe yú.

4 Ní taachi cuchεε yú yeⁿe nducuéⁿ'ē, tuu'mi ní deenu yú chí diiⁿ yú chi Ndyuūs neⁿe yā chí diiⁿ yú 'túúcā. Ní cūnee ngiinu yú chí cuuvi yeⁿe yú chí Ndyuūs caⁿ'á yā téé yā s'uuuⁿ.

5 Ní deenu yú chí cuaacu chí cuuvi yeⁿe yú chí cūnee ngiinu yú. Ní nguée 'cuináⁿ yú caati Ndyuūs 'āā tee yā s'uuuⁿ na staava yeⁿe yú vaadī neⁿe yeⁿ'é yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā chí 'āā tee yā s'uuuⁿ.

6 Taachi 'āā cuée cuuvi nanguaⁿ'āi yú cucáávā maaⁿ yú, tuu'mi ní Ndyuūs dicho'ó yā Cristo tiempo chí neⁿe yā caati Cristo ch'iī yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿe yā.

7 Nguée n'gíⁿ'iī chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ 'cuūvi yā cucáávā táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée nuuⁿndi yeⁿe yā. Ní n'dáá rá chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ 'cuūvi yā cáávā táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí n'daacā diíⁿ yā, 'áará chí 'iiⁿ'yāⁿ chí cuaacu chí n'daacā yā.

8 Ní Ndyuūs ch'iⁿ'í yā chí neⁿ'é yā s'uuuⁿ taachi dicho'ó yā Cristo iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí ch'iī yā cáávā s'uuuⁿ caati s'uuuⁿ véé nuuⁿndi yeⁿe yú.

9 Maaⁿ ní Ndyuūs diíⁿ yā recibir s'uuuⁿ cáávā Cristo chí ch'iī yā chí nadanguáⁿ'ai yā s'uuuⁿ. Ní Ndyuūs caⁿ'á yā nadanguaⁿ'ai cá yā s'uuuⁿ yeⁿe castigo cucáávā Cristo.

10 Ní taachi s'uuuⁿ 'āā cuée cuuvi n'diichi yú Ndyuūs, Ndyuūs diíⁿ yā chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uuuⁿ cáávā Jesucristo chí ch'iī yā. Maaⁿ ní s'uuuⁿ ní yeⁿe Ndyuūs s'uuuⁿ ní nanguaⁿ'ai cá yú cáávā chí Cristo cánduuchi yā ní yeⁿe yā s'uuuⁿ.

11 Ní yeenu ca yú nanááⁿ Ndyuūs nguée damaāⁿ cáávā chuū ti yeⁿ'é Ndyuūs s'uuuⁿ cáávā Señor Jesucristo yeⁿe yú. Ní cáávā Cristo miiⁿ véé vaadī 'diiⁿ yeⁿe yú nanááⁿ Ndyuūs.

Yeⁿ'e saⁿ'ā Adán ndúúcū Cristo

12 'Tíicā caati cáávā 'áámá saⁿ'ā chí duuchi Adán ndaā nuuⁿndi iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní cáávā nuuⁿndi miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ n'diī yā. Maaⁿ ní chííⁿ chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní 'cuūvi yā caati nducyááca yā ní dinuuⁿndi yā.

13 Ní nuuⁿndi miiⁿ canéé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní 'iiⁿ'yāⁿ idinuuⁿndi yā vmnaaⁿ chí ndaā ley yeⁿe Moisés. Ní nguée diíⁿ yā cuenta yeⁿe nuuⁿndi taachi nguée ley miiⁿ chí ch'iⁿ'i 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē nuuⁿndi.

14 ¿Dé'ē yeⁿe chuū? Ndiī tiempo chí canéé Adán ní dinuuⁿndi sa ndiī tiempo chí canéé Moisés. Ní Moisés caⁿ'á yā ley miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí dinuuⁿndi yā ní canéé chí 'cuūvi yā. Ní ch'iī yā 'áará chí nguée dinuuⁿndi yā tan'dúúcā Adán chí nguée n'giindiveéⁿ yā chí ngaⁿ'a Ndyuūs. Ní cáávā chí Adán miiⁿ dinuuⁿndi yā, chuū ch'iⁿ'i 'iiⁿ'yāⁿ chí Daiyá Ndyuūs canéé chí cúchiī ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs.

15 Ní nguée cuuvi nduuvíⁿáámá cosa chí Ndyuūs tee yā s'uuuⁿ ndúúcū nuuⁿndi chí diíⁿ Adán miiⁿ. Cáávā chí 'áámá saⁿ'ā Adán miiⁿ idinuuⁿndi yā, nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí 'cuūvi yā caati condenado yā. Ní cáávā 'áámá saⁿ'ā Jesucristo, Ndyuūs dátēe yā s'uuuⁿ chí nadinguaⁿ'ái yā s'uuuⁿ ní nguée nadíí'vē yú yeⁿ'é yā. Ní chuū chí tee Ndyuūs ní n'daacā ca ní cáávā n'deēe n'dái 'iiⁿ'yāⁿ.

16 Ní 'āā vi'í cá nuuⁿndi chí diíⁿ Adán yeⁿ'e chiiⁿ chí Ndyuūs tee yā 'iiⁿ'yāⁿ chí nadinguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ. Cuayiivi chí Adán idinuuⁿndi yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní canéé yā condenado. Maaⁿ ní Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée nadíí'vē yā ní Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ chí n'deēe n'dái nuuⁿndi idiíⁿ yā.

17 Cuaacu chí 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí 'cuūvi yā cáávā chí 'áámá saⁿ'ā dinuuⁿndi sa. Ní maaⁿ ní n'daacā ca chí diíⁿ 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí Jesucristo miiⁿ. Ní cucáávā Jesucristo miiⁿ Ndyuūs diíⁿ yā recibir 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi

yeⁿ'é yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé nadí^í've yā yeⁿ'e chuū. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní véé poder yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu yā chí 'cuεεtinéé n'dááca yā na vida yeⁿ'é yā chí ngai.

18 'Tíicā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ canee condenado yā cáávā 'áámá saⁿ'ā Adán chí dinuuⁿndí yā. Naati cáávā Jesucristo miiⁿ chí díⁿ yā chí neⁿ'e Ndyuūs, Ndyuūs díⁿ yā recibir nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuví yeⁿ'é yā ní véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā.

19 Chuū ní neⁿ'e caaⁿ'maⁿ 'tíicā. Cáávā chí 'áámá saⁿ'ā Adán nguéé ch'iindiveeⁿ sa nduudu chí ngaⁿ'a Ndyuūs nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ snée yā maaⁿ poder yeⁿ'é nuuⁿndi. 'Tiicá ntúūⁿ. Cáávā chí 'áámá saⁿ'a Cristo ch'iindiveeⁿ yā nduudu chí ngaⁿ'a Ndyuūs nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ cuuví ndaa yā nanááⁿ Ndyuūs, ní cuuví yeⁿ'é Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

20 Ndyuūs tee yā ley miiⁿ caati 'iiⁿ'yāⁿ cuuví n'diichi cá yā chí dinuuⁿndi cá yā. Ní taachi dinuuⁿndi cá yā Ndyuūs tee yā vaadī n'dai ca yeⁿ'e yā chí ch'εεte ca chí nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ nguéé ti nuuⁿndi miiⁿ.

21 Maaⁿ ní cho'ó chuū caati taachi 'iiⁿ'yāⁿ idinuuⁿndí yā ní canéé chí 'cuūvi yā cáávā poder yeⁿ'e nuuⁿndi. 'Tiicá ntúūⁿ vaadī n'dai ca yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu poder yeⁿ'é yā díⁿ chí díⁿ yā aceptar s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ ní díⁿ chí véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'e yú cucáávā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

6

N'dii yú cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e yú naati canduuchi yú cucáávā Cristo

1 Maaⁿ ní ¿de'é caaⁿ'māⁿ yú? ¿'Áá dinuuⁿndi yú caati Ndyuūs cuuvi téé yā s'uuúⁿ vaadī n'dai ca yeⁿ'é yā?

2 Nguéé díⁿ yú 'tíicā. 'Āā ch'iī yú yeⁿ'e nuuⁿndi chí díⁿ yú, ¿táácā cuuvi 'cuεεtinéé chiichi yú ndúúcu nuūⁿndí chí díⁿ yú?

3 ¿'Áá nguéé déenu ndís'tiī chí nducyaaca s'uūuⁿ chí cheēdínūⁿ'niⁿ yú cáávā chí s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ, ní véé 'aama parte yeⁿ'e yú ndúúcu Cristo taachi ch'iī yā?

4 Ní caavā chí cheēdinūⁿ'niⁿ yú tan'dúúca chí daama ch'ēēchi yú ndúúcu Cristo, ní tan'dúúca chí ch'iī yú ndúúcu yā caati cuuvi nnduuchi yú yeⁿ'é nguaaⁿ

tináⁿ'ā ndúúcu Cristo. Ní tiicá ntúūⁿ véé vida ngai yeⁿ'e yú ti 'tíicā Cristo nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tinaⁿ'ā cáávā poder chí ch'εεté ca yeⁿ'e Chiida yú.

5 Ní nduuti chí tan'dúúca chí daama cueⁿ'e yú ndúúcu yā taachi ch'iī yā, 'tiicá ntúūⁿ cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí dáámá cunee yú ndúúcu yā. Ní nnduuchi yú tan'dúúca chí maáⁿ yā nnduuchi yā yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā.

6 Ní chuū ní deenu yú vida ndiicúū yeⁿ'e yú tan'dúúca chí dáámá ca'neeⁿngá'āa na cruz ndúúcu Señor Jesucristo yeⁿ'e yú caati vida ndiicúū yeⁿ'e yú ndúúcu chí neⁿ'e chí díⁿ yú ní canee tan'dúúca chí n'diī ndúúcu poder yeⁿ'e nuuⁿndi caati nguéé cuuvi caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ vida yeⁿ'e yú chí dinuuⁿndi yú.

7 Deenu yú chí taachi 'iiⁿ'yāⁿ 'āā ch'iī yā 'āā ntéé cuuvi dinuuⁿndí yā.

8 Ní nduuti chí s'uuúⁿ ní 'āā ch'iī yú dáámá ndúúcu Cristo miiⁿ, tuu'mi ní 't'éenu yú chí canduuchi yú ní cunee yú ndúúcu Cristo.

9 Deenu yú chí taachi Cristo 'āā ch'iī yā ní nnduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, 'āā ntéé nguεεcunée yā 'cuūvi yā caati vaadī n'gii miiⁿ nguéé de'ē véε cuuvi díⁿ ndúúcu yā.

10 Taachi Cristo ch'iī yā, ch'iī yā 'áámá vmneⁿ'é nūuⁿ ní cáávā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ ní cáávā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Maaⁿ ní nnduuchi yā ní vida yeⁿ'e yā nnduuchi yā cáávā Ndyuūs.

11 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī díⁿ ní cuenta chí n'diī ní ndúúcu nuuⁿndi yeⁿ'e ní ní maaⁿ ní canduuchi ní cáávā Ndyuūs caati ndís'tiī ní yeⁿ'e Jesucristo ndís'tiī ní Jesucristo ní Señor yeⁿ'e yú.

12 Ní cáávā chuū ndís'tiī nguéé ca'á ní lugar chí nuuⁿndi caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e ní ti ndís'tiī díⁿ ní nuuⁿndi tan'dúúca chí neⁿ'e cuerpo yeⁿ'é ní.

13 Ní nguéé nca'á ní cuerpo yeⁿ'e maaⁿ ní na poder yeⁿ'é nuuⁿndi chí cuuvi dinuuⁿndí ní tan'dúúca chí neⁿ'e cuerpo yeⁿ'é ní. Nguéé díⁿ ní 'tíicā. Nca'á ní vida yeⁿ'e maáⁿ ní ndúúcu cuerpo yeⁿ'e maáⁿ ní maaⁿ poder yeⁿ'e Ndyuūs tan'dúúca chí 'āā n'diī ní ní 'āā nnduuchi ní ndúúcu 'áámá vida ngai. Maaⁿ ní cuuvi din'daacá ní.

14 Ní nuuⁿndi ní nguéé véé poder yeⁿ'é nanááⁿ ndís'tiī caati nguéé canee ní maaⁿ

yeⁿe ley miiⁿ naati canee nī maaⁿ nducuéⁿē vaadī n'dai yeⁿé Ndyuūs.

Yeⁿe ejemplo yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi 'áamá idiⁿ yā ntiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs

15 ¿Tuu'mi ní deⁿē diiⁿ yú? ¿'Áá diiⁿ yú nuuⁿndi caati 'āā ntéé canee yú maaⁿ ley miiⁿ naati canee yú maaⁿ dendu'ū chi n'dai taavi chi yeⁿé Ndyuūs? Nguεε yeⁿē mar 'áamá naaⁿ.

16 Ndís'tiī ní deenu nī chi nduuti chi ca'á nī vida yeⁿe maáⁿ nī na ta'a 'áamá patrón yeⁿe nī ní 'áamá canee nī chi diiⁿ nī ntiⁿnyuⁿ chi ngaⁿ'a 'iiví nī, tuu'mí ndís'tiī ní esclavos ndís'tiī yeⁿe 'iiví nī. Ní canee chí diiⁿ nī nducuéⁿē chí ngaⁿ'a 'iiví nī chi diiⁿ nī. 'Tiicá ntúūⁿ nduuti chi diiⁿ nī chi ngaⁿ'a nuuⁿndi chi diiⁿ nī tuu'mi ní canee nī tan'dúúcā chi nuuⁿndi miiⁿ patrón yeⁿe nī. Ní cuuvi 'cuūvi nī cueⁿe daāⁿmaⁿ. Ní nduuti chi diiⁿ nī chi ngaⁿ'a Ndyuūs, tuu'mi ní n'daacā diiⁿ nī nanááⁿ Ndyuūs.

17 'Úú ní ca'á gracias Ndyuūs caava ndís'tiī caati ndís'tiī 'áará chi tiempo chi chó'ōo ní ndís'tiī esclavos yeⁿe nuuⁿndi ndís'tiī naati maaⁿ ní ch'iindiveén nī ndúúcū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿé nī nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā chí'cueéⁿ yā ndís'tiī.

18 Ní taachi canee libre nī yeⁿe poder yeⁿe nuuⁿndi, tuu'mi ní ndís'tiī diiⁿ nī nducuéⁿē chi n'daacā cáávā poder yeⁿé Ndyuūs chí ngaⁿ'a ntiⁿnyuⁿ yeⁿé nī.

19 Ngaⁿ'á ndúúcū ndís'tiī ndúúcū nduudu chi tuumicadiinúúⁿ nī caati ndís'tiī cuuvi tuumicadiinuuⁿ cá nī. Tiempo chí chó'ōo ndís'tiī s'neéⁿ nī cuerpo yeⁿé nī cáávā nuuⁿndi ní dinuuⁿndí nī tan'dúúcā chí maaⁿ cuerpo yeⁿé nī neⁿe chí diiⁿ nī. Ní diiⁿ cá nī chí nguéeⁿ n'daacā. Maaⁿ ní 'āā 'neéⁿ nī cuerpo yeⁿe nī cáávā chí diiⁿ nī cosa chí n'daacā ní nducuéⁿē chí diiⁿ nī, diiⁿ nī cáávā Ndyuūs.

20 Taachi ndís'tiī canee nī maaⁿ poder yeⁿe nuuⁿndi, nguéeⁿ cuuvi diiⁿ nī dendu'ū chí n'daacā.

21 Ní ¿deⁿē chí n'daacā chí diiⁿ nī aprovechar yeⁿe nuuⁿndi chí diiⁿ nī chí ngii 'cuináⁿ nī yeⁿé? Chíⁿ chí diiⁿ chí caⁿ'á nī 'cuūvi nī cueⁿe daāⁿmaⁿ.

22 Naati maaⁿ ní nguéeⁿ canee nī maaⁿ poder yeⁿé nuuⁿndi caati dichíⁿvε nī

Ndyuūs chí diiⁿ nī ntiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs. Ní cuayivi ní véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ chí yeⁿe nī.

23 Chí chiiⁿvε yeⁿe nuuⁿndi miiⁿ ní diiⁿ chí 'iiⁿyāⁿ ch'iī yā cueⁿe daāⁿmaⁿ naati chiiⁿ chí Ndyuūs téé yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní regalo chí vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿe Jesucristo chí Señor yeⁿe yú.

7

Ejemplo yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacu yā

1 Ndís'tiī hermanos yeⁿé chí véé ley yeⁿé nī, deenu nī chí 'iiⁿyāⁿ canee chí 'caandiveén yā ley miiⁿ nuuⁿmáⁿ neⁿe chí canduuchi yā.

2 Maaⁿ ní ca'á 'aama ejemplo. 'Áamá n'daataá chí n'giindivaacu tá ní véé isaⁿ'ā yeⁿe tá, n'daataá miiⁿ ní n'daataá yeⁿe isaⁿ'ā tá tanducuéⁿē tiempo chí canduuchi sa tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley. Ní taachi ch'iī isaⁿ'ā yeⁿe tá canee tá libre yeⁿe ley miiⁿ chí ngaⁿ'a yeⁿe isaⁿ'ā yeⁿé tá.

3 Naati taachi canduuchi isaⁿ'ā yeⁿe tá ní caⁿ'a tá ndúúcū táámá saⁿ'ā, tuu'mi ní idinuūⁿndí ta. Ní nduuti chí ch'iī isaⁿ'ā yeⁿe tá, nguéeⁿ canee yā maaⁿ ley yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacú yā ní cuuvi 'caandavaacú yā ndúúcū táámá saⁿ'ā ní nguéeⁿ dinuuⁿndi tá.

4 Ní 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī hermanos yeⁿé chí yeⁿe Cristo, ley miiⁿ tan'dúúcā esposo yeⁿe nī chí 'āā n'díí, ní 'āā n'diī ley miiⁿ cáávā ndís'tiī. Ní maaⁿ ní cuuvi yeⁿe táámá yā ndís'tiī ní yeⁿe Cristo ndís'tiī. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní nducuéⁿē yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿ'ā ní cucáávā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ dichiiⁿvε yú Ndyuūs.

5 Ní tiempo chí chó'ōo taachi diiⁿ yú tan'dúúcā chí neⁿe maaⁿ cuerpo yeⁿe yú tuumicadíinuuⁿ yú chí véé nuuⁿndi yeⁿe yú cáávā chí ngaⁿ'a ley miiⁿ chí diiⁿ yú 'tíicā. Ní nuuⁿndi chí diiⁿ yú diiⁿ chí 'cuūvi yú cueⁿe daāⁿmaⁿ.

6 Naati maaⁿ ní diiⁿ yú cuenta chí n'diī yú yeⁿe ley miiⁿ. Ní nguéeⁿ canee yú maaⁿ poder yeⁿé ley miiⁿ. Maaⁿ ní libre canee yú chí dichiiⁿvε yú Ndyuūs ndúúcū vida yeⁿe yú chí ngai. Ní vida yeⁿe yú ní yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs. Ní nguéeⁿ canee yú maaⁿ poder yeⁿe ley ndiicúⁿ chí canee nguūⁿ.

Nuuⁿndi chí idiⁿ yú

7 Maaⁿ ní ¿de'ē caaⁿ'maⁿ yú? ¿'Áá ley miiⁿ chi nuuⁿndi? Nguéé yeⁿ'ē mar 'áámá naaⁿ. 'Úú ní nguéé n'diichí nuuⁿndi nduuti chi nguéé cáávā ley miiⁿ. Ní 'tíicá ntúūⁿ, 'úú ní nguéé deenú chi nuuⁿndi 'úú nduuti chi neⁿ'é dendu'ū chi véé yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ nduuti chi ley miiⁿ nguéé 'tíicā ngaⁿ'a: Nguéé dinéⁿ'e nī dendu'ū chi véé yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ.

8 Ní cáávā ley miiⁿ tuumicadiinúúⁿ nuūⁿndi miiⁿ chí cuuvi neⁿ'é diíⁿ tandu-
cuéⁿ'ē dendu'ū chi nuuⁿndi. Ní ndúúti chí
nguéé cáávā ley miiⁿ, nuuⁿndī miiⁿ canéé
tan'dúúcā chí n'dií. Ní nguéé deenú yeⁿ'ē.

9 Tiempo chí chó'ōo 'úú ní nadacadiínúúⁿ
chí n'daacā canéé nguéé ndúúcu ley miiⁿ
naati taachi n'diichí ley miiⁿ, tuuⁿ'mi
n'diichí nuuⁿndi, ní 'úú ní canéé tan'dúúcā
chí ch'íí.

10 Ní 'tíicā ley miiⁿ ch'iⁿ'i 'iiⁿ'yāⁿ táácā
cuuvi cunduuchí yā cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ, naati
cucáávā 'úú n'giⁿ'i chí idiíⁿ nuuⁿndi tuuⁿ'mi
ní cuuvi 'cuūví cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ.

11 Ní cáávā ley miiⁿ deenú chí nuuⁿndí chí
diíⁿ chííⁿ chí chinnche'ei 'úú ti nguéé diíⁿ
tan'dúúcā chí ch'iindiveéⁿ ley miiⁿ. Naati
cáávā ley miiⁿ, deenú nuuⁿndī chí diíⁿ ní
diiⁿ chí ch'íí cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ.

12 Ní ley miiⁿ ní δεεε ní yeⁿ'e Ndyuūs. Ní
mandamiento yeⁿ'e ley miiⁿ 'tíicá ntúūⁿ ní
δεεε ní cuaacu ní n'dáácā.

13 Tuuⁿ'mi ní ley ¿'áá cucáávā chí n'daacā
diiiⁿ chí 'úú 'cuūví cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ? Nguéé
'túúcā. Nuūⁿndī chí diíⁿ, diiiⁿ chí 'úú 'cuūví.
Ní 'tíicā cuuvi deenú nuuⁿndi ti nuuⁿndi
miiⁿ ch'iⁿ'i chí cuáácú chí nuuⁿndi cáávā
ley miiⁿ chí cosa chí n'daacā. Ní cosa chí
n'daacā miiⁿ ní mandamiento chí ch'iⁿ'i chí
nguεε n'daacā chí nuūⁿndī miiⁿ.

14 Deenu yú chí ley miiⁿ ní yeⁿ'e Espíritu
N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Naati 'úú ní saⁿ'ā yeⁿ'e
iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. 'Úú chí dinuuⁿndí ní canéé
maaⁿ poder yeⁿ'e nuuⁿndi chí idiíⁿ nuuⁿndi.

15 'Úú nguéé deenú de'ε cáávā chí diíⁿ chíiⁿ
chí diíⁿ. 'Úú nguéé diíⁿ chí neⁿ'é diíⁿ naati
diíⁿ chí nguéé neⁿ'é diíⁿ ti nguéé neⁿ'é diíⁿ.

16 Ní nduuti chí nguéé neⁿ'é diíⁿ ní chííⁿ
chí diíⁿ, tuuⁿ'mi ní deenú chí ley miiⁿ ní
n'dai.

17 'Tíicā nguéé 'úú chí diíⁿ, naati nuuⁿndi
chí canéé nduucú chííⁿ diiiⁿ chí dinuuⁿndí.

18 Caati deenú chí maaⁿ 'úú chí cuerpo
yeⁿ'é nguεε veε mar 'áámá dendu'ū chí
n'daacā. Cuaacu chí 'úú neⁿ'é diíⁿ chí
n'daacā naati nguéé deenú táácā cuuvi diíⁿ
chí n'daacā.

19 Dendu'ū chí n'dai chí neⁿ'é diíⁿ, nguéé
diíⁿ naati chí nguéé n'daacā chí nguéé neⁿ'é
diíⁿ, chííⁿ chí diíⁿ.

20 Maaⁿ ní nduuti chí diíⁿ chí nguéé neⁿ'é
diíⁿ, tuuⁿ'mi nguéé 'úú chí diíⁿ naati nuuⁿndi
ndúúcu poder yeⁿ'e chí canéé nduucú chííⁿ
diiiⁿ chí dinuuⁿndí.

21 Ní 'tíicā canee nduucú. Taachi neⁿ'é
diíⁿ chí n'daacā miiⁿ, dámaaⁿ chí nguéé
n'daacā canee nduucú.

22 Cuáácú chí neⁿ'é diíⁿ chíiⁿ chí ngaⁿ'ā ley
yeⁿ'é Ndyuūs.

23 Naati deenú chí véé táámá cosa na
cuerpo yeⁿ'é chí nguéé neⁿ'é chí 'úú idiíⁿ
cosa chí n'daacā tan'dúúcā chí nadacadi-
inúúⁿ chí diíⁿ. Chuū ní ley yeⁿ'e nuūⁿndī chí
véé na cuerpo yeⁿ'é. Ní 'úú canéé tan'dúúcā
preso yeⁿ'e ley yeⁿ'e nuuⁿndi. 'Tíicā 'úú.

24 Dé'ε chúúca nndaachií yeⁿ'é maaⁿ.
¿Du'ú cuuvi nadanguáⁿ'ai 'úú yeⁿ'e cuerpo
yeⁿ'é chí diíⁿ chí 'cuūví cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ?

25 Maaⁿ ní 'úú ní ncā'a gracias Ndyuūs
chí dámaaⁿ Ndyuūs cuuvi nadinguáⁿ'ai yā
'úú cáávā Jesucristo Señor yeⁿ'e yú. 'Úú
ní dichí'vē 'úú ley yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcu
núúⁿmáⁿ staāvā yeⁿ'é naati cuerpo yeⁿ'é ní
neⁿ'e dinuuⁿndi cáávā ley yeⁿ'e nuuⁿndi chí
canéé nduucú.

8

Vida chí véé cáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs

1 Maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí yeⁿ'e Señor Je-
sucristo nguéé condenado yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ
s'eeⁿ nguéé n'gεεtineé yā chí diíⁿ yā chíiⁿ chí
neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e maáⁿ yā naati n'gεεtineé
yā tan'dúúcā chí neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é
Ndyuūs.

2 Caati ley yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é
Ndyuūs chíiⁿ diiiⁿ chí véé vida cueⁿ'e
daāⁿ'maⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e Jesucristo.
Ní diiiⁿ chí 'úú canéé libre yeⁿ'e nuuⁿndi
chí diiiⁿ chí ch'íí cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ.

3 Ní Ndyuūs diíⁿ yā chíiⁿ chí nguéé cuuvi
diiiⁿ ley yeⁿ'e Moisés miiⁿ caati 'iiⁿ'yāⁿ ní
duūvá yā na cuerpo yeⁿ'e yā. Ní Ndyuūs

diín yā condenar nuuⁿndi chi véé na cuerpo yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū taachi di-cho'ó yā 'áámá n'dyáⁿ'ā Daiya yā ndúú^cū cuerpo tan'dúú^cā s'uuúⁿ cáávā chi diví yā nuūⁿndī yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ.

⁴ Ní chūū Ndyuūs diiⁿ yā cáávā chi s'uūⁿ cuuvi ch'εεtinee yú tan'dúú^cā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ ti yeⁿ'e Espíritu N'dai s'uuúⁿ. Ní nguée diiⁿ yú chiiⁿ chi neⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'e yú ti diiⁿ yú tan'dúú^cā chi neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ chi n'gεεtinée yā ní diiⁿ yā chi neⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'é yā nacadiinúúⁿ yā ní diiⁿ yā dendu'ū chi neⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs nadacadiinúúⁿ yā ní diiⁿ yā chi neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs.

⁶ Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi nadacadiinúúⁿ yā ní diiⁿ yā dε'ε chi cuerpo yeⁿ'e maán yā neⁿ'e, ní 'cuūvi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ naati 'iiⁿ'yāⁿ chi nadacadiinúúⁿ yā ní diiⁿ yā dendu'ū chi neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ní véε vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'e yā ní n'gεεtinée yā ndúú^cū vaadī 'diiⁿ.

⁷ 'Iiⁿ'yāⁿ chi nadacadiinúúⁿ yā dendu'u chi yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'é yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní contra yeⁿ'é Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ ti nguée neⁿ'é yā diiⁿ yā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ, ní nguée cuuvi diiⁿ yā.

⁸ Ní cáávā chuū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi diiⁿ yā tan'dúú^cā chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yā Ndyuūs nguée inee yiinú yā chíⁿ chí diiⁿ yā.

⁹ Naati maaⁿ ní ndís'tiī nguée diiⁿ nī tan'dúú^cā chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e maán nī naati diiⁿ nī tan'dúú^cā chi neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ti maaⁿ ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs cánée yā ndúú^cū ndís'tiī. Ní nduuti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cánée yā ndúú^cū Espíritu yeⁿ'é Cristo, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ 'cūū nguée yeⁿ'e Cristo 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁰ Ní nduuti chi ndís'tiī ní yeⁿ'e Cristo ndís'tiī, 'áará chi cuerpo yeⁿ'é nī cuuvi n'diī cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'é nī, tuu'mi ní candu-uchí nī cáávā Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs miiⁿ caati Ndyuūs diiⁿ yā aceptar ndís'tiī chi yeⁿ'é yā ndís'tiī.

¹¹ Ní ndúú^ti chi canée nī ndúú^cū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs, Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chi nadacuéeⁿ yā Cristo yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, tuu'mi ní maaⁿ Ndyuūs miiⁿ

chi nadacuéeⁿ yā Cristo caⁿ'a yā chi téé yā cáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chi canée nduucú nī vida ngai na cuerpo yeⁿ'é nī chi 'āā n'díí.

¹² Ní cáávā chuū, ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, véé chi canée chi diiⁿ yú naati nguée 'cuεεtinee yú ní nguée diiⁿ yú tan'dúú^cā chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yú.

¹³ Caati ndúú^ti chi diiⁿ yú tan'dúú^cā chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e maaⁿ yú, tuu'mi ní cuuvi 'cuūvi yú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Naati nduuti chi nguée diiⁿ yú cuenta chi diiⁿ cuerpo yeⁿ'e yú, tuu'mi ní cáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chi canee ndúú^cū yú 'cuεεtinee yú.

¹⁴ Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngaⁿ'a yā chi cuuvi diiⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní daiya Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁵ Ní Ndyuūs 'āā tee yā s'uuúⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'é yā nguée cáávā chi diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā chi di'va'a yú ley cáávā chi condenado yú taama vmnéⁿ'ēe naati cáávā chi s'uuúⁿ ní daiya Ndyuūs s'uuúⁿ. 'Ícú cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní s'uuuⁿ ní cuuvi caaⁿ'maⁿ yú: N'diī, Ndyuūs ní Chiidá.

¹⁶ Ní maaⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngaⁿ'á yā ndúú^dú cuaacu ndúú^cū espíritu yeⁿ'e yú chi s'uūⁿ ní daiya Dendyuūs s'uuúⁿ.

¹⁷ Ní nduuti chi s'uūⁿ ní daiyá Ndyuūs s'uūⁿ, tuu'mi ní véé chi cuuvi yeⁿ'e yú chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi téé yā s'uuúⁿ. Ní cuta'a yú chi cuuvi yeⁿ'e yú ndúú^cū Cristo maán yā nduuti chi s'uūⁿ ní 'cueenu yú cuuvi maaⁿ cáávā chi yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ. Cuayiivi ní véé parte yeⁿ'e yú ndúú^cū Cristo ndúú^cū vaadī dεεve n'dái taavi yeⁿ'é yā.

¹⁸ Maaⁿ ní inadacadiinúúⁿ chí dendu'ū chi n'geenu yú ngii maaⁿ nguée dε'ε véε chí ch'εεεε nguée tan'dúú^cā dendu'ū chi dεεve ca ní ch'εεεε ca chi Ndyuūs 'cuuⁿ'mín yā s'uuúⁿ.

¹⁹ Tanducuéⁿ'ē yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdī chi din'dái Ndyuūs cuáácú cunee ngiinu tiempo chi cuuvi n'diichi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi daiya Ndyuūs.

²⁰ Caati tanducuéⁿ'ē chi din'dái Ndyuūs ndāā nguuvi chi 'āā ntéeⁿ n'daacā. Ní nguée cucáávā chi maán néⁿ'e naati cucáávā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi 'tíicā. Ní maaⁿ ní tanducuéⁿ'ē tiempo miiⁿ ní tanducuéⁿ'ē dendu'ū

cunee ngiinu chi Ndyuūs diín yā chi canéé n'daacā cáávā yeⁿē.

21 Ní tanducuéⁿē chi din'dái Ndyuūs canéé chi natuuvíí. Naati ndaā tiempo chi nguéé natúúvíí caati véé parte yeⁿē ndúú^cū libertad chí n'dai taavi chi yeⁿē 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi daiyá Dendyuūs.

22 Ní s'uūuⁿ ní deenu yú chi ndíí nguuvi maaⁿ tanducuéⁿē chi din'dái Ndyuūs ní n'gai ya'āī ngεε^cū yeⁿē tan'dúú^cā 'áámá n'daataá ndúú^cū vaadī ya'ai yeⁿē chi 'cundiyáaⁿ daiya tá.

23 Ní nguéé dámaāⁿ tanducuéⁿē chi din'dái Ndyuūs ní n'gái ya'āī naati 'tiicá ntúūⁿ s'uuúⁿ n'geenu yú ngii. 'Áará chi canee yú ndúú^cū Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs chi Ndyuūs datee yā s'uuúⁿ chi vmnááⁿ vmnaaⁿ sta'a yú yeⁿé Ndyuūs. Ní 'cueenu taavi yú cuuvi 'naaⁿ chi canéé ngiinu yú tiempo chi Ndyuūs cuta'á yā s'uūuⁿ chi daiyá Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní nanguaⁿ'ái yā s'uūuⁿ yeⁿe cuerpo yeⁿe yú chi véé maaⁿ. Ní 'āā ntéé véé cuerpo ndíí^cū yeⁿe yú naati veε cuerpo chí ngai yeⁿe yú.

24 Ní s'uuúⁿ nguaⁿ'ai yú cáávā chi canee ngiinu yú chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi tée yā s'uuúⁿ. Nduuti chi 'āā inaaⁿ yú de'ē chi canee ngiinu yú 'āā ntéé canee ngiinu yú yeⁿē. Chííⁿ chi 'āā inaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ 'āā ntéé canéé ngiinu yā yeⁿē.

25 Naati nduuti chi canéé ngiinu yú chi 'āā cuéé snaaⁿ yú canéé chi cunee ngiinu yú ndúú^cū 'víí^ch'εtííⁿūⁿ.

26 Ní Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs nnginnée yā s'uūuⁿ taachi dúuvā yú. S'uuúⁿ nguéé deenu yú táácā canéé chí caaⁿ'maⁿngua'a yú tan'dúú^cā chi Ndyuūs neⁿé yā, ní maaⁿ ní Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs inneé yā s'uuúⁿ taachi ngaⁿ'angua'a yú nanááⁿ Ndyuūs taachi n'gai ya'ái yā ní nguéé cuuvi caaⁿ'maⁿ yú chuū ndúú^cū nduudu.

27 Ní Ndyuūs chí n'diichí yā staava yeⁿe yú deenú yā chi nadacadiinuuⁿ Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs caati Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ngiica yā dámaāⁿ yeⁿe chí neⁿe Ndyuūs ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿe Ndyuūs.

Cuchεε ca yú yeⁿe nducuéⁿē

28 Ní deenu yú chi Ndyuūs diín yā chí tanducuéⁿē chí chó'ōo yeⁿe s'uūuⁿ chí yeⁿe

s'uūuⁿ ní cáávā chí n'daacā yeⁿe yú caati neⁿe yú Ndyuūs. Ní Ndyuūs yaa'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi yeⁿé yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

29 Ní Ndyuūs ndεε^vε yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi yeⁿé yā ní divíí yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ lado yeⁿé yā ndii vmnááⁿ vmnaaⁿ caati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi daiyá yā tan'dúú^cā Daiyá yā Jesucristo. Ní 'íícú Cristo chí Daiya Ndyuūs ní Daiyá yā vmnááⁿ vmnaaⁿ nguaaⁿ n'deeé n'dái ví'í yā.

30 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí Ndyuūs chíndεε^vε yā ndíí vmnááⁿ vmnaaⁿ Ndyuūs yaa'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi yeⁿé yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní yaa'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ chí sta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi daiyá yā. Ní Ndyuūs chí sta'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi yeⁿé yā ní cuayiivi dich'εtε yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

31 ¿Dε'ē cuuvi caaⁿ'maⁿ yú yeⁿé dendú'ū s'eeⁿ? Dámaāⁿ cuuvi caaⁿ'maⁿ yú chuū. Nduuti chí Ndyuūs canéé yā ndúú^cū s'uuúⁿ, ¿du'ū cuchéé cūnee contra yeⁿe s'uuúⁿ?

32 Ní Ndyuūs nguéé diya'āī 'íínu yā Daiya yā cáávā s'uuúⁿ naati dicho'ó yā Daiyá yā caati ch'íí Daiya yā caavā nducyaaca s'uuúⁿ. Ní nduuti chí 'tíicā diín yā ndúú^cū Daiya yā, ¿'áá nguéé tee Ndyuūs tanducuéⁿē s'uuúⁿ daama ndúú^cū Daiyá yā ní n'deeé n'dái yeⁿē?

33 ¿Dú'ū cuuvi caaⁿ'maⁿ nuuⁿndi yeⁿé 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs ndεε^vε yā? Ndyuūs maáⁿ yā diín yā aceptar 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿé yā.

34 ¿Dú'u tuu'mi cuuvi diín yā condenar s'uuúⁿ? Cristo ní 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'íí yā cáávā nuuⁿndi yeⁿe yú ní nduuchí yā yeⁿe nguaaⁿ tinaⁿ'ā. Ni maaⁿ ní Cristo canee yā na lado yeⁿe honor yeⁿē Chiidá yā. Ní ngaⁿ'angua'á yā cáávā s'uuúⁿ.

35 ¿Du'ū cuuvi divíí yā s'uūuⁿ yeⁿe Cristo chí neⁿé yā s'uuúⁿ? ¿'Áá chííⁿ chí n'geenu yú ngii, 'áá cuuvi nadivíí s'uūuⁿ, o dendu'ū chí diííⁿ chí idi'vaachi yú o dendu'ū chí diíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cueenu yú cuuvi o taachi cuuví cuiica yú o taachi 'āā ntéé catecaí yú o cáánda yeⁿe yú o taachi ch'iin'núⁿ yā s'uūuⁿ ndúú^cū machete chí 'uūví lados 'caāíⁿ? ¿'Áá cuuvi diííⁿ nducuéⁿē chuū nadivíí s'uuúⁿ ná vaadī neⁿe yeⁿe Cristo? Nguéé cuuvi.

36 'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs:

Cáávā chi s'uuúⁿ ní yeⁿe di s'uuúⁿ nuuⁿmaⁿ nguuvi canee yú listo chi 'caaⁿ'núⁿ yā s'uuúⁿ cáávā di. Ní 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ cuenta yā chi s'uuúⁿ tan'dúú^{cā} 'iiti cuūchī chi caⁿ'á yā 'caaⁿ'nuⁿ yā, 'tíicā s'uuúⁿ.

37 Naati yeⁿe nducuéⁿ'ē dendu'ū cuchεε cá yú cáávā Cristo chi dinéⁿ'e yā s'uuúⁿ.

38 'Tíicā 'úú ní deenú chi cuaacu chi mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ cuuvi divíi yā s'uuúⁿ yeⁿe Ndyuūs chi dinéⁿ'e yā s'uuúⁿ. Ndíi nguéeⁿ ndúú vaadi n'gii, ndíi nguéeⁿ ndúú chi cunduūchi yú, ndíi nguéeⁿ ndúú ángeles, ndíi nguéeⁿ ndúú espíritus chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ ndúú^{cū} poder yeⁿe espíritus, ndíi nguéeⁿ ndúú dendu'ū chi véé maaⁿ, ndíi nguéeⁿ ndúú dendu'ū chi cuchī,

39 ndíi nguéeⁿ ndúú yeⁿe chi véé chí na yáácú, ndíi nguéeⁿ ndúú yeⁿe chi véé ndii na yáanūⁿ, ndíi nguéeⁿ ndúú táámá naaⁿ chi véé, tanducuéⁿ'ē chuū nguéeⁿ cuuví divíi s'uuúⁿ yeⁿe Ndyuūs chi dinéⁿ'e yā s'uuúⁿ caati s'uuúⁿ ní yeⁿe Jesucristo s'uuúⁿ.

9

Ndyuūs ndεεve yā 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judíos chi cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yā

1 'Úú Pablo ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu ti 'úú ní yeⁿ'é Cristo 'úú, ní nguéeⁿ ngaⁿ'á nduudu yaadi. Chíiⁿ chi nadacáadiinúⁿ na staava yeⁿ'é ní yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Cáávā chuū cuaacu niiⁿnyuⁿ deenú chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu.

2 Neené ndaachií yiinú ní neené ya'ai staava yeⁿ'é cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿ'é,

3 ndíi chi 'úú maán neⁿ'é chi cuneé condenado 'úú ní canee 'aama lado yeⁿe Cristo nduuti chi chiiⁿ cuuví diiⁿ, ní cuuvi 'cuεεtinéⁿ n'daacā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿ'é, ní cuuvi yā yeⁿe Cristo 'iiⁿ'yāⁿ.

4 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata Israel. Ní Ndyuūs staⁿ'á yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi cuuvi daiyá yā. Ní Ndyuūs chí dεεve n'dái taavi ca canee yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní diiⁿ yā 'áámá compromiso ndúúcu yā. Ní caⁿ'á yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ley yeⁿ'é yā chi ley yeⁿe Moisés. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canee yā ndúú^{cū} ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaacū ní ndúú^{cū} compromiso yeⁿ'é Ndyuūs chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi caⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

5 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní daiya chiida yú cuáán vmnaaⁿ ní yeⁿ'e ndaata 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní yeⁿ'e ndaata 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ Cristo ní ndaa yā ndúú^{cū} cuerpo tan'dúú^{cā} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní Cristo miiⁿ ní Ndyuūs, ní ch'εεε taavi yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē. Cueⁿ'e daāⁿmaⁿ dich'εεε yú Ndyuūs. 'Tíicā.

6 'Úú nguéeⁿ ngaⁿ'á chi compromiso chi ngaⁿ'a Ndyuūs nanáán 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí nguéeⁿ dichíiⁿ'vē. N'daacā ca chi ngaⁿ'á chi nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata Israel miiⁿ cuaacu chi nguéeⁿ yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

7 Naati nguéeⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata Israel ní daiya Abraham 'iiⁿ'yāⁿ. Naati 'túú^{cā} ngaⁿ'a Ndyuūs: Dii Abraham, cáávā saⁿ'ā daiya di chi nguuvi Isaac véé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē di cuayiivi.

8 Ní cáávā nduudu chi ngaⁿ'a Ndyuūs cuuvi deenú chi mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi daiya Ndyuūs cáávā chi ch'iindiyáaⁿ yā na ndaata yeⁿ'é Abraham. Nguεε 'tíicā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní daiya Dendyuūs nduuti chí cucáávā compromiso yeⁿ'e Ndyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuaacu chí daiyá Ndyuūs.

9 Nduudú 'cūū nduudu chí canee nguūⁿ yeⁿ'ē compromiso miiⁿ chí Ndyuūs caⁿ'a yā Abraham: Tiempo chí ch'iⁿ'í, 'úú nndaá ní ch'iⁿ'í poder yeⁿ'é ní Sara chí n'daataá yeⁿ'ē di ní 'cuundi 'aama daiya tá.

10 Ní nguéeⁿ dámaaⁿ chuū. Nduu 'uuvi daiya táⁿ'ā Rebeca míiⁿ ní cuaāchī. Ní nguuvi yā Esau ndúú^{cū} Jacob ní yeⁿ'ē 'áámá chiidaá ní chiidá yā ní Isaac chí yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ vmnáán vmnaaⁿ yeⁿ'e yú.

11-13 Ní taachi daiyā Rebeca miiⁿ chí cuaāchí 'āā cuéeⁿ 'cuεεtiyáaⁿ yā ní 'āā cuéeⁿ diiⁿ yā cosa chí n'daacā o cosa chí nguéeⁿ n'daacā, Ndyuūs yaaⁿ'ví yā táⁿ'ā Rebeca miiⁿ 'tíicā: Daiya di chí saⁿ'ā vmnaaⁿ chí Esau diiⁿ sa servir daiya di chí saⁿ'ā chí cuchī cuayiivi chí Jacob. Ní chuū ní tan'dúú^{cā} chí canee nguūⁿ naachi Ndyuūs ngaⁿ'a yā 'tíicā: 'Úú dineⁿ'é saⁿ'a Jacob miiⁿ, naati sán^{'ā} Esau miiⁿ 'úú nguéeⁿ neⁿ'é. Déenu yú chí canee cuaacu chí Ndyuūs cuuvi ndεεve yā 'āā du'ú nūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e yā tan'duucā chí neⁿ'e yā. Ní cuuvi yaaⁿ'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'é yā yaaⁿ'ví yā chí cuuvi yeⁿ'e yā. Ní nguéeⁿ diiⁿ

yā cuenta chiiⁿ chi diiⁿ 'iiⁿyāⁿ chi yaa'ví yā. Ní ndεεvé yā Jacob.

14 ¿Dε'ε cuuvi caaⁿmaⁿ s'uūuⁿ yeⁿe chi diiⁿ Ndyuūs? ¿'Áá diiⁿ Ndyuūs cosa chi nguéeⁿ cuaacu? Nguéeⁿ mar 'áámá naaⁿ.

15 Ndyuūs ní caⁿ'a yā chii yā Moisés miiⁿ 'tíicā: 'Úú ní ya'ái cáávā 'iiⁿyāⁿ chi 'úú neⁿ'é chi caⁿ'á chí ya'ái yeⁿe yā; ní 'úú ya'ái 'iinú cáávā 'iiⁿyāⁿ chi 'úú neⁿ'é chi caⁿ'á chí ya'ái 'iinú cááva yā.

16 Maaⁿ ní nguéeⁿ tan'dúúicā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā o diiⁿ yā chi cuuvi yeⁿ'é Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ, naati dámaāⁿ tan'dúúicā chi Ndyuūs ya'ai 'iinú yā caava 'aā du'ú nūuⁿ chi neⁿ'é yā chi cuuvi yeⁿ'é yā.

17 Ní canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs taachi Ndyuūs yaa'ví yā rey yeⁿe yáⁿ'āa Egipto 'tíicā: Dii Faraón, 'úú s'neéⁿ dii rey caati 'úú cuuvi 'cuuⁿmíⁿ poder yeⁿ'é cucáávā dii. Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe núúⁿmáⁿ íⁿ'yeeⁿdī cuuvi déénú yā chi duuchí ní caaⁿ'máⁿ yā chi duuchí.

18 Ní 'tíicā diiⁿ Ndyuūs. Ya'ái yā cáávā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi maāⁿ yā neⁿ'é yā, ní 'ti-icá ntúūⁿ Ndyuūs dichεεchí yā staava yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi maāⁿ yā neⁿ'é yā dichεεchí yā.

19 Tuu'mi ní 'aamá nī caⁿ'a nī chīi nī 'úú 'tíicā: Nduuti chi 'tíicā, ¿dε'ε cúúvī chi Ndyuūs ngaⁿ'á yā chi nuuⁿndi ní yeⁿ'e saⁿ'ā? Ní ¿dú'ū cuuvi diiⁿ cosa chi contra yeⁿ'e chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ?

20 'Úú ní ngaⁿ'á ngī díi saⁿ'ā: ¿Dú'ú dii chi díi cuuvi n'guεεcútaⁿ'a di yeⁿ'é Ndyuūs? ¿'Áá cuaacu chi 'áámá 'cúutīi yeⁿ'e íncheētí cuuvi caaⁿ'maⁿ ndúúicū 'iiⁿyāⁿ chi din'dái yā 'cúutīi miiⁿ ní caaⁿ'maⁿ 'tíicā: ¿Dε'ε cúúvī chi din'dái nī 'úú 'túúicā?

21 Deenu yú chi 'iiⁿyāⁿ chi din'dái yā 'cúutīi cuuvi din'dái yā yeⁿ'e íncheētí tan'dúúicā chi neⁿ'é yā din'dái yā. Cuuvi din'dái yā yeⁿ'e 'áámá taaⁿ íncheētí 'uūvī 'cúutīi, 'áámá chi yaⁿ'ai chíí'vē ni táámá chii nguéeⁿ yaⁿ'ai chíí'vē.

22 Ní 'tiicá ntúūⁿ chi diiⁿ Ndyuūs. Ndyuūs neⁿ'é yā 'cuuⁿmíⁿ yā 'iiⁿyāⁿ táácā cuuvi diiⁿ yā castigar 'iiⁿyāⁿ ní ch'iⁿ'í yā poder yeⁿ'é yā. Ní n'deee 'náán tiempo Ndyuūs cheé yā ndúúicū vaadī ngiinu yeⁿ'é yā ndúúicū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā. Ní

Ndyuūs canéeⁿ chi diiⁿ yā castigar 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní Ndyuūs dituūvī yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

23 Ní Ndyuūs neⁿ'é yā ch'iⁿ'í yā s'uūuⁿ chí chεεε ca vaadī dεεve taavi yeⁿ'é yā ní neéné ya'ai 'iinú yā cááva s'uūuⁿ. Ní ndii vmnááⁿ vmnaaⁿ diiⁿ yā chi s'uuúⁿ ní véé parte yeⁿ'e yú ndúúicū yā ndúúicū dεεve taavi ca yeⁿ'é yā.

24 Ní Ndyuūs yaa'ví yā s'uūuⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uūuⁿ, náⁿ'ā s'uūuⁿ chi 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chi judíos s'uūuⁿ ní tanáⁿ'a s'uūuⁿ chi nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chi judíos s'uuúⁿ.

25 Tan'dúúicā chi canéeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs naachi dinguūⁿ profeta Oseas ní Ndyuūs ngaⁿ'á yā 'tíicā:

'Iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é, 'úú yaa'ví 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi cuuvi yeⁿ'é; 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ dineⁿ'é vmnaáⁿ ti nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e 'úú maaⁿ ní ngaⁿ'á 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi neené neⁿ'é 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

26 Ní lugar míⁿ nūuⁿ naachi Ndyuūs caⁿ'a yā chii yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'túúicā: Ndís'tīi ní nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é ndís'tīi, míⁿ nūuⁿ ní ngaⁿ'á 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní chi duuchí yā daiya Dendyuūs chí canduuchi.

27 Ní saⁿ'a profeta Isaías caⁿ'a sá yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel 'tíicā: 'Áará chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel ní n'deee n'dái yā tan'dúúicā yáⁿ'āa ndúúitīi yeⁿ'e yiicu dámaāⁿ n'duu'vi núúⁿ yā nnguaⁿ'ai yā.

28 Ní Señor Ndyuūs diiⁿ yā chi cuuvi cuaacu nduudu chi 'āā caⁿ'a yā yeⁿ'e yáⁿ'āa 'cūū ní nuuⁿ diiⁿ yā nducuéⁿ'ē.

29 Ní 'tíicā ngaⁿ'a profeta Isaías cuaaⁿ vmnaaⁿ:

Nduuti chi Señor chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē nguéeⁿ s'neéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yú ndúúicu yú, tuu'mi ní s'uuúⁿ canee yú tan'dúúicā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Sodoma ndúúicū yáāⁿ Gomorra chí ch'iⁿ'i yā cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. 'Tíicā s'uuúⁿ.

Yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní yeⁿ'ē nduudu cuaacu yeⁿ'ē evangelio

30 ¿Dε'ε cuuvi caaⁿ'maⁿ yú tuu'mi? 'Tíicā cuuvi caaⁿ'maⁿ yú. 'Iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ yeⁿ'e ndaata Israel chi judíos 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ in'núúⁿ yā Ndyuūs ní nguéeⁿ diiⁿ yā chi

canee n'daāca yā nanáán Ndyuūs. Naati cuayivi míín ní 'ii'yān s'eeñ canee n'daāca yā nanáán Ndyuūs cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs. Ní Ndyuūs diín yā aceptar 'ii'yān s'eeñ chí yeñ'é yā 'ii'yān s'eeñ.

³¹ Nguéé 'tíicā ndúúcu 'ii'yān chí yeñ'e ndaataá Israel. Caneé yā ndúúcu ley yeñ'e Moisés chí cuuvi diiín chí n'daacā caneé yā nanáán Ndyuūs. Ní 'áará chí neñ'é yā caneé n'daacā nanáán Ndyuūs naati nguéé cuuvi diín yā cumplir chíiñ chí ngañ'a ley miiñ.

³² ¿De'ē cúúvī chí 'tíicā? 'Tíicā canee, caati 'ii'yān yeñ'e ndaata Israel nguéé n'daacā canee yā nanáán Ndyuūs cáávā ntiiñnyuñ chí diín yā cáávā ley yeñ'é yā, ní nguéé neñ'é yā cu'téenu yā Jesucristo. Ní cáávā chuū 'ii'yān s'eeñ canee tan'dúúca chí candéē ca'a yā ná tuūu chí Jesucristo chí diiín chí indēē ca'a 'ii'yān.

³³ Ní 'tíicā caneé nguūñ na libro yeñ'e Ndyuūs yeñ'e tuūu miiñ:

‘Úú Ndyuūs ní cu'neéñ na yáāñ Sión 'áámá 'ii'yān chí Jesucristo chí nguuvi tuūu chí cuundēē ca'a 'ii'yān ní tuūú miiñ ní 'áámá tuūú ch'ēte chí diiín chí cundēēve 'ii'yāñ; ní nducyáácá 'ii'yān chí cu'téenu yā 'ii'yān miiñ, nguéé cuuvi 'cuináañ yā.

10

¹ Ndís'tiī hermanos yeñ'é, neñ'é ndúúcu núú'máñ staava yeñ'é chí nducyaaca 'ii'yāñ Israel yeñ'e ndaata yeñ'é cuuvi nnguañ'ai yā. Ní 'úú ní ngañ'angua'á cááva yā.

² Deenú chí cuaacu chí 'ii'yān yeñ'e ndaataá yeñ'é ní neñ'é yā dich'ēte cá yā Ndyuūs naati nguéé diín yā tan'dúúca chí neñ'e Ndyuūs caati nguéé déenu yā táácā cuuvi diiñ yā.

³ Ní nguéé déenu yā táácā Ndyuūs diín yā aceptar 'ii'yān chí cuuvi yeñ'é yā 'ii'yāñ. Ní diín yā chēē chí nadacádíínuuñ yā chí n'daacā. Ní nguéé neñ'é yā diín yā tan'dúúca chí Ndyuūs neñ'e yā chí diiñ yā caati n'daacā caneé yā nanáán Ndyuūs.

⁴ Ní taachi ndaā Cristo diín yā chí 'āā ví'í cā ley yeñ'e Moisés. Ní maañ ní nducyáácá 'ii'yān chí i'téenu yā Cristo, 'ii'yān s'eeñ n'daacā caneé yā nanáán Ndyuūs.

⁵ Ní Moisés miiñ dinguuñ yā yeñ'e 'ii'yāñ chí neñ'é yā canee n'daāca yā nanáán Ndyuūs cáávā chí diín yā chí ngañ'a ley miiñ. 'Tíicā dinguuñ yā: 'Ii'yāñ chí diiñ yā tanducuéñ'ē dendu'ū chí ngañ'a ley yeñ'e Moisés canduuchi yā cueñ'e daāñmañ cucáávā ley miiñ.

⁶ Naati chuū ní ngañ'a yeñ'e 'ii'yāñ chí canee n'daacā nanáán Ndyuūs cáávā chí i'téenu yā Jesucristo. Díí nguéé ngañ'a di na staava yeñ'e di 'tíicā: ¿Du'u cañ'ā na va'ai chēeti nguuvi? Taachi ngañ'a di 'tíicā, nadicua'ái di Cristo yeñ'é va'āi chēeti nguuvi.

⁷ Ní nguéé caañ'mañ di na staava yeñ'e di 'tíicā: ¿Du'ū cuuvi cañ'á yā iñ'yeēñdī chí yáanūñ tan'dúúca chí cheñ'e Cristo? Taachi diiñ di 'tíicā, diiñ di chí Cristo nadacuéñ yā yeñ'e nguaañ tináñ'ā.

⁸ Chuū chí canee chí caañ'mañ yú: Nduudu cuaacu yeñ'é Ndyuūs 'āā niiñnuuñ canee yeñ'é ní ní canee na cheendí ní ní canee na staava yeñ'é ní. Nduudu cuaacu miiñ ní nduudu chí ngañ'á 'nū nanáán ndís'tiī cááva chí cuuvi cu'téenu ní.

⁹ Nduuti chí caañ'máñ ní ndúúcu 'ii'yāñ ní ngañ'a ní 'tíicā chí Jesús miiñ chíiñ chí 'iiví ní ní i'téenu ní ndúúcu núú'máñ staava yeñ'é ní chí Ndyuūs nadicuéñ yā Cristo miiñ yeñ'e nguaañ tináñ'ā, tuu'mi ní díí nanguañ'ai di.

¹⁰ Canéé chí cu'teenú ní ndúúcu núú'máñ staava yeñ'e ní ní Ndyuūs cuaáñ yā ndís'tiī. Canéé chí caañ'máñ ní ndúúcu 'ii'yāñ ní ngañ'á ní chí i'téenu ní Jesucristo ní cuuvi nanguañ'ai ní.

¹¹ Ní canéé nguūñ na libro yeñ'é Ndyuūs 'tíicā: Nducyáácá 'ii'yāñ chí cu'téenu yā Cristo nguéé cuuvi 'cuináañ yā.

¹² Nguéé ñ'dáañ yā 'ii'yāñ Israel s'eeñ ndúúcu 'ii'yāñ yeñ'e tanáñ'ā naciones. Maañ Señor Jesucristo miiñ ní maañ Señor yeñ'e nducyáácá 'ii'yāñ. Ní Señor miiñ itēē yā yeñ'e nducuéñ'ē chí n'dai yeñ'é yā nducyaaca 'ii'yāñ chí ngañ'angua'á yā nanáán Ndyuūs cáávā chí duuchi yā.

¹³ Caati 'tíicā canéé nguūñ na libro yeñ'é Ndyuūs: Nducyáácá 'ii'yāñ chí ngañ'a yā ngii yā: “N'díí Señor Jesucristo yeñ'é,” ní cuuvi nanguañ'ai yā.

¹⁴ ¿Táácā cuuvi caañ'máñ yā ndúúcu Señor miiñ nduuti chí nguēē i'téenu yā

'ii'nyān? ¿Ní táacā cuuvi cu'téenu yā ye'nē 'áamá 'ii'nyān chi nguée n'giindiveén yā ye'nē yā? ¿Ní táacā cuuvi caandiveén yā nduuti chi nguée 'aama 'ii'nyān chi caa'n'mán yā nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs?

15 ¿Ni táacā cuuvi caa'n'mán yā nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs mii'n nduuti chi nguée du'ū vεε dicho'ó? 'Tíicā canée nguūn na libro ye'nē Ndyuūs: Dε'ε chúucā n'daacā chi ndaā 'ii'nyān s'een chi candεε yā nduudu cuaacu ye'nē vaadī 'dii'n ni nga'n'á yā nduudu ngai ye'nē Cristo.

16 Naati nguée nducyaaca 'ii'nyān i'téenu yā nduudu cuaacu ye'nē Cristo. Ní tan'dúucā chi nga'n'a profeta Isaías ndii cuáán vmnaa'n taachi nga'n'a 'tíicā: N'diī Señor, ¿dú'ū i'téenu nduudu cuaacu chí nga'n'ā cuaacu yú?

17 'Tíicā tuu'mi, 'ii'nyān i'téenu yā nduudu cuaacu ye'nē Jesucristo cáávā chi n'giindiveén yā nduudu mii'n, ní n'giindiveén yā nduudu cuaacu ye'nē Cristo.

18 Naati 'úú itiinguuneén ndís'tiī: ¿'Áá cuaacu chí nguée n'giindiveén yā nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs? Cuaacu chí n'giindiveén yā. 'Tíicā canée nguūn na libro ye'nē Ndyuūs:

Nduudu cuaacu chí nga'n'a yā, nga'n'a yā na núú'mán í'nyee'ndī. Ní nduudu ye'nē yā ní nga'n'a yā ní ndiī núú'mán cuaa'n chí ya'n'ai ca ye'nē í'nyee'ndī.

19 Táámá vmné'nee itiinguuneén ndís'tiī: ¿'Áá nguée diín cuenta 'ii'nyān Israel chí judíos s'een ye'nē nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs? Moisés mii'n, 'ii'nyān chí vmnáán vmnaa'n nguεcuneé yā ye'nē chuū, ní 'tíicā canée nguūn:

'Úú ní diín chí cuuvi nngueé nī ye'nē 'ii'nyān ye'nē táámá nación chí nguée véé nación ye'nē Ndyuūs. 'Úú ní diín chí nduuví taa'n nī ndúucū 'ii'nyān chí nguée ye'nē chí ye'nē táámá nación caati ca'n'á diín cosa chí n'daacā nduucú yā.

20 Ní profeta Isaías mii'n claro ca chí nga'n'á yā ndúucū nduudú 'cūū. Ndyuūs nga'n'á yā 'tíicā:

'Ii'nyān chí nguée n'nuún yā 'úú ní indaacá yā 'úú. 'Ii'nyān chí nguée itiingu-

uneén yā ye'nē, 'úú ní ch'i'n'í maán 'úú nanáán yā.

21 Ní taachi Isaías mii'n nga'n'a yā nanáán 'ii'nyān ye'nē Israel, 'tíicā nga'n'a yā: Ndyuūs nga'n'a 'tíicā: Nguuvi nguuvi n'doó ta'á ní yaa'ví 'ii'nyān chí nguée n'giindiveén yā nduudu ye'nē. Ní chεεchi staava ye'nē yā.

11

'Ii'nyān ye'nē Israel chí nanguán'ai yā

1 Maa'n ní intiinguuneén ndís'tiī: ¿'Áá diín Ndyuūs chí s'neén yā 'ii'nyān Israel ye'nē ndaata ye'nē yā? Nguée diín yā 'tíicā. 'Úú Pablo maán 'ii'nyān ye'nē ndaata Israel 'úú ní ye'nē ndaata ye'nē Abraham 'úú, ní ye'nē 'ii'nyān ye'nē ndaata Benjamín 'úú.

2 Ndiī cuáán vmnaa'n Ndyuūs diín yā recibir 'ii'nyān ye'nē ndaata ye'nē yā, 'ii'nyān Israel chí ndεεvε yā chí cuuvi ye'nē yā 'ii'nyān. Ní ndís'tiī, ¿'Áá nguée déenu nī ye'nē chí canée nguūn na libro ye'nē Ndyuūs naachi profeta Elías nga'n'angua'á yā ní di'cuiitú yā Ndyuūs contra ye'nē 'ii'nyān Israel? Ní ca'n'a yā 'tíicā:

3 N'diī Señor Ndyuūs, 'ii'nyān Israel s'een ní 'nii'n'nún yā sa'n'ā profetas ye'nē nī ní dituūví yā nátai s'een ye'nē nī, n'diī Ndyuūs chí canduuchi. Ni maa'n dámaān 'úú canée ní 'tiicá ntúūn ne'nē yā 'caa'n'nu' yā 'úú.

4 Naati Ndyuūs nan'guεεcúta'n'a yā ye'nē profeta Elías mii'n, 'tíicā: Canée lado ye'nē ndεεchē mil sa'n'ā chí nguée chiintii'yá yā nanáán santo ídolo chí nguuvi Baal.

5 Ní 'tiicá ntúūn ye'nē tiempo 'cūū canée duu'ví 'ii'nyān ye'nē Israel chí i'téenu yā Ndyuūs ní Ndyuūs ndεεvε yā 'ii'nyān s'een. Ní diín yā cosa chí n'dai taavi cááva yā.

6 Ní nduuti chí ye'nē Ndyuūs 'ii'nyān s'een cáávā chí Ndyuūs ní diín n'dai taavi yā ní ndεεvε yā 'ii'nyān s'een, tuu'mi ní nguée cáávā cosa chí 'ii'nyān s'een maán yā cuuvi diín yā. Ní ndúúti chí cáávā cosa chí 'ii'nyān s'een cuuvi diín yā, tuu'mi ní nguée cáávā vaadī n'dai ye'nē Ndyuūs chí ye'nē Ndyuūs 'ii'nyān.

7 ¿Dε'ε ra tuu'mi? 'Ii'nyān Israel nguée ndaaca yā de'ē chí in'nuún yā. Naati 'ii'nyān chí Ndyuūs ndεεvε yā, 'ii'nyān s'een ndaaca yā. Ní tanán'ā 'ii'nyān nguée n'giindiveén yā

nduudu yeⁿé Ndyuūs ti ndii chεεchí maán yā 'iiⁿyāⁿ.

8 'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs: Ndyuūs diíⁿ yā chi nguéé tu-umicádíinuⁿ yā na staava yeⁿé yā dendu'ū yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs; ní diíⁿ yā chi nduutináaⁿ yā nguéé snaaⁿ yā ní veéⁿ yā nguéé 'caandiveéⁿ yā. Ní 'tíicā 'iiⁿyāⁿ Israel ndii tiempo 'cūū.

9 'Tiicá ntúūⁿ David ngaⁿ'a yā:

'Viicu yeⁿe chi che'é yā ní nduuvi tan'dúúcā tuūvī cáávā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní tiempo chi che'é yā ndaā enemi-gos yeⁿé yā ní nadītuu'ví ya 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní 'tíicā Ndyuūs cuuvi diíⁿ yā castigar 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

10 Ní nduutinaáⁿ yā tan'dúúcā chi cuuvi ngueēe chí nguéé snaaⁿ yā. Ní dáámí yā 'áámá nūⁿ can'díi yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

Nanguaⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ chi nguéé 'iiⁿyāⁿ Israel

11 Maaⁿ ní itiinguuneéⁿ ndís'tiī: Taachi 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ candéé ca'a yā chí cundεεve yā caati nguéé i'téenu yā Ndyuūs, ¿'áá 'áámá canee chí chindεεve yā? Nguεε 'tíicā mar 'áámá naaⁿ. Naati chó'ōo chuū caati 'iiⁿyāⁿ Israel chí judíos s'eeⁿ nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs. Ní 'íicú 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe ndaata Israel cuuvi nanguaⁿ'ai yā. Ní diiⁿ chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel nngueé yā yeⁿe tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní cu'téenu cá yā Ndyuūs.

12 Ní caati 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs ní chó'ōo chí tuneéⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe núúⁿmáⁿ iⁿ'yeeⁿdí chí cuuvi cu'teenú yā Ndyuūs. Ní sta'á yā yeⁿe vaadī n'dai yeⁿé Ndyuūs. Ní nduuti chí 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe ndaata Israel cuuvi cu'téenu yā caava 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel nguéé ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs, tuu'mi n'deee ca n'daacā ca yeⁿe nducyáácá 'iiⁿyāⁿ taachi 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ nanguεεcúndíi yā ní cu'téenu yā nduudu yeⁿé Ndyuūs taama vmnéⁿ'ēe.

13 Maaⁿ ní neⁿ'é caāⁿ'máⁿ nduucú ndís'tiī chí nguéé 'iiⁿyāⁿ Israel ndís'tiī. Maaⁿ chí Ndyuūs dicho'ó yā 'úú chí 'úú ní apóstol chí candéé nduudu yeⁿé yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ

chí nguéé Israel s'eeⁿ. Úú deenú chí ch'εεte ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé.

14 Ní 'úú neⁿ'é chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿé ngueé yā yeⁿe ndís'tiī niicu cu'téenu yā Ndyuūs tan'dúúcā chí ndís'tiī i'téenu ní Ndyuūs. Ní 'iicú cuuvi nanguaⁿ'ai n'duuvi 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿé tan'dúúcā ndís'tiī nanguaⁿ'ai ní.

15 Ní taachi Ndyuūs s'neéⁿ yā 'áámá lado 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ diíⁿ yā 'tíicā caati nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí nguéé yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel cuuvi cunee 'diiⁿ yā ndúúcū Ndyuūs. ¿Táácā cuuvi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ taachi Ndyuūs cuaāⁿ ntuúⁿ yā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ? Ndyuūs nca'á yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé yā lugar yeⁿe vaadī n'gii cueⁿe daāⁿmaⁿ.

16 N'giindiveéⁿ ní yeⁿe chuū chí caaⁿ'máⁿ: Nduuti chí ca'a yú Ndyuūs 'áámá taaⁿ yeⁿe masa yeⁿé pan cáávā ofrenda, 'tiicá ntúūⁿ nducuéⁿ'ē masa yeⁿe pan miiⁿ ní yeⁿé Ndyuūs. Ní nduuti chí ca'a yú Ndyuūs cáávā ofrenda dii'yu yeⁿe yáⁿ'á, 'tiicá ntúūⁿ nducuéⁿ'ē yáⁿ'á ní yeⁿé Ndyuūs. 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs di'viicú yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel caati 'āā di'viicú yā 'iiⁿyāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿe ndaata yeⁿé yā.

17 Náⁿ'á dúuⁿnē yeⁿe yáⁿ'á olivo chí canéé na yáⁿ'āa 'iiⁿyāⁿ, ní 'iiⁿyāⁿ 'caaca yā ní sta'á yā dúuⁿnē yeⁿe yáⁿ'á olivo chí canéé icyáⁿ'ā ní diíⁿ yā chí yeⁿe yáⁿ'á olivo yeⁿé yā. 'Tíicā ndís'tiī, 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿe ndaata Israel. Ní ndís'tiī tan'dúúcā dúuⁿnē yeⁿe yáⁿ'á olivo yeⁿe icyáⁿ'ā miiⁿ 'tiicá ní naati maaⁿ ní véé parte yeⁿé ní ndúúcū 'iiⁿyāⁿ Israel chí tan'dúúcā yáⁿ'á olivo chí canéé yáⁿ'āa 'iiⁿyāⁿ. Ní maaⁿ ní ndís'tiī chí nguéé yeⁿe ndaata Israel cuuvi yeⁿé ní nducuéⁿ'ē chí n'dai taavi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí Israel yā.

18 Maaⁿ ní ndís'tiī chí nguéé Israel ní, nguéé caaⁿ'máⁿ ní chí ch'εεte maán ní ndís'tiī, caati nguéé 'iiⁿyāⁿ chí Israel yā chí tan'dúúcā chí nguéé yeⁿe yáⁿ'á. Ní 'iiⁿyāⁿ 'caaca yā dúuⁿnē miiⁿ, 'tíica yā. Ndís'tiī n'gaacú ní chí ndís'tiī ní tan'dúúcā 'áámá dúuⁿnē 'tíicā ndís'tiī. Tan'dúúcā dúuⁿnē nguéé ca'a fuerzas yeⁿe dii'yu yeⁿe yáⁿ'á naati yáⁿ'á ca'a fuerzas yeⁿe dúuⁿnē, 'tíicā ndís'tiī. Cuta'á ní fuerzas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí Israel yā.

19 'Úú nguéé deenú nduuti chi ndís'tiī caa'n'má'n nī 'tíicā ye'n'e chuū: 'Ii'n'yā'n ch'iicá yā dúu'nē s'ee'n caati 'úú cuuvi caneé lado ye'n'e dúu'nē chi ch'iicá yā. 'Úú chi nguéé Israel 'úú caneé lado ye'n'e 'ii'n'yā'n chi Israel yā.

20 N'daacā nga'n'a nī naati deenú nī chi 'ii'n'yā'n s'ee'n tan'dúúicā dúu'nē chi ch'iicá yā, 'tiicá yā, ti nguéé i'téenu yā Cristo. Ní maa'n ní ndís'tiī tan'dúúicā dúu'nē ye'n'e yá'n'á míi'n 'tiicá nī caati i'téenu nī Cristo. Maa'n ní ndís'tiī nguéé díi'n nguee nī naati cundéε nī cuidado táácā chi 'cuεεtinéε nī.

21 Caati nduuti chi Ndyuūs nguéé díi'n yā perdonar 'ii'n'yā'n Israel chi nguéε i'téenu chi tan'dúúicā dúu'nē ye'n'e yá'n'á, nguéé díi'n yā nadach'εεcú yā nuu'ndi ye'n'e ndís'tiī chi vmnáá'n vmnaa'n tan'dúúicā dúu'nē chi ye'n'e yá'n'á ye'n'e icyá'n'ā nduuti chi nguéé candéε nī cuidado táácā chi 'cuεεtineé nī.

22 Cuin'diichí nī, tuu'mi Ndyuūs ní neené n'dai taavi yā ndúúicú 'ii'n'yā'n chi i'téenu yā naati neene cheεchí ntúú'n yā vaa. Cheεchí yā ndúúicú 'ii'n'yā'n ti nguéé i'téenu yā. Naati Ndyuūs ní neené n'dai taavi yā ndúúicu nī nduuti chi 'áámá cuneé nī chi cu'téenu nī. Ní nduuti chi nguéé díi'n nī 'tuucā, tuu'mi 'tiicá ntúú'n Ndyuūs ca'n'á yā díi'n yā castigar ndís'tiī tan'dúúicā chi ch'iicá yā dúu'nē ye'n'e maa'n yá'n'á.

23 Ní nduuti chi 'ii'n'yā'n Israel cu'téenu yā Cristo, tuu'mi ní Ndyuūs ní cuta'á yā ní nguεεcunéé díi'n yā chi 'ii'n'yā'n s'ee'n ní táámá vmné'n'ēε canee yā tan'dúúicā 'āā dúu'nē ye'n'e maa'n yá'n'á míi'n 'tíicā yā. Ní véé poder ye'n'e Ndyuūs chi cuuvi díi'n yā 'tíicā.

24 Ní nduuti chi ndís'tiī chi nguéé 'ii'n'yā'n Israel ndís'tiī, ní Ndyuūs sta'á yā ndís'tiī tan'dúúicā chí n'giicá yā dúu'nē ye'n'e táámá yá'n'á olivo ye'n'e icyá'n'ā ní díi'n yā chi ye'n'e yá'n'á olivo ye'n'é yā, 'tíicā ndís'tiī maa'n. 'Tiicá ntúú'n n'dáácā n'dai ca díi'n Ndyuūs ndúúicú 'ii'n'yā'n Israel chi vmnáá'n vmnaa'n tan'dúúicā dúu'nē ye'n'e yá'n'á ye'n'é yā, ní cuuvi díi'n yā chi táámá vmné'n'ēε ní ye'n'e maa'n yá'n'á mii'n.

Ye'n'e chi nanguan'ai 'ii'n'yā'n Israel ye'n'e tiempo chi cuchii

25 Maa'n ní hermanos ye'n'é, ne'n'é chi ndís'tiī cadíinúú'n nī chi canúú'n n'de'ei. Ní nguéé nadicádíinuu'n nī chi deenu ca nī.

'Áámá tiempo nūu'n 'ii'n'yā'n Israel dichεεchí yā staava ye'n'é yā dámaā'n 'naa'n tiempo taachi nducyaaca 'ii'n'yā'n chi nguéé 'ii'n'yā'n Israel ní Ndyuūs ndεεvε yā nducyaaca 'ii'n'yā'n s'ee'n chi ne'n'é yā chi cuuvi ye'n'é yā.

26 Ní taachi cho'ōo tiempo mii'n nducyaáacá 'ii'n'yā'n Israel ní ca'n'a yā cu'téenu yā caati 'tíicā canéé nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs:

'Ii'n'yā'n chi nadanguán'ai yā 'ii'n'yā'n Israel chiicá yā ye'n'e yāā'n Sión, ní divíi yā nducué'n'ē nuu'ndi ye'n'e 'ii'n'yā'n ye'n'e ndaata Israel.

27 Ní 'úú Ndyuūs dicuaacú compromiso ye'n'é ndúúicú 'ii'n'yā'n s'ee'n, taachi 'úú nadivií nuu'ndi ye'n'e yā.

28 Ní 'ii'n'yā'n Israel nguéé i'téenu yā nduudu cuaacu ye'n'e Ndyuūs ye'n'e chi nadanguán'ai yā. Ní maa'n ní contra ye'n'é Ndyuūs 'ii'n'yā'n s'ee'n caati ndís'tiī chi nguéé 'ii'n'yā'n Israel ndís'tiī, cuuvi ye'n'é Ndyuūs ndís'tiī. Ní 'áará chi 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n nguéé i'téenu yā Cristo, Ndyuūs dine'n'é yā 'ii'n'yā'n s'ee'n caati Ndyuūs níndεεvé yā 'ii'n'yā'n s'ee'n chí vmnáá'n vmnaa'n chi ye'n'e ndaata ye'n'é yā.

29 Ní Ndyuūs nguéé ndaacadaamí yā ye'n'é 'ii'n'yā'n s'ee'n chi yaa'ví yā chi cuuvi ye'n'é yā 'ii'n'yā'n s'ee'n. Ní Ndyuūs di'viicú ntúú'n yā 'ii'n'yā'n s'ee'n.

30 Ní tiempo chi chó'ōo ndis'tiī chi nguéé 'ii'n'yā'n Israel ndís'tiī, nguéé n'giindiveé'n nī nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs naati maa'n ní 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n nguéé n'giindiveé'n yā nduudu ye'n'é Ndyuūs. Ní Ndyuūs yá'ai yā caavā ndís'tiī chi nguéε i'téenu nī.

31 Ní 'tiicá ntúú'n, 'ii'n'yā'n Israel s'ee'n nguéé n'giindiveé'n yā nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs ní díi'n yā 'tíicā caati cuayiivi Ndyuūs cuuvi ya'ái yā cáávā 'ii'n'yā'n s'ee'n tan'dúúicā chí ya'ái yā cáávā ndís'tiī.

32 Ní Ndyuūs 'āā daamá nūu'n s'née'n yā nducyaaca 'ii'n'yā'n chi nguéé ch'iindiveé'n yā nduudu ye'n'é yā cáávā chí Ndyuūs cuuvi ya'ái yā caavā nducyaaca 'ii'n'yā'n.

33 Dε'ε chúúicā n'deeε cá vaadi n'dai ye'n'é Ndyuūs. Dε'ε chúúicā n'deeε cá chí tuumicádíinuu'n yā ndúúicú chí déenu yā. S'uuú'n ní nguéé cuuvi caa'n'ma'n yú dε'ε cuuvi chí tuumicadiinúú'n yā 'tíicā; ní nguéé cuuvi tuumicadiinuu'n yú chii'n chí díi'n yā.

³⁴ Ní 'tíicā canéé nguūⁿ na libro ye^{n'e} Ndyuūs: ¿Dú'ū cuuvi túúmícádiinūⁿ vaadī cadíinūⁿ ye^{n'e} Señor Ndyuūs? ¿Du'ū cuuvi ca'a consejo Ndyuūs?

³⁵ ¿Du'ú 'iiⁿyāⁿ ca'a yā algo Ndyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ ní cuayivi Ndyuūs ca'a yā tan'dúúcā chi nadííⁿ vε yā ye^{n'e}?

³⁶ Tanducué^{n'e} dendu'ū chí véé ní Ndyuūs din'dái yā ní tee yā s'uuúⁿ tanducué^{n'e}. Ní cucáávā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ véé tanducué^{n'e} dendu'ū chí ye^{n'e} yā. Maaⁿ ní cue^{n'e} daāⁿmaⁿ dich'εεε yú Ndyuūs. 'Tíicā.

12

Ca'a yú vida ye^{n'e} yú Ndyuūs ní diiⁿ yú tanducué^{n'e} chí ne^{n'e} yā

¹ Maaⁿ ní ndís'tiī, hermanos ye^{n'e}, cáávā chí Ndyuūs ya'ai 'iinú yā ye^{n'e} ndís'tiī, di'cuíitū ndís'tiī chí ca'a nī vida ye^{n'e} maáⁿ nī tan'dúúcā 'áámá ofrenda chí canduchi nanááⁿ Ndyuūs cáávā ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} Ndyuūs. Ní diiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ chí ne^{n'e} yā chí diiⁿ nī. Chuū chí diiⁿ nī ní cuaacu chí n'dai taavi chí inee yiinú Ndyuūs. Ní canéé chí diiⁿ nī 'tíicā.

² Ní nguéé diiⁿ nī tan'dúúcā chí ne^{n'e} 'iiⁿyāⁿ ye^{n'e} iⁿ'yeeⁿdí 'cūū naati cuaáⁿ nī lugar Ndyuūs chí n'daáⁿ yā vaanicadíinūⁿ ye^{n'e} nī ni 'tiicá ntuūⁿ n'daáⁿ yā vida ye^{n'e} nī. Ní 'íicú cuuvi deenú nī chεé chí Ndyuūs ne^{n'e} yā chí diiⁿ nī, chεé chí n'daacā, chεé chí cunee yiinú Ndyuūs ni chεé chí n'dai taavi ca.

³ Ní cáávā chí Ndyuūs tee yā 'úú chí n'dai taavi ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} yā 'úú ní nga^{n'a} ngī ca'áámá ca'aama ndís'tiī chí nguéé nadacádíinuuⁿ nī chí n'gεεε cá nī ngo'o ca chí canéé chí nadacádíinuuⁿ nī naati nadacádíinuuⁿ nī ní n'diichí nī ye^{n'e} maáⁿ nī ndúúcū chí i'téenu nī chí Ndyuūs itée yā ndís'tiī.

⁴ Caati 'tíicā tan'dúúcā 'áámá cuerpo ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ chí neené n'dee nááⁿ chí véé ye^{n'e} nī nguéé dáámá ntiiⁿnyuⁿ chí ye^{n'e} n'dee nááⁿ ye^{n'e};

⁵ 'tiicá ntúūⁿ s'uuúⁿ 'áará chí neené 'yaaⁿ yú ní s'uuúⁿ ní tan'dúúcā chí 'áámá cuerpo ti ye^{n'e} Cristo s'uuúⁿ, 'tíicā s'uuúⁿ ní s'uuúⁿ ní tan'dúúcā chí nduuvidaama yú 'aama yú taama yú tan'dúúcā chí n'dee nááⁿ ye^{n'e} 'áámá cuerpo ye^{n'e} maaⁿ yú, 'tíicā s'uuúⁿ.

⁶ Ní Ndyuūs tee yā ye^{n'e} vaadi n'dai ye^{n'e} yā ntiiⁿnyuⁿ chí n'dááⁿ ca'áámá ca'aama s'uuūⁿ tan'dúúcā chí ne^{n'e} yā diiⁿ yā. Ní canee chí diiⁿ yú n'dai ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} yú. Ní nduuti chí Ndyuūs tee yā ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} yú chí candεε yú nduudu cuaacu ye^{n'e} yā chí tee yā s'uuúⁿ canéé chí caaⁿmaⁿ yú nduudu miiⁿ tan'dúúcā chí i'téenu yú.

⁷ Ní nduuti chí Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí nginne yú, taná^{n'a} 'iiⁿyāⁿ canee chí cunnee yú n'daacā ca. Ní s'uuúⁿ chí véé ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} yú chí ngi'cueeⁿ yú canéé chí ca'cueeⁿ yú n'daacā.

⁸ S'uuūⁿ chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí yaa'vi née yú 'iiⁿyāⁿ chí cu'téenu cá yā canéé chí diiⁿ yú n'daacā ca. S'uuúⁿ chí véé ca ye^{n'e} yú chí cuuvi ca'a yú taama yā, canéé chí ca'a yú ndúúcū núúⁿmáⁿ staava ye^{n'e} yú. S'uuúⁿ chí nga^{n'a} ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} taná^{n'a} s'uuúⁿ canee chí nga^{n'a} ntiiⁿnyuⁿ yú n'daacā ca. S'uuúⁿ chí ca'a yú taná^{n'a} s'uuúⁿ chí nguéé véé necesidades ye^{n'e} yā canéé chí diiⁿ yú ní yeenu yú.

Ye^{n'e} chí canéé chí diiⁿ yú ti ye^{n'e} Cristo s'uuúⁿ

⁹ Canéé chí dine^{n'e} yú 'aama yú taama yú ndúúcū núúⁿmáⁿ staava ye^{n'e} yú. Ní nguéé dine^{n'e} yú cosa chí nguεε n'daacā naati canéé chí diiⁿ yú tanducué^{n'e} chí n'daacā.

¹⁰ Canéé chí dine^{n'e} yú 'aama yú taama yú tan'dúúcā chí 'aama vi'i yú chí cuaacu chí 'áámá yuuuⁿ yú ní dine^{n'e} yú 'aama yú ndúúcū taama yú.

¹¹ Ní n'daacā idiiⁿ ca yú ntiiⁿnyúⁿ ní nguéé 'daan'dí yú ní diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} Señor ndúúcū núúⁿmáⁿ staava ye^{n'e} yú ti ne^{n'e} yú Señor ye^{n'e} yú.

¹² Ní cáávā chí Ndyuūs ca^{n'a} yā chí téé yā s'uuúⁿ chí cuuvi ye^{n'e} yú canéé chí yeenu yú. Ní taachi n'geenu yú ngii canéé chí cuchée yú ngiinū ngiinū. Ní cué^{n'e} daāⁿmaⁿ canéé chí caaⁿmaⁿngua'a yú.

¹³ Ní canéé chí cunnee yú 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs ni téé yú ye^{n'e} necesidades chí nguéé véé ye^{n'e} yā. Canéé chí cuaaⁿ yú 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ yā visitar s'uuúⁿ.

¹⁴ Canéé chí caaⁿmaⁿ yú: Dé'ε chúúcā n'dai ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'daacā idiíⁿ yā ndúúcū s'uuúⁿ. Ní ngiica yú Ndyuūs

chi di'viicú yā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ ní nguéeⁿ taaⁿ yú nduucú yā.

15 Ní canéeⁿ chí cuuvi yeenu yú ndúúcū 'ii'nyāⁿ chí yeenu yā. Ní canéeⁿ chí cuεεcu yú ndúúcū 'ii'nyāⁿ chí nguεεcú yā.

16 Ní 'cuεεtinee yú n'daacā ndúúcū 'áámá yú taama yú. Nguéeⁿ nadacádíínuuⁿ yú ye'ē maaⁿ yú chí ch'εεtē naati ndiicúúⁿ n'dai 'cuεεtinee yú ní nguéeⁿ nadacádíínuuⁿ yú ye'ē maaⁿ yú chí s'uūuⁿ chí deenu yú.

17 Nguéeⁿ nanguεεcundii yú ní diiⁿ yú cosa chí nguεε n'daacā ndúúcū 'ii'nyāⁿ chí 'āā diiⁿ yā cosa chí nguéeⁿ n'daacā ndúúcu yú. Diiⁿ núúⁿ yiiⁿnuⁿ yú chí diiⁿ yú dámaāⁿ chí n'daacā ndúúcū nducyaaca 'ii'nyāⁿ.

18 Ní diiⁿ yú nducuéⁿē chí n'daacā chí cuuvi diiⁿ yú caati 'diiⁿ cuuvi cunee yú nguaaⁿ nducyaaca 'ii'nyāⁿ.

19 Ní ndís'tiī hermanos ye'ē chí ne'ē taavi, nguéeⁿ diiⁿ yú castigar 'ii'nyāⁿ naati cu'neeⁿ yú nanááⁿ Ndyuūs ní nguéeⁿ cuuvi 'cuinaaⁿ yú. Ní 'iícú Ndyuūs cā'a yā castigo 'ii'nyāⁿ. Canéeⁿ nguūⁿ na libro ye'ē Ndyuūs 'tíicā: 'Úú chí Señor ní ngaⁿ'á chí 'úú ní diiⁿ castigar 'ii'nyāⁿ ye'ē 'úú ní nadí'vε yā ye'ē chí nguéeⁿ n'daacā chí diiⁿ yā.

20 Naati s'uuuⁿ ní diiⁿ yú tan'dúúcā chí canéeⁿ nguūⁿ na libro ye'ē Ndyuūs 'tíicā: Nduuti chí 'ii'nyāⁿ chí taáⁿ yā ye'ē ní nadich'εεcú ní ye'ē yā. Nduuti chí cuiicu yā, ca'a ní chí che'e yā. Ní nduuti chí yaaca yā, ca'a ní chí cu'u yā. Tí caati diiⁿ ní 'túúcā, tuu'mi ní diiⁿ ní chí 'cuinaaⁿ yā ye'ē chí diiⁿ yā chí taáⁿ yā ndúúcu ní.

21 Maaⁿ ní cuchεε yú cáávā cosa chí nguεε n'daacā chí diiⁿ yú naati cuchεε yú ye'ē tanducuéⁿē chí nguεε n'daacā cáávā chí n'daacā chí idiíⁿ yú.

13

1 Nducyaaca yú canee chí cu'neeⁿ veeⁿ yú ye'ē 'ii'ntyéⁿē caati nguéeⁿ véé mar 'áámá 'ii'ntyéⁿē chí nguéeⁿ Ndyuūs ca'á yā 'ii'nyāⁿ chí véé lugar ye'ē yā chí 'ii'ntyéⁿē. Ní Ndyuūs s'neéⁿ yā nducuéⁿē 'ii'ntyéⁿē chí véé na lugar ye'ē yā.

2 Ní 'ii'nyāⁿ chí nguéeⁿ idiíⁿ yā chí ngaⁿ'a 'ii'ntyéⁿē 'tiicá ntúūⁿ 'ii'nyāⁿ ní contra ye'ē chí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiíⁿnyúⁿ yā. Ní 'ii'nyāⁿ

chí diiⁿ yā 'túúcā idinuuⁿndí yā ní cuuví yā condenado.

3 Ní 'ii'nyāⁿ chí n'daacā idiíⁿ yā nguéeⁿ canee chí di'va'á yā ye'ē 'ii'ntyéⁿē naati 'ii'nyāⁿ chí nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā 'va'á yā ye'ē 'ii'ntyéⁿē. ¿'Áá ne'ē ní chí nguéeⁿ 'va'á ní ye'ē 'ii'ntyéⁿē? Diíⁿ ní chí n'daacā ní 'ii'ntyéⁿē miiⁿ ní cuuví ngaⁿ'á yā chí n'daacā idiíⁿ ní,

4 caati 'ii'ntyéⁿē chí ngaⁿ'a yā ntiíⁿnyuⁿ dichí'vε Ndyuūs cáávā chí cuuvi n'daacā ye'ē ní. Naati nduuti chí idiíⁿ ní chí nguéeⁿ n'daacā, tuu'mi ní di'va'á ní ye'ē 'ii'ntyéⁿē. Caati cuaacu chí 'ii'ntyéⁿē cuuvi diiⁿ yā castigar 'ii'nyāⁿ tiī 'ii'ntyéⁿē ní véé poder ye'ē yā. 'Ii'ntyéⁿē ní dichí'vε Ndyuūs ní canéeⁿ chí diiⁿ yā dendu'ū chí cuaacu. Ní diiⁿ yā castigar 'ii'nyāⁿ caati Ndyuūs nguéeⁿ inee yiinú yā ye'ē 'ii'nyāⁿ chí nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā.

5 Ní cáávā chuū canee chí 'caandiveéⁿ ní chí ngaⁿ'a 'ii'ntyéⁿē nguéeⁿ dámaāⁿ caavā chí cuuvi ní castigo ti cáávā deenú ní chí n'daacā chí nacadiinúúⁿ ní na staava ye'ē ní.

6 Ní 'tiicá ntúūⁿ caavā chúū, ca'á ní tuumī cobrador ye'ē gobierno. 'Ii'ntyéⁿē miiⁿ dichí'vε Ndyuūs taachi diiⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ ye'ē yā.

7 Canee yú chí ca'a yú tuumī cobrador ye'ē gobierno. Canee yú chí ca'a yú tuumī ye'ē yá'āa ye'ē yú cobrador miiⁿ. Canee yú chí diiⁿ yú chí cu'teenu yú 'ii'nyāⁿ 'ii'ntyéⁿē ní diiⁿ yú estimar 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ.

8 Nguéeⁿ cun'diicú ní ye'ē mar 'áámá 'ii'nyāⁿ nguéeⁿ du'ū vεε. Dámaāⁿ canee chí dine'ē yú nducyaaca 'ii'nyāⁿ. 'Ii'nyāⁿ chí dine'ē nducyaaca 'ii'nyāⁿ diiⁿ yā tan'dúúcā chí ngaⁿ'a ley ye'ē yú.

9 Ní mandamiento ye'ē ley ye'ē yú ní chuū chiiⁿ: Nguéeⁿ caⁿ'á ní ndúúcū n'daata o isaⁿ'ā chí nguéeⁿ ye'ē ní. Nguéeⁿ 'caan'núⁿ ní 'ii'nyāⁿ. Nguéeⁿ diduucú ní. Nguéeⁿ caan'maⁿ ní nduudu yaadi ye'ē mar 'áámá 'ii'nyāⁿ. Nguéeⁿ dinéⁿē ní dendu'ū chí véé chí ye'ē táámá yā. Ní nducuéⁿē mandamiento 'cūū ndúúcū tanáⁿ'ā mandamiento ye'ē ley ye'ē yú chí véé, ní cuuví cuaacú nduudu ní tuumicádíínuuⁿ yú na nduudú 'cūū: Dinéⁿē ní 'ii'nyāⁿ niiⁿnuúⁿ vaacú ní tan'dúúcā chí dine'ē ní maáⁿ ní.

10 'Iiⁿ'yāⁿ chi dineⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ niiⁿnuúⁿ vaacú yā nguéé cunncāā idiíⁿ yā ndúúcu yā. Ní 'tíicā. Taachi dineⁿ'e yú 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yú tan'dúúccā chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'e yú.

11 N'dee cá ní nguéé dámaāⁿ chúu. Nadacádíinuⁿ yú yeⁿ'e nguuví s'eeⁿ chi canee yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Canéé chi 'cuεεtinéé ngiinu yú caati yeⁿ'e hora chi nguaⁿ'ai yú ní 'āā snee niiⁿnuúⁿ cá yeⁿ'e s'uuúⁿ nguéé ti taachi caama i'téenu yú Cristo.

12 Maaⁿ ní hora miiⁿ tan'dúúccā chi 'āā chéé cuuvi δεενε ní 'āā cūchii nguuví taachi ndaá Cristo maaⁿ. Ní nguéé canee chi diiⁿ yú dendu'ū chi nguεε n'daacā chi diiⁿ yú tan'dúúccā chi na maaⁿ, naati n'daacā 'cuεεtinee yú tan'dúúccā chi canee yú na δεενε yeⁿ'é Ndyuūs ní n'daacā canee cáávā s'uuúⁿ.

13 Ní 'cuεεtinee yú n'daacā tan'dúúccā chi canéé chi diiⁿ yú na δεενε yeⁿ'é Ndyuūs. Nguéé cuuvi cuu'vi yú ní nguéé idiíⁿ yú 'viicu yeⁿ'é chi che'e yú ndúúccū n'dee n'dái ruido. Ní nguéé 'cuáaⁿ yú caⁿ'a yú ndúúccū n'daataá o isaⁿ'ā chi nguéé yeⁿ'e yú. Ndí nguéé ndúú canee yú ndúúccū vicio yeⁿ'e yú. Nguéé 'caa'va yú ní nguéé ngueē yú yeⁿ'é táámá 'iiⁿ'yāⁿ.

14 Naati 'cuεεtinee yú n'daacā ní diiⁿ yú tan'dúúccā chi Señor Jesucristo yeⁿ'e yú diíⁿ yā. Ní nguéé diiⁿ yú tan'dúúccā chi neⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'e yú.

14

Nguéé caaⁿ'maⁿ nī yeⁿ'é chi idiíⁿ hermano yeⁿ'é nī

1 Ndís'tiī ní cuta'á nī nguaaⁿ ndís'tiī hermanos yeⁿ'e yú chí duūva yā yeⁿ'e chi i'téenu yā; ní nguéé néené n'dee caaⁿ'māⁿ nī nduucú yā yeⁿ'e chi nadacádíinuⁿ yā chi nguéé ituumicádíinuⁿ yú yeⁿ'é.

2 Ti 'tíicā, véé 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs ní nadicádíinuⁿ yā chi cuuvi che'é yā nducuéⁿ'é chi véé. Ní náⁿ'á 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé i'téenu n'daaca yā ní nguéé cuuvi che'é yā nducuéⁿ'é. Taachi caⁿ'á yā che'é yā ní'vēē nguéé che'e yā yuūte cáávā religión yeⁿ'e yā.

3 'Iiⁿ'yāⁿ chi che'é yā tanducuéⁿ'é chi véé nguéé cánéé chi caaⁿ'māⁿ yā yeⁿ'e chi nguεε ineeⁿ yiinu yā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé nge'é yā nducuéⁿ'é. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé che'é

yā nducuéⁿ'é nguéé canéé chí n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chi che'e tanducuéⁿ'é chi véé caati Ndyuūs sta'á ntúuⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ.

4 Ndís'tiī, ¿du'ū ndís'tiī chi n'diichí nī chi diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi dichí'vē táámá yā? nduuti chi diíⁿ yā chi n'daacā o chi nguéé n'daacā. Dámaāⁿ 'iiví yā canéé chi n'diichí yā 'iiⁿ'yāⁿ chi dichí'vε yā. Ní n'daacā cuuvi canee caavá yā, caati Señor Ndyuūs yeⁿ'e yú cuuví diíⁿ yā chi canéé n'daacā yeⁿ'é yā caati Señor Ndyuūs véé poder yeⁿ'é yā chi inneé yā 'iiⁿ'yāⁿ chi dichí'vε yā.

5 Ní 'tiicá ntúūⁿ, 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nadacádíinuⁿ yā chi 'áámá nguuví ní ch'εεte ca nguéé ti táámá nguuví. Táámá 'iiⁿ'yāⁿ nadacádíinuⁿ yā chi 'āā daamá nūuⁿ nducuéⁿ'é nguuví. Ní ca'áámá ca'aama nī ní canéé nī tan'dúúccā chi diitu nadicádíinuⁿ nī.

6 'Iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā cuenta chi 'áámá nguuví ní ch'εεte ca nguéé ti tanáⁿ'ā nguuví, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nadicádíinuⁿ yā 'tíicā cáávā chi dich'εεté yā Señor Ndyuūs yeⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi nadicádíinuⁿ yā dáámá nūuⁿ nducuéⁿ'é nguuví 'tiicá ntúūⁿ diíⁿ yā cáávā chi dich'εεté yā Señor Ndyuūs yeⁿ'é yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé che'é yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'é chi véé diíⁿ yā 'túúccā cáávā chi i'téenu yā Señor ní ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā chi che'e yā. Ní 'tiicá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi che'é yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'é chi véé diíⁿ yā 'túúccā cáávā chi i'téenu yā Señor ní 'tiicá ntúūⁿ ca'á yā gracias Ndyuūs cáávā chi che'e yā.

7 Ní 'tíicā mar 'áámá s'uuúⁿ nguéé sндуuchi yú cucáávā maaⁿ yú ndí nguéé ndúú 'cuūvi yú cucáávā maaⁿ yú.

8 Ndúúti chi sндуuchi yú, sндуuchi yú cáávā Señor. Ní nduuti chi 'cuūvi yú, 'cuūvi yú cáávā Señor. Maaⁿ ní ndúúti chi sндуuchi yú o n'dií yú yeⁿ'e Señor s'uuúⁿ.

9 Ní Cristo ch'iī yā ní nduuchi ntuúⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā caati cuuví yā Señor yeⁿ'e tináⁿ'ā, ní 'tiicá ntuūⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí sндуuchi.

10 Maaⁿ ní dii, ¿de'ē cúúví chí n'díichí nuuⁿndi yeⁿ'e hermano yeⁿ'é di? ¿O dé'ē cúúví chí nguεε neⁿ'e di hermano yeⁿ'é di? 'Tíicā nducyaaca yú canee chi naⁿ'a yú nanááⁿ Cristo. Ní Cristo miiⁿ caⁿ'á yā n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e yú.

11 Canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā:

Cuaacu níⁿnyúⁿ tan'dúucā chi 'úú chí canduuchí, ngaⁿ'a Señor Ndyuūs, nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí cáántii'yá yā nanáaⁿ 'úú, ní nducyaaca yā canee chi caaⁿ'máⁿ yā chí 'úú ní Ndyuūs 'úú.

12 Ní 'tíicā vaa. Ca'áámá ca'aama s'uūuⁿ canee chí ca'a yú cuenta nanáaⁿ Ndyuūs yeⁿ'e chí maaⁿ yú diiⁿ yú.

Nguéé diiⁿ nī chí hermano yeⁿ'é nī dinuuⁿndí yā

13 Cáávā chuū nguéé canéé chí n'diichi yú yeⁿ'e chí diiⁿ hermanos yeⁿ'e yú. Nguéé idiiⁿ yú 'túucā. Canéé chí nadacádíinuⁿ nī chí nguéé idiíⁿ nī mar 'áámá naaⁿ chí hermanos yeⁿ'é nī nguéé cūnee yiinú yā ní cuuvá yā na nuuⁿndi.

14 Maaⁿ ní chí 'úú ní yeⁿ'é Jesucristo 'úú, deenú chí cuaacu chí nguéé véé mar 'áámá dendu'ū chí nguéé n'daacā yeⁿ'e maáaⁿ. Ní nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ nadacádíinuⁿ yā chí 'áámá dendu'ū nguéé n'daacā, tuu'mi ní chuū ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ cuaacu chí nguéé n'daacā.

15 Ní nduuti chí cáávā 'áámá dendu'ū chí che'é nī ní diiⁿ nī chí hermano yeⁿ'é nī cuuvi ya'ái yā, tuu'mi ní nguéé diiⁿ nī 'túucā cáávā chí dineⁿ'é nī hermano yeⁿ'é nī. Nguéé diiⁿ nī chí cuuvi ndái hermano yeⁿ'e nī cáávā 'áámá dendu'ū chí che'é nī caati Cristo ní ch'i yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

16 Nguéé diiⁿ nī cosas chí 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e chí ndís'tiī chí nguéé n'daacā idiíⁿ nī yeⁿ'e chí ndís'tiī deenú nī chí n'daacā.

17 Naati chíiⁿ chí yeⁿ'e Ndyuūs chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e nguéé yeⁿ'e chí nge'e yú ndúucū chí ngi'i yú. Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e dendu'ū chí cuaacu ndúucū vaadī 'diiⁿ ndúucū vaadī yeenú chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs tee yā s'uúúⁿ.

18 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí dichí'vē Cristo ní diiⁿ yā dendu'ū chí 'túucā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ diiⁿ yā tan'dúucā chí neⁿ'e Ndyuūs. 'Tiicá ntuūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ngaⁿ'a yā chí n'daacā idiíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ.

19 Maaⁿ ní 'tíicā canee chí diiⁿ yú. Canéé chí diiⁿ yú dendu'ū cáávā chí 'iiⁿ'yāⁿ

'cuεetinée yā ndúucū vaadī 'diiⁿ ní ndúucū chí diiⁿ yú cunnee yú 'aama yú taama yú chí cu'téenu ca yú yeⁿ'e Ndyuūs.

20 Ní nguéé ndituuví nī dendu'ū ntiiⁿnyuⁿ chí diiⁿ Ndyuūs cáávā 'áámá dendu'ū chí nge'é nī. Cuaacu chí tanducuéⁿ'ē dendu'ū ní δεεε naati nguéé n'daacā idiíⁿ yú. Nduuti chí che'e yú 'áámá dendu'ū, ní cáávā chí che'e yú tuu'mi ní diiⁿ yú chí táámá 'iiⁿ'yāⁿ dinuuⁿndí yā.

21 N'daacā ca chí nguéé diiⁿ yú mar 'áámá dendu'ū chí diiⁿ chí hermano yeⁿ'e yú cuuvi dinuuⁿndí yā o diiⁿ chí nguéé i'téenu yā n'daacā. Nguéé che'e yú yuutē o nguéé ngi'i yú vino o nguéé diiⁿ yú 'áámá dendu'ū chí 'túucā chí diiⁿ chí hermano yeⁿ'e yú nduuví duūva yā yeⁿ'e chí i'téenu yā.

22 Ní yeⁿ'e chí ndís'tiī i'téenu nī yeⁿ'e chí ngaⁿ'a maáⁿ nī canéé chí i'téenu nī yeⁿ'e nanáaⁿ Ndyuūs. Δε'ε chúucā n'dai taavi 'iiⁿ'yāⁿ chí staava yeⁿ'é yā nguéé diiⁿ condenar maáⁿ yā cáávā cosa chí diiⁿ yā chí nguéé n'daacā.

23 'Iiⁿ'yāⁿ chí che'é yā 'áámá dendu'ū ní n'deee nadicadíinuⁿ yā yeⁿ'e nduuti chí n'daacā o chí nguéé n'daacā cuuvi yā condenado caati nguéé nge'é yā ndúucū núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'é yā. Ní nducuéⁿ'ē chí diiⁿ yú taachi nguéé deenu yú nduuti chí n'daacā o nguéé n'daacā, tuu'mi ní dinuuⁿndi yú.

15

Dinéⁿ'e yú 'iiⁿ'yāⁿ niiⁿnuⁿ ná vaacu yú nguéé dinéⁿ'e yú maāⁿ yú

1 S'uúúⁿ chí i'téenu ca yú Jesucristo canee chí cunnee yú 'iiⁿ'yāⁿ chí duu'vi i'téenu yā Jesucristo. Ní nguéé diiⁿ yú tan'dúucā chí neⁿ'e maaⁿ yú chí canee nn'daacā yú.

2 Ní ca'áámá ca'aama yú canéé chí diiⁿ yú chí n'daacā ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ niiⁿnuⁿ vaacu yú cáávā chí n'daacā canéé yā ní cuuvi cu'téenu cá yā.

3 Deenu yú chí ní nguéé Cristo diiⁿ yā chí neⁿ'e maáⁿ yā ti 'tíicā tan'dúucā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs. Cristo ngaⁿ'á yā yeⁿ'e maáⁿ yā nanáaⁿ Ndyuūs: Chíiⁿ chí nguεε n'daacā chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yeⁿ'e di ní canéé vmnaaⁿ yeⁿ'é.

4 Ní nducuéⁿē chi v^mnááⁿ v^mnaaⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs ní canéé nguūⁿ caavā chi 'cueēⁿ yú; ní cáávā chi 'áámá canee yú ndúú^cū chi i'téenu yú ní cáávā chi diiⁿ animar s'uuúⁿ chi cunee ngiinu yú yeⁿe chi cuuvi yeⁿe yú. 'Tíicā diiⁿ nduudu yeⁿé Ndyuūs cáávā s'uuúⁿ.

5 Ndyuūs chi tee yā vaadī yeenú s'uuuⁿ ndúú^cū chi cunee ngiinu yú chi cuuvi yeⁿe yú, Ndyuūs ní inneé yā ndís'tiī chi cuuvi 'diiⁿ 'diiⁿ 'cuεεtineé nī 'áámá nī ndúú^cū taama nī tan'dúú^cā Cristo neⁿé yā chi diiⁿ nī.

6 Tuu'mi ní nducyáácá nī tan'dúú^cā chi 'áámá nī cuuvi dich'εεté nī Ndyuūs chi chi-idá Señor Jesucristo yeⁿe yú.

Tiⁿyāⁿ candéé yā nduudu cuaacu yeⁿe Cristo nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéé yeⁿe ndaata Israel

7 Ní 'tíicā 'cuaáⁿ nī ndúú^cū núúⁿmáⁿ staava yeⁿé nī 'áámá nī taama nī tan'dúú^cā Cristo 'cuúⁿ yā s'uuúⁿ ní 'iicu cuuvi dich'εεte yú Ndyuūs.

8 Ní chuū maaⁿ ngaⁿá ngii ndís'tiī. Cristo ndaa yā iⁿyeeⁿdí 'cūū chi dichíí^vé yā 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ní idicuaacú yā chi Ndyuūs caⁿa yā chi ca'a yā chiida yú tiempo chi 'āā chó'ōo. Ní 'tíicā Cristo ch'iⁿí yā chi Ndyuūs ní diiⁿ yā tanducuéⁿē chi caⁿa yā chi diiⁿ yā.

9 Ní 'tiicá ntúūⁿ ndái yā cáávā chi tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ chi nguéé yeⁿe ndaata Israel cuuvi dich'εεté yā Ndyuūs caati Ndyuūs ya'āi 'iinú yā yeⁿe tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ dendú^u. Ní 'tiicá ntúūⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs: Cáávā chuū 'úú ní dich'εεté n'diī Señor nguaaⁿ na nducyáácá nación, ní 'úú ní caatá canciones chi diiⁿ honrar n'diī.

10 Ni táámá cuaaⁿ naachi canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs ngaⁿa 'tíicā:

'Iiⁿyāⁿ yeⁿe nducyáácá nación canéé chi yeenú yā ndúú^cū 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs nndεεvé yā chi cuuvi yeⁿé yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

11 Táámá cuaaⁿ yeⁿe libro yeⁿé Ndyuūs ngaⁿa 'tíicā:

'Iiⁿyāⁿ yeⁿe nducyáácá nación canee chi dich'εεté yā Ndyuūs, ní nducyáácá yā ngaⁿá yā chí n'diī Ndyuūs ní ch'εεte n'dai n'diī.

12 Ní 'tiicá ntúūⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs naachi profeta Isaías dingúuⁿ yā 'tíicā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs ngaⁿá yā chi caⁿá yā chi dichó'o yā:

'Úú idiíⁿ chi ndaa 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿe saⁿā Isaías, ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ncuéeⁿ yā chi gobernador chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ yā yeⁿe nducuéⁿē nación. Ní véé chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cūnee ngiinú yā nanáaⁿ yā cáávā chi caⁿa yā chí diiⁿ yā.

13 Ní Ndyuūs chi ca'á yā ndís'tiī chi véé chi cūnee ngiinú nī nanáaⁿ yā, neⁿé chi téé yā ndís'tiī n'dee n'dái vaadī yeenú ndúú^cū vaadī 'diiⁿ, ti ndís'tiī ní i'téenu nī Jesucristo. Caati cáávā poder yeⁿé Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs cuuvi cá nī cūnee ngiinu cá nī yeⁿe chi cuuvi yeⁿé nī.

14 Ndís'tiī hermanos yeⁿé, 'úú ní deenú chi cuaacu chi ndís'tiī ní diiⁿ nī dendu'ū chi n'dai. Ní ndís'tiī ní 'iiⁿyāⁿ chi deenu ndís'tiī. Ní deenú nī ca'a nī consejo 'áámá nī ndúú^cū taama nī.

15 Naati maaⁿ ní na carta 'cūū 'úú di-itu idinguúⁿ n'dee n'dái cá yeⁿé nī yeⁿe dendu'ú 'cūū caati ndís'tiī ní cuuvi n'gaacu nī yeⁿe chi 'āā deenú nī. Chuū ní dingúuⁿ chεεchi caati Ndyuūs chí n'dai taavi nducú nī tee yā 'úú yeⁿe chi n'dai taavi yeⁿé yā chí diiⁿ.

16 Ní 'úú ní dichíí^vé Cristo 'úú nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéé Israel yā. Ní nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ 'úú diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe chi ngaⁿá nduudu cuaacu yeⁿe evangelio chi nduudu ngai yeⁿe Jesucristo chi nadanguáⁿāi 'iiⁿyāⁿ. Ní 'tíicā cuuvi candéé 'iiⁿyāⁿ chi nguéé Israel yā nanááⁿ Ndyuūs tan'dúú^cā chi ofrenda n'dai yā chi Ndyuūs 'cuaáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ, caati Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs s'née yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cáávā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs.

17 Ni 'úú ní cáávā chi i'teenú Jesucristo, 'úú ní yeenú chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ n'dai yeⁿé Ndyuūs.

18 Tí 'úú ní nguéé du'ū vεε ngaⁿá, dámaāⁿ chíⁿ chi Cristo diiⁿ yā cáávā 'úú. Ní 'íicú 'iiⁿyāⁿ chi nguéé Israel yā cuuvi cu'téenu yā Ndyuūs. Ní chúū idiíⁿ cáávā nduudu cuaacu chi ngaⁿá ní cáávā nducuéⁿē chí diiⁿ.

19 Ni 'úú ní ngāⁿa cuaacú tanducuéⁿē yeⁿe evangelio yeⁿe Cristo nducuéⁿē yāⁿ taachí chō'ó ndíi yāⁿ Jerusalén ndii yáⁿāa Ilírico. Ni díiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé ndúúⁿcū poder yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs, ndúúⁿcū señales chi inaaⁿ yú ndúúⁿcū vaadī n'giinu.

20 Ní idiíⁿ ca ntiiⁿnyuⁿ caati cuuvi caaⁿmáⁿ nduudu cuaacu chi nadanguaⁿāi 'iiⁿyāⁿ ndii nducuéⁿē yāⁿ naachi 'āa cuéé 'caandivéⁿ yā chi duuchí Cristo, caati 'úú nguéé neⁿé caaⁿmáⁿ nduudu cuaacu yeⁿe Cristo naachi táamá yā 'āa candéé yā nduudu miiⁿ ní díiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Cristo.

21 Naati neⁿé díiⁿ tan'dúúⁿcā chi canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs 'tíicā:

'Iiⁿyāⁿ chi 'aa cuéé ndaa táama yā nanáaⁿ yā chi caaⁿmáⁿ yā yeⁿe Cristo, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuví cadíinuⁿ yā yeⁿé yā. Ní 'iiⁿyāⁿ chi mar 'áamá vmnéⁿēe nguéé n'giindivéⁿ yā yeⁿe Cristo ní 'caandivéⁿ yā ní cuuvi tuumicadíinuⁿ yā yeⁿe yā.

Pablo neⁿé yā caⁿ'a yā na yāⁿ Roma

22 Neené n'dee cuuví nadicadiinúⁿ chi neⁿé chií nanáaⁿ ndís'tiī naati nguéé chií ndāa.

23 Naati maaⁿ ní 'āa ch'iīnū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé na yāⁿ s'uuⁿ. Néené n'dee nduūyú chi neⁿé ndaa n'diichí ndís'tiī.

24 Ní neⁿé naⁿ'á ndii yáⁿāa España ní taachi caⁿ'á cyúúⁿ ní neⁿé n'diichí ndís'tiī ní cuneé nduucú nī 'áamá tiempo nūⁿ. Ní cuayiivi chi yeenú chi canéé ndúúⁿcū ndís'tiī neⁿé chí ndís'tiī cunneé nī 'úú taachi naⁿ'á ndii yāⁿ Roma.

25 Maaⁿ ní caⁿ'á na yāⁿ Jerusalén ní ndéé ofrenda chí cunneé hermanos Israel yeⁿe yú chi i'téenu yā Cristo.

26 Caati hermanos yeⁿe yú yeⁿe yáⁿāa Macedonia ndúúⁿcū hermanos yeⁿe yú yeⁿe yáⁿāa Acaya maáⁿ yā neⁿé yā caⁿ'á yā ofrenda ní nadacadíinuⁿ n'daaca yā taachi staⁿ'á yā 'aama ofrenda yeⁿe tuumī nguaaⁿ yeⁿé yā chi dichó'o yā tuumī miiⁿ yeⁿe hermanos yeⁿe yú chi snée yā na yāⁿ Jerusalén, yeⁿe hermanos chi pobre yā chi nguéé véé necesidades yeⁿe yā.

27 Ní 'tíicā díiⁿ yā naati cuaacu níⁿnyúⁿ hermanos canéé chi cunneé yā hermanos Israel s'eeⁿ chi pobre yā chi snée yā na

yāⁿ Jerusalén caati hermanos Israel s'uuⁿ ní 'āa díiⁿ yā chi hermanos chi nguéé Israel yā staⁿ'á yā yeⁿe dendú'ū chi n'dai chi yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs. Ní cáávā hermanos Israel yeⁿe yú 'túúⁿcā díiⁿ yā hermanos chi nguéé Israel yā ndúúⁿcū chi n'dee n'dái yeⁿé yā canéé chi cunneé yā 'iiⁿyāⁿ Israel chi i'téenu yā Cristo.

28 Maaⁿ ní taachi 'cuiīnū díiⁿ asunto 'cūú ní taachi ngaⁿ'á ofrenda 'cūú hermanos Israel, tuu'mi ní naⁿ'á na yáⁿāa España. Ní taachi caⁿ'á cyúúⁿ ní ndaa na yāⁿ yeⁿé nī, cho'ó n'diichí ndís'tiī.

29 Ní deenú chi taachi ndaa nanáaⁿ ndís'tiī seguro chi ndaa ndúúⁿcū tanducuéⁿē chi n'dai taavi chi véé chi yeⁿe nduudu n'dai yeⁿé Cristo.

30 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿé di'cuiitú ndís'tiī cáávā Señor Jesucristo yeⁿe yú ní cáávā Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs chi dinéⁿe yā s'uuúⁿ chi 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī caaⁿmaⁿngua'a cá nī cáávā 'úú. Ní 'úú ngaⁿ'angua'á chi Ndyuūs cunneé yā 'úú.

31 Caaⁿmaⁿngua'á nī chi Ndyuūs nadanguáⁿai yā 'úú yeⁿe ta'a 'iiⁿyāⁿ Israel chi snée yā na yáⁿāa Judea, 'iiⁿyāⁿ chi nguéé i'téenu yā Cristo. Ní caaⁿmaⁿngua'á nī chi ntiiⁿnyuⁿ chi díiⁿ cáávā hermanos chi snée yā na yāⁿ Jerusalén, Ndyuūs inee yiinú yā ntiiⁿnyuⁿ chi díiⁿ.

32 Ní 'íicú nduuti chi Ndyuūs neⁿé yā, 'úú ní yeenú taachi ndaa nanáaⁿ ndís'tiī ní cuntaavi'tuūnú ndúúⁿcū ndís'tiī.

33 Neⁿé chi Ndyuūs téé yā nducyaaca ndís'tiī vaadī 'diiⁿ chi 'cuētínéé 'diiⁿ nī. 'Tíicā.

16

Pablo dicho'ó yā, N'dai ndís'tiī, hermanos yeⁿé yā

1 'Úú ní ngaⁿ'á ngī ndís'tiī chi 'cuaáⁿ nī Febe chi hermana yeⁿe yú. N'daata miiⁿ dichí'v'e yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáacū chi canéé na yāⁿ Cencrea.

2 Ní n'daacā 'cuaáⁿ nī n'daata miiⁿ ndúúⁿcū chi duuchi Señor yeⁿe yú, tan'dúúⁿcā chi canéé chi 'cuaáⁿ nī hermanos yeⁿe yú chi i'téenu yā Cristo. Ní cunneé nī n'daata miiⁿ yeⁿe tanducuéⁿē chi neⁿe tá ti n'daata miiⁿ neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chinnee tá 'iiⁿyāⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ chinnee tá 'úú.

³ Ní n'dís'tiī caa'n'má'n nī hermano Aquila ndúúcū n'daataá Priscila chi n'daata ye'n'é yā, N'daí ndís'tiī. 'Ii'yā'n s'ee'n idiī'n yā ntii'nyu'n ye'n'e Señor Jesucristo dáámá nduucú.

⁴ 'Ii'yā'n s'ee'n n'geenú yā ngii cáávā 'úú ndíi chi cuuvi 'cuūvi yā cáávā chi cuuvi nadanguá'n'ai yā 'úú. Ní 'úú ní ca'á 'ii'yā'n s'ee'n gracias. Ní nguéé dámaā'n 'úú, 'tiicá ntúū'n dii'n nducyaaca hermanos ye'n'e yú chi nguéé na'n'á yā yaácú ye'n'e 'ii'yā'n Israel s'ee'n.

⁵ Ní 'ii'yā'n ye'n'e yaácū chi nduuvidaamá yā na vaacu tá'n'ā Priscila ndúúcū isá'n'ā ye'n'é yā chi Aquila: N'daí ndís'tiī, caa'n'má'n nī. Ní Epeneto amigo chi neené ne'n'é: N'daí dii, caa'n'má'n nī. Epeneto mii'n sa'n'a vmnā'n vmnaa'n chí'teenu sá Cristo na yá'n'ā Acaya.

⁶ Ní tá María chi neené dii'n tá ntii'nyu'n nguuaa'n ndís'tiī: N'daí tá, caa'n'má'n nī.

⁷ Ní sa'n'ā Andrónico ndúúcū sá'n'ā Junias canée yā vácū taachi 'úú canée vácū, ní sa'n'ā s'ee'n ní n'γεετε nguuaa'n 'ii'yā'n chi apóstoles. Ní sa'n'ā s'ee'n i'téenu yā Cristo vmnaa'n cá níicu 'úú: N'daí ndís'tiī, caa'n'má'n nī.

⁸ Ní sá'n'ā Amplias chi neené ne'n'é ti ye'n'e Señor sa'n'a mii'n: N'daí dii, caa'n'má'n nī.

⁹ Ní sa'n'ā Urbano chi dáámá dii'n sa ntii'nyu'n ye'n'é Señor nduucú 'nū: N'daí dii, caa'n'má'n nī. Ní sa'n'a Estaquis chi neené ne'n'é: N'daí dii, caa'n'má'n nī.

¹⁰ Ní sa'n'ā Apeles chi neené ch'eenú yā chií cáávā chi i'téenu yā Cristo: N'daí dii, caa'n'má'n nī. 'Tiicá ntúū'n nducyaaca 'ii'yā'n ye'n'e vaacu Aristóbulo: N'daí ndís'tiī, caa'n'má'n nī.

¹¹ Ní sa'n'a Herodión chi ye'n'e yáā'n vaacú: N'daí dii, caa'n'má'n nī. Ní 'ii'yā'n chi i'téenu yā ye'n'e vaacu Narciso: N'daí ndís'tiī caa'n'má'n nī.

¹² Ní n'daataá Trifena ndúúcū n'daataá Trifosa chi dii'n yā ntii'nyu'n chi ntii'nyu'n ye'n'e Señor: N'daí ndís'tiī caa'n'má'n nī. Ní n'daataá Pérsida, hermana ye'n'é chi neené ne'n'é chi n'dee n'daí ntii'nyu'n dii'n tá ye'n'e ntii'nyu'n ye'n'e Señor: N'daí tá, caa'n'ma'n nī.

¹³ Ní sa'n'ā Rufo, chi sa'n'ā ch'εετε nguuaa'n 'ii'yā'n chi i'téenu yā Cristo ndúúcū ch'εεcu sa chi tan'dúúcā ch'εεcú dendú'ū: N'daí ndís'tiī, caa'n'ma'n nī.

¹⁴ Ní sa'n'a s'ee'n Asíncrito ndúúcū Flegonte

ndúúcū Hermas ndúúcū Patrobas ndúúcū Hermes ndúúcū taná'n'ā hermanos chi snée yā ndúúcu yā: N'daí ndís'tiī, caa'n'má'n nī.

¹⁵ 'Tiicá ntúū'n sa'n'a Filólogo ndúúcū n'daataá Julia ndúúcū sa'n'ā Nereo ndúúcū n'daataá ví'i yā, ndúúcū sa'n'a Olimpás ndúúcū nducyáácá hermanos ye'n'e yú chi snée yā ndúúcū 'ii'yā'n s'ee'n: N'daí ndís'tiī, caa'n'má'n nī.

¹⁶ Maa'n ní nguuaa'n maá'n nī chi i'téenu nī Cristo: N'daí dii, caa'n'má'n nī, ní ca'á nī 'áámá beso 'áámá nī ndúúcū taama nī tan'dúúcā costumbre ye'n'é nī caati né'n'e nī ví'i. Nducyáácá 'ii'yā'n ye'n'e nducyáácá yaácū: N'daí ndís'tiī nga'n'a yā.

¹⁷ Maa'n ní di'cuiitú ndís'tiī hermanos ye'n'é chi cundéε nī cuidado ye'n'é 'ii'yā'n chi dii'n 'úúví vaadi cadínūu'n nguuaa'n ndís'tiī. Ní dii'n yā chi ndís'tiī dinuu'ndí nī. 'Ii'yā'n s'ee'n ní contra ye'n'é chi 'ii'yā'n ca'cueén yā ndís'tiī. Ní contra ye'n'é chí ch'ee'n nī. Diví nī 'ii'yā'n s'ee'n ye'n'é nguuaa'n ndís'tiī.

¹⁸ Caati 'ii'yā'n s'ee'n nguéé dichí'vε yā Señor Jesucristo ye'n'e yú ti dii'n yā tan'dúúcā chi ne'n'e yā. Ní nginnche'éi yā staava ye'n'e 'ii'yā'n chi ndiicúū'n caati nga'n'á yā ndúúcū nduudu cúu'nū'n ye'n'é yā chi cunee ngíinu yā.

¹⁹ Nducyáácá 'ii'yā'n 'āā deenú yā tan'dúúcā chí ndís'tiī n'giindiveé'n nī nduudu ye'n'é Ndyuūs ní cáávā chuū 'úú ní yeenú. Ne'n'é chi ndís'tiī listo canee nī chí dii'n nī dendu'ū chi n'daacā. Nguéé chí dii'n nī cosa chí nguéé n'daacā.

²⁰ Ní Ndyuūs chí v'éε nducué'n'é vaadi 'dii'n nduucú yā maa'n nch'εεté cu'née'n yā yáá'n'guiinūu'n mii'n cuaa'n máá'n ca'á nī. Ne'n'é chí Jesucristo téε yā nducyáácá ndís'tiī nducué'n'é vaadi n'dai ye'n'é yā.

²¹ Sa'n'a Timoteo chí dáámá idiī'n sa ntii'nyu'n nduucú ndúúcū sá'n'ā Lucio ndúúcū sá'n'ā Jasón ndúúcū sá'n'ā Sosípater chí sá'n'ā s'ee'n ye'n'e yáā'n vaacú: N'daí ndís'tiī, nga'n'á yā.

²² Ní 'úú, sá'n'ā chí nguuvi Tercio chí dinguún carta 'cūū cáávā Pablo: N'daí ndís'tiī, nga'n'á ti ye'n'é Cristo s'uuú'n.

²³ Ní 'tiicá ntúū'n sa'n'a Gayo: N'daí ndis'tiī, nga'n'a sa. 'Úú ní canee na vaacu sa ní nduuvidaamá yā 'ii'yā'n ye'n'e yaácū na vaacu sa. Ní sá'n'ā Erasto ntúū'n chí sá'n'ā tesorero ye'n'e

yáaⁿ 'cūū, ndúúcū hermano Cuarto: N'daí ndís'tiī, ngaⁿ'a yā.

²⁴ Neⁿ'é chi Señor Jesucristo yeⁿ'e yú di'viicú yā nducyaaca ndís'tiī. 'Tíicā.

'Cuínū carta 'cūū ndúúcū chi dich'εεε yú Ndyuūs

²⁵ Maaⁿ ní dich'εεε yú Ndyuūs. Ndyuūs cuuvi diiⁿ cá yā chi díitūu canee di ndúúcū chi i'téenu di tan'dúúcā chí 'úú caⁿ'á nduudu cuaacu chi Cristo nadanguáⁿ'ai yā ndís'tiī. Ní chi'cueéⁿ ndís'tiī yeⁿ'e evangelio chi nduudu ngai yeⁿ'e Cristo. Chuū chí ngaⁿ'á ní chíiⁿ chi Ndyuūs snúúⁿ n'de'éi yā ndii tiempo vmnááⁿ vmnaaⁿ chi canéé iⁿ'yeeⁿdī ní Ndyuūs ch'iⁿ'í yā 'úú nduudu yeⁿ'e Cristo.

²⁶ Ní maaⁿ ní deenu yú chuū cáávā chi profetas dingúuⁿ yā na libro yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'é chuū. Ní diiⁿ yā tan'dúúcā Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chuū. Ní Ndyuūs cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ canee yā. Ní maaⁿ ní Ndyuūs ch'iⁿ'í yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Cristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē naciones cáávā chi 'caandiveéⁿ yā ní cu'téenu yā.

²⁷ Cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ canee chi dich'εεε yú Ndyuūs chí 'aama n'dyáⁿ'ā Ndyuūs chí deenú yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní diiⁿ yú 'tíicā cáávā Jesucristo Señor yeⁿ'e yú. 'Tíicā diiⁿ yú.

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ CORINTO

Pablo idinguúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū na yāāⁿ Corinto

1 'Úú Pablo 'úú. Dendyuūs yaa'ví yā 'úú chi cuuvi apóstol yeⁿ'ē Jesucristo tan'dúúccā chi Ndyuūs neⁿ'é yā. 'Úú ndúúccū hermano Sóstenes yaa'ví 'nū ndís'tiī.

2 'Úú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ chi snée yā na yāāⁿ Corinto. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, Ndyuūs yaa'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ti yeⁿ'e Cristo Jesús. Idinguúⁿ dendu'ū yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē nducyáácá yāāⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi ngaⁿ'angua'á yā ndúúccū Señor Jesucristo. Señor Jesucristo miiⁿ 'iivú Ndyuūs yeⁿ'é yā ndúúccū s'uūuⁿ.

3 Ndyuūs Chiida yú ndúúccū Señor Jesucristo cuuvi téé yā s'uūúⁿ cosa chí n'dááccā n'dai yeⁿ'é yā, ní 'íicú cunée vaadi 'diiⁿ yeⁿ'é yā na staava yeⁿ'e yú.

Pablo caaⁿ'maⁿ yā gracias Ndyuūs caava chi Ndyuūs dateé yā 'iiⁿ'yāⁿ

4 Cuen'é daāⁿmaⁿ ngaⁿ'á gracias Ndyuūs cáávā cosa chí n'daacā n'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí dátee yā s'uūúⁿ chí yeⁿ'e Jesucristo.

5 Dendyuūs dateé yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí véé yeⁿ'é yā ti maaⁿ ní ndís'tiī ní yeⁿ'e Cristo ndís'tiī. Ní Ndyuūs chinnee yā ndís'tiī chí caaⁿ'máⁿ nī nduudu yeⁿ'é yā, ní teé yā ndís'tiī vaadi deenu.

6 'Tíicā chiiⁿ chí 'úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu miiⁿ yeⁿ'ē Jesucristo miiⁿ. Ní ndís'tiī n'giindiveéⁿ nī ní diíⁿ nī 'tíicā, ní ch'iⁿ'í nī chí nduudu miiⁿ chí cuaacu.

7 Ní cuuvi yeⁿ'é nī nducuéⁿ'ē chí dateé Ndyuūs, ní ndís'tiī nguéeⁿ diiⁿ faltar mar 'áámá. Neⁿ'é chí ndís'tiī 'cuεetinéeⁿ ngiinu nī Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú chí ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe.

8 Ní Cristo miiⁿ ní téé yā fuerzas ndís'tiī, ní 'cuεetinéeⁿ nī n'daacā ndíi nguuvi chí Jesucristo ndaa ntuúⁿ yā. Ní nguéeⁿ véé nuuⁿndi yeⁿ'é nī nguuvi chí ndaa Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

9 Ndyuūs ní diíⁿ yā chí caⁿ'a yā chí diíⁿ yā. Ní yaa'ví yā ndís'tiī chí 'cuεetineéⁿ nī ndúúccū daiyá yā chí Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

Vée divisiones nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'á yā na yāacū

10 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, 'úú ngiicá ndís'tiī cáávā chí duuchi Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú chí 'cuεetinéeⁿ ngiínú nī, ní nguéeⁿ véé divisiones nguaaⁿ ndís'tiī. N'dááccā n'dai 'cuεetinéeⁿ nī ní daama daamá nī ndúúccū 'aama vaanicadiinūⁿ yeⁿ'e ndís'tiī chí n'daacā ndúúccū tanducuéⁿ'ē chí diíⁿ nī.

11 N'duuví 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē familia yeⁿ'e n'daataá Cloé yaa'ví yā 'úú yeⁿ'e ndís'tiī hermanos yeⁿ'é. Ní ngaⁿ'á yā chí ndís'tiī n'gεecu cheendí nī.

12 Chuū chí yeⁿ'ē chí caaⁿ'máⁿ. 'Áámá 'áámá ndís'tiī ngaⁿ'á nī yeⁿ'ē 'áámá saⁿ'ā 'tíicā. 'Áámá yā ní ngaⁿ'a yā: 'Úú yeⁿ'ē saⁿ'a Pablo; taamá yā ní ngaⁿ'a yā: 'Úú yeⁿ'ē saⁿ'a Apolos; taamá yā ní ngaⁿ'a yā: 'Úú yeⁿ'ē saⁿ'a Pedro; taamá yā ní ngaⁿ'a yā: 'Úú yeⁿ'e Cristo.

13 ¿'Áá cuaacu chí Cristo yeⁿ'ē yú chí 'yaaⁿ yā? Nguéeⁿ 'tíicā. ¿'Áá ca'neeⁿngá'āa Pablo cáávā nuuⁿndi yeⁿ'ē ndís'tiī? Nguéeⁿ. ¿'Áá cheεdinuūⁿniⁿ nī ndúúccū chí duuchi Pablo? Nguéeⁿ 'tíicā.

14 'Úú cāⁿ'a: Gracias Dendyuūs, ti 'úú chí Pablo, nguéeⁿ cheεdinuūⁿniⁿ mar 'áámá ndís'tiī. Dámaāⁿ cheεdinuūⁿniⁿ saⁿ'ā Crispo ndúúccū saⁿ'ā Gayo.

15 Maaⁿ ní mar 'áámá ndís'tiī nguéeⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ nī chí ndeεdinuūⁿniⁿ ndúúccū chí duúchí.

16 Cheεdinuūⁿniⁿ ntúúⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e familia yeⁿ'e saⁿ'ā Estéfanos. Ní yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ 'úú nguéeⁿ deenú chí ndeεdinuūⁿniⁿ du'ū ca táámá 'iiⁿ'yāⁿ.

17 Cristo nguéeⁿ dichó'o yā 'úú chí cheεdinuūⁿniⁿ 'iiⁿ'yāⁿ caati dichó'o yā 'úú chí caaⁿ'máⁿ nduudu yeⁿ'ē evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Cristo. 'Úú nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ ndúúccū nduudu deenu yeⁿ'e saⁿ'ā yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní 'iicu nducuéⁿ'ē chí ngaⁿ'á ní yeⁿ'e poder yeⁿ'ē Cristo chí ch'iⁿ yā na cruz.

Cristo miiⁿ ní poder yeⁿ'ē Ndyuūs ndúúccū vaadi deenu

18 'Úú deenú chí taachi 'ii'yāⁿ chi nguéé deenú yā du'ū chi Cristo miiⁿ ní n'giindiveén yā nduudu yeⁿ'ē cruz, 'ii'yāⁿ miiⁿ nacadiínuuⁿ yā chí 'áámá cosa chí duuchi. S'uūúⁿ chí nanguaⁿ'āi yú, deenu yú chí Ndyuūs ch'iⁿ'í yā poder yeⁿ'é yā cucáávā nduudu yeⁿ'é yā.

19 Naati canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndíí vmnaaⁿ chí ngaⁿ'a 'tíicā:

'Úú dituūví vaadī deenu yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí deenu, ní idiíⁿ chí nguéé dichíí^vē nduudu yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí deenu taavi.

20 ¿De'ē dichíí^vē vaadī deenu yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chí deenu? ¿De'ē dichíí^vē vaadī deenu yeⁿ'ē maestro chí deenu taavi? ¿De'ē dichíí^vē vaadī deenu yeⁿ'é 'ii'yāⁿ chí deenu taavi ní caaⁿ'máⁿ yā ndúú^cū compañeros yeⁿ'é yā yeⁿ'e cosas chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū? Ndyuūs ch'iⁿ'i yā chí vaadī deenu yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní dúú^ví véé ní nguéé de'ē véé.

21 'Ii'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéé cuuvi n'diichí yā Dendyuūs cucáávā vaadī deenu yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ndyuūs canee yiinú yā ní nadanguaⁿ'ái yā 'ii'yāⁿ chí i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'é yā, naati tanáⁿ'ā 'ii'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ngaⁿ'á yā chí nduudu cuaacu miiⁿ ní tan'dúú^cā 'áámá cosa chí duuchi.

22 'Ii'yāⁿ Israel s'een chí judíos ngiicá yā señales Ndyuūs ní 'iicu 'ii'yāⁿ griegos ní in'nuuⁿ cá yā vaadī deenu yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

23 S'uūúⁿ ní ca'cueeⁿ yú yeⁿ'e Cristo chí ca'nééⁿnga'āa na cruz cáávā nuūⁿdí yeⁿ'e nducyáácá 'ii'yāⁿ. 'Ii'yāⁿ Israel s'een nguéé neⁿ'e 'caandiveén yā nduudú 'cūū, ní tanáⁿ'ā 'ii'yāⁿ sta'á yā nduudú 'cūū tan'dúú^cā 'áámá cosa chí duuchi.

24 Nduuti chí 'ii'yāⁿ Israel s'een o nduuti chí 'ii'yāⁿ griegos, Ndyuūs yaaⁿ'ví yā 'ii'yāⁿ s'een chí cuuvi yeⁿ'é yā 'ii'yāⁿ. Cristo ní poder yeⁿ'é Ndyuūs ní Cristo miiⁿ vaadī deenu yeⁿ'é Ndyuūs cucáávā nducyaaca 'ii'yāⁿ.

25 Nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chí 'ii'yāⁿ ngaⁿ'á yā chí cosa chí duuchi, nduudu miiⁿ nduudu déénú ca nguéé tí nduudu yeⁿ'e saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní cosa chí sta'á yā tan'dúú^cā chí duuvā yeⁿ'é Dendyuūs chííⁿ chí ditiínú ca, nguéé ti yeⁿ'e 'ii'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

26 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, nadacádiinúúⁿ ní yeⁿ'ē maáⁿ ní. Nguéé 'yaaⁿ ndís'tiī 'ii'yāⁿ chí deenu taavi, nguéé 'yaaⁿ ndís'tiī 'ii'yāⁿ ndíí tiíⁿ, ndíí nguéé 'yaaⁿ ndís'tiī 'ii'yāⁿ 'cuiica.

27 Ndyuūs ndεεvé yā 'ii'yāⁿ chí nguεε deenu taaví yā ní 'íicú 'ii'yāⁿ chí deenu taaví yā cuuví 'cuináaⁿ yā. Ní Ndyuūs ndεεvé yā 'ii'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí véé duu^vvī fuerzas yeⁿ'é yā ní 'íicú 'ii'yāⁿ chí véé fuerza yeⁿ'é yā cuuví 'cuináaⁿ yā.

28 Ndyuūs ndεεvé yā 'ii'yāⁿ chí nguéé du'ū véε nanááⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní ndεεvé yā 'ii'yāⁿ chí nguéé inuuⁿndi ní ya'ai iinú yā 'ii'yāⁿ. Ní 'iicu Ndyuūs diíⁿ yā chí nguéé de'ē véε cosa chí ch'εεte chí 'ii'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū diíⁿ yā.

29 'Tíicā Ndyuūs idiíⁿ yā ti mar 'áámá 'ii'yāⁿ nguéé cuuvi dich'εεté yā 'ii'yāⁿ nanááⁿ Dendyuūs.

30 'Tíicā Dendyuūs maáⁿ yā teé yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'e ndís'tiī tí i'teenú ní Cristo Jesús. Ndyuūs dichó'o yā Jesucristo iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí cuuvi deenu yú nducuéⁿ'e cáávā Cristo. Ní cáávā Cristo miiⁿ nguéé nuuⁿndi yeⁿ'ē yú nanááⁿ Ndyuūs ti Cristo miiⁿ ch'ti yā na cruz cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'ē nducyaaca 'ii'yāⁿ, ní 'iicu s'uūúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uūúⁿ.

31 Cáávā chuū canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndíí vmnaaⁿ 'tíicā: 'Ii'yāⁿ chí ngaⁿ'a chí idich'εεté maáⁿ yā 'ii'yāⁿ, nguéé n'daacā idiíⁿ yā. Dámaāⁿ canéé chí dich'εεté yā 'iivú Ndyuūs.

2

Ngaⁿ'a yā chí Cristo ca'nééⁿnga'á yā

1 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, taachí ndāa ní canéé ndúú^cū ní 'tíicā caⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é Dendyuūs. Nguéé caⁿ'á nduudu miiⁿ ndúú^cū núúⁿmáⁿ vadicadiínūuⁿ yeⁿ'e vaadī deenu.

2 'Tíicā ngaⁿ'á, ti nguéé neⁿ'é caāⁿ'maⁿ táámá cosa nanááⁿ ndís'tiī, dámaaⁿ neⁿ'é caaⁿ'máⁿ yeⁿ'ē Jesucristo chí ca'nééⁿnga'á yā.

3 Taachi canéé ndúú^cū ndís'tiī ndii cuūⁿnūⁿ 'úú; ní 'va'ā 'úú; ní nééⁿé in'duuví vaa.

4 Nguéé ngaⁿ'á nduudu miiⁿ ndúú^cū vaadī deenu chí cadíinuuⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿ'ē

iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, naati ngaⁿ'á nduudu cuaacu miiⁿ ndúú^{cū} nduudu chi ngu^{éé} ngiⁿ'i. Ngaⁿ'á chiiⁿ chi Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ch'iⁿ'í yā 'úú ndúú^{cū} poder yeⁿ'é yā chí nduudu cuaacu miiⁿ ní yeⁿ'e Dendyuūs. Níícú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenú yā chí nduudu cuaacu miiⁿ ní nduudu yeⁿ'é Dendyuūs.

⁵ Tíicā ngaⁿ'á ti chíⁿ chi i'teenú yú ngu^{éé} chíicā na vaanicadiiⁿuuⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ti yeⁿ'e poder yeⁿ'é Dendyuūs.

Dendyuūs diⁿ yā chi deenu 'iiⁿ'yāⁿ cucáá^{vā} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'e yā

⁶ Taachi canee 'nū nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi i'teenú yā Dendyuūs ní 'áámá canee yā ndúú^{cū} Dendyuūs, tuu'mi ní ngaⁿ'á 'nū ndúú^{cū} nduudu ngiⁿ'i yeⁿ'e vaanicadiiⁿuuⁿ. Ngu^{éé} ti vaadī deenu chi nadacadiiⁿuuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'iiⁿ'yāⁿ chi ngu^{éé} i'téenu yā Dendyuūs yeⁿ'é yú. Ndíi ngu^{éé} ti yeⁿ'é saⁿ'ā chi ndii tíiⁿ yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí chó'ōo poder yeⁿ'e yā.

⁷ Naati ngaⁿ'á 'nū vaadī déenu yeⁿ'é Dendyuūs. Ní ngu^{éé} deenú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū vaadī deenu miiⁿ, ti Ndyuūs caⁿ'a yā vaadī deenú 'cūū chí yeⁿ'e maán yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chí din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní 'iicu cuuvi nadinguáⁿ'ai yā s'uúúⁿ.

⁸ Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ n'gεεε yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūū déenú yā yeⁿ'e vaadī deenú 'cūū, ti nduuti chí déenu yā, tuu'mi ní ngu^{éé} s'neeⁿngaⁿ'á yā Señor Jesucristo chí chíica yā yeⁿ'é va'ai chεεti nguū^{vī}.

⁹ Canee nguūⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ ná libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā:

Nducuéⁿ'ē chí din'dái Dendyuūs ní yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí i'teenú 'iivú Ndyuūs, tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ngu^{éé} n'diichí yā Jesucristo, ndíi ngu^{éé} n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'é yā, ndíi ngu^{éé} nadicadiiⁿuuⁿ yā yeⁿ'e dendu'ū chuū na staava yeⁿ'e yā.

¹⁰ Ndyuūs ch'iⁿ'í yā nducuéⁿ'ē s'uúúⁿ cucaavā Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é yā. Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs ní deenú yā nducuéⁿ'ē, ní deenú yā nducuéⁿ'ē vaadī deenu yeⁿ'é Ndyuūs.

¹¹ ¿Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenú yā chí nadacadiiⁿuuⁿ taama 'iiⁿ'yāⁿ? Dámaaⁿ espí^{ri}tu yeⁿ'e maán yā deenu chí maán yā nadacadiiⁿuuⁿ yā. Tíicā ntúūⁿ mar 'áámá

'iiⁿ'yāⁿ nguεε cádíⁿuuⁿ yā chí Ndyuūs nadicadiiⁿuuⁿ yā, ti dámaaⁿ Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs deenu yā yeⁿ'é Dendyuūs.

¹² S'uúúⁿ ní ngu^{éé} sta'ā yú espí^{ri}tu chí yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí ti sta'ā yú Espí^{ri}tu N'dai chí cuchii yeⁿ'é Ndyuūs. Maaⁿ ní cuuvi deenu yú nducuéⁿ'ē chí n'daacā n'dai ti Ndyuūs teé yā s'uúúⁿ Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é yā.

¹³ Ngaⁿ'a ntúūⁿ yú yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chuū. Ngu^{éé} ngaⁿ'a yú ndúú^{cū} nduudu chí ngi'cueeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ca'cueeⁿ yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí canee ndúú^{cū} Espí^{ri}tu N'dai miiⁿ.

¹⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngu^{éé} i'téenu yā Jesucristo yeⁿ'é yú ngu^{éé} ituumicadiiⁿuuⁿ yā dendu'ū chí yeⁿ'é Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs, ti sta'á yā nduudu miiⁿ tan'dúú^{cā} 'áámá cosa chí duuchi. Ní ngu^{éé} cuuvi tuumicadiiⁿuuⁿ yā nduudu miiⁿ ti canee chí cadiiⁿuuⁿ yā nduudu miiⁿ cáá^{vā} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs.

¹⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ chí canee ndúú^{cū} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs n'diichí yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū, naati 'iiⁿ'yāⁿ chí ngu^{éé} i'téenu yā Jesucristo ngu^{éé} cuuvi tuumicadiiⁿuuⁿ yā táácā idiíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí canee ndúú^{cū} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs.

¹⁶ Canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndíi vmnaaⁿ chí ngaⁿ'a tíicā: 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngu^{éé} i'téenu yā Jesucristo, ¿táácā cuuvi deenú yā chí nadacadiiⁿuuⁿ 'iivú Ndyuūs? ¿Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi ca'cueeⁿ yā Ndyuūs? S'uúúⁿ chí canee yú ndúú^{cū} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs snee yú ndúú^{cū} vaanicadiiⁿuuⁿ yeⁿ'é Cristo chí 'iivú Ndyuūs yeⁿ'é yú.

3

S'uúúⁿ ní compañeros yeⁿ'é yú vi'ī ní diiⁿ yú ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Dendyuūs

¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, ngu^{éé} cuuvi caaⁿ'máⁿ ndúú^{cū} ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí ndís'tiī ní 'iiⁿ'yāⁿ chí 'áámá canee ndúú^{cū} Espí^{ri}tu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs, ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e yā. Naati caⁿ'á nduucú ní tan'dúú^{cā} chí ndís'tiī daiya yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī, tan'dúú^{cā} chí ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chí caama i'téenu yā Cristo ndís'tiī.

² Tan'dúú^{cā} da'caīyāa chí ngi'i leche ti 'āa cuéé cuuvi che'é yā, 'tiicā ntúūⁿ ndís'tiī.

Ca'cueén ndís'tiī ndúúcū dendu'ū nduudu chi nguée ngín'iī, tí nguée díí nī tan'dúúcā chi nga'a Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs.

³ Naati tan'dúúcā 'iī'yān ye'n'é i'n'yee'dí 'cūū díí yā chi ne'n'e maán yā, 'tíicā idiīn nī. Ndís'tiī ní 'téé ní ngu'u nī ní nguée nduuvidaamá nī. Nguée idii' n'daacá nī tan'dúúcā 'iī'yān chi i'téenu yā 'iivú Ndyuūs chi idiīn yā, tí idiīn nī tan'dúúcā 'iī'yān chi nguée i'teenú yā 'iivú Ndyuūs chi idiīn yā 'tíicā, ní idiīn 'tíicā nī.

⁴ Caati ná'nā ndís'tiī nga'n'á nī: 'Úú ní i'teenú tan'dúúcā chi nga'n'a Pablo, ní táamá nī nga'n'a nī: 'Úú i'teenú tan'dúúcā chi nga'n'a sa'n'a Apolos. ¿Áá nguée nga'n'á nī tan'dúúcā chi ca'n'a nī tiempo chi 'āā chó'ōo taachi 'āā cuée cu'téenu nī Jesucristo?

⁵ ¿Du'ú sa'n'a Pablo 'úú? ¿Du'ú sa'n'a Apolos mii'n? ¿Áá nguée nús'ūu 'iī'yān chi dichí'vē Dendyuūs? Nga'n'á 'nū nduudu chi ch'i'n'i Dendyuūs nús'uu ní ndís'tiī ní i'teenú nī.

⁶ 'Úú nga'n'á nduudu ye'n'é Dendyuūs nanáán ndís'tiī ní díí tan'dúúcā chí chiīnú ndaata na staava ye'n'é nī. Sá'nā Apolos mii'n canee sa ndúúcu nī ní ngi'cuee'n sá ndís'tiī ní díí sa tan'dúúcā chí ch'iīnyú sa ndaata mii'n. Dendyuūs díí yā chí 'cuiita ndaata mii'n.

⁷ Cáávā chuū 'iī'yān chi nga'n'a nduudu ye'n'é Dendyuūs o 'iī'yān chí ca'cuee'n nduudu mii'n nguée ch'εεté yā. Dámaa'n Ndyuūs chí 'cuiitá yā nduudu mii'n ní ch'εεte cá yā.

⁸ 'Iī'yān chí caa'mán yā nduudu mii'n ní 'iī'yān chí ca'cuee'n yā nduudu mii'n, 'āā daamá nūu díí yā ntiīnyu'n ye'n'é Ndyuūs. Ndyuūs ca'á yā 'iī'yān mii'n chíi' chí cuuvi ye'n'é yā caavā ntiīnyu'n ye'n'e yā chí díí yā.

⁹ Nús'uu ní daama dáamá nuún idiīn 'nū ntiīnyú' ndúúcū Dendyuūs. Ndís'tiī ní tan'dúúcā 'áámá campo ye'n'é Ndyuūs chí Ndyuūs chidi'cuiitá yā 'tíicā ndís'tiī. Tan'dúúcā 'áámá va'ai chí idin'dai Dendyuūs, 'tíicā ndís'tiī.

¹⁰ Ndyuūs teé yā 'úú vaadī deenū ye'n'é yā ní tan'dúúcā 'áámá sa'nā deenu díin'dai sa cimientu ye'n'e va'ai, 'tíicā 'úú. 'Úú nga'n'á nduudu cuaacu chí tan'dúúcā cimientu mii'n chí díin'dai sa. Táámá 'iī'yān 'iicandí yā ndúúcū va'ai mii'n. Ca'áámá ca'aama 'iī'yān chí 'iicandí yā nduúcū canée chí 'iicandí yā ndúúcū va'āī ndúúcū cuidado.

¹¹ Mar 'áámá 'iī'yān nguée cuuvi cu'nee'n yā táámá cimientu chí n'daa'n ye'n'é chí 'úú chí'neén, tí tuūu ye'n'é cimientu mii'n ní Jesucristo.

¹² 'Iī'yān s'ee'n chí 'iicandí yā vmnaa'n cimientu mii'n ndúúcū 'díí'nguaa'n, o ndúúcū 'díí'nguεε, o ndúúcū tuūu ndεε chee'n, o ndúúcū yá'n'á, o ndúúcū yaāta o ndúúcū 'í'voōo canée chí cadīinúú' yā, tí chuū chí nga'n'á.

¹³ Nguuvi chí Jesucristo díí yā juzgar ntiīnyu'n ye'n'é ca'áámá ca'áámá 'iī'yān, ní 'íicú 'iī'yān cádíinuu' yā de'ε'ε ntiīnyu'n chíi' ye'n'é 'áámá 'áámá yā. Ntiīnyu'n mii'n ní canée chí cho'ōo naavta'nā ngiichi ya'nā ní deenú yā 'iī'yān ye'n'e ntiīnyu'n ye'n'é yā.

¹⁴ Nduutí chí cunee ntiīnyu'n ye'n'e 'iī'yān s'ee'n chí 'iicandí yā vmnaa'n cimientu mii'n, ntiīnyu'n chí 'āā chó'ōo naavta'nā ngiichi ya'nā ní nguεε chíichi, tuu'mi ní 'iī'yān s'ee'n véé chí cuuvi ye'n'e yā.

¹⁵ Ndúúti chí cuucu ntiīnyu'n chí 'iicandí yā ndúúcū ya'nā, tuu'mi ní di'cuiinú ntiīnyu'n mii'n. 'Iī'yān s'ee'n ní nanguá'n'ai yā tan'dúúcā 'iī'yān chí chéenu yā ye'n'e va'ai ye'n'e yā taachi ngiichi va'ai ye'n'é yā.

¹⁶ ¿Áá nguée déenú ndís'tiī chí i'teenú nī Jesucristo chí cuerpo ye'n'e nī ní yáacū ye'n'e Dendyuūs, ní canée Espíritu N'dai ye'n'e Ndyuūs ndúúcū ndís'tiī?

¹⁷ Ndúúti chí 'áámá 'iī'yān dituuví yā yaācū ye'n'é Ndyuūs, Ndyuūs ní di'cuiinú yā 'iī'yān mii'n. Yáacū ye'n'é Ndyuūs ní deεve. Ndís'tiī ní yaācū ye'n'é Ndyuūs ndís'tiī.

¹⁸ Mar 'áámá nī ní nguée nginnche'éi maán nī ndís'tiī. Taachi 'aamá ndís'tiī nada-cadiinuu' nī chí nge'e taaví nī ye'n'é vaadī deenu ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū, tuu'mi ní canee cuu'mi' chí díí nī tan'duucā 'áámá 'iī'yān chí nguée deenu. Ní cuuvi ndaācā vaadī deenu ye'n'é nī chí ye'n'é Dendyuūs.

¹⁹ Vaadī déenu ye'n'é 'iī'yān ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū tan'dúúcā 'áámá cosa chí duuchi nanáán Ndyuūs. 'Áā canée nguū' na libro ye'n'é Ndyuūs ndíi vmnaa'n 'tíicā: Ndyuūs díí yā chí vaadī deenu ye'n'é 'iī'yān ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū díí chí 'cuuvi 'iī'yān ní 'iī'yān mii'n canee yā tan'dúúcā chí cundaí yā na trampa ye'n'e maán yā.

²⁰ Canée nguū' ntuu' táámá chí 'tuucā:

'Iivú Ndyuūs déenu yā vaanicadiinūuⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chi deenu yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cūu. Nguéé de'ē vεε dichí'vē chi nadacadiinūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

²¹ Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chi dich'εεtē yā saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūu. Tanducuéⁿ'ē dendu'ū ní yeⁿ'e ndís'tiī.

²² Nduuti chi 'úú chí Pablo, o saⁿ'ā Apolos, o saⁿ'ā Pedro, o nduuti chi yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí, o yeⁿ'e vida yeⁿ'ē yú, o yeⁿ'e vaadī n'gii, o yeⁿ'e cosa chi 'āā vεε o yeⁿ'ē dendu'ū chí caama cuchī, tanducuéⁿ'ē chuū ní yeⁿ'e ndís'tiī.

²³ Ní ndís'tiī ní yeⁿ'e Cristo ndís'tiī. Ní Cristo miiⁿ ní yeⁿ'e Dendyuūs chí cánduuchi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

4

Ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e apóstoles

¹ Ndís'tiī ní didúúché ní nús'uu tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ chí idiíⁿ ntiíⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e Jesucristo. Nús'uu ní ngaⁿ'á 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs nanaaⁿ ndís'tiī. Vmnaáⁿ vmnaaⁿ ní nguéé chí cadíinuuⁿ ní naati maaⁿ ní cádiinuuⁿ ní nduudu cuaacu miiⁿ.

² 'Iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs canee cuuⁿmiⁿ chí diíⁿ yā cumplir tanducuéⁿ'e chí caaⁿ'maⁿ Ndyuūs yeⁿ'ē ntiíⁿnyuⁿ chí diíⁿ yā.

³ Nguéé de'ē vεε tuneé 'úú nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā juzgar 'úú, o nduuti chí ndís'tiī, o táámá 'iiⁿ'yāⁿ o 'úú maáⁿ n'diichí nuuⁿndi yeⁿ'é.

⁴ 'Áará chí staava yeⁿ'é ngéé diiⁿ condenar 'úú cáávā chiiⁿ chí diíⁿ, 'úú nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ chí nguéé nuuⁿndi yeⁿ'é. Dámaāⁿ Señor Jesucristo diíⁿ yā juzgar 'úú, ní caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'é.

⁵ Ndís'tiī nguéé diíⁿ ní juzgar 'iiⁿ'yāⁿ. Taachí ndáá Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú taama vmnéⁿ'ēe tuuⁿ'mi 'cuuⁿ'míⁿ yā tanducuéⁿ'ē chí cadíinuuⁿ yú 'aama 'aama yú ndii na staava yeⁿ'ē yú. Tiempo miiⁿ ní 'iivú Ndyuūs téé yā s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yú caavā ntiíⁿnyuⁿ chí diíⁿ yú.

⁶ 'Úú ngaⁿ'á yeⁿ'ē chí 'úú ndúúccū saⁿ'ā Apolos diíⁿ 'nū. Ní 'íicú ndís'tiī cuuvi 'cueéⁿ ní tan'dúúccā chí cuuvi diíⁿ ní tan'dúúccā chí canéé nguūⁿ ndíí vmnaaⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs. Ndís'tiī nguéé n'diichí ní 'iiⁿ'yāⁿ.

Ní nguéé caaⁿ'máⁿ ní chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εεtē ca yā nguéé ti táámá yā.

⁷ ¿De'ē cuuvi chí ngaⁿ'a ní chí naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'εεtē yā? ¿'Áá nguéé tee Ndyuūs tanducuéⁿ'ē chí vεε yeⁿ'é ní? ¿De'ē cuuvi chí ngaⁿ'a ní chí tanducuéⁿ'e chí vεε chí yeⁿ'é ní ní maáⁿ ní sta'á ní, ní nguéé diíⁿ ní cuenta yeⁿ'ē chiiⁿ chí tee Ndyuūs ndís'tiī?

⁸ Ndís'tiī ní nadacadíinuuⁿ ní chí deenú ní nducuéⁿ'ē chí yeⁿ'e nduudu yeⁿ'e Dendyuūs. Ní diíⁿ ní tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuiica. Taachi nguéé ch'εεtineé 'nū ndúúccū ndís'tiī, tuuⁿ'mi ní ndís'tiī diíⁿ ní tan'dúúccā chí reyes ndís'tiī. Nduuti chí ndaa tiempo chí ndís'tiī caaⁿ'máⁿ ní ntiíⁿnyuⁿ ti rey ndís'tiī, tuuⁿ'mi ní nús'uu caaⁿ'maⁿ ntiíⁿnyúⁿ 'nū nduucú ní.

⁹ Tan'dúúccā chí 'úú nadacadíinúúⁿ, nús'uu chí apóstoles ní candéε 'nū nduudu yeⁿ'e Ndyuūs. Ndyuūs s'neéⁿ yā nus'ūú lugar chí ndii na n'gíinū yeⁿ'e fla. Ní nús'uu canéé 'nū tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ chí niiⁿnuúⁿ cánee nguuvi chí 'cuūvi yā, ní niiⁿnuúⁿ canéé nguuvi chí ch'iiⁿ'núⁿ yā nús'uu. 'Tíicā snéé nús'uu. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūu ndúúccū ángeles yeⁿ'ē nanguuvi n'gíinu yā nús'uu.

¹⁰ 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūu ngaⁿ'á yā chí nús'uu tonto 'nū ti neⁿ'é 'nū Cristo, naati ngaⁿ'á yā ti ndís'tiī ní saⁿ'ā deenu ndís'tiī. Ngaⁿ'á yā ti nús'uu ní 'va'á 'nū naati ndís'tiī ní ditiinú ní. Ngaⁿ'á yā chí nús'uu ní nguéé n'dááca 'nū naati ndís'tiī ní n'dááca ní.

¹¹ Ndii nguuvi miiⁿ ní cuiicu 'nū ní yaaca 'nū va. Ní 'āā ntéé n'deeé catécai 'nū chí n'daacā. Ní 'iichε yeⁿ'é 'nū. Ní 'iiⁿ'yāⁿ ch'eⁿ'é yā nús'uu. Ní diíⁿ yā chí chéénú 'nū ndii mííⁿ ní ndii 'múúⁿ ní nguéé vaacu 'nū.

¹² Ní diíⁿ 'nū ntiíⁿnyuⁿ ndúúccū ta'á 'nū chí cuuvi che'é 'nū. Taachi 'caa'va yā yeⁿ'é 'nū tuuⁿ'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ di'viicú yā nús'uu. Diíⁿ yā chí nééné ch'eenu 'nū chí ní nús'uu ní chí chéé 'nū yeⁿ'é nducuéⁿ'ē.

¹³ Caⁿ'a yā cunncā yeⁿ'é 'nū ní chéé 'nū ndúúccū vaadī ngiinu. Ndii nguuvi miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nacadíinúúⁿ yā chí nús'uu tan'dúúccā deεcūu yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūu 'tíica nús'uu.

¹⁴ 'Úú nguéé idinguúⁿ yeⁿ'e dendu'ú 'cūu yeⁿ'e ndís'tiī caati chí cuuvi 'cuinaáⁿ ní. Yaa'ví ndís'tiī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chuū tí ndís'tiī tan'dúúccā daiyá chí nééné neⁿ'é, 'tíicā ndis'tiī.

15 'Áará chi véé ndiichi mil maestros chi ngi'cueéⁿ yā ndís'tiī yeⁿe Cristo, nguéeé néené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi snée yā tan'dúúcā chiidá nī. 'Úú ní tan'dúúcā chiidá nī na ndaata yeⁿé Dendyuūs, ti candéé evangelio chi nduudu cuaacu chi ngai yeⁿé Cristo nanááⁿ ndís'tiī. Ní ndís'tiī ní chi'téenu nī ní ch'iindiyááⁿ ntúuⁿ nī na ndaata yeⁿé Ndyuūs.

16 Cáávā chiiⁿ 'úú idi'cuítú ndís'tiī. Díiⁿ nī tan'dúúcā chi 'úú idiíⁿ.

17 Cáávā chuū dicho'ó Timoteo nanááⁿ ndís'tiī. Saⁿ'ā miiⁿ tan'dúúcā daiyá, 'tíica sa. Ní saⁿ'a chi neⁿ'é. Saⁿ'ā miiⁿ ní 'áámá canee sa ndúúcū 'iivú Ndyuūs. Saⁿ'ā miiⁿ ní ca'cueeⁿ sa ndís'tiī yeⁿe Cristo. Ní n'gaacu nī yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē chi cuuvi díiⁿ nī maaⁿ chí i'teenú nī Cristo tan'dúúcā chi 'úú ngi'cueéⁿ nduu cuaaⁿ nducuéⁿ'ē yáacū va.

18 Maaⁿ ní deenú chi náⁿ'ā ndís'tiī ngaⁿ'a nī chí n'gεεε ndai maaⁿ nī. Ní nadacádíinuⁿ nī chí 'úú ní 'aa ntéé ndaa naachi cánéé nī.

19 Ndaa nuúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī nduuti chí Ndyuūs neⁿ'é yā chi ndaá. Taachi ndaá tuu'mi 'úú cadiinúúⁿ yeⁿe chi 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a maáⁿ yā chí n'gεεε yā. Cadiinúúⁿ nduuti chí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ díiⁿ yā tan'dúúcā chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí díiⁿ yā.

20 Nducuéⁿ'ē yeⁿe naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā nguéeé dámaāⁿ yeⁿe chí ngaⁿ'a yā, ti chiiⁿ chí díiⁿ yā ti poder yeⁿ'é Ndyuūs.

21 De'ē neⁿ'é ndís'tiī. ¿'Áá neⁿ'e nī chí taachi ndaá ní díiⁿ regañar ndís'tiī, o taachi ndaá caaⁿ'máⁿ nduucú ndís'tiī ndúúcū vaadi néⁿ'é?

5

Ngaⁿ'a yā nuuⁿndi yeⁿ'ē 'áámá saⁿ'a chí caⁿ'á yā na yaacū

1 N'giindiveéⁿ 'nū chí nguááⁿ ndís'tiī véé 'áámá saⁿ'ā chí díiⁿ nuuⁿndi ca tí canee sa ndúúcū n'daataá chí nguéeé yeⁿ'ē sa. Nguéeé 'tíicá nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ gentiles chí nguεε i'téenu yā Jesucristo. N'giindiveéⁿ 'nū chí saⁿ'ā miiⁿ sta'a n'daataá yeⁿ'ē chiida sa ní canee sá ndúúcū tá.

2 Ní ndís'tiī ngaⁿ'a maáⁿ nī yeⁿ'e nī chí n'gεεε nī n'dáará chí idiíⁿ saⁿ'ā miiⁿ nuuⁿndi 'tíicā. ¿De'ē cuuvi chí nguéeé divíi nī saⁿ'a miiⁿ na yaacū yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'ē yú?

3 N'dáará chí 'úú nguéeé canee ndúúcū ndís'tiī inacádinúúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī. 'Úú ní caaⁿ'máⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ yeⁿ'e dendú'u chí idiíⁿ sa tan'dúúcā chí 'úú canee ndúúcū ndís'tiī.

4 Taachí nduuvíidáamá ndís'tiī ná chí duuchi Señor Jesucristo tuu'mi ní poder yeⁿ'ē Señor Jesucristo canee ndúúcū ndís'tiī. Ní díiⁿ nī tan'dúúcā chí 'úú canee ndúúcū ndís'tiī.

5 'Tíicā nadacádíinuúⁿ chí ndís'tiī canee cuuⁿmíⁿ chí díiⁿ nī. Divíi nī saⁿ'ā miiⁿ nguaaⁿ ndís'tiī ti saⁿ'ā miiⁿ ní canee sa yeⁿ'ē na poder yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ. 'Tíicā castigo yeⁿ'ē sa. Ní cuuvi cadíinuⁿ sa yeⁿ'e alma yeⁿ'e sa. Ní cuuvi nanguaⁿ'ai alma yeⁿ'ē sa nguuvi chí ndaa ntúúⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

6 Nguéeé n'dáácā ndís'tiī ní ngaⁿ'á nī chí n'dái ndís'tiī, ní véé 'iiⁿyāⁿ chí idiíⁿ yā nuuⁿndi nguaaⁿ ndís'tiī. ¿'Áá nguéeé deenú nī ti ta 'líiⁿ chuundi levadura ichéé ndúúcū tanducuéⁿ'ē yaachí?

7 Saⁿ'ā miiⁿ tan'dúúcā levadura 'tíicā sa. Nds'tiī divíi nī saⁿ'ā miiⁿ ní cūnee n'dáaca nī. Cuneé nī tan'dúúcā yaachí chí nguéeé levadura yeⁿ'ē, tan'dúúcā pan chí che'e yā yeⁿ'ē pascua. 'Iiⁿyāⁿ chí 'iiⁿnúⁿ yā Cristo. Ní Cristo miiⁿ ní tan'dúúcā 'iiti cuūchí chí chí 'iiⁿnúⁿ yā cáávā 'viicu pascua. Cáávā s'uūⁿ ní Cristo miiⁿ ní sta'á yā lugar yeⁿ'ē 'iiti cuūchí yeⁿ'e 'viicu pascua ti chí yā cucáávā s'uuúⁿ.

8 Maaⁿ ní nguéeé dich'εεε yú 'viicu yeⁿ'e pascua miiⁿ tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā ti nguéeé yeⁿ'e Cristo 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní nguéeé dich'εεε yú ndúúcū vaadi n'giinu na staava yeⁿ'ē yú o ndúúcū cosa chí nguéeé n'daacā, ti chuū ní tan'dúúcā levadura 'tíicā. Dich'εεε yú pascua miiⁿ dámaāⁿ ndúúcū nducueⁿ'ē chí n'daacā na staava yeⁿ'ē yú ti tan'dúúcā pan chí nguéeé levadura yeⁿ'ē, 'tíicā canee yú.

9 'Áá dinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī chí nguéeé cáⁿ'a nī ndúúcū saⁿ'ā chí canee sa ndúúcū n'daataá chí nguεε yeⁿ'ē sa ndíi nguéeé cáⁿ'a nī ndúúcū n'daataá miiⁿ.

10 'Úú nguéeé ngaⁿ'á chí nguéeé n'diichí nī sáⁿ'ā chí véé n'daataá yeⁿ'ē sa, o n'daataá chí véé saⁿ'ā yeⁿ'ē tá, o 'iiⁿyāⁿ chí nginche'éi yā 'iiⁿyāⁿ, o 'iiⁿyāⁿ chí duūcú, o 'iiⁿyāⁿ chí i'teenú yā ídolos. Nds'tiī nguéeé

cuuvi cuneé nī na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní nguée n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

11 Naati maaⁿ ní 'āā dinguúⁿ yeⁿ'é ndis'tiī chi nguée cáⁿ'a nī ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi ngaⁿ'á yā chi hermanos yeⁿ'é nī ní nguée n'daacā idiíⁿ yā, ti saⁿ'ā chi canee ndúú^{cū} n'daataá chi nguεε yeⁿ'e sa, o n'daataa chi canee ndúú^{cū} saⁿ'a chi nguεε yeⁿ'ē tá. Ndí nguée cáⁿ'a nī ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi i'teenú yā ídolos. Ndí nguée cáⁿ'a nī ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'á yā nduudu yaadi, o ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi nginnche'éi yā 'iiⁿ'yāⁿ, o ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi ngii cuu'vi, o ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chi duucu. Ní nguée che'é nī ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

12 ¿De'ē cúúví chí 'úú n'diichí nuuⁿdi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée i'téenu yā Jesucristo yeⁿ'ē yú? Chuū ní nguée ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é ti yeⁿ'é Dendyuūs. Ndís'tiī canee chi n'diichi nī nuuⁿdi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi caⁿ'á yā yaacū ndúú^{cū} nī.

13 Jesucristo n'diichí yā nuuⁿdi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée i'téenu yā Ndyuūs. Maaⁿ ní ndís'tiī diví nī saⁿ'ā miíⁿ nguaaⁿ ndís'tiī.

6

Tiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo naⁿ'á yā nanááⁿ juez ndúú^{cū} vaadī 'caa'va yeⁿ'é yā

1 Nduuti chi 'aama chée ndís'tiī vée vaadī 'caa'va ndúú^{cū} taama chée ndís'tiī, ¿de'ē cúúví chí caⁿ'á nī nanááⁿ juez yeⁿ'e yaāⁿ vaacú nī, ní nguée caⁿ'á nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi chée vmnaaⁿ yeⁿ'e yáacū yeⁿ'é nī?

2 ¿'Áá nguée deenu ndís'tiī ti s'uuúⁿ chi i'teenú yú Jesucristo ndáá nguuvi chi cuuvi n'diichi yú nuuⁿdi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū? Nduuti chi ndís'tiī caⁿ'á nī n'diichí nī nuuⁿdi chi idiíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ¿'áá nguée cuuvi n'diichí nī ta 'lííⁿ nuuⁿdi yeⁿ'e nī chí nguaaⁿ ndís'tiī?

3 ¿'Áá nguée deenu ndís'tiī chi s'uuúⁿ caⁿ'a yú n'diichi yú nuuⁿdi yeⁿ'e ángeles? Ní nduuti chi cuuvi diíⁿ yú 'tíicā tuu'mi ní cuuvi n'diichi yú dendu'ū nuuⁿdi chi vée yeⁿ'e yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

4 Nduuti chi canéé chi n'diichí nī dendu'ū vaadī 'caa'va nguaaⁿ ndís'tiī, n'daacā chi caⁿ'á nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū 'aara chi nguée 'iiⁿ'yāⁿ chí duū'vī néⁿ'e yā vī'ī.

5 Ngaⁿ'á chuū chi cuuvi 'cuinaáⁿ nī. ¿'Áá cadiinuⁿ nī chi nguée vée mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ ndís'tiī, mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée cuuvi n'diichí yā du'u hermano chi vée nuuⁿdi yeⁿ'e yā?

6 Nduuti chi vée 'aama hermano chi deenu ca nguaaⁿ ndís'tiī, ¿de'ē cúúví chí ngeⁿ'e hermanos ndúú^{cū} vaadī 'caa'va yeⁿ'é yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú?

7 Cuaacu níⁿnyúⁿ nguée n'gíⁿ'i ndís'tiī chi yeⁿ'e Ndyuūs ndís'tiī ti vée vaadī 'caa'va yeⁿ'e 'áamá nī táamá nī ndúú^{cū} vī'ī. ¿De'ē cúúví chí nguée ichée nī nguaaⁿ ndís'tiī dendu'ū chí nguεε n'daacā chí hermano diíⁿ yā nduucú nī? N'daacā n'dai chí ichée nī tanducueⁿ'ē ní nguée caⁿ'á nī nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ cucáá^{vā} hermanos chí idiíⁿ yā ndúú^{cū} nī.

8 Ndís'tiī, hermanos, ní nguée n'daacā idiíⁿ nī chí nginnche'éi nī 'áamá nī ndúú^{cū} taama nī chí hermano yeⁿ'e nī.

9 Ndís'tiī nguée 'caandiveeⁿ nī chiiⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí cuaacu ní nguée cuaacu. ¿'Áá nguée deenu nī chí 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée idin'daacá yā nguée ndaa yā naachí Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā? Ní nguée 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndí nguεε 'iiⁿ'yāⁿ chí sta'á yā n'daataá yeⁿ'e taama sa, o isaⁿ'ā yeⁿ'e taama ta, ní nguée n'daataá chí n'diichi tá saⁿ'ā chí nguée yeⁿ'e tá, ní nguée saⁿ'ā chí n'diichi sa n'daataá chí nguée yeⁿ'e sá, ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí i'teenú ídolos chí santos, ndúú^{cū} saⁿ'ā chí iduuchinéⁿ vī'í sa.

10 'Tiicá ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ duucu, ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e cá yā dendu'ū chí vée yeⁿ'e taama 'iiⁿ'yāⁿ, ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí ngii cúú'ví, ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a taáⁿ yā yeⁿ'ē taama 'iiⁿ'yāⁿ, ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ chí itá'á yā yeⁿ'ē taama yā. Nducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée cuuvi nndaá yā naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā.

11 'Tiicá ntúūⁿ diíⁿ ndís'tiī. Dinuuⁿndí nī tiempo chí 'āā chó'ōo naati maaⁿ ní Ndyuūs n'diichí yā ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí 'āā ntée vεε nuuⁿndí yeⁿ'é nī cáá^{vā} Jesucristo. Maaⁿ ní ndís'tiī ní diíⁿ nī nducuéⁿ'ē chí n'daacā ti yeⁿ'é Jesucristo ndís'tiī. Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'ē yú canéé ndúú^{cū} nī.

Yeⁿ'e chí n'daacā chí diíⁿ yú

12 Tanducuéⁿē chi nguéé nuuⁿndi cuuvi diíⁿ, naati nducueⁿē chi n'daacā nguéé neⁿé diíⁿ, ti nguéé n'dai chi diíⁿ. Cuuvi diíⁿ tanducuéⁿē chi neⁿé chi n'daacā, naati nguéé necio caneé yeⁿē mar 'áámá dendu'ū.

13 Cuaacu chi yúutē chi che'e yú ní caavā che^εti yú. Che^εti yú ní neⁿe che'e yuūtē. Naati Ndyuūs di'cuiinú yā yuūtē chi che'e yú ndúúcu cuerpo yeⁿe yú ndúúcu chi véé yeⁿē. Nguéé cuuvi caaⁿmaⁿ yú chi Ndyuūs teé yā cuerpo yeⁿe yú chi n'daataá n'diichí yā saⁿā. Ndyuūs diíⁿ yā chi s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿé yā ní cuerpo yeⁿē yú ní yeⁿé Dendyuūs.

14 Jesucristo chi 'iivi yú, Ndyuūs nducueⁿ yā yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā. 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs nadacueēⁿ ntúuⁿ yā s'uuúⁿ ndúúcu poder yeⁿé yā.

15 ¿'Áá nguéé deenu ndís'tiī chi cuerpo yeⁿé nī ní yeⁿe Cristo? ¿'Áá cuta'á nī 'áámá saⁿā chi yeⁿe Cristo ní diíⁿ nī chi saⁿā miiⁿ yeⁿē 'áámá n'dáátāa chi 'yaaⁿ saⁿā yeⁿē tá? Ndyuūs nguéé 'cuáaⁿ yā chi 'tíicā.

16 ¿'Áá nguéé deenu ndís'tiī chi saⁿā chi caⁿa sa ndúúcu n'daātāa chí 'yaaⁿ saⁿā yeⁿē tá nduuvi 'aama nú yā? 'Iivú Ndyuūs ngaⁿa yā ndii cuáaⁿ vmnaaⁿ naachi caneé nguūⁿ na libro yeⁿe yā 'tiicā: Naachi na'uuví yā ní nduuvi 'aama cuerpo núu yā.

17 S'uuúⁿ chi i'teenu yú Jesucristo chí 'iivi yú canee yú ndúúcu dáámá espíritu chí yeⁿē Jesucristo.

18 Ndís'tiī n'daataá, nguéé caⁿá nī ndúúcu saⁿā, o saⁿā nguéé caⁿá nī ndúúcu n'daataá, chi idinuuⁿndí nī ti idiiⁿ nuuⁿndí nī ndúúcu cuerpo yeⁿe maáⁿ nī. Castigo yeⁿē nuuⁿndi miiⁿ 'áámá cūnee na cuerpo yeⁿé nī. Tanáⁿa ca nuuⁿndi chi idiíⁿ nī ní nguéé contra cuerpo chi yeⁿe maáⁿ nī.

19 ¿'Áá nguéé deenu ndís'tiī chi cuerpo yeⁿé nī chíⁿ chí yaācū yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs chi caneé ndúúcu ndís'tiī? Ndyuūs tee yā Espíritu N'dai yeⁿe yā ndís'tiī. Maaⁿ ni cuerpo yeⁿe nī nguéé yeⁿe maáⁿ nī ti yeⁿe Espíritu N'dai chi yeⁿe Ndyuūs. Ní Ndyuūs tee yā ndís'tiī Espíritu N'dai yeⁿé yā.

20 Chuū ní cáavā Jesucristo cái yā ndís'tiī ndúúcu 'áámá precio chi néené yaⁿai

chii'vē. Cáavā chuū dich'εté nī Dendyuūs ndúúcu nuuⁿmáⁿ cuerpo yeⁿe nī ti ndís'tiī ní yeⁿé Ndyuūs ndís'tiī.

7

Pablo ca'á yā consejo 'iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacu yā

1 Maaⁿ ní idinguúⁿ ní nan'guεεcútāⁿa yeⁿe preguntas chí dingúuⁿ nī yeⁿé. N'daacā chí 'aama saⁿā nguéé 'caandavaacu sa.

2 Naati 'tíicā. Deenu chí saⁿā neⁿe sa cūnee sa ndúúcu n'daataá. Cáavā chuū n'dáaca chí 'caandavaacu sá ní véé n'daataá yeⁿē sa. 'Tiicá ntúūⁿ chí 'aama n'daataá 'caandavaacu tá ní véé saⁿā yeⁿē tá. 'Tíicā ní nguéé diíⁿ yā nuuⁿndi.

3 Saⁿā ní canéé chí cun'diití sá ndúúcu n'daataá yeⁿē sa. 'Tiicá ntúūⁿ n'daata miiⁿ canéé chí cun'diití tá ndúúcu sáⁿā yeⁿē tá.

4 N'daataá chí n'giindivaacu tá, cuerpo yeⁿē tá nguéé yeⁿē tá dámaāⁿ tá ti yeⁿe sa ndúúcu tá. 'Tiicá ntúūⁿ saⁿā miiⁿ. Cuerpo yeⁿē sa nguéé yeⁿē sa dámaāⁿ sa ti yeⁿe sa ndúúcu tá.

5 Diíⁿ ní cumplir ndúúcu n'daata yeⁿe nī o isaⁿā yeⁿé nī. Nduuti chí nduu 'uuví nī canee yiinú nī yeⁿē 'áámá tiempo chí 'áámá caaⁿmaⁿngua'á nī ní ndeé nī ndúúcu 'iivú Ndyuūs, tuu'mí chuū ní chí diíⁿ nī cumplir tiempo 'cū. 'Cuiinū caaⁿmaⁿngua'á nī ndúúcu 'iivú Ndyuūs, tuu'mi ní diíⁿ nī cumplir ndúúcu isaⁿā o n'daataá yeⁿe nī. Nduuti chí nguéé diíⁿ nī 'tuucā, tuu'mi ní cuuvi neⁿé nī caⁿá nī ndúúcu táámá saⁿā o n'daataá. Ní yááⁿn'guiinūuⁿ n'diichínēēⁿ sa ndís'tiī neⁿe chí nguéé diíⁿ nī cumplir ndúúcu isáⁿā o n'daataá yeⁿe nī. Ní cuuvi diíⁿ nī nuuⁿndi.

6 'Úú nguéé caaⁿmáⁿ ndis'tiī chiiⁿ chí diíⁿ nī, ndís'tiī chí neⁿé nī 'caandavaacu nī. Nguéé teé chuū tan'dúúcā 'áámá ley.

7 Ti neⁿé chí nducyaaca saⁿā nguéé 'caandavaacu sa ní cūnee sa dámaāⁿ sa tan'dúúcā chí 'úú caneé, naati nguεε cuuvi chí 'tíicā. 'Úú deenu chí Ndyuūs ca'á yā 'áámá 'áámá 'iiⁿyāⁿ chiiⁿ chí cuuvi diíⁿ yā.

8 'Úú ngaⁿá ngī saⁿā n'gaiyáa o n'daataá n'gaiyáa ndúúcu n'daataá n'guá'āa chí

n'daacā chi 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ nguéé 'caandavaacú yā ní cunee yā dámaāⁿ yā tan'dúúccā chi 'úú canee.

⁹ Nduuti chi nguéé cuuvi 'cuεεtinée yā damaáⁿ yā, tuu'mi ní 'caandavaacú yā. Ti n'daacā chi 'caandavaacú yā ní nguéé cūnee yā ndúúccū deseó chi saⁿ'ā neⁿ'e sa n'daataá o n'daataá neⁿ'e tá saⁿ'ā.

¹⁰ Chuū ngaⁿ'á yeⁿ'é 'ii'nyāⁿ chí n'giindivaacu yā. Saⁿ'ā miiⁿ nguéé diví sa n'daataá yeⁿ'é sa, o táⁿ'ā miiⁿ nguéé diví tá isáⁿ'ā yeⁿ'é tá. Chuū chi ley yeⁿ'e Ndyuūs.

¹¹ Ndúúti chi 'áámá n'daataá diví tá yeⁿ'e isaⁿ'ā yeⁿ'é ta caati nguéé yaaⁿ yiinú tá ndúúccū isaⁿ'ā yeⁿ'é tá, tuu'mi ní 'āā ntéé 'caandavaacu tá ndúúccū taama sáⁿ'ā. 'Tíicá ntúūⁿ saⁿ'ā yeⁿ'é tá nguéé cu'neeⁿ sá n'daataá yeⁿ'é sa cucáávā taama n'daataá.

¹² Maaⁿ ní chuū chí ngaⁿ'á ngī tanáⁿ'ā 'ii'nyāⁿ ní cosa tan'dúúccā chi deenú chi n'daacā cááva yā. Ní chuū ní nguéé ley yeⁿ'e Ndyuūs. Nduuti chi 'áámá saⁿ'ā chi i'teenu Ndyuūs ní n'daataá yeⁿ'é sa ní nguéé i'teenu tá, tuu'mi nguéé cu'neeⁿ sa n'daataá yeⁿ'é sa nduuti chi táⁿ'ā miiⁿ n'daacā canee tá ndúúccū sa.

¹³ 'Tiicá ntúūⁿ, n'daataá chi i'teenu tá ní saⁿ'ā yeⁿ'e tá nguéé i'téenu sa ní n'dááca canee tá ndúúccū sa, tuu'mi nguéé cu'neeⁿ tá isáⁿ'ā yeⁿ'é tá.

¹⁴ Sáⁿ'ā yeⁿ'é tá chi nguéé i'téenu sa ní cuuvi yeⁿ'é Jesucristo saⁿ'ā miiⁿ cucáávā n'daataá yeⁿ'é sa chi i'teenu tá. 'Tiicá ntúūⁿ, n'daataá chi nguéé i'teenu tá ní cuuvi yeⁿ'é Jesucristo n'daataá miiⁿ cucáávā isaⁿ'ā yeⁿ'e tá chi i'teenu sa. Ndúúti chi nguéé 'tíicā, tuu'mi ní nguéé cuví yeⁿ'e Jesucristo daiyá yā. Naati 'tíicā, tuu'mi ní cuví yeⁿ'e Jesucristo daiyá yā.

¹⁵ Naati nduuti chi saⁿ'ā o n'daata chi nguéé i'téenu yā Señor Jesucristo nguéé cūnee n'dááca saⁿ'ā miiⁿ ndúúccū n'daataá yeⁿ'é sa, o n'daataá miiⁿ ndúúccū isaⁿ'ā yeⁿ'é tá chi i'téenu yā Señor Jesucristo, tuu'mi ní cuuvi diví yā yeⁿ'e ví'l. 'Ii'nyāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo nguéé a fuerza chi cunee yā ndúúccū 'ii'nyāⁿ chi nguεε i'téenu yā Señor Jesucristo. Ndyuūs neⁿ'é yā chi 'ii'nyāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo cunee n'dááca yā ndúúccū vaadī 'diiⁿ.

¹⁶ Ndís'tiī 'ii'nyāⁿ chi i'téenu ní Señor Jesucristo, ζtáácā cuuvi deenú ní nduuti chi

cuuvi dinguáⁿ'ai ní isaⁿ'ā yeⁿ'é ní o n'daataá yeⁿ'é ní? Nguéé cuuvi déenu ní chuū chí 'tíicā.

¹⁷ Ndyuūs yeⁿ'é yú yaa'ví yā s'uuúⁿ chí yeⁿ'é yā s'uuúⁿ. Ní tee yā 'áámá 'áámá s'uuúⁿ ntiiⁿnyuⁿ s'uuúⁿ chí yeⁿ'é yā chí ituneeⁿ s'uuúⁿ. Ní 'íicú véé ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'é 'áámá 'áámá s'uuúⁿ. Ní canee chí 'cuεεtinee yú n'daacā tan'dúúccā Ndyuūs neⁿ'e yā chí diiⁿ yú. 'Tíicā ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ 'úú yeⁿ'é nducyáácá yáacū.

¹⁸ Nduuti chí Ndyuūs yaa'ví yā 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'é ndaata Israel chí cuuvi yeⁿ'e yā ní 'ii'nyāⁿ 'āā diiⁿ yā circuncidar cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ ndii chí 'líiⁿ sa tan'dúúccā chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e 'ii'nyāⁿ ndaata Israel, 'āā canee sa 'tíicā. Ndúúti chí Ndyuūs yaa'ví yā 'áámá saⁿ'ā chí cuuvi yeⁿ'é yā ní saⁿ'ā miiⁿ nguéé yeⁿ'é ndaata Israel ní nguéé diiⁿ yā circuncidar cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ, 'āā canee sa 'tíicā.

¹⁹ Nguéé δε'ε véε nanááⁿ Ndyuūs nduuti chí diiⁿ yā circuncidar cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā o nguéé. Dámaāⁿ dichí'vε nduuti chí cu'teenu yú Jesucristo ní diiⁿ yú tan'dúúccā chí Ndyuūs neⁿ'é yā.

²⁰ Tan'dúúccā chí ndís'tiī 'āā canee ní taachí Ndyuūs yaa'ví yā 'áámá 'áámá ndís'tiī 'tiicá ntúūⁿ cunee ní.

²¹ Taachi Ndyuūs yaa'ví yā n'dii chí cuuvi yeⁿ'é yā, nduuti chí n'dii canee ní tan'dúúccā chí canee 'ii'nyāⁿ chí canee caadi 'iiyu ní nguéé cuuvi naⁿ'ā yā nguéé nacádiinúúⁿ ní δε'ε véε yeⁿ'é chúū. Ní nduuti chí cuuvi canee libre ndís'tiī, chí diiⁿ ní ntiiⁿnyuⁿ caadi 'iiyu tuu'mi ní caⁿ'á ní. Ní cunee ní libre.

²² Taachí Ndyuūs yaa'ví yā 'ii'nyāⁿ chí canee caadi 'iiyu ní 'ii'nyāⁿ miiⁿ i'téenu yā Jesucristo, 'ii'nyāⁿ canee yā tan'dúúccā chí libre, tī canee libre yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā. 'Ii'nyāⁿ chí canee libre taachí Ndyuūs yaa'ví yā 'ii'nyāⁿ, 'ii'nyāⁿ miiⁿ nguéé libre ti dichí'vε yā Ndyuūs.

²³ 'Iivú Ndyuūs ní cái yā ndís'tiī ndúúccū 'áámá precio chí néené yaⁿ'ai chii'vε ti yuuúⁿ yeⁿ'e daiyá yā. Maaⁿ ní ndís'tiī ní yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī. Ní diiⁿ ní ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs. Nguéé diiⁿ ní tan'dúúccā 'ii'nyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí nguεε i'téenu yā Jesucristo ngaⁿ'ā yā chí diiⁿ ní.

²⁴ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, ca'áámá

ca'áamá ndís'tiī canéé nī ndúúcu Ndyuūs. Naachi canéé nī míiⁿ canéé Dendyuūs ndúúcu nī.

25 'Úú ca'á 'áamá consejo yeⁿ'ē n'daataá chi nguéeⁿ n'giindivaacu tá. Deenu chi ngaⁿ'á tan'dúúca chí Dendyuūs néⁿ'é yā, naati chuū ní nguéeⁿ ley yeⁿ'é yā. 'Úú Pablo 'úú chi i'teenú Ndyuūs. Ní Ndyuūs ch'iⁿ'í yā 'úú chiiⁿ chi 'úú díiⁿ ní ngaⁿ'á.

26 'Úú nadacadiinúúⁿ chi n'daacā chi saⁿ'ā s'eeⁿ 'cuεεtinée sa damaāⁿ sa. Ti maaⁿ ní deenu yú chi ndaā tiempo chi n'geenu yú ngii.

27 Ndís'tiī saⁿ'ā chi véé n'daataá yeⁿ'é nī, nguéeⁿ cu'neeⁿ nī táⁿ'ā. Ndís'tiī saⁿ'ā chi nguéeⁿ n'daataá yeⁿ'é nī nguéeⁿ in'nuúⁿ nī n'daataá chi cuuvi yeⁿ'é nī.

28 Nduuti chi 'áamá saⁿ'ā ch'iindivaacu sa, nguéeⁿ dinuūⁿndí sa. Nduuti chi n'daataá míiⁿ 'caandavaacú tá, nguéeⁿ dinuuⁿndí tá. 'Úú nadacadiinúúⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'iindivaacu yā ní 'cueenu cá yā cuuvi. Nguéeⁿ neⁿ'é chi ndís'tiī 'cueenu cá nī cuuvi.

29 Chuū ngaⁿ'á ngī ndís'tiī hermanos yeⁿ'é: Nguéeⁿ 'naaⁿ tiempo 'cuεεtinée yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Saⁿ'ā chi véé n'daataá yeⁿ'é sa n̄diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs vm-nááⁿ vmnaaⁿ nguéeⁿ ti neⁿ'e n'daataá yeⁿ'é sa.

30 Nguéeⁿ díiⁿ nī cuenta yeⁿ'e deⁿ'ē véε chi chó'ōo yeⁿ'é nī. Nduuti chi ngεεcú nī yeⁿ'e 'aama tináⁿ'ā nguéeⁿ 'naaⁿ tiempo cuεεcú nī. Nduuti chi yeenú nī ti véé 'áamá 'vi-icu nguéeⁿ 'naaⁿ tiempo cunéeⁿ vaadi yeenú nanáaⁿ nī. Nduuti chi ngái nī tuu'mi ní ngáacú nī chi nguéeⁿ 'naa tiempo cunee.

31 Ní ndís'tiī chi véé negocio yeⁿ'é nī yeⁿ'ē cosa chi véé ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, nguéeⁿ 'cuεεtineé nī dámaāⁿ yeⁿ'e chuū, ti iⁿ'yeeⁿdí ndúúcu nducuén^{'ē} chi véε yeⁿ'ē ní chó'óo.

32 'Úú neⁿ'é chi nguéeⁿ nadacadiinuuⁿ nī yeⁿ'é dendu'ū chi véé. Saⁿ'ā s'eeⁿ chi nguéeⁿ n'giindivaacu sa ndéε sa cuidado yeⁿ'e dendú'ū chi yeⁿ'ē 'iivú Ndyuūs. Ní idiiⁿ sa tan'dúúca chí neⁿ'é Ndyuūs.

33 Saⁿ'ā chi n'giindivaacu sa ndéε sa cuidado yeⁿ'ē chí véé na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū táacā cuuvi cunee yíinūu n'daataá yeⁿ'ē sa.

34 'Tiicá ntúūⁿ idiiⁿ n'daataá chí n'giíndiváacu tá. 'Áamá n'daataá chí nguéeⁿ

n'giindivaacu tá ndéε tá cuidado yeⁿ'e dendu'ū yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs. Ní diiⁿ tá ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'ē tá nducuén^{'ē} chí neⁿ'e Ndyuūs. Nguéeⁿ 'tíicā idiiⁿ n'daataa chí n'gīindivaacu tá. Ndéε tá cuidado yeⁿ'e nducuén^{'ē} yeⁿ'ē vaacu tá ni táacā chí cuuvi cunee yíinūu isaⁿ'ā yeⁿ'ē tá.

35 Ngaⁿ'á ngī ndís'tiī chuū: Nguéeⁿ chí nguéeⁿ 'caandavaacú nī ti neⁿ'é chí ndís'tiī ní cuuvi cunee n'daaca cá nī. Neⁿ'é chí ndís'tiī díiⁿ nī ndúúcu nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'e nī chiiⁿ chí cuuvi dichí^{'vē} ca Ndyuūs. Ní cu'neéⁿ nī nducuén^{'ē} chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí cuuvi nī.

36 Nduuti chí 'áamá saⁿ'ā nadacadiinuuⁿ sa chí n'daacā chí daiya sa chí n'daataa cuiinu 'caandavaacu tá ti véé nduuyu yeⁿ'ē tá tuu'mi ní cuuvi diiⁿ sa n'daacā caava tá. Ní 'caandavaacú tá. Chuū ní nguéeⁿ nuuⁿndi.

37 Nduuti chí táamá saⁿ'ā miiⁿ nguéeⁿ neⁿ'e sa chí daiya sa 'caandavaacu tá ti canéé ditiinú sa na staava yeⁿ'ē sa chí nguéeⁿ neⁿ'e sa 'caandavaacu tá, tuu'mi ní cunee libre sa. Ní cuuvi diiⁿ sa chεε chí neⁿ'ē sa. Ní diiⁿ sa cuidado táⁿ'ā daiya sa. Ní n'daacā idiiⁿ sa.

38 Saⁿ'ā chí ngaⁿ'a sa chí n'gīindivaacu tá, o saⁿ'ā chí nguéeⁿ neⁿ'e sa chí 'caandavaacú tá, nduu 'uuví saⁿ'ā miiⁿ din'daacá sa. Naati n'daacā ca idiiⁿ saⁿ'ā chí nguéeⁿ neⁿ'e sa chí 'caandavaacú tá.

39 N'daataá chí n'gíidiváacu tá canéé chí 'cuεεtinee tá ndúúcu isaⁿ'ā yeⁿ'ē tá núúⁿmáⁿ neⁿ'e chí cándúúchi sá. Ndúúti chí 'cuūvī saⁿ'ā yeⁿ'e tá tuu'mi ní cuuvi 'caandavaacu tá ndúúcu táamá saⁿ'ā chí i'téenu sa Jesu-cristo.

40 'Úú inadacadiinúúⁿ chí n'daacā ca yeⁿ'ē tá chí 'aa ntéé 'caandavaacu tá. Chuū chí ngaⁿ'á nguéeⁿ dámaāⁿ yeⁿ'e chí 'úú nadicadiinúúⁿ ti tan'dúúca chí neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

8

Yeⁿ'e yuūtē chí 'iiⁿ'yāⁿ cá'a yā yeⁿ'ē nátai yeⁿ'e ídolos

1 Maaⁿ ní idinguúⁿ taama chí yeⁿ'e yuūtē yeⁿ'e 'iiti chí 'iiⁿ'yāⁿ 'caaⁿ'núⁿ yā ní cá'a yā yuūtē miiⁿ yeⁿ'ē nátaī cáávā ídolos. Deenu yú chí nducyaaca yú deenu yú 'tεε yeⁿ'e chuū. 'Iiⁿ'yāⁿ chí nadacadiinúúⁿ yā chí deenu cá yā cuuvi dich'εεté maáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

'Ii'yān chi ne'né yā Ndyuūs ní ne'né yā hermanos, 'ii'yān miiⁿ né'né yā chi taná'nā hermanos chi cuuvi déénu cá yā ye'n'e Ndyuūs.

² 'Ii'yān chi nadacádiinúún yā chi deenu yā nguéé tanducué'nē deenu yā tan'dúúcā chi canéé chi cuuví deenu yā.

³ Nduuti chi 'áámá 'ii'yān diné'n'e yā Ndyuūs, tuu'mi ní Ndyuūs inaaⁿ yā 'ii'yān miiⁿ.

⁴ Maaⁿ ní 'úú ne'né chi cadíinúún nī ye'n'e yuūtē chi 'ii'yān cá'a yā ye'n'e nátaí ye'n'e ídolos. Deenu yú chí ídolos nguéé cánduuchi. Deenu yú ti 'áámá n'dyá'nā Ndyuūs chi vεε yā ní nguéé ca táámá yā.

⁵ 'Ii'yān ngaⁿ'a yā chi nééné vée cá ídolos na yá'nāa 'cūū níicú nanguuvi váá. Ní 'ii'yān ngaⁿ'á yā chi cosa s'eeⁿ ní dendyuūs s'eeⁿ.

⁶ S'uuún deenu yú chi vée 'áámá nuún Ndyuūs ye'n'e yú. Ndyuūs Chiida yú chi din'dái yā tanducué'nē dendu'ū. Ní Ndyuūs diiⁿ yā chi cuuvi ye'n'é yā s'uuún. Vée 'áámá n'dyá'nā 'iivú Ndyuūs ye'n'e yú chi Jesucristo. Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Jesucristo daiyá yā din'dái yā tanducue'nē dendu'ū chi vée. Jesucristo ye'n'e yú tee yā vida ye'n'e yú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

⁷ Nguéé nducyaaca 'ii'yān chi i'téenu yā Jesucristo deenú yā chi 'aama n'dyá'nā Dendyuūs vεε yā. Ndií maaⁿ ní ná'nā yā ní i'téenu yā chi canduuchi ídolos. Taachi 'ii'yān cá'a yā yuūtē ye'n'e nátaí ye'n'e ídolos, ní i'téenu yā chi ca'a yā yuūtē nátaí ye'n'é dendyuūs s'eeⁿ. Ní taachi 'ii'yān chi duu'ví deenú yā ye'n'e Ndyuūs che'é yā yuūtē ye'n'e nátaí s'eeⁿ, 'ii'yān miiⁿ nadacádiinúún yā chi vée nuūⁿndi ye'n'e yā.

⁸ Ndyuūs nguéé diiⁿ cuenta yā ye'n'e s'uuún nduuti chi nge'e yú yuūtē miiⁿ o nguéé. Nduuti chi nge'e yú yuūtē miiⁿ nguéé idiíⁿ chi n'daacā ca yú. Nduuti chi nguéé che'e yú nguéé idiíⁿ chi nguéé n'daacā ca yú.

⁹ Ndís'tií chi déenu nī chεε chi Ndyuūs ne'né yā chi diiⁿ nī, 'caandiveén nī. Nguéé diiⁿ nī de'ē vεε chi 'ii'yān chi duu'ví deenú yā ye'n'e Jesucristo cuuvi nacádiinúún yā chi vεε nuūⁿndi ye'n'e yā.

¹⁰ 'Úú ngaⁿ'á ngī ndís'tií chi canee diituu cá nī chi i'téenu cá nī Ndyuūs. Deenú nī chi nguéé vée nuūⁿndi ye'n'e nī taachi chi

snée na mesa ye'n'e ní'vεε ye'n'e yaácū ye'n'e ídolos. Naati 'ii'yān chi duu'ví déenu yā ye'n'é Jesucristo cuuvi n'diichí yā ndís'tií, tuu'mi ní 'ii'yān miiⁿ chi nadacadiinúún yā chi ndís'tií 'tεε 'tεε i'téenu nī ídolos. 'Ii'yān miiⁿ cuuvi diiⁿ yā tan'dúúcā ndís'tií idiíⁿ nī. Caⁿ'á yā che'é yā yuūtē miiⁿ ní diiⁿ yā sentir chi vée nuūⁿndi ye'n'é yā.

¹¹ 'Áará chi cuuvi che'é nī yuuté 'cūū ní nguéé vée nuūⁿndi ye'n'é nī nguéé ne'né nī chi hermanos chi duu'ví deenú yā ye'n'e Jesucristo diiⁿ yā 'tíicā, caati nguεεcúndií yā ní 'tεε 'tεε i'téenu yā ídolos. Ní 'tíicā idiíⁿ hermanos ní Cristo ch'ií yā na cruz ntúūⁿ caavá yā.

¹² Taachí diiⁿ nī 'tuucā 'tíicā idinuuⁿndi nī contra Cristo níicú contra ye'n'e hermano chi duu'ví déenu yā ye'n'e Jesucristo. Caati hermanos miiⁿ 'tεε 'tεε i'téenu yā ídolos, ní vée nuūⁿndi ye'n'e yā.

¹³ 'Úú nacádiinúún ye'n'e chuū 'tíicā. Nduuti chi 'úú che'é yuūtē miiⁿ, ní 'úú diiⁿ chi hermano chi duu'ví deenú yā ye'n'e Jesucristo che'é yā ní vée nuūⁿndi yā, tuu'mi ní 'āa ntéeé che'é yuūtē miiⁿ.

9

Pablo ca'á yā orden ti 'áámá apóstol ye'n'e Jesucristo

¹ ¿'Áá nguéé 'úú Pablo 'áámá apóstol 'úú ní cuuvi diiⁿ nducue'nē chi nguéé nuūⁿndi? ¿'Áá nguéé 'úú nnguaⁿ'āi 'úú? 'Úú n'diichí Señor Jesucristo ye'n'e yú. 'Úú candéé nduudu cuaacu ye'n'e Ndyuūs. Ní ndís'tií i'téenu nī nduudu miiⁿ caavā ntiiⁿnyuⁿ ye'n'é.

² Nduuti chi taná'nā yā nguεε i'téenu yā chi 'úú apóstol 'úú, ndís'tií i'téenu nī chi cuaacu. Ndís'tií ní tan'dúúcā sello 'tiicá nī, ti i'téenu nī Señor Jesucristo. Ní deenú nī chi 'úú 'aama apóstol ye'n'e Señor Jesucristo. Ndís'tií ní ye'n'e Jesucristo caavā chi 'úú candéé nduudu miiⁿ.

³ 'Ii'yān chi itínguuneeⁿ yā 'úú ye'n'e chi 'úú chi 'aama apóstol, 'túucā nan'guεεcútaⁿ'á ye'n'e yā.

⁴ Nús'uu chi apóstoles ¿'áá nguéé tuneén 'nū chi ch'é 'nū ní cú'ú 'nū ndúúcū ndís'tií na vaacu nī?

⁵ ¿'Áá nguéé tuneén 'nū chi 'áámá 'áámá 'nū candéé 'nū n'daacā ye'n'e 'nū taachi

ca'n'a 'nū cuaa'n cyúúní? 'Túúcā dii'n taná'nā apóstoles, ndúúcū hermanos chi ye'n'e Jesucristo, ndúúcū hermano Pedro.

6 Dámaā'n 'úú ndúúcū Bernabé dii'n 'nū ntii'nyu'n cáávā chi ché'é 'nū.

7 ¿Du'ú soldado dii'n sa gastar tuumi caavā gastos ye'n'e sa taachi dii'n sa ntii'nyu'n mii'n? ¿Du'ú sa'nā ngiichi sa dí'yú uvas ní 'áá nguée cuuvi ché'é sá ye'n'e? ¿Du'ú 'ii'yā'n chi dii'n cuidado 'áámá taa'n 'iiti cuūchī ní 'áá nguée cuuvi cu'ú yā leche ye'n'e 'iiti mii'n?

8 'Úú nguée nga'ná chuū tan'dúúcā chi nga'n'a sa'n'a chi ca'a orden. Nga'ná chuū, ti 'tíicā nga'n'a ley ye'n'e Moisés mii'n.

9 Caneé nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs chi ley chi Moisés dinguú'n yā chi 'tíicā: Nguée cu'nuú'n nī yaana duutú tī chi inde'ei nuú'n tī nguaa'n trigo chi nguée cuuvi che'é tī: ¿'Áá ndeε cuidado Ndyuūs dámaā'n 'iiti? Nguée 'túúcā.

10 Cáávā nús'uu, ní cuaacu ní'nyú'n caneé nguū'n 'tíicā: 'Ii'yā'n chí di'cuūndú yā 'iiti ndúúcū 'ii'yā'n chi yiinenaá'n yā 'iiti chi inde'ei nuú'n tī nguaa'n trigo, 'ii'yā'n s'een ní cunee ngiínú yā cosechā ye'n'e yā.

11 Candéé 'nū nduudu ye'n'é Ndyuūs nguaa'n ndís'tiī taachi 'āā cuée 'caandiveén' nī nduudu mii'n. ¿'Áá nguée téé nī nús'uu necesidades ye'n'é 'nū?

12 Nduuti chi taná'nā apóstoles cuuvi cuta'á yā necesidades ye'n'é yā ye'n'e ndís'tiī, ¿'áá nguée cuuvi cuta'á 'nu necesidades ye'n'é 'nū dendú'ū? Nguée caa'n'mán 'nū chi ndís'tiī téé nī necesidades ye'n'é 'nū naatí chi chéé 'nū nducué'n'e dendu'ū, caati 'ii'yā'n cuuvi cu'téenu yā nduudu ye'n'e 'iivú Ndyuūs.

13 ¿'Áá nguée déenu ndís'tiī chuū ndii tiempo chi 'aa chó'ōo ye'n'e 'ii'yā'n chi dii'n ntii'nyu'n ye'n'e yaacū templo? 'Ii'yā'n mii'n che'é yā comida ye'n'e yaacū. 'Tiicā ntúū'n, 'ii'yā'n chi dii'n yā ntii'nyu'n ye'n'e nátai, 'ii'yā'n mii'n che'é ntúū'n yā chí véé nátai chí 'ii'yā'n ndéε yā ndaa yā nátai.

14 'Tíicā nga'n'a Señor 'iivú Ndyuūs ye'n'é 'ii'yā'n chí candéé yā nduudu ye'n'e evangelio chí nduudu ngai ye'n'é Jesucristo. 'Ii'yā'n mii'n cuεtinée yā ndúúcū 'ii'yā'n chí i'téenu yā Señor Jesucristo, ní ca'á yā 'ii'yā'n s'uu'n chí che'é yā.

15 'Úú nguée sta'á túumī ye'n'é nī, ní nguée che'é de'ē vεε, ti teé túumī ndís'tiī. Nguée dinguú'n chuū chí 'tíicā dii'n nī nduucú. N'dáácā ca ye'n'é chí 'cuūví ní mar 'áámá 'ii'yā'n nguée cuuvi caa'n'ma'n yā chí 'úú candéé ndúúdu cuaacu ye'n'e Dendyuūs cáávā chí nadí'vε yā 'úú.

16 'Áará chí nga'ná evangelio chí ndúúdú ngai ye'n'é Jesucristo 'úú nguée cuuvi caa'n'mán chí 'úú chí ch'εεtε. Canée chí caa'n'mán ye'n'é evangelio, ti cáávā chuū chí' chí Ndyuūs dicho'ó yā 'úú. Néené 'cueenú cuuvi nduuti chí nguée caa'n'mán ye'n'é evangelio.

17 Ndúúti chí caa'n'mán ye'n'e evangelio ti dii'n buscar ntii'nyu'n mii'n tuu'mi ní Ndyuūs nadí'vε yā 'úú, naati nguεε 'tíicā. Cáávā chuū caneé chí caa'n'mán evangelio chí ndúúdú ngai ye'n'é Jesucristo.

18 ¿De'ē ndaacā ye'n'é 'úú? Nguée de'ē vεε ndaacā ye'n'é. Cáávā 'úú nadí'vε ye'n'é chíi'n chí nga'ná ndúúdú ngai. 'Úú caa'n'mán nduudu ngai ye'n'é Jesucristo ní yeenu taavi 'úú ti nguée cuta'ná dendú'ū ye'n'e nī. Nguée caa'n'mán chí ndís'tiī tee nī 'úú de'ē vεε cáávā ntii'nyu'n ye'n'é 'aara chí cuaacu chí caneé chí dii'n nī.

19 N'daacā caneé 'tíicā. Nguée du'ū vεε cuuvi caa'n'ma'n ntii'nyu'n ye'n'é, ti 'ii'yā'n nguée nadí'vε yā 'úú. 'Úú dichí'vε nducyáácá 'ii'yā'n 'iicu cuuvi cu'téenu yā Jesucristo ye'n'é yú.

20 'Áará chí maa'n nguée costumbre ye'n'é chí idií'n tan'dúúcā chí nga'n'a ley ye'n'é Moisés, naati taachi caneé nguaa'n 'ii'yā'n hebreo s'een chí dii'n yā tan'dúúcā chí nga'n'a ley ye'n'é Moisés, 'tíicā idií'n dendu'ū. Idií'n 'tíicā ní 'iicu 'ii'yā'n hebreo s'een cuuvi cu'téenu yā Jesucristo.

21 Taachi 'úú caneé ndúúcū 'ii'yā'n chí 'āā vi'i cā ley ye'n'é yā nguée ti ley ye'n'é Moisés mii'n, 'úú idií'n tan'dúúcā 'ii'yā'n s'een. Naati nguée idií'n cosa chí Ndyuūs nguεε ne'n'é yā chí 'úú dii'n. 'Tíicā idií'n, ní 'íicú 'ii'yā'n mii'n cuuvi cu'téenu yā Jesucristo.

22 Taachi caneé nguaa'n 'ii'yā'n chí duūvā tuu'mi 'úú idií'n tan'dúúcā 'aama chí duūvā, ní 'iicu cuuvi cu'téenu yā Jesucristo. Nduu cuaa'n naachi ca'ná 'úú idií'n nducué'n'e tan'dúúcā chí idií'n 'ii'yā'n s'uu'n. Idií'n 'tíicā

ní 'iicu diín chí nanguán'ai ná'a yā.

²³ 'Úú idiín tanducuéⁿē chuū chi 'úú cuuvi caaⁿmán nduudu yeⁿe Ndyuūs nanáán 'iiⁿyāⁿ. Ní cuuvi cuta'a yú cosa chi n'dai chi Ndyuūs téé yā s'uūúⁿ.

²⁴ ¿'Áá nguéé déénu ndís'tiī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi ngéénu yā na juego? Nducyaaca yā ngéénu yā na juego naati 'áámá núuⁿ yā chí diín yā ganar ní ndaaca regalo yeⁿe yā. Maaⁿ ní ndís'tiī diín ní tan'duucā 'aama chí ngéénu yā ní diín ní ganar. 'Tíicā diín ní chíiⁿ chí Ndyuūs neⁿé yā, ní tunéé ndís'tiī chí cuuvi yeⁿé ní chεε chí Ndyuūs téé yā ndís'tiī.

²⁵ Ca'áámá ca'aama saⁿā chí ngeēnū sa nguéé cuuvi diín sa nducuéⁿē chí neⁿe sa. Damaāⁿ idiín sa cosas chí n'daācā caavā sa cucáāvā chí ditiínú sa. 'Tíicā idiín sa ní cuuvi ndaacā sa 'áámá corona yeⁿe naāndā chí ngo'o yéⁿé. S'uūúⁿ ní idiín cá yú tan'dúúccā chí Dendyuūs neⁿé yā chí diín yú, ní ndaaca yú 'áámá corona chí nguéé tuví yeⁿé chí Dendyuūs téé yā s'uuúⁿ.

²⁶ 'Úú idiín ntiinyuⁿ yeⁿé Ndyuūs tan'dúúccā 'áámá chí ngeenu na juego ní diín yā ganar. 'Úú idiín ntiinyuⁿ díitūu tan'dúúccā 'iiⁿyāⁿ chí nguⁿú yā ndúúccū taamá yā, nguéé tan'duucā chí nguⁿú yā ní ngéⁿé yā na 'yúúné.

²⁷ 'Úú idiín sufrir cáāvā ntiinyuⁿ yeⁿé Ndyuūs, ní diín n'dai cá ntiinyuⁿ miiⁿ. 'Tíicā idiín, ti nguéé neⁿé chí cuayiivi chí caaⁿmán nduudu cuaacu miiⁿ, Ndyuūs cuuvi caaⁿmán yā yeⁿe 'úú chí nguéé n'daacā diín ntiinyuⁿ yeⁿe yā.

10

Pablo ca'á yā consejo chí 'iiⁿyāⁿ nguéé canee chí i'teenú yā ídolos

¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿé, neⁿé chí ndís'tiī nan'gáácú ní yeⁿe tiempo chí 'āā chó'ōo. 'Iiⁿyāⁿ hebreos diín yā seguir 'áámá meēⁿ chí ngíicá nanguuvi. Ndyuūs dichó'o yā méééⁿ miiⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ n'diichí yā tíí cueⁿé méééⁿ miiⁿ. Ní ngíicá yā ní cho'ó yā naavtaⁿā yíicú chí nuūⁿnī'yáⁿā chí nguuvi Roja naachí Ndyuūs diín yā chí nduūví cuuⁿmán 'áámá yáanū yeⁿé caavā yā.

² Nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní cueⁿé yā ndúúccū Moisés. Ní meēⁿ miiⁿ ch'iⁿī yúúní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní cho'ó yā naavtaⁿā nuūⁿnī'yáⁿā ndúúccū Moisés miiⁿ. Chuū ní tan'dúúccā chí Ndyuūs chεεdínūⁿni yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúccū Moisés miiⁿ.

³ Nducyaáacá yā che'é yā pan chí Ndyuūs dichó'o. Ní pan miiⁿ chí chíicā ndii nanguuvi.

⁴ Ndyuūs ca'a yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nuūⁿnī chí can'daā na tuūu, ní nducyaáacá yā chí'i yā nuūⁿnī miiⁿ. Ní tuūu miiⁿ ní tan'dúúccā chí Cristo miiⁿ, 'tíicā. Espíritu yeⁿé Cristo cueⁿé ndúúccū yā naachí cueⁿe yā.

⁵ Ndyuūs nguéé canee yiínú yā tan'dúúccā chí idiín n'deēe n'dai 'iiⁿyāⁿ ti nguéé ch'iindiveéⁿ yā yeⁿé Ndyuūs. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ch'i yā cuaaⁿ naachí nguéé 'iiⁿyāⁿ na yáⁿāa cuūⁿmán.

⁶ Dendú'ū chuū chí chó'ōo ní 'íicú n'diichi yú, 'íicú s'uūúⁿ nguéé neⁿe yú yeⁿe dendú'ū chí nguéé n'daacā tan'dúúccā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí idinéⁿe yā.

⁷ Cáāvā chuū nguéé idiín yú 'viicu cáāvā ídolos, tan'dúúccā chí idiín tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ tiempo chí 'āā chó'ōo. Canéé nguūⁿ ndii cuáán vmnaaⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs 'tíicā: 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ diín yā 'viicu cáāvā ídolos, ní ch'εεté yā, ní che'e yā, ní chí'í yā ní ch'iinu chuū, ní nacueeⁿ yā, ní nde'ei yā. Cuayiivi ní saⁿa s'eeⁿ n'diichí yā n'daataa s'eeⁿ ní dinuuⁿndí yā.

⁸ Nguéé n'diichi yú 'áámá sáⁿā o 'aama n'daataá taachí 'āā cuéé 'caandavaacu yú ndúúccū yā, tan'dúúccā chí idiín tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní cáāvā nuuⁿndi yeⁿé yā, na 'áámá nguuvi nūuⁿ n'diicu 'íínú mil 'iiⁿyāⁿ ch'i yā ná yáⁿāa cuūⁿmán naachí nguéé 'iiⁿyāⁿ.

⁹ Nguéé diín yú chí tuu'vī yú Ndyuūs, ti neⁿe yú n'diichí yú nduutí chí Ndyuūs diín yā castigar s'uūúⁿ tan'dúúccā chí Ndyuūs diín yā ndúúccū tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ. Ní Ndyuūs dichó'o yā cúu taaⁿ chí che'é tí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ch'i yā.

¹⁰ Ní nguéé caaⁿmaⁿ taaⁿ yú yeⁿe Ndyuūs tan'dúúccā chí diín tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Cáāvā chuū ní Ndyuūs dichó'o yā ángel yeⁿé yā ní ch'i yā.

¹¹ Tiempo chí 'āā chó'ōo ndíí cuáán vmnaaⁿ, chó'ōo tanducuéⁿē chuū ní canéé

nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs. Maaⁿ ní s'uūūⁿ cuuvi deenu yú yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéeⁿ diiⁿ yú tan'dúúⁿcā chí diiⁿ yā.

12 Cáávā chuū 'iiⁿ'yāⁿ chí nadacadiinúúⁿ yā chí i'teenu diitú yā Ndyuūs canee chí nadacadiinúúⁿ yā chεε chí diiⁿ yā, ní nguéeⁿ 'cuūvá yā na nuuⁿndi.

13 Ndís'tiī 'caandiveéⁿ nī yeⁿ'é. Mar 'áámá cosa chí nguéeⁿ n'daacā nguéeⁿ ndaā nanááⁿ ndís'tiī nduuti chí nguéeⁿ ndaā nanááⁿ tanáⁿ'a ca 'iiⁿ'yāⁿ. Ndyuūs ní n'dai ca yā ndúúⁿcū ndís'tiī, ní nguéeⁿ 'cuūⁿ yā chí ndaā nanááⁿ ndís'tiī dendu'ū chí nguεε cuuví cuchéε nī. Taachi ndaā dendu'ū chí nguéeⁿ n'daacā nanaaⁿ ndís'tiī Ndyuūs teé yā fuerzas ndís'tiī chí nguéeⁿ diiⁿ nī dendu'ū chí nguéeⁿ n'daacā. Ní 'íícú cuuví cuchéε nī.

14 Cáávā chuū ndís'tiī hermanos chí neⁿ'é taavi, divíi nī yeⁿ'e nducyaaca ídolos.

15 'Úú ngaⁿ'á ngī ndís'tiī chí 'iiⁿ'yāⁿ chí deenu, ní ndís'tiī cuuvi deenú nī yeⁿ'e chíiⁿ chí ngaⁿ'á nduuti chí nduudu cuaacu o nguéeⁿ.

16 Taachi diiⁿ yú 'viicu ní che'e yú Santa Cena yeⁿ'e Señor Jesucristo ní sta'a yú taza chí cu'ú yú vino, tuu'mi ní caaⁿ'maⁿ yú gracias Ndyuūs chí di'viicú yā vino miiⁿ. Diiⁿ yú chuū ti maaⁿ ní ch'iⁿ'i yú chí yeⁿ'é Cristo s'uūūⁿ. Ní véé vida yeⁿ'e yú cüeⁿ'e daāⁿmaⁿ cucáávā yuūúⁿ yeⁿ'é Cristo chí n'geen. Pan yeⁿ'e Santa Cena chí n'dee yú, n'dee yú ti maaⁿ ní yeⁿ'é Cristo s'uūúⁿ. Ní cuerpo yeⁿ'e yā ca'nééⁿngá'āa na cruz cáávā s'uūúⁿ.

17 S'uūūⁿ ní 'yaaⁿ yú ní nducyaacu yú che'e yú yeⁿ'e 'áámá pan nūuⁿ. 'Tíicā s'uūúⁿ ní tan'dúúⁿcā 'áámá cuerpo nūuⁿ ti yeⁿ'é Cristo s'uūúⁿ.

18 Cuin'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel tiempo chí 'āā chó'ōo. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti ní tee yā yuūtē vmnaaⁿ nátai yeⁿ'e Ndyuūs. Ní i'téenu yā 'iivú Ndyuūs yeⁿ'e yú. Cuayiivi ní che'é yā yuūtē miiⁿ. 'Tíicā 'iiⁿ'yāⁿ ch'iⁿ'i chí yeⁿ'é Ndyuūs.

19 Neⁿ'é caāⁿ'máⁿ yeⁿ'é yuūtē chí 'iiⁿ'yāⁿ che'é yā maaⁿ chí yeⁿ'e nátai yeⁿ'e ídolos. Nguéeⁿ véé poder yeⁿ'e ídolos. Nguéeⁿ véé poder yeⁿ'e yuūtē miiⁿ.

20 Chúū ní ngaⁿ'á. 'Iiⁿ'yāⁿ chí ch'iⁿ'núⁿ yā 'iiti s'eeⁿ ní tee yā yuūtē nátai yeⁿ'e ídolos diiⁿ yā chuū cáávā yááⁿ'n'guiinūūⁿ s'eeⁿ. Ní

nguéeⁿ diiⁿ yā cáávā 'iivú Ndyuūs. 'Úú nguéeⁿ neⁿ'é chí che'é nī yuūtē miiⁿ yeⁿ'e nátaī miiⁿ, ní ndís'tiī ní nguéeⁿ caⁿ'á nī lado yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūūⁿ.

21 Ndís'tiī nguéeⁿ cuuvi cu'ú nī vino yeⁿ'e taza ní yeⁿ'e chí véé na mesa yeⁿ'e Santa Cena yeⁿ'e Jesucristo nduuti chí cu'ú nī yeⁿ'e chí véé na mesa yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūūⁿ. Nguéeⁿ cuuvi yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī nduuti chí yeⁿ'é yááⁿ'n'guiinūūⁿ ndís'tiī.

22 ¿'Áá neⁿ'e nī 'cuuⁿ'miⁿ nī 'iivú Ndyuūs chí ca'á nī lado yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūūⁿ? ¿'Áá ditiinú cá ndís'tiī nguéeⁿ ti 'iivú Ndyuūs ti Ndyuūs nguéeⁿ diiⁿ yā castigar ndís'tiī?

Yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi diiⁿ yā ti i'teenu yā Jesucristo ní canee yā ndúúⁿcū vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Ndyuūs

23 Cuuvi diiⁿ yú tanducuéⁿ'e chí n'daacā, naati nguéeⁿ diiⁿ yú cosa chí nguéeⁿ n'daacā ti nguéeⁿ véé nuuⁿndi yeⁿ'e yú. Nguéeⁿ nducuéⁿ'e chí n'daacā chí diiⁿ yú nginnee s'uūúⁿ chí yeⁿ'e Cristo. Ní dendu'ū miiⁿ chí n'daacā, nguéeⁿ n'daacā cá caavā s'uūúⁿ chí i'téenu yú 'iivú Ndyuūs.

24 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e Cristo damaáⁿ yā nadacadiinuuⁿ yā dendu'ū chí yeⁿ'e maáⁿ yā, naati nadacadiinuuⁿ ntúuⁿ yā yeⁿ'e chí neⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ.

25 Yúútē chí 'iiⁿ'yāⁿ in'diicuí yā ní'vεε cuuvi che'é nī. Ní nguéeⁿ itíinguuneeⁿ nī yeⁿ'e yuūtē miiⁿ. 'Tíicā diiⁿ nī ní nguéeⁿ dinuuⁿndí nī.

26 Ní yáⁿ'āa ndúúⁿcū nducuéⁿ'e chí véé vmnaaⁿ yeⁿ'e ní yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs.

27 Nduuti chí 'aama 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā Jesucristo diiⁿ yā invitar ndís'tiī chí che'é nī ndúúⁿcu yā, ní nduuti chí neⁿ'é nī tuu'mi ní caⁿ'á nī ndúúⁿcu yā. Tanducuéⁿ'e chí cun'duú yā na mesa ní che'é nī. Nguéeⁿ tiinguuneeⁿ nī de'ε véε yeⁿ'e chí che'é nī. 'Tíicā nguεε dinuuⁿndí nī.

28 Nduuti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā ngii yā ndís'tiī chuu: Yúúte 'cūū ní canéé vmnaaⁿ nátaī yeⁿ'e ídolos, tuu'mi ní nguéeⁿ ché'e nī yuūtē miiⁿ. Ní nguéeⁿ diiⁿ nī chí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ cuuvi nadacadiinúúⁿ yā chí dinuuⁿndí nī. Ní yáⁿ'āa ndúúⁿcū nducuéⁿ'e chí véé vmnaaⁿ yeⁿ'e ní yeⁿ'é 'iivú Ndyuūs.

29 'Úú ngaⁿ'á ngī ndís'tiī chuū. Nguéeⁿ che'é nī yuūtē miiⁿ chí yeⁿ'e nátaī taachi

'ii'yān nga'á yā chi che'é nī yuūtē miiⁿ, ti 'ii'yān nadacádiinúúⁿ yā chi véé nuuⁿndi yeⁿ'é nī taachi che'é nī yuūtē miiⁿ. 'Úú deenú chi cuuvi che'é yuūtē miiⁿ ní nguée idinuuⁿndí. 'Ii'yān chi duu'vī déenu yā yeⁿ'ē Jesucristo nguée cuuvi ché'e yā. 'Túúcā yúúte 'cūū, ní díiⁿ yā juzgar cosa chi nguée ituneenⁿ yā. 'Úú deenú chi nguée véé poder yeⁿ'e ídolos. 'Úú caⁿ'á, gracias Ndyuūs caava yuūtē miiⁿ, ní che'é yuūtē miiⁿ.

³⁰ Nduúti chi caⁿ'á, gracias Ndyuūs cáávā yuūtē chi che'é, ¿de'ē cuuvi chi cunncaā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e 'úú yeⁿ'ē chi che'é?

³¹ Díiⁿ nī tan'dúúcā chi nga'á. Ní nduuti chi nge'e nī, o ngi'i nī, o yeⁿ'ē táámá cosa chi díiⁿ nī, ndís'tiī díiⁿ nī tanducuéⁿ'ē cucáávā chi cuuvi dich'εεté n'dai nī Ndyuūs.

³² Nguée díiⁿ nī cosa chi 'ii'yān Israel s'een o 'ii'yān s'een chi nguée ndaata Israel, o 'ii'yān s'een chi i'téenu yā Jesucristo yeⁿ'ē yú cuuvi nadacadíinuⁿ yā chi véé nuuⁿndi yeⁿ'é nī.

³³ 'Āā tíi nūuⁿ lugar taachi 'úú caneé, 'úú idiíⁿ tanducuéⁿ'ē chi cunéé yiinu 'ii'yān na lugar miiⁿ. Nguée idiíⁿ cosa chi neⁿ'é maáⁿ, ti díiⁿ tanducuéⁿ'ē ní 'iicu cuuvi nanguáⁿ'ai 'ii'yān.

11

¹ Ndís'tiī ní díiⁿ nī tan'dúúcā chi 'úú idiíⁿ ti 'úú idiíⁿ tan'dúúcā chi Cristo chi'cueeⁿ yā 'úú.

Yeⁿ'ē n'daata s'ééⁿ chí caⁿ'á yā yaācū

² 'Úú nga'á n'daacā yeⁿ'e ndís'tiī hermanos yeⁿ'é ti n'gaacú nī yeⁿ'e 'úú, ndúúcū tanducueⁿ'ē dendu'ū. Ní díiⁿ nī tan'dúúcā chi 'úú ngi'cueeⁿ ndís'tiī.

³ 'Úú neⁿ'é chi cadíinūūⁿ ndís'tiī chi Cristo miiⁿ ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'ē nducyaaca saⁿ'ā. 'Ícú saⁿ'ā ní ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e n'daataá yéⁿ'e sa. 'Ícú Ndyuūs Chiida yú ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e Cristo miiⁿ.

⁴ Nducyáácá saⁿ'ā chí ngaⁿ'ángua'a sa o ngaⁿ'a sa nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcū sndiīⁿ yeⁿ'ē sa chí canúúⁿ tiiⁿ sa, ngíi 'cuináaⁿ sa.

⁵ Nducyáácá n'daataá chí ngaⁿ'angua'a tá o ngaⁿ'a tá nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní nguée ndεεcu paño yeⁿ'e tá tiiⁿ tá, ngíi 'cuináaⁿ tá ti idiīⁿ tá tan'dúúcā chí ndíiⁿ tiiⁿ ta.

⁶ Nduúti chí nguée ndεεcu paño yeⁿ'e tá tiiⁿ tá tuu'mi ní cuū tá yuudū tiiⁿ tá. Nduuti chí 'aama n'dáátaá ngíi 'cuináaⁿ tá chí ndíiⁿ tiiⁿ tá, tuu'mi ní canée chí chεεcu paño yeⁿ'e tá tiiⁿ tá.

⁷ Saⁿ'ā ní nguée cánée chí caaⁿ'maⁿ sa nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcū sndiīⁿ yeⁿ'ē sa chí canuuⁿ tiiⁿ sa, ti Ndyuūs din'dái yā saⁿ'ā tan'dúúcā maáⁿ yā chí caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa, 'tíicā. Saⁿ'ā s'uūuⁿ, saⁿ'ā ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs. N'daataá nguée 'tíicā. Idiīⁿ tá chíiⁿ chí ngaⁿ'a isaⁿ'ā yeⁿ'e tá, ti saⁿ'ā miiⁿ caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'ē n'daata miiⁿ.

⁸ Ti Ndyuūs nguée din'dái yā saⁿ'ā yeⁿ'e n'daataá naati din'dái yā n'daataá yeⁿ'e sáⁿ'ā.

⁹ Ti Ndyuūs nguée din'dái yā saⁿ'ā chí dichíiⁿ'vē sa n'daataá, naati din'dái yā n'daataá chí dichíiⁿ'vē tá saⁿ'ā.

¹⁰ N'daataá ní canée chí ndεεcu paño yeⁿ'ē tá tiiⁿ tá ti ch'iⁿ'i tá chí nguée caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ tá. 'Tiicá ntúūⁿ ángel s'een ní chí canuúⁿ tiiⁿnú náaⁿ yā taachí caneé yā nanááⁿ 'iivú Ndyuūs.

¹¹ Ndyuūs díiⁿ yā chí sáⁿ'ā nguée canē sa dāmāⁿ sa, ndíiⁿ nguée n'daataá canē tá dámaāⁿ tá. Ndyuūs diiⁿ cuenta chí saⁿ'ā ní n'daataá daama daamá yā nanaáⁿ yā ti Jesucristo ch'iī yā cucáávā nduu 'uuví 'ii'yān s'uuⁿ.

¹² Vmnaáⁿ vmnaaⁿ n'daata miiⁿ ní yeⁿ'e saⁿ'ā. Maaⁿ ní saⁿ'ā ch'iindiyáaⁿ sa yeⁿ'ē n'daataá naati tanducueⁿ'ē dendu'ū ní yeⁿ'é 'iivú Ndyuūs.

¹³ ¿De'ē nadacadiinúúⁿ nī yeⁿ'e chuū? ¿'Áá n'daacā chí n'daata caaⁿ'maⁿngua'a tá ndúúcū Ndyuūs 'aara chí nguée ndεεcuú paño yeⁿ'ē tá tiiⁿ tá?

¹⁴ Nducyáácá 'ii'yān deenú yā chí saⁿ'ā chí n'géénūu yuūdū tiiⁿ sa ti 'cuináaⁿ sa.

¹⁵ Nduuti chí n'daata n'géénūu tiiⁿ tá n'daacā yeⁿ'ē tá. Ní yuūdū tiiⁿ tá n'daacā chí in'díiⁿ tiiⁿ tá chí tan'dúúcā 'áámá paño.

¹⁶ Nduuti chí 'ii'yān neⁿ'e caaⁿ'maⁿ taán yā yeⁿ'e chuū, 'úú nguée cuuvi caāⁿ'maⁿ cá yeⁿ'ē ti 'tíicā costumbre yeⁿ'ē yú. 'Tiicá ntuūⁿ costumbre yeⁿ'e nducyaaca 'ii'yān chí i'téenu yā Jesucristo.

Cosas chí nguεε n'daācā idiīⁿ yā taachi

che'é yā Santa Cena ye'nē Señor Jesucristo

17 Maaⁿ ní 'úú idinguúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī ti nguéé n'daacā diíⁿ nī. Taachi nduuvidaamá nī nguéé n'daacā ca idiíⁿ nī ti cunncaā ca idiíⁿ nī.

18 'Úú n'giindiveéⁿ chi ndís'tiī nguéé daama vaadi cadiinuuⁿ yeⁿ'e nī taachi nduuvidaamá nī ná yaacū. Véé 'téé chi i'teenú chi cuaacu chi ch'iindiveéⁿ.

19 Canéé chi véé chi nduuvidaamá 'āā vi'í caā ndís'tiī chi i'téenu nī Jesucristo, ti cuuvi deenú nī chéé hermanos nguaaⁿ ndís'tiī chi 'áámá canee yā chí i'téenu cá yā.

20 Taachi 'āā vi'í caā nduuvidaamá nī ní che'é nī Santa Cena yeⁿ'e Señor Jesucristo nguéé che'é nī Cena miiⁿ tan'dúúca chi Jesucristo caⁿ'a ntiinnyúⁿ yā.

21 Ndís'tiī nguéé canee ngiínú nī taachi ndaa nducyaaca hermanos naati ca'áámá ca'aamá nī diiⁿ núúⁿ yiinu nī ní caⁿ'á nī na yáacū ní che'é nī Cena yeⁿ'e nī. Ní taachi ndaa tiempo chi che'é nī Santa Cena náⁿ'a nī ní cuiicu nī. Tanáⁿ'a nī ní cuu'vi nī.

22 ¿D'é'ē chuū? ¿'Áá nguéé véé va'ai yeⁿ'e nī naachi cuuvi che'e nī ní cu'u nī? Nduuti chi nguéé neⁿ'é nī repartir Cena yeⁿ'é nī, ¿d'é'ē cuuvi chí candéé nī Cena yeⁿ'é nī chéeti yaacū? Nguéé n'daacā idiíⁿ nī taachi nduuvidaamá nī na yaacū yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs. Diíⁿ nī cosa chi cuuvi 'cuináán 'ii'yāⁿ chi nguéé véé chi che'e yā. ¿D'é'ē neⁿ'é nī chí 'úú caaⁿ'máⁿ ndúúcu ndís'tiī yeⁿ'e chuū? ¿'Áá neⁿ'é nī chí 'úú caaⁿ'máⁿ ndúúcu ndís'tiī chí n'daacā idiíⁿ nī? Nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ 'tiicā.

Chuū historia ye'nē Santa Cena ye'e Señor Jesucristo

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 'Ivú Señor Jesucristo chii yā 'úú chiiⁿ chí 'úú ca'cueéⁿ ndís'tiī. Nguiinū miiⁿ chí 'āā cuéé nca'a Judas Iscariote miiⁿ Jesucristo chí ndíi yā preso na ta'á 'iinntyéⁿ'ē, Jesús miiⁿ ní sta'a yā pan.

24 Ch'iinu Jesús nca'a gracias Ndyuūs cáávā pan miiⁿ, tuu'mi ní n'deé yā pan. Ní Jesús ní caⁿ'a yā chii yā discípulos yeⁿ'e yā: Ndís'tiī cuta'á nī ní che'e nī. Pan 'cūū chí 'úú n'deé tan'dúúca cuerpo yeⁿ'é 'tíicā. Ní cuerpo yeⁿ'é ca'á chí n'deé cucáávā ndís'tiī. Nadiíⁿ nī chuū, ní taachi nache'é

nī pan miiⁿ ní nan'gaacú nī yeⁿ'ē 'úú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

25 Cuayivi chí che'é nī pan 'cūū Jesús sta'a ntúuⁿ yā taza chí s'néeⁿ vino ní ngaⁿ'a yā: Vino chéeti taza 'cūū ní tan'dúúca yuuúⁿ yeⁿ'é 'tíicā. Ndúúcu yuuúⁿ yeⁿ'é idiíⁿ 'áámá compromiso chí ngai. Nadiíⁿ nī chuū ní taachi nangi'í nī vino miiⁿ nan'gáacú nī yeⁿ'ē 'úú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26 Maaⁿ ní taachi che'é nī pan 'tíicā, ní cu'ú nī vino yeⁿ'e taza 'tíicā, tuu'mi ní ch'i'í nī 'ii'yāⁿ chí Jesucristo ch'i yā caavā ndís'tiī. Nadiíⁿ nī Cena 'cūū ndii tiempo chí ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe.

Ye'e táacā cuuvi che'e yú Santa Cena ye'e Señor Jesucristo

27 'Ii'yāⁿ chí nge'é yā pan yeⁿ'e Cena 'cūū ní ngi'í ntúuⁿ yā vino yeⁿ'e taza yeⁿ'e Santa Cena yeⁿ'e Jesucristo, canéé chí canéé ndúúcu staava yeⁿ'é yā δεεβε nanáánⁿ Dendyuūs. Nduuti chí nguéé δεεβε staava yeⁿ'é yā nanáánⁿ Dendyuūs taachi che'é yā Cena miiⁿ, tuu'mi ní diiⁿ nuuⁿndí yā contra cuerpo yeⁿ'e Señor Jesucristo ndúúcu yuuúⁿ yeⁿ'e yā dendu'ū, ti nguéé diíⁿ yā respetar Jesucristo.

28 Caava chúū 'áámá 'áámá 'ii'yāⁿ chí neⁿ'é yā che'é yā yeⁿ'ē Santa Cena yeⁿ'e Señor Jesucristo, canéé chí n'diichi maánⁿ yā ndúúti chí δεεβε staava yeⁿ'é yā nanáánⁿ Dendyuūs. Taachi δεεβε staava yeⁿ'é yā nanáánⁿ Dendyuūs tuu'mi ní cuuvi che'e yā pan yeⁿ'e Santa Cena yeⁿ'e Señor Jesucristo, ní cu'ú yā vino yeⁿ'e taza yeⁿ'e Cena 'cūū.

29 'Ii'yāⁿ chí nge'é yā ní ngi'í yā yeⁿ'e Cena yeⁿ'e Señor Jesucristo ní nguéé nacádiinúúⁿ yā yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e Jesús chí ch'i caava s'uúúⁿ, Dendyuūs diíⁿ yā castigar 'ii'yāⁿ miiⁿ. Véé nuuⁿndí yeⁿ'é yā nanáánⁿ 'iivú Ndyuūs. Maánⁿ yā dinuuⁿndí yā ní diiⁿ yā chí cuuvi castigado yā.

30 Cáávā chí diíⁿ nī 'túúca, 'yaaⁿ n'dái ndís'tiī ní duuva nī, ní náⁿ'a nī ní ngíta nī, tanáⁿ'ā ní ch'i nī nguaaⁿ ndís'tiī.

31 Ndúúti chí s'uúúⁿ n'diichi maaⁿ yú chí n'daacā canee yú nanáánⁿ Ndyuūs yeⁿ'ē yú, Ndyuūs nguéé diíⁿ yā castigar s'uúúⁿ.

32 Taachi 'iivú Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndí yeⁿ'ē yú ní nguéé δεεβε staava yeⁿ'ē yú taachi che'e yú Santa Cena yeⁿ'ē

Jesucristo, tuu'mi ní teé yā 'aama castigo s'uuúⁿ. Níicú nadacadíinuⁿ yú yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yú. Ní 'íicú nguéé canee yú condenado tan'dúúcā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi nguéé i'téenu yā 'iivú Ndyuūs.

³³ Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, taachi nduuvidaamá nī ní che'é nī Santa Cena yeⁿe Jesucristo 'cuεεtinee ngiinú nī ti ndaa tanáⁿ'ā hermanos yeⁿ'é nī.

³⁴ Nduuti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ cuiicú yā, canéé chí ché'é yā na vaacú yā. Tuu'mi ní nducyaaca nī nduuvidaama nī na yaācū ní che'é nī Santa Cena yeⁿe Señor Jesucristo. 'Tiicā cuuvi che'é nī pan ní ngi'í nī vino ní diiⁿ nī respetar Señor Jesucristo. Ní n'diichí Ndyuūs chi nguéé véé nuuⁿndi yeⁿ'é nī. Tan'dúúcā tanáⁿ'ā chi véé 'úú caaⁿ'māⁿ yeⁿ'é taachi ndaa ní cuneé ndúúcu nī.

12

Yeⁿ'é nducuéⁿ'é chi Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs téé yā s'uuúⁿ ti yeⁿ'é Señor Jesucristo

¹ Maaⁿ ní 'úú neⁿ'é idinguúⁿ yeⁿe chi nca'a Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ. Neⁿ'é chí cadíinuⁿ nī chuū.

² Ndis'tiī chi nguéé 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata Israel ndís'tiī, ti taachi 'āā cuéé i'teenú nī Señor Jesucristo diiⁿ nī tan'dúúcā costumbre yeⁿ'é nī ní s'téenu nī ídolos chi nguéé cuuvi caāⁿ'maⁿ.

³ Neⁿ'é chí ndis'tiī cadíinuúⁿ nī chuū. 'Iiⁿ'yāⁿ chí canee ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Dendyuūs, nguéé cuuvi caaⁿ'māⁿ yā contra yeⁿe Jesucristo. 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā chí Jesucristo ní 'iivú Ndyuūs yeⁿ'e yā, ngaⁿ'a yā 'túúcā ti Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs diiⁿ yā chí 'túúcā chí ngaⁿ'a yā.

⁴ Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs tee yā ntiinnyuⁿ s'uuūⁿ chí 'āā vi'i caā ntiinnyuⁿ yeⁿ'é 'áámá 'áámá s'uuūⁿ. Ní tee yā poder s'uuúⁿ chí cuuvi diiⁿ yú ntiinnyuⁿ miiⁿ chí 'āā vi'i caā. Niicu véé 'áámá n'dyáⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

⁵ Idiin yú n'dee nááⁿ ntiinnyuⁿ chí 'āā vi'i caā chí yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs, naati nducyaaca ntiinnyuⁿ miiⁿ ní yeⁿ'e 'áámá n'dyáⁿ'ā 'iivú Ndyuūs.

⁶ N'dee nááⁿ ntiinnyuⁿ yeⁿ'e Dendyuūs véé chí idiin yú ní Ndyuūs ngínee yā 'áámá 'áámá s'uuúⁿ.

⁷ Ndyuūs tee yā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā s'uuúⁿ ní Espíritu miiⁿ ngínee s'uuúⁿ. Ní s'uuúⁿ cuuvi cunnee yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Señor Jesucristo chí 'iivi yú.

⁸ Espíritu N'dai miiⁿ ní cunnee tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a n'dááca yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs. Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngínee naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi caaⁿ'maⁿ yā ndúúcū vaadī deenú ca. Dámaāⁿ 'áámá n'dyáⁿ'ā Espíritu N'dai miiⁿ diiⁿ chuū.

⁹ Ní Espíritu N'dai miiⁿ ní ngínee nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu cá yā Dendyuūs. Ní Espíritu N'dai ngínee náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ní ca'á poder miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ s'uuⁿ cuuvi diiⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiūtā.

¹⁰ Espíritu N'dai miiⁿ ca'á naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí idiin yā vaadī n'gíinuú ní nga'a poder náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi candéé yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Espíritu N'dai miiⁿ ní diiⁿ chí náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi déenu yā cheε 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā caavā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs o cáavā espíritu yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ. Ní Espíritu N'dai ca'a náⁿ'a yā poder chí caaⁿ'maⁿ yā n'dee nááⁿ davaacu, ní náⁿ'a yā chí caⁿ'a yā chíⁿ chí neⁿ'e caāⁿ'maⁿ nduudu miiⁿ.

¹¹ 'Áámá n'dyáⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs tee yā poder 'áámá 'áámá s'uuúⁿ chí cuuvi diiⁿ yú ntiinnyuⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúcā chí néⁿ'e yā.

S'uuúⁿ ní tan'dúúcā chí s'uuúⁿ ní 'áámá cuerpo nūⁿ s'uuúⁿ

¹² 'Tiicā véé 'áámá cuerpo yeⁿ'e yú ní néené n'dee nááⁿ chí véé yeⁿ'e. Ní ndúúcū n'dee nááⁿ chí véé yeⁿ'e, ni yeⁿ'e 'áámá cuerpo nūⁿ, 'túúcā. Cucáavā chí yeⁿ'e Jesucristo s'uuúⁿ, tuu'mi s'uuúⁿ ní tan'dúúcā chí s'uuúⁿ ní 'áámá cuerpo nūⁿ s'uuúⁿ. Ní cuerpo miiⁿ ní Jesucristo miiⁿ.

¹³ Ti cáava Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs miiⁿ ngeēdinuūⁿnī yú ní maaⁿ ní s'uuūⁿ ní yeⁿ'e 'áámá cuerpo s'uuúⁿ. Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judíos s'uuúⁿ, o 'iiⁿ'yāⁿ griegos s'uuúⁿ o 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé caadi 'iiyu s'uuúⁿ, o 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ ntiinnyuⁿ cáavā

maán yā s'uuún, nducyaaca s'uuún ní ye'nē 'áámá Espíritu N'dai ye'né Dendyuūs.

14 'Tíicā cuerpo ye'nē yú, ní nguée 'áámá n'dyá'nā nūu ti 'yaa n'dái ye'nē.

15 Ndúúti chi ca'a yú chí ngíi nga'a ní mii ní caā'ma: Caati 'úú nguée 'áámá ta'á 'úú nguée ye'nē cuerpo ye'nē yú. ¿'Áá nadacadínuu nī chi cáávā chii chi ca'a ca'a yú, ní ca'a yú nguée ye'nē cuerpo ye'nē yú? Nguée 'tíicā.

16 Ndúúti chi vee yú chí ngíi nga'a ní mii ní caā'ma: Caati 'úú ní nguée 'áámá nduutināa 'úú nguée ye'nē cuerpo ye'nē yú. ¿'Áá nadacadínuu nī chi cáávā chii chi ca'a vee yú, ní vee yú nguée ye'nē cuerpo ye'nē yú? Nguée 'tíicā.

17 Nduuti chi nuu'ma cuerpo ye'nē yú ní 'áámá nduutinaa yú tuu'mi ní ¿taacā cúuví 'caandivee yú? Ní ndúúti chi nuu'ma cuerpo ye'nē yú ní vee yú tuu'mi ní ¿táácā cuuvi 'táanu' yú?

18 Dendyuūs s'née yā ca'áámá ca'áámá chi canee ye'nē cuerpo ye'nē yú na lugar naachi canee yiinú yā.

19 Nduuti chi cuerpo ye'nē yú ní 'áámá parte nūu ¿tíi canéé nducué'nē cuerpo ye'nē yú?

20 'Tíicā Dendyuūs din'dái yā 'áámá cuerpo ye'nē yú chí n'dee náán chí vεe naati véé 'áámá cuerpo ye'nē yú.

21 Nduuti chi nduutinaa yú chí ngíi nga'a ní mii ní caā'ma ye'nē ta'á yú 'tíicā: Dii ta'á, nguée dichí'vē di. 'Tiicá ntúū tiī ra yú ní caa'ma ye'nē ca'á yú 'tíicā: Díi ca'á, nguée dichí'vē dii. Nguée cuuvi 'tíicā.

22 Dendu'ū chí snée na cuerpo ye'nē yú chí duūvā ní 'líi chí nguée dii yú cuenta ye'nē, chíi chí neené dichí'vē s'uuún.

23 Dendu'u chí ye'nē cuerpo ye'nē yú chí nacadiinuu yú chí nguée importante, chuū ní dii yú cuidado ye'nē tan'dúúcā chí ch'εεε ca. Dendu'ū ye'nē cuerpo ye'nē yú chí nguée ne'nē yú chí 'ii'yā n'diichi yā chí n'díi yú ndúúcū catecai yú.

24 Taná'nā parte ye'nē cuerpo ye'nē yú 'āā n'daacā canee 'āā tiiní caā. Dendyuūs dii yā cuerpo ye'nē yú ní dii yā chí cundē ca yú cuidado ye'nē nducué'nē chí nadacadiinuu yú chí nguée importante ye'nē cuerpo ye'nē yú.

25 Chuū ní dii Dendyuūs chí nducué'nē parte ye'nē cuerpo n'daacā dii n'tii'nyū ye'nē cuerpo ye'nē yú. Ní nducué'nē cuerpo ye'nē yú dii yú cuidado 'áámá parte ye'nē yú ndúúcū táámá parte ye'nē yú.

26 Nduuti chí dii yú cuidado ye'nē 'áámá dendú'ū nūu ye'nē cuerpo ye'nē yú ti dii sufrir, tuu'mi ní nuu'ma ch'εεε cuerpo ye'nē yú dii sufrir. Nduuti chí dich'εεε yā 'áámá dendu'ū ye'nē cuerpo ye'nē yú tuu'mi ní nūu'ma cuerpo ye'nē yú ní yeenú taavi.

27 Chuū chí caa'má. Maa ní nducyaaca ndís'ti ní ye'nē cuerpo ye'nē Cristo Jesús. Ní ca'áámá ca'áámá ní véé parte ye'nē cuerpo ye'nē Cristo Jesús.

28 Ndyuūs tee yā n'tii'nyu ca'áámá ca'áámá s'uuún chí i'teenu yú Jesucristo. Vmnáán vmnaa ca'a yā n'tii'nyu chí ch'εεε ca chí n'tii'nyu ye'nē apóstoles chí dich'ó Dendyuūs. Cuayivi ní tee yā taná'nā yú n'tii'nyu ye'nē profetas chí ndēē yú nduudu ye'nē 'iivú Ndyuūs. Cuayivi ní tee yā taná'nā yú n'tii'nyu chí maestros ye'nē nduudu ye'nē Ndyuūs. Ní taná'nā yú Ndyuūs tee yā n'tii'nyu s'uuún chí dii yú vaadi n'giinu. Tuu'mi ní tee yā taná'nā yú n'tii'nyu chí dii yú chí induūvā ye'nē 'ii'yā. Tee yā taná'nā yú n'tii'nyu chí cunnee yú 'ii'yā. Tee yā taná'nā yú n'tii'nyu chí caa'ma n'tii'nyu yú ye'nē 'ii'yā chí cunneé yā 'ii'yā chí dii yā n'tii'nyu ye'nē Ndyuūs. Ní teé yā n'tii'nyu taná'nā yú chí nga'a yú n'dee 'náán davaacu.

29 ¿'Áá nadacadínuu nī chí nducyaaca yú apóstoles? ¿'Áá nadacadínuu nī chí nducyaaca yú profetas chí ndēē nduudu ye'nē 'iivú Ndyuūs? ¿'Áá nadacadínuu nī chí nducyaaca yú maestros ye'nē nduudu ye'nē Ndyuūs? ¿'Áá nducyaaca yú dii yú vaadi n'giinu?

30 ¿'Áá nducyaaca yú cuuvi dii yú chí nduuvā ye'nē 'ii'yā? ¿'Áá nducyaaca yú nga'a yú n'dee 'naa davaacu? ¿'Áá nducyaaca yú cuuvi caa'ma yú chí ne'nē caa'ma táámá davaacu? Nguée 'tíicā.

31 Canéé chí dii yú n'tii'nyu ye'nē Dendyuūs tan'dúúcā chí Dendyuūs ne'nē yā chí dii yú. Ní caavā s'uuún ní n'tii'nyu mii

ní n'daacā ca. Maaⁿ ní 'úú 'cuuⁿ'míⁿ ndís'tī táácā cuuvi chí diiⁿ yú chí más cā n'daacā ca.

13

Yeⁿ'e vaadī neⁿ'e chí ch'εεε n'dai

¹ Nduuti chí s'uuúⁿ caaⁿ'maⁿ yú tan'dúúcā chí ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chí deenu, o tan'duucā chí ngaⁿ'a ángeles, ní nguéeⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní nduudu yeⁿ'e yú tan'duucā 'áámá cūū 'līⁿ chí n'gεεcu, o tan'dúúcā 'áámá cu'u lata chí di'cuεēcú yú.

² Ndúúti chí Ndyuūs tee yā ntiiⁿnyuⁿ s'uuúⁿ chí cuuvi caaⁿ'maⁿ yú dendú'ū chí cuchī, ní nduuti chí cadīnuuⁿ yú nducuéⁿ'ē chí yeⁿ'é Ndyuūs chí nguεε deenu tanáⁿ'a yā, ní nducuéⁿ'e vaadī deenu chí yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní nguéeⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní chíiⁿ chí diiⁿ yú nguéeⁿ dichíⁿ'vē nanááⁿ Dendyuūs. Ní nduuti chí i'teenu ca yú Dendyuūs chí cuuvi caaⁿ'maⁿ yú yeⁿ'ē 'áámá yīcū 'tīcā: N'dii yīcū, diví nī yeⁿ'ē 'muuⁿ, ní yīcū miiⁿ caⁿ'ā taama lado. Ní nduuti chí nguéeⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní chíiⁿ chí diiⁿ yú nguéeⁿ dichíⁿ'vē nanááⁿ Dendyuūs.

³ Ndúúti chí ca'a yú nducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'e yú 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'é yā, ní 'áará chí ca'a yú maaⁿ cuerpo yeⁿ'e yú chí 'iiⁿ'yāⁿ cuucú yā s'uuúⁿ cucáāvā chí ngaⁿ'a yú nduudu cuaacu, ní nguéeⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní nguéeⁿ de'ē vεε chí diiⁿ yú chí dichíⁿ'vē nanááⁿ Dendyuūs.

⁴ Ndúúti chí s'uuúⁿ ní neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéeⁿ caaⁿ'maⁿ taaⁿ yú ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ní cuchεε yú tanducuéⁿ'e tuu'mi ní neene n'dai yú. Ndúúti chí s'uuúⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéeⁿ ngueē yú chíiⁿ chí naaⁿ yú chí véé yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nguéeⁿ nadacadínuuⁿ yú chí ch'εεε n'dai yú. Ní nguéeⁿ maāⁿ yú caaⁿ'maⁿ yú chí ch'εεε n'dai maāⁿ yú.

⁵ Ndúúti chí s'uuúⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ a fuerza diiⁿ yú dámaāⁿ chíiⁿ chí neⁿ'e yú. Ní nguéeⁿ nadacadínuuⁿ yú dámaāⁿ yeⁿ'e maaⁿ yú, naati nginne yú 'iiⁿ'yāⁿ chí di'vaachi. Ní cuchεε yú taachí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dí'vaachí yā s'uuúⁿ. Ní nguéeⁿ nadacadínuuⁿ yú yeⁿ'ē chí nguéeⁿ n'daacā.

⁶ Nduuti chí s'uuúⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ yeenu yú taachi táámá 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā chí nguεε n'daacā, ti yeenu yú taachi 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā dendu'ū chí n'daacā.

⁷ Nduuti chí s'uuúⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ tuu'mi ní cuchéé yú tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí chó'ōo ndúúcu yú. Ní nguéeⁿ i'teenu yú tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí n'giindiveeⁿ yú chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yeⁿ'e táámá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e chí nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā. Ní cunee yínu yú nducuéⁿ'e chí n'daacā. Ní cuchéε yú yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí diitu n'dái taachí chó'ōo yeⁿ'ē yú.

⁸ Nduuti chí s'uuúⁿ neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, tuu'mi ní 'áámá canee yú ndúúcū vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Dendyuūs chí 'áámá cūneé ndúúcu yú. Ndaā tiempo chí profetas chí ngaⁿ'a nduudu yeⁿ'é Dendyuūs 'āā ntéé caaⁿ'maⁿ yā 'tīcā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a yā n'deeé 'nááⁿ davaacu 'āā ntéé caaⁿ'máⁿ yā 'tīcā. Ní vaadī déenū ntúūⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a ní cho'ōo yéⁿ'ē. Damaāⁿ canee vaadī neⁿ'e.

⁹ Maaⁿ ní caaⁿ'maⁿ yú nduudu yeⁿ'é Dendyuūs tan'dúúcā chí n'giⁿ'í yā s'uuúⁿ naati Ndyuūs nguéeⁿ ch'iⁿ'í yā s'uuúⁿ vaadī déenú yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē.

¹⁰ Taachi chó'ōo tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí canéé chí cuchī tuu'mi ní deenu yú nducuéⁿ'ē, nguéeⁿ dámaāⁿ 'téé nūuⁿ.

¹¹ Taachí saⁿ'a 'līⁿ 'úú, ngaⁿ'á tan'dúúcā chí ngaⁿ'ā da'cáiyāa ní nadacadíinúúⁿ tan'duucā da'cáiyāa. Taachí chí ch'εεε 'úú 'āā ntéé diiⁿ tan'dúúcā da'cáiyāa.

¹² Maaⁿ ní inaaⁿ yú tanducuéⁿ'ē tan'dúúcā chí inaaⁿ yú chεeti 'áámá espejo yaāⁿ yāāⁿ, ní nguéeⁿ inaaⁿ yú n'daacā. Cuayiivi miiⁿ ní n'diichi yú 'iivú Señor Jesucristo dánaaⁿ dánaaⁿ yú. Maaⁿ ní 'téé nuúⁿ deenu yú. Cuayiivi miiⁿ ní snaaⁿ yú tan'dúúcā 'iivu Señor Jesucristo n'diichí yā s'uuúⁿ. 'Tīcā snaaⁿ yú.

¹³ Ná vida yeⁿ'e s'uuúⁿ véé 'iinū chí n'daacā. Véé chí i'teenu yú Dendyuūs, ní véé chí canee ngiinu yú chí diiⁿ Dendyuūs ndúúcu yú, ní véé chí neⁿ'e yú Dendyuūs. Nduu 'iinú naaⁿ chuū ní chíiⁿ chí ch'εεté n'dai, ní chíiⁿ chí neⁿ'e yú 'iivú Dendyuūs ní neⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

14

Ye'nē chi 'ii'nyān nga'n'a yā táámá davaacu

1 Nducuén'ē chi dii' yú canéé chi dii' yú chi n'daacā, ti ne'n'e yú nducyaaca 'ii'nyān. Véé ntiinyu'n ch'εεε ye'n'é Ndyuūs. Ntiinyu'n mii'n chuū chi vmnáán vmnáan chi ndís'tiī cuuvi ne'n'é nī chi dii' nī. Chíi'n chí caa'n'mán nī nduudu cuaacu chi Ndyuūs ch'i'n'í yā ndís'tiī.

2 'Áámá hermano ye'n'e yú chi nga'n'a táámá davaacu chi n'dáán chi nguée deenū yú, hermano mii'n nguée nga'n'a sa ndúúcū 'ii'nyān ti nga'n'a sa ndúúcū Ndyuūs. S'uuún nguεε n'giindivee'n yú nduudu mii'n, naati Ndyuūs n'giindivee'n yā, ní hermano mii'n nga'n'a sa ye'n'e espíritu ye'n'e maa'n sa.

3 'Ii'nyān chi nga'n'a yā nduudu ye'n'é Ndyuūs na veedi dii' yā chi hermanos chí i'téenu cá yā Ndyuūs. Ní ca'cuee'n yā hermanos. Ní cá'a yā 'viich'εεtíinūn hermanos.

4 'Ii'nyān chi nga'n'a yā nduudu chi n'dáán chi nguée deenū taná'n'a 'ii'nyān, 'ii'nyān mii'n ngi'cuee'n maán yā. Ní 'ii'nyān chí candéē nduudu ye'n'é Ndyuūs chí n'giindivee'n taná'n'a yā, 'ii'nyān mii'n ngi'cuee'n yā taná'n'a yā chí snúūn yaacū.

5 Ne'n'é chi nducyaaca ndís'tiī cuuvi caa'n'mán nī taná'n'a davaacu chi n'dáán naati n'daacā ca chí caa'n'mán nī nduudu ye'n'é Ndyuūs na veedi ní n'giindivee'n yā 'ii'nyān. 'Ii'nyān chí nga'n'a yā taná'n'a davaacu chí n'dáán chí nguée deenu yú, 'ii'nyān s'ee'n nguée ca'cuee'n yā s'uuún. Dámaān n'giindivee'n yú nduuti chí táámá yā caa'n'mán yā de'ε ne'n'e caa'n'mán nduudu mii'n.

6 Ndís'tiī hermanos ye'n'é, ndúúti chí 'úú ndaá ní caa'n'mán ndúúcū táámá davaacu chí n'dáán chí nguée n'giindivee'n nī, ¿táácā cuuvi cunneé ndís'tiī? Naati nduuti chí caa'n'mán na veedi tuu'mi ní cuuvi caa'n'mán ye'n'e cosas chí cuchí, o ye'n'e nduudu cuaacu chí n'dai chí ye'n'é Ndyuūs. Tuu'mi ní cuuvi 'cuεεtinée nī tan'dúúcā chí nga'n'a nduudu ye'n'é Ndyuūs, ní ca'cuee'n ndís'tiī.

7 Taachí 'ii'nyān itii'ví yā 'áámá flauta, o tuu'ví yā 'áámá guitarra, ní nguée n'daa'n tono chí itii'ví yā, o tuu'ví yā tuu'mi ní ¿táácā cuuvi deenū taná'n'a 'ii'nyān de'ε música chí itii'ví yā o tuu'ví yā?

8 Nduuti chí 'áámá soldado itii'ví yā trompeta ye'n'e música ye'n'e caanda, ní nguεε n'daán tono chí itii'ví yā, ¿táácā cuuvi deenū taná'n'a soldados ní cuundiyaán yā chí 'āā ndaá caandaá?

9 'Tiicá ntúūn. Nduuti chí ndís'tiī ní caa'n'mán nī ndúúcū nduudu chí nguée deenu taná'n'a yā ¿táácā tuumicadiinúūn yā chí nga'n'a nī? Ndís'tiī ní dii' nī tan'dúúcā chí nga'n'a nī na 'yúúné.

10 Néené n'dee 'náán davaacu véé in'yee'n'dí 'cūū. Ní 'ii'nyān cuuvi caa'n'mán yā maa'n na nduudu ye'n'e yā nducué'n'e chí ne'n'é yā ní taná'n'a 'ii'nyān s'ee'n 'caandivee'n yā nduudu ye'n'e yā.

11 Nduuti chí 'úú nguεε n'giindivee'n nduudu ye'n'e taná'n'a 'ii'nyān tuu'mi ní 'ii'nyān mii'n canéé yā tan'dúúcā 'áámá 'ii'nyān chí canúún yúúní. 'Tiica ntúūn, 'úú ní canéé tan'dúúcā 'áámá 'ii'nyān chí canúún yúúní ti nguée n'giindivee'n yā nduudu ye'n'é.

12 Ndís'tiī chí ne'n'é nī dii' nī ntiinyu'n ch'εεε ye'n'é Ndyuūs, ngiicá nī Espiritu N'dai ye'n'é Ndyuūs chí téé yā ntiinyu'n ndís'tiī, ntiinyu'n chí cuuvi ca'cuee'n nī nduudu ye'n'é Ndyuūs 'ii'nyān. Ní 'iicú 'ii'nyān cuuvi déenu ca yā ye'n'e Ndyuūs.

13 'Ii'nyān míi'n chí caa'n'mán yā táámá davaacu chí n'dáán canéé chí ngiicá yā Ndyuūs de'ε chí ne'n'e caa'n'mán nduudu chí ca'n'a yā. Ní cuuvi caa'n'mán yā taná'n'a yā nduudú mii'n.

14 Nduuti chí 'úú caa'n'mán'ngua'á ndúúcū táámá davaacu chí n'dáán ní nguée deenū chíi'n chí caa'n'mán tuu'mi ní dámaān espíritu ye'n'é caa'n'mán. Ní 'úú ní nguée tuumicadiinúún dé'ε véε chí caa'n'mán.

15 ¿De'ε dii' tuu'mi? Caa'n'mán'ngua'á ndúúcū nduudu na veedi ní espíritu ye'n'é ní túúmícadīnūūn chíi'n chí dii'. Ní caatá ndúúcū nduudu na veedi ní espíritu ye'n'é ní túúmícadīnūūn chíi'n chí caatá dendu'ū.

16 Ndúúti chí ndís'tiī caa'n'mán'ngua'á nī ndúúcū táámá davaacu chí n'dáán ní nga'n'a nī 'tiicā: N'diī Ndyuūs, gracias, ní dii' nī ndúúcū espíritu ye'n'é nī, tuu'mi ní ¿táácā cuuvi caa'n'mán taná'n'a yā chí 'tiicā chíi'n chí nga'n'a nī?

17 'Áará chí n'daacā nga'n'a nī, nguée cunnee nī 'ii'nyān chí ca'n'a yā yaacū.

18 'Úú Pablo nca'á gracias Ndyuūs ye'n'e

yú chi ngaⁿá cá n'dee 'náán davaacu chi ñ'dáán ndúúcū espíritu yeⁿé nguεε ti ndís'tiī.

19 Taachí ngaⁿá na yaācū n'daacā ca chí caaⁿmáⁿ nyuⁿu nduudu na veedi chí 'úú cadiinúúⁿ ní 'iicu ca'cueéⁿ tanáⁿa yā, ti 'úú ngaⁿá ta ndiichi mil nduudu táámá naaⁿ davaacu chí ñ'dáán chí nguéé itúúmícadīnuuⁿ tanáⁿa yā.

20 Ndís'tiī hermanos yeⁿé, nguéé nadacadiinuuⁿ nī tan'dúúcā dá'caiyaā, o tan'dúúcā 'áámá da'cuá'āa chí nguéé inadacadiinuuⁿ yā yeⁿé nuuⁿndi yeⁿe yā 'tíicā nī. Maaⁿ ní nducueⁿē chí diīⁿ nī ní nadacadiinuuⁿ nī yeⁿé tan'dúúcā saⁿa n'gεεε nadacadiinuuⁿ sa.

21 Canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā: 'Úú chí 'iivú Ndyuūs ngaⁿá chuū. 'Úú dicho'ó 'iī'yāⁿ chí canúúⁿ yúúⁿ chí ngaⁿá yā nduudu cuaacu yeⁿé ndúúcū táámá naaⁿ davaacu. Ndaa yā nanáán 'iī'yāⁿ s'eeⁿ ní 'iī'yāⁿ s'eeⁿ nguéé neⁿé yā 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿé. 'Tíicā ngaⁿa Ndyuūs.

22 Cáávā chiiⁿ ní Ndyuūs ca'á yā poder 'iī'yāⁿ chí caaⁿmáⁿ yā n'dee 'naaⁿ davaacu chí 'iī'yāⁿ nguéé tuumicadiinuuⁿ yā. Ní chííⁿ chí n'giⁿi Ndyuūs ní 'aama seña chí poder yeⁿe yā cááva 'iī'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā Ndyuūs. Nguéé caavā s'uuúⁿ chí i'téenu yú. 'Iī'yāⁿ chí ca'cueéⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs ní ngaⁿa yā cáávā s'uuúⁿ chí i'teenu yú nguéé ti cáávā 'iī'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā Dendyuūs yeⁿe yú.

23 Ndúúti chí 'iī'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā 'iivú Ndyuūs, o 'iī'yāⁿ chí canúúⁿ yúúⁿ, ndaa yā na yācū ní nduuvidaamá yā ndúúcu yú ní nducyaaca yú ngaⁿa yú davaacu chí ñ'dáán. ¿'Áá nguéé caaⁿmáⁿ yā chí s'uuúⁿ ní loco yú?

24 Ndúúti chí nducyaaca nī ca'cueeⁿ nī nduudu yeⁿé Ndyuūs na veedi ní ndaa 'áámá 'iī'yāⁿ chεeti yaācū, 'iī'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā 'iivú Ndyuūs o nguéé déenu yā 'iivú Ndyuūs yeⁿe yú, tuu'mi ní 'iī'yāⁿ miiⁿ cuuvi diīⁿ yā sentir nuuⁿndi yeⁿé yā. Ní nadacadiinúúⁿ yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé yā na staava yeⁿé yā.

25 'Iī'yāⁿ miiⁿ ní cuuvi deenú yā dε'ε chí maáⁿ yā nadacadiinúúⁿ yā na staava yeⁿe yā chí nguεε cuuvi n'diichí yā. Ní 'iī'yāⁿ

miiⁿ cundiitín'dí yā ní cu'téenu yā Ndyuūs. Ní ngaⁿá yā 'tiicā: Cuaacu níⁿnyúⁿ Ndyuūs canéé yā ndúúcū ndís'tiī.

Diiⁿ n'daacá nī tanducuéⁿe ndúúcū orden

26 Ndís'tiī ní 'tíicā diīⁿ nī taachi nduuvidaámá nī. Naⁿa ndís'tiī ní candéε nī 'aama canción. Ní naⁿa nī ch'eeⁿnee listo nī chí ca'cueéⁿ nī tanáⁿa yā. Naⁿa ní ní ch'eeⁿnee listo nī chí caaⁿmáⁿ nī 'áámá nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs. Naⁿá nī ní caaⁿmáⁿ nī táámá naaⁿ davaacu chí ñ'dáán naati n'nuúⁿ nī vmnaaⁿ vmnaaⁿ 'áámá hermano chí cuuvi caaⁿmáⁿ dε'ε chí neⁿe caaⁿmaⁿ nduudu s'eeⁿ chí ñ'dáán. 'Tíicā cuuvi, ní cu'téenu cá nī yeⁿe 'iivú Ndyuūs.

27 Damaāⁿ 'uuvī o 'iīnū nī 'aama 'aamá nī caaⁿmáⁿ nī ndúúcū naaⁿ davaacu, nduudú chí ñ'dáán, naatí táámá nī ch'eeⁿnee listo chí caaⁿmáⁿ nī dε'ε neⁿé caaⁿmāⁿ nduudu s'eeⁿ chí ñ'dáán.

28 Nduuti chí nguéé véé 'áámá yā nguaaⁿ ndís'tiī chí cuuvi caaⁿmaⁿ dε'ε neⁿe caaⁿmāⁿ nduudu s'eeⁿ chí ñ'dáán tuu'mi 'iī'yāⁿ nguéé cuuvi caaⁿmáⁿ yā ndúúcū davaacu chí ñ'dáán naachi nduuvidaamá nī. Naati 'iī'yāⁿ miiⁿ cuuvi ndeé yā cúūnū cúūnū ndúúcū Dendyuūs ndúúcū davaacu chí ñ'dáán.

29 Taachí nduuvidaamá nī, 'uuví nī o 'iīnu nī candéε nī nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs ní ca'aama ca'aama nī caaⁿmáⁿ nī nduudu na veedi ní tanaⁿá yā nadacadiinuuⁿ yā yeⁿe nduudu chí ngaⁿa nī.

30 Ní nduuti Ndyuūs ní n'giⁿi yā 'áámá ndís'tiī chí véε nī 'áámá nduudu yeⁿé yā chí caaⁿmáⁿ nī, tuu'mi ní 'iī'yāⁿ chí candéε yā nduudu miiⁿ canéé chí téé yā lugar chí caaⁿmáⁿ nī nduudu yeⁿé Ndyuūs.

31 'Tíicā nducyaaca nī cuuvi caaⁿmáⁿ nī nduudu yeⁿé Ndyuūs ca'áámá ca'áámá nī. Tanáⁿa nī n'giindiveéⁿ nī. Ní 'tíicā ní cuuvi déenu cá nī yeⁿé Ndyuūs ní cu'téenu cá nī yeⁿé yā.

32 'Iī'yāⁿ chí caaⁿmáⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs deenu yā dε'ε tiempo chí caaⁿmáⁿ yā.

33 Ndyuūs neⁿé yā chí véé orden chεeti yācū yeⁿé yā ní véé vaadī 'diīⁿ. 'Tíicā ní ch'eeⁿnéé 'diīⁿ nī dendu'ū na staava yeⁿé nī. 'Tíicā cānee tanducuéⁿe yaācū yeⁿé Ndyuūs.

34 Taachi nduuvidaámá nī n'daataá nguéé cuuvi candéε tá nduudu yeⁿe

Dendyuūs, naati 'diiⁿ 'diíⁿ nūuⁿ 'cuεεtinéé cheendí tá. 'Tíicā canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'é Ndyuūs.

³⁵ Nduuti chi 'áámá n'daataá nguéé tu-umicadínnuuⁿ tá yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a yā chεeti yaācū, tuu'mi taachi ndaa tá ná vaacu tá cuuvi nítinguuneeⁿ ta isaⁿ'ā yeⁿ'e tá. Nduuti chi 'ááma n'daataá candεε tá nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chεeti yaācū, tuu'mi 'cuináaⁿ tá.

³⁶ ¿'Áá nguéé neⁿ'é nī 'caandiveéⁿ nī chi dinguúⁿ yeⁿ'e nī? ¿Dε'ε ra tuu'mi? ¿'Áá yeⁿ'e ndís'tiī nduudu yeⁿ'e Ndyuūs o ndaā dāmáāⁿ nanááⁿ ndís'tiī nduudu miiⁿ?

³⁷ Nduuti chi 'áámá saⁿ'ā nguaaⁿ ndís'tiī nadacadínnuuⁿ sa chi cuaacu chi ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē sa chiiⁿ chi caaⁿ'maⁿ sa nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs, ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ca'cueéⁿ yā saⁿ'a miiⁿ, tuu'mi ní cuuvi deenu sa chíⁿ chi idinguúⁿ tan'dúúcā chi Ndyuūs ch'iⁿ'í yā 'úú.

³⁸ Nduuti chi saⁿ'ā miiⁿ nguéé 'caandiveeⁿ sa nduudu yeⁿ'é, tuu'mi ní ndís'tiī nguéé 'caandiveeⁿ nī nduudu yeⁿ'ē sa.

³⁹ 'Tíicā diíⁿ nī, ndís'tiī hermanos yeⁿ'é. Caaⁿ'máⁿ nī nduudu cuaacu ní ca'á nī lugar chi 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'máⁿ yā táámá davaacu chi nī'dááⁿ.

⁴⁰ Diíⁿ n'daacá nī tanducuéⁿ'ē ndúúcū orden.

15

Jesucristo 'āā nnduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā

¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, maaⁿ ní chuū ngaⁿ'a cuaācú ngii ndís'tiī nduudu yeⁿ'e evangelio chi ndúúdú ngai yeⁿ'ē Jesucristo. Chíⁿ 'āā ngaⁿ'á, ní ngi'cueéⁿ ndís'tiī. Ní ndís'tiī ní n'giindiveeⁿ nī ní s'téenu nī. Ní 'aama canee n'daacá nī ná nduudu 'cūū.

² Cáāvā nduudu cuaacu yeⁿ'é Dendyuūs ndís'tiī ní nnguáⁿ'ai nī yeⁿ'é nuuⁿndi yeⁿ'é nī nduuti chi 'áámá cānee na staava yeⁿ'é nī chíⁿ chi ca'cueéⁿ ndís'tiī. Nduuti chi ndís'tiī nguéé i'teenú nī nguéé dichíⁿ'vē nduudu miiⁿ cáāvā ndís'tiī.

³ Vmnááⁿ vmnaaⁿ ní chi'cueéⁿ ndís'tiī chεε chi más ca importante tan'dúúcā chi Cristo chi'cueéⁿ yā 'úú. Chuū chiiⁿ chi Cristo ní ch'iⁿ yā cáāvā nuuⁿndi yeⁿ'ē yú tan'dúúcā chi canéé nguūⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs.

⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ ní ch'iichi yā Cristo ní cho'ōo ndii 'íínú nguuvi ní Dendyuūs nadin'duuchi yā Cristo yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā tan'dúúcā chi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Dendyuūs.

⁵ Cuayiivi chi Cristo nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā saⁿ'ā Pedro n'diichi sá Cristo. Cuayiivi chi cho'ōo chuū ní ndichuuvi apóstoles n'diichí yā Cristo.

⁶ Cuayiivi miiⁿ ní 'áámá tiempo nūuⁿ nyuⁿ'u ciento hermanos nduuvidaamá yā ní n'diichí yā Cristo chi 'āā nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. N'dee cá yā yeⁿ'e nyuⁿ'u ciento hermanos sндуuchi yā ndíí maaⁿ, naati duu'ví yā n'díi yā.

⁷ Cuayiivi miiⁿ ní Jacobo, apóstol chi ndεε nduudu yeⁿ'é Dendyuūs n'diichi ntúuⁿ yā Cristo. Ní cuayiivi ní nducyaaca apóstoles n'diichí yā Cristo.

⁸ Cho'ōo 'yááⁿ n'dai nguuvi ní 'úú, Pablo, n'diichi ntúuⁿ Cristo, 'áará chí 'úú nguéé intiinaáⁿ Cristo taachi cánéé yā iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū.

⁹ 'Úú, Pablo, nacadiinúuⁿ chi 'úú nguéé n'daacā 'úú, tan'dúúcā yeⁿ'e tanáⁿ'ā apóstoles chi candεé yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs. 'Úú nguéé canéé chi cuuví apóstol ti vmnááⁿ vmnaaⁿ can'daá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaācū yeⁿ'é Dendyuūs, ti neⁿ'é chi 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē ca'á yā orden chi 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chi naⁿ'á yā yaacū yeⁿ'é Ndyuūs.

¹⁰ Maaⁿ ní 'úú 'aama apóstol 'úú ti Ndyuūs diíⁿ yā n'daacā n'dai nduucú. Caati Ndyuūs diíⁿ yā n'daacā n'dai nduucú maaⁿ ní 'úú idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Ní chíⁿ chi Ndyuūs diíⁿ yā nduucú dichíⁿ'vē. Nguéé dámaāⁿ 'úú chí diíⁿ ca ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā ti Ndyuūs. Ndyuūs chí diíⁿ yā n'daacā n'dai nduucú ní canéé yā nduucú ní nginnee yā 'úú.

¹¹ Nguéé dε'ē vεε ndii nduuti chí 'úú o náⁿ'a yā chí candεε nduudu yeⁿ'é Ndyuūs, tí nús'ūū ngaⁿ'a 'nū nduudu miiⁿ. Ní ndís'tiī ní i'téenu nī nduudu miiⁿ.

'Iiⁿ'yāⁿ caⁿ'á yā nnduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā

¹² Ndís'tiī ní i'téenu nī chí ngaⁿ'a 'nū chí Cristo nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. ¿Táácā cuuvi chí ngaⁿ'á nī chí nguéé nnduuchi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā?

¹³ Nduuti chí nguéé nnduuchi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā Cristo ntúuⁿ ní nguéé

'āā nduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní cuerpo yeⁿ'e Cristo canee na yáinyāⁿ ndí maaⁿ.

14 Nduúti chi Cristo nguée 'āā nduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā tuu'mi ní nduudu chi ngaⁿ'á 'nū nguée dichíⁿ'vē. 'Tiicá ntúūⁿ nguée dichíⁿ'vē chiiⁿ chi i'téenu 'nū yeⁿ'e Cristo.

15 'Tiicá ntuūⁿ chiiⁿ chi ngaⁿ'á 'nū chi nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs, tuu'mi ní nduudu yaadi nduuti chi nguée 'tíicā. Naati ngaⁿ'a cuaacú 'nū chi Ndyuūs díiⁿ yā chi 'āā nduuchi Cristo yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Nduuti chi nguée nduuchí tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā 'tiicá ntuūⁿ nguée 'āā nduuchi Ndyuūs Cristo yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

16 Nduúti chi tanáⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ nguée nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā, 'tiica ntúūⁿ, Cristo nguée 'āā nduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

17 Nduuti chi Cristo nguée 'āā nduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā nguée dichíⁿ'vē chi i'téenu yú Ndyuūs. Ní s'uuúⁿ canee yú condenado ndúúcū nuūⁿndi yeⁿ'ē yú.

18 Nduuti chi 'tíicā, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ chi 'āā i'téenu yā Cristo, ní maaⁿ ní 'āā n'díi yā, 'āā chindái yā ndúúcū nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

19 Nduuti chi nguée nduuchi Cristo yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā tuu'mi ní s'uuúⁿ chi i'teenu yú Cristo, núúⁿmáⁿ neⁿ'e chi snée yú na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū neené ndaachi yíinu yú nguée ti tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ.

20 Naati cuaacu chi Cristo miiⁿ 'āā nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní Cristo miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ chi nduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'a yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi n'díi.

21 Ti cáávā nuuⁿndi yeⁿ'e 'áámá saⁿ'a Adán, canée chi nducyaaca yú 'cuūvi yú. Ní cáávā chi díiⁿ 'aama saⁿ'ā Cristo míiⁿ, canée chí nduuchi yú yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

22 S'uuúⁿ ní yeⁿ'e Adán chi díiⁿ nuuⁿndi sa. S'uuúⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chi díiⁿ nuuⁿndi s'uuúⁿ. Taachí 'iiⁿ'yāⁿ díiⁿ nuuⁿndi yā tuu'mi canee chi 'cuūvi yā. S'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ ní 'cuēti nduuchí yú.

23 Ti 'áámá 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'á yā nduuchi yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā tan'dúúcā chi itunéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Cristo 'āā nduuchí yā vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní cuayiivi taachi ndaá Cristo na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū

taama vmnéⁿ'ēe, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ chi n'díi chí yeⁿ'e Cristo, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'á yā nnduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

24 Tuu'mi ní ndaā nguuvi chi 'cuiinū iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cuayiivi taachi chó'ōo tanducuéⁿ'ē chí Dendyuūs Chiida yú neⁿ'é yā chí chó'ōo. Ní Cristo caaⁿ'maⁿ ntiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'ē nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ndíi tiiⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúcū poder yeⁿ'ē. Tuu'mi ní Cristo ncaⁿ'á yā Chiidá yā tanducuéⁿ'ē chí yeⁿ'e chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ yā.

25 Ti maaⁿ ní Cristo miiⁿ canée yā tan'dúúcā 'áámá Rey. Ní taachi chí cuchéε yā yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē enemigo yeⁿ'e yā, tuu'mi ní enemigos yeⁿ'é yā canée yā tan'dúúcā chí canée yā mááⁿ ca'a Cristo;

26 tuu'mi ní chí 'cuiinu enemigo yeⁿ'e Cristo chí vaadi n'gii. Ní Cristo chichεε yā yeⁿ'ē.

27 Dendyuūs 'āā ca'a yā nducuéⁿ'ē dendu'u na ta'ā Cristo ní Cristo ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē. Ní nducuéⁿ'ē canee tan'dúúcā chí canee maaⁿ ca'a Cristo. Cristo miiⁿ nguée ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'ē Chiidá yā naati Chiidá yā 'āā ca'a yā Cristo tanducuéⁿ'ē.

28 Taachí Cristo chεε yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē, tuu'mi ní Cristo, chí daiya Dendyuūs, ca'a yā nducuéⁿ'ē na ca'a Dendyuūs chí Chiidá yā. Ní Cristo miiⁿ maáⁿ yā canée yā maaⁿ poder yeⁿ'ē Chiidá yā.

29 ¿De'ε rá tuu'mi? Nduuti chí nguée nnduuchi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, ¿de'ε cúúví chí díiⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ndéédínuūⁿniⁿ yā cáávā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí n'díi? ¿De'ε cáávā idiíⁿ yā 'tíicā? Nduuti chí nguée i'téenu yā chí 'iiⁿ'yāⁿ chí n'díi caⁿ'á yā nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

30 'Tiicá dendu'ū. ¿De'ε cúúví chí 'úú cunee ndúúcū cáándá chí 'iiⁿ'yāⁿ 'caaⁿ'núⁿ yā 'úú ndii hora miiⁿ?

31 Cuáácú chí nguuvi nguuvi 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'e 'caaⁿ'núⁿ yā 'úú cucáávā chí i'teenú Cristo. Cuáácú chí yeenú, ti cáávā Señor Jesucristo chí Señor yeⁿ'e yú ndis'tiī i'téenu ní Jesucristo ti 'úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesucristo nanááⁿ ndis'tiī.

32 ¿De'ε chí cuuvi yeⁿ'é chí cuchéε yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ yáāⁿ Efeso chí díiⁿ yā nduucú tan'dúúcā 'iiti taaⁿ nduuti chí nguée

nduuchi 'ii'nyān s'eeⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā? Tuu'mi ní ngaⁿa yú 'tiicā: Che'e yú vaa, cu'u yú vaa, ti cavyaaⁿ ní 'cuūvī yú.

³³ Nguéé diíⁿ nī chi 'ii'nyān cannche'éi yā ndís'tiī. Nduuti chi caⁿ'á nī ndúú^cū 'ii'nyān chi nguéé n'daacā idiíⁿ yā tuu'mi ndís'tiī cuuví diíⁿ nī tan'dúú^cā chí idiiⁿ 'ii'nyān s'eeⁿ. Nguéé n'daacā chi diíⁿ nī 'tíica.

³⁴ Nadacadíⁿnuuⁿ nī chεε chi diíⁿ nī. Ní diíⁿ nī cosa chi n'daacā. Ní nguéé dinuuⁿndí nī. Tanáⁿ'ā 'ii'nyān nguéé deenú yā yeⁿe Dendyuūs. Chuū ní ngaⁿ'á yeⁿe ndís'tiī ní cuuví 'cuináaⁿ nī.

Yeⁿe tan'dúú^cā chi 'ii'nyān caⁿ'á yā nduuchi yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā

³⁵ Nduu'ví 'ii'nyān ní cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chuu. ¿Táácā chí 'ii'nyān chi 'āā tináⁿā chi nduuchi yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā? Ní vεε cuerpo ngai yeⁿ'é 'ii'nyān s'eeⁿ, ¿táácā canéé?

³⁶ Ndís'tiī chi ngaⁿ'a nī 'túú^cā nguéé nadacadíⁿnuuⁿ nī yeⁿe chí ngaⁿ'a nī. Ndís'tiī chi ngīnu nī ndaata deenú nī chi ndaata miiⁿ canéé chí n'dii vmnááⁿ vmnaaⁿ chí dichí'vε ní ndεε n'gui'i yeⁿ'ē.

³⁷ Ndaata miiⁿ chí ndís'tiī ngīnu nī. ¿'Áá nguéé tan'dúú^cā 'áámá planta chí cuchiī, nduuti chí trigo, o nduuti chí niīⁿnuⁿ, o dε'ε vεε ndaata chí véé?

³⁸ Dendyuūs diíⁿ yā chí 'cuiita ca'áámá ca'áámá ndaata miiⁿ tan'dúú^cā chí neⁿ'e yā, ní 'āā vi'í cā ca'áámá ca'áámá yaata naaⁿ yeⁿ'ē ndaata miiⁿ.

³⁹ 'Tíicá ntúūⁿ na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Nguεε dáámá cuerpo yeⁿ'e 'ii'nyān. 'Āā vi'í caā cuerpo yeⁿ'e 'iiti, 'āā vi'í caā cuerpo yeⁿ'e 'yáádá, ní 'āā vi'í caā cuerpo yeⁿ'e 'yáacā.

⁴⁰ Véé cuerpo yeⁿ'e cosa s'eeⁿ chí véé nanguuvi. Ní véé cuerpo yeⁿ'e 'ii'nyān chí canéé na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní cuerpo yeⁿ'e cosa chí véé nanguuvi ní dεεvεε. Ní 'aa vi'í caā cuerpo chí ndεεvε yeⁿ'e 'ii'nyān yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

⁴¹ 'Tiicá ntúūⁿ 'yáⁿ'ā, ní 'iīyū, ní 'iīnyúⁿ, ní nducyaaca ní dεεvεε cá ní 'āā vi'í caā. Nguaaⁿ 'iīnyuⁿ s'eeⁿ chí dεεvεé, nguεε dáámá tí 'āā vi'í caā.

⁴² 'Tiicá ntúūⁿ cuerpo yeⁿ'e yú, chí iī yú ní choō cuerpo yeⁿ'e yú, naati taachi nduuchi yú yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿā, 'āā ntéé nuuⁿndi yú.

⁴³ Maaⁿ ní idinuuⁿndi yú ní 'cuináaⁿ yú cáávā cuerpo yeⁿ'e yú. Naati taachi nduuchi yú yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿā, tuu'mi ní cuerpo yeⁿ'e yú ní dεεvεε, ní n'daacā canéé.

⁴⁴ Maaⁿ ní cuerpo yeⁿ'e yú ní yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní 'cuūvi yú. Ní taachi nduuchi yú yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿā, tuu'mi ní cuerpo yeⁿ'e yú ní yeⁿ'e espíritu. Nduuti chí véé cuerpo yeⁿ'e yú chí yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, tuu'mi ní véé cuerpo yeⁿ'e yú chí yeⁿ'e espíritu.

⁴⁵ Canéé nguūⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿ'é Dendyuūs 'tíicā: Dendyuūs din'dái yā cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā Adán chí sán'ā chí cunduuchi sá vmnááⁿ vmnaaⁿ. Naati táámá Adán chí cuayiivi ní nguuvi yā Jesucristo. Ní Jesucristo miiⁿ ní yeⁿ'ē vida chí espíritu chí canduuchi. Ní Jesucristo ca'á yā vida 'ii'nyān s'eeⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí vida chí yeⁿ'e espíritu.

⁴⁶ Nadacadíⁿnuuⁿ nī yeⁿ'e chuū. Vmnááⁿ vmnaaⁿ véé cuerpo tan'dúú^cā cuerpo yeⁿ'e s'uuúⁿ, ní cuayiivi véé cuerpo chí yeⁿ'ē espíritu.

⁴⁷ Dendyuūs din'dái yā Adán chí saⁿ'a vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e yaⁿ'á 'cūū. Naati saⁿ'ā cuayiivi miiⁿ chíicā sa ná va'ai chεeti nguuvi ní saⁿ'ā miiⁿ chí Jesucristo.

⁴⁸ Nducyáácá 'ii'nyān yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū canéé ndúú^cū cuerpo tan'dúú^cā 'ii'nyān yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Nducyáácá 'ii'nyān chí yeⁿ'e Cristo cuuvi canéé ndúú^cū cuerpo tan'dúú^cā cuerpo yeⁿ'e Jesucristo chí yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi.

⁴⁹ Maaⁿ ní cuerpo yeⁿ'e yú tan'dúú^cā cuerpo yeⁿ'e 'ii'nyān yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Cuayiivi ní ndaāca yú 'áámá cuerpo yeⁿ'e yú tan'dúú^cā chí véé na va'ai chεeti nguuvi.

⁵⁰ Maaⁿ ní chuū ngaⁿ'á ngī ndís'tiī hermanos yeⁿ'é: Ndúú^cū cuerpo yeⁿ'e yú ndúú^cū yuūtē yeⁿ'e ndúú^cū yuūⁿ yeⁿ'e nguéé cuuvi ndaa yú na va'ai chεeti nguuvi. Ndíi nguéé véé 'áámá cuaaⁿ dendú'ū chí nchoo ndúú^cū chí nguéé nngoó.

⁵¹ Cuin'diichí nī. 'Úú ní ngaⁿ'á n'giⁿ'í ndís'tiī yeⁿ'e 'áámá cosa chí 'ii'nyān nguεε deenu yā. Nguéé nducyaaca yú 'cuūvi yú. Naati Ndyuūs téé yā nducyaaca s'uuúⁿ 'áámá cuerpo chí ngai tan'dúú^cā cuerpo yeⁿ'é yā chí yeⁿ'e espíritu.

52 Ní 'áámá tiempo 'lín 'lín nūuⁿ tan'dúúcā chi 'áámá ingaaⁿ 'áámá in'gaadi nduutinaaⁿ yú, mááⁿ n'ch_εεtē nūuⁿ, ní n'daaⁿ cuerpo yeⁿe yú, taachi 'cu_εεcú trompeta chí ndii na 'cuiinu. Ní taachi 'cu_εεcu trompeta miiⁿ, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo chi maaⁿ ní 'āā tináⁿā ní nducuéⁿ yā yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā ndúúcū cuerpo ngai yeⁿe yā chí 'āā ntéé choo. Ní 'tiicá ntúūⁿ. S'uuúⁿ chi i'teenu yú Jesucristo ní canduuchi yú, ní n'daaⁿ cuerpo yeⁿe yú.

53 Cuerpo yeⁿe yú chí ngoō. Ní Ndyuūs canéé chí n'daaⁿ yā cuerpo yeⁿe yú ní téé yā s'uuúⁿ táámá cuerpo chí nguéé nchoo. Cuerpo yeⁿe yú chí n'gīī, Ndyuūs canéé chí téé yā s'uuúⁿ táámá cuerpo chí 'āā ntéé ndaa nguuví chí 'cuūvī.

54 Taachí cuerpo yeⁿe yú chí n'gīī ní ngoo, 'āā n'daaⁿ cuerpo yeⁿe chí nguéé cuuvi n'gīī ndíí nguéé cuuvi chōō. Tuu'mi cuuvi cuaacu chí canéé nguūⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs 'tíicā: Vida cueⁿe daāⁿmaⁿ miiⁿ ní chich_εε yeⁿe vaadī n'gīī miiⁿ ti 'āā ntéé ch'īī 'iiⁿyāⁿ.

55 Vaadī n'gīī ní 'āā chó'ōo. ¿Táácā cuuvi cuch_εéé vaadī n'gīī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguéé cuuví 'cuūvī yā? ¿Táácā cuuví diiⁿ vaadī n'gīī miiⁿ tan'dúúcā chí 'áámá 'iiti chí nga'a tī 'iiⁿyāⁿ ní n'gīī yā? Nguéé cuuvi.

56 Nuunⁿdi miiⁿ chí diiⁿ yú, chíiⁿ chí tee lugar vaadī n'gīī, ní n'gīī yú. Ní vaadī n'gīī miiⁿ diiⁿ tan'dúúcā chí nga'a tī 'iiⁿyāⁿ ní n'gīī yā. Ley miiⁿ chíiⁿ chí diiⁿ chí 'iiⁿyāⁿ deenu yā chí véé nuunⁿdi yeⁿe yā.

57 Nca'a yú gracias Ndyuūs, ti nginneé yā s'uuúⁿ chí ich_εε yú yeⁿe nducuéⁿe chí yeⁿe yááⁿn'guinūuⁿ cáávā Señor Jesucristo yeⁿe yú.

58 Cáávā chuū ndís'tiī hermanos yeⁿe chí neⁿe taaví, 'cu_εεtinéⁿ n'daaca ní ndúúcū chiiⁿ chí i'téenu nī. Ní nguéé n'daaⁿ chíiⁿ chí i'téenu nī. Ní cueⁿe daāⁿmaⁿ diiⁿ ní ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú. Ní deenú ní chí ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ ní véé chíiⁿvē.

16

Yeⁿe ofrenda caavā hermanos

1 Maaⁿ ní neⁿe caaⁿmánⁿ ndís'tiī yeⁿe ofrenda yeⁿe ní chí ca'á ní 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu

yā Jesucristo cáávā 'iiⁿyāⁿ ndaachí snée yā ní nguéé dendu'ū yeⁿe. Diiⁿ ní tan'dúúcā chí 'úú ngaⁿá ngīī 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanáⁿā yáacū s'eeⁿ na yáⁿāa Galacia.

2 'Tíicā diiⁿ nī. Nguuví vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿe nd_εētē chí domingo miiⁿ, ca'áámá ca'áámá ndís'tiī ní cu'néeⁿ ní 'āā vi'í caā parte yeⁿe ní chí tunééⁿ Ndyuūs chí yeⁿe nducuéⁿe chí Ndyuūs tee yā ndís'tiī. Ní ndís'tiī ca'a ní ofrenda yeⁿe ní na ta'a 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yáacū. Ní taachi 'úú ndaaⁿ nguéé canéé chí ca'a ní ofrenda yeⁿe nī.

3 Ní taachi ndaaⁿ, 'úú dicho'ó 'iiⁿyāⁿ chí ndís'tiī ne'énⁿ ní chí cand_εε yā ofrenda yeⁿe ní ndíí yáāⁿ Jerusalén. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ cand_εε yā carta yeⁿe ndúúcū ofrenda yeⁿe nī.

4 Nduuti chí 'úú canéé chí caⁿá yáāⁿ Jerusalén tuu'mi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caⁿá yā nduucú.

Pablo caⁿa yā chí caⁿá yā yaāⁿ s'eeⁿ

5 Caneé chí cho'ó na yáⁿāa Macedonia. Ní taachi cho'ó na yáⁿāa miiⁿ cuayiivi ní ndaaⁿ na yáāⁿ Corinto ní cuneé ndúúcū ndís'tiī.

6 Neⁿe chí cūnēe ndúúcū ndís'tiī tiempo chí 'iich_εε. Ní cuayiivi ní ndís'tiī cuuvi caⁿá ní nduucú 'téé nūuⁿ naachi 'úú naⁿá cuaaⁿ cyúúni.

7 Nguéé neⁿe n'diichí ndís'tiī taachi cho'ó yáāⁿ vaacú ní, naati canéé ngiinú chí ndaaⁿ n'diichí ndís'tiī 'áámá tiempo nduuti chí Ndyuūs téé yā lugar 'úú.

8 Naati cuneé na yáāⁿ Efeso ndii tiempo yeⁿe 'viicu yeⁿe Pentecostés.

9 Miiⁿ ní véé n'dee ca ntiiⁿnyuⁿ chí diiⁿ. Ní yáāⁿ Efeso miiⁿ tan'dúúcā 'áámá cheendi va'āi chí ch'εεtē n'dai ní nd_εεvéé n'dai caavā 'úú, ti véé cá ntiiⁿnyuⁿ chí diiⁿ. Miiⁿ ntúūⁿ neene véε 'iiⁿyāⁿ chí induuví táaⁿ yā yeⁿe.

10 Ndúúti chí ndaa saⁿā Timoteo nanááⁿ ndís'tiī, canéé chí diiⁿ ní recibir saⁿā miiⁿ tan'dúúcā 'áámá saⁿā chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe Ndyuūs, ti saⁿā miiⁿ ní idiiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Ndyuūs tan'dúúcā 'úú.

11 Mar 'áámá ndís'tiī nguéé diiⁿ ní ndúúcū Timoteo tan'dúúcā chí saⁿā chí ngu_εε n'daacā, ní nguéé deenu sa. Cuaviivi taachi dicho'ó ní Timoteo miiⁿ cuaaⁿ cyúúni, dicho'ó ní saⁿa miiⁿ ndúúcū n'dai.

Canee ngiinú chi ndaa sa ndúúcū taná'nā hermanos nanáán 'úú.

12 'Úú ne'é chi hermano Apolos ndaa sa nanáán ndís'tiī taachi ndaa taná'nā hermanos. Apolos mii'n nguéé ne'n'e sa ndaa sa maa'n, naatí ndaa sa nanáán ndís'tiī taachi véé yaa'n sa.

Pablo dii'n yā saludar hermanos

13 'Cuéete n'daacá nī ndúúcū cuidado. Ní 'cuéetinéé n'daacá nī ndúúcū chi i'téenu nī chi ye'n'e Ndyuūs. Ní tan'dúúcā sa'nā n'geete dii'n yā ní 'tíicā dii'n nī. Ní cunéé diitú nī.

14 Tanducué'n'ē chi dii'n nī, ní dii'n nī ti ne'n'e nī Ndyuūs.

15 Ndís'tiī ní deenú nī chi 'ii'n'yān ye'n'e va'āi sa'n'a Estéfanos s'téenu yā Jesucristo vmnáán vmnaa'n taachi snee yā na yá'nāa Acaya. 'Úú yaa'ví ndís'tiī chi 'ii'n'yān s'ee'n ne'n'ē yā dii'n yā ntii'nyu'n chi nginnee nducyaaca 'ii'n'yān chi i'téenu yā Señor Jesucristo ye'n'ē yú.

16 'Úú ngiicá ndís'tiī hermanos ye'n'ē, chi 'caandiveén nī ye'n'e chi nga'nā 'ii'n'yān s'ee'n ye'n'e va'ai Estéfanos ní cunneé nī 'áámá 'áámá 'ii'n'yān chí idiī'n ntii'nyu'n ye'n'ē Dendyuūs.

17 Yeenú chi ndaa hermano Estéfanos ndúúcū hermano Fortunato ndúúcū hermano Acaico. N'daacā chi canée yā ndúúcu nī na lugar ye'n'ē.

18 'Ii'n'yān s'ee'n ní nduūvī n'daí yā na espíritu ye'n'ē ní ca'ná yā nduūvī n'daí yā na espíritu ye'n'e nī dendú'ū. Canéé chi dii'n nī aceptar taná'nā 'ii'n'yān chi dii'n yā tan'dúúcā 'ii'n'yān s'ee'n.

19 'Ii'n'yān ye'n'e yaācū ye'n'e yá'nāa Asia dicho'ó yā saludos ye'n'ē nī: N'daí nī, nga'n'a yā. Sa'n'a Aquila ndúúcū n'daataá Priscila ndúúcā 'ii'n'yān ye'n'e yaācū chi snée yā ndavaacú yā dicho'ó yā saludos ye'n'e nī: N'daí nī, nga'n'a yā.

20 Nducyáácá hermanos ní dicho'ó yā saludos ye'n'e nī: N'daí nī, nga'n'a yā. Ndís'tiī ní caa'n'ma'n nī 'tíicā ye'n'e hermanos: N'daí yā, nga'n'a nī. Ní ca'á nī ta'a nī taachi dii'n nī saludar hermanos ti ndís'tiī ní ne'n'ē nī Dendyuūs.

21 'Úú Pablo dinguún carta mii'n ndúúcū ta'á, ní: N'daí nī, nga'n'á.

22 Nduuti chi 'áámá sa'nā nguéé idiné'n'e yā Señor Jesucristo ye'n'e yú 'āā cuuví yā

condenado. Nii'nu'n nii'nu'n canee tiempo chi Señor Jesucristo ye'n'ē yú cuuvi ndaa ntúu'n yā.

23 Ní Señor Jesucristo ye'n'e yú tée yā ndís'tiī nducué'n'ē chi n'daacā ye'n'e yā.

24 'Úú ne'n'ē ndís'tiī ti ndís'tiī ní ye'n'e Cristo Jesús ndís'tiī. 'Tíicā.

CARTA CUAYIIVI YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ CHI SNĒE YĀ YĀĀⁿ CORINTO

Pablo idinguúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū na yāāⁿ Corinto

1 'Úú Pablo 'úú. Ní Ndyuūs neⁿ'é yā chi 'úú cuuvi 'áámá apóstol chi candéé nduudu cuaacu yeⁿ'ē Jesucristo. 'Úú ndúú^{cū} Timoteo chi hermano yeⁿ'e yú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Corinto chi caⁿ'á yā yāacū yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs, ní yeⁿ'ē nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi i'teenú yā Jesucristo, 'iiⁿ'yāⁿ chi sné^e yā na núú^máⁿ yāⁿ'āa yeⁿ'e Acaya.

2 Ndyuūs Chiida yú ndúú^{cū} Señor Jesucristo cuuvi té^e yā s'uuúⁿ cosa chi n'daacā yeⁿ'é yā ní 'íicú cunéé vaadī 'diiiⁿ yeⁿ'é yā na staava yeⁿ'e yú.

Pablo ch'eenú yā chiī

3 Dich'εετε yú Ndyuūs ti nééné n'dai Ndyuūs Chiida yú chi Chiida Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú. Ndyuūs Chiida yú ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ ní tee yā 'viich'εεtínūⁿ s'uuúⁿ.

4 Ndyuūs yeⁿ'e yú itee yā 'viich'εεtínūⁿ nús'uu yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi n'geenú 'nū ngii ti nús'uu ní cuuvi ca'á 'nū dáámá 'viich'εεtínūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi n'geenú yā ngii ndúú^{cū} dáámá 'viich'εεtínūⁿ chi Ndyuūs tee yā nús'uu.

5 Nús'uu ní n'geenú 'nū ngii n'dee^e ca cáavā chi idiíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo. Ní Señor Jesucristo tee ca yā 'viich'εεtínūⁿ nús'uu.

6 Maaⁿ ní, nduuti chi n'geenú 'nū ngii, chuu ní cáavā ndís'tiī cuuvi cuta'á nī 'viich'εεtínūⁿ yeⁿ'é Ndyuūs ní cuuvi nnguaⁿ'ai nī. Ní nduuti chi Ndyuūs tee yā nús'uu 'viich'εεtínūⁿ, chuū ní cáavā ndís'tiī cuuvi cuta'á nī 'viich'εεtínūⁿ yeⁿ'é Ndyuūs, ní cuuvi nnguaiⁿ'ai nī. 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī cuuvi cuché^e nī nducuéⁿ'ē chi n'geenu nī ngii tan'dúú^{cā} chi nús'uu n'geenú 'nū ngii.

7 Ní canee ngiinú 'nū yeⁿ'e ndís'tiī chi cunee n'daacā nī. Ti deenú 'nū ti taachi ndís'tiī n'geenu nī ngii tan'dúú^{cā} nús'uu 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs tee yā, 'viich'εεtínūⁿ ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí tee yā nús'uu.

8 Ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é 'nū. Neⁿ'é 'nū chi cadiinuuⁿ nī yeⁿ'e tanduvéé vaadī caa'va chi cho'ō nuúⁿ 'nū na yāⁿ'āa yeⁿ'e Asia. Chíⁿ chí ch'eenú taaví 'nū chiī ní nééné n'dee^e ca, ní nadicadiinúúⁿ 'nū chi nguéé fuerzas yeⁿ'é 'nū chi cuché^e 'nū yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ti cuuvi 'cuūvi 'nū.

9 Nacadiinúúⁿ 'nū chí ca'á yā orden chi 'cuūvi 'nū naati chuū ní chiī chí ch'iⁿ'i nús'uu chi cu'téenu cá 'nū Ndyuūs chi nadacué^e yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní nguεε i'téenu 'nū yeⁿ'e maáⁿ 'nū.

10 'Tiicá Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā nús'uu yeⁿ'e peligro chi 'āā chéé 'cuūvi 'nū. 'Tiicá ntúūⁿ cunee ngiinú 'nū Ndyuūs chi nadanguáⁿ'ai yā nús'uu yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi n'geenú 'nū ngii ní yeⁿ'ē chí ch'εετε n'dai.

11 Ní ndís'tiī ní nginne^e ntúūⁿ nī nús'uu ti ngaⁿ'anguā'á nī caavā nús'uu. Caati ndúú^{tí} chí 'yāāⁿ ca hermanos ngaⁿ'angua'á yā yeⁿ'é 'nū, tuu'mi ní ca'á yā gracias Ndyuūs, ti Ndyuūs diíⁿ yā n'dai ca cáavā nús'uu.

Pablo chi'naaⁿ yā chi ndaá yā na yāāⁿ Corinto

12 Ní yeenú 'nū ti deenú 'nū na staava yeⁿ'é 'nū chi chiīⁿ chi idiíⁿ 'nū ní cáavā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū. Ní n'daacā diíⁿ 'nū. Ní n'daacā diíⁿ 'nū cáavā ndís'tiī. Ndyuūs chí n'dai taavi chínneé yā nús'uu chí 'túú^{cā} din'daacá 'nū. Chuū nguéé cuuvi diíⁿ 'nū cáavā vaadī deenu yeⁿ'e maáⁿ 'nū.

13 Chíⁿ chí dinguúⁿ 'nū yeⁿ'e ndís'tiī ní ndís'tiī ní cuuvi 'cueéⁿ nī ní intiinaáⁿ nī. Cunee ngiinú 'nū chí túúmí^{cá}diinúúⁿ nī nducuéⁿ'ē.

14 Tan'dúú^{cā} chí ndís'tiī túúmí^{cá}diinúúⁿ nī 'téé maaⁿ naati taachi ndaa Señor Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe tuu'mí ndís'tiī cuuvi yeenú nī cáavā nús'uu tan'dúú^{cā} chí cuuvi yeenú 'nū cáavā ndís'tiī.

15 Caati véé confianza yeⁿ'é 'nū ndúú^{cū} ndís'tiī, vmnááⁿ vmnaaⁿ nadacá^{dí}inúúⁿ chí chíⁿ ní ndaá ní caneé nduucú nī 'áámá tiempo ní cuayiivi ndaá taama vmnéⁿ'ēe ní cunee nduucú nī chí cuuvi yeenu cá nī.

16 Nadacá^{dí}inúúⁿ chí cho'ó yaá'ví ndís'tiī taachi ca'á na yāⁿ'āa Macedonia. Ní cuayiivi míⁿ taachi n'daá yāⁿ'āa Macedonia miiⁿ tuu'mi ní nandaa ntuúⁿ yaa'ví ndís'tiī ní cunee ndúú^{cū} nī. Ní taachi can'daá yeⁿ'e nī, ndís'tiī cuuvi cunee nī 'úú ndúú^{cū} necesidades yeⁿ'é caati caⁿ'á yāⁿ'āa Judea.

17 'Tíicā nadacádinúúⁿ chi diíⁿ. 'Úú nguéeé diíⁿ tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ chi diíⁿ yā tan'dúúcā chi maáⁿ yā neⁿe yā. Ní ngaⁿa yā: Júūⁿ, júūⁿ chuū chi diíⁿ, ní cuayiivi ngaⁿ'á yā chi nguéeé diíⁿ yā ti diíⁿ yā tan'dúúcā chi neⁿ'é yā.

18 Naatí Ndyuūs deenú yā nduudu chi ngaⁿ'á 'nū chi nguéeé ngaⁿ'á 'nū 'tíicā idiíⁿ 'nū ní cuayiivi nguéeé idiíⁿ 'nū 'tíicā.

19 Ti taachi 'úú ndúúcu saⁿ'ā Silvano ndúúcu Timoteo candéé 'nū nduudu cuaacu yeⁿe Señor Jesucristo chi Daiya Dendyuūs nguéeé ngaⁿ'á 'nū chi Jesucristo miiⁿ ngaⁿ'á yā chi júūⁿ 'tíicā, ní cuayiivi nguéeé 'tíicā diíⁿ yā. Cristo ní ngaⁿ'á yā ní diíⁿ yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū chí cuaacu.

20 Ti Cristo miiⁿ ngaⁿ'á yā chi 'tíicā, yeⁿe nducuéⁿ'ē chi Ndyuūs Chiida yú caⁿ'á yā chi téé yā 'iiⁿyāⁿ ndúúcu s'uuúⁿ chi i'téenu yú Ndyuūs. Cáávā chuū idich'εεε yú Ndyuūs ti cucáávā Cristo caⁿ'a yú chi 'tíicā.

21 Ní Chiida yú diíⁿ yā chi ndís'tiī ndúúcu nús'uu cunee diitu ca yú ndúúcu chi i'teenu yú yeⁿe Cristo. Ní Ndyuūs nadidεεvé yā s'uuúⁿ chi diíⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā.

22 Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ 'áámá sello yeⁿ'é yā na cuerpo yeⁿe yú ti yeⁿ'é yā s'uuúⁿ. Tee yā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā na staava yeⁿ'ē yú. Ní cáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā deenu yú chi cuuvi yeⁿe yú chiiⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi téé yā s'uuúⁿ.

23 Nguéeé cueⁿ'é yāāⁿ Corinto ti neⁿ'é yaa'vi neéⁿ ndís'tiī ní nguéeé neⁿ'é 'caa'vá cucáávā chi 'cuetinéé ya'ai nī. Maaⁿ ní Ndyuūs deenú yā staava yeⁿ'é ní testigo yeⁿ'é.

24 Nguéeé neⁿ'é 'nū caaⁿ'máⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é nī yeⁿ'ē chiiⁿ chi canee chi i'téenu nī ti 'āā canee diitú nī ndúúcu chi i'téenu nī. Naati neⁿ'é 'nū cunneé 'nū ndís'tiī. Nús'uu diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu ndís'tiī ní cuuvi yeenú nī. Ní ndís'tiī snéé n'daaca nī caavā chi i'teenú nī Jesucristo.

2

1 'Úú nadicádinúúⁿ māaⁿ chi nguéeé ndaá nanááⁿ ndís'tiī chi cuuvi ndaachi nī.

2 'Úú nguεε neⁿ'é ndaá nanááⁿ ndís'tiī nduuti chi 'úú idiíⁿ chi ngii ndaachi yiinú ndís'tiī. ¿De'ē cúúví chi diíⁿ chi ngii ndaachi yiinú ndís'tiī ti nguéeé du'ū chi cuuvi tee yā 'úú vaadī yeenú nduuti chi ndaachi yiinú ndís'tiī?

3 Chuū idinguúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī ti taachi ndaá nguéeé cu'neeⁿ ndaachi nuúⁿ cucáávā ndís'tiī ti ndís'tiī cuuvi tee nī 'úú vaadī yeenú. Véé 'viich'εεtiinúúⁿ 'cúú nanááⁿ nducyáácá ndís'tiī chi vaadī yeenú chi véé yeⁿ'é, maaⁿ vaadī yeenú miiⁿ cunéé ndúúcu nducyaaca nī.

4 Ní taachi dinguúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī neené di'vaachi 'úú ndii ná staava yeⁿ'é ndíí tu-unu cheēcú. Nguéeé diíⁿ 'tuucā ti cu'neeⁿ ndaachi yiinú ndís'tiī ti neⁿ'é chi ndís'tiī cuuvi déenu nī chi neené neⁿ'ē taavi cá ndís'tiī.

Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ

5 Ndúútí chi 'aama 'iiⁿyāⁿ diíⁿ yā 'aama cosa chi véé de'ē cáávā chi cu'neeⁿ ndaachi yiinú náⁿ'ā ndís'tiī 'úú ntúūⁿ cu'neeⁿ ndaachi yiinú 'úú ndúúcu nducyáácá ndís'tiī dendu'ū 'téé nūuⁿ. 'Úú nguéeé neⁿ'é caaⁿ'máⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi véé cá nuuⁿndi yeⁿ'é yā yeⁿ'ē chi dinuuⁿndí yā.

6 Deenú ntúūⁿ chi n'deēe cá ndís'tiī 'āā n'diichí nī nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní nadacádinúúⁿ chi 'āā véé castigo yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ miiⁿ, ní nguéeé diíⁿ nī más ca ndúúcu 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

7 Maaⁿ ní canéé chi nca'á nī 'vi-ich'εεtínūuⁿ 'iiⁿyāⁿ 'cúú ní nadach'εεcú yā yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ 'cúú ní nguéeé neené taaⁿ cu'neeⁿ ndaachi yiinú yā.

8 Caavā chuū chi ngaⁿ'á chí ndís'tiī 'cuuⁿ'miⁿ nī chi dinéⁿe ca nī 'iiⁿyāⁿ 'cúú.

9 Níicu taachi idinguúⁿ chuū yeⁿ'e ndís'tiī yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ 'cúú neⁿ'é cadinúúⁿ ní n'diichí nduuti chi ndís'tiī ní diíⁿ nī ndúúcu yā tan'dúúcā chi 'āā ngaⁿ'á ngii ndís'tiī na carta yeⁿ'é.

10 'Úú dendú'ū caⁿ'á inadich'εεcú nuuⁿndi yeⁿ'e 'āā de'ē nūuⁿ 'iiⁿyāⁿ chi ndís'tiī nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní taachi 'úú nadich'εεcú yeⁿ'é yā, ní 'túúca diíⁿ cucáávā ndís'tiī ní nanááⁿ Cristo.

11 Nduuti chí diíⁿ yú 'túúca tuu'mi ní yááⁿnguiinūuⁿ nguéeé cuuvi cuchéε sa yeⁿ'ē yú ti deenu yú de'ē chi nginnche'ei sá.

Pablo nguεε yeenú yā chi ndaa yā na yāāⁿ Troas

12 Taachi cueⁿ'é cuaaⁿ cyuuni ní ndaá na yāāⁿ Troas chi caaⁿ'máⁿ nduudu yeⁿ'e evangelio yeⁿ'e Cristo, tuu'mi ní Ndyuūs

nn'guaáⁿ yā yāáⁿ miiⁿ tan'dúú^{cā} chi nn'guaaⁿ 'iiⁿyāⁿ 'áámá cheendi va'āi. 'Tíicā diíⁿ Ndyuūs cucaavā 'úú chi caaⁿmáⁿ nduudu yeⁿ'ē evangelio.

13 Ní neené nadacadiinúúⁿ na staava yeⁿ'é ti nguéé ndaācā saⁿ'ā Tito, hermano yeⁿ'ē yú. Cáāvā chuū diíⁿ despedir 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāáⁿ miiⁿ ní chiicá ni cueⁿ'é na yáⁿ'āa Macedonia.

Chεε yú yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ti yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ

14 'Úú ní ca'á gracia Ndyuūs caati Ndyuūs caⁿ'á yā nduucú 'nū 'āā tií nūⁿ lugar naachi caⁿ'á 'nū caati nús'uu cuuvi chéé 'nū yeⁿ'e nducuéⁿ'ē cucáāvā s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ. Níicú Ndyuūs diíⁿ yā cáāvā nús'uu chi deenu 'nū yeⁿ'ē Cristo chi cuuvi caaⁿmáⁿ 'nū yeⁿ'e Cristo nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ iⁿ'yeeⁿdī. Ní 'iiⁿyāⁿ cuuvi deenú yā yeⁿ'ē Cristo dendú'ū. Ní chuū ní tan'dúú^{cā} 'áámá cosa chi n'dēēvεε ngééⁿ chi véé nducuéⁿ'ē yāáⁿ naachi cueⁿ'é 'nū.

15 S'uuúⁿ tan'dúú^{cā} 'áámá cosa chi n'dēēvεε ngééⁿ chi incienso nanááⁿ Dendyuūs. 'Tíicā s'uuúⁿ chi i'teenu yú Cristo. 'Tiicá ntúūⁿ s'uuúⁿ nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi caⁿ'á yā cu'téenu yā Jesucristo ní caⁿ'á yā na va'ai chεeti nguuvi. Ní nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéé i'téenu yā ní caⁿ'á yā ná vaadī n'gii cueⁿ'e daāⁿmaⁿ,

16 s'uuúⁿ tan'dúú^{cā} 'áámá cosa chi ngééⁿ chi n'díí chí 'āā nteε n'dáaca, 'tíicā s'uuúⁿ nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguéé i'téenu yā Jesucristo. Ní chuū ch'iⁿi chi caⁿ'á yā 'cuūvi yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Ní s'uuúⁿ ní tan'dúú^{cā} 'áámá cosa chi n'dēēvεε ngééⁿ ti véé vida yeⁿ'ē. 'Tíicā s'uuúⁿ nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi caⁿ'á yā cu'téenu yā Jesucristo ni caⁿ'á yā na va'ai chεeti nguuvi. ¿Dú'ū cuuvi diiⁿ yeⁿ'e chuū 'tuucā?

17 Nús'uu ní nguéé caaⁿmáⁿ 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chi 'iiⁿyāⁿ nadíí'vε yā nús'uu, tan'dúú^{cā} chi diiⁿ n'deēe n'dái 'iiⁿyāⁿ. Naati Ndyuūs dichó'o yā nús'uu ní nús'uu ní caaⁿmáⁿ 'nū nduudu miiⁿ ndúú^{cū} núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'é 'nū. Ní Ndyuūs inaáⁿ yā nús'uu ti diíⁿ 'nū tan'dúú^{cā} chi Cristo neⁿ'é yā chi diíⁿ 'nū, ti yeⁿ'é Cristo nús'uu.

3

Yeⁿ'ē Nduudu Ngai yeⁿ'é Ndyuūs

1 Taachi dinguúⁿ 'nū chuu, ¿'áá nada-cadiinúúⁿ nī chi nús'uu caaⁿ'maⁿ cá 'nū chi n'daacā idiíⁿ 'nū? O ¿'áá canee chi ndεé 'nū taama carta chi ndεε recomendación, nanááⁿ ndís'tiī, o 'áámá carta chi dinguúⁿ nī chi ngíicá nī recomendación yeⁿ'é nī tan'dúú^{cā} chi ndεε tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ? Nguεε 'tíicā.

2 Ndís'tiī ní tan'dúú^{cā} carta yeⁿ'é 'nū 'tíicā ndís'tiī ti yeⁿ'é Cristo ndís'tiī. Ní ndís'tiī tan'dúú^{cā} chi carta yeⁿ'é 'nū chi canéé nguūⁿ na staava yeⁿ'é 'nū 'tíicā ndís'tiī. Ní 'íicú nducyáácá 'iiⁿyāⁿ cuuvi 'cueeⁿ yā níicú cadíinuuⁿ yā chi ndís'tiī i'téenu nī Jesucristo.

3 Ní nducyáácá 'iiⁿyāⁿ deenú yā chi ndís'tiī ní tan'dúú^{cā} 'áámá carta chi dinguúⁿ Cristo ní tee yā nús'uu 'tiicā ndís'tiī cáāvā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Cristo chi diíⁿ 'nū nanááⁿ ndís'tiī. Carta miiⁿ nguéé cánéé nguūⁿ ndúú^{cū} tinta ndíí nguéé ndúú tan'dúú^{cā} chi Ndyuūs diiⁿ nguúⁿ yā ley na tabla yeⁿ'e tuū ti Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chi canduuchi dinguúⁿ carta 'cūū staava yeⁿ'ē yú.

4 Ní seguro chi Ndyuūs ndεεvε yā ndís'tiī ní véé 'viich'εetiinūⁿ yeⁿ'é 'nū caati Jesucristo innee yā 'úú. Ní deenú chi dichí'vε Ndyuūs ndúú^{cū} ntiiⁿnyuⁿ n'daacā chi diíⁿ cucááva Cristo.

5 Nguéé nadacadiinúúⁿ 'nū chi cuuvi cundεε yú cuidado yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi diiⁿ yú. Ndyuūs nginnee yā nús'uu ní tee yā poder nús'uu ní cuuvi diíⁿ 'nū nducuéⁿ'ē.

6 Ndyuūs tee yā nús'uu ntiiⁿnyuⁿ chi candéé 'nū táámá compromiso yeⁿ'é yā chí ngai. Ní compromiso chí ngai miiⁿ nguéé yeⁿ'e ley yeⁿ'e yú chi canéé nguūⁿ ti yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Dendyuūs. Nduudu yeⁿ'e ley yeⁿ'e yú diiⁿ chi condenado s'uuúⁿ ní 'cuūvi yú naati Espíritu N'dai miiⁿ itee vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ s'uuúⁿ.

7 Ley yeⁿ'ē yú chi Ndyuūs dinguúⁿ yā na tabla yeⁿ'e tuū nanááⁿ Moisés ní dichí'vε chi deenu yú chi véé nuuⁿndi yeⁿ'e yú, ní chíndai yú. Ní taachi ndaā ley miiⁿ chí dεεvε n'dai ca yeⁿ'é Ndyuūs tuuⁿmi ní ngiī na naaⁿ Moisés miiⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e Israel nguéé cuuvi n'diichí yā naaⁿ Moisés miiⁿ cáāvā chi

neené δεεβε ngii naán yā, naati δεεvé miiⁿ na naán yā 'āā ntuūvī.

⁸ Taachi ndaā ley miiⁿ ní δεεvé cá ngii ní chó'ōo δεεβε yeⁿ'ē ¿'áá nguéé cuuvi ch'εετε n'dái cá ngii ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs nguéé ti ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e ley miiⁿ?

⁹ Ní nduuti chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e ley miiⁿ chí δεεvéé n'dai ní diiⁿ condenar 'iiⁿ'yāⁿ chí ndai yā, tuu'mi ní ¿'áá nguéé más cá ch'εετε taavi cá ngii ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu Espíritu N'dai ti diiⁿ yā aceptar 'iiⁿ'yāⁿ nguéé ti ley miiⁿ? 'Tíicā váá.

¹⁰ Caati 'aara chí δεεvé n'dai ley miiⁿ nguéé δεεvé chíi chí cuuvi tan'dúúca chí δεεvé n'dai ca yeⁿ'é Ndyuūs. Maaⁿ ní ley miiⁿ canee tan'dúúca chí nguéé δεεvéé n'dai.

¹¹ Caati chí ley miiⁿ chí δεεvéé ní cunee 'áamá tiempo nūⁿ tuu'mi ní chuunee δεεvéé taavi cá nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chíiⁿ chí 'áamá cūnee.

¹² Cáávā chuū deenú 'nū chí compromiso chí ngai canéé cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ní 'tíicā cuuvi. Maaⁿ ní caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu ngai yeⁿ'é Ndyuūs ní nguéé 'va'a 'nū mar 'áamá.

¹³ Nguéé diiⁿ 'nū tan'dúúca chí diiⁿ Moisés taachi sндуú yā 'áamá velo naán yā ti 'iiⁿ'yāⁿ Israel nguéé cuuvi snáaⁿ yā naaⁿ Moisés miiⁿ cucáávā δεεβε yeⁿ'e Ndyuūs chí canéé na náaⁿ yā. Δεεvé miiⁿ nguéé chíi 'naaⁿ.

¹⁴ Ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ nguéé tuumicadi-inúúⁿ yā yeⁿ'e δεεvéé chí canéé náaⁿ Moisés miiⁿ. Ndií nguuví 'cū taachi 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ch'eeⁿ yā compromiso ndiicúú miiⁿ, nguεε cuuvi deenú yā caati canéé yā tan'dúúca chí canéé 'aama velo na naán yā. Velo miiⁿ Cristo diiⁿ chí chó'ōo yeⁿ'ē.

¹⁵ Ndií nguuví 'cū taachi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'cueeⁿ yā ley yeⁿ'e Moisés, cunee velo miiⁿ ti nan'gaadí vaanicáadiinūⁿ yeⁿ'e yā.

¹⁶ Ní ndii taachi cu'téenu yā Señor Jesucristo Daiyá Dendyuūs tuu'mi ní velo miiⁿ ní cuavii.

¹⁷ Señor miiⁿ ní Espíritu yeⁿ'e Cristo. Ní naachi véé Espíritu miiⁿ yeⁿ'e Señor miiⁿ tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ canéé libre yā.

¹⁸ Maaⁿ ní cáávā chuū nducyaaca yú nguéé snee yú tan'dúúca chí véé 'áamá velo na naaⁿ yú. Maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ n'diichi yā δεεβε

yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú na vida yeⁿ'e yú ti s'uuúⁿ tan'dúúca 'áamá espejo, 'tíicā s'uuúⁿ. Ní taachi n'diichi yú Señor Jesucristo yeⁿ'e yú tuu'mi ní n'daaⁿ vida yeⁿ'e yú chí cuuvi tan'dúúca vida yeⁿ'é Cristo. Ní cūnee ngiinu yú chí n'daāⁿ vida yeⁿ'e yú tan'dúúca chí ch'εετε ca δεεβε vida yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú. Chuū chí idiíⁿ Espíritu yeⁿ'e Cristo cáávā s'uuúⁿ.

4

¹ Deenu yú chí Señor Jesucristo tee yā s'uuúⁿ cosas chí n'dai ca. Cáávā chuū diiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā ní caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é yā ní nguεε cuuvi cúunū 'nū.

² Maaⁿ ní nguεε diiⁿ 'nū cosas chí nguεε n'daacā chí cuuvi snáaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, cosa chí diiⁿ 'nū chí 'cuináaⁿ 'nū nanáaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nguéé cachiicá 'nu nginnche'éi 'nū 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nguéé ndastaⁿ'á 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu nduudu yaadi. 'Tíicā idiíⁿ 'nū ní caaⁿ'maⁿ 'nū dámaāⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é Dendyuūs ní cuuvi deenú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, ní Dendyuūs n'diichi yā nús'uu.

³ Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ nguéé ituumicáadiinūⁿ yā nduudu cuaacu chí ngaⁿ'á 'nū tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nguéé i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ní cuuvi ndái yā.

⁴ 'Iiⁿ'yāⁿ nguéé i'téenu yā Señor Jesucristo caati ndyuūs yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cū chí yááⁿnguiinūⁿ n'gaadi sá ná vaadī cadiinúúⁿ yeⁿ'e yā, caati yaaⁿnguiinūⁿ nguéé n'gúúⁿ sá chí n'diichi yā δεεβε yeⁿ'e Dendyuūs. Maaⁿ ní 'iicu 'iiⁿ'yāⁿ nguéé snaaⁿ yā δεεvé n'dai yeⁿ'e nduudu yeⁿ'e Cristo chí δεεβε. Ní s'uuúⁿ taachi inaaⁿ yú Cristo miiⁿ inaaⁿ yú Ndyuūs.

⁵ Ní taachi ngaⁿ'á 'nū nduudu yeⁿ'e Dendyuūs nguéé ngaⁿ'á 'nū nduudu yeⁿ'e maá 'nū ti ngaⁿ'á 'nū chí Jesucristo miiⁿ ní Señor yeⁿ'e yú. Tií nús'uu ní dichí've 'nū ndís'tií cucáávā chí Cristo neⁿ'é yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

⁶ Ní taachi Ndyuūs din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí ngaⁿ'a yā 'tíicā: Yeⁿ'e naachi maaiⁿ miiⁿ canéé δεεβε. Maaⁿ Ndyuūs miiⁿ ní diiⁿ yā chí δεεβε miiⁿ canéé na staava yeⁿ'é 'nū. Ní ndúúcu δεεβε miiⁿ cuuvi deenú 'nū vaadī deenu yeⁿ'é Ndyuūs chí n'dai taavi

ca. Ní nús'uu n'diichí 'nū dεεvε ye'n'é Ndyuūs taachi n'diichi 'nū naa' Jesucristo mii'.

Vida ye'n'é 'ii'yā' chi i'téenu yā Jesucristo

7 Ní nduudu cuaacu ye'n'e Ndyuūs chi i'téenu 'nū canéé na staava ye'n'e 'nū tan'dúúcā tesoro 'tíicā. Ní 'áará chi cuerpo ye'n'é 'nū tan'dúúcā 'cuūtí yá'āa chi nguεε dεεv'éé, nús'suu ch'i'n'í 'nū cáávā ntii'nyu' chi dii' 'nū chi poder chi cānee nduucú 'nū ní ch'εεte ca ní ye'n'é Ndyuūs. Ní nguéé ye'n'é nús'uu.

8 'Áará chi nduū cuaa' n'geenu' 'nū ngii mar 'áamá naā' nguéé dii' chi dúú'va 'nū. 'Áará chi n'deeé náá' inadacádiinúú' 'nū deenu' chεε chi dii' 'nū.

9 'Áará chi 'ii'yā' ní n'daa yā chi ne'n'e 'caa'nú' yā nús'uu Dendyuūs canee yā nduucú 'nū. 'Áará chi 'ii'yā' cun'dáa yā nús'uu na yá'āa nguεε 'cuūvi 'nū.

10 'Āā tií nūu' cuáá' naachi ca'n'á 'nū cue'n'e daā'ma' canee na staava ye'n'é 'nū chi cuuvi 'cuūví 'nū tan'dúúcā chi ch'iī Señor Jesucristo ye'n'e yú. Ní 'íicú 'ii'yā' cuuvi n'diichí yā chi Jesucristo nadanguá' ai yā nús'uu. Ní cuuvi deenu' yā chí Jesucristo canduuchí yā.

11 Ní nducué'n'e tiempo chi sндуuchí 'nū na i'n'yee'ndí 'cūū deenu' 'nū chi cuuvi 'cuuví 'nū cucáávā chi nús'uu dii' 'nū ntii'nyu' ye'n'e Cristo. Ní 'íicú 'ii'yā' cuuvi n'diichí yā chi poder ye'n'e Cristo Jesús canéé ndúúcú nús'uu.

12 'Tíicā ní vaadi' n'gii dii' ntii'nyu' ye'n'é na vida ye'n'é 'nū 'tiicá ntuū' vida cue'n'e daā'ma' dii' ntii'nyu' ye'n'é na vida ye'n'é ndís'tiī.

13 'Tíicā canéé nguū' na libro ye'n'é Ndyuūs ndii cuáá' vmnaa': 'Úú i'teenú, ní cáávā chii' chi nga'n'á. Ni 'tiicá ntúū' nús'uu i'téenu 'nū ní cáávā chuū nga'n'á 'nū. Ní daama chi'téenu 'nū ndúúcu yā.

14 Caati deenu yú chi 'ii'yā' chi nadacué' yā Señor Jesucristo ye'n'e nguaa' tina'ā, 'ii'yā' mii' nadacué' ntúū yā s'uuú' ye'n'e nguaa' tiná'ā. Ní Dendyuūs candéé yā nús'uu ndúúcú ndís'tiī nanáá' Jesucristo.

15 Nducué'n'e chi dii' 'nū ní cucáávā chi ndís'tiī cuuvi cuta'á nī tanducué'n'é chí n'dai. Ní 'íicú n'deeé 'náá' 'ii'yā' cuuvi cuta'á yā cosa chi n'dai ye'n'é Dendyuūs. Ní

n'deeé n'dái 'ii'yā' cuuvi caa'ma'ngua'á yā, ní ca'a yā gracia, Dendyuūs, ní cuuvi ch'εεte cá yā Dendyuūs chi dεεvε taavi ca.

16 Cáávā nducué'n'é chuū nguéé ngii cúunu yú 'aara chi cuerpo ye'n'e yú n'gii néé' nguuvi nguuvi naati Dendyuūs téé yā fuerzas s'uuú' nguuvi nguuvi.

17 Níicú chuū chi n'geenu' yú ngii na i'n'yee'ndí 'cūū nguéé ch'εεte ní nuu' nūu' chó'ōo, ní dii' cáávā s'uuú' chi v'éé ye'n'e yú 'aama lugar chí n'dεεvε n'dai ca ní n'deēe ca chi 'áamá cunee cue'n'e daā'ma'.

18 Maa' ní nguεε dii' yú cuenta ye'n'e dendu'ū chi inaa' yú ti chí' chí inaa' yú ní ngo'o yé'n'é. Naati chí' chí nguéé inaa' yú cunee cue'n'e daā'ma'.

5

1 Maa' ní deenu yú chi cuerpo ye'n'e yú 'cuiinu ti tan'dúúcā 'áamá va'ai chi nguéé 'áamá cūnee 'tíicā cuerpo ye'n'e yú naati Ndyuūs idin'dái yā 'aama va'ai ye'n'e yú ná va'ai chεεti nguuvi chí 'áamá cūnee. Ní nguéé sa'n'ā ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū din'dái sa ndúúcú ta'a sa va'ai mii'.

2 Maa' ní chí n'dai yiinu yú ti nééne ne'n'é yú n'daa' yú cuerpo ye'n'e yú ní snee yú na va'ai chεεti nguūvī ndúúcú cuerpo ngai ní dεεvε chi ye'n'e va'ai chεεti nguuvi.

3 Nguuvi mii' ní Ndyuūs ca'á yā chi téé yā 'aama cuerpo ngai ye'n'e yú chi tan'dúúcā chi 'aama vestido. Ní Ndyuūs nguéé cuuvi ndaacá yā s'uuú' chi nguéé chí dεεvε cuerpo ye'n'e yú.

4 Ne'n'e chi snée yú na i'n'yee'ndí 'cūū na va'ai ye'n'e yú chi cuerpo ye'n'e yú, nandái yiinu yú ti n'geenu yú ngii. Nguéé cucaavā chi ne'n'e yú chi cuerpo ndiicú ye'n'e yú 'cuūvī naati ne'n'e yú chi Ndyuūs téé yā chí caadi' na cuerpo ye'n'e yú chí ngai chí tan'dúúcā chi catecai ngai yú. Ní 'iicú cuerpo ndiicú ye'n'e yú ye'n'é i'n'yee'ndí 'cūū ní 'cuiinu ti snée yú ndúúcú cuerpo chí ngai ní v'éé vida cue'n'e daā'ma' ye'n'e yú.

5 Ní cáávā chuū ní Ndyuūs ch'iindiyaá' yā ye'n'e yú cuerpo chí ngai ní tee yā Espíritu N'dai ye'n'e yā s'uuú' chi cuuvi deenu yú chí cuaacu chi tee yā chuū chí cuuvi ye'n'e yú.

6 'Tíica rā va, cue'n'e daā'ma' v'éé confianza ye'n'e yú ndúúcú Dendyuūs. Deenu yú chí ne'n'e chi snée yú na i'n'yee'ndí 'cūū

ndúúcū cuerpo ndiicúū ye^{n'e} yú nguéeé cu-
uví cunee yú ndúúcū Señor ye^{n'e} yú na va'ai
chεεti nguuvi.

7 Maaⁿ ní chiiⁿ chi diiⁿ yú, diiⁿ yú ti i'teenu
yú Jesucristo ní nguéeé idiiⁿ yú cucáávā chi
n'diichi yú cosa chi ye^{n'e} i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū.

8 'Íícú vεε confianza ye^{n'e} yú. Ne^{n'e} yú
ca^{n'a} yú ye^{n'e} vaacu yú chi cuerpo ndi-
icúū ye^{n'e} yú ní cunee yú ndúúcū cuerpo
ngai ye^{n'e} yú na va'ai chεεti nguuvi ndúúcū
Señor ye^{n'e} yú.

9 Cáávā chuū ne^{n'e} yú diiⁿ yú cue^{n'e}
daāⁿmaⁿ chiiⁿ chi Ndyuūs ne^{n'e} yā chi diiⁿ
yú nduuti chi snée yú na va'āi ye^{n'e} yú
na i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū o nduuti chi snée yú na
va'āi ye^{n'e} yú na va'āi chεεti nguuvi ndúúcū
Señor Jesucristo.

10 Ti 'tíicā nducyaaca yú canee chi na^{n'a}
yú nanáán juez chi Cristo ní 'íícú ca'aama
ca'aama s'uuúⁿ cuuvi cuta'ā yú chuu chi cu-
uvi ye^{n'e} yú tan'dúúcā chi diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ
ye^{n'e} yā ne^{n'e} chi snee yú na cuerpo ndi-
icúū ye^{n'e} yú na i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū, nduuti chi
ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā o nguεε n'daacā.

Nduudu cuaacu ye^{n'e} vaadi 'diiⁿ

11 Nús'uu ní deenú 'nū chi Señor Je-
sucristo ca^{n'a} yā n'diichí yā nducyaaca
'iiⁿyāⁿ. Ní ne^{n'e} 'nū diiⁿ 'nū n'daacā.
Ní cáávā chuū ní nús'uu diitu diiⁿ 'nū
nducué^{n'e} chí ch'i^{n'}í 'nū 'iiⁿyāⁿ chí nga^{n'a}
'nū nduudu cuaacu ye^{n'e} Señor Jesucristo.
Ndyuūs déenu yā chiiⁿ chí diiⁿ 'nū ní cunee
ngiinú 'nū chí ndís'tiī cuuvi déenu nī chuū
dendu'ū.

12 Nguéeé nga^{n'a} 'nu taama vmné^{n'e} ye^{n'e}
vida ye^{n'e} 'nū nanáán ndís'tiī naati ca'á 'nū
'áámá lugar ndís'tiī ti cuuvi caaⁿmán nī
chí n'daacā idiíⁿ 'nū. Nga^{n'a} 'nū nduudu
cuaacu nanáán ndís'tiī. Maaⁿ ní 'iicu ndís'tiī
cuuvi nan'guεεcútá^{n'a} nī ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ chí
itiinguuneéⁿ nī, 'iiⁿyāⁿ chí nga^{n'a} yā ye^{n'e}
maán yā chí n'daacā yā tan'dúúcā chí
taná^{n'a} 'iiⁿyāⁿ snaaⁿ yā, ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ
nguéeé nacádiinúúⁿ yā ye^{n'e} chíⁿ chí vεε na
staava ye^{n'e} yā.

13 Ní nduuti chí nadacadiinúúⁿ nī chí
nús'uu tan'dúúcā loco nús'uu, 'tíicā nga^{n'a}
'nū ní diiⁿ 'nū chí Ndyuūs ní ch'εεté yā
nanáán ndís'tiī. Ní nduuti chí nguéeé loco 'nū

ní cáávā chí diiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} Ndyuūs
cucáávā ndís'tiī.

14 Jesucristo nga^{n'a} ntiiⁿnyuⁿ ye^{n'e} 'nū ti
ne^{n'e} yā nús'uu. Deenu yú chí cuaacu chí
'áámá sa^{n'a} chí Cristo ch'iī sa, ní cucáávā
sa^{n'a} miiⁿ ní tan'dúúcā chí nducyaaca
'iiⁿyāⁿ ní ch'iī.

15 'Tíicā Cristo ch'iī yā cucáávā
nducyaaca 'iiⁿyāⁿ maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chí snée
yā na i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéeé
snée yā cucáávā vida ye^{n'e} maán yā caati
snée yā ye^{n'e} Jesucristo chí ch'iī yā ní
nduuchi ntuuⁿ yā ye^{n'e} nguaaⁿ tiná^{n'a}
cucáávā 'iiⁿyāⁿ.

16 Maaⁿ ní cáávā chuū chí chó'ōo nús'uu
nguéeé inaán 'nū 'téé ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ tan'dúúcā
taná^{n'a} 'iiⁿyāⁿ ye^{n'e} i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū. Tiempo
chí 'āā chó'ōo nús'uu inaán 'nū Cristo
ndúúcū ye^{n'e} chí diiⁿ yā taachi canee yā na
i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū naati maaⁿ ní nguεε inaán 'nū
'tíicā. Inaán 'nū chí Cristo ní Ndyuūs.

17 'Tíicā ní 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Cristo ní
ye^{n'e} Cristo. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ 'áámá 'iiⁿyāⁿ
ngai. Cosas chí diiⁿ yā vmnaaⁿ nguéeé diiⁿ yā
maaⁿ ti nducué^{n'e} chí diiⁿ yā ní ye^{n'e} vida
ngai ye^{n'e} yā.

18 Ní tanducue^{n'e} chúū ní Ndyuūs diiⁿ yā.
Cucáávā Cristo miiⁿ ní Ndyuūs diiⁿ yā chí
s'uuúⁿ ní ye^{n'e} yā s'uuúⁿ ní nguéeé contra
ye^{n'e} yā s'uuúⁿ. Ní Ndyuūs nga^{n'a} ntiiⁿnyúⁿ
yā ye^{n'e} 'nū chí caaⁿmán 'nū nduudu ye^{n'e}
yā chí 'iiⁿyāⁿ na i^{n'}yee^{n'dí} 'cūū cuuví ye^{n'e} yā
'iiⁿyāⁿ.

19 'Tíicā canee chí caaⁿmán 'nū nduudu
cuaacu ye^{n'e} Cristo chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi
ye^{n'e} yā 'iiⁿyāⁿ. Ní cucáávā Cristo miiⁿ
Ndyuūs diiⁿ yā chí véé vaadi 'diiⁿ nguaaⁿ
'iiⁿyāⁿ nduucú yā. Ní nguéeé diiⁿ Ndyuūs
cuenta ye^{n'e} nuuⁿndi ye^{n'e} 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.
Níicu Ndyuūs tee yā nús'uu ntiiⁿnyuⁿ chí
caaⁿmán 'nū nduudú 'cūū ye^{n'e} yā chí vaadi
'diiⁿ.

20 Maaⁿ ní 'tíicā ndaá 'nū nanáán ndís'tiī
ndúúcū nduudu ye^{n'e} Cristo ní caaⁿmán
'nū nduudu miiⁿ na lado ye^{n'e} Ndyuūs. Ní
tan'dúúcā chí Cristo nga^{n'a} yā chí ndaa-
cadaamí nī, cáávā chuū nús'uu ngiicá 'nū
ndís'tiī cááva Cristo chí ndaacadaamí nī
ye^{n'e} nuuⁿndi ye^{n'e} nī ní 'íícú véé vaadi 'diiⁿ
ye^{n'e} ndís'tiī ndúúcū Ndyuūs.

21 Cristo nguéeé dinuuⁿdí yā mar 'áámá.

Caati cucáavā s'uūuⁿ Ndyuūs diiⁿ cuenta yā ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi Cristo dinuuⁿndí yā. Ní 'íicú taachi yeⁿe Cristo s'uuúⁿ Ndyuūs n'diichí yā s'uuúⁿ chi nduuví n'dai vida yeⁿe yú nanáaⁿ yā.

6

¹ 'Tiicá ntúūⁿ nús'uu diiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ tan'dúúcā chi ntiiⁿnyuⁿ chi neⁿe Ndyuūs. Ngiicá 'nū ndís'tiī chi cuta'á nī vaadī n'dai chi itée Ndyuūs chi vaadī n'dai chi Ndyuūs ch'iⁿí yā s'uuúⁿ.

² Caati 'tíicā Ndyuūs ngaⁿa yā. Ni canéé nguūⁿ na libro yeⁿe yā:

Úú ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe nī tiempo chi n'daacā. Ní chinneé ndís'tiī nguuvi chí nanguaⁿái nī.

Nguuvi 'cūū ní 'áámá nguuvi chi cuuvi n'dai cáávā ndís'tiī, nguuvi 'cūū ní nguuvi chi cuuvi nanguaⁿai nī.

³ Maaⁿ ní nguéé diiⁿ 'nū mar 'áámá cosa chí di'vaachí 'iiⁿyāⁿ ti 'iiⁿyāⁿ cuuvi caaⁿmáⁿ yā chí ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Ndyuūs chí diiⁿ 'nū nguéé n'daacā.

⁴ Naati diiⁿ 'nū nducuéⁿe ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ chí n'daacā ti neⁿe 'nū ch'iⁿí 'nū nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí ntiiⁿnyuⁿ chí diiⁿ 'nū ní yeⁿe Ndyuūs. Ní cucáavā ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ chí chéé 'nū yeⁿe nducuéⁿe chí ch'eenú 'nū chiī nguuvi nguuvi. Ní néené n'deēe dendu'ū chíⁿ chí di'vaachi nús'uu ndúucū chí vεε necesidades yeⁿe 'nū ndúucū vaadī 'caa'va.

⁵ Ní ch'eⁿe yā nús'uu chí cu'néeⁿ yā nús'uu na vacūū. Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ nduuvidaamá yā yeⁿe chí neⁿe 'cueⁿe yā nús'uu. Ní diiⁿ 'nū n'dee n'dái ntiiⁿnyuⁿ chí néené díitūu. Ní cho'ōo 'nááⁿ nguuvi chí nguéé cheetiyaadú 'nū, ní nguéé che'e 'nū va.

⁶ Níicú nducuéⁿe dendu'ū chuū ní ch'iⁿí 'nū 'iiⁿyāⁿ chí vida yeⁿe 'nū ní n'daacā. Ní ch'iⁿí 'nū chí deenú 'nū nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs. Ní diiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ ndúucū vaadī ngiīnū ní ndúucū vaadī n'dai. Ní diiⁿ 'nū nducuéⁿe cucáavā Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs canee nduucú 'nū. Diiⁿ 'nū túucā ti cuaacu níⁿnyúⁿ dineⁿe 'nu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

⁷ Ní ngaⁿ'á 'nū nduudu cuaacu cucáavā poder yeⁿe Ndyuūs chí canee nduucú 'nū ní caavā chí n'daacā canee 'nū nanáaⁿ

Ndyuūs. 'Tíicā diiⁿ 'nū. Ní diiⁿ 'nū defender nús'uu ndúucū vaadī cuaacu. Ndúucū vaadī cuaacu miiⁿ ní tan'dúucā chí ndéé 'nū 'áámá machete chí 'uūvi lados 'caāiⁿ ní diiⁿ 'nū defender nús'uu nduucū. 'Tíicā diiⁿ 'nū.

⁸ Ní náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'á yā chí n'dái 'nū ní tanáⁿ'a yā ngaⁿ'á yā chí nguéé n'dái 'nū. Ní náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'á n'daaca yeⁿe 'nū ní tanáⁿ'a yā nguéé ngaⁿ'a n'daaca yeⁿe 'nū. 'Áámá tiempo ní diiⁿ yā tratar nduucú 'nū tan'dúucā chí ngaⁿ'á 'nū nduudu yaadi ní taama tiempo tan'dúucā chí ngaⁿ'á 'nū chí cuaacu.

⁹ Ní 'áámá tiempo 'iiⁿyāⁿ diiⁿ yā tan'dúucā chí nguéé n'diichí yā nús'uu 'tíicā diiⁿ yā, ní táámá tiempo diiⁿ yā tan'dúucā chí nús'uu amigos yeⁿe yā, 'tíicā diiⁿ yā. Ní n'dee n'dái tiempo cuuvi 'cuūvi 'nū ní nguéé 'cuūvi 'nū. Ní tee yā nús'uu 'áámá castigo chí neené díitūu n'dee n'dái tiempo naati nguεε 'caaⁿnúⁿ yā nús'uu.

¹⁰ 'Áará chí di'vaachí yā nús'uu, nús'uu ní yeenú 'nū. 'Áará chí pobre nús'uu, diiⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ ní n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ véé vaadī 'cuiica yeⁿe yā. 'Áará chí nguéé de'ε vεε véé yeⁿe 'nū nducuéⁿe chí véé ní yeⁿe 'nū.

¹¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿe yú yeⁿe yāāⁿ Corinto, dinguúⁿ 'nū nduudu yeⁿe 'nū yeⁿe nducuéⁿe chí véé tan'dúucā chí véé ca. Ní nduudu miiⁿ cachiica yeⁿe staava yeⁿe 'nū ti neⁿe 'nū ndís'tiī.

¹² Nús'uu ch'iⁿí 'nū nducuéⁿe chí canee na staava yeⁿe 'nū naati ndís'tiī nguéé diiⁿ nī 'túucā nduucú 'nū ti nguéé ch'iⁿí nī nús'uu chí neⁿe nī nús'uu ndúucū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe nī.

¹³ Nús'uu ngiica 'nū ndís'tiī tan'dúucā 'áámá chiida ngiica yā daiya yā 'tíicā ngiica 'nū ndís'tiī ti cuuvi dinéⁿe nī nús'uu ndúucū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe nī. Ní ndís'tiī cuuvi caaⁿmáⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿe nducuéⁿe tan'dúucā chí nús'uu diiⁿ 'nū ndúucu nī.

Cuerpoyeⁿe yú miiⁿ ní yáacū yeⁿe Ndyuūs chí canduuchi

¹⁴ Ndís'tiī, nguéé caⁿ'á nī ndúucū 'iiⁿyāⁿ chí nguéé i'ténu yā Jesucristo ti nguéé cuuvi diiⁿ nī dáámá ntiiⁿnyúⁿ ndúucu yā. Ní diiⁿ nī tan'dúucā 'áámá yunta chí nguεε daamá tī, 'tíicā diiⁿ nī. ¿Áá cuuvi cuuvi dáámá chí n'daacā ndúucū chí nguεε

n'daācā? O ¿'áá daama canee chi deεve ndúúcu chi maāi'n? Nguéé cuuvi.

15 ¿'Áá cuuvi nduuvidaamá Cristo ndúúcu Satanás? O ¿'áá daama vεε parte ye'n'e 'ii'n'yān chi i'téenu yā Cristo ndúúcu 'ii'n'yān chi nguéé i'téenu yā Cristo? Nguéé cuuvi.

16 ¿'Áá nduuvidaama templo ye'n'e Ndyuūs ndúúcu ídolos? Nguéé cuuvi. Cuerpo ye'n'e ndís'tiī ní yaacū ye'n'é Ndyuūs. Ndyuūs maán yā nga'n'a yā na libro ye'n'é yā 'tíicā:

'Úú Ndyuūs canee nduucú 'ii'n'yān ye'n'é ní cachiicá nguaan 'ii'n'yān ye'n'é. 'Úú ní cuuvi Ndyuūs ye'n'é yā ní 'ii'n'yān cuuvi 'ii'n'yān ye'n'é.

17 Cááva chuū Ndyuūs nga'n'á yā ní canee nguūn 'tíicā:

Nan'dáa nī nguaan 'ii'n'yān s'ee'n ní divíi nī ye'n'e 'ii'n'yān s'ee'n. 'Tíicā nga'n'a Señor 'iivú Ndyuūs. Nguéé tuu'ví nī dendu'ū chi vaatí. Ní 'iicu 'úú Ndyuūs diín aceptar ndís'tiī.

18 Ni 'úú Ndyuūs cuuví Chiidá nī. Ní ndís'tiī cuuvi daiyá ndís'tiī, 'tíicā nga'n'a 'iivú Ndyuūs caati nducué'n'e poder chi véé ní ye'n'é yā.

7

1 'Tiicá ndís'tiī hermanos ye'n'é chi neené ne'n'é. Nducué'n'e chuū ní promesa chi Ndyuūs téé yā s'uūu'n. Cáávā chuū canee ntúūn chi diín yú ndúúcu cuerpo ye'n'é yú ní ndúúcu espíritu ye'n'é yú nducué'n'e chi n'daacā 'iicu ní deεve yú. Ní nguéé diín yú mar 'áámá cosa chi nguéé n'daacā ti vεε nuū'ndi ye'n'é yú. Ní né'n'é chi canduuchi yú na i'n'yee'dí 'cūū canee chi diín yú chi deεve ca yú tan'dúúca chi ne'n'e Ndyuūs. 'Tíicā diín yú ti 'va'a yú Ndyuūs.

'Ii'n'yān chi i'teenú yā Cristo na yáān Corinto nangueεcunée yā din'daacá yā

2 Maa'n ní ngiica 'nū ndís'tiī chi 'cuáan nī nduudu ye'n'é 'nū na staava ye'n'é nī. Nús'uu nguεε diín daño 'nū ye'n'é mar 'áámá nī, ndíi nguéé diín 'nū chi diín nuu'ndi nī ndíi nguéé nginnche'éi 'nū mar 'áámá 'ii'n'yān.

3 'Úú nguεε nga'n'á chuū ti diín condenar ndís'tiī chi nguéé n'daacá nī. Naati tan'dúúca chi nga'n'á vmnáán vmnaa'n, ne'n'é

taavi ndís'tiī. Ní canee yú tan'dúúca chi daama snée yú. 'Tiicá ntúūn ní canduuchi yú daama vida ye'n'é yú na i'n'yee'dí 'cūū ní dáámá 'cuūvi yú.

4 Vεε 'viich'étéiinúún n'dai ye'n'é ndúúcu nī ní yeenú ye'n'e nī. Ní maa'n ní ndúúcu nducué'n'e chi ch'eenú chii nguéé di'vaachi 'úú ti nééné véé vaadī yeenú ye'n'é.

5 Ní ndíi tiempo taachi ndaá 'nū na yá'n'āa Macedonia nguéé ntaavi'tuūnuún cuerpo ye'n'é 'nū naati n'geenú 'nū ngíi nducué'n'e cuaa'n. Ní ngu'n'u 'ii'n'yān nduucú 'nū ní di'va'á 'nū na staava ye'n'é 'nū.

6 Naati Ndyuūs chi ca'a yā 'viich'εtíinūu'n 'ii'n'yān chi chicuūn'ú, maa'n Ndyuūs ní tee yā 'viich'εtíinūu'n nús'uu taachi ndaā sa'n'ā Tito hermano ye'n'é 'nū.

7 Nguéé dámaān caavā chi ndaā sa'n'ā Tito mii'n ti cáávā chi chii'n sá chi ndís'tiī ca'a nī 'viich'εtíinūu'n sa'n'ā mii'n. Ní sa'n'ā mii'n yaa'vi sá nús'uu chi ndís'tiī neené ne'n'é nī n'diichi nī nús'uu, ní neene dindaachi nī ye'n'é 'nū ndii ná stááva ye'n'é nī. Ní neené ne'n'é nī diín nī nducué'n'e chi 'úú ne'n'é chi diín nī. Ní cucáávā chíi'n ní yeenú taavi ca.

8 Vmnáán vmnaa'n diín sentir ye'n'e carta chi dinguún ye'n'é nī. 'Aara chi s'neen ndaachi yiinu nī cáávā carta mii'n. Maa'n ní nguéé diín sentir ye'n'e chi dinguún ye'n'é nī. Vmnaa'n vmnaa'n nduuti chi s'neen ndaachī núún nī, deenú chi carta mii'n diín chí ch'εtinéé ndaachí nī 'áámá tiempo nūu'n.

9 Maa'n ní véé vaadī yeenú ye'n'é. Nguéé cucáávā chi s'neen ndaachi núún nī naati s'neen ya'ai 'iinú nī taanduvéé ní ndaacadaami nī ye'n'e nuu'ndi chi diín nī. Ní ndís'tiī s'neen ndaachí nī tan'dúúca chi Ndyuūs ne'n'e yā chi diín nī ní 'íicú nús'uu nguéé diín 'nū mar 'áámá chi cuuvi ndái nī cucáávā nús'uu.

10 Caati chíi'n chi diín Ndyuūs chi ineé ya'ai 'iinu yú ní dii'n chi ndaacadaami yú ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yú ní nngua'n'ai yú. Ní 'íicú cáávā chuū nguéé diín yú chi cunée ya'ái 'íinu yú ye'n'e chi nadacadaami yú ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yú. 'Ii'n'yān chi nguéé i'téenu yā Ndyuūs ní ndaachi canee yā na i'n'yee'dí 'cūū ní 'cuūvi yā cue'n'e daā'ma'n.

11 Naati ndís'tiī cucheε nī chí inéé ndaachí nī. N'diichí nī maa'n ntiin'nyu'n ye'n'e vaadī ndaachi táácā idii'n na vida ye'n'é nī. ¿'Áá dii'n chi nadacadiinúún nī n'daacā

yeⁿe nuuⁿndi chi diíⁿ nī ní caaⁿ'máⁿ nī chi nguεε n'daacā idiíⁿ nī? ¿'Áá diiiⁿ chi ndís'tiī nguéeé canee yiinú nī yeⁿe chííⁿ chi diíⁿ nī? ¿'Áá 'va'á nī cúcááva nuuⁿndi chi diíⁿ nī? Cuayiivi ní neⁿ'é nī n'diichí nī 'úú ní neⁿ'é nī chi ca'a castigo yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chi dinuuⁿndí yā. Ní yeⁿ'ē nducueⁿ'é chuū ch'iⁿ'í nī ndúúcu chíiⁿ chi diíⁿ nī chi ndís'tiī diíⁿ nī chííⁿ chí n'daacā.

12 'Tíicā taachi dinguúⁿ carta miiⁿ yeⁿ'e ndís'tiī, nguéeé dinguúⁿ cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chi dinuuⁿndi o cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'eenú yā chíi caavā nuuⁿndi miiⁿ. Dinguúⁿ yeⁿ'e nī ti ndís'tiī cuuvi deenú nī chi nús'uu ní n'giⁿ'í 'nū chi véé cuidado yeⁿ'é 'nū ndúúcu ndís'tiī nanááⁿ Dendyuūs.

13 Ní cáávā chuū sta'á 'nū 'viich'εεtíinūuⁿ yeⁿ'é ndís'tiī. Nguéeé dámaāⁿ chí sta'á 'nū 'viich'εεtíinūuⁿ yeⁿ'é ndís'tiī naati saⁿ'ā Tito miiⁿ diiⁿ sá chi yeenú taavi 'nū taachi yaa'vi sá nús'uu yeⁿ'é nī tan'dúúca ndís'tiī diíⁿ nī ndúúcu sa. Ní yeenú taavi sā.

14 'Úú ngaⁿ'á ngī saⁿ'ā Tito miiⁿ chi ndís'tiī ní n'daacá nī ní 'caandiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e carta miiⁿ. Ní nguεε 'cuinaáⁿ cucáávā chí ngaⁿ'á 'tuucā yeⁿ'é nī ti 'tíicā diíⁿ nī. Nducuéⁿ'ē chí ngaⁿ'á 'nū ndúúcu ndís'tiī ní nduudu cuaacu. 'Tiicá ntúūⁿ nduudu chí ngaⁿ'á 'nū ngī 'nū Tito miiⁿ yeⁿ'é ndís'tiī ní chíiⁿ chí n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e carta miiⁿ ní 'tíicā diíⁿ nī.

15 'Tiicá ntúūⁿ Tito miiⁿ dineⁿ'e cá sa ndís'tiī taachi nan'gaācu sa yeⁿ'ē ndís'tiī tan'dúúca ndís'tiī ch'iindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'ē sa ní diíⁿ nī 'tuucā. Ní ndís'tiī ní 'cuúⁿ nī saⁿ'ā miiⁿ ní din'daaca nī caatí 'va'a nī.

16 Cáávā chuū véé 'viich'εεtíinūuⁿ yeⁿ'é ndúúcu ndís'tiī yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ú chí diíⁿ nī.

8

Tiⁿ'yāⁿ ca'á yā n'dee n'dái ofrenda

1 Ndís'tiī, hermanos yeⁿ'é, maaⁿ ní caaⁿ'máⁿ 'nū ndís'tiī ti deenú nī yeⁿ'e vaadi n'dai ch'εεε yeⁿ'é Dendyuūs ní táacā chí diíⁿ 'nū ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē na nducuéⁿ'ē yaacū yeⁿ'é Ndyuūs chí snee na nducuéⁿ'ē yáⁿ'āa yeⁿ'e Macedonia.

2 'Aara chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáacū s'eeⁿ diitū n'dái n'geenú yā ngī cucáávā chí chó'ōo yeⁿ'e yā yeenú taavi cá yā. Ní 'áará chí pobre yā ca'á yā n'dee n'dái ofrenda

tan'dúúca chí 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuiica, 'tíica diíⁿ yā caava hermanos chí snée yā na yáⁿ'āa Judea.

3 'Úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ndúúcu núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é yā ca'á yā ofrenda, ní ca'á yā nducuéⁿ'ē chí cuuvi yeⁿ'e yā. Ní ndii ca'á yā más cā chí cuuvi yeⁿ'e yā.

4 Caⁿ'a diitú yā ndúúcu 'nū chí 'cuaaⁿ 'nū ofrenda chí 'áamá ayuda yeⁿ'e chí cuuvi yeⁿ'e hermanos yeⁿ'ē yú chí nguéeé véé yeⁿ'e yā ní ca'á 'nū hermanos s'uuúⁿ.

5 Ní diíⁿ yā más cā chí cunee ngiinú 'nū chí diíⁿ yā. Vmnááⁿ vmnaaⁿ ca'á yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā na ta'a Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú. Ní cuayiivi, tan'dúúca chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí diíⁿ yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ téé yā vida yeⁿ'é yā nús'uu chí diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ cáávā nús'uu.

6 Nducuéⁿ'e chuū vmnááⁿ vmnaaⁿ cuuvi 'nū Tito ní dicho'ó 'nū saⁿ'ā chí caaⁿ'maⁿ yā yeⁿ'e ofrendá yeⁿ'é ndís'tiī. 'Tiicá ntúūⁿ maaⁿ ní dicho'ó 'nū Tito chí 'cuiinu ntiiⁿ'nyuⁿ miiⁿ ní cutá'a sa ofrenda yeⁿ'é nī chí ntiiⁿ'nyuⁿ chí n'dai taavi chí yeⁿ'é Ndyuūs.

7 Ní ndís'tiī ní tan'dúúca chí 'cuiicá nī 'tiicá nī ti i'téenu cá nī Ndyuūs. Ní ngaⁿ'a cá nī nduudu cuaacu, ní déenu cá nī. Ní néené neⁿ'é nī cunee nī nús'uu, ní neⁿ'é nī nús'uu. Maaⁿ ní neⁿ'é 'nū chí ndís'tiī ní ca'a cá nī ofrenda yeⁿ'é nī ní din'dai ca ntiiⁿ'nyuⁿ 'cūú chí cunee nī hermanos yeⁿ'e yú.

8 'Úú nguéeé ca'á orden yeⁿ'é chuū. Dámaāⁿ neⁿ'é chí deenú nī tan'dúúca chí diiⁿ tanáⁿ'ā hermanos yeⁿ'e yáⁿ'āa yeⁿ'e Macedonia ní 'íicú cuuvi deenú chí cuaacu chí ndís'tiī dinéⁿ'e nī Ndyuūs caavā ofrenda chí ca'á nī.

9 Ní ndís'tiī ní 'āā deenú nī chéé chí vaadi n'dai taavi ca yeⁿ'é Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú. Cristo miiⁿ 'āā 'cuiicá yā naati diíⁿ yā chí pobre yā cucáávā chí néⁿ'e yā s'uuúⁿ. Ní 'íicú ndís'tiī cuuvi cuta'á nī vaadi 'cuiica yeⁿ'é yā cáávā Cristo chí diíⁿ yā chí pobre yā.

10 Ní yeⁿ'ē ofrenda 'cūú 'úú yaa'vi neéⁿ ndís'tiī chuū. N'daacā ca chí 'cuiinú nī chεε chí diíⁿ nī nduuyu chí 'āā chó'ōo. Ndís'tiī ní vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā 'tuucā ní 'tíicá ní neⁿ'é chí di'cuiinú nī yeⁿ'e ofrenda miiⁿ nguuvi chí cuchí.

11 Maaⁿ ní diíⁿ nī 'tiicá ní di'cuiinú nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e nī chí 'āā neⁿ'é nī tan'dúúca

chi cuchíí nī diiⁿ nī ndii cuááⁿ vmnaaⁿ. Ní ca'á nī ofrenda chεε chi cuuvi diiⁿ nī.

12 Ní nduuti chi 'áámá ndís'tiī cuaacu níⁿnyúⁿ neⁿ'é nī ca'a nī ofrenda, tuu'mi ní Ndyuūs diiⁿ yā aceptar ofrenda yeⁿ'é nī ní diiⁿ cuenta yā yeⁿ'é chi véé yeⁿ'é nī nguée yeⁿ'e chi nguée véé yeⁿ'é nī.

13 'Úú nguée neⁿ'é chi ndís'tiī ca'á nī más cā ofrenda chi cuuví nī ní 'āā ntée véé necesidades yeⁿ'é nī cucáávā chi inneé nī náⁿ'ā hermanos.

14 Maaⁿ ní véé ca yeⁿ'é nī ní cuuvi diiⁿ nī completar ofrenda yeⁿ'é nī ní ca'á nī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée véé yeⁿ'é yā. Ní cunnee nī 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuuvi ca'á nī daamá nduucú yā. Cuayiivi ní taachi nguée véé yeⁿ'é nī ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ vεε ca yeⁿ'é yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi téé yā ofrenda yeⁿ'é nī ní teé yā ofrenda ndís'tiī. Ní nginnee yā ndís'tiī. 'Tíicā ca'á nī daama ndúucu yā.

15 'Tíicā canee nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ: 'Iiⁿ'yāⁿ chi véé cá yeⁿ'é yā nguée nacaáva yeⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi duūⁿ'vī vεε yeⁿ'é yā nguée chii faltar yeⁿ'é yā.

Yeⁿ'é saⁿ'ā Tito ndúúcū compañeros yeⁿ'é yā

16 Maaⁿ ní 'úú ca'á gracias Ndyuūs ti Ndyuūs chiⁿneéⁿ yā na staava yeⁿ'e Tito chí neⁿ'e yā cunnee cá yā ndís'tiī tan'dúúcā chi nús'uū diiⁿ 'nū.

17 Ní neⁿ'é yā diiⁿ yā tan'dúúcā chi ngaⁿ'á 'nū nduucú yā yeⁿ'é ndís'tiī. Ní néené neⁿ'é yā nginnee yā ndís'tiī caati neⁿ'é yā n'diichí yā ndís'tiī.

18 Ní dicho'ó 'nū ndúúcū Tito miiⁿ táámá hermano yeⁿ'e yú ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducyáácá yaācū ngaⁿ'á yā chi hermano miiⁿ ní neené n'dai diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ. Ní ngaⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio chi nduudú ngai yeⁿ'e Jesucristo.

19 Nguée damāāⁿ chuū idiiⁿ saⁿ'ā miiⁿ ti nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducyáácá yācū s'eeⁿ naachi caⁿ'á 'iiⁿ'yāⁿ chí i'teenú yā Señor Jesucristo yeⁿ'é yú nndéévé yā saⁿ'ā miiⁿ chí caⁿ'a sa ndúúcū nús'uu caati cuuvi cunnee sa nús'uu ndúúcū ofrenda chí cuuvi cunnee hermanos. Ní 'íicú hermanos cuuví yā dich'εεε cá yā Señor yeⁿ'é yú. Ní cuuvi 'cuuⁿ'míⁿ 'nū hermanos chí ndís'tiī neⁿ'é nī cunnee nī hermanos.

20 'Tíicā ní 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuví caaⁿ'maⁿ neeⁿ yā nús'uu yeⁿ'e chí diiⁿ 'nū ndúúcū ofrenda miiⁿ chí cuta'á 'nū yeⁿ'e hermanos.

21 Ní 'tíicā neⁿ'é 'nū diiⁿ 'nū nducuéⁿ'e n'daacā nanááⁿ Ndyuūs ní 'tíicā ntúūⁿ nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ.

22 Maaⁿ ní dicho'ó 'nu taama hermano yeⁿ'e yú ndúúcū Tito miiⁿ. Ní 'āā diiⁿ 'nū probar hermano miiⁿ n'deee n'dái naaⁿ ní ch'iⁿ'í saⁿ'ā miiⁿ n'deee n'dái naaⁿ chí neⁿ'e sa nginnee sa nús'uu. Maaⁿ ní saⁿ'a miiⁿ neené neⁿ'e sa nginnee sa ndís'tiī ti vεε 'viich'εεtiinūⁿ ca yeⁿ'é 'nū ndúúcū ndís'tiī.

23 Ní ndúúti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ítinguuneéⁿ yā yeⁿ'e saⁿ'ā Tito miiⁿ tuu'mi ní ndís'tiī caaⁿ'máⁿ nī chí saⁿ'ā miiⁿ compañero yeⁿ'é. Ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ dáámá nduucú ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ chí dichíⁿ'vε ndís'tiī. O nduuti chí itinguuneéⁿ yā yeⁿ'e tanáⁿ'ā hermanos chí dicho'ó tuu'mi ní ndís'tiī caaⁿ'maⁿ nī chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducyáaca yaācū s'eeⁿ dichó'o yā hermanos s'eeⁿ. Ní hermanos ní dich'εεé cá yā Cristo yeⁿ'é yú.

24 Ca'á nī ofrenda yeⁿ'é nī ní 'tíicā cuuvi deenú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacu s'eeⁿ chí dineⁿ'é nī hermanos chí dicho'ó. Ndís'tiī ní 'cuuⁿ'míⁿ nī nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ cáávā ofrenda yeⁿ'é nī chí cuaacu niiⁿnyúⁿ neⁿ'é nī hermanos. Ní nús'uu deenú 'nū chí caⁿ'á nī diiⁿ nī 'tíicā. Ní yeenú 'nū cucáávā ndís'tiī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenú yā chíⁿ chí ngaⁿ'á yeⁿ'e nī ní cuaacu.

9

Ofrenda cáávā hermanos yeⁿ'e yú

1 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é nguée canee chí dinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī yeⁿ'e ofrenda chí nga'a nī hermanos chí i'téenu yā Jesucristo yeⁿ'é yú.

2 'Úú tuumicadiinúúⁿ chí ndís'tiī neⁿ'é nī cunnee nī hermanos. Ní yeenú cucáávā ndís'tiī taachi 'úú yaaⁿ'vī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa yeⁿ'e Macedonia yeⁿ'e ndís'tiī chí snée nī na yáⁿ'āa Acaya táácā idiíⁿ nī. Ní 'úú yaaⁿ'vī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ndís'tiī canee yaaⁿ nī ndii nduuyu chí chó'oo chí nginneé nī hermanos yeⁿ'é yú. Ní maaⁿ ní n'deee 'nááⁿ hermanos yeⁿ'e yáⁿ'āa Macedonia neⁿ'é yā nginneé yā hermanos cáávā chí ndís'tiī caⁿ'á nī chí ca'a nī ofrenda yeⁿ'é nī.

3 Ní cáávā chuū dicho'ó Tito ndúúcū 'uuvi hermanos. Ní nguée cúúví chó'oo 'áámá

cosa chi nguée cuaacu yeⁿ'é nī yeⁿ'ē chi 'úú yaa'ví 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e tan'dúú^cā chi ndís'tiī n'daacā diíⁿ nī yeⁿ'ē ofrenda 'cūū. Ní ndís'tiī 'cuεeti yaáⁿ nī ofrenda yeⁿ'e nī chi cunneé nī hermanos.

⁴ Nguée deenú nduuti chi naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Macedonia caⁿ'á yā nduucú. Ní taachi ndaá 'nū nanááⁿ ndís'tiī nguée véé yaáⁿ nī ndúú^cū ofrenda yeⁿ'é nī. Ní nús'uu cuuvi 'cuinaáⁿ 'nū ti yaa'ví 'nū hermanos yeⁿ'ē yáⁿ'āa Macedonia ti véé 'viich'εetiínuuⁿ ch'εεte yeⁿ'é 'nū nduucú nī. Ní ndís'tiī cuuvi 'cuinaáⁿ nī dendú'ū.

⁵ Ní caavā chíⁿ 'úú nadīcadiinúúⁿ chi chíicā hermanos chi chíi yā vmnááⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ ndís'tiī ní cunee yā nduucú nī. Ní 'íicú ndís'tiī ca'a nī ofrenda yeⁿ'e nī hermanos chi dicho'ó. Níicú cuuvi cunneé nī hermanos yeⁿ'e yáⁿ'āa Judea ndúú^cū ofrenda yeⁿ'e nī, ofrenda miiⁿ chi ngaⁿ'a nī chi ca'a nī. 'Tíicā níicú 'cuεeti yaáⁿ nī ndúú^cū ofrenda yeⁿ'e nī ní ch'iⁿ'í nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi cuaacu chi neⁿ'é nī ca'á nī ofrenda yeⁿ'e nī. Ní nguée a fuerza canee chi ca'á nī ofrenda.

⁶ Maaⁿ ní ndís'tiī ní n'gaacú nī yeⁿ'ē chuū chí caaⁿ'máⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ chi duu'ví cá ngīnu yā cuta'á yā duū'vī ca cosecha yeⁿ'é yā ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'deeé ca ngīnu yā cuta'á yā n'deeé cá cosecha yeⁿ'é yā.

⁷ Ca'áamá cá'áamá nī ca'á nī ofrenda yeⁿ'é nī tan'duucā chi nacádiinuuⁿ nī chí diíⁿ nī na staava yeⁿ'e nī. Nguée ca'á nī nduuti chí nguée neⁿ'e nī, ní nguée a fuerza ca'a nī. Ndyuūs neⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ca'a yā ofrenda yeⁿ'é yā tí yeenú yā chí ca'á yā.

⁸ Ní Ndyuūs ní cuuví tée yā ndís'tiī n'deeé cá yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí n'dai taavi ca. Ní 'tíicā ndís'tiī ní cuuví 'cuūndī necesidades yeⁿ'é nī. Ní cuuvi cunneé nī hermanos ndúú^cū nducuéⁿ'ē necesidades yeⁿ'é yā.

⁹ Ní canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíica:

Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ ca'á yā n'deeé cá yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí pobre yā; tuu'mi ní vεε ca yeⁿ'e maáⁿ yā chí cuuvi ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ ní 'áamá cānee yā 'tíicā.

¹⁰ Ní Ndyuūs chí nga'á yā ndaata chí 'iiⁿ'yāⁿ cuūnu yā ndaata miiⁿ, nga'a ntuúⁿ yā pan chí che'é yā. Maaⁿ ní Ndyuūs miiⁿ tée yā ndaata ndís'tiī nducuéⁿ'ē chí cuūnu nī. Ní

diíⁿ yā chí véé ca cosecha yeⁿ'e ntiíⁿ'nyuⁿ chí n'daacā chí diíⁿ nī.

¹¹ 'Tíicā ntúūⁿ ndís'tiī cuuvi cuta'á nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē vaadī 'cuica ní 'íicú cuuvi ca'a cá nī ofrenda yeⁿ'e nī. Ní cucáāvā nús'uu, ca'a yā ofrenda yeⁿ'é nī hermanos, tuu'mi ní hermanos ngaⁿ'á yā: Ndyuūs nadíⁿ've n'diī cáāvā ofrenda miiⁿ.

¹² Ní ndúú^cū ofrenda yeⁿ'e nī chí ca'a nī nguée damāāⁿ ca'á nī ti véé yeⁿ'ē hermanos naati diíⁿ nī chí hermanos ca'a yā n'deeé cá gracias Ndyuūs.

¹³ Ní 'íicú hermanos dich'εεté yā Ndyuūs nduuti chí ndís'tiī ch'iⁿ'í nī hermanos chí i'téenu nī nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo. 'Tíicā ntúūⁿ hermanos dich'εεté yā Ndyuūs ti ndís'tiī ca'a cá nī ofrenda yeⁿ'é nī cáāvā hermanos miiⁿ ní caavā tanáⁿ'ā hermanos.

¹⁴ 'Tíicā ntúūⁿ hermanos ngaⁿ'angua'á yā caavā ndís'tiī. Ní dineⁿ'e cá yā ndís'tiī. 'Tíicā diíⁿ yā ti Ndyuūs s'neéⁿ yā na staava yeⁿ'é nī chí ndís'tiī diíⁿ nī cosa chí n'daacā.

¹⁵ Maaⁿ ní ca'a yú gracias Ndyuūs ti tee yā s'uuúⁿ nducuéⁿ'ē chí vaadī n'dai ca yeⁿ'e yā chí ch'εεte taavi cá chí nguée cuuvi caaⁿ'maⁿ yú yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē.

10

Pablo caaⁿ'máⁿ yā chí cuaacu chí apóstol yā yeⁿ'e Señor Jesucristo

¹ 'Úú Pablo di'cuítú ndís'tiī chuū. 'Úú ní ndiicuúⁿ ní véé cá paciencia yeⁿ'é ní tan'dúú^cā Cristo ngaⁿ'a yā, 'tíicā ngaⁿ'á. 'Iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā yeⁿ'e 'úú chí 'úú 'aama saⁿ'ā ndiicúúⁿ taachi canee nduucú ndís'tiī ní naati nguée canee nduucú ndís'tiī tuu'mi ní chεεchí yaa'ví ndís'tiī.

² 'Úú di'cuítú ndís'tiī chí diíⁿ n'daacá nī ti taachi ndaá n'diichí ndís'tiī nguée canee chí caaⁿ'máⁿ nduudu chεεchí ndúú^cū ndís'tiī. Náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ní ngaⁿ'á yā yeⁿ'é 'nū chí nús'uu diíⁿ 'nū ntiíⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs tan'dúú^cā chí neⁿ'é 'nū diíⁿ 'nū. 'Úú vεε yaáⁿ chí nandaacá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní caaⁿ'maⁿ taáⁿ nduucú yā.

³ Cuaacu chí neⁿ'e chí nús'uu ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nús'uu diíⁿ 'nū ntiíⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs. Nguée diíⁿ 'nū ntiíⁿ'nyuⁿ cucáāvā chí véé chí cuuvi yeⁿ'é 'nū na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū tan'dúú^cā chí diíⁿ tanáⁿ'ā

'iiⁿyāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi nguéé i'téenu yā Cristo.

⁴ Caati ntiiⁿnyuⁿ chi diíⁿ 'nū nguéé diíⁿ 'nū ndúúcuⁿ vaadī deenu yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū tí diíⁿ 'nū ndúúcuⁿ poder yeⁿ'é Ndyuūs. Ní Ndyuūs nginneé yā s'uuúⁿ chi cuuvi dituūví 'nū dendu'ū chi yeⁿ'e enemigo yeⁿ'é 'nū chi yááⁿ'n'guiinūⁿ miiⁿ.

⁵ 'Tíicā chuū cuuvi diíⁿ 'nū. Dituuvi 'nū nducuéⁿ'ē vaanicadínūⁿ yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi contra yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'íicu 'iiⁿyāⁿ cuuvi nadacadínúⁿ yā yeⁿ'e Cristo ní cuuvi cu'téenu yā yeⁿ'e yā.

⁶ Maaⁿ ní taachi ndís'tiī n'giindiveéⁿ nī nduudu chí ngaⁿ'á tuu'mi ní nús'uu canee yaáⁿ 'nū chi diíⁿ 'nū castigar nducyááⁿ cá nī chi nguéé n'giindiveéⁿ nī nduudu chi ngaⁿ'á.

⁷ Ndís'tiī ní n'diichí nī dendu'u chi véé tan'duucā chi cánéé. Ní ndúúⁿtí chi 'áámá yā yeⁿ'e ndís'tiī deenú yā chi seguro chi yeⁿ'e Cristo 'iiⁿyāⁿ miiⁿ, tuu'mí canee cúúⁿmíⁿ yā chi nadacadínūⁿ yā chi nús'uu ntúūⁿ ní yeⁿ'e Cristo nús'uu. Tan'dúúca yā 'tiicá ntúūⁿ nús'uu.

⁸ 'Áará chi 'úú Pablo ngaⁿ'á chi 'úú ch'εεⁿé 'úú na ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo nguéé 'cuinaáⁿ cáávā chi caaⁿ'máⁿ 'túúcā. Deenú 'nū chi Señor yeⁿ'e yú téé yā nús'uu ntiiⁿnyuⁿ chi diíⁿ 'nū ndúúcuⁿ poder yeⁿ'é yā ti ndís'tiī cuuvi cu'téenu ca nī Ndyuūs, ní nguéé cáávā chi diíⁿ chi nguéé i'téenu nī Ndyuūs.

⁹ 'Úú nguéé neⁿ'é chi ndís'tiī nadacadínūⁿ nī chi dinguúⁿ carta yeⁿ'é nī cucaavā chi candií ndís'tiī chí 'va'á nī.

¹⁰ 'Iiⁿyāⁿ ngaⁿ'a yā chi cartas yeⁿ'é chí nguúⁿ ní neené ditiīnu nduudu yeⁿ'é ní taachi canee nanááⁿ ndís'tiī ní 'úú ní duūvā 'úú. Ní nduudu chi ngaⁿ'á ní nguéé de'ē véé yeⁿ'e.

¹¹ Neⁿ'é chi 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a yā 'túúcā yeⁿ'é, cadínūⁿ yā chuū. 'Túúcā tan'dúúca chi dinguuⁿ 'nū na cartas ti ya'ai canee 'nū yeⁿ'e nī, 'tiicá ntúūⁿ taachi ndaá 'nū nanááⁿ ndís'tiī ngaⁿ'á 'nū ndúúcu yā ní dáámá diíⁿ 'nū ndúúcu yā.

¹² Nguéé caaⁿ'máⁿ 'nū chi nduuvidaamá 'nū ndúúcu tanáⁿ'a yā chi ngaⁿ'á yā chi maáⁿ yā ní n'gεεⁿé yā. 'Iiⁿyāⁿ s'een ngaⁿ'á yā

tan'dúúca chi tonto yā tí dicaadi maáⁿ yā ndúúcu 'áámá yā táámá yā hermanos.

¹³ Nús'uu ní nguεε caaⁿ'máⁿ 'nū yeⁿ'e ndúcuéⁿ'e chi n'gεεⁿé chi nguéé candéé 'nū cuidado yeⁿ'e. Ndyuūs ch'iⁿ'í yā nús'uu naachi cuuvi cuchiiⁿcá 'nū ní diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Ní ch'iⁿ'í yā chi nús'uu cho'ó 'nū nanááⁿ ndís'tiī chi snéé na yááⁿ Corinto.

¹⁴ Cáávā chuū ní deenú 'nū chi nguéé cueⁿ'é 'nū mar 'áámá yáⁿ'āa nduuti chi Ndyuūs nguéé ch'iⁿ'í yā nús'uu chi caⁿ'á 'nū miiⁿya. Ní cáávā chuū ndaá 'nū nanááⁿ ndís'tiī ní candéé 'nū nduudu cuaacu chí nduudu ngai yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

¹⁵ Nguéé ngaⁿ'á 'nū chi n'gεεⁿé ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e táámá yā tan'dúúca chí nús'uu diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Dámaāⁿ ngaⁿ'á 'nū yeⁿ'e ntiiⁿnyuⁿ chí diíⁿ 'nū. Cuneé ngiinú 'nū chí ndís'tiī cu'téenu cá nī ní nús'uu cuuvi diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ chí más cá ch'εεⁿé ca nguaaⁿ ndís'tiī, naati dámaāⁿ diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ naachi Ndyuūs ch'iⁿ'í yā nús'uu chí diíⁿ 'nū.

¹⁶ Cuayiivi miiⁿ ní neⁿ'é 'nū caⁿ'á 'nū táámá cuaaⁿ chí táámá lado yeⁿ'e ndís'tiī chí cuuvi caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní nguéé cánéé chí caaⁿ'máⁿ yeⁿ'e ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e táámá yā tan'dúúca chí nús'uu diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā.

¹⁷ Ní nduuti chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ neⁿ'é yā caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'e cosa chí ch'εεⁿé ca tuu'mi ní canee chí caaⁿ'máⁿ yā chí Ndyuūs diíⁿ yā chiiⁿ chí ch'εεⁿé ca.

¹⁸ Nduuti chí Ndyuūs deenu yā chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ ní n'daacā idiíⁿ yā tuu'mi ní cuaacu. Nduuti chí maáⁿ yā ngaⁿ'a yā chí n'daacā chí diíⁿ yā tuu'mi ní ¿du'ū deenu chí cuaacu?

11

Pablo ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'á chí apóstoles 'iiⁿyāⁿ ní nguéé cuaacu

¹ Neⁿ'é chí ndís'tiī cuchéε nī yeⁿ'é 'aara chí nadacadínúⁿ nī yeⁿ'é chí duuchi ngaⁿ'á nduucú nī.

² Caati 'úú ní neⁿ'é ndís'tiī tan'duucā chí Ndyuūs neⁿ'é yā ndís'tiī. Ní 'úú ngaⁿ'á ngiī ndís'tiī chí yeⁿ'e Jesucristo yeⁿ'e yú chí ndís'tiī caⁿ'á nī lado yeⁿ'é Cristo. Ní neⁿ'é chí ndís'tiī cunee nī nanááⁿ Ndyuūs. Ní tan'dúúca 'áámá n'daacā chí cuínú chí

caⁿa 'caandavaacu tá ndúúcū 'áamá saⁿá nuūⁿ. 'Tíicā ndís'tiī nanááⁿ Ndyuūs.

3 Ní 'úú 'va'á cáávā ndis'tiī. Caati tan'dúúcā chí 'áamá cúú chinnche'éi tī táⁿ'ā Eva ndúúcū nduudu yaadi yeⁿ'é tī chí nduudu yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinuūⁿ, 'tiicā ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ canche'éi yā ndís'tiī níicú divíi yā vaadi cadiinúuⁿ yeⁿ'é nī ní nguéé dineⁿ'é nī Jesucristo ndúúcū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é nī.

4 Caati ndís'tiī ca'á nī lugar 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā nduudu chí n'dááⁿ yeⁿ'e Jesucristo yeⁿ'ē yú nguéé tan'dúúcā nduudu cuaacu chí caⁿ'a 'nū nanááⁿ ndís'tiī. Ní ndís'tiī ní n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'ē taama espíritu chí n'dááⁿ ní nguéé n'giindiveéⁿ nī yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chí sta'á nī yeⁿ'e Ndyuūs taachi ngaⁿ'a 'nū nduudu cuaacu nanááⁿ ndís'tiī. Ní ch'iindiveéⁿ nī nduudu chí n'dááⁿ chí ngaⁿ'á yā yeⁿ'e chí nadinguáⁿ'ai yā. Nguéé tan'dúúcā nduudu cuaacu chí nús'uu caⁿ'á 'nū nguaaⁿ ndís'tiī. Ní yeenú nī yeⁿ'ē chuū.

5 'Úú nadacadiinúuⁿ chí nguéé n'gεεε ca tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā chí apóstoles naati nguεε 'tíicā. N'dááⁿ yā nduudu yeⁿ'e Cristo ní ndís'tiī cu'teenú nī yeⁿ'e yā.

6 'Áará chí nguεε caⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo ndúúcū nduudu deenu ca, deenú ca yeⁿ'ē nduudu chí ngaⁿ'á. 'Tíicā ch'iⁿ'í 'nū ndís'tiī yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ 'nū nguááⁿ ndis'tiī.

7 O nguéé n'daacā diíⁿ chí ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é Cristo nanááⁿ ndís'tiī ní nguéé nadíi've nī 'úú caavā ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ. Nguéé nadicadiinúuⁿ yeⁿ'ē maáⁿ naati neⁿ'é chí ndís'tiī cuuvi n'gεεé nī.

8 'Úú ní nguéé chita'á tuumi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanáⁿ'ā yaacū cucáávā chí cuuvi diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Cristo nguaaⁿ ndís'tiī.

9 Ní neⁿ'e chí canee ndúúcū ndís'tiī ní véé necesidades yeⁿ'é tuu'mi ní hermanos yeⁿ'e yú ndaá yā yeⁿ'e yáⁿ'āa Macedonia ní tee yā 'úú chíiⁿ chí nguεε vεε yeⁿ'é. 'Tíicā nguéé di'vaachí mar 'áamá ndís'tiī caavā necesidades yeⁿ'é ní nguéé ndaá di'vaachí ndís'tiī tiempo chí cuchī.

10 Neené seguro chí nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo canee nduucú. Ní 'íicú mar 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi diíⁿ yā chí nguεε cuuvi caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu miiⁿ na núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa Acaya caati nguéé sta'á tuumī cáávā

ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ.

11 ¿De'ē cáávā chí caaⁿ'máⁿ 'túúcā? ¿'Áá cáávā chí nguéé neⁿ'é ndís'tiī? Nguéé 'tíicā. Ndyuūs deenú yā chí neené neⁿ'é ndís'tiī.

12 Ní ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ canee chí diíⁿ naati nguéé cuta'á tuu'mi yeⁿ'e ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ. Ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'e caaⁿ'máⁿ yā chí ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā chí dáámá ndúúcū ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ 'nū nguéé lugar chí cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chí 'tíicā ti sta'á yā tuumi yeⁿ'e ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ yā.

13 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nguéé apóstoles yeⁿ'e Cristo ti apóstoles chí falso yā. Ní nginnche'éi yā 'iiⁿ'yāⁿ ní diíⁿ yā tan'dúúcā chí maáⁿ yā apóstoles yeⁿ'e Jesucristo chí candéé yā nduudu yeⁿ'é Cristo.

14 Ní nguéé nadacadiinuuⁿ yú yeⁿ'ē chí vεε ca apóstoles chí falso yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Maaⁿ yááⁿ'n'guiinūuⁿ míiⁿ ní diiⁿ sa chí maáⁿ sa ní tan'dúúcā 'áamá ángel yeⁿ'e Ndyuūs. 'Tíicā diiⁿ sa.

15 Cáávā chuū ní nguéé cosa chí ch'εεε chí 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūuⁿ tan'dúúcā chí ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs. Taachí 'cuiinu iⁿ'yeeⁿdí 'cuū caⁿ'á yā cuta'a yā chí cuuvi yeⁿ'é yā.

Pablo néené ch'eenú yā chíi cáávā chí apóstol yeⁿ'e Jesucristo

16 Maaⁿ ní taama vmnéⁿ'ēe neⁿ'é caaⁿ'máⁿ ndúúcū ndís'tiī ní nguéé nadacadiinuuⁿ nī chí 'úú ngaⁿ'á tan'dúúcā chí 'aama chí loco yā, ti ngaⁿ'á chí ch'εεé maáⁿ. Ní 'aara chí nadacadiinuuⁿ nī yeⁿ'é 'tíicā, ¿'áá 'tíicā 'caandiveéⁿ nī yeⁿ'é?

17 'Úú nguéé caⁿ'á chuū chí Señor Jesucristo yeⁿ'e yú yaa'ví yā 'úú chí caⁿ'á 'tíicā. Caati caⁿ'á tan'dúúcā 'aama chí loco 'tíicā caⁿ'á. Ní 'íicú māaⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ chí dich'εεé 'úú.

18 Ní n'deeé n'dái 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā yeⁿ'ē maáⁿ yā chí ch'εεε yā cucáávā chíiⁿ chí diíⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní maaⁿ ní 'úú ntúūⁿ ngaⁿ'á chí 'úú ní ch'εεé maáⁿ.

19 Ní ndís'tiī ní nadacadiinuuⁿ nī chí deenu cá nī ní chichéé nī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā chí maáⁿ yā ch'εεé yā tan'dúúcā chí loco yā, ní yeenú yā.

20 Ní chichéé nī yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'een ní ch'iindiveéⁿ nī yeⁿ'e yā ní diíⁿ nī tan'dúúcā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'een ngaⁿ'á yā chí a fuerza diíⁿ

nī. Ní tan'dúúccā chi s'neén yā 'áámá trampa 'tíica diín yā ndúúccū ndís'tiī. Ní n'diichí yā ndís'tiī tan'dúúccā 'ii'yān chí nguéé du'ū vεε 'tíicā ndís'tiī. Ni caa'n'mán yā chi ch'εεε maán yā. Ní ch'e'n'é yā naa'n nī. Ní cuchéε nī ye'n'e nducué'n'ē.

21 Nús'uu nguéé cuuvi diín 'nū ndúúcu nī 'tíicā 'aara chi nadacadiinúú'n nī chi n'daacā diín yā ndúúcu nī 'tíicā. Maa'n ní 'áará chí 'cuinaán ye'n'ē chi caa'n'mán, 'tíicā caa'n'mán. Nús'uu diín 'nū chi duūva 'nū ní 'iicu cuuvi diín 'nū ntii'nyu'n ye'n'ē 'nū. Maa'n ní caa'n'mán tan'dúúccā chi loco 'úú. Ní 'úú ní caa'n'mán chí ch'εεε maán ye'n'e ntii'nyu'n chí diín tan'dúúccā chí tanán'a 'ii'yān chí nga'n'a yā chí ch'εεé yā maán yā cáávā ntii'nyu'n chí diín yā.

22 ¿'Áá 'ii'yān hebreos 'ii'yān s'een'? 'Tiicá ntúū'n 'úú. ¿'Áá 'ii'yān s'een ye'n'e ndaata Israel? 'Tiicá ntúū'n 'úú. ¿'Áá 'ii'yān s'een ye'n'e ndaataá Abraham? 'Tiicá ntúū'n 'úú.

23 ¿'Áá 'ii'yān s'een 'ii'yān chí idii' ntii'nyu'n ye'n'e Cristo? Deenú chí caa'n'mán tan'dúúccā 'ii'yān chí loco yā taachi caa'n'mán 'tiicā. 'Úú idiín más ca ntii'nyu'n ye'n'e Cristo nguéé ti 'ii'yān s'een. Ní canéé taavi yaātū na cuerpo ye'n'é chí ch'e'n'é yā 'úú. Neené n'deeε cuuvi che'n'é vácūū. Ní neené n'deeε cuuvi chí 'āā cháā 'caa'n'nú'n yā 'úú.

24 Ní cho'ó nyu'n'u cuuvi chí 'ii'yān Israel s'een ch'e'n'é yā ndiicu ndiiti'nyu'n cuū'n vuelta 'úú ndúúccū cuarta.

25 Ní cho'ó 'iinū tiempo chí ch'e'n'é yā 'uu ndúúccū nduucu. Ní 'áámá cuuvi nū'n chíituú yā 'úú. Ní cho'ó 'iinū cuuvi chí chεεchi barco naachi cue'n'é na nuū'nī'n'yá'n'ā. Ni 'áámá vmné'n'ēe cánéé nguaa'n nuū'nī'n'yá'n'ā núú'n'mán yaa'n núú'n'mán guuvi.

26 N'deeε n'dái cuuvi cachiicá ní n'diichi peligros ye'n'é, peligros ye'n'e yíicú, ndúúccū peligros cáávā 'ii'yān chí duucu yā, ndúúccū peligros nguaa'n 'ii'yān ye'n'e yāān ye'n'é ní ye'n'e 'ii'yān ye'n'e táámá yāān, ndúúccū peligros taachi cánéé ná yāān n'gεεε, ní taachi caneé na yán'āa cuū'n'mán naachi nguéé ch'εεtinéé 'ii'yān, ní taachi cachiicá na barco vmnaa'n nuū'nī'n'yá'n'ā. Ní chó'oo peli-gros ye'n'é taachi canéé nguaa'n 'ii'yān chí nga'n'a yā chí hermanos ye'n'e 'nū ní nguéé

'tíica yā.

27 'Úú diín ntii'nyu'n chí neéné díitūu ndúúccū vaadī 'caa'va ní chicuūnū 'úú. Ní n'deeε taaví nguūnū nguéé chíi cyaadú, ní chó'oo n'deeε taaví cuuvi chí ch'eenú chíi ti 'āā ntéé che'é ní 'āā ntéé chí'í nuū'nī'n' va. Ní 'āā 'iiche ye'n'é ní nguéé catecaí.

28 Ní 'āā vi'í cā ye'n'e nducué'n'ē chuū chí chó'oo na cuerpo ye'n'é, vεε más cā dendu'ū ti nguuvi nguuvi candéé cuidado ye'n'é nducyáácá 'ii'yān ye'n'e nducyáácá yaācū.

29 Ní nduuti chí 'áámá 'ii'yān duūvá yā ní 'úú ntúū'n diín tan'dúúccā chí duūva 'úú. Ní nduuti chí 'áámá 'ii'yān diín yā chí taama 'ii'yān dinuu'ndí yā, 'úú ntúū'n n'geenú ngii ní 'cuinaán 'úú, ní nduuvi taán.

30 Maa'n ní nduuti chí canéé chí dich'εεé ye'n'e maán, tuu'mí dich'εεé ye'n'e maán ye'n'e nducué'n'ē chí chó'oo ye'n'é níicu 'cuu'n'mín ti duūva 'úú.

31 Dendyuūs chí Chiidá Señor Jesucristo ye'n'ē yú ní n'dai taavi cá yā cue'n'e daān'ma'n. Ndyuūs ní deenú yā chí nguéé nga'n'á ndu-udu yaadi.

32 Chó'oo chí taachi caneé na yāān Damasco chí gobernador chí maa'n poder ye'n'e rey Aretas, gobernador mii'n s'nee'n yā soldados na cheendi va'aī s'een chí n'gεεε ye'n'ē yāān Damasco mii'n caati ne'n'e sa cuta'a sa 'úú ní candεε sa 'úú chí preso 'úú.

33 Naati hermanos ye'n'ē yú s'nuún yā 'úú chεεti 'áámá 'cuééteε ch'εεε ní dicua'ái yā 'úú na 'áámá ventana ye'n'e nchεεti ye'n'e yāān mii'n ní 'tíicā ca'ái na ta'a soldado s'een caati yāān mii'n ní nuu'ma'n ndiivi canéé nchεεti chí yaacū tan'dúúccā coral.

12

Visión ye'n'e Pablo ndúúccū chí n'diichí yā

1 Cuaacu ní'nyu'n chí nguεε de'ē vεε n'daacá chí caa'n'mán ye'n'ē 'úú maán chí 'úú ch'εεé 'úú. N'dáaca ca chí 'úú caa'n'mán ye'n'e n'deeε náán chí canéé chí snaán ye'n'e Señor Jesucristo ní ye'n'e chí canúú'n n'de'ei chí n'gi'n'í yā 'úú.

2 Cuayiivi chí i'teenú Cristo chó'oo ndi-ichi cúū'n nduuyúū chí n'diichí 'áámá visión tan'dúúccā chí ch'iinú. Ní 'aama 'ii'yān candéε yā 'úú ndii va'aī chεεti nguuvi. Nguéé deenú nduuti chí candεε yā cuerpo

yeⁿé o nguéé. Dámaaⁿ Ndyuūs deenú yā chuū.

³ Naati chíí ní nguεε deenú nduuti chi cueⁿé ndúúcū cuerpo yeⁿé o nguéé ndúúcū cuerpo yeⁿé naati dámaaⁿ Ndyuūs deenú yā táácā cueⁿé.

⁴ 'Úú deenú chi candéε yā 'úú ní cueⁿé ndii paraíso chi va'ai chεεti nguuvi. Ní 'úú n'giindiveéⁿ nduudu chi nguéé tan'duucā nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ti yeⁿe Ndyuūs. Nguéé véeⁿ permiso chi cuuvi caaⁿmáⁿ yeⁿe chi n'giindiveéⁿ.

⁵ 'Úú cuuvi caaⁿmáⁿ chi 'úú ní ch'εεte maáⁿ yeⁿe chi Ndyuūs dííⁿ yā nduucú. 'Úú nguéé caaⁿmáⁿ yeⁿe maáⁿ chi ch'εεté maáⁿ. Dámaaⁿ caaⁿmáⁿ chi duūvā 'úú.

⁶ 'Áará chi caaⁿmáⁿ chi 'úú ch'εεté maáⁿ nguéé caaⁿmáⁿ tan'dúúcā chi zonzo 'úú ti caaⁿmáⁿ nduudu cuaacu yeⁿé naati nguéé caaⁿmáⁿ 'tíicā ti nguéé neⁿé chi mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nadacadiínuuⁿ yā chi 'úú ch'εεte ca 'úú. Neⁿé chi 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nadacadiínuuⁿ yā yeⁿe 'úú tan'dúúcā chi n'diichí yā 'úú, ní n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé.

⁷ Chuū chi Cristo ch'iⁿí yā 'úú ní 'áámá visión chi ch'εεte ni deεve taavi ca. Ní Cristo tee yā 'úú 'áámá ya'ai na cuerpo yeⁿé chi 'áámá canéé ní tan'dúúcā chi 'áámá yááⁿ chi cata'āi na cuerpo yeⁿé. Ní chíí tan'dúúcā chi yááⁿn'guiinūuⁿ s'neeⁿ sa yááⁿ miiⁿ chi neⁿe sa chí 'cuenú cuuvi. Ní Ndyuūs tee yā permiso chi 'úú canee ndúúcū dolor miiⁿ cáávā chi nguéé cuuvi caaⁿmáⁿ yeⁿe maáⁿ chi ch'εεté 'úú.

⁸ Ní 'iinū cuuvi chiicá Señor Jesucristo yeⁿe yú chi diví yā vaadī ya'ái 'cūū yeⁿé.

⁹ Naati Señor yeⁿe yú ngaⁿ'á yā ngii yā 'úú 'tíicā: Vaadī neⁿe yeⁿé ní tūneeⁿ di ní nguéé más ca neⁿe nī ti chuū. Ní poder yeⁿé chuū chi n'giⁿi cá taachí 'iiⁿyāⁿ chi duūva cuerpo yeⁿé yā. Maaⁿ ní cucáávā chi yaa'ví Señor 'úú 'túúcā, 'úú yeenú ti 'úú duūvā 'úú ti Cristo cuuvi 'cuuⁿmíⁿ yā poder yeⁿé yā ti canéé yā na cuerpo yeⁿé.

¹⁰ Cáávā chuū ní yeenú ti duūvā. Ní yeenú 'aara chi 'iiⁿyāⁿ ngaⁿ'a taaⁿ yā yeⁿé, ní nguéé véeⁿ necesidades yeⁿé, ní 'iiⁿyāⁿ dííⁿ yā chi n'geenú ngii. Ní yeⁿe dendú'ū díítūu chi cho'ōo yeⁿé ní n'geenú ngii nducuéⁿe chuū cáávā Cristo. 'Tíicā rā va.

Taachi duūvā cuerpo yeⁿé tuu'mi ní más ca ditiīnu 'úú.

Pablo nadacadiínuuⁿ cá yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaacū yeⁿe yááⁿ Corinto

¹¹ 'Úú deenú chi ngaⁿ'á tan'dúúcā chi loco 'úú taachi ngaⁿ'á yeⁿe maáⁿ naati ndís'tiī dííⁿ nī chi a fuerza canee chi caaⁿmáⁿ yeⁿe maáⁿ ti ndís'tiī nguεε ngaⁿ'á nī yeⁿé 'túúcā. N'daacā ca chi ndís'tiī caaⁿmaⁿ n'dáácā nī yeⁿé. 'Úú nguéé duu'ví 'úú yeⁿe tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'á yā chi apóstoles ní nguéé 'tíicā 'aara chi 'úú nguéé de'ε vεε 'úú.

¹² Ní taachi canéé nduucú nī ch'iⁿí ndís'tiī chi cuaacu chi 'úú 'áámá apóstol yeⁿe Jesucristo 'úú ndúúcū vaadī n'giinu ch'εεte chi dííⁿ ní ndúúcū ntiinyuⁿ ch'εεte chi dííⁿ ní nduucú vaadī n'giinu n'dai chi dííⁿ.

¹³ De'ε vεε chi nguéé dííⁿ ndúúcu ndis'tiī taachi canéé ndúúcu nī tan'dúúcā chi dííⁿ ndúúcū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanáⁿ'ā yaacū. 'Áā daamá nūuⁿ idiíⁿ nduucú nī. Deenú chi nguéé ngiicá ndís'tiī chi cunneé nī 'úú caavā necesidades yeⁿé. Maaⁿ ní nadich'εεcú nī yeⁿé caavā falta 'cūū ti nguéé dííⁿ daamá ndúúcu nī.

¹⁴ Maaⁿ ní vεε yaáⁿ chi ndaá nanááⁿ ndís'tiī ndiichi ndii 'ínú cuuvi, ní taachi ndaá nguéé di'vaachí ndís'tiī. Ní nguéé neⁿé de'ε véeⁿ yeⁿe nī chi maáⁿ nī in'nuúⁿ nī naati 'úú neⁿé ndís'tiī. Deenu yú chi 'iiⁿyāⁿ chi chiidá yā canéé chí in'nuúⁿ yā necesidades yeⁿe daiyá yā, nguéé ti daiyá yā in'nuúⁿ yā necesidades yeⁿe chiidá yā.

¹⁵ Ní 'úú dííⁿ gastar tuūmī yeⁿé chi dííⁿ ntiinyuⁿ cáávā ndís'tiī ní ndíí chi cuūnū 'úú cáávā almas yeⁿe nī níicú 'cuεetinéé n'daacá nī. 'Áará chí neⁿe cá ndís'tiī ní nguéé ti ndís'tiī neⁿé nī 'úú.

¹⁶ Ní 'áará chi 'úú nginneé ndís'tiī, náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ nguaaⁿ ndís'tiī chi deenú yā chi nguéé sta'á tuumi yeⁿé nī, ngaⁿ'á yā chi 'úú nginnche'éí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

¹⁷ ¿'Áá nginnche'éí ndís'tiī cucáávā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi dicho'ó nanááⁿ ndís'tiī? Nguεε 'tíicā.

¹⁸ 'Úú chiicá saⁿ'ā Tito chi naⁿ'á yā. Ní dicho'ó Tito ndúúcū táámá hermano yeⁿe yú nanááⁿ ndís'tiī. ¿'Áá cuaacu chi Tito miiⁿ chinnche'éí yā ndís'tiī? Nguεε 'tíicā. O ¿'áá

cuaacu chi 'úú ndúúcū 'ii'yāⁿ miiⁿ nguéé diíⁿ 'nū dáámá ntiiⁿnyuⁿ nguaaⁿ ndís'tiī ní nguéé ndúúcū dáámá sentido yeⁿ'é 'nū? Nguεε 'tíicā.

¹⁹ Maaⁿ ní ndís'tiī, ¿'áá nadacadiinuuⁿ nī chi ngaⁿ'a 'nū chi chíⁿ chi diíⁿ 'nū ní cuaacu caati chi idiíⁿ 'nū defender ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é 'nū? Nguéé 'tíicā. Ngaⁿ'á 'nū nanááⁿ Ndyuūs nduudú 'cūū cáávā chi nús'uu ní yeⁿ'é Jesucristo. Ní nducuéⁿ'ē chi diíⁿ 'nū, diíⁿ 'nū ti ndís'tiī hermanos chi neⁿ'é 'nū cuuvi cu'téenu cá nī Ndyuūs.

²⁰ Ni 'úú nī 'va'á ti taachi ndaá nanááⁿ ndís'tiī 'úú nguéé ndaācā chi ndís'tiī diíⁿ nī tan'dúúcā chi 'úú neⁿ'é chi diíⁿ nī. Ní ndís'tiī nguéé ndaācā nī 'úú tan'dúúcā chi neⁿ'é nī chi 'úú idiíⁿ tí canéé chi 'caa'vá ndúúcū ndís'tiī. Ní ndaācā ndís'tiī tan'dúúcā chi nguéé canéé chi 'cuεεtineé nī. Ní ndaācā chi véé nguaaⁿ ndís'tiī 'ii'yāⁿ chi n'gεεcu cheendí yā, ndúúcū 'ii'yāⁿ chi neⁿ'é yā cosas tan'dúúcā chi véé yeⁿ'e taama yā ndúúcū 'ii'yāⁿ chi nduuvi taán yā. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chí 'caa'vá yā ndúúcū táámá hermano ní maán yā divíi yā yeⁿ'é yā ti neⁿ'é yā ngaⁿ'a yā chi ch'εεtε maán yā. Ní 'ii'yāⁿ ngaⁿ'á yā contra yeⁿ'e taama yā. Ní 'ii'yāⁿ néené neⁿ'e caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'ē chí diíⁿ taama yā. Ní 'ii'yāⁿ ngaⁿ'á yā chi maán yā ní ch'εεtε yā, ní nguéé véé vaadī 'diíⁿ nguaaⁿ ndís'tiī.

²¹ Ni 'va'á chí 'cuinaáⁿ nanááⁿ Ndyuūs cáávā ndís'tiī taachi ndaá nanááⁿ ndís'tiī taama vmnéⁿ'ēe. Ní taachi canéé ndúúcu nī ngii ya'āi 'iinú yeⁿ'é 'yááⁿ ndís'tiī chi dinuuⁿndí nī ní nguéé nadaacadaamí nī yeⁿ'e nuuⁿndí nī chí diíⁿ nī yeⁿ'e chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e nī. Ní diíⁿ nī cosas chi nguεε n'daacā. Chíⁿ ní diíⁿ nī chí sáⁿ'ā sta'a sa n'daataá yeⁿ'e tááma saⁿ'ā.

13

Pablo dingúūⁿ diitú yā yeⁿ'e 'ii'yāⁿ yeⁿ'e yááⁿ Corinto ní ngaⁿ'á yā: N'dai ndís'tiī

¹ Chuū ní ndii 'íinú cuuvi chí caⁿ'á ndaá nanááⁿ ndís'tiī ní taachi ndaá nduuti chí 'ii'yāⁿ caaⁿ'maⁿ nuuⁿndi yeⁿ'ē táámá 'ii'yāⁿ canéé chí véé 'uūvī o 'iinū testigo ndúúcu yā. Ní cunee n'daacā nduudu miiⁿ tan'dúúcā chí canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs.

² 'Áā ngaⁿ'á cuááⁿ vmnaaⁿ taachi cānee nduucú nī ndúúcū 'ii'yāⁿ chí dinuuⁿndí yā

ní ndúúcū nducyaacá nī. Maaⁿ ní chí canee ya'ái yeⁿ'ē ndís'tiī dingúūⁿ taama vmnéⁿ'ēe yeⁿ'e chúū tan'dúúcā chí ngaⁿ'á cuaaⁿ vmnaaⁿ nanááⁿ ndís'tiī. Taachi ndaá nanááⁿ ndís'tiī taama vmnéⁿ'ēe n'diichi nuuⁿndi yeⁿ'ē nducyaaca hermanos.

³ Ní 'úú idiíⁿ ti ndís'tiī cadiinuuⁿ nī nduuti chí Cristo yeⁿ'ē yú ch'íⁿ'í yā 'úú nduudu chí ngaⁿ'á o nguéé. Ní Cristo yeⁿ'e yú nguéé duūvā taachi diíⁿ yā tratar nduucú nī. Caⁿ'á yā ch'íⁿ'í yā chí dítinú yā nguéé ti ndís'tiī.

⁴ Cuáácú chí 'ii'yāⁿ chí'néénga'á yā Cristo tan'dúúcā chí Cristo ní 'aama 'ii'yāⁿ chí duuvā, naati maaⁿ ní Cristo miiⁿ canduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā cucáávā poder yeⁿ'é Ndyuūs. 'Tiicā ntúūⁿ nús'uu ní yeⁿ'e Cristo. Nús'uu ní duūvā 'nū naati poder yeⁿ'e Ndyuūs canee ndúúcu 'nū. Ní cáávā chuū cuuví n'diichi 'nū nuuⁿndi yeⁿ'é nī ní dichíⁿ've 'nū ndís'tiī.

⁵ Maaⁿ ní ndís'tiī n'diichi maán nī nduuti chí ndís'tiī 'āā canee diitú nī ndúúcū chí i'téenu nī yeⁿ'ē Cristo. N'diichi maán nī chí cuaacu chí i'téenu nī. ¿'Áá nguéé déénu ndís'tiī nduuti chí Cristo canee nduucú nī o nguéé? Ní nduuti chí cuaacu chí nguéé i'téenu nī cáávā nuuⁿndi yeⁿ'é nī tuu'mi ní nguéé yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī.

⁶ Neⁿ'é chí ndís'tiī cadiinúⁿ nī chí nús'uu ní dichíⁿ'vé 'nū Ndyuūs ní ti yeⁿ'é Ndyuūs nús'uu. Nguéé falso 'nū.

⁷ Maaⁿ ní ngaⁿ'angua'á 'nū Ndyuūs caavā ndís'tiī chí ndís'tiī nguéé dinuuⁿndí nī yeⁿ'e mar 'áámá chí nguéé n'daacā. Neⁿ'é 'nū chí ndís'tiī ní diíⁿ nī nducuéⁿ'ē chí n'daacā. Nguéé ti cuuvi 'cuuⁿ'míⁿ 'nū chí diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ chí n'daacā. 'Ii'yāⁿ ní cuuvi n'diichi yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é 'nū, ní caaⁿ'máⁿ yā chí nguéé n'daacā idiíⁿ 'nū. Dámaāⁿ neⁿ'é 'nū chí ndís'tiī din'daacā nī.

⁸ Nús'uu ní nguéé de'ē vεε diíⁿ 'nū chí contra yeⁿ'e nduudu cuaacú naati nducuéⁿ'ē chí diíⁿ 'nū ní yeⁿ'ē nduudu cuaacu miiⁿ.

⁹ Cáávā chuū nús'uu ní yeenú taaví 'nū taachi duūva 'nū ní taachi ndís'tiī ditiinú nī ndúúcū chí i'téenu nī. Ní ngaⁿ'angua'a cá 'nū ní ngiicá 'nū Ndyuūs chí ndís'tiī cuuvi diíⁿ nī chí n'daacā n'dai ní 'cuεεtineé nī tan'dúúcā chí Jesucristo neⁿ'é yā chí diíⁿ nī.

¹⁰ Idingúūⁿ 'nū yeⁿ'e ndís'tiī vmnaaⁿ taachi 'āā cuéé ndaá 'nū nanááⁿ ndís'tiī caati taachi ndáa 'nū nanááⁿ ndís'tiī nguéé

chεεchi caaⁿ máⁿ ndúúcu nī cucáávā poder chi Señor Jesucristo tee yā 'úú. Ní Señor yeⁿé yú tee yā poder 'úú caavā chi ndís'tiī ní cuuvi cu'téenu cá nī nguée caava chi cuuvi ndái nī.

¹¹ Maaⁿ ní 'cuiinū carta yeⁿé. Ní na carta yeⁿé ní ngaⁿá ti n'dai taavi ndís'tiī ní diiⁿ nī chi 'cuεetinée n'daacá nī ndúúcū vaadī 'diiⁿ na vida yeⁿe nī. Níicú cunée nī ndúúcū dáámá vaanicádiinūⁿ yeⁿé nī ní Ndyuūs chi véé vaadī 'diiⁿ yeⁿe yā ní dinéⁿe yā ndís'tiī Ndyuūs miiⁿ canee nduucú nī.

¹² Ní nguaaⁿ maáⁿ nī diiⁿ nī saludar 'áámá nī ndúúcū taamá nī. Caaⁿ máⁿ nī chi n'dai hermano yeⁿé nī ní túú'ví nī cheendi hermano yeⁿé nī tan'dúúcā costumbre yeⁿé nī ti yeⁿé Ndyuūs ndís'tiī.

¹³ Nducyáácá 'iiⁿ yāⁿ chi i'teenú yā Jesucristo yeⁿe yú dichó'o yā saludos na carta 'cūū yeⁿé nī ní ngaⁿá yā: N'dai ndís'tiī.

¹⁴ Ní neⁿé chi Señor Jesucristo tee yā ndís'tiī vaadī n'dai taavi yeⁿé yā. Ní vaadī neⁿe yeⁿé Ndyuūs ní Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs canée nduucú nī. Chuū carta chi 'úú Pablo dinguún yeⁿe nī. 'Tíicā chii.

CARTA YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀⁿ'ĀA GALACIA

Pablo idinguún yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi caⁿ'á yā yaācū s'eeⁿ na yaⁿ'āa Galacia

1 'Úú Pablo 'úú ni 'úú 'áámá apóstol chi dichó'ó Ndyuūs. Mar 'áámá saⁿ'ā nguéé dichó'o sa 'úú chi 'úú ngaⁿ'á nduudu yeⁿ'é Ndyuūs, ndíí nguéé ndúú ndεεεε sá 'úú, ti Ndyuūs Chiida yú ndúúcu Señor Jesucristo dichó'o yā 'úú. Ní Chiida yú nadacuéeⁿ yā Jesucristo yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

2 Nducyaaca vi'i yú s'tiī chi 'cuεεtinée yā yāāⁿ miiⁿ ndúúcu 'úú, idinguún carta 'cūū yeⁿ'e ndís'tiī chi i'téenu nī Jesucristo ní caⁿ'á nī yaācū s'eeⁿ na yaⁿ'āa Galacia.

3 Neⁿ'é chi Chiida yú ndúúcu Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú tée yā s'uuúⁿ dendú'ū chi n'dai. Ní ndís'tiī canee nī ndúúcu vaadī 'diīⁿ chi Ndyuūs itée yā s'uuúⁿ.

4 Jesucristo miiⁿ ca'a yā vida yeⁿ'e maán yā cucáāvā nuuⁿndi yeⁿ'e yú. Maaⁿ ní nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e dendu'ū chi nguéé n'daacā chi véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. 'Tíicā neⁿ'e Ndyuūs Chiida yú.

5 Cueⁿ'e daāⁿmaⁿ canee Ndyuūs ndúúcu δεεεε yeⁿ'é yā. Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ canee chi dich'εεεε cá yā Ndyuūs chi δεεεε cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā.

Nguéé véé táámá nduudu yeⁿ'e chi Cristo nanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ

6 Neené nge'e yiinú chi ndís'tiī neené niⁿnuúⁿ nūuⁿ idivíi nī yeⁿ'e Ndyuūs chi n'gai yā ndís'tiī, ní yeⁿ'e cosas chi n'dai ca chi Cristo tee yā ndís'tiī. Ní n'giindiveéⁿ nī nduudu chi nguéé cuaacu yeⁿ'ē táámá 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a nduudu miiⁿ tan'dúúcā chi táámá evangelio.

7 Cuaacu chí nguéé véé táámá evangelio chí nduudu yeⁿ'e Dendyuūs naati véé n'dúúví yā chi idi'vaachí yā ndís'tiī. Ní neⁿ'e yā n'daaⁿ yā evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Cristo.

8 'Aara chi s'uuúⁿ o 'áámá ángel chi ndaa yeⁿ'e va'ai chēēti nguuví ngaⁿ'a yā táámá evangelio chi n'daaⁿ nguéé tan'dúúcā chi

caⁿ'a 'nū chii 'nū ndís'tiī, tuu'mi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuví yā condenado.

9 'Āā caⁿ'á chuū maaⁿ ní neⁿ'é caaⁿ'maⁿ ntuúⁿ táámá vmnéⁿ'ēe; Nduuti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'maⁿ yā táámá evangelio chí n'daaⁿ nguéé tan'dúúcā chí caⁿ'a 'nū chii 'nū ndís'tiī, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuví yā condenado.

10 Taachi ngaⁿ'á chuū, ¿δε'ε inada-cadiínuuⁿ nī nduucú? Nguéé neⁿ'é chí cunee yiinú nī yeⁿ'é caati neⁿ'é chí Ndyuūs cunee yiinú yā yeⁿ'é. O ¿'áá canee chí 'úú idiíⁿ chí cunee yíinū saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū? Nduuti chí 'úú idiíⁿ chíiⁿ ti inee yíinū saⁿ'ā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, tuu'mi ní nguéé idiíⁿ ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é Cristo.

Taacā chí chí Pablo apóstol

11 'Úú ngaⁿ'á cuaacu ní ngīi ndís'tiī hermanos yeⁿ'é. Nduudu ngai chí evangelio yeⁿ'ē Jesucristo chí 'úú ngaⁿ'á, nguéé yeⁿ'ē mar 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

12 Ti 'úú nguéé sta'á nduudu miiⁿ yeⁿ'e saⁿ'ā, ndíí nguéé ndúú ch'eēéⁿ yeⁿ'ē mar 'áámá saⁿ'ā caati Jesucristo chí iⁿ'i yā 'úú nduudu cuaacu yeⁿ'é yā.

13 Ndís'tiī chí iindiveéⁿ nī tan'dúúcā chí 'úú i'teenú tiempo chí chó'ōo ní canee chεεchí na religión yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ judíos chí Israel. Ní deenú nī taacā chí diíⁿ. Ní diíⁿ chí dícaānú 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Jesucristo ti caⁿ'á yā na yaācū yeⁿ'é Ndyuūs. Ní diíⁿ chuū ti neⁿ'é can'daá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e nducyáácá yaācū yeⁿ'é Ndyuūs ti neⁿ'é dí'cuíinú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

14 Ní chí'teenú más ca yeⁿ'e religión yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaata yeⁿ'e Israel s'eeⁿ nguaaⁿ nducyaaca yā chí dáámá ndaata yeⁿ'é ndúúcu yā ti neⁿ'é diíⁿ nducuéⁿ'ē tan'dúúcā chí diíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúū chí 'āā n'díí.

15 Naatí Ndyuūs ndεεεε yā 'úú taachi 'āā cuéé 'cuundiyaáⁿ. Ní taachi ndaa tiempo chí Ndyuūs neⁿ'e yā, Ndyuūs yaa'ví yā 'úú cáāvā chí neⁿ'é yā 'úú chí 'úú n'giindiveéⁿ nduudu yeⁿ'é yā ní cu'teenú Ndyuūs.

16 Ní Ndyuūs yaa'ví yā 'úú yeⁿ'ē Daiyá yā Jesucristo chí 'úú i'teenú 'yā, ti 'úú ní caaⁿ'máⁿ nduudu yeⁿ'e Cristo nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ gentiles, 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεε yeⁿ'e

ndaata Israel. Ndíí tuu'mi nguéeé tiingu-
uneéⁿ mar 'aama saⁿá yeⁿe nduudu yeⁿē
Cristo.

¹⁷ Ndíí nguéeé ndúú ndaá na yáāⁿ
Jerusalén chí intiinguuneéⁿ apóstoles chí
dichó'ó Ndyuūs vmnaaⁿ chí dichó'o yā
'úú, naati 'úú cheⁿ'é na yáⁿ'āa Arabia.
Ní cuayiivi miiⁿ ní nguεεcuneé na yāāⁿ
Damasco.

¹⁸ Cuayiivi chí cho'ó 'iinū nduūyū ndii
tiempo chí 'āā i'teenú Jesucristo tuu'mí ní
cueⁿ'é yāā Jerusalén tuu'mí n'diichí Pedro
tí 'āā cuéé n'diichí saⁿá. Ní caneé ndúú^{cū} sa
ndíitiiⁿyuⁿ nguuvi.

¹⁹ Yāā miiⁿ nguéeé n'diichí táamá apóstol
chí dichó'ó Ndyuūs. Dámaāⁿ n'diichí Jacobo
saⁿ'ā 'diinū Jesús miiⁿ.

²⁰ Chuū idinguúⁿ yeⁿe ndís'tiī. 'Cuin'díichí
ndís'tiī. 'Úú nguéeé ngaⁿ'á nduudu yaadi
tí Ndyuūs n'diichí yā 'úú ní deenú yā chí
cuaacu ngaⁿ'á.

²¹ Cuayiivi ní ndaá na yáⁿ'āa yeⁿe Siria
ndúú^{cū} yáⁿ'āa Cilicia.

²² 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe yáⁿ'āa Judea chí cueⁿ'é yā
na yaācū naachi ngeⁿ'é yā yeⁿe Cristo nguéeé
iitiinaaⁿ yā 'úú tí nguéeé in'diichí yā 'úú.

²³ 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dámaāⁿ n'giindiveéⁿ yā
yeⁿ'ē 'úú cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā, 'iiⁿ'yāⁿ chí
can'dáa yā s'uuúⁿ tí neⁿ'é yā di'cuiínú yā
s'uuúⁿ maaⁿ ní ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu
yeⁿ'e Jesucristo. Cuááⁿ vmnaaⁿ nguéeé neⁿ'é
yā chí 'iiⁿ'yāⁿ i'téenu yā nduudu cuaacu
yeⁿ'e Jesucristo.

²⁴ Ní yeⁿ'ē chúū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dich'εεté yā
Ndyuūs caavā chí maaⁿ ní 'úú i'teenú Jesu-
cristo.

2

*Tanáⁿ'ā apóstoles diíⁿ yā aceptar Pablo chí
'áamá apóstol ndúúcu yā*

¹ Cho'ōo ndiichi cúūⁿ nduuyūú chí 'úú
cheⁿ'e ntuúⁿ yāā Jerusalén. Cheⁿ'é ndúú^{cū}
saⁿ'ā Bernabé chí compañero yeⁿ'é ndúú^{cū}
saⁿ'ā Tito.

² Ní ndaá tí Ndyuūs ch'iⁿi yā 'úú chí
canéé chí caⁿ'á. Vmnaáⁿ vmnaaⁿ caⁿ'á
nanááⁿ apóstoles chí n'gεεte yeⁿ'e yaācū
miiⁿ. Ní chíí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ taacā chí ngaⁿ'á
nduudu ngai yeⁿ'e Cristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ
gentiles chí nguéeé yeⁿ'e ndaata Israel. Chuū
diíⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cu'téenu yā chí dichí'vē

ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē Ndyuūs chí diíⁿ nguaaⁿ
'iiⁿ'yāⁿ gentiles. Ní apóstoles n'gεεte nguéeé
caⁿ'a yā chí nguéeé 'cuúⁿ yā 'úú.

³ Ní apóstoles n'gεεte ní canee yiinú yā
ndúú^{cū} nduudu chí ngaⁿ'á. Ní saⁿ'ā Tito
chí saⁿ'ā griego chí canéé sa nduucú, nguéeé
canee chí cuuví circuncidar Tito tan'dúú^{cā}
chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ tí
nguéeé yeⁿ'ē ndaata Israel.

⁴ Chuū diíⁿ tí naachi nduuvidaama yú chí
ndaá n'dé'éí 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā tan'dúú^{cā} chí
hermanos yeⁿ'ē yú 'yā, naati nguéeé 'tíicā.
Ní ndaa yā chí n'diichí yā s'uuúⁿ caati 'āā
cuéé diiⁿ yú tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e
circuncisión tí s'uūúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ
ní diiⁿ yú chí ngaⁿ'a Cristo. Neⁿ'é yā chí
diiⁿ yú tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Moisés
mijⁿ.

⁵ Nús'uu ní nguéeé diíⁿ 'nū tan'dúú^{cā} chí
'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā yeⁿ'e ley yeⁿ'e circun-
cisión caati neⁿ'é 'nū chí nduudu cuaacu
chí 'āā ngaⁿ'á 'nū yeⁿ'e evangelio yeⁿ'e
Señor Jesucristo, ní 'áamá cūnēe ndúú^{cū}
ndís'tiī. 'Tíicā diíⁿ 'nū.

⁶ Apóstoles n'gεεte yeⁿ'e yaācū miiⁿ nguéeé
de'ē vεε más cā ca'cueéⁿ yā 'úú yeⁿ'ē chí
'úú caaⁿ'máⁿ. 'Áará chí n'gεεte n'dai yā
nguéeé de'ē vεε tuneéⁿ 'úú tí Ndyuūs neⁿ'e yā
nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ 'āā daamá nūⁿ.

⁷ Apóstoles n'gεεte yeⁿ'é yaācū 'āā deenú
yā chí Ndyuūs dicho'ó yā 'úú. 'Úú, Pablo,
ngaⁿ'á nduudu ngai yeⁿ'e Cristo nanááⁿ
'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeé yeⁿ'e ndaata Israel. 'Tiicā
ntúūⁿ deenú yā chí Ndyuūs dicho'ó yā Pe-
dro chí ngaⁿ'á yā nduudu ngai yeⁿ'e Cristo
nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel.

⁸ Tí Ndyuūs yeⁿ'ē yú ní nginnee yā
Pedro miiⁿ chí ngaⁿ'a nduudu cuaacu
yeⁿ'é yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí
diíⁿ yā tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e
circuncisión. Maaⁿ Señor miiⁿ nginnee yā
'úú chí caaⁿ'máⁿ nduudu yeⁿ'é yā nguaaⁿ
'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeé yeⁿ'ē ndaata Israel. Ní
nguéeé véé ley yeⁿ'e circuncisión yeⁿ'é yā.

⁹ Apóstoles n'gεεte yeⁿ'e yaācū chí Jacobo
ndúú^{cū} Pedro ndúú^{cū} Juan ní deenu ntúūⁿ
yā chí Ndyuūs din'daacá yā nduucú chí 'úú
idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e apóstol nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ
chí nguéeé yeⁿ'ē ndaata Israel. Tuu'mi ní
sta'á yā tá'ā cuaacú 'nū ní nduuvidaamá
nduudu yú nanááⁿ Ndyuūs tí 'úú ndúú^{cū}

Bernabé ní caa'n'mán 'nū nduudu cuaacu ye'n'é Jesucristo nanáán 'ii'n'yān gentiles ní 'ii'n'yān s'een nanáán 'ii'n'yān ye'n'e ndaata Israel.

¹⁰ Ní nga'n'á yā ngii yā nús'uu chi n'gáácú 'nū ye'n'é hermanos chi véé necesidades ye'n'é yā. 'Úú ntúūn ní nga'n'á, 'tíicā.

Pablo ca'n'a chεεchi yā ndúúcu Pedro

¹¹ Ndaá 'nū na yāān Antioquía ní taachí ndaa Pedro mii'n na yāān Antioquía 'úú ní ca'n'a chεēchí ndúúcu sa yāāvēnaa sa nanáán 'ii'n'yān s'een ti Pedro mii'n nguéé idii'n sa tan'dúúca chi deenu sa chi canee chi dii'n sa.

¹² Ti taachi 'āā cuéé ndaa sa'n'ā s'een chi dichó'ó Jacobo ye'n'é yāān Jerusalén, Pedro mii'n ní che'é sa ndúúcu 'ii'n'yān gentiles chi hermanos ye'n'e yú. Ní taachi ndaa sa'n'ā s'een tuu'mi 'āā ntéé che'e sa ndúúcu 'ii'n'yān gentiles chi hermanos ye'n'e yú ti 'va'a sá ye'n'é 'ii'n'yān ye'n'é sa chi ye'n'é ndaata Israel chi dii'n yā tan'dúúca chi nga'n'a ley ye'n'e circuncisión.

¹³ Ni taná'n'ā hermanos chi ye'n'é ndaata Israel dii'n yā tan'dúúca chi ídii'n Pedro mii'n. 'Tiicā ntúūn Bernabé dii'n yā chi maa'n ní 'āā ntéé che'é yā ndúúcu 'ii'n'yān gentiles. 'Tiicā nducyaaca yā dii'n yā 'áará chi deenú yā chi n'daacā chi che'é yā ndúúcu 'ii'n'yān gentiles.

¹⁴ Taachi n'diichí chi 'ii'n'yān s'een nguéé din'daacá yā ti nguéé che'é yā ndúúcu 'ii'n'yān gentiles chi hermanos ye'n'e yú tan'dúúca chi nga'n'a nduudu cuaacu ye'n'e Cristo, tuu'mi ní 'úú Pablo ca'n'á chí Pedro mii'n nanáán nducyaaca yā 'túúca: Díí chi sa'n'ā Israel, díí chí maa'n ní nguéé dii'n di tan'dúúca chi nga'n'a ley ye'n'e Israel ti maa'n ní i'téenu di Cristo, táacā cúúví chí nguéé che'e di ndúúcu hermanos ye'n'e yú chi 'ii'n'yān gentiles ní dii'n di chí 'ii'n'yān s'een nadacadínuu'n yā chí cánéé chí dii'n yā tan'dúúca chi nga'n'a ley ye'n'e 'ii'n'yān Israel chí judíos.

'Ii'n'yān Israel s'een dáámá yā ndúúcu taná'n'ā 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū nángua'n'ai yā caavā chí i'téenu yā Jesucristo

¹⁵ Ní s'uuú'n ní 'ii'n'yān Israel s'uuú'n ti 'tíicā ch'εetiyaan yú ní nguéé dii'n nuu'ndí

yú daama tan'dúúca chí dii'n taná'n'ā 'ii'n'yān gentiles chí nguεε ye'n'e ndaata ye'n'e yú.

¹⁶ Ní s'uuú'n chí 'ii'n'yān Israel deenu yú chí Ndyuūs nguéé nadach'εεcú yā nuu'ndí ye'n'e yú ti idii'n yú dámaa'n chí nga'n'a ley ye'n'e yú. 'Tiicā ntúūn Ndyuūs nguéé nadach'εεcú yā nuu'ndí ye'n'e nducyaaca 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū ti dii'n yā dámaān tan'dúúca chí nga'n'a ley ye'n'e Moisés. Ndyuūs nadach'εεcú yā nuu'ndí ye'n'e 'ii'n'yān chí i'téenu yā Jesucristo. Cáāvā chuū s'uuú'n ní i'teenú yú Jesucristo ní Ndyuūs nadach'εεcú yā nuu'ndí ye'n'e yú. Ti cucáāvā ley ye'n'e yú mar 'áámá 'ii'n'yān chí dii'n yā chí nga'n'a ley mii'n cuuví yā perdonado, ti nguéé nadach'εεcú ley mii'n nuu'ndí ye'n'é yā.

¹⁷ S'uuú'n ní i'téenu yú Jesucristo chí Jesucristo mii'n nadach'εεcú yā nuu'ndí ye'n'e yú. 'Tíicā s'uuú'n ní ch'i'n'i yú chí dinuu'ndí yú tan'dúúca taná'n'ā 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yee'dí 'cūū. Maa'n ní, ¿'áá cuaacu chí Cristo nginnee yā s'uuú'n ti idinuu'ndí yú? Nguéé 'tíicā.

¹⁸ Nduuti chí s'uuú'n nadi'tuuví yú 'áámá cosa chí ley ye'n'e yú ní 'cuiinuu ní nadin'dái ntuūn yú ley mii'n chí n'giindivee'n yú ye'n'é, tuu'mi ní dinuu'ndí yú.

¹⁹ Vmnaán vmnaa'n idii'n yú tan'dúúca chí nga'n'a ley ye'n'é yú naati nguéé ngii idii'n yú nducue'n'é ye'n'é. Ní ley mii'n dii'n condenar s'uuú'n. Ní canee yú tan'dúúca 'ii'n'yān chí 'āā vi'í cā ye'n'é ley ye'n'e yú. Cáāvā chuū ní maa'n ní ch'εetinée yú tan'dúúca chí ne'n'e Ndyuūs. Ní Ndyuūs nadach'εεcú yā ye'n'é yú ye'n'e nuu'ndí ye'n'e yú. Ní cáāvā chuū cunduuchi yú cue'n'e daā'ma'n.

²⁰ Taachi ca'nee'nga'á yā Cristo, tuu'mi ní cánéé tan'dúúca chí 'úú ntúūn ca'nee'nga'á nduucú yā. Maa'n ní nguéé idiín tan'dúúca chí 'úú ne'n'é ti idii'n chii'n chí ne'n'é Jesucristo ti Jesucristo chí daiya Dendyuūs canée yā na staava ye'n'é. Ní maa'n ní 'úú canduuchi ti i'teenú Daiyá Ndyuūs mii'n. Cristo mii'n diné'n'e yā 'úú ní ca'a maán yā vida ye'n'e maán yā ní ch'i'i yā caavā 'úú.

²¹ 'Úú nguéé cuta'á vaadi n'dai ye'n'e Ndyuūs tan'dúúca 'áámá cosa chiduuchi. Nduuti chí ley mii'n cuuví nach'εεcú nuu'ndí ye'n'e yú tuu'mi ní nguéé ch'i'i Cristo cucáāvā s'uuú'n.

3

¿'Áá i'teenu yú ley miiⁿ o i'teenu yú Cristo?

¹ Ndís'tiī 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Galacia, de'ē chūúcā chεεchi tiíⁿ nī. ¿Dú'ú chi nche'ei ndís'tiī chi maaⁿ ní nguéé n'giindiveéⁿ nī nduudu cuaacu? Ngaⁿ'á nduudu cuaacu nanááⁿ ndís'tiī ní ndís'tiī déenu nī chi iiⁿyāⁿ chi'neeⁿnga'á yā Jesucristo na cruz cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

² Chuū neⁿ'é chi 'cuuvi nī 'úú: ¿'Áá sta'á nī Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs cucáávā chi diíⁿ nī tan'dúúcā chi ngaⁿ'ā ley yeⁿ'é Moisés, o cucáávā chi n'giindiveéⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní i'téenu nī?

³ ¿De'ē chūúcā chεεchi tiíⁿ nī? 'Āā i'téenu nī nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní sta'á nī Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Maaⁿ ní neⁿ'é nī ndúúcū fuerzas yeⁿ'e maáⁿ nī diíⁿ nī tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley caati Ndyuūs cuuvi n'diichí yā chi n'daacā idiíⁿ nī.

⁴ 'Āā ch'eenu taaví nī chiī cucáávā chi i'téenu nī Cristo. Maaⁿ ní chuū nguéé dichíí'vē ndís'tiī, nduuti chi nadacadaamí nī yeⁿ'e yā. 'Āā deenu chi dichíí'vē ndís'tiī nduuti chi 'cuεetinée nī ndúúcū Cristo.

⁵ Ndyuūs tee yā ndís'tiī Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní diíⁿ yā vaadī n'giinu nguaaⁿ ndís'tiī. ¿'Áá diíⁿ Ndyuūs chuū caati ndís'tiī 'āā diíⁿ nī tan'duucā chi ngaⁿ'a ley? Nguεε 'tíicā. Ndyuūs diíⁿ yā vaadī n'giinu nguaaⁿ ndís'tiī caati i'téenu nī nduudu cuaacu yeⁿ'é yā.

⁶ Ndiī cuááⁿ vmnaaⁿ nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ngaⁿ'a yeⁿ'e Abraham chi 'āā n'diī. Abraham chi'téenu yā Ndyuūs ní Ndyuūs diíⁿ cuenta yā chi'téenu Abraham ní nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁷ Cáávā chuū deenu nī chi 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs, cuaacu níⁿnyúⁿ ní yeⁿ'e ndaata Abraham, caati i'téenu yā tan'dúúcā chi'téenu Abraham miiⁿ.

⁸ Ndiī cuaaⁿ vmnaaⁿ canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs chi Ndyuūs caⁿ'á yā nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ gentiles chi nguéé yeⁿ'e ndaata Abraham o Israel nduuti chi i'téenu yā Ndyuūs. Chuū Ndyuūs ngaⁿ'á yā ngii yā Abraham ndiī tiempo chi 'āā chó'ōo, vmnaaⁿ chi diíⁿ

yā. 'Tíicā ngaⁿ'a Ndyuūs ndúúcū Abraham: 'Úú caaⁿ'máⁿ chi di'viicú 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e nuuⁿmáⁿ íⁿ'yeēⁿdī nduuti chi cu'téenu yā 'úú tan'dúúcā chi dií i'téenu di 'úú.

⁹ Tan'dúúcā Abraham chi'téenu yā Ndyuūs ní Ndyuūs ca'a yā Abraham vaadī n'dai yeⁿ'é yā ní 'tiicā ntūūⁿ Ndyuūs ca'a yā vaadī n'dai yeⁿ'é yā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi cu'téenu yā Ndyuūs.

¹⁰ Nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi nadacadíⁿnuuⁿ yā na staava yeⁿ'e yā chi Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e yā ti diíⁿ yā tan'dúúcā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ 'iiⁿyāⁿ s'een nan'dai yā ní canéé yā condenado, ti mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ cuuvi diíⁿ yā nducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a ley miiⁿ. Canéé nguūⁿ ndiī cuááⁿ vmnaaⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tiicā: 'Iiⁿyāⁿ chi nguéé diíⁿ yā tanducuéⁿ'ē chi canéé nguūⁿ na ley yeⁿ'e Moisés chiī yā condenado.

¹¹ S'uuúⁿ ní deenu yú chi Ndyuūs nguéé nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ caava chi diíⁿ yā chi ngaⁿ'a ley ti 'tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā ní ca'a yā 'iiⁿyāⁿ s'een vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

¹² Ní ley yeⁿ'e Moisés miiⁿ ní nguéé ngaⁿ'a chi 'iiⁿyāⁿ cu'téenu yā Jesucristo caati 'tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'e Dendyuūs ndiī cuááⁿ vmnaaⁿ: 'Iiⁿyāⁿ chi diíⁿ tanducuéⁿ'ē dendu'ū chi ngaⁿ'a ley miiⁿ 'cuεetinée yā ndúúcū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

¹³ Cucáávā ley miiⁿ deenu yú chi diíⁿ yú nuuⁿndi ní canee yú condenado. Ní nguéé canee yú condenado cáávā ley miiⁿ ti Jesucristo diíⁿ yā tan'dúúcā chí canee yā condenado. Ní sta'á yā lugar yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní can'diícú yā na cruz. 'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Condenado taanduvéé 'iiⁿyāⁿ chi ch'ī tí can'diícú yā na 'áámá yáⁿ'á.

¹⁴ Chuū chí chiī. Maaⁿ níicú 'iiⁿyāⁿ gentiles cuuvi diíⁿ yā recibir vaadī n'dai yeⁿ'é Dendyuūs tan'dúúcā Ndyuūs caⁿ'a yā ndúúcū Abraham, ni chi ca'a yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ gentiles chi i'téenu yā Jesucristo. 'Íicú s'uuúⁿ ndúúcū 'iiⁿyāⁿ gentiles chi i'teenu yú Jesucristo cuta'a yú Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chi Ndyuūs caⁿ'a yā chí ca'a yā 'iiⁿyāⁿ.

Ley ye'n'e Moisés ndúúcu compromiso chi Ndyuūs ca'a yā

15 Ndís'tiī hermanos ye'n'é, n'diichí nī tan'dúúca 'aama ejemplo ye'n'e 'ii'yān ye'n'e in'yee'ndí 'cūū tan'dúúca chí idii' yā taachi véé papel chí cuaacu ye'n'ē 'áamá compromiso ye'n'é yā. Canee ngiinú yā ní dinguú' yā 'aama papel chí cuaacu. Maa' ní chí canee nguū' ní cuaacu chí mar 'áamá 'ii'yān nguεε nadivi' yā ndíi' nguéé ndúú íntiinee ra yā chii' chí canee nguū'.

16 'Tiicá ntúū', Ndyuūs ndii' vmnáán' vmnaa' ca'a yā promesa Abraham ndúúcu nducyaaca 'ii'yān' ndaata ye'n'e yā chí cuchí' cuayiivi. Canee nguū' na libro ye'n'e Ndyuūs 'tíicā: Nguéé nga'a ye'n'ē ndaata chí n'dee n'dái' ye'n'e Abraham tan'dúúca chí 'yaa' yā ti nga'a tan'dúúca chí ye'n'e 'aama 'ii'yān' ye'n'e Abraham ní 'ii'yān' mii' chí Jesucristo.

17 Chuū nga'á' cuaacu ye'n'e compromiso chí idi' cuaacú yā cáávā' Cristo: Ndyuūs dii' yā 'áamá' compromiso ndúúcu Abraham chí canee nguū'. Cho'ōo' cuūu' ciento canee ndiicú ndíichí' nduuyū' ní Ndyuūs ca'a yā ley Moisés. Ley mii' nguéé' cuuví' diví' 'aama lado compromiso ye'n'e Ndyuūs chí ca'a yā vmnáán' vmnaa' ní dii' chí nguéé' dichí'vε' compromiso ye'n'é yā.

18 Ndúúti chí Ndyuūs téé yā chí cuuvi ye'n'ē yú cáávā' chí dii' yú tan'dúúca chí nga'a ley mii' tuu'mi ní 'āā' ntéé' téé yā chí cuuvi ye'n'ē yú cáávā' compromiso. Ndyuūs ca'a yā Abraham chí cuuvi ye'n'é yā cáávā' compromiso chí dii' yā ndúúcu yā.

19 ¿Dε'ε' dichí'vε' ley tuu'mi? Ndyuūs ca'a yā 'ii'yān' ley mii' chí cuuvi deenu yú chí véé' nuu'ndi ye'n'e yú. Ní ley mii' canee ndii' tiempo chí ndāā' Cristo Daiya Dendyuūs in'yee'ndí' cūū. Cristo mii' 'ii'yān' ye'n'e compromiso chí Ndyuūs ca'a yā chí ca'a yā. Ndyuūs dichó'o' yā ángeles chí ca'a yā ley Moisés. Moisés mii' ní sa'n'ā' chí canee naavta'n'ā' ye'n'é 'ii'yān' ndúúcu Ndyuūs.

20 Taachi Ndyuūs ca'á' yā compromiso ndúúcu Abraham, nguéé' cānee 'aama sa'n'ā' naavta'n'ā' ye'n'é yā ndúúcu Abraham, nguéé' ti tan'dúúca Moisés mii'.

Ye'n'e chí dii' ley ye'n'e Moisés

21 ¿'Áá' ley mii' contra compromiso ye'n'e Dendyuūs? Nguεε' tíicā. Nduuti chí Ndyuūs cuuvi ca'a yā 'áamá' ley chí cuuvi ca'a vida cue'n'e daā'ma' 'ii'yān', tuu'mi ní 'āā' ntéé' vεε' nuu'ndi ye'n'é 'ii'yān' caavā' ley mii'.

22 Naati canee nguū' na libro ye'n'e Ndyuūs chí nducyáácá' 'ii'yān' véé' nuu'ndi ye'n'e yā ti nguéé' dii' yā cumplir ley mii'. Cáávā' chuū canee chí i'téenu yú Jesucristo ní Ndyuūs cuuvi téé yā s'uuú' vida cue'n'e daā'ma' cucáávā' compromiso mii'.

23 Taachi 'āā' cuéé' ndāā' Jesucristo caavā' chí cuuvi cu'téenu yú Jesucristo, tuu'mi ní ch'εεtinée' yú maa' poder ye'n'e ley. 'Tíicā' ch'εεtinée' yú ndíi' tiempo chí Ndyuūs dichó'o' yā Jesucristo na in'yee'ndí' cūū' ní 'íicú' cuuvi cu'téenu yú Jesucristo.

24 Ley mii' canee tan'dúúca' criada ye'n'e s'uuú' chí dii' cuidado s'uuú' ndíi' tiempo chí ndāā' Cristo. Maa' ní cucáávā' chí i'téenu yú Jesucristo tuu'mi ní Ndyuūs nadich'εεcú yā nuu'ndi ye'n'e yú.

25 Ní taachi ndāā' Jesucristo mii' ní i'teenu yú 'yā', nguéé' canee yú maa' poder ye'n'e ley mii' chí ley mii' nguéé' dii' cuidado s'uuú'.

26 Maa' ní nducyaaca yú ní daiya Dendyuūs s'uuú' caavā' chí i'teenu yú Jesucristo.

27 Caati nducyaaca yú chí chεεdínū'nī' ti i'teenu yú Jesucristo, s'uuú' ní canee yú tan'dúúca' chí véé' vestido ngai ye'n'ē yú ní canee yú tan'dúúca' Jesucristo ti ye'n'é yā s'uuú'. 'Tíicā' s'uuú'.

28 Maa' ní nguéé' dε'ε' vεε' ndíi' nduuti chí s'uuú' ní 'ii'yān' ye'n'e ndaata Israel, o 'ii'yān' ye'n'e ndaata griego, o criada chí ye'n'ē 'áamá' patrón, o 'ii'yān' chí libre yā, o sa'n'ā' o n'daataá' ti nducyaaca s'uuú' ní tan'dúúca' 'áamá' s'uuú' nūū' cucáávā' chí i'teenu yú Jesucristo ní ye'n'é Cristo s'uuú'.

29 Ndúúti chí s'uuú' ní ye'n'ē Cristo s'uuú' tuu'mi ní s'uuú' ní ye'n'e ndaata Abraham s'uuú', ní véé' chí cuuvi ye'n'e yú ye'n'ē' compromiso ti 'tíicā' Ndyuūs ca'a yā ndúúcu Abraham chí téé yā s'uuú'.

4

1 Maa' ní ne'n'é caa'n'mán' chuū ndís'tiī ye'n'e 'áamá' sa'n'ā' n'gaiyāā' chí véé' chí cuuvi ye'n'e sa. Taachi sa'n'ā' líi' sa canee sa

tan'dúúcā 'aama mozo ni idiiⁿ sa chiiⁿ chi ngaⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'εεtinée yā ná vaacu sa. 'Áará chí vεε chi cuuvi yeⁿ'e sa nducuéⁿ'ē.

² Saⁿ'ā 'líiⁿ sa canee sa ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ cuidado yeⁿ'ē sa ní ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí yeⁿ'ē sa. 'Tíicā canee sa ndii tiempo chí ngaⁿ'ā chiida sa ní véeⁿ nduuyu yeⁿ'ē sa. Tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ ca'a yā nducuéⁿ'ē chí cuuvi yeⁿ'ē sa.

³ 'Tiicá ntúūⁿ s'uuúⁿ Taachi nguéeⁿ deenu yú yeⁿ'e Cristo, tuu'mí ní canee yú tan'dúúcā n'gaiyā yú chí nguéeⁿ iincheenaaⁿ yú. Ní canee yú maaⁿ poder yeⁿ'e ley yeⁿ'e yú ní diiⁿ yú chí ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e yú ndúúcū costumbre yeⁿ'e yú.

⁴ Taachi snuūⁿ ca'ā nguuvi miiⁿ Ndyuūs dichó'o yā Daiya yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní ch'iindiyāⁿ yā yeⁿ'ē 'áamá n'daataá chí yeⁿ'ē ndaata Israel, yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ yā chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'e Moisés.

⁵ Ní saⁿ'ā miiⁿ ní ndaā sa ní nadanguáⁿ'ai sa s'uuúⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí snée yú ndúúcū ley yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ gentiles ndúúcū costumbres yeⁿ'é yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéeⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel, níicú nducyaaca yú cuuvi daiya sa s'uuúⁿ.

⁶ Maaⁿ ní nducyaaca s'uuúⁿ ní daiya Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní Ndyuūs dicho'ó yā Espíritu yeⁿ'ē Daiya yā chí Cristo na staava yeⁿ'e yú. Espíritu miiⁿ chíiⁿ chí diiⁿ chí cuuvi caaⁿ'maⁿ yú 'tíicā: N'dii Ndyuūs Chiidá.

⁷ Maaⁿ ní s'uuúⁿ nguéeⁿ tan'dúúcā mozos s'uuúⁿ ti daiyá Dendyuūs s'uuúⁿ. Ní ndúúti chí daiyá yā s'uuúⁿ tuu'mí Ndyuūs caⁿ'a yā ca'a yā s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'e yú tan'dúúcā chí ngaⁿ'a yā ti i'teenu yú Cristo.

Pablo idiíⁿ yā cuidado yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu Jesucristo

⁸ Vmnááⁿ vmnaaⁿ taachi nguεε n'diichí ní Ndyuūs, ndís'tiī chí nguéeⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel diiⁿ ní ntiiⁿnyuⁿ caavā ídolos chí nguéeⁿ dendyuūs s'eeⁿ.

⁹ Maaⁿ ní chí n'diichí ní Ndyuūs o más cā n'daacā chí caaⁿ'máⁿ chí Ndyuūs chí n'diichí yā ndis'tiī chí yeⁿ'é yā taacā chí maaⁿ ní nguεεcúndii ntúūⁿ ní ní neⁿ'é ní diiⁿ ní dendú'ū cosas chí nguéeⁿ cuuvi nanguaⁿ'ai yú. Dé'ē cuuvi chí neⁿ'é ní cunée ní tan'duucā 'áamá mozo yeⁿ'ē cosas chí 'tíicā.

¹⁰ Ndís'tiī ní di'viicú ní nguuvi s'eeⁿ, ndúúcū 'iyyū, ndúúcū tiempo, ndúúcū nduūyū ti neⁿ'é ní caⁿ'á ní favor yeⁿ'é Ndyuūs.

¹¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, 'va'á yeⁿ'e ndís'tiī ti nguéeⁿ dichí'vē nduudu cuaacu chí ngaⁿ'á nguaaⁿ ndís'tiī.

¹² Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é di'cuiitú ní chí diiⁿ ní tan'dúúcā chí 'úú idiíⁿ, ní divíi ní yeⁿ'e ley ti 'úú divíi yeⁿ'e ley miiⁿ ti neⁿ'é diiⁿ tan'dúúcā ndís'tiī chí nguéeⁿ deenú ní ley. Taachí ngaⁿ'á nduudu cuaacu nguaaⁿ ndís'tiī, ndís'tiī ní din'dái ní nduucú.

¹³ Ndís'tiī deenu ní chí vmnááⁿ vmnaaⁿ chí'cueéⁿ ndís'tiī nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní ngítā 'úú.

¹⁴ Ndís'tiī nguéeⁿ taanduvéeⁿ diiⁿ ní nduucú chí nguéeⁿ neⁿ'é ní 'úú cáavā ca'ai chí canuuⁿ 'úú chí idiíⁿ sufrir. Ní 'cuuⁿ ní 'úú ní sta'a ní 'úú tan'dúúcā chí 'úú 'áamá ángel yeⁿ'é Dendyuūs chí ndaā nanááⁿ ndís'tiī. Ní sta'á ní 'úú tan'dúúcā chí 'úú ní Cristo 'úú.

¹⁵ ¿De'ē cuuvi chí maaⁿ ní nguéeⁿ yeenú ní nduucú ní nguéeⁿ neⁿ'é ní 'úú? 'Úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu chí vmnááⁿ vmnaaⁿ neⁿ'é ní 'úú ti nduuti chí cuuvi tun'dáa ní nduuti-naáⁿ ní maáⁿ ní chí téé ní 'úú.

¹⁶ Maaⁿ ní 'áá enemigo yeⁿ'é ní 'úú ti ngii chεεchí ndís'tiī nduudu cuaacu.

¹⁷ Véeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaā nguaaⁿ ndís'tiī chí ngaⁿ'á yā chí neⁿ'é yā ndís'tiī naati nguεε n'daacā idiíⁿ yā. Neⁿ'é yā chí ndaacadáámí ndís'tiī yeⁿ'ē nduudu cuaacu ní 'caandiveéⁿ ní yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁸ N'dáácā chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí neⁿ'e yā ndís'tiī nduuti chí diiⁿ yā chí n'daacā ndúúcu ní. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diiⁿ yā 'túúcā nguéeⁿ dámaāⁿ taachi 'úú caneeⁿ nguaaⁿ ndís'tiī.

¹⁹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, ndís'tiī tan'dúúcā daiyá 'tíicā ndís'tiī. Ti taachi ngaⁿ'á nduudu cuaacu nanááⁿ ndís'tiī, 'úú diiⁿ sufrir tan'dúúcā 'aama n'daataa diiⁿ tá sufrir taachi ch'iindiyāⁿ ducuá'áa. 'Tíicā idiíⁿ ndii tiempo chí i'téenu ní Jesucristo ní yeⁿ'é yā ndís'tiī. 'Tíicā idiíⁿ sufrir taama vmnéⁿ'ēe ti neⁿ'é chí ndís'tiī ch'i'í ní chí cuaacu níiⁿnyúⁿ i'téenu ní Cristo.

²⁰ Maaⁿ ní neⁿ'é cuneeⁿ ndúúcū ndís'tiī ní cuneeⁿ ndís'tiī ti nguéeⁿ deenú táacā cuuvi diiⁿ nduucú ndís'tiī taachi yaⁿ'ái caneeⁿ yeⁿ'e ní.

*'Áámá ejemplo chi historia yeⁿ'ē n'daataa
Agar ndúúcū n'daataa Sara*

21 Ndís'tiī chi neⁿ'é nī canée nī ndúúcū ley yeⁿ'e Moisés, 'cuuvi nī 'úú: ¿'Áá nguéé déénu nī chi ngaⁿ'a ley miiⁿ?

22 Canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs chi Abraham ní véé 'uūvī daiya yā. 'Aama daiya yā ní yeⁿ'e táⁿ'ā chi canée caadi 'iīyū. Ní táámá daiya yā ní yeⁿ'ē n'daataa yeⁿ'e yā chi nguéé criada.

23 Daiya yā chi yeⁿ'e táⁿ'ā chi canée caadi 'iīyū ch'iīndiyaāⁿ sa ti Abraham neⁿ'e yā daiya yā. Naati táámá daiya táámá n'daataá chi n'daataá yeⁿ'é yā, ch'iīndiyaāⁿ sa cucáávā compromiso chí diīⁿ Ndyuūs. Ní maaⁿ ní cú chí compromiso chí caⁿ'a Ndyuūs chí ca'a yā daiya Abraham.

24 Chuū ní 'áámá historia ní 'áámá comparación yeⁿ'e táⁿ'ā criada miiⁿ ndúúcū táⁿ'ā chi n'daataá yeⁿ'e Abraham. Ndyuūs diīⁿ yā contratar cucáávā nduu 'uuvi cosas chí Ndyuūs cānee yiīnú yā chí diīⁿ yā. Táⁿ'ā criada miiⁿ ní nguuvi tá Agar ní 'áámá seña tan'dúúcā chí Ndyuūs cānee yiīnú yā ní ca'a yā ley Moisés miiⁿ na 'cuēti Sinaí. Nducyaaca 'iīⁿ'yāⁿ chí canée yā maaⁿ poder yeⁿ'e ley miiⁿ tan'dúúcā criada yeⁿ'e ley 'tíca yā. Ní tan'dúúcā criada Agar ndúúcū daiyá yā canée caadi 'iīyū, 'tíca yā.

25 Ndyuūs ch'iīⁿ'í yā s'uuúⁿ chí Agar miiⁿ ní 'áámá seña tan'dúúcā chí 'cuēti Sinaí na yáⁿ'āa Arabia 'tíca yā. 'Tiicā ntúūⁿ táámá seña tan'dúúcā 'iīⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ chí ye'e yáāⁿ Jerusalén ti 'iīⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Jerusalén miiⁿ canée yā maaⁿ poder yeⁿ'e ley yeⁿ'e Moisés. Ní canée yā tan'dúúcā criados yeⁿ'ē ley miiⁿ.

26 Naati Ndyuūs ch'iīⁿ'í yā s'uuúⁿ chí n'daataá chí nguuvi Sara chí nguéé criada ní 'áámá seña tan'dúúcā chí yáāⁿ Jerusalén chí ngai chí canee na va'ai chēti nguuvi. Ní yáāⁿ yeⁿ'e nducyaaca yú chí i'teenu yú Jesucristo.

27 Canée nguūⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ na nduudu yeⁿ'é Ndyuūs, 'tiicā:

Ndís'tiī n'daata s'eeⁿ chí nguéé chíndī daiyá nī cuuvi yeenu taaví nī. Ní 'cuai nī ní caaⁿ'máⁿ nī ndúúcū vaadī yeenú 'aara chí nguéé véé daiya nī. Ti ndís'tiī chí libre chí nguéé daiyá

nī cuuvi más ca daiyá nī nguéé ti n'daataá criada chí véé daiyá yā yeⁿ'e isaⁿ'ā yeⁿ'é nī.

28 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, 'tíicā s'uuúⁿ tan'dúúcā daiya chí nguuvi Isaac chí yeⁿ'ē Abraham ndúúcū Sara 'tíicā s'uuúⁿ. Ní Ndyuūs tee yā compromiso s'uuúⁿ ti 'tiicā Ndyuūs ngaⁿ'a yā chí ca'a yā Abraham miiⁿ daiyá yā Isaac miiⁿ tí Isaac miiⁿ ní yeⁿ'é compromiso, 'tíicā s'uuúⁿ.

29 'Tíicā tiempo chí 'āā chó'ōo Ndyuūs idiīⁿ yā chí saⁿ'ā daiya criada chí daiya Abraham caati neⁿ'e yā daiya yā, daiya criada miiⁿ can'dáa sa saⁿ'ā daiya Sara caati daiya Sara ndúúcū Abraham ní yeⁿ'e compromiso chí diīⁿ Ndyuūs ndúúcū Abraham. 'Tíicā maaⁿ ní, 'iīⁿ'yāⁿ chí cānee yā maaⁿ poder yeⁿ'e ley yeⁿ'e Moisés ní nguéé yeⁿ'ē Señor Jesucristo. 'Iīⁿ'yāⁿ s'eeⁿ can'dáa yā s'uuúⁿ ní diīⁿ yā chí diīⁿ yú sufrir ti i'teenu yú Jesucristo. Ní canée yú ndúúcū Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs cáávā compromiso yeⁿ'é yā.

30 Naati canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā: Cuaaⁿ chūva'āi í'neēⁿ táⁿ'ā chí canée caadi 'iīyū ndúúcū daiya tá ti nguéé de'ē véε chí tuneenⁿ daiya táⁿ'ā chí canée caadi 'iīyū yeⁿ'ē chí cuuvi yeⁿ'e saⁿ'ā chí daiya táⁿ'ā Sara chí libre.

31 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, cáávā chuū s'uuúⁿ ní nguéé tan'dúúcā chí daiya táⁿ'ā chí canée caadi 'iīyū s'uuúⁿ, ti s'uuúⁿ tan'dúúcā chí daiya táⁿ'ā chí libre 'tíicā s'uuúⁿ.

5

Cunée diitū yú ndúúcū chí i'teenu yú ti libre yú

1 Maaⁿ ní Cristo nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e maaⁿ poder yeⁿ'e ley. Caavā chūū 'cuētinéé n'daaca yú caati i'teenu yú Cristo. Ní nguéé nguεεcunée yú ní diīⁿ yú tan'duucā chí ngaⁿ'a ley. Ní nguéé canee yú tan'dúúcā 'iīⁿ'yāⁿ chí canée caadi 'iīyū.

2 Ndís'tiī 'caandiveéⁿ nī. 'Úú, Pablo, ngaⁿ'á ngī ndís'tiī. Nduuti chí ndís'tiī saⁿ'ā ca'a nī lugar chí 'iīⁿ'yāⁿ diīⁿ yā circuncidar ndís'tiī tuu'mi ni nguéé cuuvi cuta'á nī yeⁿ'ē vaadī n'dai chí Cristo neⁿ'é yā tée yā ndís'tiī.

3 Ngaⁿ'á ntuūⁿ chi nducyaaca saⁿ'ā chi canéé sá circuncidado canéé chi diiⁿ sa cumplir nducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a ley miiⁿ.

4 Nduuti chi nadacadíⁿnuuⁿ nī chi ndís'tiī nanguáⁿ'ai nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī cucáāvā ley miiⁿ tuu'mi ní 'āā divíi nī Cristo 'áámá lado. Ní Cristo miiⁿ nguéeé téé yā ndís'tiī dendú'ū chi n'dai ca yeⁿ'e yā cucáāvā chi dineⁿ'e cá yā s'uuúⁿ.

5 Ti s'uuúⁿ chi i'teenu yú Jesucristo canéé yú ndúú^c Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chi nginne s'uuúⁿ. Ní canee ngiinu yú chi nguéeé véé nuuⁿndi yeⁿ'e yú nanááⁿ Ndyuūs.

6 S'uuúⁿ chi saⁿ'ā s'uuúⁿ nguéeé dichíí'vē nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā circuncidar s'uuúⁿ o nguéeé. Chuū dichíí'vē chi i'teenu yú Jesucristo. Ní cáāvā chuū neⁿ'e yú 'iiⁿ'yāⁿ.

7 Nguuvi chi chó'ōo ndís'tiī n'daacā i'téenu nī Jesucristo naati maaⁿ ní nguεε 'tíicā. ¿Du'ú di'vaachi yeⁿ'e nī chi nguεε n'giindiveéⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿ'é Cristo?

8 Ndyuūs nguéeé dí'vaachi yā ndís'tiī ti Ndyuūs miiⁿ yaa'ví yā ndís'tiī chi cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī.

9 'Iiⁿ'yāⁿ chi di'vaachí yā ndís'tiī ní tan'duucā ta 'líiⁿ chúúndí levadura chí nadicuéeⁿ tanducuéⁿ'ē yaāchí, 'tíica yā.

10 Véé confianza yeⁿ'é ndúú^c Señor Jesucristo ní 'úú ní deenú chi ndís'tiī nguéeé n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí di'vaachi yā ndís'tiī. Ndyuūs diiⁿ yā castigar 'āā du'ú nūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí di'vaachi ndís'tiī.

11 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, nduuti chi ndíi maaⁿ 'úú ngaⁿ'á chi saⁿ'ā gentiles canee chi canéé circuncidado tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judío s'eeⁿ nguéeé can'dáa yā 'úú chi ya'āi 'úú. Nguéeé 'tíicā. 'Iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ can'dáa yā 'úú ti 'úú ngaⁿ'á chi Jesucristo nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ ti ch'iī yā na cruz cáāvā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

12 N'daacā chi 'iiⁿ'yāⁿ chi di'vaachi yā ndís'tiī divíi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ ndís'tiī.

13 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, Ndyuūs yaa'ví yā s'uuúⁿ ní nguéeé canéé yú maaⁿ poder yeⁿ'e ley ti libre yú. Maaⁿ ní chi libre yú nguéeé diiⁿ yú dendu'ū chi neⁿ'e yú yeⁿ'e cosas chi véé iⁿ'yeeⁿdī, naati dineⁿ'e yú 'aama yú ndúú^c taama yú. Ní cunnee yú vi'ī cucáāvā chi neⁿ'e yú vi'ī.

14 S'uuúⁿ cuuvi diiⁿ yú nducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a ley ndúú^ti chí diiⁿ yú tan'dúú^cā chí ngaⁿ'a 'tíicā: Dinéⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ tan'duucā chi dinéⁿ'e yú maāⁿ yú.

15 Ndúú^ti chi nguéeé neⁿ'e yú 'aama yú taama yú tuu'mi ní diiⁿ yú tan'dúú^cā chí che'e yú 'aama yú taama yú; cuin'diichi yú ti cuuvi ituuvi yú 'aama yú taama yú.

Lo que chi neⁿ'e yú diiⁿ yú ndúú^c chi neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chi diiⁿ yú

16 'Caandiveéⁿ nī chuū chi ngaⁿ'á: Canee yú chí 'cuεεti chiicá yú tan'dúú^cā chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ch'iⁿ'i s'uuúⁿ. Ní nguéeé diiⁿ yú tan'dúú^cā chí neⁿ'e cuerpo yeⁿ'ē yú.

17 Ti chíiⁿ chí neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yú chi diiⁿ yú nguéeé tan'dúú^cā chí neⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí diiⁿ yú. Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúú^c chí neⁿ'e diiⁿ cuerpo yeⁿ'e yú nguéeé neⁿ'e 'aama taama na staava yeⁿ'ē yú. Chíiⁿ chí nguéeé cuuvi diiⁿ yú ní chíiⁿ chí neⁿ'e yú diiⁿ yú.

18 Nduuti chí s'uuuⁿ idiⁿ yú tan'dúú^cā chí ch'iⁿ'i Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ tuu'mi ní nguéeé canee yú maaⁿ poder yeⁿ'e ley.

19 Ti nuuⁿndi yeⁿ'e cuerpo chí 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā ní inaaⁿ yú, ní chúū: 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindivaacú yā ngaⁿ'á yā ndúú^c n'daataá o saⁿ'ā yeⁿ'e taama yā. Saⁿ'ā da'caiyāá caⁿ'á sa ndúú^c 'áámá n'daataá chí duuchi née sa taⁿ'ā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí diiⁿ yā dendu'ū chí nguéeé n'daacā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéeé nadacadíⁿnuuⁿ yā taacā chí diiⁿ yā.

20 'Iiⁿ'yāⁿ i'teenú yā ídolos ndúú^c cosas chí nguéeé Ndyuūs ndúú^c nducueⁿ'ē chí diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e chíngaatu. 'Iiⁿ'yāⁿ nduuvitaáⁿ yā ní n'díite yā. Ní taán yā ní in'nuúⁿ yā vaadī 'caa'va. 'Iiⁿ'yāⁿ 'iiⁿ'nuⁿ cheendí yā ní 'iiⁿ'yāⁿ diiⁿ yā chí véé divisiones nguaaⁿ vi'ī yā. Ní diiⁿ yā chí véé vaadī 'caa'va.

21 'Iiⁿ'yāⁿ neⁿ'é yā cosas tan'dúú^cā chí véé yeⁿ'ē tanáⁿ'a yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí cúú'ví ndúú^c 'iiⁿ'yāⁿ chí n'deeⁿ n'dái nge'e ní idiⁿ yā dendu'ū chí nguéeé n'daacā chí tan'dúú^cā chuū. 'Úú ní ngaⁿ'á ngīi ndís'tiī chí divíi nī yeⁿ'e dendu'ū chuū tan'dúú^cā chí 'āā ngaⁿ'á nguuvi chí 'āā cho'ōo. 'Iiⁿ'yāⁿ chí idiⁿ yā

s'tuucā nguée dε'ε vεε cuuvi ye'n'é yā naachi Ndyuūs nga'n'a ntii'nyú'n yā.

22 Naati nduuti chí 'cuεeti chiicá yú tan'dúúcā chi ch'i'n'i Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs s'uuú'n tuu'mi ní dine'n'e yú 'ii'n'yā'n. Ni yeenú taavi yú. Ní canée vaadī 'diii'n na staava ye'n'e yú. Ní cuchεε yú ye'n'e tanducué'n'é chi n'gεεnu yú ngii. Ní din'daaca yú ndúúcū vi'ī ní dii'n yú nducué'n'é chi n'dai ndúúcū vi'ī. Ní 'áámá canee yú ndúúcū chi i'teenu yú.

23 Ní canee yú ndiicúú'n. Ní dii'n yú cuidado chi dii'n yú cosas chi n'daacā. Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs nginne s'uuú'n chí dii'n yú nducué'n'é chuū chí n'daacā. Ní ley ye'n'e Moisés mii'n nguée nga'n'a chi nguée cuuvi dii'n yú s'túúcā.

24 S'uuú'n chí 'āā i'teenu yú Señor Jesucristo ye'n'e yú nguée dii'n yú tan'duucā chí ne'n'e cuerpo ye'n'e yú. Ní canee yú tan'dúúcā chí 'āā ca'nee'nga'ā yú nducue'n'é chí nguée n'daacā chí ne'n'e dii'n cuerpo ye'n'e yú, 'túúcā canee yú.

25 Nduuti chí candúúchí yú ndúúcū Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs tuu'mi ní canée chí 'cuεeti chiicá yú tan'dúúcā chí n'gi'n'i Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs s'uuú'n.

26 Nguée canée chí din'gεεte yú chí véε vaadī 'caa'va nguaa'n s'uuú'n. Ní nguée nguee yú 'aama yú taama yú.

6

S'uuú'n cunnee yú 'aama yú ndúúcū taamayú

1 Ndís'tiī hermanos ye'n'é chí dii'n nī tan'dúúcā chí ch'i'n'i Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs, nduuti chí 'áámá hermano ye'n'e yú 'āā dii'n yā nuu'ndi ndís'tiī canée chí cunnee nī hermano mii'n. Dii'n n'daacā nī ndúúcu yā. Ní ch'i'n'i nī hermano mii'n chεε nuu'ndi chí dii'n yā caati cuuvi nguεεcúndii yā ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yā. Ndís'tiī ntúū'n 'cuεetinée nī cáácá nī ndúúcū cuidado ti nguée dinuu'ndi nī.

2 Cunnée yú 'aama yú taama yú ní ya'āi 'iinu yú hermanos caava dendu'ū vaadī ya'āi chí ye'n'é 'aama yú taama yú. 'Túúcā ní dii'n yú tan'dúúcā chí Cristo ca'n'a ntii'nyú'n yā s'uuú'n.

3 Nduuti chí 'áámá sa'n'ā nadacadínuu'n sa chí neené ch'εεte sa ní nguεε 'túúcā, sa'n'ā mii'n nginnche'éei máa'n sa sa'n'ā.

4 Ca'áámá ca'aama s'uuú'n ní canee chí tuumicádínuu'n yú nducué'n'é chí dii'n yú. Tuu'mi ní cuuvi yeenu yú ti n'daacā cosas chí dii'n yú. Ní nguée nadacadínuu'n yú ye'n'é ntii'nyu'n ye'n'é taama 'ii'n'yā'n táácā chí dii'n yā.

5 Caati ca'áámá ca'aama s'uuú'n canee chí cuchεε yú ye'n'e nducué'n'é chí chó'ōo ye'n'é maa'n yú ní dii'n yú cuenta ye'n'é maa'n yú ye'n'e chí dii'n yú nguée ye'n'é taamá yā.

6 'Ii'n'yā'n chí n'geē'n nduudu ye'n'é Ndyuūs canée chí cunnee yā taná'n'ā 'ii'n'yā'n chí ngi'cuee'n nduudu mii'n.

7 Ndís'tiī nguée canee chí canche'éei nī maa'n nī. Ndyuūs n'diichí yā ndís'tiī ní nguée cuuvi canche'éei nī Ndyuūs. Nducué'n'é cosa chí idii'n sa'n'ā tan'dúúcā chí cúunū sa, ní chii'n ntúū'n cúta'ā sa cosecha ye'n'é sa.

8 Nduuti chí dii'n yú tan'dúúcā chí ne'n'e cuerpo ye'n'é yú chí dinuu'ndi yú tuu'mi ní dindai yú ní canee yú tan'dúúcā 'áámá cosecha chí ngi'nū chí ngo'óo ye'n'é. Naati nduuti chí dii'n yú cosas chí ch'i'n'i Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs s'uuú'n tuu'mi ní Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs téé yā s'uuú'n vida cue'n'e daā'ma'n. Ní dendu'ū tan'dúúcā cosecha ye'n'é chí dii'n yú téé yā s'uuú'n.

9 Cáávā chuū nguée canee chí cuuvi 'daān'di yú chí dii'n yú nducue'n'é chí n'daacā. ti ndaá nguuvi ye'n'é chí cuuvi cuta'a yú cosecha ye'n'é chí n'daacā idii'n yú nduuti chí nguée cuūnu yú.

10 Tan'dúúcā chí véé yaa'n yú din'daacā yú ndúúcū nducyaaca 'ii'n'yā'n. 'Tiicá ntúū'n din'daacā ca yú ndúúcū hermanos ye'n'e yú chí i'téenu yā Jesucristo.

Consejo ye'n'e Pablo ndúúcū saludos ye'n'é 'ii'n'yā'n

11 N'diichí nī 'téé chεεte 'áámá caaca dinguú'n ye'n'é nī ndúúcū ta'á.

12 'Ii'n'yā'n s'een chí nga'n'a yā ndís'tiī chí canée chí cuuvi nī circuncidado, 'ii'n'yā'n s'een dii'n yā 'túúcā, ti ne'n'é yā ca'n'á yā favor ye'n'e 'ii'n'yā'n judíos chí Israel chí ye'n'e circuncisión chí canée ndúúcū ley ye'n'e yā. Ní nguée ne'n'é yā chí 'cueenu yā cuuvi cáávā Jesucristo chí ch'i yā na cruz.

13 Saⁿa Israel s'eeⁿ chi 'āā circuncidado yā ní mar 'áámá yā nguéeⁿ cuuvi diíⁿ yā tanducuéⁿe chi canée nguūⁿ na ley yeⁿ'é yā. Neⁿ'é yā chi ndís'tiī saⁿ'ā cuuví nī circuncidado. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cuuvi yeenú yā ní ngaⁿ'á yā chi dich'εεε yā maaⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ tí ndís'tiī ntúūⁿ diíⁿ nī tan'duucā chi diíⁿ yā, ní candεε nī marca yeⁿ'e circuncisión na cuerpo yeⁿ'e nī.

14 'Úú nguéeⁿ neⁿ'é caaⁿ'máⁿ chi ch'εεε yeⁿ'ē mar 'áámá dendu'ū yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Neⁿ'é caaⁿ'máⁿ chi Jesucristo ch'iī yā na cruz caava nuuⁿndi yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ. Taachi Cristo ch'iī yā na cruz, 'tíicā tan'duucā chi cuerpo yeⁿ'é ch'iī ntúūⁿ. 'Tíicā ntúūⁿ ní caavā 'úú nducuéⁿ'ē chi yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí canee tan'duucā chi n'díí.

15 Maaⁿ ní s'uuúⁿ saⁿ'ā chi i'teenu yú Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nguéeⁿ dichíí'vē nduuti chi véé marca yeⁿ'e circuncisión na cuerpo yeⁿ'e yú o nguéeⁿ. Chuū ni dichíí'vē chí 'iiⁿ'yāⁿ ngai s'uuúⁿ ní véé vida ngai yeⁿ'e yú tan'dúúⁿcā chi nuuⁿmaⁿ ch'iindiyāāⁿ ntúūⁿ yú táámá.

16 Nducyaaca yú chi 'cuεεti chiicá yú tan'dúúⁿcā chi ch'iⁿ'í ndís'tiī tuu'mi ni Ndyuūs téé yā vaadī 'diiíⁿ na staava yeⁿ'e yú. Ní Ndyuūs ya'ai 'iinú yā caavā ndís'tiī. Ní nducyaaca s'uuúⁿ chí i'teenu yú Jesucristo, s'uuúⁿ ní yeⁿ'é ndaata yeⁿ'e Ndyuūs chí cuaacu níⁿnyúⁿ ndaata yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel chí judíos.

17 Ndíí maaⁿ ndíí cuaaⁿ chí cuchī nguéeⁿ neⁿ'é chí mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ dííⁿ nndú'u yā 'úú, caati 'úú ndéé yaātū na cuerpo yeⁿ'é naachi 'iiⁿ'yāⁿ ch'eⁿ'é yā 'úú, tí 'úú idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

18 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, Señor Jesucristo yeⁿ'e yú canée yā nduucú nī ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ itée yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē chí n'daacā n'dai yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ EFESO

Pablo idinguún yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi naⁿ'á yā yaācū na yāāⁿ Efeso

¹ 'Úú Pablo 'úú, ní 'úú apóstol yeⁿ'e Señor Jesucristo caavā chi 'tíicā neⁿ'e Ndyuūs chi dichó'o yā 'úú. 'Úú idinguún carta 'cūū yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi snée yā na yāāⁿ Efeso, 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Ndyuūs ní i'téenu yā Señor Jesucristo.

² Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nginneé yā ndís'tiī ní tée yā cosas chi n'daacā n'dai, ní tée yā ndís'tiī vaadi 'diiⁿ yeⁿ'é yā.

Yeⁿ'e dendu'ū chi n'daacā n'dai chi Cristo ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā

³ Nducyaaca yú canee chi dich'εεté yú Ndyuūs chi Chiidá Señor Jesucristo. Maaⁿ ní caavā chi s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ, Ndyuūs tée yā s'uuúⁿ dendú'ū yeⁿ'é yā chi n'dai taavi ca yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi n'dai tan'dúúcā chi s'uuúⁿ snee yú na va'ai chεeti nguuvi.

⁴ Ní 'tíicā Ndyuūs nadidεεvé yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ ní cuuvi yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ ndíi taachi 'āā 'cuéé din'dái yā iⁿ'yeēⁿdī. Ní nduuví n'dai yú ní i'teenu n'daaca yú Cristo ní nguéé véé nuuⁿndi yeⁿ'e yú nanáⁿ yā.

⁵ Ní Ndyuūs 'āā deenú yā chiiⁿ chi neⁿ'é yā diiⁿ yā cáávā chi neⁿ'é yā s'uuúⁿ. Cáávā chi neⁿ'é yā chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ, sta'á yā s'uuúⁿ chi cuuvi daiyá yā s'uuúⁿ cucáávā Cristo Jesús.

⁶ Cucáávā chuū cueⁿ'e daāⁿmaⁿ dich'εεté taavi yú Ndyuūs chi itée yā s'uuúⁿ dendu'ū chi ch'εεte n'dai yeⁿ'é yā caati maaⁿ ní s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ. Ndyuūs diiⁿ yā recibir s'uuúⁿ caati neⁿ'e taavi cá yā Cristo.

⁷ Ní cáávā Ndyuūs neⁿ'e taavi cá yā nducyaaca yú dichó'o yā Daiya yā chi ch'ti yā cáávā s'uuúⁿ. Ní Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e yú cáávā yuūⁿ yeⁿ'é Cristo. Ní cáávā chi Ndyuūs 'tíicā neⁿ'é yā s'uuúⁿ itée yā dendu'u chi n'daacā yeⁿ'é yā.

⁸ Níicú Ndyuūs ch'iⁿ'í yā s'uuúⁿ chi neⁿ'e taavi cá yā s'uuúⁿ. Ní diiⁿ yā chi deenu yú taanduvéé vaadi n'dai yeⁿ'é yā ní tuumi-cadiínuuⁿ yú nducuéⁿ'ē.

⁹ Ní Ndyuūs 'āā diiⁿ yā chiiⁿ chi neⁿ'é yā diiⁿ yā. Ní diiⁿ yā chí n'diichi yú chiiⁿ chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é yā ndii cuááⁿ vmnaaⁿ cucááva Cristo.

¹⁰ Ní chuū chi canuuⁿ n'de'ei yeⁿ'é Ndyuūs chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi diiⁿ yā chi cuuvi taachi ndaa tiempo yeⁿ'ē, Ndyuūs caⁿ'a yā chi diiⁿ yā chi Cristo ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi snée nanguuvi ndúúcū chi snée ná yāⁿ'āā. Ní Ndyuūs caⁿ'á yā chi nduuvidaamá tanducuéⁿ'ē dendu'ū nanááⁿ Cristo.

¹¹ Ndyuūs diiⁿ yā chi nducuéⁿ'ē chi chó'ōo ní chó'ōo tan'dúúcā chi neⁿ'e yā. Ní Ndyuūs ndεεvé yā s'uuúⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ níicú chi cuuvi yeⁿ'e yú cosas chi caⁿ'a yā chi tée yā s'uuúⁿ, caati s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ.

¹² Ní Ndyuūs 'tíicā diiⁿ yā ti neⁿ'é yā chi nús'uu ní ch'iⁿ'í 'nū vaadi dεεve ca yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ti nús'uu ní yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel nús'uu chi vmnááⁿ vmnaaⁿ i'téenu 'nū Cristo.

¹³ Chuū dendú'ū ní yeⁿ'e ndís'tiī chi nguéé yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ti taachi ch'iindiveéⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio chi ndúúdú ngai yeⁿ'e Cristo chi nadanguaⁿ'āī ndís'tiī ní s'téenu nī yeⁿ'ē. Tuu'mi ní canéé 'áámá sello yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu nī. Ní sello miiⁿ ní Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs chí 'áámá compromiso chí Ndyuūs caⁿ'a yā chi tée yā s'uuúⁿ ndíi cuááⁿ vmnaaⁿ.

¹⁴ Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní 'áámá seña chi cuta'a yú chi cuuvi yeⁿ'e yú chiiⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi tée yā chi cuuvi yeⁿ'e yú. Ní Ndyuūs yaa'vi yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ. Taachi ndaa nguuvi chi neⁿ'e Ndyuūs, Ndyuūs caⁿ'á yā diiⁿ yā chi s'uuúⁿ tan'dúúcā maáⁿ yā 'tíicā s'uuúⁿ. Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní 'áámá seña yeⁿ'é chuū. Ní 'íicú nducyaaca yú ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chi cuuvi cu'téenu yā Cristo cuuvi nadich'εεte yú Ndyuūs cucáávā chi ch'εεté n'dai yā.

Pablo ngiicá yā Ndyuūs chi ca'á yā vaadi deenu 'iiⁿ'yāⁿ chi cu'téenu yā Cristo

15 Cucaavā chuū, taachi 'úú Pablo ch'iindiveéⁿ chi ndís'tiī i'téenu nī Señor Jesucristo ní dinéⁿe nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo 'iivú Ndyuūs,

16 tuu'mi ní nguéé ngúí 'daan'dí chi ca'á gracias Ndyuūs cucáávā ndís'tiī. Ni taachi in'gaacú yeⁿe ndís'tiī, tuu'mi ní ngan'angua'á cucáávā ndís'tiī.

17 Ní ngiicá Ndyuūs yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú chi Ndyuūs miiⁿ chi Chiida yú chi δεενε taavi ca, ní ngiicá Ndyuūs chi téé yā ndís'tiī vaadī deenu yeⁿe Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs, ní 'íicú cuuvi déénu cá nī ní 'iintiinaáⁿ nī chíⁿ chí neⁿe Ndyuūs.

18 Ní ngiicá Ndyuūs chi diíⁿ yā chi cuuvi déénu nī ní cadíinuⁿ nī chεε chi cūnee ngiinu yú chi Ndyuūs téé yā s'uuúⁿ, ti ndεενε yā s'uuúⁿ. Ní deenú nī de'ε chíúúca n'dai ca ní δεενε ca chi cuuvi yeⁿe nī chí Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe yā.

19 Ni ngiicá Ndyuūs chi cuuvi deenú nī chi poder chi ch'εεε taavi ca chi yeⁿe Ndyuūs. Ní nguéé mar 'áámá dendu'ū chi Ndyuūs nguεε cuuvi diíⁿ yā. Ní Ndyuūs diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ caavā s'uuúⁿ chi i'teenu yú 'iiⁿyāⁿ. Maaⁿ ní diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu poder yeⁿe yā cáávā s'uuúⁿ, ní ch'iⁿí yā poder yeⁿe yā chí ch'εεε ní ndúúcu fuerzas yeⁿe yā.

20 'Tíicā Ndyuūs ch'iⁿí yā maaⁿ poder yeⁿe yā taachi nadicuéeⁿ yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. Ní s'néⁿ yā Cristo na va'ai chεεti nguuvi ní Cristo ch'iindí yā lado tá cuaacu yeⁿe Ndyuūs chiidá yā chi lado yeⁿe honor.

21 Ní ca'á yā Cristo nducuéⁿe poder tan'dúúca 'áámá 'iiⁿntyéⁿe chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿe tanáⁿā 'iiⁿntyéⁿe ndúúcu yeⁿe nducyaáca 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā ndúúcu yeⁿe nducuéⁿe poder chi véé yeⁿe nducyaaca patrón chi ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā. Ní Cristo ní más ca ch'εεε ca yeⁿe nducuéⁿe chi véé chi cuuvi caaⁿmaⁿ yú yeⁿe, nguéé dámaāⁿ yeⁿe chi véé mááⁿ, 'tiicá ntúúⁿ yeⁿe nducuéⁿe chi cuchíi.

22 Ní Ndyuūs s'néⁿ yā tanducuéⁿe dendu'ū maaⁿ poder yeⁿe Cristo. Ní Ndyuūs s'néⁿ yā Cristo lugar más cá ch'εεε. Ní Cristo miiⁿ tan'duucā chi tiíⁿ yā yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā ní cáⁿa yā yaacú yeⁿe Cristo, 'tíicā Cristo miiⁿ.

23 'Iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní tan'duucā cuerpo yeⁿe Cristo, 'tíica yā. Ní cuaacu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿe Cristo. Ní Cristo miiⁿ ní n'daacā taaví yā ní canée yā yeⁿe tanducuéⁿe dendu'ū ndúúcu tanducuéⁿe cuaaⁿ.

2

Ndyuūs nadanguáⁿ ai yā s'uuúⁿ ti neⁿe yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ

1 Nguuvi chi chó'ōo ndís'tiī dinuuⁿndí nī ní sneé nī tan'dúúca 'iiⁿyāⁿ chi n'díi caavā nducuéⁿe dendu'ū chi diíⁿ nī chí nguεε n'daacā. Naati maaⁿ ní Ndyuūs tee yā ndís'tiī vida cueⁿe daāⁿmaⁿ dáámá ndúúcu Cristo caati nadacuéeⁿ yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā.

2 Ní nguuvi chi chó'ōo ndís'tiī diíⁿ nī nuuⁿndí ní dinuuⁿndí ní ndúúcu tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní diíⁿ nī tan'dúúca chi neⁿe espíritu chi nguéé n'dai. Espíritu miiⁿ ní yááⁿguinūⁿ ní espíritu chí canée na 'yúúne ní ngaⁿā ntíiⁿnyúⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí ní ngaⁿā ntíiⁿnyúⁿ yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs.

3 Ní nducyaaca s'uuúⁿ 'tíicā diiⁿ yú nguuvi chí chó'ōo ní diiⁿ yú tan'dúúca chí neⁿe yú ní diiⁿ yú tan'dúúca chí neⁿe cuerpo yeⁿe yú ní tan'dúúca chí nadicadiinuⁿ yú. Ní cáávā chuū nducyaaca yú canée chí cuta'a yú ndúúcu tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ castigo chí diitu n'dái chí ca'a Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ chí dinuuⁿndí yā.

4 Naati Ndyuūs ní nééne ya'āi 'iinu cá yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní neⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ.

5 Ní 'áará chí n'díi yú cucáávā chí dinuuⁿndí yú Ndyuūs itée yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe yú dáámá dáámá ndúúcu Jesucristo caati nadacuéeⁿ yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. Maaⁿ ní ninnguaⁿ ai yú caavā chí Ndyuūs ní n'dai taavi cá yā ní neⁿe cá yā s'uuúⁿ.

6 Ndyuūs diíⁿ yā chí nanduuchí yā s'uuúⁿ dáámá dáámá ndúúcu Cristo ti s'uuúⁿ ní yeⁿe Cristo s'uuúⁿ. Ní 'tiicá ntúúⁿ diíⁿ yā chí s'uuúⁿ tan'dúúca chí snee yú ná va'ai chεεti nguuvi ndúúcu Jesucristo 'tíicā s'uuúⁿ.

7 Ní Ndyuūs diín yā 'tuucā chi cuuvi 'cuuⁿmiⁿ cá yā s'uuúⁿ nguuvi chi cuchii tan'dúúⁿcā chi dineⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ ndúúⁿcū n'deee n'dái dendu'ū chi n'dai taavi chi itée yā s'uuúⁿ, ti yeⁿe Cristo Jesús s'uuúⁿ.

8 Ní cucááⁿvā chi Ndyuūs ní neⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ, ndís'tiī ní ninnguaⁿ'ai nī tí i'téenu nī Cristo. Ndís'tiī nguée diín nī mar 'áámá chi nanguaⁿ'ai nī naati Ndyuūs chi datée yā vida cuen'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é nī.

9 Ní nguée nanguaⁿ'ai nī cucááⁿvā ntiiⁿnyuⁿ chi diín nī caati nguée cuuvi caaⁿ'máⁿ nī chi ch'εεε n'dai nī maán nī cucááⁿvā chi diín nī.

10 Taachi Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ diín yā chi s'uuúⁿ ní yeⁿe Jesucristo s'uuúⁿ ní cuuvi diín yú ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā. Ndyuūs 'āā ch'iindiyaáⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ chi canée chí diín yú ndiiⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ.

Vée vaadī 'diiⁿ yeⁿ'ē yú cucááⁿvā Cristo

11 Maaⁿ ní n'gaacú nī tan'dúúⁿcā chi snee nī nguuvi chi 'āā chó'ōo. Ndís'tiī ní nguée 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel naati 'iiⁿ'yāⁿ gentiles ndís'tiī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel diín yā circuncidar ca'áámá ca'áámá saⁿ'ā ní 'caacá yā 'áámá seña na cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ. Ní canée na cuerpo yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ seña 'cūū chi saⁿ'ā s'eeⁿ ní yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é Ndyuūs. Cááⁿvā chuū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel nguuví yā maán yā 'iiⁿ'yāⁿ circuncidado yā, ní caⁿ'a yā yeⁿ'ē ndís'tiī chi nguuví nī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée ndí nī circuncidado, ní caⁿ'a yā yeⁿ'e nī chi nguée 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Ndyuūs ndís'tiī.

12 Ní tiempo miiⁿ ní ndís'tiī nguée déenu nī yeⁿ'e Cristo, ní canee nī tan'dúúⁿcā 'iiⁿ'yāⁿ chi canúúⁿ yúúⁿí. Ní nguée ndís'tiī yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel ndís'tiī. Ndyuūs nndεεve yā 'iiⁿ'yāⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ. Nguée véé 'áámá parte yeⁿ'é nī ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chi nndεεvé yā ní ca'á yā compromisos ndúúⁿcū promesas nduucú yā. Ndís'tiī ch'εεtinée nī na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguée ndúúⁿcū de'ē vεε chi canee ngiinú nī chi cuuvi yeⁿ'é nī. Ní nguée ch'εεtinée nī ndúúⁿcū Ndyuūs ndís'tiī.

13 Ndís'tiī chi yaⁿ'ai canee nī yeⁿ'e Ndyuūs cuááⁿ vmnaaⁿ naati maaⁿ ní 'āā nduuvidaamá nī nduucú yā caavā chi ch'iī Cristo cucááⁿvā nuuⁿndi yeⁿ'e yú. Ní maaⁿ ní ndís'tiī ní yeⁿ'é Cristo ndís'tiī.

14 Ní cááⁿvā Cristo miiⁿ véé vaadī 'diiⁿ yeⁿ'e yú. Ní Cristo diín yā chi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée yeⁿ'ē ndaata Israel nduuvidaamá yā tan'dúúⁿcā 'áámá raza nūuⁿ. Ní Cristo miiⁿ diví yā vaadī 'caa'va chi canée nguuaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúⁿcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguée 'iiⁿ'yāⁿ Israel yā. Vaadī 'caa'va ch'εεε míⁿ chi cu'néeⁿ yā ní tan'dúúⁿcā 'áámá ch'εεtī náávtaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, 'tíicā.

15 Ní cucááⁿvā chi Cristo maán yā ch'iī yā tuuⁿmiⁿ ní diví yā ley yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel ndúúⁿcū mandamientos yeⁿ'ē ndúúⁿcū reglas yeⁿ'ē. Cristo míⁿ diín yā chi naachi nduu 'uuvi clase yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ nadaámá yā ní véé 'áámá clase nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ, ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'e Cristo. 'Tíicā diín Cristo chi véé vaadī 'diiⁿ.

16 'Tíicā diín Cristo taachi ch'iī yā na cruz. Ní diín yā chi 'āā ntee véé vaadī 'caa'va nguuaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní diín yā chi véé vaadī 'diiⁿ nguuaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúⁿcū Ndyuūs. 'Tíicā Cristo diín yā chi véé 'áámá clase nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ.

17 Cristo ndaá yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní maaⁿ ní cuuvi deenú nī yeⁿ'ē vaadī 'diiⁿ, ndís'tiī chi nguée 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel chi yaⁿ'ai ch'εεtinée nī yeⁿ'e Cristo. 'Tíicā ntúūⁿ cuuvi deenú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel chi ch'εεtinée nīⁿnuⁿ yā.

18 Ní cucááⁿvā Cristo miiⁿ nducyaaca yú nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'uuúⁿ o nguée 'iiⁿ'yāⁿ Israel s'uuúⁿ, nducyaaca yú, cucááⁿvā Cristo miiⁿ cuuvi cundáa yú nanááⁿ Ndyuūs Chiida yú ndúúⁿcū 'áámá Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

19 Ní ndís'tiī chi nguée yeⁿ'ē ndaata Israel chi ndaata yeⁿ'e Ndyuūs, maaⁿ ní 'āā ntée 'iiⁿ'yāⁿ chi snúúⁿ yā yúúⁿí ndís'tiī ní snée nī na yáⁿ'āa chi nguée yeⁿ'é nī. Maaⁿ ní dáámá snée nī ndúúⁿcū 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Ndyuūs. Ní ndís'tiī ní yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é Dendyuūs.

20 Ní ndís'tiī ní tan'dúúⁿcā 'áámá va'ai ch'εεε taavi ca chi 'iiⁿ'yāⁿ din'dái yā 'tíicā ndís'tiī. Ní yeⁿ'ē va'ai ch'εεε miiⁿ Cristo miiⁿ ní tan'dúúⁿcā tuūu ch'εεε yeⁿ'e esquina, 'tíica yā. Ní apóstoles chi candée yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúⁿcū profetas chi ngaⁿ'a yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní tan'dúúⁿcā tuūu yeⁿ'e cimientu yeⁿ'e va'āī

miiⁿ, 'tiicá yā. Ní ndís'tiī ní tan'dúúcā tuū vmnaaⁿ tuū ch'εετε yeⁿ'ē esquina, 'tiicá nī.

²¹ Ní vmnaaⁿ tuū ch'εετε yeⁿ'e esquina chi Cristo miiⁿ nducuéⁿ'ē tuū ní yeⁿ'e va'āi ch'εετε chi din'dái Cristo. Ní Cristo diiⁿ yā chi n'daacā canee nducuéⁿ'ē na lugar yeⁿ'ē cucáávā chi dichí'vē Ndyuūs. Ní Cristo diiⁿ yā chi va'āi ch'εετε taavi ca ní 'áámá templo yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs.

²² 'Tiicá ntúūⁿ, ndís'tiī chi yeⁿ'e Cristo nduuvidaamá nī ndúúcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Cristo ní tan'dúúcā 'áámá va'ai naachi Ndyuūs canee yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'e yā, 'tíicā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Cristo.

3

Ndyuūs dichó'o yā Pablo chi ngaⁿ'a yā evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Jesucristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée yeⁿ'e ndaata Israel

¹ Cáávā chuū 'úú Pablo canee preso ná vácūū ti dichí'vε 'úú Jesucristo ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā cucáávā ndís'tiī chi nguεε yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē ndaata Israel. Ní ngaⁿ'angua'á cáávā ndís'tiī.

² Cuaacu níⁿ'nyúⁿ 'āā deenú nī chi Ndyuūs chi n'dai taavi cá yā dichó'o yā 'úú chi ngaⁿ'á ngii ndís'tiī chi Ndyuūs neⁿ'e taavi cá yā ndís'tiī.

³ Ndyuūs ch'iⁿ'í yā 'úú dendu'ū yeⁿ'e yā chi canúúⁿ n'de'ei ní diiⁿ yā chi deenú chi canúúⁿ n'de'ei tan'dúúcā chi 'āā dinguúⁿ yeⁿ'é nī ndúúcū duū'vī nduudu.

⁴ Ní taachi ndís'tiī ch'eén nī caacá 'cūū chídinguúⁿ tuu'mi ní cuuvi deenú nī chi 'úú deenú chiiⁿ chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é Ndyuūs, chiiⁿ chi yeⁿ'ē Jesucristo.

⁵ Ní tiempo chi 'āā chó'ōo Ndyuūs nguée ch'iⁿ'í yā mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nduudu yeⁿ'é yā chi canúúⁿ n'de'ei naati tiempo miiⁿ Ndyuūs ch'iⁿ'í yā chuū apóstoles chi didεεvé yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā ndúúcū profetas chi ngaⁿ'a nduudu yeⁿ'é yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā.

⁶ Ní chuū chi canúúⁿ n'de'ei cáávā nduudu cuaacu chí nduudu ngai yeⁿ'e Jesucristo. 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguée yeⁿ'e ndaata Israel chi yeⁿ'e Jesucristo, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cuuvi yeⁿ'é yā dáámá dáámá ndúúcū chi cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Israel. Ní dáámá canee

yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Ní sneé yā tan'dúúcā 'áámá cuerpo yeⁿ'e Cristo. Ní véé 'áámá parte yeⁿ'é yā yeⁿ'e compromiso chi Ndyuūs diiⁿ yā.

⁷ Ní 'úú nguée n'daaca ca 'úú naati Ndyuūs tee yā privilegio 'úú chi caaⁿ'máⁿ nduudu yeⁿ'e yā cucáávā poder yeⁿ'é yā.

⁸ Ní 'úú chí 'líⁿ chuundí nguaaⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é Ndyuūs naati Ndyuūs tee yā 'úú privilegio 'cūū chi 'úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée yeⁿ'ē ndaata judíos chi Israel. Ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'ē n'dee n'dái vaadi 'cuiica taavi ca yeⁿ'e Cristo. Ní nguée cuuvi diiⁿ yú cuenta yeⁿ'e vaadi 'cuiica miiⁿ.

⁹ Ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní 'íicú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenu yā tan'dúúcā Ndyuūs caⁿ'á yā diiⁿ yā yeⁿ'e chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é yā. Ní Ndyuūs chi din'dái yā nducuéⁿ'ē chi véé ní chi'neeⁿ n'de'ei yā chuū nducuéⁿ'ē tiempo chi 'āā chó'ōo.

¹⁰ Ní 'tíicā diiⁿ Ndyuūs caati maaⁿ ní nducyáácá chi canee na va'ai chεeti nguuvi chí ngaⁿ'ā ntiiⁿ'nyuⁿ o chi 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē cuuvi n'diichi nducuéⁿ'ē vaadi deenu yeⁿ'é Ndyuūs cucáávā vaadi n'giinu yeⁿ'é Ndyuūs chi diiⁿ yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní caⁿ'á yā yaacū yeⁿ'é yā.

¹¹ Ní 'túúcā diiⁿ Ndyuūs ti tan'dúúcā chi neⁿ'é yā diiⁿ yā ndii vmnááⁿ vmnaaⁿ. Ní diiⁿ yā chí cuaacu yeⁿ'ē cucáávā Jesucristo chí 'iivi yú.

¹² Ní caavā chi s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ ní cáávā chí i'teenu yú Jesucristo, cuuvi ndaā yú nanááⁿ Ndyuūs ndúúcū confianza.

¹³ Cáávā chuū 'úú di'cuítūū ndís'tiī chí nguée cuuvi ngáaⁿ nī cucaavā chí 'úú n'geenú ngii ti chuū chí n'geenú ngii ní cosa chí n'daacā chí cuuvi ndís'tiī ní canee chí yeenú nī.

Cristo neⁿ'é yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ

¹⁴ Ní cucaavā chuū 'úú ca'á gracias Ndyuūs ní 'úú ní ngiinti'lyá nanááⁿ Ndyuūs Chiidá Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

¹⁵ Ndyuūs ní Chiida nducyaaca yú ní cuaacu Chiida nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā

chi snéé nanguuvi, 'tiicá ntúūⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā chi snéé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

16 Caⁿ'angua'á ní ngiicá Ndyuūs Chiida yú chi yeⁿ'é néené n'dee n'dái chi n'daacā yeⁿ'é yā ní téé yā ndís'tiī fuerza na staava yeⁿ'é nī chi ditiinú nī cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā.

17 Ní ngiicá Ndyuūs chi Cristo canéé yā na staava yeⁿ'é nī cáávā chi i'téenu nī Cristo. Ní 'íicú ndís'tiī snee diitú nī ndúú^{cū} vaadī neⁿ'e yeⁿ'e Cristo. Ní snee nī tan'dúú^{cā} chi véé dii'yu na yáⁿ'āa yeⁿ'é 'áámá yáⁿ'á. 'Tíicā cunéé vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Cristo na staava yeⁿ'é nī. 'Tíicā snee nī.

18 Tuu'mí ndís'tiī ndúú^{cū} nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo n'daacā cuuvi cádiinuuⁿ nī yeⁿ'é chi vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Cristo ní tan'dúú^{cā} Cristo neⁿ'é taavi cá yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

19 Ní ngiicá Ndyuūs chi ndís'tiī ní cádiinuuⁿ nī chεε chí vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Cristo, 'áará chí ch'εεε taavi ca chi nguéé cuuvi deenu yú nducuéⁿ'é yeⁿ'é. Ní ngiicá chi staava yeⁿ'e ndís'tiī ní canee diitú ndúú^{cū} nducuéⁿ'é chi n'daacā n'dai taavi caavā chí ndís'tiī ní yeⁿ'e Ndyuūs ndís'tiī.

20 Ní Ndyuūs yeⁿ'e yú cuuvi diiⁿ yā tan-ducuéⁿ'é ní n'deé ca cuuvi diiⁿ ya ní nguéé tí chi ngiica yú o chí tuumicádiinuuⁿ yú. Tan'dúú^{cā} chi n'dee n'dái idiíⁿ yā cucáávā poder yeⁿ'é yā 'tíicā idiíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā ndúú^{cū} s'uúúⁿ.

21 Maaⁿ ní nducuéⁿ'é tiempo ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ canéé Ndyuūs chi ch'εεε taavi ca ní dεεε taavi cá yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi caⁿ'á yā yaācū yeⁿ'é yā. 'Tiicá ntúūⁿ nanááⁿ Cristo.

4

Nduuvidaama yú cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs

1 'Úú Pablo chi preso canéé vácuū caati diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é 'iivú Ndyuūs. Ní 'úú di'cuiitú ndís'tiī chi n'daacā n'dai diiⁿ nī nducuéⁿ'é tan'dúú^{cā} Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ nī caati yaa'ví yā ndís'tiī chi cuuvi yeⁿ'e yā.

2 'Úú ngiicá chi 'cuεεtinéé nī chi maáⁿ nī ndiicúúⁿ nī. Ní diiⁿ nī nducuéⁿ'é ndúú^{cū} 'viich'εεtínūⁿ ndúú^{cū} 'aama nī taama nī

nī cuchéé nī yeⁿ'e nducuéⁿ'é ti dinéⁿ'e nī 'áámá nī taama nī.

3 Ní cucáávā Ndyuūs itée yā vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā chi diiⁿ chi nduuvidaamá nī, 'úú ngiicá chi cueⁿ'e daāⁿmaⁿ diiⁿ nī nducuéⁿ'e chi cuuvi nī chi nduuvidaamá nī caati Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs nginneé yā ndís'tiī.

4 Véé 'áámá cuerpo nūⁿ ndúú^{cū} 'áámá nūⁿ Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs yaa'ví yā s'uuúⁿ chi cuuvi yú yeⁿ'é yā ní ndúú^{cū} 'áámá nūⁿ chi cunee ngiinu yeⁿ'e yú.

5 Ní véé 'áámá nūⁿ Señor Jesucristo chí 'áámá nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chi i'teenu yú, ní véé 'áámá nūⁿ chi duuchi chí ngeédínūⁿ'nīⁿ 'iiⁿyāⁿ.

6 Véé 'áámá nūⁿ Ndyuūs chí Chiidá nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ní 'iivú Ndyuūs miiⁿ ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'é. Ní diiⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ cucáávā nducueⁿ'é, ní canee yā ndúú^{cū} nducuéⁿ'é.

7 Naati Ndyuūs tee yā ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ vaadī n'dai yeⁿ'é yā cáávā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yú tan'dúú^{cā} chí deenú yā chí cuuvi diiⁿ yú, ní ntiiⁿnyuⁿ miiⁿ ní chíⁿ chí tee Cristo ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ.

8 Níicú canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tíicā:

Chichεε yā yeⁿ'e enemigos yeⁿ'e yā ní cuichéé yā ná va'ai chεeti nguuvi, ní candéε yā n'dee n'dái 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā chí snúⁿ yā vácuū, ní ca'á yā regalos 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'é yā.

9 ¿D'éⁿ neⁿ'e caaⁿ'maⁿ nduudú 'cūū chíiⁿ chí chéé yā? Nduudú 'cūū neⁿ'e caaⁿ'maⁿ chí vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ caⁿ'á yā 'áámá cuaaⁿ yáánūⁿ ca chí chεeti yáⁿ'āa.

10 'Iiⁿyāⁿ chí cáⁿ'ā miiⁿ maáⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cuchéé yā cuaaⁿ naachí yaacu taavi ca chí va'ai chεeti nguuvi caati maáⁿ yā cuuvi canee yā tanducuéⁿ'é dendú'ū cuaaⁿ.

11 Ní itée yā ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ ntiiⁿnyuⁿ chí cuuvi diiⁿ yú. Itée yā naⁿ'a yú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e apóstoles chí candεε yú nduudu yeⁿ'e Ndyuūs. Ní itée yā naⁿ'a yú ntiiⁿnyuⁿ chí caaⁿ'maⁿ yú nduudu chí sta'a yú yeⁿ'é Ndyuūs. Ní itée yā ntiiⁿnyuⁿ naⁿ'a yú chí ngaⁿ'a yú nduudu chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ. Ní itée yā ntiiⁿnyuⁿ naⁿ'a yú chí candεε yú nduudu yeⁿ'é yā na yaācū. Ní

itée yā naⁿa yú ntiⁿnyuⁿ chi maestro yeⁿe nduudu yeⁿé yā.

12 'Tíicā diiⁿ Ndyuūs chi chi'cueéⁿ yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní 'íicú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi diiⁿ yā ntiⁿnyuⁿ chi tunéeⁿ yā. Ní nducyaacá yā chi yeⁿé cuerpo yeⁿe Cristo cuuvi cu'téenu cá yā Ndyuūs.

13 Ní nducyaaca s'uuúⁿ ní cuuvi nduuvidaama yú ti maaⁿ ní s'uuúⁿ ní tan'dúúcā chi 'aama yú ndúúcū chi i'teenu yú ní ndúúcū chi deenu yú yeⁿe Cristo chi Daiya Dendyuūs. Ní nguuvi nguuvi cuuvi diitū ca yú ndúúcū chi i'teenu yú ndúúcū vaanicadiinūⁿ yeⁿe yú ndíi tiempo chi s'uuúⁿ din'daaca yú ní tan'dúúcā Cristo 'tíicā s'uuúⁿ.

14 'Āā ntéé diiⁿ yú tan'dúúcā da'caiyāā diiⁿ yā chi ch'iindiveéⁿ yā yeⁿe 'aamá yā taamá yā chi ca'cueéⁿ yā cosa chi n'dááⁿ ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi 'yúúné candéε 'iiⁿyāⁿ 'múúⁿ miiⁿ. Ní nguéé canéé chi i'téenu yú nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nginnche'éi yā s'uuúⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ neⁿé yā candéε yā s'uūⁿ lado yeⁿé yā chi i'téenu yú chiiⁿ chi nguéé cuaacu.

15 Nguéé diiⁿ yú 'túúcā naati canee chi caaⁿmaⁿ yú nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs ti neⁿe yú 'iiⁿyāⁿ ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe yú. Ní cuuvi cu'teenu ca yú ní diiⁿ yú nducuéⁿē chi n'daacā tan'dúúcā chi diiⁿ Cristo chi tiiⁿ 'áámá cuerpo yeⁿe nducyaaca yú. Ní s'uuúⁿ tan'dúúcā cuerpo yeⁿé yā, 'tíicā s'uuúⁿ.

16 Ní nducyaaca yú ní canee yú maaⁿ poder yeⁿe Cristo chi tiiⁿ nducyaaca yú. Ní canee yú n'daacā na lugar chi tuneen yú ti yeⁿé Cristo s'uuúⁿ. Ní nducuéⁿē coo yeⁿe cuerpo yeⁿé yā n'daacā n'dai snéé ní 'áámá 'áámá coo ní inuⁿu tan'dúúcā chi canéé chi diiⁿ. 'Tíicā s'uuúⁿ chi yeⁿe Cristo canee chí diiⁿ yú ntiⁿnyuⁿ chí tuneen yú cáávā chi n'giita yú, ní ditiinu yú, ní dineⁿe yú nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

Véé vida ngai yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Cristo

17 Maaⁿ ní 'úú ngaⁿá cáávā Señor Jesucristo ní ngaⁿá chi din'daacá nī. Nguéé 'cuεetinée nī tan'duucā tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ chi nguεε i'téenu yā Ndyuūs. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nadacadíinuuⁿ yā yeⁿe dendu'ū chi nguεε dichí'vē.

18 Ní chiiⁿ chi nadacadíinuuⁿ yā ní yeⁿé ná maāⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguéé véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé yā chi Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿé yā ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canee yā ndúúcū staava yeⁿé yā chí chεεchi. Ní cáávā chuū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canee yā chi nguéé deenú yā Ndyuūs.

19 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéé diiⁿ yā sentir chi cuuvi 'cuinaáⁿ yā caavā nuuⁿndi chi diiⁿ yā. Ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi véé vicio yeⁿe yā. Ní diiⁿ yā nducuéⁿē dendu'ū chi nguεε n'daacā. Ní nguéé nadacadíinuuⁿ yā yeⁿe chi diiⁿ yā.

20 Naati ndís'tiī nguéé 'tiicā ch'eeⁿ nī yeⁿe Cristo.

21 Nduuti chi cuaacu chi ch'iindiveéⁿ nī nduudu yeⁿe Cristo ní Cristo chi'cueéⁿ yā ndís'tiī ní i'téenu nī nduudu cuaacu chi yeⁿé Cristo, tuu'mi ní nduudu cuaacu yeⁿé yā cūnee ndúúcū nī.

22 Maaⁿ ní 'āā ntéé diiⁿ nī tan'dúúcā chi diiⁿ nī vmnaaⁿ chi i'téenu nī. Divíi nī yeⁿe nducuéⁿē chi diiⁿ nī tiempo chi chó'ōo caati chuū nginnche'éi ndís'tiī ndúúcū nducuéⁿē chi neⁿe chi diiⁿ nī chi nguéé n'daacā.

23 Ndís'tiī ní canee chi nadíngai nī espíritu yeⁿé nī ndúúcū vaanicadiinūⁿ yeⁿe maáⁿ nī.

24 Ní canéé chi cuta'á nī vida ngai yeⁿe Cristo tan'dúúcā chi 'áámá vestido ngai ní cunúuⁿ nī vestido ngai. Ní diiⁿ nī nducuéⁿē tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿé yā chí diiⁿ nī. Ní 'tíicā vida yeⁿe maáⁿ nī ní cuaacu níⁿnyúⁿ chí n'daacā ní δεεε.

25 Cáávā chuū nguéé caaⁿmáⁿ nī nduudu yaadi. Ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ ní caaⁿmaⁿ yú nduudu cuaacu ndúúcū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ na niiⁿnuúⁿ va'āi. Caati s'uuúⁿ ní yeⁿé 'áámá cuerpo nūuⁿ ti yeⁿe Cristo s'uuúⁿ.

26 Ní nduuti chi nduuvi taáⁿ nī, nguéé ca'a nī lugar chi vaadi taaⁿ yeⁿé nī diiⁿ chi dinuuⁿndí nī. Ní nguéé 'naaⁿ tiempo nduuvi taáⁿ nī.

27 Nguéé ca'á nī mar 'áámá lugar yááⁿnguiinūⁿ chi cuuvi tuu'vi sa vida yeⁿé nī.

28 Ní ndís'tiī chi diduucú nī 'āā ntéé diduucú nī. Diiⁿ nī ntiⁿnyuⁿ n'daacā caati véé yeⁿe nī. Ní 'íicú cuuvi ca'á nī 'iiⁿyāⁿ chí pobre yā chí nguéé véé yeⁿé yā.

29 Nguéé caaⁿ máⁿ nī nduudu yaadí 'yāa, dámaāⁿ caaⁿ máⁿ nī nduudu chí n'daacā chí diiⁿ chí cu'téenu cá yā ní diiⁿ chí cunneé nī 'iiⁿ yāⁿ chí 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ é nī.

30 Ndís'tiī nguéé diiⁿ nī dendu'ū chí cu-uví ndaachií Espíritu N'dai yeⁿ é Ndyuūs ti maaⁿ Espíritu yeⁿ e Ndyuūs miiⁿ chí véé yeⁿ e yú ní diiiⁿ chí sellado nī chí yeⁿ é Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní diiiⁿ chí cuuvi cuaacu chí Ndyuūs nadanguáⁿ ai yā s'uuúⁿ.

31 Ní ndís'tiī 'āā ntéé cuneé nī ndúúcu vaadí taaⁿ, ní nguéé diiⁿ nī chí nguéé neⁿ e nī 'iiⁿ yāⁿ, ndíi nguéé 'cuaī taáⁿ nī, ndíi nguéé caaⁿ máⁿ nī dendu'ū chí nguéé n'daacā yeⁿ e taamá yā, ndíi nguéé diiⁿ nī yeⁿ e taama yā cosas chí nguéé n'daacā.

32 Caati diiⁿ n'daacā nī ní diya'ai 'íinu nī 'aamá nī taamá nī vi'í, ní nadích'εεcú nī nuuⁿ ndi yeⁿ é nī yeⁿ e 'áamá nī taamá nī vi'í tan'dúúca Ndyuūs nadách'εεcú yā nuuⁿ ndi yeⁿ é nī ti yeⁿ é Cristo ndís'tiī.

5

Táacā canee chí 'cuεεtinéé 'iiⁿ yāⁿ chí daiya Ndyuūs

1 Cuaacu chí ndís'tiī ní daiya Dendyuūs ndís'tiī. Maaⁿ ní cáánu nī diiⁿ nī tan'dúúca Ndyuūs diiⁿ yā.

2 Ní dinéⁿ e nī nducyaaca 'iiⁿ yāⁿ tan'dúúca Cristo dinéⁿ e yā s'uuúⁿ ní ca'a maáⁿ yā vida yeⁿ e maáⁿ yā cáávā s'uuúⁿ. Ní diiⁿ yā tan'dúúca chí maáⁿ yā ní 'áamá 'íití cuūchī chí 'iiⁿ yāⁿ diiⁿ yā 'caaⁿ núⁿ yā 'iiti chí ofrenda yeⁿ é yā ní ca'á yā nátai nanááⁿ Ndyuūs. Ní Cristo maáⁿ yā ofrenda chí n'dεεve ngééⁿ nanááⁿ Ndyuūs. Ní yeenú Ndyuūs ndúúcu ofrenda miiⁿ chí Cristo miiⁿ.

3 Maaⁿ ní chí ndís'tiī ní yeⁿ é Ndyuūs ndís'tiī nguéé canee chí caaⁿ máⁿ nī mar 'áamá yeⁿ e nuuⁿ ndi chí saⁿ ā n'diichi sa n'daataá. Ní nguéé canee chí caaⁿ máⁿ nī yeⁿ e táamá dendu'ū chí nguéé n'daacā ní nguéé dεεve, ndíi nguéé dínngueé nī yeⁿ e chí véé chí yeⁿ e taamá yā.

4 Ndíi nguéé canee chí caaⁿ máⁿ nī dendu'ū chí cuuvi 'cuinaáⁿ nī, ndíi nguéé caaⁿ máⁿ nī nduudu tonto o nduudu chí nguéé n'daacā, caati nducuéⁿ e chuū ní nguéé n'daacā yeⁿ é nī. Naati ndís'tiī

ní canee chí caaⁿ máⁿ nī Ndyuūs 'tíicā: Gracias n'diī Ndyuūs.

5 Ní ndís'tiī 'āā deenú nī chí saⁿ ā chí caⁿ a sá ndúúcu n'daataá chí nguéé yeⁿ e sa o n'daataá chí caⁿ a tá ndúúcu saⁿ ā chí nguéé yeⁿ e ta, o 'iiⁿ yāⁿ chí diiⁿ dendu'ū chí nguéé n'daacā o 'iiⁿ yāⁿ chí dínngueé yā yeⁿ e chí véé yeⁿ e taama yā ti tanducuéⁿ e chuū ní tan'dúúca chí i'téenu yā santos ídolos. Nducyáácá 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé véé parte yeⁿ é yā naachi Cristo ndúúcu Ndyuūs ngaⁿ a ntiiⁿ nyúⁿ yā.

6 Nguéé ca'á nī lugar chí caaⁿ maⁿ 'iiⁿ yāⁿ chí cannche'éi yā ndís'tiī ndúúcu nduudu chí tonta ti ngaⁿ á yā chí cuuvi diiⁿ nī nducuéⁿ e chí nguéé n'daacā. Caati cáávā nducuéⁿ e chuū ní Ndyuūs diiⁿ yā diituu cá castigar 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ e Ndyuūs.

7 Ní ndís'tiī nguéé nduuvidaamá nī ndúúcu 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé diiⁿ nī mar 'áamá chí diiⁿ yā.

8 Ndís'tiī ní tiempo chí 'āā chó'ōo ch'εεtinéé nī ndúúcu yááⁿ n'guiinūⁿ na maāⁿ, naati maaⁿ ní chí ndís'tiī ní yeⁿ e Señor Jesucristo, ndís'tiī canéé nī na chidεεve yeⁿ e Señor miiⁿ. Ní maaⁿ ní cuεεti chiicá nī na chidεεve miiⁿ tan'dúúca chí ndís'tiī ní daiyá Ndyuūs ndís'tiī.

9 Ní chuū 'iiⁿ yāⁿ diiⁿ yā taachi snée yā chidεεve yeⁿ é Ndyuūs. Tanducuéⁿ e chí n'daacā ndúúcu tanducuéⁿ e chí cuaacu diiⁿ yā. Ní ch'iⁿ í yā na vida yeⁿ e maáⁿ yā chí n'daacá yā. Chuū ní tan'dúúca n'gui'í yeⁿ e yáⁿ á ti n'gui'í yeⁿ e chí dεεve miiⁿ ní 'tíicā.

10 Ní caanú nī diiⁿ nī ca'cueéⁿ nī nducuéⁿ e chí Ndyuūs neⁿ é yā chí diiⁿ nī.

11 Ní ndís'tiī nguéé diiⁿ nī mar 'áamá chí nguéé dichí'vē ndúúcu 'iiⁿ yāⁿ chí chiicá yā na maāⁿ naati caaⁿ máⁿ nī 'iiⁿ yāⁿ chí chiicá yā na maāⁿ chéé chí nguéé n'daacā chí diiⁿ yā nanááⁿ Dendyuūs.

12 S'uuúⁿ cuuvi 'cuinaaⁿ yú nduuti chí caaⁿ maⁿ yú yeⁿ e dendu'ū nuuⁿ ndi ch'εεte chí 'iiⁿ yāⁿ diiⁿ yā taachi din'dé'ei yā.

13 Ní taachi ngaⁿ á nī 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ e tanducuéⁿ e chí nguéé n'daacā chí diiⁿ yā tuu'mi ní canéé na chidεεve. Ní Ndyuūs ch'iⁿ í yā 'iiⁿ yāⁿ nducuéⁿ e tan'dúúca chí diiⁿ yā, ti 'āā ntéé canúúⁿ n'de'ei.

14 Canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs. Cáávā chuū ní Ndyuūs ngaⁿ'a yā 'tíicā:

Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'iī; nadacuéeⁿ nī yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā, ní 'íicú Cristo chí chidεεεε ní téé yā chidεεεε ndís'tiī.

15 Cáávā chuū ndís'tiī ní nadacadíinuūⁿ n'daacá nī yeⁿ'e chí diíⁿ nī. Nguéé diíⁿ nī tan'duucā chí ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ zonzo ndís'tiī naati diíⁿ nī tan'duucā chí ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ deenu ndís'tiī.

16 Ní diíⁿ nī aprovechar tiempo chí véé yeⁿ'é nī chí din'daacá nī caati tiempo 'cūū 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā dendu'ū chí nguéé n'daacā.

17 Nguéé diíⁿ nī tan'dúucā 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé tuumicadíinuūⁿ yā ti zonzo yā naati diiⁿ'núú yiiⁿ'nuⁿ nī maaⁿ níicú tuumicadíinuūⁿ nī chεε chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí diíⁿ nī.

18 Nguéé cuuvi cuu'ví nī ti diiiⁿ chí cuuvi ndái nī, naati itée nī lugar chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs cuuví cūnee nduucú nī.

19 Ní ndeé nī 'áámá nī ndúucū taama nī ndúucū salmos, ndúucū himnos, ndúucū canciones chí ngaⁿ'a yeⁿ'é Ndyuūs. Ní ngi-ítá nī ní dinéⁿ'e nī Señor Jesucristo yeⁿ'é yú ndúucū núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é nī.

20 Ní cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ ncaⁿ'á nī gracias Ndyuūs Chiida yú ndúucū chí dúúchí Señor Jesucristo yeⁿ'é yú caava nducuéⁿ'é chí véé.

Yeⁿ'e vida yeⁿ'e familia s'een chí yeⁿ'e Jesu- cristo

21 Nguéé dich'εεté nī maáⁿ nī. Dinéⁿ'e nī víⁿ'í 'áámá nī ndúucū taama nī caati 'āā diíⁿ nī respetar Ndyuūs.

22 Ní ndís'tiī táⁿ'ā chí ch'iindivaacu canee chí 'caandiveeⁿ nī yeⁿ'e isaⁿ'ā yeⁿ'é nī tan'dúucā chí ch'iindiveeⁿ nī nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ti isaⁿ'ā yeⁿ'é nī tan'duucā 'iiví nī, 'tíicā sa.

23 Caati isaⁿ'ā yeⁿ'é nī ní tan'dúucā tiīⁿ yeⁿ'e familia, 'tíicā sa. 'Tiicá ntúūⁿ tan'dúucā Cristo ní tiīⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'yā, Cristo ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'yā. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Cristo, 'iiⁿ'yāⁿ s'een tan'duucā cuerpo yeⁿ'e Cristo, 'tiicá yā.

24 Ní tan'duucā 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Cristo canee yā maaⁿ poder yeⁿ'e Cristo 'tiicá ntúūⁿ táⁿ'ā canee tá maaⁿ poder yeⁿ'e

isaⁿ'ā yeⁿ'e tá ní canee chí 'caandiveeⁿ tá yeⁿ'é sa.

25 Ní ndís'tiī chí isaⁿ'ā chí ch'iindivaacu canee chí neⁿ'é nī n'daataá yeⁿ'é nī tan'duucā Cristo neⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacu yeⁿ'é yā. Ní Cristo ncaⁿ'a maáⁿ yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā ní ch'iī yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é yā.

26 Ní 'tíicā chí ch'iī Cristo caati s'uuúⁿ cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā s'uuúⁿ caavā ntiiⁿ'nyuⁿ chí diíⁿ yā. Ní Cristo didεεεε yā 'iiⁿ'yāⁿ cucáávā nuūⁿ'nīⁿ ní cucáávā nduudu yeⁿ'é yā.

27 Ní Cristo candéε yā 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'een ní ngii n'gai ní dεεεε yā. Ní nguéé falta yeⁿ'é yā, ndíi nguéé véé mar 'áámá nuuⁿ'ndi yeⁿ'é yā, ndíi nguéé 'áámá dendu'ū chí nguéé cuaacu na vida yeⁿ'é yā, ndíi nguéé véé mar 'áámá dendu'ū chí 'túucā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é yā ní núúⁿ'máⁿ yā ní yeⁿ'é Cristo. Ní nguéé véé mar 'áámá chí nguéé n'daacā yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'een.

28 Ní isaⁿ'ā chí ch'iindivaacú canéé chí dinéⁿ'e sa n'daataá yeⁿ'é sa tan'dúucā chí neⁿ'e sa maaⁿ sa cuerpo yeⁿ'e sa, 'tíicā n'daataá yeⁿ'é sa. Ní saⁿ'a chí dinéⁿ'e sa n'daataá yéⁿ'é sa neⁿ'e maaⁿ sa saⁿ'ā.

29 Nguéé véé mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé neⁿ'é maáⁿ yā cuerpo yeⁿ'é yā, naati nga'a maáⁿ yā chíiⁿ chí n'daacā chí cuuvi yeⁿ'é yā. Ní maáⁿ yā diíⁿ yā cuidar cuerpo yeⁿ'e maáⁿ yā. 'Tiicá ntúūⁿ Cristo dinéⁿ'e yā ní diíⁿ yā cuidar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'yā.

30 'Tíicā diíⁿ Cristo ti 'iiⁿ'yāⁿ s'een chí yeⁿ'é yā ní tan'dúucā cuerpo yeⁿ'é yā 'tíicā 'iiⁿ'yāⁿ s'een. Ní s'uuúⁿ ní tan'dúucā 'áámá parte yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e Cristo 'tíicā s'uuúⁿ.

31 Ní 'tiicá ntúūⁿ saⁿ'ā i'neeⁿ sa chεεcu sa ndúucū chíida sa ní nduuvidaama sa ndúucū n'daataá yeⁿ'é sa ní nduu 'uuví yā nduuvidaamá yā ní diíⁿ yā tan'dúucā chí 'áámá cuerpo nūⁿ.

32 Chuū ní 'áámá vaadi cuaacu na libro yeⁿ'é Ndyuūs, ní ngaⁿ'á ngii ndís'tiī yeⁿ'e chuū. Nduudu miiⁿ ngaⁿ'ā yeⁿ'e Cristo ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Cristo ní yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ s'een.

33 Maaⁿ ní neⁿ'é caaⁿ'máⁿ ca'áámá cā'aama ndís'tiī chí saⁿ'ā chí 'niínivaacu, canee chí neⁿ'e nī n'daataá yeⁿ'e nī tan'dúucā chí neⁿ'é nī maáⁿ nī. Ní ndís'tiī n'daataá canéé chí dinéⁿ'e nī isaⁿ'ā yeⁿ'é nī ní 'caandiveeⁿ nī yeⁿ'e sa.

6

1 Ndís'tiī da'caiyá chi i'téenu nī Cristo, caanee chi 'caandiveéⁿ nī yeⁿe chiidá nī caati chuū chí cosa chí n'daacā chí diíⁿ nī.

2 Ní mandamiento yeⁿe Ndyuūs chi vmnááⁿ vmnaaⁿ chi Ndyuūs teé yā compromiso yeⁿe ní chuū: Cu'téenu nī chiidá nī ndúúcū chεεcú nī,

3 ní 'iicu nduuti chi diíⁿ nī 'tíicā cuuvi yeenú nī níicú cuneé nī na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū n'dee n'dáí nduuyu.

4 Ní ndís'tiī saⁿ'ā chi véé daiyá nī, nguée diíⁿ nī chi nduuvi taaⁿ daiyá nī naati di'cuiitá nī daiya nī ní yaa'ví nī daiya nī taachi nguée din'daacā ní ca'cuéⁿ nī daiyá nī yeⁿe Señor Jesucristo caati cuuvi cu'téenu yā yeⁿ'é yā.

5 Ní ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chi diiⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ ndúúcū 'iiví nī, 'caandiveéⁿ nī yeⁿe 'iiví nī chí véé na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní diíⁿ nī respetar 'iiví nī ní 'va'á nī yeⁿe yā. Ní diíⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿe yā ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe nī. Ní diíⁿ nī nducuéⁿ'ē ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā tan'duucā chí diíⁿ nī caavā Cristo.

6 Ní diíⁿ nī n'dai ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā nguée dāmáāⁿ taachi 'iiví nī inaáⁿ yā ndís'tiī caati n'daacā caneé nī ndúúcu yā. Naati diíⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúcā chí ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿe Cristo chí diíⁿ nī ní ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'é nī. Chuū ní chiiⁿ chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí diíⁿ nī.

7 Ní dinéⁿ'e nī din'daacá nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yā tan'dúúcā chí ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿe Señor Jesucristo chí diíⁿ nī, nguée tan'dúúcā chí ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

8 Ní nducyáácá nī ní déenu nī nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ caadi 'iiyu o nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ libre yā nducyáácá yā cuta'á yā yeⁿe Señor Jesucristo chí 'iiví yú chííⁿ chí tee yā 'iiⁿ'yāⁿ caavā ntiiⁿ'nyuⁿ n'daacā chí diíⁿ yā.

9 Ní ndís'tiī chí 'iiví yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ, 'tiicá ntúūⁿ din'daacá nī ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí dichíí'vē ndís'tiī. Nguée caaⁿ'máⁿ nī chí caⁿ'á nī 'cuenéⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ chí dichíí'vē ndís'tiī. N'gaacu nī chí ndís'tiī ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí dichíí'vē ndís'tiī ní snée nī na poder yeⁿ'e 'iivú Señor Jesucristo chí caneé na va'ai chεeti nguuvi. Ní 'āā daamá nūuⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ nanááⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

Armas yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs cááva 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs

10 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é diíⁿ nī chí ditiinú 'cuεetinée nī nanááⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ndúúcū nducuéⁿ'ē poder chí véé yeⁿ'é Cristo.

11 Ní cuuvi diíⁿ nī defender maáⁿ nī ndúúcū nducuéⁿ'ē armadura chí tan'dúúcā armadura catecai soldados chí Ndyuūs dátee yā s'uuúⁿ chí yeⁿ'e Cristo. Ní 'íicú cuuvi cuchéⁿ nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē dendu'ū chí diiⁿ yááⁿ'n'guiinūuⁿ taachi ngínche'ei sa ndís'tiī.

12 Nguéeⁿ 'cuuⁿ'maⁿ yú contra 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ n'daacā naati 'cuuⁿ'maⁿ yú ní contra fuerzas yeⁿ'e espíritus chí nguéeⁿ n'daacā chí canéé na 'yúúné ndúúcū espíritus chí 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'é tanáⁿ'ā espíritus chí ca'a orden yeⁿ'e espíritus chí nguéeⁿ n'dai ndúúcū nducuéⁿ'ē yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí chí canéé na maaⁿ chí yeⁿ'e yááⁿ'n'guiinūuⁿ.

13 Cáávā chuū tan'dúúcā 'áámá soldado cuta'a sa catecai yeⁿ'e soldado ní maaⁿ ní cuta'á nī nducuéⁿ'ē armadura chí tan'dúúcā catecai nī chí Ndyuūs dátee yā ndís'tiī. Ní 'íicú cuuvi cuchéⁿ nī contra enemigo nguuví taachi ndaa nanááⁿ nī nducuéⁿ'ē dendu'ū chí nguεε n'daacā. Ní taachi chichεε nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí nguéeⁿ n'daacā ndíí chí 'cuiinū, tuu'mi ní cuuvi 'cuεetinée diitú nī ndúúcū chí i'téenu nī.

14 Ní canéé diitú nī ndúúcū armadura yeⁿ'é Ndyuūs. Cáávā caandaá 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī cuta'á nī cinturón ní chiichi cunéé cinturón yeⁿ'é nī chí armadura yeⁿ'e Ndyuūs chí vaadī cuaacu. Ní véé fuerzas yeⁿ'é nī. Ní diiⁿ n'daacá nī caati canéé diitú nī. 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī cuta'á nī chaleco cūū yeⁿ'e Ndyuūs chí vaadī cuaacu. Ní canéé chí diíⁿ nī nducuéⁿ'ē chí n'daacā caati cuuvi diíⁿ nī proteger pecho maáⁿ nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí nguεε n'daacā chí dardos yeⁿ'e enemigo.

15 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī snúúⁿ ca'a nī zapatos chí yeⁿ'é Ndyuūs chí yeⁿ'ē vaadī 'diiíⁿ. Ní 'cuεetinée listo nī chí caaⁿ'maⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesucristo ní 'íicú cuuvi cunéé vaadī 'diiíⁿ yeⁿ'é yā.

16 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī escudo yeⁿ'é Ndyuūs chí vaadī i'teenu. Ní 'íicú diitú caneé nī ndúúcū chí i'téenu nī. Ní diíⁿ nī protejer maáⁿ nī yeⁿ'e dardos chí ngi-

ichi yeⁿe yááⁿn'guiinūⁿ. Ní yááⁿn'guiinūⁿ nguée^e cuuvi cuchée^e sá yeⁿe ndís'tiī ndúúcū cosas yeⁿe sa chi nguée^e n'daacā.

17 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī cachucha cūū yeⁿe Ndyuūs chí vaadī nguaⁿ'ai yeⁿ'é nī chí diiⁿ proteger tiíⁿ nī. Ní n'gáácú nī chí Jesucristo nadanguáⁿ'ai yā ndís'tiī ní itée yā fuerzas ndís'tiī chí nguée^e 'va'á nī ní nguée^e véé 'uuvī vaanicádinuuⁿ yeⁿ'é nī. 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī espada yeⁿe Ndyuūs chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Ní Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcū Nduudu Cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs inneé yā ndís'tiī chí nguée^e n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e yááⁿn'guiinūⁿ naati yááⁿn'guiinūⁿ caⁿ'a sa caanu sa yeⁿ'é nī.

18 Ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ caaⁿ'maⁿngua'á nī yeⁿ'é tanducuén^{'é} chuū. Ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ di'cuiitú nī Ndyuūs cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā, ní ngiicá nī caati cuuvi cuta'á nī yeⁿ'é poder yeⁿ'e Ndyuūs. Ní 'íicú cuuvi diíⁿ nī nducuén^{'é} chuū. Ní canee listo nī. Ní nguée^e cuuvi cúúnu nī. Ní caaⁿ'maⁿngua'á nī caavā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs.

19 Ní caⁿ'angua'á nī caavā 'úú dendu'ū ti Ndyuūs téé yā nduudu yeⁿ'é yā 'úú taachi ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní 'íicú 'úú cuuvi caaⁿ'máⁿ nduudu miiⁿ ndúúcū valor caati 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi déenu yā nduudu chí ngaⁿ'á táácā chí cuuvi nanguáⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ, nduudu chí canée^e n'de'ei cuááⁿ vmnaaⁿ.

20 Ndyuūs yeⁿ'e yú ní dichó'o yā 'úú tan'dúúcā chí 'úú embajador yeⁿ'é yā 'úú chí 'úú caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní cááva chuū ní 'úú ní preso 'úú ní maaⁿ canuúⁿ vácūū. Ní ndís'tiī ní caⁿ'angua'á nī caavā 'úú chí 'úú cuuvi caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu miiⁿ ndúúcū valor tan'dúúcā chí 'úú canée^e chí caaⁿ'máⁿ.

Saludos yeⁿ'e Pablo naachi ch'itnū carta 'cuū

21 Hermano Tíquico, chí neⁿ'e nducyaaca s'uuúⁿ, ní n'daacā diiⁿ sa ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo nduucú. Ní saⁿ'ā miiⁿ caaⁿ'maⁿ sa ndúúcū ndís'tiī yeⁿ'e 'úú ní yeⁿ'é chí 'úú idiíⁿ.

22 Cáávā chuū dicho'ó hermano Tíquico nanááⁿ ndís'tiī ti caaⁿ'maⁿ sa táácā snée^e 'nū ní 'iicu diiⁿ sa chí diituu 'cuεetinéeⁿ nī na staava yeⁿ'é nī.

23 Maaⁿ ní 'úú neⁿ'é chí Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ca'á yā nducyaaca hermanos yeⁿ'é vaadī 'diiⁿ na staava yeⁿ'é yā. Ní neⁿ'é chí Ndyuūs diiⁿ yā chí ndís'tiī cu'téenu cá nī Ndyuūs, ní dineⁿ'e cá nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

24 Ní neⁿ'é chí Ndyuūs ca'á yā vaadī n'dai yeⁿ'é yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí cuaacu níⁿnyúⁿ neⁿ'é yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú. Ní 'áámá neⁿ'é yā, ní nguée^e n'daáⁿ yā. 'Tiicá cuuvi.

CARTA YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ FILIPOS

Taachi Pablo canúuⁿ yā vácūū idingúuⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Filipos, 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo

1 'Úú Pablo ndúúcū Timoteo ní nús'uu ní dichí'vε 'nū Jesucristo. Maaⁿ ní idinguúⁿ 'nū carta 'cūū yeⁿ'ē nducyáácá hermanos chi i'téenu yā Jesucristo ndúúcū obispos chi saⁿ'ā ndíí tiīⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo ndúúcū diáconos chi nginneé yā obispos, nducyaaca yā chi snee yā na yāāⁿ Filipos.

2 Nen'é 'nū chí Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿ'e yú tée yā ndís'tiī yeⁿ'e vaadī n'dai taavi yeⁿ'é yā ní 'cuεεtinée nī ndúúcū vaadī 'diiīⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

Pablo ngaⁿ'angua'á yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo

3 'Úú nca'á gracias Ndyuūs yeⁿ'ē yú ca'áámá ca'áámá vuelta taachi n'gaacú yeⁿ'e ndís'tiī.

4 Ní taachi caⁿ'anguā'á, nducuéⁿ'ē tiempo caⁿ'anguā'á yeⁿ'e nducyaaca ndís'tiī ndúúcū vaadī yeenú.

5 Caati ndís'tiī ní nduucú ní dáámá diīⁿ yú ntiiⁿ'nyuⁿ ti inneé nī 'úú chi 'úú candéε nduudu yeⁿ'e evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Cristo, ndii nguuvī chi i'téenu nī Jesucristo ndíí maaⁿ.

6 Ní deenú chi seguro canee chiiⁿ chi yeⁿ'e Ndyuūs ti Ndyuūs chi tuca'á yā diīⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ n'daacā n'dai na vida yeⁿ'e ndís'tiī ní idiīⁿ yā chi ndís'tiī 'cuεεtinée nī diīⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ chi n'daacā nguuvī nguuvī ndíí nguuvī chí ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe.

7 Ní 'tíicā chi n'dai chi 'úú nacádiinúúⁿ chuū yeⁿ'ē nducyaaca ndís'tiī caati neⁿ'é taavi ndís'tiī. Ní nducyaaca ndís'tiī ní véε parte yeⁿ'é nī nduucú yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi n'dai taavi chí Ndyuūs itée yā s'uuúⁿ. Ní ndís'tiī nginneé nī 'úú 'áará chí canuúⁿ vácūū o 'áará chí canee nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē 'úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'ē nduudu ngai yeⁿ'é Cristo chí cuaacu chí 'tíicā.

8 Ní Ndyuūs yeⁿ'e yú ní deenú yā chí 'úú neⁿ'é ndís'tiī tan'dúúcā chí Cristo neⁿ'é yā s'uuúⁿ.

9 Ní 'úú ngiicá Ndyuūs chí ndís'tiī cuuvi dinéⁿ'e ca nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuuvi deenu cá nī yeⁿ'ē nduudu cuaacu ní cuuvi nadacadíinuuⁿ n'daāca nī yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē chí cuaacu.

10 Caati cuuvi ndεεvε nī nducuéⁿ'ē tiempo chéé chí n'daacā taavi ca. Ní 'tíicā cuuvi 'cuεεtinée nī n'daacā n'dai. Ní taachi ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe nguéé véé mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿ'é nī.

11 Ní neⁿ'é chí Jesucristo ndaacá yā ndís'tiī chí 'cuεεtinée n'daacá nī cucáávā poder yeⁿ'e Cristo ní diīⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Cristo. Ní 'íicú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chí ch'εεεε taavi Ndyuūs. Ní diīⁿ yā honrar Ndyuūs.

Cáávā 'úú vida yeⁿ'é ní Cristo

12 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, neⁿ'é chí cadíinuuⁿ nī chí tanducuéⁿ'ē chí ch'eenú chíí ní diīⁿ chí 'yaaⁿ ca 'iiⁿ'yāⁿ ngíí n'giindiveéⁿ yā nduudu cuaacu chí ngai yeⁿ'e Cristo.

13 'Tíicā chíí chí taanduvéé soldados chí diīⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ na palacio yeⁿ'e César ndúúcū taanduvéé 'iiⁿ'yāⁿ, nducyaaca yā deenu yā chí 'úú canee preso na vácūū cucáávā chí diīⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Cristo.

14 Ní néené 'yaaⁿ hermanos chí i'téenu yā Señor Jesucristo taachi cadíinuuⁿ yā chí canee vácūū nguéé di'va'á yā naati neⁿ'é yā caaⁿ'maⁿ cá yā nduudu ngai chí nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcū confianza nanááⁿ Cristo miīⁿ.

15 Cuaacu chí náⁿ'a yā ní ngaⁿ'a yā nduudu ngai yeⁿ'e Cristo cáávā chí dingueé yā yeⁿ'é ní cáávā chí neⁿ'e yā 'caa'va yā nduucú. Ní tanáⁿ'a yā ní ngaⁿ'á yā nduudu ngai miīⁿ ti cuaacu chí neⁿ'é yā diīⁿ yā ní neⁿ'é yā cunnee yā 'úú.

16 Naati 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ vmnaaⁿ nguεε ngaⁿ'a yā nduudu ngai yeⁿ'e Cristo ndúúcū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é yā naati diīⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'a yā ndúúcu yā. Diīⁿ yā ti neⁿ'é yā chí 'úú ní ngueeé yeⁿ'é yā. Ní cadíinuuⁿ yā chí diīⁿ yā chí 'úú n'geenú ngii ca taachi canuúⁿ vácūū.

17 Ní 'iiⁿ'yāⁿ cuayiivi ní ngaⁿ'á yā nduudu ngai miiⁿ ti neⁿ'é yā 'úú. Ní deenú yā chi Ndyuūs tee yā 'úú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā chi ngaⁿ'á nanááⁿ 'iiⁿntyéⁿ'ē táácā chi dííⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio chí nduudu ngai yeⁿ'e Cristo.

18 Naati ¿deⁿ'ē ituneéⁿ? 'Āā 'tuucá nūⁿ nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ caaⁿ'máⁿ yā nduudu ngai miiⁿ ndúúⁿcū nuuⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é yā o cáávā chí nguéé neⁿ'é yā 'úú, nducyaacá yā ngaⁿ'a yā nduudu ngai yeⁿ'e Cristo. Ní cáávā chuū 'úú ní yeenú, ní yeenú taavi cá.

19 Caati deenú chí yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí chó'ōo yeⁿ'é, n'daacā cuuvi yeⁿ'é caati ndís'tiī ní ngaⁿ'angua'á nī cáávā 'úú. Ní Jesucristo nginneé yā 'úú cucáávā Espíritu yeⁿ'é yā.

20 Ní maaⁿ chuū chí neⁿ'é chí dicuaacu chí cuuvi dííⁿ. Nguéé 'cuinaáⁿ yeⁿ'ē mar 'áámá naaⁿ naati ngaⁿ'á nduudu ngai yeⁿ'e Cristo cuaeⁿ'e daāⁿ'maⁿ ndúúⁿcū nducuéⁿ'ē confianza tan'dúúⁿcā chí dííⁿ maaⁿ, 'tiicá ntúūⁿ cuuvi dííⁿ cuaeⁿ'e daāⁿ'maⁿ. Ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi n'diichí cá yā Cristo chí ch'εεte ca yā cucáávā 'úú, 'áará chí 'úú cunduúchí o 'áará chí 'úú 'āā n'dií.

21 Ní cucaavā 'úú, vida yeⁿ'é ní Cristo níicú nduuti chí 'cuūví 'āā dííⁿ ganar caati 'úú caneé ndúúⁿcū Cristo.

22 Ní nduuti chí candií ca cuneé ca na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúⁿcū cuerpo yeⁿ'é, tuu'mi ní cuuvi dííⁿ ca ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú. Ní candéé nduudu yeⁿ'e yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ níicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā Ndyuūs. Maaⁿ ní nguéé deenú deⁿ'ē chí n'daacā ca chí ndεεvé cáávā 'úú.

23 caati 'úú canuúⁿ nguaaⁿ nduu 'uuví vaanicadínūⁿ. Ní neⁿ'é chí 'cuūví níicú caⁿ'á cunee ndúúⁿcū Cristo caati deenú chí neené n'daacā caavā 'úú.

24 Naati cáávā ndís'tiī ní n'daacā ca chí 'úú cuneé ca na cuerpo yeⁿ'é 'tεε 'téeⁿ ndúúⁿcū ndís'tiī.

25 Seguro caneé maaⁿ yeⁿ'e chuū. Ní deenú ti 'úú cuneé ca 'tεε 'téeⁿ ndúúⁿcū ndís'tiī caati ndís'tiī cuuvi 'cuεεtinée nī n'daacā ca ní yeenú taaví nī caati i'téenu nī Ndyuūs.

26 'Túúcā cuneé 'tεε 'téeⁿ ndúúⁿcū ndís'tiī ní taachi ndaá nanááⁿ ndís'tiī tuu'mi ní ndís'tiī cuuvi yeenu cá nī nduucú ti s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ.

27 Di'cuiitú ndís'tiī chí dámaāⁿ diiⁿ núú

yiiⁿnuⁿ nī chí 'cuεεtinée n'daacá nī taanduvéé chí n'daacā tan'dúúⁿcā chí ngaⁿ'a nduudu n'dai yeⁿ'e Cristo. Níicú ndúútī chí ndaá n'diichí ndís'tiī o ndúútī chí caneé yaⁿ'ai yeⁿ'é ndís'tiī neⁿ'é 'caandiveéⁿ yeⁿ'é ndís'tiī. Neⁿ'é chí 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi yaa'ví yā 'úú yeⁿ'é ndís'tiī chí ndís'tiī ní n'daacā sneé nī. Ní nduuvidaamá nī ndúúⁿcū 'áámá espíritu nūⁿ ndúúⁿcū 'áámá vaanicadínūⁿ yeⁿ'é nī. Ní 'áámá dííⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs ní ngaⁿ'á nī nduudu ngai yeⁿ'e Cristo chí evangelio caati 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā Cristo.

28 Neⁿ'é 'caandiveéⁿ yeⁿ'é nī chí nguéé di'va'á nī mar 'áámá yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'e nī. Caati chuū ní 'áámá seña yeⁿ'é yā chí nguéé i'téenu yā Cristo ní caⁿ'á yā infierno. Naati chuū ní 'áámá seña yeⁿ'é nī chí ndís'tiī ní cuuvi ninguaⁿ'ái nī yeⁿ'e infierno caati chuū ní yeⁿ'é Ndyuūs.

29 Ní Ndyuūs dííⁿ yā 'áámá favor ndúúⁿcū ndís'tiī caati nguéé dámaāⁿ chí cu'téenu nī Cristo naati caneé chí 'cuenú nī cuuvi caavā chí i'téenu nī Cristo.

30 Ní ndís'tiī ndúúⁿcū 'úú 'āā daamá nūⁿ snée yú chí n'geenu yú ngii cucáávā chí ngaⁿ'a yú nduudu cuaacu yeⁿ'é Cristo. Ndís'tiī 'āā n'diichí nī cuááⁿ vmnaaⁿ tan'dúúⁿcā chí dííⁿ ntiiⁿnyuⁿ ní ch'eenú chí. Ní maaⁿ ní n'giindivééⁿ ntúūⁿ nī tan'dúúⁿcā chí dííⁿ ntiiⁿnyuⁿ ní tan'dúúⁿcā chí n'geenu ngii.

2

Cristo ní ndiicúúⁿ yā ní cuayiivi chich'εεté yā

1 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, nduuti chí Cristo dííⁿ yā animar ndís'tiī ní nduuti chí Cristo tee yā 'viich'εεtínūⁿ ndís'tiī ti neⁿ'é yā ndís'tiī ní nduuti chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs caneé yā ndúúⁿcū ndís'tiī ní nduuti chí neⁿ'é nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní ya'ai 'íínú nī 'iiⁿ'yāⁿ tuu'mi ní 'tiicá dííⁿ nī.

2 Dííⁿ nī chí cuuvi yeenú taavi cá caati snée nī 'túúcā. N'dáácā 'cuεεtinée nī ndúúⁿcū 'aama vaadi cadínūⁿ yeⁿ'é nī. Ní neⁿ'é nī dáámá nūⁿ 'aama nī ndúúⁿcū taama nī tan'dúúⁿcā Cristo neⁿ'é yā s'uuúⁿ. Ní 'tiicá ntúūⁿ neⁿ'é nī vi'í 'aama nī ndúúⁿcū taama nī. Ní nduuvidaamá nī ndúúⁿcū 'áámá espíritu yeⁿ'é nī ndúúⁿcū 'áámá staava yeⁿ'é nī.

3 Ní nguéeé diín nī dendu'ū chi ne^{n'e} maán nī o caavā chi ne^{n'é} nī ch'εετε maán nī caati ndiicúúⁿ 'cuεεtinée nī. Maaⁿ ní ca'áámá ca'aamá nī canée chí nadacadíinuⁿ nī ye^{n'e} hermanos ye^{n'é} nī chi néené n'dai ca hermanos ye^{n'é} nī nguéeé ti maán nī.

4 Ní mar 'áámá nī nguéeé n'nuúⁿ nī dendu'ū chi cuuvi ye^{n'e} maán nī caati n'nuúⁿ nī ntúuⁿ dendu'u chi n'daacā chi cuuvi ye^{n'e} tanáⁿ'ā hermanos ye^{n'é} nī.

5 Ní nguaaⁿ ndís'tiī ní tan'dúúcā chi Cristo nadacadíinuⁿ yā ye^{n'e} maán ya 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī canee chi nadacadíinuⁿ nī ye^{n'e} maaⁿ nī.

6 Ní n'dáá rá chí Cristo miiⁿ ti Ndyuūs 'yā, Cristo nguéeé 'āā fuerza diín yā chi cuuvi daamá yā ndúúcū Ndyuūs Chiidá yā.

7 Naati Cristo s'neeⁿ yā chi ch'εετε ye^{n'e} yā tanducué^{n'e} chi canée na va'ai chεεti nguuvi. Ní tan'dúúcā s'uúúⁿ 'tiicá yā. Ní tan'dúúcā 'áámá saⁿ'ā chi dichííⁿ vē 'iiⁿ'yāⁿ, 'tiicā núúⁿ yā. Ní ch'iindiyáaⁿ yā tan'dúúcā 'áámá saⁿ'a ye^{n'e} iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

8 Ní taachi canée yā tan'dúúcā saⁿ'a na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndiicúúⁿ n'dai diín yā ní ch'iindiveéⁿ yā taanduvéeⁿ chi ngaⁿ'ā Chiidá yā chi canée na va'ai chεεti nguuvi. 'Áará chí ch'i yā na cruz, ch'iindiveéⁿ yā nduudu ye^{n'e} Chiidá yā ní ca'á yā lugar 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

9 Ní cáávā chi diín Jesús, Ndyuūs diín yā chi Jesús ní ch'εετε cundaá yā na va'ai chεεti nguuvi. Ní Ndyuūs ca'á yā 'áámá chi duuchi yā chi ch'εετε n'dai nguéeé ti tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ye^{n'e} iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

10 Ní nducyáácá yā canée chi caāntiiⁿ yā yā taachi 'caandiveéⁿ yā chi duuchi Jesús miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ nducyaacá yā chi snee yā na va'ai ch'εεti nguuvi. 'Tiicá ntúūⁿ nducyaaca yā chi snee yā na yáⁿ'āa. 'Tiicá ntúūⁿ nducyaaca yā chi snee yā na infierno.

11 'Tiicá ntúūⁿ canee chi caaⁿ'maⁿ cuaacú yā chi Jesucristo miiⁿ ní 'iivú Ndyuūs. Ní caaⁿ'maⁿ cuaacú yā chi néené ch'εετε n'dai Ndyuūs chi Chiida yú.

Tiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní tan'duucā chi dεεve ye^{n'e} iⁿ'yeeⁿdí 'cūū 'tiicá yā

12 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos ye^{n'é} chi ne^{n'e} taaví, tan'dúúcā chi cue^{n'e} daāⁿmaⁿ i'téenu nī nduudu ye^{n'é} Ndyuūs taachi canée ndúúcū ndís'tiī, maaⁿ ní i'téenu nī

taachi 'āā yaⁿ'ai canée ye^{n'é} ndís'tiī. Maaⁿ ní 'va'á nī Ndyuūs. Ní ndís'tiī diín n'daacā nī ti Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā ndís'tiī ní diín n'daacā nī ndúúcū cuidado ye^{n'e} nducué^{n'e}.

13 Cuaacu chi Ndyuūs diín yā chi ndís'tiī ne^{n'é} nī diín nī nducué^{n'e} chi n'daacā. Ní Ndyuūs cunnee yā ndís'tiī chi diín nī. Ní 'cuiinú nī chiiⁿ chi diín nī tan'dúúcā chi ne^{n'e} yā chííⁿ chí n'daacā n'dai.

14 Maaⁿ ní ndís'tiī diín nī nducué^{n'e} ní nguéeé cueeⁿdiitú nī ndíí nguéeé 'cuuⁿ'máⁿ nī.

15 Ní ndúúti chi diín nī 'tuucā mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi ye^{n'é} nī o nguéeé n'daacā idiín nī caati deenú yā chi ndís'tiī daiyá Dendyuūs ndís'tiī. Ní nguéeé véé nuuⁿndi ye^{n'é} nī nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeé i'téenu yā Ndyuūs ní nguéeé n'daacā idiín yā. Ní tan'dúúcā 'áámá 'íiⁿ'nyúⁿ ngíí yáⁿ'āa taachi maāiⁿ 'tiicá nī.

16 Ní candeeé nī nduudu cuaacu ye^{n'e} Cristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ti nduudu miiⁿ diín chi 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cunduuchí yā cue^{n'e} daāⁿmaⁿ caati 'úú ní cuuvi yeenú taavi nguuvi chí ndaa Cristo taama vmnéⁿ'ēe. Ní deenú chi nguéeé tandii rá diín ndu'ú 'úú ndíí nguéeé nduu tandii rá diín ntiiⁿ'nyuⁿ ye^{n'é} Ndyuūs nguaaⁿ ndís'tiī.

17 Ndúúti chi nca'á vida ye^{n'e} maán ní ch'iī caavā ntiiⁿ'nyuⁿ ye^{n'é} Ndyuūs, tuuⁿ'mi ní cáávā chi 'āā itéenu nī Ndyuūs ní diín nī ntiiⁿ'nyuⁿ ye^{n'é} yā, tanducué^{n'e} chuū ní tan'dúúcā 'áámá ofrenda nanááⁿ Ndyuūs 'tiicā. Ní 'úú ní yeenú, ní cuuvi yeenú ndúúcū nī.

18 'Tiicá ntúūⁿ cáávā chuū ndís'tiī cuuvi yeenú nī. Ní cuuvi yeenú ntúūⁿ nī nduucú.

Ye^{n'e} hermano Timoteo ndúúcū hermano Epafrodito

19 Nduuti chi Señor Jesucristo ne^{n'é} yā chi 'úú idiín chiiⁿ chi nadacadíinuⁿ chí diín, tuuⁿ'mi ní caⁿ'á dicho'ó Timoteo nanááⁿ ndís'tiī nguuvi chí cuchí. Maaⁿ níicú cuuvi yeenú taachi cadiinúⁿ ní cuuvi deenú táácā snee ndís'tiī.

20 Ti nguéeé véé táámá compañero ye^{n'é} chí dáámá nadacadíinuⁿ sa nduucú tan'dúúcā Timoteo miiⁿ. Ní n'daacā idiiⁿ sa cuidado ye^{n'é} ndís'tiī.

21 N'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ i'nuúⁿ yā chi n'daacā ye^{n'e} maán yā ní nguéeé diín yā dendu'ū chi ntiiⁿ'nyuⁿ ye^{n'e} Cristo Jesús.

22 Naati ndís'tiī ní deenú nī ye^{n'e} Timoteo chi n'daacā canee sa ye^{n'e} nducué^{n'ē}. Ní deenú nī chi sa^{n'a} miiⁿ tan'dúú^{cā} daiyá chi dichí^{vē} sa 'úú, 'tíicā sa taachi nga^{n'á} 'nū evangelio chí nduudu ngai ye^{n'ē} Cristo.

23 Sá^{n'a} 'cūū nadacadí^{nū}úⁿ chi dicho'ó sa^{n'ā} nanááⁿ ndís'tiī naati ne^{n'ē} cadiinuúⁿ vmnaaⁿ táacā 'cweenú asuntos ye^{n'ē} núúⁿ nii^{n'yū}.

24 Maaⁿ ní véé confianza ye^{n'ē} ndúú^{cū} Ndyuūs chi núúⁿ nii^{n'yū} cuuví ndaá maáⁿ ní n'diichí ndís'tiī.

25 Ní nadicadí^{nū}úⁿ ntúūⁿ chi dicho'ó ye^{n'e} ndís'tiī hermano Epafrodito. Sa^{n'ā} miiⁿ idiiⁿ sa ntii^{n'nyu} nduucú ní diiⁿ sá luchar nduucú. Sa^{n'ā} miiⁿ ndís'tiī maáⁿ nī dicho'ó nī sa^{n'ā} nanááⁿ chí cuuvi cunnee sa 'úú ndúú^{cū} necesidades ye^{n'ē}.

26 Sa^{n'ā} miiⁿ neené ne^{n'e} sa n'diichi sa nducyaaca ndís'tiī ní neené nadacadí^{nū}úⁿ sa ye^{n'e} ndís'tiī caati ndís'tiī n'giindiveéⁿ nī chí ngítā sa.

27 Cuaacu ní^{n'nyū} chí neené ya'ai chíitā sa ti 'āā cháa 'cuū^{vī} sa. Naati Ndyuūs ní ya'āī 'iinú yā sa^{n'ā} ní nguéé dámaāⁿ sa^{n'ā} miiⁿ caati ndúú^{cū} 'úú ti 'úú nguεε cunee ndaāchī yiinú cá de'ē ca chí canéé ye^{n'ē}.

28 Ní cáāvā chuū ne^{n'e} cá dicho'ó sa^{n'ā} Epafrodito nanááⁿ ndís'tiī ní ndís'tiī cuuvi yeenú nī taachi snaaⁿ nī taama vmné^{n'ē} sa^{n'ā}. Ní 'tiicá ntúūⁿ 'úú nguéé nadacadí^{nū}úⁿ ndaachí ye^{n'ē} nī.

29 Ní taachi ndaa sa nanááⁿ ndís'tiī, 'cuáaⁿ nī Epafrodito ndúú^{cū} vaadī yeenú caati sa^{n'ā} miiⁿ hermano ye^{n'ē} nī ti i'téenu sa Señor Jesucristo ye^{n'e} yú. Ní diiⁿ nī honrar taná^{n'a} yā chí diiⁿ yā ntii^{n'nyu} ye^{n'ē} Ndyuūs tan'dúú^{cā} sa^{n'ā} miiⁿ.

30 Caati 'áará chí neené chíitā sa nī 'āā cháa 'cuū^{vī} sa cucáāvā chí diiⁿ sa ntii^{n'nyu} ye^{n'ē} Cristo, nguéé nadacadí^{nū}úⁿ sa ye^{n'e} vida ye^{n'e} maāⁿ sa ndúú^{cū} peligro chí cuuvi 'cuū^{vī} sa caati dichí^{vē} sa 'úú. Ní diiⁿ sa ntii^{n'nyu} ye^{n'ē} chí ndís'tiī maáⁿ nī ne^{n'ē} nī diiⁿ nī naati nguεε cuuvi diiⁿ nī.

3

Pablo yaa'ví yā contra ye^{n'e} 'ii^{n'yā} Israel chí necio ye^{n'e} ley ye^{n'ē} yā

1 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos ye^{n'ē} nga^{n'á} ngī ndís'tiī chí canéé chí cuuvi yeenú nī ti ye^{n'e} Señor Jesucristo ndís'tiī. Ní cáāvā

'úú nguéé de'ē vεε chí di'vaachi 'úú taachi dinguúⁿ ye^{n'e} ndís'tiī táámá vmné^{n'ē} chí cuuvi yeenú nī, ti canéé chí diiⁿ nī cáāvā chí cho'ōo n'dai ye^{n'ē} nī.

2 Nds'tiī ní diiⁿ nī cuidado ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chí tan'dúú^{cā} 'yaānā ti 'tiicá yā ti ne^{n'ē} yā circuncidar cuerpo ye^{n'e} sa^{n'a} chí nguéé sa^{n'ā} Israel sa. Nguéé n'daacā diiⁿ yā chí nadacadí^{nū}úⁿ yā chí canee chí diiⁿ yā circuncidar cuerpo ye^{n'e} sa^{n'ā} s'eeⁿ.

3 Ní cuaacu ní^{n'nyū} s'uuúⁿ ní tan'dúú^{cā} chí 'āā circuncidado s'uuúⁿ caati s'uuúⁿ dich'εεε yú Ndyuūs ndúú^{cū} espíritu ye^{n'e} maāⁿ yú. Ní s'uuúⁿ ní yeenu yú ti ye^{n'e} Señor Jesucristo s'uuúⁿ. Ní nguéé véé confianza ye^{n'ē} yú ye^{n'e} tan'dúú^{cā} chí 'āā circuncidado cuerpo ye^{n'e} yú.

4 Ní 'úú dendú^ū cuuvi cunee ndúú^{cū} confianza na vida ye^{n'ē} nanááⁿ 'ii^{n'yā} tí 'úú canéé circuncidado. Ní nguεε vεε mar 'áámá 'ii^{n'yā} chí cuuvi nadacadí^{nū}úⁿ cá yā ye^{n'e} nducué^{n'ē} chuū ndúú^{cū} confianza tan'dúú^{cā} chí cuuvi 'úú.

5 Caati taachi chíiⁿ nii^{n'ni} nguuvi chí ch'iidiyaáⁿ 'ii^{n'yā} diiⁿ yā circuncidar 'úú ní 'caacá yā seña na cuerpo ye^{n'ē} tan'dúú^{cā} chí diiⁿ yā ndúú^{cū} nducyaaca sa^{n'ā} 'líiⁿ ye^{n'e} ndaata Israel chí judíos. Ní 'úú ní ye^{n'e} 'ii^{n'yā} Benjamín 'úú. Ní 'úú ní sa^{n'a} ye^{n'e} 'ii^{n'yā} hebreo o Israel 'úú ndíiⁿ taachi ch'iindiyaáⁿ caati chíidá ní sa^{n'ā} hebreo yā. Ní 'úú ní sa^{n'a} fariseo 'úú ní diiⁿ ndúú^{cū} núú^{n'mán} staava ye^{n'ē} chíiⁿ chí nga^{n'a} ley ye^{n'e} 'ii^{n'yā} ye^{n'ē} ndaata ye^{n'ē}.

6 Ní 'úú ní neené necio 'úú chí diiⁿ ntii^{n'nyu} ye^{n'e} yaācū ye^{n'e} ndaata ye^{n'ē}. Ní 'úú i'nuuⁿca'ái 'ii^{n'yā} chí nge^{n'e} yaācū ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chí i'téenu yā Cristo. Ní diiⁿ nducué^{n'ē} chí nga^{n'a} ley ye^{n'ē} yú. Ní 'ii^{n'yā} nguéé cuuvi caa^{n'mán} yā chí véé nuuⁿndi ye^{n'ē}.

7 Naati nducué^{n'ē} chuū chí nadacadí^{nū}úⁿ chí cosas chí ch'εεε chí neené dichí^{vē} caavā 'úú, ní nducué^{n'ē} dendu'ū ye^{n'ē} 'āā chí'neéⁿ. Ní maaⁿ ní dichí^{vē} 'úú chí i'teenú Jesucristo.

8 Ní nguéé nadacadí^{nū}úⁿ cá ye^{n'e} nducué^{n'ē} dendu'ū ye^{n'ē} chí 'úú chí'neéⁿ ti diiⁿ cuenta chí dindaí nducué^{n'ē} dendu'ū ye^{n'ē} cáāvā chí n'dai taavi ca chí maaⁿ ní i'teenú Jesucristo chí 'iivú. Ní diiⁿ cuenta chí nducué^{n'ē} dendu'ū ye^{n'ē} ní

tan'dúúcā yaācāa, 'tíicā vεε, cáávā chi n̄'daáⁿ nducuéⁿē dendu'ū yeⁿé cáávā chi i'teenú Cristo. Ní sta'á Cristo tan'dúúcā chi 'iivú 'tíica yā.

9 Ní 'tíicā idiíⁿ ti maaⁿ ní 'úú ní yeⁿe Cristo 'úú. Maaⁿ ní caneé n'daacā nanááⁿ Ndyuūs. Nguéé cucáávā chi neⁿé caneé n'daacā nanááⁿ Ndyuūs cucáávā ley miíⁿ naati cucáávā chi i'teenú Cristo. Ní 'úú ní n'daacā ca 'úú nanááⁿ Ndyuūs caati neⁿé Jesucristo.

10 Níicú 'úú ní dámaāⁿ neⁿe chi 'úú snaáⁿ Cristo ní canee cuu^mmiⁿ chi canee ndúúcū maaⁿ poder chi diiíⁿ chi nduuchi Cristo yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā. Níicú cuuvi daamá nduucú yā chi 'cueenú cuuvi tan'dúúcā chi Cristo ch'eenú yā chií ndíi cuuvi 'cuūvi tan'dúúcā Cristo ch'īi yā.

11 Ní 'tiicá ntúūⁿ 'úú cuuvi deenú chi 'āā cuuvi nduuchi yeⁿē nguaaⁿ tináⁿā.

Diíⁿ yú luchar cáávā premio chi Ndyuūs caⁿ'a yā tée yā s'uuūⁿ

12 'Úú nguéé neⁿé caaⁿ'máⁿ ndís'tií chí 'āā tuneéⁿ tanducuéⁿe chuū caati 'āā cuéé ndaa n'daacā 'úú. Naati 'úú candíi cá cuááⁿ vmnaaⁿ ndúúcū chi i'teenú ní ngiínú ndíi taanduvéé tuneéⁿ yeⁿe premio chi cuuvi yeⁿé. Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ Cristo miíⁿ diíⁿ yā chi 'úú ní yeⁿé yā 'úú, caati cuuvi cuta'á premio miíⁿ.

13 Ní ndís'tií hermanos yeⁿé, 'úú māaⁿ nguéé nacadíinuúⁿ chi 'āā tuneéⁿ dendu'ū 'cūū. Naati chuū idiíⁿ chi cuuvi naáⁿ nducuéⁿē chi 'āā diíⁿ nguuvi chí ch'ó'ōo. Ní diíⁿ chí cuuvi tuneé nducuéⁿē chí cuuvi yeⁿé nguuvi chí cuchíi.

14 Ní 'íicú 'úú cuuvi diíⁿ nducuéⁿē caati cuuvi diíⁿ ganar vida cueⁿe daāⁿmaⁿ chí premio chí cuuvi yeⁿé chí cūneé na va'ai chεεti nguuvi ndúúcū Ndyuūs. Ndyuūs chí canéé na va'ai chεεti nguuvi yaa'ví yā s'uuúⁿ chí dátee yā s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿe yú vida cueⁿe daāⁿmaⁿ caati s'uuúⁿ ní yeⁿé Cristo s'uuúⁿ.

15 Ní nducyaaca yú chí n'daacā snée yú ndúúcū chí i'teenú yú, canee cuu^mmiⁿ chí nadacadíinuúⁿ yú 'tíicā chí nguéé tuneéⁿ yú. Ní nduuti chí tanáⁿ'a ndís'tií nguéé nadacadíinuúⁿ ní 'tíicā, tuu'mi ní Ndyuūs ní 'cuu^m'míⁿ yā ndís'tií chεε chí cuaacu.

16 Níicú chuū ní néené neⁿe cunéé chí dáámá nūuⁿ cadíinuúⁿ yú n'daacā ní

'cuεεtinee yú n'daacā ndúúcū chí 'āā deenu yú yeⁿé Ndyuūs.

17 Ndís'tií hermanos yeⁿé diíⁿ ní tan'dúúcā chí 'úú idiíⁿ. Ní nadacadíinuúⁿ n'dai ní yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuεεtinee n'daacā yā tan'dúúcā chí ch'iiⁿ'í 'nū 'iiⁿ'yāⁿ ní 'tiicá ntúūⁿ ch'iiⁿ'í 'nū ndís'tií.

18 Ní néené n'deeé cuuvi caⁿ'á ndís'tií chí véeé 'yaaⁿ taavi 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿé yā diíⁿ yā tan'dúúcā chí maáⁿ yā neⁿé yā. Ní nguéé neⁿe yā Cristo chí maáⁿ yā ch'īi yā na cruz. Maaⁿ ní ngaⁿ'á chuū taama vmnéⁿ'ēe ní néené ya'āi 'iinu ndíi chí ngεεcú yeⁿē.

19 Ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndaā tiempo chí ndái yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní dámaāⁿ neⁿé yā n'nuuⁿ yā chí che'e yā ndúúcū nducuéⁿē chí neⁿe yā. Ní dich'εεε maáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ taachi canee chí 'cuinaáⁿ yā caavā chí diíⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dámaāⁿ nadacadíinuúⁿ yā yeⁿe nducuéⁿē vicio chí véeé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

20 Naati s'uuúⁿ chí yeⁿe Cristo ní yáāⁿ vaacu yú ní va'ai chεεti nguuvi. Ní snée ngiinu yú Señor Jesucristo yeⁿe va'ai chεεti nguuvi chí ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe ní nadinguáⁿ'ái yā s'uuúⁿ.

21 Ní taachi Cristo ndaa yā, tuu'mi ní n̄'dááⁿ yā cuerpo yeⁿe yú chí cuerpo ndúúcū nuūⁿndí ndii cuerpo ngai yeⁿe yú chí tan'dúúcā cuerpo yeⁿé yā chí dεεve n'dai, 'tíicā cuerpo s'uuúⁿ. Ní 'tíicā Cristo caⁿ'a yā chí diíⁿ yā ndúúcū dáámá poder yeⁿē maáⁿ yā chí yeⁿē chí ngaⁿ'a ntiíⁿnyuⁿ yā yeⁿe taanduvéé chí véeé.

4

Canee chí yeenu yú nducuéⁿē tiempo ti s'uuúⁿ ní yeⁿe Cristo s'uuúⁿ

1 Maaⁿ ní ndís'tií hermanos yeⁿé chí neⁿé cáávā nducuéⁿē chuū neené neⁿé n'diichí ndís'tií. Ndís'tií ní diíⁿ ní chí 'úú ní yeenu ní véeé premio yeⁿé tan'dúúcā chí corona yeⁿé caati ndís'tií ní i'téenu ní Jesucristo. Canee diitú ní ndúúcū chí i'téenu ní yeⁿe 'iivu yú chí Cristo. 'Úú yaa'ví ndís'tií 'tíicā ti neⁿé taavi ndís'tií.

2 'Úú di'cuítú táⁿ'ā Euodias ní di'cuítú táⁿ'ā Síntique chí diíⁿ yā chí dáámá nūuⁿ cuuvi vaanicadíinūuⁿ yeⁿé yā tan'dúúcā chí canee chí diíⁿ hermanos chí i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿé yú.

³ Ní di'cuítú n'diī, sa'nā chi 'áámá canee nduucú na ntii'nyuⁿ chi cúnnee nī n'daataá hermanas chi diīⁿ yā ntii'nyuⁿ nduucú. N'daataá s'eeⁿ ní dichíí'vε yā 'úú naachi 'úú nga'ná nduudu ngai ye'né Cristo chi nadanguá'n'ai yā nducyaaca 'ii'yāⁿ. Ní cúnnee nī sa'nā Clemente ndúúcū taná'n'a yā chi nginneé yā 'úú ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chi duuchí yā ní canéé nguūⁿ na libro ye'né Ndyuūs naachi canéé nguūⁿ chi dúúchí nducyáácá 'ii'yāⁿ chi canduuchí yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

⁴ Ndís'tiī canéé chi yeenú nī nducuéⁿē tiempo caati ndís'tiī ní yeⁿe Señor Jesucristo ndís'tiī. Ní 'tíicā caaⁿmáⁿ ntuúⁿ taama vmnéⁿēe chi canee chi cuuvi yeenú nī.

⁵ Ní nducyaaca 'ii'yāⁿ cuuvi snaáⁿ yā ndís'tiī chi 'ii'yāⁿ n'dái taavi ndís'tiī. Ní ndís'tiī deenú nī chí niiⁿnuúⁿ canee Señor Jesucristo ye'né yú.

⁶ Ní nguéé de'ε vεε nadicadíínuuⁿ nī yeⁿe tanducuéⁿē. Ní taachi caaⁿmaⁿngua'á nī cuuvi nī Ndyuūs nducuéⁿē chi neⁿé nī. Ní taachi caacá nī Ndyuūs cucáávā chiiⁿ chi neⁿé nī ní ca'a ntuúⁿ nī gracias Ndyuūs.

⁷ Tuu'mi ní Ndyuūs téé yā vaadī 'diiīⁿ ye'né yā chí ch'εετε ca chi nguéé cuuvi tumicadíínuuⁿ nī yeⁿē. Níicú vaadī 'diiīⁿ miiⁿ ní nguáín'dai nī na staava ye'né nī ndúúcū vaanīcadíínuuⁿ ye'né nī caati ndís'tiī ní yeⁿe Cristo ndís'tiī.

Nadacadíínuuⁿ nī yeⁿe nducuéⁿē chi n'daacā

⁸ Ní ndís'tiī ní yeⁿe nducuéⁿē dendú'ū nadacadíínuuⁿ nī yeⁿe nducuéⁿē chi nduudu cuaacu, ní yeⁿe nducuéⁿē chí n'dai chi diīⁿ yú respetar, ní yeⁿe nducuéⁿē vaadī cuaacu, ní yeⁿe nducuéⁿē chí δεενε, ní yeⁿe nducuéⁿē chi neⁿe Ndyuūs chi nadacadíínuuⁿ nī, ní yeⁿe nducuéⁿē chi 'ii'yāⁿ deenu n'dái yā chi n'daacā. Ní nadacadíínuuⁿ nī yeⁿe tanducuéⁿē chi n'daacā ca chi cuuvi nī caaⁿmáⁿ nī yeⁿe 'tíicā, de'ε chúúcā n'daacā chuū.

⁹ Níicú diīⁿ nī dendu'ū chí ch'eeⁿ nī ye'né tan'dúúcā chi ch'iⁿí ndís'tiī. Ní diīⁿ nī tan'dúúcā chi ch'iindiveéⁿ nī ye'né chi n'geéⁿ ndís'tiī ní tan'dúúcā chi n'diichí nī chí 'úú idiīⁿ. Diīⁿ nī nducuéⁿē chuū. Ndyuūs chi canee ndúúcū vaadī 'diiīⁿ ye'né

yā ní canéé yā ndúúcū ndís'tiī ndúúcū vaadī 'diiīⁿ ye'né yā.

'Ii'yāⁿ yeⁿe yáāⁿ Filipos ca'á yā ofrendas Pablo

¹⁰ 'Uú ní yeenú taavi ti ye'né Señor Jesucristo ní caati ndís'tiī ní 'āā n'gaacu ntúuⁿ nī ní nadicadíínuuⁿ nī ye'né 'úú. Deenú chi ndís'tiī 'āā n'gaacú nī yeⁿe tiempo chí ch'ó'oo naati nguéé cuuvi cunneé nī 'úú, 'áará chí neⁿé nī.

¹¹ Ní 'úú nguéé nga'ná ndís'tiī ye'né chí nguεε véé ye'né caati maaⁿ ní 'āā deenú chí cuuvi yeenú ndúúcū de'ε chí véé ye'né.

¹² Ní 'āā deenú táácā chí diīⁿ taachi pobre 'úú, ní 'āā deenú táácā chí diīⁿ taachi véé cá ye'né. Ní 'āā deenú ntúuⁿ táácā chí cunee ndúúcū 'āā de'ε nūuⁿ chí cúchī ye'né, nduuti chí véé cá chí che'é o nduuti chí nguéé véé chí che'é, o nduuti chí véé taavi ca ye'né o nduuti chí nguéé de'ε vεε ye'né. Ní ye'né taanduvéé chuū ní deenú táácā cuuvi diīⁿ.

¹³ Ní 'úú ní cuuvi diīⁿ tanducuéⁿē chí cho'ō ye'né caati Cristo itée yā fuerzas 'úú.

¹⁴ Ní ndís'tiī ní n'daacā idiīⁿ nī chí chinnee nī 'úú taachi n'geenú ngii.

¹⁵ Ní ndís'tiī 'ii'yāⁿ yeⁿe yáāⁿ Filipos deenu n'daacá nī taachi cho'ó na yáⁿāa Macedonia ní tuca'á cāⁿa nduudu yeⁿe Cristo chí nadanguá'n'ai yā 'ii'yāⁿ na yáⁿāa Macedonia miiⁿ. Deenú nī chí taachi can'daá cueⁿé chí dámaāⁿ ndís'tiī chí ye'né yaācū Filipos tee nī 'úú tuumi chí ofrenda yeⁿe yaācū ye'né nī chí nnee nī 'úú.

¹⁶ Ní taachi 'úú canee na yáāⁿ Tesalónica, ndís'tiī ní tee nī 'áámá 'uūví cuuvi ayuda ndúúcū tuumī taachi 'āā véé necesidades ye'né.

¹⁷ Nguéé dámaāⁿ nacadíínuuⁿ yeⁿe chí cuta'á de'ε tuūmī chí ndís'tiī téé nī 'úú naati neⁿé chí snāⁿ chí cuuvi véé cá yeⁿe ndís'tiī, chiiⁿ chí Ndyuūs caⁿ'á yā téé yā ndís'tiī cucáávā chí ndís'tiī nnee nī 'úú.

¹⁸ 'Uú ní yaa'ví ndís'tiī chí 'āā sta'á nducuéⁿē chí tee nī 'úú ní ngo'ō ca cáávā necesidades ye'né. Ní maaⁿ ní chí sta'á yeⁿe hermano Epafrodito dendu'ū ofrenda chí dicho'o ndís'tiī. Ndúúcū chuū ní véé cá ye'né. Ní nducuéⁿē ofrenda chí dicho'o ndís'tiī 'úú, ní chuū ní 'áámá ofrenda chí n'dai taavi nanáāⁿ Dendyuūs. Ní tan'dúúcā 'áámá ofrenda chí ca'á nī Ndyuūs, tíicā

ofrenda ye^{n'}é nī. Ní ofrenda miiⁿ cosas chi Ndyuūs ne^{n'}e taavi yā.

¹⁹ Ní maaⁿ ní Ndyuūs ye^{n'}ē yú téé yā ndís'tiī nducué^{n'}ē dendu'ū chi necesidades ye^{n'}é nī ye^{n'}ē vaadī 'cuiica n'dai chi véé ye^{n'}é yā chi n'deee taavi ca. Chuū ní Ndyuūs dííⁿ yā ti s'uuúⁿ ní ye^{n'}é Cristo Jesús s'uuúⁿ.

²⁰ Maaⁿ ní caa^{n'}maⁿ yú chi Ndyuūs Chiida yú, ni ch'εετε ca ní ndεε´ε n'dái cá caati cue^{n'}e daāⁿmaⁿ 'tiicá yā.

'Cuiñū carta miiⁿ ndúúcu saludos

²¹ Maaⁿ ní nga^{n'}á ndúúcu nducyaaca ndís'tiī chi i'téenu nī Jesucristo: N'dai nī, nga^{n'}á. Hermanos ye^{n'}ē yú chi canéé nducú: N'dai ndís'tiī, nga^{n'}a yā.

²² Ní nducyáácá 'ii^{n'}yāⁿ chi snée yā 'muuⁿ nduucú ní i'téenu yā Cristo: N'dai ndís'tiī, nga^{n'}a yā. 'Tiicá ntúūⁿ 'ii^{n'}yāⁿ chi snée na va'ai ye^{n'}e César chi emperador ye^{n'}e Roma: N'dai ndís'tiī, nga^{n'}á yā.

²³ Ní Jesucristo ye^{n'}e yú itée yā nducyaaca ndís'tiī nducué^{n'}ē chi n'dai taavi ca ye^{n'}é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ COLOSAS

*Pablo idinguúⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi naⁿ'a
yāacū na yāāⁿ Colosas*

¹ 'Úú Pablo 'úú ní 'úú apóstol yeⁿ'e Señor Jesucristo caati 'tíicā neⁿ'é Ndyuūs.

² 'Úú ní ndúúcū hermano Timoteo idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Ndyuūs ní i'téenu yā Jesucristo, 'iiⁿ'yāⁿ chi snée yā na yāāⁿ Colosas. Neⁿ'é chi Ndyuūs Chiida yú tee yā ndís'tiī vaadī n'dai ca yeⁿ'é yā ndúúcū vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā.

*Pablo ngaⁿ'angua'á yā caava 'iiⁿ'yāⁿ chi
i'téenu yā Jesucristo*

³ Taachi ngaⁿ'angua'á 'nū, 'úú ndúúcū Timoteo cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ca'á 'nū gracias Ndyuūs Chiidá Señor Jesucristo yeⁿ'e yú caavā ndís'tiī.

⁴ 'Tíicā diīⁿ 'nū ti caati náⁿ'ā hermanos yeⁿ'e yú ndaá yā nanááⁿ nús'uu 'āā yaa'ví yā yeⁿ'é ndís'tiī tan'dúúcā chi i'téenu nī Cristo Jesús ní tan'dúúcā chi dineⁿ'e nī nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Ndyuūs.

⁵ Chuū ní cucáāvā chí snée ngiinú nī chiiⁿ chi cuuvi yeⁿ'é nī chi Ndyuūs nguáin'dai yā na va'ai chεeti nguuvi cáāvā ndís'tiī. Ní 'āā ch'iindiveéⁿ nī nduudu cuaacu chi yeⁿ'é Cristo. Ní nduudu cuaacu miiⁿ ní cuuvi nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ ní véé chí cuuvi yeⁿ'é nī.

⁶ Ní nduudu miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā nanááⁿ ndís'tiī, ní maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi snee núúⁿmán in'yeeⁿdī. Ní tan'dúúcā 'áámá cosecha chí véé n'gui'i yeⁿ'é, 'tíicā nduudu miiⁿ caati n'giita nduudu miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ nduudu miiⁿ 'cui-ita na staava yeⁿ'e ndís'tiī ndii nguuvi chí ch'iindiveéⁿ nī yeⁿ'é. Ní tuumicadínuuⁿ cá nī chεē chí cuaacu yeⁿ'e vaadī n'dai yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'é yú chí Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ ní taacā Ndyuūs dineⁿ'é yā s'uuúⁿ.

⁷ Chuū ní ch'eeⁿ nī yeⁿ'e saⁿ'ā Epafras chí saⁿ'ā chí neené neⁿ'e yú. Ní dáámá nginnee sa s'uuúⁿ. Ní 'áámá canee sa na ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Cristo. Ní diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Cristo nguaaⁿ ndís'tiī.

⁸ Saⁿ'ā miiⁿ ní ndaa sa nanááⁿ nús'uu ní ngaⁿ'a cuaacu sa yeⁿ'e ndís'tiī. Ní

ngaⁿ'a sa chí ndís'tiī dineⁿ'é nī 'iiⁿ'yāⁿ caati Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs caneé yā ndúúcū ndís'tiī.

⁹ Ní cáāvā chuū ntúūⁿ nús'uu ndii tiempo chí ch'iindiveéⁿ 'nū yeⁿ'e ndís'tiī nguéé s'neeⁿ naaⁿ 'nū caⁿ'angua'á 'nū caavā ndís'tiī. Ngiicá 'nū chí maaⁿ Ndyuūs ch'iⁿ'í yā ndís'tiī nducueⁿ'é chí neⁿ'é yā chí diīⁿ nī. Ní ngiicá 'nū Ndyuūs chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs tee yā ndís'tiī nducueⁿ'e vaadī deenu ndúúcū vaanīcadínuuⁿ chí yeⁿ'é Ndyuūs.

¹⁰ Ngaⁿ'angua'á 'nū chí ndís'tiī cuuvi 'cueⁿtinéé n'daacá nī nanááⁿ Jesucristo ti yeⁿ'é yā s'uuúⁿ. Ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ diīⁿ nī tan'dúúcā chí neⁿ'e Señor yeⁿ'e yú. Ní 'íicú véé n'gui'i yeⁿ'é nī yeⁿ'e tanducueⁿ'é chí n'daacá chí idiīⁿ nī. Ní cuuvi 'cueⁿ'e ca nī yeⁿ'e vaadī deenu chí yeⁿ'e Dendyuūs.

¹¹ Ngiicá 'nū Ndyuūs chí tee yā ndís'tiī poder yeⁿ'é yā chí ch'εεε ca chí cuuvi diīⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é nī ndúúcū poder chí yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'íicú ndúúcū paciencia cuuvi chεé nī yeⁿ'e tanducueⁿ'é chí 'iiⁿ'yāⁿ diīⁿ yā ndúúcu nī. Ní yeenú nī.

¹² Ní ndís'tiī canéé chí ca'á nī gracias Ndyuūs Chiida yú caati Ndyuūs diīⁿ yā ndúúcu yú chí véé parte yeⁿ'e yú naachi cuuvi yeⁿ'e yú ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí i'téenu yā Cristo. Ní caⁿ'a yā chí tee yā s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'e yú ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí yeⁿ'é yā taachi ndaa yú na lugar chí dεεε ca naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'é.

¹³ Canéé chí ca'á nī gracias Ndyuūs caati nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'e saⁿ'ā chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e maaⁿ. Ní Ndyuūs dicho'ó yā s'uuúⁿ naachi canéé Jesucristo chí ngaⁿ'ā ntiiⁿnyúⁿ yā. Jesucristo ní Daiyá Ndyuūs chí Ndyuūs neⁿ'e taaví yā.

¹⁴ Níicú Jesucristo cuaí yā s'uuúⁿ ndúúcū precio chí yuúúⁿ yeⁿ'é yā taachi ch'iī yā na cruz cucáāvā s'uuúⁿ. Ní cáāvā chuū Ndyuūs nadach'εεcú yā s'uuúⁿ yeⁿ'e nuūⁿndī yeⁿ'e yú.

*Chi nduuvidaama yú ndúúcū Ndyuūs
cucáāvā chí Cristo ch'iī yā*

¹⁵ Jesucristo ní tan'dúúca Ndyuūs chí-ida yú chí nguéé inaaⁿ yú, 'tiicá yā. Ní Cristo miiⁿ 'āā canéé yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chí diⁿ'dái yā núúⁿmán in'yeeⁿdī.

16 Ní Ndyuūs yeⁿe yú ndúú^cū Cristo miiⁿ din'dái yā tanducuén^{'ē} dendu'ū chi véé. Din'dái yā tanducuén^{'ē} dendu'ū chi véé nanguuvi. 'Tiicá ntúūⁿ na yáⁿ'āa yeⁿ'ē chi inaaⁿ yú ndúú^cū yeⁿ'ē chi nguée inaaⁿ yú. N'dáá rá chi véé ángeles chi yeⁿ'e Ndyuūs ndúú^cū ángeles chi yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ chi ngaⁿ'ā ntiiⁿ'nyuⁿ na 'yúúⁿé ndúú^cū 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē chi ngaⁿ'á yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē naciones na iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū ndúú^cū 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē ndúú^cū poder yeⁿ'e yā, tanducuén^{'ē} ní Cristo miiⁿ din'dái yā ní 'iivi yeⁿ'e tanducuén^{'ē}.

17 Cristo miiⁿ ní ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā yeⁿ'e tanducuén^{'ē} dendu'ū. Ní Cristo miiⁿ diíⁿ yā chi tanducuén^{'ē} dendu'ū chi véé canéⁿ lugar yeⁿ'ē ndúú^cū orden.

18 Ní Cristo miiⁿ ní tiíⁿ yā yeⁿ'e cuerpo chi yaā^cū yeⁿ'e yā chi nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Cristo. Ní ca'á yā vida 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'é yā. Ní Cristo miiⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā, caati lugar chi vmnááⁿ vmnaaⁿ cuuvi yeⁿ'é yā yeⁿ'e nducuén^{'ē} dendu'ū chi véé.

19 Ní Ndyuūs Chiida yú neⁿ'é yā chi Cristo miiⁿ canéⁿ yā ndúú^cū nducuén^{'ē} poder chi yeⁿ'é Ndyuūs.

20 Ní cucáá^vā Cristo miiⁿ Ndyuūs Chiida yú neⁿ'é yā diíⁿ yā chi cuuvi yeⁿ'é Cristo tanducuén^{'ē} dendu'ū taama vmnéⁿ'ēe tan'dúú^cā tanducuén^{'ē} chi véé vmnááⁿ vmnaaⁿ na va'ai chεeti nguuví. 'Tiicá ntúūⁿ cuuvi yeⁿ'é yā tanducuén^{'ē} chi véé na iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū. Ní diíⁿ yā chi véé vaadī 'diiíⁿ cáá^vā yuuúⁿ yeⁿ'ē Jesucristo chi can'daā taachi ch'ií yā na cruz.

21 Ní tiempo chi 'āā chó'ōo ndís'tií ní tan'dúú^cā 'iiⁿ'yāⁿ chi snúⁿ yā yúúⁿí 'tíicā ndís'tií. Ní nguεε deenú nī Ndyuūs caati diíⁿ nī cosas chi nguée n'daāca. Ní ndís'tií ní contra yeⁿ'e Ndyuūs ndís'tií. Ní nguée n'daacā staava yeⁿ'é nī. Naati maaⁿ ní Ndyuūs nch'εεcú yā nuuⁿ'ndi yeⁿ'e ndís'tií. Maaⁿ ní amigos yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tií.

22 Ní diíⁿ yā chi nduuvidaamá nī ndúú^cū Ndyuūs cáá^vā chi cuerpo yeⁿ'e Jesucristo ch'ií na cruz. Ní Jesucristo ch'ií yā caavā s'uuúⁿ chi ndaa yā ndúú^cū s'uuúⁿ nanááⁿ Ndyuūs Chiida yú. Ní Cristo ch'iíⁿ'í yā chi s'uuúⁿ ní yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ ní dεεve vida yeⁿ'ē yú. Níicu 'āā ntéé caaⁿ'maⁿ Ndyuūs chi

véé nuuⁿ'ndi yeⁿ'e yú.

23 Maaⁿ ní canee chi i'téenu n'daacā nī nduudu cuaacu ní cunee diitú nī ndúú^cū chi i'téenu nī chi yeⁿ'e Cristo. Ní cu'téenu cá nī nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesucristo chi ch'iⁿ'i chéé chi cuuvi yeⁿ'e yú ní yeⁿ'ē chi cunee ngiinu yú. Ní nguée diví nī yeⁿ'e nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesucristo ti n'daacā canee nī nanááⁿ yā ní cunee ngiinu cá nī. Nduudu cuaacú 'cūū yeⁿ'e Jesucristo miiⁿ maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cheⁿ'e yā candεε yā chí cuuvi yeⁿ'ē nducyáá^cá 'iiⁿ'yāⁿ chi snéé na iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū. Ní nduudu cuaacu miiⁿ chiiⁿ chi 'úú Pablo ngaⁿ'a caati 'tíicā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é.

Pablo nginneé yā 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Jesucristo

24 Maaⁿ ní yeenú taaví yeⁿ'ē chi n'geenú ngii cucáá^vā ndís'tií chi i'téenu nī nduudú 'cūū. Ní 'tíicā maaⁿ ní yeenú taaví chi 'cueenú cuuvi na cuerpo yeⁿ'é tan'dúú^cā chi ch'eenú chií Cristo na cuerpo yeⁿ'e yā cucáá^vā 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ ní yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yā. Ní 'tíicā diíⁿ cumplir vaadī ya'ai yeⁿ'e Cristo cucáá^vā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yā.

25 Ndyuūs tee yā ntiiⁿ'nyuⁿ 'cūū yeⁿ'é chi diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yaacū yeⁿ'é yā. Ní diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs nguaaⁿ ndís'tií chi nguée yeⁿ'ē ndaata Israel caati 'tíica cuuvi cuaacu nduudu yeⁿ'e Ndyuūs chi ngaⁿ'a ndii cuááⁿ vmnaaⁿ.

26 Ní nduudú 'cūū nguée deenú 'iiⁿ'yāⁿ caati canúúⁿ n'de'ei ndii tiempo chi 'āā 'cuéé 'iiⁿ'yāⁿ iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū, naati maaⁿ ní chuū ch'iⁿ'i Cristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā.

27 Níicu Ndyuūs neⁿ'é yā chi nducyáá^cá 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é yā, 'iiⁿ'yāⁿ chi Israel s'eeⁿ yā ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée Israel s'eeⁿ yā, nducyaaca yā cuuvi deenú yā vaadī 'cuiica yeⁿ'ē chi canúúⁿ n'de'ei. Chuū ní secreto miiⁿ. Cristo canéⁿ yā ndúú^cū ndís'tií chí nguée 'iiⁿ'yāⁿ Israel yā. Ní ndúú^cū Cristo miiⁿ snee ngiinú nī chi caⁿ'á nī na va'ai chεeti nguuví.

28 Nús'uu ní ngaⁿ'á 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Cristo nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nducuén^{'ē} ngi'cueén 'nū 'iiⁿ'yāⁿ ndúú^cū vaadī deenu caati cuuvi deenú n'daacā yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cuuvi

yeⁿé Cristo 'iiⁿyāⁿ ní n'daacā caneé yā nanááⁿ Jesucristo.

²⁹ Ní cáávā chuū 'úú idiíⁿ ntiiⁿnyúⁿ 'cūū, ní diíⁿ diituú taavi nducuéⁿē tiempo ndúúⁿcū nducuéⁿē poder chi Ndyuūs itée yā 'úú.

2

¹ 'Úú neⁿé chi ndís'tiī cadíinuūⁿ nī chi díituú diíⁿ ntiiⁿnyuⁿ caavā ndís'tiī ní cáávā 'iiⁿyāⁿ chi snéé na yáāⁿ Laodicea, ní cáávā 'iiⁿyāⁿ chi nguéeⁿ n'diichi tandii yā naáⁿ.

² Neⁿé chi nducyáácá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ndúúⁿcū ndís'tiī cuuvi diitú nī ndúúⁿcū staava yeⁿé nī. Ní nguéeⁿ 'va'á nī. Ní dáámá nadacadíinuūⁿ nī, nī dineⁿé nī 'aamá nī taama nī. Ní deenu cá nī yeⁿe nducuéⁿē vaadi cuaacu, ní diituu caneé nī ndúúⁿcū chi i'téenu nī. Ní 'íicú cuuvi deenu cá nī chiiⁿ chi Ndyuūs cunuūⁿ n'de'éei yā chi yeⁿe maaⁿ Jesucristo miiⁿ. Ní 'íicú cuuvi diituu cá nī ndúúⁿcū chi i'téenu nī yeⁿe Jesucristo.

³ Caati ndúúⁿcū Cristo miiⁿ tanducuéⁿē chi véé yeⁿe vaadi deenu ndúúⁿcū vaadi cadíinuūⁿ ní yeⁿé yā ndúúⁿcū nducueⁿē cosa chi cunuúⁿ n'de'ei yeⁿe nducyáácá 'iiⁿyāⁿ.

⁴ Ní nducuéⁿē chuū ngaⁿ'á chi nguéeⁿ du'ū véε canche'ei ndís'tiī ndúúⁿcū nduūdū yaadi yeⁿé yā.

⁵ Ní chuū ngaⁿ'á caati 'áará chi nguεε caneé ndúúⁿcū ndís'tiī cuuvi deenú nī chi nadacadíinuūⁿ taavi yeⁿe ndís'tiī. Ní yeenú taavi 'úú taachi n'giindiveéⁿ chi n'daacā idiíⁿ nī ní díituu caneé nī ndúúⁿcū nduudu cuaacu yeⁿe Cristo chi i'téenu nī.

⁶ Maaⁿ ní tan'dúúⁿcā chi i'téenu nī Señor Jesucristo yeⁿé yú 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī chi yeⁿé Cristo canéé chi n'gεεtinéé n'daacá nī cáávā Señor Jesucristo yeⁿé yú nginnee yā ndís'tiī.

⁷ Ní canéé chi diiⁿ n'daacá nī ndúúⁿcū nducuéⁿē caati cu'téenu cá nī Jesucristo. Ní cu'téenu cá nī nguuvi nguuvi tan'dúúⁿcā chi ch'eēⁿ ndís'tiī. Ní nguéeⁿ ndaacadaamí nī yeⁿe chi i'teenú nī. Ní cuéⁿé daāⁿmaⁿ ngaⁿ'á nī, gracias Ndyuūs ti yeⁿé yā ndís'tiī.

Yeⁿé vida ngai yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Cristo

⁸ Maaⁿ ní diiⁿ nī cuidado ndís'tiī yeⁿe maáⁿ nī chí mar 'áámá saⁿ'ā nguéeⁿ castaⁿ'a sa ndís'tiī caavā vaanicadíinuūⁿ ch'εεté yeⁿé sa ndúúⁿcū nduudu yaadi yeⁿé sa. Ní

nguéeⁿ canche'ei sa ndís'tiī caati nduudu yeⁿé sa chí sta'a sa yeⁿe vaanicadíinuūⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ ní yeⁿe costumbre yeⁿé 'iiⁿyāⁿ yeⁿé iⁿ'yeēⁿdī. Ndíi nguéeⁿ sta'a sa yeⁿé vaanicadíinuūⁿ yeⁿé Cristo.

⁹ Caati nducuéⁿē chi véé ní yeⁿe Ndyuūs ndúúⁿcū daiya yā Jesucristo. Jesucristo miiⁿ ní Ndyuūs 'yā ní dáámá yā ndúúⁿcū chiidá yā. 'Tíica yā.

¹⁰ Ní nducuéⁿē chi véé ní yeⁿe ndís'tiī caati ndís'tiī ní yeⁿe Cristo ndís'tiī. Jesucristo miiⁿ ní ndíi tiiⁿ yā yeⁿe tanducuéⁿē 'iiⁿyāⁿ ní yeⁿe tanducuéⁿē 'iiⁿntyéⁿē yeⁿe tanducuéⁿē nación ní yeⁿe tanducuéⁿē poder yeⁿe yááⁿ'n'guinūⁿ chi véé na iⁿ'yeēⁿdī 'cūū.

¹¹ Ndís'tiī nguéeⁿ 'iiⁿyāⁿ circuncidado yā na cuerpo yeⁿé yā. Naati cáávā chi ndís'tiī ní yeⁿe Jesucristo ndís'tiī, Cristo ní diiⁿ yā cuenta chi ndís'tiī tan'dúúⁿcā 'iiⁿyāⁿ chí circuncidado yā ndís'tiī taachi Jesucristo nadanguáⁿ'ai yā ndís'tiī yeⁿe poder yeⁿe nuūⁿndī chi véé na cuerpo yeⁿé nī.

¹² Ní taachi chεεdinuūⁿniⁿ yā ndís'tiī, tuu'mi ní caneé nī tan'dúúⁿcā chí ch'εεchí nī na yáinyāⁿ ndúúⁿcū Cristo ní caneé nī tan'dúúⁿcā chi nadacueéⁿ nī yeⁿé nguaaⁿ tináⁿ'ā ndúúⁿcū Cristo. 'Tíica rá váá caati i'téenu nī poder yeⁿe Ndyuūs chí diiⁿ chí nacueeⁿ Jesucristo yeⁿé nguaaⁿ tináⁿ'ā.

¹³ Ní tiempo chí chó'oo espíritu yeⁿe ndís'tiī ní n'diī cucáávā nuuⁿndi chí diiⁿ nī. Ní nguéeⁿ ndís'tiī 'iiⁿyāⁿ circuncidado yā ndís'tiī. Naati maaⁿ ní Ndyuūs tee yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ndís'tiī dáámá dáámá ndúúⁿcū Cristo ti Ndyuūs nadanch'εεcú yā yeⁿé tanducuéⁿē nuuⁿndi yeⁿé nī.

¹⁴ Cuááⁿ vmnaaⁿ canee yú ndúúⁿcū nducuéⁿē cuenta yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yú ti nguεε diiⁿ yú tan'dúúⁿcā chí ngaⁿ'a ley yeⁿé Ndyuūs. Ní cáávā ley miiⁿ ní cuenta yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yú diiⁿ condenar s'uuúⁿ. Naati Cristo nadíi'vé yā 'áámá vmnéⁿēe cuenta yeⁿe nuuⁿndi yú taachi ch'iī yā na cruz cáávā s'uuúⁿ. Ní cáávā chí ch'iī yā cáávā s'uuúⁿ ní tan'dúúⁿcā chí nadatuūví yā ley miiⁿ ti nguéeⁿ cuuvi condenar s'uuuⁿ.

¹⁵ Ní taachi Cristo ch'iī yā na cruz chεεé yā yeⁿe nducuéⁿē 'iiⁿntyéⁿē yeⁿe espíritu chí nguéeⁿ n'daacā ndúúⁿcū poder yeⁿé yā. Ní diiⁿ yā chí 'cuinaaⁿ espíritu s'eeⁿ nanááⁿ

nducyáácá espíritus. Ní Cristo ch'i'n'í yā nducyáácá 'ii'n'yān chi ch'éε yā ye'n'e espíritus.

In'nuún nī nducué'n'ē chi ye'n'ē va'ai ch'εeti nguuvi

16 Maa'n ní ngu'éε nacadínuu'n nī ye'n'e 'ii'n'yān chi diín yā condenar ndís'tiī caavā dendu'ū chi ngu'éε chi nge'é nī ndúúcū chi ngi'i nī o ndúúcū ye'n'ē chi diín nī taachi véé 'viicu s'ee'n ndúúcū 'viicu ye'n'e 'ii'yū ngai ndúúcū 'viicu ye'n'e sábadó chí nguuvi chi ntaaví'tuunúū'n 'ii'n'yān.

17 Nducué'n'ē 'viicu ndúúcū chi diín 'ii'n'yān ní ch'i'n'í ye'n'e Cristo chi cuchíi, naati nducué'n'ē chuū cuaacu ní'nyú'n nga'n'ā chi ye'n'e Cristo mii'n.

18 Ngu'éε nadacadínuu'n nī ye'n'e 'ii'n'yān chi diín yā condenar ndís'tiī caati nga'n'a yā chí n'diichí yā visiones. 'Ii'n'yān s'ee'n nadacadínuu'n yā chi n'g'εεε maán yā caavā cosas chi n'diichí yā. 'Ii'n'yān s'ee'n nga'n'a yā chi canee chi ndiicuú'n nī maán nī ní dich'εεtē nī ángeles. 'Ii'n'yān s'ee'n diín yā cosas chi ngu'éε deenú yā ye'n'ē ní n'g'εεε maán yā caavā chi nadacadínuu'n yā ye'n'e cosas chi cand'εε ye'n'ē maa'n tíi'n yā.

19 'Ii'n'yān s'ee'n ngu'éε canee yā ndúúcū nduudu cuaacu ye'n'é Jesucristo. Cristo mii'n ní tíi'n ye'n'e cuerpo ye'n'é yā chi 'ii'n'yān chi i'téenu yā 'yā. Ní Cristo mii'n ní diín yā chi nducué'n'ē 'ii'n'yān ye'n'é yā ní n'giita yā caati i'téenu cá yā ye'n'é yā. Ní Cristo mii'n diín yā chi nducyáaca 'ii'n'yān ye'n'é yā canee yā tan'dúúcā chi nduuví daamá yā tan'dúúcā cuerpo ye'n'e yú nduuví daama ye'n'ē ndúúcū 'iini ndíi nduū. 'Tíicā diín Cristo tan'dúúcā chi ne'n'e Ndyuūs.

20 Maa'n ní ndís'tiī 'āā ch'i'i nī taachi ch'iī Jesucristo. Ní canee nī libre ye'n'e reglas ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū. Maa'n ní, ¿d'é'ē cuuvi chi n'g'εεtinéé ndís'tiī tan'dúúcā chi ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū ndís'tiī? ¿D'é'ē cuuvi chi i'téenu nī reglas ye'n'ē i'n'yee'ndí 'cūū chi nga'n'a 'tíicā?

21 Ngu'éε tuu'ví nī chuū, ngu'éε che'é nī cosa 'cūū, ní ngu'éε cuta'á nī cosa 'cūū na ta'á nī.

22 Ní reglas mii'n chíi'n chi 'ii'n'yān din'dái yā ní chíi'n chí ca'cueen yā 'ii'n'yān. Nducué'n'ē reglas 'cūū ngu'éε dichíi'vē caati Ndyuūs

ca'á yā 'ii'n'yān cosas caati cuuvi che'é yā ye'n'ē.

23 Cuaacu chi 'ii'n'yān sta'á yā reglas mii'n tan'dúúcā chi ch'i'n'í chi ye'n'ē vaadí deenu ye'n'é 'ii'n'yān. Reglas mii'n ch'i'n'í chi ye'n'ē religión chi nga'n'ā chi 'ii'n'yān canee chí dich'εεtē yā ángeles. Ní reglas mii'n ch'i'n'í chí 'ii'n'yān canee chí ndiicuú'n yā maán yā ní ch'i'n'í chi 'ii'n'yān canee chí 'cueenú yā cuuvi na cuerpo ye'n'e yā. Naati ngu'éε dichíi'vē mar 'áámá regla ye'n'ē chí diín ayudar 'ii'n'yān caati ngu'εε dinuu'ndí yā tan'dúúcā chi ne'n'e dii'n cuerpo ye'n'é yā.

3

1 Maa'n ní chi ndís'tiī ní 'āā nduuchí nī ye'n'ē nguaa'n tinán'ā dáámá ndúúcū Jesucristo, ndís'tiī in'nuún nī dendu'ū chi ye'n'ē va'ai ch'εeti nguuvi naachi Cristo véé yā lado ye'n'e honor ye'n'ē Ndyuūs chí lado tá cuaacú yā.

2 Ní nadacadínuu'n nī ye'n'e nducué'n'ē chi ye'n'e Ndyuūs ní ngu'éε ye'n'ē nducué'n'ē chí véé i'n'yee'ndí 'cūū.

3 'Tíicā ndís'tiī ní ch'i'i nī dáámá ndúúcū Cristo ní canee nī tan'duucā chí ch'iī cuerpo ye'n'é nī. Maa'n ní canúú'n n'de'ei vida ye'n'é nī ndúúcū Cristo nanáán Ndyuūs.

4 Maa'n vida ye'n'e yú ní cuaacu chí Cristo. Ní taachi ndaa Cristo taama vmné'n'ēe tuu'mi ní s'uuú'n ndaa yú nduucú yā ní véé parte ye'n'e yú nduucú yā na va'ai ch'εeti nguuvi.

Ye'n'e vida ndiicúū ye'n'ē yú ní ye'n'e vidā ngai ye'n'ē yú

5 Maa'n ní dii'n yú cuenta chí ch'iī cuerpo ye'n'e yú ní 'āā ntéé dii'n yú nuu'ndí. N'diichí nī, véé nuu'ndí nguaán nī. Ne'n'é nī 'áámá sa'n'ā o 'aama n'daataá chí ngu'éε ye'n'é nī. Ní ne'n'é nī dii'n nī cosa chí ngu'éε ye'n'é Ndyuūs. Ní ne'n'é nī n'diichí nī 'áámá n'daataá o 'áámá sa'n'ā chí ngu'éε ye'n'é nī. Ní ne'n'é nī dendu'ū chí ngu'éε ye'n'e nī. 'Tíicā nī. Ní canee nī tan'dúúcā chí i'téenu nī ídolos chí imágenes.

6 Nducué'n'ē chuū ní nuu'ndí. Ní Ndyuūs dii'n yā castigar nducyáácá 'ii'n'yān chí ngu'éε dii'n yā tan'dúúcā chí nga'n'a yā.

7 'Tíicā 'āā dinuu'ndí ndís'tiī tiempo chí 'āā chó'ōo.

8 Maaⁿ ní 'āā ntéé dííⁿ nī nuuⁿndi. Nguéé ditaáⁿ nī, nguéé caaⁿ'maⁿ taáⁿ nī. Nguéé dííⁿ nī cosas chí nguεε n'daācā 'aamá nī ndúúcu taamá nī. Nguéé caaⁿ'máⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ chííⁿ chí nguéé n'daāca chí maáⁿ yā dííⁿ yā. Nguéé caaⁿ'máⁿ nī mar 'áámá nduudu chí nguéé n'daacā.

9 Nguéé caaⁿ'máⁿ nī nduudu yaadi 'aama nī ndúúcu taama nī. Nguéé dííⁿ nī 'túúca caati 'āā dicuenta nī tan'dúúca chí 'āā chíi cuerpo yeⁿ'é nī ndúúcu nducuéⁿ'é chí nguéé n'dáāca chí 'āā dííⁿ nī.

10 Ní maaⁿ ní cuerpo yeⁿ'é nī ní tan'dúúca cuerpo chí ngai chí Ndyuūs dííⁿ yā. Ní nguuví nguuví dííⁿ yā chí ndís'tiī cuuví nī tan'dúúca Ndyuūs, 'tiicá nī. Ní 'iícú Ndyuūs dííⁿ yā chí cuuvi deenu cá nī yeⁿ'é Ndyuūs.

11 Caati nanááⁿ Jesucristo miiⁿ nguéé dε'ē vεε nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ nguéé yeⁿ'é ndaata 'iiⁿ'yāⁿ Israel o 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é ndaata 'iiⁿ'yāⁿ Israel. Nguéé dε'ē vεε nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ ní circuncidado yā o nguéé circuncidado yā. Nguéé dε'ē vεε nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúca chí snéé yúúni, o nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúúca chí 'iiti 'cuεeti. Nguéé dε'ē vεε nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ chí dichíⁿ'vε 'iivi yeⁿ'é yā, o 'iiⁿ'yāⁿ chí snéé libre yā. Dámaaⁿ dichíⁿ'vε chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'é Cristo ní Cristo canee yā nduucu yā.

12 Ndís'tiī ní yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī. Ní Ndyuūs dineⁿ'é yā ndís'tiī ní nndeεvε yā ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī. Maaⁿ ní ndís'tiī canee chí diya'ái nī 'iiⁿ'yāⁿ ní din'daāca cá nī. Nguéé dich'εεté nī maáⁿ nī naati dííⁿ nī nducuéⁿ'é ndúúcu vaadi ndiicúúⁿ.

13 Ní nginneé nī 'aamá nī taama nī. Ní cuchéé nī yeⁿ'é nducuéⁿ'é. Ní nadach'εεcú nī 'iiⁿ'yāⁿ chí dííⁿ yā 'áámá falta ndúúcu nī. Ní tan'dúúca chí Cristo nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é nī, 'tiicá ntúúⁿ nadach'εεcú nī yeⁿ'é 'aama nī ndúúcu taama nī.

14 Nguaaⁿ nducuéⁿ'é chí dííⁿ nī, dineⁿ'é taavi cá nī 'iiⁿ'yāⁿ ti taachi dííⁿ nī 'túúca canee nī tan'dúúca chí nduuvidaamá nī yeⁿ'é nducuéⁿ'é chí vεé. Ní dííⁿ nī cumplir nducuéⁿ'é denduⁿ.

15 Ní vaadi 'diiⁿ chí Ndyuūs itée yā ndís'tiī na staava yeⁿ'é nī canee chí chíiⁿ ndís'tiī nducuéⁿ'é chí dííⁿ nī caati Ndyuūs yaa'ví yā nducyáácá ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é

nī vaadi 'diiⁿ miiⁿ. Ní nducyáácá nī ní canee nī tan'dúúca 'áámá cuerpo nūⁿ, 'tiicá nī. Maaⁿ ní ca'á nī gracias Ndyuūs caavā chuū.

16 Ní 'áámá canee n'daacā na staava yeⁿ'é nī nducuéⁿ'é nduudu cuaacu chí n'daacā taavi ní yeⁿ'é Ndyuūs. Ca'cueéⁿ nī ní chíiⁿ nī 'áámá nī taama nī ndúúcu nducuéⁿ'é vaadi deenu. Ngiitá nī salmos ndúúcu himnos ndúúcu canciones chí ngaⁿ'ā yeⁿ'é Ndyuūs. Ní ndúúcu núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é nī nca'á nī gracias Ndyuūs.

17 Níicú nducuéⁿ'é cosa chí diiⁿ nī 'áará chí caaⁿ'máⁿ nī o dííⁿ nī ntiíⁿnyuⁿ, dííⁿ nī nducuéⁿ'é caavā Señor Jesús ní nca'á nī gracias Ndyuūs Chiida yú cáavā Cristo.

Tan'dúúca chí canee chí diiⁿ yú ti yeⁿ'é Cristo s'uúúⁿ

18 Ndís'tiī n'daataá chí 'nínívaacu, cu'teenú nī yeⁿ'é isaⁿ'ā yeⁿ'é nī caati 'tiicá canee chí dííⁿ nī ti yeⁿ'é Ndyuūs ndís'tiī.

19 'Tiicá ntúúⁿ isaⁿ'a yeⁿ'é yā, dinéⁿ'é nī n'daataá yeⁿ'é nī ní nguéé nduuví taáⁿ nī ndúúcu n'daataá yeⁿ'é nī.

20 Ndís'tiī daiyá yā chí yeⁿ'é Cristo 'caandiveéⁿ nī yeⁿ'é chiidá nī ní chεεcu nī yeⁿ'é tanducuéⁿ'é caati 'tiicá neⁿ'é Ndyuūs.

21 Ní ndís'tiī chí véeⁿ daiyá nī, nguéé dííⁿ nī chí nduuví táaⁿ daiyá nī caati cuayiivi ní nguéé cu'téenu yā chεε chí caaⁿ'máⁿ nī yeⁿ'é yā.

22 Ndís'tiī chí dichíⁿ'vε 'iiⁿ'yāⁿ, 'caandiveéⁿ nī yeⁿ'é tanducuéⁿ'é chí ngaⁿ'ā 'iivi nī yeⁿ'é iⁿ'yeeⁿdí 'cúú. Nguéé dííⁿ nī tan'dúúca chí neⁿ'é yā dámaaⁿ taachi nanáaⁿ yā ndís'tiī. Ní 'iivi nī cuuvi deenú yā chí n'daacā idiíⁿ nī, naati dííⁿ nī nducuéⁿ'é ntiíⁿnyuⁿ ndúúcu núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é nī. Ní 'va'á nī Ndyuūs.

23 Ní tanducuéⁿ'é chí dííⁿ nī, dííⁿ nī ndúúcu núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'é nī. Ní dííⁿ nī ntiíⁿnyuⁿ miiⁿ tan'dúúca chí ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs ní nguéé ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é 'iivi nī.

24 Ní ndís'tiī deenú nī chí cuuvi cuta'á nī yeⁿ'é chí véeⁿ yeⁿ'é nī chíiⁿ chí téé Cristo ndís'tiī. Cuaacu chí ndís'tiī dichíⁿ'vε nī Jesucristo ní cuaacu nííⁿnyúⁿ Cristo ní 'iivi nī.

25 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daāca idiíⁿ yā caⁿ'á yā cuta'á yā ná dííⁿ'vε yā yeⁿ'é chí dííⁿ yā chí nguéé n'daācā. Ndyuūs 'āā daamá nūⁿ dííⁿ yā tratar ndúúcu nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ.

4

1 Ndís'tiī patrones chi véeé mozos yeⁿ'é nī, diíⁿ nī chí cuaacu ndúú^cū chi n'daacā ndúú^cū mozos yeⁿ'é nī. N'gaacú nī chi véeé 'iiví nī chi canée na va'ai chεeti nguuvi.

2 Nducuéⁿ'ē tiempo caaⁿ'maⁿ'ngua^{'á} nī ní 'cuεeti nduuchí nī. Ní ca'^{'á} nī gracias Ndyuūs.

3 Caaⁿ'maⁿ'ngua^{'á} ntuúⁿ nī yeⁿ'ē nús'uu ti Ndyuūs tée yā lugar nús'uu chi cuuvi caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní nduudu miiⁿ ní yeⁿ'e Cristo. Ní nguée déénu 'iiⁿ'yāⁿ naati maaⁿ ní ngaⁿ'a 'nū nduudu miiⁿ. Ní cucáá^{vā} nduudu miiⁿ maaⁿ 'úú canuúⁿ vácūū ndúú^cū cadena 'cūū.

4 Caaⁿ'maⁿ'ngua^{'á} nī cáá^{vā} 'úú chi cuuvi caaⁿ'máⁿ n'daacā nduudu miiⁿ tan'dúú^{cā} chí canée chi caaⁿ'máⁿ.

5 Maaⁿ ní ndís'tiī 'cuεetinée n'daacá nī ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée i'téenu yā Ndyuūs. Diíⁿ nī n'daacā nducuéⁿ'ē tiempo.

6 Cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ caaⁿ'máⁿ nī chí n'daacā ndúú^cū nduudu n'dai. Ní canée chí déénu nī táácā chi cuuvi nan'guεεcuta^{'á} nī ca'áámá ca'áámá 'iiⁿ'yāⁿ.

'Cuiñu carta miiⁿ ndúú^cū saludos

7 Hermano Tíquico chí neⁿ'e yú, 'áámá canee sa chí diíⁿ sa ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Jesucristo ní diíⁿ sa dáámá ntiiⁿ'nyuⁿ nduucú. Saⁿ'ā miiⁿ cuuvi sa ndís'tiī tan'dúú^{cā} chí 'úú canee ní diíⁿ.

8 Ní cáá^{vā} chiiⁿ dicho'ó Tíquico nanááⁿ ndís'tiī caati cuuvi sa ndís'tiī táácā n'gεεtineé 'nū. Ní tée sa 'viich'εεtíñūⁿ na stava yeⁿ'é nī.

9 Ní dicho'ó ntúūⁿ hermano Onésimo, saⁿ'ā chí neⁿ'e yú, ní 'áámá canee sa chí diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs. Ní yeⁿ'e 'áámá chεε ndís'tiī. Hermanos s'eeⁿ yaa'ví yā ndís'tiī tanducuéⁿ'ē chí diíⁿ 'nū 'muuⁿ.

10 Saⁿ'ā Aristarco chí canuúⁿ vácūū nduucú idichó'o sa: N'dai ndís'tiī. 'Tiicá ntúūⁿ dicho'o saⁿ'ā Marcos chí dácūú saⁿ'ā Bernabé. Ní ndís'tiī 'āā sta'^{'á} nī orden chí 'cuaaⁿ nī hermano Marcos miiⁿ nduuti chí ndaa sa nanááⁿ ndís'tiī.

11 'Tiicá ntúūⁿ Jesús chí nguuvi Justo dicho'o sa: N'dai ndís'tiī. Dámaāⁿ saⁿ'ā s'uuⁿ chí yeⁿ'ē ndaata 'iiⁿ'yāⁿ Israel ní i'téenu yā Jesucristo diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ nduucú yeⁿ'ē naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā. Saⁿ'ā s'uuⁿ ntée ca yā 'viich'εεtíñūⁿ 'úú.

12 Saⁿ'ā Epafras ntúūⁿ chí diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Cristo ní yeⁿ'e 'áámá chεε ndís'tiī dicho'o sa: N'dai ndís'tiī. Saⁿ'ā miiⁿ neené ngaⁿ'angua^{'á} sa yeⁿ'e ndís'tiī chí ndís'tiī 'áámá canee nī ndúú^cū chí i'téenu nī níicú chí dámaāⁿ neⁿ'é nī diíⁿ nī tanducuéⁿ'ē tan'dúú^{cā} chí Ndyuūs neⁿ'e yā chí diíⁿ nī.

13 'Úú ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'e Epafras miiⁿ. Neené inadacadíñuuⁿ sa yeⁿ'é ndís'tiī ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yāāⁿ Laodicea ndúú^cū yāāⁿ Hierápolis.

14 Saⁿ'ā Lucas chí doctor chí neⁿ'e yú ndúú^cū saⁿ'ā Demas dicho'ó yā: N'dai ndís'tiī, ngaⁿ'á yā.

15 Maaⁿ ní ndís'tiī dicho'ó nī: N'dai ndís'tiī, ngaⁿ'á nī hermanos chí snée na yāāⁿ Laodicea. Dicho'ó nī: N'dai ndís'tiī, n'daataá Ninfas ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Jesucristo ní nduuidaamá yā na vaacu tá chí yaācū yeⁿ'é yā.

16 Ní taachi 'cuiñū n'geéⁿ nī carta 'cūū nguaaⁿ ndís'tiī dicho'ó nī carta 'cūū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Laodicea chí 'cueéⁿ yā na yaacū yeⁿ'é yā. Ní canee chí 'cueéⁿ nī ntúūⁿ 'áámá carta chí dicho'ó 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Laodicea.

17 Ní ndís'tiī cuuvi nī saⁿ'ā Arquipo chí 'úú caaⁿ'máⁿ 'tíicā: Dí Arquipo, diíⁿ di cuidado chí diíⁿ n'daacā di ní 'cuiñu di ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Señor chí Señor tee yā dí.

18 'Úú, Pablo, dinguúⁿ saludos 'cūū ndúú^cū ta'^{'á} ndúú^cū letras yeⁿ'é. N'gaacú nī yeⁿ'é chí canuúⁿ vácūū. Neⁿ'é chí Ndyuūs itée yā vaadī n'dai yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ TESALÓNICA

Pablo ndúúcū compañeros yeⁿ'é yā idinguúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaācū na yāāⁿ Tesalónica

¹ 'Úú, Pablo, idinguúⁿ carta 'cūū ndúúcū saⁿ'a Silvano ndúúcū saⁿ'ā Timoteo yeⁿ'e hermanos yeⁿ'e yú chi caⁿ'á yā na yaācū yeⁿ'e yāāⁿ Tesalónica, 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é Ndyuūs Chiida yú níícú yeⁿ'é Señor Jesucristo. Neⁿ'é 'nū chi Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo téé yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē vaadī n'dai yeⁿ'é yā, ní vaadī 'diīⁿ yeⁿ'é yā canee na staava yeⁿ'é nī.

'Tiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Tesalónica din'daacá yā ní diītu i'téenu yā Jesucristo

² Ca'á 'nū gracias nanááⁿ Ndyuūs cáávā nducyaaca ndís'tiī ní taachi caaⁿ'maⁿ'ngua'á 'nū inin'gáácú 'nū yeⁿ'e ndís'tiī.

³ Ní taachi ngaⁿ'angua'á 'nū nanááⁿ Ndyuūs Chiida yú, ngaⁿ'angua'á 'nū yeⁿ'e ntiiⁿ'nyuⁿ chi diīⁿ nī caati i'téenu cá nī ní chí neⁿ'e cá nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní chí nginnee yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuchéé nī yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē. Ní 'áámá canee nī ndúúcū chi i'téenu nī caati cūnee ngiinú nī chi Señor Jesucristo yeⁿ'é yú caⁿ'á yā téé yā chiiⁿ chi cuuvi yeⁿ'é nī.

⁴ Ndís'tiī, hermanos yeⁿ'é 'nū, Ndyuūs neⁿ'é yā ndís'tiī. Ní deenú 'nū chi Ndyuūs ndεεvε yā ndís'tiī chi ndís'tiī cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī.

⁵ Taachi ngaⁿ'a 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ ndís'tiī nguεε dámaaⁿ ngaⁿ'á 'nū nduudu miiⁿ ndúúcū nduudu yeⁿ'é 'nū ti ndúúcū poder yeⁿ'é Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Ní deenú 'nū chi nduudu cuaacu miiⁿ ní cuaacu. Ndís'tiī ní deenú nī du'u saⁿ'ā nús'uu taachi canee 'nū ndúúcū ndís'tiī nī táácā diīⁿ 'nū caati maáⁿ nī cuuvi 'cuεεtinéé n'daaca nī.

⁶ Ní ndís'tiī ní 'āā diīⁿ nī tan'dúúcā chi nús'uu diīⁿ 'nū ní tan'dúúcā chi diīⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'é yú. Ní i'téenu nī nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní yeenú nī ndúúcū vaadī yeenú chi Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs

tee yā ndís'tiī 'áará chí ch'eenú nī chiī cucáávā chi i'téenu nī.

⁷ Ní cucáávā chi diīⁿ nī 'tuucā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo, 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa Macedonia ndúúcū núúⁿmáⁿ yáⁿ'āa Acaya cuuvi cuta'á ndís'tiī tan'dúúcā 'áámá ejemplo ní diīⁿ yā tan'dúúcā chi diīⁿ nī.

⁸ Ní ndís'tiī diīⁿ nī chi tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi déenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Señor. Nguεε dámaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Macedonia ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Acaya naati 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē cuaāⁿ 'āā deenú yā chí ndís'tiī i'téenu nī Ndyuūs. Ní nguεε canee chí caaⁿ'maⁿ cá 'nū dε'ε vεε yeⁿ'e nī ti n'daacā i'téenu nī.

⁹ Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā nús'uu yeⁿ'e visita yeⁿ'é 'nu taachi canee 'nū nguāāⁿ ndís'tiī. Ní ngaⁿ'a yā tan'dúúcā chí ndís'tiī s'néeⁿ nī ídolos caavā chí cu'téenu nī Ndyuūs chí canduuchi, Ndyuūs chí cuáácú chí Ndyuūs. Ní tuca'á nī diīⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

¹⁰ 'Tiicá ntúūⁿ ngaⁿ'a yā chí ndís'tiī cūnee ngiinú nī chí Jesucristo chí Daiya Ndyuūs ní ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe yeⁿ'é va'ai chεeti nguuvi. Ndyuūs nada'cueeⁿ yā Jesús miiⁿ yeⁿ'é nguāāⁿ tináⁿ'ā. Níícú Jesucristo miiⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chí nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ yeⁿ'é castigo chí neené díitū yeⁿ'e tiempo chí cuchī.

2

Ntiiⁿ'nyuⁿ chí diīⁿ Pablo naachi canee yā na yāāⁿ Tesalónica

¹ Ndís'tiī, hermanos yeⁿ'e yú, deenú nī chí tiempo chí canee 'nū nguāāⁿ ndís'tiī chí nguεε tandii rá diīⁿ 'nū ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

² 'Āā deenú nī chí 'āā cueⁿ'é 'nū yāāⁿ Filipos vmnaaⁿ chí ndaaⁿ 'nū nanááⁿ ndís'tiī. Ní déenu nī chí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ'ya nguεε n'daacā diīⁿ yā nduucú 'nū. Ní ngaⁿ'a taāⁿ yā yeⁿ'é 'nū chí ch'eenú 'nū chí. Níícú taachi ndaaⁿ 'nū nanááⁿ ndís'tiī, nguεε 'va'á 'nū chí caaⁿ'máⁿ 'nū nduudu cuaacu chí ngai yeⁿ'e Cristo 'áará chí deenú 'nū chí vεε cá 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'e nús'uu, 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daacā diīⁿ yā nduucú 'nū.

³ Caati deenú 'nū chí ngaⁿ'á 'nū nduudu cuaacu miiⁿ nguéé ndúúcū vaanicadínuuⁿ

ye^{n'}é 'nū chí nguéé n'daacā ndíí nguéé ndúú nginnche'éí 'nū 'ii^{n'}yāⁿ.

4 Naati Ndyuūs n'diichí ya vida ye^{n'}é 'nū chí n'daacā n'gεεtineé 'nū. Ní tee yā ntii^{n'}nyuⁿ nūs'uu chí caa^{n'}máⁿ 'nū nduudu cuaacu ye^{n'}é chí cuuvi nanguá^{n'}ai 'ii^{n'}yāⁿ ye^{n'}e nuu^{n'}ndi ye^{n'}é yā. Ní nguεε dííⁿ 'nū ntii^{n'}nyuⁿ miiⁿ chí cūnee yíinūu 'ii^{n'}yāⁿ naati dííⁿ 'nū chíiⁿ chí ne^{n'}e Ndyuūs chí snaaⁿ yā nducué^{n'}é chí vεε na staava ye^{n'}e yú.

5 Ní ndís'tiī deenú nī chí nguéé nga^{n'}á 'nū nduudu cuaacu miiⁿ ndúúcu n'deeé n'dái nduudu chí n'dai taavi chí cūnee yíinú nī ye^{n'}é 'nū. Ní nguéé nga^{n'}á 'nū cáávā chí dííⁿ 'nū ganar tuūmī. Ndyuūs ní deenú yā ye^{n'}é 'nū ye^{n'}e chí dííⁿ 'nū.

6 Mar 'áámá vmné^{n'}ēe dííⁿ 'nū ntii^{n'}nyuⁿ ye^{n'}é Ndyuūs caavā chí 'ii^{n'}yāⁿ cuuvi caa^{n'}máⁿ yā chí n'gεεtē 'nū. Ní nguéé nanááⁿ ndís'tiī, ndíí nguεε nduu nanááⁿ taná^{n'}a yā. Ní deenú 'nū chí cuuvi ch'i^{n'}í 'nū 'ii^{n'}yāⁿ chí ch'εεtε maáⁿ 'nū caati Cristo dichó'o yā nūs'uu chí dííⁿ 'nū ntii^{n'}nyuⁿ ye^{n'}e apóstoles ní candéé 'nū nduudu ye^{n'}é yā.

7 Naati 'tíicā dííⁿ 'nū ndúúcu nī tan'dúúca chí ndís'tiī da'caiyāá daiyá 'nū. Niicu tan'dúúca chí dííⁿ 'áámá n'daataá ndúúcu daiyá yā taachi idi'cuiitá yā ní dííⁿ yā cuidado daiyá yā, 'tíicā dííⁿ 'nū ndúúcu nī. Ní n'daacā nga^{n'}á 'nū ndúúcu nī ndúúcu vaadí n'giinu.

8 Ní 'tíicā ne^{n'}e cá 'nū ndís'tiī chí ne^{n'}é 'nū tee 'nū ndís'tiī nguéé dámaāⁿ nduudu cuaacu ye^{n'}é Ndyuūs, naati 'tíicā ntuūⁿ ne^{n'}é 'nū 'cuuví 'nū cáávā ndís'tiī caati 'āā ne^{n'}e taavi cá 'nū ndís'tiī.

9 Ndís'tiī hermanos ye^{n'}e yú, n'gaacu nī ye^{n'}e ntii^{n'}nyuⁿ chí dííⁿ cá 'nū ní nga^{n'}á 'nū nduudu cuaacu ye^{n'}é Ndyuūs nanááⁿ ndís'tiī. Ní dííⁿ 'nū ntii^{n'}nyuⁿ ndúúcu ta'á 'nū ndíí nguuvi ndíí n'gaaⁿ cáávā chí véé necesidades ye^{n'}é 'nū. Ní nguéé di'vaachí 'nū ndís'tiī ye^{n'}e dé'ε vεε.

10 Ní ndís'tiī ní testigos ye^{n'}é 'nū. 'Tíicā ntuūⁿ Ndyuūs ní testigo ye^{n'}é 'nū tan'dúúca chí 'cuεεtinee n'daacá 'nū ní dííⁿ 'nū dendu'ū chí cuaacu taachi canéé 'nū nguaaⁿ ndís'tiī chí i'téenu nī Señor Jesucristo. Ní nguéé mar 'áámá 'ii^{n'}yāⁿ cuuvi caa^{n'}maⁿ yā chí nguéé n'daacā dííⁿ 'nū.

11 Ní 'tíicā ntuūⁿ ndís'tiī deenú nī

tan'dúúca chí dííⁿ 'nū ndúúcu ca'áámá ca'áámá ndís'tiī. Ní dííⁿ 'nū tan'dúúca chí nūs'uu ní chiidá nī ní ndís'tiī ní daiyá 'nū ní tee 'nū consejo ndís'tiī ndúúcu 'viich'εεtíinūⁿ.

12 Ní ch'i^{n'}i 'nū ndís'tiī tan'dúúca chí cuuvi n'gεεtinee n'daacá nī nanááⁿ Ndyuūs caati ndís'tiī ní ye^{n'}é Ndyuūs ndís'tiī. Ní Ndyuūs ní yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi ndaa nī naachi Ndyuūs nga^{n'}a ntii^{n'}nyuⁿ yā. Ní véé nducué^{n'}é cosas chí n'dai ye^{n'}é nī.

13 Níicú cáávā nducué^{n'}é chuū cūe^{n'}e daā^{n'}maⁿ ní ca'á 'nū gracias Ndyuūs caati taachi ndís'tiī ní ch'iinniveéⁿ nī nduudu ye^{n'}é Ndyuūs chí nga^{n'}á 'nū nanááⁿ ndís'tiī, chí'téenu nī nduudu miiⁿ chí nduudu ye^{n'}é Ndyuūs ní nguéé nduudu chí ye^{n'}e 'ii^{n'}yāⁿ. Ní cuaacu chí nduudu miiⁿ ní ye^{n'}é Ndyuūs caati dííⁿ ntii^{n'}nyuⁿ na vida ye^{n'}é ndís'tiī chí i'téenu nī.

14 Ndís'tiī, hermanos ye^{n'}é 'nū. Dáámá cho'o ye^{n'}e ndís'tiī taachi n'geenu nī ngii cucáávā chí dííⁿ 'ii^{n'}yāⁿ Israel chí paisanos ye^{n'}é nī ndúúcu nī. Chó'oo ntuūⁿ ye^{n'}e 'ii^{n'}yāⁿ chí na'á yā yaacū naachi 'ii^{n'}yāⁿ i'téenu yā Jesucristo na yá'āa Judea caati 'tíicā dííⁿ 'ii^{n'}yāⁿ Israel chí paisanos ye^{n'}é yā ndúúcu yā.

15 Maaⁿ 'ii^{n'}yāⁿ paisanos chí 'ii^{n'}yāⁿ Israel chí 'ii^{n'}nuⁿ yā Señor Jesucristo ye^{n'}e yú tan'dúúca chí dííⁿ yā ndúúcu profetas chí nga^{n'}á yā nduudu cuaacu ye^{n'}é Ndyuūs tiempo chí 'āā chó'oo. Ní 'ii^{n'}yāⁿ s'een can'dáa yā s'uuúⁿ ní dííⁿ chí n'geenu yú ngii. Ní nguéé dííⁿ yā chíiⁿ chí Ndyuūs ne^{n'}é yā chí dííⁿ yā ní contra yā nducyaaca 'ii^{n'}yāⁿ.

16 Ní taachi ne^{n'}é 'nū nga^{n'}á 'nū nduudu cuaacu nanááⁿ 'ii^{n'}yāⁿ chí nguéé ye^{n'}e ndaata ye^{n'}é yā caati cuuví nngua^{n'}ai yā, 'ii^{n'}yāⁿ s'een chí paisanos ye^{n'}é nī nguéé n'guúⁿ yā chí nga^{n'}á 'nū. 'Tíicā ní véé cá nuu^{n'}ndi ye^{n'}é yā. 'Tíicā dííⁿ yā maaⁿ naati cuayivi Ndyuūs ca^{n'}á yā chí ca'a yā 'ii^{n'}yāⁿ s'een 'áámá castigo chí neené diitūu ca.

Pablo ne^{n'}é yā ca^{n'}á yā taama vmné^{n'}ēe ní n'diichí yā 'ii^{n'}yāⁿ ye^{n'}e yāāⁿ Tesalónica

17 Ndís'tiī hermanos ye^{n'}e yú 'áará chí maaⁿ ní ya^{n'}ai snée 'nū ye^{n'}e ndís'tiī ní nguéé cuuvi naáⁿ 'nū ndís'tiī nadacadiinúúⁿ 'nū ye^{n'}e ndís'tiī. Néené ne^{n'}é 'nū cūnee 'nū ndúúcu ndís'tiī ní n'diichí 'nū ndís'tiī.

18 Ní diín 'nū nducuéⁿē chi cuuví 'nū ti cuuvi ndaá 'nū nanááⁿ ndís'tiī. Ni 'úú Pablo 'naaⁿ tiempo canee listo chi naⁿá naati yááⁿ'nguiinūⁿ diiⁿ sa chi nguεε cuuvi ndaá.

19 ¿De'ē cáávā chi snéé ngiinu 'nū ní yeenú 'nū? Snéé ngiinu 'nū ní yeenú 'nū ti cuuvi candεé 'nū ndís'tiī nanááⁿ Jesucristo taachi ndaa yā taama vmnéⁿēe.

20 Cuaacu níⁿnyúⁿ chi ndís'tiī chi i'téenu nī ní diiⁿ chi nééné yeenú 'nū cáávā chi diín 'nū ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs nguaaⁿ ndís'tiī.

3

1 Ní taachi 'āā ntéé cuchéé 'nū chi nguéé ndaa 'nū nanááⁿ ndís'tiī, tuu'mi ní nad-icadínuuⁿ 'nū chi n'daacā chi maáⁿ 'nū n'gεεtineé 'nū na yāāⁿ Atenas.

2 Ní dicho'ó 'nū Timoteo chi hermano yeⁿé yú chi cuuvi n'diichi sa ndís'tiī taacā snée nī. Saⁿā miiⁿ 'āā diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs daama nduucú 'nū ní ngaⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿé Cristo chi diiⁿ chi nadinguáⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ. Saⁿā miiⁿ ní cuuvi cūnee sa ndís'tiī ní tée sa 'viich'εεtíinūⁿ ndís'tiī. Ní cuuví cūnee diitu cá nī ndúúcū chi i'téenu nī. Cáávā chuū dicho'ó 'nū Timoteo.

3 Nguεε neⁿé 'nū chi ndís'tiī ndaa-cadaamí nī yeⁿe Jesucristo chi nguεε i'téenu nī Jesucristo cucáávā chi n'geenú nī ngii. 'Āā deenú nī chi canee chi 'cuenú nī cuuvi caati i'téenu nī Jesucristo.

4 Ní cuaacú taachí ch'εεtineé 'nū ndúúcū ndís'tiī chii 'nū ndís'tiī chi ndaa tiempo chi canéé chi 'cuenú yú cuuvi tan'dúúcā chi chó'ōo yeⁿé nī. Chuū ní ndís'tiī déenu nī.

5 Ní cáávā chuū taachi 'āā ntéé chéé chi nguéé n'giindiveéⁿ yeⁿé ndís'tiī cho'ó hermano Timoteo chi 'úú cuuvi deenú táácā sneé nī ndúúcū chi i'téenu nī. Caati 'úú 'va'á chi yááⁿ'nguiinūⁿ diiⁿ chi nguéé i'téenu nī ní maaⁿ ní nguéé dichíⁿ'vē ntiiⁿnyuⁿ chi 'āā diiⁿ 'nū nguaaⁿ ndís'tiī.

6 Naati maaⁿ ní Timoteo chi chiīca sá yeⁿe ndís'tiī chi snee na yāāⁿ Tesalónica ndaa sa nanaáⁿ 'nū. Ní yaa'vi sa nús'uuⁿ chi n'daacā n'dai snee nī ti i'téenu nī Ndyuūs. Ní ngaⁿ'a ntúūⁿ sá chi neⁿe nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. Ní yaa'vi sa nús'uu chi cueⁿe daāⁿmaⁿ n'gaacu nī yeⁿé 'nū ní neⁿé nī nús'uu. Ní nééné neⁿé nī n'diichí nī nús'uu. Ní nús'uu neⁿe ntúūⁿ 'nū n'diichi 'nū ndís'tiī.

7 Ní ndís'tiī hermanos yeⁿé 'nū cucáávā chi n'giindiveéⁿ 'nū yeⁿé ndís'tiī chi díftū canee nī ndúúcū chi i'téenu nī yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú maaⁿ ní véé 'viich'εεtíinūⁿ yeⁿé 'nū yeⁿé tanducuéⁿē chi ch'eenú 'nū chiī.

8 Ní snéé 'nū tan'dúúcā chi véé vida ngai yeⁿé 'nū ti n'giindiveéⁿ 'nū chí n'daacā n'dai canee nī maaⁿ chi ndís'tiī ní yeⁿe Señor Jesucristo ndís'tiī.

9 Maaⁿ ní gracias cuuvi nca'á 'nū Ndyuūs Chiida yú cucáávā ndís'tiī ní cucáávā chi ndís'tiī diiⁿ nī chi yeenu taavi 'nū taachi ngaⁿ'angua'á 'nū caavā ndís'tiī ndúúcū Ndyuūs Chiida yú.

10 Ní ngaⁿ'angua'á 'nū ndí nguuví ndii n'gaaⁿ chi Ndyuūs diiⁿ yā chi ndaá 'nū naachi snée nī. Níicú cūnee 'nū ndís'tiī níicú cuuvi cu'téenu cá nī yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú.

11 Neⁿé 'nū chi Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿe yú cūnee yā nús'uu caati cuuvi ndaa 'nū nanááⁿ ndís'tiī.

12 Ní Señor Jesucristo yeⁿe yú cūnee yā ndís'tiī caati cuuvi neⁿe cá nī nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Ní dineⁿe taavi cá nī tan'dúúcā nús'uu neⁿe taavi cá 'nū ndís'tiī.

13 Ní Ndyuūs cuuvi cūnee yā ndís'tiī chi 'áámá canéé vaadī neⁿe yeⁿé yā na staava yeⁿé nī. Ní nguéé véé nuuⁿndi yeⁿé nī. Ní canéé δεενε staava yeⁿé nī nanááⁿ Ndyuūs Chiida yú taachi ndaa Señor Jesucristo yeⁿé yú ndúúcū nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā 'yā.

4

Yeⁿé tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿé yā chi 'cuεεtinee yú

1 Maaⁿ ní di'cuítu ca 'nū ndís'tiī hermanos yeⁿe yú ní ngiicá 'nū ndís'tiī nanááⁿ Jesucristo chi diiⁿ nī chuū. Tan'dúúcā chi ca'cueéⁿ 'nū ndís'tiī táácā chi cuuvi n'gεεtineé nī tan'dúúcā Ndyuūs neⁿé yā, 'tiicā 'āā diiⁿ nī. Ní 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ cá nī cueⁿe daāⁿmaⁿ ní ngo'ó cá diiⁿ nī.

2 Ndís'tiī ní deenú nī tan'dúúcā chí chi'cueeⁿ 'nū nanááⁿ ndís'tiī caati Ndyuūs dicho'ó yā nús'uu.

3 Ní Ndyuūs neⁿé yā chi ndís'tiī n'gεεtineé n'daacá nī. Ní nducuéⁿē chi diiⁿ nī, diiⁿ nī ti yeⁿé Ndyuūs ndís'tiī. Ní nguéé caⁿ'á nī

ndúúcū 'ii'yāⁿ chi nguée isa'a o n'daataá yeⁿ'é nī.

⁴ Ní ca'áamá ca'aama ndís'tiī chi saⁿ'ā canee chi déenu nī tan'dúúca chi cuuvi cuta'á nī n'daataá yeⁿ'é nī ní 'caandavaacú nī. Ní canee n'daacá nī ndúúcū n'daataá yeⁿ'é nī. Ní dinéⁿ'e nī n'daataá yeⁿ'é nī.

⁵ Nguée diiⁿ nī cosa chi nguée n'daacā ndúúcū cuerpo yeⁿ'ē tá tan'dúúcā chi diiⁿ tanáⁿ'ā 'ii'yāⁿ chi nguée yeⁿ'ē ndaata 'ii'yāⁿ Israel, 'ii'yāⁿ chi nguée déenu yā Ndyuūs.

⁶ Ní mar 'áamá yú chi sáⁿ'ā nguée caⁿ'a sa ndúúcū n'daataá chi nguée yeⁿ'e sa o n'daataá nguée caⁿ'a tá ndúúcū 'áamá isáⁿ'ā chi nguée yeⁿ'e tá caati Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú ca'á yā 'ii'yāⁿ miiⁿ 'áamá castigo chí ch'εεε caavā nuuⁿndi chi 'tíicā yeⁿ'é yā. Ní yeⁿ'é chuū 'āā n'diichi yú na vida yeⁿ'e hermanos yeⁿ'e yú chi diiⁿ yā 'túúcā chi nginnche'éi yā hermano yeⁿ'é yā. Ní nguée n'daacā chuū.

⁷ 'Tíicā Ndyuūs yaa'ví yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ cáavā chi diiⁿ yú nducuéⁿ'ē chi n'daacā nguée caavā chi diiⁿ yú cosas chi nguée n'daacā.

⁸ 'Tíicā 'ii'yāⁿ chi nguée diiⁿ yā tan'dúúcā chi ngi'cueéⁿ 'nū. Ndís'tiī nguée idi'vaachí yā mar 'áamá 'ii'yāⁿ. Dámaāⁿ di'vaachí yā Ndyuūs caati Ndyuūs téé yā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā s'uuúⁿ.

⁹ 'Úú nguée canee chi dinguúⁿ yeⁿ'é ndís'tiī tan'dúúcā chi canee chi neⁿ'é nī nducyaaca 'ii'yāⁿ chi yeⁿ'e Cristo chi hermanos yeⁿ'ē yú. Deenu chi Ndyuūs maáⁿ yā ngi'cueéⁿ yā ndís'tiī tan'duucā chi canee chi dineⁿ'é nī 'áamá nī ndúúcū taama nī.

¹⁰ Cuáacú chi neⁿ'é nī nducyaaca hermanos yeⁿ'ē yú chi snée na yáⁿ'āa Macedonia naati maaⁿ ní di'cuítu caⁿ'a 'nū chi dinéⁿ'e ca nī hermanos yeⁿ'e nī.

¹¹ Ngii'cá 'nū chi ch'εεtinéé n'daacá nī nguaaⁿ nducyaaca nī ndúúcū vaadī 'diiⁿ. Ní diiⁿ nī ntiinyuⁿ yeⁿ'ē maáⁿ nī ndúúcū ta'á nī tan'dúúcā chi ngiⁿ'i 'nū ndís'tiī.

¹² Ní diiⁿ nī 'tuucā caati 'ii'yāⁿ chi nguεε i'téenu yā Jesucristo yeⁿ'e yú cuuvi diiⁿ yā respetar ndís'tiī ní véeⁿ necesidades yeⁿ'é nī.

Yeⁿ'ē chi ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe

¹³ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é 'nū, nguée neⁿ'é 'nū chi nguée cadínuuⁿ nī yeⁿ'e chi cuchii yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chi n'díi caati nguée cuuvi

ndaachii nuuⁿ nī tan'dúúcā tanáⁿ'ā 'ii'yāⁿ chi nguée cunee ngiinú yā chí ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe.

¹⁴ Ní 'tíicā tan'duucā chi i'teenu yú chí Jesucristo ch'iī yā ní nduuchí yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā, 'tiicá ntúūⁿ i'teenu yú chí taachi Ndyuūs dicho'ó yā Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe, Cristo miiⁿ ní ndεε yā ndúúcū yā nducyaaca 'ii'yāⁿ chi 'āā n'díi ní 'āā i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

¹⁵ Ní cáavā chuū yaa'ví 'nū ndís'tiī chuū tan'dúúcā chi Señor chi'cueéⁿ yā nús'uu. S'uuúⁿ chi canduuchi yú ní canee yú na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndíi ndaa Señor yeⁿ'ē yú nguée can'dáánaaⁿ yú yeⁿ'e 'ii'yāⁿ chi 'āā n'díi.

¹⁶ Caati maaⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nch'éeⁿ yā yeⁿ'ē va'ai chεεti nguuvi taachí Ndyuūs ca'á yā orden. Ní ángel chí ch'εεε ca ní caaⁿ'máⁿ yā ní di'cuεεcú yā trompeta yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'ii'yāⁿ s'eeⁿ chi 'āā n'díi chí ch'i'téenu yā Jesucristo taachi 'ii'yāⁿ s'eeⁿ snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní snuuⁿ yā maaⁿ yáⁿ'āa, 'ii'yāⁿ s'eeⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ nduuchi yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

¹⁷ Tuu'mi ní s'uuúⁿ chi sндуuchi yú chí snee yú na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, Cristo míiⁿ cuta'á yā s'uuúⁿ na 'yúúné. Ní ndaa yú na meēⁿ ndúúcū tanáⁿ'a yā chí 'āā n'díi, ní nducyaaca yú ní dáamá ndaa yú nanááⁿ Jesucristo na 'yúúné. 'Tíicā ní 'áamá cūnee yú ndúúcū Señor yeⁿ'ē yú.

¹⁸ Níicú cáavā chíiⁿ chi nca'a nī 'vi-ich'εεtíinūⁿ 'áamá nī taama nī ndúúcū nduudu 'cūū.

5

¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é 'nū, nguée canee chi dinguúⁿ 'nū yeⁿ'e ndís'tiī yeⁿ'e chεε fecha o de'ē tiempo nduuti chí tiempo 'iiche o 'íi'nūⁿ taachi ndaa Señor Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe.

² 'Āā deenu n'daacá nī chi nguuvi chí ndaa Señor Jesucristo ní nguuvi chí nguée du'ū vεε deenu. Hora miiⁿ tan'dúúca hora yeⁿ'e n'gaaⁿ chí ndaa 'áamá duucu chí 'ii'yāⁿ nguée déenu yā.

³ Níicú taachi 'tíicā nga'a 'ii'yāⁿ: Maaⁿ ní véeⁿ vaadī 'diiⁿ ndúúcū yú ní seguro chí n'daacā canee yú tuu'mi dácanaaⁿ ní ndaa nanááⁿ yeⁿ'é 'ii'yāⁿ s'eeⁿ tiempo chí di'cuuinú yā 'ii'yāⁿ. Ní tiempo miiⁿ ndaa

tan'dúúcā chi ndaā vaadi ya'āi ngii ye'n'e 'áámá n'daataá taachi 'cuundiyaān daiya tá. Ní ye'n'e tiempo mii'n 'ii'yān s'ee'n ní nguée cuuvi nángua'n'ai yā ye'n'ē.

⁴ Naati ndís'tiī hermanos ye'n'é nguée canee nī tan'duucā chi nguée deenú nī ye'n'e chuū, ní ndaā tiempo mii'n tan'dúúcā tiempo chi ndaa 'áámá chi duucu.

⁵ Ní nducyaaca s'uuún ní ye'n'e δεενε s'uuún ní s'uuún ye'n'e nguuvi s'uuún. Nguée ye'n'e n'gaa'n s'uuún ndíi nguée ye'n'e na maāi'n s'uuún.

⁶ Ní cáávā chuū nguée ch'εεtinee yú tan'dúúcā chi 'cuεεti yaadu yú tan'dúúcā taná'nā 'ii'yān chi nguεε cūnee ngiinú yā Señor Jesucristo ye'n'e yú naati 'cuεεti nduuchi yú, níicú cadiiuu'n yú.

⁷ 'Ii'yān chi cyaadu ní cyaadú yā n'gaa'n. Ní 'ii'yān chi ngii cúú'ví, ní cuuvi cúú'ví yā n'gaa'n.

⁸ Naati s'uuún chí ye'n'ē nguuvi s'uuún ní 'cuεεtinée yaa'n yú nguuvi chí ndaa Señor ye'n'e yú. Ní dii'n yú cuidado s'uuún chi 'aama canee yú lado ye'n'é Ndyuūs cucáávā chi i'teenu yú. Ní canee chi ne'n'e yú nducyaaca 'ii'yān. Ní dii'n yú tan'dúúcā 'áámá soldado dii'n yā defender maán yā ndúúcū armadura ye'n'é yā. Ní canee yú cūnee ngiinú yú nguuvi chí Ndyuūs nadanguá'n'ai yā s'uuún ye'n'e castigo. Ní chuū ní tan'dúúcā 'aama soldado sta'á yā cachucha ye'n'e cū ye'n'é yā ní dii'n yā defender tií'n yā nduūcū.

⁹ Ní Ndyuūs nguée yaa'ví yā s'uuún chi cuuvi ye'n'é yā s'uuún caati téε yā s'uuún castigo chí dií'tū naati caati nadanguá'n'ai yā s'uuún ye'n'ē castigo cucáávā Señor Jesucristo ye'n'ē yú.

¹⁰ Níicú Jesucristo ch'i'i yā na cruz cucááva s'uuún caati maa'n ní cuuvi ca'n'a yú 'cuεεtinée yú nduucú yā taachi ndaa yā 'áará chí n'gεεtinée yú na i'n'yee'ndí 'cūū o 'áará chí 'āā ch'i'i yú.

¹¹ Ní cáávā chuū ndís'tiī ní nca'á nī 'vi-ich'εεtínū'n ndís'tiī ní di'cuí'tū nī 'aamá nī ndúúcū taamá nī tan'dúúcā chí maa'n 'āā idií'n nī 'aamá nī ndúúcū taamá nī.

Pablo nca'á yā consejo hermanos chi ye'n'e yān Tesalónica

¹² Ní di'cuí'tū 'nū ndís'tiī chí 'caandiveén nī ye'n'e 'ii'yān chí dii'n ntii'nyu'n ye'n'é

Ndyuūs nguaa'n ndís'tiī caati 'ii'yān mii'n nga'n'a ntii'nyú'n yā ní itée yā consejo ndís'tiī. 'Ii'yān s'ee'n ní 'ii'yān chí Ndyuūs dichó'o yā nanáán ndís'tiī.

¹³ Ní canee chí n'giindiveén nī ní dine'n'e cá nī 'ii'yān s'ee'n cucáávā chí dii'n yā ntii'nyu'n ye'n'é Ndyuūs. Maa'n ní 'cuεεtinée n'daacá nī 'aamá nī ndúúcū taama nī ndúúcū vaadi 'dii'n.

¹⁴ Ní di'cuí'tū cá 'nū ndís'tiī hermanos ye'n'e yú chí dii'n nī chuū tan'dúúcā chí idinguún 'nū. Caa'n'mán nī cuuvi nī 'ii'yān chí nguée ne'n'e dii'n ntii'nyu'n ní cunnee nī 'ii'yān chí 'va'a. Ní ca'á nī 'viich'εεtínū'n ye'n'e 'ii'yān chí duūvá yā. Ní canée chí véε paciencia ye'n'é nī ndúúcū nducyaaca 'ii'yān.

¹⁵ Ní n'diichí nī chí din'daacá nī ndúúcū 'ii'yān chí nguée din'daacá yā nduucú nī. Naati 'tíicā dii'n nú'ú yii'nū'n nī chí din'daacá nī 'áámá nī ndúúcū taamá nī ndúúcū nducyaaca 'ii'yān.

¹⁶ Nducuén'e tiempo ní yeenú nī.

¹⁷ Cuen'e daā'nma'n nga'n'angua'á nī.

¹⁸ Níicú ca'á nī gracias Ndyuūs caava nducué'n'ē chí cho'ō nuún nī caati 'tíicā ne'n'é Ndyuūs ye'n'ē yú chí dii'n nī ti maa'n ní i'téenu nī Cristo Jesús.

¹⁹ Nguεε dii'n nī chí nguée n'giindiveén nī nduudu ye'n'e Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs.

²⁰ Ní nguée dii'n nī despreciar nduudu ye'n'é Ndyuūs chí nga'n'a 'ii'yān, nduudu chí Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs ca'a yā 'ii'yān.

²¹ N'diichínee nī nducué'n'ē dendu'ū nduuti chí n'daacā o nguée. Níicú cuta'á nī ye'n'e nducué'n'ē chí n'daacā ní din'daacá nī.

²² Ní divíi nī ye'n'e nducué'n'ē chí n'diichi nī chí nguée n'daacā.

²³ Ní maa'n ní Ndyuūs ye'n'e yú tee yā vaadi 'dii'n s'uuún ní didεεvé n'daacá yā ndís'tiī. Ní candéε yā cuidado ndís'tiī ndúúcū espíritu ye'n'é nī ndúúcū alma ye'n'é nī ndúúcū cuerpo ye'n'é nī ndúúcū nducué'n'ē vida ye'n'é nī. Ní 'íicú 'ii'yān cuuvi caa'n'mán yā chí nguεε véε mar 'áámá nuu'ndi ye'n'é nī taachi ndaa Señor Jesucristo ye'n'ē yú taama vmnén'ēe na i'n'yé'ndi 'cūū.

²⁴ Níicú Ndyuūs chí yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi ye'n'é yā ndís'tiī dii'n yā chí véε confianza ye'n'e yú ndúucu yā. Ní Cristo mii'n

ntúūⁿ dííⁿ yā cumplir nducuéⁿē chi ngaⁿ'a
yā chi cuuvi dííⁿ yā.

*Pablo ca'a yā saludos 'ii'yāⁿ ní neⁿ'é yā
chi Ndyuūs ca'a yā cosas n'dai yeⁿ'é yā*

²⁵ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'e yú ngaⁿ'angua'a
ndís'tiī cáávā nús'uu.

²⁶ Caaⁿ'máⁿ nī nducyaaca hermanos
yeⁿ'e yú: N'dai ndís'tiī. Ní ituu'ví nī cheendi
yā taachi dííⁿ nī saludar hermanos yeⁿ'e
yú tan'dúúcā costumbre yeⁿ'e yú ti yeⁿ'e yú
Ndyuūs.

²⁷ 'Úú ndúúcū poder yeⁿ'e Señor ngaⁿ'á
ngī chi 'cueéⁿ nī carta 'cūū nanááⁿ
nducyaaca hermanos yeⁿ'e yú.

²⁸ Neⁿ'é chi Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú téé
yā ndís'tiī nducueⁿ'e cosas chí n'daacā taavi
ca yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA CUAYIIVI YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿ'E YĀĀⁿ TESALÓNICA

Pablo ndúúcu compañeros yeⁿ'é yā idinguúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Tesalónica, 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs

1 Úú Pablo idinguúⁿ carta 'cūū ndúúcu hermano Silvano ndúúcu hermano Timoteo. Ní idinguúⁿ yeⁿ'e hermanos chí caⁿ'á yā na yaācū yeⁿ'e yāāⁿ Tesalónica. Ní hermanos ní yeⁿ'e Ndyuūs Chiida yú ní yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

2 Neⁿ'é chí Ndyuūs Chiida yú ndúúcu Señor Jesucristo cuuví téé yā ndís'tiī cosas chí n'daacā n'dai yeⁿ'é yā ndúúcu vaadī 'diiⁿ yeⁿ'e yā.

Ndyuus caⁿ'á yā diiⁿ yā juzgar 'iiⁿ'yāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā taachi ndaa Cristo taama vmnéⁿ'ēe

3 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'e yú, cueⁿ'e daāⁿmaⁿ canéé chí caⁿ'á 'nū gracias Ndyuūs cucáāvā ndís'tiī caati n'daacā chí diiⁿ 'nū 'tíicā. Caati deenú 'nū chí nguuví nguuví ca'áámá ca'áámá ndís'tiī ní i'téenu ca nī ní neⁿ'e cá nī nducyaaca nī 'aamá nī ndúúcu taama nī.

4 Níicú taachi ngaⁿ'á 'nū ngii 'nū hermanos yeⁿ'e yú yeⁿ'e ndís'tiī, tuu'mi ngaⁿ'á 'nū chí yeenú 'nū caati ch'εεtinéé n'daacā nī nducyaaca nī chí caⁿ'á nī na yaācū yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'e yú, ní cáāvā chí ndís'tiī ní ch'iⁿ'í nī ndúúcu nducuéⁿ'ē chí n'geenú nī ngii ní ndúúcu cosas chí díitūu chí chó'ōo yeⁿ'é nī chí véé paciencia yeⁿ'é nī. Ní n'daacā i'teenú nī.

5 Ní chuū ní cuaacu ch'iⁿ'i chí Ndyuūs ní diiⁿ yā juzgar 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu vaadī cuaacu caati Ndyuūs diiⁿ yā chí ndís'tiī ch'iⁿ'í nī chí n'dai taaví nī chí cuuvi ndaa nī naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiⁿnyúⁿ yā. Ní cáāvā chuū chíⁿ chí ndís'tiī ní n'geenú nī ngii.

6 Caati n'daacā nduucú Ndyuūs chí Ndyuūs nadí'vē 'iiⁿ'yāⁿ chí idiiⁿ chí ndís'tiī n'geenú nī ngii ndúúcu chí 'cueenú yā cuuvi.

7 Tiempo taachi Señor Jesucristo miiⁿ ngiicá yā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuví ndúúcu

ángeles yeⁿ'é yā ndúúcu poder yeⁿ'e yā, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndaa yā ná nguuchi yaⁿ'ā. Ní tiempo miiⁿ Ndyuūs teé yā ndís'tiī chí 'āā ntéé 'cueenú nī cuuvi. 'Tiicá ntúūⁿ ní teé ya nús'uu chí 'āā ntéé 'cueenú 'nū cuuvi.

8 Ní ndaa yā chí ca'a yā castigo 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'diichí yā Ndyuūs ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ.

9 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cuuví yā castigados ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ Ndyuūs di'cuiinú yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní Ndyuūs s'neeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yaⁿ'ai yeⁿ'é yā. Ní nguéé cuuvi n'diichí yā naaⁿ Ndyuūs. Ndí nguéé ndúú cuuvi n'diichí yā δεεεε taavi ca yeⁿ'é yā ndúúcu poder yeⁿ'é yā.

10 Ní tiempo chí ndaa Jesucristo miiⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí 'āā i'téenu yā Jesucristo ní caⁿ'a yā dich'εεté yā Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ntúūⁿ caⁿ'a yā dich'εεté yā Ndyuūs caati i'téenu nī nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chí ngaⁿ'a 'nū nanááⁿ nī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngeⁿ'e yiiⁿnuⁿ yā.

11 Ní cáāvā chuū cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ngaⁿ'angua'á 'nū caavā ndís'tiī. Ní ngiicá 'nū Ndyuūs yeⁿ'e yú chí diiⁿ cuenta yā chí ndís'tiī ní n'daacā ti yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī. Ní ngiicá 'nū Ndyuūs chí diiⁿ yā ndúúcu ndís'tiī ndúúcu poder yeⁿ'é yā chí ndís'tiī ní cuuvi diiⁿ nī nducuéⁿ'ē chí n'daacā. Ní cuuvi diiⁿ nī cumplir ntiⁿnyuⁿ n'dai chí diiⁿ nī cáāvā chí i'téenu nī Jesucristo.

12 Ní 'iicu 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi dich'εεté yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú cáāvā chiiⁿ chí diiⁿ ndís'tiī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dich'εεté yā ndís'tiī caati Ndyuūs yeⁿ'e yú ndúúcu Señor Jesucristo nginneé yā ndís'tiī.

2

Yeⁿ'é 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndi yā

1 Maaⁿ ní hermanos yeⁿ'é di'cuiitú 'nū ndís'tiī chí cūnee ngiinú nī yeⁿ'e tiempo chí nindaa Señor Jesucristo ní yeⁿ'e taachi nduuvidaama yú ndúúcu yā.

2 Di'cuiitú 'nū chí nguéé na'daaⁿ nī chíⁿ chí nadacadíinuⁿ nī. Nguéé diiⁿ 'va'á nī yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā chí Cristo 'āā ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe ti ngaⁿ'á yā tan'dúúca chí cáāvā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs, naati

nguéeé 'tíicā. Ndíi nguéeé ndúú 'va'a nī ye'nē tāámá nduudu chí n'giindiveén nī ye'nē chuū. Ndíi nguéeé ndúú caavā carta chí sta'á nī chí tan'dúúicā chí dinguún 'nū ye'nē nī naati nguéeé 'tíicā. Ní ye'nē nducué'nē chuū ní chíiⁿ chí nga'nā chí 'āā ndaā Señor Jesucristo ye'nē yú, nguéeé 'va'á nī.

³ Nguéeé ca'á nī lugar 'ii'n'yāⁿ chí cuuvi canche'éi yā ndís'tiī mar 'áámá vmné'nē. Vmnaaⁿ chí ndaa tiempo chí cuuvi nindaá Jesucristo taama vmné'nē, 'ii'n'yāⁿ na i'yee'ndí 'cūū canee chí ndaacadaamí yā ye'nē Señor ní canee yā contra ye'nē Señor. Tuu'mi ní ndaā 'áámá Sa'nā Nuunⁿdi, sa'nā chí Ndyuūs nga'nā yā chí 'āā condenado sa ní ca'nā sa infierno.

⁴ Sa'nā miiⁿ ní caaca taaⁿ sa ní contra nducué'nē chí ye'nē Ndyuūs ndúúicū nducué'nē chí 'ii'n'yāⁿ i'téenu yā. Sa'nā miiⁿ ní dich'εεte sa maaⁿ sa nguéeé tan'dúúicā taná'nā 'ii'n'yāⁿ. Ní ndaa sa cuaaⁿ chεeti yaācū templo ye'nē Ndyuūs ní 'cuūndí sa. Ní máaⁿ sa sta'a sa lugar ye'nē Ndyuūs. Ní diiⁿ sa máaⁿ sa chí cu'téenu 'ii'n'yāⁿ sa'nā. Ní diiⁿ sa tan'dúúicā Ndyuūs sa'nā.

⁵ ¿'Áá nguéeé n'gaacú nī ndís'tiī ye'nē tiempo chí canee nduucú nī ní ca'nā chí ndís'tiī nduudú 'cūū?

⁶ Maaⁿ ní 'āā deenú nī dε'ē idiīⁿ chí 'āā 'cuéeé ndaa sa'nā miiⁿ caati cuuvi ndaa sa'nā miiⁿ taachi ndaa tiempo ye'nē sa chí ndaā sa.

⁷ Niicu maaⁿ poder ye'nē nuunⁿdi chí idiīⁿ chí 'ii'n'yāⁿ dinuu'ndí yā ní 'āā ngii. Chíiⁿ chí diiⁿ chí Sa'nā Nuunⁿdi nguéeé cuuvi 'cuu'miⁿ sa maaⁿ sa chí Sa'nā Nuunⁿdi. 'Tíica rā vaa ndii tiempo chí 'ii'n'yāⁿ chí diiⁿ chí nguéeé cuuvi 'cuu'miⁿ Sa'nā Nuunⁿdi, 'ii'n'yāⁿ miiⁿ ca'nā yā táámá lado.

⁸ Tuu'mi ní ndaa Sa'nā Nuunⁿdi ní 'ii'n'yāⁿ cuuvi n'diichí yā sa'nā níicú Señor Jesucristo ca'nā yā 'caan'núⁿ yā Sa'nā Nuunⁿdi ndúúicū 'yúúné chí candaā ye'nē cheendí yā ní di'cuiinú yā Sa'nā Nuunⁿdi miiⁿ ndúúicū dεεvé ye'nē yā taachi ndaa yā.

⁹ Ní Sa'nā Nuunⁿdi miiⁿ ndaa sa ndúúicū n'dee n'dái poder ye'nē Satanás chí yáá'n'guiinūⁿ. Ní diiⁿ sa vaadī n'giinu ndúúicū milagros chí nguéeé vaadī cuaacu.

¹⁰ Ní ndúúicū nducué'nē chí nguéeé n'daacā idiīⁿ sa ntiī'nyuⁿ ye'nē sa ní nginnche'ei sa 'ii'n'yāⁿ caati cuuvi diiⁿ sa ganar 'ii'n'yāⁿ

lado ye'nē yā, 'ii'n'yāⁿ chí ca'nā yā infierno. Ní chó'ōo nducué'nē chuū caati 'ii'n'yāⁿ nguéeé ne'nē yā 'caandiveén yā nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs, nduudu chí diiⁿ chí ninguá'n'ai yā.

¹¹ Níicú cucáávā chí diiⁿ yā 'túúicā, Ndyuūs ca'nā yā diiⁿ yā ndúúicū 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ chí cu'téenu yā nduudu yaadi ye'nē Sa'nā Nuunⁿdi.

¹² Ní nducyáácá 'ii'n'yāⁿ chí nguéeé ne'nē yā cu'téenu yā nduudu cuaacu caati ne'nē ca yā cosas chí nguéeé n'daacā ní cuuvi yā condenado.

Ndyuūs ndεεvé yā nducyaaca 'ii'n'yāⁿ chí nadanguá'n'ai yā 'ii'n'yāⁿ

¹³ Níicú ndís'tiī hermanos ye'nē yú, Señor ne'nē yā ndís'tiī. Ní nús'uu ní cuén'é daā'maⁿ ca'á 'nū gracias Ndyuūs cucáávā ndís'tiī caati Ndyuūs ndεεvé yā ndís'tiī vmnááⁿ vmnaaⁿ chí cuuvi nadanguá'n'ai yā ndís'tiī cucáávā Espíritu N'dai ye'nē yā. Espíritu N'dai ye'nē Ndyuūs miiⁿ ní cuuvi didεεve ndís'tiī caati ndís'tiī cuuvi cu'téenu nī nduudu cuaacu ye'nē Ndyuūs.

¹⁴ Ní Ndyuūs yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi ye'nē yā ndís'tiī cucáávā nduudu cuaacu ye'nē yā chí n'giindiveén nī ní diiⁿ chí cuuvi nanguá'n'ai nī. Ní nduudu cuaacu miiⁿ nús'uu nga'nā 'nū nanááⁿ ndís'tiī. Ní Ndyuūs ne'nē yā chí ndís'tiī tuneeⁿ nī chí cuuvi canee nī tan'dúúicā Señor Jesucristo ye'nē yú.

¹⁵ 'Tíicā maaⁿ ní 'cuεεtinéé n'daacā nī ndúúicū chí i'téenu nī. N'gaacú nī ye'nē chí ngi'cueéⁿ 'nū ndís'tiī taachi sneé 'nū nduucú nī ní ye'nē chí idinguún 'nū ye'nē nī.

¹⁶ Maaⁿ Señor Jesucristo ye'nē yú ndúúicū Ndyuūs Chiida yú diné'nē yā s'uuún caati Ndyuūs ní n'dai taavi. Ní cuen'e daā'maⁿ itee yā s'uuún 'viich'εεtíinūⁿ ní cānee ngiinu yú vaadī n'dai taavi ye'nē Ndyuūs chí Ndyuūs ca'nā yā chí tee yā s'uuún.

¹⁷ Nen'é chí Ndyuūs ní tee yā 'viich'εεtíinūⁿ ndís'tiī na staava ye'nē nī ní tee yā fuerzas n'dís'tiī caati ndís'tiī ní cuuvi diiⁿ nī nducué'nē chí n'daacā ní caa'n'máⁿ nī dámaāⁿ nduudu chí n'daacā.

3

Caa'n'ma'ngua'á nī caavā nús'uu

¹ Maaⁿ ní ye'nē nducué'nē, ndís'tiī hermanos ye'nē 'nū caa'n'ma'ngua'á nī cucáávā

nús'uu chi niiⁿnúúⁿ nūⁿ cuuvi candé^ε 'nū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs na núúⁿmaⁿ cuaaⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ cuuvi cu'téenu yā nduudu cuaacu miiⁿ ní cuuvi din'daacá yā ní diíⁿ yā chiiⁿ chi Ndyuūs neⁿ'é yā tan'dúúcā chi ndís'tiī diíⁿ nī.

² Caaⁿmaⁿngua'á nī ntūⁿ chi cuuvi nadanguáⁿai 'nū yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi nguée n'daacā idiíⁿ yā chi perverso yā caati nguée nducyaaca 'iiⁿyāⁿ i'téenu yā Señor Jesucristo.

³ Naati Señor Jesucristo ní dámaⁿ n'daacā diíⁿ yā ní nducuéⁿ'ē tiempo nginneé yā ndís'tiī chi 'áamá canee nī ndúúcū chi i'téenu nī. Ní candé^ε yā cuidado ndís'tiī yeⁿ'e dendu'ū chi nguée n'daacā.

⁴ Ní vé^ε 'viich'εtínūⁿ yeⁿ'é 'nū ndúúcū Señor ndúúcū ndís'tiī caati ndís'tiī ní idiíⁿ nī nducuéⁿ'ē chi caⁿ'a 'nū nduucú nī chi canee chi diíⁿ nī ní 'tíicā caⁿ'á nī diíⁿ nī.

⁵ Neⁿ'é 'nū chi Señor Jesucristo cunneé yā ndís'tiī chi cuuvi deenú nī na staava yeⁿ'é nī de^ε chi vaadī neⁿ'e yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cuuvi yeⁿ'e nī maⁿ 'viich'εtínūⁿ chi yeⁿ'e Cristo. Ní cuuvi cuché^ε nī yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi cuchii.

Canee chi diíⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ

⁶ Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'e yú, itée 'nū orden ndís'tiī ndúúcū chi dúúchí Señor Jesucristo chi diví nī yeⁿ'e hermanos yeⁿ'e yú chi nguée neⁿ'é yā diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ ní nguée diíⁿ yā tan'dúúcā chi nús'uu chí'cueéⁿ 'nū 'iiⁿyāⁿ.

⁷ Ndís'tiī ní deenú nī tan'dúúcā chi cáné^ε chi ch'εtineé nī. Ní diíⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ tan'dúúcā chi diíⁿ 'nū taachi sneé 'nū ndúúcū nī ní diíⁿ 'nū ntiiⁿnyuⁿ.

⁸ Ní nguée sta'á 'nū pan yeⁿ'e mar 'áamá ndís'tiī chi nguée cáⁱ 'nū. Naati 'tíicā diíⁿ 'nū. Diíⁿ 'nū ntiiⁿnyú ndii nguuvi ndíⁱ n'gaaⁿ chi nguée di'vaachí 'nū mar 'áamá ndís'tiī.

⁹ Ní 'áará chí cuuvi ngiicá ndis'tiī chi tée nī necesidades yeⁿ'é 'nū nguée diíⁿ 'nū 'tíicā. Idiiⁿ 'nū ntiiⁿnyúⁿ chi neⁿ'é 'nū cu'neéⁿ 'nū cáávā 'áamá ejemplo nanááⁿ ndís'tiī caati cuuvi diíⁿ nī tan'dúúcā chi diíⁿ 'nū.

¹⁰ Ní taachi ch'εtineé 'nū ndúúcū ndís'tiī caⁿ'a 'nū nduucú nī nduudú 'cū. 'Iiⁿyāⁿ chi nguée neⁿ'é yā diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ nguée che'é yā.

¹¹ Ch'iindiveéⁿ 'nū chi duu'vi 'iiⁿyāⁿ chiicá yā nguaaⁿ ndís'tiī nguée chiicá

n'daacā yā ti nguée idiíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ ní neené n'deee n'dái diíⁿ yā cosas chi nguée dichíⁱvē.

¹² 'Iiⁿyāⁿ chi diíⁿ 'tíicā, ca'á 'nū orden ní di'cuítu 'nū 'iiⁿyāⁿ ndúúcū chi duuchi Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ ndúúcū vaadī yeenú. Níicú diíⁿ yā ganar cáávā gastos yeⁿ'é yā.

¹³ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é 'nū nguée cáné^ε chi cuuvi 'daan'dí nī chi diíⁿ nī dendu'ū chi n'daacā.

¹⁴ Ndúútí chi 'áamá 'iiⁿyāⁿ nguée cu'neeⁿveéⁿ yā nduudu chí idinguúⁿ 'nū na carta 'cū, n'diichí nī du'u chi 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní nguée diíⁿ nī de^ε vé^ε ndúúcū yā. 'Tíicā ní cuuvi 'cuináⁿ yā.

¹⁵ Ní nguée diíⁿ nī ndúúcū yā tan'dúúcā chi contra yeⁿ'é nī naati ca'á nī consejo 'iiⁿyāⁿ miiⁿ tan'dúúcā chi 'díinu nī 'iiⁿyāⁿ.

Yeⁿ'e vaadī n'dai yeⁿ'é Ndyuūs

¹⁶ Neⁿ'é chi maaⁿ Señor Jesucristo chí vé^ε vaadī 'diíⁿ yeⁿ'é yā cueⁿ'e daaⁿmaⁿ itée yā ndís'tiī vaadī 'diíⁿ nducuéⁿ'ē tiempo ní nducuéⁿ'ē cuaaⁿ. Señor miiⁿ ní cuné^ε yā ndúúcū nducyaaca ndís'tiī.

¹⁷ 'Úú Pablo idinguúⁿ nduudu 'cū yeⁿ'e carta 'cū ndúúcū ta'á ní cáné^ε letra yeⁿ'é. 'Tíicā dinguúⁿ ní 'tíicā diíⁿ firmar nducuéⁿ'ē cartas yeⁿ'é.

¹⁸ Neⁿ'é chi Señor Jesucristo yeⁿ'e yú tée yā nducyáacá ndís'tiī nducuéⁿ'ē vaadī n'dai yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿ'E SAⁿ'Ā TIMOTEO

¹ 'Úú Pablo 'úú. Ní 'úú apóstol yeⁿ'e Señor Jesucristo caati Ndyuūs ndúú^{cū} Señor Jesucristo dichó'o yā 'úú. Ní snéé ngiinu yú 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ yeⁿ'e yú chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ.

² 'Úú ngiicá compañero yeⁿ'é chi idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e dii Timoteo chi saⁿ'ā chi cuaacu níⁿ'nyúⁿ i'téenu sa Señor Jesucristo yeⁿ'é yú. Ní alumno yeⁿ'é. Ní tan'dúú^{cā} chi dāyā 'tíicā di. Neⁿ'é chi Ndyuūs chiida yú ndúú^{cū} Señor Jesucristo yeⁿ'é yú tée yā dii vaadī n'dai yeⁿ'é yā ndúú^{cū} vaadī ya'ai 'iinú yeⁿ'é yā. Ní tée yā dii vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā.

Ngaⁿ'á yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ n'daācā ngi'cueeⁿ yā

³ Dii, Timoteo, 'úú neⁿ'é chi cūnee di yāāⁿ Efesio tan'dúú^{cā} chi 'āā yaa'ví dii taachi cueⁿ'é yāⁿ'āa Macedonia ti véé 'iiⁿ'yāⁿ chi chi'cueeⁿ doctrina chi n'dááⁿ. Yaa'vi di 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nguéeⁿ ngi'cueeⁿ doctrina chi n'dááⁿ.

⁴ Ní yaa'vi di 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ chi nguéeⁿ caandiveeⁿ yā yeⁿ'e cuentos yeⁿ'é yā chi falsos. Ndíí nguéeⁿ ndúú 'caandiveeⁿ yā nduudu chi chi'cueeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ndiicūū. Nduudu miiⁿ ní nguéeⁿ dichíí'vē. Dámaāⁿ diiⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ ch'εεcu cheendí yā ní nguéeⁿ nginneⁿ 'iiⁿ'yāⁿ tan'dúú^{cā} chi Ndyuūs neⁿ'é yā. Caati Ndyuūs dichó'o yā orden chi 'iiⁿ'yāⁿ ngi'cueeⁿ yā cáāvā chi tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu cá yā Ndyuūs.

⁵ Ní ngaⁿ'a yú tan'dúú^{cā} Ndyuūs neⁿ'é yā taachi ngi'cueeⁿ yú ndúú^{cū} vaadī neⁿ'e chí ngíicá ná staava yeⁿ'é yú chi Ndyuūs 'āā didεεvé yā. Tanducueⁿ'é ní diiⁿ yú ndúú^{cū} vaanicadínuuⁿ yeⁿ'e yú chi ndεεvε. Ní i'teenu yú Ndyuūs ndúú^{cū} núúⁿ máⁿ staava yeⁿ'é yú.

⁶ Naⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ ndaacadaamí yā yeⁿ'é nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní n'giindiveeⁿ yā nduudu chi nguéeⁿ dichíí'vē. Ní n'gεεcu cheendí yā. Ní cuuvi ndái yā.

⁷ 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní neⁿ'é yā ca'cueeⁿ yā ley yeⁿ'é Ndyuūs naati nguéeⁿ tuumicadínuuⁿ

yā nduudu chi ngaⁿ'a yā, ndíí nguéeⁿ ndúú nduudu chi ca'cueeⁿ yā 'áará chí diíⁿ yā tan'dúú^{cā} chi déénu yā tanducueⁿ'é.

⁸ S'uuúⁿ ní deenu yú chi ley yeⁿ'e Moisés ní n'dai ndúú^{ti} chi cu'téenu n'daāca yú yeⁿ'é.

⁹ Deenu yú chi ley miiⁿ nguéeⁿ dámaāⁿ caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi din'daacā yā naati caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ diiⁿ yā tan'dúú^{cā} chí ngaⁿ'ā ley, caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ n'giindiveeⁿ yā chiiⁿ chi ngaⁿ'ā ley, níicú caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ n'daacā, caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi idinuuⁿndi, caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ diiⁿ yā respetar Ndyuūs ndíí nguéeⁿ diíⁿ yā respetar religión, ní caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi n'giiⁿ'núⁿ yā chεεcú yā o chiidá yā, ní cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ chi n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁰ Ley miiⁿ ní caavā saⁿ'ā chi caⁿ'a sa ndúú^{cū} n'daataá o n'daataá chi caⁿ'a tá ndúú^{cū} saⁿ'ā ní nguéeⁿ yeⁿ'e yā vi'ī ní cáāvā saⁿ'ā chi caⁿ'a sa ndúú^{cū} saⁿ'a chi duuchi-neeⁿ sa ndúú^{cū} sa chi vi'ī, ní cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ chi duucú yā 'iiⁿ'yāⁿ caati cuuvi dichíí'vε yā táámá 'iiⁿ'yāⁿ ní cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ chi indeē ndúú^{dú} yaadi, ní caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a yā chi cuaacu chiiⁿ chi ngaⁿ'a yā ní n'gai yā: “Por Dios”, chi 'tíicā, ní nguéeⁿ 'tíicā. Ní ley miiⁿ ní caavā 'iiⁿ'yāⁿ chi ngi'cueeⁿ yā nducueⁿ'é chi nguéeⁿ n'daācā ní nguéeⁿ tan'dúú^{cā} Ndyuūs chi'cueeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ.

¹¹ Naati chuū chi ngi'cueeⁿ chi nduudu n'dai yeⁿ'e evangelio ní n'dεεvε n'dai chí nanguaⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ, ní yeⁿ'é Ndyuūs chí n'dai taavi. Ní Ndyuūs dichó'o yā 'úú chí caaⁿ'máⁿ nduudu miiⁿ.

Caaⁿ'maⁿ yú, gracias Ndyuūs ti ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ

¹² 'Úú ní ca'á gracias Señor Jesucristo yeⁿ'é yú chi itée yā fuerzas 'úú chí diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā. Ní s'neéⁿ yā 'úú tan'dúú^{cā} 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí véé valor yeⁿ'é yā. Ní s'neéⁿ yā 'úú na ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā.

¹³ Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ chí Jesucristo yaa'ví yā 'úú chí cuuvi yeⁿ'é yā, 'úú ní neené caaⁿ'maⁿ taáⁿ yeⁿ'e Jesucristo ní cachiicá can'daá 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Jesucristo ti neⁿ'é i'nuuⁿ cá'ai 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caneé taaⁿ contra Jesucristo. Naati Ndyuūs ya'ai 'iinú yā 'úú 'áará chí diíⁿ 'túú^{cā} taachi 'āā cuéeⁿ

cu'teenú 'iiⁿyāⁿ, ní nguée^e deenú de'ē cáávā chi diiⁿ 'tíicā.

14 Ní Señor diiⁿ n'dai cá yā nduucú, ní 'úú i'teenú Jesucristo, ní neⁿ'é Jesucristo caati maaⁿ ní 'úú ní yeⁿ'é Jesucristo 'úú.

15 Ní nduudu 'cūū ní nduudu cuaacu chi Cristo Jesús ndaá yā iⁿ'yéⁿdi 'cūū chi nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ caati id-inuuⁿndí yā, ní n'dái taavi chi nducyaaca 'iiⁿyāⁿ cu'téenu yā nduudú 'cūū. Ní deenú chi 'úú ní ch'εετε cá nuuⁿndi yeⁿ'é nguée^e ti tanáⁿ'a yā.

16 Naati cucáávā chi véé nuuⁿndi yeⁿ'e 'úú Ndyuūs ya'ai 'iinú yā 'úú caati Señor Jesucristo ch'iⁿ'í yā 'úú tanducuéⁿ'ē vaadī n'dái taavi yeⁿ'é yā, 'úú chi ch'εετε cá nuuⁿndi yeⁿ'é. 'Tíicā ní Ndyuūs véé paciencia yeⁿ'é yā nduucú vmnááⁿ vmnaaⁿ ní s'neén yā 'úú chi 'úú tan'dúúcā 'áámá ejemplo yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chi cuayiivi caⁿ'á yā cu'téenu yā Cristo ní véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'e yā.

17 Cáávā nducuéⁿ'ē chuū cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ca'a yú Ndyuūs honra ní dich'εετε ca yú Ndyuūs chi rey chi 'áámá canee cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ní nguée^e n'gii yā. Ní maaⁿ ní nguée^e cuuvi snaaⁿ yú Ndyuūs chi 'áámá n'dyáⁿ'ā Dendyuūs yeⁿ'e yú. 'Tíica rá vaa.

18 Maaⁿ ní, dii Timoteo chi tan'dúúcā daiyá, i'neén encargo 'cūū ndúúcū dii. Ní encargo 'cūū chíⁿ chi tiempo chi 'āā chó'ōo 'iiⁿyāⁿ profetas caⁿ'a yā yeⁿ'ē di yeⁿ'ē chi caⁿ'á di diiⁿ di. Maaⁿ ní cuchée^e di yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē ní diiⁿ di tan'dúúcā chi diiⁿ 'áámá soldado chi nguⁿ'u n'daacā sa. 'Tíicā diiⁿ di tan'dúúcā chi profetas caⁿ'a yā yeⁿ'ē di tiempo chi 'āā chó'ōo.

19 Dii ní cu'téenu n'daacā di ní diiⁿ n'daacā di ndúúcū vaanicadínūⁿ yeⁿ'ē di chí n'dai. Náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ ní nguée^e diiⁿ n'daacā yā caati vaanicadínūⁿ yeⁿ'é yā ní nguée^e n'dai. Ní cáávā chuū nguée^e i'téenu yā Señor Jesucristo maaⁿ ní canée yā tan'dúúcā chi yaⁿ'ai yeⁿ'e Ndyuūs.

20 'Túúcā chó'ōo yeⁿ'e saⁿ'ā Himeneo ndúúcū saⁿ'ā Alejandro ní 'úú deenú chí canee yā a cuenta yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ maaⁿ. Ní 'íicú cuuvi deenú yā chí 'āā ntée^e cuuvi caaⁿ'máⁿ yā ní nguée^e diiⁿ yā ofender Ndyuūs yeⁿ'e yú.

2

Yeⁿ'e chí cuuvi caaⁿ'maⁿngua'a yú

1 Vmnááⁿ vmnaaⁿ ngiicá dii Timoteo chi caaⁿ'maⁿngua'a di cáávā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ní ca'a di gracias Ndyuūs cáávā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ.

2 Ní canee cuuⁿmiⁿ chi caaⁿ'maⁿngua'a di cáávā saⁿ'ā reyes níicú cáávā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ 'iiⁿntyéⁿ'ē caati cuuvi 'cuεεtinee yú n'daacā ní nguée^e ndúúcū vaadī 'caa'va ti 'cuεεtinee yú ndúúcū vaadī 'diiⁿ. Ní diiⁿ yú tanducuéⁿ'ē tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ yú. Ní 'cuεεtinée yú n'daacā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ndúúcū 'iiⁿyāⁿ.

3 Ti chuū ní n'daacā nanááⁿ Ndyuūs ní inée yiinūu taaví yā taachí diiⁿ yú 'tíicā. Ndyuūs yeⁿ'ē yú nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ.

4 Ní neⁿ'é yā chi nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ninguaⁿ'ai yā ní tuumicadínūⁿ yā chée^e chí nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

5 Deenu yú chi véé 'áámá Ndyuūs. Ní véé 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi caaⁿ'máⁿ yā na lugar yeⁿ'ē yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní Saⁿ'ā chi Daiyá yā chi Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú.

6 Ní Jesucristo caⁿ'á yā vida yeⁿ'e maáⁿ yā chí ch'iⁿ yā cáávā chí nadíⁿ've yā nuuⁿndi yeⁿ'ē nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ní 'iicu cuuvi nadinguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. Chuū ní Cristo diiⁿ yā tiempo chí n'daacā 'íicú 'cuuⁿmiⁿ yā chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí nducyaaca 'iiⁿyāⁿ cuuvi ninguaⁿ'āi.

7 Ní cáávā chuū Ndyuūs dichó'o yā 'úú chí 'úú cuuvi apóstol yeⁿ'é yā. Ní 'úú ca'cueén 'iiⁿyāⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ gentiles chí nguée^e yeⁿ'ē ndaata 'iiⁿyāⁿ Israel. 'Úú ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní 'íicú 'iiⁿyāⁿ cuuvi cu'téenu yā. Nguée^e ngaⁿ'á nduudu yaadi.

8 Neⁿ'é chí ndii nducuéⁿ'ē cuaaⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ cááⁿ'máⁿngua'a yā ndúúcū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é yā chí deεve. Ní nguée^e nduuvi taáⁿ yā, ndíi nguée^e ndúú 'cuuⁿmaⁿ yā.

9 Ní tíicā ntúūⁿ n'daataá canee chí cunúu yā catecai yā chí n'daacā chí nguée^e yaⁿ'āi ca chíⁿ've ní nguée^e neené n'dεεveé. Ní nguée^e canee chí dich'εετε yā maáⁿ yā. Ní nguée^e diiⁿ yā 'aama peinada tíiⁿ yā chí nguée^e n'daacā. Ní nguée^e snuuⁿ yā vmnaaⁿ cuerpo yeⁿ'é yā

n'dee n'dái 'díínguāa ndíí nguée ndúú perlas. Ní nguée cunúu yā tīnūu chi ya'ai chíí'vē.

¹⁰ Naati n'daata s'een canee chi din'daaca yā nanáá 'ii'yā tan'dúúca chi Ndyuūs ne'e yā ní tan'dúúca chi canee chi dii nducyaaca n'daataá chi cuaacu chi i'téenu yā 'iivú Ndyuūs.

¹¹ Ní n'daataá s'een canee chi n'geen yā chíí chi n'giindivee yā ní cunee yā chi ndiicúu yā.

¹² Nguée ne'é chi n'daataá ca'cuee yā sa'nā chεeti yaacū ní nguée cunee yā lado ye'e 'iinntyé'e chi caa'ma n'tii'nyu yā ye'e sa'nā. Ní nguée canéé chi caa'ma n'daataá s'een chεeti yaacū.

¹³ Caati Ndyuūs vmnáá vmaana din'dái yā sa'nā Adán ní cuayiivi mii ní din'dái yā n'daataá Eva.

¹⁴ Ní yáá'n'giinūu nguée chinnche'ei sa Adán mii naati chinnche'ei sa n'daataá Eva mii ní dinuun'di tá.

¹⁵ De'ē chúúca n'dai 'áamá n'daataá chi véé daiyá tá. Cuuvi nguá'ai tá nduuti chi 'áamá cunee tá ndúúca chi i'teenu tá, ní nduuti chi diné'e tá nducyaaca 'ii'yā. Ní ch'i'í tá chi ye'e Ndyuūs, ní dii ta cosas chi seria.

3

Ye'e tan'dúúca chi canee chi dii sa'nā chi obispo

¹ Chuū chi nga'á maa ní cuaacu. 'Āā du'ú nūu sa'nā chi ne'e sa cuuvi sa obispo ní cundεε sa cuidado ye'e 'ii'yā ye'e yaacū canee sa chi dii sa n'tii'nyu chí n'daacā.

² Ní cáávā chuū sa'nā chí dii sa n'tii'nyu ye'e obispo canee chi 'cuεtinee sa n'daacā caati 'ii'yā s'een nguée cuuvi caa'mán yā chí véé nuun'di ye'é yā. Ní sa'nā mii, sán'ā chí 'áamá nūu n'daataá ye'e sa. Ní sa'nā mii canéé cuumi chí serio sa ní dii sa cue'e daa'ma n'tii'nyu chí n'daacā ndúúca orden. Sa'nā mii canee chí 'cuaa sa na vaacu sa 'ii'yā chí canúu yúúní. Ní canee chí ca'cuee sa n'dai.

³ Sa'nā mii nguée cuuvi 'cúú'ví sá ní nguée in'nuu sa vaadī 'caa'va chí 'caa'va sa. Ndí nguée ndúú ne'e sa dii sa ganar tuūmí manera chí nguée n'daacā cáávā vicio ye'e sa. Sán'ā obispo mii canee chí dii sa

'tíicā. Canee chí manso sa ní nguée ne'e sa 'cuu'ma sa ndúúca 'ii'yā, ndíí nguée ndεε sa 'aama vicio ye'e tuūmí.

⁴ Sa'nā mii canee chí nga'nā n'tii'nyu sa chí n'daacā na vaacu sa ní dii sa chí daiya sa 'caandivee yā ye'e sa ní daiya sa dii yā respetar chiidá yā.

⁵ Ní ndúúti chí 'áamá sa'nā nguée déenu sa caa'ma n'tii'nyu sa na vaacu sa tuu'mi ní ḡtáacā cuuvi dii sa cuidado ye'e dendu'ū chí ye'e yáacū ye'é Ndyuūs?

⁶ Sa'nā obispo mii nguée canee sa tan'dúúca 'áamá sa'nā chí caama i'téenu sa Jesucristo caati cuuvi nacadínuu sa chí ch'εεε maa sa ti nguée dinuun'di sa tan'dúúca chí dii yáá'n'guiinūu.

⁷ Ní sa'nā obispo mii canee ntúū chí din'daacā sa nanáá 'ii'yā chí nguεε i'téenu yā Señor Jesucristo ye'e yú caati 'ii'yā s'een dii yā honrar sa'nā mii. Ní 'íicú sa'nā obispo mii nguée cúúví cunee sa ndúúca vaadī 'cuiinuú chí ca'a sa lugar chí ginnche'ei yáá'n'guiinūu sa'nā mii.

Ye'e chí canéé chí dii sa'nā chí diáconos

⁸ Maa ní nga'á ye'e sa'nā diáconos chí cūnee sa ndúúca n'tii'nyu ye'e yáacū. 'Ticá ntúū sa'nā sa diáconos canee chí dii sa n'tii'nyu chí n'daacā ndúúca orden. Ní canéé cuumi chí sa'nā serio sa. Ní canéé chí dii sa cumplir chí chí nga'nā sa. Sa'nā mii ní nguée cuuvi 'cúú'ví sá. Ndí nguée ndúú ne'e sa dii sa ganar tuūmí manera chí nguée n'daacā cáávā vicio ye'e sa.

⁹ Sa'nā diácono canéé chí deenu sa n'daacā n'dai nducué'e enseñanza ye'e chí i'teenu sa ye'e chí Ndyuūs chí 'cuee yā s'uuú. Ní canee sa ndúúca vaanicadínuu ye'e sa chí dεεε.

¹⁰ Sa'nā diácono ní sa'nā chí 'ii'yā 'āā n'diichí yā chí n'daacā chí dii sa. Ní nduuti chí nguée véé falta ye'e sa tuu'mi ní cuuvi dii sa n'tii'nyu ye'e sa'nā diáconos.

¹¹ Níicú 'tíicá ntúū n'daataá ye'e sa'nā diácono canee chí tá'nā seria ta ní din'daacā tá. Nguée canee chí caa'ma tá ye'e 'ii'yā. Ní canee chí din'daacā tá ye'e tanducué'e chí dii tá.

¹² Níicú sa'nā diácono mii ní sa'nā chí 'áamá nūu n'daataá ye'e sa. Ní canee chí nga'nā n'tii'nyu sá chí n'daacā na vaacu sa

ní diiⁿ sa chi daiya sa n'giindiveéⁿ yā ye^{n'}ē sa.

¹³ Caati sa^{n'ā} miiⁿ chi diiⁿ n'daacā nti^{nnyu} ye^{n'e} diácono, sa^{n'ā} miiⁿ diiⁿ sa ganar lugar ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chi honrado yā. Ní véé cá confianza ye^{n'ē} sa chi cuuvi caa^{n'ma} sa ye^{n'e} Señor Jesucristo tan'dúúcā chi i'téenu sa ye^{n'ē} nduudu ye^{n'ē} yā.

Ye^{n'e} chi 'ii^{n'yā} nguéé deenú yā chi ye^{n'e} Ndyuūs

¹⁴ Cuneen giinú chi ndaa nuúⁿ n'diichí dii naati maaⁿ ní chuū idinguúⁿ ye^{n'ē} di.

¹⁵ Ní nduuti chi nguéé nndaa nuúⁿ tuu^{'mi} cuuvi tuumicádínuuⁿ di táácā chi cuuvi 'cuεεtinéē 'ii^{n'yā} s'eeⁿ taachi i'téenu yā ní ye^{n'ē} Ndyuūs 'ii^{n'yā} s'eeⁿ. Caati nducyaaca s'uuúⁿ chi i'teenu yú Señor Jesucristo ní ye^{n'ē} Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní s'uuúⁿ ní yáacū ye^{n'e} Ndyuūs chi canduuchi, 'tíicā s'uuúⁿ. Ní s'uuúⁿ tan'dúúcā cimientu ndúúcū pilar ye^{n'e} yáacū, 'tíicā s'uuúⁿ ti nga^{n'a} yú nduudu cuaacu ye^{n'ē} Ndyuūs nanááⁿ nducyaáacá 'ii^{n'yā}.

¹⁶ Níicú mar 'áámá 'ii^{n'yā} nguéé cuuvi caa^{n'má} yā ye^{n'e} enseñanzas ye^{n'ē} Ndyuūs ye^{n'ē} yú chi nguéé ch'εεte taavi ca, enseñanzas chi Ndyuūs chi'cueéⁿ yā s'uuúⁿ:

Ndyuūs ye^{n'e} yú ndaa yā na i^{n'yee}ndi 'cūū ndúúcū cuerpo tan'dúúcā s'uuúⁿ. Ní ch'i^{n'i} Espíritu N'dai ye^{n'ē} Ndyuūs chi Cristo ní cuaacu yā. Ní ángeles ye^{n'ē} va'ai chεεti nguuvi n'diichí yā Cristo. Ní 'ii^{n'yā} candéé yā nduudu cuaacu ye^{n'ē} Cristo nanááⁿ 'ii^{n'yā} ye^{n'e} tanducué^{n'ē} país ye^{n'ē} i^{n'yee}ndí 'cūū. Ní 'ii^{n'yā} ye^{n'e} tanducué^{n'ē} cuaaⁿ ye^{n'e} i^{n'yee}ndí 'cūū ní chi'téenu yā Cristo. Ní Cristo cuna^{n'a} ntuúⁿ yā na va'ai chεεti nguuvi.

4

Ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chi nguéé 'áámá cunee yā ndúúcū chi i'téenu yā

¹ Espíritu N'dai ye^{n'ē} Ndyuūs nga^{n'a} cuaacu ye^{n'ē} nguuvi chi cuchii taachi nga^{n'a} chí na^{n'a} 'ii^{n'yā} ca^{n'a} yā ndaacadaamí yā ye^{n'ē} nduudu cuaacu ní cu'nee^{nvee} yā nduudu ye^{n'e} espíritus chi gininche^{'ei} 'ii^{n'yā}, espíritus chi ngi'cueeⁿ

cosas chi nguéé cuaacu. Ní yááⁿnguiniūⁿ dichó'o sa espíritus.

² Ní 'ii^{n'yā} s'eeⁿ 'caandiveéⁿ yā nduudu ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chi nga^{n'a} yā chi i'téenu yā Ndyuūs ye^{n'ē} yú, ní nguéé cuaacu. Ní ca^{n'a} yā n'giindiveéⁿ yā nduudu ye^{n'e} 'ii^{n'yā} chi nga^{n'a} nduudu yaadi. Níicú 'ii^{n'yā} chi nguεε n'daacā idiíⁿ yā canee yā ndúúcū vaanicadíniūⁿ ye^{n'ē} yā chi nguéé n'daacā. Ní nguéé ya'ái yā ye^{n'e} chi diíⁿ yā taachi diíⁿ yā cosas chi nguéé n'daacā.

³ 'Ii^{n'yā} s'eeⁿ nguéé n'guuⁿ yā chi ch'iindivaacu 'ii^{n'yā}. Ní nguéé n'guuⁿ yā chi nge'e 'ii^{n'yā} tanducué^{n'ē} chi nge'e yú. Deenu yú chi Ndyuūs din'dái yā tanducué^{n'ē} chi nge'e yú. Cáávā chi nducyaáacá 'ii^{n'yā} chi i'téenu yā Ndyuūs ndúúcū 'ii^{n'yā} chi deenú yā nduudu cuaacu ye^{n'ē} yā cuuvi che'é yā tanducué^{n'ē}. Ní nducyaaca 'ii^{n'yā} chi che'é yā canee chi caa^{n'má} yā gracias Ndyuūs cáávā chí che'e yā.

⁴ Deenu yú chi nducué^{n'ē} chi din'dái Ndyuūs chi che'e yú ní n'daacā. Ní 'ii^{n'yā} nguéé canee chi cu'neeⁿ yā 'áámá lado mar 'áámá caati canéé chi cuta'á yā ní caa^{n'má} yā gracias Ndyuūs.

⁵ Caati tanducué^{n'ē} dendu'ú 'cūū ní n'daacā ní 'ii^{n'yā} cuuvi che'é yā chuū ti Dendyuūs nga^{n'a} yā 'tíicā ye^{n'ē} na libro ye^{n'ē} yā. Maaⁿ ní ngiica yú Ndyuūs chi Ndyuūs diíⁿ yā bendecir chuū chi che'e yú.

'Ii^{n'yā} idiíⁿ nti^{nnyu} yā chí n'dai ye^{n'e} Jesucristo

⁶ Nduuti chi dii, Timoteo, ca'cueeⁿ dí dendú'u 'cūū nanááⁿ 'ii^{n'yā} chi i'téenu Señor Jesucristo tuu^{'mi} ní dichí'vē ca di Señor Jesucristo. Ní taachi ca'cueeⁿ di nduudu n'dái 'cūū ye^{n'e} Jesucristo ní 'cuεεtinee di tan'dúúcā chi nga^{n'a} nduudú 'cūū tuu^{'mi} ní idiíⁿ di chi dii maaⁿ di chi n'giindiveeⁿ di nduudu ye^{n'e} di ní cu'téenu ca di ye^{n'ē} Ndyuūs.

⁷ Nguéé cu'nee^{nvee} di ye^{n'e} cuentos zonzos chi ye^{n'e} i^{n'yee}ndí, cuentos chi nguéé ngiicá ye^{n'ē} Ndyuūs caati nguéé dichí'vē chí caa^{n'ma} yú chuū nanááⁿ 'ii^{n'yā}. Ní tanducué^{n'ē} chí diíⁿ di, cue^{n'e} daa^{n'ma} diíⁿ di tan'dúúcā Ndyuūs ne^{n'ē} yā chí diíⁿ di.

⁸ Deenu yú chi taachi diíⁿ yú ejercicios cáávā cuerpo ye^{n'e} yú taaⁿ lííⁿ chuundi

dichí'vē s'uuúⁿ. Níicú taachí diiⁿ yú chíiⁿ chí neⁿe Ndyuūs tanducuéⁿē dichí'vē yú caati diiⁿ yú chí n'daacā cáávā s'uuúⁿ nguuví s'eeⁿ chí canee yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū níicú cucáávā nguuví chí cuchíi.

⁹ Nduudú 'cūū ní cuaacu chí cuaacu, níicú nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí cu'téenu yā nduudú 'cūū.

¹⁰ Ní cáávā nduudú 'cūū ní diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ. Ní n'geenu yú ngii ti 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a taáⁿ yā yeⁿ'ē yú. 'Tíicā chó'ōo yeⁿ'ē yú caati i'teenu yú Jesucristo ní canéé ngiinu yú Ndyuūs chí canduuchi chí cuuvi nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'yā.

¹¹ Níicú díiⁿ, Timoteo, 'úú ngaⁿ'á chí canee chí ca'cueeⁿ di nduudú 'cūū.

¹² Nguéé 'cuaaⁿ di lugar chí 'iiⁿ'yāⁿ nguéé neⁿ'e yā dii cucáávā chí duū'vi nguuví yeⁿ'ē di. Din'daacā di ndúú^cú tanducuéⁿē chí diiⁿ di, yeⁿ'ē chí ngaⁿ'a di, yeⁿ'ē chí diiⁿ di. Ní dine'e di nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ. Ní diitu canee di ndúú^cú chí i'téenu di. Ní diiⁿ di chí vida yeⁿ'ē di ní n'daacā nanááⁿ nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ. Ní vida yeⁿ'ē di canee tan'dúú^cā 'áámá ejemplo.

¹³ Níicú 'naaⁿ tiempo chí 'āā cuéé ndaa nanááⁿ di 'cueeⁿ di libro yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Ní yaa'vi di 'iiⁿ'yāⁿ chí 'caandiveén yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ tanducuéⁿē chí yeⁿ'é Ndyuūs neⁿ'e chí ndaa.

¹⁴ Ní diiⁿ di tanducuéⁿē chí cuuvi di yeⁿ'ē ntiiⁿnyuⁿ chí Ndyuūs tee yā dii taachí saⁿ'ā chí 'cueeⁿ nduudu yeⁿ'e Ndyuūs ngaⁿ'á yā yeⁿ'ē chí diiⁿ di. Ní saⁿ'ā chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yáacū s'núuⁿ yā ta'a yā ná tiiⁿ di cáávā chí cho'ó yā dii chí diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

¹⁵ Canéé chí diiⁿ di nducuéⁿē chí ngaⁿ'á dii ní diiⁿ di tan'dúú^cā chí 'āā 'cueeⁿ di. Ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi deenu yā chí cu'téenu ca di nguuví nguuví.

¹⁶ Ní díi, Timoteo, cundéε di cuidado yeⁿ'ē maaⁿ di, ní yeⁿ'ē tanducuéⁿē chí diiⁿ di, ní yeⁿ'ē chí ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ. Caati nduuti chí diiⁿ di 'túú^cā nadinguáⁿ'ai maāⁿ di dii ndúú^cú 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveén yā nduudu yeⁿ'ē di.

5

Yeⁿ'e tan'dúú^cā chí cuuvi diiⁿ di ndúú^cú 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs

¹ Nguéé diiⁿ di reprender mar 'áámá saⁿ'ā ndiicūū naati ca'a di consejo saⁿ'ā miiⁿ tan'dúú^cā chí chiida di. Ní diiⁿ di tratar ndúú^cú saⁿ'ā da'caiyāá tan'dúú^cā chí saⁿ'ā s'eeⁿ ní 'díinū di. Ní canéé chí diiⁿ di nducuéⁿē chí n'daacā.

² Ní diiⁿ di tratar ndúú^cú n'daataá ndiicūū tan'dúú^cā chí chεεcu di. Ní diiⁿ di tratar ndúú^cú taⁿ'ā dá'caiyāa tan'dúú^cā chí ví'i di. Ní canéé chí diiⁿ di tanducuéⁿē n'daacā ndúú^cú 'iiⁿ'yāⁿ.

³ Ní innee di n'daataá nguá'āa chí cuaacu níiⁿnyúⁿ vée necesidades yeⁿ'e yā.

⁴ Naati nduuti chí n'daataá nguá'āa vée daiya tá o daiya yiinu tá da'caiyāa s'ééⁿ canéé chí din'daacá yā ní canéé chí diiⁿ cumplir obligaciones yeⁿ'é yā ndúú^cú 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e familia yeⁿ'é yā. Ní da'caiyāa s'ééⁿ ní canéé chí diiⁿ yā cosas chí n'daacā cáávā chεεcú yā ndúú^cú chiidá yā ní cáávā chí neⁿ'e ca yā chiidá yā ndúú^cú chεεcú yā caati chuū ní cosa chí n'daacā, ní cosa chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí da'caiyāa s'ééⁿ diiⁿ yā.

⁵ Ní nduuti chí cuaacu níiⁿnyuⁿ chí n'daataá nguá'āa ní dámaāⁿ ta, canéé chí i'téenu tá Ndyuūs ndúú^cú confianza ní caaⁿ'maⁿngua'a tá nanááⁿ Ndyuūs ndii nguuví ndii n'gaaⁿ.

⁶ Ní nduuti chí n'daataá nguá'āa diiⁿ tá tan'dúú^cā chí maāⁿ tá neⁿ'e tá, 'áará chí canduūchi tá canee tá tan'dúú^cā chí n'diī tá nanááⁿ Ndyuūs.

⁷ 'Tíicā ntúūⁿ ca'cueeⁿ di nducuéⁿē chuū nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaacū ní tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā chí vée nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁸ Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé candεε yā cuidado yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e familia yeⁿ'é yā ndúú^cú chεεcú yā ndúú^cú chiidá yā tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndaacadaamí yā yeⁿ'e chí i'téenu yā ní ndii cunncaá cá nguéé ti 'iiⁿ'yāⁿ chí nguεε i'téenu yā.

⁹ Cuuvi dingúūⁿ di na lista yeⁿ'e n'daataá nguá'āa ca'áámá n'daataá nguá'āa chí 'āā ngii tá 'iinu ngeεcu 'áámá nduūyū ní 'áámá nūuⁿ isaⁿ'ā nduūcū ta.

¹⁰ Ní n'daataá nguá'āa miiⁿ canee chí 'āā ch'εεtinee n'daacā tá ní taaví n'daacā tá daiya tá. Ní canéé chí n'guuⁿ tá na vaacu tá

'ii'yāⁿ chi snúuⁿ yā yúúni, ní 'āā naaⁿnu tá ca'a 'ii'yāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs tan'dúúcā costumbre yeⁿé 'ii'yāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿe yā. Ní chinnee ta'a tá 'ii'yāⁿ chi ngiitā, ní diiⁿ tá 'āā de'é nūuⁿ ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā.

11 Nguéé dingúūⁿ di na lista yeⁿe n'daataá nguá'āa 'áámá n'daataá nguá'āa na'a chi nguéé nduuyu yeⁿe tá caati cuuvi neⁿe ta 'caandavaacu tá ní nguéé neⁿe tá diiⁿ tá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Cristo.

12 Ní cuayiivi miiⁿ ní n'daataá nguá'āa miiⁿ véé culpa yeⁿe tá chi nguéé diiⁿ tá cumplir compromiso yeⁿe tá chi diiⁿ tá ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Cristo.

13 Ní más cā cuuvi diiⁿ n'daataá nguá'āa s'eeⁿ. 'Íícú cuuvi 'daān'dī ntúūⁿ ta taachi ngeⁿé tá 'áámá va'ai táámá va'ai. Níícú nguéé dámaāⁿ chi 'daān'dī tá ti neené neⁿe nandē tá yeⁿe 'ii'yāⁿ ndúúcū nduudu chi nguéé cánéé chi caaⁿmaⁿ tá ní diyaādī ta. Ní caⁿa tá miiⁿ caⁿa tá 'muuⁿ ní diiⁿ tá cosas chi nguéé ituneeⁿ táⁿā.

14 Cáāvā chuū neⁿé chi n'daataá nguá'āa chi da'caiyā ta 'caandivaacu tá ni taavi tá daiya tá ní caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ tá na vaacu tá. 'Tíicā ní 'ii'yāⁿ chi nguéé i'téenu yā Ndyuūs nguéé caaⁿmaⁿ cúnncā yā yeⁿé tá.

15 Caati n'duuví n'daataá nguá'āa chi da'caiya tá 'āā ndaacadaami tá yeⁿé Cristo ní cueⁿe tá lado yeⁿe yááⁿnguiinūⁿ.

16 Ní nduuti chi 'áámá n'daataá o saⁿā chi i'téenu yā Jesucristo yeⁿé yú ní véε n'daataá nguá'āa chi 'ii'yāⁿ yeⁿé yā, canéé chí ca'a yā n'daataá nguá'āa de'ē chi neⁿe tá. 'Tíicā ní nguéé canéé chi ca'a 'ii'yāⁿ yeⁿe yaācū n'daataa nguá'āa miiⁿ. 'Tíicā ní cúúví ca'a 'ii'yāⁿ yeⁿe yaācū tanáⁿā n'daataá nguá'āa chi cuaacu nííⁿnyúⁿ chi véé necesidades yeⁿe tá.

17 Maaⁿ ní saⁿā s'eeⁿ chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ n'dai yeⁿe yaācū ndúúcū saⁿā chi ca'cueeⁿ nduudu yeⁿe Ndyuūs ndúúcū saⁿā chi candεε nduudu yeⁿe Ndyuūs cuuvi cuta'a sa honor chi doble yeⁿe 'ii'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿe yaācū.

18 'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ. Nguéé cu'nūu di yaānā duutu 'yúúdūu o 'itiindu chí inde'ei nuúⁿ tī nguaaⁿ trigo ní 'íícú cuuvi che'ē tī yeⁿé. Ní canéé nguūⁿ táámá. Saⁿā

chi nídiin ntiiⁿnyuⁿ cuuvi cuta'ā sa chi'vē yeⁿé sa.

19 Nguéé cu'téenu di 'ii'yāⁿ chi ngaⁿa yā yeⁿe saⁿā chi ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe yaācū nduuti chi nguéé véé 'uuvī ndúú 'iinu testigos yeⁿé yā.

20 Naati canee chi diiⁿ di reponder nanááⁿ nducyáácá 'ii'yāⁿ yeⁿe yaācū 'ii'yāⁿ chi nadinuuⁿndí yā. Ní 'íícú tanáⁿā 'ii'yāⁿ ní dí'va'á yā.

21 Maaⁿ ní 'úú Pablo ngaⁿá ngī dii Timoteo chuū nanááⁿ Dendyuūs ní nanááⁿ Señor Jesucristo ní nanááⁿ ángeles chí Ndyuūs ndεεve yā. Diiⁿ di nducuéⁿé chuū ní nguéé nadacadíinuuⁿ di chi 'áámá yā chi ch'εεε cá yā nguéé ti táámá yā. Ní 'āā daamá nūuⁿ diiⁿ di ndúúcū nducyaaca 'ii'yāⁿ.

22 Nguéé ndεεve nuuⁿ di 'áámá saⁿā chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿe yaācū nduuti chi nguéé n'diichī di saⁿā miiⁿ 'naaⁿ tiempo. Ní nguéé véé 'áámá parte yeⁿé di ndúúcū saⁿā miiⁿ taachi dinuuⁿndí sa. Diví di yeⁿe nducuéⁿé chi nguéé n'daacā ní nguéé dinuuⁿndí maāⁿ di.

23 Maaⁿ ní taachi ya'āi chεεti di nguéé cu'u di dámaāⁿ nuūⁿnīⁿ caati cuuvi cu'u di 'téé vino. Ní taama vmnéⁿéεe chi ya'āi cuerpo yeⁿé di cu'u di 'téé vino.

24 Ní nuuⁿndi chi diiⁿ náⁿā 'ii'yāⁿ, ní deenu yú ti n'diichi yú vmnaaⁿ chi ndaā nguuví chi Ndyuūs n'diichi yā nuuⁿndi yeⁿe yú. Níícú nguéé deenu yú nuuⁿndi chi diiⁿ tanáⁿā 'ii'yāⁿ naati cuayiivi mííⁿ taachi n'diichi Ndyuūs nuuⁿndi yeⁿe yú tuu'mi ní snaaⁿ yú nuuⁿndi yeⁿé yā.

25 'Tíicā ntúūⁿ snaaⁿ yú nducuéⁿé chi n'daacā chi diiⁿ 'ii'yāⁿ. Ní 'áará chí nguéé inaaⁿ yú maaⁿ chiiⁿ chi n'daacā chi diiⁿ yā cuayiivi ní Ndyuūs idiiⁿ yā chi cadiiⁿnuuⁿ yú táácā yeⁿé 'ii'yāⁿ s'eeⁿ.

6

1 Nducyaaca 'ii'yāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe criado o criada ní 'áámá canéé yā na ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé 'iiví yā chí esclavo yā, canéé yā tan'dúúcā chí véé 'áámá yugo na daandú yā. Ní 'ii'yāⁿ esclavos canee chí diiⁿ ca yā respetar 'iivi yā. Níícú 'iivi yā nguéé cuuvi cunncaá caaⁿmaⁿ yā yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú ndíí nguéé ndúú yeⁿé chí ca'cueeⁿ yú.

² Ní sa'nā esclavos chi i'téenu sa ní vée' i'ivi sa chi 'tiicá ntūn i'téenu yā, canéé chi diin ca sa respetar 'iivi sa tan'dúúcā chi 'aama 'iivi sa chi nguée' i'téenu yā. Naati canee chi diin sa servir más cā 'iivi sa chi i'téenu yā caati 'iivi sa ní hermano ndúúcū sa caati ye'n'é Ndyuūs nduu 'uuví yā. Ní hermanos ne'n'e sa 'iivi sa. Tanducué'n'é dendu'ū dii, Timoteo, ngi'cuee'n di ní nga'n'a di.

Ii'nyān chi i'téenu yā Jesucristo ní vée' vaadi'yeenu ye'n'é yā

³ Níicú nduuti chi 'áámá 'ii'nyān ngi'cuee'n yā táámá nduudu chí n'dáán ní nguée' tan'dúúcā nduudu n'dai ye'n'é Señor Jesucristo, ndíi nguée' ndúú tan'dúúcā nduudu ye'n'é Ndyuūs chi ngi'cuee'n yú ye'n'é chi 'cuetinee yú n'daacā tan'dúúcā chi Ndyuūs ne'n'e yā chi diin yú,

⁴ tuu'mi ní 'ii'nyān mii'n ní nadacadíinuun yā chi maa'n yā ch'εεté yā, ní nguée' de'ε vεε deenu yā. 'Ii'nyān mii'n ní ch'εεcu cheendí yā. Ní diin yā chi ná'nā 'ii'nyān ngu'n'u yā ní ngue'εί yā ní 'caa'vá yā ní nga'n'a taán yā ye'n'e 'ii'nyān. Ní 'ii'nyān mii'n diin yā chi ná'nā 'ii'nyān nguée' vée' 'viich'εεtíinuun ndúúcū taná'nā 'ii'nyān.

⁵ Ní 'ii'nyān mii'n diin yā chi nducyaaca 'ii'nyān dámaān n'gεεcu cheendí yā, ní nguée' n'daacā nadacadíinuun yā. Ní nguée' deenu yā nduudu ye'n'e Cristo. 'Ii'nyān mii'n nadacadíinuun yā chí diin yā ganar tuumí caati chí'téenu yā ní nga'n'a yā nduudu ye'n'e Cristo. Divíi di ye'n'e tanducué'n'é 'ii'nyān chí 'tíicā.

⁶ Deenu yú chí 'ii'nyān chí i'téenu yā Jesucristo canee n'daacá yā ndúúcū chí vεε ye'n'é yā ní yeenu yā. Chíi'n chí i'téenu yā ní tan'dúúcā vaadi' cuica ca ye'n'é yā. 'Tíica rá vaa.

⁷ Deenu yú chí nguée' de'ε vεε ndεε yú taachi ch'iindiyaān yú i'nyeedí 'cūū. Ní nguée' de'ε vεε ntūn candεε yú ye'n'é i'nyeedí 'cūū taachi 'cuūvī yú.

⁸ Ne'n'e chí snee yú i'nyeedí 'cūū nduuti chí vée' chí nge'e yú ndúúcū catecai yú, ní ndúúcū chuū nūu'n cānee chí yeenu yú.

⁹ Caati 'ii'nyān chí ne'n'é yā 'cuiicá yā taachi yáán'nguiinuun n'diichi nee'n sa 'yā cuuvi diin yā dendú'ū chí nguεε n'daacā. Ní canee yā ndúúcū vicio zozzo ye'n'é yā chí nguεε n'daacā. Ní nguée' dichí'vε. Ní

dii'n chí dinuu'ndí yā níicú dii'n chí ca'ná yā infierno.

¹⁰ Chíi'n chí dii'n chí 'ii'nyān dinuu'ndí yā ní chuū. 'Ii'nyān ne'n'e cá yā tuūmī. Ní in'nuu'n cá yā tuūmī chí 'āā ntée' vée' tiempo chí cu'téenu yā. Ní maán yā diin yā chí ya'āi n'geenu taavi yā ngii.

Ye'n'e chí cuuvi din'daacā yú maa'n chí i'teenu yú

¹¹ Maa'n ní dii, Timoteo, sa'nā chí ye'n'é Ndyuūs dii, divíi di ye'n'e nducué'n'é chuū chí nguεε n'daacā. Ní dii'n di nducué'n'é chí n'daacā. Dich'εεε di Ndyuūs ní cu'téenu ca di. Diné'e ca di nducyaaca 'ii'nyān ní dii'n di nducué'n'é ndúúcū paciencia. Ní canee di ndúúcū staava ye'n'e di chí n'dai.

¹² Ní taachi 'cueenu di cuuvi cáávā chí i'téenu di Ndyuūs canee diitu di ndúúcū chí i'téenu di ye'n'é Ndyuūs ye'n'é yú. Ní diitu dii'n di caati chí cuuvi ye'n'é di vida cue'n'e daā'ma'n chí cuuvi cuta'a di ye'n'e Ndyuūs ti Ndyuūs yaa'ví yā dii chí cuuvi ye'n'é yā dii. Ní dii 'āā nga'n'a di chí i'téenu di Ndyuūs nanáán 'yaa'n n'dái 'ii'nyān.

¹³ Maa'n ní 'úú yaa'ví dii nanáán Ndyuūs chí testigo ye'n'e yú, Ndyuūs chí itée yā vida ye'n'é nducué'n'é chí vée', ní nanáán Jesucristo chí 'āā nga'n'a yā nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs chiidá yā nanáán gobernador Poncio Pilato.

¹⁴ 'Úú yaa'ví dii chí 'caandivee'n di ní diin di nducué'n'é chí ca'á orden ye'n'é di. Ni nguée' n'daa'n orden ye'n'é caati nguée' ne'n'é chí 'ii'nyān caa'n'mán yā contra ye'n'é di caavā cosa chí dii'n di. Diin di 'tíicā ndii tiempo chí ndaa Señor Jesucristo ye'n'e yú táámá vmné'n'é.

¹⁵ Níicú tiempo taachi Ndyuūs ne'n'é yā, Ndyuūs ca'ná yā dicho'ó yā Jesucristo chí n'dai taavi nanáán 'ii'nyān taama vmné'n'é. Ní Cristo mii'n maán yā ní 'áámá n'dyán'ā 'ii'nyān nūu'n chí nga'n'a ntii'nyu'n yā ye'n'e nducue'n'é chí vée', ní Rey chí ch'εεε taavi ca nguée' ti taná'nā reyes. Ní 'iivi yú chí ch'εεε taavi ca nguée' ti taná'nā sa'nā chí 'iivi.

¹⁶ Dámaān Ndyuūs mii'n ní 'áámá canduuchí yā cue'n'e daā'ma'n. Ní canduuchí yā ná chidεεvε chí nguée' cuuvi indaa mar 'áámá 'ii'nyān. Ní nguée' n'diichi mar 'áámá 'ii'nyān Ndyuūs mii'n ndíi nguée' cuuvi snaa'n ra yā.

Maaⁿ ní cuéⁿ'e daāⁿmaⁿ canee cuuⁿmiⁿ yú dich'εεε yú Ndyuūs ti tanducuéⁿ'ē poder chi véé ní yeⁿ'é yā. 'Tíca rā vaa.

17 Maaⁿ ní dii, Timoteo, cuuvi di 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica chi nguée nadacádíínuuⁿ yā chi ch'εεε n'dái yā. Ní nguée cunee ngiinú yā yeⁿ'e chi véé yeⁿ'e yā caati cosa chi nguée seguro chi 'áamá cūnee ndúúcu yā. N'dáacā ca nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cu'téenu yā Ndyuūs chi canduuchi ní Ndyuūs ca'á yā n'deee n'dái dendu'ū yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi véε caati cuuvi cuta'a yú ní yeenu yú.

18 Níicú díí yaa'vi di 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica chi din'daacá yā ní dííⁿ yā n'deee tááví ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā. 'Íicú canee listo yā chi cuuvi ca'a yā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée véé yeⁿ'e yā ní innee yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

19 'Tíicā cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ vaadī 'cuiica yeⁿ'é yā chi vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chi Ndyuūs ca'á yā chi ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā.

Pablo ca'á yā últimas órdenes Timoteo ti 'cuiinū carta maaⁿ

20 Dííⁿ, Timoteo, cundée di n'daacā cuidado yeⁿ'e encargo chi 'iiⁿ'yāⁿ 'āā tee yā dii. Nguée cu'neeⁿveeⁿ di n'deee n'dái nduudu chi ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e cosa yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū o yeⁿ'ē nduudu chi nguée dichíí'vē o yeⁿ'ē chi ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ chi nduudu deenu ní nguée 'tíicā.

21 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndáacadaami yā yeⁿ'ē nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní maáⁿ yā ní nguée i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs. Maaⁿ ní 'úú neⁿ'é chi Ndyuūs téé yā dii tanducuéⁿ'ē chi n'daacā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA CUAYIIVI YEⁿ'E TIMOTEO

1 'Úú Pablo 'úú ni 'úú apóstol yeⁿ'e Jesucristo caati Ndyuūs neⁿ'é yā chi 'úú cuuvi apóstol yeⁿ'é yā, ní dichó'o yā 'úú. Ní chuū chi Ndyuūs diiⁿ yā ní tan'dúúca chi ngaⁿ'a yā chi ca'a yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e Jesucristo.

2 'Úú dinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e di, Timoteo, chi tan'dúúca daiyá 'tíicā dii caati neⁿ'é taavi dii. Neⁿ'é chi Ndyuūs chiida yú ndúúcu Señor Jesucristo yeⁿ'e yú téé yā dii cosas chi n'dai, ní ya'āi 'iinú yā dii, ní téé yā dii vaadi 'diiⁿ na staava yeⁿ'é di.

Caaⁿ'maⁿ di nduudu yeⁿ'e Cristo nanáán 'iiⁿ'yāⁿ

3 Maaⁿ ní ca'á Ndyuūs gracias caavā chi 'úú dichii'vé Ndyuūs ndúúcu vaanicadínūⁿ yeⁿ'é chi n'daacā tan'dúúca chi diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yú tiempo chi 'āā chó'ōo. Ní ndii nguuvi ndii n'gaaⁿ taachi ngaⁿ'anguā'a, 'úú ca'á Ndyuūs gracias, ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'úú ngaⁿ'anguā'a caavā dii, Timoteo.

4 Néené neⁿ'é snaáⁿ dii, Timoteo, taachi n'gaacú yeⁿ'e nuūⁿniⁿ nduutináán di taachi caneé 'áamá lado yeⁿ'é di. Ní taachi cuuvi n'diichí dii tuu'mi ní yeenú taaví.

5 Ní n'gaacú chi i'téenu di Ndyuūs ndúúcu núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'é di. Vmnaaⁿ chi i'teenu di Jesucristo táⁿ'ā Loida chi chicuⁿ'u di ní táⁿ'ā Eunice cheⁿcu di i'téenu yā Jesucristo. Maaⁿ ní seguro caneé chi cuaacu chi dii ntúūⁿ i'téenu di.

6 Cáavā chi i'téenu di Ndyuūs neⁿ'é chi n'gaacu di chi cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ chi Ndyuūs 'āā teé yā dii ndí tiempo chi 'úú sn'duū ta'á vmnaaⁿ tiiⁿ di.

7 Ndyuūs nguéé 'āā teé yā s'uuúⁿ 'áamá staava yeⁿ'e yú chi 'va'ā yú naati 'āā teé yā s'uuúⁿ 'áamá staava yeⁿ'e yú chi véé poder yeⁿ'e yú. Ní 'íicú cuuví dinéⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuuvi nadicadínūⁿ yú n'daacā.

8 Maaⁿ ní nguéé 'cuináaⁿ di chi caaⁿ'maⁿ di nduudu cuaacu yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nanáán 'iiⁿ'yāⁿ. Ndí nguéé ndúú 'cuináaⁿ

di yeⁿ'e 'úú caati canuúⁿ vácūū cáavā chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo. Naati n'daacā ca diiⁿ di chi cuchεε di yeⁿ'e nducuéⁿ'e chi 'cueenu di cuuvi ntúūⁿ cáavā chí ngaⁿ'a di nduudu yeⁿ'e Cristo chí nadanguáⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ chi n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e di. Diiⁿ di tanducuéⁿ'e ndúúcu fuerzas chi Ndyuūs itée yā dii.

9 Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ ní yaa'ví yā s'uuúⁿ chi diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yā chí n'daacā. Nguéé nadinguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ cáavā ntiiⁿnyuⁿ chi diiⁿ yú chí n'daacā. Naati Ndyuūs diiⁿ yā 'túúca ndúúcu s'uuúⁿ ti 'tíicā neⁿ'é yā diiⁿ yā. Níicú neené neⁿ'e yā s'uuúⁿ. Ní maaⁿ ní s'uuúⁿ 'āā nduuvi daama yú ndúúcu Cristo Jesus. Níicú Ndyuūs neⁿ'e yā s'uuúⁿ cuáán vmnaaⁿ chi 'āā cuéé iⁿ'yeeⁿdí.

10 Maaⁿ ní Ndyuūs ch'iⁿ'í yā chí neⁿ'e taaví yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ taachi dichó'o yā Jesucristo yeⁿ'e yú iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Jesucristo ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. Ní nduudu cuaacu yeⁿ'e evangelio chi yeⁿ'e vida yeⁿ'e Cristo ch'iⁿ'i s'uuúⁿ chi nguéé 'aama 'cuūvi yú. Níicú cáavā chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ cuuvi cunduuchi yú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

11 Níicú Ndyuūs nidεεvé yā 'úú chí caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é yā ní dichó'o yā 'úú lado yeⁿ'e apóstol yeⁿ'é yā chi 'úú caaⁿ'máⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é yā nanáán 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿ'e ndaata Israel.

12 Níicú cáavā chi 'úú apóstol yeⁿ'é yā tanducuéⁿ'e n'geenú ngii chi canuúⁿ vácūū. Ní nguéé ngii 'cuináaⁿ caati deenú du'ū chi Cristo chi i'teenú. Ní deenú chi cuaacu chi Cristo miiⁿ ní véé poder yeⁿ'é yā chí diiⁿ cuenta yā yeⁿ'e nducuéⁿ'e ntiiⁿnyuⁿ chi tee yā 'úú ndí nguuvi chi diiⁿ yā juzgar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

13 Dii, Timoteo, diiⁿ di ndúúcu nduudu chi serio nducuéⁿ'e tan'dúúca chí 'úú chí'cueéⁿ dii. Ní cunée di n'daacā ndúúcu chí i'teenu di Dinéⁿ'e di nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ caati mááⁿ ní s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Jesucristo s'uuúⁿ.

14 Ní cundεε di cuidado chí diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ chí Ndyuūs teé yā dii. Ní tee di lugar chí Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí caneé ndúúcu yú cunnee yā dii.

15 Dii ní deenu di chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā Jesucristo chí yeⁿ'e yāⁿ'āa

Asia, 'ii'yān s'eeⁿ chi canee yā nduucú ngu-
uvi chi chó'ōo, maaⁿ ní ndaacadaamí yā
yeⁿ'ē 'úú. Ní nguaaⁿ 'ii'yān s'eeⁿ canéé saⁿ'ā
Figelo ndúúcū saⁿ'a Hermógenes.

16 Naati 'ii'yān yeⁿ'e familia yeⁿ'e saⁿ'ā
Onesíforo nguéé 'cuináaⁿ yā 'úú yeⁿ'ē chi
canuúⁿ vácūū. Saⁿ'ā miiⁿ ndaa sa n'diichi
sa 'úú chi nnee sa 'úú. Neⁿ'é chi Señor
Jesucristo ca'á yā vaadī ya'ai yeⁿ'é yā saⁿ'ā
miiⁿ ndúúcū 'ii'yān yeⁿ'e familia yeⁿ'e sa.

17 Nguéé diiⁿ saⁿ'ā Onesíforo tan'dúúcā
chi diiⁿ tanáⁿ'a yā caati taachi canéé sa na
yáān Roma neené na'nuūⁿ sa 'úú ndíi taachi
nndaācā sa 'úú.

18 Neⁿ'é chi Ndyuūs ya'ai 'iinú yā saⁿ'ā
miiⁿ nguuvi chi Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú
diíⁿ yā juzgar 'ii'yān yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní
dii ní neené n'dai deenū di tan'dúúcā chi
chinnee sa s'uuúⁿ taachi snée yú na yáān
Efeso.

2

Aámá soldado yeⁿ'ē Señor Jesucristo chi din'dááca sa

1 Díi, Timoteo, chi tan'dúúcā daiyá, cuta'a
di fuerzas yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē vaadī n'dai chi
cuuvi yeⁿ'ē yú caati maaⁿ ní yeⁿ'e Jesucristo
s'uuúⁿ.

2 Ní tanducuéⁿ'ē chi n'giindiveeⁿ di yeⁿ'e
'úú chi ngaⁿ'á nanááⁿ n'dee n'dái 'ii'yān,
chuū ní ca'cueeⁿ di saⁿ'ā s'eeⁿ chi i'téenu
sa chi 'áámá cūnee sa n'daacā ndúúcū chi
i'téenu sa, ní saⁿ'ā s'eeⁿ ní cuuvi ca'cueeⁿ sa
tanáⁿ'ā 'ii'yān.

3 Ní taachi canee chi 'cueenu dí cuuvi
tuu'mi ní n'geenu di ngii tan'dúúcā 'áámá
soldado chi n'daacā sa. 'Tíicā diiⁿ di caati
dii ní 'áámá soldado yeⁿ'e Señor Jesucristo.

4 Deenu di tan'dúúcā chi 'áámá sol-
dado chi canéé na servicio nguéé diiⁿ sa
tan'dúúcā tanáⁿ'ā saⁿ'ā chi nguéé canee na
servicio caati canee sa diiⁿ sa cumplir tan-
ducuéⁿ'ē chi ngaⁿ'a comandante yeⁿ'ē sa.

5 'Tiicá ntúūⁿ. 'Ii'yān chi caⁿ'á na cancha
nguéé cuuvi cuta'a yā mar 'áámá premio
nduuti chi nguéé diíⁿ yā cumplir reglas
yeⁿ'ē.

6 'Tiicá ntúūⁿ. 'Ii'yān chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ na
campo yeⁿ'é yā cuuvi cuta'á yā caavā maáⁿ
yā cosecha yeⁿ'é yā chi vmnááⁿ vmnaaⁿ.

7 Dii, Timoteo, nadacadíinūūⁿ di yeⁿ'ē
chi ngaⁿ'á níicú Señor yeⁿ'ē yú diíⁿ yā chi
cadíinuuⁿ di tanducuéⁿ'ē.

8 N'gaácú dí ti Jesucristo yeⁿ'ē yú ní yeⁿ'ē
ndaata yeⁿ'ē David 'ii'yān, ní nnduuchi yā
yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. 'Túúcā ngaⁿ'ā nduudu
cuaacu chi nadinguáⁿ'āi 'ii'yān.

9 Níicú cáávā chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu
yeⁿ'é yā neene n'geenu ngii ní canuúⁿ
vácūū ndúúcū cadenas tan'dúúcā chi
'niiⁿ'núⁿ 'ii'yān naati nduudu yeⁿ'é Ndyuūs
nguéé cuuvi 'cuεε chiichí ndúúcū cadenas.

10 Ní cáávā nducuéⁿ'ē chuū 'úú cuεε
yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi n'geenu ngii caavā
'ii'yān chi Ndyuūs nndεεve yā chi cuuvi
yeⁿ'é yā 'ii'yān. Ní 'íicú 'ii'yān s'eeⁿ cu-
uvi cu'téenu yā Ndyuūs. Ní Ndyuūs cu-
uvi nadanguaⁿ'ai yā 'ii'yān yeⁿ'e nuuⁿndi
yeⁿ'é yā cáávā Jesucristo. Ní 'ii'yān s'eeⁿ
cuuvi ndaaca yā vida n'dai chi vida cueⁿ'e
daāⁿmaⁿ.

11 Nduudú 'cūū ní cuaacu chi ngaⁿ'a
'ii'yān:

Nduuti chi diiⁿ yú cuenta chi 'āā n'dií
yú ndúúcū Cristo tuu'mi ní diiⁿ
yú cuenta chi cunduuchi ntuūⁿ yú
ndúúcu yā.

12 'Tiicá ntúūⁿ. Nduuti chi n'geenu yú ngii
cááva yā ndúúcū nducuéⁿ'ē dendu'ū
tuu'mi ní caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ yú
ndúúcu yā. Ní nduuti chí cueeⁿdiitu
yú yeⁿ'e Cristo tuu'mi ní Cristo caⁿ'á
yā caaⁿ'maⁿ yā chi s'uuúⁿ nguéé yeⁿ'é
yā s'uuúⁿ.

13 Nduuti chi n'daaⁿ yú ní nguéé 'aama ca-
nee yú ndúúcū chi i'teenu yú yeⁿ'e
Jesucristo tuu'mi ní Jesucristo nguéé
n'daaⁿ yā ti 'tíica yā ní 'áámá ca-
nee yā caati Cristo miiⁿ nguéé cuuvi
cueeⁿdiitú yā yeⁿ'ē maáⁿ yā.

14 Maaⁿ ní dii, Timoteo, n'gaacú di yeⁿ'e
nducuéⁿ'ē dendu'ū. Yaa'vi di 'ii'yān s'eeⁿ
nanááⁿ 'iivú Ndyuūs yeⁿ'ē yú chi canéé
chi diíⁿ yā 'túúcā. Yaa'vi di 'ii'yān s'eeⁿ
chi nguéé cuuvi 'cuuⁿ'máⁿ yā ndúúcū
cheendí yā caati nduudu yeⁿ'é yā nguéé
dichíⁿ'vē. Nduudu s'eeⁿ dámaāⁿ diiⁿ chi
tanáⁿ'ā 'ii'yān nadacadíinuuⁿ ca yā yeⁿ'e chi
ch'iindiveeⁿ yā yeⁿ'e nduudu yeⁿ'é yā.

15 Ní díi diiⁿ di tanducuéⁿ'ē chi n'daacā
chi cuuvi di caati taachi ndaa di nanááⁿ

Dendyuūs cuuvi di 'cuuⁿmiⁿ di chi n'daācā diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é yā. Ní n'daacā ngi'cueeⁿ di nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ. Ní nguéeⁿ cuuvi 'cuináⁿ di nanááⁿ Ndyuūs.

16 Divíi di yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a n'deeⁿ n'dái nduudu chi nguéeⁿ dáámá ndúúⁿcū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs caati nguéeⁿ dichíiⁿvē. 'Iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a yā 'túúⁿcā diiⁿ cá yā nuuⁿndi.

17 Níicú nduudu chi nguéeⁿ n'daacā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ca'cueéⁿ yā 'iiⁿyāⁿ ní ngéⁿenū tan'dúúⁿcā chi ca'ai gangrena ní tan'dúúⁿcā chi nge'e 'áámá n'daa. 'Tíicā diiⁿ nduudu yeⁿ'e saⁿ'ā Himeneo ndúúⁿcū saⁿ'ā Fileto.

18 Sáⁿ'ā s'eeⁿ ní divíi yā yeⁿ'e nduudu cuaacu ní ngaⁿ'a yā chi 'iiⁿyāⁿ nguéeⁿ nnduuchí yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní náⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ 'āā ntéⁿé i'téⁿenu yā nducuéⁿ'ē nduudu cuaacu.

19 Naati chíiⁿ chi Ndyuūs 'āā diiⁿ yā mar 'áámá 'āā ntéⁿé cuuvi nadin'núⁿ'u yā. Ní 'āā canéⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'é yā ní chiichi canéⁿ tan'dúúⁿcā 'áámá sello. 'Tíicā nduudu miiⁿ: Señor Jesucristo yeⁿ'é yú deenú yā du'u 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'é yā. Níicú nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a yā chi yeⁿ'e Señor yeⁿ'e yú canéⁿ chi divíi yā yeⁿ'e nuuⁿndi.

20 Taachi caⁿ'a yú cuaaⁿ chεeti va'ai chí ch'εεte taavi ca n'diichi yú nguéeⁿ dámaāⁿ platos ndúúⁿcū 'cuūtu yeⁿ'e 'diiⁿnguaaⁿ o 'diiⁿnguεε naati n'diichi yú ntúūⁿ 'cuūtu yeⁿ'e yáⁿ'á ní yeⁿ'e ínchεεtí. N'duuvu 'cuūtu 'iiⁿyāⁿ cuta'á yā cáávā ntiiⁿnyuⁿ especiales ní náⁿ'ā 'cuūtu ní 'iiⁿyāⁿ sta'á yā chí 'cuíi yā cosas chi nguéeⁿ dichíiⁿvē.

21 Ní taachi 'aama yú neⁿ'e yú diiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú canee chi 'cuεetinéⁿ n'daacā yú ní divíi yú yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi nguéeⁿ dichíiⁿvē. 'Tíicā diiⁿ yú maaⁿ níicú cuuvi diiⁿ yú 'āā de'ε nūuⁿ ntiiⁿnyuⁿ chi n'daacā.

22 'Tiicá ntúūⁿ. Dii, Timoteo, divíi di yeⁿ'e vicios yeⁿ'e saⁿ'ā n'gaiyāā. Cunéⁿ di n'daacā ní diiⁿ di tanducuéⁿ'ē chi n'daacā. Cu'téⁿenu ca di Ndyuūs, dinéⁿ'e di nducyaaca 'iiⁿyāⁿ, ní cunéⁿ di ndúúⁿcū vaādī 'diiⁿ ndúúⁿcū nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs nadidεévē yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní maaⁿ ní ngaⁿ'angua'á yā ndúúⁿcū 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

23 Ní dii, Timoteo, nguéeⁿ diiⁿ di cuenta yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi n'deeⁿ n'dái neⁿ'é yā caaⁿ'máⁿ yā ndúúⁿcū dii ndúúⁿcū nduudu chí zonga caati nguεε déⁿenu yā. 'Āā déⁿenu di chí naachi 'cuīnū nduudu miiⁿ ní ndaacā vaādī 'caa'va.

24 Deenu di chí mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chí dichíiⁿvē Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nguéeⁿ cánéⁿ chí 'cuuⁿmáⁿ yā ndúúⁿcū 'iiⁿyāⁿ naati canéⁿ chí ndíicúⁿ yā ndúúⁿcū nducyaaca 'iiⁿyā. Ní canee chí ngi'cueeⁿ n'dáácá yā. Ní canee chí diiⁿ yā tanducuéⁿ'ē ndúúⁿcū paciencia.

25 Ní canee chí díiⁿ di componer 'iiⁿyāⁿ chí yáádi'yā ndúúⁿcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'e di. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canee chí cūnee ngiinú yā chí Ndyuūs n'daáⁿ yā vida yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ rebelde caati cuuvi deenú yā nduudu chí cuaacu.

26 'Tíicā ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canéⁿ yā tan'dúúⁿcā chí cyaadú yā níicú cuayiivi ní canduuchí yā ní 'íicú cuuvi ngeenú yā tan'duucā chí díiⁿ yā cuáⁿ'ai yā yeⁿ'e trampa yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ. Ní nguéeⁿ preso yā yeⁿ'e yááⁿ'nguiinūⁿ chí yááⁿ'nguiinūⁿ cuuvi diiⁿ sa chíiⁿ chí neⁿ'e sa nduucú yā. Ní maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ cuuvi díiⁿ yā chíiⁿ chí neⁿ'e Ndyuūs.

3

Tan'dúúⁿcā chí 'iiⁿyāⁿ caⁿ'á yā díiⁿ yā nguuvi chí cúchī

1 Dii, Timoteo canee chí déⁿenu ntúūⁿ di chuū. Nguuvi chí cuchīi véⁿé cosas chí ngíⁿ'i.

2 'Iiⁿyāⁿ ní neⁿ'é yā maáⁿ yā 'iiⁿyāⁿ ní dinéⁿ'e taavi yā tuūmī. Ní caaⁿ'máⁿ yā chí neené n'gεεte maaⁿ yā ní nacadíinuuⁿ yā chí neené n'daacā maáⁿ yā, ní nguéeⁿ n'daacā dináⁿ yā yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ. Ní ngii taaⁿ yā contra yeⁿ'e Ndyuūs. Ní nguéeⁿ n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e chiidá yā ndúúⁿcū chεécú yā. Ní nguéeⁿ ngaⁿ'a yā 'tíicā: N'diī Ndyuūs, gracias. Ní nguéeⁿ n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

3 Ní nguéeⁿ dinéⁿ'e yā 'iiⁿyāⁿ tan'dúúⁿcā chí canéⁿ chí dineⁿ'é yā 'iiⁿyāⁿ, ndíi nguéeⁿ ndúú yā'āi 'iinú yā 'iiⁿyāⁿ. Caaⁿ'máⁿ yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ ní nguéeⁿ 'tíicā. Ní nguéeⁿ díiⁿ yā chí n'daacā caati neⁿ'é yā caⁿ'á yā ndúúⁿcū n'daataá ó saⁿ'ā chí nguéeⁿ yeⁿ'é

yā. Ní neené taaⁿ yā. Ní nguée^e cuuvi n'diichí yā cosa chi n'daacā.

⁴ Néené neⁿe yā vaadi 'caa'va ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ. Nguée^e 'va'a yā 'āā de'ε nūⁿ chi diiⁿ yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ Ní neené nadacadíínuuⁿ yā chi n'dεεε maáⁿ yā. Néené neⁿe yā diiⁿ yā taanduvée^e vicio chi véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní nguée^e nadacadíínuuⁿ yā yeⁿe Ndyuūs.

⁵ Néené n'giⁿ'i yā chi i'téenu yā Ndyuūs naati nguée^e diiⁿ yā chiiⁿ chi ngaⁿ'a nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Díí, Timoteo, diví di yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi 'tíicā.

⁶ Caati náⁿ'ā saⁿ'ā s'eeⁿ ní ngeⁿ'e yā ndúú va'ai nduu va'ai yeⁿ'e n'daataá chi nguée^e diiⁿ n'daacá yā. Ní ca'cueeⁿ sa nduudu chi nguée^e n'daacā. Ní n'daataa s'ééⁿ nguée^e cuuvi ndaacadaamí yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁷ N'daataa s'eeⁿ ní nguuvi nguuvi n'geeⁿ yā nduudu miiⁿ naati nguée^e cuuvi tuumí-cadíínuuⁿ yā nduudu miiⁿ.

⁸ Ní iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi diiⁿ 'tíicā ní contra yeⁿ'e nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní tan'dúúcā chi diiⁿ saⁿ'ā ngaatúū Janes ndúúcū Jambres taachi contra yeⁿ'e Moisés tiempo chi 'āā chó'ōo, 'tíicā maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée^e n'daacā nadicadíínuuⁿ yā. Ní nguée^e cuaacu chi i'téenu yā Ndyuūs.

⁹ Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée^e cuuvi 'cueeⁿ cá yā caati nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ deenú yā táácā idiíⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi tonto yā tan'dúúcā chi 'tiicá ntúūⁿ deenú nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ taacā chi diiⁿ ngaatúū Janes ndúúcū Jambres tiempo chi 'āā chó'ōo.

Cuááⁿ ná ch'iinu ní Pablo dingúúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e Timoteo

¹⁰ Díí, Timoteo, 'āā diiⁿ di nducuéⁿ'ē tan'dúúcā chi chi'cueeⁿ dii. Ní tan'dúúcā chi 'úú caneeⁿ n'daacā, 'tiicá ntúūⁿ cunee di n'daacā. Ní diiⁿ di tanducuéⁿ'ē tan'dúúcā chi 'úú diiⁿ nducuéⁿ'ē cáávā chi i'teenu yú Ndyuūs. 'Tíicā diiⁿ di. Ní i'téenu di tan'dúúcā chi 'úú i'teenú. Ní ya'ai 'iinu di 'iiⁿ'yāⁿ ní dineⁿ'e di nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuchεε di yeⁿ'e nducuéⁿ'ē. Tan'dúúcā chi diiⁿ 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ di.

¹¹ Ní deenu di tanducuéⁿ'ē chi ch'eenú chií cáávā chi diiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nduucú ní táácā chi ch'eenú na yáāⁿ Antioquía ndúúcū yáāⁿ

Iconio ndúúcū yáāⁿ Listra. Ní chicheé tanducuéⁿ'ē chi ch'eenú chií naati Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ní nadanguáⁿ'ai yā 'úú yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chūū.

¹² 'Tíicā ní cuaacu. Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā 'cuεεtinée^e n'daacā vida yeⁿ'é yā cááva Jesucristo ní caⁿ'á yā 'cueenú yā cuuvi.

¹³ Naati 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée^e n'daacā ní nginnche'ée^e yā 'iiⁿ'yāⁿ. Dach'εεε dách'εεε cá diiⁿ yā. Ní nginnche'ée^e yā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ní ndíí maáⁿ yā nginnche'ée^e yā 'iiⁿ'yāⁿ.

¹⁴ Naati dii, Timoteo, canee n'daacā di yeⁿ'e chi ch'eeⁿ di caati cuaacu níⁿ'nyúⁿ chí deenu di chi cuaacu ní deenu di du'ú 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi chi'cueeⁿ di 'túúcā.

¹⁵ Ndíí taachi 'lííⁿ dii chicadíínuuⁿ di yeⁿ'e nduudu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cáávā nduudu miiⁿ chi ca'cueeⁿ di cuuvi cadíínuuⁿ di táácā cuuvi ninguaⁿ'āí di cáávā chi i'téenu di Señor Jesucristo.

¹⁶ Ní nducuéⁿ'ē chi caneeⁿ nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs cucáávā Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ní dichíí'vε chi ca'cueeⁿ yú 'iiⁿ'yāⁿ ní cuuvi yú 'iiⁿ'yāⁿ chεε chi nguée^e n'daacā chi diiⁿ yā. Ní cuuvi yú 'iiⁿ'yāⁿ táácā chi cuuvi din'daacá yā. Ní ca'cueeⁿ yú táácā chi 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi 'cuεεtinée^e n'daacá yā nanááⁿ Ndyuūs.

¹⁷ Caati 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'éⁿ Ndyuūs ní dichíí'vε yā Ndyuūs ní cuuvi diiⁿ yā nducuéⁿ'ē ntiiⁿ'nyuⁿ chi n'daacā.

4

¹ 'Úú yaa'ví dii nanááⁿ Ndyuūs ní nanááⁿ Señor Jesucristo. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ caⁿ'á yā chí ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe tan'dúúcā rey. Ní ndaa yā ní diiⁿ yā juzgar 'iiⁿ'yāⁿ chi sндуuchí ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chi 'āā n'dii caatí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē naachi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā.

² Ní 'úú yaa'ví dii chi ngaⁿ'a di nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caaⁿ'maⁿ di nducuéⁿ'ē tiempo chi cuuvi diiⁿ di ní 'aara chi tiempo chi nguée^e cuuvi diiⁿ di ní diiⁿ di. Caaⁿ'maⁿ yuudu di caati 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā. Ní caaⁿ'maⁿ dí nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi dinuuⁿndí yā chi 'āā ntéé dinuuⁿndí yā 'tíicā. Ní ca'a di consejo 'iiⁿ'yāⁿ, ní ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ. Ní diiⁿ di

tanducuéⁿē ndúúcū n'dai, ní ca'cueeⁿ di nduū 'cuaaⁿ.

³ 'Tíicā diiⁿ di caati ndaa tiempo chi 'iiⁿyāⁿ nguéé 'caandiveéⁿ yā nduudu chí n'dai. Naati caⁿ'á yā in'nuúⁿ yā n'deee n'dái maestros chi ca'cueeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ tan'dúúcā chi neⁿ'é yā 'caandiveéⁿ yā. Ní tan'dúúcā vaanicadíinūⁿ yeⁿ'e maáⁿ yā 'tíicā neⁿ'e yā chi ca'cueeⁿ yā.

⁴ Ní ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nduudu cuaacu ní nguéé 'caandiveéⁿ yā yeⁿ'ē. Ní 'caandiveéⁿ yā cuentos chi nguéé n'daacā.

⁵ Naati dii ní canee chi candéε di cuidado yeⁿ'é tanducuéⁿē denduū tanducuéⁿē tiempo. Ní cuchéε di yeⁿ'e nducuéⁿē chi 'cueenu di cuuvi. Diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs ní caaⁿ'maⁿ di nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chi diiⁿ chi nguaⁿ'āi 'iiⁿyāⁿ. Canéé chi diiⁿ di cumplir ntiiⁿnyuⁿ chi Ndyuūs tee yā dii.

⁶ 'Úú deenú chi ca'á vida yeⁿ'é cáávā Cristo ní 'iiⁿyāⁿ caⁿ'á yā 'caaⁿ'nuⁿ yā 'úú. 'Āā canéé niirⁿnuuⁿ nguuvi chí 'cuūví.

⁷ Naati deenú chí diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é tan'dúúcā 'áámá soldado chí idiiⁿ sa caandaá n'daacā. 'Tíicā diiⁿ. Ch'iinú ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é ní 'áámá canéé n'daacā ndúúcū chí i'teenú yeⁿ'e Ndyuūs.

⁸ Cáávā chuū cunee ngiinú 'aama corona chí Señor Jesucristo chí juez chí diiⁿ nducuéⁿē chí cuaacu, caⁿ'á yā chí téé yā 'úú ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí yeⁿ'e yā, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí n'daacā idiiⁿ yā. 'Tíicā cuuvi nguuvi chí Cristo ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe. Ní nguéé téé yā corona dámaāⁿ 'úú naati ca'a yā corona nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chí neⁿ'é yā Jesucristo ní cūnee ngiinú yā Jesucristo ní neⁿ'é yā chí ndaa Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe.

Pablo ca'á yā instrucciones ca'áámá cā'aama 'iiⁿyāⁿ

⁹ Dii, Timoteo, diiⁿ núúⁿ yiiⁿnu di chí chíi di n'diichi di 'úú.

¹⁰ Saⁿ'ā Demas miiⁿ ní ndaacadaamí sá yeⁿ'e 'úú caati neⁿ'e ca sa cosas chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní cheⁿ'ē sa yáāⁿ Tesalónica. Saⁿ'ā Cresente cheⁿ'ē sa yáⁿ'āa Galacia ní saⁿ'ā Tito cheⁿ'ē sa yáⁿ'āa Dalmacia.

¹¹ Dámaāⁿ Lucas canee sa nduucú maaⁿ. Ní yaaⁿ'vi di Marcos chí caⁿ'a sa ndúúcū dii. Ní candéε di sáⁿ'ā ndúúcū di caati Marcos cuuvi cunee ca sá 'úú na ntiiⁿnyuⁿ chí diiⁿ.

¹² 'Úú 'āā dicho'ó saⁿ'ā Tíquico na yáāⁿ Efeso.

¹³ Ní taachi cuchii di, nandéε di cotón yeⁿ'é chí s'neéⁿ na vaacu saⁿ'ā Carpo na yáāⁿ Troas. Nandéε di ntúūⁿ libros yeⁿ'é ndúúcū caaca chí neⁿ'e niiⁿnyúⁿ.

¹⁴ Saⁿ'ā Alejandro chí 'viichi cūū ní néené n'deee cosas chí nguéé n'daacā diiⁿ sa nduucú. Ndyuūs caⁿ'á yā nadíⁿ've yā saⁿ'ā caavā tanducuéⁿē chí nguεε n'daacā diiⁿ sa nduucú.

¹⁵ Cundéε di cuidado yeⁿ'e saⁿ'ā miiⁿ caati neené taaⁿ ngaⁿ'a sa yeⁿ'e chí ngi'cueeⁿ yú ti contra yeⁿ'e chí ngi'cueeⁿ yú.

¹⁶ Vmnaáⁿ vmnaaⁿ taachi 'úú cheⁿ'é nanaaⁿ juez mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nguéé cheⁿ'e yā nduucú naati nducyaaca 'iiⁿyāⁿ divíi yā yeⁿ'e 'úú. 'Úú ngiicá nanááⁿ Ndyuūs chí nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iis'tiī.

¹⁷ Naati Señor nginneé yā 'úú ní téé yā fuerzas 'úú cáávā chí 'úú ngii ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chí nguéé yeⁿ'ē ndaata 'iiⁿyāⁿ Israel, nduudu chí diiⁿ chí nnguaⁿ'āi 'iiⁿyāⁿ. Ní 'íicú nducuéⁿē 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi 'caandiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'tíicā Señor yeⁿ'e yú nadanguáⁿ'ai yā 'úú yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní chuū ní tan'dúúcā chí ninguáⁿ'ai yā 'úú yeⁿ'e cheendi 'yáiⁿyāaⁿ cuá'āa. 'Tíicā diiⁿ yā nduucú.

¹⁸ Níicú Señor Jesucristo ní nadanguaⁿ'ai yā 'úú yeⁿ'e tanducuéⁿē cosas chí nguεε n'daacā chí 'iiⁿyāⁿ neⁿ'é yā diiⁿ yā nduucú. Ní Señor Jesucristo candéε yā cuidado yeⁿ'e vida yeⁿ'é chí cuuvi naⁿ'á na va'ai cheεti nguuvi naachi ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā. Señor Jesucristo miiⁿ ní dich'εεε yú 'iiⁿyāⁿ cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā.

'Cuiñū carta ndúúcū saludos ndúúcū vaadi n'dai yeⁿ'e Ndyuūs

¹⁹ Lado yeⁿ'é: N'dái yā ngaⁿ'á, caaⁿ'maⁿ di taⁿ'ā Prisca ndúúcū isaⁿ'ā tá chí Aquila ndúúcū 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e familia yeⁿ'e saⁿ'ā Onesíforo.

²⁰ Saⁿ'ā Erasto canee sá na yáāⁿ Corinto. Ní saⁿ'ā Trófimo chí ngiitā sa, 'úú s'neéⁿ saⁿ'ā na yáāⁿ Mileto.

²¹ Maaⁿ ní diiⁿ núúⁿ yiiⁿnu di cuchii dí n'diichi di 'úú taachi 'āā 'cuéé ndaa tiempo chí 'iiche. Saⁿ'ā Eubulo ndúúcū saⁿ'ā Pudente ndúúcū saⁿ'ā Lino n'dúúcū n'daataá

Claudia ndúúcū nducyaaca vi'i yú: N'dai ndís'tiī nga'n'á yā.

²² Ne'n'é chi Señor Jesucristo ye'n'e yú caneé yā ndúúcū dii hermano ye'n'é níćú Ndyuūs tée yā dii ye'n'ē nducué'n'ē chi n'dai ye'n'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿ'E SAⁿ'Ā TITO

1 'Úú Pablo chi apóstol yeⁿ'é Señor Jesucristo ní diíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs. Ndyuūs dichó'o yā 'úú chi cuuvi inneé 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi Ndyuūs nndεενε yā chi cuuvi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caati cu'teenu cá yā yeⁿ'e religión yeⁿ'e yú.

2 Ní cūnee ngiinú yā ndúúcū s'uuúⁿ chi Ndyuūs tée yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ s'uuúⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chi 'āā cuéé cūnee iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ndyuūs miiⁿ ní nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā nduudu yaadi.

3 Ní taachi ndaa tiempo chi neⁿ'e Ndyuūs, Ndyuūs ch'iⁿ'i yā nduudu cuaacu yeⁿ'é yā cucááⁿvā 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Maaⁿ ní Ndyuūs yeⁿ'e yú chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ dichó'o yā 'úú chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é yā.

4 Maaⁿ ní dinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'ē dii, Tito. Ní cuaacu níⁿ'nyúⁿ díⁿ ní tan'dúúcā daiyá chi ngaⁿ'á nduudu cuaacu nanááⁿ dii, nduudu chi i'teenu yú. Neⁿ'é chi Ndyuūs chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ itée yā dii nducuéⁿ'ē chi n'dai taavi yeⁿ'é yā ní ya'ai 'iinu yā dii. Ní tan'dúúcā chi ya'ai 'iinú Ndyuūs 'iiⁿ'yāⁿ 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ di. Ní Ndyuūs tée yā dii vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā.

Ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Tito na yáⁿ'āa Creta

5 Ní cáávā ntiiⁿnyuⁿ chi canee chi diiⁿ di 'úú chi'neéⁿ dii na isla Creta. Canéé chi dicuaacú di cosas chi nguεε n'daacā. Ní cu'neeⁿ dí 'iiⁿ'yāⁿ n'gεεε chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē yaācū na 'áámá 'áámá ciudad. 'Úú dicho'ó dii chi diiⁿ di ntiiⁿnyuⁿ 'cūū.

6 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi ndεενε dí canee chi 'cuεetinéé n'daaca yā manera chi nguéé cuuvi caaⁿ'maⁿ tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní véé 'áámá nūⁿ n'daataa yeⁿ'e yā. Ní daiyá yā canéé chí i'téenu yā Ndyuūs, ní nguéé da'caiyāa chi travieso yā chi nguéé n'daacā idiiⁿ yā, ní nguéé da'caiyāa chí yaadī'yāa.

7 'Iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs canee chi candéé yā cuidado yeⁿ'e ntiiⁿnyuⁿ

yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cáávā chuū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canee chi 'cuεetinéé n'daaca yā. Nguéé cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ chi necio yā, ní nguéé 'iiⁿ'yāⁿ chi nduuvi taáⁿ yā, ndí nguéé ndúú 'iiⁿ'yāⁿ chi ngii cuu'ví yā va ní in'nuuⁿ yā vaadī 'caa'va. Ní nguéé cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā diiⁿ yā ganar tuūmī cáávā ntiiⁿnyuⁿ chi diíⁿ yā chi nguéé n'daacā.

8 Naati 'tíicā canee chi diíⁿ yā. Canéé chi diíⁿ yā recibir na vaacú yā 'iiⁿ'yāⁿ chí canúúⁿ yúúⁿ. Canéé chi neⁿ'e yā chí din'daaca yā ní n'daacā nadacadíⁿnuuⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí caⁿ'á yā diiⁿ yā, ní diíⁿ yā chíiⁿ chí cuaacu. Ní dεενε vida yeⁿ'e yā, ní nguéé canee chí taamá yā ca'a yā consejo 'iiⁿ'yāⁿ.

9 Ní cundéé n'daaca yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chí ch'eéⁿ yā ní 'tíicā cuuvi ca'cueéⁿ yā nduudu cuaacu miiⁿ. Ní cuuvi diíⁿ yā cuchéé yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'e nduudu cuaacu ní cuuvi ch'iⁿ'í yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nduudu cuaacu miiⁿ ní cuaacu.

10 Neene n'dái 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ judíos s'eeⁿ nguéé neⁿ'e yā cu'téenu yā nduudu cuaacu miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā cosas chí nguéé dichíⁿ'vē ní nginnche'éí yā 'iiⁿ'yāⁿ.

11 Canee chí diiⁿ yú chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé cuuvi candεε yā nduudu yeⁿ'é yā caati ndástaⁿ'á yā vaadī cadíⁿnūⁿ yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ. Ní diíⁿ yā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e 'áámá va'āi yeⁿ'ē táámá va'āi cu'téenu yā nduudu yeⁿ'é yā. Ní ngi'cueéⁿ yā cosas chí nguéé n'daacā cucááⁿvā chí neⁿ'é yā diiⁿ yā ganar tuūmī manera chí nguéé n'daacā.

12 Ní 'áámá saⁿ'ā yeⁿ'e isla Creta chí profeta yeⁿ'e yáāⁿ miiⁿ ngaⁿ'a sa 'túúcā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē yáāⁿ vaacú sa. Ngaⁿ'a sa chí 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Creta ní nééné yaadī yā, ní nééné tááⁿ yā, ní nééné 'daan'dí yā, ní nééné n'deēe nge'e yā.

13 Ní saⁿ'ā miiⁿ ní ngaⁿ'a sa nduudu cuaacu yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ. Níicú cáávā chuū canee chí yaa'vi dí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúcū nduudu chεεchi caati cuuvi cu'téenu n'daacá yā nduudu cuaacu miiⁿ.

14 Ní nguéé diíⁿ yā cuenta yeⁿ'e nduudu yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ judíos chí nginnche'éí yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū nduudu chí maáⁿ yā nadacadíⁿnuuⁿ yā ní ngaⁿ'a yā. Ndí nguéé

n'giindiveéⁿ yā orden chi ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi ndaacadaamí yā yeⁿ'ē nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

15 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi Ndyuūs didεεⁿvé yā staava yeⁿ'é yā chí dεεⁿve nacadíⁿnuuⁿ yā dámaāⁿ yeⁿ'e dendu'ū chi dεεⁿve ní sta'á yā nducuéⁿ'ē tan'dúú^cā chí dεεⁿve. Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé i'téénu yā Ndyuūs nadacadíⁿnuuⁿ yā yeⁿ'e cosas chí nguéé n'daācā. Ní mar 'áámá cosa ní nguéé dεεⁿve yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. 'Tiicá ntúūⁿ ní vaanīcadíⁿnuuⁿ yeⁿ'é yā ní nguéé dεεⁿve. Ní nducuéⁿ'ē chí véé na staava yeⁿ'é yā ní nguéé dεεⁿve. Ndí nguéé ndúú chí inadacadíⁿnuuⁿ yā chí dεεⁿve.

16 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a yā chí n'diichí yā Ndyuūs naati dendu'ū chí díⁿ yā ch'iⁿ'í chí nguéé cuaacu. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé neⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéé neⁿ'é yā díⁿ yā chí ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ. Nguéé n'daācā yā. Ní nguéé dichíⁿ'vē chí díⁿ yā mar 'áámá cosa chí n'daācā.

2

Canéé chí ca'cueeⁿ di dendu'ū chí cuaacu

1 Díⁿ, Tito, nducuéⁿ'ē chí caaⁿ'maⁿ di canee chí caaⁿ'maⁿ di ndúú^cū nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

2 Yaaⁿ'vi di saⁿ'ā ndiicú^ū chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yaācū naachi 'iiⁿ'yāⁿ i'téénu yā Jesucristo chí canéé chí serio yā. Ní canéé chí nadacadíⁿnuuⁿ yā n'dai ní nguéé díⁿ yā dendu'ū chí nguεε n'daācā. Canéé chí cu'téénu yā dámaāⁿ nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní dinéⁿ'e yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní canéé chí cuchéε yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ndúú^cū paciencia.

3 'Tiicá ntúūⁿ yaaⁿ'vi di n'daataa s'eeⁿ chí ngeⁿ'e yā na yaācū yeⁿ'é 'iiⁿ'yā chí i'téénu yā Jesucristo chí 'cuεεtinéé n'daaca yā tan'dúú^cā 'iiⁿ'yāⁿ dεεⁿve chí yeⁿ'é Ndyuūs. Nguéé caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'ē mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nduudu yaadi ní nguéé cuuⁿ'ví yā va. Ní canee chí díⁿ n'daācā yā caati tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cuta'á yā ejemplo yeⁿ'ē n'daataá s'eeⁿ.

4 Ní 'íicú cuuvi ca'cueeⁿ yā tanáⁿ'ā n'daataá da'cáiyā tan'dúú^cā chí canéé chí dinéⁿ'e yā isaⁿ'ā yeⁿ'é yā ní dinéⁿ'e ntúūⁿ yā daiya yā.

5 Ní n'daataa s'eeⁿ cuuvi nadacadíⁿnuuⁿ yā chεε chí n'daācā ní díⁿ yā chuū. Ní díⁿ yā nducuéⁿ'ē chí neⁿ'e Ndyuūs. Ní din'dai

cá yā na vaacú yā ní n'giindiveéⁿ yā isaⁿ'ā yeⁿ'e yā. 'Tíicā ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi cunncāā caaⁿ'maⁿ yā yeⁿ'ē nduudu yeⁿ'é Ndyuūs.

6 'Tiicá ntúūⁿ yaaⁿ'vi di saⁿ'ā n'gaiyā chí nadacadíⁿnuuⁿ yā n'daacā vmnaaⁿ chí díⁿ yā dε'ē vεε.

7 Ní díⁿ, Tito, díⁿ di n'daacā nducuéⁿ'ē chí díⁿ di ní 'íicú 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cuta'á yā vida yeⁿ'ē di tan'dúú^cā 'áámá ejemplo. Ní taachi ca'cueeⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ, díⁿ di ndúú^cū núúⁿ'máⁿ staava yeⁿ'ē di ní canee di serio di.

8 Ní ca'cueeⁿ di ndúú^cū nduudu chí n'daacā ní 'iicu mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā dε'ē vεε yeⁿ'e chí ngaⁿ'a di. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'ē di cuuvi 'cuinaáⁿ yā caati nguéé cuuvi caaⁿ'máⁿ yā mar 'áámá contra yeⁿ'ē di.

9 Ní yaaⁿ'vi dí 'iiⁿ'yāⁿ chí 'áámá canee chí díⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ, canéé chí n'giindiveéⁿ yā nducuéⁿ'ē yeⁿ'ē 'iiví yā. Ní cunee yiinú yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē yeⁿ'ē 'iiví yā. Ní nguéé canee chí nguεεcútaⁿ'á yā yeⁿ'e 'iivi yā.

10 Ní nguéé canéé chí diduucú yā yeⁿ'ē 'iivi yā naati canee chí díⁿ n'daacá yā ndúú^cū 'iivi yā ní ch'iⁿ'í yā chí dámaāⁿ díⁿ yā cosas chí n'daacā cáávā 'iivi yā. Ní 'íicú ndúú^cū nducuéⁿ'ē chí díⁿ yā cuuvi ch'iⁿ'í yā 'iivi yā ní 'iiví yā cuuvi caaⁿ'maⁿ n'daacá yā yeⁿ'e nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chí nanguaⁿ'āi yú.

11 Ndyuūs ch'iⁿ'í yā chí díneⁿ'e yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ch'iⁿ'í yā vaadī n'dai taavi yeⁿ'é yā caati cuuvi nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

12 Níicú vaadī n'dai taavi yeⁿ'é Ndyuūs ngi'cueeⁿ s'uuúⁿ chí canee chí diví yú yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí nguεε n'daacā ndúú^cū nducuéⁿ'ē vicio chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cū chí neⁿ'e yú díⁿ yú. Ní canee chí nadacadiinuⁿ yú n'daacá yeⁿ'e nducuéⁿ'ē vmnááⁿ chí díⁿ yú. Ní 'cuεεtinéé n'daaca yú ní díⁿ yú tanducuéⁿ'ē chí neⁿ'e Ndyuūs 'naaⁿ chí canee yú iⁿ'yeeⁿdí 'cū.

13 Ní vaadī n'dai taavi yeⁿ'é Ndyuūs ngi'cueeⁿ s'uuúⁿ chí 'cuεεtinéé n'giⁿ'nu yú nguuvi ch'εεε taachi Cristo díⁿ yā cumplir nduudu chí ngaⁿ'a yā. Ní taama vmnéⁿ'ē ndaa ntúūⁿ Jesucristo yeⁿ'e yú chí Ndyuūs

chí ch'εετε taavi ca chi nadanguá'n'ai yā s'uuú'n.

¹⁴ Ní ca'á yā vida ye'n'e maán yā chi ch'i'i yā cáávā s'uuú'n chi nadanguá'n'ai yā s'uuú'n ye'n'e nducué'n'ē nuu'ndi ye'n'ē yú. Ní nadidεεvé yā s'uuú'n ye'n'e nducué'n'ē nuu'ndi chi dii'n yú chi cuuvi ye'n'ē yā s'uuú'n. Ní 'íicú 'áámá cunee yú dii'n yú ntii'nyu'n chi n'daacā.

¹⁵ Nducué'n'ē chuū ní canee chi ca'cuee'n di. Ní ca'a di orden ti dii tan'dúúcā 'ii'ntyé'n'ē dii. Cunnee di 'ii'yā'n chi dí'vaachí yā. Ca'a di consejo 'ii'yā'n chi nguεε n'daacā idii'n yā. Din'daacá di ye'n'e nducué'n'ē caati mar 'áámá 'ii'yā'n cuuvi cunncā caa'mán yā ye'n'ē di.

3

Ye'n'e chi canéé chi dii'n 'ii'yā'n chi i'téenu yā Señor Jesucristo ye'n'e yú

¹ Cúúví dí 'ii'yā'n chi i'téenu yā Señor Jesucristo chi n'gaacu yā chí canéé maa'n poder ye'n'e gobernador ndúúcu taná'n'ā 'ii'ntyé'n'ē ní canee chi n'giindiveén yā ye'n'e yā. Ní 'aa véε yaán yā chí dii'n yā nducué'n'ē ntii'nyu'n chi n'daacā.

² Ní nguéé canéé chi caa'ma'n taa'n yā ye'n'e mar 'áámá 'ii'yā'n. 'Tíicā canee chi 'cuεetinéé' dii'n yā ndúúcu 'ii'yā'n ní din'dai yā ndúúcu yā. Ní canéé chí ch'i'n'i yā taná'n'ā 'ii'yā'n ndúúcu tanducué'n'ē chí dii'n yā ndúúcu yā chí maa'n yā ndiicuu'n yā.

³ 'Tiicá ntúū'n s'uuú'n tiempo chí ch'ó'ōo taachi tonto yú ní nguéé n'giindivee'n yú nduudu ye'n'ē Ndyuūs ní nguéé n'daacā idii'n yú. Ní canee yú tan'dúúcā sa'n'a esclavo caati ye'n'e chí ne'n'e cuerpo ye'n'e yú ní dii'n yú ndúúcu nducué'n'ē vicio ye'n'e chí véé, 'tíicā dii'n yú. Ní dii'n taán yú, ní ne'n'e ca yú cosas tan'dúúcā chí véé ye'n'ē taná'n'ā 'ii'yā'n. Ní nguéé ne'n'e yú 'ii'yā'n. Ndíi' nguéé ndúú ne'n'ē yā s'uuú'n. Ní nguéé ne'n'e yú 'aama yú taama yú.

⁴ Naati taachi Cristo chí n'dai taaví yā ní ne'n'ē yā nducyaaca 'ii'yā'n ndaa yā nanáa'n yú, Cristo chí nadanguá'n'ai yā s'uuú'n,

⁵ tuu'mi ní nadanguá'n'ai yā s'uuú'n. Nguéé nadanguá'n'ai yā s'uuú'n cáávā chí dii'n yú cosas chí n'daacā naati caati ya'āi 'iinú yā s'uuú'n ní nadanguá'n'ai yā s'uuú'n caavā chí naa'nú yā s'uuú'n. Ní chuū ne'n'e

caa'ma'n chí ch'iindiyaa'n yú ndúúcu vida ngai cucáávā Espíritu N'dai ye'n'ē Ndyuūs. Ní Espíritu mii'n tee yā s'uuú'n 'áámá vida chí ngāi.

⁶ Ní 'tíicā cuuvi cucáávā Señor Jesucristo ye'n'e yú chí nadanguá'n'ai yā s'uuú'n, Ndyuūs tee yā núú'má'n ch'εετε Espíritu N'dai ye'n'e yā s'uuú'n.

⁷ Ní cucáávā Ndyuūs ca'á yā nducué'n'ē chí n'dai ye'n'ē yā, dii'n yā chí s'uuú'n nguεε 'ii'yā'n nuu'ndi yú nanáa'n yā ti didεεvé yā s'uuú'n. Ní maa'n ní dii'n yā aceptar s'uuú'n ní ca'n'á yā chí téε yā s'uuú'n vida cue'n'e daā'ma'n chí cuuvi ye'n'e yú. Ní cunee ngii'nu'n yú vida 'cūū chí cuuvi ye'n'e yú.

⁸ Nduudú 'cūū chí nga'n'á ní nduudu cuaacu ní 'áámá cūnee. Ne'n'ē chí diitū cunee di ndúúcu nduudu 'cūū ní diitu caa'ma'n di va. Ní 'íicú nduudú 'cūū cūnee 'ii'yā'n chí i'téenu yā Ndyuūs, ní 'ii'yā'n s'ee'n ca'n'á yā dii'n yā ntii'nyu'n chí n'daacā. Nduudú 'cūū ní n'daacā ní dichí'vē 'ii'yā'n.

⁹ Nguéé cu'nee'vee'n di nduudu chí nguéé dichí'vē chí n'deeé n'dái chí n'guεεcúta'n'ā 'ii'yā'n. Ní nguéé cu'nee'vee'n ca di nduudu chí canéé nguū'n ye'n'e 'ii'yā'n ye'n'e ndaata ye'n'e di. Ndíi' nguéé ndúú cu'nee'vee'n di ye'n'e 'ii'yā'n chí nguú'n yā ye'n'ē nduudu ye'n'e ley. Nduudú 'cūū nguéé de'ē véε ní nguéé dichí'vē. Naati cu'nee'vee'n cá di nduudu cuaacu ye'n'ē Ndyuūs.

¹⁰ Nduuti chí 'áámá 'ii'yā'n dii'n yā chí véé divisiones nguaa'n 'ii'yā'n ye'n'e yaácū ye'n'e 'ii'yā'n chí i'téenu yā Cristo, yaa'vi di 'ii'yā'n mii'n 'áámá cuuvi o 'uūvī cuuvi. Ní ndúúti chí nguéé n'giindiveén yā ye'n'ē di tuu'mi ní tun'dáa di 'ii'yā'n mii'n ye'n'e yaácū.

¹¹ Deenu di chí 'ii'yā'n mii'n nguéé n'daacā vaanicadínūu'n ye'n'e yā ní dinuu'ndí yā. Ní nuu'ndi chí dii'n yā ní caa'ma'n chí conde-nado yā.

Pablo ca'cueé'n yā Tito ye'n'ē chí canee chí dii'n yā

¹² Taachi dicho'ó hermano Artemas o hermano Tíquico nanáa'n di, dii'n di chí dii'núú'n yii'nu di chíi di naachi canéé na yāa'n Nicópolis caati ne'n'ē cūneé yāa'n mii'n tiempo chí 'iiche.

¹³ Cunnee di Zenas chí abogado ndúúcu Apolos chí ca'n'á yā na yúúni. Ní ca'a di 'ii'yā'n s'uu'nducué'n'ē necesidades ye'n'ē yā

cáávā viaje yeⁿ'é yā caati nguée diⁿ yā falta mar 'áámá.

¹⁴ Ní yaa'vi di hermanos yeⁿ'e yú chi i'téenu yā Jesucristo chí 'cueeⁿ yā taacā chi canee chi din'daacá yā nducuéⁿ'ē tiempo ní cunneé yā 'iiⁿ'yāⁿ chi véé necesidades yeⁿ'e yā caati 'tíicā dichí^{vē} vida yeⁿ'e yā.

'Cuiinū carta ndúúcū saludos ndúúcū vaadi n'dai yeⁿ'é Ndyuūs

¹⁵ Nducyaaca hermanos chi snée yā nducú: N'dai dii, ngāⁿ'a yā. Ní díi ngaⁿ'a di: N'dai yā, nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs, hermanos chi dineⁿ'e yú 'iiⁿ'yāⁿ. Neⁿ'é chi Ndyuūs téé yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē chi n'dai taavi yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿ'E SAⁿ'Ā FILEMÓN

1 'Úú Pablo, saⁿ'ā chi canuúⁿ vácūū cáávā chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'ē Jesucristo. 'Úú ndúúcu hermano Timoteo idingúuⁿ 'nū carta 'cūū yeⁿ'ē dii Filemón chi nééné neⁿ'e 'nū dii compañero yeⁿ'e yú vi^l chi dáámá idiiⁿ yú ntiiⁿnyuⁿ ndúúcu ví'i.

2 Ní idinguúⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'e yaācū chi nduuvidaamá yā ná vaacu di ní yeⁿ'ē hermana Apia ní yeⁿ'ē hermano Arquipo chi diiⁿ sa luchar nduucú 'nū na ntiiⁿnyuⁿ chi diiⁿ 'nū.

3 Neⁿ'é chi Ndyuūs chiida yú ndúúcu Señor Jesucristo téé yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē dendu'ū chi n'dai taavi yeⁿ'é yā ndúúcu vaadi 'diīⁿ.

Filemón dinéⁿ'e yā 'iiⁿ'yāⁿ ni i'téenu yā Ndyuūs

4 Cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ 'úú ca'á gracias Ndyuūs taachi n'gaacú yeⁿ'e di 'naaⁿ chi ngaⁿ'āngua'á.

5 Caati hermanos yeⁿ'e yú ngaⁿ'a yā yeⁿ'e di tan'dúúcu chi neⁿ'e di Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ndúúcu nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é Jesucristo, ní tan'dúúcu chi i'téenu di Señor Jesucristo.

6 'Úú ngiicá Ndyuūs caava 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā caati candε di nduudu cuaacu yeⁿ'é Jesucristo nanáaⁿ yā. Ní ngiicá chi cuuvi tuumicadiīnuuⁿ yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chi n'daacā chi Jesucristo itée yā s'uuúⁿ.

7 Ní 'úú yeenu taavi ní véé 'viich'εεtínūⁿ yeⁿ'é caati dinéⁿ'e di nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ca'a di consuelo 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs.

Pablo ngiicá yā 'áámá favor caavā esclavo Onésimo

8 'Áará chí cuuvi dicho'ó orden yeⁿ'ē di caati 'úú apóstol 'úú chí candεé nduudu yeⁿ'é Ndyuūs,

9 naati neⁿ'é di'cuiitú dii cucáávā chi neⁿ'e yú Cristo. 'Úú Pablo 'āā ndiicúú maaⁿ ní canuúⁿ vácūū cucáávā chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Cristo.

10 Ní ngiicá 'áámá favor caavā Onésimo chi tan'dúúcu daiyá cucáávā chi i'téenu sa nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chi 'úú ngaⁿ'á taachi canuúⁿ vácūū.

11 Tiempo chi chó'ōo sáⁿ'a 'cūū 'áámá esclavo yeⁿ'ē di. Ní chéenū sa yeⁿ'ē di. Ní nguéeⁿ de'ē vεε dichíí'vē sa dii naati maaⁿ ní dichíí'vē sa dii tan'dúúcu chi dichíí'vē sa 'úú.

12 'Úú dicho'ó sáⁿ'a 'cūū nanáaⁿ dii. Dii ní 'cuáaⁿ di sáⁿ'a 'cūū tan'dúúcu chi maáⁿ 'úú.

13 'Úú neⁿ'é chi cunee sa nduucú caati cuuvi sa dichíí'vē sa 'úú lado yeⁿ'ē di neⁿ'e chi canuúⁿ vácūū cucáávā chi idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

14 Naati nguéeⁿ de'ē vεε neⁿ'é chi a fuerza canee chi diiⁿ di nduuti chi nguéeⁿ neⁿ'e di. Naati neⁿ'é chi dii cunee yīnū di. Neⁿ'é chi diiⁿ di 'áámá favor nduucú, nguéeⁿ 'aama cosa chi di'cuiitú dii naati cosa chí maaⁿ di neⁿ'e di diiⁿ di.

15 Nééné divíi sa yeⁿ'e di 'áámá tiempo nūūⁿ caati cuuvi cuta'a di saⁿ'á 'cūū chi dichíí'vē sa dii cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ.

16 Naati maaⁿ ní nguéeⁿ cuta'a di saⁿ'á 'cūū tan'dúúcu esclavo chi 'áámá canee sa dichíí'vē sa dii naati tan'dúúcu chi 'aama saⁿ'ā n'daacā ca, nguéeⁿ ti 'aama esclavo caati maaⁿ ní Onésimo 'cūū 'áámá hermano yeⁿ'e yú chi neenē neⁿ'é 'nū. 'Úú neⁿ'é taavi hermano Onésimo naati dii canee chí dinéⁿ'e taavi ca di saⁿ'ā. Nguéeⁿ dámaāⁿ chí saⁿ'ā esclavo naati chí hermano yeⁿ'e yú ti saⁿ'ā miiⁿ ntūūⁿ ní yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

17 Maaⁿ ní nduuti chi dii sta'a di 'úú chí compañero yeⁿ'e di tuu'mi ní 'cuaaⁿ di Onésimo tan'dúúcu chí 'úú nūūⁿ.

18 Ní nduuti chí vεε chí nguεε n'daacā idiiⁿ sa ndúúcu di o nduuti chí can'díicu sa yeⁿ'e di tuu'mi ní cu'neeⁿ dí cuenta yeⁿ'ē 'úú.

19 'Úú maáⁿ idinguúⁿ carta yeⁿ'e di ndúúcu ta'á ní ndúúcu letra yeⁿ'é. 'Úú nadii'vé yeⁿ'ē di. Nguéeⁿ canee chí 'cuuvi dii ti maaⁿ vida yeⁿ'ē di can'díicu di yeⁿ'é cáávā chí caⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'ē di.

20 Maaⁿ ní dii Filemón, di'cuiitú ca dii chí diiⁿ di favor 'cūū nduucú chí 'cuaaⁿ di Onésimo caati s'uuúⁿ hermanos yeⁿ'e yú vi^l cucáávā chí i'téenu yú Señor Jesucristo. Téé di 'viich'εεtínūⁿ na staava yeⁿ'é tan'dúúcu hermano yeⁿ'e yú vi^l chí yeⁿ'e Cristo.

21 Maaⁿ ní idinguúⁿ yeⁿē di ti seguro cāneé chi n'giindiveeⁿ di nduudu yeⁿé. 'Úú ní deenú chi idiiⁿ di ní n'daacā ca idiiⁿ di nguéé ti chi ngiicá dii.

22 Ní taachi 'úú ndaá cu'neeⁿ yaaⁿ di 'aama cuarto yeⁿé. Cuneé ngiinú chi Ndyuūs caⁿá yā diiⁿ yā chiiⁿ chi ngaⁿangua'á nī cáávā 'úú ní Ndyuūs neⁿe yā chi chii ní n'diichí ndís'tiī.

'Cuiñū carta ndúúcū saludos ndúúcū vaadi n'dai yeⁿe Jesucristo

23 Saⁿā Epafraas chi yeⁿe Jesucristo ní compañero yeⁿé ní canee sa vácūū nduucú: N'dai di, ngaⁿa sa.

24 'Tiicá ntúūⁿ hermanos Marcos ndúúcū Aristarco ndúúcū Demas ndúúcū Lucas, hermanos chi diiⁿ yā dáámá ntiiⁿnyuⁿ nduucú: N'dai di, ngaⁿá yā.

25 Neⁿé chi Señor Jesucristo yeⁿe yú téé yā vaadi n'dai yeⁿé yā nducyaaca ndís'tiī. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿ'E 'IIⁿ'YĀⁿ HEBREOS

*Ndyuūs dichó'o yā daiyá yā chi caaⁿ'máⁿ
yā lado yeⁿ'é yā*

1 Tiempo chi 'āā chó'ōo, Ndyuūs caⁿ'a yā n'deeē cūūví tiempo ndúúccū neenē n'deeē nááⁿ taachi profetas chi candεé yā nduudu yeⁿ'e Ndyuūs ngaⁿ'á yā lado yeⁿ'é yā.

2 Ní maaⁿ ní tiempo 'cūū Ndyuūs dichó'o yā daiyá yā Jesucristo chi ngaⁿ'á yā ndúúccū s'uuúⁿ. Ní Ndyuūs ndúúccū daiyá yā dín'dái yā tanducuén^{'e} chi véé ní Ndyuūs ca^{'a} yā tanducuén^{'e} chi yeⁿ'é daiyá yā.

3 Ní daiyá Dendyuūs miiⁿ ní ngí n'gai yā yeⁿ'é chidεεvé n'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Ní tan'dúúccā Ndyuūs miiⁿ 'āā 'tiicá nūuⁿ daiyá yā. Daiyá yā ní ndúúccū nduudu chi ngaⁿ'a yā, diíⁿ yā chi tanducuén^{'e} dendu'ū snéé na lugar yeⁿ'é. Ní cuayiivi chi daiyá yā diíⁿ yā chi nadach'εεcú yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā tuu'mi ní ch'iindí yā ná va'ai chεeti nguuvi na lado tá cuaacú chi-idá yā chi lado yeⁿ'e honor. Ndyuūs miiⁿ ní poder chi ch'εεte ca yeⁿ'é tanducuén^{'e} poder.

Daiya Ndyuūs ní ch'εεte ca nguée ti ángeles

4 Ní daiya Dendyuūs ní neenē ch'εεte ca nguée ti ángeles. Ní chi duuchí yā ndúúccū chi véé yeⁿ'é yā ní neenē ch'εεte ca nguée ti ángeles.

5 Caati mar 'áámá vmné^{'e}e nguée ca^{'a} Ndyuūs ndúúccū mar 'áámá ángel tan'dúúccā chi ngaⁿ'a yā ndúúccū daiyá yā Jesucristo:

Díí ní daiyá; maaⁿ ca^{'a} vida yeⁿ'é nī.

Ní nguée ca^{'a} yā ndúúccū mar 'áámá ángel 'tíicā:

'Úú ní chiida di 'úú; niicu díí ní daiyá dii.

6 Ní taachi Ndyuūs dichó'o yā 'áámá n'dyaⁿ'ā daiyá yā iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū ngaⁿ'a yā 'tíicā:

Nducyaaca ángeles yeⁿ'é Ndyuūs canéé chi dich'εεté yā daiya Ndyuūs.

7 Ní Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿ'e ángeles yeⁿ'e yā 'tíicā:

'Úú diíⁿ chi ángeles yeⁿ'é ní tan'dúúccā espíritu s'eeⁿ, 'tiicá yā. Ní diíⁿ chi ángeles dichíí'vé yā 'úú. Ní tan'dúúccā

'áámá nguuchi yaⁿ'ā 'tíicā ángeles yeⁿ'é.

8 Naati Ndyuūs ngaⁿ'á yā yeⁿ'e daiya yā Jesucristo 'tíicā:

Dii Ndyuūs, trono yeⁿ'e di ni 'áámá cūnee.

Ní ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ di yeⁿ'é tanducuén^{'e} ndúúccū vaadī cuaacu.

9 Dii ní neⁿ'e di cosas chi cuaacu, ní nguée neⁿ'e di chεε chi nguée cuaacu. Cucáávā chuū Ndyuūs yeⁿ'e di chi chiida di ní tee yā dii vaadī yeenu taavi nguée ti ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é nī.

10 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿ'é daiyá yā Jesucristo:

Díí, Señor, ndii cuáán vmnaaⁿ s'núuⁿ di cimientu yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū, ní dín'dái di nanguuvi ndúúccū ta'a di.

11 Iⁿ'yeeⁿ'di ndúúccū nánguuvi ní dí'cuiinu naati díí 'áámá cūnee di. Ní tanducuén^{'e} chuū cuuvi ndiicúū tan'dúúccā catecaí yú, 'tíicā ndiicúū.

12 Ní diíⁿ nī n'cánnduu nī nducuén^{'e} tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ diíⁿ yā chí n'cannduu yā catecaí yā. Ní n'daaⁿ di nducuén^{'e} tan'dúúccā 'iiⁿ'yāⁿ n'daaⁿ yā catecaí yā. Naati dii Jesucristo daiyá Ndyuūs 'āā daamá nūuⁿ canee di nduuyu nduuyu. Ní 'áámá cūnee di cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

13 Ndyuūs nguée ca^{'a} yā mar 'áámá ángel mar 'áámá vmné^{'e}e tan'dúúccā chi ngii yā daiyá yā Jesucristo 'tíicā:

'Cuúndī di lado ta cuaacú ndíí 'úú diíⁿ chi nducyaacá yā chí taán yā yeⁿ'é di canéé yā maaⁿ ca'a di tan'dúúccā 'áámá banco 'líí 'tíicā yā chí chéé dí yeⁿ'é yā.

14 Nducyáácá ángeles ní espíritu s'eeⁿ chí diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs. Ní Ndyuūs dichó'o yā ángeles chí innee yā 'iiⁿ'yāⁿ na iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū chí Ndyuūs nadinguáⁿ'ai yā.

2

Canéé chí diíⁿ yú cuidado yeⁿ'e chí Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ

1 Ní cucáávā chí Cristo nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ canéé chí candεε yú cuidado yeⁿ'é nduudu cuaacu chí n'giindiveeⁿ yú ti nguée i'neeⁿ yú cucáávā nduudu chí n'daaⁿ ní maaⁿ ní nguée ca^{'a} yú táámá yúúni.

² Nduudu cuaacu chi 'āā nga'n'a ángeles ní nduudu chi ch'i'n'i nanáán 'ii'n'yān chi cuaacu ní'nyú'n chí nduudu cuaacu. Ní 'ii'n'yān chi ngu'éé n'giindiveén yā nduudu cuaacu mii'n ní véé nuu'ndi ye'n'é yā 'āā cūnéé yā na castigo caati 'tíicā cuuvi.

³ Ní maa'n ní ḡtáácā cuuví nangua'n'āi s'uuú'n ye'n'e castigo nduuti chi ngu'éé dii'n yú cuidado ye'n'ē chi nadanguá'n'ai yā s'uuú'n? Vmnaán vmnaa'n Señor Jesucristo nga'n'á yā chi nadanguá'n'ai yā 'ii'n'yān. Cuayiivi mii'n ní 'ii'n'yān chi ch'iindiveén yā nduudu mii'n dii'n yā ch'i'n'í yā s'uuú'n ndúú'cū pruebas chi nduudu mii'n ní nduudu cuaacu.

⁴ 'Tíicā ntúū'n tiempo maa'n Ndyuūs ch'i'n'í yā s'uuú'n chi cuaacu chi nduudu mii'n ní cuaacu caati dii'n yā señas ndúú'cū vaadī n'giinu chi ch'εετε. Ní ch'i'n'í yā poder ye'n'é yā ní dii'n yā milagros. Ní ca'a yā n'deee n'dái ntii'nyu'n ye'n'é Espíritu N'dai ye'n'é yā 'ii'n'yān chi ye'n'e yā caati 'tíicā ne'n'é yā dii'n yā.

Jesucristo ch'iindiyáa'n yā tan'dúú'cā 'áámá sa'n'ā ye'n'e i'n'yee'n'dī

⁵ Ndyuūs ngu'éé cuuvi s'neén yā chi ángeles mii'n nga'n'á yā ntii'nyu'n ye'n'e i'n'yee'n'dī chi cuayiivi ca'n'á yā din'dái yā. Ní ye'n'e i'n'yee'n'dī mii'n chí'n' chi nga'n'a yú.

⁶ Ngu'éé dii'n yā 'tíicā. Ná libro ye'n'e Ndyuūs chi canéé nguū'n ní 'áámá yā nga'n'a yā 'tíicā:

N'dii, Ndyuūs, ḡd'é'ē chi sa'n'ā s'ee'n chi snéé na i'n'yee'n'dí 'cūū chi nan'gaacu nī ye'n'ē sa? ḡD'é'ē chi sa'n'ā s'ee'n chi snéé na i'n'yee'n'dí 'cūū chi dii'n nī cuidado ye'n'e sa'n'ā s'ee'n?

⁷ Ta 'líi'n tiempo nūu'n n'dii, Ndyuūs, s'neén nī sa'n'ā Daiyá nī chi ngu'éé ch'εετε cá yā tan'dúú'cā ángeles. Ní teé nī sa'n'ā daiyá nī chi ch'εετε yā ndúú'cū honra ye'n'é yā tan'dúú'cā chi sa'n'ā rey 'tíica yā. Ní ch'i'n'éen nī sa'n'a mii'n chi caa'n'ma'n ntii'nyu'n yā ye'n'e tanducué'n'ē chi nadin'dái nī.

⁸ Ní s'neén nī tanducué'n'ē dendu'ū maa'n ta'á yā.

Ní 'tíica rā va ti Ndyuūs s'neén yā tanducué'n'ē dendu'ū chi sa'n'ā mii'n caa'n'mán' yā ntii'nyu'n ye'n'ē. Maa'n ní ngu'éé inaa'n yú chi

sa'n'ā mii'n nga'n'a ntii'nyú'n yā ye'n'e tanducué'n'ē.

⁹ Naati maa'n ní snaa'n yú chi Ndyuūs dii'n yā chi Jesucristo ngu'éé ch'εετε yā tan'dúú'cā ángeles dúú'ví tiempo nūu'n. Ní Ndyuūs neene ya'ai 'iinú yā 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yee'n'dí 'cūū chi ne'n'é yā chi Jesucristo ch'i'i yā lugar ye'n'e nducyaaca yú. Maa'n ní véé δεενε ye'n'e Jesucristo ní véé honra ye'n'é yā cucáávā chí ch'i'i yā na cruz.

¹⁰ Ní Ndyuūs din'dái yā tanducué'n'ē dendu'ū ní dii'n yā cuidado ye'n'ē. Ní n'daacā dii'n Ndyuūs taachi dii'n chi Jesucristo mii'n ní sa'n'ā perfecto yā chí chich'éé yā ye'n'e nducué'n'ē chi n'geenu yā ngii. Ní Ndyuūs n'diichí yā chi n'daacā idii'n yā. 'Tíicā dii'n Ndyuūs caati cuuvi ye'n'é yā n'deee n'dái daiyá yā. Ní cuuvi ca'a yā 'ii'n'yān s'ee'n parte chi cuuvi ye'n'é yā ndúú'cū vaadī δεενε n'dai ye'n'é yā. Jesucristo ní sa'n'ā chi nadanguá'n'ai yā 'ii'n'yān ye'n'e i'n'yee'n'dí 'cūū.

¹¹ Ní Jesucristo ní didεενε yā 'ii'n'yān ye'n'e nuu'ndi ye'n'é yā ní 'ii'n'yān chí ndúú'ví δεενε yā ní tan'dúú'cā Jesucristo mii'n. Véé 'áámá nūu'n chiida nducyaaca 'ii'n'yā. Cáávā chuū Jesucristo ngu'éé 'cuinaán' yā chi caa'n'mán' yā chí 'ii'n'yān s'ee'n ní ví'i yā.

¹² Ní 'tíicā Jesucristo nga'n'á yā ngii yā 'ii'n'yān s'ee'n ní canéé nguū'n:

N'diī Ndyuūs, 'úú caa'n'mán' ye'n'é n'diī nanáán' hermanos ye'n'é ní caatá himnos chi cantos chí nga'n'ā chí ch'εετε nī nanáán' 'ii'n'yān ye'n'é nī taachi nduuvidaamá yā.

¹³ Taama vmné'n'ēe Jesucristo ca'n'a yā 'tiicā: 'Úú ní canéé confianza ye'n'é ndúú'cū Ndyuūs.

Ní táámá ca'n'a yā:

'Muu'n canéé ndúú'cū daiyá chí Ndyuūs tee yā 'úú.

¹⁴ 'Tíicā, 'ii'n'yān ye'n'e 'áámá familia ní 'áámá yuūtē ye'n'é yā ní 'áámá yuūu'n ntúū'n va. Ní 'tiicā ntúū'n Jesucristo mii'n ch'iindiyáa'n yā ndúú'cū cuerpo ndúú'cū yuūu'n tan'dúú'cā s'uuú'n. Ní 'tiicā ntúū'n Jesucristo ch'i'i yā caati cuuvi di'cuinú yā yáá'n'guiinūu'n caavā chí dii'n sa chí nducyaaca yú ní n'gii yú.

¹⁵ 'Tiicā ntúū'n Jesucristo dii'n yā chí ngu'éé 'va'a yú ye'n'e tiempo chí 'cuūvi yú.

16 Cuaacu chi Jesucristo nguée ndaá yā nanáán ángeles chi chinnee yā ángeles naati nanáán 'ii'yān ye'e ndaata ye'e Abraham cáávā chi nadanguá'ai yā 'ii'yān.

17 Cáávā chuū Jesucristo canée chi ch'iindiyáan yā tan'dúúcā nducyaaca hermanos ye'é yā ní 'íicú maán yā cuuvi cūneé yā chiiduú ch'εεε ca chi 'áámá cānee ye'e ntiinyu ye'e Ndyuūs. Ní ya'ai 'iinú yā 'ii'yān. Ní 'íicú cuuvi nadach'εεcú yā nuu'ndi ye'e 'ii'yān ti nadí'νε yā nducué'nē nuu'ndi ye'e 'ii'yān.

18 Ní Jesucristo maán yā ch'eenú yā chi ní chichεε yā taachi ndaá yáá'n'guiinūn chí n'diichinee sa 'yā. Ní cáávā chuū maa' ní Jesucristo cuuvi cūnee yā 'ii'yān s'ee' taachi n'geenú yā ngii ní nadanguá'ai yā 'ii'yān s'ee' ye'e yáá'n'guiinūn taachi ndaa sa n'diichinee sa 'ii'yān s'ee'.

3

Jesucristo ní ch'εεε taavi cá yā nguée ti Moisés

1 Ndís'tiī, hermanos ye'e yú chi Cristo didεεvé yā ní ndís'tiī ntúūn Ndyuūs yaa'ví yā ndís'tiī chi cuuvi ye'é yā. Maa' ní nadicádínuu n'dai nī ye'e Jesucristo chi apóstol chi dichó'o Ndyuūs ti Jesucristo mii' ní chiiduú ch'εεε cá ye'é 'ii'yān chi i'téenu yā Jesucristo tan'dúúcā s'uuú.

2 Jesucristo mii' 'áámá canee yā ndúúcū Ndyuūs ní diín yā tanducué'nē dendu'ū. Ní diín yā tanducué'nē dendu'ū chi Ndyuūs dine'é yā. Ní tan'dúúcā Moisés din'daacá yā ntiinyu chi Ndyuūs ca'a yā, 'tiicá ntúūn Jesucristo din'daacá yā tanducué'nē ntiinyu ye'e va'ai ye'é Ndyuūs chi Ndyuūs ca'a yā.

3 Ní 'áámá 'ii'yān chi din'dái yā 'aama va'aī ní ch'εεε cá yā nguée ti va'aī mii'. 'Tíicā Jesucristo ní ch'εεε taavi cá yā nguée ti Moisés.

4 Deenu yú chi véé 'ii'yān chi din'dái yā ca'áámá cā'aama va'aī naati Ndyuūs din'dái yā nducué'nē dendu'ū chi véé.

5 Moisés mii' dichí'νε yā Ndyuūs ní n'dáaca taavi idiin sa ntiinyu ye'e vaacu Ndyuūs. Ní Moisés diín yā ntiinyu chi nga'a yā nduudu ye'é Ndyuūs chi Ndyuūs ca'a yā chi caa'mán yā cuayiivi.

6 Naati Cristo chi daiyá Dendyuūs ní 'áámá diín yā ntiinyu ti 'ii'yān ndii tiín yā ye'e vaacu Dendyuūs. Ní s'uuú tan'dúúcā vaacu Ndyuūs 'tíicā s'uuú nduuti chi canee diitu yú ndúúcū chi i'teenu yú. Ní yeenu yú ndúúcū chi cuuvi ye'e yú ndíi tiempo chi 'cuuvi yú.

Vée tiempo chi ntaavi'tuunúūn 'ii'yān chi ye'é Ndyuūs

7 Ní chuū Espíritu N'dai ye'é Ndyuūs nga'a yā 'túúcā naachi canee nguūn na libro ye'é Ndyuūs:

Maa'nguuví mii' nduuti chi ndís'tiī 'caandiveé nī nduudu ye'é Ndyuūs:

8 Nguée dichεεchí nī staava ye'é nī chí ditaán nī tan'dúúcā chí diín 'ii'yān tiempo chí 'āā chó'ōo taachi 'ii'yān s'ee' diín yā n'diichinee yā Ndyuūs ndúúcū nuu'ndi chí diín yā na yá'āa cuu'mán naachi nguée ch'εεtinée 'ii'yān.

9 Ní Ndyuūs nga'a yā ngī yā 'ii'yān:

Tiempo chí chó'ōo na yá'āa cuu'mán naachi nguée ch'εεtinée 'ii'yān, 'ii'yān s'ee' ye'e ndaata ye'é nī n'diichinée ntúūn yā 'úú 'áará chí n'diichí yā nducué'nē chí 'úú diín ndúúcū yā 'naa' chí 'uūvī ngεεcu nduuyū.

10 Ní cáávā chuū 'úú, Ndyuūs, ditaán ndúúcū 'ii'yān s'ee'. Ní 'túúcā nga'a ngī 'ii'yān s'ee': Ndis'tiī, nducué'nē tiempo nguée n'daacā nadacádínuu nī na staava ye'é nī. Ní nguée n'diichí nī yúúní ye'é.

11 Ní cáávā chí diín 'ii'yān s'ee' 'úú ní nguée canee yiinú ye'e yā ní ca'a 'túúcā: Cuácú chí 'ii'yān s'ee' nguée cuuví ndaa yā naachi canee chí ntaavi'tuunúūn 'ii'yān ye'e ndaata ye'é nī.

12 Maa' ní ndís'tiī, hermanos ye'é, cundεε nī cuidado chí nguée 'áámá ndís'tiī chí nguée n'daacā staava ye'é nī chí nguée i'téenu nī ní nguée divíi nī ye'é Ndyuūs chí canduuchi.

13 Ní ndís'tiī ní yaa'ví nī ví'i nī 'áámá nī taama nī nguuví nguuví taachi maa'nguuví ní 'íicú mar 'áámá ndís'tiī

nguée dichεechí nī staava yeⁿé nī cáávā nuuⁿndi chi nginnche'eī ndís'tiī.

14 Ní véé 'áámá cuaaⁿ yeⁿe yú ndúúcu Cristo nduuti chi s'uuúⁿ ní 'áámá canee yú ndúúcu chi i'téenu yú vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿe Cristo ndíi tiempo chi 'cuūvi yú.

15 'Tíicā canée nguⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs:

Nguée dichεechí nī staava yeⁿé nī chi ditaáⁿ nī tan'dúúca chi diiⁿ 'iiⁿyāⁿ na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguée ch'εetinée 'iiⁿyāⁿ tiempo chi chó'ōo taachi n'diichineeⁿ yā 'úú chi Ndyuūs.

16 ¿Du'ú 'iiⁿyāⁿ chi ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs ní cuayiivi nduuvitaáⁿ yā? 'Túúca diiⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi cueⁿé yā ndúúcu Moisés yeⁿe yáⁿ'āa Egipto. Nducyaaca yā nduuvitaáⁿ yā.

17 ¿Du'ú 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs nguée yiinú yā nduucú yā 'uūvī ngeεcu nduuyu? 'Túúca nguεε yiinú yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chi dinuuⁿndí yā ní ch'iī yā na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguée ch'εetinée 'iiⁿyāⁿ.

18 ¿Du'ú 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs ngaⁿ'á yā caavā maaⁿ chi duuchí yā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguée cuuvi cundaa yā lugar naachi ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā? 'Túúca ngaⁿ'á yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nguée n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe yā.

19 Maaⁿ ní deenu yú ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguée cuuvi cundaa yā lugar yeⁿe Ndyuūs ti nguée i'téenu yā Ndyuūs.

4

1 Maaⁿ ní Ndyuūs tee yā promesa s'uuúⁿ chi cuuvi cundaa yú lugar yeⁿé yā ní cuuvi ntaavi'tuunúⁿ yú ndúúcu Ndyuūs. Canée chí candεε yú cuidado caati 'aatī 'aama chée ndis'tiī nguée cuchεé nī tanducuéⁿē dendu'ū ní nguée cuuvi cundaa nī lugar miiⁿ.

2 Caati 'iiⁿyāⁿ yeⁿé Jesucristo ndéé yā nduudu cuaacu yeⁿé Jesucristo nanááⁿ s'uuúⁿ, 'tiicá ntúūⁿ nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi ch'iī yā na yáⁿ'āa cuūⁿmáⁿ naachi nguée ch'εetinée 'iiⁿyāⁿ. Ní nguée dichí'vē nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ti taachi ch'iindiveéⁿ yā nduudu miiⁿ nguée s'téenu yā yeⁿé.

3 Naati s'uuúⁿ chi i'teenu yú nduudu miiⁿ, s'uuúⁿ ní cuuvi ndaa yú naachi caⁿ'a

Ndyuūs chi ntaavi'tuunúⁿ yú ndúúcu yā. 'Tíicā ngaⁿ'a Ndyuūs na libro yeⁿé yā naachi canée nguⁿ:

Cáávā chi diiⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'úú nguée yiinú yeⁿe yā. Ní cuaacú ngaⁿ'á nduudu ndúúcu maááⁿ chi duuchí. Nguée cuuvi ndaa yā nduucú na lugar yeⁿé naachi ntaavi'tuunúⁿ.

Ní Ndyuūs di'cuuinú yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé yā taachi din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

4 Ní 'áámá cuaaⁿ yeⁿe libro yeⁿé Ndyuūs naachi canée nguⁿ ní ngaⁿ'a yeⁿe ndíi chí ndεēchē nguuvi chi ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿyāⁿ:

Ndyuūs ní ndíi chí ndεēchē nguuvi ntaavi'tuunúⁿ yā yeⁿe tanducuéⁿē ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé yā.

5 Ní canee táámá vmneⁿ'ēe na libro yeⁿe Ndyuūs 'tíicā:

'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguée cuuvi cūndaa yā ní ntaavi'tuunúⁿ yā nduucú.

6 Maaⁿ ní véé n'duuvi 'iiⁿyāⁿ chi canée chi cundaa yā na lugar naachi ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿyāⁿ. Naati 'iiⁿyāⁿ chi vmnááⁿ vmnaaⁿ n'giindiveéⁿ yā nduudu cuaacu miiⁿ nguée sndaa yā ti nguée s'téenu yā Ndyuūs.

7 Taama vmnéⁿ'ēe Ndyuūs s'neéⁿ yā 'áámá nguuvi ní ngaⁿ'a yā chi nguuvi ní maaⁿnguuvi. Ní Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿe nduudu miiⁿ cuayiivi taachí 'āā chó'ōo chuū. 'Āā 'naaⁿ tiempo nguuvi chi David ngaⁿ'a sa yeⁿé. Ní 'tíicā canée nguⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs yeⁿe nguuvi miiⁿ:

Maaⁿnguuvi nduuti chi ndís'tiī 'caandiveéⁿ nī nduudu chi Ndyuūs ngaⁿ'á yā: Nguée dichεechí nī staava yeⁿé nī.

8 Ní nduuti chi saⁿ'ā Josué chi saⁿ'ā ndíi tiiⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ cuuvi sa ca'a sa 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ chí ntaavi'tuunúⁿ yā tuu'mi ní Ndyuūs nguée canee chi caaⁿ'máⁿ yā taama vmnéⁿ'ēe yeⁿe táámá nguuvi.

9 Maaⁿ ní cáávā chuū véé chi ntaavi'tuunúⁿ 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿé Ndyuūs.

10 Ní 'iiⁿyāⁿ chi sndaa yā naachi Ndyuūs ntaavi'tuunúⁿ yā 'āā ntéeⁿ idiíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ tan'dúúca chi Ndyuūs 'āā ntéeⁿ idiíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ.

11 Maaⁿ ní canée chí di'cuítu yú chi cuuvi cūndaa yú lugar naachi ntaavi'tuunúⁿ yú ní 'aatī tanáⁿ'ā yú diiⁿ yú chi nguée

i'téenu yú tan'dúúcā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ chi nguéeé chi'téenu yā.

¹² Ní nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní can-duuchi ní neené ditiīnū. Ní vεε ca 'caāiⁿ yeⁿ'é nguéeé ti 'áámá machete chi 'caāiⁿ nduu 'uuvī lados. 'Tíicā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ndaā na coo yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yú naachi canee alma yeⁿ'e yú ndúúcū espíritu yeⁿ'e yú ndíí tútúē yeⁿ'e yú. Ní déenu chεε chi tumicadínūuⁿ yú ndúúcū chεε chi neⁿ'e yú diiⁿ yú chi ngiicā yeⁿ'e staava yeⁿ'e yú.

¹³ Nguéeé dε'ε vεε chi véé chi cuuvi cunúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é Ndyuūs. Ndyuūs din'dái yā tanducuén'ē dendu'ū chi véé ní inaáⁿ yā nducuén'ē tan'dúúcā chi canee nanáaⁿ yā. Ní canéé chí ca'a yú cuenta yeⁿ'e vida yeⁿ'e yú taachi ndaa yú nanáaⁿ yā.

Jesús ni chiiduú ch'εεε taavi ca yeⁿ'e yú

¹⁴ Jesús chi daiyá Dendyuūs ní chiiduú ch'εεε taavi ca yeⁿ'e yú. Ní cunaⁿ'a yā va'ai chεεti nguuvi ní ndaá yā nanááⁿ Ndyuūs. Ní cáávā chuū canee chi 'áámá canee yú ndúúcū chi i'teenu yú Ndyuūs.

¹⁵ Ní chiiduú ch'εεε taavi ca yeⁿ'e yú ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ taachi n'geenu yú ngii caati Jesús miiⁿ ní ch'eenú yā chi tanducuén'ē tan'dúúcā s'uuúⁿ naati nguéeé dinuuⁿndí yā mar 'áámá vmnéⁿ'ēe.

¹⁶ Ní cáávā chuū cuuvi ndaa yú nanááⁿ trono yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'e yú ndúúcū confianza ti dineⁿ'é yā s'uuúⁿ. Ní 'íicú Ndyuūs cuuvi ya'ai 'iinú yā yeⁿ'e s'uuúⁿ ní cunnee yā s'uuúⁿ taachi, véé necesidades yeⁿ'e yú. Ní itée yā s'uuúⁿ dendu'ū chi n'daacā n'dai yeⁿ'é yā.

5

¹ Tiempo chi chó'ōo 'ii'nyāⁿ chi snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndεεvé yā ca'áámá cā'aama chiiduú ch'εεε chi canéé chi diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs cucáávā 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ. Ní ca'á yā ofrendas ní 'caan'núⁿ yā 'iiti chi candεε 'ii'nyāⁿ s'eeⁿ ti ofrenda caavā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

² Ní chiiduú ch'εεε ca ní dinuuⁿndí yā tan'dúúcā nducyáácá 'ii'nyāⁿ. Ní cáávā chuū véé paciencia yeⁿ'é yā ndúúcū 'ii'nyāⁿ chi tonto ní ndúúcū 'ii'nyāⁿ chi dinuuⁿndí yā.

³ Ní chiiduú ch'εεε ca cáávā chi dinuuⁿndi yā canéé chí 'caan'núⁿ yā 'iiti chi

ofrenda yeⁿ'e maáⁿ yā cáávā nuuⁿndi yeⁿ'e maáⁿ yā tan'dúúcā chi diíⁿ tanáⁿ'ā 'ii'nyāⁿ cáávā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

⁴ Ní mar 'áámá saⁿ'ā cuuvi diiⁿ sa nombrar maaⁿ sa lado yeⁿ'e chiiduú ch'εεε ca cáávā chi maāⁿ sa neⁿ'e sa ti Ndyuūs yaa'ví yā saⁿ'ā chi cuuvi chiiduú ch'εεε ca chi diiⁿ sa ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúcā chi yaa'ví yā saⁿ'ā Aarón chi cuuvi chiiduú ch'εεε ca tiempo chi 'āā chó'ōo.

⁵ 'Tiicá ntúūⁿ chó'ōo yeⁿ'e Cristo. Cristo miiⁿ nguéeé diíⁿ yā nombrar maáⁿ yā chi cuuvi chiiduú ch'εεε ca. Ndyuūs yaa'ví yā Cristo chi cuuvi chiiduú ch'εεε ca. Ní 'tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs: Dii ní daiyá, 'úú ní chiida di ní cuaacu chí dii ní daiyá.

⁶ Ngaⁿ'a ntúūⁿ táámá ni canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā: Díí ní daiyá ní cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ canee di chiiduú ch'εεε ca. Tan'dúúcā chi tiempo chi 'āā chó'ōo chiiduú ch'εεε ca chi nguuvi Melquisedec 'tiicá nī ti yeⁿ'é ndaata yeⁿ'é yā.

⁷ Ní taachi Jesús canee yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū caⁿ'angua'á yā nanááⁿ Ndyuūs chiidá yā ní ngaⁿ'a yā: N'dií Ndyuūs diíⁿ nī chiiⁿ chi neⁿ'é nī. Ní 'caī diitú yā neⁿ'e chi chεεcú yā: N'diī, Ndyuūs, cuuvi nadanguáⁿ'ai nī 'úú chi nguéeé 'cuúví nduuti chí neⁿ'é nī diíⁿ nī 'tíicā. Ní Ndyuūs ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e Jesús taachi ngaⁿ'angua'á yā ti dich'εεé yā Ndyuūs. Ní Ndyuūs ca'á yā fuerzas Jesús.

⁸ Ní 'áará chí Jesús miiⁿ ní daiyá Dendyuūs ch'eeⁿ yā cáávā dendú'ū chi canéé chí ch'eenú yā chií ní ch'iindiveéⁿ yā yeⁿ'e nducuéⁿ'ē.

⁹ Ní taachi Ndyuūs n'diichineéⁿ yā Jesús, Jesús miiⁿ ní diíⁿ yā nducuéⁿ'ē chi neⁿ'e Ndyuūs. Ní 'íicú Jesús miiⁿ cuuvi yā nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca s'uuúⁿ chi n'giindiveeⁿ yú yeⁿ'e yā.

¹⁰ Ní Ndyuūs diíⁿ yā chi Jesús cuuvi chiiduú ch'εεε ca tan'dúúcā tiempo chi chó'ōo chiiduú ch'εεε ca chi nguuvi Melquisedec, 'tiicá yā.

Véé peligro yeⁿ'e yú chi ngaⁿ'a yú chi 'āā ntée i'teenu yú Jesucristo

¹¹ Maaⁿ ní véé cá chi neⁿ'é 'nū caan'mán 'nū yeⁿ'e Melquisedec chi chiiduú ch'εεε ca

naati ngii n'dái caa'n'má'n 'nū ye'n'ē ti ndís'tiī ní nguéé ituumicadiinuu'n nī.

12 'Āā chó'ōo tiempo chi ndís'tiī 'āā s'téenu nī ní maa'n ní ndís'tiī canéé chí ca'cueé'n nī 'ii'n'yā'n naati ndíí maa'n 'āā ne'n'ē nī taama vmné'n'ēe chí 'áámá 'ii'n'yā'n ca'cueé'n yā ndís'tiī dendu'ū chí vmnáá'n vmnaa'n ye'n'ē Ndyuūs. Ní ndís'tiī ní 'āā débil nī. Ní tan'dúúcā dacuá'āa chí ne'n'e leche ní nguéé ne'n'e comida chí ditiīnú, 'tiicá nī.

13 Ní 'ii'n'yā'n chí dámaā'n ngi'i leche ní tan'dúúcā dacuá'āa 'tiicá yā. Ní nguéé deenú yā de'ē chí n'daacā o de'ē chí nguéé n'daacā.

14 Ní comida chí ditiīnu ní che'ē 'ii'n'yā'n n'geēté chí 'āā deenú yā in'nuú yā chéé chí n'daacā o chéé chí nguéé n'daacā caati 'tíicā costumbre ye'n'ē yā chí dií'n yā.

6

1 Maa'n ní i'téenu ca yú ní 'caandivee'n ca yú cosas chí cheéchi chí 'ii'n'yā'n ca'cueé'n yā s'uuú'n. Ní nguéé ne'n'e yú 'caandivee'n yú taama vmné'n'ēe tan'dúúcā chí ngi'cueé'n yā s'uuú'n ndii vmnáá'n vmnaa'n taachi cáámá i'teenu yú nduudu cuaacu ye'n'ē Cristo. Ní nguéé nga'n'a yú táámá vmné'n'ēe chí s'nee'n yú ntii'nyu'n ye'n'e yú chí nguéé n'daacā chí dií'n chí 'cuūvi yú ti maa'n ní i'teenu yú Jesucristo.

2 Ní nguéé ca'cuee'n ca yú ye'n'ē chí ngeédínuū'ní, ní nguéé ye'n'ē chí s'nuu'n yú ta'a yú nanáá'n tí'n 'ii'n'yā'n, ní nguéé ye'n'ē chí nnduuchí 'ii'n'yā'n chí ye'n'e Cristo ye'n'ē nguaa'n tiná'n'ā, ní nguéé ye'n'ē nguuvi chí Cristo dií'n yā juzgar nducyaaca 'ii'n'yā'n.

3 Ca'cuee'n ca yú más cā ye'n'e chí i'téenu yú ye'n'e Cristo. Ní chuū ní dií'n yú nduuti chí Ndyuūs ne'n'e yā.

4 Ní 'de'ē ye'n'e 'ii'n'yā'n chí 'āā sta'á yā deéve chí Cristo, ní sta'á yā cosas chí n'dai taavi chí Cristo ca'a yā, ní 'āā sta'á yā Espíritu N'dai ye'n'e Cristo,

5 ní deēnú yā nduudu cuaacu chí n'dai chí ye'n'ē Ndyuūs ndúúcū poder chí ye'n'e táámá i'n'yee'ndi chí cuchíi?

6 Ní nduuti chí 'ii'n'yā'n s'ee'n ndaacadaamí yā ye'n'e Cristo ní dinuu'ndí yā, nguéé cuuvi dií'n yā ndaa yā nanáá'n Cristo chí nadach'εεcú yā nuu'ndi ye'n'ē yā, tí 'ii'n'yā'n s'ee'n dií'n yā tan'dúúcā chí s'néé'nga'á yā

daiyá Ndyuūs mii'n taama vmné'n'ēe. Ní dií'n yā chí Cristo mii'n 'cuináa'n yā nguaa'n 'yáá'n n'dái 'ii'n'yā'n.

7 Ndyuūs dií'n yā ndúúcū 'ii'n'yā'n s'ee'n tan'dúúcā chí dií'n yā ndúúcū yá'n'āa taachi n'dee'e cuuvi ngee'n cuūvi vmnáá'n yá'n'āa ní yá'n'āa sta'ā nuū'n'ni' mii'n 'áámá 'áámá vmné'n'ēe chí ngee'n cúúvī. Ndyuūs ca'á yā yá'n'āa mii'n cosecha chí n'dai 'ii'n'yā'n chí ngiīnú yā ndaataá.

8 Naati nduuti chí yá'n'āa mii'n ní ngii yáá'n ye'n'ē ndúúcū yaata chí nguéé dichí'vē tuu'mi ní nguéé dichí'vē. Ní Ndyuūs nguéé ca'á yā cosecha n'dai ye'n'ē níicú cuayiivi 'ii'n'yā'n ní 'nee'n yá'n'a yā yá'n'āa mii'n.

Véé chí cuuvi ye'n'e yú chí nnee s'uuú'n chí 'áámá cunee yú

9 Maa'n ní 'áará chí nga'n'á 'nū 'tíicā ye'n'e ndís'tiī, hermanos, deenu 'nū chí véé cosas chí n'dai taavi ca ye'n'ē nī ti ye'n'ē Cristo ndís'tiī ní Ndyuūs nadanguá'n'ai yā ndís'tiī.

10 Ndyuūs dámaā'n dií'n yā dendu'ū chí cuaacu. Nn'gaacú yā ye'n'ē ntii'nyu'n chí dií'n nī ní táácā nnee'n nī hermanos ye'n'ē yú caati dine'n'ē nī hermanos chí i'téenu yā Jesucristo. Ní 'tíicā ní dií'n nī nguuvi nguuvi.

11 Maa'n ní ne'n'ē 'nū chí ca'áámá ca'áámá ndís'tiī daamá nūu'n idií'n ní ndúúcū núú'n'mán staava ye'n'ē nī tan'dúúcā chí dií'n nī taachi cáámá i'téenu nī. Ní dií'n nī ndíí tiempo chí ch'iī nī. Ní 'tíicā cuuvi cuaacu chí véé chí cuuvi ye'n'ē nī.

12 Nguéé ne'n'ē 'nū chí nduuví 'daan'di nī naati ne'n'ē 'nū chí din'daacá nī tan'dúúcā taná'n'a cā 'ii'n'yā'n chí i'téenu yā. Ní cunee ngiīnú yā ye'n'e vaadī n'dai chí Ndyuūs ca'á yā 'ii'n'yā'n s'ee'n chí Ndyuūs nga'n'á yā chí cuuvi ye'n'ē yā 'ii'n'yā'n s'ee'n.

13 'Āā 'náá'n tiempo chí chó'ōo Ndyuūs dií'n yā 'áámá compromiso ndúúcū Abraham ní Ndyuūs nga'n'á yā cáávā chí duuchi maá'n yā chí 'tíicā ca'n'á yā dií'n yā caati nguéé cá táámá 'ii'n'yā'n chí ch'εεte cá yā ti Ndyuūs.

14 Ní ca'n'a yā: Díí, Abraham, cuaacu ní'nyú'n di'viicú dií ní dií'n chí cuuvi n'dee'e n'dái daiyá 'ii'n'yā'n ye'n'ē di cuaa'n naachi cuchíi.

15 Abraham cūnee ngiīnú yā compromiso ye'n'ē Ndyuūs ndúúcū vaadī ngiīnū ní tunée yā compromiso chí Ndyuūs ca'n'a yā chí ca'á yā Abraham mii'n.

16 Maaⁿ ní taachi 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e in[']yeendí 'cūū ngaⁿ'á yā chi cuaacu níⁿnyúⁿ caⁿ'á yā diiⁿ yā, ngaⁿ'á yā “Por Dios” cucáávā 'áámá yā chi ch'εεε cá yā nguéeⁿ ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Níicú taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā chi 'tíicā caⁿ'á yā diiⁿ yā cáávā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí ch'εεε ca tuu[']mi ní nguéeⁿ véé más cā chi cuuvi caaⁿ'máⁿ yā yeⁿ'ē.

17 Ní 'tíicā Ndyuūs neⁿ'é yā ch'iⁿ'í yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e Abraham chi cuaacu níⁿnyúⁿ diiⁿ yā cumplir compromiso yeⁿ'é yā. Ní nguéeⁿ n̄[']daaⁿ mar 'áámá nduudu yeⁿ'é yā. Ní cáávā chuū ngaⁿ'á yā cucáávā chi duuchi maáⁿ yā.

18 Ní cáávā chuū véé 'úúví dendu'ū chi nguéeⁿ cuuvi n̄[']daaⁿ. Ndyuūs ní nguéeⁿ cuuvi cu[']neéⁿ yā táámá cosa lugar yeⁿ'ē 'uuví compromiso yeⁿ'é Ndyuūs ndúú[']cū chi ngaⁿ'á yā chi caⁿ'á yā diiⁿ yā cáávā chi duuchi maáⁿ yā. Ndyuūs nguéeⁿ cuuvi caaⁿ'máⁿ yā nduudu yaadi. Ní ndúú[']cū compromiso yeⁿ'é yā, Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ 'viich'εεtíinūⁿ ch'εεε yeⁿ'e yú caati s'uuúⁿ n'nuuⁿ yú Ndyuūs ní i'téenu yú 'yā ní yeⁿ'ē chi Ndyuūs téé yā chi cuuvi yeⁿ'ē yú.

19 Chíiⁿ chí i'téenu yú cáávā alma yeⁿ'e yú ní tan'dúú[']cā 'áámá ancla yeⁿ'e barco ti i'nēēⁿ diiⁿ barco chi 'āā ntééⁿ ínu[']u. 'Tíicā s'uuúⁿ ndúú[']cū chí i'téenu yú cuuvi ndáá ni[']nuⁿ yú nanááⁿ Ndyuūs.

20 Jesucristo 'āā ndaá yā nanááⁿ Ndyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'ē s'uuúⁿ. Ní maaⁿ ní cááva yā cuuvi ndaa yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní maaⁿ ní Jesucristo miiⁿ ní chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e yú chi 'áámá cūnee ná ntii[']nyuⁿ miiⁿ. Ní tan'dúú[']cā chiiduú ch'εεε ca Melquisedec chí 'áámá cūnee na ntii[']nyuⁿ 'āā tiicá nū['] Jesucristo.

7

Yeⁿ'e Jesús chi chiiduú ch'εεε ca tan'dúú[']cā Melquisedec chi chiiduú ch'εεε ca

1 'Iiⁿyāⁿ Melquisedec ní rey yeⁿ'é yāāⁿ Salem ní chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e Ndyuūs chí ch'εεε n'dai. Tiempo chí 'āā 'nááⁿ chó'ōo, saⁿ'ā Abraham ní taachi cuchí sa chí cheⁿ'e sa ná caandaá naachi ch'ii[']nuⁿ sa reyes, saⁿ'ā Abraham miiⁿ ndaaca sa nanááⁿ chiiduú ch'εεε ca Melquisedec ní Melquisedec di'viicú yā Abraham.

2 Ní Abraham miiⁿ ní ca'ā sa Melquisedec 'áámá ndiichí parte yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē chí divíi yā yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e reyes cucáávā caāndāa. Ní chí duuchi chí Melquisedec vmnááⁿ vmnaaⁿ neⁿ'ē caaⁿ'máⁿ rey chí yeⁿ'e vaadī cuaacu. Ní cuayiivi ní neⁿ'e caaⁿ'máⁿ rey yeⁿ'e yāāⁿ Salem, ní chí duuchí yā neⁿ'e caā[']maⁿ rey yeⁿ'ē vaadī 'diíiⁿ.

3 Nguéeⁿ canee nguūⁿ chεε chí chεεcú Melquisedec, chεε chí chiidá yā ndíi nguéeⁿ ndúú yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā yeⁿ'e chí ch'icá yā. Nguéeⁿ canee nguūⁿ yeⁿ'e tiempo chí ch'ii[']ndiyáaⁿ yā ndíi nguéeⁿ ndúú yeⁿ'e tiempo chí ch'íi yā. Ní cucáávā chuū Melquisedec miiⁿ tan'dúú[']cā daiyá Ndyuūs 'tiicá yā ti 'áámá chiiduú ch'εεε ca chí 'áámá cūneeⁿ na ntii[']nyuⁿ cūeⁿ'e daā[']maⁿ.

4 Maaⁿ ní nadacádíinuⁿ ní chí ch'εεε n'dai saⁿ'ā Abraham 'cūū. Abraham ca'a yā 'áámá ndiichi parte yeⁿ'ē nducuéⁿ'ē chí divíi yā yeⁿ'e reyes taachi cu[']u yā na caāndaá.

5 'Tíicā ngaⁿ'ā ley yeⁿ'e Ndyuūs chí Moisés dingúuⁿ yā: Nducyaaca chiiduú chí yeⁿ'e ndaata yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ Leví canéé chí cuta'á yā ndíichí parte yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí véé yeⁿ'e nducyáá[']cā 'iiⁿyāⁿ chí yeⁿ'e Abraham ní yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é yā, ti 'iiⁿyāⁿ Leví miiⁿ ní yeⁿ'e ndaata Abraham.

6 Naati chiiduú ch'εεε ca Melquisedec miiⁿ ní nguéeⁿ yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Leví naati sta'á yā ndíichí parte yeⁿ'e Abraham. Ní Abraham miiⁿ ní saⁿ'ā chí Ndyuūs diiⁿ yā compromiso ndúú[']cū sa chí véé chí cuuví yeⁿ'e sa. Ní chiiduú ch'εεε ca Melquisedec di'viicú yā Abraham.

7 Maaⁿ ní Melquisedec chí di'viicú yā Abraham ní ch'εεε cá yā nguéeⁿ ti Abraham chí di'viicú yā 'yā.

8 Maaⁿ ní 'iiⁿyāⁿ Leví chí ita'á yā chí ndiichí parte yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí véε yeⁿ'e yú, ní 'iiⁿyāⁿ chí caⁿ'á yā 'cuūvi yā. Naati canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Dendyuūs 'tíicā chí chiiduú ch'εεε ca Melquisedec chí sta'á yā ndiichi parte yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ ní nguéeⁿ ngaⁿ'ā chí n'díi yā.

9 Ní chuū ní neⁿ'e caaⁿ'māⁿ chí taachi Abraham ca'á yā ndiichi parte yeⁿ'é yā chíiduú ch'εεε ca Melquisedec, maaⁿ tiempo nū['] 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e Leví chí yeⁿ'ē ndaata Abraham ní 'iiⁿyāⁿ chí sta'á yā ntúūⁿ chí

ndiichi parte yeⁿ'é yā. 'Tiicá ntúūⁿ ca'a yā chi ndiichi parte yeⁿ'é yā chiiduú ch'εετε ca Melquisedec.

10 Ní 'áará chí saⁿ'ā Leví miiⁿ 'āā cuéé 'cuundiyaāⁿ sa, Abraham miiⁿ diíⁿ yā chuū cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā chí 'āā cuéé 'cuundiyaāⁿ yā taachi ndaācā sa chiiduú ch'εετε ca Melquisedec cuaaⁿ na yúúní, ní ca'á yā chí ndiichi parte miiⁿ.

11 Maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e ndaata Israel sta'á yā ley yeⁿ'é yā yeⁿ'ē chiiduú s'eeⁿ chí yeⁿ'ē ndaata Leví. Ní 'iiⁿ'yāⁿ Leví s'eeⁿ ní yeⁿ'e ndaata Aarón. Ní nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ Leví s'eeⁿ cuuvi diíⁿ yā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi 'cuεεtinéé n'daacá yā ní nguée nuuⁿndi yeⁿ'é yā, ¿de'ē cáávā chí neⁿ'é yā táámá chiiduú ch'εετε ca chí 'āā vi'í cā ní nguée yeⁿ'ē ndaata chiiduú Aaron? Naati tan'dúúccā chiiduú ch'εετε ca Melquisedec, 'tiicá yā.

12 Caati naachi n'daaⁿ yā chiiduú ch'εετε ca yeⁿ'ē táámá ndaata yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ Israel 'tiicá ntúūⁿ canee chí n'daa yā ley.

13 Ná libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā canéé nguūⁿ yeⁿ'e Señor yeⁿ'e yú. Señor ní yeⁿ'ē táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e chiiduú chí diíⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē nátai naachi 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti cáávā yeⁿ'e ofrenda yeⁿ'e Ndyuūs.

14 Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní déenu yā chí Señor Jesucristo yeⁿ'ē yú ch'iindiyáaⁿ yā yeⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Judá. Ní Moisés nguée ngaⁿ'a yā de'ē vεε yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e Judá taachi cāⁿ'a yā yeⁿ'e chiiduú yeⁿ'e ndaata yeⁿ'é yā.

15 Ní neené cuaacu ca canee taachi ndaā táámá chiiduú chí tan'dúúccā chiiduú ch'εετε ca Melquisedec, 'tíicā yā.

16 Ní táámá chiiduú miiⁿ nguée diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē chiiduú cáávā ley chí ngaⁿ'a chí chiiduú miiⁿ canee chí cuuvi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e chiiduú. Naati táámá chiiduú miiⁿ diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'ē chiiduú cáávā chí véé vida cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ yeⁿ'é yā ní véé poder yeⁿ'é yā.

17 'Tíicā canee nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs naachi Ndyuūs ngaⁿ'á yā yeⁿ'e yā 'tíicā:

Díí ní 'áámá chiiduú chí cuéⁿ'é daāⁿ'maⁿ 'áámá cūnee na ntiiⁿ'nyuⁿ. Tan'dúúccā

chiiduú ch'εετε ca Melquisedec 'tiicá nī.

18 Maaⁿ ní ley yeⁿ'e Moisés ní nguée ley yeⁿ'ē maaⁿ caati nguée dichíí'vē.

19 Ley yeⁿ'e Moisés nguée cuuvi diíⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ 'cuεεtinéé n'daacā yā chí nguée nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Naati maaⁿ ná lugar yeⁿ'ē ley miiⁿ véé 'viich'εεtíínūⁿ chí n'daacā ca chí cuuvi yeⁿ'ē yú chí Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ. Ní cáávā chuū ndaa yú nanááⁿ Ndyuūs.

20 Ní Ndyuūs, cáávā chí duuchi maáⁿ yā, caⁿ'a yā chí diíⁿ yā chí Jesucristo chiiduú ch'εετε ca. Tanáⁿ'ā ca chiiduú diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ tan'dúúccā chí ngaⁿ'a reglas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ nguée cáávā mar 'áámá nombre yeⁿ'é Ndyuūs. Naati yeⁿ'ē táámá chiiduú ch'εετε ca chí Jesucristo, Ndyuūs ngaⁿ'á yā yeⁿ'e Jesucristo ndúúccū chí duuchi maáⁿ yā chí canéé yā 'áámá chiiduú ch'εετε ca.

21 'Tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs naachi Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿ'ē taama yā:

Señor Ndyuūs ngaⁿ'á yā ndúúccū chí duuchi maáⁿ yā ní nguée n'daaⁿ yā chí ngaⁿ'a yā. Díí ní cuéⁿ'é daāⁿ'maⁿ canéé dí chí dií ní 'áámá chiiduú dií tan'dúúccā chiiduú ch'εετε ca Melquisedec 'tíicā di.

22 Maaⁿ ní cucáávā chí Ndyuūs diíⁿ yā chuū, Jesús ní diíⁿ yā chí seguro canee compromiso yeⁿ'é Ndyuūs. Ní n'daacā ca nguée tí chí vmnááⁿ vmnaaⁿ chí yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

23 'Tiicá dendú'ū neené 'yaaⁿ chiiduú vεε naati nguée ch'εεtinéé yā ndúúccū ntiiⁿ'nyuⁿ caati ch'íi yā.

24 Naati Jesucristo miiⁿ nguée ch'íi yā tí 'áámá canee yā. Ní nguée ca'á yā táámá 'iiⁿ'yāⁿ ntiiⁿ'nyuⁿ chí yeⁿ'é yā.

25 Maaⁿ ní Jesucristo cuuvi nadanguáⁿ'ai yā cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ nducyaáccā 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaa yā nanááⁿ Ndyuūs cáávā Jesucristo miiⁿ. Níicú Jesucristo miiⁿ canduuchí yā cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ ní ngaⁿ'angua'á yā cáávā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí yeⁿ'é yā.

26 'Tíicā Jesús miiⁿ ní chiiduú ch'εετε ca chí itée yā necesidades yeⁿ'e yú. Ní deεve yā. Ní nguée diíⁿ yā cosas chí nguée n'daacā. Ní nguée diíⁿ yā mar 'áámá nuuⁿndi. Jesucristo miiⁿ 'āā vi'í ca yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndí yā. Ní cueⁿ'é yā yaācu cá nguée tí nanguuvi.

27 Ní Jesucristo chi chiiduú ch'εεε ca nguée canéé chí diín yā tan'dúúcā taná'nā chiiduú n'gεεε ca chi 'caa'nú'n yā 'iiti ngu-uvi nguuvi cáávā nuu'ndi ye'n'e maán yā ní cuayiivi cáávā nuu'ndi ye'n'e taná'nā ca 'ii'yā'n. Jesús mii'n 'áámá vmné'n'ēe diín yā chuū taachi nca'a vida ye'n'e maán yā taachi ch'iī yā cáávā nuu'ndi ye'n'e yú.

28 Cáávā ley ye'n'e Moisés 'ii'yā'n i'née'n yā chiiduú n'gεεε ca chi 'ii'yā'n chi véé nuu'ndi ye'n'é yā. Chó'ōo 'naa'n tiempo ní cuayiivi ní Ndyuūs nga'ná yā cáávā chi du-uchi maán yā chi daiyá yā ní chiiduú ch'εεε ca chí diín yā chii'n chi Ndyuūs ne'n'é yā chí diín yā. Ní 'áámá cūnee yā cue'n'e daā'nma'n.

8

Jesucristo ní abogado ye'n'ē táámá com-promiso

1 Chuū chí ca'n'a 'nū ní ch'εεε ca ye'n'e tan-ducué'n'ē chí nga'ná 'nū chí 'tíicā. Chiiduú ch'εεε ca ye'n'e yú chí Jesucristo ní véé yā ná va'ai chεεti nguuvi na lado ye'n'ē honor ye'n'e trono ye'n'é Ndyuūs chí canéé na va'ai chεεti nguuvi.

2 Ní Jesucristo diín yā ntii'nyu'n ye'n'ē chiiduú ch'εεε ca na yaācū na va'ai ch'εεε nguuvi chí cuaacu ní'nyú'n chí ye'n'é Ndyuūs. Ní 'ii'yā'n s'ee'n nguée din'dái yā yaācū mii'n ti Señor Jesucristo maán yā din'dái yā.

3 'Ii'yā'n s'neén yā ca'áámá cā'aama chi-iduú ch'εεε ca chí canéé chí ca'á yā ofrenda ní 'caa'nú'n yā 'iiti cáávā nuu'ndi ye'n'é 'ii'yā'n. Cáávā chuū Jesucristo canéé chí véé ye'n'é yā chí cuuvi ca'a yā chí vida ye'n'e maán yā.

4 Ní ndúútí chí Cristo mii'n cunée yā i'n'yee'ndí 'cūū nguée cuuvi chiidúú yā caati véé chiiduú s'ee'n chí nga'a yā ofrendas nanáán Ndyuūs tan'dúúcā chí nga'n'a ley ye'n'e Moisés.

5 Ní chiiduú s'ee'n ní diín yā ntii'nyu'n ye'n'é yā ní diín yā tan'dúúcā ntii'nyu'n ye'n'e yaācū chí canéé na va'ai ch'εεti nguuvi. Deenú 'nū chí diín yā copiar ntii'nyu'n ye'n'é Ndyuūs ti taachi Moisés ne'n'é yā din'dái yā yaācū chí va'ai tíinū'n, Ndyuūs ca'n'a yā chí yā Moisés ní nga'n'a yā:

Dii, Moisés, candée nī cuidado ye'n'ē tandu-cué'n'ē chí diín di. Ní diín di tan'dúúcā chí chí'í dii taachi canee di na cuéé'tí.

6 Naati Cristo chí chiiduú ch'εεε ca ye'n'e yú diín yā ntii'nyu'n chí ch'εεε taavi ca nguée ti ye'n'e chiiduú n'gεεε ca ye'n'ē i'n'yee'ndí 'cūū caati Ndyuūs diín yā compromiso chí Cristo canéé yā naavta'nā ye'n'e 'ii'yā'n ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū ndúúcū Ndyuūs. Maa'n ní s'uuú'n cuuvi ndaa yú nanáán Ndyuūs cáávā Cristo mii'n. Ní compromiso mii'n ní ch'εεε ca tí ye'n'e tanducué'n'ē chí n'daacā taavi ca.

7 Ní nduuti chí compromiso chí vmnáán vmaaa'n chí ye'n'é Ndyuūs ní n'daacā taavi ca tuu'mi ní nguée canee chí diín yā ndiichí ndii 'úúví compromiso.

8 Naati Ndyuūs n'diichi yā chí nguée n'daacā diín 'ii'yā'n tiempo chí 'aā chó'ōo. Ní nga'ná yā ngī yā 'ii'yā'n s'ee'n tan'dúúcā chí canéé nguū'n na libro ye'n'é yā 'tíicā:

'Tíicā nga'n'a Señor: Tiempo chí cuchii 'úú ní diín 'áámá compromiso ngaī ndúúcū 'ii'yā'n ye'n'e ndaata Israel ní ndúúcū 'ii'yā'n ye'n'e ndaata Judá.

9 Nguεε idiín tan'dúúcā chí diín ndúúcū chi-idá yā taachi divi 'ii'yā'n ye'n'e yá'nāa Egipto. 'Ii'yā'n s'uu'n nguée diín yā tan'dúúcā chí 'úú yaa'ví 'ii'yā'n s'uu'n. Ní cáávā chuū nguée diín cuenta ye'n'é yā.

10 Cuayiivi chí chó'ōo nguuvi s'ee'n ní maa'n ní chuū chí compromiso ngaī chí ca'ná diín ndúúcū 'ii'yā'n ye'n'e nación Israel. Nga'n'a Señor: Cu'neén leyes ye'n'é na vaanicadíinū'n ye'n'é yā ní dinguún leyes ye'n'é na staaava ye'n'é yā. Ní 'úú cuuvi Ndyuūs ye'n'é yā, ní 'ii'yā'n s'ee'n cuuvi 'ii'yā'n ye'n'é.

11 Ní mar 'áámá yā canee chí ca'cueén yā 'ii'yā'n ye'n'e nación ye'n'é yā 'tíicā. Ndís'tiī n'diichí nī Señor mii'n, caati nducyáácá yā ní n'diichí yā 'úú ndíí 'ii'yā'n chí nga'nā ntii'nyú'n yā ndii taná'a 'ii'yā'n.

12 Ní 'úú ní nadach'εεcú nuu'ndi chí diín yā ní 'aā ntée nn'gaacú nuu'ndi ye'n'é yā.

13 Ní Ndyuūs nga'n'a yā ye'n'ē compromiso chí ngaī ti caati compromiso chí vmnáán vmaaa'n ní 'aā ndiicúū tuu'mi ní deenu yú

chi dendú'ū chi 'āā ndiicúū ní 'āā nuún 'cuiinu.

9

Ye'n'e yáacū na i'n'yee'dí 'cūū ní ye'n'ē yáacū na va'ai cheeti nguuvi

1 Cuáacú chi véé reglas ye'n'e compromiso chi vmnáán vmnaaⁿ ndúúcū yaacū chi 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ din'dái yā naachi dich'εετε yā Ndyuūs.

2 Din'dái yā yaacū ye'n'e tínnūuⁿ ndúúcū 'uuvī cuartos. Cuarto chi vmnáán vmnaaⁿ ní nguuvi Lugar Δεενε. Ní cheeti cuarto miiⁿ véé 'áámá candelero ndúúcū 'áámá mesa, ní vmnaaⁿ mesa véé pan chi ofrenda ye'n'ē Ndyuūs.

3 Ná cuarto chi yaānūuⁿ táámá lado ye'n'e cortina ye'n'e tínnūuⁿ nguuvi Lugar Δεενε N'dai Ca Ye'n'ē Ndyuūs.

4 Na cuarto miiⁿ véé 'áámá nátaī ye'n'e 'dii'nguāaⁿ naachi chiiduú ch'εετε ca ngí'í yā cún'úyaa. Ní míiⁿ canéé 'áámá caja chi ye'n'ē compromiso. Nducué'n'ē lados ye'n'e caja miiⁿ ní candúūu 'dii'nguāaⁿ vmnáán ye'n'ē. Cheeti caja miiⁿ véé chííte ye'n'ē 'dii'nguāaⁿ ní miiⁿ snúūⁿ pan chi nguuvi maná. Ní cheeti caja ntúūⁿ canéé nduucu chi nanguaaⁿnu chi ye'n'e Aarón ndúúcū 'úúví tablas ye'n'ē tuūu naachi canéé nguūⁿ ley chi diiⁿ Ndyuūs.

5 Vmnaaⁿ caja miiⁿ canéé 'uūvī querubines tan'dúúcā ángeles ndúúcū ngεεchí yā. Ní míiⁿ Ndyuūs canéé yā. Ní canéé 'cutií ye'n'e ngεεchí yā ye'n'ē vmnaaⁿ cuaaⁿ naachi Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi ye'n'ē nducyaaca 'ii'n'yāⁿ. Maaⁿ ní ye'n'ē chuū nguéé cuuvi caaⁿ máⁿ ye'n'ē tanducué'n'ē maaⁿ.

6 'Tíicā chiiduú s'eeⁿ idiíⁿ yā nducué'n'ē. Nguuvi nguuvi chiiduú s'eeⁿ ngé'n'e yā na cuarto vmnáán vmnaaⁿ ní diiⁿ yā ntii'nyuⁿ ye'n'ē yaacū ye'n'ē Ndyuūs.

7 Ní na cuarto chi yaānūuⁿ miiⁿ chi ndii 'úúví dámaāⁿ chiiduú ch'εετε ca indaá yā 'áámá vmneⁿ'éé nūuⁿ ca'áámá ca'áámá nduuyū. Ní canéé chí candéé yā yuūúⁿ ye'n'e 'iiti chi ca'a yā ofrenda Ndyuūs cáávā nuuⁿndi ye'n'ē yā ní cáávā nuuⁿndi ye'n'ē taná'nā 'ii'n'yāⁿ.

8 Espíritu N'dai ye'n'ē Ndyuūs ch'in'í yā s'uuúⁿ chi nguéé cuuvi ndaa yú nanáán

Ndyuūs né'n'ē chi canéé yaacū ye'n'e tínnūuⁿ caati yaacu tínnūuⁿ miiⁿ ní ye'n'e compromiso chi vmnáán vmnaaⁿ.

9 Ní nducué'n'ē chuū chi diiⁿ chiiduú s'eeⁿ ní canee tan'dúúcā 'áámá ejemplo ye'n'ē tiempo ye'n'e yú. Chiiduú s'eeⁿ ní ca'a yā ofrendas nanáán Ndyuūs ndúúcū 'iiti chi n'gii'n'núⁿ yā cáávā ofrendas ye'n'ē nuuⁿndi ye'n'ē yā. Chuū ní ne'n'ē caaⁿ maⁿ chi ofrendas ndúúcū 'iiti chi n'gii'n'núⁿ yā ní ca'a yā Ndyuūs nguéé cuuvi diiⁿ chi staava ye'n'e 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ ní δεενε ne'n'e chi 'tíicā chí nga'a yā ofrendas nanáán Ndyuūs.

10 'Ii'n'yāⁿ s'eeⁿ dich'εεté yā Ndyuūs dámaāⁿ ndúúcū cosas chi che'é yā ndúúcū cosas chi cu'u yā ndúúcū chiiⁿ chi diiⁿ yā chi cuuvi δεενέ yā staava ye'n'ē yā. Nducué'n'ē chuū ní reglas chi diiⁿ yā ní canee chi diiⁿ yā 'tíicā ndii tiempo chi Ndyuūs n'daaⁿ yā dendu'ū ye'n'ē.

11 Cristo ní 'āā ndāa yā i'n'yee'dí 'cūū. Ní maaⁿ ní Cristo miiⁿ ní chiiduú ch'εετε ca ye'n'e dendú'ū chi n'dai taavi ca. Ní yaacū naachi Cristo diiⁿ yā ntii'nyuⁿ ní ch'εετε taavi ca ní n'daacā ca nguéé ti yaacū ye'n'e tínnūuⁿ chi ye'n'ē i'n'yee'dí 'cūū. Ní 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ nguéé n'dái yā yaacū chí ch'εετε ca.

12 Ní Cristo ndāa yā cheeti yáacū ndii cuarto yaānūuⁿ chí nguuvi Lugar Δεενε N'dai Ca Ye'n'ē Ndyuūs. Nguéé sndéé yā ndúúcū yuúúⁿ ye'n'e 'iiti chi chivo o daiyā vaca chi n'gii'n'nuⁿ yā naati ndúúcū yuúúⁿ ye'n'e maán yā. Ní 'tíicā sndāa yā dámaāⁿ 'aama vmné'n'ēe na Lugar Δεενε N'dai Ca Ye'n'ē Ndyuūs cáávā nducyaaca 'ii'n'yāⁿ. Ní maaⁿ ní nadanguán'ai yā s'uuúⁿ chi cuuvi ye'n'ē yā s'uuúⁿ cueⁿe daāⁿ maⁿ.

13 Cuáacú chí yuūuⁿ ye'n'e itiindu ndúúcū yuūuⁿ ye'n'e chivo ndúúcū yaiyāa ye'n'e daiya vaca chi 'āā ngiichi vmnaaⁿ nátaī ní chiiduú s'eeⁿ ch'eeⁿ ndái yā vmnaaⁿ 'ii'n'yāⁿ chí véé nuuⁿndi ye'n'ē yā ti yuúúⁿ cuuvi nadivεενε 'ii'n'yāⁿ cáávā ley ye'n'ē yā.

14 Ní chuū ní cuaacu. Maaⁿ ní nééné n'daacā ca chi cuuvi diiⁿ yuúúⁿ ye'n'e Cristo nguéé ti yuúúⁿ ye'n'ē 'iiti. Cucáávā Espíritu N'dai ye'n'ē Ndyuūs chi canduuchi cueⁿ'é daāⁿ maⁿ, Cristo diiⁿ yā ofrecer cuerpo ye'n'e maán yā chí 'ii'n'yāⁿ s'eeⁿ 'caaⁿ núⁿ yā 'yā cáávā ofrenda ye'n'ē Ndyuūs, ofrenda chí n'daacā ye'n'ē. Ní yuúúⁿ ye'n'e Cristo ní cuuvi

didενε staava yeⁿē yú yeⁿe nducuéⁿē chi nadacadíⁿuuⁿ yú chi nguéé n'daacā. Ní 'íicú cuuvi s'uuúⁿ ní dichíⁿvē yú Ndyuūs chi canduuchi.

15 Cáávā chi Jesucristo díⁿ yā 'áamá compromiso chi ngai, Jesucristo canéé yā naavtáⁿā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúⁿcū Ndyuūs. Ní maaⁿ ní cuuvi ndaa yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní cáávā chi ch'iī Cristo, Cristo ní cuuvi nadach'εεⁿcú yā nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi cuneé yā mááⁿ compromiso chi vmnááⁿ vmnaaⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ chi Ndyuūs yaa'ví yā chi cuuvi yeⁿé yā, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi cuta'a yā chi cuuvi yeⁿé yā chi 'áamá cūnee chi Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ cucáávā Cristo.

16 Taachi 'iiⁿyāⁿ s'neeⁿ yā escrito yeⁿe herencia yeⁿé yā chi caⁿ'a yā ca'a yā taamá yā, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ canee chi 'cuūvi yā vmnááⁿ vmnaaⁿ chi dichíⁿvē chiiⁿ chi canéé nguūⁿ. Chuū ní tan'dúúⁿcā 'áamá compromiso chi díⁿ yā.

17 'Iiⁿyāⁿ chi s'neeⁿ escrito yeⁿe herencia yeⁿé yā chi caⁿ'á yā ca'a yā taama yā, nguéé dichíⁿvē escrito yeⁿé yā neⁿe tiempo chi canduuchí yā. Naati taachi 'aā n'dīi yā tuu'mi ní dichíⁿvē chuū. Ní tan'dúúⁿcā 'áamá compromiso chi díⁿ yā 'tíicā escrito miiⁿ.

18 Ní 'tíicā chíⁿ chi dichíⁿvē compromiso chi díⁿ Ndyuūs vmnááⁿ vmnaaⁿ nduuti chi véé yuūúⁿ ti ch'iiⁿ'núⁿ yā 'iiti.

19 Moisés caⁿ'a sa chii sá nducyaaca mandamiento yeⁿe ley. Cuayiivi ní 'iiⁿyāⁿ caaⁿ'núⁿ yā 'iiti ní Moisés sta'a sa yuūúⁿ yeⁿē daiya vaca ndúúⁿcū yuūúⁿ yeⁿē chivo ní ndástaⁿ'a sa nuūⁿnīⁿ ndúúⁿcū yuūúⁿ. Cuayiivi ní sta'á sa yuūúⁿ ndúúⁿcū duūdū 'iiti cuūchī ndúúⁿcū 'áamá yaatā chi duuchi hisopo. Ní s'neéⁿ yā yuūúⁿ vmnaaⁿ libro yeⁿe ley ní vmnaaⁿ yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ dendúⁿ'ū.

20 Ní ngaⁿ'á Moisés 'tíicā: Chuū ní yuūúⁿ chi 'áamá sello yeⁿe chí cuuví cuaacu compromiso chi Ndyuūs ca'a yā orden chi ndís'tīi canee chi díⁿ nī 'tíicā.

21 'Tiicá ntúūⁿ Moisés s'neeⁿ sa yuūúⁿ miiⁿ vmnaaⁿ yeⁿe yaacū yeⁿe tীনūⁿ ní vmnaaⁿ yeⁿe tanducuéⁿē dendu'ū chí ituneeⁿ na ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé Ndyuūs.

22 Cuaacu chi tan'dúúⁿcā chi ngaⁿ'ā ley

'téé 'téé nguéé nducuéⁿē ní yuūúⁿ diiiⁿ chi canéé dενε nducuéⁿē. Ní Ndyuūs nguéé nadich'εεⁿcú yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé yā nduuti chi nguéé ndúúⁿcū yuūúⁿ yeⁿē 'iiti chi 'caaⁿ'núⁿ chiiduú s'eeⁿ.

Jesucristo ca'á yā maaⁿ cuerpo yeⁿé yā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'caaⁿ'núⁿ yā 'yā lado yeⁿe ofrenda

23 'Tíicā nducuéⁿē dendúⁿ'ū yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū canéé chi ndúúⁿví dενε ndúúⁿcū yuūúⁿ yeⁿe 'iiti. 'Téé 'téé nduuvi dενε tan'dúúⁿcā dενε na va'ai chεeti nguuvi. 'Tiicá ntúūⁿ cuuvi ndaa yú na va'ai chεeti nguuvi nduuti chi dενε yú ndúúⁿcū yuūúⁿ yeⁿe táámá yā chi Cristo chí ch'εεⁿε taavi ca nguéé ti ndúúⁿcū yuūúⁿ yeⁿe 'iiti.

24 Cristo nguéé cueⁿ'é yā sndaa yā na 'áamá yaacū chi dενε taavi ca chi nin'dái saⁿ'ā yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Yaacū yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū 'tεε 'téé tan'dúúⁿcā yaacū chí dενε taavi ca chi cuaacu níⁿnyúⁿ chi yaacū yeⁿé Ndyuūs. Cristo cueⁿ'é yā sndaa yā na va'ai chεeti nguuvi ní miiⁿ canee yā nanááⁿ Ndyuūs lado yeⁿe s'uuúⁿ.

25 Saⁿ'ā chiiduú ch'εεⁿε ca yeⁿē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi yeⁿe ndaata judíos chi Israel nduuyu nduuyu ndaa yā na Lugar dενε N'dai Ca ndíí ná yaānūⁿ yeⁿe yaacū yeⁿe Ndyuūs ní ca'á yā Ndyuūs ofrenda chí yuūúⁿ yeⁿe 'iiti, ní nguéé yuūúⁿ yeⁿé yā chí ca'a yā. Naati Cristo ca'á yā vida yeⁿe maáⁿ yā caavā ofrenda 'áamá vmneⁿ'éé nūⁿ.

26 Nduuti chi Cristo canee chí díⁿ yā tan'dúúⁿcā chí idiíⁿ chiiduú ch'εεⁿε ca tuu'mi ní canéé chí 'cuūvi yā n'dee n'dái cuuvi ndíí tiempo chí Ndyuūs din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndíí chí 'cuiⁿnū iⁿ'yeeⁿdí. Naati nguéé díⁿ Cristo 'tíicā. Caati tiempo chí Ndyuūs s'neéⁿ yā ní Jesucristo 'áamá vmneⁿ'éé nūⁿ ch'iī yā ní ndāa yā nanááⁿ Ndyuūs chí nadach'εεⁿcú yā nuuⁿndi yeⁿē nducyaaca 'iiⁿyāⁿ cucáávā chí ca'a maáⁿ yā cuerpo yeⁿé yā chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā 'yā cáávā ofrenda.

27 'Tiicá ntúūⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū canee chí 'cuūvi yā 'áamá vmnéⁿ'ēe. Níicú cuayiivi ní Cristo caⁿ'á yā n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

28 Ní 'tíicā Cristo 'áamá vmnéⁿ'ēe ca'á yā cuerpo yeⁿe maáⁿ yā cáávā ofrenda chí

nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿe nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní taachi caⁿ'á yā ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe nguéeⁿ ndaa yā cucáávā chi caⁿ'á yā nadííⁿ've yā nuuⁿndi yeⁿe nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Naati caⁿ'á yā nadanguáⁿ'ai yā nducyaaca s'uuúⁿ chi canéeⁿ ngiinu yú chi ndaa yā ndiichi ndii 'úúví cuuvi. Ndaa yā chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ.

10

1 Ní ley yeⁿe Moisés ní tan'dúúccā 'daāⁿ nū nūⁿ 'tíicā ti nguéeⁿ 'áámá cūnee. Ní nguéeⁿ dáámá dáámá ndúúccū nducuéⁿ'ē vaadī cuaacu chi n'daacā chi cuchiī. Ti cáávā chi ngaⁿ'a ley miiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nduuyu nduuyu 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti cáávā ofrenda cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní cáávā chuū, ḡtáácā cuuvi ley miiⁿ diiⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canéeⁿ n'daaca yā nanááⁿ Ndyuūs?

2 Ti nduuti chi ley miiⁿ diiⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canee n'daaca yā nanááⁿ Ndyuūs ní nguéeⁿ nuuⁿndi yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs, tuu'mi ní 'āā ntéeⁿ 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti cáávā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní nguéeⁿ nadacadíinuⁿ yā yeⁿ'e chí chidεεvé yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

3 Ní 'tíicā diiⁿ ley miiⁿ. Taachi n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti nduuyu nduuyu tuu'mi ní nan'gáácú yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

4 Ti ndúúccū yuúúⁿ yeⁿ'e 'itííndú ndúúccū yuúúⁿ yeⁿ'e chivo 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéeⁿ cuuvi didεεvé yā yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

5 Ní cucáávā chuū taachi ndaa Cristo na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ngaⁿ'á yā ngīi yā yeⁿ'e nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chí canéeⁿ nguūⁿ 'tíicā:

Díí, Ndyuūs, nguéeⁿ neⁿ'e di chi 'iiⁿ'yāⁿ 'caaⁿ'nuⁿ yā 'iiti lado yeⁿ'e ofrenda ndíí nguéeⁿ ndúú chi caⁿ'á yā 'iiti cáávā ofrenda yeⁿ'e di naati din'dái di 'áámá cuerpo yeⁿ'é chi ch'iindiyaáⁿ.

6 Ní nguéeⁿ neⁿ'e di ofrendas yeⁿ'e chi nguuchí yā cuerpo yeⁿ'e 'iiti nátaī, ní nguéeⁿ yeⁿ'e chí 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti cáávā chí Ndyuūs nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

7 Dii Ndyuūs, 'úú ndaa iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí cuuvi diiⁿ chεε chí neⁿ'e di chí diiⁿ caati 'tíicā canéeⁿ nguūⁿ yeⁿ'e 'úú na libro yeⁿ'e Ndyuūs naachi canéeⁿ nguūⁿ ley.

8 Vmnaáⁿ vmnaaⁿ ngaⁿ'a Cristo: Dii Ndyuūs nguéeⁿ neⁿ'e di ní nguéeⁿ yeenú di ndúúccū ofrendas yeⁿ'e chí n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti, ní nguéeⁿ yeⁿ'e 'iiti chí tee yā dii. Ndíí nguéeⁿ ndúú yeⁿ'e chí n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti ní ngiichí yā yuútē yeⁿ'e 'iiti cáávā chí nadach'εεcu di nuuⁿndi yeⁿ'é yā. 'Tíicā ngaⁿ'a Cristo 'áará chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā tan'dúúccā chí ngaⁿ'a ley miiⁿ yeⁿ'e ofrenda chí canéeⁿ chí caⁿ'á yā Ndyuūs.

9 Ní cuayiivi ngaⁿ'á Cristo: Dii, Ndyuūs, 'úú ndaa na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí cuuvi diiⁿ chεε chí neⁿ'e di chí diiⁿ. Maaⁿ ní nducuéⁿ'ē chuū neⁿ'e caaⁿ'maⁿ 'tíicā. Ndyuūs divíi yā 'áámá lado ofrenda yeⁿ'e 'iiti chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iiⁿ'núⁿ yā. Ní na lugar yeⁿ'e ofrenda miiⁿ Ndyuūs caⁿ'á yā Cristo chí ch'íi yā.

10 Maaⁿ ní Ndyuūs didεεvé yā s'uuúⁿ cáávā Jesucristo diiⁿ yā nducuéⁿ'ē chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí diiⁿ yā. Ní 'áámá vmnéⁿ'ee nūⁿ Jesucristo caⁿ'á yā cuerpo yeⁿ'e maáⁿ yā cáávā ofrenda chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā 'yā cáávā nuuⁿndi yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ.

11 Ca'áámá cā'aama chiidūú judío chí Israel nguuvi nguuvi diiⁿ yā ntiⁿ'nyuⁿ ní cheendii yā ní nga'á yā ofrenda dáámá daama nūⁿ néénéé n'deēe cuúví 'áará chí ofrenda miiⁿ chí n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti nguéeⁿ cuuvi divíi nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ mar 'áámá vmnéⁿ'ēe.

12 Naati Jesucristo 'áámá vmnéⁿ'ee nūⁿ caⁿ'á yā maaⁿ cuerpo yeⁿ'é yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā 'yā caavā ofrenda yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nducyáácú 'iiⁿ'yāⁿ. Ní cuayiivi cueⁿ'é yā na va'ai chεεti nguuvi ní ch'iindí yā na lado yeⁿ'e honor yeⁿ'é Ndyuūs chí lado tá cuaacu.

13 Maaⁿ ní Jesucristo canee ngiinu yā chí ndaa tiempo chí Ndyuūs idiíⁿ yā chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'é yā canéeⁿ yā maaⁿ caⁿ'á Jesucristo tan'dúúccā chí 'áámá banco 'lííⁿ 'tiicá yā chí Jesucristo cuchéε yā yeⁿ'e yā.

14 Ní cáávā chí Cristo caⁿ'á yā cuerpo yeⁿ'e maáⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā 'yā 'áámá vmnéⁿ'ee nūⁿ cáávā ofrenda tuu'mi ní Cristo diiⁿ yā chí dáámá cuuvi dεεvé 'iiⁿ'yāⁿ ti nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'e Ndyuūs cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

15 Ní Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngaⁿ'a ndúúcu yú chí nducuéⁿ'ē chuū ní cuaacu.

Vmnááⁿ vmaaaⁿ ngaⁿ'a Ndyuūs chuū:

16 Chuū chi diíⁿ prometer chi diíⁿ caavá yā cuayiivi chi chó'ōo nguuvi s'eeⁿ, ngaⁿ'a Ndyuūs. Cu'neéⁿ ley yeⁿ'é na staava yeⁿ'é yā. Ní dinguúⁿ ley yeⁿ'é na vaanicadínūⁿ yeⁿ'é yā.

17 Ní cuayiivi ngaⁿ'á yā:

'Āā ntéé nan'gaacú nuuⁿndi yeⁿ'é yā ní nguéé nducuéⁿ'ē chi diíⁿ yā chi nguéé n'daacā.

18 Níicú taachi Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tuu'mi ní 'āā ntéé canéé chí ca'á yā ofrendas chí 'caaⁿ'núⁿ yā 'iiti cáávā nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

Canéé chí nan'gaacu yú yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'e yú

19 'Tíicā ní hermanos yeⁿ'é maaⁿ ní cuuvi nandaa yú nanááⁿ Ndyuūs na cuarto chí Δεεε N'dai Ca na yaácū yeⁿ'é Ndyuūs tí véé 'viich'εεtíínūⁿ yeⁿ'ē yú nanááⁿ Ndyuūs cáávā yuúⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo.

20 Ní Jesucristo nn'guaaⁿ yā 'áámá yúúní chí n'dai ní canduuchi taachi chí nteeⁿ yā tíínūⁿ yeⁿ'e yaácū. Tíínūⁿ miiⁿ ní neⁿ'e caaⁿ'maⁿ chí tan'dúúcā cuerpo yeⁿ'e maáⁿ Cristo taachí ch'íi yā, 'tíicā va. Maaⁿ ní cuuvi ndaa yú na cuarto chí yaānūⁿ nanááⁿ Ndyuūs caavá yā.

21 Ní Jesucristo ní chiiduú ch'εεε ca yeⁿ'e yú ní diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e yaácū yeⁿ'e Ndyuūs.

22 Maaⁿ ní canéé chí indaa yú nanááⁿ Ndyuūs ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿ'e yú ní 'áámá canee yú ndúúcū chí i'téenu yú. Cristo miiⁿ 'āā didεεvé yā staava yeⁿ'e yú yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e yú caati nguéé nadacadínuuⁿ ca yú yeⁿ'e castigo yeⁿ'e nuuⁿndi chí diíⁿ yú. Ní nadíδεεε yā cuerpo yeⁿ'ē yú ndúúcū nuūⁿnīⁿ δεεεε.

23 Maaⁿ ní diíⁿ yú chí 'áámá canee yú ndúúcū chí ngaⁿ'a yú chí i'téenu yú caati deenu yú chí Ndyuūs caⁿ'á yā diíⁿ yā cumplir compromiso yeⁿ'e chí caⁿ'a yā chí tée yā s'uuúⁿ.

24 Ní s'uuúⁿ canéé chí inadacadínuuⁿ yú táácā cuuvi cunnee yú 'aama yú taama yú ní dineⁿ'e yú 'aama yú taama yú ní diíⁿ yú dendu'ū chí n'daacā.

25 Ní nguéé diíⁿ yú chí nguéé nduuvidaama yú chεεti yaácū tan'dúúcā chí diíⁿ

náⁿ'a yā. Naati ca'a yú consejo 'aama yú taama yú caati deenu yú chí nguuvi chí ndaa Cristo taama vmnéⁿ'ēe 'āā snee níⁿnuúⁿ.

26 Ní nduuti chí idiiⁿ yú nuuⁿndi caati maaⁿ yú neⁿ'e yú cuayiivi chí 'āā deenu yú nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs tuu'mi ní 'āā ntεε véé taama ofrenda chí cuuvi ca'a yú Ndyuūs cáávā nuuⁿndi yeⁿ'e yú chí Ndyuūs divíi yā nuuⁿndi yeⁿ'e yú.

27 Dámaāⁿ 'va'a yú neⁿ'e chí cunee ngiinu yú yeⁿ'e chí cuchíi. Cristo caⁿ'á yā n'diichi yā nuuⁿndi yeⁿ'ē yú ní ndúúcū yaⁿ'ā ingiichi chí cuucu tanducuéⁿ'ē 'iiⁿ'yāⁿ chí contra yeⁿ'é Ndyuūs.

28 Deenu yú yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé diíⁿ yā cuenta yeⁿ'e ley yeⁿ'e Moisés. Nduuti chí véé 'uuví o 'iinū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'ā nduudu cuaacu yeⁿ'e falta yeⁿ'é yā tuu'mi ní ch'íi 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. Ní nguéé ya'ai 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ taachi ch'íi yā.

29 Maaⁿ ní nadacadínuuⁿ yú yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé diíⁿ yā cuenta yeⁿ'e yuúⁿ yeⁿ'e Cristo chí cuuvi δεεεε 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a taáⁿ yā yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. ¿Δε'ē chúúcā n'deeé ca castigo véé yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ?

30 Deenu yú chí Señor ní ngaⁿ'a yā 'tíicā: 'Úú canéé chí ca'á castigo 'iiⁿ'yāⁿ. 'Úú idíiⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ nadí'vé yā chíiⁿ chí diíⁿ yā chí nguéé n'daacā. Chuū dendu'ū ngaⁿ'a Señor miiⁿ: Señor miiⁿ caⁿ'á yā n'diichi yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā.

31 Δε'ē chúúcā ya'āi yeⁿ'e yú. Néené 'va'a yú chí ndaa yú nanááⁿ Ndyuūs chí canduuchi chí diíⁿ yā castigar s'uuúⁿ nduuti chí nguéé n'daacā idiiⁿ yú.

32 Maaⁿ ní n'gaacú ní yeⁿ'ē nguuvi s'eeⁿ chí 'āā chó'ōo chí caama n'diichí ní s'téenu ní Jesucristo, ní cuayiivi chí chεé ní ch'eenu ní chíi yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū cucáávā chí diíⁿ ní luchar yeⁿ'ē chí i'téenu ní.

33 Náⁿ'a ní ch'eenú ní chíi ní 'cuináaⁿ ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ sta'á yā ndís'tíi ní ngaⁿ'a taáⁿ yā yeⁿ'e ndís'tíi ní ch'en'é yā ndís'tíi nanááⁿ n'deeé n'dái 'iiⁿ'yāⁿ. Ní taachi 'tíicā diíⁿ yā ndúúcū naⁿ'ā hermanos yeⁿ'e yú neⁿ'é ní 'cuenú ní cuuvi nduucú yā.

34 Ní taachi náⁿ'ā hermanos ch'eenú yā chíi chí canéé yā vácū, ndís'tíi ní ya'ái ní

hermanos s'eeⁿ. Ní taachí 'iiⁿ'yāⁿ sta'á yā nducuéⁿ'ē chí v'éé yeⁿ'e nī ndís'tiī ní chiché nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē. Ní yeenú nī caati deenú nī chí v'éé chí cuuvi yeⁿ'é nī chí n'dai taavi ca ná va'ai chεeti nguuví chí cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'áámá cūnee yeⁿ'e nī.

³⁵ Maaⁿ ní nguée di'vaachí nī ti nguée v'éé confianza yeⁿ'é nī ndúúcu Ndyuūs caati ndúúcu chí i'téenu nī cuuvi diíⁿ nī ganar cosas chí n'daacā taavi ca.

³⁶ Ní ndís'tiī ní canée chí chuché nī yeⁿ'e nducuéⁿ'ē ní diíⁿ nī nducuéⁿ'ē chí Ndyuūs neⁿ'é yā chí diíⁿ nī. Ní 'íícú cuuvi cuta'á nī yeⁿ'e chí v'éé yeⁿ'é nī chí Ndyuūs caⁿ'a yā chí téé yā ndís'tiī.

³⁷ Canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā: 'Áā ntεε 'nááⁿ tiempo ní Señor chí canée chí ndaa ní nndaa yā. Ní 'áā ntée cuuví 'nááⁿ yā.

³⁸ Ní ngaⁿ'a yā 'tíicā: 'Iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é ní dεεvé yā tí i'téenu yā 'úú ní canduuchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Ní nduuti chí 'aama yā ndaacadaamí yā yeⁿ'é tuu'mi ní 'úú nguée yeenú yeⁿ'e yā.

³⁹ Maaⁿ ní s'uuúⁿ ní nguée tan'dúúca 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaacadaamí yā yeⁿ'e Cristo ní chindai yā. Nguée 'tíicā s'uuúⁿ. S'uuúⁿ ní i'téenu yú Cristo ní Cristo nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ.

11

Yeⁿ'e chí i'teenu yú Jesucristo

¹ Cáávā chí i'teenu yú Ndyuūs deenu yú chí seguro chí cuta'a yú yeⁿ'ē chí canee ngiinu yú. Ní deenu yú chí cuuvi cuaacu yeⁿ'e dendu'ū chí nguée inaaⁿ yú.

² Ní tiempo chí 'áā chó'ōo 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā chí 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs ní n'dáaca yā nanááⁿ Ndyuūs ti i'téenu yā Ndyuūs.

³ Ní deenu yú cucáávā chí i'teenu yú Ndyuūs, chí chiiⁿ chí inaaⁿ yú ní cáávā chí Ndyuūs din'dái yā íⁿ'yeeⁿdí ní nguée dε'ε.

⁴ Ní cáávā chí saⁿ'ā Abel ní i'téenu sa Ndyuūs, ca'a sa 'áámá ofrenda chí n'daacā ca nguée ti saⁿ'a Caín miiⁿ. Ní Ndyuūs n'diichí yā chí ofrenda yeⁿ'e Abel miiⁿ ní n'daacā ca ní sta'á yā ofrenda miiⁿ. Ní Ndyuūs n'diichí yā chí Abel ní n'daacā sa.

Ní cáávā chí Abel i'téenu sa Ndyuūs 'áará chí ch'iī saⁿ'ā miiⁿ ndíí maaⁿ ní ngaⁿ'a 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e vaadī i'téenu yeⁿ'ē sa.

⁵ Cáávā chí saⁿ'ā Enoc i'téenu sa Ndyuūs, nguée ch'iī sa ti Ndyuūs candéε yā saⁿ'ā miiⁿ na va'ai chεeti nguuví. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā 'áā ntée ndaacá yā saⁿ'ā miiⁿ ti Ndyuūs candéε yā saⁿ'ā miiⁿ nduucú yā. Canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e Ndyuūs 'tíicā: Taachi 'áā cuée candéε Ndyuūs saⁿ'ā miiⁿ, Ndyuūs canee yiinu yā chí idiiⁿ sa.

⁶ Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nduuti chí nguée i'téenu yā Ndyuūs, Ndyuūs nguée cunee yinu yā 'iiⁿ'yāⁿ. Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ neⁿ'é yā ndaa yā nanááⁿ Ndyuūs canee chí cu'téenu yā chí v'éé Ndyuūs. Ní Ndyuūs caⁿ'a yā chí ca'a yā chí v'éé chí cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí n'nuúⁿ yā Ndyuūs.

⁷ Ní cáávā saⁿ'ā Noé i'téenu sa Ndyuūs ní n'giindiveeⁿ sa nduudu yeⁿ'e Ndyuūs taachi Ndyuūs yaa'ví yā cosas chí caⁿ'á yā diíⁿ yā. 'Áará chí nguée inaaⁿ sa cosas miiⁿ n'giindiveeⁿ sa nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní din'dái sa 'áámá arca chí barco ch'εεε ní 'íícú cuuví nanguáⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'ē sa na vaacú sa. 'Túúca Noé diiⁿ sa condenar 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūú caati i'téenu sa Ndyuūs. Ní Ndyuūs didεεvé yā Noé chí cuuvi yeⁿ'é yā caati i'téenu sa Ndyuūs.

⁸ Ní cáávā saⁿ'ā Abraham i'téenu sa Ndyuūs, chí iindiveeⁿ sa nduudu yeⁿ'e Ndyuūs taachi Ndyuūs yaa'ví yā Abraham. Ní yaa'ví yā saⁿ'ā chí canée chí caⁿ'a sa táámá yáⁿ'āa chí caⁿ'a Ndyuūs chí cuuvi yeⁿ'ē sa. Ní s'neeⁿ sa yááⁿ vaacú sa ní cuéⁿ'e sa. Ní nguée déenu sá tíí ndíí caⁿ'a sa.

⁹ Ní cáávā chí Abraham i'téenu sa Ndyuūs, canee sa na yáⁿ'āa chí Ndyuūs caⁿ'a yā chí ca'a yā. Ní miiⁿ canee sa tan'dúúca 'iiⁿ'yā chí canúúⁿ yúúni. Ní canúúⁿ sá va'āi tíínūⁿ ndúúcu daiya sa chí Isaac ndúúcu Jacob. Ní 'áā daamá nūⁿ cuuvi yeⁿ'é yā yeⁿ'ē chí cuuvi yeⁿ'e Abraham miiⁿ.

¹⁰ Abraham miiⁿ ní cūnee ngíinu sa yááⁿ chí Ndyuūs 'áā din'dái yā tan'dúúca chí Ndyuūs nadacadíinuⁿ yā. Yááⁿ miiⁿ chí 'áámá cūnee cimientó yeⁿ'ē ní va'ai chεeti nguuví.

¹¹ Ní cáávā chí Sara i'téenu tá Ndyuūs, ní ditiínú ca tá chí taavi tá daiya tá. Sta'a

tá poder yeⁿe Ndyuūs ní ch'iīndī daiya tá taachi 'āā ndiicūū ta ti i'téenu tá chi Ndyuūs diīⁿ yā cumplir nduudu chi ngaⁿa yā.

12 Ní 'tíicā Abraham miiⁿ 'āā ndiicūū ca yā chi cuuvi chiidá yeⁿe daiyá yā. Ní n'daataá yeⁿe yā chi Sara miiⁿ 'āā ndiicūū ca ntúuⁿ tá. Naati ná 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā ichii n'dee n'dai 'iiⁿyāⁿ tan'dúúicā 'íⁿnyúⁿ yeⁿe nanguuvi ní tan'dúúicā yáⁿāa ndúuti chi véé cuaaⁿ 'diituú yíicú chi s'uuúⁿ nguéé ngii iduuche yú.

13 Nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ch'iī yā naati i'téenu yā Ndyuūs. Nguéé sta'á yā cosas chi Ndyuūs caⁿa yā chi ca'a yā naati i'téenu yā ní n'diichi chi yaⁿái yā cosas chi Ndyuūs caⁿa yā chí ca'a yā. Ní yeenu yā. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿa yā chii yā nducyáacá 'iiⁿyāⁿ chi tan'dúúicā 'iiⁿyāⁿ chi snúúⁿ yúúni, 'tiicá yā 'naaⁿ tiempo chi sné yā iⁿyeendí 'cūū.

14 Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿá yā 'tíicā ch'iⁿi yā chi in'nuúⁿ yā táamá nación chí n'dai chí cuuvi yeⁿe yā.

15 Ní nduuti chi nn'gaacú yā yeⁿe yáⁿāa naachi chiicá yā tuu'mi ní cuuvi nguεεcunée yā ní ndaa yā na yáāⁿ miiⁿ.

16 Naati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ neⁿe yā táamá nación chi n'daacā ca chí yeⁿe va'ai chεεti nguuvi. Ní cáávā chuū Ndyuūs nguéé 'cuináaⁿ yā taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿa yā 'tíicā: N'diī Ndyuūs ní Ndyuūs yeⁿe yú. Ndyuūs 'āā véé yaáⁿ yā 'áámá yáāⁿ chi cuuvi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

17 Ní cáávā chi Abraham miiⁿ i'téenu yā Ndyuūs, n'giindiveén yā yeⁿe Ndyuūs taachi Ndyuūs n'diichinéⁿ yā Abraham. Ní Abraham ní caⁿá yā ca'á yā daiyá yā Isaac cáávā lado yeⁿe ofrenda chi 'caaⁿnúⁿ yā daiyá yā. Ní canee listo yā chí ca'á yā 'áámá n'dyaⁿá daiyá yā lado yeⁿe ofrenda miiⁿ 'áará chí Ndyuūs ca'á yā 'áámá com-promiso chí 'tíicā:

18 Díí, Abraham, cáávā daiya di Isaac 'úú ní téé dii n'dee n'dái taavi cuuvi ndaata yeⁿe di.

19 Ní Abraham miiⁿ tuumicadínuuⁿ yā chí Ndyuūs cuuvi nadacuéeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. Ní Abraham déenu sa chí Ndyuūs cuuvi nadacuéeⁿ yā daiya sa yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā, naati nguéé ch'iī sa. Abraham miiⁿ candéε sa daiya sa na vaacú sa.

20 Ní cáávā chí Isaac i'téenu sa Ndyuūs, ngaⁿa sa chí caⁿa sa di'viicú sa daiya sa Jacob ndúúicú saⁿā Esaú. Ní ngaⁿā sa yeⁿe cosas n'dai chí cuchí.

21 Ní cáávā chí Jacob i'téenu sa Ndyuūs, taachi 'āā cháā 'cuuvi sa di'viicu sa ca'áámá ca'áámá daiya yeⁿe daiya José. Ní cuayiivi ní dich'εεε sá Ndyuūs neⁿe chí sta'ā sa in'daacúú yeⁿe sa. Ní yiin'diicúneeⁿ sa na in'daacúú yeⁿe sa.

22 Ní cáávā chí José i'téenu sa Ndyuūs taachi 'āā cháā 'cuuvi sa ngaⁿa sa yeⁿe tiempo chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndaata Israel nan'dáa yā ná yáⁿāa Egipto. Ní yaa'vi sa 'iiⁿyāⁿ yeⁿe chí canéé chí diīⁿ yā ndúúicú 'iini yeⁿe sa taachi tináⁿā sa.

23 Ní cáávā chí i'téenu yā Ndyuūs chiida sa ní chεεcu sa Moisés, taachi ch'iindiyaāⁿ Moisés miiⁿ chinuun'dé'ei yā saⁿā 'lííⁿ miiⁿ na 'iinu 'iyyū. N'diichi yā daiyá yā chí Moisés miiⁿ saⁿā 'lííⁿ sa neené n'dεεvéε sa. Nguéé di'vá'a yā yeⁿe orden yeⁿe rey chí canéé chí 'caaⁿnúⁿ yā saⁿā 'lííⁿ miiⁿ.

24 Cáávā chí Moisés i'téenu sa Ndyuūs, ní tááchí ch'εētē sa nguéé 'cuūⁿ sa chí 'iiⁿyāⁿ ngaⁿá yā chí Moisés ní daiya n'daataa daiyá rey yeⁿe yáⁿāa Egipto.

25 Naati Moisés miiⁿ neⁿe sa 'cueenu ca sá cuuvi ndúúicú 'iiⁿyāⁿ chí yeⁿe Ndyuūs. Ní nguéé 'cuūⁿ sa chí yeenu sa 'áámá tiempo ndúúicú vaadī yeenu chí dinuuⁿndi sa.

26 Ní Moisés miiⁿ nadacadínuuⁿ sa chí n'daacā ca chí 'cueenu sa cuuvi tan'dúúicā chí ch'eenu Cristo chí na yáⁿāa 'cūū ní nguéé ti chí cuuvi yeⁿe sa tanducuéⁿe vaadī 'cuiica chí véé na yáⁿāa Egipto. Ní 'tíicā nacadínuuⁿ sa caati deenu sa chí Ndyuūs caⁿá yā ca'a yā chí véé chí cuuvi yeⁿe sa.

27 Ní cáávā chí Moisés i'téenu sa Ndyuūs, nan'dáa sa yeⁿe yáⁿāa Egipto ní nguéé 'va'a sa chí nduuvi taaⁿ rey. Ní díitu canee sa chí i'téenu sa Ndyuūs tan'dúúicā chí n'diichi sa Ndyuūs 'áará chí nguéé inaaⁿ sa Ndyuūs.

28 Ní cáávā chí Moisés i'téenu sa Ndyuūs s'neeⁿ sa orden yeⁿe 'viicu pascua chí 'iiⁿyāⁿ canéé chí s'neén yā yuúúⁿ yeⁿe 'iiti cuūchī na cheendī va'ai yeⁿe yā caati taachi ndaa ángel chí n'giiⁿnuⁿ yā nducyaaca da'caiyā saⁿā chí vmnááⁿ vmnaaⁿ, nguéé cuuvi 'caaⁿnúⁿ yā da'caiyā

chi yeⁿ'é ndaata yeⁿ'é Israel.

²⁹ Ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel i'téenu yā Ndyuūs, chicho'ó yā naavtaⁿ'ā yeⁿ'e mar chi nguuvi Rojo ní ngiicá yā ndii yáⁿ'āa cuūⁿ'máⁿ. Ní cuayiiivi ní taachi cho'o 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ'āa Egipto tuu'mi ní chi'i nuūⁿ'nīⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní nducyaaca yā ch'i yā ti nduuvidaāⁿ'máⁿ nuūⁿ'niⁿ.

³⁰ Ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndaata Israel i'téenu yā Ndyuūs, cheⁿ'e yā nuuⁿ'maⁿ ndi-ivi chεētī yeⁿ'e yáⁿ' Jericó ndεēchē nguuvi. Tuu'mi ní ch'iinu miiⁿ ní chíndεεεεε chεētī yeⁿ'e yáⁿ' miiⁿ.

³¹ Ní cáávā chi Rahab i'téenu tá Ndyuūs, ní 'áará chi cueⁿ'e tá ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ, nguée ch'i tá ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yáⁿ' yeⁿ'e tá chi nguée i'téenu yā Ndyuūs; ti n'daata miiⁿ ní sta'a tá saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'e Israel. Ní n'daacā idiiⁿ tá ndúúcu saⁿ'ā s'eeⁿ chi 'diiⁿ' 'diiⁿ' ndaá yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tá chi cuuvi deenú yā táácā canee 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tá.

³² Maaⁿ ní ¿dε'ē cá cuuví caaⁿ'máⁿ ndís'tiī? Nguée véé tiempo chi cuuví ndís'tiī yeⁿ'e saⁿ'ā Gedeón ní yeⁿ'e saⁿ'ā Barac, ní yeⁿ'e saⁿ'ā Sansón, ní yeⁿ'e saⁿ'ā Jefe, ní yeⁿ'e saⁿ'ā David, ní yeⁿ'e saⁿ'ā Samuel, ní yeⁿ'e saⁿ'ā profetas chi candεε nduudu yeⁿ'é Ndyuūs.

³³ Nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs idiiⁿ caandá yā ní cuché yā yeⁿ'e náⁿ'ā países. Ní n'daacā ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā yeⁿ'e tanáⁿ'ā yáⁿ'. Ní tuneéⁿ yā chí Ndyuūs ngaⁿ'a yā chíⁿ chí ca'a yā. Ní diíⁿ yā chi nduúdi cheendi 'yáíⁿ'yāⁿ cuáⁿ'aá.

³⁴ Ní yaⁿ'ā chi diitu n'dái ngiichi nguée cuuvi 'tuuví 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs. Ní n'géenu yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nen'é yā 'caaⁿ'núⁿ yā yā ndúúcu machete chi 'caāiⁿ ndúú 'uuvi lados. Ní 'áará chi duúvā yā ditiinú yā. Ní taachi diiⁿ caandá yā ní ditiinú yā chí 'caaⁿ'núⁿ yā. Ní chεε yā yeⁿ'e n'dee n'dái soldados yeⁿ'é enemigos yeⁿ'é yā.

³⁵ Ní cáávā chi n'daataa s'eeⁿ i'téenu yā Ndyuūs, nta'á yā tináⁿ'ā chi n'dii yeⁿ'e familia yeⁿ'é yā taachi 'āā nduuchí yā yeⁿ'é nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ch'éenu yā chii ní ch'i yā. Ní nguée 'cūⁿ yā chi nnguaⁿ'ai yā ti nen'é yā n'diichí yā táámá vida chi n'daacā ca.

³⁶ Náⁿ'a yā ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ duuchí yā yeⁿ'e yā ní ch'en'é yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní náⁿ'a yā ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'εε chiichí yā ndúúcu cadenas ní cheⁿ'é yā vácuū.

³⁷ Ní náⁿ'a yā ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ca'a tuūú yā 'iiⁿ'yāⁿ ní ch'i yā. Ní náⁿ'a yā ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'deé yā nduu 'uuvi taaⁿ yā ndúúcu cierra. Ní náⁿ'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'nuⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu machete chi 'úúvī lados 'caāiⁿ. Náⁿ'a yā ní ch'εε chiicá yā ndí 'muuⁿ ndí miiⁿ ndúúcu catecai yā yeⁿ'é 'iiti cuúchī ní yeⁿ'é diiⁿ'maⁿ chivo. Ní pobre yā ní ch'eenú yā chi. Ní nguée din'daacá 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúcu yā.

³⁸ Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'eenú yā chi cáávā chi i'téenu yā Ndyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeeⁿ'dī nguée n'daacā ca chi cuuvi cūneé yā ndúúcu yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā ngeⁿ'é yā 'muuⁿ ngeⁿ'é yā miiⁿ ní tan'dúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée vaacú yā, 'tiicá yā. Chiicá yā yáⁿ'āa cuuⁿ'maⁿ naachi nguée ch'εεtinéé 'iiⁿ'yāⁿ. Ní chiicá yā na cuééⁿ ní ná yivi yáává yeⁿ'e 'iiti o yivi yáⁿ'āa naachi 'cuεεtinéé yā.

³⁹ Cáávā chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs, n'dai yā ndúúcu nducuén'ē chi Ndyuūs 'cūⁿ yā chi n'geenu yā ngii ndí tiempo chi ch'i yā. 'Áā cuéé cuta'a yā chi cuuvi yeⁿ'e yā chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi ca'a yā,

⁴⁰ caati Ndyuūs nadacádíinuⁿ yā chi caⁿ'á yā diiⁿ yā chi n'daacā ca cááva yā ní cáávā s'uuúⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée cuuvi cuta'á yā chi cuuvi yeⁿ'é yā ndí tiempo chi s'uuúⁿ cuuvi cuta'a yú chi cuuvi yeⁿ'e yú.

12

Cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ snaaⁿ yú yeⁿ'e Jesús

¹ Maaⁿ ní deenu yú cáávā vida yeⁿ'é n'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ chí ch'i yā ti ch'iⁿ'í yā s'uuúⁿ táácā cuuvi cu'teenu ca yú Ndyuūs. Ní cáávā chuū canee chi cūⁿ'neeⁿ yú tandu- cuén'ē dendu'ū chi di'vaachi s'uuúⁿ ndúúcu nuuⁿ'ndi chí diiⁿ yú caati nuuⁿ'ndi míⁿ diiⁿ chí cuuvi ndai yú. Ní caānu yú ndúúcu ngiīnū carrera yeⁿ'e vida yeⁿ'é yú chí Ndyuūs itée yā s'uuúⁿ.

² Ní cueⁿ'e daāⁿ'māⁿ snaaⁿ yú Jesús ti diíⁿ yā chí cuuvi i'téenu yú yā. Ní diíⁿ yā chí n'daacā ca cuuvi cu'teenu yú. Jesucristo ní ch'eenú yā chii taachi ch'i yā na cruz.

Ní nguée díiⁿ yā cuenta chi 'cuinaáⁿ yā cucáāvā chi ch'iⁿ yā tan'dúú^{cā} chi n'giiⁿ'nuⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ caati deenú yā chi yeenú yā cuayiivi ti cuuví nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ. Maaⁿ ní véé yā na lado yeⁿ'e honor yeⁿ'e trono yeⁿ'e Ndyuūs.

³ Ndís'tiī, nadacadíinuⁿ nī tan'dúú^{cā} Jesucristo chi ejemplo yeⁿ'e yú. Ch'eenú yā chiī cucáāvā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi dinuuⁿndí yā. Ní 'íicú ndís'tiī nguée cuuvi 'daan'dí nī ní nguée s'neéⁿ nī chiīⁿ chi i'téenu nī.

⁴ Ndís'tiī ní 'āā chichεε nī ndúú^{cū} nuūⁿndí ní nguée ch'eenú nī chiī ndíⁿ chi 'āā n'díi nī.

⁵ ¿'Āā nguée n'gaacú ndís'tiī consejo chi Ndyuūs ca'á yā ndís'tiī chi daiyá yā? Canée nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā:

Díi, daiyá, nguée nadacadíinuⁿ nī chi nguée dεε véε taachi Ndyuūs díiⁿ yā castigar ndís'tiī caati cuuvi deenú nī chi nguée n'daacā idiíⁿ nī. Ní nguée ndaacadáámí nī yeⁿ'é yā taachi díiⁿ yā castigar ndís'tiī.

⁶ Señor yeⁿ'e yú yaa'vineéⁿ yā nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā ní díiⁿ yā castigar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi sta'á yā chi cuuvi daiyá yā.

⁷ Maaⁿ ní cuchεε nī castigo chi Ndyuūs itée yā ndís'tiī ti Ndyuūs ní chiidá nī. Taachi n'geenú nī ngiiⁿ tuu'mi ní deenú nī chi díiⁿ yā ndúú^{cū} ndís'tiī tan'dúú^{cā} chi ndís'tiī ní daiyá yā. 'Tíicā díiⁿ yā. ¿Dú'ū daiyá yā véε chi chiidá yā nguée idiíⁿ yā castigar?

⁸ Nduuti chi Ndyuūs nguée díiⁿ yā castigar ndís'tiī tan'dúú^{cā} chi díiⁿ yā castigar nducuéⁿ'ē daiyá yā, tuu'mi ní ndís'tiī nguée maaⁿ daiyá yā ti ndís'tiī ní daiyá yeⁿ'e táámá yā. Ní nguée daiya Dendyuūs ndís'tiī.

⁹ Ní 'tiicá ntūⁿ chiida yú chi yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūⁿ díiⁿ yā castigar s'uuúⁿ tan'dúú^{cā} chi neⁿ'é yā. Ní s'uuúⁿ ní dinéⁿ'e yú chiida yú. N'daacā ca chi díiⁿ yú chiīⁿ chi neⁿ'e Ndyuūs chi canée na va'ai chεeti nguuví ní sндуuchi yú.

¹⁰ Chiida yú chi yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūⁿ díiⁿ yā castigar s'uuúⁿ dúu'vī nduuyū nūⁿ tan'dúú^{cā} chi tumicadíinuⁿ yā chi n'daacā caavā s'uuúⁿ. Ndyuūs yeⁿ'e yú ní díiⁿ yā castigar s'uuúⁿ ti cuáácú chí n'dai caavā s'uuúⁿ ti s'uuúⁿ ní cuuvi din'dai ca yú tan'dúú^{cā} chi Ndyuūs ní n'dai cá yā.

¹¹ Cuaacu chi nguée yeenu yú taachi téé yā castigo s'uuúⁿ naati yá'ai yú. Cuayiivi ní 'iiⁿ'yāⁿ chi tuumicadíinuⁿ yā yeⁿ'e castigo yeⁿ'é yā ní véé chi n'daacā yeⁿ'e castigo. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ din'daacā cá yā ní canée 'diiⁿ vida yeⁿ'é yā.

Véé peligro yeⁿ'e yú nduuti chi nguée n'giindiveeⁿ yú nduudu yeⁿ'é Ndyuūs

¹² Maaⁿ ní Ndyuūs 'āā tee yā castigo ndís'tiī ní maaⁿ ní cuta'á nī fuerzas ndúú^{cū} ta'á nī ní dicuaacú nī duūⁿntiī'yá nī chi ndicuūⁿ.

¹³ Cachiicá nī ná yúúⁿí cuaacu maaⁿ ní 'íicú cuuvi nanduūⁿvā yeⁿ'é nī ca'a nī chi ndíi dúú^{vá} yeⁿ'e nī.

¹⁴ Maaⁿ ndís'tiī ní díiⁿ nī chi 'diiⁿ 'cuεetinée nī ndúú^{cū} nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní díiⁿ nī nducuéⁿ'ē chi n'daacā ca caati dεεve canée vida yeⁿ'é nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguée dεεve vida yeⁿ'é yā nguée cuuvi n'diichí yā Señor Ndyuūs.

¹⁵ Cundεε nī cuidado chi mar 'áámá ndís'tiī nguée divíi nī yeⁿ'e Ndyuūs ti nguée cuuvi inneé yā ndís'tiī. Ní nguée cúú^ví cunee 'aamá nī nguaaⁿ ndís'tiī chi tan'dúú^{cā} 'áámá díiⁿ yu yaātā yaāa chi díiⁿ daño yeⁿ'e nducuéⁿ'ē díiⁿ yu yaātā. 'Tíicā cuuvi díiⁿ daño 'áámá nī tan'dúú^{cā} chi veneno nguaaⁿ ndís'tiī.

¹⁶ Candée nī cuidado chi mar 'áámá ndís'tiī nguée caⁿ'á nī ndúú^{cū} n'daataá o saⁿ'ā chi nguée yeⁿ'e nī. Ní nguée díiⁿ nī cuenta yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi yeⁿ'é Ndyuūs. 'Tíicā díiⁿ saⁿ'ā Esaú ti cáāvā 'áámá comida nūⁿ n'diicuí sá chi cuuvi yeⁿ'e sa ti saⁿ'ā vmnaaⁿ.

¹⁷ Ní ndís'tiī deenú nī yeⁿ'e saⁿ'ā Esaú taachi neⁿ'e sa cuta'a sa yeⁿ'e chiidá sa chi cuuvi yeⁿ'e sa ti saⁿ'ā daiya vmnaaⁿ, naati nguée 'cuūⁿ chiida sa. Ní Esaú chεēcū taavi sá ní n'nuuⁿ sa manera chi nduuví n'daacā chi 'āā díiⁿ sa naati nguée ndaacā n'daaca sa.

¹⁸ Maaⁿ ní ndís'tiī nguée ndāa nī na yiīcū chi ngiichi chi díiⁿ nī sentir ngiichi miiⁿ, tan'dúú^{cū} chi díiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ Israel tiempo chi 'āā chó'ōo. Ndíi nguée díiⁿ nī sentir maāiⁿ, ndíi nguée ndúú meēⁿ, ndíi nguée ndúú 'áámá cheeⁿ cúú^ví díitū.

¹⁹ Ní nguée n'giindiveeⁿ nī chi ch'εēcū trompeta miiⁿ ní nguée nduudu yeⁿ'é Ndyuūs chi caⁿ'a yā ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

Taachí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs chiica yā Ndyuūs chi 'āā ntéé caaⁿmaⁿ cá yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

20 'Tíicā ngaⁿa yā ti nguéé cuuvi chεε yā chi Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yā ti 'tíicā: Ndúúti chí 'áámá 'iiti nindaá tī na yīicu 'cūū canee chi cuiutuú yā 'iiti ní 'caaⁿnúⁿ yā 'iiti.

21 Ní maaⁿ Moisés miiⁿ ní taachi n'diichí yā yīicu 'cūū ní ch'iindiveéⁿ yā nducuéⁿ'ē, 'tíicā ngaⁿá yā: Nééné 'va'á ní yiin'duuvi 'úú.

22 Maaⁿ ní nguéé 'tíicā ti ndís'tiī ndaa nī 'áámá yīicū chí nguuvi Sión chí yāāⁿ yeⁿe Ndyuūs chí cánduuchi chí yāāⁿ Jerusalén chí va'ai chεeti nguuvi naachi n'deeē n'dái miles ángeles snée yā.

23 Ní nduuvidaamá yā chí dich'εεtē yā Ndyuūs. Ní miiⁿ canee nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí daiyá Ndyuūs. Ní chí duuchí yā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'ē va'ai chεeti nguuvi. Nducyaaca nī ndaa nī nanááⁿ Ndyuūs chí diíⁿ yā juzgar nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Ní ndís'tiī chí yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní ndaa nī nanááⁿ espíritu s'eeⁿ yeⁿ'ē 'iiⁿyāⁿ chí δεενε ca chí Ndyuūs diíⁿ yā chí nguéé nuuⁿndi yeⁿ'é yā.

24 Ní ndaa nī nanááⁿ Jesucristo chí abogado chí canúuⁿ yā naavtaⁿ'ā compromiso chí ngai chí yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu 'iiⁿyāⁿ. Ní ndaa nī nanááⁿ Cristo chí chingée yā yuūúⁿ yeⁿ'é yā cucáávā s'uuúⁿ. Yuūúⁿ yeⁿ'e Cristo ní n'daacā ca nguéé ti yuūúⁿ yeⁿ'e Abel. Ndúúcu yuūúⁿ yeⁿ'e Cristo, Ndyuūs nadich'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ. Naati cáávā 'díinu Abel ch'iin'núⁿ Abel tuu'mi ní Ndyuūs ca'a yā castigo 'díinu Abel.

25 Ní cáávā nducuéⁿ'ē chuū candéé nī cuidado chí n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e Ndyuūs chí ngaⁿá yā ngīi yā ndís'tiī. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí nguéé ch'iindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e Cristo taachí snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū nguéé nguaⁿ'ái yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é yā. Ní 'tεε cá s'uuúⁿ chí cuuvi nguaⁿ'ái yú nduuti chí ndaacadaami yú yeⁿ'é Cristo chí canee na va'ai chεeti nguuvi ní ngaⁿá yā ndúúcu s'uuúⁿ yeⁿ'e chí cuchíi.

26 Tiempo chí chó'ōo taachi Ndyuūs ngaⁿá yā yeⁿ'e yīicū nuⁿ'u yáⁿ'āa. Maaⁿ ní Ndyuūs ngaⁿá yā 'tíicā: Taama vmnéⁿ'ēe inuⁿ'ú yáⁿ'āa ndúúcu nanguuvi.

27 Maaⁿ ní taachi ngaⁿa Ndyuūs taama vmnéⁿ'ēe nūⁿ deenu yú chí nducuéⁿ'ē chí

din'dái Ndyuūs ní caⁿ'á yā din'núⁿ'u yā ní divíi yā. Ní nducuéⁿ'ē chí nguéé din'núⁿ'u yā ní cūnee.

28 Canéé chí ca'a yú gracias Ndyuūs caati véé yāāⁿ yeⁿ'e yú, lugar naachi Ndyuūs ngaⁿa ntiiⁿnyuⁿ yā. Ní nguéé cuuvi nuⁿ'u lugar miiⁿ. Canee chí dich'εεtē yú Ndyuūs ní i'teenu yú Ndyuūs. Ní 'va'a yú yeⁿ'é yā ní diiⁿ yú tan'dúúca chí neⁿ'e yā.

29 Ndyuūs yeⁿ'e yú tan'dúúca 'áámá nguuchi yáⁿ'ā chí dituūví nducuéⁿ'ē chí nguéé n'daacā. Tiicá yā.

13

Yeⁿ'é chí diiⁿ yú chí cunee yiinuú Ndyuūs

1 Canéé chí dineⁿ'e yú 'aama yú taama yú caati hermanos s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ.

2 Nan'gaacu yú chí canee chí ca'a yú va'āi yeⁿ'e yú 'iiⁿyāⁿ chí canúúⁿ yúúni. N'duuvi yā ní diiⁿ yā 'túúca ní sta'á yā va'ai yā ángeles ní nguéé déenu yā chí ángeles.

3 Nan'gaacu yú yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí snúúⁿ yā vácūū. Diiⁿ yú cuenta chí s'uuúⁿ snuūⁿ yú vácūū nduucú yā. Nan'gaacu yú yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí n'geenu yā ngii na cuerpo yeⁿ'é yā ní diiⁿ yú cuenta chí s'uuúⁿ ní n'geenu yú ngii na cuerpo yeⁿ'e yú nduucú yā.

4 Diiⁿ yú respetar 'iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacú yā ti nguéé dinuuⁿdí yā. 'Iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacú yā canee chí caⁿ'á yā dámaāⁿ ndúúcu isaⁿ'ā o n'daataá yeⁿ'é yā. Ndyuūs ní n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí n'giindivaacú yā ní caⁿ'á yā ndúúcu táamá n'daataá o saⁿ'ā.

5 Nguéé dineⁿ'e yú tuūmī naati yeenú yú ndúúcu chí véé chí yeⁿ'e yú ti Ndyuūs ngaⁿ'á yā 'tíicā: 'Úú nguéé cu'neéⁿ ndís'tiī ní nguéé diiⁿ abandonar ndís'tiī.

6 Ní 'tíicā cuuvi caaⁿmaⁿ cuaacu yú ndúúcu confianza: Señor ní nginneē yā 'úú. 'Úú nguéé 'va'á yeⁿ'e chí 'iiⁿyāⁿ cuuvi diiⁿ yā nduucú.

7 Nan'gaacú nī yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ n'gεεtē yeⁿ'e yaācū chí ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā nanááⁿ ndís'tiī ní ngaⁿ'á yā ngii yā ndís'tiī nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Nadacadíinuⁿ nī táaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā ní n'gεεtineé yā ní ch'iī yā. Maaⁿ ní candéε nī cuidado chí

diín nī tan'dúúcā 'ii'nyān n'gεετε chi i'téenu yā Ndyuūs diín yā ti 'ii'nyān s'eeñ ejemplo ye'né nī.

8 Jesucristo miiñ ní 'āā 'tiicá nūuñ tan'duucá yā 'iicu, 'tiicá ntúuñ yā maañnguuví. 'Āā 'tiica nuún yā cueñ'e daāñmañ.

9 Cuin'diichí nī ndís'tiī. Nguéé 'caandiveéñ nī ndúúdú 'nañ'a chi n'dááñ ndúúcū ye'ñe chi che'e yú. N'daacā ca chi staava ye'né nī canéé n'daacā chi cuuvi cuta'á nī fuerzas ye'ñe nducuéñ'e chi n'dai taavi chi Ndyuūs itée yā ndís'tiī. Staava ye'né 'ii'nyān nguéé diiñ aprovechar nduuti chi chiindiveéñ yā nduudu n'dááñ ndúúcū ye'ñe chi che'e yú.

10 Deenu yú chi chiiduú s'eeñ chi diín yā ntiiñnyuñ ye'ñe yaácū ye'né yā nguéé cuuvi che'é yā yuūtē ye'ñe nátaí ye'ñe 'iiti chi ch'ii'nyūñ yā cáávā ofrenda ye'ñe yú ti ofrenda ye'ñe yú ní 'āā vi'í caā ti i'teenu yú Jesucristo. Ní Jesucristo miiñ ní ch'iñ yā chi lado ye'ñe ofrenda ye'ñe yú.

11 Chiiduú ch'εετε ca ye'ñe judíos chi Israel s'eeñ taachi ch'ii'nyūñ yā 'iiti cáávā ofrenda ye'ñe nuūñndī candéε yā yuūñ ye'né 'iiti chεεti cuarto chi nguuví DεεVε naati cuerpo ye'ñe 'iiti miiñ ní ngiichí yā 'áámá lado ye'ñe yáāñ ye'né yā.

12 Ní 'tiicá ntúuñ Jesucristo ch'iñ yā cuaañ dáámí cheendi va'āí ye'ñe yáāñ Jerusalén ní 'iícú cuuvi dεεVé yā 'ii'nyān ye'ñe nuuñndi ye'né yā ndúúcū yuūñ ye'ñe maáñ yā.

13 Maañ ní cañ'a yú tan'dúúcā chi cueñ'e Jesús 'áámá lado ye'ñe yáāñ ní 'cueenu yú cuuvi tan'dúúcā chi ch'eenú yā chiiñ ní cuuvi 'cuinaañ yú tan'dúúcā chi 'cuinaañ yā.

14 Caati nguéé véé 'áámá yáāñ chi 'áámá cūnee cáávā s'uuūñ naati in'nuuñ yú 'áámá yáāñ ch'εετε chi 'áámá cūnee chi véé tiempo chi cuchiiñ.

15 Ní cáávā chuū canee yú chi dich'εεte yú Ndyuūs cucáávā Jesucristo. Ní taachi dich'εεte yú Ndyuūs chuū ní ofrenda chi canee chi ca'a yú Ndyuūs. Ní canéé chi ca'a yú gracias Ndyuūs cáávā Jesucristo ndúúcū nduudu ye'ñe yú.

16 Nguéé cuuvi 'náañ nī chi din'daacá nī ní nneé nī 'aamá nī taamá nī caati chuū ní ofrenda ye'né nī chi 'túúcā Ndyuūs ne'ñe yā.

17 Cu'neeñveéñ nī nduudu ye'né 'ii'nyān chi ngañ'a ntiiñnyuñ ye'né nī. Cu'téenu nī ye'né yā chi ngañ'a yā caati 'ii'nyān s'eeñ diín yā cuidado ye'ñe staava ye'né nī. 'Ii'nyān s'eeñ canéé chi nca'á yā cuenta nanáāñ Ndyuūs ye'ñe ntiiñnyuñ chi diín yā. Diiñ núúñ yiiñnu nī chi ngañ'a yā caati yeenú yā diín yā ntiiñnyuñ ye'né yā. Ti nduuti chi nguéé diín nī 'túúcā nguéé yeenú yā ní nguéé diín nī aprovechar ye'ñe ntiiñnyuñ chi diín yā cáávā ndís'tiī.

18 Maañ ní caañ'mañngua'á nī cáávā nús'uu ti nadacadiinúúñ 'nū n'daacā na staava ye'né 'nū ní ne'ñe 'nū 'cuεεtinéé n'daacá 'nū ye'ñe nducuéñ'e dendu'ū.

19 'Úú ngiicá ndís'tiī chi taachi ngañ'angua'á nī, ngiicá nī Ndyuūs chi téε yā lugar 'nū chi niiñnuúñ nūuñ cuuví nandaá ní cuneé ndúúcū ndís'tiī.

Di'viicú yā ndís'tiī ní dicho'ó yā, n'dai ndís'tiī

20 Maañ ní Ndyuūs ní ye'ñe vaadi 'diiñ, maañ Ndyuūs miiñ nadin'duuchí yā Jesucristo ye'ñe yú ye'ñe nguaañ tináñ'ā chi Jesucristo miiñ Pastor chi ch'εεte n'dai chí diín yā cuidado s'uuūñ chi tan'dúúcā 'iiti cuūchí ye'né yā. Ní Jesucristo ye'ñe yú ndúúcū yuūñ ye'né yā diín yā chi 'áámá cūnee compromiso chi Ndyuūs diín yā ndúúcū 'ii'nyān.

21 Ne'ñe chi Ndyuūs ye'ñe vaadi 'diiñ téε yā ndís'tiī nducuéñ'e chi n'dai ye'né yā chí nguéé ye'né nī. Ní cuuvi n'dai nī ti ndís'tiī cuuvi diín nī chiiñ chi ne'ñe Ndyuūs chí diín nī. Ní ne'ñe chi Ndyuūs diín yā cáávā nducyaaca yú nducuéñ'e chí ne'ñe yā diín yā cáávā Jesucristo. Cañ'a yú chí ch'εεte ca canéé Cristo ní n'dεεvé ngii yā cuéñ'e daāñmañ cueñ'e daāñmañ. 'Tiicā.

22 Ndís'tiī hermanos ye'ñe ngiicá ndís'tiī chí cuhéé nī ndúúcū nduudu chí ngi'cueéñ ti nguéé 'yaañ idinguúñ na carta miiñ ye'né ndís'tiī.

23 Yaa'ví ndís'tiī chí cadiinúúñ nī chí Timoteo hermano ye'ñe yú 'āā ntéé canee sa vácū. Ní ndúúti chí niiñnuñ niiñnuñ ndaa sa nanáāñ 'úú tuu'mi 'úú ní candéé sañ'ā taachi ndaá nanáāñ ndís'tiī ní n'diichí ndís'tiī.

24 Maañ ní caañ'mañ nī 'ii'nyān chí ngañ'a ntiiñnyuñ ye'né nī ndúúcū nducyaaca 'ii'nyān chí i'téenu yā Jesucristo: N'dai

ndís'tiī, caaⁿ máⁿ nī. 'Iiⁿ yāⁿ yeⁿ'e país Italia:
N'daí ndís'tiī, ngaⁿ'a yā.

²⁵ Neⁿ'é chi Ndyuūs tée yā nducyaaca
ndís'tiī nducuéⁿ'e vaadī n'dai yeⁿ'é yā. 'Tíicā
cuuvi.

CARTA YEⁿE SANTIAGO

Santiago idingúuⁿ yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi s'nééⁿ 'muuⁿ s'nééⁿ miiⁿ

1 'Úú Santiago 'úú ni 'úú idiíⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Ndyuūs ní yeⁿe Señor Jesucristo. Idingúuⁿ carta 'cūū ní dicho'ó: Ndaí ndís'tiī ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe ndu'ū ndiichúúví tribus chi familias chi yeⁿe ndaata Israel chi s'nééⁿ 'muuⁿ chi s'nééⁿ miiⁿ ndii núúⁿmáⁿ íⁿyeēⁿdī.

Ndyuūs ca'a yā vaadī deenu 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi i'téenu yā yā

2 Ndís'tiī hermanos yeⁿé, canéé chi yeenu nī taachi ndaā n'dee n'dái chi idi'vaachí yeⁿe nī.

3 Caati déenu nī chuū chi taachi ndaā n'dee n'dái chi idi'vaachí yeⁿe nī ní n'daacā idiíⁿ nī, ch'iⁿí nī chi i'téenu nī Jesucristo ní ch'iⁿí ntúuⁿ nī chi cuuvi cuchéé nī yeⁿe tanducuéⁿē ndúúcu paciencia.

4 Ní canéé chi candéε nī cuidado chi cuchéé nī yeⁿe nducuéⁿē chi di'vaachi ndís'tiī ní cuuvi 'cuεεtinéé n'daacá nī ní diiⁿ cá chí n'daaca nī. Ní 'āā véé nducuéⁿē necesidades yeⁿé nī. Ní Ndyuūs téε yā ndís'tiī cosas chi n'dai yeⁿé yā.

5 Ndúúti chi 'áámá ndís'tiī deenú nī chi nguéé deenú nī tuu'mi ní canéé chí caacá nī Ndyuūs chi itée yā vaadī deenu. Ndyuūs ca'a yā n'dee n'dái vaadī deenu yeⁿé yā nducyáácá 'iiⁿyāⁿ. Ní nguéé n'gaa'vá yā ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿé chi n'deē vueltas caaca yā Ndyuūs.

6 Canéé chí caacá nī Ndyuūs ní cu'téenu nī Ndyuūs chi ca'á yā téε yā ndís'tiī. Taachi nguéé cu'téenu nī chi Ndyuūs nguéé ca'á yā ca'a yā chiiⁿ chi ngiicá nī tuu'mi ní ndís'tiī tan'dúúcu nuūⁿnī'yáⁿ taachi olas yeⁿé indéε yaācū chi candéε 'yúúné cuaaⁿ lácūū cuaaⁿ lácāā, 'tíicā ndís'tiī.

7 'Áámá 'iiⁿyāⁿ chi ngiica yā Ndyuūs ní nguéé cu'téenu yā chi Ndyuūs ca'á yā téε yā dε'ε véε, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ nguéé cūnee ngíínú yā chi Ndyuūs ca'á yā téε yā 'iiⁿyāⁿ dε'ε véε.

8 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ véé 'uūví vaanicadíínūuⁿ yeⁿé yā. Maaⁿ ní neⁿé yā diiⁿ yā 'áámá cosa, cuayiivi ní taama cosa. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ nguéé

canéé yā ndúúcu 'áámá vaanicadíínūuⁿ yeⁿé yā.

9 Ní hermano yeⁿé yú chi nguéé ch'εεε ca ní canéé chi yeenu yā taachi Ndyuūs nginneé yā 'iiⁿyāⁿ.

10 'Iiⁿyāⁿ chi 'cuiicá yā canéé chi yeenu yā taachí Ndyuūs diíⁿ yā chi nguéé 'cuiicá yā. 'Iiⁿyāⁿ chi 'cuiica miiⁿ ní tan'dúúcu naāndā yeⁿe yaātā chi 'cuiinu, 'tiicá yā.

11 Taachi can'dāá 'yáⁿā ní 'áámá 'íⁿūuⁿ tuu'mi ní tí'í yaatā ní naāndā yeⁿé chingéé ní 'āā nteε véé naandā ti ch'iinu. 'Tiicá ntúūⁿ 'iiⁿyāⁿ chi 'cuiica ní 'cuiinú yā ndúúcu vaadī 'cuiica yeⁿé yā.

Canéé chí cuchéε yú yeⁿe nducuéⁿē

12 Dε'ε chúúcu yeenu 'iiⁿyāⁿ chi ichéé yā tanducuéⁿē taachi n'geenu yā ngii. Taachi chéé yā yeⁿé tanducuéⁿē tuu'mi ní Ndyuūs téε yā 'iiⁿyāⁿ chi canduuchí yā cueⁿe daāⁿmaⁿ. 'Tíicā Ndyuūs ngaⁿá yā chí ca'á yā ca'a yā 'iiⁿyāⁿ vida cueⁿe daāⁿmaⁿ tan'dúúcu chi 'aama corona yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí dinéⁿe yā Ndyuūs.

13 Taachi ndaā nanááⁿ ndís'tiī cosa chí diiⁿ chí di'vaachí ndís'tiī chí neⁿé nī diiⁿ nī chi nguεε n'daacā, nguéé canéé chí nadacadíínūuⁿ nī chi Ndyuūs diíⁿ yā chuū caati mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ cuuvi di'vaachí yā yeⁿe Ndyuūs chí Ndyuūs diíⁿ yā cosa chí nguεε n'daacā. Ndí nguéé ndúú cuuvi dinuuⁿndí Ndyuūs. Ndí nguéé ndúú Ndyuūs di'vaachí yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí diíⁿ yā cosa chí nguéé n'daacā.

14 Taachi 'iiⁿyāⁿ inadacadíínūuⁿ yā chí maáⁿ yā neⁿé yā diiⁿ yā cosa chí nguεε n'daacā tuu'mi ní véé nuuⁿndi yeⁿe yā ní diíⁿ yā chí nguεε n'daacā.

15 Ní taachi diíⁿ yā chiiⁿ chí neⁿé yā diiⁿ yā chí nguéé n'daacā tuu'mi ní dinuuⁿndí yā. Ní taachi ch'εεε ca nuuⁿndi miiⁿ tuu'mi ní 'cuiinú ní diiⁿ chí 'cuuvi yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

16 Ndís'tiī hermanos yeⁿé chí neⁿe taaví. Nguéé ca'a nī lugar 'iiⁿyāⁿ chí cannche'éi yā ndís'tiī chí dinuuⁿndí nī.

17 Nducuéⁿē chí n'daacā ní dεεve chí Ndyuūs itée yā s'uuúⁿ chíⁿ ní ngiicá cuaaⁿ 'niⁿnuⁿ. Chíⁿ ní yeⁿe Ndyuūs. Ndyuūs din'dái yā tanducuéⁿē dεεve yeⁿé nanguuvi. Ndyuūs nguéé n'daaⁿ yā tan'dúúcu 'áámá 'daaⁿnūⁿ chí n'daaⁿ.

18 Ní Ndyuūs tee yā vida s'uuúⁿ cáávā chi i'teenu yú nduudu cuaacu yeⁿ'é yā. Ní diíⁿ yā tan'dúú^{cā} chi maáⁿ yā neⁿ'e yā diiⁿ yā. Ní 'íicú s'uuúⁿ chi i'teenu yú, tan'dúú^{cā} 'áámá cosecha chi vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e nducueⁿ'ē chi din'dái yā 'tíicā s'uuúⁿ.

Yeⁿ'e vaadī cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs

19 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos chi neⁿ'e taaví 'aama 'aamā nī canee chi 'cuεεtinéé yaáⁿ ní chi 'caandiveéⁿ nī naati nguéeⁿ maaⁿ n'chεεté caaⁿ máⁿ nī. Ní nguéeⁿ maaⁿ n'chεεte nūⁿ nduuví taáⁿ nī.

20 'Iiⁿ'yāⁿ chí induuvi taáⁿ yā nguéeⁿ n'daacā diíⁿ yā yeⁿ'e chi vaadī cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

21 Ní cáávā nducueⁿ'ē chuū canee chí diví nī yeⁿ'é tanducueⁿ'ē chi nguεε n'daacā chi nadacádíinuuⁿ nī. Ní nguéeⁿ diíⁿ nī cosa chi nguεε ndaacā. Ní 'caandiveéⁿ nī nduudu cuaacu chí i'téenu nī ní canee na staava yeⁿ'é nī. Ní ndiicuuⁿ nī. Ní véé poder yeⁿ'e nduudu cuaacú 'cūū chi cuuvi dinguáⁿ'ai alma yeⁿ'é nī.

22 Naati canéé chí diíⁿ nī chiiⁿ chi ngaⁿ'ā nduudu cuaacu miiⁿ. Nguéeⁿ dámaāⁿ chi 'caandiveéⁿ nī ní nguεε diíⁿ nī. Ní nguéeⁿ canche'éí maáⁿ nī ndís'tiī.

23 Nduuti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ n'giindiveéⁿ yā nduudu cuaacu miiⁿ ní nguéeⁿ diíⁿ yā chiiⁿ chí ngaⁿ'ā tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ tan'dúú^{cā} 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí inaáⁿ yā maáⁿ yā na 'aama espejo, 'tiicá yā.

24 Inaáⁿ yā maáⁿ yā tan'duucá yā 'tíicā. Ní cuayiivi nguéeⁿ nn'gaacu yā tan'duucá yā 'áará chí n'diichí yā maáⁿ yā na 'áámá espejo.

25 Naati 'iiⁿ'yāⁿ chí nn'gaacú yā chiiⁿ chí n'giindiveéⁿ yā ní nadacádíinuuⁿ n'daacá yā yeⁿ'e ley chí nduudu cuaacu miiⁿ yeⁿ'é Ndyuūs, tuu'mi ní nduudu cuaacu miiⁿ cuuvi nadinguáⁿ'āi 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canéé chí 'caandiveeⁿ cá yā nguuví nguuví. Ní nguéeⁿ dámaāⁿ n'giindiveeⁿ yā naati diíⁿ yā chiiⁿ chí ngaⁿ'ā, tuu'mi ní cuuvi yeenú yā ndúú^{cū} chí diíⁿ yā.

26 Ní nduuti chí 'aama ndís'tiī ngaⁿ'á ní chí i'téenu nī Ndyuūs ní nguéeⁿ candéé nī cuidado yeⁿ'e chí ngaⁿ'á nī tuu'mi ní nginche'ei maáⁿ nī ndís'tiī. Ní nguéeⁿ dichí'vē chí ngaⁿ'á nī chí i'téenu nī Ndyuūs.

27 'Iiⁿ'yāⁿ chí neené i'téenu yā ní didεεve staava yeⁿ'é yā ní nguéeⁿ véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā nanááⁿ Ndyuūs chiida yú ní 'tíicā diíⁿ yā. Nginneeⁿ yā da'cáiyāa nguá'āa ndúú^{cū} n'daataá nguá'āa taachi n'geenu yā ngii. Ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní nguéeⁿ diíⁿ yā cosas yeⁿ'é in'yeeⁿdí 'cūū chí nguéeⁿ n'daacā.

2

'Cuaáⁿ nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí daama daamá nūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ

1 Nds'tiī hermanos yeⁿ'é chí maaⁿ ní i'téenu nī Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí dεεvé ngii yeⁿ'é yā, ndís'tiī canéé chí diíⁿ nī chí 'āa dáámá daamá nūⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ nanááⁿ nī.

2 N'diichí nī. Taachi ndaá 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ ndís'tiī taachi nduuvidaamá nī ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canúúⁿ nduu tá'a yā 'áámá chí ntá'āa yeⁿ'e 'díínguāaⁿ ní n'daacā catecai yā, ní 'tiicá ntúūⁿ ndaá táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaachí yā ní ndiicúū catecai yā,

3 ní neⁿ'e cá nī 'iiⁿ'yāⁿ chí n'daacā catecai yā, ní ngaⁿ'á nī ngii nī 'iiⁿ'yāⁿ mii: N'diī cun'dií nī lugar chí n'daacā ca; ní ngaⁿ'á nī ngii nī saⁿ'ā chí ndaachí: N'diī cuééndiinú nī cuaaⁿ la'tiī o 'cundií nī na yiive,

4 tuu'mi ní nguéeⁿ diíⁿ nī chí dáámá daamá nūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ ndís'tiī. Ní n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chεε chí n'daacā, ní nguéeⁿ n'daacā chiiⁿ chí nadacádíinuuⁿ nī.

5 Nds'tiī hermanos yeⁿ'é chí neⁿ'é taavi, 'caandiveéⁿ nī chiiⁿ chí ngaⁿ'á. Ndyuūs ndεεvé yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é in'yeeⁿdí 'cūū chí pobre yā chí cuuvi 'cuiicá yā ndúú^{cū} chí i'téenu yā. Ní véé chí cuuvi yeⁿ'é yā naachi Ndyuūs caaⁿ máⁿ n'tiinyúⁿ yā ti chuū Ndyuūs ngaⁿ'á yā chí ca'á yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'é yā Ndyuūs.

6 Maaⁿ ní ndís'tiī maáⁿ nī s'néeⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ chí ndaachí yā chí nguéeⁿ véé yeⁿ'e yā ná lugar chí nguéeⁿ n'daacā. ¿'Áá nguéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica chí idi'vaachí yā ndís'tiī ní icandéε yā ndís'tiī nanááⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'é?

7 ¿'Áá nguéeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí cuncnáā ngaⁿ'a yā yeⁿ'é chí duuchi yeⁿ'e Cristo chí n'daacā? Ní Cristo yeⁿ'e yú yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī.

8 Nduuti chí ndís'tiī cuaacu níⁿnyúⁿ diíⁿ nī tanducueⁿ'ē chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é

Ndyuūs chi 'tíicā canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é yā: Dinéⁿ'e di 'iiⁿ'yāⁿ niiⁿnuuⁿ vaacu di tan'dúucā chi neⁿ'e dī maaⁿ dī, tuu'mi ní n'daacā idiíⁿ dī.

9 Ní ndúúti chi ndís'tiī nguéé dáámá daamá nūⁿ dinéⁿ'e nī nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ tuu'mi ní dinuuⁿndi nī. Ní nguéé diíⁿ nī tan'dúucā chi ngaⁿ'ā ley yeⁿ'é Ndyuūs. Ley miiⁿ n'giⁿ'i chi ndís'tiī ní véeⁿ nuuⁿndi yeⁿ'é nī.

10 Ní ndúúti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé diíⁿ yā chi ngaⁿ'ā 'áámá 'líiⁿ chuundi yeⁿ'e ley yeⁿ'é Ndyuūs tuu'mi ní canéé yā tan'dúucā chi nguéé diíⁿ yā mar 'áámá chi ngaⁿ'ā ley miiⁿ.

11 Ndyuūs chi ngaⁿ'a yā 'tíicā: Nguéé caⁿ'á di ndúucū n'daataá o sáⁿ'ā chi nguéé yeⁿ'e di, Ndyuūs miiⁿ 'tiicá ntúūⁿ ngaⁿ'a yā: Nguéé 'caaⁿ'nuⁿ di 'iiⁿ'yāⁿ. Maaⁿ ní nduuti chi 'aama 'iiⁿ'yāⁿ nguéé caⁿ'á yā ndúucū n'daataá o saⁿ'ā chi nguéé yeⁿ'e yā naati ch'iiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ 'aā nguéé diíⁿ yā chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'é Ndyuūs.

12 Ní ndís'tiī ní canee chi caaⁿ'mán nī n'daacā ní din'daacá nī tan'dúucā chi ngaⁿ'a ley yeⁿ'é Ndyuūs ti ley miiⁿ n'diichi s'uuúⁿ. Ní ley miiⁿ diíⁿ chi cuuvi nan'guáⁿ'āi s'uuúⁿ.

13 'Iiⁿ'yāⁿ chi nguéé neⁿ'e ya'ai 'iinú yā 'iiⁿ'yāⁿ 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs nguéé neⁿ'e ya'ai 'iinú yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ taachi n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi ya'ai 'iinú yā 'iiⁿ'yāⁿ ichéé yā taachi Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'é nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

Tiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs diíⁿ yā ntiíⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs

14 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, ¿de'ē dichí'vē 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'á yā chi i'téenu yā Jesucristo ní nguéé diíⁿ yā cosas chi n'daacā? ¿Áá cuuví nanguaⁿ'ai yā nduuti chi ngaⁿ'á yā chi i'téenu yā 'tíicā?

15 Maaⁿ ní nadacadíⁿnuuⁿ yú yeⁿ'e 'áámá hermano o hermana yeⁿ'e yú chi nguéé vée catecai yā ní nguéé vée chi che'e yā.

16 Nduuti chi n'diichi yú hermano o hermana miiⁿ ní ngaⁿ'a yú ngii yú 'yā: Dii cuenⁿ'e di ndúucū vaadī 'diíⁿ. Nan'guεεcundii di ní che'e di. Ní nguéé ca'a yú hermano o hermana miiⁿ yeⁿ'e yú chi che'é yā o catecai caavā chi diíⁿ yā tapar,

tuu'mi ní, ¿de'ē chí'vē chi ngaⁿ'a yú ngii yú hermano o hermana yeⁿ'e yú 'tíicā?

17 Ní 'tiicá ntúūⁿ yeⁿ'e chiiⁿ chi i'teenu yú Ndyuūs. Nduuti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéé din'daacá yā cáavā chi i'téenu yā Cristo tuu'mi ní chíⁿ chí i'téenu yā tan'duucā chi cosa chi n'díi.

18 Nduuti chi 'áámá yā ngaⁿ'á yā ngii yā s'uuúⁿ 'tíicā: Díi ngaⁿ'a di chi i'téenu di Ndyuūs naati 'úú idiíⁿ nducuéⁿ'ē chi n'daacā. 'Úú ngaⁿ'á ngii 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ: Dii ch'iⁿ'i di 'úú tan'dúucā chi cuuvi cu'téenu yú Ndyuūs ní nguéé n'daacā cuuvi diíⁿ yú. 'Úú ch'iⁿ'i dii chi i'teenu Ndyuūs caavā chi n'daacā idiíⁿ.

19 'Aā i'téenu di chi vée 'áámá n'dyáⁿ'ā Ndyuūs. N'daacā chi i'téenu di 'tíicā. 'Tiicá ntúūⁿ 'yááⁿ'nguiinūⁿ i'téenu sa ní n'duuvi sa ti 'va'ā sa.

20 Díi 'iiⁿ'yāⁿ chi chεεchí tiiⁿ chi nguéé neⁿ'e di cu'téenu di. Nduuti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ i'téenu yā Ndyuūs ní nguéé din'daacá yā tuu'mi ní diíⁿ yā tan'dúucā chi nguéé i'téenu yā. Ní vaadī i'teenu yeⁿ'é yā cūnee tan'dúucā chi n'díi 'tíicā cunée.

21 Maaⁿ ní nadacadíⁿnuuⁿ nī yeⁿ'e tiempo chi 'aā chó'ōo yeⁿ'e chiida yú chi nguuvi Abraham chi yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e yú. Ndyuūs inadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'é yā cáavā ntiíⁿnyuⁿ chi diíⁿ yā taachi ca'á yā daiyá yā Isaac lado yeⁿ'e ofrenda nanááⁿ na nátaī cáavā chi 'caaⁿ'núⁿ yā daiyá yā naati nguéé ch'i sa.

22 ¿'Áá nguéé deenú nī chi Abraham i'téenu yā Ndyuūs ní ch'iⁿ'i yā 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā caavā chiiⁿ chi diíⁿ yā? Ní Abraham néené i'téenu yā Ndyuūs caavā chi diíⁿ yā.

23 Ní chii cuaacu chi canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā: Abraham s'téenu yā Ndyuūs ní Ndyuūs ní diíⁿ yā cuenta chi Abraham ní n'daacā yā. Ní Ndyuūs sta'á yā Abraham chi cuuvi yeⁿ'é yā cáavā chi i'téenu yā Ndyuūs. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā chi Abraham miiⁿ ní amigo yeⁿ'é Ndyuūs.

24 Maaⁿ ní cuuvi n'diichí nī chi Ndyuūs cuta'á yā 'iiⁿ'yāⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā nguéé dámaāⁿ caava chi i'téenu yā 'yā naati 'tiicá ntúūⁿ caavā chi din'daacā yā.

25 'Tiicá ntúūⁿ táⁿ'ā Rahab chi ndúucu tá 'yaaⁿ saⁿ'ā, Ndyuūs ní diíⁿ yā cuenta yeⁿ'e

tá chi n'daacā tá. Ní Ndyuūs sta'á yā tá'n'ā chi cuuvi ye'n'é yā caava chi n'daacā dii'n tá. N'daata mii'n 'cuu'n tá sa'n'ā s'ee'n chi ndaā n'de'ei n'de'ei sa'n'ā chi Ndyuūs dichó'o yā. Ní tá'n'ā mii'n dichó'o tá sa'n'ā s'ee'n táámá yúúni taachi véé peligro ye'n'é sa.

²⁶ Ní tan'dúúcā cuerpo ye'n'e yú taachi nguée canéé espíritu ye'n'e yú ndúucū ní n'díi, 'tiicá ntúū'n taachi i'téenu yú Ndyuūs ní nguée n'daacā idii'n yú, chii'n chi i'téenu yú cunéé tan'dúúcā chi n'díi.

3

Ye'n'e chiiya yú

¹ Ndís'tiī hermanos ye'n'é nguée canéé chi cuuvi 'yaa'n maestros ye'n'e yaacū nguaa'n ndís'tiī. Deenú nī chi Ndyuūs diitu n'diichí yā nuu'ndi ye'n'e maestros mii'n nguée ti ndís'tiī.

² Nducyaacu yú idii'n yú n'dee n'dái faltas. Ní nduuti chi 'áámá 'ii'n'yā'n nguée caa'n'mán yā mar 'áámá falta tuu'mi ní 'ii'n'yā'n mii'n ní neené n'daacā. Ní cuuvi nga'n'á ntii'nyu'n yā ye'n'e nuu'ma'n cuerpo ye'n'e maán yā.

³ Cui'n'diichí nī. Cu'nuū'n yú frenos naa'n 'yúúduu ní cu'téenu tī ye'n'e yú. Ní nuu'ma'n cuerpo ye'n'e tī cuuvi dii'n tan'dúúcā chi ne'n'e yú.

⁴ Maa'n ní nadacadíinuū'n yú ye'n'e barco. 'Áará chí ch'εεε ní 'yúúné taa'n ngéenu ní 'ii'n'yā'n cuuvi dii'n yā manejar barco mii'n cáávā 'áámá yá'n'á 'líi'n ye'n'é barco mii'n chi canúú'n chεεti nuū'nī'yá'n'ā. Ní barco mii'n ngiicā naachi ne'n'é yā.

⁵ 'Tiicá ntúū'n chiiya yú. 'Áará chí 'áámá chí 'líi'n chí ye'n'e cuerpo ye'n'e yú naati nga'n'a yú ye'n'é n'dee n'dái cosas chí n'gεεε ndúúcū chiiya yú. Ní cui'n'diichí nī ta 'líi'n chuundí ya'n'ā cuuvi caacyá'n'ā 'áámá icyá'n'ā ch'εεε.

⁶ Ní chiiya yú tan'dúúcā 'áámá nguuchi ya'n'ā 'tíicā chiiya yú. Ní tanducué'n'é tan'dúúcā 'áámá i'n'yee'ndi chí ndiituú ndúúcū nducué'n'é chí nguεε n'daacā, 'tíicā cuerpo ye'n'e yú cáávā chiiya yú. Ní dii'n chí núú'mán cuerpo ye'n'e yú véé nuu'ndi ye'n'é. Ní tan'dúúcā infierno chí ngiichi ya'n'ā 'tíicā dii'n chiiya yú. Ní ya'n'ā mii'n ní

dii'n tan'dúúcā chí ngiichi nducué'n'é vida ye'n'e yú 'naa'n chí canee yú i'n'yee'ndi 'cūū.

⁷ Ca'áámá ca'áámá naa'n 'iiti chí véé i'n'yee'ndi 'cūū ye'n'é 'iiti 'yúúduu, ye'n'é 'yaada, ye'n'é cúú, 'iiti chí snúū'n chεεti nuū'nī'yá'n'ā ní nducyaaca tī sa'n'ā cuuvi dii'n sa amansar ní 'āā dii'n sa amansar 'iiti s'ee'n.

⁸ Naati mar 'áámá 'ii'n'yā'n nguée cuuvi dii'n yā chí amansar chiiya maán yā. Nga'n'a yú cosas chí nguée n'daacā 'aara chí nguée ne'n'e yú. Ní ndúúcū chiiya yú nga'n'a yú n'dee n'dái chí nguée n'daacā ye'n'e 'ii'n'yā'n. Ní dii'n yú chí cuuvi 'cuūvi yā.

⁹ Ní ndúúcū maa'n chiiya yú dich'εεε yú Ndyuūs chiida yú ní nga'n'a taa'n yú ye'n'e 'ii'n'yā'n chí Ndyuūs din'dái yā chí tan'dúúcā maán Ndyuūs 'tiicá din'dái yā 'ii'n'yā'n.

¹⁰ Ye'n'e maa'n cheendi ntúū'n yú nga'n'a yú chí Ndyuūs n'daacā yā ní nga'n'a taa'n yú ndúúcū 'ii'n'yā'n. Ndís'tiī hermanos ye'n'é, nguée canéé chí cuuvi 'tíicā.

¹¹ ¿'Áá ye'n'é 'áámá nduutinaa'n nuū'nī'n can'dāā nuū'nī yaāa ndúúcū nuū'nī'n yaādī? Nguée cuuvi.

¹² Ndís'tiī hermanos ye'n'é, ¿'áá cúúvi 'áámá yá'n'á ye'n'e n'guiidī yáá'n nguuvi cuuvi aceitunas ye'n'é? Nguée cuuvi. O 'aama yá'n'á 'líi'n ye'n'e uvas ¿'áá cuuvi n'guiidī yáá'n nguuvi cuuvi ye'n'é? Nguée cuuvi. 'Tiicá ntúū'n ye'n'é 'aama ndúútinaá'n nuū'nī'n nguée cuuvi can'dāā nuū'nī'n diini ndúúcū nuū'nī'n yaadi.

Ye'n'e vaadī deenu chí cuaacu ní'nyú'n chí vaadī deenu

¹³ Nduuti chí véé sa'n'ā chí cadíinuū'n sa ní chí deenu nguaa'n ndís'tiī canéé chí cuu'n'mi sa 'ii'n'yā'n chí cuaacu chí deenu sa ní ndiicuu'n sa cáávā nduudu n'dai ye'n'é sa ndúúcū ntii'nyu'n n'daacā chí dii'n sa.

¹⁴ Naati nduuti chí véé vaadī ngueēe chí ch'εεε ndúúcū vaadī 'caa'va na staava ye'n'é nī ní ndís'tiī ní nadacadíinuū'n nī na staava ye'n'é nī chí ca'n'á nī dii'n nī nducué'n'é caavā maán nī dii'n nī aprovechar, tuu'mi ní nguée cuuvi nadacadíinuū'n nī chí n'gεεε nī. Ndíi nguée cuuvi caa'n'mán nī nduudu yaadi chí contra ye'n'é nduudu cuaacu.

¹⁵ Ní vaadī deenú 'cūū ye'n'é nī nguée vaadī deenu chí ye'n'é Ndyuūs naati vaadī

deenú 'cūū ní yeⁿe in'yeeⁿdí 'cūū ní yeⁿe chi nadacádíinuⁿ yā ní yeⁿe yááⁿ'guiinuⁿ.

¹⁶ Naachi 'iiⁿ'yāⁿ chí dínngueé yā ní díiⁿ yā nducuéⁿ'ē caava maáⁿ yā neⁿ'é yā díiⁿ yā aprovechar, tuuⁿ'mi ní miiⁿ canéé 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ véeⁿ orden yeⁿ'é yā. Ní díiⁿ yā tanducuéⁿ'ē denduⁿ'ū chi nguéeⁿ n'daacā.

¹⁷ Naati 'iiⁿ'yāⁿ chi véeⁿ vaadi deenu yeⁿ'é yā chí yeⁿe Ndyuūs, tuuⁿ'mi ní vmnááⁿ vmnaaⁿ canéé chí ch'εεtinéé n'daaca yā ndúúcuⁿ vida yeⁿ'é yā chí δεενε. Cuayivi ní díiⁿ yā chí véeⁿ vaadi 'diiⁿ. Ní ndiicúuⁿ yā, ní amigo yā. Ní ya'ai 'iinú yā ndúúcuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ ní dámaāⁿ díiⁿ yā tanducuéⁿ'ē chi n'daacā. 'Āā daamá nūuⁿ 'cuaaⁿ yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nguéeⁿ nadacádíinuⁿ yā yeⁿ'ē chí nguéeⁿ ndaacā, ní nguéeⁿ díiⁿ yā denduⁿ'ū chí nguéeⁿ n'daacā.

¹⁸ Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí díiⁿ yā chí véeⁿ vaadi 'diiⁿ ní díiⁿ yā tan'dúúca chí cuuⁿ'nú yā ndaata yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chí cuaacu. 'Tíicā díiⁿ yā. Ní n'gui'i yeⁿ'ē nducueⁿ'ē chí cuaacu ní vaadi cuaacu.

4

Yeⁿ'e ndís'tiī amigos yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā Jesucristo

¹ ¿Tiī ngiica cosas chí caandaá chí 'tíica nguⁿ'ú ní nguaaⁿ maáⁿ nī? Ngiicā yeⁿ'e ná vaanicadíinuⁿ yeⁿ'e maáⁿ nī ti neⁿ'e nī díiⁿ nī cosas chí nguéeⁿ n'daacā.

² Ndís'tiī neⁿ'é nī cosas ní nguéeⁿ véeⁿ yeⁿ'e nī. Ní cáávā chuū neⁿ'é nī 'caaⁿ'núⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ. Neⁿ'é nī denduⁿ'ū chí inaáⁿ nī ní nguéeⁿ cuuvi cuta'á nī. Ní cáávā chuū nguⁿ'ú nī ní díiⁿ nī caandaá. Ní nguéeⁿ ndaaca nī chiiⁿ chí neⁿ'é nī ti nguéeⁿ ngiicā nī Ndyuūs de'ē chí neⁿ'e nī.

³ Ní taachi ndís'tiī ngiicā nī Ndyuūs de'ē chí neⁿ'e nī, Ndyuūs nguéeⁿ téé yā chiiⁿ chí neⁿ'e nī ti ngiicā nī dámaāⁿ caavā maáⁿ nī caati cuuvi yeenú nī. Ní nguéeⁿ n'daacā chí ngiica nī 'tíicā.

⁴ Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ 'áámá cunee nī ndúúcuⁿ chí i'téenu nī, ¿'áá nguéeⁿ deenu ndís'tiī chí taachi caⁿ'á nī ndúúcuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéeⁿ i'téenu yā Jesucristo ní díiⁿ nī denduⁿ'ū chí yeⁿ'e in'yeeⁿdí 'cūū tuuⁿ'mi ní canéé nī enemigos yeⁿ'é Ndyuūs? 'Tiicā nī.

⁵ ¿'Áá nadacádíinuⁿ ndís'tiī chí díiⁿ nī chí nguéeⁿ dichí'vē nduudu yeⁿ'e libro yeⁿ'é

Ndyuūs naachi canéé nguūⁿ 'tíicā?: Ndyuūs s'neeⁿ yā Espíritu N'dai yeⁿ'é yā chεeti staava yeⁿ'e yú. Ní Espíritu miiⁿ ní neⁿ'e ca chí s'uuúⁿ canee yú dámaāⁿ yeⁿ'e Ndyuūs s'uuúⁿ.

⁶ Naati Ndyuūs nginnée yā s'uuúⁿ ní itée yā s'uuúⁿ vaadi n'dai yeⁿ'é yā s'uuúⁿ. Canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā: Ndyuūs nguéeⁿ caⁿ'á yā lado yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí idin'gεεε maáⁿ yā naati ca'a yā vaadi n'dai yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ ndiicúuⁿ.

⁷ 'Tíicā canee chí s'neéⁿ nī vida yeⁿ'e maáⁿ nī na ta'á Ndyuūs. Nguéeⁿ ca'á nī lugar yááⁿ'guiinūⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ sa yeⁿ'e ndís'tiī ní yááⁿ'guiinūⁿ ní cuεεvii sá yeⁿ'ē nanááⁿ ndís'tiī.

⁸ Ndaá nī nanááⁿ Ndyuūs ní Ndyuūs ní chí nndaa ntúūⁿ yā nanááⁿ ndís'tiī. Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ nuuⁿ'ndíi nadidεεvé nī vida yeⁿ'é nī. Ndís'tiī chí véeⁿ 'uūvī vaanicadíinuⁿ yeⁿ'é nī, nadidεεvé nī staava yeⁿ'é nī.

⁹ Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ nuuⁿ'ndíi di'vaachi maáⁿ nī ní cuεεcú nī ní ya'āi 'iinú nī yeⁿ'ē chí díiⁿ nī. Nguéeⁿ canee chí n'gíⁿ'nyuⁿ nī naati canee chí cuεεcú nī. Nguéeⁿ canéé chí yeenú nī naati canee chí di'vaachí maaⁿ nī.

¹⁰ Ní 'cuεεtinéé ndiicuuⁿ nī nanááⁿ Señor yeⁿ'e yú ní Señor yeⁿ'ē yú ní díiⁿ yā chí n'gεεε nī.

Yeⁿ'ē chí n'diichi yú nuuⁿ'ndi yeⁿ'e hermanos yeⁿ'e yú

¹¹ Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, nguéeⁿ caaⁿ'maⁿ cúnncaa nī yeⁿ'ē 'aama nī taama nī hermanos yeⁿ'e yú. 'Āā du'ú ndís'tiī chí ngaⁿ'a contra 'áámá hermano yeⁿ'e yú o n'diichi nī nuuⁿ'ndi yeⁿ'e hermano yeⁿ'e yú, ndís'tiī ngaⁿ'a ntúūⁿ cúnncaa nī contra ley yeⁿ'é Ndyuūs ní n'diichi nī yeⁿ'e ley miiⁿ. Ní naachi n'diichí nī yeⁿ'e ley miiⁿ tuuⁿ'mi ní díiⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e juez ní nguéeⁿ díiⁿ nī chí ngaⁿ'a ley miiⁿ.

¹² Dámaāⁿ vεε 'áámá n'dyáⁿ'ā chí Ndyuūs chí ca'á yā ley miiⁿ ní 'tiicā ntúūⁿ Ndyuūs ní juez. Maáⁿ yā cuuvi nadinguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ o cuuvi di'cuiinú yā 'iiⁿ'yāⁿ. Maaⁿ ní ndís'tiī, ¿du'u ndís'tiī chí n'diichí nī de'ē idiin táámá 'iiⁿ'yāⁿ?

Nguéeⁿ deenu yú de'ε chí cuuvi ndúúcu yú ndii cavyaaⁿ

13 Maaⁿ ní 'caandiveéⁿ nī nduudu chi ngaⁿ'á ngi ndís'tiī chi ngaⁿ'a nī 'tíicā. Maaⁿnguuví o cavyaaⁿ caⁿ'á táamá yāⁿ nī canee miiⁿ 'áamá nduūyū, ní diíⁿ negocio ní diíⁿ ganar.

14 Ndís'tiī ní nguéeⁿ de'ē vεε déenu nī chi de'ē cuuvi cavyaaⁿ. ¿De'ē vida yeⁿ'e ndís'tiī? Vida yeⁿ'é nī ní tan'dúucā 'áamá meēⁿ chi ngo'oó 'áamá nch'εēté ní n'giinu.

15 Ndís'tiī ní canee chi caaⁿ'máⁿ nī 'tíicā. Nduuti chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi cunduūchí tuu'mi ní diíⁿ chuū o diíⁿ cháā.

16 Naati nguéeⁿ diíⁿ nī 'tíicā. Ndís'tiī ngaⁿ'á nī yeⁿ'e cosas n'geεεε chi diíⁿ nī. Ní yeenu nī yeⁿ'e nducueⁿ'e 'cūū chi ngaⁿ'a nī chí n'geεεε. Ní nguéeⁿ n'daacā chi diíⁿ nī 'tíicā.

17 'Iiⁿ'yāⁿ chi déenu yā yeⁿ'e chi cuuvi diíⁿ yā chi n'daacā ní nguéeⁿ idiíⁿ yā chuū tuu'mi ní dinuuⁿndí yā.

5

Yaa'ví 'iiⁿ'yāⁿ chi 'cuiica chi candéé yā cuidado

1 'Caandiveeⁿ ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ chi 'cuiica. Cuεεcú nī ní 'cuaī nī caati 'cueenú nī cuuvi denduū chi díitūu chi cuchii nanááⁿ yeⁿ'e ndís'tiī.

2 Vaadī 'cuiica yeⁿ'é nī ní nchōō ní catecai n'daí nī n'dáá ní che'é tī.

3 Ní 'díiⁿ'nguāāⁿ ndúucū 'díiⁿ'nguεε yeⁿ'é nī ní che'e yāⁿ'āa. Ní chiiⁿ chi nche'e yāⁿ'āa miiⁿ ní canee tan'dúucā 'áamá lado yeⁿ'e testigo chi caaⁿ'maⁿ contra yeⁿ'é nī. Ní chiiⁿ chi diíⁿ tan'dúucā chi cacyáⁿ'ā cuerpo yeⁿ'é nī nduucū yaⁿ'ā. Ní vaadī 'cuiica yeⁿ'é nī ní nguáin'daí nī ní maaⁿ ní tiempo chí cuuví 'cuiinu íⁿ'yeēⁿdí.

4 N'diichí nī. 'Āā cuéeⁿ nadíⁿ've nī 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā n'tiiⁿ'nyuⁿ ní sta'á yā cosecha yeⁿ'é nī. Ní chíⁿ'vε miiⁿ canee tan'dúucā 'áamá testigo contra yeⁿ'e ndís'tiī. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'caí yā contra yeⁿ'e ndís'tiī ní Señor chi ngaⁿ'a n'tiiⁿ'nyúⁿ yā yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ 'āā n'giindiveeⁿ yā chiiⁿ chi 'caí yā.

5 Ndís'tiī 'iiⁿ'yāⁿ 'cuiica, maáⁿ nī ch'εεtineé nī ndúucū tanducueⁿ'e chi neⁿ'é nī ní yeenu nī. Ní dichεεté nī cáāvā nguuví chi 'cuuví nī tan'dúucā chi diíⁿ nī ndúucū 'áamá cuuchí chi cuuví 'viiché tī níicú ndaa 'áamá nguuví chi 'caaⁿ'núⁿ nī 'iiti miiⁿ.

6 Ní ndís'tiī 'āā diíⁿ nī condenar saⁿ'ā chi n'dai ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ n'giiⁿ'núⁿ yā saⁿ'ā. Ní

nguéeⁿ diíⁿ sa mar 'áamá chi nadanguáⁿ'ai sa maaⁿ sa.

Yeⁿ'e 'viich'εεtíinūⁿ yeⁿ'e yú ní yeⁿ'e chi ngaⁿ'angua'a yú

7 Ní cáāvā nducueⁿ'e ngaⁿ'á ndís'tiī hermanos yeⁿ'é canee chí diíⁿ nī nducueⁿ'e ndúucū vaadī 'diiⁿ nanááⁿ nī ní nanááⁿ Señor yeⁿ'e yú ndii tiempo chí ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe. Cuiⁿ'diichí nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā n'tiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e campo canee chí cūnee ngíinú yā chí ndaācá n'daacā cosecha yeⁿ'e yā. Ní cūnee ngíinú n'dai yā chí cueeⁿ cuuvi vmnááⁿ vmnaaⁿ. Ní taachi cho'ōo chí cueeⁿ cúuvi cuayiivi tuu'mi ní cuta'á yā cosecha yeⁿ'e yā.

8 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī véé paciencia yeⁿ'é nī ní canee diitú nī ndúucū chí i'téenu nī na staava yeⁿ'é nī caati tiempo chí ndaa Señor yeⁿ'e yú 'āā snee niiⁿ'nuúⁿ.

9 Ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é nguéeⁿ caaca nuuⁿndi nī 'aama nī contra taama nī ní nguéeⁿ cuuvi n'diichi Ndyuūs nuuⁿndi 'cūū chí yeⁿ'e nī. Ndyuūs chí juez ní niiⁿ'nuúⁿ nūⁿ ndaa yā.

10 Maaⁿ ní hermanos yeⁿ'é nadacádínuuⁿ nī yeⁿ'e tiempo chí 'āā chó'ōo tan'dúucā chí diíⁿ profetas chí candεε yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní n'deee n'daí ch'eenú yā chí. Ní véé paciencia yeⁿ'é yā. Tan'dúucā chí diíⁿ yā 'tiicá ntúūⁿ canee chí diíⁿ nī.

11 Deenu yú chí yeenu profetas s'eeⁿ taachi ch'eenú yā chí. Ndís'tiī ní ch'iindiveeⁿ nī yeⁿ'e saⁿ'ā Job ní tan'dúucā chí véé ca paciencia yeⁿ'e sa taachi ch'eenú sa chí. 'Āā n'diichí nī ntúūⁿ tan'dúucā Señor yeⁿ'e yú diíⁿ yā cáāvā saⁿ'ā Job miiⁿ taachi ch'iinu ch'eenú sa chí. Maaⁿ ní Señor yeⁿ'e yú ní néené neⁿ'é yā s'uuúⁿ ní néené ya'ai yā s'uuúⁿ.

12 Ní yeⁿ'e tanducueⁿ'e hermanos yeⁿ'é, nguéeⁿ caaⁿ'maⁿ nī de'ē chí neⁿ'e diíⁿ nī ndúucū nduudu “por Dios” chí caⁿ'á nī diíⁿ nī 'tíicā o nguéeⁿ caⁿ'á nī diíⁿ nī 'tíicā. Ní nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ nī “caavā nanguuvi”, ndíi nguéeⁿ ndúú cáāvā “iⁿ'yeeⁿdí 'cūū”, ndíi nguéeⁿ ndúú caavā táamá naaⁿ. Dámaāⁿ caaⁿ'máⁿ nī, “tíicā idiíⁿ” o “nguéeⁿ 'tíicā idiíⁿ” caati Ndyuūs nguéeⁿ cuuvi diíⁿ yā condenar ndís'tiī.

13 Ndúútī chí 'áamá chεε ndís'tiī chí n'geenu nī ngii, canee chí caaⁿ'maⁿ'ngua'a nī Ndyuūs. Nduuti chí canee 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ

chi diyeenú, cánéé chí caatá yā chi Ndyuūs ní ch'εεté yā.

¹⁴ Nduuti chi 'áámá chεε ndís'tiī ní ngííta nī canéé chí yaa'ví nī 'iiⁿntyéⁿ'ē yeⁿ'e yaācū chi cuchíí yā ní 'cuεεndáa yā aceite na cuerpo yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí ngííta yā ní caaⁿ'maⁿ'ngua'á yā nanááⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'e yú cáāvā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí ngííta yā.

¹⁵ Ní taachi ngaⁿ'angua'á nī, i'téenu nī chí Jesucristo cuuvi dííⁿ yā chí nduūvā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā, ní Señor Jesucristo miiⁿ ní nadicuéeⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngiitā ní nduūvā yeⁿ'é yā. Ní nduuti chí véé nuuⁿndi yeⁿ'é yā Señor Jesucristo nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e yā.

¹⁶ Cáāvā chuū ní caaⁿ'máⁿ nī nuuⁿndi chí dííⁿ nī contra hermanos yeⁿ'é nī ní cuuvi nī hermanos. Ní caaⁿ'maⁿ'ngua'á nī 'áámá nī táámá nī ní cuuvi nduūvā yeⁿ'é nī. 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'dai taavi taachi caaⁿ'maⁿ'ngua'á yā véé poder yeⁿ'e Ndyuūs na staava yeⁿ'é yā taachi caaⁿ'maⁿ'ngua'á yā.

¹⁷ Deenu yú chí saⁿ'ā Elías chí profeta ní 'áámá saⁿ'ā tan'dúúccā s'uuúⁿ 'tíicā sa. Taachi caⁿ'āngua'a sa chí chiica sa Ndyuūs chí dííⁿ yā chí nguéé cueeⁿ cuūvī tuu'mi ní nguéé cheeⁿ cuūvī vmnaaⁿ yáⁿ'āa 'iinu nduūyū canéé maⁿ'ā.

¹⁸ Ní cuayiivi miiⁿ ní caⁿ'āngua'a ntúuⁿ sa táámá vmnéⁿ'ēe chí cueeⁿ cuūvī ní cheeⁿ cuūvī vmnaaⁿ yáⁿ'āa ní chíi taavi cosecha yeⁿ'ē.

¹⁹ Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é, nduuti chí 'áámá ndís'tiī ngíí divíi nī yeⁿ'ē nduudu cuaacu ní táámá yā idiíⁿ yā chí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nanguεεcunée yā ní i'téenu yā nduudu cuaacu,

²⁰ tuumi ní canéé chí cadíinuⁿ nī chuū. 'Áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí dííⁿ yā chí táámá 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndí yā nacuεεcúndii yā ní cuvíi yā yeⁿ'ē nuuⁿndi yeⁿ'é yā, tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ vmnaaⁿ nadanguáⁿ'ai yā alma chí n'diī yeⁿ'ē taamá yā. Ní dííⁿ chí Ndyuūs nadach'εεcú yā n'deee n'dái nuuⁿndi yeⁿ'é yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿ'E SAN PEDRO

*Pedro idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'ē her-
manos chi i'téenu yā Jesucristo hermanos
chi s'néén' muuⁿ chi s'néén' miiⁿ*

¹ Úú Pedro 'úú ni 'úú 'áamá apóstol yeⁿ'e Jesucristo. Ní Cristo dichó'o yā 'úú chi 'úú candéé nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs. 'Úú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo ní nguéé chi ch'εεtinée yā na yāāⁿ yeⁿ'e yā tí cheⁿ'e 'néén' 'múúⁿ cheⁿ'e 'néén' miiⁿ yā ndii yáⁿ'āa yeⁿ'e Ponto, yeⁿ'e Galacia, yeⁿ'e Capadocia, yeⁿ'e Asia, ndúúⁿcū Bitinia.

² Ní idinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī, 'iiⁿ'yāⁿ chi Ndyuūs ndεεεε yā tan'dúúⁿcā chi Ndyuūs deenú yā chi caⁿ'a yā diiⁿ yā ndíi vmnááⁿ vmnaaⁿ. Ní Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs ní nadidεεvé yā ndís'tiī cáávā chi n'giindiveén nī yeⁿ'e yā ní cáávā yuuúⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo chi nadidεεvé yā ndís'tiī. Neⁿ'é chi Ndyuūs téé yā ndís'tiī n'dee n'dái vaadī n'dai yeⁿ'é yā ní vaadī 'diiⁿ cuuvi ch'εεεε nguāaⁿ ndís'tiī.

³ Dich'εεεε ca yú Ndyuūs chi chiida Señor Jesucristo caati nééné ya'ai 'iinú yā s'uuúⁿ chi diiⁿ yā chi ch'iindiyāāⁿ ngai yú. Chuū diiⁿ yā caati nadacuééⁿ yā Jesucristo yeⁿ'e nguāaⁿ tináⁿ'ā. Maaⁿ ní cucáávā Ndyuūs tee yā s'uuúⁿ 'áamá vida ngai yeⁿ'e yú ní véé esperanza yeⁿ'e yú.

⁴ Ní cūnee ngiinu yú yeⁿ'e tanducuééⁿ vaadī n'dai yeⁿ'e Ndyuūs chi Ndyuūs ngaⁿ'á yā chi téé yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'e yú. Ní Ndyuūs nanguáin'dai yā cáávā s'uuúⁿ chiiⁿ chi cuuvi yeⁿ'e yú na va'ai chεεti nguuvi naachi nguéé cuuvi chōō. Ní nguéé cuuvi 'cuεε, ndíi nguéé cúúv'í ch'ó'ōo yeⁿ'e.

⁵ Ní chuū chi Ndyuūs nguáin'dai yā ní cáávā ndís'tiī ti ndís'tiī i'téenu nī Jesucristo. Ní Ndyuūs diiⁿ yā cuidado ndís'tiī ndúúⁿcū poder yeⁿ'é yā 'naaⁿ chi cūnee ngiinú nī chi nadanguáⁿ'ai yā ndís'tiī chi cuuvi déénu nī yeⁿ'e chuū tiempo chi cuchii.

⁶ Ní canee chi yeenú nī yeⁿ'e chuū 'aara chi dindaachí nī duuⁿ'vi tiempo nūuⁿ 'naaⁿ

chi n'geenú nī ngiī n'dee n'dái cosas chí ngiī.

⁷ Cáávā chi i'téenu nī Jesucristo vaadī i'téenu yeⁿ'é nī ní tan'dúúⁿcā 'diiⁿ'nguāaⁿ, 'tíicā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ canéé chi n'diichineeⁿ 'diiⁿ'nguāaⁿ ndúúⁿcū yaⁿ'ā caati cuuvi deenú yā chí dámaāⁿ 'diiⁿ'nguāaⁿ. Ní 'tiicá ntūūⁿ vaadī i'téenu yeⁿ'é nī 'iiⁿ'yāⁿ canéé chí n'diichineeⁿ yā. Ní vaadī i'téenu yeⁿ'é nī nduuti chi ichéé yeⁿ'e tanducuééⁿ taachi 'iiⁿ'yāⁿ n'diichineeⁿ yā yeⁿ'e, tuuⁿ'mi ní cuaacu chi i'téenu nī ní 'áamá cūnee vaadī i'téenu yeⁿ'é nī nguéé ti 'diiⁿ'nguāaⁿ chí n'giinu. Cuayiivi taachi ndaá Jesucristo tuuⁿ'mi ní dich'εεté yā ndís'tiī ní diiⁿ yā honrar ndís'tiī ní diiⁿ yā chí n'dεεvé ngiī ndís'tiī cáávā chi n'daacā ca i'téenu nī Jesucristo.

⁸ 'Áará chi nguéé n'diichí yā Jesucristo dineⁿ'é nī 'iiⁿ'yāⁿ. Ní i'téenu nī 'iiⁿ'yāⁿ 'áará chí nguéé inaáⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ. Maaⁿ ní neené yeenú nī ndúúⁿcū vaadī yeenu chí ch'εεεε taavi ca. Ní nguéé véé nduudu yeⁿ'é nī chí cuuvi caaⁿ'máⁿ nī yeⁿ'e.

⁹ Ní neⁿ'é nī tunééⁿ nī nguuvi chí Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā almas yeⁿ'e nī. Ní cáávā chuū chí i'téenu ca nī Ndyuūs.

¹⁰ Tiempo chí 'āā ch'ó'ōo 'iiⁿ'yāⁿ profetas chí candéε yā nduudu yeⁿ'é Ndyuūs neené n'dai n'nuuⁿ yā yeⁿ'e chí Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní itíinguuneeⁿ yā yeⁿ'e chuū. Profetas ní 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā yeⁿ'e chí Ndyuūs caⁿ'á yā chí téé yā ndís'tiī yeⁿ'e chí n'dai taavi ca yeⁿ'é yā.

¹¹ Ní profetas ní neⁿ'é yā deenu yā yeⁿ'e tiempo 'cūū ní táácā cuuvi ch'ó'ōo yeⁿ'e tiempo 'cūū taachi Cristo 'cueenú yā cuuvi ní cuchεε yā. Ní cuayiivi cuchii chí dεεvé ngiī yeⁿ'é Cristo caati Espíritu yeⁿ'e Cristo chí canee ndúúⁿcū profetas 'āā ch'iⁿ'í yā profetas yeⁿ'e chuū.

¹² Naati Ndyuūs ch'iⁿ'í yā profetas chí tiempo yeⁿ'e Cristo yeⁿ'e chí ngaⁿ'a yā nguéé cuuvi n'diichí profetas naati ndís'tiī ní 'āā n'diichí nī. Profetas ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'e chí cuchii naati ndís'tiī 'āā n'giindiveén nī chí 'āā ch'ó'ōo chíⁿ' chí caⁿ'a yā. Ní cáávā 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā ngiī yā ndís'tiī nduudu cuaacu chí Jesús nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúⁿcū poder yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Ní Ndyuūs

dichó'o yā Espíritu N'dai ye'n'é yā ye'n'ē va'ai chεeti nguuví nanáán s'uúúⁿ. Ní nducué'n'ē chuū ní ángeles maán yā ne'n'e yā snaaⁿ yā dendu'ū.

Ndyuūs yaa'víyā 'ii'yāⁿ chi cuuvi ye'n'é yā ní n'daacā ca cuuví yā

¹³ Maaⁿ ní cáávā nducué'n'ē chuū nadacádínuuⁿ nī n'daacā ye'n'e chi ca'n'á nī diiⁿ nī ní 'cuεεtinéé n'daacá nī. Ní cunee ngiinú nī dámaāⁿ ye'n'e nducué'n'ē chi n'dai taavi chi Señor Jesucristo ca'n'á yā téé yā ndís'tiī taachi ndaa yā taama vmné'n'ēe.

¹⁴ Ndís'tiī ní 'caandiveéⁿ nī nduudu ye'n'é Ndyuūs ti daiya Ndyuūs ndís'tiī. Ní nguéé diiⁿ nī tan'dúúca chi diiⁿ nī nducué'n'ē chi ne'n'e maán nī taachi 'āā cuéé n'diichí nī Ndyuūs.

¹⁵ Maaⁿ ní 'cuεεtinéé n'daacā nī chi nguéé véé nuuⁿndi ye'n'é nī caati Ndyuūs chi yaa'ví yā ndís'tiī chi cuuvi ye'n'é yā ndís'tiī ní dεεve yā.

¹⁶ Canéé nguūⁿ na libro ye'n'é Ndyuūs 'tíicā: Canéé chí diiⁿ n'daacá nī chi dεεve nī caati 'úú, Ndyuūs, ní dεεve 'úú.

¹⁷ Nduuti chi ndís'tiī ní nga'n'á nī chi Ndyuūs ní chiidá nī ní caacá nī Ndyuūs chi cunee yā ndís'tiī, canéé chi 'cuεεtinéé n'daacá nī ní 'va'á nī Ndyuūs ne'n'e chi cunee nī iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ndyuūs ye'n'e yú 'āā daamá nūⁿ n'guúⁿ yā nducyaaca 'ii'yāⁿ. Ní n'diichí yā ca'áámá cá'aama yā tan'dúúca chi ch'εεtineé yā ndúúcu ntiiⁿnyuⁿ chi diiⁿ yā.

¹⁸ Deenú nī chi Ndyuūs nadanguá'n'ai yā ndís'tiī ye'n'e vida chi nguéé n'daacā chi sta'á nī ye'n'e 'ii'yāⁿ ye'n'e ndaata ye'n'é nī. Ní n'dáácā ca deenú nī chi nadí'vē ye'n'e chi nadanguá'n'ai yā ndís'tiī. Nguéé cuái yā ndúúcu dendu'ū chí nchōō tan'duucā 'dí'nguāⁿ o 'dí'nguēε.

¹⁹ Naati Ndyuūs nadanguá'n'ai yā ndís'tiī ndúúcu yuūⁿ chi ya'n'ai chí'vē ti yuūⁿ ye'n'e Cristo. Cristo ní ca'a yā maán yā cuerpo caavā ofrenda chi 'ii'yāⁿ s'eeⁿ 'caa'n'núⁿ ya 'yā. Ní Cristo miiⁿ tan'dúúca 'áámá 'iiti cuūchī chi nguéé n'gai tī ní nguéé dε'ē véε ndíí ye'n'e tī, 'tíica yā.

²⁰ Ní Ndyuūs ndεεvē yā Cristo chi maán yā cuerpo ye'n'é yā cuuvi ofrenda ndíí vmnáánⁿ vmnaaⁿ taachi 'āā cuéé din'dái yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Naati maaⁿ ní nguuví s'eeⁿ Ndyuūs

ch'i'n'i yā Cristo nanáánⁿ ndís'tiī ní caavā ndís'tiī.

²¹ Ní cucáávā Cristo miiⁿ ní ndís'tiī i'téenu nī Ndyuūs chi nadacuéⁿ yā Cristo ye'n'ē nguaaⁿ tináⁿā. Ní Ndyuūs dich'εεté yā Cristo ndúúcu honor. Ní ndís'tiī 'āā i'téenu nī Ndyuūs ní cūnee ngiinú nī ye'n'ē chi Ndyuūs ca'n'a yā chí téé yā ndís'tiī chi cuuvi ye'n'é nī.

²² Maaⁿ ní chi 'āā i'téenu nī nduudu cuaacu ye'n'é Cristo cucáávā Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs 'āā didεεvé nī staava ye'n'é nī chi dineⁿ'é nī hermanos ye'n'e yú. Canéé chi dineⁿ'é taavi cá nī 'aama nī taama nī hermanos ndúúcu staava ye'n'é nī chí dεεve.

²³ Ndís'tiī ní 'āā ch'iindiyáaⁿ nī taama vmné'n'ēe nguéé ye'n'ē 'ii'yāⁿ ye'n'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí 'cuuvi yā naati ye'n'e nduudu ye'n'é Ndyuūs, nduudu chi canduuchi ní 'áámá cūnee cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

²⁴ Caati canéé nguūⁿ na libro ye'n'é Ndyuūs 'tíicā:

Tanducué'n'ē 'ii'yāⁿ ye'n'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní tan'dúúca yaātā ní tanducué'n'ē chí n'gεεte ca ye'n'é 'ii'yāⁿ ní tan'dúúca naandā ye'n'e yaātā, 'tíica yā. Yaātā miiⁿ ní t'i ní naandā miiⁿ ní n'geeⁿ,

²⁵ naati nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs ní 'áámá cūnee cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Ní nduudu cuaacú 'cūū ye'n'e evangelio chíⁿ chí candéé 'ii'yāⁿ nanáánⁿ ndís'tiī.

2

¹ Maaⁿ ní cáávā chuū diví nī 'áámá lado nducué'n'ē chí diiⁿ nī chí nguéé n'daacā ní nguéé cannche'éi nī. Ndíí nguéé caa'n'mánⁿ nī dendu'ū chí nguεε cuaacu. Ndíí nguéé ndúú diiⁿ ngueé nī ye'n'ē taama 'ii'yāⁿ. Ndíí nguéé ndúú nga'n'a nī nduudu yaadī ye'n'é 'ii'yāⁿ.

² Ní ndís'tiī tan'dúúca chí dacua'aá chí caama 'niindiyáaⁿ ní ne'n'e leche, 'tíicā ndís'tiī. Díiⁿ nī ní ne'n'é nī leche chí nduudu n'dai ye'n'ē nduudu cuaacu. Ní cuuvi cu'téenu cá nī ndúúcu nduudú 'cūū tan'dúúca dacua'aá cuuvi 'cuiitá yā ndúúcu leche n'dai.

³ 'Tíicā cuuvi diiⁿ nī nduuti chí cuaacu níiⁿnyúⁿ n'diichíneeⁿ nī Señor Jesucristo chí n'dai yā.

Jesucristo ní tan'dúúca tuūu ch'εεte chí canduuchi

⁴ Ndís'tiī canéé chí ndaa niiⁿnuúⁿ nī nanáánⁿ Señor Jesucristo ti tan'dúúca 'áámá

tuūu ch'εετε chí canduuchi 'tiicá nī. 'Ii'nyān ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū nguéeé 'cuú'n yā tuuú mii'n ti nadacadínnuun yā chi nguéeé dichíí'vē naati Ndyuūs ndεεvε yā tuūu mii'n chi ya'n'ai chíí'vē chi Cristo.

⁵ Ní ndís'tiī ntúū'n tan'dúúcā tuūu cánduuchi 'tiicá nī ti Ndyuūs 'āā teé yā ndís'tiī vida ngai. Ca'a nī lugar Ndyuūs chí cuta'á yā vida ye'n'e ndís'tiī ní din'dái yā ye'n'e cuerpo ye'n'e ndís'tiī 'áámá yaācū ye'n'e Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs. Ní ndís'tiī canéé chí diín nī ntiinnyu'n ye'n'e chiiduú ye'n'e yaacú 'cūū ní ca'á nī ofrendas nanáán Ndyuūs ndúúcū chí duuchi Jesucristo, ofrendas chí Ndyuūs cuuvi 'cuáán yā.

⁶ Ní 'tíicā canéé nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs cáávā chuū:

Cuin'diichí nī. 'Úú Ndyuūs cu'neé'n yáān Sión 'áámá tuūu ch'εεte ye'n'e cimientu ye'n'e esquina ye'n'e yaācū. Tuūu mii'n n'dεεvé ní ya'n'ai chíí'vē. 'Ii'nyān chí i'téenu yā Señor ye'n'e yú chí tuūu ch'εεte mii'n nguéeé cuuvi 'cuinaán yā ye'n'e Señor ye'n'e yú.

⁷ Ní tuūu mii'n ní neené véeé chíi'vē cucáávā ndís'tiī chí i'téenu nī Cristo naati nguéeé 'tíicā tuūu mii'n nanáán 'ii'nyān chí nguéeé i'téenu yā. 'Tíicā canéé nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs:

Tuūu míi'n nūu'n chí 'ii'nyān chí din'dái yā yaācū nguéeé 'cūu'n yā ti nadacadínnuun yā chí nguéeé dichíí'vē. Tuuú 'cūū nūu'n ní tuūu chεεte ye'n'é cimientu ye'n'e esquina.

⁸ Ní canéé nguū'n na libro ye'n'é Ndyuūs táámá chí 'tíicā:

Tuuú 'cūū ní dii'n chí cuundí ca'a 'ii'nyān ní tuūu míi'n chíi'n chí cundεεvε 'ii'nyān.

Cuaacu chí indéeé ca'a yā ti nguéeé n'giindiveé'n yā nduudu cuaacu ní Ndyuūs dii'n yā chí 'tíicā canee chí dii'n 'ii'nyān s'ee'n.

Ye'n'e 'ii'nyān chí ye'n'e Ndyuūs

⁹ Ndí's'tiī ní ye'n'e 'ii'nyān chí Ndyuūs ndεεvé yā. Ndí's'tiī ní chiiduú ye'n'e Ndyuūs chí Rey. Ndí's'tiī ní ye'n'e ndaata dεεvé. Ndí's'tiī ní ye'n'e Ndyuūs ndís'tiī. 'Tíicā dii'n Ndyuūs caati ndís'tiī cuuvi caa'n'mán nī chí ch'εεte n'dai chí dii'n Ndyuūs. Ndyuūs n'gai yā ndís'tiī ye'n'e na maai'n ní ndaá nī nanáán yā ná déévé chí n'dεεvé n'dai ye'n'e maán yā.

¹⁰ Ndí's'tiī ní tiempo chí chó'ōo ní nguéeé ye'n'e Ndyuūs ndís'tiī naati maa'n ní 'tiicá nī. Tiempo chí chó'ōo Ndyuūs nguéeé ya'ai 'iinú yā ndís'tiī naati maa'n ní 'tíicā déenu nī chí Ndyuūs ya'ai 'iinú yā ndís'tiī ti ye'n'é Ndyuūs ndís'tiī.

'Ii'nyān chí 'áámá dii'n yā ntiinnyu'n ye'n'e Ndyuūs

¹¹ Ndí's'tiī hermanos ye'n'é chí ne'n'é taavi, 'úú idi'cuiitú ndís'tiī chí tan'dúúcā 'ii'nyān chí snúún yúúní 'tiicá nī ne'n'e chí snéé nī i'n'yee'ndí 'cūū ndís'tiī. Nguéeé dii'n nī nuu'ndi tan'dúúcā chí ne'n'e cuerpo ye'n'é nī chí dii'n nī caati chíi'n chí ne'n'e cuerpo ye'n'é nī ní cue'n'e daā'n'ma'n contra ye'n'é chí ne'n'e staava ye'n'é nī.

¹² 'Cuεetinéeé n'daaca nī nguaa'n 'ii'nyān chí nguéeé i'téenu yā nduudu cuaacu ye'n'é Ndyuūs. Ní 'áará chí nga'n'á 'ii'nyān s'ee'n contra ye'n'e ndís'tiī tan'dúúcā chí ndís'tiī ní 'ii'nyān chí nguéeé n'daacā, 'ii'nyān s'ee'n ní cuuvi snaa'n yā ntiinnyu'n chí n'daacā ca chí idií'n nī. Ní cuuvi 'caa'n'mán yā chí ch'εεte ca Ndyuūs nguuvi chí Ndyuūs ndaa yā taama vmné'n'ēe ní nnguaí yā cuenta ye'n'e nuu'ndi ye'n'e yú.

¹³ Canéé chí dii'n nī tan'dúúcā chí nga'n'á 'ii'ntyén'ē 'āā du'ú nūu'n chí véeé nduuti chí sa'n'ā rey o chí 'ii'ntyén'ē ch'εεte. Ní n'daacā canee nī nanáán yā caavā chí ndís'tiī ní ye'n'é Señor Ndyuūs ye'n'e yú ndís'tiī.

¹⁴ Ní dii'n nī chí nga'n'a 'ii'nyān 'ii'ntyén'ē chí Ndyuūs s'neé'n yā mii'n caati 'ii'ntyén'ē cuuvi ca'a yā castigo 'ii'nyān chí nguéeé n'daacā idií'n yā ní cuuvi caa'n'mán yā chí ch'εεte 'ii'nyān chí n'daacā idií'n yā.

¹⁵ Ti chuū ní chíi'n chí Ndyuūs ne'n'é yā chí dii'n nī. Ní cáávā chí ndís'tiī din'daacá nī, 'ii'nyān chí zozzo yā ní nguéeé deenu yā nguéeé cuuvi caa'n'mán yā dε'ε vεε contra ye'n'e ndís'tiī.

¹⁶ Ní 'cuεetinéeé nī tan'dúúcā 'ii'nyān chí canéé libre yā. Nguéeé dii'n nī chíi'n chí nguεε n'daacā cucáávā chí canéé libre nī, ní nga'n'á nī chí cuuvi dii'n nī 'túúcā. N'daacā ca chí 'cuεetinéeé n'daacá nī ti ndís'tiī 'ii'nyān chí 'áámá canee chí dichíí'vē Ndyuūs.

¹⁷ Ní dii'n nī honrar nducyaaca 'ii'nyān. Ní diné'n'e nī nducyaaca hermanos ye'n'e yú.

'Va'á nī Ndyuūs ní diíⁿ nī honrar emperador chi 'iiⁿntyéⁿē.

Yeⁿe chi Cristo n'geenu yā ngii chi ejemplo yeⁿe yú

¹⁸ Ndís'tiī 'iiⁿyāⁿ criados chi chí^vē, diíⁿ nī respetar patrón yeⁿe ní ní diíⁿ nī tan'dúú^cā chi ngaⁿ'a patrón yeⁿe nī, nguéé dámaāⁿ patrón yeⁿe nī chi din'daacā ní n'dai yā naati patrón yeⁿe nī chi nguéé din'daacā yā ní taaⁿ yā.

¹⁹ Caati n'daacā ca chi cuchεε nī taachi n'geenu nī ngii cáávā cosas chi nguéé n'daacā chi diiⁿ 'iiⁿyāⁿ chi contra yeⁿe nī. Ní cuchεε nī ti deenu nī chi n'daacā idiiⁿ nī. 'Tíicā Ndyuūs neⁿe yā chi diiⁿ nī.

²⁰ ¿Dε'ē ch'εετε chuū nduuti chi n'geenu nī ngii ti véé nuuⁿdi yeⁿe nī ni 'tíicā castigo yeⁿe nī, ní ichéε nī? Nguéé ch'εετε chuū. Naati nduuti chi n'geenu nī ngii ti n'daacā idiiⁿ nī ni ngiinū ngiinū cuchεε nī tuuⁿ'mi ní Ndyuūs nadi'viicú yā ndís'tiī.

²¹ Ní yaaⁿ'ví yā ndís'tiī caavā chi diiⁿ nī 'tíicā. Cristo 'āā ch'eenú yā chíi cáávā s'uuúⁿ ní s'neéⁿ yā 'áámá ejemplo yeⁿe yú. Ní s'uuúⁿ canéé chi 'tíicā nūuⁿ diiⁿ yú tan'dúú^cā chi diiⁿ yā.

²² Cristo miiⁿ nguéé diiⁿ yā mar 'áámá chuundi 'liiⁿ nuuⁿdi ní nguéé chinche'éi yā mar 'áámá.

²³ Ní taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'a taán yā yeⁿe Cristo, Cristo miiⁿ nguéé ngaⁿ'a taán yā yeⁿe yā. Ní taachi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ diiⁿ yā chi Cristo ya'ai ch'eenú yā chíi nguéé caⁿ'ā cúnnaa yā yeⁿe yā. Naati cūnee ngiinú yā nanááⁿ Ndyuūs chi cuaacu chí Ndyuūs caⁿ'á yā n'diichi yā nuuⁿdi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní Ndyuūs diiⁿ yā cosa chi cuaacu.

²⁴ Cristo maán yā candεε yā nuuⁿdi yeⁿe yú na cuerpo yeⁿe maán yā taachi ch'ti yā na cruz. Ní 'íicú s'uuúⁿ ní cuuvi diiⁿ yú tan'dúú^cā chi n'dii yú yeⁿe nuuⁿdi yeⁿe yú. Ní maaⁿ ní 'cuεεtinee yú yeⁿe nducuéⁿē chi n'daacā. Ní 'āā nnduuvá yeⁿe yú yeⁿe castigo yeⁿe nuuⁿdi yeⁿe yú cáávā chi Cristo naca'ái yā cáávā nuuⁿdi yeⁿe yú.

²⁵ Tiempo chi chó'ōo s'uuúⁿ ní tan'dúú^cā 'iiti cuūchī chi nindai tī 'tíicā s'uuúⁿ naati maaⁿ ní ndaa yú nanááⁿ Cristo chi candéε yā cuidado s'uuúⁿ tan'duucā 'áámá pastor. Cristo ní candéε yā cuidado alma yeⁿe yú.

3

Yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí 'nínndívaacu chi canéé chi 'caandiveéⁿ yā yeⁿe ví'ṭ

¹ 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī n'daataá chi 'nínndívaacu tá, canéé chi diiⁿ nī chi ngaⁿ'ā isaⁿ'ā yeⁿe nī. Ní nduuti chi isaⁿ'ā yeⁿe nī nguéé i'téenu sa Cristo, cuuvi cu'téenu sa Cristo cáávā n'daataá yeⁿe sa tí n'daacā n'gεεtinée tá. 'Áará chi nguéé ngaⁿ'ā ta mar 'áámá nduudu yeⁿe Cristo tuuⁿ'mi ní cuuvi cu'téenu sa Cristo.

² Caati n'diichi sa chi n'daataá yéⁿe sa yeⁿe nducuéⁿē chí idiiⁿ tá ní n'daacā ní diiⁿ tá respetar isaⁿ'ā tá.

³ Ní n'daataá chi n'dai tá chi véé isaⁿ'ā yeⁿe tá nguéé canéé chí sta'a tá cosas ní s'nuuⁿ tá cosas miiⁿ na cuerpo yeⁿe tá chí diiⁿ chí n'dεεvεε maaⁿ tá. Ní nguéé neené n'dεεvéé diiⁿ tá tiiⁿ tá o sta'a tá cosas yeⁿe 'diiⁿnguāⁿ o catecai chí ya'ai chí^vē chí snee tá chí cuuvi dich'εεté maaⁿ tá táⁿ'ā.

⁴ Naati n'dεεvéé chí yeⁿe tá canee chí cūnee yeⁿe maaⁿ tá ní canéé chí n'dεεvεε tá ndúú^cū espíritu yeⁿe tá chí ndiicúúⁿ. Ní canee 'diiⁿ tá. Chuū ní dichí^vē nanááⁿ Ndyuūs.

⁵ Caati tiempo chí chó'ōo 'tíicā idiiⁿ n'daataa s'eeⁿ chí yeⁿe Ndyuūs, n'daataa chí i'téenu ca Ndyuūs ní s'teenu tá chí ngaⁿ'ā isaⁿ'ā yeⁿe tá.

⁶ Ní táⁿ'ā Sara 'tiicá ntúūⁿ diiⁿ tá. S'teenu tá isaⁿ'ā yeⁿe tá chí nguuvi Abraham. Ní ngaⁿ'ā tá isaⁿ'ā yeⁿe tá: N'dii ní señor yeⁿe. Maaⁿ ní ndís'tiī cuuvi diiⁿ nī tan'dúú^cā chí ndís'tiī daiya Sara ndís'tiī nduuti chí n'daacā idiiⁿ nī ní nguéé 'va'á nī yeⁿe mar 'áámá.

⁷ Ní 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī saⁿ'ā chí véé n'daataá yeⁿe nī. 'Cuεεtinée nī ndúú^cū tá ní diiⁿ nī respetar n'daataá yeⁿe nī. Ní diiⁿ nī honrar n'daataá yeⁿe nī tan'dúú^cā chí deenu nī chí n'daacā ti n'daataa miiⁿ nguéé véé fuerzas yeⁿe tá tan'dúú^cā 'áámá saⁿ'ā. Ní 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs yeⁿe vaadi n'dai yeⁿe yā ca'a yā vida yeⁿe tá daama daama tan'dúú^cā chí tee yā ndís'tiī saⁿ'ā. Ní ndís'tiī saⁿ'ā diiⁿ nī 'túú^cā ní nguéé du'u vεε chí di'vaachí ndís'tiī yeⁿe chí diiⁿ nī taachi ngaⁿ'angua'á nī.

Yeⁿe chi n'geenu yú ngii caavā chí n'daacā idiiⁿ yú.

8 Ní yeⁿe nducueⁿē canéé chi dáámá nūⁿ nadacadíⁿuuⁿ nī nducyaaca ndís'tiī ní dáámá nūⁿ nadacadíⁿuuⁿ nī na staava yeⁿé nī. Dinéⁿe nī 'aama nī taama nī tan'dúú^cā chi cuáácú chi vi'í nī. Ní ya'ai 'iinú nī 'aamá nī taama nī. Ní diiⁿ chi ndiicúúⁿ nī 'aamá nī ndúú^cū taama nī.

9 Taachi 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā ndúú^cū nī nguéeⁿ idiíⁿ nī chi nguéeⁿ ndaacā ndúú^cū yā. Ní taachi 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ n'daacā caaⁿ'máⁿ yā yeⁿé nī nguéeⁿ cunncáā caaⁿ'máⁿ nī yeⁿe yā. Ndaacā ca diíⁿ nī ní caaⁿ'máⁿ nī ndúú^cū 'iiⁿ'yāⁿ s'tiī ní di'viicú nī 'iiⁿ'yāⁿ s'tiī. 'Tíicā Ndyuūs cuuvi di'viicú yā ndís'tiī. Ndyuūs yaa'ví yā ndís'tiī chi cuuvi yeⁿé yā ti diíⁿ yā 'tíicā nduucú nī.

10 Canéé nguūⁿ na libro yeⁿé Ndyuūs 'tíicā:

'Iiⁿ'yāⁿ chi neⁿe chi yeenú yā ndúú^cū vida yeⁿé yā ní neⁿé yā chi véé nduuyu yeⁿé yā, 'āā ntéé canéé chi caaⁿ'máⁿ yā dendu'ū chi nguéeⁿ n'daacā. Ní nguéeⁿ caaⁿ'máⁿ yā nduudu yaadi.

11 Canéé chi divíi yā yeⁿe nducueⁿē chi nguéeⁿ n'daacā ní dámaāⁿ diíⁿ yā chi n'daacā. Canéé chí neⁿé yā vaadī 'diiíⁿ ní diíⁿ yā nducueⁿē chi véé vaadī 'diiíⁿ yeⁿe yā.

12 Señor Ndyuūs yeⁿe yú maáⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chi din'daacá yā. Ní cueⁿe daāⁿmaⁿ n'giindiveéⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'angua'á yā. Ní Señor yeⁿe yú ní contra yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yā.

13 ¿Du'ú 'iiⁿ'yāⁿ chi'nuucá'ai yā ndís'tiī nduuti chi ndís'tiī nducueⁿē tiempo diíⁿ nī chi n'daacā? Nguéeⁿ diíⁿ yā 'tíicā.

14 Ní nduuti chi ndís'tiī n'geenu nī ngii cáávā chi n'daacā idiíⁿ nī tuu'mi ní yeenú nī. Nguéeⁿ diíⁿ 'va'a nī yeⁿē mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ní nguéeⁿ di'yáá nī cuuvi.

15 Canéé chí dich'εεté nī Cristo na staava yeⁿé nī ní 'cuaáⁿ nī lugar Cristo chi 'iiví nī. Ní canéé listo nī chi cuuvi nan'guεεcútaⁿ'á nī 'āā du'ú nūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi intiinguuneeⁿ ndís'tiī 'tíicā: Ndís'tiī de'ē cáávā chi cūnee ngíínú nī yeⁿe Ndyuūs yeⁿé nī. Ní taachi nan'guεεcútaⁿ'á nī yeⁿe yā diíⁿ nī chi ndiicúúⁿ n'dai nī. Ní diíⁿ nī respetar 'iiⁿ'yāⁿ.

16 'Cuεεtinéé n'daacā nī chi nguéeⁿ véé chi nadacadíⁿuuⁿ nī yeⁿē chi nguéeⁿ n'daacā chi diíⁿ nī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi cunncáā ngaⁿ'a yā yeⁿe chi n'daacā chi diíⁿ nī caavā chi i'téenu

nī Cristo, cuuvi 'cuináaⁿ yā cáávā chi ngaⁿ'á yā.

17 N'dáácā ca chi 'cueenu yú cuuvi cáávā cosas chi n'daacā idiíⁿ yú nduuti chi Ndyuūs neⁿé yā 'tíicā, nguéeⁿ ti cáávā cosas chi nguéeⁿ n'daacā idiíⁿ yú.

18 Cristo miiⁿ maáⁿ yā ch'eenú yā chií chi ch'ií yā cáávā nuuⁿndi yeⁿe yú ní 'áámá vmnéⁿ'ēe ch'ií Cristo cáávā nuuⁿndi yeⁿe nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, ní nguéeⁿ nuuⁿndi yeⁿé yā. Ní ch'ií yā caati cuuvi candéε ya s'uuúⁿ nanááⁿ Ndyuūs. Cuáácú ch'ií cuerpo yeⁿé yā naati espíritu yeⁿé yā nduuchi.

19 Ní espíritu yeⁿe Cristo cuayiivi chi ch'ií yā cheⁿe yā ní caⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿé Ndyuūs nanááⁿ espíritu s'eeⁿ yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi n'dií. Ní espíritu s'eeⁿ ní preso yā na lugar yeⁿe espíritu s'eeⁿ.

20 Espíritu s'eeⁿ ní yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéeⁿ ch'iindiveéⁿ yā Ndyuūs 'áámá tiempo chí 'āā chó'ōo. Ní Ndyuūs canee ngíínú yā ní 'diiíⁿ canéé yā chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndaacadaamí yā yeⁿē nuuⁿndi yeⁿe yā 'naaⁿ tiempo chí saⁿ'ā Noé din'dái sa 'áámá arco chí barco ch'εεεε. Ní ch'εεti barco miiⁿ n'duuví 'iiⁿ'yāⁿ, dámaāⁿ niini yā, ní nguaⁿ'ai yā yeⁿe nuūⁿnī.

21 Ní nuūⁿnīⁿ miiⁿ ní tan'dúú^cā nuūⁿnīⁿ chi ngεεdíⁿnuūⁿnīⁿ yú chi nanguaⁿ'āi s'uuúⁿ. 'Tíicā nuuⁿnīⁿ miiⁿ. Taachi ngεεdíⁿnuūⁿnīⁿ yú nguéeⁿ caavā chi naaⁿnu cuerpo yeⁿe yú naati cáávā chí 'áámá compromiso yeⁿe yú nanááⁿ Ndyuūs. Ní n'daacā diíⁿ yú chuū ndúú^cū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe yú. Ní Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ chí i'teenu yú Cristo cáávā Cristo nducueⁿ yā yeⁿē nguaaⁿ tináⁿ'ā.

22 Ní Cristo miiⁿ cunaⁿ'á yā na va'ai ch'εεti nguuvi ní maaⁿ canee yā lado yeⁿe honor yeⁿe Ndyuūs chí lado tá cuaacu. Ní Cristo ngaⁿ'a ntiíⁿnyúⁿ yā yeⁿé ángeles ndúú^cū 'iiⁿntyéⁿē ní yeⁿē poderes chí véé.

4

Canee chí dichíⁿ've yú Ndyuūs tan'dúú^cā chí Ndyuūs tee yā fuerzas s'uuúⁿ

1 Tan'dúú^cā Cristo ch'eenú yā chií ní diíⁿ yā sentir na cuerpo yeⁿé yā 'tiicá ntúūⁿ ndís'tiī canéé chí cuta'á nī fuerzas yeⁿé nī cáávā tiempo chí caⁿ'á nī 'cueenú nī cuuvi.

Maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí ch'eenú yā chíi ní diíⁿ yā sentir na cuerpo yeⁿ'é yā 'āā ntéé neⁿ'é yā dinuuⁿndi yā.

2 Ní ndíí maaⁿ ndís'tiī canee chí diíⁿ nī tanducuéⁿ'ē chí neⁿ'e Ndyuūs chí diíⁿ nī tanducuéⁿ'ē nguuví yeⁿ'e nī. Ní nguéé diíⁿ nī tan'dúúca chí maaⁿ cuerpo yeⁿ'é nī neⁿ'e chí diíⁿ nī.

3 Tiempo chí 'āā chó'ōo ní diíⁿ yú tan'dúúca 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé yeⁿ'e ndaata Israel chí nguéé i'téenu yā Ndyuūs. Tiempo miiⁿ ní diíⁿ yú cosas chí nguéé n'daacā. Ní diíⁿ yú nuuⁿndi tan'dúúca chí neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yú chí diíⁿ yú. Ní 'cuūⁿ'vi yú ní cho'o nee che'e yú taachi véé fiesta yeⁿ'ē chí che'e yú. Ní cu'u ca yú vino. Ní s'teenu yú santo s'eeⁿ chí ídolo s'eeⁿ.

4 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí nguéé i'téenu yā Cristo, ¿De'ē cáávā chí nadacadínuuⁿ yā chí ndís'tiī nguéé nduuvídaamá nī ndúúcu yā, ní nguéé idiíⁿ nī ndúúcu yā cosas chí nguéé n'daacā? Ní chííⁿ chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cunncáā ngaⁿ'a yā yeⁿ'é nī.

5 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ canéé chí nga'a yā cuenta yeⁿ'e vida yeⁿ'e maán yā nanáán Cristo chí diíⁿ yā juzgar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chí canduuchi ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí n'díí.

6 Ní cáávā chuū Cristo ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'e maán yā nanáán espíritus yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí n'díí caati espíritus yeⁿ'e yā cuuvi canduuchi tan'dúúca chí Ndyuūs canduuchí yā. Ní Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ taachi ch'εεtineé yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū tan'dúúca chí n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e nducyaáca 'iiⁿ'yāⁿ chí snee yā iⁿ'yeeⁿndi 'cūū.

7 'Āā cháā snee niiⁿnuúⁿ nguuví chí 'cuiinu tanducuéⁿ'ē dendu'ū. Ní cáávā chuū 'cuεεtinee n'daacā nī ní 'āā de'é ora nūuⁿ ní cuuvi caaⁿ'maⁿngua'á nī.

8 Ní yeⁿ'ē tanducuéⁿ'ē dineⁿ'e cá nī 'aama nī taama nī caati taachi dineⁿ'e cá nī tuuⁿ'mi ní inadīch'εεcú nī nuuⁿndi yeⁿ'ē 'áámá nī taama nī.

9 'Cuaáⁿ nī 'áámá nī taama nī na vaacu nī ní nguéé 'cuεεcu cheendí nī.

10 Ní ca'áámá ca'aama nī ní diíⁿ nī servir taamá nī ndúúcu ntiⁿ'nyuⁿ chí Ndyuūs itée yā chí diíⁿ nī. Ní canéé chí diíⁿ n'daacā nī ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'é nī chí Ndyuūs itée yā ca'aama ca'aamá nī ti Ndyuūs itée yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē chí n'dai taavi yeⁿ'e yā.

11 Nduuti chí 'áámá nī candεε nī nduudu cuaacu canéé chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Nduuti chí 'aamá nī diíⁿ nī ntiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yaácū canéé chí diíⁿ yā ndúúcu nducuéⁿ'ē fuerzas yeⁿ'é yā chí Ndyuūs ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ. Ní yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chí ndís'tiī diíⁿ nī canéé chí diíⁿ nī chí cuuvi dich'εεté nī Ndyuūs cucáávā Jesucristo. Ní yeⁿ'é Ndyuūs chí ngíí δεενε yeⁿ'e yā ní νεε poder yeⁿ'é yā tanducuéⁿ'ē tiempo. 'Tííca yā.

Canéé chí n'geenu yú ngii ti yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ

12 Ndís'tiī hermanos chí neⁿ'é taavi nguéé nadicadínuuⁿ nī chí cosa chí díitūu nguéé canéé chí chó'ōo yeⁿ'é nī taachi 'iiⁿ'yāⁿ n'diichineeⁿ cá yā ndís'tiī chí ya'ai n'geenu nī ngii ti canéé chí chó'ōo yeⁿ'é nī 'tíicā.

13 Naati canéé chí cuuvi yeenu nī taachi n'geenu nī ngii tan'dúúca Cristo ch'eenú yā chíi. Ní cuayiivi cuuvi yeenu cá nī taachi Cristo ndaa yā taama vmnéⁿ'ēe ní 'cuuⁿ'míⁿ yā chí ch'εεte n'dai ngiichí yā tan'dúúca δεενε ngiichí ch'εεte.

14 Nduuti chí 'iiⁿ'yāⁿ n'gaa'vá yā ndúúcu nī cucáávā chí i'téenu nī Cristo tuuⁿ'mi ní yeenu nī. Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí δεεvé ngii canéé ndúúcu ndís'tiī. 'Áará chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cunncáā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e Cristo, ndís'tiī ní diíⁿ nī honrar Cristo.

15 Ní nduuti chí 'áámá chéé ndís'tiī n'geenu nī ngii 'úú nguéé neⁿ'é chí 'cueenu nī cuuvi caati ch'iiⁿ'núⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ o ididucú nī o nguéé diíⁿ nī tan'dúúca chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é Ndyuūs chí ch'εεte ca.

16 Ní nduuti chí 'áámá cheε ndís'tiī n'geenu nī ngii cáávā chí i'téenu nī Cristo nguéé cuuvi 'cuinaán nī naati canee chí dich'εεté nī Ndyuūs caati 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'a yā chí díí ní yeⁿ'e Cristo dii.

17 'Āā ndaa tiempo chí Cristo caⁿ'á yā n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ní vmnáán vmaⁿ'a caⁿ'á yā n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nduuti chí vmnáán vmaⁿ'a n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e yú, ¿táácā cuuvi yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé i'téenu yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs cuayiivi taachi n'diichí Cristo nuuⁿndi yeⁿ'e yā?

18 Ní nduuti chí ngí'íi chí 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dai cuuvi nanguan'ai yā, ¿de'ē cuuvi ndúúcu

'iiⁿyāⁿ chi nguéé n'daacā diiⁿ yā ní ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi dinuuⁿndí yā ní nguéé i'téenu yā?

19 Ní 'tíicā canee chi diiⁿ yú. Taachi n'geenu yú ngii caavā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ yú 'tíicā, canéé chí diiⁿ yú nducuéⁿ'ē chi n'daacā. Ní canéé chí nga'a yú vida yeⁿ'e yú na ta'a Ndyuūs caati Ndyuūs din'dái yā s'uuúⁿ ní 'indεε yā cuidado s'uuúⁿ. Ndyuūs ní diiⁿ yā chiiⁿ chi ngaⁿ'a yā chi caⁿ'a yā diiⁿ yā.

5

Yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs

1 'Úú Pedro ca'á consejo 'iiⁿntyēⁿ'ē yeⁿ'e yaācū chi snéé nguaaⁿ ndís'tiī. 'Úú 'tiicá ntúūⁿ 'iiⁿntyēⁿ'ē 'úú. 'Úú ngaⁿ'á yeⁿ'e Cristo tan'dúúcā chi ch'eenú yā chiiⁿ ti n'diichí nduucū nduutinaáⁿ maáⁿ. Ní 'tiicá ntúūⁿ véé parte yeⁿ'é vaadī dεεve ngii chi Ndyuūs 'cuuⁿmíⁿ yā s'uuúⁿ cuayiivi.

2 Ndís'tiī 'iiⁿntyēⁿ'ē yeⁿ'e yaācū, idiíⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é nī tan'dúúcā 'áamá pastor chi indεε yā cuidado yeⁿ'e 'iiti cuūchī. 'Tíicā diiⁿ nī ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'é Ndyuūs chi caⁿ'á yā yaācū naachi ndís'tiī ní 'iiⁿntyéⁿ'ē. Nguéé diiⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e nī chi canéé chí diiⁿ nī naati diiⁿ nī ti maáⁿ nī neⁿ'e nī diiⁿ nī caati 'tíicā neⁿ'e Ndyuūs. Nguéé diiⁿ nī caavā chi cuta'á nī tuūmī naati diiⁿ nī ndúúcū nuuⁿmaⁿ staava yeⁿ'é nī chi n'dai.

3 Nguéé diiⁿ nī ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi maaⁿ cuidado yeⁿ'é nī tan'dúúcā chi ndís'tiī ní 'iiví yeⁿ'é yā naati 'cuεetinéé n'daacá nī níicú 'iiⁿyāⁿ cuuvi n'diichí yā ndís'tiī ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi ndís'tiī diiⁿ nī.

4 Ní 'íicú taachi ndaa Jesucristo chi 'iiⁿyāⁿ chí ndíi tiiⁿ chí ícandεε yā cuidado yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā tan'dúúcā 'áamá pastor chi ndii tiiⁿ chí ícandεε yā cuidado 'iiti yeⁿ'é yā, tuuⁿmi ní ndís'tiī cuuvi cuta'á nī 'áamá corona chi nguéé 'cuīinu dεεvé yeⁿ'ē. Nguéé corona yeⁿ'e yaātā chi ítuuvií.

5 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī saⁿ'ā da'caīyāā canéé chí diiⁿ nī tan'dúúcā chi ngaⁿ'a 'iiⁿntyēⁿ'ē yeⁿ'e yaācū. Nducyaaca nī canéé chí ndiicuuⁿ nī ní cunnee nī 'aama nī taama nī caati canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs 'tíicā:

Ndyuūs nguéé neⁿ'e yā 'iiⁿyāⁿ chi nacadínuuⁿ yā chi maáⁿ yā ch'εεte

yā naati ca'á yā nducuéⁿ'ē chi n'dai yeⁿ'e yā 'iiⁿyāⁿ chi ndiicúúⁿ.

6 Maaⁿ ní nducyaaca ndís'tiī ndiicúúⁿ n'dai 'cuεetinéé nī maaⁿ poder yeⁿ'é Ndyuūs ti Ndyuūs cuuvi dich'εεté yā ndís'tiī tiempo chi neⁿ'é yā.

7 Ca'á nī nducueⁿ'ē cuidado chi díitūu yeⁿ'e nī na ta'a Cristo caati Cristo candéé yā cuidado yeⁿ'e ndís'tiī.

8 Canéé listo nī ní nguéé 'cuεetiyaadú nī. Cundεε nī cuidado chi n'daacā 'cuεetinéé nī ti yááⁿ'n'guiinūuⁿ miiⁿ chí contra yeⁿ'e nī chíicá sá ní n'diichi sa ndii 'muuⁿ ní ndii miiⁿ. Ní tan'dúúcā 'áamá 'yáiⁿyāaⁿ cuá'aá n'gai tī ní cachiicá tī ní i'nuúⁿ tī du'u chi cuuvi che'é tī 'tíicā diiⁿ yááⁿ'n'guiinūuⁿ miiⁿ.

9 Nguéé ca'a nī lugar yááⁿ'n'guiinuúⁿ 'cūū naati 'áamá cūnee nī ndúúcū chi i'téenu nī. Ní déenu nī chi 'āā daamá nūuⁿ n'geenu yú ngii tan'dúúcā nducyaaca hermanos chi s'néen yā na núúⁿmaⁿ íⁿ'yeeⁿdī ti i'téenu yā Cristo.

10 Ní cuayiivi chi ch'eenú nī chiiⁿ duuⁿvi tiempo nūuⁿ tuuⁿmi ní Ndyuūs diiⁿ yā chi ndεεve canéé vida yeⁿ'e nī. Ní diituú canéé nī ndúúcū chi i'téenu nī Ndyuūs. Ní Ndyuūs ca'á yā fuerzas yeⁿ'e nī ní diiⁿ yā chí seguro canéé nī ndúúcū chi i'téenu nī. Maaⁿ Ndyuūs miiⁿ ní teé yā nducuéⁿ'ē chí n'dai. Ní maáⁿ yā yaaⁿ'ví yā s'uuúⁿ chí cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ cáavā chí véé parte yeⁿ'e yú ndúúcū dεεve ngii ch'εεte yeⁿ'é yā caati s'uuúⁿ ní yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ.

11 Caaⁿ'maⁿ yú chí Ndyuūs ní ch'εεte n'dai yā ní yeⁿ'é yā véé nducuéⁿ'ē poder chí véé ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'tíicā.

'Cuiinu carta miiⁿ ní yaaⁿ'vi yā 'iiⁿyāⁿ chí n'dai ndís'tiī

12 'Téé nūuⁿ idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'ē ndís'tiī ní hermano Silvano nginnee sa 'úú. Nadicádiinúúⁿ chí Silvano miiⁿ ní hermano chí n'dai taavi. 'Úú teé consejo ndís'tiī chí seguro canee ndís'tiī chí nducuéⁿ'ē chí Ndyuūs itée yā ndís'tiī yeⁿ'e vaadī n'dai yeⁿ'é yā ní yeⁿ'é nī ti neⁿ'é yā ndís'tiī. Maaⁿ ní 'cuεetinéé n'daaca nī ní diituu canee nī ní cuchéé nī yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē chuū.

13 'Iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yaācū chí canéé na yāāⁿ Babilonia chí Ndyuūs didεεvé yā tan'dúúcā s'uuúⁿ: N'dai ndís'tiī, ngaⁿ'a yā. 'Tiicá ntúūⁿ

Marcos chi tan'dúúcā daiyá: N'daí ndís'tiī,
ngaⁿ'a sa.

¹⁴ Ndís'tiī hermanos: N'daí nī, ngaⁿ'a nī
'aama nī taama nī ti neⁿ'é nī 'aama nī taama
nī ti yeⁿ'é Cristo ndís'tiī. Ní Ndyuūs téé yā
vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā nducyaacá ndís'tiī chi
yeⁿ'e Cristo. 'Tíicā cuuvi.

CARTA CUAYIIVI YEⁿ'E SAN PEDRO

*Pedro idinguúⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ
chi i'téenu yā Cristo*

1 'Úú Simón Pedro 'úú ní 'úú ní apóstol yeⁿ'e Jesucristo. Ní candéé nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ti Ndyuūs dichó'o yā 'úú. Ní 'úú dichíí'vē Jesucristo. Dinguúⁿ carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi 'āā i'téenu n'dai yā Jesucristo tan'dúúcā nú'suu. 'Tíicā diiⁿ Ndyuūs ndúúcū Salvador chi Jesucristo ti cuaacu yā.

2 'Úú neⁿ'é chi ndís'tiī cuta'á nī nducueⁿ'ē vaadī n'dai ndúúcū vaadī 'diiⁿ chi Ndyuūs téé yā ndís'tiī, ní cáávā chi deenū n'daacá nī yeⁿ'é Ndyuūs chiida yú ndúúcū Jesucristo yeⁿ'e yú.

Yeⁿ'ē vida yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Jesucristo

3 Ndyuūs cáávā poder yeⁿ'é yā 'āā tee yā s'uuúⁿ tanducueⁿ'ē caati cuuvi 'cuεεtinéé n'daāca yú ní cuuvi dich'εεε yú Ndyuūs. Ní 'tíicā cuuvi diiⁿ yú ti deenu yú Jesucristo chi ch'εεε maáⁿ yā ní diiⁿ yā vaadī n'giinu. Ní Jesucristo yaa'ví yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ.

4 Ní Cristo 'āā tee yā s'uuúⁿ promesas chí n'dεεvéé n'dai ní ng'εεε ca. Ní cucáávā promesas miiⁿ ndís'tiī ní cuuví cuta'á nī yeⁿ'e vida ngai chí yeⁿ'e Ndyuūs. Ní cuuvi nnguaⁿ'ai nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, nuuⁿndi chi maaⁿ cuerpo yeⁿ'e yú neⁿ'e chi diiⁿ yú.

5 Maaⁿ chi i'téenu nī Jesucristo candéé nī cuidado chi n'daacā ca 'cuεεtineé nī. Ní taachi n'daacā ca 'cuεεtineé nī tuu'mi ní ca'cueéⁿ nī caati cuuvi deenu cá nī.

6 Ní taachi déénú cá nī tuu'mi ní ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ nī yeⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'é nī. Ní taachi diiⁿ nī chi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ nī yeⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'é nī tuu'mi ní cuchεε nī yeⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'e nī. Ní taachi cuchée nī yeⁿ'e maaⁿ cuerpo yeⁿ'é nī tuu'mi ní diiⁿ nī tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chí diiⁿ nī.

7 Ní taachi 'āā diiⁿ nī tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chí diiⁿ nī tuu'mi ní dineⁿ'é nī 'áámá nī taama nī. Ní taachi dineⁿ'é nī

'áámá nī taama nī tuu'mi ní 'áámá dinéⁿ'e nī 'iiⁿ'yāⁿ.

8 Ní yeⁿ'ē tanducueⁿ'ē chuū, nduuti chí ndís'tiī diiⁿ nī ní n'dai n'dai diiⁿ nī tuu'mi ní cuuvi diiⁿ nī ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú. Ní dichíí'vε nī Señor yeⁿ'e yú. Ní chuū diiⁿ chí dichíí'vε chí deenu n'daāca cá nī Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

9 Ní nduuti chí 'áámá nī nguéeⁿ diiⁿ nī tanducueⁿ'ē chuū tuu'mi ní ndís'tiī ní tan'dúúcā 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí ngueenááⁿ 'tiicá nī ti nguéeⁿ cuuvi snaaⁿ nī chí yaⁿ'ai. Ní nguéeⁿ n'gaacu nī chí nduuvi dεεvε nī yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e nī chí diiⁿ nī cuááⁿ vmnaaⁿ taachi caama i'téenu nī Jesucristo.

10 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é cáávā nducueⁿ'ē chuū candεε cá nī cuidado chí 'aama canéé n'daaca nī ndúúcū chí i'téenu nī. Ní canee nī seguro chí Ndyuūs yaa'ví yā ndís'tiī chí cuuvi yeⁿ'é yā ndís'tiī. Ní ndεεvéé yā ndís'tiī. Ní nduuti chí diiⁿ nī dendu'ū chí 'túúcā tuu'mi ní 'āā ntéé de'ē cáávā chí diiⁿ nī nuuⁿndi.

11 Ní taachi diiⁿ nī 'túúcā Jesucristo téé yā lugar ndís'tiī chí cuuvi ndaa nī naachi canee Señor Jesucristo chí nadanguaⁿ'ai yā s'uuúⁿ ní naachi cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yā yeⁿ'ē.

12 Ní cáávā chuū 'úú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ idiíⁿ chí ndís'tiī n'gaacu nī yeⁿ'ē tanducueⁿ'ē chuū 'áará chí deenú n'dai nī yeⁿ'ē. Ní n'gεεtinéé n'daaca nī ní n'giindivééⁿ n'daaca nī nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs.

13 'Úú nadacájiinúúⁿ chí n'daāca ca neⁿ'e chí canduuchi cá chí 'tíicā diiⁿ chí ndís'tiī cuuvi nan'gaacu nī yeⁿ'e tanducueⁿ'ē chuū.

14 Señor Jesucristo yeⁿ'e yú 'āā ch'iⁿ'í yā 'úú, Pedro, 'tíicā. 'Āā ntéé 'nááⁿ canduuchi ní 'cuūví.

15 'Tiicá ntúūⁿ idiíⁿ chí ndís'tiī n'gaacu nī cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ yeⁿ'e dendu'u 'cūū taachi 'āā n'dií.

'Iiⁿ'yāⁿ n'diichí yā dεεvε ngii yeⁿ'e Cristo

16 Chííⁿ chí nús'uu ca'cueéⁿ 'nū ndís'tiī yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí ndaa ntuúⁿ yā ndúúcū poder yeⁿ'é yā nguéeⁿ yeⁿ'e vaanicadíinūⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. 'Tíicā nús'uu 'āā n'diichí 'nū ndúúcū nduutinaáⁿ maáⁿ 'nū Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí neené ch'εεε.

17 Ní n'diichí 'nū chí Cristo ní neené ch'εεε yā taachi Ndyuūs chiida yú dich'εεε

yā Jesucristo ní ca'a yā Cristo chi dεεvé taavi ngii yā. Caati Ndyuūs chi dεεve ngii ca ngaⁿá yā yeⁿe Cristo ní n'giindiveéⁿ 'nū nduudú 'cūū. Chuū caⁿa Ndyuūs: Sáⁿa 'cūū chi daiyá chi neⁿe taavi ní 'úú nééne yeenú yeⁿe daiyá.

¹⁸ Ní nú'sūū maáⁿ 'nū ch'iindiveéⁿ 'nū nduudu 'cūū chi chiica yeⁿe va'ai chεeti nguuvu taachi cueⁿé 'nū ndúúcu Jesucristo na yiicū chi duuchi N'dεεvé N'dai.

¹⁹ Maaⁿ ní cu'téenu cá 'nū chi nduudu cuaacu chi 'iiⁿyāⁿ profetas candée yā tiempo chi 'āā chó'ōo ní cuaacu. N'daacā ca chi ndís'tiī i'neeⁿveéⁿ nī nduudú 'cūū. Nduudú 'cūū tan'dúúca 'áámá chidεεve chi ngii yaⁿa na 'áámá cuaaⁿ chí maáiⁿ. 'Tíicā yeⁿe, ní chidεεve ní ngii ndii tiempo chi ndaá nguuvu ní can'daā 'íⁿnyúⁿ chi nguuvu 'yuudi chí nduudu cuaacu ní canee na staava yeⁿe nī.

²⁰ Neⁿé chi ndís'tiī vmnááⁿ vmnaaⁿ nadacadíinuⁿ nī yeⁿe chuū. Mar 'áámá nduudu yeⁿe libro yeⁿe Ndyuūs chi ngaⁿa yeⁿe 'áámá dendu'ū chi cuchii ndís'tiī nguée dámaāⁿ maáⁿ nī cuuvi deenú nī yeⁿe.

²¹ Ní nduudu cuaacu chi ngaⁿa profetas tiempo chi chó'ōo nguée ngaⁿa yā yeⁿe chi nadacadíinuⁿ yā maáⁿ yā naati Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs yaa'ví yā profetas nduudu cuaacu chí caⁿa yā. Ní nduudu yeⁿe yā ngiica yeⁿe Ndyuūs ti 'áámá diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Ndyuūs.

2

Yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nguée ca'cueéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs

¹ Tiempo chí chó'ōo nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ Israel véé 'iiⁿyāⁿ profetas chí nguée ngaⁿa yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs. 'Tiicá ntúūⁿ tiempo maaⁿ caⁿa n'dai maestros yeⁿe yaācū nguaaⁿ ndís'tiī chí nguée caaⁿmáⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs. Ní candée n'de'ei yā nduudu chí nguée cuaacu chí diíⁿ chí nguée i'téenu nī Cristo. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caaⁿmáⁿ yā contra yeⁿe Jesucristo chí nadanguáⁿai yā 'iiⁿyāⁿ. Ní chííⁿ chí diíⁿ yā diíⁿ chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ niiⁿnuuⁿ niiⁿnuúⁿ nūuⁿ 'cuiinú maáⁿ yā.

² 'Áará chí nguée 'tíicā chiiⁿ chí ngaⁿa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ ní caandiveéⁿ yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní diíⁿ yā chí nguε

n'daacā tan'dúúca chí diíⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní nguée n'daacā ngaⁿa 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe yúúni cuaacu chí evangelio chí nduudu ngai yeⁿe Jesucristo.

³ Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ca'cueéⁿ yā nduudu chí ngiica yeⁿe chí maáⁿ yā nadacadíinuⁿ yā ti neⁿé yā tuumī chí ndís'tiī ca'á nī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. 'Āā 'naaⁿ tiempo chí Ndyuūs 'āā n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿe yā ní 'āā ngaⁿá yā chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā condenado yā.

⁴ Deenu yú chí Ndyuūs nguée nadich'εεcú yā yeⁿe ángeles chí dinuuⁿndí yā naati s'neéⁿ yā cuaaⁿ chuva'ai na infierno ní s'neéⁿ yā naachi maaíⁿ. Ní dichiiichí yā ángeles ndúúcu cadenas. Ní ángeles cūnee yā miiⁿ ndii nguuvu chí Cristo caⁿá yā n'diichi yā nuuⁿndi.

⁵ Ní deenu yú chí Ndyuūs 'āā idi'cuiinú yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿe taachi diíⁿ yā chí chee cúúvī vmnááⁿ iⁿ'yeeⁿdí ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chí nguée n'daacā idiíⁿ yā. Ndyuūs dámaāⁿ nadinguaⁿai yā saⁿa Noé chí candée sa nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs ndúúcu táámá ndεēchē 'iiⁿyāⁿ. Tanaⁿa cá yā ní ch'i yā.

⁶ 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs diíⁿ yā condenar 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yáāⁿ Sodoma ndúúcu yaāⁿ Gomorra. Ní di'cuiinú yā yáāⁿ s'eeⁿ chí nduuví yāiyāá cáávā chí dicho'ó yā nguuchi yáⁿa vmnaaⁿ yáāⁿ s'eeⁿ. Ní 'íicú Ndyuūs s'neeⁿ yā ejemplo 'cūū chí 'iiⁿyāⁿ chí cuchii cuayiivi, ní nguée n'daacā idiíⁿ yā, cuuvi deenú yā táácā cuuvi chó'ōo yeⁿe yā.

⁷ Naati Ndyuūs nadanguaⁿai yā yeⁿe yáāⁿ s'eeⁿ saⁿa Lot chí saⁿa n'dai, saⁿa chí ch'eenu sa chí caavā chí diíⁿ 'iiⁿyāⁿ chí nguée n'daacā.

⁸ Ní Lot miiⁿ chí n'dai sa canée sá nguaaⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní nguuvu nguuvu n'diichi sa ní n'giindiveeⁿ sa nducuéⁿe chí diíⁿ yā chí nguée n'daacā. Ní n'geenu sa ngii na staava yeⁿe sa.

⁹ Ní nduuti chí Ndyuūs diíⁿ yā 'túúca tiempo chí 'āā chó'ōo 'tiicá ntúūⁿ Ndyuūs deenú yā táácā chí nadanguáⁿai yā 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguée n'daacā idiíⁿ yā chí n'diichineeⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yā. 'Tiicá ntúūⁿ Ndyuūs deenú yā táácā ca'á yā testigo 'iiⁿyāⁿ chí nguée n'daacā ndí taachi ndaa nguuvu

chi n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿe nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ.

10 Tiicá Ndyuūs ca'a yā castigo 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā nuuⁿndi tan'dúú^cā chi neⁿe cuerpo yeⁿ'é yā. Ní nguéé n'giindiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'e 'iivú Ndyuūs. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé 'va'á yā chi caaⁿ'maⁿ yā cosas chi nguéé ndaacā yeⁿ'e 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē. Ní nguéé 'va'á yā yeⁿ'ē mar 'áámá. Ní diíⁿ yā nducuéⁿ'ē nuuⁿndi chi neⁿ'e yā.

11 Ní ángeles nguéé 'tíica yā. 'Áará chi ditiinu cá yā nguéé ti 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē s'eeⁿ ti taachi ndaá yā nanááⁿ Señor Jesucristo yeⁿ'e yú nguéé cunncáⁿ ngaⁿ'a ángeles contra yeⁿ'e 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē s'eeⁿ.

12 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ diíⁿ yā tan'dúú^cā 'yúudu taáⁿ diíⁿ tī ní nguéé nadacadíⁿnuuⁿ tī. 'Tíicā diíⁿ yā. Ní tan'dúú^cā 'iiti taaⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ n'nuúⁿ yā ní n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiti, 'tíicā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní cunncáⁿ ngaⁿ'a yā yeⁿ'e dendu'ū chi nguéé ituumicadíⁿnuuⁿ yā. Ní 'cuūví yā tan'dúú^cā 'áámá 'iiti taaⁿ.

13 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ch'eenú yā chii caati 'āā diíⁿ yā chi tanáⁿ'a yā ch'eenú yā chii. Maaⁿ ní yeenú yā chi dinuuⁿndi yā tan'dúú^cā chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'é yā. Ní nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'á yā ndúú^cu nī ní che'é yā ndúú^cu nī taachi v'éé 'viicu yeⁿ'e nī tuu'mi ní nadacadíⁿnuuⁿ yā chi nginnche'éí yā ndís'tiī. Ní chuū ni cosa chi cuuvi 'cuinaáⁿ yā yeⁿ'ē.

14 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ taachi n'diichí yā 'áámá n'daataá neⁿ'é yā caⁿ'á yā ndúú^cu n'daataá miiⁿ. Dámaāⁿ neⁿ'é yā dinuuⁿndi yā ní nginnche'éí yā 'iiⁿ'yāⁿ chi debil staava yeⁿ'é yā chi dinuuⁿndi yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ deenu n'dai yā na staava yeⁿ'é yā chi neⁿ'é yā dendu'ū chi nguéé n'daacā. Ní Ndyuūs ngaⁿ'a yā yeⁿ'e yā 'tíicā: Δε'ε chúú cā ya'ai yeⁿ'é yā ti condenado yā.

15 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ diví yā yeⁿ'e yúúⁿi cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs ní chiicá yā yúúⁿi chí neⁿ'e maáⁿ yā. Diíⁿ yā tan'dúú^cā chi diíⁿ profeta Balaam chi daiya saⁿ'ā Beor. Tiempo chi chó'ōo Balaam miiⁿ neⁿ'e sa diíⁿ sa ganar tuumī yeⁿ'e chi nguéé n'daacā chi diíⁿ sa.

16 Ní taachi cueⁿ'e sa ndúú^cu burro yeⁿ'e sa, burro yeⁿ'e sa ngaⁿ'á tī ndúú^cu nduudu yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ní diíⁿ tī repretender saⁿ'ā Balaam miiⁿ yeⁿ'ē nuuⁿndi chi diíⁿ sa. Ní 'āā

ntéé diíⁿ sa nuuⁿndi miiⁿ tiempo miiⁿ.

17 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní tan'dúú^cā vaacu nuūⁿnī díyaāi 'tiicá yā. Tan'dúú^cā meēⁿ chi candéē 'yúúⁿi taaⁿ 'tiicá yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní condenado yā ní caⁿ'á yā cho'ó yā naachi diituu n'dái maaíⁿ. Ní miiⁿ canee yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

18 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní ngaⁿ'a yā nduudu n'geεεe chi nguéé dichí'vē. Ní ndúú^cu vicio yeⁿ'e yā, ndúú^cu nducuéⁿ'ē nuuⁿndi chi neⁿ'e cuerpo yeⁿ'e yā, 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní neⁿ'e yā diíⁿ yā chi tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi 'āā nduvidεεv'é yā ní 'āā ntéé caⁿ'á yā ndúú^cu 'iiⁿ'yāⁿ chi dinuuⁿndi yā ní tanáⁿ'a yā neⁿ'é yā nanguεεcúⁿdii ntuúⁿ yā ní dinuuⁿndi yā taama vmnéⁿ'ēe.

19 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nginnche'éí yā 'iiⁿ'yāⁿ ngaⁿ'á yā chi ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi libre yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ maáⁿ yā ní canéé yā prisioneros yeⁿ'e nuuⁿndi chi diíⁿ yā. Ní ca'áámá ca'aama 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé libre yā ní canéé yā maaⁿ poder nuuⁿndi ní nguéé cuuvi cuchεε yā yeⁿ'ē.

20 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú ní yeⁿ'é yā, ní Cristo 'āā nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē chi nguéé n'daacā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní cuayiivi miiⁿ nduuti chi 'iiⁿ'yāⁿ nanguεεcunée yā taama vmnéⁿ'ēe ní diíⁿ yā dendu'ū nuuⁿndi chi yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū tuu'mi ní cunncáⁿ ca canee yā nguéé ti tiempo chi 'āā cuéé i'téenu yā Jesucristo.

21 N'dáácā ca chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé n'diichí yā yúúⁿi cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ti taachi 'āā n'diichí yā yúúⁿi cuaacu tuu'mi ní ndaacādaamí yā yeⁿ'e ley yeⁿ'é Ndyuūs chi Ndyuūs ca'a yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

22 Ní cho'ó yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúú^cā chi ngaⁿ'a 'áámá nduudu cuaacu 'tíicā: 'Yaānā nguεεcunée tī che'e tī chí ndaāchi tī ní cuuchí chi 'iiⁿ'yāⁿ naaⁿnú yā chi δεεve tī ní nguεεcunée tī ngeⁿ'e tī nguεεcundāa tī nguaaⁿ nuūⁿnī ncheētí.

3

Jesucristo ndaá yā taama vmnéⁿ'ēe

1 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é chi neⁿ'e taaví, carta 'cūū ní ndii chí ndii 'úúví chi idinguúⁿ yeⁿ'e nī. Ní na 'uuví carta chi idinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī, neⁿ'é diíⁿ chi nadacadíⁿnuuⁿ nī

yeⁿe nducuéⁿē chi δεενέ n'dai. Ní teé consejo ndís'tiī chi n'gaacú nī yeⁿe nducuéⁿē chi idinguúⁿ.

2 Neⁿé chi n'gaacu nī yeⁿe tiempo chi chó'ōo yeⁿe profetas chi δεενε ní ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu. Ní n'gaacú nī yeⁿe tiempo maaⁿ yeⁿe mandamiento yeⁿe Señor chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. Mandamiento yeⁿé yā ní apóstoles chi'cueeⁿ yā ndís'tiī.

3 Ní vmnááⁿ vmnaaⁿ nadacadínuuⁿ nī yeⁿe chuū chí nguuvi s'eeⁿ chí 'cuiinū iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Véé 'iⁿ'yāⁿ chí duuchinéⁿ yā yeⁿe nducuéⁿē chí yeⁿé Ndyuūs. Ní 'iⁿ'yāⁿ s'eeⁿ díiⁿ yā nuuⁿndi tan'duucā chí maáⁿ yā neⁿe yā.

4 Ní ngaⁿ'á yā: ¿Tíí cánéé promesa chí ngaⁿ'a chí Cristo canéé chí ndaa yā táámá vmnéⁿ'ēe? Ndií tiempo chí 'āā chó'ōo taachi chí 'iⁿ'yāⁿ yeⁿe ndaata yeⁿe yú. 'Āā daamá nūuⁿ canéé tanducuéⁿē ndíí taachi Ndyuūs díⁿ'dái yā iⁿ'yeeⁿdí.

5 'Iⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā 'tíicā nguéé neⁿe yā díiⁿ yā cuenta yeⁿe tiempo chí 'naaⁿ tiempo chí chó'ōo. Tiempo miiⁿ Ndyuūs ngaⁿ'á yā ní ndúúcu nduudu yeⁿé yā díⁿ'dái yā nánguuví ndúúcu iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní iⁿ'yeeⁿdí 'cūū canee ná lugar yeⁿē cáávā nduudu yeⁿé Ndyuūs.

6 Ní iⁿ'yeeⁿdí yeⁿe tiempo chí chó'ōo ní chiitúú nuūⁿnī ní ndai naāⁿ yeⁿē cáávā chí cheeⁿ taaⁿ cúúví.

7 Ní nanguuvi ndúúcu yáⁿ'āa chí véé maaⁿ Ndyuūs cáⁿ'á yā orden yeⁿē chí canéé chí candéé yā cuidado yeⁿē ndií tiempo chí cucu ndúúcu yáⁿ'ā. Ní taachi ngiichi yáⁿ'āa miiⁿ tuuⁿ'mí ní Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿé 'iⁿ'yāⁿ. Ní Ndyuūs díiⁿ yā chí 'cuiinū 'iⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daacā.

8 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿé chí neⁿ'é taavi, nguéé cuuvi naáⁿ nī chí nanááⁿ Ndyuūs 'áámá nguuvi ní tan'dúúca chí 'áámá mil nduūyū ní 'áámá mil nduūyū ní tan'dúúca chí 'áámá nguuvi. 'Tíicā canéé nanááⁿ Ndyuūs.

9 Ní Señor Jesucristo yeⁿē yú nguéé cuuvi 'naa yā yeⁿe chí ngaⁿ'a yā chí díiⁿ yā tan'dúúca chí nadicadínuuⁿ tanáⁿ'ā saⁿ'ā. Naati Ndyuūs ní véé paciencia yeⁿe yā ndúúcu s'uuúⁿ caati nguéé neⁿ'é yā chí 'aama yú cuuvi ndai yú tí neⁿ'é yā chí

nducyaaca s'uuúⁿ ní ndaacadaami yú yeⁿē nuuⁿndi yeⁿe yú.

10 Ní nguuvi chí ndaa Señor Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe, nguuvi miiⁿ ndaa tan'dúúca chí 'ááma duucu chí indáá n'gaaⁿ. Ní nguéé canéé ngiinu yú yeⁿē nguuvi 'cūū taachi Ndyuūs nadi'tuūví yā nanguuvi yuudu n'dái 'cuεεcú. Ní tanducuéⁿē chí véé nanguuvi ní cuūcū ní 'cuiinū ndúúcu ngiichi yáⁿ'ā chí 'iⁿ'nuⁿ taaⁿ. Ní yáⁿ'āa ntúūⁿ va ndúúcu tanducuéⁿē dendu'ū ní cuūcū.

11 Deenu yú chí tanducuéⁿē dendu'ū chí 'túúca 'cuiinu tuví. Ní ¿táácā cuuvi 'cuεεtineé ní? Nds'tiī canee chí cáⁿ'á nī nūúⁿmáⁿ staava yeⁿé nī ná ta'a Ndyuūs ní dích'εεtē ní Ndyuūs. Ní 'cuεεtineé ní dámaāⁿ tan'dúúca chí Ndyuūs neⁿ'é yā.

12 'Tíicā 'cuεεtineé ní 'naaⁿ chí canee ngiinu yú ndií nguuvi chí ndaa Señor Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe. Ní díiⁿ yú nducuéⁿē ntiⁿnyuⁿ yeⁿe Señor caati níⁿnuúⁿ níⁿnuuⁿ cuuvi ndaa yā. Nguuvi chí ndaa yā nánguuví ní cuūcū ní 'cuiinu ndúúcu tanducuéⁿē chí véé yeⁿē. Ní 'cuiinu ntuví cáávā nguuchi yáⁿ'ā.

13 Naati s'uuúⁿ ní canéé ngiinu yú chí snaaⁿ yú 'áámá nanguuvi chí ngaí ndúúcu 'áámá iⁿ'yeeⁿdí chí ngaí naachi véé dámaāⁿ nducuéⁿē chí cuaacu ní nducuéⁿē ní n'daacā n'dai. 'Tíicā Ndyuūs ngaⁿ'á yā chí téé yā s'uuúⁿ.

14 Ní cáávā chuū ndís'tiī hermanos chí neⁿ'é taavi, 'naaⁿ tiempo chí cunee ngiinu ní dendu'ú 'cūū candεε cá ní cuidado chí 'diiⁿ 'diiⁿ 'cuεεtineé ní ní nguéé dinuuⁿndí nī. Ní 'tíicā nguéé véé culpa yeⁿe ní nanááⁿ Ndyuūs taachi Cristo ndaa yā.

15 Díiⁿ nī cuenta chí Señor Jesucristo yeⁿe yú ndúúcu ngiinu n'dái díiⁿ yā ndúúcu yú caati neⁿ'é yā chí nanguaⁿ'ai yú. 'Tiicā ntúūⁿ Pablo, hermano yeⁿe yú chí neené neⁿ'e yú, 'āā dinguúⁿ yā yeⁿé ndís'tiī 'áámá carta ndúúcu vaadī deenu chí Ndyuūs ncaⁿ'á yā Pablo miiⁿ.

16 Ní Pablo miiⁿ ngaⁿ'á yā yeⁿe nducuéⁿē 'cūū ndúúcu vaadī deenu yeⁿé Ndyuūs ná nducyáácá carta chí dinguúⁿ yā. Ní náⁿ'a carta yeⁿé yā duūⁿ'vi dendú'ū ní ngiⁿ'i n'dái chí cuuvi déenu yú. Ní 'iⁿ'yāⁿ chí nguéé deenu yā ndúúcu 'iⁿ'yāⁿ chí duuⁿ'vī i'téenu

yā nguéeé nga'á yā nduudu cuaacu ye'n'e dendu'ū chi ngii ní ye'n'e 'tεε chi canéeé nguūⁿ. Ní caavā chi nga'á yā chi nguéeé cuaacu ní diíⁿ yā chi canéeé chi ntuuví maáⁿ yā.

¹⁷ Naati ndís'tiī hermanos ye'n'é chi ne'n'é taavi, 'āā deenú nī dendu'ú 'cūū. Cundéε nī cuidado chi nguéeé 'caandiveéⁿ nī nduudu ye'n'e 'iiⁿyāⁿ chi nguéeé diíⁿ yā chi nga'a ley ye'n'é Ndyuūs iiⁿyāⁿ chi candéε yā ndís'tiī lado ye'n'é yā ti ndís'tiī nguéeé 'cuεεtinéé n'daacā ndúúcū chi i'téénu nī.

¹⁸ Maaⁿ ní ndís'tiī cu'téénu cá nī Señor Jesucristo ye'n'e yú chi nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. Ní itée yā s'uuúⁿ nducuéⁿ'e chi n'dai taavi ye'n'é yā ndúúcū vaadī deenu ye'n'é yā. Nga'a yú chi Jesucristo miiⁿ ní ch'εεε cá yā maaⁿ ndúúcū nguuvi chi cúchiī ní cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā cuuvi.

CARTA VMNÁÁⁿ VMNAAⁿ YEⁿ'E SAN JUAN

Nduudu cuaacu yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ

1 Chiiⁿ chí ndii vmnaaⁿ, chiiⁿ chí ch'iindiveéⁿ 'nū, chiiⁿ chí n'diichí 'nū ndúúcu nduutináaⁿ 'nū, chiiⁿ chí n'gíínú 'nū, níícú chiiⁿ chí tuu'vi 'nū ndúúcu ta'á 'nū chiiⁿ ní Nduudu yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

2 Ch'iⁿi yā ní naán 'nū chiiⁿ chí vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Níícú n'diichí 'nū ní caaⁿ'maⁿ cuaacu 'nū, ní yaa'ví 'nū yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chí canéé ndúúcu chiidá yā. Ní chiidá yā ch'iⁿi yā nús'uu vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ miiⁿ.

3 Chiiⁿ chí n'diichí 'nū ní ch'iindiveéⁿ 'nū, chíⁿ chí ngaⁿ'á 'nū yeⁿ'e vida caati ndis'tiī ní canee cúúⁿmiⁿ nī chí nduuvidaama nī ndúúcu nús'uu. Níícú cuaacu níⁿnyúⁿ nduuvidaama yú ndúúcu chiida yú ní ndúúcu daiya yā Jesucristo.

4 Cosa chuu ní dingúuⁿ 'nū yeⁿ'é ndis'tiī caati vaadi yeenú yeⁿ'é nī cuuvi cuaacu cá.

Dendyuūs ní dεεve ngii

5 Chuū ní nduudu chí ch'iindiveéⁿ 'nū yeⁿ'é yā. Chíⁿ chí ngaⁿ'a 'nū chí Dendyuūs ní chidεεve. Níícú mar 'áámá maāⁿ nguéé ndúúcu yā.

6 Ndúúti chí s'uuúⁿ ngaⁿ'ā yú chí ndidaama yú ndúúcu yā níícú na maāⁿ cachiica yú tuu'mí nduudu yaadi ngaⁿ'ā yú, níícú nguéé idiiⁿ yú chí ngaⁿ'a nduudu cuaacu.

7 Nduuti chí cachiica yú na chidεεve tan'dúúca chí Jesucristo canéé yā na chidεεve tuu'mi ní nduuvidaama yú 'aama yú ndúúcu taama yú. Yuuúⁿ yeⁿ'e Jesucristo daiya Dendyuūs inaaⁿnu yā s'uuúⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e yú.

8 Nduuti chí ngaⁿ'ā yú chí nguéé nuuⁿndi yú maāⁿ yú nginnche'ei yú s'uuúⁿ ní nguéé canee nduudu cuaacu ndúúcu yú.

9 Nduuti chí natúmiiⁿnu yú nuuⁿndi yeⁿ'e yú tuu'mí Jesucristo miiⁿ ní n'daí yā ní díⁿ yā dácaā chí caaⁿ'máⁿ yā ní nguéé n'daán yā caati nadach'εεcú yā nuuⁿndi yeⁿ'e yú. Níícú naaⁿnú yā s'uuúⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e yú.

10 Nduuti chí ngaⁿ'ā yú chí nguéé nuuⁿndi yú tuu'mi ní idiiⁿ yú chí Jesucristo ngaⁿ'a yā nduudu yaadi, níícú nduudu yeⁿ'é yā nguéé canéé ndúúcu yú.

2

Cristo ní caaⁿ'máⁿ yā lado yeⁿ'e yú

1 Ndís'tiī daiya n'gaiyáá, chuū dinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī caati nguéé idiiⁿ nī nuuⁿndi. Níícú nduuti chí 'áámá yā díⁿ yā nuuⁿndi véé táámá yā chí Jesucristo chí neené n'dai chí caaⁿ'maⁿ yā yeⁿ'e yú ndúúcu Nduuūs chiida yú.

2 Níícú Jesucristo ca'á maāⁿ yā vida yeⁿ'e maaⁿ yā ní ch'iī yā cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e yú. 'Íicu nguéé dámaaⁿ yeⁿ'e s'uuúⁿ naati cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e núúⁿmáⁿ iⁿ'yeēⁿdī.

3 Chuū chí deenu nús'uu chí n'diichí 'nū 'yā ndúúti chí díⁿ 'nū tan'dúúca chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é yā.

4 Du'ū chí ngaⁿ'a chí n'diichí yā 'iiⁿyāⁿ ní nguéé díⁿ yā tan'dúúca chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é yā tuu'mi ní nduudu yaadi chí ngaⁿ'a yā. Níícú nguéé cánéé nduudu cuaacu ndúúcu yā.

5 Du'ū chí n'giindiveeⁿ nduudu yeⁿ'e yā cuaacu níⁿnyúⁿ cánéé n'dai vaadi neⁿ'e yeⁿ'e Dendyuūs ndúúcu yā. Chiiⁿ chí deenu yú chí canee yú nduucú yā.

6 Du'ū chí ngaⁿ'ā chí canee nduucú yā, cánéé chí cuchicá tan'dúúca chí cáchiicá yā.

Ley chí ngai

7 Ndís'tiī vi'í, nguéé dinguúⁿ mar 'áámá ley chí ngai, tii ley ndiicúú chí 'āā canee ndíⁿ cuaaⁿ vmnaaⁿ, ley ndiicúú ní ndúúú chí ch'iindiveéⁿ nī ndíⁿ cuaaⁿ vmnaaⁿ.

8 Dinguúⁿ táámá vmnéⁿ'ēe ley ngai yeⁿ'é ndís'tiī chí cuaacu chí nduucú yā ní nduucú nī. Caati maāⁿ miiⁿ 'āā cho'ōo níícú chidεεve miiⁿ ní cuaacu ní ngiichi.

9 Du'ū chí ngaⁿ'a chí cachiica na chidεεve ní nguéé ngíⁿ n'diichi vi'í, tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cáchiica núúⁿ yā na maāⁿ ndíⁿ maaⁿ.

10 Du'ū chí neⁿ'e vi'í cánéé ná chidεεve ní nguéé idiiⁿ yā chí cundεε ca'a yā yeⁿ'e taamá yā.

11 Naati du'ū chí nguéé ngii n'diichí yā vi'í cánéé ná maāⁿ níícú cachiica ná maāⁿ, ní

nguée deenú yā tíi cuaaⁿ cachiicá yā caati chí maāⁿ miiⁿ ní nguée diiⁿ chí inaaⁿ yā.

12 Dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī daiya n'gaiyáa, caati nuuⁿndi yeⁿ'é nī ních'εεcu cáāvā chí dúúchī Jesucristo.

13 Dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī chiida s'ééⁿ caati 'āā n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ. Dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī saⁿ'ā ngaiyāā caati cuchéé nī ndúúcū chí nguée n'daacā. Dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī daiya n'gaiyáa caati 'āā n'diichí nī chiida yú.

14 'Úú dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī chiida s'ééⁿ caati 'āā n'diichí nī 'iiⁿ'yāⁿ chí canee ndíi cuaaⁿ vmnaaⁿ. Dinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī saⁿ'ā ngaiyāā caati ditiinú nī. Níicu nduudu yeⁿ'e Dendyuūs chí cánéé nduucú nī níicú cuchéé nī ndúúcū chí nguée n'daacā.

15 Nguée dinéⁿ'e nī iⁿ'yéⁿdī ndíi nguée dendu'ū chí véé na iⁿ'yéⁿdī. Du'u chí dineⁿ'e iⁿ'yéⁿdī vaadī neⁿ'e yeⁿ'e Dendyuūs nguée canéé nduucú yā.

16 Caati tánducuéⁿ'ē chí véé na iⁿ'yéⁿdī chí neⁿ'ē cuerpo yeⁿ'e yú ndúúcū chí neⁿ'ē nduutináaⁿ yú, níicú vaadī ingueé yeⁿ'e vida yeⁿ'e iⁿ'yéⁿdī ní nguée yeⁿ'e chiida yú, tíi ní yeⁿ'e iⁿ'yéⁿdī.

17 Iⁿ'yéⁿdī nínchó'ōo ndúúcū taanduvéé yeⁿ'e ndúúcū vaadī neⁿ'e chí nguée n'daacā. Naati du'u 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā chí neⁿ'e Dendyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ cunée yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

Yeⁿ'e nduudu cuaacu ní yeⁿ'e nduudu yaadi

18 Ndís'tiī daiya n'gaiyáa, 'āā chéé 'cuiinu hora tan'dúúcā chí ndís'tiī ch'iindiveéⁿ nī yeⁿ'e chí anticristo miiⁿ ní ndaa yā. 'Tiicá ntúūⁿ chí caama véé chí n'deee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ ní ngaⁿ'á yā chí anticristo yā. Tii ní cucáāvā chí s'uuúⁿ deenu yú chí 'āā chéé 'cuiinu hora.

19 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ can'dáa yā yeⁿ'e yú naati nguée yeⁿ'e yú 'yā. Nduuti chí yeⁿ'e yú 'áámá canée yā nduucú yú naati can'dáa yā ní cueⁿ'é yā. Ní chíiⁿ ní cuuⁿ'miⁿ chí iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguée yeⁿ'e yú 'yā.

20 Naati ndís'tiī ní véé yeⁿ'é nī chí ca'a Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs. Ní ndís'tiī nin'diichí nī tanducuéⁿ'ē dendu'ū.

21 Nguée idinguúnⁿ yeⁿ'e ndís'tiī tan'dúúca chí nguée deenú nī nduudu cuaacu, ti idinguúnⁿ tan'dúúcā chí 'āā deenú nī ti nguée véé ndii 'áámá nduudu yaadi chí yeⁿ'e nduudu cuaacu.

22 ¿Du'ū chí yaadi míiⁿ? 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā chí nguée Jesús chí Cristo ní yaadi yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí anticristo chí caaⁿ'máⁿ yā chí nguée i'téenu yā Dendyuūs chiida yú ndúúcū daiyá yā.

23 Du'ū chí nguée i'téenu yā daiyá yā ní nguée canee yā ndúúcū chiidá yā. Du'ū chí i'téenu yā daiyá yā canee yā ndúúcū chiidá yā.

24 Tuu'mi ní chíiⁿ chí ch'iindiveéⁿ nī ndíi vmnaaⁿ 'tíicā canee cúúⁿ'míⁿ chí canee ndúúcū ndís'tiī. 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī ní yeⁿ'e daiyá yā ní yeⁿ'e chiida yú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

25 Chuū compromiso chí diíⁿ yā ndúúcū nús'uu chí cunee yú ndúúcū vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

26 Dinguúnⁿ chuū yeⁿ'e ndís'tiī chí yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chí nginnche'éi yā ndís'tiī.

27 Naati chíiⁿ chí yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs chí ndís'tiī sta'á nī yeⁿ'é yā, chuū canee ndúúcū ndís'tiī. Nguée canee cúúⁿ'míⁿ chí du'ū véε iiⁿ'yāⁿ ca'cueeⁿ yā ndís'tiī, naati Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs maáⁿ yā ngi'cuéⁿ yā ndís'tiī nducuéⁿ'ē dendu'ū. 'Tíicā chuū ní nduudu cuaacu, nguée nduudu yaadi. Tan'dúúcā chí chí'cueeⁿ yā ndís'tiī, 'túúcā canee diitú nī ndúúcū nduudu miiⁿ.

28 Maaⁿ ndís'tiī daiya n'gaiyáa, cunee nī chí yeⁿ'é nī caati taachi Cristo ndaa yā véé nduudu yeⁿ'e yú nduucú yā. Ní nguée 'cuiináaⁿ yú nanáaⁿ yā taachi ndaa yā.

29 Ndúúti chí ndís'tiī déenu nī chí Cristo miiⁿ ní n'dai yā, 'tíicā ntúūⁿ deenu ndís'tiī chí du'ū chí diiⁿ chí n'daacā ch'iindiyáā táámá yeⁿ'é yā.

3

'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí daiyá Dendyuūs

1 Cun'díichí ndís'tiī vaadī néⁿ'e chí tee chiida yú s'uuúⁿ chí yaa'vi yā s'uuúⁿ chí daiyá Dendyuūs s'uuúⁿ. Cáāvā chuū chí iⁿ'yéⁿdī nguée in'diichi s'uuúⁿ caati nguée in'diichi Cristo.

2 Ndís'tiī chí neⁿ'e taaví, maaⁿ ní daiya Dendyuūs s'uuúⁿ. Ní nguée ngii yā s'uuúⁿ táácā chí cūnee yú. Caati deenu yú taachi

ndaa yā 'ii'nyāⁿ miiⁿ ní tan'dúúca yā 'tíicā ntúūⁿ s'uuúⁿ, caati n'diichi yú 'ii'nyāⁿ taacá yā.

3 Du'ū chi canee ngínú yā chuū ní nadεεvé yā tan'dúúca chi Ndyuūs miiⁿ ní δεεvé yā.

4 Du'ū chí idiiⁿ nuuⁿndi nguée diiⁿ yā tanducuéⁿē chi ngaⁿ'a ley. Níicú nuuⁿndi ní chiiⁿ chi nguée diiⁿ yā chi ngaⁿ'a ley.

5 Ndís'tiī déenu nī chi Dendyuūs ní ndaa yā chi diví yā nuuⁿndi yeⁿ'ē yú. Níicú nguée véé nuuⁿndi yeⁿ'ē yā.

6 Du'ū chi yeⁿ'é yā nguée idiiⁿ nuuⁿndi. Du'ū chi idiiⁿ nuuⁿndi nguée n'diichí yā 'ii'nyāⁿ.

7 Ndís'tiī daiya n'gaiyáa nguée canche'ei nī mar 'áamá 'ii'nyāⁿ. Du'ū chí idiiⁿ dendu'ū chí n'daacā tuu'mi ní n'dai tan'dúúca 'ii'nyāⁿ miiⁿ ní n'daí yā.

8 Du'ū chí idiiⁿ nuuⁿndi ní yeⁿ'e yááⁿ'guinūuⁿ caati yááⁿ'guinūuⁿ diiⁿ nuuⁿndi sa ndii vmnaaⁿ. Cáávā chuū ndaa daiya Dendyuūs cucáávā chí nadituuví yā chí diiⁿ yááⁿ'guinūuⁿ.

9 Du'ū chí ch'iindiyáaⁿ yā taama vmnéⁿ'ēe ní yeⁿ'e Dendyuūs ní nguée idiiⁿ yā nuuⁿndi caati ndaata yeⁿ'é Ndyuūs canée ndúúcu yā. Ní nguée ngii diiⁿ yā nuuⁿndi caati ch'iindiyáaⁿ yā taama vmnéⁿ'ēe ní yeⁿ'é Dendyuūs.

10 Níicú chuū chí n'giⁿ'i chεε chí daiya Dendyuūs. Níicú n'giⁿ'i chεε chí daiya yááⁿ'guinūuⁿ. Du'ū chí nguée idiiⁿ n'daacā ní nguée neⁿ'e vi'í, ní nguée yeⁿ'e Dendyuūs.

Dine'e yú 'aama yú taama yú

11 Chuū ní nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chí ndís'tiī ch'iindiveéⁿ nī ndii vmnaaⁿ, chí dineⁿ'e yú 'aama yú ndúúcu taama yú.

12 Nguée tan'dúúca saⁿ'ā Caín chí yeⁿ'e yááⁿ'guinūuⁿ. Saⁿ'ā ch'iiⁿ'nuⁿ sá 'diinū sa. ¿Íicú de'ē cáávā chí ch'iiⁿ'nuⁿ sá 'diinū sa? 'Tíicā diiⁿ sa caati chíⁿ chí maaⁿ sa diiⁿ sa ní nguée n'daacā. Níicú chiiⁿ chí diiⁿ 'diinū sa ní n'daacā.

13 Ndís'tiī vi'í, 'áá nguée n'diichí nī chí 'ii'nyāⁿ yeⁿ'e íⁿ'yeeⁿdí nguée neⁿ'é yā ndís'tiī.

14 'Āā cho'ō yú vaadī n'gii ní 'āā n'gεetinéⁿ yú ndúúcu vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. S'uuúⁿ déenu yú ti neⁿ'e yú vi'í yú. Du'ū

chí nguée neⁿ'e vi'í, 'ii'nyāⁿ miiⁿ cánée vaadī n'gii ndúúcu yā.

15 Du'ū chí nguée n'diichi vi'í 'caaⁿ'núⁿ yā 'ii'nyāⁿ. Níicú deenu yú chí 'ii'nyāⁿ chí n'giiⁿ'nūⁿ 'ii'nyāⁿ nguée canée vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúcu yā.

16 Ní ndúúcu chuū n'diichi yú vaadī néⁿ'e, caati ch'ii Jesús cáávā s'uuúⁿ. 'Tiicā ntúūⁿ s'uuúⁿ canee chí 'cuūvi yú lado yeⁿ'ē vi'í yú.

17 Naati du'ū chí véé yeⁿ'ē tanducuéⁿē chí vεε yeⁿ'e íⁿ'yeeⁿdí 'cūū níicú naáⁿ yā vi'í yā chí nguée yeⁿ'é yā, ní nguée neⁿ'e yā ca'á yā 'ii'nyāⁿ, ¿táácā cūnee vaadī neⁿ'e yeⁿ'e Dendyuūs nduucú yā?

18 Ndís'tiī daiya n'gaiyáa, nguée dineⁿ'e yú ndúúcu nduudu yeⁿ'e yú ndúúcu chí caaⁿ'maⁿ yú naati ndúúcu ntiiⁿ'nyuⁿ chí diiⁿ yú ndúúcu vaadī cuaacu.

Vée confianza yeⁿ'e yú nanááⁿ Ndyuūs

19 Ndúúcu chuū ní deenu yú chí vaadī cuaacu ní ndúúcu yú. Níicú staava yeⁿ'e yú seguro canée nanááⁿ yā.

20 Ndúúti chí staava yeⁿ'e yú caaⁿ'maⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e yú, ch'εεte cá Dendyuūs nguée ti staava yeⁿ'e yú. Níicú déenu yā nducuéⁿē dendu'ū.

21 Ndís'tiī chí neⁿ'é, ndúúti chí staava yeⁿ'e yú nguée caaⁿ'maⁿ nuuⁿndi yeⁿ'e yú tuu'mi ní véé confianza yeⁿ'e yú ndúúcu Dendyuūs.

22 Nducuéⁿē chí caaca yú Ndyuūs, itée yā yeⁿ'e yú caati diiⁿ yú chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é yā níicú idiiⁿ yú cosa chí n'daacā nanááⁿ yā.

23 Chúū chí ley yeⁿ'é yā, chí i'teenu yú chí duuchi daiyá yā Jesucristo, ní dineⁿ'ē yú 'aama yú ndúúcu taama yú, tan'dúúca chí ngaⁿ'á yā nduucú yú.

24 Du'ū chí diiⁿ chí ngaⁿ'a ley yeⁿ'é yā canée ndúúcu Ndyuūs, níicú Dendyuūs canee yā ndúúcu. Ní chuū chí deenu yú chí 'áamá cūnee yā ndúúcu yú cáávā Espiritu N'dai yeⁿ'é yā chí tee yā s'uuúⁿ.

4

Yeⁿ'e Espiritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní yeⁿ'e espíritu chí contra yeⁿ'e Cristo

1 Ndís'tiī chí neⁿ'é, nguée cu'téenu nī tanducuéⁿē espíritu naati n'díichineeⁿ nī tanducuéⁿē espíritu chεé chí yeⁿ'e Dendyuūs

caati nééné 'yaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ ngaⁿ'a yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Dendyuūs.

² Caati 'tíicā ní cuuvi deenú nī Espíritu chi yeⁿ'e Dendyuūs 'yā. Tanducuéⁿ'ē espíritu chí ntúmiiⁿ'nuⁿ chí Jesucristo ní ndaá yā iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū ní yeⁿ'e Dendyuūs.

³ Niicu tanducuéⁿ'ē espíritu chi nguéeⁿ ntúmiiⁿ'nuⁿ chí Jesucristo ní ndaá yā iⁿ'yeeⁿ'dī tan'dúucā s'uuúⁿ nguéeⁿ yeⁿ'e Dendyuūs 'yā. Chíⁿ chí espíritu yeⁿ'ē anticristo. 'Āā ch'iindiveéⁿ nī yeⁿ'ē espíritu yeⁿ'e anticristo chí cánéé chí ndaa ní maaⁿ 'āā canéé iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū.

⁴ Ndís'tiī ní daiyá yeⁿ'e Dendyuūs ndís'tiī. Níicú 'āā chichéⁿ nī yeⁿ'e espíritu chí canéé iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū chí espíritu yeⁿ'e anticristo caati 'iiⁿ'yāⁿ chí canéé ndúucu nī ch'εεε cá yā nguéeⁿ ti espíritu chí canéé iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū.

⁵ Ní espíritus ní yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū, caavā chíⁿ chí ngaⁿ'á yā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dī n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'ē.

⁶ S'uuúⁿ ní yeⁿ'é Dendyuūs s'uuúⁿ. Du'u chí n'diichí Dendyuūs n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e yú. Du'u chí nguéeⁿ yeⁿ'e Dendyuūs, nguéeⁿ n'giindiveéⁿ yā yeⁿ'e yú. Caati ndúucū chúū ní n'diichi yú Espíritu yeⁿ'e nduudu cuaacu ní espíritu chí nguéeⁿ yeⁿ'e nduudu cuaacu.

Ndyuūs ní vaadī neⁿ'e

⁷ Ndís'tiī chí neⁿ'e taaví, dineⁿ'ē yú 'aama yú taama yú caati vaadī neⁿ'e ní yeⁿ'e Dendyuūs. Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí ya'āi 'íinú yā 'iiⁿ'yāⁿ ní yeⁿ'e Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ, ní n'diichi yā Dendyuūs.

⁸ Du'u chí nguéeⁿ idinéⁿ'e yā 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ in'diichí yā Dendyuūs, tí Dendyuūs ní vaadī neⁿ'e.

⁹ Níicú chuū chí ch'iⁿ'í yā nanáaⁿ yú ní vaadī neⁿ'e yeⁿ'e Dendyuūs. Níicú chuū chí Dendyuūs dichó'o yā 'áámá n'dyáⁿ'ā daiya yā iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū caati cuuvi 'cuεεti nduuchi yú cáávā 'iiⁿ'yāⁿ míⁿ.

¹⁰ Níicú chuū ní chíⁿ chí canéé vaadī neⁿ'e. Nguéeⁿ chí s'uuúⁿ chí dinéⁿ'e yú Dendyuūs miiⁿ, tí Dendyuūs míⁿ chí idinéⁿ'e yā s'uuúⁿ, níicú dichó'o yā daiyá yā chí ch'iⁿ yā lado yeⁿ'e yú cucáávā nuūⁿ'ndī yeⁿ'e yú.

¹¹ Ndís'tiī chí neⁿ'é, ndúúti chí 'tíicā neⁿ'e Dendyuūs s'uuúⁿ 'tiicá ntúūⁿ s'uuúⁿ canéé chí dinéⁿ'e yú 'aama yú taama yú.

¹² Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguéeⁿ n'diichí yā Dendyuūs. Ndúúti chí idinéⁿ'e yú 'aama yú taama yú, Dendyuūs ní canéé yā ndúucu yú. Níicú vaadī neⁿ'e n'daacā n'dai canéé ndúucu yú.

¹³ Ndúucū chuū ní deenu yú chí canee yú nduucú yā ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ nduucú yā s'uuúⁿ cáávā chí tee yā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs s'uuúⁿ.

¹⁴ S'uuúⁿ in'diichí yú ní ngaⁿ'a yú nduudu cuaacu chí chiida yú dichó'o yā daiya yā. Ní daiya yā nadangáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē nuūⁿ'ndī chí véé yeⁿ'e yā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dí 'cūū.

¹⁵ Du'ū chí intúmiiⁿ'nuⁿ chí Jesús ní daiyá Dendyuūs 'yā, Dendyuūs canéé yā nduucú yā, ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ canéé yā ndúucū Dendyuūs.

¹⁶ Níicú s'uuúⁿ nin'diichi yú ní i'teenu yú chéé chí vaadī neⁿ'e chí Dendyuūs dineⁿ'é yā s'uuúⁿ. Vaadī neⁿ'e míⁿ ní Dendyuūs. Níicú 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'é yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní yeⁿ'e Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ. Níicú Dendyuūs canéé yā nduucú yā.

¹⁷ Ní chuū ní vaadī neⁿ'e chí n'dai taavi chí véé yeⁿ'e yú. Níicú véé nduudu yeⁿ'e yú nduucú yā nguuvi chí ndaa juicio. Tan'dúucā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ 'tíicā ntúūⁿ s'uuúⁿ canéé yú iⁿ'yeeⁿ'dī.

¹⁸ Vaadī neⁿ'é ní nguéeⁿ vaadī 'va'a. Naati chíⁿ chí n'daacā taavi yeⁿ'e vaadī neⁿ'e i'neéⁿ 'áámá lado vaadī 'va'a ti vaadī 'va'a ngíⁿ chí 'cuínáaⁿ yú. Du'ū chí 'va'a nguéeⁿ canéé vaadī neⁿ'e n'daacā ndúucū.

¹⁹ S'uuúⁿ ní idinéⁿ'e yú 'yā ti 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ dinéⁿ'e yā s'uuúⁿ vmnaaⁿ.

²⁰ Du'ū chí ngaⁿ'a: 'Úú idineⁿ'é Dendyuūs, níicú nguéeⁿ in'diichí yā vi'i yā, ní yaadī yā. Caati dú'u chí nguéeⁿ idinéⁿ'e yā vi'i chí n'diichí yā, ¿táácā cuuvi dinéⁿ'e yā Dendyuūs chí nguéeⁿ in'diichí yā?

²¹ Niicu s'uuúⁿ ní canee yú ndúucū ley yeⁿ'é yā. Du'u chí idinéⁿ'e Dendyuūs, 'tiicá ntúūⁿ idinéⁿ'e yā vi'i yā.

5

S'uuúⁿ cuuvi cuchεε yú yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿ'dī

¹ Nducyáácá yā chí i'téenu yā chí Jesús chí Cristo miiⁿ tuu'mi ní ch'iindiyáaⁿ yā táámá yeⁿ'é Dendyuūs. Nducyáácá yā chí dinéⁿ'e

yā chiida yú, idinéⁿe ntúuⁿ yā 'iiⁿyāⁿ chi daiyá yā.

² Nduúúcu chuū ní deenu yú chí idinéⁿe yú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi daiya Dendyuūs miiⁿ taachi idinéⁿe yú Dendyuūs ní diiⁿ yú chi ngaⁿa ley yeⁿe yā.

³ Caati chuū chi vaadī neⁿe yeⁿe Dendyuūs chi s'uuúⁿ ní diiⁿ yú chi ngaⁿa ley yeⁿe yā. Ní ley yeⁿe yā nguéeⁿ cosa chi 'cuinaaⁿ yú yeⁿe.

⁴ Nducyáácá yā chi ch'iindiyááⁿ táámá ní yeⁿé Dendyuūs ní cuuvi cuchéε yā yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī. Ní chuū chi diiⁿ chí cuchéε yú yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī, ní chuū chi i'teenu yú Dendyuūs.

⁵ ¿Du'ū chi cuuvi cuchéε yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī? 'Iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā chí Jesús ní daiyá Dendyuūs 'yā ní cuchéε yā.

Nduudu cuaacu yeⁿe Daiyá Ndyuūs

⁶ Ní chuū ní Jesucristo chi ndaā ndúúcu nuūⁿnīⁿ ndúúcu yuuúⁿ. Nguéeⁿ dámaāⁿ ndúúcu nuūⁿnīⁿ caati ndúúcu nuūⁿnīⁿ ndúúcu yuuúⁿ. Ní Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs ngaⁿā nduudu cuaacu yeⁿe yā caati Espíritu miiⁿ ní vaadī cuaacu.

⁷ Caati 'iinu yā ngaⁿa yā nduudu cuaacu na va'ai chεεti nguuvi, Dendyuūs chiida yú ndúúcu Nduudu ndúúcu Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs. Níícú naachi ndii 'iinu yā vεε 'áámá núúⁿ yā.

⁸ Véé 'iinu yā chí ngaⁿa yā nduudu cuaacu ná iⁿ'yeēⁿdī 'cūū ní Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs ndúúcu nuūⁿnīⁿ ndúúcu yuuúⁿ. Ní naachi ndúú 'iinu yā ní véé 'áámá núúⁿ yā.

⁹ Nduúúti chí cu'teenu yú nduudu cuaacu yeⁿé 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī 'cūū ch'εεte ca nduudu cuaacu yeⁿé Dendyuūs nguéeⁿ ti 'iiⁿyāⁿ miiⁿ. Caati chúū chíⁿ chí nduudu cuaacu yeⁿé Dendyuūs, Ndyuūs ngaⁿá yā nduudu cuaacu yeⁿe daiyá yā.

¹⁰ Du'ū chí i'teenu daiyá Dendyuūs véé nduudu cuaacu ndúúcu maāⁿ. Du'ū chí nguéeⁿ i'teenu Dendyuūs, diiⁿ yā chí Dendyuūs ní yaadi yā caati nguéeⁿ i'téenu yā nduudu cuaacu chí Dendyuūs chiida yú ngaⁿá yā yeⁿe Daiyá yā.

¹¹ Níícú chuū chí nduudu cuaacu ní chuū chí Dendyuūs téé yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ

s'uuúⁿ. Níícú vida cueⁿe daāⁿmaⁿ 'cūū ní yeⁿe daiya yā.

¹² Du'ū chí i'teenu daiya yā véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe yā. Du'ū chí nguéeⁿ yeⁿe daiya yā nguéeⁿ véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿe yā.

Ch'iinū carta ndúúcu consejos

¹³ Chuū ní dinguúⁿ yeⁿe ndís'tiī chí i'téenu nī chí Cristo ní daiyá Dendyuūs caati maaⁿ ní cuuvi cádiinuⁿ nī chí véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé nī. Níícú cu'téenu nī chí Cristo ní daiyá Dendyuūs miiⁿ.

¹⁴ Ní chuū ní confianza chí véé yeⁿe yú ndúúcu yā. Nduuti chí s'uuúⁿ caaca yú 'yā tan'dúúca chí neⁿé yā chí caaca yú 'yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ n'giindiveéⁿ yā yeⁿe yú.

¹⁵ Nduuti chí deenu yú chí n'giindiveéⁿ yā yeⁿe yú yeⁿe tanducuéⁿé chí caaca yú 'yā, tuu'mi ní 'āā deenu yú chí itée yā s'uuúⁿ chíⁿ chí 'āā chíca yú 'yā.

¹⁶ Du'ū chí n'diichi chí dinuuⁿndí vī'í nuuⁿndí chí nguéeⁿ yeⁿe vaadī n'gii, canéé chí caacá yā Dendyuūs chí Dendyuūs ca'á yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé yā. Ngaⁿá yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguéeⁿ dinuuⁿndí yā yeⁿe vaadī n'gii. Véé nuuⁿndí chí yeⁿe vaadī n'gii. Ní yeⁿe chuū nguéeⁿ caacá chí caacá nī yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ nuuⁿndí yeⁿe vaadī n'gii.

¹⁷ Tanducuéⁿé chí nguéeⁿ yeⁿe nduudu cuaacu ní nuuⁿndí, naati véé nuuⁿndí míⁿ chí nguéeⁿ yeⁿe vaadī n'gii.

¹⁸ 'Āā deenu yú du'u 'iiⁿyāⁿ chí ch'iindiyááⁿ yā táámá ní yeⁿe Dendyuūs ní nguéeⁿ idinuuⁿndí yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ candéε yā cuidado yeⁿe maáⁿ yā. Ní yááⁿn'guinūⁿ nguéeⁿ cuuvi tuneen 'iiⁿyāⁿ miiⁿ.

¹⁹ Déenu yú ti yeⁿe Dendyuūs s'uuúⁿ, ní tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeēⁿdī canéé yā lado yeⁿe yááⁿn'guinūⁿ.

²⁰ Déenu yú ti daiya Dendyuūs miiⁿ ní ndaá yā. Ní tee yā chí cadinuⁿ yú, ní 'íícú n'diichi yú 'iiⁿyāⁿ chí cuaacu yā. Ní s'uuúⁿ ní yeⁿé 'iiⁿyāⁿ chí cuaacu yā ní yeⁿe daiya Dendyuūs chí Jesucristo. Dendyuūs miiⁿ ní 'iiⁿyāⁿ chí cuaacu, 'iiⁿyāⁿ chí véé vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé yā.

²¹ Ndís'tiī daiyá cundéε nī cuidado ti nguéeⁿ cu'téenu nī santos ídolos. 'Tíicā cuuvi.

CARTA CUAYIIVI YEⁿ'E SAN JUAN

Yeⁿ'e nduudu cuaacu ní yeⁿ'ē vaadī neⁿ'e

1 'Úú Juan chi saⁿ'ā chi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿ'e yaācū idinguúⁿ yeⁿ'ē n'daataá chí Ndyuūs ndεεvε yā ndúúcu daiya yā chi cuaacu níⁿ'nyúⁿ neⁿ'é. Ní nguée 'úú dámaáⁿ neⁿ'é ti 'tiicá ntúūⁿ nducyáácá yā chi n'diichí yā nduudu cuaacu.

2 Ní cáavā chi véé vaadī cuaacu yeⁿ'e yú ní caavā nduudu cuaacu chi canéé ndúúcu yú, 'áamá cūnee tandíí ndúúcu yú.

3 Neⁿ'é chi canéé ndúúcu ndís'tiī vaadī n'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu vaadī ya'ai 'iinu yeⁿ'e yā ndúúcu 'diiⁿ yeⁿ'e Dendyuūs chi-ida yú ndúúcu Señor Jesucristo chí daiya Dendyuūs chi chiida yú. Tanducuéⁿ'ē chuū canéé ndúúcu nī ndúúcu nduudu cuaacu ndúúcu vaadī neⁿ'ē.

4 'Āā 'áamá yeenú caati chí nindaācá daiya di chí díⁿ yā chiiⁿ chi cuaacu tan'dúúcā s'uuúⁿ chí sta'a yú ley yeⁿ'ē chiida yú.

5 Maaⁿ ní idi'cuítú n'diī n'daatāa chí dinéⁿ'e yú 'áamá yú táamá yú. Chuū nguée tan'dúúcā chí idinguúⁿ 'áamá ley ngaī caati ley yeⁿ'ē yú chíⁿ chí canee ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ.

6 Níicú chuū chí vaadī neⁿ'e ní chiiⁿ chí cachíica yú tan'dúúcā chí caaⁿ'maⁿ ley yeⁿ'e yā. Ley yeⁿ'e yā ní chuū chí cachí-icá nī ndúúcu vaadī neⁿ'e tan'dúúcā chí n'giindiveéⁿ nī ndíí cuaaⁿ vmnaaⁿ.

Tiⁿ'yāⁿ chí nginnche'éi yā 'iiⁿ'yāⁿ

7 N'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ 'āā nginnche'éi yā 'iiⁿ'yāⁿ na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Nguée natumiiⁿ'núⁿ yā chí Jesucristo ní ndaá yā tan'dúúcā s'uuúⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ chí 'tíicā nginnche'éi yā, 'tiicá ntúūⁿ anticristo yā.

8 Cundéε nī cuidado yeⁿ'ē maáⁿ nī ní nguée dindai yú tanducuéⁿ'ē ntiiⁿ'nyuⁿ chí diiⁿ yú ti s'uuúⁿ ní cuuvi cuta'a yú tanducuéⁿ'ē chí yeⁿ'e yú.

9 Du'ū chí díⁿ nuuⁿ'ndi ní nguée 'áamá canéé yā ndúúcu nduudu cuaacu yeⁿ'e Cristo, nguée yeⁿ'e Dendyuūs 'iiⁿ'yāⁿ. Du'ū chí 'aama canéé ndúúcu nduudu cuaacu

yeⁿ'ē Cristo, tuu'mí 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní yeⁿ'e chi-ida yú Dendyuūs ndúúcu daiyá yā.

10 Du'ū chí ndaa vaacú nī chí nguée ngaⁿ'a nduudu cuaacú 'cūū nguée 'cuaáⁿ nī chí cunée yā na vaacú nī. Ní nguée caaⁿ'maⁿ nī, n'daacā chí ndaá yā va'āi yeⁿ'e nī.

11 Du'ū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'á yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí n'daacā chí ndaá yā va'āi yeⁿ'é yā tuu'mi ní induuvidáámá yā ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chí idiiⁿ chí nguée n'daacā.

Ch'iīnu carta maaⁿ

12 'Áamá véé cá yeⁿ'é chí neⁿ'é dinguúⁿ yeⁿ'e ndís'tiī ní nguée neⁿ'é dinguúⁿ na caaca 'cūū ndúúcu tinta, caati neⁿ'é chí n'diichí ndís'tiī ní caaⁿ'máⁿ ndúúcu nī ní ndís'tiī nduucú. Níicú vaadī yeenú yeⁿ'e yú ní cúúví cuaacu.

13 Véé daiya tá yeⁿ'ē n'daataá chí Ndyuūs indεεvε yā táⁿ'ā. Daiya tá idicho'ó yā: N'dai n'diī, ngaⁿ'a yā. 'Tíicā cuuvi.

CARTA NDÍÍ 'IINŪ YE^{n'}E SAN JUAN

Ye^{n'}e sa^{n'}ā Gayo chi n'dai

1 'Úú Juan, sa^{n'}ā chi nga^{n'}a ntii^{n'}nyu^{n'} ye^{n'}e yáacū idinguú^{n'} carta 'cūū ye^{n'}e sa^{n'}ā Gayo chi cuaacu ní^{n'}yú^{n'} ne^{n'}e taaví sa^{n'}ā.

2 Díí sa^{n'}ā Gayo chi ne^{n'}é, 'úú ne^{n'}é chi cáávā maa^{n'} di tanducuén^{'ē} chi véé ye^{n'}ē di ní n'dai taavi. Níicú véé vaadī 'viichéé ye^{n'}ē di tan'dúúcā chi alma ye^{n'}e di véé vaadī 'viichéé ye^{n'}ē.

3 Nduudu cuaacu chi neene yeenú taachi ndaā vi'í yú chi ca^{n'}a yā nduudu cuaacu ye^{n'}ē di chi n'daacā dii^{n'} di, tan'dúúcā chi 'áámá idii^{n'} di chii^{n'} chi cuaacu.

4 Nguéé ch'εεε ca vaadī yeenu ye^{n'}é chi ch'iindiveé^{n'} chí daiyá dii^{n'} yā chii^{n'} chi cuaacu.

5 Dii chi ne^{n'}é, tanducuén^{'ē} chi dii^{n'} di, n'daacā n'dai dii^{n'} di ndúúcū vi'í yú ndúúcū 'ii^{n'}yā^{n'} chi ngiica ná yúúní.

6 'Ii^{n'}yā^{n'} mii^{n'} nga^{n'}á yā nduudu cuaacú ye^{n'}e vaadī ne^{n'}e ye^{n'}e di nanáán 'ii^{n'}yā^{n'} chi snúū^{n'} yaācū. Nduuti chi cunnéé dí 'ii^{n'}yā^{n'} tan'dúúcā chi canéé chi dii^{n'} di ní tan'dúúcā chi ne^{n'}e Dendyuūs chi dii^{n'} di, tuu'mi ní n'daacā idii^{n'} di.

7 Caati 'ii^{n'}yā^{n'} cue^{n'}é yā 'muu^{n'} cue^{n'}é yā mii^{n'} cucáávā chi ne^{n'}é yā caa^{n'}má^{n'} yā ye^{n'}e Cristo. Nguéé de'ε vεε sta'á yā ye^{n'}ē 'ii^{n'}yā^{n'} chi nguéé ye^{n'}e ndaata ye^{n'}é yā.

8 S'uuú^{n'} ní canee chi 'cuaa^{n'} yú 'ii^{n'}yā^{n'} s'tíí. Níicú cuuvi cunée yā ndúúcu yú 'ii^{n'}yā^{n'} chí idií^{n'} yā ntii^{n'}nyu^{n'} ye^{n'}e vaadī cuaacu.

Sa^{n'}a Diótréfes nguéé n'daacā dii^{n'} sa

9 'Úú nidinguú^{n'} ye^{n'}ē 'ii^{n'}yā^{n'} ye^{n'}e yaācū caati Diótréfes nguéé 'cuaa^{n'} sa nús'uu ti né^{n'}é sa caa^{n'}ma^{n'} ntii^{n'}nyu^{n'} sá ye^{n'}é yā.

10 Cáávā chuū taachi 'úú chi ndaá tuu'mi ní nin'gaacú tanducuén^{'ē} chi dii^{n'} sá^{n'}ā mii^{n'}. Taatií ca^{n'}ā sa ye^{n'}e s'uuú^{n'} ndúúcū nduudu taa^{n'} chi nguéé n'daacā taatií 'caā'vā sa contra ye^{n'}e s'uuú^{n'}. Ní nguéé yeenú sá ndúúcū dendu'ū. Nguéé n'guu^{n'} sa vi'í yú. Ní nguéé ne^{n'}e sa chi taná^{n'}a yā chi 'cuaa^{n'} yā vi'í yā. Níicú tun'dáa sa 'yā chεeti yaācū.

11 Díí chi ne^{n'}é, nguéé dii^{n'} di chii^{n'} chi n'diichi di chi nguéé n'daacā. Dii^{n'} di chi n'daacā. Du'ū chi din'daacā ní ye^{n'}ē Dendyuūs. Du'ū chi nguéé n'daacā nidii^{n'} ní nguéé n'dííchí Dendyuūs.

Sa^{n'}a Demetrio, n'daacā idii^{n'} sa

12 Nducyáácá yā nga^{n'}á yā nduudu cuaacu ye^{n'}e sa^{n'}ā Demetrio. 'Áā 'tiicá nūū^{n'} nduudu cuaacu n'gi^{n'}i vida ye^{n'}é yā. 'Tiicá ntúū^{n'} s'uuú^{n'} nga^{n'}a yú ndúúúú cuaacu ye^{n'}e yā. Ní ndís'tií deenú ní chí nga^{n'}á yú nduudu cuaacu ye^{n'}é yā.

Ch'iinū carta maa^{n'}

13 Nééné véé ye^{n'}é chi ne^{n'}é dinguú^{n'} ye^{n'}e ndís'tií naati nguéé ne^{n'}é dinguú^{n'} ndúúúú tinta ndúúúú pluma.

14 Caati ne^{n'}é n'diichi ndís'tií núú^{n'} ni^{n'}yū^{n'} ní caa^{n'}má^{n'} ndúúcu di ní ndís'tií nduucú.

15 'Dii^{n'} canéé ndúúúú di. Amigos ye^{n'}e s'uuú^{n'} dichó'o yā: N'daí n'dií, nga^{n'}a yā. Dii dichó'o di: N'daí ndís'tií, ye^{n'}ē amigos ye^{n'}e s'uuú^{n'} taachi yaa'vi di 'ii^{n'}yā^{n'} ca'áámá ca'áámá yā caavā chi duuchi Cristo. 'Tíicā cuuvi.

CARTA YEⁿE JUDAS

Judas idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chi Ndyuūs yaa'ví yā chi cuuvi yeⁿ'é yā

1 'Úú saⁿ'ā Judas ní saⁿ'ā chi dichíí'vē Jesucristo. 'Úú 'diinú Jacobo ní 'úú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi Ndyuūs chiida yú dinéⁿe yā ní didεεvé yā. Ní Cristo yaa'ví yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā. Ní Cristo candéé yā cuidado 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cáávā chi yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

2 Neⁿ'é chi Ndyuūs téé yā ndís'tiī n'deeé cá yeⁿ'é yā yeⁿe vaadī ya'ai ní yeⁿ'é vaadī 'diiⁿ ní yeⁿ'é vaadī neⁿe caati cuuvi 'yaaⁿ nducuéⁿ'ē chuū nguaaⁿ ndís'tiī.

Yeⁿ'é 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé ngaⁿ'ā nduudu cuaacu

3 Ndís'tiī hermanos yeⁿ'é chi neⁿe taavi, neené neⁿ'é idinguúⁿ yeⁿe ndís'tiī yeⁿ'é chi Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. Maaⁿ ní cadiinuúⁿ chi canee chi idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿe ní caati cuuvi yaa'ví ch'εεchi ndís'tiī chi canéé chi diiⁿ ní luchar n'dai cáávā chiiⁿ chi i'téenu ní Ndyuūs. Ndyuūs 'áámá vmnéⁿ'ēe ca'á yā vaadī i'téenu yeⁿ'é yā 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿ'é yā.

4 Náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé yeⁿ'é Ndyuūs ní nduuvidaamá yā ndúúⁿ ní. Ndíi nguéé deenú ní chuū. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nguéé n'daacā. Ní canéé nguūⁿ na libro yeⁿ'é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'é yā 'tíicā: Condenado yā ní 'cuūvi yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ dámaāⁿ sta'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chi tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ nguéé cuuvi tumicádíinuⁿ yā yeⁿe chi maáⁿ yā diiⁿ yā chi nguéé n'daacā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ngaⁿ'á yā contra yeⁿe Ndyuūs yeⁿe yú chi 'áámá n'dyáⁿ'ā Ndyuūs chi 'iivu yú, ní contra yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú dendú'ū.

5 'Áará chi 'āā deenú ní yeⁿ'é Señor 'iivú Ndyuūs taachi nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿ'yāⁿ Israel ní diví yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿe yáⁿ'āa Egipto, neⁿ'é chi ndís'tiī n'gaacú ní chuū. Cuayiivi míiⁿ Ndyuūs di'cuinú yā 'iiⁿ'yāⁿ na yáⁿ'āa miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chi nguεε s'téenu yā 'yā.

6 Ní n'gaacú ní yeⁿ'e ángeles chi nguéé diiⁿ yā tan'dúúⁿ chi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā ángeles miiⁿ. Ní Ndyuūs canéé chí diví

yā yeⁿ'e lugar yeⁿ'é yā. Maaⁿ ní Ndyuūs s'néⁿ yā ángeles chi presos yeⁿ'é yā na maaiⁿ chi yáanūⁿ. Miiⁿ canee yā ndíi chi-ichi yā ndúúⁿ cadenas chi 'áámá canee ndii tiempo chi Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e ángeles miiⁿ.

7 Ní n'gaacú ní yeⁿ'e yáāⁿ Sodoma ndúúⁿ yáāⁿ Gomorra ndúúⁿ yáāⁿ chi snéé cuaaⁿ 'diituú. 'Tiicá ntúūⁿ nguéé n'daacā idiiⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ s'eeⁿ tan'dúúⁿ chi diiⁿ ángeles. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cueⁿ'é yā ndúúⁿ n'daataá o isaⁿ'ā chi nguéé yeⁿ'é yā. Ní n'daatāa nguaaⁿ n'daataá yā induuchineeⁿ tá n'daataa ndúúⁿ vi'i. Ní saⁿ'ā nguaaⁿ saⁿ'ā yā induuchinéeⁿ sa saⁿ'ā ndúúⁿ vi'i. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ cáávā castigo yeⁿ'e yā 'áámá cunée yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ na nguuchi yaⁿ'ā. Ní chuū ní ch'iⁿ'i s'uuúⁿ chi cuuvi chó'ōo yeⁿ'e yú nduuti chi diiⁿ yú chi nguéé n'daacā.

8 'Tiicá ntúūⁿ nguuvi nguuvi saⁿ'ā s'eeⁿ n'gíinu sa tan'dúúⁿ chi taachi cyaadu sa yeⁿ'e dendú'ū chi cuuvi diiⁿ sa chi dinuuⁿndi sa ndúúⁿ maaⁿ cuerpo yeⁿ'e sa. Ní nguéé neⁿ'e sa chi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yā yeⁿ'e sa. Ní cunncāā ngaⁿ'a yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi diiⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'é Ndyuūs.

9 Ní nguéé 'tíicā diiⁿ ángel Miguel chí ndíi tíiⁿ taachi diiⁿ caandaá ndúúⁿ yáāⁿnguiniūⁿ ní ngaⁿ'a yā yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'e Moisés. Angel Miguel miiⁿ nguéé diiⁿ yā condenar yáāⁿnguiniūⁿ miiⁿ ní nguéé cuuvi ngaⁿ'a taáⁿ yā chí yáāⁿnguiniūⁿ chí cuuvi condenado yā. Dámaāⁿ ngaⁿ'a yā 'túúⁿ. Señor ní diiⁿ yā reprender diiⁿ yeⁿ'e nuuⁿndi chí diiⁿ di.

10 Saⁿ'ā s'eeⁿ ní nguéé n'daacā ngaⁿ'a sa yeⁿ'e dendú'ū chí nguéé deenu sa. Ní taachi saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿ'e chí maaⁿ sa deenu sa ngaⁿ'a sa tuu'mí ní canee sa tan'dúúⁿ chí 'iiti s'eeⁿ chí maaⁿ tī deenu tī. 'Tíicā saⁿ'ā s'eeⁿ. Dendú'ū miiⁿ ní diiⁿ chí dituuví maāⁿ saⁿ'ā s'eeⁿ.

11 De'ε chúuca ya'ai yeⁿ'e saⁿ'ā s'eeⁿ caati dámaāⁿ chí neⁿ'e sa diiⁿ sa tan'dúúⁿ chí diiⁿ saⁿ'ā Caín. Ní saⁿ'ā s'eeⁿ cáávā chí neⁿ'e sa tuūmī, dinuuⁿndi sa tan'dúúⁿ chí diiⁿ saⁿ'ā Balaam. Ní ch'iī sa caati nguéé diiⁿ sa chí ngaⁿ'a Ndyuūs, tan'dúúⁿ saⁿ'ā Coré chí nguéé diiⁿ sa chí ngaⁿ'a Ndyuūs taachi nguéé ch'iindiveeⁿ sa chí ngaⁿ'a Moisés.

12 Maaⁿ ní 'iiⁿ'yāⁿ chí 'tíicā, taachi nduu-vidaamá yā ní che'é yā ní cu'ú yā ndúucū ndís'tiī taachi véé 'viicu ná va'ai yeⁿ'é nī yeⁿ'e chí dineⁿ'é nī 'áámá nī taama nī, tuu'mi ní chuū ní cosa chí cuuvi 'cuináⁿ nī. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé 'va'á yā yeⁿ'ē mar 'áámá. Dámaāⁿ candεε yā cuidado yeⁿ'e maáⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúucā meēⁿ chí nguéé nuūⁿnīⁿ yeⁿ'ē chí cueⁿ cuuvī ní tan'dúucā 'yúúné candéē 'muuⁿ ni candéē miiⁿ 'tíica yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúucā yáⁿ'á chí nguéé véé n'gui'i yeⁿ'ē 'tíica yā. Ní yáⁿ'á miiⁿ ní nguéé dichíí'vē caati nguéé n'gui'i yeⁿ'ē ní n'diī tan'dúucā tiempo yeⁿ'ē 'iichεε. Ní 'iiⁿ'yāⁿ tiicú yā yáⁿ'á miiⁿ ndii díí'yú. 'Tíicā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

13 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní tan'dúucā nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'á chí ngii yú yaacu ndúucū ngii yāⁿ inaaⁿ cucááⁿvā 'yúúné taaⁿ. Ní nducuéⁿ'ē chí nguéé n'daacā chí diiⁿ yā yeⁿ'e chí cuuvi 'cuinaáⁿ yā ní tan'dúucā ngii yāⁿ inaaⁿ yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ miiⁿ chí inaaⁿ yú 'táácā idiíⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní tan'dúucā 'ííⁿnyúⁿ chí ngíicá, 'tíica yā. Ndyuūs nguáín'dai yā 'áámá lugar yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí díttuu taavi ca maāiⁿ ndii yaānūⁿ naachi canéé yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

14 'Tiicá ntúūⁿ, saⁿ'a Enoc chí ndíí ná ndεεchē ngiini familia yeⁿ'e saⁿ'a Adán, ní Enoc miiⁿ cááⁿvā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs caⁿ'a sa chíi sa 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e dendu'ū chí cuchíⁿ yeⁿ'é yā. Ní caⁿ'a sa 'tíicā: Cuin'diichí nī Señor Jesucristo miiⁿ ní cuchii yā ndúucū n'deeé n'dái mil 'iiⁿ'yāⁿ chí i'téenu yā 'yā.

15 Señor Jesucristo ndaa yā chí n'diichí yā nuuⁿndí yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní caaⁿ'maⁿ yā chí condenado yā nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ nuuⁿndí chí nguéé i'téenu yā 'yā caavā nducuéⁿ'ē nuuⁿndí chí diíⁿ yā ndúucū nduudu chí ngaⁿ'a yā chí nguéé n'daacā chí contra Ndyuūs.

16 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní nééné n'gεεcu cheendí yā tan'dúucā chí 'téé nūⁿ taáⁿ yā ní ngaⁿ'á yā yeⁿ'e chí nguéé neⁿ'é yā yeⁿ'ē chí táámá yā idiíⁿ yā. Ní diíⁿ yā chí nguεε n'daacā caati maáⁿ yā neⁿ'e yā. Ní ndúucū nduudu chí n'gεεte ngaⁿ'á yā yeⁿ'e taamá yā chí ch'εεté yā taachi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā diiⁿ yā aprovechar dendu'ū cááⁿvā maáⁿ yā.

Judas ngaⁿ'a yā yeⁿ'e chí 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'e

Cristo canéé chí diíⁿ yā

17 Ndís'tiī, hermanos chí neene neⁿ'é, maaⁿ ní neⁿ'é chí ndís'tiī ní n'gaacú nī yeⁿ'e nduudu chí apóstoles yeⁿ'e Señor Jesucristo yeⁿ'e yú taacā chí caⁿ'a yā.

18 'Tíicā caⁿ'a yā chíi yā ndís'tiī: Taachí 'āā canéé niiⁿnuúⁿ nguuvi chí ndaa Señor Jesucristo taama vmnéⁿ'ēe tuu'mi ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diduuchineéⁿ yā yeⁿ'e nī ndúucū tanducuéⁿ'ē chí yeⁿ'e Ndyuūs. Ní nducuéⁿ'ē chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā diíⁿ yā chí nguεε n'daacā, chuū ní diíⁿ yā.

19 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní diví yā yeⁿ'ē nguaaⁿ ndís'tiī. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní dinuuⁿndí yā tan'dúucā chí neⁿ'e yā ní nguéé canéé Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúucu yā.

20 Maaⁿ ní ndís'tiī hermanos yeⁿ'é chí neene neⁿ'é, cu'téenu cá nī nguuvi ngu- uvi yeⁿ'e vaadī i'teenu chí Ndyuūs itée yā ndís'tiī. Taachi caaⁿ'maⁿnguaⁿ'á nī diíⁿ nī ndúucū poder yeⁿ'ē Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs.

21 'Cuεεtineé nī ni diíⁿ nī nducuéⁿ'ē ndúucū vaadī neⁿ'e chí Ndyuūs itée yā ndís'tiī 'naaⁿ chí cūnee ngiinú nī nguuvi chí Señor Jesucristo yeⁿ'e yú chí n'dai taavi caⁿ'á yā téé yā vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndís'tiī.

22 Ndís'tiī n'deeé cá ngaⁿ'a nī ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguéé n'daacā i'téenu yā.

23 Ní 'tíicā nadanguáⁿ'ai nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e chí nguéé i'téenu yā tan'dúucā chí tun'dáa nī 'iiⁿ'yāⁿ nguááⁿ nguuchi yaⁿ'ā, 'tíicā diíⁿ nī. Ya'ai 'iinú nī yeⁿ'e tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ naati diíⁿ nī ndúucū cuidado, ndíí nguéé cuuvi caⁿ'a nī ndúucu yā chí dinuuⁿndí nī.

Judas ngaⁿ'anguaⁿ'á yā ní dich'εεté yā Ndyuūs

24 Maaⁿ ní 'úú chí'neéⁿ ndís'tiī na ta'a Ndyuūs chí cuuvi candεε yā cuidado yeⁿ'e ndís'tiī chí nguéé dinuuⁿndí nī. Ní Jesucristo cuuvi 'cuuⁿ'míⁿ yā nanááⁿ Ndyuūs chí dεεve ngii n'dai ndís'tiī chí nguéé nuuⁿndí yeⁿ'é nī. Ní neené yeenu nī.

25 Dich'εεte yú Ndyuūs chí 'áámá n'dyáⁿ'ā Ndyuūs chí deenu nducuéⁿ'ē ní nadan- guáⁿ'ai yā s'uuúⁿ cááⁿvā Señor Jesucristo chí 'iivi yú. Caati yeⁿ'é yā ní véé dεεvé ngii n'dai ndúucū n'gεεte n'dai ndúucū poder ch'εεte n'dai ndúucū poder yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā

nguuvi chi chó'ōo ndúúcū nguuvi maaⁿ ní
cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ. 'Tíicā cuuvi.

APOCALIPSIS, NDUUDU CHÍ CH'IⁿI NDYUŪS YEⁿ'E JESUCRISTO

Yeⁿ'e chi Jesucristo ch'íⁿi yā

¹ Na libro 'cūū canéé nguūⁿ chuū chi ch'íⁿi Jesucristo. Ní Ndyuūs ch'íⁿi yā Jesucristo chuū caati 'cuuⁿmíⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chi dichí^vē Ndyuūs dendú^ū chi 'āā ntéé 'nááⁿ chi ndaa yeⁿ'ē. Ní Jesucristo ch'íⁿi yā chuū Juan chi dichí^vē Ndyuūs cáávā 'áámá ángel chi dichó^o yā nanááⁿ yā.

² Juan miiⁿ caⁿ'a cuaacú yā nduudu cuaacu yeⁿ'e tanducuén^{'ē} chi n'diichí yā. Chuū ní nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs. Ní chuū ní nduudu cuaacu chí Jesucristo ch'íⁿi yā Juan miiⁿ.

³ De'ε chúú^{cā} yeenú 'iiⁿ'yāⁿ chi n'geen yā libro 'cūū chi yeⁿ'é Ndyuūs. Ní de'ε chúú^{cā} yeenú 'iiⁿ'yāⁿ s'uuuⁿ chi n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e libro 'cūū ní i'téenu yā yeⁿ'e chí ngaⁿ'ā, ti ngaⁿ'ā yeⁿ'e dendu^ū chí cuchíⁱ ti tiempo miiⁿ chi canee chi chó^o 'āā snee niiⁿnuúⁿ.

Juan idingúuⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndu'u ndēēchē yaācū.

⁴ 'Úú Juan idingúuⁿ cartas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndēēchē yaācū chi snéé na yáⁿ'āa Asia. Neⁿ'é chi Ndyuūs téé yā ndís'tiī dendú^ū chi n'dai yeⁿ'é yā ndúú^{cū} vaadī 'diiⁿ yeⁿ'é yā. Ní Ndyuūs ní 'áámá canee yā tiempo chi chó^o, ní maaⁿ ní 'tíca yā, ní caⁿ'á yā ndaa yā. Maaⁿ ní neⁿ'é chi yeⁿ'e ndu'u ndēēchē espíritus chi snéé yā nanááⁿ trono yeⁿ'é Ndyuūs, espíritus téé yā ndís'tiī vaadī n'dai yeⁿ'e Ndyuūs.

⁵ Ní 'tiicá ntúūⁿ neⁿ'é chi Cristo téé yā ndís'tiī vaadī n'dai yeⁿ'é yā, Jesucristo chi cuéⁿ'é daāⁿmaⁿ ngaⁿ'a cuaacú yā. Ní Cristo miiⁿ ní daiyá Ndyuūs ní 'iiⁿ'yāⁿ chi vmnááⁿ vmnaaⁿ nacueeⁿ yā yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā. Ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e nducyáácá reyes chí véé iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní Cristo dinéⁿ'e yā s'uuúⁿ ní nadēēvé yā s'uuúⁿ yeⁿ'e nuuⁿndi yeⁿ'e yú ndúú^{cū} yuuúⁿ yeⁿ'e maáⁿ yā.

⁶ Ní Cristo diiⁿ yā chí s'uuúⁿ reyes s'uuúⁿ ní chiiduú s'uuúⁿ chí dichii^vē yú Ndyuūs

chi chiidá yā. Maaⁿ ní vaadī deεve ngii ní yeⁿ'é yā ndúú^{cū} nducuén^{'ē} poder chí yeⁿ'é yā cuuvi yeⁿ'é yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā.

⁷ Cuin'diichí nī. Cristo miiⁿ cuchii yā nguááⁿ meēeⁿ ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi snaaⁿ yā ndúú^{cū} 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí dichó^o tíicuā Cristo ndúú^{cū} machete chí 'uūvī lados 'caāiⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e nducyaaca yāāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cuεεcú yā taachi n'diichí yā Cristo. 'Tíica rā va. Cuaacu níⁿnyúⁿ chí 'tíicā.

⁸ Señor Ndyuūs chí véé tanducuén^{'ē} poder dendu^ū yeⁿ'é yā chí 'áámá canee yā tiempo chí chó^o, ní maaⁿ ní 'tíca yā, ní caⁿ'á yā ndaa yā, Señor miiⁿ ngaⁿ'a yā: 'Úú chí 'iiⁿ'yāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ 'úú, ní 'úú ndíí cuááⁿ naachí 'cuiinu 'úú. Tan'dúú^{cā} letras A ndii Z yeⁿ'e alfabeto 'tíicā 'úú.

Yeⁿ'e chi Juan n'diichí yā Cristo chí deεve n'dai taavi yā ndii túúⁿngi 'yáⁿ'a yā

⁹ 'Úú apóstol Juan 'úú ní hermano yeⁿ'e ndís'tiī. Ní caati 'úú ní yeⁿ'e Jesús 'úú, 'úú dáámá ch'eenú chí ndúú^{cū} ndís'tiī ní dáámá nduucú nī yeⁿ'e naachi Ndyuūs ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā, ní dáámá nduucú nī yeⁿ'e vaadī 'diiⁿ chí Jesucristo itée yā s'uuúⁿ. 'Úú canéé preso 'úú na isla Patmos cáávā chí candéé nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ní ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿ'é Jesucristo.

¹⁰ Ní taachi 'úú canee miiⁿ 'áámá domingo chó^o chí 'úú ní canee maaⁿ poder yeⁿ'e Espíritu N'dai yeⁿ'e Ndyuūs. Ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu ch'εεtε cuaaⁿ daamí tan'dúú^{cā} chí n'gεεcú 'áámá trompeta.

¹¹ Ní 'tíicā ngaⁿ'ā ngii 'úú: 'Úú 'iiⁿ'yāⁿ chí vmnááⁿ vmnaaⁿ 'úú, 'úú ndíí cuááⁿ naachí 'cuiinu 'úú. Tan'dúú^{cā} letras A ndii Z yeⁿ'e alfabeto 'tíicā 'úú. Dii, Juan, idingúuⁿ di na 'áámá libro cosa chí inaaⁿ di ní dichó^o di libro miiⁿ nanááⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e ndu'u ndēēchē yaācū chí snee na yáⁿ'āa Asia. Yáacū s'eeⁿ ní yeⁿ'e yáāⁿ Efeso, ní yeⁿ'e yáāⁿ Esmirna, ní yeⁿ'e yáāⁿ Pérgamo, ní yeⁿ'e yáāⁿ Tiatira, ní yeⁿ'e yáāⁿ Sardis, ní yeⁿ'e yáāⁿ Filadelfia, ndúú^{cū} yeⁿ'e yáāⁿ Laodicea.

¹² Tuuⁿ'mi ní 'úú nan'guaacúndí ní n'diichí du^ū chí yaāⁿ'vi 'úú. Taachi n'diichí cuaaⁿ daamí n'diichí ndēēchē candeleros yeⁿ'e 'díⁿnguāⁿ.

13 Ní náávta'a ye'n'e ndu'u candeleros mii'n 'áámá yā cheendii yā tan'dúúcā 'aama sa'nā daiyá 'ii'yā'n i'n'yee'ndí 'cūū. Canúu'n yā 'áámá catecai chi ngeε yā chi ndaa ndii ná daandu ca'a yā. Ní ndéé chiichí 'áámá cinta ye'n'e 'dí'nguāa'n cuaa'n 'ní'nú'n yā.

14 Ní tí'n yā ndúúcū yunduti'n yā ní cuéē tan'dúúcā duudū 'iiti cuūchī cuéé, ní 'tiicá ntúū'n cuéē tan'dúúcā yaā'n. Ní nduutināa'n yā tan'dúúcā 'áámá nguuchi ya'nā.

15 Ní ca'a yā tan'dúúcā cūū cuáá'n chi ndís'tiī 'āā ngiichí nī cheeti 'áámá horno ní deεvé dii'n nī. Ní nduudu ye'n'é yā ní tan'dúúcā chí n'geεcú 'yaa n'dái yíicú.

16 Ní ndεε yā na ta'a cuaacú yā ndεēchē 'í'nyú'n. Ní na cheendí yā mii'n canéé 'áámá machete chi 'caāi'n nduu 'uuví lados. Ní núú'má'n naa'n yā ngíi n'gāi tan'dúúcā chi n'gāi 'yá'nā taachi néené íniguaa'n náá'n.

17 Ní taachi 'úú snaá'n 'ii'yā'n mii'n sndεεvé na ca'a yā tan'dúúcā chí ch'íi. Ní 'ii'yā'n mii'n s'neé'n yā ta'a cuaacú yā vmnaa'n ye'n'e 'úú ní ca'a yā chíi yā 'úú: Nguéé 'va'a di. 'Úú chí vmnáá'n vmnaa'n, 'úú ndíi cuaa'n naachi 'cuiinu 'úú.

18 'Úú 'áámá canduuchi. Cuáácú ch'ti naati cuin'diichí nī maa'n ní 'úú canduuchi cue'n'e daā'ma'n 'tíicā. 'Úú ní ndéé llaves ye'n'e vaadi n'gii chí ye'n'e lugar naachi snéé 'ii'yā'n chí n'díi ní nguéé chí'téenu yā Ndyuūs.

19 Maa'n ní dii dingúu'n di dendu'ū chí 'túúcā chí n'diichí di ndúúcū dendu'ū chí 'tíicā ndúúcū dendu'ū chí ndaa cuayiivi.

20 Maa'n ní 'úú n'gi'í dii de'ε ne'n'e caa'ma'n ndεēchē 'ii'nyú'n mii'n chí n'diichí di na ta'a cuaacú ní ye'n'e chí ndεēchē candeleros ye'n'e 'di'nguāa'n mii'n. Ndu'u ndεεché 'ii'nyú'n mii'n chíi'n chí du'ū ndεēchē 'ii'yā'n chí ndíi tíi'n ye'n'e ndu'ū ndεēchē yaācū mii'n. Ní ndu'ū ndεēchē candeleros chí n'diichí di chíi'n chí ndεēchē yāacū mii'n.

2

Juan idingúu'n yā carta 'cūū ye'n'e 'ii'yā'n ye'n'e yāā'n Efeso

1 Díi, Juan idingúu'n di chuū ye'n'e 'ii'yā'n chí ndíi tíi'n ye'n'e yāacū ye'n'e yāā'n Efeso. 'Ii'yā'n chí ndéé yā ndu'u ndεēchē 'í'nyú'n na tá'a cuaacú yā ní chiicá yā nguaa'n ndεēchē

candeleros ye'n'e 'dí'nguāa'n, 'ii'yā'n mii'n nga'ná yā dendu'ū chí 'túúcā:

2 'Úú ní deenú ntii'nyu'n chí dii'n di. Deenú chí díitūu n'dái dii'n dí ntii'nyu'n ní véé paciencia nanáa'n di. Ní deenú chí ichεε di ye'n'e 'ii'yā'n chí nguεε n'daācā idií'n yā. Ní deenú ntúū'n chí ndεē di cuidado ye'n'e 'ii'yā'n chí nga'n'a chí apóstoles ní nguéé 'tiicá yā. Ní dii deenu di chí 'ii'yā'n s'ee'n nguéé apóstoles 'ii'yā'n. Ní deenu di chí yaadi yā.

3 Ní dii véé paciencia nanáa'n di ní n'geenu di ngii. Ní dii di n'deeε n'dái ntii'nyu'n cáāvā 'úú. Ní nguéé chicúu'nu'n di ye'n'e dendu'ū.

4 Naati véé 'téε contra ye'n'e di. Nguéé dine'n'e di 'úú tan'dúúcā chí vmnáá'n vmnaa'n dine'n'e ca di.

5 Ní cáāvā chuū nn'gáacú dí ye'n'e chí dii'n di chí nguéé dine'n'e ca di 'úú ní ndaa-cadaami di ye'n'e. Ní dine'n'e ca di 'úú tan'dúúcā chí dii'n di vmnáá'n vmnaa'n. Ní nduuti chí nguéé 'túúcā dii'n di, 'úú ní ndāa nii'nuú'n ní divií candelero ye'n'e di ye'n'e naachi snéé.

6 Ní chuū chí véé favor ye'n'e di. Nguéé inee yiinu di ntii'nyu'n chí dii'n 'ii'yā'n ye'n'e grupo ye'n'e Nicolaitas. Ní 'úú ntúū'n nguεε ne'n'é chí dií'n yā.

7 'Ii'yā'n chí véé veé'n yā 'caandiveé'n yā chí nga'nā Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs ngii 'ii'yā'n ye'n'e yāacū s'ee'n. 'Úú nga'ná chí 'ii'yā'n chí cuchéε yā ye'n'e dendu'ū, 'úú ca'a 'ii'yā'n s'ee'n chí che'é yā n'gui'i ye'n'e yá'ná ye'n'e vida cue'n'e daā'ma'n chí cánéé naavta'nā ye'n'e paraíso chí jardín ye'n'e Ndyuūs.

Juan idingúu'n yā carta 'cūū ye'n'e 'ii'yā'n ye'n'e yāā'n Esmirna

8 Díi, Juan, idingúu'n di ye'n'e 'ii'yā'n chí ndíi tíi'n ye'n'e 'ii'yā'n ye'n'e yāacū ye'n'e yāā'n Esmirna. Dendu'u chí 'túúcā nga'ná 'ii'yā'n chí vmnáá'n vmnaa'n ndii chí 'cuiinu, 'ii'yā'n chí 'āā n'díi yā ní maa'n ní 'āā canduuchi ntuú'n yā.

9 'Úú deenú ntii'nyu'n chí dii'n di. Deenú chí n'geenu di ngii ndúúcū dendu'ū chí cheεchí n'dai ye'n'e di. Deenú chí nguéé de'ε véε ye'n'e di naati cuaacu ní'nyú'n chí 'cuiica di. 'Úú deenú ye'n'e chí 'ii'yā'n chí nga'ná yā chí judíos yā chí Israel ya ní nguéé dií'n yā

tan'dúúcā chi 'ii'yān judíos yā. Ní deenú chi 'ii'yān s'een nguée n'daacā nga'á yā ye'e di. Ní 'ii'yān s'een ní ye'e yáá'n'guiinūu.

¹⁰ Nguée 'va'a di ye'e dendú'ū chi canee chi 'cueenu di cuuvi. 'Caandivee di ye'é. Yáá'n'guiinūu cutá'a sa ná'ā ndís'tiī ní cu'nuu sa 'ii'yān vácūū caati n'diichinee sa nducyaaca ndís'tiī. Ní canee chi 'cueenu nī cuuvi ndiichí nguuvi. Naati 'áámá canee nī ndúúcū chi i'téenu nī ndii chi 'cuuvi nī ní 'úú teé ndís'tiī 'áámá corona chi vida cue'e daā'ma.

¹¹ 'Ii'yān chi véé veé yā 'caandivee yā chi nga'ā Espíritu N'dai ye'é Ndyuūs ngii 'ii'yān s'een ye'e yáacū s'een. 'Ii'yān chi cuchéε yā ye'e tanducué'e dendu'ū nguée cuuvi 'cueenu yā cuuvi ye'e ndii 'úúvi vaadi n'gii chi infierno.

Juan idingúu yā carta 'cūū ye'e 'ii'yān ye'e yáān Pérgamo

¹² Díi, Juan, idingúu di ntúūn 'ii'yān ndíi tíi'n chi ye'e 'ii'yān ye'e yáacū ye'e yáān Pérgamo: Chuū nga'á 'ii'yān chi véé machete chi 'uūvī lados 'caāi'n.

¹³ Chuū nga'a yā. 'Úú ní deenú tanducué'e chi dii di. Deenú chi canee di naachi yáá'n'guiinūu nga'a ntii'nyu sa. Ní 'áará chí 'tíicā 'áámá canee di lado ye'é nguée ndaacádaami di ye'e chi i'téenu di 'úú. Ní 'tiicá ntúūn dii di nguuvi chi chó'oo taachi nguaa ndís'tiī 'ii'yān s'een ch'ii'nú yā sa'ā Antipas chi 'áámá ca'ā sa nduudu cuaacu ye'é na yáān naachi canee yáá'n'giinūu.

¹⁴ Naati véé n'duuvi dendu'ū ye'e chi contra ye'e di. Na yáān Pérgamo chi yáān ye'e di véé nguaa ndís'tiī ná'ā 'ii'yān chi nguée ne'é yā s'neé yā ye'e chi i'téenu yā chi 'cuee Balaam. Ní Balaam mii'n 'ii'yān chí chi'cuee yā sa'ā Balac táacā cuuvi dii sa chi 'ii'yān ye'e Israel dinuun'dí yā. Ní 'ii'yān s'een ye'e Israel dinuun'dí yā taachi che'é yā dendu'ū ye'e chi 'ii'yān cáávā ofrenda ca'a yā nátai ye'e santos chi ídolos, ní taachi ca'á yā ndúúcū 'aama n'daataá o 'aama isá'ā chi nguée ye'é yā.

¹⁵ Ní 'tiicá ntúūn véé nguaa ndís'tiī 'ii'yān chi nguée ne'é yā s'neé yā ye'e chi i'téenu yā chi ca'cuee yā ye'e 'ii'yān ye'e grupo

ye'e nicolaítas. Ní 'úú nguée inee yiinú ye'e chuū.

¹⁶ Ndaacadáámí dí ye'e nducué'e chuū. Nduuti chi nguée dii di 'túúcā ndaa nuún naachi canee di ní 'cuun'mán ndúúcū 'ii'yān s'een ndúúcū machete chi 'uūvī lados 'caāi'n chi canéé cheendí.

¹⁷ 'Ii'yān chi véé veé yā 'caandivee yā chi nga'ā Espíritu N'dai ye'é Ndyuūs ngii 'ii'yān s'een ye'e yáacū s'een. 'Ii'yān chi cuchéε yā ye'e tanducué'e 'úú ní ca'á 'ii'yān s'een pan chi duuchi maná chi canúún n'de'ei. Ní ca'á 'ii'yān s'een 'áámá tuūu cuéε naachi canéé nguūn 'áámá chi duuchi chi ngai. Mar 'áámá 'ii'yān nguée deenú yā chi duuchi mii'n, dámaān 'ii'yān chi cuta'á yā tuūu cuéε mii'n deenú yā chi duuchi mii'n.

Juan idingúu yā carta 'cūū ye'e 'ii'yān ye'e yáān Tiatira

¹⁸ Díi, Juan, idingúu di ye'e 'ii'yān ndíi tíi'n ye'e 'ii'yān ye'e yáacū ye'e yáān Tiatira: Daiyá Ndyuūs chi véé nduutináan yā tan'dúúcā nguuchi ya'ā ní ca'a yā tan'dúúca cūū cuaaa chi deεvé n'dai nga'á yā 'tíicā.

¹⁹ 'Úú deenú nducué'e chi dii di. Deenú chi dine'e di 'úú, chi i'téenu di 'úú, ní dichii'vε di 'úú. Ní véé paciencia nanáan di. Deenú chi maa dii nī ntii'nyu chi n'dee n'dái nguée ti ntii'nyu ye'é nī chi vmnaa.

²⁰ Naati véé duū'vī dendú'ū contra ye'e di. Ndís'tiī ní 'cuaán nī tá'nā Jezabel chi nga'a tá chí chíi'n chi nga'a tá ní nduudu cuaacu ye'é Ndyuūs. Nginnche'ei tá 'ii'yān chí dichii'vε 'úú ndúúcū chí ngi'cuee tá. Ní nga'a tá chí 'ii'yān cuuvi ca'á yā ndúúcū n'daataá o isa'ā chí nguée ye'é yā ní cuuvi ché'e yā dendu'ū chí 'ii'yān s'een cáávā ofrenda ca'a yā nátai ye'e santos chí ídolos.

²¹ 'Úú ní ca'á lugar tá'nā mii'n chí ndaacadaami tá ye'e chí dii tá chí nguée n'daacā naati nguée 'cuūn ta ndaacadaami tá ye'e nducué'e chí dii tá chí nguée n'daacā. Ní ne'e tá chí taná'ā 'ii'yān dinuun'dí yā ndúúcu tá.

²² Maa ní 'úú dii chí neéne ngiitā tá mii'n ní nducyáacá isa'ā chí dii yā tan'dúúcā chí ngi'cuee tá neene 'cueenu yā cuuvi. 'Tíicā maa ní dii ndúúcū nducyáacá yā

nduuti chi nguée ndaacadáámí yā yeⁿe chi ngi'cueeⁿ n'daataá mííⁿ.

²³ Tiicá ntúūⁿ 'úú ní 'caāⁿ'núⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi diíⁿ yā tan'dúúcā chi chi'cueeⁿ tá. Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe nducyáácá yaācū caⁿ'á yā cadíínuuⁿ yā chi 'úú chi n'diichí dε'ε vεε chi 'iiⁿ'yāⁿ nadicadíínuuⁿ yā ndii na staava yeⁿ'é yā. Ní 'úú nadii'vé ndís'tií tuunu tuunu ca dendu'ū chi diíⁿ nī.

²⁴ Chuū ngaⁿ'á ngii ndís'tií ndúúcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs ní chi snée yā na yāāⁿ Tiatira chi nguée diíⁿ yā tan'dúúcā chi ngi'cueeⁿ táⁿ'ā miiⁿ. Ní nguée déenu nī dε'ε chi nuuⁿndi s'eeⁿ chi ch'εεε chí yeⁿe yáāⁿ'guiinūⁿ. Tan'dúúcā chi ngaⁿ'a náⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ 'úú ngaⁿ'á chi nguée cu'neéⁿ táámá dendú'ū chí díítūu nanááⁿ ndís'tií.

²⁵ Naati chííⁿ chi 'āā véeⁿ yeⁿ'é nī cundεé nī cuidado yeⁿ'ē ndii 'úú nindaá nanááⁿ nī.

²⁶ 'Iiⁿ'yāⁿ chi cuchεε yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū ní nguuvi nguuvi diíⁿ yā tan'dúúcā 'úú neⁿ'é ndíí cuaaⁿ ná n'giinu, 'úú ní ca'á ntiiⁿnyuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e nducuéⁿ'ē naciones.

²⁷ Ní caⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúcā chiidá tee yā poder 'úú chí 'úú ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē naciones ndúúcū 'áámá nduucu cūū yeⁿ'é. Ní ndúúcū nduucu cūū miiⁿ 'cueⁿ'é naciones chí chícheiyei tan'dúúcā chí naciones ní 'aama vaso yeⁿ'e yáⁿ'āa chí 'cueēⁿ.

²⁸ Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí cuchεε yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē 'úú ní ca'á 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ 'ííⁿnyúⁿ yeⁿ'e nguεεtiyaaⁿ.

²⁹ 'Iiⁿ'yāⁿ chí véeⁿ veéⁿ yā 'caandiveéⁿ yā chí ngaⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngii 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yaācū s'eeⁿ.

3

Juan idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Sardis

¹ Díí Juan, idingúuⁿ di yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ndíí tííⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáacū yeⁿ'e yáāⁿ Sardis: Chuū ngaⁿ'a Cristo chí véeⁿ ndεēchē espíritus yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcū ndεēchē 'ííⁿnyúⁿ s'eeⁿ. 'Úú deenú chííⁿ chí diíⁿ di. Ní deenú chí 'áará chí 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ deenú yā dii cáávā cosas chí diíⁿ di ti cánduuchi di naati nanááⁿ 'úú dii canée dí tan'dúúcā chí n'díí di cucáávā nuuⁿndi yeⁿ'e di.

² Nandúúchí dí. Cunée diitū di ní cu'téenu ca di yeⁿ'e cosas chí véeⁿ caati vmnááⁿ vmaⁿaaⁿ nguée diiⁿ di cuidado yeⁿ'e nducuéⁿ'ē. Cu'téenu ca di ní nguée cuuvi cho'ōo yeⁿ'ē chí véeⁿ chí yeⁿ'e di. Ní 'úú n'diichí ntiiⁿnyuⁿ chí diíⁿ di. Ní nguée n'daacā ca nanááⁿ Ndyuūs.

³ N'gaacú di yeⁿ'e chí n'giindiveeⁿ di chí 'iiⁿ'yāⁿ chí'cueeⁿ yā dii. Maaⁿ ní diíⁿ di tan'dúúcā chí 'cueeⁿ di ní ndaacadaami di yeⁿ'e chí diíⁿ di chí nguée n'daacā. Ní nduuti chí nguée diiⁿ di cuidado tuu'mi ní 'úú ndaá tan'dúúcā 'áámá chí duucu ní nguée cadíínuuⁿ di hora chí ndaá nanááⁿ dii.

⁴ Véeⁿ duu'vi 'iiⁿ'yāⁿ nguaaⁿ ndís'tií chí snée yā na yáāⁿ Sardis, 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée dinuuⁿndí yā tan'dúúcā tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chí dinuuⁿndí yā. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'á yā nduucú ndúúcū catecai cuéε yā ti 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní n'dai taavi yā chí cuuvi 'tíicā ndúúcu yā.

⁵ 'Iiⁿ'yāⁿ chí cuchεé yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē nndaāca yā catecai cuéε yā. Ní 'úú nguée n'adatuūví chí duuchi yā naachi canée nguūⁿ na libro yeⁿ'e vida cuen'e daāⁿmaⁿ. Ní 'úú ní caaⁿ'máⁿ chí duuchí yā nanááⁿ chíidá ní nanááⁿ ángeles dendú'ū.

⁶ 'Iiⁿ'yāⁿ chí véeⁿ veéⁿ yā 'caandiveéⁿ yā chííⁿ chí ngaⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngii 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yaācū s'eeⁿ.

Juan idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáāⁿ Filadelfia

⁷ Díí, Juan, idingúuⁿ ntúūⁿ di yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ndii tííⁿ yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaācū yeⁿ'e yáāⁿ Filadelfia. Dendu'ū chí 'túúcā ngaⁿ'á 'iiⁿ'yāⁿ chí dεεve taavi ca yā ní cuaacu yā. 'Iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chí ndεε yā llave yeⁿ'e David, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ taachi nn'guaaⁿ yā puerta mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuvi nn'gaadí yā. Ní taachi nn'gaadí yā 'tiicá ntúūⁿ mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuvi nn'guaaⁿ yā.

⁸ 'Úú n'diichí tanducuéⁿ'ē chí diíⁿ di. 'Úú n'neéⁿ cucáávā di 'áámá cheendi va'āi chí maaⁿ ní cánda'āi ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuvi nn'gaadí yā cheendi va'āi miiⁿ. 'Áará chí véeⁿ duu'vi fuerzas yeⁿ'e di ch'iindiveeⁿ di nduudu cuaacu yeⁿ'é ní nguée ndaacadaami di yeⁿ'é.

⁹ Caandiveeⁿ di yeⁿ'é. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ'e yáāⁿ'guiinūⁿ ti ngaⁿ'á yā nduudu yaadi. Ngaⁿ'á yā chí 'iiⁿ'yāⁿ judíos yā chí Israel

yā ní nguée 'túúcā diíⁿ yā tan'dúúcā 'iiⁿyāⁿ judíos yā. Cuin'diichi di. 'Úú idiíⁿ chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ndaá yā nanaaⁿ di ní caantii'yá yā nanááⁿ ca'a di ní cu'téenu yā dii. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi cadínuuⁿ yā chí 'úú ní neⁿ'é dii.

¹⁰ Dii ní ndeε di cuidado yeⁿ'e nuuⁿndi chi ngaⁿ'á yeⁿ'e chi cuchεε di, ní cuchée di. Ní cáávā chuū 'úú ndeε cuidado yeⁿ'e dii yeⁿ'e tiempo chi cuchii chi caaⁿmaⁿ ndaá cosas chi n'diichineeⁿ yā dii. Ní cosas miiⁿ ndaa yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi snée yā núúⁿmán iⁿ'yeēⁿdi. Ní n'diichineéⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí s'neéⁿ yā na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

¹¹ Cuin'diichi di. Niiⁿnuⁿ ndaá nanááⁿ dii. Cundεε ca di cuidado yeⁿ'e chí véeⁿ yeⁿ'e di ní mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ cuuvi cuta'á yā corona chí cuuvi yeⁿ'e di.

¹² 'Iiⁿyāⁿ chí cuchεé yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē, 'úú idiíⁿ chí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'áámá caneé yā na yaācū yeⁿ'é tan'dúúcā 'áámá pilar yeⁿ'e yaācū yeⁿ'e Ndyuūs, 'tííca yā. Ní 'āā ntée can'daa yā yeⁿ'e yaācū miiⁿ. Ní 'úú idinguúⁿ nchεté yā chí dúúchí Ndyuūs yeⁿ'é ndúúcū chí duuchi yeⁿ'e yāāⁿ yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'é. Ní yāāⁿ miiⁿ nguuvi Jerusalén chí ngai chí ndaā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi ní yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'é.

¹³ 'Iiⁿyāⁿ chí véeⁿ veéⁿ yā 'caandiveéⁿ yā chí ngaⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngii 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e yaācū s'eeⁿ.

Juan idingúuⁿ yā carta 'cūū yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ Laodicea

¹⁴ Díí, Juan, idingúuⁿ di yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ ndii tíiⁿ yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yaācū yeⁿ'e yāāⁿ Laodicea: Nduudú 'cūū ní yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí nguuví yā Amén chí neⁿ'e caaⁿmaⁿ chí cuaacu yā. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ chí testigo yā ní ngaⁿ'a cuaacu yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Iiⁿyāⁿ miiⁿ ní yeⁿ'é yā tanducuéⁿ'ē chí Ndyuūs din'dái yā.

¹⁵ 'Úú deenú tanducuéⁿ'ē chí diiⁿ di. Ní díí canee di tan'dúúcā chí nguéeⁿ ndúú 'iiⁿnūⁿ di ndíí nguéeⁿ ndúú 'iiche di. De'ε chúúcā n'daacā cáávā dii ndúútí chí 'iiⁿnūⁿ di o 'iiche di.

¹⁶ Cáávā chí dii ní cuūtū di, ní nguéeⁿ 'iiⁿnūⁿ di, ndíí nguéeⁿ ndúú 'iichē di, 'úú ní dííⁿ ndúúcū di tan'dúúcā chí caachí dii yeⁿ'e na cheendí ti dii tan'dúúcā chí nuūⁿnīⁿ daaíⁿ dii, ní 'tííca dííⁿ.

¹⁷ Díí ní 'túúcā ngaⁿ'a di chí 'cuiica di ní nguéeⁿ de'ε vεε neⁿ'e di ti neené n'deēe dendú'ū yeⁿ'e di véeⁿ. Naati díí nguéeⁿ deenu di chí nguéeⁿ de'ε vεε yeⁿ'e di. Ní ndaachí canée di caati canée di tan'dúúcā chí díí ní pobre di ní nguéeⁿ catecai di, ní ngeenáaⁿ di. 'Tííca canée di.

¹⁸ 'Úú ní teé consejo dii. Cuai di yeⁿ'e 'úú 'dííⁿnguāⁿ chí 'iiⁿyāⁿ din'dái yā cáávā nguuchi yaⁿ'ā ní 'íícú cuuvi cuaacu chí 'cuiica di. Ní cuai di catecai cuéē chí cu'nuuⁿ di cuerpo yeⁿ'e maaⁿ di ní nguéeⁿ cuuvi 'cuináⁿ di caavā chí nguéeⁿ catecai di. Ní cuai di yiícū ní cu'neeⁿ di na nduutináaⁿ di ní 'íícú cuuvi snaaⁿ di.

¹⁹ 'Úú yaa'vineé nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí idineⁿ'é ní diiⁿ castigar 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Maaⁿ ní canée chí nndaácadáámí dí yeⁿ'e chí diiⁿ di chí nguéeⁿ n'daacā. Ní serio canee di ndii staava yeⁿ'e di.

²⁰ Cuin'diichi di. 'Úú ní caneé cheendi va'āí ní 'cuaí 'iiⁿyāⁿ. Nduuti chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ 'caandiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é ní nn'guaaⁿ yā cheendi va'āí caavā 'úú, tuu'mi ní 'úú cho'ó cuaaⁿ chεeti va'āí ní n'diichí 'iiⁿyāⁿ miiⁿ. Ní che'é ndúúcu yā ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ che'é yā nduucú.

²¹ 'Iiⁿyāⁿ chí cuchεε yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū 'úú ní ca'á lugar yeⁿ'e yā chí 'cuūndí yā ndúúcū 'úú na trono yeⁿ'é tan'dúúcā chí 'úú chichéé yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū ní ch'iindí ndúúcū chiidá na trono yeⁿ'é yā.

²² 'Iiⁿyāⁿ chí véeⁿ veéⁿ yā 'caandiveéⁿ yā chí ngaⁿ'ā Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ngii nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yaācū s'eeⁿ.

4

Nducyáácá yā chí snée yā na va'ai chεeti nguuvi dích'εté yā Ndyuūs

¹ Chó'ōo dendu'ū chí 'túúcā ní cuayiivi ní 'úú n'diichí cuaaⁿ níⁿnūⁿ ní miiⁿ canée 'áámá cheendi va'āí yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi chí canée candá'āí. Ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu chí tan'dúúcā chí n'gεecu trompeta. Ní nduudu miiⁿ dáámá ndúúcū nduudu chí ch'iindiveéⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ. Ní nduudu miiⁿ ní caⁿ'a nduucú 'tííca: Dii cūchεε dí 'múúⁿ ní 'úú ní 'cuuⁿmíⁿ dii dendu'ū chí cuchii cuayiivi.

² Hora mííⁿ nūuⁿ 'úú caneé maaⁿ poder Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ní n'diichí

'áámá trono na va'ai chεeti nguuvi. Ní Ndyuūs véε yā na trono miiⁿ.

³ 'Iiⁿyāⁿ chi véé yā na trono miiⁿ ní núúⁿmáⁿ cuerpo yeⁿ'é yā naán yā tan'dúúⁿcā 'áámá tuūu chi 'áámá ngúí n'gai tan'dúúⁿcā tuūu jaspe ndúúⁿcū tuūu sardio. 'Tíicā cuerpo yeⁿ'é yā. Ní nuuⁿmaⁿ ndiivií cuaaⁿ 'diituú trono miiⁿ canee 'áámá cun'gúúⁿ'n'dí tan'dúúⁿcā color yeⁿ'e tuūu esmeralda.

⁴ Ní nuuⁿmaⁿ ndiivií cuááⁿ 'diituú trono miiⁿ n'diichí ndiicu cuūuⁿ tronos yeⁿ'e 'iiⁿntyéⁿ'ē s'eeⁿ naachi véε yā. Ní nducyáácá yā véé catecaí yā chi cuéē. Ní nducyáácá yā snúúⁿ tíiⁿ yā 'áámá corona yeⁿ'e 'díiⁿnguāⁿ.

⁵ Ní yeⁿ'e trono chi naavtaⁿ'ā can'dā 'cuaí ndúúⁿcū δεεεε ndúúⁿcū nduudu. Ní nanááⁿ trono miiⁿ canéé ndúúⁿcū ndεēchē yaⁿ'ā ngiichi chi ndεēchē espíritus yeⁿ'e Ndyuūs.

⁶ Ní canéé ntūⁿ nanááⁿ trono miiⁿ 'áámá cosa tan'dúúⁿcā nuūⁿniⁿ'yāⁿ'ā tan'dúúⁿcā 'áámá vidrio chi ngií δεεεε n'dai. Ní naavtaⁿ'ā yeⁿ'e trono miiⁿ ní nuuⁿmaⁿ ndiivií cuaaⁿ 'diituú yeⁿ'e trono miiⁿ snéé cuūuⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'ē va'ai chεeti nguuvi chi snéé 'yaaⁿ n'dái nduutináaⁿ yā ndii cuááⁿ vmnaaⁿ yā ndii cuááⁿ daamí yā. Ní ndiituú nduutinaáⁿ yā núúⁿmáⁿ ch'εεεε cuerpo yeⁿ'é yā.

⁷ 'Iiⁿyāⁿ yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi chi vmnááⁿ vmnaaⁿ tan'dúúⁿcā 'áámá 'yáiⁿyāⁿ cuá'aá 'tiicá yā. Ndií chíiⁿ ndii 'uuví yā tan'dúúⁿcā 'áámá itiindu 'líiⁿ 'tiicá yā. Ní 'iiⁿyāⁿ ndii chíiⁿ ndii 'iinū miiⁿ véε naán yā tan'dúúⁿcā naán 'iiⁿyāⁿ 'tíica yā. Ní ndii chíiⁿ ndii cuūúⁿ 'iiⁿyāⁿ ní tan'dúúⁿcā í'yāa chi nge'e tī na 'yúúné 'tiicá yā.

⁸ Ní nduu cuūuⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní véé niyaaⁿ ngεεchi yā 'áámá 'aamá yā ní núúⁿmáⁿ cuááⁿ 'diituú yā ní cuaaⁿ nááⁿ ngεεchi yā ní ndiitūú nduuti náaⁿ yā. Nguéé in-taavi'tuunuúⁿ yā ndii nguéé ndúú nguuvi ndii nguéé ndúú n'gaaⁿ chi caⁿ'a yā:

De'ē chúúⁿcā δεεεε yā, de'ē chúúⁿcā δεεεε yā, de'ē chúúⁿcā δεεεε yā, Señor Ndyuūs, chi véé tanducuéⁿ'ē poder yeⁿ'é yā. 'Iiⁿyāⁿ chi canéé ndii vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ chi maaⁿ canéé yā, ní 'iiⁿyāⁿ chí canéé chí ndaa yā.

⁹ Ní ca'áámá ca'áámá vmnéⁿ'ēe chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ dich'εεé yā 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi véé yā na

trono miiⁿ ní diiⁿ yā honrar 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní ca'á yā gracias 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi candúúⁿchí yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ 'tíicā diiⁿ yā.

¹⁰ Ndu'u ndiicú cuūuⁿ 'iiⁿntyéⁿ'ē candi-itín'díi yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi véε yā na trono miiⁿ ní dich'εεé yā 'iiⁿyāⁿ chi 'áámá canéé yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ s'neeⁿ yā coronas yeⁿ'e yā nanááⁿ trono miiⁿ ní caⁿ'a yā 'túúⁿcā:

¹¹ Díi Señor chi Ndyuūs yeⁿ'e yú, díi ní n'dai taavi di chi dich'εεé yā dii, ní diiⁿ yā honrar dii, ní ngaⁿ'á yā chi tanducuéⁿ'ē poder ní yeⁿ'e di caati dii ní din'dái di tanducuéⁿ'ē dendu'ū chi véé. Ní cáávā chi maaⁿ di neⁿ'e di din'dái di tanducuéⁿ'ē dendu'ū, 'tíicā diiⁿ di.

5

Libro ndúúⁿcū 'iiti cuūchī

¹ Ní n'diichí na ta'a cuaacú yā 'iiⁿyāⁿ chi véé yā na trono miiⁿ 'áámá libro chi tan'dúúⁿcā 'áámá rollo caaca naachi canéé nguūⁿ cuááⁿ chεeti ndii cuaaⁿ dáámí. Ní libro miiⁿ nduudi ndúúⁿcū ndεēchē sellos.

² Ní n'diichí 'áámá ángel chi véé poder yeⁿ'é yā. Ní yuudu n'dái 'cai yā ní caⁿ'a yā 'túúⁿcā. ¿Dú'ū chi n'dai taavi ca chi cuuvi nn'guaaⁿ libro 'cūú ní ndiví sellos chi ndu-udí?

³ Naati mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e va'ai chεeti nguuvi ndii nguéé mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e in'yeeⁿdí 'cūú ndii nguéé ndúú mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi canúúⁿ maaⁿ yáⁿ'āa cuuvi nan'guaáⁿ yā libro miiⁿ ndii nguéé ndúú cuuvi n'diichí yā libro miiⁿ.

⁴ Ní 'úú Juan neené chεēcu taaví ti nguéé ndaaca yā mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi n'dai taavi cá yā chi cuuvi nan'guaaⁿ yā libro miiⁿ ní 'cueeⁿ yā yeⁿ'ē. Ndií nguéé ndúú cuuvi snaaⁿ yā libro miiⁿ.

⁵ Tuu'mi ní 'áámá 'iiⁿntyéⁿ'ē caⁿ'a yā chii yā 'úú: Díi nguéé cuεεcu di. Cuin'díichí dí. Jesucristo chi duuchi 'yáiⁿyāⁿ cuá'aá, chi yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Judá chi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e ndaata David, 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chichεé yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē ní cuuví nan'guaáⁿ yā libro miiⁿ ní cuuvi cáánteén yā ndu'u ndεēchē sellos.

⁶ Tuu'mi ní n'diichí chi naavtaⁿ'ā yeⁿ'e trono miiⁿ ní naavtaⁿ'ā yeⁿ'e ndu'u cuūuⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní naavtaⁿ'ā yeⁿ'e 'iiⁿntyéⁿ'ē

s'eeⁿ n'diichí 'áámá 'ii'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī chi chééndii yā. Ní n'diichí chi véé seña na cuerpo yeⁿe yā chi 'ii'yāⁿ ch'ii'núⁿ yā 'yā. Ní 'ii'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī miiⁿ véé ndēēchē duuⁿniíⁿniⁿ yā ní ndēēchē nduutináaⁿ yā chi ndēēchē espíritus yeⁿe Ndyuūs chi Ndyuūs dicho'ó yā núúⁿmáⁿ íⁿyeēⁿdī.

7 'Ii'yāⁿ miiⁿ ní cueⁿe yā ní ndaá yā ní sta'á yā libro miiⁿ yeⁿe ta'ā cuaācú yā 'ii'yāⁿ chi véé yā na trono miiⁿ.

8 Ní taachi sta'á yā libro miiⁿ ní ndúú cuūⁿ 'ii'yāⁿ miiⁿ ndúúⁿcū ndiicú cuūⁿ 'ii'ntyéⁿe chintii'yá yā nanááⁿ 'ii'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī miiⁿ. Ní ca'áámá ca'áámá 'ii'ntyéⁿe s'eeⁿ candēē yā arpas yeⁿe yā. Ní ndéé yā chiite yeⁿe 'dííⁿnguāⁿ ndiituú ndúúⁿcū cúⁿúyaa. Ní 'yaaⁿmiⁿ yeⁿe cúⁿúyaa miiⁿ chíⁿ chi ngaⁿ'anguá'āa 'ii'yāⁿ na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'ii'yāⁿ chí yeⁿe Ndyuūs.

9 Ní chiitá yā 'áámá canto chí ngai chí 'tíicā:

Díí ní n'dai taavi di chí cuta'a di libro miiⁿ ní cááanteeⁿ di sellos yeⁿe caati 'ii'yāⁿ ch'ii'núⁿ yā dii. Ní dii cáávā yuūúⁿ yeⁿe di cáí di nús'ūū chí cuuví 'nū yeⁿe Ndyuūs nús'uu. Ní nús'uu ní yeⁿe nducyáácá raza yeⁿe 'ii'yāⁿ, ní yeⁿe tanducuéⁿe idioma ní yeⁿe tanducuéⁿe yáāⁿ, ní yeⁿe tanducuéⁿe nación. 'Tíicā nús'uu.

10 Ní dii ní din'dái di nús'uu ní diiⁿ di chí reyes nús'uu, ní diiⁿ di chí chiiduú nús'uu cucáávā Ndyuūs yeⁿe yú. Ní 'iicú cuuvi caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ 'nū nanááⁿ 'ii'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

11 Ní cuaaⁿ 'niiⁿnúⁿ n'diichí ní ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe 'yaaⁿ n'dái ángeles chí snée yā cuaaⁿ 'diituú yeⁿe trono miiⁿ ní yeⁿe nduu cuūⁿ 'ii'yāⁿ miiⁿ, ní yeⁿe 'ii'ntyéⁿe s'eeⁿ. Ní ángeles ní n'deee n'dái yā chí ngii yā ndiichi millares ndii chíⁿ cuuvi millares ndúúⁿcū millares ndúúⁿcū millares.

12 Ní yuudu n'dai caⁿ'a nducyaaca s'eeⁿ: 'Ii'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī chí 'ii'yāⁿ ch'ii'núⁿ yā ní n'dai taavi cá yā chí nducyaaca 'ii'yāⁿ dich'eté yā. 'Ii'yāⁿ miiⁿ sta'á yā tanducuéⁿe dendu'ū poder ndúúⁿcū tanducuéⁿe vaadī 'cuiica ndúúⁿcū tanducuéⁿe vaadī deenu ndúúⁿcū tanducuéⁿe fuerzas ndúúⁿcū tanducuéⁿe honra

ndúúⁿcū tanducuéⁿe vaadī dēēve ngíí ndúúⁿcū chí nducyaaca 'ii'yāⁿ dich'eté yā 'ii'yāⁿ miiⁿ.

13 Ní ch'iindiveéⁿ ntuúⁿ nduudu yeⁿe nducyaaca chí snée na va'ai chēeti nguuvi ndúúⁿcū nducyaaca chí snée vmaaaⁿ yáⁿ'āa 'cūū ndúúⁿcū nducyaaca chí snée maaⁿ yáⁿ'āa ndúúⁿcū nducyaaca chí snée ná nuūⁿníⁿyáⁿ'ā, nducyaaca chí véé yeⁿe nducueⁿe chí véé ní ngiita yā 'tíicā:

Cueⁿe daāⁿmaⁿ cueⁿe daāⁿmaⁿ dich'eté 'nū dii ní diiⁿ 'nū honrar dii. Ní caⁿ'a 'nū chí vaadī dēēve ngii ndúúⁿcū poder ní yeⁿe 'ii'yāⁿ chí véé yā na trono miiⁿ ní yeⁿe 'ii'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī.

14 Ní ndu'u cuūⁿ 'ii'yāⁿ s'eeⁿ ní caⁿ'a yā: Tíicā cuuvi. Ní ndu'u ndiichi cuūⁿ 'ii'ntyéⁿe chintii'yá yā ní s'téenu yā 'ii'yāⁿ chí 'áámá canéé yā cueⁿe daāⁿmaⁿ.

6

Yeⁿe ndēēchē sellos

1 Cuayivi ní n'diichí taachi 'ii'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī nan'guāaⁿ yā 'áámá chéé sello yeⁿe chí naachi ndēēchē sello yeⁿe libro miiⁿ. Ní ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe 'áámá chéé 'ii'yāⁿ yeⁿe chí cuuúⁿ yā chí canduuchi. Ní neenē diitūu n'gai yā tan'dúúⁿcā daavi ní caⁿ'a yā: Cuchí di ní n'diichi di.

2 'Úú ní n'diichí ní míⁿ cánéé 'yúudūu cuéē ndúúⁿcū 'áámá saⁿ'ā candúu sa 'iiti miiⁿ. Ní ndēē sa 'áámá arco na ta'a sa. Ní ca'a yā 'áámá corona saⁿ'ā miiⁿ ní can'daā sa chí 'cuuⁿmiⁿ sa. Ní diiⁿ sa chí cuchē sa yeⁿe enemigo yeⁿe sa.

3 Ní taachi 'ii'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī nan'guaaⁿ yā ndii chíⁿ ndii 'úúví sello yeⁿe libro miiⁿ ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe ndii chíⁿ ndii 'uuvi 'ii'yāⁿ chí naachi cuuúⁿ yā, ní caⁿ'a yā: Cuchí di ní n'diichi di.

4 Tuu'mi ní n'diichí. Can'daā táámá 'yúudūu chí cuá'a tī ndúúⁿcū 'áámá saⁿ'ā candúu sa 'iiti miiⁿ. Ní saⁿ'ā miiⁿ sta'a sa 'áámá machete chí ch'etē chí 'uūví lados 'caāiⁿ chí táámá yā ca'a sa. Ní saⁿ'ā miiⁿ ndēē sa poder chí diitūu miiⁿ chí diví sa vaadī 'diiⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní 'íicú 'ii'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū caⁿ'á yā 'caaⁿ'núⁿ yā 'áámá yā taama yā.

5 Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī nan'guaaⁿ yā ndii chíⁿ ndii 'íínú sello ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe ndii chíⁿ ndii 'íínú 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chi caⁿ'a yā 'túúcā: Cuchí di ní n'diichi di. Ní n'diichí 'áámá 'yuūdūu cuáíⁿ. Ní saⁿ'ā chi candúu sa 'yuūdūu miiⁿ ndεε sa 'áámá cūū caadi na ta'a sa.

6 Ní ch'iindiveéⁿ nduudu naavtáⁿ'ā yeⁿe na cuūⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí caⁿ'a 'tíicā: 'Áámá kilo yeⁿe trigo ní nditiiⁿ'yuⁿ caadi, ní 'iiⁿnū kilos yeⁿe cebada ní nditiiⁿ'yuⁿ caadi. Nguéé diiⁿ di daño yeⁿe aceite, ndíi nguéé ndúú yeⁿe vino ti nduu 'uuvi naaⁿ ní nduuví n'deee n'dái.

7 Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī miiⁿ nan'guaaⁿ yā ndii chíⁿ ndíi cúūⁿ sello miiⁿ ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi ndii chíⁿ ndíi cuūⁿ 'iiti miiⁿ chi caⁿ'a 'túúcā: Cuchí di ní n'diichi di.

8 N'diichí ní snaáⁿ 'áámá 'yúúdūu cuaaaⁿ δεεvé ndúúcū saⁿ'ā chi cundúu sa 'yúúdūu miiⁿ. Saⁿ'ā miiⁿ ní nguuvi sa vaadī n'gii. Ní cuaaⁿ daami sa cuchī taama saⁿ'ā chi mensajero yeⁿe vaadī n'gíí chí tá'āa ní nguain'dai almas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi n'díi. Tuu'mi ní 'iiⁿyāⁿ ca'á yā poder saⁿ'ā s'eeⁿ yeⁿe 'áámá cuarto parte yeⁿe yáⁿ'āa yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi saⁿ'ā s'eeⁿ diiⁿ sa caandaá s'eeⁿ. Ní 'íicú ch'iīⁿnūⁿ sa 'iiⁿyāⁿ ndúúcū machete chí 'uūví lados 'caāiⁿ ní ndúúcū 'áámá vaadī cuiicu ní ndúúcū ca'ai ní ndúúcū 'iiti taaⁿ. Ní 'tíicā saⁿ'ā s'eeⁿ ch'iīⁿnūⁿ sa 'iiⁿyāⁿ.

9 Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī nan'guaaⁿ yā ndii chíⁿ ndii nyuⁿ'u sello miiⁿ, n'diichí mááⁿ nátaī ní n'diichí almas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí n'díi. Ní 'iiⁿyāⁿ ch'iīⁿnūⁿ yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cáávā chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿe Ndyuūs ní cáávā chí ngaⁿ'a cuaacú yā yeⁿe Ndyuūs.

10 Ní almas yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ yuudu n'dái 'caí yā ní caⁿ'a yā: N'dii Señor chí véé tanducuén^{'ē} poder yeⁿe nī, n'dii chí δεεε nī ní cuaacú nī, ¿ndíi de'ē tiempo caⁿ'á nī n'diichí nī nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí snée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní díiⁿ nī castigar 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cáávā chí ch'iīⁿnūⁿ yā nú'suu?

11 Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ca'á yā 'áámá 'áámá yā catecai cuéε yā. Ní 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ngaⁿ'á yā 'tíicā: Ndís'tiī ní ntaavi'tuunúúⁿ nī 'tεε 'téé cá ndíi taachi 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí

'cūū 'caaⁿ'núⁿ yā tanáⁿ'ā ca 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ ntiīⁿnyúⁿ yeⁿe Cristo, 'iiⁿyāⁿ chí hermanos yeⁿ'é nī. Ní canéé chí 'cuūvi yā tan'dúúcā ndís'tiī chí nī.

12 Ní n'diichí 'iiⁿyāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī taachi nan'guaaⁿ yā ndii chíⁿ ndii niyaaⁿ sello miiⁿ. Ní n'diichí chí díitūu n'dái nuⁿ'u yáⁿ'āa yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. N'diichí 'yáⁿ'ā miiⁿ chí tan'dúúcā chí cuáíⁿ catecai yā chí cuáíⁿ yeⁿe luto. Ní 'iiyū miiⁿ ní nduuví cua'āa tan'dúúcā yuūúⁿ.

13 Ní 'íínnyúⁿ s'eeⁿ yeⁿe nanguuvi ní sn'daā ndii na yáⁿ'āa. Ní tan'dúúcā chí ingéé tá'ā n'gui'i yáⁿ'á yeⁿe n'guídíi taachi ndaā 'áámá 'yúúné tááⁿ 'tíicā sn'daā 'íínnyú s'eeⁿ.

14 Ní nanguuvi ní ch'iinu yeⁿ'ē ní nduuví 'líiⁿ tan'dúúcā chí n'gεεcu yú 'áámá caaca. Ní 'áámá 'áámá yīcū ndúúcū 'áámá 'áámá isla ní nuⁿ'u yeⁿe na lugar yeⁿ'ē.

15 Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, reyes ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí ch'εεε ndúúcū 'iiⁿyāⁿ 'cuiica ndúúcū 'iiⁿyāⁿ comandantes ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí véé poder yeⁿ'é yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí 'áámá díiⁿ yā ntiīⁿnyuⁿ yeⁿe 'iiví yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí libre yā, nducyáácá yā ch'εεti núúⁿ n'de'ei yā na yiivi yáávā ní nguááⁿ na tuūu yeⁿe yīcū.

16 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ caⁿ'a yā chíi yā icyáⁿ'ā ndúúcū tuūu: Ndís'tiī icyáⁿ'ā ndúúcū tuūu, cun'dáá ndúú nī vmnaaⁿ yeⁿe nús'uu ní cunūūⁿ n'dé'ei nī nús'uu yeⁿ'ē nanááⁿ Ndyuūs chí véε yā na trono miiⁿ ní yeⁿe castigo chí neené díitūu n'dai chí Jesucristo chí nguuvi 'iiti cuūchī téε yā nús'uu.

17 Caati 'āā ndaā nguuvi ch'εεε miiⁿ taachi Ndyuūs ca'a yā castigo 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ¿Du'ū cuuvi cuchéé castigo 'cūū?

7

Yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ chí señalado yā yeⁿ'e tribus yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ Israel

1 N'diichí dendú'ū chí 'túúcā, ní cuayi-ivi 'úú n'diichí cuūⁿ ángeles chí chééndii yā ndu'u cuuúⁿ esquinas yeⁿ'ē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní ángeles s'eeⁿ índεεnee yā ndii chíⁿ ndii cuuúⁿ 'yúúné yeⁿ'e yáⁿ'āa 'cūū. Ní 'íicú 'yúúné s'eeⁿ nguéé chéenū diituú na yáⁿ'āa ndíi nguéé ndúú vmnaaⁿ mar 'áámá nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā, ndíi nguéé ndúú vmnaaⁿ mar 'áámá yáⁿ'á.

2 Ní n'diichí ntuúⁿ táámá ángel chi cuchii yā naachi can'daa 'yáⁿā. Ní ndεε yā na ta'a yā 'áámá sello yeⁿé Ndyuūs chí canduuchi. Ní ángel miiⁿ yúúdu n'dái ngaⁿa yā ndu'u cuūuⁿ ángeles chi sta'á yā poder chi ditiinú yā chi diiⁿ yā daño na yáⁿāa 'cūū ndúúcu ná nuuⁿnīⁿ'yáⁿā.

3 Ní ángel miiⁿ ngaⁿá yā 'túúca: Ndís'tiī ángeles, nguée diiⁿ nī daño yeⁿe yáⁿāa 'cūū, ndíi nguée ndúú yeⁿe nuūⁿnīⁿ'yáⁿā, ndíi nguée ndúú yeⁿe yáⁿá ndíi taachi s'nuúⁿ 'nū 'áámá sello yeⁿe Ndyuūs na nchéεtē 'iiⁿ'yāⁿ chi dichíⁿ'vē Ndyuūs yeⁿe yú.

4 Ní ch'iindiveéⁿ chi duuchi 'iiⁿ'yāⁿ chi chiī sellado yā ní ngii yā 'áámá ciento 'uūvī ngεεcú cuūuⁿ mil 'iiⁿ'yāⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe nducuéⁿē tribus yeⁿe ndaata yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ Israel.

5 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Judá ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Rubén ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Gad ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil.

6 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Aser ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Neftalí ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Manasés ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil.

7 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Simeón ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Leví ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Isacar ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil.

8 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Zabulón ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā José ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tribu yeⁿe ndaata saⁿā Benjamín ní ndíi yā sellado yā ndiichúúví mil.

Nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi véé catecai cuée yā

9 Cuayivi ní n'diichí n'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tanducuéⁿē nación, yeⁿe tanducuéⁿē raza, yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe tanducuéⁿē daveedi ndúúcu tanducuéⁿē davaacu chi n'dáán, yeⁿe tanducuéⁿē yáāⁿ yeⁿe tanducuéⁿē 'iiⁿ'yāⁿ chi véé na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chééndii yā nanáán

trono miiⁿ ní nanáán 'iiⁿ'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī. Ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuvi didúúché yā. Nducyáácá yā véé catecai yā cuéε ní ndéε yā yiiⁿnyúⁿ na ta'á yā.

10 Ní nducyaácá yā 'cai yā yiiⁿcu yā ní caⁿ'a yā 'tíicā:

Ndyuūs chi véε yā na trono miiⁿ ndúúcu Cristo chi nguuvi 'iiti cuūchī nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ.

11 Ní nducyaaca ángeles s'eeⁿ ní ch'εεεε yā núúⁿmán 'diituú yeⁿe trono miiⁿ ndúúcu ndu'ū ndiicú cuūuⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿē ndúúcu ndu'u cuūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní nducyaaca yā candiitín'dii yā nanáán 'iiⁿ'yāⁿ chi véε yā na trono miiⁿ ní dich'εεé yā Ndyuūs.

12 Ní 'tíicā caⁿ'a yā:

'Tíicā va. Di'chεεεε yú Ndyuūs chi dεεve ngii yā chí deenu yā tanducuéⁿē dendu'ū chi véé. Caⁿ'a yú gracias Ndyuūs. Ní diiⁿ yú honrar 'iiⁿ'yāⁿ. Ní nducuéⁿē poder ndúúcu nducuéⁿē fuerzas ní yeⁿe yā. Ní 'tíicā canéé Ndyuūs yeⁿe yú cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. 'Tíicā.

13 Cuayivi ní 'áámá 'iiⁿ'ntyéⁿē nan'guεεcútaⁿ'a yā ní itiinguuneéⁿ yā 'úú: ¿Dú'u rá 'iiⁿ'yāⁿ chi véé catecai cuéε yā ní tií chiicá yā?

14 Ní 'úú ní ngaⁿá: N'dii, Señor, deenú nī yeⁿe yā. Tuu'mi ní 'iiⁿ'ntyéⁿē miiⁿ caⁿ'a yā: 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní chiica yā yeⁿē chi ch'eenu taaví yā chiī ní 'āā dεεvé yā catecai yā ndúúcu yuuúⁿ yeⁿe Cristo chi nguuvi 'iiti cuūchī.

15 Ní cáávā chuū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ snée yā nanáán Ndyuūs chi véε yā na trono yeⁿé yā. Ní dichíⁿ'vε yā Ndyuūs ndii nguuvi ndii n'gaaⁿ na yáacū yeⁿe yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi véε yā na trono miiⁿ ní canéé yā miiⁿ ní candéε yā cuidado nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

16 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéé cuuvi cuiicú yā, ní 'āā ntéé cuuvi yaācá yā. Ní 'āā ntéé cundáā yaⁿā vmnaaⁿ yeⁿe yā ndíi nguée ndúú cuuvi cuucu 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcu yaⁿā.

17 Caati 'iiⁿ'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī chi véε yā na trono miiⁿ ní diiⁿ yā cuidado 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ tan'dúúca chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní 'iiti cuūchī yeⁿé yā. 'Tíicā diiⁿ yā. Ní can'dáá naaⁿ yā ní 'cuuⁿ'mín yā 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ naachí candaā nuūⁿnīⁿ yeⁿe vida cueⁿ'e

daāⁿmaⁿ. Ní Ndyuūs nadidεεvé yā tandu-
cuéⁿē nuūⁿnīⁿ nduutináaⁿ yā.

8

*Sello chi ndii chíⁿ ndí ndεεchē ndúúcū
incensario yeⁿe 'díⁿnguāⁿ*

¹ Ní taachi 'iiⁿyāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī
nan'guaaⁿ yā ní divíi yā ndii chíⁿ ndí
ndεεchē sellos miiⁿ yeⁿe libro miiⁿ tuu'mi ní
chó'ōo tan'dúúcā maⁿa hora chí chíi 'diiⁿ
canéé na va'ai chεeti nguuvi.

² Tuu'mi ní n'diichí chi ndu'u ndεεchē
ángeles chí chééndii yā nanááⁿ Ndyuūs.
Ní ángeles sta'á yā 'áámá trompeta 'áámá
'aamá yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí ca'á yā
trompetas.

³ Ní cuayiivi táámá ángel chí ndεε yā
'áámá incensario yeⁿe 'díⁿnguāⁿ ní ndaa
yā nanááⁿ nátaí yeⁿe 'díⁿnguāⁿ ní chééndii
yā miiⁿ. Ní ángel miiⁿ ní sta'á yā n'dee n'dái
cúⁿúyaa. Ní ca'á yā cáávā ofrenda dáámá
ndúúcū chí ngaⁿ'angua'á yā 'iiⁿyāⁿ chí yeⁿe
Ndyuūs. Ní s'néⁿ yā incienso nanááⁿ nátaí
yeⁿe 'díⁿnguāⁿ chí canéé nanááⁿ trono
miiⁿ.

⁴ Ní 'yááⁿmíⁿ yeⁿe cúⁿúyaa chí canéé
na ta'a ángel miiⁿ ndúúcū yeⁿe chí
ngaⁿ'angua'a 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū
chí yeⁿe Ndyuūs ní dáámá cuchεε nanááⁿ
Ndyuūs.

⁵ Tuu'mi ní ángel miiⁿ sta'á yā incen-
sario yeⁿe 'díⁿnguāⁿ chiitú yā ndúúcū
nduucyaⁿā yeⁿe nátaí miiⁿ. Ní chingée yā
vmnaaⁿ yáⁿāa yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní ndaa
daavi chí diituu n'gεεcū ndúúcū dεεve
yeⁿe 'cuai ndúúcū chí 'nuⁿ'u yáⁿāa.

Yeⁿe trompetas

⁶ Ní ndu'u ndεεchē ángeles chí ndée yā
trompetas ch'εetinéé yaáⁿ yā chí di'cuεεcū
yā trompetas yeⁿé yā.

⁷ Ní ángel chí vmnááⁿ vmnaaⁿ di'cuεεcū
yā trompeta yeⁿe yā ní chingée vm-
naaⁿ yáⁿāa yuūⁿ ndúúcū nguuchi yaⁿā
ndístáⁿā ndúúcū yuūⁿ. Ní chiichi 'iinū
parte yeⁿe yáⁿāa yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū
ndúúcū 'iinū parte yeⁿe yáⁿā chí véé.
Dáámá chiichi ndúúcū 'iinū parte yeⁿe
yáⁿā ndúúcū nducuénⁿē yaātā cueēe yéⁿē.

⁸ Tuu'mi ní ndii chíⁿ ndii 'úúví ángel
di'cuεεcū yā trompeta yeⁿe yā ní n'diichí

'áámá cosa tan'dúúcā 'áámá yiicū ch'εεté
chí ngiichi chí 'áámá 'iiⁿyāⁿ chεεcū yā yeⁿe
va'ai chεeti nguūvi. Ní sndaā vmnaaⁿ
yeⁿe nuūⁿnīⁿyáⁿā. Ní yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū
ná 'iinū parte yeⁿe nuūⁿnīⁿyáⁿā nduuvi
yuuúⁿ.

⁹ Ní ch'iī 'áámá 'iinū parte yeⁿe 'iiti chí véé
chεeti nuuⁿniⁿyáⁿā miiⁿ ndúúcū 'iinū parte
yeⁿe nducuénⁿē barcos chí chiica vmnaaⁿ
nuūⁿnīⁿyáⁿā ní ntuūví.

¹⁰ Tuu'mi ní ángel ndii chíⁿ ndii 'iinū miiⁿ
di'cuεεcū yā trompeta yeⁿe yā ní sn'daā
'áámá 'íⁿnyúⁿ ch'εεte ca yeⁿe nanguuvi
tan'dúúcā 'áámá tááⁿ yáácá chí ngiichi. Ní
sn'daā vmnaaⁿ yeⁿe 'iinū parte yeⁿe yíícú
s'eeⁿ ndúúcū nuūⁿnīⁿ chí can'daā chí véé na
iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

¹¹ Ní 'íⁿnyúⁿ ch'εεte ca miiⁿ ní chí du-
uchi Ajenjo chí neⁿe caaⁿ'maⁿ chí yaaá. Ní
'iinū parte yeⁿe nuūⁿnīⁿ yeⁿe yiicū ndúúcū
nuūⁿnīⁿ chí can'daā ní nduūví Ajenjo chí
yaaá. Ní neené 'yaaⁿ 'iiⁿyāⁿ ch'iī yā chí chí'i
yā nuūⁿnīⁿ miiⁿ ti neené yaaá nuūⁿnīⁿ miiⁿ.

¹² Tuu'mi ní ángel ndii chíⁿ ndii cuūⁿ
di'cuεεcū yā trompeta yeⁿe yā ní 'iinū parte
yeⁿe 'yáⁿā nca'ái ndúúcū 'iinū parte yeⁿe
'iīyū ndúúcū 'iinū parte yeⁿe 'íⁿnyúⁿ. Ní
'íícú 'iinū parte yeⁿe dendu'ū chí 'túucā ní
chii maāiⁿ. Ní nguée canuuⁿ dεεve yeⁿe na
'iinū parte yeⁿe nguuvi. 'Tiicá ntúūⁿ n'gaaⁿ.

¹³ Tuu'mi ní n'diichí 'áámá ángel
tan'dúúcā 'í'yāa ní n'giindiveéⁿ chí n'gai yā
naachi cueⁿe yā naavtaⁿā nanguuvi. Ní
ngaⁿ'a yuudú yā 'tíicā: De'ē chúúcā ya'āi,
de'ē chúúcā ya'āi, de'ē chúúcā ya'āi yeⁿé
'iiⁿyāⁿ chí snée yā na yáⁿāa yeⁿe chí cuuvi
taachi tá'iinū ángeles caⁿ'á yā di'cuεεcū yā
trompetas yeⁿé yā.

9

¹ Cuayiivi ní n'diichí ndii nyuⁿ'u ángel
miiⁿ di'cuεεcū yā trompeta yeⁿe yā ní
n'diichí 'áámá 'íⁿnyúⁿ chí chíicā nanguuvi
ní chiya na yáⁿāa. Ní 'áámá 'iiⁿyāⁿ ndée
yā llave yeⁿe abismo chí 'áámá yiive yáⁿāa
ch'εεté chí nan'guāāⁿ yáaⁿnūⁿ n'dái. Ní
'áámá ángel chí nguée n'daacā ca'a yā llave
miiⁿ na ta'a 'íⁿnyúⁿ miiⁿ.

² Ní ángel miiⁿ n'guaaⁿ yā yiive yáⁿāa ní
can'dáá 'yaaⁿ'miⁿ yeⁿe tan'dúúcā 'yaaⁿ'miⁿ
chí can'daā yeⁿe 'áámá horno ch'εεte. Ní

'yaaⁿmiⁿ miiⁿ chi can'daā yeⁿē yivé miiⁿ ní diiⁿ chi nduuvi maāiⁿ na 'yáⁿā ndúú^{cū} 'yúú^{né}.

³ Ní yeⁿe 'yaaⁿmiⁿ miiⁿ can'daā langostas na yáⁿāa. Ní 'iiti s'eeⁿ ní taáⁿ tī, ní chingaá tī. Ní tan'dúú^{cā} 'iiti dáⁿāi diíⁿ tī, 'tíicā cuuvi diíⁿ tī.

⁴ Ní 'iiⁿyāⁿ dichó'o yā langostas chi nguéé diíⁿ tī daño yeⁿe yaātā chi véé na yáⁿāa ndúú^{cū} mar 'áámá naaⁿ chi yaātā cueéé ndí mar 'áámá yáⁿá, naati dámaāⁿ cuuvi diíⁿ tī daño 'iiⁿyāⁿ chi nguéé ndeε yā sello yeⁿe Ndyuūs ná ncheⁿé yā.

⁵ Naati caⁿá yā chii yā langostas chi nguéé cuuvi 'caaⁿnúⁿ tī 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ naati cuuvi diíⁿ tī chí 'cueenu yā cuuvi chi ya'ai cá yā cheⁿeti nyúⁿú 'íyú. Ní diíⁿ tī chí ya'ai cá yā tan'dúú^{cā} chí ya'ai ca 'iiⁿyāⁿ taachi cá'a 'iiti daⁿāi 'iiⁿyāⁿ.

⁶ Ní nguuvi s'eeⁿ ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū in'nuúⁿ yā taacā chí cuuvi 'cuúví yā tī neⁿe yā chí 'cuúví yā, naati nguéé cuuvi 'cuúví yā.

⁷ Ní langostas miiⁿ ní tan'dúú^{cā} 'aama 'yúú^{dū} chí canee listo tī chí 'cuuⁿmáⁿ tī 'tíicā langostas miiⁿ. Na tíiⁿ tī cánduūu cosa tan'dúú^{cā} corona yeⁿe 'díiⁿnguāⁿ. Ní naáⁿ tī ní tan'dúú^{cā} nááⁿ 'iiⁿyāⁿ.

⁸ Ní yuú^{dū} tíiⁿ tī tan'dúú^{cā} yuú^{dū} tíiⁿ n'daataá. Ní 'diiⁿ'yuⁿ tī tan'dúú^{cā} 'diiⁿ'yuⁿ 'yáíⁿyāⁿ cuáⁿáá.

⁹ Ní snúⁿ cuerpo yeⁿé tī catecai tan'dúú^{cā} catecai cūū chí armadura cūū yeⁿe soldado. Ní n'g'éⁿcú ngeⁿchi tī tan'dúú^{cā} chí n'g'εⁿcu 'yaaⁿ n'dái carros ndúú^{cū} 'yaaⁿ n'dái 'yúú^{dū} chí ngéⁿnu tī ndeε tī carro yeⁿe tī tan'dúú^{cā} chí ngéⁿnu tī cueⁿe tī neⁿe chí 'cuuⁿmáⁿ yā.

¹⁰ Ní véé nduucudaⁿ'ai tī tan'dúú^{cā} nduucudaⁿ'ai 'iiti daⁿāi ní veε 'iini ch'εⁿte na nduucudaⁿ'ai tī. Ní ndúú^{cū} 'iini ch'εⁿte yeⁿé nduucudaⁿ'ai tī chí diíⁿ tī daño chí ch'eenu yā chí ch'εⁿti nyúⁿú 'íyú.

¹¹ Ní canéé 'áámá ángel ndíi tíiⁿ yeⁿe 'iiti s'eeⁿ, chíiⁿ chí ángel yeⁿē yivé yáⁿāa miiⁿ. Ní ángel miiⁿ chí duuchi Abadón na nduudu hebreo, ní Apolión ná nduudu griego chí neⁿe caaⁿ'maⁿ 'iiⁿyāⁿ chí nada'tuúví tandu-cuéⁿē.

¹² Maaⁿ ní chó'oó 'áámá vaadī ya'āi chí canéé chí chó'oó naati véé na 'uúvī vaadī

ya'āi chí canéé chí cho'oó.

¹³ Tuu'mi ní ndii chíiⁿ ndii niyaaⁿ ángel miiⁿ idi'cuεⁿcú yā trompeta yeⁿé yā ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu chí cuchii naavtaⁿā yeⁿe chí cuūⁿ níⁿiⁿ tī chí adorno yeⁿē nátai yeⁿe 'diiⁿnguāⁿ chí canéé nanááⁿ Ndyuūs naachi dich'εⁿte yā Ndyuūs.

¹⁴ Ní nduudu miiⁿ caⁿa chíi ndii niyaaⁿ ángel miiⁿ chí ndeé yā trompeta yeⁿé yā: Dii, ángel, n'daatí di ndu'u cuūⁿ ángeles chí snée i'yúú yā niiⁿnuúⁿ na yíicú ch'εⁿte chí nguuvi Eufrates.

¹⁵ Ní nín'daatí yā ndú'ū cuūⁿ ángeles s'eeⁿ caati cuuvi 'caāⁿ'nuⁿ yā 'iinū parte yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní canéé listo yā hora yeⁿē.

¹⁶ Ní ch'iindiveéⁿ chí cheε dúúché yā soldados chí sndúu sa 'yuú^{dū} chí ngii sa tan'dúú^{cā} 'uuvī ciento millones.

¹⁷ Ní 'tíicā n'diichí 'yuú^{dū} s'eeⁿ taachi 'úú, Juan, cueⁿé ndúú^{cū} espíritu yeⁿé. Ní 'iiⁿyāⁿ chí sndúu yā 'yúú^{dū} s'ééⁿ véé catecaí yā chí armadura yeⁿe pecho yeⁿé yā ní color cuá'ā tan'dúú^{cā} chí nguuchi ya'ā ndúú^{cū} color cueéé nanguuvi ndúú^{cū} color cuaaáⁿ. Ní 'yúú^{dū} s'eeⁿ ní tíiⁿ tī tan'dúú^{cā} tíiⁿ 'yáíⁿyāⁿ cuá'áá. Ní na cheendí tī ican'daā nguuchi ya'ā ndúú^{cū} 'yaaⁿmiⁿ ndúú^{cū} azufre.

¹⁸ Ní yeⁿe 'iinū naaⁿ dendu'ū s'túú^{cā} chí can'daā yeⁿe cheendí tī ní 'áámá 'iinū parte yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ch'i yā ndúú^{cū} nguuchi yáⁿā miiⁿ ndúú^{cū} 'yaaⁿmiⁿ miiⁿ ndúú^{cū} azufre miiⁿ.

¹⁹ Ní chí ditiinú yeⁿe 'yúú^{dū} s'ééⁿ canúúⁿ cheendí tī ndúú^{cū} nduucudaⁿ'ai tī tī nduucudaⁿ'ai tī miiⁿ ní yaaaⁿ ní tan'dúú^{cā} tíiⁿ cúú, 'tíicā nduucudaⁿ'ai tī. Ní ndúú^{cū} cheendí tī ndúú^{cū} nduucudaⁿ'ai tī diíⁿ tī daño 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

²⁰ Tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí nguéé ch'i yā yeⁿe daños nguéé ndaācādaamí yā yeⁿe dendu'ū chí diíⁿ yā chí nguéé n'daacā. Ní i'téenu yā espíritu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ ndúú^{cū} santos ídolos yeⁿe 'díiⁿnguāⁿ ndúú^{cū} santos ídolos yeⁿe 'díiⁿnguεε ndúú^{cū} santos ídolos yeⁿē cúú cuaaáⁿ ndúú^{cū} santos ídolos yeⁿe tuū ndúú^{cū} santos ídolos yeⁿe yáⁿá. Dendú'ū

santos ídolos nguée cuuvi inaan, ní nguée cuuvi n'giindiveén, ndí nguée cuuvi ngiicá.

²¹ Ní 'ii'yā s'ee' 'tiicá ntúu' nguée ndaācādaamí yā ye'e chí n'gii'nú' yā 'ii'yā, ndí nguée ndúú ye'e ngaatu chí dií' yā, ndí nguée ndúú ye'e chí ca'á yā ndúúcu isa'ā o n'daataá chí nguée ye'é yā, ndí nguée ndúú ye'e chí duucu yā.

10

Ye'e ángel ndúúcu libro 'lín

¹ Cuayivi ní n'diichí 'áamá ángel chí véé n'dee n'dái poder ye'e yā. Ní chiicá yā ye'e va'ai chēti nguuvi ní chiya yā. Ní véé catecaí yā ye'e meēn. Ní vmaān tií' yā canéé cuu'n'gú'ndí ye'e nanguuvi. Ní naá' yā tan'dúúca dεεve ye'e 'yá'ā, 'tíicā ngii naá' yā. Ní ca'á yā ní tan'dúúca columnas chí nguuchi ya'ā.

² Ní na ta'á yā ndεε yā 'áamá libro 'lín chí canda'āi. Ní ángel mii' s'nee' yā ca'á yā lado ta cuaacú yā vmaān na nuū'nī'yá'ā. Ní s'nee' yā ca'á yā lado tá 'cúe yā vmaān na yá'āa.

³ Tuu'mi ní yuudu n'dái 'caí yā tan'dúúca chí n'gai' 'áamá 'yá'yā' cuá'aá. Ní ch'ínú 'caí yā ní ndεēchē daavi ní ca'ā ndúúcu nduudu ye'e.

⁴ Taachí ch'ínú nga'ā ndu'ū ndεēchē daavi mí' 'úú ní canéé listo chí dinguú' chíi' chí n'diichí taachi ch'iindiveén 'áamá nduudu ye'e ná va'ai chēti nguuvi chí ca'á chí 'úú: Nguée dinguu' di nduudu chí nga'ā ndu'ū ndεēche daavi mii' naati canú' n'de'ei di na staava ye'e di nduudu mii'.

⁵ Ní ángel mii' chí n'diichí chí chéendii vmaān na nuū'nī'yá'ā ndúúcu vmaān na yá'āa ch'éé yā ta'a yā lado ta cuaacú yā ndí nanguuvi.

⁶ Ní dií' yā 'áamá compromiso ní nga'ā yā: “Por Dios”, Ndyuūs chí canduuchi cue'e daā'ma', Ndyuūs chí din'dái yā nánguvi ndúúcu tanducué'ē dendu'ū chí vε ye'e, ndúúcu yá'ā ndúúcu tanducué'ē dendu'ū chí vε ye'e, ndúúcu nuū'nī'yá'ā ndúúcu tanducué'ē dendu'ū chí vε ye'e. Ní ángel mii' ca'á yā: 'Áā ntéé tiempo chí cuuvi 'naa'.

⁷ Ti nguuvi taachi ndii chí' ndii ndεēchē ángeles ní tucá'a yā 'cuεcú yā trompetas ye'e yā tuu'mi ní chíi' chí Ndyuūs cunee n'de'ei yā ní 'cuiinu. Ní Ndyuūs tucá'a yā dií' yā tanducué'ē chí nga'ā yā ngii yā 'ii'yā profetas chí dichí'vε yā Ndyuūs.

⁸ Tuu'mi ní nduudu chí ch'iindiveén ndii nanguuvi ca'á ntúu' yā ndúúcu 'úú táamá vmne'ēe ní ca'á 'tíicā: Dii, Juan, cue'e di ní cuta'a di libro 'lín chí ngaadi chí ángel mii' ndεε yā na ta'á yā, ángel chí chéendii yā vmaān na nuū'nī'yá'ā ndúúcu vmaān na yá'āa.

⁹ Ní che'ē naná'án ángel mii' ní ca'á chíi' ángel: Díi, ángel, tee di libro 'lín 'úú. Ní teé yā libro 'lín 'úú. Ní ángel mii' ca'á yā chíiyā 'úú: Cuta'a di ní ch'éé dí libro 'lín. Ní cuuvi yaadi na cheendi di tan'dúúca ndi'i naati nduūvi yaá ná chēti di.

¹⁰ Tuu'mi ní sta'á libro 'lín mí' chí canéé na ta'a ángel mii' ní che'ē. Ní chíi' yaadi cheendi tan'dúúca ndi'i. Taachi 'āā ch'ínú che'ē ní nduūvi yaá ye'e chēti.

¹¹ Ángel mii' ní ní'nú' nū' nga'ā yā ngii yā 'úú: Díi, Juan, taama vmné'ēe canéé chí caa'ma' di nduudu cuaacu ye'é Ndyuūs ye'e n'dee n'dái 'ii'yā' ndúúcu 'yaa' n'dái naciones ndúúcu 'yaa' taavi 'ii'yā' chí nga'ā davaacu s'ee' chí n'dá'án ní ndúúcu reyes.

11

'Uuvi 'ii'yā' chí nga'ā yā nduudu cuaacu

¹ Tuu'mi ní ángel mii' tee yā 'aama taa' nduu 'úú ti tan'dúúca 'áamá nduucu chí dicaadí yā, 'tíicā. Ní ángel mii' nga'ā yā ngii yā 'úú: Cuéndii di ní dicaadí dí yáacú ye'e Ndyuūs ndúúcu nátaí. Ní dīduuche di chēti yaācú 'ii'yā' chí i'ténu yā Ndyuūs.

² Naati chūva'āi ye'e yáacú na patio mii' nguée dicaadí dí mii' ti chíi' ní ca'á 'ii'yā' chí nguée i'ténu yā Ndyuūs. 'Ii'yā' s'ee' ní 'caanca'a yā nducué'ē yá'ā mii' chí ye'e Ndyuūs 'uūvi ngεcú 'uūvi 'ii'yū.

³ Ní nga'á yā 'tíicā. 'Úú ní dicho'ó 'uūvi 'ii'yā' chí nga'ā cuaacú yā ye'é, chí caa'má' yā nduudu cuaacu ye'é 'áamá mil canee 'uūvi ciento ndúúcu 'iinu ngεcu nguuvi. Ní catecaí yā ní 'ii'yā' chí luto yā.

⁴ Ná 'uūvi 'ii'yā' s'ee' chí nga'ā cuaacu ye'é, 'ii'yā' s'ee' ní tan'dúúca 'uūvi yá'á

yeⁿe olivas ndúúcū 'uūvī candeleros chi snéé nanáán Señor chi 'iivi yeⁿe yáⁿāa.

5 Ní nduuti chi 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ neⁿe yā díⁿ yā daño 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a cuaacu yeⁿ'é tuu'mi ní can'dáā nguuchi yaⁿ'ā na cheendi 'uūvī 'iiⁿ'yāⁿ ní ch'īnū 'iiⁿ'yāⁿ chi contra yeⁿ'e yā. Ní 'tíicā cuuvi 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā díⁿ yā daño 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ, canéé chi 'cuūvi yā ndúúcū nguuchi yaⁿ'ā.

6 'Uuvi 'iiⁿ'yāⁿ chi caaⁿ'maⁿ cuaacu yeⁿ'é ní véé poder yeⁿ'e yā chi cuuvi nn'gaadí yā nanguuvi ní 'íicú nguéé cueeⁿ cúúvī 'naaⁿ tiempo chi ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. Ní cuuvi yā díⁿ ntúuⁿ yā chi nuuⁿnīⁿ nduuvi yuūúⁿ. Ní díⁿ yā chi ndáá n'dee n'dái ca'ai yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní díⁿ yā chuū 'āā de'é nūuⁿ tiempo taachi neⁿ'e yā.

7 Ní cuayiivi taachi 'cuiinu caaⁿ'máⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs tuu'mí 'iiti taaⁿ chi nguuvi monstruo ní can'dáa tī yeⁿ'e yiivē yáⁿāa ní díⁿ caandaá tī ndúúcū 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní cuchéε tī yeⁿ'e yā ní 'caaⁿ'núⁿ tī 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ.

8 Ní cuerpo yeⁿ'e 'uūvī tináⁿ'ā s'eeⁿ cunéé na yúúⁿ yeⁿ'e yáⁿā ch'εεte miiⁿ chi dáámá yáⁿā miiⁿ naachi 'iiⁿ'yāⁿ caⁿ'nééⁿnga'á yā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú na cruz. Ní ndúúcū táámá nduudu yáⁿā ch'εεte miiⁿ tan'dúúcā yáⁿā Sodoma o yáⁿāa Egipto tī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguéé n'daacā ch'εetinéé yā miiⁿ.

9 Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yáⁿā s'eeⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ ndaataa s'eeⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e n'dee n'dái davaacu chi n'dááⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e 'naaⁿ naciones caⁿ'á yā n'diichi yā 'uūvī cuerpo chi tináⁿ'ā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi n'diī ch'εeti na 'íinú nguuvi canéé maⁿ'a. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé 'cuaáⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ 'cuεεchi yā cuerpos yeⁿ'e tináⁿ'ā yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi n'díⁿ miiⁿ.

10 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'εetinéé yā na yáⁿāa ní neené cuuvi yeenú yā chi n'díⁿ nduu 'uūvī profetas. Ní díⁿ yā 'viicu. Ní dicho'ó yā regalos yeⁿ'e 'aamá yā taama yā caati 'uuvi profetas chi ngaⁿ'a nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs díⁿ yā chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nééné ch'eenu yā chiī.

11 Naati cuayiivi chi chó'ōo 'iinu ngu- uvi canéé maⁿ'a Ndyuūs nadacuéeⁿ yā nduu 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e nguaaⁿ tináⁿ'ā.

Ní nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ di'va'a yā yeⁿ'e chi n'diichi yā.

12 Ní cuayiivi míⁿ 'uuvi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iindiveéⁿ yā 'áámá nduudu yuudu n'dái yeⁿ'e ná va'ai ch'εeti nguuvi chi caⁿ'ā: Ndís'tiī, cuchéε nī 'muuⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cuchéε yā na va'ai ch'εeti nguuvi na 'áámá meēⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi taaⁿ yā yeⁿ'e yā n'diichi yā chuū.

13 Ní hora míⁿ nūuⁿ 'nuⁿ'u taaⁿ yáⁿāa ní 'áámá ndiichi parte yeⁿ'e yáⁿā miiⁿ chi n'daā ní ndεēchē mil 'iiⁿ'yāⁿ ch'īi yā taachi n'nuⁿ'u yáⁿāa miiⁿ. Tanáⁿ'a yā ní dí'vá'a yā ní dich'εeté yā Ndyuūs chi canéé na va'ai ch'εeti nguuvi.

14 Chó'ōo ndii 'uuvi vaadī yá'āi naati ní ndii chíⁿ ndii 'iinu miiⁿ ndaa núúⁿ.

Yeⁿ'e ángel chí di'cuεεcú yā ndíⁿ ndεēchē trompeta

15 Ní ndii chíⁿ ndii ndεēchē ángel miiⁿ di'cuεεcú yā trompetas yeⁿ'e yā ní ch'iindiveéⁿ 'naaⁿ nduudu yuudu na va'ai ch'εeti nguuvi chi ngaⁿ'ā:

Maaⁿ ní Señor Ndyuūs yeⁿ'e yú ndúúcū Cristo ní véε poder yeⁿ'é yā tiempo maaⁿ chi caaⁿ'maⁿ ntiⁿ'nyuⁿ yā cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ yeⁿ'e nducuéⁿ'ē 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē yeⁿ'e íⁿ'yeeⁿdī ndúúcū naachi ngaⁿ'a ntiⁿ'nyuⁿ yā ti ndu- cuéⁿ'ē ní yeⁿ'e Cristo maaⁿ.

16 Tuu'mi ní ndu'u ndiicú cuūuⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿ'ē chi véε yā na trono yeⁿ'e yā nanáán Ndyuūs ch'εeti ndiitin'díi yā ndúúcū naaⁿ yā na yáⁿāa nanáán Ndyuūs ní dich'εeté yā Ndyuūs.

17 Ní ngaⁿ'a yā:

N'diī Señor Ndyuūs chi véé tanducuéⁿ'ē dendu'ū poder yeⁿ'e nī, n'diī chi canéé nī tiempo maaⁿ ní canéé nī tiempo ndíⁿ vmnaaⁿ ní canéé nī ndíⁿ tiempo chi ch'īi. Teé 'nū gracia n'diī, Ndyuūs, ti n'diī ní sta'á nī poder chi yeⁿ'é nī chí ch'εεte n'dai. Ní n'diī ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ nī maaⁿ.

18 Ní maaⁿ ní ndaa tiempo chi dituūví nī 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi idituuví yā íⁿ'yeeⁿdī. 'Iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones chi nguéé i'téenu yā ní nduuvi taáⁿ yā ti ndaā nguuvi chi ca'á nī castigo yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní hora chi cuuvi n'diichi

nī nuuⁿndi yeⁿe tináⁿā s'ee. Ní ca'á nī premio 'iiⁿyāⁿ profetas chi dichí^{vē} n'diī ní ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é nī. Ní ca'á nī nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi neⁿ'e yā n'diī ndúú^{cū} 'iiⁿyāⁿ chi dich'εε^{té} yā n'diī, 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā ndúú^{cū} tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ, nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Ndyuūs.

¹⁹ Tuuⁿ'mi ní 'áámá yā n'guaaⁿ yā cheendi va'āi yeⁿ'e yáacū yeⁿ'e Ndyuūs, yáacū chi canéé na va'ai chεeti nguuví. Ní míiⁿ canéé arca chi caja naachi canéé compromiso yeⁿ'e Ndyuūs. Ní canéé chεeti yáacū miiⁿ. Ní n'diichí 'cuāi ndúú^{cū} n'dee n'dái ruido ndúú^{cū} daavi n'nuⁿ'u na yáⁿ'āa ndúú^{cū} 'aama cúú^{vī} yuūⁿ.

12

N'daataá ndúú^{cū} 'iiti dragón

¹ Tuuⁿ'mi ní vée 'áámá seña chi néené ch'εε^{te} chi ch'iⁿ'i na va'ai chεeti nguuví. N'diichí 'áámá n'daataá chi canuuⁿ tá catecai tan'dúú^{cā} 'yáⁿ'ā. Ní 'iiⁿnyuⁿ miiⁿ ní canéé maaⁿ ca'a tá. Ní canúūⁿ tiiⁿ tá 'áámá corona ndúú^{cū} ndichuuví 'iiⁿnyuⁿ.

² Ní hora míiⁿ nūⁿ ní cuuvi 'cuundiyáāⁿ daiya tá ní 'cāi yiicu tá ndúú^{cū} vaadī ya'ai chi cuuvi 'cuundiyáāⁿ daiya tá. Neené ch'eenu tá chíⁿ ní 'āā 'cuéé 'cuundiyáāⁿ daiya tá.

³ Ní níⁿnuúⁿ nūⁿ vée táámá seña chi néené ch'εε^{te} chi ch'iⁿ'i nanguuvi. N'diichí 'áámá 'iiti cuá'āa chi ch'εε^{te} ca chi nguuví dragón. Ní vée ndεēchē tíⁿ tī ní ndiichí duuⁿniiⁿ'nīⁿ tī. Ní canduu tíⁿ tī ndεēchē coronas 'áámá 'áámá ca'áámá cā'aama tíⁿ tī.

⁴ Ní dragón miiⁿ ndúú^{cū} ndúú^{cū}daⁿ'ai tī diíⁿ tī chín'daā na 'iinu parte yeⁿ'e 'iiⁿnyúⁿ yeⁿ'e nanguuvi ní chíⁿya ndii na yáⁿ'āa. 'Iiti dragón miiⁿ chééndii tī nanááⁿ n'daataá chí 'cuundiyáāⁿ daiya tá ní 'íicú cuuvi che'é tī daiya tá miiⁿ taachi 'cuundiyáāⁿ.

⁵ Tuuⁿ'mi ní n'daataá miiⁿ ní ch'iiⁿndiyáāⁿ 'áámá saⁿ'ā 'lín'. Saⁿ'ā 'lín miiⁿ canéé chí di-ítuu caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ sa yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē naciones yeⁿ'e iⁿ'yeēⁿdī ndúú^{cū} 'áámá nducucū cū. Ní níⁿnuúⁿ nūⁿ 'áámá yā sta'a yā saⁿ'ā 'lín míiⁿ ní cunaⁿ'á yā ndúú^{cū} dacuá'āa miiⁿ na va'ai chεeti nguuví naachi canéé Ndyuūs chi vée yā na trono yeⁿ'e yā.

⁶ N'daata miiⁿ ní chéénū ta na yáⁿ'āa cuūⁿmaⁿ naachi nguéé ch'εε^{tinéé} 'iiⁿyāⁿ ní miiⁿ nūⁿ Ndyuūs din'dái yā 'áámá lugar cáávā táⁿ'ā miiⁿ. Ní miiⁿ Ndyuūs ca'á yā chí che'e tá 'áámá mil canee 'uū^{vī} ciento nduuyu canéé 'iinū ngεε^{cu} nguuví.

⁷ Cuayiivi ní vée 'aama caandaá ch'εε^{te} na va'ai chεeti nguuví. Angel Miguel chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ ndúú^{cū} ángeles yeⁿ'é yā 'cuⁿ'u yā contra yeⁿ'e 'iiti dragón. Ní 'iiti dragón miiⁿ ndúú^{cū} ángeles yeⁿ'é tī 'cuⁿ'u tī ndúú^{cū} ángel Miguel miiⁿ.

⁸ Naati 'iiti dragón miiⁿ nguéé diíⁿ tī ganar caandaá ch'εε^{te} miiⁿ. Ní 'āā ntéé vée lugar cááva tī na va'ai chεeti nguuví.

⁹ 'Áámá 'iiⁿyāⁿ ch'εε^{cú} yā 'iiti dragón miiⁿ ndúú^{cū} nducyaaca ángeles yeⁿ'é tī ndíⁿ iⁿ'yeeⁿdí 'cū. 'Iiti dragón miiⁿ chí ch'εε^{te} ní 'iiti cúú miiⁿ ndíⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ chí yááⁿ'guiinūⁿ chí Satanás. 'Iiti cúú miiⁿ ní chinnche'éi tī núúⁿmaⁿ íⁿ'yeeⁿdí.

¹⁰ Tuuⁿ'mi ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu chí diitūū n'dai yeⁿ'e na va'ai chεeti nguuví chí ngaⁿ'a 'tíicā: Maaⁿ ní ndaā tiempo chí Ndyuūs yeⁿ'e yú nadanguáⁿ'ai yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'é yā. Ní ch'iⁿ'í yā poder yeⁿ'é yā chí rey yā. Ní ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿ'e tanducuéⁿ'ē dendu'ū yeⁿ'e yā. Ní Cristo ch'iⁿ'í yā chí 'iiⁿntyéⁿ'e yā caati saⁿ'ā miiⁿ chí Satanás chí ca'a sa nuuⁿndi yeⁿ'e hermanos yeⁿ'e yú ndíⁿ ngúú^{vī} ndíⁿ n'gááⁿ nanááⁿ Ndyuūs, 'iiⁿyāⁿ ch'εε^{cú} yā saⁿ'ā miiⁿ ndii va'ai chεeti nguuví ndii na yáⁿ'āa.

¹¹ Ní hermanos yeⁿ'e yú chichéé yā yeⁿ'e yááⁿ'guiinūⁿ cáávā yuūⁿ yeⁿ'e Cristo chí nguuví 'iiti cuūchī, ní cáávā chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs, ní cáávā chí nguéé 'va'á yā yeⁿ'e vida yeⁿ'e maáⁿ yā chí ch'iⁿ ya cáávā Señor Jesucristo yeⁿ'e yú.

¹² Ndís'ti chí canéé na va'ai chεeti nguuví yeenú nī, naati dε'ē chúú^{cā} ya'āi yeⁿ'é nducyaaca chí snéé na yáⁿ'āa 'cūū ndúú^{cū} nducyaaca chí snéé na nuūⁿnīⁿ'yáⁿ'ā caati yááⁿ'guiinūⁿ ndaa sa nanááⁿ yā. Ní neené taaⁿ sa tī deenu sa chí 'āā ntéé cuuvi 'naaⁿ sa na iⁿ'yeeⁿdí.

¹³ Taachi 'iiti dragón miiⁿ ní chicadínuuⁿ tī chí 'āā candiití tī ndíⁿ na yáⁿ'āa, cheⁿ'e tī can'dáa tī n'daataá chí ch'iiⁿndiyáāⁿ daiya tá chí 'cueenu tá cuuvi.

14 Naati 'áamá yā ca'a yā n'daata miiⁿ 'uūvī ngεεchi tá tan'dúúcā ngεεchi 'í'yāa chi ch'εεε ca. Ní 'iicú cuuvi caavā tá nanguuvi ní caⁿ'a tá lugar yeⁿ'e tá naachi nguée 'iiⁿ'yāⁿ. Ní yaⁿ'ai canee tá yeⁿ'e 'iiti cúú chi yááⁿ'nguiinūⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ ca'á yā chi che'e tá 'iīnū ndúuyū canée maⁿ'a.

15 Ní cúú miiⁿ tun'dáa tī na cheendi tī n'dee n'dái nuūⁿ'nīⁿ tan'dúúcā nuūⁿ'nīⁿ yeⁿ'e 'áamá yíicú. Ní nuūⁿ'nīⁿ miiⁿ ní nduuví yíicú chí cuuvi candεē táⁿ'ā miiⁿ tī 'tíicā neⁿ'e cúú miiⁿ.

16 Naati yáⁿ'āa miiⁿ chinnee n'daataa míⁿ tī n'da'ai tan'dúúcā 'iiⁿ'yāⁿ n'da'ái yā cheendí yā ní yáⁿ'āa míⁿ chí 'i nuūⁿ'nīⁿ miiⁿ ní cheēnū nuūⁿ'nīⁿ miiⁿ chεεti yáⁿ'āa, nuūⁿ'nīⁿ chí 'iiti dragón miiⁿ tun'dáa tī ndúúcū cheendí tī.

17 Ní ndúúcū chuū 'iiti dragón miiⁿ neené taaⁿ n'dái tī ndúúcū n'daataa míⁿ ní chéⁿ'e tī cuⁿ'ú tī ndúúcū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ ndaata yeⁿ'e n'daataa miiⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chí díⁿ yā chí ngaⁿ'a mandamiento yeⁿ'é Ndyuūs. Ní 'áamá canee yā ndúúcū nduudu cuaacu yeⁿ'e Jesucristo.

13

Yeⁿ'e 'uūvī 'iiti taaⁿ chí nguuvi monstruo

1 Tuuⁿ'mi ní taachi chééndí vmnaaⁿ yáⁿ'āa ndúútí yeⁿ'e nuūⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā miiⁿ n'diichí chí can'daa 'áamá 'iiti chí ch'εεε taavi ca yeⁿ'e nuuⁿ'nīⁿ'yáⁿ'ā. 'Iiti miiⁿ ní nguuvi monstruo ní véé ndεēchē tíⁿ tī ndúúcū ndiichi duuⁿ'nīⁿ'nīⁿ tī. Ní vmnaaⁿ 'áamá 'aama duuⁿ'nīⁿ'nīⁿ tī sndúūⁿ 'áamá corona. Ní canee nguūⁿ ca'áamá cā'aama tíⁿ tī chí duuchi chí nguée inee yíinū Ndyuūs.

2 'Iiti chí monstruo chí ch'εεε míⁿ chí n'diichí ní tan'dúúcā 'iiti chí leopardo, 'tiicá tī. Ca'a tī ní tan'dúúcā ca'a oso, 'tíicā ca'a tī. Cheendí tī ní tan'dúúcā cheendi 'yáⁿ'yāⁿ cuá'aá, 'tíicā cheendí tī. 'Iiti dragón miiⁿ ca'á tī poder yeⁿ'é tī ndúúcū trono yeⁿ'é tī na ta'a 'iiti monstruo chí ch'εεε miiⁿ chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ tī.

3 Ní n'diichí chí 'áamá chéé tíⁿ 'iiti monstruo chí ch'εεε taavi ca ní tan'dúúcā chí nca'āi 'áamá 'iiti chí n'díí ní nduūvā yeⁿ'é tī, 'tíicā 'áamá tíⁿ tī. Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū néené cheⁿ'e yíinú yā yeⁿ'e chuū. Ní cueⁿ'é yā ndúúcū 'iiti monstruo miiⁿ.

4 Ní nducyáácá yā s'téenu yā 'iiti dragón miiⁿ caávā chí ca'á tī poder yeⁿ'é tī táamá 'iiti chí monstruo chí ch'εεε taavi ca. Ní 'iiⁿ'yāⁿ 'tiicá ntúūⁿ chí t'éenu yā 'iiti monstruo miiⁿ. Tuuⁿ'mi ní caⁿ'a yā: ¿Du'u véé poder yeⁿ'e tan'dúúcā 'iiti monstruo 'cūū? ¿Du'u cúúví 'cuuⁿ'maⁿ ndúúcū 'iiti monstruo 'cūū ní cuchεε ndúúcū 'iiti 'cūū?

5 Ní 'iiti dragón ca'á tī poder 'iiti monstruo miiⁿ chí caaⁿ'máⁿ tī dendu'ū chí ch'εεε. Ní cuncáā ngaⁿ'a tī contra yeⁿ'e Ndyuūs. Ní di'tiinuú tī chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyuⁿ tī 'túúcā chééti 'uūvī ngεεcu 'uūvī 'iiyū.

6 Ní 'tíicā idiiⁿ 'iiti monstruo. Ní cuncáā ngaⁿ'a tī contra yeⁿ'e Ndyuūs ní ngaⁿ'a tī cuncáā contra yeⁿ'e chí duuchi Ndyuūs ní contra yeⁿ'e va'ai chεεti nguuvi naachi Ndyuūs ch'εεtinée yā ní contra yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā ndúúcū Ndyuūs.

7 Ní 'tiicá ntúūⁿ 'iiti dragón ca'á tī poder 'iiti monstruo miiⁿ chí díⁿ tī vaadi 'caa'va ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é Ndyuūs ndíí chí chεε tī ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní ca'á tī poder 'iiti monstruo chí ngaⁿ'a ntiⁿ'nyúⁿ tī yeⁿ'e tanducuéⁿ'é raza yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e tanducuéⁿ'é yáā ndúúcū yeⁿ'e tanducuéⁿ'é davaacu ndúúcū yeⁿ'e tanducuéⁿ'é nación.

8 Ní nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yáⁿ'āa cu'téenu yā 'iiti monstruo miiⁿ. 'Tíicā néⁿ'e Ndyuūs. Ní nguée canee nguūⁿ chí duuchi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ na libro yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿ'maⁿ chí yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chí duuchi 'iiti cuūchī. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'iiⁿ'núⁿ yā Cristo ndii tiempo chí Ndyuūs díⁿ'dái yā iⁿ'yeeⁿdí.

9 Nduuti chí 'áamá 'iiⁿ'yāⁿ véé veéⁿ yā 'caandiveéⁿ yā nduudu 'cūū.

10 'Iiⁿ'yāⁿ chí can'daa yā 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi preso yā, 'tiicá ntúūⁿ maáⁿ yā canee chí cuuvi preso yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí n'giiⁿ'nuⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū machete 'uūvī lados 'caāⁿ canee chí 'cuuvi ntúūⁿ yā 'tíicā. Ní caávā chuū 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é Ndyuūs canee chí véé 'viichεε'tíinūⁿ ndúúcu yā ní canee chí i'téenu yā Ndyuūs.

11 Cuayiivi ní n'diichí táamá 'iiti monstruo chí ch'εεε ca chí can'daa tī nguaaⁿ yáⁿ'āa miiⁿ. Véé 'uūvī duuⁿ'nīⁿ'nīⁿ tī tan'dúúcā 'áamá duuⁿ'nīⁿ'nīⁿ 'iiti cuūchī 'tiicá tī. Ní 'iiti monstruo ndii 'uūvī indee tī tan'dúúcā 'áamá 'iiti dragón.

12 Ní vée tanducuéⁿē poder yeⁿe 'iiti monstruo chi ndii 'uuvi chi ch'εεε taavi ca tan'dúúcā poder yeⁿē 'iiti monstruo ch'εεε ca chí vmnaaⁿ. Ní diíⁿ tī chi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní cu'téenu yā 'iiti vmnááⁿ vmnaaⁿ chi 'iiti monstruo chi naca'ái tī ní nduūvā yeⁿé tī.

13 Ní 'iiti chi monstruo chí ndii 'uūvī diíⁿ tī vaadī n'giinu ch'εεε n'dai. Diíⁿ tī chí can'daa yaⁿā yeⁿē nanguuvi ndí vmnaaⁿ yáⁿāa 'cūū ní n'dee n'dái 'iiⁿ'yāⁿ n'diichí yā chuū.

14 Ní caavā vaadī n'giinu chi diíⁿ tī taachi cheendií tī nanááⁿ 'iiti monstruo chi vmnááⁿ vmnaaⁿ chi teé tī lugar chí diíⁿ tī 'túúcā, tuu'mi ní chinnche'éi tī 'iiⁿ'yāⁿ chi ch'εεtinée yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. Ní ca'a tī orden 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi din'dái yā 'áámá santo ídolo tan'dúúcā 'iiti monstruo chí nca'ái tī ndúúcū machete 'uūvī lados 'caaiⁿ ní cunduuchi tī chí cuuvi santo yeⁿe yā.

15 Ní 'iiti monstruo chí vmnááⁿ vmnaaⁿ ní ca'á tī poder 'iiti monstruo chiiⁿ ndí 'uuví tī chí ca'á tī vida santo 'iiti ídolo miiⁿ. Ní 'íícú 'iiti santo tī cuuvi 'caaⁿ'máⁿ tī ní diíⁿ tī chí 'cuūvi nducyááacá 'iiⁿ'yāⁿ chí nguée i'téenu yā 'iiti santo miiⁿ.

16 Ní cuayiivi ní 'iiti monstruo chí ndii 'uūvī ní diíⁿ tī ntúūⁿ chí nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā ndúúcū tanáⁿā 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí 'cuiica ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ pobre yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí libre yā ní ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí 'áámá dichíⁿve yā 'iivi yā, 'iiti monstruo miiⁿ diíⁿ tī chí nducyaaca yā canée chí ndεε yā 'áámá sello na ta'a cuaacú yā o ncheεté yā.

17 Ní diíⁿ ntúūⁿ tī 'tíicā. Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuuvi cuái yā o n'diicui yā nduuti chí nguée ndεε yā sello yeⁿe 'iiti monstruo ndii 'uūvī o chí duuchí tī o número yeⁿe chí duuchí tī.

18 Ní chuū ní 'iiⁿ'yāⁿ chí déenu yā cuuvi diíⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí déenu yā caⁿ'á yā ngaⁿ'a duuchi yā chí dúúchí 'iiti monstruo ndí 'uūvī miiⁿ ti número miiⁿ ní lado yeⁿe chí duuchi 'áámá saⁿ'ā. Ní número miiⁿ ní ngii jaāⁿ ciento canduū 'iinu ngeεcu jaāⁿ.

14

Ngiitá 'iiⁿ'yāⁿ chí 'áámá ciento canée 'uūvī ngeεcu cuūⁿ mil yeⁿe chí nanguaⁿ'ai yā

1 Cuayiivi ní n'diichí 'iiⁿ'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchí chí chééndii yā ná yīicū chí nguuvi Sión. Ní nduucú yā canée 'áámá ciento 'uūvī ngeεcu cuūⁿ mil 'iiⁿ'yāⁿ chí ndεε yā chí duuchí yā ndúúcū chí duuchi chiidá yā chí canee nguūⁿ ncheεté yā.

2 Ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu chí ngeⁿē na va'ai cheεti nguuvi. Ní nduudu miiⁿ tan'dúúcā chí yuūdūu n'geεε chí chí yā n'dai nuūⁿnīⁿ o tan'dúúcā chí n'geεcu 'áámá daavi ch'εεε; ní nduudu miiⁿ ní tan'dúúcā chí n'geεcu n'dee n'dái arpas chí idi'cuεēcú 'iiⁿ'yāⁿ. 'Tíicā nduudu miiⁿ.

3 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí n'dee n'dái miiⁿ chí snée yā nanááⁿ trono miiⁿ ní nanááⁿ ndu'u cuūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ní nanááⁿ 'iiⁿ'ntyéⁿē miiⁿ ní ngiitá yā 'áámá canto chí ngai. Ní mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée ngii n'geeⁿ yā canto miiⁿ, dámaāⁿ ndu'u chí 'áámá ciento 'uūvī ngeεcu cuūⁿ mil 'iiⁿ'yāⁿ chí Ndyuūs nadanguáⁿ'ai yā nguaaⁿ 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

4 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chí saⁿ'ā chí nguée ngaⁿ'á yā ndúúcū mar 'áámá n'daataá ní nguée n'giindivaacú yā. Ní caⁿ'a yā ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchí 'āā tíi nūⁿ cuaaⁿ naachi caⁿ'á yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ Ndyuūs yaaⁿ'ví yā chí cuuvi yeⁿe yā yeⁿe nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí vmnááⁿ vmnaaⁿ chí ch'i yā cáávā chí diíⁿ yā ntiiⁿ'nyuⁿ yeⁿé Ndyuūs ní yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chí duuchi 'iiti cuūchí.

5 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguée ngaⁿ'á yā mar 'áámá nduudu yaadi ní nguée vée nuuⁿndi yeⁿe yā nanááⁿ trono yeⁿe Ndyuūs.

Yeⁿe chí ngaⁿ'ā 'iitū ángeles

6 Tuu'mi ní n'diichí tááma ángel ngaá yā naavtaⁿ'ā nanguuvi. Ní ángel miiⁿ ní ndεε yā nduudu chí canée cueⁿe daāⁿmaⁿ chí nduudu ngai chí nanguaⁿ'ai 'iiⁿ'yāⁿ. Ní ngaⁿ'á yā nduudu ngai miiⁿ nanááⁿ nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, nanááⁿ nducuéⁿē naciones ndúúcū nducuéⁿē tribus yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū nducyaaca davaacu yeⁿe tanducuéⁿē 'iiⁿ'yāⁿ ndúúcū nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chí snée yā na yáⁿāa 'cūū.

7 Ní ángel miiⁿ caⁿ'á yā ndúúcū 'áámá nduudu díitū: Ndís'tií 'va'á ní Ndyuūs, dich'εté ní 'iiⁿ'yāⁿ ti 'āā ndaa hora chí diíⁿ yā juzgar nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ. Dich'εté ní

'ii'yān chi din'dái yā nanguuvi ndúúcū yá'nāa ndúúcū nuū'nī'n'yā'nā ndúúcū naachí icān'daa nuū'nī'n.

8 Ní n'diichí taama ángel can'dáa yā ángel mii'n ní nga'ná yā: Yáān Babilonia 'āa ntuūvī. Yáān Babilonia chi yáān ch'εεε mii'n 'āa ntuūvī ti 'ii'yān ye'n'e yáān mii'n ní díin yā chi tanán'ā 'ii'yān ye'n'e nducué'n'e nación dinuu'ndi cá yā ní ca'ná yā ndúúcū n'daataá ó isa'nā chi nguéé ye'n'é yā ti díin yā nuu'ndi tan'dúúcā chi díin 'ii'yān s'ee'n.

9 Ní cuayiivi ní n'diichí ndii 'iínú ángel mii'n can'dáa yā ángel s'ee'n ní ca'n'a yuudu yā: Nduuti chi 'áámá 'ii'yān cu'téenu yā 'iiti monstruo mii'n ndúúcū 'iiti santo chi dáámá ndúúcū 'iiti mii'n ní 'ii'yān ndéé yā sello ye'n'é tī nchεεté yā o na ta'á yā,

10 canéé chi cuta'á yā neené taa'n castigo chi Ndyuūs ca'ná yā ca'a yā 'ii'yān mii'n. Ní castigo mii'n tan'dúúcā 'áámá copa diituu ndúúcū vaadi taa'n ye'n'e Ndyuūs. 'Tíicā va. Ní castigo mii'n ní chii'n chi 'ii'yān s'ee'n cuuvi yá'ái ye'n'é yā ndúúcū nguuchi yá'nā ní ndúúcū tuūu chi nguuvi azufre chi nguuchi ya'nā ní cuuvi chó'oo chuū nanáán ángeles ye'n'é Ndyuūs ní nanáán 'ii'yān chi duuchi 'iiti cuūchī.

11 Ní 'yáán'mín ye'n'e nguuchi yá'nā mii'n chi castigo mii'n ngεε cue'n'e daānma'n ye'n'e lugar chi n'geenu yā ngii. Ní 'ii'yān s'ee'n chi n'geenú yā ngii ní i'téenu yā 'iiti monstruo mii'n chí ch'εεε taavi ca ndúúcū 'iiti chi santo ye'n'é tī. Ní ndéé yā seña ye'n'é chi duuchi tī na cuerpo ye'n'é yā. 'Ii'yān s'ee'n nguéé ntaavi'tuunúún yā ye'n'e chi ya'ái yā ndíí nguéé nguuvi ndíí nguéé n'gaa'n.

12 Ní cáávā chuū 'ii'yān chi ye'n'e Ndyuūs ní n'giindiveén yā mandamiento ye'n'é yā ní 'áámá canéé yā chi i'téenu yā Cristo ní canéé chi vεε paciencia ye'n'e yā.

13 Cuayiivi ní 'úú ch'iindiveén 'áámá nduudu ye'n'e va'ai chεεti nguuvi chi nga'n'a ngii 'úú 'tíicā: Díí, Juan, dingúu'n di chuū. Dε'ē chúúcā yeenu 'ii'yān chí ca'ná yā 'cuūvi yā tiempo 'cūū ndíí tiempo chi cuchī, 'ii'yān chí i'téenu yā Señor. Ní 'tíicā cuuvi nga'n'a Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs. Ní 'ii'yān s'ee'n ntaavi'tuunúún yā ye'n'e ntii'nyu'n ye'n'é yā ní candéé yā ndúúcu yā ye'n'e chí díin yā.

Cosecha ye'n'e yá'nāa 'cūū

14 Cuayiivi mii'n ní n'diichí 'áámá meēe'n cuéé. Ní 'áámá 'ii'yān vεε yā vmnaa'n meēe'n mii'n ní tandúúcā Jesucristo chí duuchi Sá'nā chí Daiya 'Ii'yān ye'n'e i'n'yee'ndí 'cūū. Canduu tíin yā 'áámá corona ye'n'e 'díin'nguān ní na ca'á yā ní ndéé yā 'áámá hoz chí 'caāi'n.

15 Ní n'diichí táámá ángel can'dáa yā ye'n'e yaācū mii'n ye'n'e Ndyuūs ní yuudu ca'n'a yā ndúúcū 'ii'yān chí vεε yā na meēe'n mii'n. 'Cáácá dí cosecha ndúúcū hoz ye'n'e di ti maa'n ní 'āa tiempo ye'n'e chí díin di cosechar ti cosecha ye'n'e yá'nāa mii'n 'āa n'daacā.

16 Ní n'nuún nuū'n 'ii'yān chí vεε yā na meēe'n mii'n ch'iicá yā cosecha ye'n'e yā chí canéé na yá'nāa ní nta'á yā.

17 Tuu'mi ní táámá ángel can'dáa yā ye'n'e yaācū mii'n chii'n canéé na va'ai chεεti nguuvi. Ní 'tíicā ntúūn ángel mii'n ndéé yā 'áámá hoz chí 'caāi'n.

18 Ní táámá ángel chí candéé yā cuidado ye'n'e nguuchi ya'nā vmnaa'n nátaī ye'n'e yaācū mii'n can'dáa yā ye'n'e nátaī ní ca'n'a yuudu yā ángel chí ndéé yā hoz chí 'caāi'n. Díi 'caaca di ndúúcū hoz 'caāi'n ye'n'e di duu'nē 'lín ye'n'e yá'ná 'lín mii'n ndúúcū n'gui'i chí uvas chí canéé na yá'nāa ní cuta'a di uvas mii'n ti n'gui'í ye'n'e 'āa n'daacā maa'n.

19 Tuu'mi ní ángel mii'n ndúúcū hoz 'caāi'n ye'n'é yā ch'iica yā duu'ne 'lín ye'n'e yá'ná chí snéé ndúúcū n'gui'i uvas ye'n'e chí canee vmnaa'n yá'ná. Ní nta'á yā n'gui'i uvas ní s'néé yā n'gui'i uvas mii'n na trapiche naachi cuta'á yā nuū'nī'n uvas mii'n chí vino. Ní trujal mii'n ní tan'dúúcā castigo chí ch'εεε n'dai chí Ndyuūs ca'n'a yā chí ca'a yā 'ii'yān.

20 Ní trapiche naachi cuta'á yā nuū'nī'n ye'n'e uvas mii'n canéé 'áámá lado ye'n'e yáān mii'n. Ní ye'n'e trapiche can'daā n'deeé n'dái yuūu'n chí yaacu. Ní yuūu'n mii'n tan'dúúcā 'áámá yíícú ch'εεε yuūu'n chí ngii caadi i'īnū ciento kilómetros ye'n'é. Ní yaacu n'dái indáá ndii na freno ye'n'e 'yúudūu.

15

Angeles ndúúcū tá ndéechē yá'āi

1 Cuayiivi ní n'diichí táámá seña na va'ai chεεti nguuvi chí ch'εεε n'dai ní che'n'e yinú ye'n'é. Ní vεé ndéechē ángeles ndúúcū

ndēēchē chi cuuvi 'nuūcá'ai chí 'cuiinu. Ní ndúúcū ndēēchē chi cuuvi 'nuūcá'ai chí 'cuiinu, ndúúcū chuú nūuⁿ 'cuiinū tiempo chi Ndyuūs nduuvi taáⁿ yā.

² Tuu'mi n'diichí 'áámá nuūⁿnīⁿyáⁿā chi tan'dúúcā vidrio ndístaⁿa ndúúcū nguūchī yáⁿā. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi chéé yā cuⁿu yā ndúúcū 'iiti monstruo miiⁿ ndúúcū 'iiti chi santo yeⁿé tī ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi canéé chi duuchí tī ní número yeⁿé tī na cuerpo yeⁿe yā, 'iiⁿyāⁿ chi ichéé yā yeⁿe 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chééndii yā nīⁿnuúⁿ ná nuūⁿnīⁿyáⁿā chi vidrio miiⁿ, ní ndēē yā arpas chí Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

³ Ní chiitá yā canto yeⁿe Moisés, chí saⁿā chí dichí^ve sa Ndyuūs. Ní chiitá yā canto yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī. Ní 'tíicā nduudu chí chiitá yā:

Dii Señor Ndyuūs chí véé tanducuén^e dendu'ū poder ndúúcu di. N'gēete taavi ca dii ní ngeⁿe yīinu yú yeⁿe tanducuén^e dendu'ū chí diiⁿ di. Dii rey yeⁿe tanducuén^e nación ní yúúni yeⁿe di ní cuaacu.

⁴ Díí, Señor, ¿du'ū nguéé 'va'ā dii? ¿Du'ū nguéé caaⁿmaⁿ chí dii ní neené ch'ēete dii tí dámaaⁿ dii chí dēēve di? Ní ndaa 'iiⁿyāⁿ yeⁿe tanducuén^e naciones nanááⁿ dii chí dich'ēeté yā dii caati nducyáácá 'iiⁿyāⁿ n'diichi yā chí diiⁿ di tanducuén^e dendu'ū chí cuaacu ní n'daacā n'dai.

⁵ Ní cuayiivi ní n'diichí chí nanguaaⁿ cheendi va'āi yeⁿe yáacū chí canéé na va'ai chēeti nguuvi, ní chēeti yaācū miiⁿ, miiⁿ canéé cuarto chí yaānūu naachi canéé tuūu ch'ēeté chí canéé nguūⁿ ley yeⁿe Moisés.

⁶ Ní yeⁿe yaācū miiⁿ can'dáā ndēēchē ángeles. Ní ndēē yā ndu'u ndēēchē chí n'nuu cá'ai yā. Ní véé catecai yā yeⁿe tīnūuⁿ chí nguuvi lino chí cuéé ní dēēve. Ní n'dēē chíichí nīⁿnuⁿ yā ndúúcū cinta yeⁿe 'díⁿnguāⁿ.

⁷ Núúⁿmáⁿ chēeti nūuⁿ 'áámá 'iiⁿyāⁿ naachi na cuuúⁿ yā ní ca'a yā ndu'u ndēēchē ángeles ndēēchē 'cuutí yeⁿe 'díⁿnguāⁿ ca'áámá ca'áámá yā 'áámá 'cuutí chí ndi-ituú yeⁿe castigo chí neene taaⁿ chí yeⁿe Ndyuūs chí canduuchi cueⁿe daāⁿmaⁿ.

⁸ Ní yaācū miiⁿ ndiituú 'yaaⁿmiⁿ chí can'daā yeⁿe vaadī ch'ēete taavi ca yeⁿe

Ndyuūs ní yeⁿe poder yeⁿe yā. Ní mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ cuuví cundaa yā na yaācū miiⁿ ndí taachi chó'ōo ndēēchē vaadī ya'ai chí ndēē ndu'u ndēēchē ángeles.

16

Ndēēchē 'cuutí yeⁿe vaadī ya'ai

¹ Tuu'mi ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu neene díitūu chí can'daā yeⁿe yaacu miiⁿ ní ngaⁿa ngii ndu'u ndēēchē ángeles miiⁿ: Ndís'tií ángeles, cueⁿé ní ní n'daaviyaí ní vmnaaⁿ yáⁿāa yeⁿe chí snūⁿ chēeti 'cuutí yeⁿe ní chí castigo chí neené díitūu chí Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ.

² Ní ángel vmnááⁿ vmnaaⁿ cheⁿe yā n'daaviyaí yā chí snūⁿ 'cuutí yeⁿe yā vmnaaⁿ yáⁿāa ní vmnaaⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí ndēē yā sello yeⁿe 'iiti monstruo na cuerpo yeⁿe yā, 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā 'iiti santo yeⁿé tī. Ní can'daā n'dúú^vi n'gēete chí neené ya'ai na cuerpo 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

³ Tuu'mi ní ndii chíⁿ ndii 'uūvī ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutí yeⁿe yā vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿyáⁿā ní nduuví yuuúⁿ tan'dúúcā yuuúⁿ yeⁿe 'aama tináⁿā. Ní tanducuén^e 'iiti chí sндуuchí chēeti nuūⁿnīⁿyáⁿā miiⁿ ch'í tī.

⁴ Ní ndii chíⁿ ndii 'ínú ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutí yeⁿe yā vmnaaⁿ yeⁿe yíicú ní vmnaaⁿ yeⁿe naachi can'daā nuūⁿnīⁿ miiⁿ. Ní nducuén^e nuūⁿnīⁿ miiⁿ nduuví yuuúⁿ.

⁵ Ní nīⁿnuúⁿ nūuⁿ ch'iindiveéⁿ ángel yeⁿe nuūⁿnīⁿ miiⁿ chí ngaⁿa yā: Dii Señor, 'āā canéé dí cuááⁿ vmnaaⁿ, ní canee dí maaⁿ. Dii ní cuaacu di tí n'diichi di nuūⁿndí 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

⁶ Ní 'tíicā diiⁿ di caati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ch'iiⁿnúⁿ yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe di ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí 'áámá díⁿ yā ntiⁿnyuⁿ yeⁿe di ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí caⁿa nduudu cuaacu yeⁿe di. Ní maaⁿ ní dii nca'a di yuuúⁿ yeⁿe nuūⁿnīⁿ miiⁿ chí cu'ú yā caati 'tíicā chí n'daacā chí cu'ú yā yuūuⁿ miiⁿ cucáávā chí diiⁿ yā chí nguéé n'daacā.

⁷ Ní ch'iindiveéⁿ nduudu yeⁿe 'áámá yeⁿe nátaí chí ngaⁿa ngii Ndyuūs, ní ngaⁿa: Dii, Ndyuūs, chí véé tanducuén^e dendu'ū poder ndúúcū di, cuaacu níⁿnyúⁿ n'diichi di nuuⁿndi yeⁿe 'iiⁿyāⁿ. Ní diiⁿ di chí cuaacu ní n'dai taavi.

8 Ní n'diichí ndíi cuūuⁿ ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutií yeⁿe yā vmnaaⁿ yeⁿe 'yáⁿā. Ní ca'á yā poder 'yáⁿā miiⁿ chi 'neeⁿ 'yáⁿā 'iiⁿyāⁿ ndúúcu 'yáⁿā yeⁿē.

9 Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní chiichi yā ndúúcu 'iiⁿnūⁿ taán yeⁿe 'yáⁿā miiⁿ. Ní neené taaⁿ ya'ai yeⁿé yā. Ní cuncáa caⁿa yā yeⁿe chi duuchi Ndyuūs chi véé poder yeⁿé yā yeⁿē ndēēchē cá'ai 'cūū. Naati 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguée ndaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé yā ní nguée dich'ēté yā Ndyuūs.

10 Ní n'diichí ndii nyuⁿu ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutií yeⁿe yā vmnaaⁿ yeⁿe trono yeⁿe 'iiti monstroo miiⁿ ní vmnaaⁿ yeⁿe tanducuénⁿē chi ngaⁿá tī ntiiⁿnyuⁿ yeⁿē ní canéé ná 'áamá maāⁿ. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cheⁿenéé yā chiya yā cáávā chi ya'ai yā.

11 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuncáa caⁿa yā yeⁿe Ndyuūs chi canéé yā na va'ai chēti nguuvi cucáávā chi ya'ai yeⁿe yā ndúúcu n'duuⁿvi yeⁿé yā. Ní nguée nandaacadaamí yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿe yā.

12 Tuuⁿmi ní ndii chíiⁿ ndii niyaaⁿ ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutií yeⁿé yā vmnaaⁿ yíicú ch'ēte chi nguuvi Eufates ní nuūⁿnīⁿ yeⁿe yíicú ch'ēte miiⁿ nti'i. Ní n'guaāⁿ 'aama yúúni ní 'iicu 'iiⁿyāⁿ reyes cuuvi cuchii yā cuaaⁿ naachi can'daā 'yáⁿā na yúúni miiⁿ.

13 Tuuⁿmi ní n'diichí chí can'daā 'iinū espíritu yeⁿe yááⁿn'guiinūⁿ chi tan'dúúca sopo, 'tíicā espíritu. Ní can'daā yeⁿē cheendi 'iiti dragón miiⁿ ní yeⁿē cheendi 'iiti monstroo chi ch'ēte taavi cá tī ní yeⁿe cheendi profeta chi ngaⁿa yā chi yeⁿe Ndyuūs 'yā, ní nguée ngaⁿa yā nduudu cuaacu yeⁿe maáⁿ yā.

14 Espíritus ndúúcu espíritu yeⁿe yááⁿn'guiinūⁿ ní díiⁿ yā señas yeⁿe vaadi n'giinu. Ní cueⁿe yā nanááⁿ nducyáácá reyes yeⁿē núúⁿmáⁿ iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chi nadaama yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi cuuvi 'cuuⁿmaⁿ yā nguuvi chi ch'ēte chi yeⁿé Ndyuūs chi véé nducuénⁿē denduⁿu poder yeⁿe yā.

15 Ní Cristo ngaⁿá yā. Cuin'diichí nī. 'Úú ní cuchii tan'dúúca 'áamá chíduucu. Dēⁿ chūúca n'dai 'iiⁿyāⁿ chi sduuchi yā ní

snúuⁿ yā catecai yā ní nguée 'cuētineé yā chi chíca yā chi yuucú yā chi 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ inaaⁿ yā ní 'íicú cuuvi 'cuináaⁿ yā.

16 Ní espíritu nduuvidaami yā reyes yeⁿe yáⁿā na 'áamá lugar chi nguuvi Ar-magedón na davaacu hebreo.

17 Tuuⁿmi ní ndii chíiⁿ ndii ndēēchē ángel miiⁿ n'daaviyaí yā 'cuutií yeⁿe yā na 'yúúné. Ní yeⁿe yáacū miiⁿ chi canéé na va'ai chēti nguuvi míiⁿ can'daā 'áamá nduudu neene díitūu lado yeⁿe trono miiⁿ chí ngaⁿá 'túúca: Áā tunéⁿ nducuénⁿē.

18 Tuuⁿmi ní véé 'cuaí ndúúcu nduudu s'eeⁿ ndúúcu daavi ndúúcu chi díituu n'dái n'nuⁿu yáⁿā. Ní ch'ēte ca nguée tī tan'dúúca chi cunee ndii tiempo chi 'iiⁿyāⁿ canéé yā iⁿ'yeeⁿdí 'cūū.

19 Ní yáāⁿ ch'ēte chi yáāⁿ Babilonia miiⁿ chi 'iinū taaⁿ ní nducuénⁿē yáāⁿ yeⁿē iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní sndēve. Ní Ndyuūs n'gáácú yā yeⁿe yáāⁿ ch'ēte chi yáāⁿ Babilonia miiⁿ. Ní ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chi canéé na yáāⁿ s'eeⁿ chi cu'ú yā vino yeⁿé yā chi vino yeⁿe vaadi taaⁿ yeⁿé Ndyuūs. Ní vino miiⁿ chi ca'á yā ní castigo chi neené díitūu.

20 Ní tanducuénⁿē yáⁿā islas ndúúcu tanducuénⁿē yíicū n'gēte ní ndáá inaaⁿ.

21 Ní yeⁿe nanguuvi ní ndēve n'dee n'dái yuūúⁿ chi neené díituu vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí. 'Áamá áamá yuūuⁿ miiⁿ n'gii tan'dúúca 'uūvī n'gēcu kilos. Ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí caaⁿmaⁿ taán yā yeⁿé Ndyuūs cáávā yeⁿe vaadi ya'ai miiⁿ yeⁿe yuūuⁿ tī castigo yeⁿē vaadi ya'ai miiⁿ ní néené díitūu.

17

Nuuⁿndi taavi yeⁿe 'áamá n'daataá chi néené caⁿa tá ndúúcu saⁿā s'eeⁿ

1 Tuuⁿmi ní 'áamá ángel naachi ndēchē yā chi ndēe yā nduⁿu ndēchē 'cuutií ndáa yā nanááⁿ 'úú, ní caⁿa yā chíi yā 'úú: Díi, Juan cuchii di nduucú ní 'úú ní 'cuuⁿmíⁿ díi castigo chi ch'ēte ca chíi vmnaaⁿ 'áamá ndaataá chí véé cá saⁿā yeⁿē ta. N'daataá miiⁿ ní véé yā vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿ'yáⁿā s'eeⁿ.

2 Saⁿā reyes yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cueⁿé yā ndúúcu n'daataá miiⁿ ní n'gētinéé yā ndúúcu n'daataá miiⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí snéé yā na yáⁿā cueⁿé yā ndúúcu n'daataá ó isaⁿā chí nguée yeⁿe yā

tan'dúúcā chi cuu'ví yā ndúúcū vino ye'n'e tá ye'n'ē chi dinuu'ndi cá yā 'tíicā.

³ Ní 'úú canéé maán poder Espíritu N'dai ye'n'é Ndyuūs ní ángel miiⁿ candéε yā 'úú na yáāⁿ cuu'máⁿ naachi nguéé ch'εεtinéé 'iiⁿyāⁿ. Ní míiⁿ n'diichí 'áámá n'daataá candúu tá 'áámá monstruo cuá'a tī chi ch'εεε ca. Ní nééné n'deēε chi duuchi chi contra ye'n'e Ndyuūs s'néénⁿ nguūⁿ na cuerpo ye'n'e 'iiti miiⁿ. Ní véé ndεεchē tíiⁿ tī ní véé ndiichi duu'niiⁿníⁿ tī.

⁴ Ní n'daataá chi candúu ta monstruo cuá'a tī ní canuuⁿ tá vestido chi morado ndúúcū cuá'a. Ní véé adorno ye'n'ē tá chi 'díiⁿnguāⁿ ndúúcū tuūu chi nééné ya'ai chíi'vē ndúúcū perlas. Ní ndεε tá ná ta'a tá 'aama taza ye'n'e 'díiⁿnguāⁿ chi diituú ndúúcū dendu'ū chi nguεε n'daacā chi nuūⁿndī vaatii ndúúcū chi dendú'ū ye'n'e chi cueⁿe tá ndúúcū sa'n'ā s'eeⁿ chi nguéé ye'n'e tá.

⁵ Ní canéé nguūⁿ 'áámá chi duuchi ná nchεεtē tá chi canúúⁿ n'de'ei chi neⁿe caaⁿmaⁿ chi 'túúcā. Yáāⁿ Babilonia ch'εεεε chi chεεcuú nducyaaca n'daataá chi caⁿ'á yā ndúúcū sa'n'ā chi nguéé ye'n'e yā ndúúcū nducuéⁿ'ē cosas chí nguéé n'daacā na iⁿ'yeēⁿdí 'cūu chi diiⁿ 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

⁶ Ní 'úú chicadiinúúⁿ chi n'daata miiⁿ ní cuu'ví tá caati cu'u ta yuūuⁿ ye'n'e 'iiⁿyāⁿ chí n'díi yā tī ye'n'e Ndyuūs ní ye'n'e 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu ye'n'e Cristo. Ní taachi n'diichí chuū cueⁿe yiinú ye'n'ē.

⁷ Tuu'mi ní ángel chi ndεε yā 'úú ngaⁿ'a yā ngīi yā 'úú: ¿De'ē cúúví chí ngeⁿe y-i-inu dí ye'n'e chuū? 'Úú ní cuuví dii chi canúúⁿ n'de'ei ye'n'ē n'daataá miiⁿ ndúúcū ye'n'e monstruo ch'εεεε chi ndéé tī ndaataá miiⁿ, monstruo miiⁿ chí véé ndεεchē tíiⁿ tī ní ndiichi duu'niiⁿníⁿ tī.

⁸ 'Iiti monstruo chí n'diichí di ní 'áámá tī chí ndii tiempo vmnaaⁿ canduuchí tī naati maaⁿ ní 'āā ntéé tī, naati 'iiti miiⁿ cáámá canéé chí can'daá tī na yivéε ye'n'e yáⁿ'āa vmnááⁿ vmnaaⁿ chí caⁿ'á tī di'cuiinú tī. Ní 'iiⁿyāⁿ chí snéé yā na yáⁿ'āa ní nguéé snéé chí duuchí yā na libro ye'n'e vida cueⁿe daāⁿmaⁿ ndíi taachi Ndyuūs din'dái yā iⁿ'yeēⁿdī. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ngeⁿe yiinú yā taachi n'diichí yā 'iiti miiⁿ chí vmnaaⁿ canduuchí tī naati maaⁿ ní 'āā ntéé tī. 'Āā chíi tī naati nnguacunée tī ndaá tī.

⁹ Ní ye'n'ē chúu véé cá chí cuuvi déénu 'iiⁿyāⁿ. Ndu'u ndεεchē tíiⁿ tī ní chíiⁿ tan'dúúcā chí ndεεchē yīicū ch'εεεε naachi n'daataá miiⁿ ní véé yā vmnaaⁿ ye'n'ē.

¹⁰ Ní véé ndεεchē reyes. Nyuⁿ'u reyes ní chíiⁿ yā. Maaⁿ ní 'áámá rey miiⁿ ní ngaⁿ'a ntiⁿnyuⁿ yā ye'n'e 'iiⁿyāⁿ chí véé maaⁿ. Ní táámá rey ní canéé chí ndaá yā. Ní taachi ndaá rey miiⁿ chí ndu'u chí ndεεchē nguéé 'naaⁿ tiempo canéé yā iⁿ'yeēⁿdī.

¹¹ Ní táámá 'iiti monstruo chí vmnaaⁿ canduuchí tī ní maaⁿ ní 'āā ntéé tī chí chíiⁿ tī ní 'iiti miiⁿ chí rey miiⁿ ní nduuvíáámá tī ndúúcū ta ndεεché tī. Ní cuayivi ní rey miiⁿ caⁿ'á yā cuuvi ndai yā chí vaadī n'gii ye'n'e ndii 'uūvī cuuvi chí infierno.

¹² Ní ndu'u ndiichi duu'niiⁿníⁿ tī chí n'diichi di chíiⁿ chí ndu'ū ndiichi reyes chí 'āā cuéé cuta'á yā poder ye'n'é yā naachi ngaⁿ'ā ntiⁿnyúⁿ yā. Taachi cuta'á yā poder ní chí cuuvi reyes ndúúcū 'iiti monstruo miiⁿ 'áámá hora nūuⁿ.

¹³ Ní reyes s'eeⁿ ní dáámá nūuⁿ vaanicaⁿdiinūuⁿ ye'n'é yā. Ní ca'a yā poder ye'n'é yā ndúúcū fuerzas ye'n'e yā na ta'a 'iiti monstruo miiⁿ.

¹⁴ Ní reyes ní 'cuuⁿ'maⁿ yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī naati 'iiⁿyāⁿ miiⁿ chí nguuvi 'iiti cuūchī cuchéε yā ye'n'e reyes. Ní Señor ch'εεεε ca ní 'iivi nducyaaca 'iiⁿyāⁿ señores ní rey ch'εεεε ca ye'n'ē nducyaaca reyes. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí canéé yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní Ndyuūs yaa'ví yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí cuuvi ye'n'é yā. Ní Ndyuūs ndεεvé yā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chí ye'n'é yā. Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní 'aama canee yā ndúúcū chí i'téenu yā Ndyuūs.

¹⁵ Ní ángel miiⁿ caⁿ'a yā chíi yā 'úú: Nuūⁿnīⁿyáⁿ'ā s'eeⁿ chí n'diichí di naachi véε n'daataá chí caⁿ'a tá ndúúcū sa'n'a s'eeⁿ, nuūⁿnīⁿyáⁿ'ā s'eeⁿ ní chíiⁿ chí yáāⁿ s'eeⁿ ndúúcū n'deeε n'dái 'iiⁿyāⁿ ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a n'deeε n'dái davaacu chí n'dááⁿ ndúúcū naciones.

¹⁶ Ní ndu'u ndiichi duu'niiⁿníⁿ tī chí véé ye'n'e monstruo miiⁿ, nguéé neⁿe n'daataa míiⁿ. Ní cuta'a tī nducuéⁿ'ē ye'n'e n'daataa miiⁿ. Ní divíi tī catecai n'daataa miiⁿ ní s'neēⁿ táⁿ'ā chí yuucūú tá. Ní che'é tī yuūtē ye'n'e tá. Ní neeⁿ yaⁿ'ā n'daataa miiⁿ ndúúcū nguuchi yaⁿ'ā.

17 Caati Ndyuūs s'néeⁿ yā na staava yeⁿe reyes chi diíⁿ yā 'túúcā tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿé yā chi diíⁿ yā. Ní ndiichi duuⁿniiⁿniⁿ tī nduuvidaamí tī ní ca'á tī poder yeⁿé tī na ta'a 'iiti monstroo miiⁿ chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyúⁿ tī. Ní 'tíicā diíⁿ tī chi cuuvi cuaacu nduudu chí ngaⁿ'a Ndyuūs.

18 Ní n'daataá chi n'diichí di chíiⁿ chí yāāⁿ ch'εεεε chi caaⁿmaⁿ ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe nducyaaca reyes chi snée yā ná iⁿ'yeēⁿdí.

18

Yāāⁿ Babilonia ntuūvī

1 Ní cuayiivi miiⁿ ní n'diichí táámá ángel chi ngiicá yā yeⁿe na va'ai chεεti nguuví ní vée poder ch'εεεε yeⁿé yā. Ní yáⁿ'āa miiⁿ canée dεεεε ndúúcū dεεεε yeⁿe ángel miiⁿ.

2 Ní 'cai yiicú yā ní caⁿ'a yā: Yāāⁿ chi ch'εεεε nituūvī, yāāⁿ Babilonia chi ch'εεεε ní nituūvī. Ní maaⁿ ní ch'εεtinee espíritus yeⁿe yááⁿ'ngiinūⁿ ndúúcū espíritus chí nguée n'daacā. Ní n'dee n'dái 'yaada chí vaatí snée tī yāāⁿ miiⁿ, 'yaada chí ní nguée 'iinée yiinú yā 'iiti.

3 Caati n'daataa miiⁿ chí yāāⁿ Babilonia miiⁿ ní ca'a tá vino chí vaadī taaⁿ yeⁿe tá nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ ní cu'ú yā vino miiⁿ chíiⁿ chí yeⁿe chí dinuuⁿndí tá. Ní reyes yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cueⁿ'é yā na yāāⁿ miiⁿ ní dinuuⁿndí yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿe iⁿ'yeeⁿdí 'cūū diíⁿ yā negocios chí 'cuiica yā cucáāvā poder yeⁿe vaadī 'cuiica yeⁿe tá.

4 Tuuⁿ'mi ní ch'iindiveén táámá nduudu yeⁿe va'ai chεεti nguuví chí ngaⁿ'a 'túúcā: Ndís'tiī, 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿé, nan'daa nī yeⁿe yāāⁿ miiⁿ caati nguée diíⁿ nī nuuⁿndí ndúúcū tá. Ní nguée cuta'á nī yeⁿe vaadī yá'āi yeⁿe tá.

5 Tí n'úúⁿndí yeⁿe tá n'dee n'dái chí ndaā ndii na va'ai chεεti nguuví. Ní Ndyuūs nin'gaacu yā yeⁿe chí diiⁿ tá chí nguée n'daacā.

6 Ní ndís'tiī diíⁿ nī ndúúcū tá tan'dúúcā chí diiⁿ tá nduucú nī. Ní ca'á nī táⁿ'ā miiⁿ 'uūvī vueltas yeⁿe chí tee tá ndís'tiī. Ní didiitú nī ndúúcū vino yeⁿe taza yeⁿe tá ndúúcū vino chí 'uūvī veces ditiinúú yeⁿe chí tee tá ndís'tiī.

7 Ní diíⁿ nī chí 'cueenu taavi tá cuuvi ní cuuvi yá'ai yeⁿe tá n'dee cá tan'dúúcā chí maaⁿ tá dich'εεεε maaⁿ ta táⁿ'ā ndúúcū chí vée cá chí sta'a tá cáāvā maaⁿ tá. Ní 'tíicā nacadiinuuⁿ tá maaⁿ tá na staava yeⁿe

tá. 'Muuⁿ caneé ní 'úú vée tan'dúúcā 'aama reína vée yā. Nguée n'daata nguá'āa 'úú. Ní nguεε 'cueenu cuuvi.

8 Ní yāāⁿ Babilonia, cáāvā chí diiⁿ tá 'túúcā, n'dee n'dái vaadī yá'āi ní ndaā vmnaaⁿ yeⁿe tá na 'áámá nguuví nūⁿ, chíiⁿ chí cuuvi yá'ai yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ. Ní 'cuūvi yā ní chεεcu yā chí ya'ai yā. Ní cuiicu yā ní cuūcu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ndúúcū nguuchi yáⁿ'ā ti Señor Ndyuūs miiⁿ ní vée poder yeⁿé yā chí ch'εεεε taavi ca ní ngaⁿ'á yā chí condenado yā.

9 Ní reyes yeⁿe yáⁿ'āa 'cūū chí cueⁿ'é yā ndúucu tá ní dinuuⁿndí yā ndúucu tá, ní n'dee n'dái vée yeⁿé yā ti diíⁿ yā tan'dúúcā chí diiⁿ tá. Reyes miiⁿ cuéécú yā ní yuudu n'dái cuεεcú yā taachi snaaⁿ yā táⁿ'ā miiⁿ chí cuūcu tá ní snaaⁿ yā 'yaaⁿ'miⁿ yeⁿ'ē tá.

10 Ní 'va'á yā yeⁿ'ē tá cáāvā castigo yeⁿe tá ní cuééndii yā yaⁿ'ai yeⁿe tá ní caaⁿ'máⁿ yā: Dε'ε chúúcā ya'ái dií, dε'ε chúúca ya'ái dií n'daataá chí yāāⁿ Babilonia chí ch'εεεε chí vée poder ch'εεεε yeⁿ'ē, ti chεεti 'áámá miníⁿ'yúⁿ nūⁿ ndaā castigo yeⁿe di.

11 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chí diíⁿ yā negocio na iⁿ'yeeⁿdí 'cūū cuεεcú yā ní yuudu n'dái cuεεcú yā cáāvā yāāⁿ Babilonia miiⁿ. Ní ya'ai yā cáāvā yāāⁿ miiⁿ ti nguée vée mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí cuuvi cuái yā yeⁿe mercancia chí ndεε yā.

12 Mar 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ nguée cuái yā yeⁿe chí ndεε yā chí 'díⁿ'nguāⁿ ndúúcū 'díⁿ'nguεε, ndúúcū tuūu chí yaⁿ'ai chíiⁿ'vē, ndúúcū perlas ndúúcū tiinūⁿ n'dai ca chí nguuví lino, ndúúcū tiinūⁿ seda, ndúúcū tiinūⁿ n'dai ca chí cuá'ā ndúúcū tiinūⁿ n'dai ca chí morado, ndúúcū tanducuéⁿ'ē clase yeⁿe yáⁿ'á chí yuūdū ngééⁿ, ndúúcū cosas yeⁿe marfil, ndúúcū nducuéⁿ'ē cosas yeⁿe yáⁿ'á chí yaⁿ'ai chíiⁿ'vē ndúúcū cūū cuááⁿ, ndúúcū cūū, ndúúcū tuūu mármol,

13 ndúúcū canela, ndúúcū especias chí yuudu ngééⁿ, ndúúcū cúⁿ'úyaa, ndúúcū unguento chí nguuví mirra ndúúcū perfumes chí dεεεε ngééⁿ, ndúúcū vino, ndúúcū aceite, ndúúcū harina fino, ndúúcū trigo. Ní ndéé yā ntúūⁿ 'iiti s'eeⁿ yeⁿe carga ndúúcū 'iiti cuūchí s'eeⁿ, ndúúcū 'yuūdūu s'eeⁿ, ndúúcū carros, ndúúcū 'iiⁿ'yāⁿ chí esclavos.

14 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi diíⁿ yā negocios miiⁿ ngaⁿ'á yā yeⁿ'e yāāⁿ ch'εετε miiⁿ: Tanducuéⁿ'ē cosas yeⁿ'e chi nguéé n'daacā n'dai chi neⁿ'e 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ 'āā ntéé véé. Ní nducuéⁿ'ē chi vaadī 'cuiica ndúúcu cosas chi n'dai taavi yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ 'āā ntéé véé. Ní 'āā ntéé cuuvi nndaāca yā tanducuéⁿ'ē dendu'ū yeⁿ'ē.

15 Ní 'iiⁿyāⁿ chi diíⁿ yā negocios ndúúcu 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ ch'εετε miiⁿ, chííⁿ chi diíⁿ chi 'cuiicá yā. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuεεtindíí yaⁿ'ái yā ti 'va'a yā yeⁿ'e castigo yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ. Ní cuεεcú yā ní yuudu n'dai 'cuai yā.

16 Ní ngaⁿ'a yā: Dε'ε chúúca ya'ai yeⁿ'e yāāⁿ Babilonia ch'εετε ti tan'dúúca 'áamá n'daataá chi véé vestido yeⁿ'e tiinūⁿ lino chi yaⁿ'ai chíí'vε ndúúcu tiinūⁿ chi cuá'ā ndúúcu morado. Ní véé adorno yeⁿ'e tá chi 'díí'nguāa ndúúcu tuūu chi yaⁿ'ai chíí'vε ndúúcu perlas.

17 Ní chεeti 'áamá hora nūuⁿ tanducuéⁿ'ē vaadī 'cuiica yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ní ch'iinu. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ capitanes chi ngaⁿ'a ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e barcos ti diíⁿ yā negocios cucáāvā barcos yeⁿ'e yā ní ndúúcu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi caⁿ'á yā na barcos, ndúúcu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e barcos, nducyaaca 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ní chεεtindii yaⁿ'ai yā.

18 Ní taachi n'diichí yā 'yaaⁿ'miⁿ yeⁿ'e nguuchi yaⁿ'ā yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ 'cai yiicú yā: ¿Chεε táamá yāāⁿ tan'dúúca yāāⁿ 'cūū?

19 Ní 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní s'neéⁿ yā iyaācá vmnaaⁿ tiíⁿ yā ní chεεcú yā. Ní yuudu n'dai chεεcú yā. Ní 'caí yā: Dε'ε chúúca ya'ai, dε'ε chúúca ya'ai yeⁿ'e yāāⁿ ch'εετε miiⁿ. Ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi véé barco yeⁿ'e yā vmnaaⁿ nuūⁿnīⁿyāⁿ'ā ní 'cuiica yā cáāvā vaadī 'cuiica yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ, chεeti 'áamá hora nūuⁿ ch'iinu yāāⁿ ch'εετε miiⁿ ndúúcu chi véé yeⁿ'ē.

20 Naati ndís'tií chi canéé na va'ai chεeti nguuvi ndúúcu ndís'tií chí apóstoles, ndúúcu ndís'tií chi ngaⁿ'a nduudu yeⁿ'é Ndyuūs ní ndúúcu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'é Ndyuūs, nducyáácá nī yeenú nī yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ti Ndyuūs caⁿ'a yā chi condenado yāāⁿ miiⁿ. Ní Ndyuūs diíⁿ yā justicia yeⁿ'e ndís'tií.

21 Tuu'mi ní ángel chi neené ditiinú yā sta'á yā 'áamá tuūu ch'εετε chi tan'dúúca

'áamá tuūu ch'εετε yeⁿ'e molino. Ní canuún yā tuūu miiⁿ na nuūⁿnīⁿyāⁿ'ā ní ngaⁿ'á yā. "Tíicā: Ní diitu dituuví yā yāāⁿ Babilonia chi yāāⁿ ch'εετε miiⁿ ní 'āā ntéé cuuvi n'diichí yā yāāⁿ miiⁿ.

22 Ní 'āā ntéé n'giindiveeⁿ yā na yúúni yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ música yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi di'cuεεcú yā arpas, ndúúcu música yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ músicos, ndúúcu música yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chi i'tiiví yā flautas, ndúúcu 'iiⁿyāⁿ chi di'cuεεcú yā trompetas. Ní nguéé véé 'iiⁿyāⁿ chi idiiⁿ ntiiⁿnyuⁿ na yāāⁿ miiⁿ. Ní nguéé n'giindiveeⁿ yā chi 'cuεεcu tuūu yeⁿ'e molino na yāāⁿ miiⁿ.

23 'Āā ntéé n'diichí yā chidεεve yeⁿ'e lámparas yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ. 'Āā ntéé n'giindiveeⁿ yā ruido yeⁿ'e 'viicú chi diíⁿ 'iiⁿyāⁿ chi n'giindivaacú yā. 'Áará chi 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ní diíⁿ yā negocios ní ch'εεte n'dai ca poder yeⁿ'é yā nguéé ti taná'a yā yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, ní 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ní chinnche'éí yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e taná'ā naciones ndúúcu dendu'ū yeⁿ'e vaadī ngaatu chi diíⁿ yā.

24 Ní na yāāⁿ ch'εετε miiⁿ 'iiⁿyāⁿ nndaāca yā yuūuⁿ yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ chi ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu yuūuⁿ yeⁿ'é 'iiⁿyāⁿ chí yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu yuūuⁿ yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū chí ch'ií yā.

19

1 Cuayiivi miiⁿ ní ch'iindiveeⁿ 'áamá nduudu chí ch'εεte n'dai yeⁿ'e na va'ai chεeti nguuvi chí yeⁿ'e neéne 'yaaⁿ n'dai 'iiⁿyāⁿ. Ní ngaⁿ'a yā:

Aleluya. Dich'εεte yú Ndyuūs ti nadanguáⁿ'ai yā s'uuúⁿ. Ní vaadī dεεve n'gii ndúúcu tanducuéⁿ'ē poder ní yeⁿ'e Ndyuūs yeⁿ'e yú.

2 Caati Ndyuūs n'diichí yā nuuⁿndi yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ ndúúcu nduudu cuaacu chí n'dai. Ngaⁿ'á yā chí n'daataá chí cueⁿ'e tá ndúúcu san'ā s'eeⁿ ní condenado tá ti n'daataa mííⁿ ní diíⁿ tá chí 'iiⁿyāⁿ yeⁿ'e yāⁿ'āa 'cūū ní dinuuⁿndi yā cáāvā chí neéne dinuuⁿndi tá. Ndyuūs ca'a yā castigo táⁿ'ā miiⁿ caati ngée tá yuūuⁿ yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ chí dichí'vε yā Cristo taachi ch'iiⁿ'nuⁿ tá 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ.

³ Ní n'dee n'dái 'ii'yān nga'n'a ntúuⁿ yā: Aleluya. Dich'εεε yú Ndyuūs. 'Yaa'miⁿ ye'n'e n'daataá miiⁿ chi cuucu ya'n'ā tá'n'ā 'áámá chεε 'yaa'miⁿ ye'n'e tá chi castigo ye'n'e tá cue'n'e daā'maⁿ.

⁴ Ní ndu'u ndiicú cuūuⁿ 'ii'ntyé'n'ē ndúúcū ndu'u cuūuⁿ 'ii'yān ch'eēndiitín'dii yā nanáán Ndyuūs chi véε yā na trono ye'n'é yā ní nducyaaca yā ndúúcū naán yā na yá'n'āa chi'téenu yā Ndyuūs ní ca'n'a yā 'tíicā: Aleluya. Dích'εεε yú Ndyuūs.

⁵ Ní ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu ye'n'e trono miiⁿ chi nga'n'a 'tíicā:

Nducyáácá nī canéé chi dich'εεé nī Ndyuūs ye'n'e yú. Ndís'tiī chi nga'n'a ntii'nyúⁿ nī ndúúcū tanán'a nī, nducyaaca nī chi dichíí'vε nī Ndyuūs ní 'va'á nī ye'n'e yā.

'Viicu ye'n'ē chi ch'iindivaacú 'ii'yān chi nguuvi 'iiti cuūchī

⁶ Ní táámá vmné'n'ēe ch'iindiveéⁿ 'áámá nduudu ye'n'ē n'dee n'dái 'ii'yān tan'dúúcā chi n'gεεcú naachi 'yaa n'dái nuū'nīⁿ ní tan'dúúcā chi n'gεεcu diituu n'dái daavi. Ní nga'n'a yā:

Aleluya. Dich'εεε yú Ndyuūs ti Señor ye'n'e yú, Ndyuūs ye'n'e yú chi véé tanducué'n'ē dendu'ū poder nduucú yā 'āā nga'n'a ntii'nyúⁿ yā ye'n'e tanducué'n'ē dendu'ū.

⁷ Maaⁿ ní yeenu taavi yú ní véé vaadī yeenu nanáaⁿ yú ní ca'n'a yú chi ch'εεε taavi ca Ndyuūs ti ndaā tiempo chi 'ii'yān chi nguuvi 'iiti cuūchī ní 'caandavaacú yā. Ní n'daataá ye'n'e yā 'āā véé yaa tá. N'daataá miiⁿ ní nducyaaca 'ii'yān chi i'téenu yā Cristo.

⁸ Ní ca'á yā n'daataa ye'n'e yā 'áámá vestido chi ye'n'e lino chi ya'n'ai chíí'vε chi dεεvε ní cuéé.

Ní tiīnūⁿ lino miiⁿ ní chííⁿ chi vida chi n'dai taavi ye'n'é 'ii'yān chi ye'n'é Ndyuūs.

⁹ Tuu'mi ní ángel chi candéε yā 'úú ca'n'a yā chii yā 'úú. Díí, Juan, dingúuⁿ di 'tíicā: Dε'ε chúúcā n'dai cáávā 'ii'yān s'eeⁿ chi 'áámá 'caí yā 'ii'yān s'eeⁿ chi cuchíí yā naachi 'ii'yān chi nguuvi 'iiti cuūchī 'caandavaacú yā ní 'ii'yān s'eeⁿ che'e nguuiⁿ yā ye'n'e 'viicu miiⁿ. Ní ángel miiⁿ ca'n'a yā

chii yā 'úú: Nduudú 'cūū ní ye'n'é Ndyuūs ní cuaacu.

¹⁰ Ní 'úú chiintii'yā na ca'a ángel miiⁿ chi dich'εεé ángel miiⁿ. Ní ca'n'a yā: Nguéé 'tíicā diiⁿ di. 'Úú ntúuⁿ dichii'vé Ndyuūs tan'dúúcā díí ndúúcū hermanos ye'n'ē di dichíí'vε nī Ndyuūs ní nga'n'a nī nduudu cuaacu ye'n'e Jesucristo. Dii, cu'téenu di Ndyuūs. Ní 'ii'yān chi nga'n'a yā nduudu cuaacu ye'n'é Cristo ní nga'n'á yā cáávā chi Ndyuūs ch'i'n'í yā 'ii'yān s'eeⁿ chiiⁿ chi nga'n'á yā.

Ye'n'e 'áámá 'ii'yān chi canduú yā 'yuūdūu cuéé

¹¹ Tuu'mi ní n'diichí chi canda'āi va'ai chεeti nguuvi ní can'dáā 'áámá 'yuūdūu cuéé. Ní Cristo chi canduú yā 'yuūdūu miiⁿ chi duuchí yā ní 'Áámá N'daacā N'dai yā ní Cuaacú yā. Ní 'ii'yān miiⁿ ní dííⁿ yā tanducué'n'ē chi cuaacu taachi dííⁿ yā caandaá ní n'diichí yā nuuⁿndi ye'n'e 'ii'yān s'eeⁿ.

¹² Ní nduutinaán yā miiⁿ ní tan'dúúcā nguuchi ya'n'ā, 'tíicā nduutinaán yā. Ní canéé n'dee n'dái coronas na tííⁿ yā. Ní canéé nguūⁿ 'áámá chi duuchi yā chi mar 'áámá 'ii'yān nguéé n'diichí yā. Dámaāⁿ 'ii'yān miiⁿ deenú yā dε'ē chi duuchí yā.

¹³ Ní catecaí yā chi canuuⁿ yā ndiituu yúuúⁿ. Ní chi duuchí yā ní Nduudu ye'n'é Ndyuūs.

¹⁴ Ní cuaaⁿ daamí yā ní n'dáa n'dee n'dái soldados ye'n'e va'ai chεeti nguuvi ndúúcū catecaí yā chi lino chi ya'n'ai chíí'vε chi cuéé ní dεεvε. Ní soldado candúu ntúuⁿ yā 'yuūdūu cuéé ye'n'e yā.

¹⁵ Ní na cheendí Cristo can'daā 'áámá machete nduu 'uūvīlados 'caāiⁿ. Ní ndúúcū chuū n'nuū cá'ai yā 'ii'yān ye'n'e naciones. Tuu'mi ní caaⁿ'maⁿ ntii'nyúⁿ yā diituu ye'n'e naciones ndúúcū 'áámá nduucu cūū. Ní ngii ca'a yā lugar chi 'ii'yān s'eeⁿ sta'á yā vino chi nuū'nīⁿ ye'n'e n'gui'i uvas chi 'ii'yān dinde'éi yā ndúúcū ca'á yā. Ní Cristo ca'a yā 'ii'yān s'eeⁿ chi cu'u yā vino miiⁿ chi castigo ye'n'e vaadī taaⁿ ye'n'é Ndyuūs chi véé tanducué'n'ē poder chi véé ní ye'n'e yā.

¹⁶ Ní canéé nguūⁿ na vestido ye'n'e yā ní na 'dii'má yā chi duuchí 'cūū: Rey ch'εεε ye'n'ē nducué'n'ē reyes chi véé, Señor 'iivi yā ch'εεε ye'n'e nducyaaca señores 'iivi chi véé.

17 Ní cuayiiví nūuⁿ n'diichí 'aama ángel cheendii yā vmnaaⁿ 'yáⁿā. Ní ángel miiⁿ yuudu n'dái n'gai yā ní caⁿa yā chii yā nducyaaca 'iiti chi ngaá tī nánguuví: Ndís'tií 'iiti s'eeⁿ cuchii ní ní nduuvidaamá ní chi cheⁿe nguiniú ní chi yeⁿ'ē 'viicu yeⁿ'é Ndyuūs chi ch'εεε.

18 Cuchii ní ní che'é ní yuute yeⁿ'e reyes ndúucū yuute yeⁿ'ē capitanes ndúucū yuute yeⁿ'e saⁿā chi véé ca fuerzas yeⁿ'e yā ndúucū yuute yeⁿ'e 'yuūdūu ní yeⁿ'e nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi sндуú yā 'yuūdūu ndúucū yuute yeⁿ'e nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ, 'iiⁿ'yāⁿ chi libre yā ní 'iiⁿ'yāⁿ chi esclavo yā, 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyuⁿ ndúucū tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ.

19 Tuu'mi ní n'diichí 'iiti monstruo chi ch'εεε ca ndúucū reyes yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūu ndúucū soldados yeⁿ'é yā chi nduuvidaamá yā ndúucū 'iiti miiⁿ chi diíⁿ yā caandaá ndúucū 'iiⁿ'yāⁿ chi canduú yā 'yuūdūu cuéé miiⁿ ndúucū soldados yeⁿ'é yā.

20 Ní 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ chi canduú yā 'yuūdūu cuéé miiⁿ sta'á yā monstruo miiⁿ chi 'iiti preso tī. 'Tiicá ntúuⁿ sta'á yā chi preso sa 'áámá saⁿā chi ngaⁿ'a sa chi profeta sa, ní nguéé profeta sa. Naati saⁿā miiⁿ diiⁿ sa señas ndúucū vaadi n'gíinūu ní chinche'éi yā 'iiⁿ'yāⁿ chi canéé ndúucū sello yeⁿ'é tī na cuerpo yeⁿ'é yā. Ní i'téenu yā 'iiti santo yeⁿ'é tī. Níicú nduu 'uuví sa chi preso sa, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ sta'á yā nduu 'uuví sa neⁿ'e chi canduuchi sa ní chin'dáá nuúⁿ yā nduu 'uuví sa na nuūⁿnīⁿ'yáⁿā yeⁿ'e ngiichi yaⁿ'ā chi ngiichi ndúucū tuūu chi azufre.

21 'Áámá yā ndúucū machete 'uuvi lados 'caāiⁿ chi canéé na cheendí yā chi canduú yā na 'yuūdūu cuéé ch'iiⁿ'núⁿ yā tanáⁿ'ā soldados yeⁿ'e 'iiti monstruo. Ní nducyaaca 'yáádá che'é tī nducuéⁿ'ē yuūtē yeⁿ'e soldados ní chiitu 'yáádá s'ééⁿ yeⁿ'e yúútē yeⁿ'e yā.

20

Yeⁿ'e mil nduūyū

1 Cuayiivi ní n'diichí 'áámá ángel chi cuch'ééⁿ yā yeⁿ'e va'ai chεeti nguuví ní ndéé yā na ta'a yā llave yeⁿ'e yiiⁿε yáⁿā ndúucū 'áámá cadena ch'εεε ca.

2 Ní ángel miiⁿ sta'á yā 'iiti dragón chi cúu miiⁿ chi caneé tī ndii tiempo chi chó'ōo chi nguuví diablo o yááⁿ'nguiniūⁿ chi Satanás. Ní ángel miiⁿ dichiichí yā 'iiti dragón miiⁿ ndúucū cadena ch'εεε ca. Ní caneé tī 'tíicā chεeti 'áámá mil nduūyū.

3 Ní ángel miiⁿ chin'dáá nuúⁿ yā 'iiti dragón miiⁿ na yiiⁿε yáⁿā naachi canee chiichí tī. Ní nan'gaadí yā cheendi va'ai yeⁿ'ē. Ní s'neéⁿ yā 'áámá sello vmnaaⁿ cheendi va'ai miiⁿ. Ní 'iiti dragón miiⁿ 'āā ntéé cuuvi canche'éi tī 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones ndíi 'cuiinu 'áámá mil nduūyū. Ní cuayiivi ní canéé chi n'daatí yā 'iiti dragón miiⁿ 'áámá tiempo 'líⁿ nūuⁿ.

4 Ní cuayiivi ní n'diichí tronos ní 'iiⁿ'yāⁿ véε yā na tronos. Ní 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ ca'á yā poder 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi diíⁿ yā juzgar 'iiⁿ'yāⁿ. Ní n'diichí almas yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ ndiitaá daandu yā tī caⁿa cuaacú yā yeⁿ'e Jesucristo. Ní caⁿ'a ntúuⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nguéé chi'téenu yā 'iiti monstruo miiⁿ, ní nguéé chi'téenu yā 'iiti santo yeⁿ'é tī. Ndíi nguéé ndúu ca'a yā lugar 'iiti monstruo miiⁿ chi s'neéⁿ tī sello yeⁿ'é tī nchεéⁿ yā o ta'á yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ch'εεtinduuchi ntuuⁿ yā ní ngaⁿ'a ntiiⁿ'nyúⁿ yā dáámá ndúucū Cristo chεeti 'áámá mil nduūyū.

5 Chuū miiⁿ ní vmnááⁿ vmnaaⁿ chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ nanduuchi ntuuⁿ yā naati tanáⁿ'ā 'iiⁿ'yāⁿ chi n'díi yā nguéé nduuchi ntúuⁿ yā ndíi chi chó'ōo 'áámá mil nduūyū miiⁿ.

6 De'ε chúucā yeenú 'iiⁿ'yāⁿ chí yeⁿ'é Ndyuūs, 'iiⁿ'yāⁿ chi vmnááⁿ vmnaaⁿ caⁿ'á yā ch'εεtinduuchi ntuuⁿ yā yeⁿ'ē nguaaⁿ tináⁿ'ā. Maaⁿ ní ndii chíiⁿ ndii 'úúví cuuvi 'cuūvi 'iiⁿ'yāⁿ nguéé véé poder yeⁿ'e chi tuneen 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi 'cuūvi yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní cuuvi chiiduú s'eeⁿ yeⁿ'e Ndyuūs ní yeⁿ'e Cristo ní caaⁿ'maⁿ ntiiⁿ'nyúⁿ yā dáámá ndúucū Cristo chεeti 'áámá mil nduūyū.

7 Ní taachi ch'iinu 'áámá mil nduūyū miiⁿ n'daatí yā yááⁿ'nguiniūⁿ chí ndíchiichi sa ní cuchεε sá yeⁿ'e yiiⁿεé chi vácūu naachi canéé sa.

8 Ní caⁿ'a sa chiica sa chi canche'ei sa 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e naciones yeⁿ'e núúⁿ máⁿ iⁿ'yeeⁿdí chi 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caⁿ'á yā lado yeⁿ'é sa. Ní canche'ei sa rey Gog ndúucū yáāⁿ Magog chi yáāⁿ yeⁿ'e yā. Ní nadidáámá sá

nducyaaca 'ii'yān chi diin sa caandaá. Ní 'ii'yān s'eeñ ndúúcu sa ní n'deeñ n'dái yā tan'dúúca ya'nā ndúútii ye'nē yíicú.

⁹ Ní 'ii'yān s'eeñ cueñé yā nuu'mañ in'yeeñdī ní cuañ diituu ní nuu'mañ ndiivi ye'nē campamento ye'nē 'ii'yān chi ye'nē Ndyuūs ní ye'nē yāñ Jerusalén chi Ndyuūs neenē ne'nē. Ní Ndyuūs dicho'ó yā chi chingéē nguuchi ya'nā ye'nē na va'ai chεeti nguuvi. Ní 'ii'yān s'eeñ ngiichi ndúúcu nguuchi ya'nā miiñ ní di'cuiñú yā.

¹⁰ Ní yáañ'nguiñūñ miiñ chi diablo chi chinnche'ei sá 'ii'yān, 'áamá yā chin'dáañuñ yā sa'nā miiñ ndii nuññi'yáñā chi ngiichi ndúúcu tuūu azufre naachi 'āā chin'dáañuñ yā 'iiti monstruo miiñ ndúúcu profeta chi nguéé ca'nā yā nduudu cuaacu. Ní 'cueenú yā cuuvi na lugar miiñ ndii nguuvi ndíi n'gaañ. Ní cueñé dañmañ ní 'cueenú yā cuuvi.

Cristo n'diichí yā nuu'ndi ye'nē 'ii'yān taachi ch'iindí yā na trono cuéē ye'nē yā

¹¹ Cuayiivi ní n'diichí 'áamá trono chi ch'εete ní cuéē ní 'áamá 'ii'yān véē yā na trono miiñ. Ní na yáñā ndúúcu nanguuvi cueñé ye'nē nanáñ yā. 'Āā ntéé mar táamá lugar naachi cuuvi cuεetineē na yáñā ndúúcu nanguuvi.

¹² Ní n'diichí 'ii'yān s'eeñ chí n'díi yā, tináñā chi n'geete yā chi nga'nā ntiñnyuñ yā ndúúcu tanáñā tináñā. Nducyaaca yā ní chεetindii yā nanáñ Ndyuūs. Ní Ndyuūs nan'guaañ yā libros ye'nē yā. Ní nan'guaañ yā táamá libro chí libro ye'nē vida cueñé dañmañ. Ní Ndyuūs n'diichí yā nuu'ndi ye'nē tináñā s'eeñ ye'né dendu'ū chi canéé nguñ na libro s'eeñ tan'dúúca chí diñ yā.

¹³ Ní 'ii'yān chí ch'iñ yā nguaañ nuññi'yáñā ní nan'dáa yā. Ní tanáñā chí snuú yā na lugar ye'nē 'ii'yān chí n'díi ní nan'dáa yā. Ní Cristo n'diichí yā nuu'ndi ye'nē ca'áamá ca'aamá yā tan'dúúca chí diñ yā.

¹⁴ Tuu'mi ní vaadī n'gii ndúúcu lugar ye'nē ndúúcu 'ii'yān chí n'díi ye'nē 'áamá yā cannuñ yā ná nuññi'yáñā chí ngiichi. Ní nuññi'yáñā chí ngiichi miiñ, chíiñ chí ndíi 'úúví vaadī n'gii ní ye'né 'ii'yān chí n'díi yā.

¹⁵ 'Áamá 'ii'yān chin'dáa nuñ yā na nuññi'yáñā chí ngiichi miiñ nducyáacá

'ii'yān chí nguéé canee n'guñ chí duuchi ye'nē yā na libro ye'nē vida cueñé dañmañ.

21

Ye'nē va'ai chεeti nguuvi ngai ndúúcu in'yeeñdī ngai

¹ Maañ ní n'diichí táamá va'ai chεeti nguuvi chí ngai ndúúcu 'áamá yáñā chí ngai ti va'ai chεeti nguuvi chí vññáñ vññañ miiñ ndúúcu yáñā chí vññáñ vññañ miiñ ní chó'ōo ye'nē. Ní 'tiicá ntúñ 'āā ntéé véé nuññi'yáñā.

² Ní 'úú, Juan, n'diichí yáñ chí dεεve chí yáñ Jerusalén chí ngai chí chíicā ye'nē na va'ai chεeti nguuvi naachi canéé Ndyuūs. Ní yáñ miiñ ní yeεεε taaví tan'dúúca 'aama n'daataá chí caama 'caandavaacu tá ní dεεve idiiñ tá ndúúcu tá cáavā novio ye'nē tá.

³ Ní ch'iindiveéñ 'áamá nduudu ch'εete ye'nē na va'ai chεeti nguuvi chí ca'nā 'túúca: Cuin'diichí nī maañ. Va'ai ye'nē Ndyuūs ní canee ndúúcu 'ii'yān s'eeñ ní Ndyuūs canéé yā nguaañ 'ii'yān s'eeñ. Ní Ndyuūs canéé yā ndúúcu 'ii'yān s'eeñ. Ní 'ii'yān s'eeñ ní cuuvi 'ii'yān ye'né yā. Ní maáñ Ndyuūs miiñ ní cuuvi Ndyuūs ye'né yā.

⁴ Ndyuūs didεεvé yā nuññiñ nduutinaañ yā ye'nē nduutinaañ 'ii'yān s'eeñ. 'Āā ntéé cuuvi 'cuūvi yā. 'Āā ntéé cuuvi ya'ai ca yā ní 'āā ntéé cuεεcu yā. 'Āā ntéé cuuvi 'cueenú yā cuuvi ti dendú'ū ye'nē cuáañ vññañ 'āā chó'ōo.

⁵ Tuu'mi ní 'ii'yān chí véē yā na trono miiñ ní ca'nā yā: Ndís'tiñ n'diichí nī. 'Úú ní diñ tanducuéñē dendu'ū chí nduuví ngai. Ní 'ii'yān miiñ ca'nā yā chíi yā 'úú: Diñ, Juan, dinguñ di nduudu s'eeñ ti nduudu s'eeñ ní nduudu cuaacu. Ní nducyaaca 'ii'yān cuuvi cu'téenu yā nduudu s'eeñ.

⁶ Cuayiivi ca'nā yā chíi yā 'úú 'tíicā: 'Úú dñ'daí nducuéñē. 'Úú ní ye'nē cuañ naachi ínga'ā ní ndíi cuañ ná 'cuiñu tan'dúúca letras A ndíi Z ye'nē alfabeto. 'Ii'yān chí yaaca yā 'úú ní ca'á nuññiñ chí cu'yu yā tanducuéñē chí ne'né yā ní nguéé nadí'vé yā cáavā nuññiñ miiñ chí vida cueñé dañmañ.

⁷ 'Ii'yān chí cuchéē yā ye'nē tanducuéñē 'úú ní ca'á tanducuéñē chuū chí cuuvi ye'né yā. Ní 'úú cuuvi Ndyuūs ye'nē yā ní 'ii'yān s'eeñ ní cuuvi daiyá.

8 Naati 'ii'yān chí 'va'a yā ndúúcū 'ii'yān chí nguée i'téenu yā o 'ii'yān chí nguée ne'e yā 'ii'yān, ndúúcū 'ii'yān chí n'gii'nún yā 'ii'yān, ndúúcū 'ii'yān chí ca'ná yā ndúúcū n'daataá o isa'nā chí nguée ye'e yā, ndúúcū 'ii'yān chí nadii' dendu'ū ye'e ngaatu, ndúúcū 'ii'yān chí i'téenu yā santos chí ídolos, ndúúcū 'ii'yān chí yaadí yā, nducyaaca 'ii'yān s'ee'ní canée chí ca'ná yā nuū'nī'n'yā'nā chí ngiichi ndúúcū ya'nā ní ndúúcū tuū azufre. Chuū ní chii'n chí ndii 'uūví cúúví 'cuūví yā.

Ye'e yāān Jerusalén chí ngai

9 Tuu'mi ní ndaā nanáán 'úú 'áámá chεε ángel naachi ndεεche yā chí véé 'cuūtií ye'e yā, 'cuūtií s'ee'n ndúúcū ndεεchē vaadí ya'ai ye'e cuaa'n na 'cuiinu. Ní ca'ná yā chí yā 'úú: Díí, Juan, cuchí di 'muu'ní 'úú 'cuu'mí'n díi du'u chí novia chí n'daataá ye'e 'ii'yān chí nguuvi 'iiti cuūchī.

10 Ní chuū ní ye'e chí n'diichí taachi canée maa'n poder ye'e Espíritu N'dai ye'é Ndyuūs. Angel candée yā 'úú naachi véé 'áámá yiicū ch'εεte ní yaacu. Ní ch'i'ní yā 'úú yāān ch'εεte ní dεεve chí nguuvi Jerusalén chí cuch'één ye'e na va'ai chεeti nguuvi ye'e nanáán Ndyuūs.

11 Yāān mii'n ní dεεvé ngii ndúúcū ye'é Ndyuūs chí dεεvé ngii. Ní dεεvé ngii ye'e yāān mii'n ní tan'dúúcā 'áámá tuū chí ya'ai chíí'vē chí tan'dúúcā tuū jaspe chí dεεvé tan'dúúcā cristal.

12 Ní véé 'áámá nchεētī nuu'ma'n ndiivi na yāān mii'n ndúúcū ndichúúví cheendi va'āi ch'εεte ye'e. Ní véé ndichúúví ángeles 'áámá 'áámá yā ní nguaindaí yā 'áámá 'áámá cheendi va'āi ch'εεte mii'n. Ní chí duuchi chí canée nguū'n vmnaa'n ca'áámá ca'áámá cheendi va'ai ch'εεte mii'n ní 'áámá ye'e chí duuchi ye'e chí ndu'ū ndichúúví tribus ye'e 'ii'yān chí Israel chí judíos.

13 Ní véé 'iinū cheendi va'āi n'gεεte 'áámá 'áámá lado ye'e yāān mii'n. Cuaa'n naachí can'daā 'yá'nā vεε 'iinū cheendi va'āi. Ní cuaa'n na 'nii'nu'n véé 'iinū cheendi va'āi, ní cuaa'n ndiiyā véé 'iinū cheendi va'āi, ní cuáán na ngiyya 'yá'nā véé 'iinū cheendi va'āi.

14 Ní cimientu ye'e yāān mii'n véé ndichúúví tuū chí cimientu ye'e. Ní chí duuchi ye'e ndu'ū ndichuuví apóstoles

ye'e 'ii'yān chí duuchi 'iiti cuūchī, 'áámá 'áámá chí duuchí yā canée nguū'n vmnaa'n 'áámá 'áámá tuū mii'n.

15 Ní ángel mii'n chí ngā'nā yā ndúúcū 'úú ndée yā 'áámá táán ndúú ye'e 'dí'nguāa'n chí dicaadí yā yāān mii'n ndúúcū cheendi va'āi ch'εεte mii'n ye'e ndúúcū nchεētī mii'n ye'e.

16 Ní yāān mii'n ní cuadrada ní chí ch'ee'nuu dáámá nūu'n ndúúcū chí ch'eēnū. Ní ángel mii'n ní dicaadí yā yāān mii'n ndúúcū nduu ye'e 'dí'nguāa'n. Ní caadi ye'e yāān mii'n ní 'uūví mil canée 'uūví cientos kilómetros ye'e. Ní chí ch'ee'nuu mii'n ní chí ch'eēnū ní chí yaacu ye'e yāān mii'n 'āā daamá nūu'n.

17 Ní ángel mii'n dicaadí yā nanchεētī mii'n. Ní ngí 'iinū ngeεcu cuūu'n metros chí ángel mii'n dicaadí yā. Ní caadí mii'n ní dáámá ndúúcū caadí ye'e chí caadí 'ii'yān chí snee i'yeendí 'cū.

18 Ní nchεētī mii'n ní chin'dai ndúúcū tuū jaspe. Ní yāān mii'n ní chin'dai ye'e dámaāa'n 'dí'nguāa'n puro. Ní tan'dúúcā chí 'náán vidrio dεεve, 'túicā yāān mii'n.

19 Cimientu ye'e nchεētī mii'n ndíi ador-nado ndúúcū tanducué'nē tuū chí ya'ai chíí'vē. Cimientu chí ymnaā'n vmnaa'n mii'n ní ye'e tuū jaspe, ndii chíí'n ndii 'uūví mii'n ní ye'e tuū zafiro, ndii chíí'n ndii 'ínú mii'n ní ye'e tuū ágata ní ndii chíí'n ndii cuūu'n mii'n ní ye'e tuū esmeralda.

20 Ndií chíí'n ndii nyu'u mii'n ní ye'e tuū ónice, ní ndii chíí'n ndii niyaa'n mii'n ní ye'e tuū cornalina, ní ndii chíí'n ndii ndεεchē ní ye'e tuū crisólito, ní ndii chíí'n ndii nii'ní'ní ní ye'e tuū berilo, ní ndii chíí'n ndii nuu'n ní ye'e tuū topacio, ní ndii chíí'n ndii ndi-ichi ní ye'e tuū crisoprasa, ní ndii chíí'n ndicháámá ní ye'e tuū jacinto, ní ndii chíí'n ndichúúví ní ye'e tuū amatista.

21 Ní ndu'ū ndichúúví cheendi va'āi n'gεεte mii'n ní ndiichúúví perlas. Ní ca'áámá ca'áámá cheendi va'āi ch'εεte mii'n ní 'áámá perla nūu'n. Ní yúúni ch'εεte ye'e yāān mii'n dámaān 'dí'nguāa'n puro ní dináán tan'dúúcā vidrio dεεve.

22 Ní 'úú nguée n'diichí mar 'áámá yaācū na yāān mii'n ti Señor chí Ndyuūs chí véé tanducué'nē dendu'ū poder ye'e yā ndúúcū 'ii'yān chí nguuvi 'iiti cuūchī mii'n, 'ii'yān s'uuu'n chí Ndyuūs chí yaācū ye'e yāān mii'n.

23 Ní yáān miiⁿ nguéeé neⁿ'e 'yá'n'ā ndíí nguéeé ndúú 'iiyū chi dεεve yeⁿ'ē ti Ndyuūs chi dεεve ngii ní dεεve yeⁿ'e yáān miiⁿ, ní 'iiⁿ'yāⁿ chi duuchi 'iiti cuūchī ní dεεve yeⁿ'e yáān miiⁿ.

24 Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi nadanguaⁿ'ai yā yeⁿ'e naciones chiicá yā ná dεεve yeⁿ'e yáān miiⁿ. Ní reyes yeⁿ'e yá'n'āa 'cūū ndéε yā ch'εεte yeⁿ'e maán yā ndúúcu honra yeⁿ'e maán yā nduucú yā ndii yáān miiⁿ.

25 Ní cheendi va'ai n'gεεte yeⁿ'e yáān miiⁿ nguéeé nduudi núú^máⁿ nguuvi. Ní 'āā ntéeé véé n'gaaⁿ miiⁿ.

26 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ yeⁿ'e naciones yeⁿ'e iⁿ'yeeⁿdí 'cūū ní ndéε yā yeⁿ'ē chi ch'εεte ndúúcu honor yeⁿ'e naciones yeⁿ'é yā.

27 Nguéeé cuuvi cundaā na yáān miiⁿ dendu'ū chi nguéeé dεεve, ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chi diiⁿ yā chi nguéeé n'daacā, ndúúcu 'iiⁿ'yāⁿ chi ngaⁿ'a yā nduudu yaadi. Dámaāⁿ cundaa 'iiⁿ'yāⁿ chi canée nguūⁿ chi duuchi yā na libro yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chi ndéε 'iiⁿ'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī.

22

1 Tuu'mi ní ángel miiⁿ ch'iⁿ'i yā 'úú 'áámá yíicú dεεve naachi canée nuūⁿnīⁿ yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Nuūⁿnīⁿ miiⁿ ní dεεvé tan'dúúcu cristal ní ícan'daā yeⁿ'e trono yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcu trono yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī.

2 Ní náávtaⁿ'a yeⁿ'e yúúni ch'εεte yeⁿ'e yáān miiⁿ ní nduu 'úúví lado yeⁿ'e yíicú míiⁿ cáta'ai yá'n'á yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ chi ngii ndu'ū ndichúúví naaⁿ n'gui'i. Ni ca'aama 'íyú ní ngii 'áámá 'áámá naaⁿ n'gui'i yeⁿ'ē. Ní tá'ā yá'n'á miiⁿ chíiⁿ chi diiⁿ chi nduūvā yeⁿ'e vaadi ya'ai yeⁿ'e naciones.

3 'Āā ntéeé véé mar 'áámá dendu'ū miiⁿ chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi condenado chi canée na yáān miiⁿ. Trono yeⁿ'e Ndyuūs ndúúcu trono yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ chi nguuvi 'iiti cuūchī canée na yáān miiⁿ. Ní 'iiⁿ'yāⁿ chi dichíí'vē Ndyuūs canée yā miiⁿ.

4 Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ ní snaán yā naán Ndyuūs ní canée nguūⁿ chi duuchi Ndyuūs nchεεté yā.

5 Ní nguéeé cuuví n'gaaⁿ yáān miiⁿ. 'Iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi n'gεεtinée yā miiⁿ nguéeé neⁿ'é yā mar 'áámá dεεve yeⁿ'e lámpara ní nguéeé dεεve yeⁿ'e 'yá'n'ā caati 'iivú Ndyuūs

ngíí dεεve yā. Ní 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyuⁿ yā cueⁿ'e daāⁿmaⁿ cueⁿ'e daāⁿmaⁿ tan'dúúcu reyes.

Tiempo taachi cuchíí Jesucristo ní 'āā canée níⁿnuúⁿ

6 Cuayiivi miiⁿ ní ángel caⁿ'á yā chii yā 'úú: Nduudú 'cūū ní nduudu cuaacu. Ní 'iiⁿ'yāⁿ cuuvi cu'téenu yā nduudu miiⁿ. Señor chi maaⁿ Ndyuūs yeⁿ'e espíritus yeⁿ'e 'iiⁿ'yāⁿ profetas chi Ndyuūs ndεεvé yā, maán yā dicho'ó yā ángel yeⁿ'e yā chi ángel 'cuuⁿ'míⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ chi dichíí'vē Ndyuūs dendu'ū chi 'āā canée chi chó'oo ní 'āā snee níⁿnuúⁿ.

7 Jesús ngaⁿ'á yā ngii yā ndís'tiī. 'Caandiveéⁿ nī. 'Úú ní ndaá nuuⁿ. Dε'ε chúúca yeenu 'iiⁿ'yāⁿ chi 'caandiveéⁿ yā nduudu cuaacu yeⁿ'e Ndyuūs, nduudu chi canée nguūⁿ na libro 'cūū.

8 'Úú, chi Juan, ch'iindiveéⁿ ní n'diichí dendu'ū chi 'túúca. Ní cuayiivi chi n'diichí ní ch'iindiveéⁿ chuū, candiitin'dií ná ca'a ángel chi ch'iⁿ'i yā 'úú dendu'ū chi 'túúca chi neⁿ'é i'teenú ángel miiⁿ.

9 Naati ángel miiⁿ caⁿ'a yā chii yā 'úú: Nguéeé diiⁿ di 'tíicā. 'Úú ntúūⁿ dichii'vé Ndyuūs tan'dúúcu dii ndúúcu hermanos yeⁿ'e di chi ngaⁿ'á yā nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ndúúcu nducyáácá yā chí 'caandiveéⁿ yā nduudu cuaacu chi canée nguūⁿ na libro 'cūū. Díí, cu'téenu di Ndyuūs.

10 Ní ángel miiⁿ ní caⁿ'a ntúūⁿ yā chii yā 'úú: Nguéeé cunuuⁿ n'dé'ei di nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs chi canée nguūⁿ na libro 'cūū caati tiempo yeⁿ'e dendu'ū chi 'túúca 'āā snee níⁿnuúⁿ.

11 Maaⁿ ní cu'néeⁿ nī 'iiⁿ'yāⁿ chi nguεε n'daacā idiíⁿ yā chi 'tíicā diíⁿ yā. 'Tíicā ntúūⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chi nadacadiinúúⁿ yā yeⁿ'e dendu'ū chi nguεε n'daacā, cu'néeⁿ nī chi 'tíicā diíⁿ yā. 'Iiⁿ'yāⁿ chi din'daacá yā, cu'néeⁿ nī chi diíⁿ yā 'tíicā. 'Iiⁿ'yāⁿ chí 'áámá diíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿ'e Ndyuūs cu'néeⁿ nī chí 'aama diíⁿ yā 'tíicā.

12 'Caandiveéⁿ nī chiiⁿ chí caⁿ'a Jesús. 'Úú ní núúⁿ nūuⁿ ndaá. Ní ndéε premios chí caⁿ'á ca'á 'áámá 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ premios chí tuneé yā yeⁿ'ē ntiiⁿnyuⁿ chí yeⁿ'e yā.

13 'Úú ní 'iiⁿ'yāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ ndíí naachi 'cuiinu. 'Úú ní canée naachi chinga'ā ndíí cuayiivi chí 'cuiinū tan'dúúca

letras yeⁿe alfabeto A ndíí Z, 'tíicā 'úú, ngaⁿ'a Jesús.

14 De^ε chúicā yeenu 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi nandεεvé yā catecai yā caati cuuvi cuta'á yā n'gui'i yeⁿ'e yáⁿ'á yeⁿ'e vida, ní cuuvi cundaa yā cheendi va'ai yeⁿ'e yāāⁿ miiⁿ ní cho'ó yā cuaaⁿ cheētī va'ai cheeti nguuvi.

15 Naati cuaaⁿ daami yāāⁿ miiⁿ ch'εεtinée 'iiⁿ'yāⁿ chi nguée chi'téenu yā Ndyuūs ndúúicū 'iiⁿ'yāⁿ chí ngaatu, ndúúicū 'iiⁿ'yāⁿ chí caⁿ'á yā ndúúicū ndaataá o isaⁿ'ā chi nguée yeⁿ'é yā, ndúúicū 'iiⁿ'yāⁿ chi n'giiⁿ'núⁿ yā 'iiⁿ'yāⁿ, ndúúicū 'iiⁿ'yāⁿ chi i'téenu yā santos o ídolos ndúúicū nducyáácá 'iiⁿ'yāⁿ chi neⁿ'é yā nginnche'éei yā 'iiⁿ'yāⁿ ní ngaⁿ'a yā nduudu yaadi.

16 'Úú Jesús idicho'ó ángel yeⁿ'é chi caaⁿ'maⁿ cuaacú yā yeⁿ'e nducuéⁿ'e cosas chi 'túúicā nanááⁿ ndís'tiī chi 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'e yaācū s'eeⁿ. 'Úú ní 'iiⁿ'yāⁿ vmnááⁿ vmnaaⁿ yeⁿ'e ndaata yeⁿ'e David 'úú. 'Úú ní 'íínyúⁿ chí ngíí dεεvε nguεεtiyaaⁿ.

17 Espíritu N'dai yeⁿ'é Ndyuūs ndúúicū 'iiⁿ'yāⁿ s'eeⁿ chi yeⁿ'é Ndyuūs ngaⁿ'a yā 'tíicā: Ndís'tiī cuchíí nī. Ní 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'é ní canéeⁿ chí caaⁿ'máⁿ yā: Cuchíí nī. Ní n'diī chí yaaca

nī cuchíí nī. Cuchíí nī ndúúicū 'āā du'ú nūuⁿ 'iiⁿ'yāⁿ chí neⁿ'é yā. Cuchíí nī ní cu'u nī yeⁿ'e nuūⁿnīⁿ yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ. Ní nguée de'ε vεε cūndi'i yeⁿ'é nī nuūⁿnīⁿ yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ.

18 'Úú ngaⁿ'á ngī nduudu cuaacu ca'áámá ca'áámá 'iiⁿ'yāⁿ chí n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿ'e dendú'ū chí canéeⁿ chí cuchíí chí canéeⁿ nguūⁿ na libro 'cūū. Nduuti chí 'áámá yā cu'neeⁿ ca n'deēe nduudú nguée ti chí canéeⁿ nguūⁿ na libro 'cūū Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ castigo yeⁿ'e yā yeⁿ'e nducuéⁿ'e vaadi ya'ai chí canéeⁿ nguūⁿ na libro 'cūū.

19 Ní nduuti chí 'áámá 'iiⁿ'yāⁿ divíi yā naⁿ'a nduudu yeⁿ'é Ndyuūs yeⁿ'e dendú'ū chí cuchíí chí canéeⁿ nguūⁿ na libro 'cūū, 'tíicā ntúūⁿ Ndyuūs nadivíi yā parte chí cuuvi yeⁿ'e yā yeⁿ'e libro yeⁿ'e vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ ndúúicū parte chí cuuvi yeⁿ'é yā yeⁿ'e yāāⁿ chí dεεvε yeⁿ'e chí canéeⁿ nguūⁿ na libro 'cūū.

20 'Iiⁿ'yāⁿ chí ngaⁿ'a cuaacú yā dendu'ū chí 'túúicā, 'iiⁿ'yāⁿ miiⁿ ngaⁿ'a yā: Cuaacu níínyuⁿ chí 'āā cuchíi nuúⁿ. 'Tíicā cuuvi. Cuchíí nī Señor Jesucristo.

21 Ní maaⁿ ní Señor Jesucristo yeⁿ'e yú tée yā ndís'tiī nducuéⁿ'e chí n'daacā yeⁿ'é yā, ní canéeⁿ yā ndúúicū ndís'tiī. 'Tíicā cuuvi.